

С. І. Головашук

СЛОВНИК-ДОВІДНИК
з правопису
та
СЛОВОВЖИВАННЯ

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА ІМ. О. О. ПОТЕБНІ

С. І. Головащук

СЛОВНИК-ДОВІДНИК
з правопису
та
СЛОВОВЖИВАННЯ

За редакцією
В. М. РУСАНІВСЬКОГО

Цей словник-довідник призначений для широкого кола читачів. У ньому вміщено понад 40 тис. слів і словосполучень сучасної української літературної мови, відмінювання, правопис і вживання яких викликають певні труднощі. В книзі наводиться багато прикладів із словників і посібників, художньої літератури та періодичних видань, що ілюструють уживаність слів у сучасній мовній практиці.

Этот словарь-справочник предназначен для широкого круга читателей. В нем помещено свыше 40 тыс. слов и словосочетаний современного украинского литературного языка, склонение, правописание и употребление которых представляют определенные трудности. В книге приводится много примеров из словарей и пособий, из художественной литературы и периодических изданий, иллюстрирующих употребительность слов в современной речевой практике.

Затверджено до друку вченою радою
Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР

Редакція мовознавства

Редактори

*О. А. Дігель, Л. М. Кудрявкіна, Н. С. Редичук,
Л. В. Туник, Н. І. Шаранова*

Г $\frac{4602020000-110}{M221(04)-89}$ КУ-7-63-88

ISBN 5-12-000154-8

© Видавництво «Наукова думка», 1989

ПЕРЕДМОВА

У зв'язку із зростанням значення української літературної мови в громадському й культурному житті нашого народу, поряд з іншими питаннями мовного будівництва, на Україні дедалі **більше** уваги почали приділяти боротьбі за культуру мови, що є одним з найважливіших складників високорозвиненої культури соціалістичного суспільства.

Важливе місце в оволодінні високою культурою мови займають питання правопису та слововживання. Особливої уваги потребує насамперед боротьба за чистоту і правильність мови друкованих праць та масових періодичних видань. Дбаючи не тільки про науковий чи художній зміст і глибоку ідейність, а й про культуру мови твору, як автори, так і редакційно-видавничі працівники повинні пильно стежити за логічністю й послідовністю викладу фактичного матеріалу, за правильністю побудови фрази, за дотриманням норм сучасної літературної мови щодо використання термінологічної та загальноповсякденної лексики, за дотриманням правописних норм, за правильним використанням мовних засобів зображення залежно від мети й змісту висловлювання тощо.

I

У першій частині довідника вміщено правописний словник та короткий правописний коментар.

Найбільше уваги в правописному словнику приділено написанню й відмінюванню слів, відмінностям у написанні однотипних слів та їхніх додаткових граматичних форм, найскладнішим випадкам керування тощо.

Словник містить слова й усталені словосполучення сучасної української літературної мови. В ньому ширше, ніж у загальномовній українській лексикографії, представлена суспільно-політична та науково-виробнича термінологія, передусім неологізми з цих шарів лексики. До реєстру залучено чимало власних найменувань: а) географічні назви — сучасні (зрідка застарілі) повні й неповні офіційні назви країн, назви океанів, морів, великих міст (насамперед столиць), гір, річок, озер, заток тощо, а також

деякі похідні від них; б) назви державних, партійних і громадських установ та організацій нашої країни, а також найзначніших зарубіжних (насамперед міжнародних) установ та організацій (партій, міністерств, комітетів, парламентів, спілок, телеграфних та інформаційних агентств тощо); в) назви найважливіших радянських та міжнародних офіційно-ділових документів і актів (декретів, угод, ухвал, відозв, декларацій), нарад, конференцій і т. ін.; г) назви радянських і міжнародних свят; д) назви орденів, медалей нашої країни, а також радянських і деяких міжнародних премій; е) як зразки написання — назви вулиць, проспектів, бульварів, площ міст нашої країни і т. д. Широко представлено в словнику назви сучасних народів світу, а також тих народів і народностей минулого, які відіграли помітну роль у загальній історії людства.

У правописному словнику вміщено найскладнішу щодо написання лексику сучасної мови, зокрема: а) слова, творення й відмінювання яких відрізняються від творення й відмінювання, узаконених попереднім «Українським правописом»; б) слова літературної мови, які в чинному українському правопису наведено як винятки; в) складні слова, в написанні яких помітні певні труднощі (разом, через дефіс чи окремо, з єднальною голосною **-о-** чи **-е-** тощо); г) слова, які мають подібні, але не тотожні варіанти з відмінним значенням; д) слова літературної мови, які мають розмовні, просторічні, діалектні, застарілі чи рідковживані варіанти написання або відмінювання; е) слова літературної мови, при творенні або відмінюванні яких відбувається чергування, подвоєння чи спрощення звуків; є) усталені словосполучення — переважно ті, що вживаються як прислівники, сполучники, прийменники тощо. У словнику відбито випадки граматичного керування, в яких мовцями часто допускаються помилки, наприклад: **згідно (з чим); відповідно (до чого, чому); навчатися (чого, рідше чому); опанувати (кого, що, рідше ким, чим)** і т. ін. Слова, що можуть писатися із заперечною часткою **не** разом і окремо, подаються тільки в написанні разом (зірочкою позначено, що вони можуть писатися й окремо).

Зважаючи на порівняно невеликий обсяг словника, до нього внесено одно-два, зрідка більше споріднених (спільнокореневих) слів, які дають уявлення про написання решти утворень. Так, коли прикметник входить до складу представленого в реєстрі складного слова чи словосполучення, він, як правило, окремо на своєму місці не подається, наприклад: **філософський** не подано, бо є **філософсько-ідеалістичний, філософсько-літературний** та ін.; **монгольський** не наводиться, бо є **Монгольська народна армія, Монгольська Народна Республіка** та ін. Слід мати на увазі, що наявність у реєстрі словника одного слова і відсутність його найближчого синоніма не є обов'язковим свідченням про більше поширення першого і невживаність другого — тут важить те, що при написанні одного з них помітні більші труднощі. Вміщені до реєстру словника слова й словосполучення здебільшого треба розглядати як зразки для творення й відмінювання аналогічних лексичних

чи граматичних форм. Так, уявлення про творення й відмінювання префіксальних дієслів дають безпрефіксні утворення, тому переважної більшості префіксальних дієслів довідник не подає.

До правописного словника внесено різноманітні типи скорочень, вживаних у сучасній українській літературній мові: а) ініціальні скорочення всіх структурних різновидів: **ВЦРПС, СРСР, НДР, вуз, неп**; б) складноскорочені слова складового типу: **агропром, Мінморфлот**; в) складноскорочені слова змішаного утворення: **комсомол, самбо, АзРСР, радар**; г) окремі частково скорочені слова, які складаються з частини основи й повного слова: **комвзвода, завскладом**; д) умовні графічні скорочення різних структурних різновидів: **кВт-г, см, коп.** і т. ін. Абревіатури й графічні скорочення подано не в реєстрі, а при відповідних повних реєстрових словах чи словосполученнях.

П р и м і т к а. Слова, варіанти написання яких залежать від їх контекстуального змісту, а отже, потребують розгорненого пояснення й широкого ілюстрування, подаються в частині словника-довідника, присвяченій нормам українського літературного слововживання.

Усі слова в правописному словнику розміщено за алфавітом у їхніх вихідних формах: іменник та займенник — у називному відмінку однини або (коли однина не вживається) множини; прикметник та дієприкметник — у формі чоловічого або (коли чоловічий не вживається) жіночого роду однини; дієслово — в неозначеній формі. Скорочено (а в разі потреби й повністю) показано додаткові граматичні форми змінюваних слів: при іменниках, числівниках, займенниках — закінчення родового відмінка однини, а в складних випадках і інші відмінкові закінчення; при прикметниках м'якої групи — закінчення жіночого й середнього роду; при дієсловах — закінчення першої та другої (іноді третьої) особи однини; в деяких випадках при дієсловах наводяться закінчення першої та другої особи множини, наприклад: **сікти**, січу, січеш, січемо, січете; **бити**, б'ю, б'єш, б'ємо, б'єте; **сидіти**, сиджу, сидиш, сидимо, сидите; **стояти**, стою, стоїш, стоїмо, стоїте; паралельно вживане (особливо в розмовному мовленні) закінчення першої особи множини **-ем (-ем), -им, -ім (-ім)** — січем, б'єм, сидим, стоїм — у довіднику не наведено. У складних випадках подано також закінчення третьої особи множини, граматичні форми минулого часу й наказового способу тощо.

Пояснення, позначки та приклади-ілюстрації подано лише для розрізнення написання однотипних слів і словосполучень, а також додаткових граматичних форм відмінюваних слів. Послідовно вказано граматичний рід: а) всіх невідмінюваних іменників, крім іменників — географічних назв, наприклад: **кенгуру, невідм., ч. і при вказуванні на самця ж.; кюрі, невідм., с.; ралі, невідм., с.**; але: **Мапуту, невідм.**; б) іменників чоловічого роду на **-а, -я**, наприклад: **паша, ч.; раджа, ч.**; в) іменників, які мають два граматичних роди, наприклад: **соннамбула, ч. і ж.**; г) іменників, у визначенні роду яких часто-густо припускаються помилки, наприклад: **конферансье, невідм., ч. і ж.; собака, ч. і рідше ж.**

Фонетичні варіанти слів і варіанти додаткових граматичних форм подано разом і з'єднано сполучником *і*; про меншу вживаність одного з цих варіантів попереджено позначкою *рідше*, наприклад: **ват**, -а, *р. мн.* ватів *і* ват; **легеня...**, *р. мн.* -гень *і* -генів; **партизан**, -а, *р. мн.* -анів *і* *рідше* -ан.

Слово або слова, які в словосполученні вживаються факультативно, взято в квадратні дужки, наприклад: **Нарада [представників] комуністичних і робітничих партій.**

На всіх словах (крім односкладових), додаткових граматичних формах, а також на використаних для пояснення ілюстративних словосполученнях поставлено знак наголосу. Але оскільки словник має виконувати насамперед правописні, а не акцентологічні завдання, в ньому, як правило, не наведено слів чи граматичних форм тільки заради їхнього наголошення, наприклад: **з'єднання** в значенні «велика військова частина» подано, а аналогічного **з'єднання** в значенні дії або місця, де що-небудь з'єднано, не вміщено; **ніко́ли** подано, а **ніко́ли** не вміщено.

У правописному коментарі стисло викладені правила «Українського правопису», що стосуються чергування, спрощення та подвоєння звуків, відміювання й написання слів, уживання великої літери тощо.

II

Поряд з такими важливими питаннями культури мови, як оволодіння правилами граматики, правопису, вимови й наголошення, величезне значення має також вивчення й правильне використання мовних засобів зображення залежно від мети й змісту висловлювання.

Правильність мови — це насамперед дотримання тих літературних норм, які є усталеним зразком, еталоном для носіїв цієї мови. Відомо, що літературна норма утворюється як наслідок суспільно-історичного добору мовних елементів з-поміж наявних або з тих, що створюються заново чи залучаються з пасивного запасу минулого й уявляються як правильні, придатні для загального вживання.

Культура мови якнайшлішніше пов'язана з дотриманням літературних норм слововживання — з семантично точним і стилістично доречним вибором слова, з граматично й стилістично правильною сполучуваністю слів. Порушення норм слововживання можуть спричинитися змішуванням при використанні близьких за сферою вжитку, але не цілком семантично тотожних слів, які звичайно розрізняються своїми синтаксичними зв'язками (синонімів), близьких за формою і сферою вживання, але різних за творенням і змістом слів (паронімів), з уживанням у певній мовній ситуації слів чи словосполучень іншого функціонального стилю, з нерозумінням буквального значення рідких чи застарілих слів, з неправильним уживанням запозичень, з порушенням норм сполучуваності тощо.

Саме цій проблемі — висвітленню літературних норм слововживання — і присвячено другу частину словника-довідника. Однак, зважаючи на те, що лексика, як один з основних виражальних засобів мови, являє собою

безмежне море для вивчення й нормалізації в різних аспектах, тут наводяться тільки ті слова і лише в тих сполученнях, використовуючи які, автори, перекладачі, літературні працівники редакцій і видавництва, радіо- й телекомментатори, викладачі вузів і шкіл, працівники різних установ і організацій тощо, тобто всі, для кого мова є безпосереднім знаряддям праці, зазнають найбільших труднощів.

І в цій частині словника-довідника, як і в правописному словнику, вміщено лише слова сучасної української літературної мови. Оскільки в наш час дедалі більшу роль у суспільному житті й виробничій діяльності людей відіграє термінологія, вона тут подана дещо ширше, ніж в інших українських загальних словниках. Застаріла й діалектна лексика в довіднику, як правило, не подається. Зрідка фіксуються й застарілі та діалектні значення — переважно для застереження, що в якомусь значенні те або інше широковідоме слово в сучасній літературній мові неживане.

Цю частину довідника, присвячену труднощам українського літературного слововживання, не слід розглядати як якийсь мовностилістичний кодекс, зібрання мовних законів, дотримання котрих є обов'язковим для всіх авторів і літературних працівників, що мають справу з різними жанрами літератури та інформації, зокрема з мовою художньої літератури. На підставі вивчення словників і посібників, а також аналізу матеріалів лексичної картотеки Інституту мовознавства АН УРСР, збірників з культури мови тощо тут дано стислі поради, які слова чи словосполучення найкраще, найдоцільніше вживати для передачі потрібного змісту, зроблено певні застереження про неправильне або небажане, невдале використання тих чи інших слів у певних значеннях, в тому чи іншому контексті.

В частині другій словника-довідника вміщено такі категорії лексики:

1. Синоніми. Оскільки представити більш-менш повно багату синоніміку української мови й дати їй вичерпну семантичну й стилістичну характеристику в малому словнику чи посібнику неможливо, ми обмежилися описом тих синонімів, уживання яких пов'язане із значними труднощами. Зокрема, це:

а) близькозначні синоніми, розрізнити нюанси значень яких без словника дуже важко, внаслідок чого часто порушуються стилістичні норми вживання таких слів, наприклад: **жаргон** — **арго**; **здатний** — **здібний**; **створювати** — **утворювати**; **особа** — **особистість**; **таємний** — **секретний**; **цвісти** — **квітнути** — **квітувати**;

б) слова, замість яких часто помилково використовують інші лексеми: **винятковий** — **виключний**; **завдяки** — **дякуючи**;

в) спільнокореневі слова-синоніми з різними значеннями, які у зв'язку з їхньою подібністю часто сплутують, наприклад: **будівник** — **будівельник** — **будівничий**; **пам'ятка** — **пам'ятник**.

Не подаються в довіднику, як правило, синоніми, що не відрізняються один від одного ні змістом (лексичні паралелізми, або дублети), ні живаністю, ні сполучуваністю з іншими словами, наприклад: **гасло** — **лозунг**;

жираф — жирафа; плаття — сукня; пливти — плисти; дерти — драти; розтягнений — розтягнутий; устаткування — обладнання.

2. Пароніми. Під паронімами розуміють слова (пари, рідше групи слів), які мають подібність у морфологічній будові (близькі фонетичним складом), але розрізняються за значеннями. Звичайно це спільнокореневі слова, споріднені між собою, що переважно належать до однієї частини мови, мають однакові граматичні ознаки. Оскільки структурна подібність паронімів пов'язана з певною предметною і стилістичною співвіднесеністю таких слів, яка в мові не є незмінною (колишні пароніми внаслідок їхнього змішування в процесі мовлення через їх структурну й змістову близькість іноді стають синонімами), вони часто-густо є джерелом значних труднощів. На відміну від синонімів — слів, що позначають близькі поняття і тому можуть замінити одне одного, для паронімів така взаємозамінність виключена. Тому при зіставленні паронімів основна увага в посібнику приділена саме їхній змістовій відмінності. Приклади вміщених паронімів: **адресат — адресант; досвід — дослід; ефектний — ефективний; телефонувати — телефонізувати.**

П р и м і т к а. Коли один з паронімів загальновідомий, зрозумілий і до того ж багатозначний, він може й не наводитися; подається тільки слово, уживанні, розумінні чи написанні якого спостерігаються ті або інші труднощі, наприклад: **англіканський** (про церкву) — **англійський** не подано; **ліктор** (стародавнє) — **лектор** не подано; **саджа** (птах) — **сажа** не подано; **світа** (геологічний термін) — **свита** не подано.

3. Слова, які в сучасній українській літературній мові з різними лексемами поєднуються по-різному — з одними сполучаються, з іншими ні, наприклад: слово **брати** зі словом **участь** утворює усталене словосполучення **брати участь**, а слово **приймати** зі словом **участь** не вживається.

4. Слова, при визначенні семантичних зв'язків яких з іншими словами виникають певні утруднення, насамперед лексеми, котрі залежно від змістових зв'язків потребують уживання підпорядкованих (керованих) слів з різними відмінками, наприклад: **боротися** (*з ким; з ким-чим; проти кого-чого; з чим і рідше проти чого; за що*); **позичати** (*кого, що в кого; що, чого кому*).

5. Словотворчі елементи складних слів (передусім іншомовного походження), особливо ті, варіанти яких відрізняються один від одного семантикою або вживаністю, а також префікси, зміст чи написання котрих потребують певних пояснень, наприклад: **анти...** — **проти...**; **дво...** — **двох...**; **...іада** — **...іана; квазі...**; **най...** — **щонай...** — **якнай...**; **напів...** — **пів...** — **полу...**

6. Граматичні варіанти слів, що вживаються залежно від того, в яких значеннях слово вжите в тому чи іншому контексті, наприклад: **вступ** — **уступ**; **вкладати** — **укладати**.

7. Окремі антоніми (переважно іншомовного походження): **екзогенний** — **ендогенний**; **нечисленний** — **незчислений**; **мажор** — **мінор**; **циклон** — **антициклон**.

8. Словосполучення, аналогами яких у певному контексті виступають складні слова, наприклад: **а вже ж — авжеж; не абиякий — неабиякий; тяжко поранений — тяжкопоранений.**

9. Деякі прийменники в найтиповіших синтаксичних зв'язках.

У довіднику зіставляються не всі слова того або іншого словотвірного гнізда (синонімічного ряду), а лише ті (переважно спільнокореневі) слова одного граматичного класу (іменники, прикметники, дієслова, прислівники, числівники, прийменники, частки), значення яких у процесі мовлення часто змішують, які мають відмінні норми сполучуваності тощо.

Зіставлявані слова в цій частині словника-довідника подаються в одній словниковій статті як заголовні. Словникові статті розташовано за алфавітом першого заголовного слова. На перше місце виноситься не обов'язково найчастіше вживане слово, а здебільшого слово, що становить найбільший інтерес для зіставлення з іншими словами.

Кожному із заголовних слів у відокремлених (поданих з абзацу) розділах словникової статті, як правило, дається максимально стисле семантичне тлумачення, а при потребі (коли труднощі пов'язані із стилістичною чи лексико-граматичною сполучуваністю, варіантністю словотвірних форм) і стилістична чи граматична характеристика. Залежно від труднощів у вживанні заголовних слів можуть також даватися стислі додаткові різноманітні описи, пояснення, уточнення, рекомендації, застереження, спільні для всіх них.

Значення полісемічного слова (вони для скорочення часто поєднуються в одному розділі словникової статті) беруться до уваги не всі, а лише ті, котрі є спільними, близькими або помилково уявляються як спільні для зіставляваних синонімів чи паронімів, тобто такі, з якими пов'язані утруднення в їхньому вживанні, які визначають особливості слів, що стали підставою для включення їх до реєстру словника-довідника, а значення, не потрібні для зіставної характеристики слів, звичайно не розкриваються. Наприклад, при характеристиці дієслів **відігравати** і **грати** в останньому враховано тільки значення, помилково приписуване йому за значенням слова **відігравати**. Не наводяться також усі значення при показі відмінностей у керуванні тощо. Зокрема, якщо пояснення в словниковій статті починається словами «у значенні», то це свідчить, що з багатьох значень реєстрового слова взято лише це.

Після тлумачень у кожному розділі словникової статті подано ілюстративний матеріал — перелік слів, з якими в зіставляваному значенні переважно вживається заголовне слово, або найтиповіші словосполучення, де це слово є компонентом, цитати з творів українських письменників, а також зрідка похідні утворення й складні слова, частинами яких є реєстрові слова. Наявність (іноді багатьох) прикладів різного плану чи відсутність або незначна кількість їх в окремих словникових статтях пояснюється, з одного боку, потребою в ілюструванні, з другого — представленістю їх у лексикографічних джерелах. Тобто в довіднику використано, як правило, тільки

приклади, засвідчені лексичною картотекою, словниками, граматиками чи мовознавчими посібниками, а до створення словосполучень чи калькування їх з інших мов ми вдавалися лише в тих рідких випадках, коли без них не можна було обійтися. Якщо вживання слова чи його значень бажано було проілюструвати якнайвичерпніше, замість словосполучень і цитат наводилися слова, з якими переважно сполучається реєстрове слово (в основному — за алфавітом, рідше — за описуваними значеннями).

Примітка 1. Пропуски слів у цитатах позначаються двома крапками (..).

Примітка 2. Пояснювальні слова в цитатах від автора словника-довідника, а також назви дійових осіб у прикладах з драматичних творів подані в квадратних дужках.

Для полегшення користування словником-довідником до нього додається словопоказчик наведених у другій частині слів. У словопоказчику за алфавітом уміщено всі слова, винесені в заголовки словникових статей у тому порядку, в якому вони стоять у тексті. Заголовні слова, що стоять у словникових статтях на першому місці, у словопоказчику набираються напівжирним шрифтом, інші заголовні — світлим, наприклад: **драматичний** — драматургічний; **обрис** — абрис; абрис див. **обрис**; **цвісти** — квітнути — квітувати; квітнути — квітувати див. **цвісти**.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ПОЗНАЧКИ

безос.— безособове дієслово

вж.— вживається

вж. із сл.— вживається із словами

виг.— вигук

вищ. ст.— вищий ступінь

вказ.— вказівний

вст. сл.— вставне слово

д., д. в.— давальний відмінок

див.— дивіться

діал.— діалектне слово, значення

дієприкм.— дієприкметник

дієприсл.— дієприслівник

дієсл.— дієслово

д.-м.— давальний і місцевий відмінки

док.— dokonаний вид

ж., ж. р.— жіночий рід

займ.— займенник

запереч.— заперечний, заперечення

заст.— застаріле слово, значення

збільш.— збільшений, збільшувальний

збірн.— збірне слово, значення

зменш.— зменшений, зменшувальний

зменш.-пестл.— зменшено-пестливий

зн., зн. в.— знахідний відмінок

знач.— значення

ім.— іменник

кільк.— кількісний

кл.— клична форма

книжн.— книжне слово, вислів

лінгв.— у лінгвістиці

майб.— майбутній час

мин.— минулий час

м., м. в.— місцевий відмінок

мн.— множина

н., н. в.— називний відмінок

найвищ. ст.— найвищий ступінь

нак.— наказовий спосіб

невідм.— невідміюване слово

недок.— недоконаний вид

незм.— незмінюване слово

неознач.— неозначений

неперех.— неперехідне дієслово

одн.— одна

означ.— означальний, означення

ор., ор. в.— орудний відмінок

ос.— особа

особ.— особовий

пас.— пасивний стан

перен.— переносне значення

перех.— перехідне дієслово

пит.— питальний

підсил.— підсилювальний

пор.— порівняйте

пох.— похідне утворення

поясн.— пояснювальний

прийм.— прийменник

прикм.— прикметник

присв.— присвійний

присл. — прислівник
присудк. сл. — присудкове слово
р., р. в. — родовий відмінок
розділ. — розділовий
розм. — розмовне слово, значення
с., с. р. — середній рід
сл. — слово
словосп. — словосполучення
спол. — сполучник

спонук. — спонукальний
ствердж. — стверджувальний
теп. — теперішній час
у знач. — у значенні
у пох. — у похідних утвореннях
у скл. сл. — у складних словах
у словосп. — у словосполученнях
ч., ч. р. — чоловічий рід
числ. — числівник

ЦИТОВАНІ АВТОРИ

Автом. — Автомонов П. Ф.
 Бабляк — Бабляк В. С.
 Багмут — Багмут І. А.
 Бажан — Бажан М. П.
 Барв. — Барвінок Ганна
 Баш — Баш Яків
 Д. Бедзик — Бедзик Д. І.
 Ю. Бедзик — Бедзик Ю. Д.
 Бичко — Бичко В. В.
 Білоус — Білоус Д. Г.
 Бойко — Бойко Г. П.
 Бойч. — Бойченко О. М.
 Бор. — Боровиковський Л. І.
 Братунь — Братунь Р. А.
 Вас. — Васильченко С. В.
 Верш. — Вершигора П. П.
 Вишня — Остап Вишня
 Вільде — Вільде Ірина
 Владко — Владко В. М.
 Вовчок — Марко Вовчок
 Волошин — Волошин І. І.
 Воронько — Воронько П. М.
 Воскр. — Воскресакенко С. І.
 Галан — Галан Я. О.
 Г.-Арт. — Гулак-Артемовський П. П.
 Гж — Гжицький В. З.
 Гірник — Гірник М. А.
 Гл. — Глібов Л. І.
 Глазовий — Глазовий П. П.
 Голован. — Голованівський С. О.
 Головка — Головка А. В.

Головч. і Мус. — Головченко І. Х.
 і Мусієнко О. Г.
 Гончар — Гончар О. Т.
 Гончаренко — Гончаренко І. І.
 Горд. — Гордієнко К. О.
 Граб. — Грабовський П. А.
 Григ. — Григоренко Грицько
 Грінч. — Грінченко Б. Д.
 Гур. — Гуреїв О. І.
 Гуц. — Гуцало Є. П.
 Дарда — Дарда В. І.
 Десняк — Десняк Олекса
 Дмит. — Дмитерко Л. Д.
 Дн. Чайка — Дніпрова Чайка
 Добр. — Добровольський С. П.
 Довж. — Довженко О. П.
 Донч. — Донченко О. В.
 Дор. — Дорошко П. О.
 Досв. — Досвітній Олесь
 Драч — Драч І. Ф.
 Епік — Епік Г. Д.
 Жур. — Журахович С. М.
 Забашта — Забашта Л. В.
 Забіла — Забіла Н. Л.
 Загреб. — Загребельний П. А.
 Зар. — Зарудний М. Я.
 Збан. — Збанацький Ю. О.
 Земляк — Земляк В. С.
 Зеров — Зеров М. К.
 Іваненко — Іваненко О. Д.
 Ільч. — Ільченко О. Є.

- Ирчан — Ирчан Мирослав
 Качура — Качура Я. Д.
 Кв.-Осн. — Квітка-Оснoв'янен-
 ко Г. Ф.
 Кир.— Кириленко І. У.
 К.-Карий — Карпенко-Карий І. К.
 Коб.— Кобилянська О. Ю.
 Кобр.— Кобринська Н. І.
 Ковінька — Ковінька О. І.
 Козач.— Козаченко В. П.
 Козл.— Козланюк П. С.
 Кол.— Колесник П. Й.
 Коп.— Копиленко О. І.
 Корн.— Корнійчук О. Є.
 Коротич — Коротич В. О.
 Костенко — Костенко Л. В.
 Котл.— Котляревський І. П.
 Коцюб.— Коцюбинський М. М.
 Коцюба — Коцюба Г. М.
 Кочерга — Кочерга І. А.
 Кочура — Кочура П. Ф.
 Є. Кравч.— Кравченко Є. С.
 У. Кравч.— Кравченко Уляна
 Крим.— Кримський А. Ю.
 Кроп.— Кропивницький М. Л.
 Крот.— Кротевич Є. М.
 Круш.— Крушельницький А. В.
 Кулик — Кулик І. Ю.
 Куліш — Куліш П. О.
 Кундзич — Кундзич О. Л.
 Кучер — Кучер В. С.
 Ле — Ле Іван
 Левада — Левада О. С.
 Ле і Левада — Ле Іван і Ле-
 вада О. С.
 Логв.— Логвиненко В. А.
 Лупій — Лупій О. В.
 Мак.— Маковой О. С.
 Мал.— Малишко А. С.
 Малик — Малик В. К.
 Март.— Мартович Лесь
 Мас.— Масенко Т. Г.
 Мик.— Микитенко І. К.
 Минко — Минко В. П.
 Мирний — Мирний Панас
 Мисик — Мисик В. О.
 Мокр.— Мокрiев Ю. О.
 Мороз — Мороз З. П.
 Мур.— Муратов І. Л.
 Мушк.— Мушкетнк Ю. М.
 Нагп.— Нагнибіда М. Л.
 Нех.— Нехода І. І.
 Н.-Лев.— Нечуй-Левицький І. С.
 Номис — Симонов М. Т.
 Б. Ол.— Олійник Б. І.
 С. Ол.— Олійник С. І.
 Олесь — Олесь Олександр
 Павл.— Павличко Д. В.
 Панч — Панч П. Й.
 Перв.— Первомайський Л. С.
 Підс.— Підсуха О. М.
 Полт.— Полторацький О. І.
 Рибак — Рибак Н. С.
 Рильський — Рильський М. Т.
 Рудан.— Руданський С. В.
 Рудь — Рудь М. Д.
 Сам.— Самійленко В. І.
 Свидн.— Свидницький А. П.
 Сенч.— Сенченко І. Ю.
 Сим.— Симоненко В. А.
 Скл.— Скляренко С. Д.
 Сл. Грінч.— «Словарь україн-
 ської мови» за редакцією
 Б. Грінченка
 Сміл.— Смілянський Л. І.
 Смолич — Смолич Ю. К.
 Собко — Собко В. М.
 Сос.— Сосюра В. М.
 Стар.— Старницький М. П.
 Стельмах — Стельмах М. П.
 Стеф.— Стефаник В. С.
 Стор.— Стороженко О. П.
 Тарн.— Тарновський М. Ю.
 Тер.— Терещенко М. І.
 Тесл.— Тесленко А. Ю.
 Тихий — Тихий Н. М.
 Тич.— Тичина П. Г.
 Ткач — Ткач Д. В.

Томч.— Томчаний М. І.
 Трубл.— Трублаїні М. П.
 Тудор — Тудор Степан
 Тулуб — Тулуб З. П.
 Турч.— Турчинська А. Ф.
 Тют.— Тютюнник Григорій
 Л. Укр.— Українка Леся
 Уп.— Упеник М. О.
 Ус.— Усенко П. М.
 Фр.— Франко І. Я.
 Хижняк — Хижняк А. Ф.
 Хор.— Хорунжий А. М.
 Хотк.— Хоткевич Г. М.

Цюпа — Цюпа І. А.
 Чаб.— Чабанівський М. І.
 Черемш.— Черемшина Марко
 Чорн.— Чорнобривець С. А.
 Чуб.— Чубинський П. П.
 Шевч.— Шевченко Т. Г.
 Шер.— Шеремет М. С.
 Шиян — Шиян А. І.
 Шовк.— Шовкопляс Ю. Ю.
 Шпак — Шпак Микола
 Шпорта — Шпорта Я. Г.
 Л. Янов.— Яновська Л.О.
 Ю. Янов.— Яновський Ю. І.

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Єє	Жж
Зз	Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл	Мм
Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу	Фф
Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Юю	Яя	Ьь

ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК

А

абажур, -а
абазін, -а, *мн.* -и, -ів
абазінець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
-нці, -нців

абазінський

Абакан, -а (місто) і -у (річка)

абаканський

абатіса, -и

абатство, -а

аберація, -ї, *ор.* -єю

абзац, -у, *ор.* -ом

абі-но, *спол.*

абі тільки

абіхто, абікого (абі до кого),
абікому, абіким (абі з ким),
абі на кому (абі на кім)

абичий, абичийого, абичийому
(абічиему), абічнім (абі з чим-
ім), на абічийому (на абічиє-
му, на абічійім, абі на чийому,
абі на чнєму, абі на чійім);
ж. абічнйя, абічнїєї, абічнїєю
(абі з чнєю), на абічнїї (абі
на чнїї); *с.* абічнїє, абічнїйо-
го; *мн.* абічнїї, абічнїїх

абіщо, абічого (абі до чого),
абічому, абічим (абі з
чим), абі на чому (абі на
чїм)

Абіджан, -а

абіджанський

абіогенез, -у

абіогенний

абісаль, -ї, *ор.* -ллю, *р.* *мн.*
-лей

Абіссінія, -ї, *ор.* -єю

абіссінський

абітурієнт, -а

аблакувати, -ую, -уєш, *недок.*
і *док.*

або ж

аболіціонізм, -у

аболіціонський

абонувати, -ую, -уєш, *недок.*
і *док.*

абориген, -а, *мн.* -и, -ів

аборт, -у

абразиви, -ів

абрєвіатура, -и

абрєвіація, -ї, *ор.* -єю

абрєк, -а

абрикос, -а, *р.* *мн.* -ів

абрикоса, -и, *р.* *мн.* -ос

абрікотін, -у

абсєнт, -у

абсєнтізм, -у

абсїда, -и і апсїда

абсолют, -у

абсолютізація, -ї, *ор.* -єю

абсолютізм, -у

абсолютізувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і *док.*

абсолютно необхідний

абсолютно чїстий

абсорбований

абсорбційно-дифузійний

абсорбція, -ї, *ор.* -єю

абстрагований

абстрагувати, -ую, -уєш

абстракт, -у

абстрактно-гуманістичний
 абстракціонізм, -у
 абстракціоністський
 абстракція, -ї, *ор.* -єю
 абсцес, -у
 абсциса, -и,
 Абу-Дабі, *невідм.*
 абхаз, -а, *мн.* -и, -ів
 абхазець, -зця, *ор.* -зцем, *мн.*
 -зці, -зців
 Абхазія, -ї, *ор.* -єю
 Абхазька Автономна Радянська
 Соціалістична Республіка,
 Абхазька АРСР
 абхазько-адигейський
 аб'юрація, -ї, *ор.* -єю
 авангард, -у
 Авангард малагасійської рево-
 люції ДРМ
 авангардизм, -у
 авангардистський
 аванпóрт, -у
 аванпóст, -у
 аванс, -у
 авансувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 авантитул, -у
 авантюризм, -у
 авантюрін, -а (окремий кри-
 тал) *і* -у (речовина)
 авантюрист, -а
 аварійно-небезпечний
 аварійно-ремонтний
 аварський
 авгієві стаїні (конюшні)
 авгіт, -у
 авенін, -у
 авеню, *невідм., ж.*
 авестійська мова
 авіабáза, -и
 авіабензін, -у
 авіабóмба, -и
 авіабудівний
 авіабудування
 авіагоризóнт, -а
 авіадесáнт, -у
 авіаескадріля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лей
 авіазавóд, -у

авіазв'язóк, -зку
 авіаз'єднання, *р. мн.* -ань
 авіа- і ракетобудування
 авіаконстру́ктор, -а
 авіалінія, -ї, *ор.* -єю
 авіаль, -ю, *ор.* -ем
 авіама́йк, -а́
 авіаметеорологічний
 авіаметеослужба, -и
 авіаметеостáнція, -ї, *ор.* -єю
 авіамоделізм, -у
 авіамодель, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 авіаоторобудування
 авіано́сець, -сця, *ор.* -сцем
 авіао́пріскування
 авіао́пріскувач, -а, *ор.* -ем
 авіапа́рк, -у
 авіапі́дживлення
 авіапо́лк, -по́лку *і* -по́лка, *м.*
 -по́лку
 авіапо́шта, -и
 авіапроми́словість, -вості, *ор.*
 -вістю
 авіаро́звідка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 авіарозвідування
 авіаспо́лучення
 авіаспо́рт, -у
 авіатра́нспорт, -у
 авіатра́са, -и
 авіахімі́чний
 авіаці́йно-спортивний
 авіаці́йно-хімі́чний
 авіа́ція, -ї, *ор.* -єю
 авіачасті́на, -и
 авіашко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
 авіе́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 авізо́ваний
 авізува́ти, -ую, -уєш
 авітаміно́з, -у
 авра́л, -у
 авра́н, -у
 австра́лієць, -ійця, *ор.* -ійцем,
мн. -ійці, -ійців
 Австралі́йська лейборі́стська
 па́ртія, АЛП
 Австралія, -ї, *ор.* -єю

австралопітєк, -а, *мн.* -и, -ів
 австрієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців

Австрійська народна партія,
 АНП

Австрійська партія свободи,
 АПС

Австрійська Республіка

Австрія, -ї, *ор.* -єю

австро-радянський

австро-угорський

Австро-Угорщина, -и

автаркія -ї, *ор.* -єю

автентичний

автоаматор, -а

автобаза, -и

автобензоцистерна, -и

автобіографічно-мемуарний

автоблокування, *р. мн.* -ань

автоброньовик, -а

автобудівний

автобус, -а

автовантажник, -а

авто-, вело- і мотоцикли

автовеломотоцикли, -нок

автовізок, -зкі

автоводоцистерна, -и, *р. мн.*

-єрн

автовокзал, -у

автогазовий

автогамія, -ї, *ор.* -єю

автогенез, -у

автогіпноз, -у

автограф, -а

автографічний

автогрейдер, -а

автодафє і аутодафє, *невідм.,*

с.

автодиспетчер, -а

автодорожній, -я, -є

автодром, -у

автоекспрес, -а

автоелектронний

автожир, -а

автозавантажувач, -а, *ор.* -ем

автозавод, -у

автозаводський

автозаправник, -а

автозчєп, -у

автозчєплення, *р. мн.* -єнь

автоінспекція, -ї, *ор.* -єю

автокар, -а

автокаталіз, -у

автокефальна церква

автоклав, -а

автоклуб, -у

автокод, -у

автоколивання, *р. мн.* -ань

автоколона, -и

автокрамниця, -ї, *ор.* -єю

автокран, -а

автократичний

автократія, -ї, *ор.* -єю

автобл, -у

автоблиз, -у

автолісовоз, -а

автолітографія, -ї, *ор.* -єю

автолюбитель, -я, *ор.* -ем

автомагістраль, -ї, *ор.* -ллю, *р.*

мн. -лей

автомат, -а

автоматизація, -ї, *ор.* -єю

автоматизм, -у

автоматизована система управ-

ління, АСУ

автоматизувати, -ую, -уєш, *не-*

док. і док.

автоматична телефонна станція,

АТС

автоматно-кулеметний

автомат-пакувальник, *автомат-*

та-пакувальника

автометаморфізм, -у

автометрія, -ї, *ор.* -єю

автомеханік, -а

автомобілебудівний

автомобілебудування

автомобілерозвантажувач, -а,

ор. -єм

автомобільно-дорожній, -я, -є

автомобільно-залізничний

автомобільно-тракторний

автомобільно-шляховий

автомобіль-цистерна, *автомобі-*

ля-цистерни

автомоделізм, -у

автомотодром, -у

автомотоклуб, -у

автомобільний
 автомобіліст, -и
 автомобіліст, -а, *мн.* -и, -ів
 автомобіліст, -а, *ор.* -ем
 автомобіліст, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 автомобіліст, -а
 автомобіліст, -і, *ор.* -ллю
 автомобіліст
 автомобіліст, -ї, *ор.* -єю
Автомобільна Радянська Соціалістична Республіка, АРСР
 автомобіліст, -а
 автомобіліст, -у
 автомобіліст, -у
 автомобіліст, -а, *ор.*
 -ем
 автомобіліст, -а
 автомобіліст, -и, *д.-м.* -ці
 автомобіліст, -у
 автомобіліст-вуглевод, автомобіліст-вуглевод
 автомобіліст, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 автомобіліст, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 автомобіліст, -у
 автомобіліст, -у
 автомобіліст, -вості, *ор.*
 -вістю
 автомобіліграфія, -ї, *ор.* -єю
 автомобілі, *невідм., с.*
 автомобілікування
 автомобілі, -ї, *ор.* -єю
 автомобілі, -у
 автомобілістний
 автомобілі, -ї, *ор.* -єю
 автомобілі, -у
 автомобілізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 автомобіліст, -у (значення, вплив)
і -а (особа)
 автомобілі, -ї, *ор.* -єю
 автомобілі, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ручок
 автомобілі, -у
 автомобіліст-вуглевод, авто-
 самосхід-вуглевод
 автомобілі, -ї, *д.* -ям, *ор.* -нями

автоскладальний
 автосполучення
 автосправа, -и
 автоспуск, -а
 автостарт, -у
 автостерильність, -ності, *ор.*
 -ністю
 автостоп, -а
 автострада, -и
 автостроїтельна, -и
 автотіпія, -ї, *ор.* -єю
 автотомія, -ї, *ор.* -єю
 автотракторний
 автотрансплантація, -ї, *ор.* -єю
 автотранспорт, -у
 автотрансформатор, -а
 автотрава, -и
 автотропізм, -у
 автотрофічний
 автотурізм, -у
 автотягач, -а, *ор.* -ём
 автотурбін, -а
 автотурбін, -а, *мн.* -и, -ів
 автотурбінний
 автотурбін, -а
 автотурбін, -у, *ор.* -шляхом,
м. -у
 автотурман, -а
 автотур, -а, *мн.* -и, -ів
 автотур, -ї, *д.-м.* азі, *ім., ч.*
 Автотур, -ї, *ор.* -єю
 автотур, -у
 автотур-автотур, -у
 автотурин, -а, *мн.* -яни, -ян
 автотуринський
 автотур, -а (окремий кристал) *і -у*
 (речовина)
 автотур-чорний
 Автотурство Мадагаскар Пресс,
 АМП
 Автотурство преси Австрії, АПА
 Автотурство преси «Новіни», АПН
 Автотурство преси Чаду, АПЧ
 Автотурський Бурятський авто-
 номний округ
 автотурфія, -ї, *ор.* -єю
 агітатор-пропагандист, агіта-
 тора-пропагандиста
 агітаційно-масовий

- агітаційно-пропагандистський
агіткампанія, -ї, *ор.* -єю
агітпóїзд, -а
агітпрóп, -у
агітпúнкт, -у
агломерáт, -у
аглопорít, -у
аглопоритобетóн, -у
аглофáбрика, -и, *д.-м.* -ці
аглютинативний
аглютинін, -у, *мн.* -и, -ів
агностици́зм, -у
агности́чний
аго́нія, -ї, *ор.* -єю
агорафóбія, -ї, *ор.* -єю
агрануло́цит, -а, *мн.* -и, -ів
агра́рій, -я, *ор.* -єм
агра́рно-індустріа́льний
агра́рно-промисло́вий
агра́рно-сирови́нний
агрега́т, -у
агрега́тно-вузлові́й
агрегатований
агрега́ція, -ї, *ор.* -єю
агрема́н, -у
агресі́вно-сті́йкий
агресія, -ї, *ор.* -єю
агробіологі́чний
агробіоста́нція, -ї, *ор.* -єю
агробіоце́ноз, -у
агрогрунтозна́вство, -а
агроекономі́чний
агрозáхід, -ходу, *мн.* -ходи, -ходів
агрозоотехні́чний
агроклімато́логія, -ї, *ор.* -єю
агрокульту́ра, -и
агролісомеліора́тивний
агролісомеліора́ція, -ї, *ор.* -єю
агромеліора́ція, -ї, *ор.* -єю
агрометеорологі́чний
агрометеороло́гія, -ї, *ор.* -єю
агрометеоста́нція, -ї, *ор.* -єю
агрономі́чний
агропрóм, -у
агропромоб'є́днання, *р. мн.*
-ань
агротéхніка, -и, *д.-м.* -ці
агротéхнікум, -у
- агротехні́чний
агрофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
агрофізі́чний
агрофітоце́ноз, -у
агрохімі́чний
агрохі́мія, -ї, *ор.* -єю
агрошко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
áгрус, -у
агу́л, -а, *мн.* -и, -ів
Агу́л, -у (річка)
агу́лець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.*
-льці, -льців
агу́льський
ада́жію, *незм. і невідм., с.*
адамсі́т, -у
Адамстаун, -а
адапта́ційно-трофі́чний
адаптаціоге́нез, -у
адапта́ція, -ї, *ор.* -єю (присто-
сування)
ада́птер, -а
адаптивні́й
адаптований
адапто́метр, -а
ада́т, -у
адвекти́вно-динамі́чний
адвенти́вний
адвенти́зм, -у
адвенти́ція, -ї, *ор.* -єю
адвербіа́ліза́ція, -ї, *ор.* -єю
адвока́тський
Аддіс-Абе́ба, -и
аддіс-абéбський
аддісо́нова хвороба
адекватні́й
Аден, -а (місто)
аденові́рус, -у, *мн.* -и, -ів
аде́нозін, -у
аденозинофóсфорна кі́слота
аденої́д, -а, *мн.* -и, -ів
аденокарци́нома, -и
аденоме́р, -а, *мн.* -и, -ів
Аденське інформаци́йне аге́нт-
ство, АІА (НДРІ)
аде́пт, -а
ад'єктива́ція, -ї, *ор.* -єю
аджа́рець, -рця, *ор.* -рцем, *мн.*
-рці, -рців
Аджа́рія, -ї, *ор.* -єю

Аджарська Автономна Радянська Соціалістична Республіка, Аджарська АРСР

адигеєць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.* -ейці, -ейци

Адигейська автономна область, ААО

Адигея, -ї, *ор.* -єю

адипінова кислота

адіабата, -и

адіабатичний

адмвдділ, -у

адміністративно-господарський

адміністративно-житловий

адміністративно-процесуальний

адміністративно-територіальний

адміністративно-управлінський

адмініструвати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*

адміралтейств-колегія, -ї, *ор.* -єю

адміралтейство, -а

адміралтейський

адміральський

адоніс, -у (рослина, ліки)

Адоніс, -а (планета)

адоптація, -ї, *ор.* -єю (усиновлення)

адоптивний

адоптований

адреналін, -у

адресно-довідковий

адресований

Адріанополь, -я, *ор.* -ем

адрианопольський

Адріатика, -и, *д.-м.* -ці

Адріатичне море

адсорбований

адсорбційно-фотометричний

адсорбція, -ї, *ор.* -єю

адюльтер, -у

ад'юнктський

ад'юстаж, -у, *ор.* -ем

ад'ютантський

аерарій, -ю, *ор.* -єм

аератор, -а

аераційно-пневматичний

аерація, -ї, *ор.* -єю

аероб, -а, *мн.* -и, -ів

аеробіонт, -а, *мн.* -и, -ів

аеробус, -а

аеровокзал, -у

аерогенний

аерографія, -ї, *ор.* -єю

аеродинаміка, -и, *д.-м.* -ці

аеродинамічний

аеродром, -у

аеродромно-експлуатаційний

аероелектророзвідування

аерознімання

аерозоль, -ю, *ор.* -ем

аерокліматологія, -ї, *ор.* -єю

аероклуб, -у

аероліт, -а

аерологічний

аерологія, -ї, *ор.* -єю

аеролоція, -ї, *ор.* -єю

аеромагнітний

аеромагнітометр, -а

аеромаяк, -а

аерометр, -а

аерометричний

аерометрія, -ї, *ор.* -єю

аеромеханіка, -и, *д.-м.* -ці

аерон, -у

аеронавігаційний

аеронавігація, -ї, *ор.* -єю

аеронавтика, -и, *д.-м.* -ці

аеропоніка, -и, *д.-м.* -ці

аеропорт, -у, *м.* -у

аеропшта, -и

аеросани, -ей, *д.* -ям, *ор.* -ньмі

аеросани-амфібія, аеросаней-амфібії

аеросівба, -ї

аеросіяння

аеростат, -а

аеротаксация, -ї, *ор.* -єю

аеротропізм, -у

аерофіт, -а, *мн.* -и, -ів

Аерофлот, -у

аерофотограмметричний

аерофотограмметрія, -ї, *ор.* -єю

аерофотографічний

аерофотографування

аерофотознімання

аерофототопографічний

- Ажа́нс Конголе́з де Пресс, АКП
 Ажа́нс Насьона́ль д'Енформа-сьо́н дю Ма́лі, АНІМ
 Ажа́нс Телегра́фік Белж де Пресс, Бе́лга (Бельгія)
 Аже́нсія Насіона́л, АН (Бразі́лія)
 Аже́нсія ді Нотісіа́ш і ді Інформа-сьо́йш, АНІ (Португали́я)
 аж нія́к
 Ажо́нс Телегра́фік Сюї́с, АТС (Швейцарі́я)
 ажу́р, -у, *ім.*
 аза́рін, -у
 аза́рт, -у
 азбе́ст, -у
 азбесто́бетон, -у
 азбесто́вмісний
 азбе́стиво-паперо́вий
 азбесто́збага́чувальний
 азбестоце́мент, -у
 азбо́літ, -у
 азбопла́стик, -у, *мн.* -и, -ів
 азбоце́мент, -у
 азбоши́фер, -у
 азеотро́пний
 Азербайджа́н, -у
 азербайджа́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
 Азербайджа́нська Радя́нська Соціалісти́чна Респу́бліка, Азербайджа́нська РСР, АзРСР
 Азербайджа́нське телегра́фне аге́нтство, АзТАГ, -у, АЗТАГ
 азе́фівшина, -и
 ази́д, -у, *мн.* -и, -ів
 а́зимут, -а
 а́зимута́льно-широ́тний
 Азіа́тська регіона́льна органі-за́ція, АРО
 Азіа́тський банк ро́звитку, АЗБР
 Азіа́тсько-тихоокеа́нська ра́да, АЗПАК
 А́зія, -ї, *ор.* -єю
 азо́барвник, -а́
 азо́бензол, -у
 Азо́в, -а
 азо́во-чорномо́рський
 Азо́вське мо́ре
 азо́йський
 азо́нальний
 Азо́рські остро́ви
 азо́сполу́ка, -и, *д.-м.* -ці
 азо́т, -у
 азо́тиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 азо́тисто-водне́вий
 азо́тистокі́слий
 азо́тно-водне́вий
 азо́тно-вуглеце́вий
 азо́тнокі́слий
 азо́тно-фо́сфорно-калі́йний
 азо́тоба́ктер, -а
 азо́тоба́ктерін, -у
 азо́тоба́ктері́я, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -її, -ій
 азо́товмі́сний
 азо́тодобу́вний
 азо́тува́ти, -ую, -у́еш, *недок.* *і док.*
 азо́тфікса́ція, -ї, *ор.* -єю
 азу́ріт, -у
 аї́льний
 а́їр, -у
 айла́нт, -а
 айма́к, -а́
 А́й-Пе́трі, *неві́дм.*
 айра́н, -у
 а́йсберг, -а
 айсо́р, -а, *мн.* -и, -ів
 айсо́рський
 акаде́мік-секрета́р, акаде́міка-секретаря́
 акаде́мічний
 Акаде́мія ме́дичних нау́к СРСР, АМН СРСР
 Акаде́мія нау́к СРСР, АН СРСР
 Акаде́мія нау́к УРСР, АН УРСР
 Акаде́мія суспі́льних нау́к при ЦК КПРС, АСН
 акаде́місте́чко, -а, *р.* *мн.* -чок
 ака́нт, -а
 ака́фіст, -а
 ака́цієвий
 ака́ція, -ї, *ор.* -єю

а́каючи́й
 аква́ланг, -а
 аква́лангіст, -а
 аквама́рін, -а (окреми́й крис-
 тал) *i* -у (речовина)
 акваме́трія, -ї, *ор.* -єю
 аквана́втика, -и, *д.-м.* -ці
 акваре́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 аква́ріум, -а
 аква́тінта, -и
 аква́тіпія, -ї, *ор.* -єю
 аквато́рія, -ї, *ор.* -єю
 акведу́к, -а
 Аке́рман, -а
 акі́н, -а
 А́кра, -и
 аклі́матиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 аклі́матизува́тися, -ю́юся, -ю́еш-
 ся, *недок. i док.*
 акме́їзм, -у
 акме́їстський
 акомодáція, -ї, *ор.* -єю
 акомпане́мент, -у
 акомпаніáтор, -а
 акомпанува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 аконі́т, -у
 а-ко́нто, *невідм., с.*
 а́бо́рд, -у
 акордео́н, -а
 а́бо́рдно-преміáльний
 акр, -а
 акрато́фоб, -а
 акредита́ція, -ї, *ор.* -єю
 акредити́в, -а
 акредитова́ний
 акредитува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
i док.
 акри́ди, -їд
 акри́лат, -у, *мн.* -и, -ів
 акри́лова кислота́
 акрилоні́тріл, -у
 акрихі́н, -у
 акроба́тичний
 акроле́їн, -у
 акромелані́зм, -у
 акро́поль, -я, *ор.* -ем
 акрості́х, -а́
 аксака́л, -а

акселера́тор, -а
 акселера́ція, -ї, *ор.* -єю
 акселеро́метр, -а
 аксесуа́р, -а
 аксіáльно-векто́рний
 аксіáльно-поршне́вий
 аксіо́ма, -и
 аксолот́ль, -я, *ор.* -ем
 аксономе́трія, -ї, *ор.* -єю
 акти́в, -у
 активáтор, -а, *мн.* -и, -ів
 активно-безоб'є́ктний
 активнодію́чий
 акти́н, -у
 актині́дія, -ї, *ор.* -єю
 акти́ніввий
 акти́ній, -ю, *ор.* -єм
 актиноба́цильо́з, -у
 актино́граф, -а
 актино́їд, -а, *мн.* -и, -ів
 актинолі́т, -у
 актино́метр, -а
 актиноме́трія, -ї, *ор.* -єю
 актиноми́цет, -а, *мн.* -и, -ів
 актиномо́рфний
 актри́са, -и
 актуалі́зм, -у
 актуа́льний
 А́ктью́їнський
 актуо́бинський
 акумулюва́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
i док.
 акумуля́тивно-заря́дний
 акумуля́торно-заря́дний
 акумулю́ваний
 аку́стика, -и, *д.-м.* -ці
 аку́стико-артикуля́ційний
 аку́стико-пневма́тичний
 акусти́чний
 акуше́рсько-гінеко́логічний
 акцентоло́гічний
 акцен́туа́ція, -ї, *ор.* -єю
 акцен́тува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
i док.
 акце́пт, -у
 акце́птор, -а
 акциде́нтний
 акці́з, -у
 Алаба́ма, -и

Алакoль, -ю, *ор.* -ем
 Алáндські острові
 аланін, -у
 Алатáу, *невідм.*
 алатáуский
 алахoл, -у
 албáнець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Албáнія, -ї, *ор.* -єю
 Албáно-італійський
 Албáнська пáртія пpáці, АПП
 Албáнське телеграфне агéнт-
 ство, АТА
 алгебраїчний
 алгебричний
 Алголь, -ї, *ор.* -ллю (*зоря*)
 алгонкін, -а, *мн.* -и, -ів
 алгонкінський
 алгоритм, -у
 алгоритмічний
 алебáрда, -и
 алебáстр, -у
 алебáстрово-білий
 алеврїт, -у
 алевроліт, -у
 алегорїзм, -у
 алегоричний
 алегорія, -ї, *ор.* -єю
 алегрéтто, *незм. і невідм., с.*
 алéгрі, *невідм., с.*
 алéгро, *незм. і невідм., с.*
 алé ж
 алейкемія, -ї, *ор.* -єю
 Алeксáндрoвськ-Сахалінський,
 Алeксáндрoвськo-Сахалінськoгo
 алергén, -у
 алергічний
 алергія, -ї, *ор.* -єю
 алергологія, -ї, *ор.* -єю
 алеут, -а, *мн.* -и, -ів
 Алеутські острові
 алéя, -ї, *ор.* -єю
 Алéя герoїв
 Алéя трудової слави
 Алжір, -а (*місто*) *і* -у (*країна*)
 алжірець, -рця, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці, -рців
 Алжірська Нарoдна Демокpа-
 тична Республіка, АНДР

аличá, -ї, *ор.* -єю
 аличевий
 áлібі, *невідм., с.*
 алідáда, -и
 алізарін, -у
 алізарін-сульфонáт нáтрію
 аліментáрно-токсичний
 алімéнти, -ів
 аліциклічний
 алкалізáція, -ї, *ор.* -єю
 алкалоїд, -у, *мн.* -и, -ів
 алкідно-мáсляно-стирoльний
 алкогольізáція, -ї, *ор.* -єю
 алкогольічний
 алкогольáт, -у, *мн.* -и, -ів
 алкоголь, -ю, *ор.* -ем
 аллá, *невідм., ч.*
 аллáх, -а
 аллó, *виг.*
 Алмá-Атá, -ї
 алмаатїнець, -нця, *ор.* -нцем
 алмá-атїнський
 алмáзно-розтóчувальний
 алогáмія, -ї, *ор.* -єю
 алогїзм, -у
 алогічний
 алóе, *невідм., с.*
 алóйний
 аломéтрія, -ї, *ор.* -єю
 аломорфóз, -у
 алопатрія, -ї, *ор.* -єю
 алотрoпія, -ї, *ор.* -єю
 алохтoн, -а, *мн.* -и, -ів
 алтáєць, -áйця, *ор.* -áйцем, *мн.*
 -áйці, -áйців
 Алтáй, -ю, *ор.* -ем
 Алтáйський край
 алуніт, -у
 алфáвітно-цифровий
 алхімія, -ї, *ор.* -єю
 алювіáльно-делювіáльний
 алювіáльно-морський
 алюмéль, -ю, *ор.* -ем
 алюмінáт, -у, *мн.* -и, -ів
 алюмінієвокислий
 алюмінієво-мáгнієвий
 алюміній, -ю, *ор.* -ем
 алюмінійорганічний
 алюмінoграфія, -ї, *ор.* -єю

алюмінотермія, -ї, *ор.* -єю
 алюмогель, -ю, *ор.* -ем
 алюмосилікат, -у, *мн.* -и, -ів
 алюмотбл, -у
 алюр, -у
 а-ля, *незм.*
 Аляска, -и, *д.-м.* -ці
 аляскіт, -у
 альбатрós, -а
 альбедомётр, -а
 Альбёрт, -у (*озеро*)
 альбігобець, -óйця, *ор.* -óйцем
 альбінізм, -у
 альбінос, -а
 альбóm, -у
 альбóm-буклёт, альбóму-буклэта
 альбумін, -у, *мн.* -и, -ів
 альвео́ла, -и, *мн.* -óли, -óл
 альвеолярно-капілярний
 Альгема́йнер Дóйчер Нахрiхтен-
 дiнст, АДН (НДР)
 альгiнáтний
 альгологія, -ї, *ор.* -єю
 альдегiд, -у, *мн.* -и, -ів
 алька́д, -а
 алька́льд, -а
 альклéд, -у
 альма-мáтер, *невідм., ж.*
 альманáх, -у, *м.* -сі і -у
 альмандiн, -а (*напiвкоштов-*
ний камiнь) і -у (*мiнерал*)
 альпага́, -й, *д.-м.* -зі і альпакá,
 -й, *д.-м.* -ці
 альпáри, *незм. і невідм., с.*
 альпенштóк, -а
 Альпи, Альп
 альпiйськo-гiмалáйський
 альпiнáрий, -ю, *ор.* -єм
 альпiнiáда, -и
 альпiнізм, -у
 альпiністський
 альт, -á
 альтáзимут, -а
 альтернáт, -у
 альтернатiва, -и
 альтернáція, -ї, *ор.* -єю
 альтигра́ф, -а
 альтимéтр, -а
 альтимéтрія, -ї, *ор.* -єю

áльтинг, -у, *м.* -у і -зі
 альтруiзм, -у
 альтруiстичний
 áльфа-вагомiр, -а
 áльфа-залiзо, -а
 áльфа-прóменi, -iв
 áльфа-прóмiння
 áльфа-радіоактивність, -ності,
ор. -нiстю
 áльфа-рóзпад, -у
 áльфа-спектрóметр, -а
 áльфа-терапевтiчний
 áльфа-частiнки, -нок
 альфрéско, *незм. і невідм., с.*
 альянс, -у
 амазонiт, -у
 Амазóнка, -и, *д.-м.* -ці (*рiчка*)
 амальга́ма, -и
 амальгамáція, -ї, *ор.* -єю
 амальгографiя, -ї, *ор.* -єю
 амальгамувáльний
 амарáнт, -у
 амарилiс, -у
 аматóл, -у, *мн.* -и, -iв
 амбiофонiчний
 áмбра, -и
 амброзіáльний
 амбрóзія, -ї, *ор.* -єю і амврóсія
 амбулатóрно-полiклiнiчний
 амврóсія, -ї, *ор.* -єю і амбрó-
 зія
 амебоподiбні, -их
 амебоцiт, -а, *мн.* -и, -iв
 аменсáлізм, -у
 Амéрика, -и, *д.-м.* -ці
 америкáнець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нци, -нцив
 америкáнiзація, -ї, *ор.* -єю
 америкáнізм, -у
 америкáно-англiйський
 америкáно-радя́нський
 Америкáнська федера́ція пра́-
 ци — Конгрéс виробничих
 профспiлók, АФП — КВП
 Америкáнський леги́он
 амери́цій, -ю, *ор.* -єм
 аметист, -а (*окреми́й кристал*)
 і -у (*речовина*)
 аміак, -у

аміака́т, -у, *мн.* -и, -ів
 аміаково́з, -а
 аміаково-нітра́тний
 аміа́нт, -у
 аміа́чно-нітра́тний
 амід, -у, *мн.* -и, -ів
 амідáза, -и, *мн.* -áзи, -áз
 амідоконцентра́тний
 амідо́л, -у
 аміло́бід, -у
 амілопектíн, -у
 амілопла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 аміни, -ів
 амінобензо́л, -у
 аміногру́па, -и
 аміноізовалеріа́новий
 амінопла́ст, -у, *мн.* -и, -ів
 Амма́н, -а
 амнезі́я, -ї, *ор.* -єю
 амністо́ваний
 амністува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 амона́л, -у, *мн.* -и, -ів
 амоніа́к, -у
 амонієво-ма́гнієвий
 амонізо́ваний
 амонізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 амоні́но-селі́трянний
 амоніфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 амора́льний
 амортиза́тор, -а
 амортиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 амортизува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 аморфі́зм, -у
 амофо́с, -у
 ампелоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ампе́р, -а, *р. мн.* -е́рів
і -е́р, А
 ампера́ж, -у, *ор.* -ем
 ампе́р-вито́к, -тка, *ав*
 ампервольтватме́тр, -а
 ампервольтме́тр, -а
 ампервольтомме́тр, -а
 ампе́р-годíна, -и, *а-г*
 амперме́тр, -а
 ампероме́трія, -ї, *ор.* -єю
 ампе́р-секунда, -и, *а-с*

амплі́трон, -а
 ампліту́дно-імпульсно-модульо́-
 ваний
 ампліту́дно-фа́зовий
 амліту́дно-часто́тний
 ампліфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 ампула́, *невідм., с.*
 ампута́ція, -ї, *ор.* -єю
 ампута́ваний
 ампутува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 Амстерда́м, -а
 амстерда́мський
 амудар'ї́нський
 Амудар'я́, -ї́, *ор.* -єю
 амуні́ція, -ї, *ор.* -єю
 Аму́р, -у (річка)
 аму́р, -а (риба)
 Амуро-Яку́тська магістра́ль,
 АЯМ
 амфібі́я, -ї, *ор.* -єю
 амфібра́хий, -я, *ор.* -єм
 амуні́под, -а, *мн.* -и, -ів
 амфітеа́тр, -у
 амфітріо́н, -а
 а́мфора, -и
 амфоте́рність, -ності, *ор.* -ністю
 анаба́зин-сульфа́т, -у
 анаба́зис, -у
 анабапті́зм, -у
 анабаптістський
 анабіо́з, -у
 анабіоти́чний
 анаболі́зм, -у
 анаболі́я, -ї, *ор.* -єю
 анагенéз, -у
 анагра́ма, -и
 Анади́р, -а (місто) *і* -у (річка)
 анаеро́б, -а, *мн.* -и, -ів
 анаеробіо́з, -у
 анаероста́т, -а
 анаколúф, -а
 анакреонти́чний
 ана́ліз, -у
 аналіза́тор, -а, *мн.* -и, -ів
 аналізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* *і*
док.
 аналіти́чно-синте́тичний
 аналіти́чний

анáлог, -а
 анало́гія, -ї, *ор.* -єю
 анало́го-цифровий
 анальгін, -у
 ана́льний
 ана́мнез, -у
 анамнестичний
 анаморфо́з, -у
 анана́с, -а
 ана́пест, -а
 анархі́зм, -у
 ана́рхія, -ї, *ор.* -єю
 ана́рхо-синдикалі́зм, -у
 ана́рхо-синдикалі́стський
 анастигма́тизм, -у
 анастигма́тичний
 анатоксі́н, -у
 Анато́лійське аге́нтство, АА (Ту-
 реччина)
 анато́мічний
 анато́мія, -ї, *ор.* -єю
 анатомо́ваний
 анато́мо-кліні́чний
 анато́мо-фізіологі́чний
 анатомува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 анафа́за, -и
 анафе́ма, -и
 анафо́ричний
 анахорéт, -а
 анахрома́т, -у
 анахро́нізм, -у
 анахро́нічний
 анга́р, -а
 Анга́ра, -ї
 Анга́рськ, -а
 ангиогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 ангиоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 англезі́т, -у
 англі́ць, -їйця, *ор.* -їйцем, *мн.*
 -їйці, -їйців
 англізо́ваний
 англізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 англійський
 англі́цизм, -у
 А́нглія, -ї, *ор.* -єю
 а́нгло-америка́нський
 а́нгло-бу́рський

а́нгло-егі́петський
 а́нгло-іра́нський
 а́нглокана́дець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці, -дців
 а́нглома́нія, -ї, *ор.* -єю
 а́нгломо́вний
 а́нгло-радя́нський
 а́нглоса́кс, -а, *мн.* -и, -ів
 а́нглосаксо́нський
 а́нглоса́кський
 а́нглофі́льський
 а́нглофо́бський
 а́нгло-фра́нцузький
 анго́б, -у
 Анго́ла, -и
 анго́рський
 а́нгстрем, -а
 андалузі́т, -у
 Андалу́сія, -ї, *ор.* -єю *і* Анда-
 лу́зія
 Андалу́ські го́ри
 Адамана́ське мо́ре
 анда́нте, *незм. і невідм., с*
 анданті́но, *незм. і невідм., с.*
 А́нди, Анд
 Андижа́н, -а
 андижа́нський
 анді́ць, -їйця, *ор.* -їйцем, *мн.*
 -їйці, -їйців
 анді́йський
 Андо́рра, -и
 Андо́рра-ла-В'е́ха, Андо́рри-ла-
 В'е́хи
 андо́ррський
 андрогéн, -а, *мн.* -и, -ів
 андрогенéз, -у
 андроло́гія, -ї, *ор.* -єю
 аневрі́зма, -и
 аневрін, -у
 анекдо́т, -у
 анексіо́нізм, -у
 анексіо́ністський
 ане́ксія, -ї, *ор.* -єю
 анексо́ваний
 анексува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 анемі́чний
 анемі́я, -ї, *ор.* -єю
 анемога́мія, -ї, *ор.* -єю

анемóграф, -а
 анемóметр, -а
 анеморумбóграф, -а
 анемофілія, -ї, *ор.* -єю
 анемофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 анерóїд, -а
 анестезин, -у
 анестезіологія, -ї, *ор.* -єю
 анестезія, -ї, *ор.* -єю
 анестезóваний
 анестезува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.

анестезу́ючий
 анігіля́ція, -ї, *ор.* -єю
 аніж, *спол.*
 анізога́мія, -ї, *ор.* -єю
 анізотро́пія, -ї, *ор.* -єю
 анізофілія, -ї, *ор.* -єю
 анілін, -у
 авілінофа́рбовий
 анімалі́зм, -у
 анімалістичний
 анімáльний
 аніма́тизм, -у
 анімі́зм, -у
 ані му́р-му́р
 ані-ні, *частка*
 аніо́н, -а, *мн.* -и, -ів
 аніоні́т, -у, *мн.* -и, -ів
 аніс, -у
 аніскі́льки, *присл.*
 аніте́лень, *незм.*
 анітро́хи, *присл.*
 анічичі́рк, *незм.*
 Анкара́, -й
 а́нкер, -а
 анкері́т, -у
 анкла́в, -у *і* енка́в
 анна́ли, -ів
 Анна́м, -у
 анна́мець, -мця, *ор.* -мцем, *мн.*
 -мці, -мців
 аннамі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 аннамі́тський
 анна́мський
 анніба́лова (анніба́лівська)
 кля́тва
 аннігіля́ція, -ї, *ор.* -єю
 ано́д, -а

ано́дно-імпульсний
 ано́дно-механі́чний
 ано́дно-промені́вий
 ано́дно-хімі́чний
 ано́ксемія, -ї, *ор.* -єю
 аномалістичний
 аномáлія, -ї, *ор.* -єю
 аномáльно-те́плий
 аноні́мний
 ано́с, -а
 аноно́ваний
 аноносува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 аномáльний
 ано́ртит, -у
 ано́ртозі́т, -у
 ано́тований
 анотува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.* *і*
док.
 анса́мбль, -ю, *ор.* -ем
 антабле́мент, -а
 антаго́нізм, -у
 антаго́ністичний
 Антанана́ріву, *невідм.*
 Анта́нта, -и
 Антаркты́да, -и
 Анта́рктика, -и, *д.-м.* -ці
 антаркты́чний
 Антве́рпен, -а
 антегмі́т, -у
 антеклі́за, -и
 антéна, -и
 антéнно-приймáльний-переда-
 вáльний
 антéнно-щогло́вий
 а́нти, -ів
 антиалко́гольний
 Антиа́тлас, -у
 антибакте́ріальний
 антибіо́тик, -а, *мн.* -и, -ів
 антибо́лін, -у
 антиві́рус, -у, *мн.* -и, -ів
 антивіта́мін, -у, *мн.* -и, -ів
 антиво́єнний
 антиге́н, -а, *мн.* -и, -ів
 антигігієні́чний
 антигормо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 антигрома́дський
 антигумані́зм, -у

антидарвінізм, -у
 антидемократичний
 антидержавний
 антидетона́тор, -а
 антиелектро́н, -а
 антиімперіалістичний
 антиінфекційний
 антиісторі́зм, -у
 антикаталіза́тор, -а
 антикато́д, -а
 антикваріа́т, -у
 антиклерикалі́зм, -у
 антиклерика́льний
 антикліна́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 антиколоніа́льний
 антикомуністичний
 антикорозійний
 антикріпосні́цький
 антило́па, -и
 антимарксістський
 антиматеріалістичний
 антиметаболі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 антиміліта́ризм, -у
 антиміліта́ристський
 антимонархічний
 антимоні́т, -у
 антимора́льний
 антимусо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 антимутаге́н, -а, *мн.* -и, -ів
 антинаро́дний
 антинауко́вий
 антине́йтро́н, -а
 антино́мічний
 антино́мія, -ї, *ор.* -єю
 антиокі́слувач, -а, *ор.* -ем, *мн.*
 -ї, -ів
 антиоксида́нт, -у, *мн.* -и, -ів
 антипарті́йний
 антипаса́т, -у, *мн.* -и, -ів
 антипаті́чний
 антипатріоті́чний
 антипедагогі́чний
 антипериста́льтика, -и, *д.-м.*
 -ці
 антипіроге́н, -у, *мн.* -и, -ів
 антипо́д, -а, *мн.* -и, -ів
 антипрото́н, -а
 антирадя́нський

антираке́та, -и
 антирелі́гійний
 антиречовина́, -ї, *мн.* -їни, -їн
 антисаніта́рний
 антисейсмі́чний
 антисельові́й
 антисемі́тизм, -у
 антисе́птик, -у, *мн.* -и, -ів
 антисепті́чний
 антисоціа́льний
 антите́за, -и
 антите́зис, -у
 антитіло, -а, *мн.* -тіла́, -тіл
 антитоксі́н, -у, *мн.* -и, -ів
 антитоксі́чний
 антиурадо́вий
 антифаши́стський
 антифеода́льний
 антиферме́нт, -у, *мн.* -и, -ів
 антифо́н, -у
 антифрі́з, -у, *мн.* -и, -ів
 антифрикці́йний
 антихудо́жній, -я, -є
 античасти́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 анти́чний
 Анти́гуа, *невідм.* (острів)
 Анти́гуа і Барбу́да (володі́н-
 ня)
 Анти́льська конфедера́ція віль-
 них профспіло́к
 Анти́льські острові́ (володі́ння —
 Анти́льські Острові́)
 Антио́хія, -ї, *ор.* -єю
 анто́нів вогонь (ого́нь)
 анто́нівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 анто́нім, -а, *мн.* -и, -ів
 антонімі́чний
 антоні́мія, -ї, *ор.* -єю
 антоціа́н, -у
 антра́кт, -у
 антрахіно́н, -у
 антраце́н, -у
 антраці́т, -у (вугілля) ~
 Антраці́т, -а (місто)
 антреко́т, -а
 антрепене́рський
 антрепрі́за, -и

антресоблі, -лей, *мн.*; *рідше одн.*
-ль, -лі

антропічний

антропоген, -у

антропогенез, -у

антропобід, -а, *мн.* -и, -ів

антропологізм, -у

антропологія, -ї, *ор.* -єю

антропометричний

антропометрія, -ї, *ор.* -єю

антропоморфізм, -у

антропоморфічний

антропонімія, -ї, *ор.* -єю

антропософія, -ї, *ор.* -єю

антропосоціологія, -ї, *ор.* -єю

антропосфера, -и

антропофাগія, -ї, *ор.* -єю

антропохорія, -ї, *ор.* -єю

антропоцентризм, -у

антський

анулювати, -іюю, -іюєш

анульований

ану-ну́, *виг.*

анфілада, -и

анхитерій, -я, *ор.* -єм

анча́р, -а

анчо́ус, -а

аншла́г, -у

аншлі́ф, -а

аншлю́с, -у

Аомінь, -ю (країна, півострів)

і -я (місто), *ор.* -єм

аорист, -а

аортит, -у

апаратник-гідрометалург, апа-

ратника-гідрометалурга

апаратурно-технологічний

апарта́мент, -у, *мн.* -и, -ів

апасіона́та, -и

апасіона́то, *незм.*

апатит, -у

апатито-нефеліновий

апа́тія, -ї, *ор.* -єю

апелюва́ти, -іюю, -іюєш, *недок. і*
док.

апеля́нт, -а

апеля́ція, -ї, *ор.* -єю

апелю́сін, -а, *р. мн.* -ів

апендикс, -а

апендикуля́рія, -ї, *ор.* -єю, *мн.*
-її, -ій

апенди́цит, -у

Апенні́ни, -ін

Апенні́нський півострів

апепсі́я, -ї, *ор.* -єю

аперіоди́чний

аперко́т, -у

аперту́ра, -и

апетит, -у

А́піа, *невідм.*

апіка́льний

апіла́к, -у

апліка́тура, -и

апліка́ція, -ї, *ор.* -єю

апліке́, *невідм., с.*

аплі́т, -у

аплóмб, -у

апога́мія, -ї, *ор.* -єю

апока́ліпсис, -а

апокаліпсі́чний

апокри́новий

апо́криф, -а

аполіти́чний

аполóгія, -ї, *ор.* -єю

апомі́ксис, -у

апоневрóз, -а

аоплексі́чний

аопле́ксія, -ї, *ор.* -єю

аопле́ктик, -а

ао́рт, -у, *ім.*

аоселéній, -ю, *ор.* -єм

аостеріо́рі, *присл.*

аості́льб, -а, *асб*

ао́стро́ф, -а

апоте́цій, -я, *ор.* -єм

апофео́з, -у

апоферме́нт, -у

апофі́з, -а

апохрома́т, -а

апоце́нтр, -а

аппала́цький

Аппала́чі, -ів

апперцепти́вний

апперцепці́йний

апперце́пія, -ї, *ор.* -єю

аппози́твний

апрету́ра, -и

априо́ризм, -у

апріорі, *присл.*
 апроба́ція, -ї, *ор.* -єю
 апробований
 апроксима́ція, -ї, *ор.* -єю
 апропріа́ція, -ї, *ор.* -єю
 апси́да, -и і абси́да
 апте́кар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.*
 -ям

Апшеро́нський півострів

арабізм, -у
 арабіно́за, -и
 арабістика, -и, *д.-м.* -ці
 Ара́бська Республіка Єгіпет,
 АРЕ

Ара́бський фонд допомо́ги афри-
 канським країнам

Ара́бський фонд економічного і
 соціального розвитку, АФЕСР

Ара́бський фонд надання́ тех-
 нічної допомо́ги ара́бським
 і африканським країнам,
 АФТДААК

Араві́йське мо́ре

Араві́йський півострів
 аравітянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 Ара́ві, *невідм.*

арагоніт, -у
 ара́к, -у
 ара́кчєвський
 ара́кчєвщина, -и
 ара́лієві, -их
 ара́лія, -ї, *ор.* -єю

Ара́льське мо́ре
 араме́ць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.*
 -ейці, -ейців

араме́йський
 аранжований
 аранжува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
 і *док.*

Арара́т, -у
 ара́т, -а
 ара́тський
 араука́рія, -ї, *ор.* -єю
 Арафу́рське мо́ре
 ара́хіс, -у
 арахісозбира́льний
 арахноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 арбалёт, -а
 арбітра́ж, -у, *ор.* -ем

арболіт, -у
 аргамáк, -а
 аргентіт, -у
 Аргенті́на, -и
 аргентінець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців

Аргенті́нська Республіка
 аргентоме́трія, -ї, *ор.* -єю

аргіліт, -у
 аргон, -у
 аргона́вт, -а, *мн.* -и, -ів
 арго́но-дугові́й
 арготі́зм, -у
 аргуме́нт, -у
 аргу́ментований
 аргу́ментува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
 і *док.*

а́ргус, -а
 арде́н, -а (кінь)
 Арде́нни, -е́нн
 ардо́метр, -а

ареа́л, -у
 ареоме́тр, -а
 ареопа́г, -у, *м.* -зі і -у

аре́шт, -у
 арешта́нтський
 ар'єрга́рд, -у
 ар'єрсце́на, -и
 Арзамáс, -а
 арзамáський
 ари́к, -а

а́рил, -у
 ари́стогене́з, -у
 ари́стократизм, -у

а́ристоті́йний
 а́ритмі́чний
 а́ритмія, -ї, *ор.* -єю

а́рифме́тика, -и, *д.-м.* -ці
 а́рифме́ти́чний

а́рифмо́граф, -а
 а́рифмо́метр, -а
 а́рифмоморфо́з, -у

а́рієта, -и
 а́рієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців

а́ріозо, *невідм., с.*
 а́рія, -ї, *ор.* -єю
 Арка́дія, -ї, *ор.* -єю
 арка́дський

аркбутан, -а
 аркебуз, -а
 арккосеканс, -а
 арккосинус, -а
 арккотангенс, -а
 аркоз, -у, *мн.* -и, -ів
 арксинус, -а
 арктангенс, -а
 Арктика, -и, *д.-м.* -ці
 арктичний
 аркушевий
 аркфункція, -ї, *ор.* -єю
 Армавір, -а
 армавірський
 арматурно-зварювальний
 арматурно-намотувальний
 армієць, -ійця, *ор.* -ійцем
 армійський
 Армія національного визволення, АНВ (Алжир)
 армобетон, -у
 армований
 армокам'яний
 армопластобетон, -у
 армоцементний
 армувати, -ую, -уєш
 арбідні, -их
 аромат, -у
 ароматизація, -ї, *ор.* -єю
 ароматизувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 ароморфоз, -у
 арпеджіо, *незм. і невідм., с.*
 арсенал, -у
 арсеналець, -льця, *ор.* -льцем
 арсенопірит, -у
 арсін, -у
 артвогонь, -гню, *ор.* -гнем
 артдивізіон, -у
 артезіан, -у
 артезіанський
 Артэк, -а, *м.* (в) -у *і* -ці
 артеріально-судинний
 артеріосклероз, -у
 артерія, -ї, *ор.* -єю
 артізм, -у
 артікль, -я, *ор.* -єм
 артикуляційно-акустичний
 артикуляція, -ї, *ор.* -єю

артилеріст-інженер, артилеріста-інженера
 артилерійсько-стрілецький
 артилерійсько-торпедний
 артилерія, -ї, *ор.* -єю
 артистизм, -у
 артишок, -у
 артіль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 артобстріл, -у
 арtpідготівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 арtpолк, -полку *і* -полка, *м.*
 -ў
 артрит, -у
 артритизм, -у
 артропод, -а, *мн.* -и, -ів
 артшкола, -и, *р. мн.* -кіл
 арф'яр, -а, *ор.* -єм, *мн.*
 -ї, *д.* -ам
 архаїзація, -ї, *ор.* -єю
 архаїзм, -у
 архаїчний
 архалук, -а
 Архангельськ, -а
 архангельський
 архар, -а
 архегоніальний
 архегоній, -я, *ор.* -єм
 архей, -ю, *ор.* -єм
 архейський
 археографічний
 археографія, -ї, *ор.* -єю
 археозой, -ю, *ор.* -єм
 археозойський
 археозоологія, -ї, *ор.* -єю
 археологічний
 археологія, -ї, *ор.* -єю
 археолого-нумізматичний
 археоптерикс, -а
 археоспорій, -я, *ор.* -єм
 архіболія, -ї, *ор.* -єю
 архів, -у
 архіваріус, -а
 архівознавство, -а
 архівольт, -а
 архієпископ, -а
 архієрей, -я, *ор.* -єм
 архікарп, -а
 архімандрит, -а

архімедова спіраль
 архіміцэт, -а, *мн.* -и, -ів
 архіоб'єктивний
 архіпеллаг, -у, *м.* -зі і -у
 архітектоніка, -и, *д.-м.* -ці
 архітектурно-будівельний
 архітектурно-історичний
 архітектурно-конструкторський
 архітектурно-ландшафтний
 архітектурно-планувальний
 архітектурно-проектний
 архітрав, -а
 архозавр, -а, *мн.* -и, -ів
 архонт, -а, *мн.* -и, -ів
 аршін, -а
 асамблея, -ї, *ор.* -єю
 асейсмичний
 асексуальний
 асенізаційно-санітарний
 асенізація, -ї, *ор.* -єю
 асептика, -и, *д.-м.* -ці
 асептичний
 асесор, -а
 асигнація, -ї, *ор.* -єю
 асигнований
 асигнувати, -юю, -юєш, *недок.* і
док.
 асідол-милоніфт, асідолу-милоніфту
 асиметрично розташований
 асиметрія, -ї, *ор.* -єю
 асимілювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 асимілятор, -а
 асиміляція, -ї, *ор.* -єю
 асимільований
 асимптома, -и
 асинхронно-іонний
 асистентський
 асистувати, -юю, -юєш
 асканійський
 Асканія-Нова, Асканії-Нова
 аскаріда, -и, *мн.* -їди, -їд
 аскарідоз, -у
 аскетизм, -у
 аскоміцет, -а, *мн.* -и, -ів
 аскорбінова кислота
 асонанс, -у
 асоноризація, -ї, *ор.* -єю

асоціативний
 Асоціація держав Південно-Східної Азії, АСЕАН
 Асоціація міжнародного права
 Асоціація сприяння ООН в СРСР
 асоціювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 аспарагін, -у
 аспарагус, -а
 аспект, -у
 аспірантський
 аспірат, -а, *мн.* -и, -ів
 аспіратор, -а
 аспіраційно-фільтраційний
 аспірація, -ї, *ор.* -єю
 аспірін, -у
 Ассам, -у
 ассамець, -мця, *ор.* -мцем,
мн. -мці, -мців
 ассамський
 ассієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 ассірійський
 Ассірія, -ї, *ор.* -єю
 ассіріянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 ассіро-вавілонський
 Ассошієтед Пресс, АП (США)
 Ассошієтед Пресс оф Паки-
 стан, АПП
 астазування
 астат, -у
 астатизм, -у
 астатин, -у
 астатичний
 астенічний
 астенія, -ї, *ор.* -єю
 астигматизм, -у
 астигматичний
 астматичний
 астральний
 астрахано-каспійський
 астраханський
 Астрахань, -ї, *ор.* -нню
 астробіологічний
 астробіологія, -ї, *ор.* -єю
 астроботаніка, -и, *д.-м.* -ці
 астрогеографія, -ї, *ор.* -єю
 астрогеологія, -ї, *ор.* -єю

астрогеофізика, -и, *д.-м.* -ці

астрóграф, -а

астродáтчик, -а

астро́їда, -и

астрокóмпас, -а

астрологічний

астроло́гія, -ї, *ор.* -єюастроля́бія, -ї, *ор.* -єюастромéтрія, -ї, *ор.* -єюастрона́втика, -и, *д.-м.* -ціастрономічна одини́ця, **а. о.**астронóмія, -ї, *ор.* -єюастроорієнта́ція, -ї, *ор.* -єю

астроско́п, -а

астроспектроскопія, -ї, *ор.* -єюастроспектрофотомéтрія, -ї, *ор.* -єю

астросфе́ра, -и

астрофізика, -и, *д.-м.* -ці

астрофізи́чний

астрофото́метр, -а

астрохімі́чний

астрохі́мія, -ї, *ор.* -єюАсту́рія, -ї, *ор.* -єю

Асуа́н, -а

асуа́нський

Асунсьйо́н, -а

асфа́льт, -у

асфальтобе́тон, -у

асфальтобетонозмішувач, -а, *ор.* -емасфальтобетоноуклада́ч, -а́, *ор.* -ём

асфальтобітумний

асфальто́ваний

асфальтоза́вод, -у

асфальто- і цементобетонний

асфальторозігріва́ч, -а́, *ор.* -ёмасфальтоуклада́ч, -а́, *ор.* -ём

асфальтощебеневий

асфальтува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-док. і док.*асци́дія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -ії, -ійатаба́ск, -а, *мн.* -и, -ів і ата-па́скАтаба́ска, -и, *д.-м.* -ці

атаба́ський і атапа́ський

атаві́зм, -у

атавісти́чний

атаксі́я, -ї, *ор.* -єюатапа́ск, -а, *мн.* -и, -ів і ата-ба́ск

атапа́ський і атаба́ський

аташе́, *невідм., ч.*

атеї́зм, -у

атеїсти́чний

ателекта́з, -у

ателье́, *невідм., с.*

атенуа́тор, -а

атеросклеро́з, -у

атеста́т, -а

атеста́ція, -ї, *ор.* -єю

атестова́ний

атестува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*атла́нт, -а, *мн.* -и, -івАтла́нтика, -и, *д.-м.* -ці

Атла́нтична хартія

Атла́нтичний океа́н

атла́нто-балти́йський

а́тлас, -у (географічний)

атла́с, -у (тканина)

А́тлас, -у, А́тласкі́ гори

а́тлас-путівни́к, а́тласу-путівни-ка́

атлеті́зм, -у

атмо́метр, -а

атмосфе́ра абсолютна, *ата*атмосфе́ра надмірна, *атн*атмосфе́ра технічна, *ат*атмосфе́ра фізи́чна (барометри́чна), *атм*

атмосфе́рно-ва́куумний

ато́л, -а

а́том, -а

атомі́зм, -у

атомісти́чний

атоміфіка́ція, -ї, *ор.* -єюа́томна електроста́нція, **АЕС**а́томна ма́са, *ат. м.*а́томна одини́ця, *ат. од.*а́томний но́мер, *ат. н.*

а́томно-водне́вий

а́томно-молекуля́рний

а́томно-раке́тний

атомохі́д, -хо́да

атоні́чний

атонія, -ї, *ор.* -єю
 атракціон, -у
 Атрék, -у
 атрибút, -а
 атрибúція, -ї, *ор.* -єю
 атропін, -у
 атрофія, -ї, *ор.* -єю
 атрофований
 атрофува́тися, -у́ється, *недок.*
і док.
 áттик, -а
 Áттíка, -н, *д.-м.* -ці
 аттічний
 аудітор, -а
 аудиторія, -ї, *ор.* -єю
 аудифон, -а
 аудієнція, -ї, *ор.* -єю
 аудіовізуальний
 аудіограф, -а
 аудіометр, -а
 ауксін, -у, *мн.* -н, -ів
 аукціон, -у
 аульний
 аурипігмент, -у
 аускультация, -ї, *ор.* -єю
 аустеніт, -у
 áут, -у
 аутбóрт, -а
 аутбрідинг, -у
 аутекологія, -ї, *ор.* -єю
 аутодафé і автодафé, *невідм., с.*
 аутсáйдер, -а
 афáзія, -ї, *ор.* -єю
 афгáнець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 афгані, *невідм., с.*
 Афганіста́н, -у
 афга́нський
 афекта́ція, -ї, *ор.* -єю
 афелій, -ю, *ор.* -єм
 áфікс, -а
 афіна́ж, -у, *ор.* -ем
 Афíни, -ін
 Афíнське інформаційне аге́нтст-
 во, АА (Греція)
 афінянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 афіша, -ї, *ор.* -єю
 афішувáти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.

афокáльний
 афонічний
 афонія, -ї, *ор.* -єю
 афорізм, -у
 афористічний
 А́фрика, -н, *д.-м.* -ці
 африканіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 африканіст, -а
 африканістика, -н, *д.-м.* -ці
 Афріка́нська па́ртія незале́ж-
 ності Кабо́-Ве́рде, ПАІКВ
 Афріка́нська па́ртія незале́ж-
 ності Сенегáлу, АПНС
 Афріка́нське демокра́тичне об'-
 єднання, РДА
 африка́нський
 Афріка́нський банк ро́звитку,
 АФБР
 Афріка́нський конгрéс проф-
 спіло́к (Зімбабве)
 Афріка́нський націо́нальний
 конгрéс, АНК (ПАР)
 Афріка́нський націо́нальний
 сою́з Зімба́бве, ЗАНУ
 Афріка́нський націо́нальний
 сою́з Танга́ньїки, ТАНУ
 Афріка́нський Ріг, Афріка́нсь-
 кого Ро́га
 Афріка́нський фонд ро́звитку,
 АФР
 африка́т, -а
 африка́та, -н
 áфро-азиáтський
 áфро-європе́йський
 афрóнт, -у
 ахіллéсова п'я́та
 Ахмадаба́д, -а
 ахондріт, -а
 ахрома́т, -а
 ахрома́тизм, -у
 ахрома́тін, -у
 ахрома́тичний
 ахтерштéвень, -вня, *ор.* -внем
 ацетальдегі́д, -у
 ацетанілі́д, -у
 ацета́т, -у, *мн.* -н, -ів
 ацетилéн, -у
 ацетилхолі́н, -у
 ацетилцелюло́за, -н

ацетильне число, ацет. ч.
 ацетобутерат, -у, *мн.* -и, -ів
 ацетон, -у
 ацетоно-етіловий
 ацетоцтовий ефір
 ацетопропінат, -у, *мн.* -и,
 -ів
 ацидиметрія, -ї, *ор.* -єю
 ацидбз, -у
 ацидофілін, -у

ацидофільно-дріжджовий
 ацидофобний
 ациклічний
 ацтэк, -а, *мн.* -и, -ів
 ацтєкський
 ашўг, -а
 Ашхабад, -а
 ашхабадець, -дця, *ор.* -дцем
 ашхабадський
 аятола, -ї, ч.

Б

Баб-ель-Мандебська протока
 бабець-головач, бабця-головача
 бабіт, -у
 бабуїзм, -у
 бабуїн, -а
 баварець, -рця, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці, -рців
 Баварія, -ї, *ор.* -єю
 баварський
 бавити, -влю, -виш, -влять
 бавовництво, -а
 бавовнозаготівля, -ї, *ор.* -єю
 бавовнозбирання
 бавовноочісний
 бавовноочіщувальний
 бавовнопрядільня, -ї, *ор.* -єю,
р. мн. -лень
 бавовнороб, -а
 бавовносієний
 бавовносієння
 бавовносушарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 бавовносушарня, -ї, *ор.* -єю,
р. мн. -рень
 бавовноткацький
 бавовняно-лавсановий
 бавовняно-люцєрновий
 бавовняр, -а, *ор.* -ем, *мн.* -ї,
д. -ам
 багаж, -ў, *ор.* -ем
 Багамські острови (країна —
 Багамські Острови)

багатий (на що, чим)
 багато-багато, *присл.*
 багатобарвний
 багатобічний
 багатобожжя
 багатоборство, -а
 багатовалентний
 багатOVERстатний
 багатовіддя і багатоводдя
 багатовіковий
 багатовісний
 багатовладдя
 багатоводдя і багатовіддя
 багатоводдий
 багатоводний
 багатогалузєвий
 багатоголосий
 багатоголосний
 багатоголосся
 багатогранный
 багатограннык, -а
 багатоденний
 багатодіпазонний
 багатодітний
 багатодомний
 багатожанровий
 багатожєнство, -а
 багатожильний
 багатозарядний
 багатоземельний
 багатозначний
 багатоквартірний

багатоквітковий
багатоківшевий
багатокілометровий
багатокімна́тний
багатоклі́тний
багатоко́лосковий
багато́кратний
багатоку́тний, -а, -е
багатоку́тник, -а
багатола́мповий
багатоли́стий
багатоли́тний, -я, -е
багатолю́дний
багатомі́льйо́нний
багатому́жжя
багатона́сінний
багатона́ціона́льний
багатона́чальність, -ності, *ор.*
-ністю
багатоні́жка, -и, *д.-м.*
-ці, *р. мн.* -жок
багатоо́сьовий
багатопа́ртийний
багато́пелю́стковий
багато́плля
багато́пільний
багато́плановий
багато́пле́мний
багато́плідний
багатопо́верховий
багатопо́зиційний
багатопо́люсний
багатора́зовий
багаторі́чний
багаторі́чник, -а
багатосе́кційний
багатосе́рійний
багатосі́мейний
багатоскла́довий
багатослі́вний
багатосто́ронній, -я, -е
багатоступе́невий
багатоступі́нчастий
багатоступі́нчатий
багатоте́мний
багатотира́жний
багатоти́сячний
багатоти́сячокілометровий
багатото́мний

багатото́мний
багатоу́кладний
багатофа́зний
багатофа́зовий
багатохі́дний
багатохо́довий
багатоцилі́ндровий
багаці́льовий
багато́членний
багато́човнико́вий
багатоша́ровий
багатошлю́бний
багатошпи́ндельний
багато́ядерний
багато́ярусний
бага́тство, -а
бага́ття, *р. мн.* -а́ть
багау́д, -а, *мн.* -и, -ів
Багда́д, -а
багда́дський
багерме́йстер, -а
ба́герно-елева́торний
баге́т, -а
багно́, -а́, *р. мн.* -гон
багови́ння
багря́нець, -нцю, *ор.* -нцем
бада́н, -у
Ба́ден, -у (історична область)
Ба́ден-Ба́ден, -а
Ба́ден-Вю́ртемберг, -у
бадми́нтон, -у
бадьо́рий
ба́євий
бажа́ння, *р. мн.* -а́нь
базально-ме́діальний
базаль́т, -у
базальтобе́тон, -у
базальтопо́дібний
базані́т, -у
базе́дова хвороба
базе́ліві, -их
Ба́зель, -я, *ор.* -ем
ба́зельський
базидіа́льний
базидіоми́цет, -а, *мн.* -и, -ів
базиліа́н, -а і василіа́н
базилі́ка, -и, *д.-м.* -ці
байда́к, -а́
Байдарські ворота

Байка́л, -у
 Байка́ло-Аму́рська [залізни́чна]
 магістра́ль, БАМ, -у
 байка́льський
 байка́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́,
д. -я́м
 Байкону́р, -а
 байоне́т, -а
 байра́к, -у, *м.* (в) -ці́
 байра́м, -у
 байроні́чний
 ба́йховий чай
 бакала́вр, -а
 бака́н, -у
 бакелі́т, -у
 бакенба́рда, -и, *мн.* -а́рди,
 -а́рд
 бакі́нський
 бакла́га, -и, *д.-м.* -зі́ і *бокла́га*
 баклажа́н, -а, *р. мн.* -і́в
 бакла́н, -а
 бако́р, -у
 бакте́ризаци́я, -ї́, *ор.* -ею́
 бакте́ризова́ний
 бакте́рици́д, -у, *мн.* -и, -і́в
 бакте́ріа́льний
 бакте́рiовиді́льник, -а
 бакте́рiовлòвлювач, -а, *ор.* -ем
 і бакте́рiоулòвлювач
 бакте́ріо́з, -у
 бакте́ріо́ліз, -у
 бакте́ріо́лізи́н, -а, *мн.* -и, -і́в
 бакте́ріологі́чний
 бакте́ріоло́гія, -ї́, *ор.* -ею́
 бакте́ріоско́пія, -ї́, *ор.* -ею́
 бакте́ріотро́пін, -а, *мн.* -и, -і́в
 бакте́ріоулòвлювач, -а, *ор.* -ем
 і бакте́рiовлòвлювач
 бакте́ріофа́г, -а, *мн.* -и, -і́в
 бакте́рiохлорофі́л, -у, *мн.* -и, -і́в
 бакте́рія, -ї́, *ор.* -ею́, *мн.* -ї́ї,
 -ї́й
 бакте́рої́д, -а, *мн.* -и, -і́в
 бакто́метр, -а
 Баку́, *невідм.*
 бакшта́г, -у
 бакште́йн, -у
 бакшто́в, -а
 бал, -а (одини́ця вмі́ру)

бал, -у, *м.* -у́ (танцюва́льний
 вечі́р)
 бала́нс, -у
 балансо́граф, -а
 бала́ст, -у
 бала́стер, -а
 бала́стно-осу́шувальний
 баластоочи́сний
 Балато́н, -у
 Балеа́рські острóви
 балéт, -у
 балетме́йстер, -а
 бала́к, -у́
 бала́ніт, -у
 бала́сти́чний
 бала́стострадіогра́фія, -ї́, *ор.* -ею́
 Балка́ни, -а́н
 балка́но-кавказький
 Балка́нський півострі́в
 Балка́нські кра́їни
 балка́рець, -рця́, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці́, -рці́в
 балка́рський
 балко́н, -а
 бал-маскара́д, ба́лу-маскара́ду
 бало́н-поплаво́к, бало́на-по-
 плавка́
 балотува́тися, -у́юся, -у́ешся
 балт, -а, *мн.* -и, -і́в
 Ба́лтика, -и, *д.-м.* -ці́
 Балті́йськ, -а
 Балті́йське мо́ре
 Балті́йський фло́т, БФ
 балті́йсько-ладо́зький
 Ба́лтімор, -а
 балха́ський
 Балха́ш, -а́ (місто) і -у (озеро)
 балюстра́да, -и
 Бальбо́а-Хайтс, -а
 бальза́м, -у
 бальзамі́н, -у
 бальзамі́чний
 бальзамува́ти, -у́ю, -у́еш
 бальнеогрязеліка́рня, -ї́, *ор.* -ею́,
р. мн. -рень
 бальнеогрязьові́й
 бальнео- і гідроте́рапія
 бальнеологі́чний
 бальнеоло́гія, -ї́, *ор.* -ею́

бальнеотехніка, -и, <i>д.-м.</i>	-ці	баражувати, -ую, -уєш
бальнеофізіотерапевтичний		баранкoс, -у, <i>мн.</i> -и, -ів
Бамáко, <i>невідм.</i>		барáновичий
бамбук, -а		Барáновичі, -ів
бáмівець, -вця, <i>ор.</i> -вцем		Барбáдос, -у
бáмпер, -а		барбаріс, -у
банáльний		барботер, -а
банáн, -а		барботін, -у
банáнник, -а		Барбúда, -и
Бангве́ло, <i>невідм.</i>		барвінок, -нку
Бангі, <i>невідм.</i>		барвник, -á
Бангкoк, -а		Баргузін, -у (рiчка)
Бангладеш, <i>невідм.</i>		барельф, -а
бандáж, -á, <i>ор.</i> -ém		Бáренцове море
Бандáр-Сері-Бегавáн, -а		баретер, -а
бандерильєро, <i>невідм., ч.</i>		бар'єр, -а
бандері́ля, -ї, <i>ор.</i> -єю, <i>р. мн.</i>		бáржа, -і, <i>ор.</i> -єю
-лей		бáржевий
бандерoль, -і, <i>ор.</i> -ллю, <i>р. мн.</i>		барисфєра, -и
-лей		баріт, -у
бáнджо, <i>невідм., с.</i>		баритокальціт, -у
Банджóл, -а		баритoн, -а
бандітський		барицєнтр, -а
Бандýнг, -а, <i>м.</i> -зі і -у		бáрієво-вольфрáмовий
Бандýнзька конференція		бáрій, -ю, <i>ор.</i> -єм (хімічний
банк, -у		елемент)
банкабрoш, -а, <i>ор.</i> -ем		бáрій, -я, <i>ор.</i> -єм (одиниця ви-
Банк для зóвнішньої торгiвлі		міру)
СРСР, Зовнішторгбáнк, -у		баріoн, -а
банкiрський		барк, -а
Банк міжнародних розрахóнкiв,		баркалаїт, -у
БМР		баркарoла, -и
банкнoт, -а, <i>мн.</i> -и, -ів		баркáс, -а
банкротувати, -ую, -уєш і бан-		баркентіна, -и
крутувати		баркомєтр, -а
бáнно-прáльний		барліг, -логá і -логу, <i>м.</i> -лoзі
бáнту, <i>невідм., мн.</i>		і -логу
баобáб, -а		барн, -а, б
баптістський		Барнаул, -а
бар, -а, б (одиниця виміру)		барнаульський
бар, -а (мiлина; деталь машини;		барoграфá, -и
меблi)		барoграф, -а
бар, -у (ресторан)		баро- і термокамера
барабáн-дозáтор, барабáна-до-		барoкко, <i>невідм., с.</i>
зáтора		барoметр-анерoїд, барoметра-
барабáнно-дiсковий		анерoїда
барабáнно-фрезерний		барoметр-висотомiр, барoметра-
бáра-бóдо, <i>невідм., мн.</i>		висотомiра
барáж, -у, <i>ор.</i> -ем		барометрoграф, -а

барорецѣптор, -а, *мн.* -и, -ів
 бароскоп, -а
 баростат, -а
 баротерапія, -ї, *ор.* -єю
 баротермометр, -а
 барсановіт, -у
 Барселона, -и
 барселонський
 барунді, *невідм., мн.*
 бархан, -а
 бархат, -у (тканина) *i* -а (де-рево)
 бархатно-чорний
 бас, -а
 басейн, -у
 басинет, -у
 баск, -а, *мн.* -и, -ів
 баскак, -а
 баскетбол, -у
 баскетбольний
 баскський
 Баскунчак, -а
 басмацький
 басмач, -а, *ор.* -ем
 басон, -у
 Басса протока
 Бастер, -а (місто) *i* -у (острів)
 бастін, -у
 бастит, -у
 бастіон, -у
 бастр, -у
 батак, -а, *мн.* -и, -ів
 баталізм, -у
 батальйон, -у
 батан, -а
 батарея, -ї, *ор.* -єю
 батат, -у
 батяцький
 батерфляй, -ю, *ор.* -єм
 батибонт, -а, *мн.* -и, -ів
 батиметричний
 батиметрія, -ї, *ор.* -єю
 батиплан, -а
 батискаф, -а
 батист, -у
 батитермограф, -а
 батифотометр, -а
 батіаль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 батіг, -тога

батмогенез, -у
 батоліт, -у
 батометр, -а
 батон, -а
 батрахологія, -ї, *ор.* -єю
 батрацький
 батрокефалія, -ї, *ор.* -єю *i*
 батроцефалія
 Батумі, *невідм.*
 батумський
 Баффіна море
 Баффінова Земля
 бахмацький
 Бахмач, -а, *ор.* -ем
 Бахрейн, -у
 Бахчисарай, -я, *ор.* -єм
 бахчисарайський
 баціли Кальмета — Герена,
 БЦЖ
 бацилоносій, -я, *ор.* -єм
 бачачи, *дієприсл.*
 баша, -і, *ор.* -єю, *ч.*
 шашибузук, -а
 башкір, -а, *мн.* -и, -ів
 Башкірія, -ї, *ор.* -єю
 Башкірська Автономна Радянська Соціалістична Республіка, Башкірська АРСР, БашАРСР, БашкАРСР, БАРСР
 баштан, -анá *i* -áну, *м.* -ану́ *i* -áні
 бджільництво, -а
 бджільницький
 бджола, -и, *р. мн.* бджіл
 бджолозаплення
 бджолознавство, -а
 бджолоїдка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док
 бджолосім'я, -ї́, *ор.* -єю́, *р. мн.* -сіме́й
 бджоляр, -а́, *ор.* -ем, *мн.* -і́, *д.* -а́м
 бегемот, -а
 Бегічева острові
 бегонієвий
 бегонія, -ї́, *ор.* -єю́
 бедуїн, -а, *мн.* -и, -ів
 бедуїнський

бежевий
 безаварійний
 безалкогольний
 безантінний
 безапеляційний
 безарматурний
 безатомний
 безбалансирний
 безбандажний
 безбілковий
 безбожник, -а
 безболісний
 безборонний
 безбуржуазний
 безвізний
 безвіхідний
 безвіхідь, -ході, *ор.* -хіддю
 безвіддя і безвбддя
 безвідмовний
 безвідносний
 без відома
 безвідплатний
 безвідповідальний
 безвільний і безвольний
 безвір'я
 безвісний
 безвісти, *присл.*
 безвість, -і, *ор.* -тю
 безвітряний
 безвладний
 безвбддя і безвіддя
 безвбдний
 безвольний і безвільний
 безглузда
 безголовий
 безгосподарний
 безготівковий
 безграмотний
 безгрошевий і безгрошовий
 бездефектний
 бездефіцитний
 бездімний
 бездітний
 бездіяльний
 бездбвдний
 бездоганний
 бездбглядний
 бездоказовий
 бездбнний

бездоріжжя
 бездорбжний, -я, -е
 бездохбдний
 бездротбвий
 беззакбння
 беззапербчний
 беззастербжний
 беззбхисний
 беззбиткбвий
 беззбрбйний
 беззвітний
 беззвбчний
 безземельний
 беззливкбвий
 беззмінний
 беззмістбвний
 безидейний
 безимбнний
 безіндукційний
 безінерційний
 безініціативний
 безіскровий
 безкарний
 без кінця-краю
 безкласовий
 безкомпромісний
 безконбчно малій
 безконтбктний
 безконтрбльний
 безконфліктний
 безкбрий
 безкорісливий
 безкбстий
 безкоштбвний
 безкраїй, -я, -е
 безкраїний, -я, -е
 безкрів'я
 безкрбвний
 безкультур'я
 безлад, -у
 безладу
 безламповий
 безлістий
 без ліку
 безлісся
 безліч, -і, *ор.* -ччию
 безлбддя
 безлбдний
 безмаєтний

безма́точний
 безме́жжя
 безме́жно відданий
 безмітний
 безмін, -а
 безмір, -у
 безмісячний
 безмо́вний
 безмо́торний
 безнадія, -ї, *ор.* -єю
 безнапірний
 безнасі́нний
 безнаста́нний
 безнаціо́нальний
 безнача́льний
 безневі́нний
 безогля́дний
 безодня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -день
 безопла́тний
 безособо́вий
 безо́стий
 безпа́лубно-плоскодо́нний
 безпа́м'ятний
 безпа́ртийний
 безпа́спортний
 безпа́тентний
 безперебі́йний
 безперемі́нний
 безперервно-імпульсний
 безпереса́дочний
 безпереста́нку, *присл.*
 безпереста́ну, *присл.*
 безперече́ний
 безперешко́дний
 безперспекті́вний
 безпе́чний
 безпі́дмето́вий
 безпі́дста́вний
 безпіло́тний
 безпла́новий
 безпла́тний
 безплацка́ртний
 безплі́ддя
 безпові́тряний
 безповоро́тний
 безполу́меневий
 безпомилко́вий
 безпора́дний
 безпора́дний і безпорі́дний

безпоса́дочний
 безпосере́дній, -я, -є
 безпосере́дно-інтуї́твний
 безпра́в'я
 безпредме́тний
 безпрефі́ксний
 безпрецеде́нтний
 безприбу́тковий
 безприймє́нниковий
 безпри́кладний
 безпринці́пний
 безпри́страсний
 безприсудко́вий
 безприту́льний
 безпричи́нний
 безпрогра́шний
 безпрогу́льний
 безпросві́тний, -я, -є
 без про́сипу
 безпроце́нтно-вігра́шний
 без пу́ття
 безрезульта́тний
 безре́йковий
 безри́бний
 безри́дний
 безробі́тний
 безробі́ття
 безроді́нний
 безрозді́льний
 безрозмі́рний
 безрозу́дство, -а
 безрука́вий
 безрука́вний
 безсі́лля
 безсисте́мний
 безсіме́йний
 безсі́м'яний
 безсітьо́вий
 безсла́вний
 безслі́вний
 безслі́дний
 безслове́сний
 безсме́ртки, -ток
 безсме́ртник, -а
 безсме́ртя
 безсні́жний
 безсо́вісний
 безсо́нний
 безсо́нячний

безспірний
 безсполучниковий
 безстатевий
 безстиковий
 безстічний
 безсторонній, -я, -є
 безстрашний
 безстроківий
 безструктурний
 безступінчастий
 безступінчатий
 безсуб'єктний
 безсумнівний
 без сумніву
 безсюжетний
 безтактний
 безтаріфний
 безтарний
 безтенденційність, -ності, *ор.*
 -ністю
 безтерміновий
 безтілесний
 безтіньовий
 безтоварний
 безтурботний
 безтямний
 безугавний
 без угаву
 безумовно-рефлекторний
 безумство, -а
 безупінний
 без упину
 безуспішний
 безустанний
 безформний
 безхазяйний
 безхарактерний
 безхатній, -я, -є
 безхлібний
 безхмарний
 безхребетний
 безцензурний
 безцентрово-тока́рний
 безцентрово-шліфувальний
 безцеремонний
 безцільний
 безцінний
 безчерепні, -їх
 безчестя

безчінство, -а
 безчовниковий
 безчуттєвий
 безшахтний
 безшерстий
 безшлюбний
 безшовний
 безшумний
 безщелепні, -их
 без'ядерний
 без'язикий
 бейдевінд, -у
 бейніт, -у
 Бейрут, -а
 бейрутський
 бейсбол, -у
 бекар, -а
 бекас, -а
 бекмес, -у
 бекон, -у
 бел, -а, Б
 беладонна, -и
 белеміт, -а, *мн.* -и, -ів
 белетристичний
 Беліз, -а (місто) і -у (територія;
 річка)
 Бельфаст, -а
 бельведер, -а
 бельгієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 Бельгійська соціалістична пар-
 тія, БСП
 Бельгія, -ї, *ор.* -єю
 бельетаж, -у, *ор.* -ем
 Бельмопан, -а
 бельтинг, -у
 беміт, -у
 бемоль, -я, *ор.* -ем
 Бенгазі, *невідм.*
 бенгалець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.*
 -льці, -льців
 Бенгалія, -ї, *ор.* -єю
 Бенгалуру, *невідм.*
 Бенгальська затока
 бенедиктін, -у
 бенедиктінець, -нця, *ор.* -нцем
 бенетіт, -а, *мн.* -и, -ів
 бенефіс, -у
 бенефіціант, -а

бензальдегід, -у
 бензидін, -у
 бензилхлорид, -у
 бензін, -у
 бензиновловлювач, -а, *ор.* -ем і
 бензиноувловлювач
 бензобак, -а
 бензовоз, -а
 бензоелектричний
 бензоаппаратник, -а
 бензойний
 бензоколонка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 бензол, -у
 бензольний
 бензомір, -а
 бензонасос, -а
 бензонафтол, -у
 бензопровід, -воду
 бензоріз, -а
 бензосховище, -а
 бензофільтр, -а
 Бенілюкс, -у (економічний союз
 Бельгії, Нідерландів і Люк-
 сембургу)
 Бенін, -у
 бентоніт, -у, *мн.* -и, -ів
 бентос, -у
 бенуар, -а
 бербер, -а, *мн.* -и, -ів
 берберін, -у
 берберський
 бергамот, -у
 Бердичів, -чева
 бердіш, -а, *ор.* -ём
 Бердянськ, -а
 бердянський
 бере, *невідм., ж.*
 берег, -а, *м.* -зі
 берегоукріплювальний
 берегті, -ежю, -ежеш, -ежемб,
 -ежете; *мин.* -ріг, -реглі; *нак.*
 -ежі
 береза, -и, *р. мн.* -різ
 березень, -зня, *ор.* -знем
 Березина, -ї
 березневий
 березнік, -езника
 березняк, -а

березово-осиковий
 берест, -а (дерево)
 берест, -у (кора берези)
 берёт, -а
 берилід, -у, *мн.* -и, -ів
 берилієво-алюмінієвий
 берилізація, -ї, *ор.* -єю
 берилійорганічний
 бері-бері, *невідм., ж.*
 Бєрінгова протіка
 Бєрінгове море
 беркліанство, -а
 берклій, -ю, *ор.* -ём
 беркшір, -а
 беркшірський
 Берлін, -а
 берлінський
 Бермудські острови
 Берн, -а
 бернардін, -а
 бернардинець, -нця, *ор.* -нцем
 бернштейніанство, -а
 бертолетова сіль
 бертолід, -у, *мн.* -и, -ів
 берцизм, -у
 бесемєр, -а
 бесемєрівський
 бесемєрування
 Бессарабія, -ї, *ор.* -єю
 бессарабський
 бестселер, -а
 бєта-дефектоскопія, -ї, *ор.* -єю
 бєта-залізо, -а
 бєта-промені, -ів
 бєта-проміння
 бєта-рзпад, -у
 бєта-спектрометр, -а
 бєта-спектроскопія, -ї, *ор.* -єю
 бєта-терапевтичний
 бєта-частинки, -нок
 бетон, -у
 бетоніт, -у
 бетонник, -а
 бетонований
 бетоновоз, -а
 бетонозмішувальний
 бетонозмішувач, -а, *ор.* -ем
 бетономішалка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок

бетононасбс, -а
 бетоноукладальний
 бетоноукладач, -а, *ор.* -ём
 бетонувальник, -а
 бетонувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 бетоншприцмашина, -и
 бетоняр, -а, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.*
 -ам
 бефстроганов, -а
 бешамель, -і, *ор.* -ллю
 бештауніт, -у
 Бєлгород, -а
 белгородський
 Белград, -а
 белградський
 Белінський, -ого, *ор.* -им (місто)
 Белосток, -а
 белостокський
 б'єф, -а
 бівень, -вня, *ор.* -внем
 бинтований
 бинтувати, -ую, -уєш
 біти, б'ю, б'єш, б'ємо, б'єте
 биття
 битюг, -а
 бич, -а, *ор.* -ём
 біатлон, -у
 біб, бббу
 бібельдрук, -у, *м.* -ці
 Бі-бі-сі і БІ-БІ-СІ
 бібколєктор, -а
 біблійний
 біблійський
 бібліобус, -а
 бібліографічний
 бібліографія, -ї, *ор.* -єю
 бібліологія, -ї, *ор.* -єю
 бібліотека-музей, бібліотеки-
 музею
 бібліотекар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і,
д. -ям
 бібліотекарський
 бібліотека-читальня, бібліотеки-
 читальні
 бібліотекознавство, -а
 бібліотекознавчий
 бібліотечно-бібліографічний
 бібліофільський

біблія, -ї, *ор.* -єю
 бівак, -у і бівуак
 біг, -у, *м.* (на) -у
 бігамія, -ї, *ор.* -єю
 бігос, -у
 бігти, біжү, біжіш, біжимо,
 біжитє, біжаты
 бігуді, *невідм.*, *мн.*
 бідняцько-середняцький
 бідон, -а
 біжачі, *дієприсл.*
 біженець, -нця, *ор.* -нцем
 біжутєрія, -ї, *ор.* -єю
 бізань-щогла, -и, *р. мн.* -щогл
 бізнес, -у
 бізнесмен, -а
 бізон, -а
 бій, бою, *ор.* ббем, *м.* бою
 Бійськ, -а
 бік, боку, *м.* ббці і боку
 бікарбонат, -у, *мн.* -и, -ів
 біквадрат, -а
 бікфбрдів шнур, бікфбрдового
 шнура
 білабіальний
 білатеральний
 Біла Церква
 Білгород-Дністрівський, Біл-
 города-Дністрівського
 білгород-дністрівський, -а, -є
 Біле море
 білий-білий
 Білий дїм (у Вашингтоні)
 біліло, -а, *мн.* -їла, -їл
 білінгвістичний
 білірубін, -у
 білково-азбтистий
 білково-вітамінний
 білобандїт, -а
 біло-блакїтний
 Біловєзька Пуща
 білогвардїйський
 біло-голубїй
 білодерєвць, -вця, *ор.* -вцем
 білодерєвник, -а
 білоемїгрантський
 біложаровїй
 білозєрний
 біло-золотїстий

- білозубка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-бок
- біло́к, -лка́
- білокоза́к, -а́, *мн.* -и, -ів
- білоколоси́ця, -і, *ор.* -ею
- білокóriй
- білокрiвець, -вця, *ор.* -вцем, *мн.*
-вці, -вців
- білокрiв'я
- білолі́ций, -цього; *ж.* -ця, -цьої;
с. -це, -цього; *мн.* -ці, -цих
- білоліз, -лoзу
- біломармурoвий
- біло-мáтовий
- Біломoрсько-Балтiйський канал,
Біломорканал, -у
- біло́н, -а (монета) *i* -у (сплав)
- білорiби́ця, -і, *ор.* -ею
- біло-роже́вий
- білору́с, -а, *мн.* -и, -ів
- Білору́сія, -ї, *ор.* -ею
- Білору́ська Радя́нська Соціа-
лісти́чна Республі́ка, Білору́-
ська РСР, БРСР
- біло-си́ньо-черво́ний
- білосні́жний
- білофі́нн, -а, *мн.* -и, -ів
- білофі́нський
- білоцеркiвський
- біло-черво́ний
- білоше́рстий
- білува́то-роже́вий
- Бильбао, *невідм.*
- бильбо́ке, *невідм., с.*
- бильдапара́т, -а
- бильйо́н, -а
- бильйо́нний
- бильши́й (за кого-що, ніж хто-
що, рiдше від кого-чого)
- бильш-ме́нш, *присл.*
- бильшовíзм, -у
- бильшовíк, -а́
- бильшови́цький
- билья́рд, -у
- біметáл, -у, *мн.* -и, -ів
- біметалíзм, -у
- бімолекуля́рний
- бімс, -а
- біна́рний
- біно́кль, -я, *ор.* -ем
- бінокуля́рний
- біно́м, -а
- бінорма́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
-лей
- біоаку́стика, -и, *д.-м.* -ці
- біобiблiографiя, -ї, *ор.* -ею
- біогенéз, -у
- біогенети́чний
- біогéнний
- біогеносфе́ра, -и
- біогеографі́чний
- біогеографiя, -ї, *ор.* -ею
- біогеохiмі́чний
- біогеохiмія, -ї, *ор.* -ею
- біогеоценóз, -у
- біогеоценоло́гія, -ї, *ор.* -ею
- біогiдроаку́стика, -и, *д.-м.* -ці
- біографі́чний
- біодинамі́чний
- біоелектри́чний
- біоенергéтика, -и, *д.-м.* -ці
- біоенергеті́чний
- біоiндика́тор, -а, *мн.* -и, -ів
- біокатáліз, -у
- біокерува́ння
- біокiберне́тика, -и, *д.-м.* -ці
- біокóмплекс, -у
- біолíт, -у, *мн.* -и, -ів
- біологі́зм, -у
- біологі́чно актiвний
- біолого-агротехні́чний
- біолого-грунто́вий
- біолока́ція, -ї, *ор.* -ею
- біоло́мінесцен́ція, -ї, *ор.* -ею
- біо́м, -у
- біома́са, -и
- біометри́чний
- біомéтрія, -ї, *ор.* -ею
- біомехáніка, -и, *д.-м.* -ці
- біомі́цiн, -у
- біо́нт, -а
- біоорієнта́ція, -ї, *ор.* -ею
- біопа́ливо, -а
- біополіме́р, -у, *мн.* -и, -ів
- біопотенціáл, -у, *мн.* -и, -ів
- біопрепара́т, -у
- біопсiя, -ї, *ор.* -ею
- біосiнтез, -у

біостабілізатор, -а
 біостанція, -ї, *ор.* -єю
 біостимулятор, -а, *мн.* -и, -ів
 біостійкість, -кості, *ор.* -кістю
 біостратиграфія, -ї, *ор.* -єю
 біострум, -у, *мн.* -и, -ів
 біосфера, -и
 біотелеметрія, -ї, *ор.* -єю
 біотик, -у
 біотін, -у
 біотіп, -у
 біотіт, -у
 біотичний
 біотонус, -у
 біотоп, -у
 біотрон, -у
 біофізика, -и, *д.-м.* -ці
 біофізичний
 біофільтр, -а
 біохімічний
 біохімія, -ї, *ор.* -єю
 біохор, -у
 біоценоз, -у
 біоценологія, -ї, *ор.* -єю
 біоцикл, -у
 біплан, -а
 біполярно заряджений
 біржовий
 Бірма, -и
 бірманець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нци, -нцив
 бірманський
 Бірмінгем, -а
 Біробіджан, -а
 біробіджанський
 біронівщина, -и
 бірюза, -ї
 Бісау, *невідм.*
 бісегментація, -ї, *ор.* -єю
 бісектриса, -и
 бісер, -у
 бісинтетичний
 Біскайська затока
 бісквіт, -а
 біскуп, -а
 бісмаліт, -а
 бісмутит, -у *і* вісмутит
 бісульфат, -у, *мн.* -и, -ів
 бісульфіт, -у

біт, -а
 бітер, -а
 бітл, -а *і* бітлз
 бітум, -у, *мн.* -и, -ів
 бітумізація, -ї, *ор.* -єю
 бітумінозний
 бітумно-грунтовий
 бітумно-мінеральний
 бітумовермикулітовий
 бітумовоз, -а
 біфіксація, -ї, *ор.* -єю
 біфуркація, -ї, *ор.* -єю
 біфштекс, -а
 біхромат, -у, *мн.* -и, -ів
 біхроматометрія, -ї, *ор.* -єю
 біцепс-рефлекс, -у
 бічний
 Благовещенськ, -а
 благовещенський
 благородіє, -я, *с.*
 благоустрій, -рою, *ор.* -роєм
 бланк, -а
 бланкістський
 бланманже, *невідм.*, *с.*
 бланфікс, -у
 бланшований
 бланшувати, -ую, -уєш
 бластодерма, -и
 бластоміцет, -а, *мн.* -и, -ів
 бластуляція, -ї, *ор.* -єю
 блейвейс, -у
 бленкер, -а
 блешня, блешні, *ор.* блешнею
 бліжній, -я, -є
 Близнята, -ят (*сузур'я*)
 Блізкий Схід, Блізкого Сходу
 близькозначний
 близькоспоріднений
 близькосхідний
 блиск, -у
 блискавковідвід, -воду
 бліскіт, -коту
 блищати, -щу, -щиш, -щимо, -щи-
 тє, -щать
 бліднути, -ну, -неш; *мін.* блід,
 блідла *і* бліднув, бліднула
 блідо-бузковий
 блідолиций, -цього; *ж.* -ця, -цьої;
с. -це, -цього; *мн.* -ці, -цих

блідо-рожевий
 блідува́то-жовтий
 блінда́ж, -а́, *ор.* -ём
 блінт, -а́
 бліцкрі́г, -у
 бліцтурні́р, -у
 блок, -а (піднімальний механізм тощо) і -у (об'єднання), *м.* -ці
 блок-апа́ра́т, -а
 блокга́уз, -а
 бло́кінг-генера́тор, -а
 блокіра́тор, -а
 блок-контáкт, -у
 блок-контáктор, -а
 блок-механі́зм, -у
 блокно́т, -а
 блоко́ваний
 бло́ково-мо́дульний
 блокообро́бний
 блокпо́ст, -а́
 блок-сигна́л, -у
 блок-систе́ма, -и
 блокува́льний
 блокува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* і *док.*
 бло́кшив, -а
 блоха́, -и́, *д.-м.* -сі, *р. мн.* бліх
 блочно-секці́йний
 блощи́ця, -і, *ор.* -ею
 блу́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -зо́к
 блюдо́, -а, *р. мн.* блю́д
 блю́дце, -я, *р. мн.* -дець
 блюм, -а
 блю́мінг, -а
 блю́мінг-сля́бінг, блю́мінга-сля́-
 бінга
 бля́кло-сі́нній, -я, -є
 бобово-зла́ковий
 бобри́к, -у
 Бобру́йськ, -а
 бобслей, -ю (спортивне змаган-
 ня) і -я (сани), *ор.* -єм
 богати́рський
 Богемі́я, -ї, *ор.* -єю
 богобо́рство, -а
 богобо́рчий
 богобудівни́цтво, -а
 боговідсту́пництво, -а
 богосло́вський

богосло́в'я
 Богота́, -и́
 богошукáння
 бо́гхед, -у
 Боде́нське о́зеро
 бо́дья́н, -у́
 боеголо́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 боезапа́с, -у
 боезда́тний
 боекомпле́кт, -у
 боеприпа́си, -ів
 бое́ць, бійця́, *ор.* бійце́м
 божеві́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 бо́зна-де, *присл.*
 бо́зна-кто, -кого, -кому, -ким,
 бо́зна на кому (бо́зна на кім)
 бо́зна-що, -чого, -чому, -чим,
 бо́зна на чому (бо́зна на чім)
 бо́зна-як, *присл.*
 бозо́н, -а, *мн.* -и, -ів
 бо́йкен, -у
 бойко́т, -у
 бойкото́ваний
 бойкото́увати, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і *док.*
 бойови́тість, -тості, *ор.* -тістю
 бойо́к, -йка́
 бойскауті́зм, -у
 бока́ж, -у, *ор.* -ем
 бокла́га, -и, *д.-м.* -зі і бакла́га
 бокопла́ви, -ів
 бокс, -у
 боксе́рський
 бокси́т, -у
 болгарин, -а, *мн.* -а́ри, -а́р
 Болга́рія, -ї, *ор.* -єю
 болгаро-гуре́цький
 болгаро-югосла́вський
 Болга́рська землєро́бська наро́д-
 на спілка, БЗНС
 Болга́рська комуністи́чна па́р-
 тія, БКП
 Болга́рська наро́дна а́рмія, БНА
 Болга́рське телегра́фне аге́нт-
 ство, Болга́рська Телегра́фна
 Аге́нція, БТА
 болезаспокійливий

боліголов, -а
боліва́р, -а (грошова одиниця; капелюх)
болівієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.* -ійці, -ійців
Болівійський робітничий центр, БРЦ
Болівія, -ї, *ор.* -єю
болід, -а
боліти, -лить (про відчуття болю)
болітце, -я, *р. мн.* -тець
болóметр, -а
Болóнья, -ї, *ор.* -єю
болóтно-лісовий
болóтно-луговий
болóтно-лучний
болотнотрав'яний
болóто, -а, *р. мн.* -літ
болотозна́вство, -а
болторі́з, -а
болю́чий
больові́й
бомбардува́льник, -а
бомбардува́ти, -ю́ю, -ю́еш
Бомбе́й, -я, *ор.* -єм
бомбе́йський
бомбіти, -блю́, -біш, -бимó, -битé, бомбля́ть
бомбово́з, -а
бомбомета́ння
бомбосхо́вище, -а
бомботрима́ч, -а́, *ор.* -ém
бонапарти́стський
бонда́р, -я, *ор.* -см, *мн.* -і, *д.* -ям
бонза, -и, *р. мн.* бонз, *ч.*
боніте́т, -у
боніфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
Бонн, -а
бо́ннський
бо́нус, -у
боразо́н, -у
бора́т, -у, *мн.* -и, -ів
бораці́т, -у
борг, -у
бо́ргес, -у
Бордо́, *невідм.* (місто)
бордо́ський

борді́р, -у
бореа́льний
боржо́м, -у
борі́д, -у, *мн.* -и, -ів
Боріспі́ль, -поля, *ор.* -полем
Борне́о, *невідм.*
борні́т, -у
борнокі́слий
борово́день, -дню, *ор.* -днем, *мн.* -дні, -днів
борогі́дрід, -у, *мн.* -и, -ів
борода́, -ї́, *р. мн.* -рі́д
Боро́діно́, -а́, *ор.* -о́м
Боро́діньська бі́тва
борозна́, -ї́, *р. мн.* -зе́н
борона́, -ї́, *р. мн.* -рі́н
боросиліка́т, -у, *мн.* -и, -ів
боротьбі́ст, -а
борошновóз, -а
борошномéльно-елева́торний
борошномéльно-круп'я́ний
борсу́к, -а́
борт, -а (одягу, посуду) *i* -у (судна, автомашини)
борт, -а (алмаз)
бортжурна́л, -у
бортінжене́р, -а
бо́ртництво, -а
бортраді́ст, -а
борщ, -у́, *ор.* -ém, *м.* -і́
бо́рючись, *дієприсл.*
босано́ва, -и
боске́т, -у
босні́йський
Бо́снія, -ї́, *ор.* -єю
босо́ніж, *присл.*
Боспо́рська держа́ва
Бо́стон, -а (місто)
босто́н, -у (тканина; гра, тане́ць)
босто́нський
Босфо́р, -у
бота́ніка, -и, *д.-м.* -ці́
бота́ніко-географі́чний
ботані́чний
Ботні́чна зато́ка
Ботсва́на, -и
ботулі́зм, -у
Бо́форта мо́ре

боцман, -а
 боягу́зтво, -а
 боя́знь, -і, *ор.* -ню
 боя́рин, -а, *мн.* -яри, -яр
 бо́ятися, бо́юся, бо́їшся, бо́їмо́-ся, бо́їте́ся; *нак.* бі́йся
 боя́чись, *дієприсл.*
 бра, *невідм., с.*
 браба́нсо́н, -а
 браві́ссімо, -*виг.*
 бради́карді́я, -ї, *ор.* -єю
 Бра́ззаві́ль, -я, *ор.* -ем
 бразі́лець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.* -льці, -льців
 Бразі́лія, *невідм.* (місто)
 Бразі́лія, -ї, *ор.* -єю (країна)
 Бразі́льська кому́ністи́чна па́ртія, БКП
 Бразі́льський демократи́чний рух
 бра́к, -у
 браке́раж, -у, *ор.* -ем
 брако́не́рський
 брако́рбство, -а
 бракува́льний
 брама́нізм, -у і брахма́нізм
 Брамапúтра, -и і Брахмапúтра
 Бра́нденбург, -а (місто) і -у (провінція), *м.* -зі і -у
 бра́нденбу́рзький
 бра́ндма́уер, -а
 бра́ндме́йстер, -а
 бра́ндспо́йт, -а
 бра́с, -у
 бра́слет, -а
 бра́тик, -а
 бра́т-і-сестра́, бра́та-й-сестри́
 Бра́тісла́ва, -и
 бра́тісла́вський
 бра́товбівство, -а
 Бра́тськ, -а
 Бра́уншвейг, -а, *м.* -зі і -у
 бра́уншвей́зький
 брахіа́нтикліна́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 брахі́кефа́лія, -ї, *ор.* -єю і брахі́кефа́лія
 брахі́оза́вр, -а
 брахі́синкліна́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей

брахі́цефа́лія, -ї, *ор.* -єю і брахі́кефа́лія
 брахма́нізм, -у і брама́нізм
 Брахмапúтра, -и і Брамапúтра
 бра́шпиль, -я, *ор.* -ем
 брезе́нт, -у
 брей́д-ві́мпел, -а
 бре́кчія, -ї, *ор.* -єю
 брело́к, -а
 Бре́мен, -а
 бре́менський
 бре́мсберг, -а
 бре́нді, *невідм., с.*
 Брест, -а
 Бре́стська форте́ця
 Бре́стський мир
 Бретáнь, -і, *ор.* -нню
 брето́нський
 брехня́, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -хень
 брига́дно-лабора́торний
 бриганті́на, -и
 бри́з, -у
 бризо́л, -у
 брике́т, -а (один брусок) і -у (збірно)
 брикетова́ний
 брикетува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.* і *док.*
 брилья́нтін, -у
 бристо́ль, -ю, *ор.* -ем (картон)
 Брита́нія, -ї, *ор.* -єю
 Брита́нська радіомовна корпора́ція, Бі-бі-сі
 Брита́нський конгрес́ тред-юніо́нів, БКТ
 бри́тва, -и, *р. мн.* бри́тов і бритв
 бри́твени́й
 бри́твови́й
 бритт, -а, *мн.* -и, -ів
 бри́ючий
 бри́д, брóду
 Бри́джтаун, -а
 бриоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 Бри́столь, -я, *ор.* -ем (місто)
 Бри́стольська зато́ка
 брова́, -ї, *р. мн.* брiв
 бром, -у
 бромато́метрія, -ї, *ор.* -єю
 бромі́д, -у, *мн.* -и, -ів

бромосрібний
 бронеавтомобіль, -я, *ор.* -ем
 бронебійно-запалювальний
 бронебійно-трасуючий
 бронекатер, -а
 бронековпак, -а
 бронемашина, -и
 броненосець, -ця, *ор.* -сцем
 бронепобізд, -а
 бронесіли, -іл
 бронетранспортёр, -а
 бронзований
 бронзографіт, -у
 бронзолатунний
 бронзувати, -юю, -уєш
 бронтозавр, -а
 бронх, -а, *мн.* -и, -ів
 бронхіальний
 бронхіт, -у
 бронхоаденіт, -у
 бронхоальвеолярний
 бронхопневмонія, -ї, *ор.* -єю
 бронхоскопія, -ї, *ор.* -єю
 бронювати, -юю, -юєш, *недок. і док.*
 броне́я, броне́ні, *ор.* броне́ю
 броньований
 броньовий
 броньовік, -а
 брону́нівський рух
 бро́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 брошурува́льний
 брошурува́ти, -юю, -уєш
 бру́д, -у
 бру́дер, -а
 брудерга́уз, -а
 брук, -у
 бруквяний
 брукіт, -у
 бруківаний
 брукува́ти, -юю, -уєш
 Бруне́й, -ю (держава також **Бруне́й Даруссалам**) і -я (місто), *ор.* -ем
 брунько́їд, -а
 брунькоподі́бний
 брунькува́ння
 брус, -а, *мн.* -і, -ів
 бруси́т, -у

брусли́нові, -их
 брусли́ця, -ї, *ор.* -єю
 бруслично-чорни́чний
 бру́сово-сегме́нтний
 брусо́к, -скá
 бру́сся
 бру́ствер, -а
 бру́тто-вага́, -ї, *д.-м.* -зі
 бру́тто-су́ма, -и
 бру́тто-то́нна, -и
 брухт, -у
 бруцельо́з, -у
 брюме́р, -а
 брюне́т, -а
 Брюссель, -я, *ор.* -ем
 брїссельський
 бря́зкіт, -коту
 Брянськ, -а
 бря́нський
 бу́бон, -бна (музичний інструмент)
 бу́бон, -у (хвороба)
 Буг, -у, *м.* -зі
 бу́гель, -я, *ор.* -ем
 Бугенві́ль, -ю, *ор.* -ем
 Бугульма́, -ї
 Будапешт, -а
 будапештський
 будді́зм, -у
 будді́ський
 буденний
 бу́день, -дня, *ор.* -днем, *мн.* -дні, -днів
 Буді́нок авіа́ції і космона́втики
 Буді́нок архіте́ктора
 буді́нок інвалі́дів
 Буді́нок культу́ри
 буді́нок-музе́й, буді́нку-музе́ю
 Буді́нок піоне́рів і школя́рів
 Буді́нок Радя́нської А́рмії
 Буді́нок спіло́к ВЦРПС
 Буді́нок учени́х
 Буді́нок учи́теля
 буді́ночок, -чка
 буди́ти, -джу́, -диш
 будіве́льно-архіте́ктурний
 будіве́льно-монта́жне управлі́ння, БМУ
 будіве́льно-проє́ктний

будівля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -вель
 б́удній, -я, -є
 будува́ти, -у́ю, -у́єш
 б́удь-де, *присл.*
 б́удь-коли, *присл.*
 б́удь-куди, *присл.*
 будьо́нівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 будьо́ннівець, -вця, *ор.* -вцем
 Будьо́ннівськ, -а
 будьо́ннівський
 б́удь-хто, -кого, -кому, -ким, б́удь
 на кому (б́удь на кім)
 б́удь-чий, -чийого, -чийому
 (-чиему), -чийім, б́удь на чи-
 йому (б́удь на чиєму, б́удь на
 чийім); *ж.* -чия, -чиеї; *с.* -чие,
 -чийого; *мн.* -чиї, -чиїх
 б́удь-що, -чого, -чому, -чим, б́удь
 на чому (б́удь на чім)
 будь-що-б́удь, *присл.*
 б́удь-як, *присл.*
 б́удь-який, -якого, -якому, -яким,
 б́удь на якому (б́удь на якім)
 Буе́нос-Айрес, -а (місто) і -у
 (озеро; провінція)
 бу́ер, -а
 буері́ст, -а
 бужа́ни, -а́н
 Бужумбу́ра, -и
 бузко́во-блакітний
 бузко́во-голубі́й
 бузо́к, -зку́
 буй, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і́, -і́в
 б́уйві́л, -вола
 б́уйо́к, -йка́
 бук, -а, *м.* -ці́
 буквалі́зм, -у
 буквалі́стський
 буква́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 б́уквено-цифрові́й
 букводрукува́льний
 буке́т, -а
 букіні́стичний
 букле́т-сувені́р, букле́та-сувені́-
 ра
 Букови́на, -и
 букови́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці́, -нці́в

букви́нський
 буко́ліка, -и, *д.-м.* -ці́
 буколі́чний
 буксі́р, -а
 буксі́рно-аварі́йний
 буксі́рно-вантажопасажи́р-
 ський
 бу́ксус, -у
 буланжері́т, -у
 буланжі́зм, -у
 була́т, -у (сталь) і -а (зброя)
 булі́жник, -а (один ка́мінь) і -у
 (ма́теріал)
 булі́т, -у
 бу́лла, -и
 бульбоплі́д, -ло́да
 бульбоутво́рення
 бульбоцибу́ліна, -и
 бульва́р, -у
 бульва́р Дру́жби На́родів
 бульдене́ж, -у, *ор.* -ем
 бульдо́г, -а
 бульйо́н, -у
 бум, -а (спортивний прилад)
 бум, -у (біржовий; сенсація)
 бумера́нг, -а
 бу́нгало, *невідм., с.*
 Бунд, -у
 бу́ндесвер, -у
 бу́ндесрат, -у
 бу́ндестаг, -у, *м.* -зі́
 бу́ндівець, -вця, *ор.* -вцем
 бу́нкер, -а, *мн.* -і́, -і́в
 бу́нкер-ба́за, -и
 бу́нкер-по́їзд, -а
 бунт, -а (тюк, штабель тощо)
 бунт, -у (заколот)
 бунта́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.*
 -я́м
 бунта́рський
 бунті́вник, -а́
 бур, -а
 бура́в, -а́
 бура́вити, -влю, -виш, -влять;
нак. -а́в
 Бурга́с, -а
 бурггра́ф, -а
 Бургунді́я, -ї́, *ор.* -єю
 бургундський

- буревісник, -а
 бурелóm, -у
 буржуá, *невідм.*, ч.
 буржуазія, -ї, *ор.* -єю
 буржуáзно-демократічний
 буржуáзно-капіталістичний
 буржуáзно-ліберальний
 буржуáзно-націоналістичний
 буржуáзно-поміщицький
 буржуáзно-республіканський
 бурида́нів (-ого) осéл
 бурі́льний
 бурі́ти, -рію, -ріш, -римó, -ритé
 (свердли́ти)
 Буркіна́-Фасó, *невідм.*
 буркун, -у́ (рослина)
 буркун-зілля
 бурла́к, -á, *кл.* -áче, *р. мн.*
 -ів
 бурла́ка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -áк, ч.
 бурла́цький
 бурлéск, -у
 бурлéскний
 буро-жóвтий
 буро-зелéний
 бурозéм, -у
 буропідривні́й
 буро-руді́й
 бурошнéковий
 бурсі́т, -у
 бурський
 бурт, -у, *мн.* -і́, -ів
 буртоукладáльник, -а
 буртоукра́вльник, -а
 бурува́то-жóвтий
 бурува́то-корічне́вий
 бурува́то-прозо́рий
 Буру́нді, *невідм.*
 бурштíн, -у
 бу́ря, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* бур
 бу́ряк, -á (один корінь) і -у́ (збір-
 не)
 бу́ряківні́к, -á
 бу́ряківні́цтво, -а
 бу́ряківні́цький
 бу́ряковóд, -а
 бу́ряково-черво́ний
 бу́рякозбира́льний
- бу́рякокомба́йн, -а
 бу́рякокопа́ч, -á, *ор.* -éм
 бу́рякомі́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йо́к
 бу́ряконаванта́жувач, -а, *ор.*
 -éм
 бу́рякорадгóсп, -у
 бу́рякорі́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зо́к
 бу́рякосі́йний
 бу́рякоцукро́вий
 бур'я́н, -у́
 бу́ря́т, -а, *мн.* -и, -ів
 Бу́ря́тія, -ї́, *ор.* -єю
 Бу́ря́тська Автоно́мна Ра́дян-
 ська Соціалістична Респу́блі-
 ка, Бу́ря́тська АРСР, БАРСР
 бу́сел, -сла і бу́сол
 бусо́ль, -і́, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 бу́стер, -а
 бут, -у
 бутади́ен, -у
 бутади́ен-нітрі́льний
 бутади́ен-стиро́льний
 бутамі́д, -у
 бутáн, -у
 Бутáн, -у (країна)
 бутафо́рія, -ї́, *ор.* -єю
 бутéн, -у, *мн.* -и, -ів
 бутербро́д, -а
 бу́ти, бу́ду, бу́деш; *мин.* був,
 була́; *нак.* будь
 буті́л, -у
 бутилéн, -у
 бутилкаучу́к, -у́
 бутиро́метр, -а
 буті́ти, бучу́, буті́ш, бутимó,
 бутитé
 бутобетóн, -у
 бутóн, -а
 бутоніза́ція, -ї́, *ор.* -єю
 бутс, -а, *мн.* -и, -ів
 буття́
 бу́фер, -а
 буфéт, -а (меблі) і -у (заку-
 сочна)
 буфéтно-кухо́нний
 буфонáда, -и

Бухарá, -í
 Бухарéст, -а
 бухарéстський
 бухарець, -рця, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці, -рців
 Бухарське ханство
 бухгалтерія, -ї, *ор.* -єю
 бухгалтер-ревізор, бухгалтера-
 ревізора
 бухгалтерський
 бушель, -я, *ор.* -ем
 бушмэн, -а, *мн.* -и, -ів
 бушмэнський
 бушпріт, -а
 бювар, -а
 бювёт, -у
 бюджёт, -у
 бюджетно-фінансовий

бюлетень, -я, *ор.* -ем
 бюргерський
 бюро, *невідм., с.*
 Бюро закордонної науково-тех-
 нічної інформації, БЗНТІ
 бюрократизм, -у
 бюрократизувати, -ую, -уєш, *не-
 док. і док.*
 бюрократично-військовий
 Бюро міжнародних виставок,
 БМВ
 Бюро міжнародного молодіж-
 ного туризму, БММТ
 бюст, -а
 бюстгальтер, -а
 б'ючі, *дієприсл.*
 бізевий
 бязь, -і, *ор.* -ззю

В

ва-бáнк, *присл.*
 Вавілон, -а
 вавілоно-ассірійський
 вавілонський
 вавілонянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 вага́, -і, *д.-м.* -зі
 вага́ння, *р. мн.* -а́нь
 вага́р, -я, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 вагініт, -у
 ваговимірювальний
 ваговóz, -а
 вагón-їда́льня, вагónа-їда́льні
 вагонобудівний
 вагоновód, -а
 вагónо-кіломе́тр, -а
 вагономійний
 вагононавантажувач, -а, *ор.* -ем
 вагонообіг, -у
 вагоноперекида́ч, -а́, *ор.* -ём
 вагоноремóнтний
 вагоносклада́льний
 вагón-рестора́н, вагónа-ресто-
 ра́ну
 вагón-цисте́рна, вагónа-цисте́р-
 ни

вагóнчик-контóра, вагóнчика-
 контóри
 Ваду́ц, -а, *ор.* -ом
 ва́ер, -а
 ва́ербарс, -а
 ва́жити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
 ва́ж
 ва́жіль, -желя, *ор.* -желем
 ва́жільно-ре́йковий
 важкоатле́т, -а
 важкоатлетичний
 важковаго́вік, -а́
 важкованта́жний
 важковимóвний
 важковихóвуваний
 важководний
 важкорозчінний
 вазелі́н, -у
 вазомо́тори, -ів
 ва́зопис, -у
 вазопресі́н, -у
 Вайга́ч, -а́, *ор.* -ём
 вакáнсія, -ї, *ор.* -єю
 вакуо́бля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -о́ль
 ва́куум, -у

вакуум-апарат, -а
 вакуум-випарний
 вакуум-ківш, -ковша́, *ор.* -ков-
 шем
 вакуум-компресор, -а
 вакуум-манометр, -а
 вакуум-машіна, -и
 вакуумметр, -а
 вакуум-насос, -а
 вакуумно-аміаковий
 вакуумно-аміачний
 вакуум-прес, -а
 вакуум-сушарка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок
 вакуумування
 вакуум-фільтр, -а
 вакуум-холодильний
 вакхічний
 вакцинація, -ї, *ор.* -єю
 вакцинований
 вакцинотерапія, -ї, *ор.* -єю
 вал, -а, *м.* -у́ (деталь машини)
 вал, -у, *м.* -у́ (нашип, хвиля; нит-
 ки)
 валаамова (-вої) ослиця
 Валаамські острови
 Валда́йська височина́
 валенсієць, -ійця, *ор.* -ійцем,
мн. -ійці, -ійців
 Валенсія, -ї, *ор.* -єю
 валентно-зв'язаний
 валентно-незв'язаний
 валер, -у
 валеріановий
 валі, *невідм.*, *ч.*
 валідбол, -у
 валін, -у
 валіснерія, -ї, *ор.* -єю
 Валлётта *див.* Ла-Валлётта
 валлієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 валлон, -а, *мн.* -и, -ів
 валокардін, -у
 валоподібний
 валопровід, -воду
 валторніст, -а
 валу́н, -а́
 валу́нно-га́льковий
 валютно-фіна́нсовий

валя́льно-повстя́ний
 валя́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 валя́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 валянок, -нка, *мн.* -нки, -нків
 ва́льдшнеп, -а
 валькі́рія, -ї, *ор.* -єю
 Вальпараїсо, *невідм.*
 вальпу́ргієва ніч
 вальс, -у
 ва́льці, ва́льців
 ва́льцюва́льний
 ва́льцьова́ний
 Ван, -а (місто) *і* -у (озеро)
 ванадометрія, -ї, *ор.* -єю
 ванадиніт, -у
 ванадієвий
 вана́дій, -ю, *ор.* -єм
 вандалізм, -у
 ванда́льський
 ваніле́вий
 ванілі́н, -у
 ваніль, -і, *ор.* -ллю
 Ванку́вер, -а (місто) *і* -у (острів)
 ванна, -и, *р. мн.* ванн (посудина;
 миття або лікування в ній)
 ванна, -ої, *р. мн.* -их (кімната)
 ванно-душовий
 ванта, -и, *мн.* ванти, вант
 ванта́ж, -у́, *ор.* -ём
 ванта́жити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -а́ж
 ванта́жно-розванта́жувальний
 вантажовідпра́вник, -а
 вантажовла́сник, -а
 вантажомі́сткість, -кості, *ор.*
 -кістю
 вантажобі́г, -у
 вантажоборо́т, -у
 вантажодо́ержувач, -а, *ор.* -ем
 вантажопере́везення, *р. мн.* -ень
 вантажопі́днімáльний
 вантажопі́днімáльний
 вантажопоті́к, -то́ку
 вантажосортува́льний
 Вануáту, *невідм.*
 вапні́сто-гіпсовий
 вапні́сто-сі́рий
 вапні́ти, -ню́, -ні́ш, -німо́, -ніте́

вапнó, -á
 вапнóваний
 вапнува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 вапня́к, -у́
 вапняко́во-гли́нистий
 вапняко́во-гли́нястий
 вапняно-пи́щаний
 вапня́р, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -ám
 вапориза́ція, -ї́, *ор.* -єю
 вапо́риметр, -а
 вар, -у
 ва́ран, -а
 Ва́ранасі, *невідм.*
 Ва́рангер-фіо́рд, -у
 варварі́зм, -у
 ва́рварський
 ва́р'єте́, *невідм., с.*
 ва́рикáп, -а
 ва́рико́зний
 ва́рїсто́р, -а
 ва́рїти, -рю́, -риш, -рять
 ва́ріатор, -а
 ва́рієте́т, -у
 ва́ріюлі́т, -у
 ва́ріометр, -а
 ва́ріофі́льм, -у
 ва́ріюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 ва́рме́тр, -а
 ва́ртісний
 ва́ртість, -тості́, *ор.* -тістю
 ва́рфоломі́ївська ніч
 Ва́ршава, -и
 Ва́ршавський до́гові́р
 ва́ршав'я́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 ва́ряг, -а, *мн.* -и, -ів
 ва́рязький
 ва́рячи, *дієприсл.*
 ва́сали́тет, -у
 ва́сальний
 ва́силіа́н, -а *і* ба́зиліа́н
 ва́силі́ск, -а
 ва́т, -а, *р. мн.* ва́тів *і* ва́т, **Вт**
 ва́тварме́тр, -а
 ва́т-годи́на, -и, **Вт · г**
 ва́тер, -а
 ва́тервейс, -а
 ва́тержакéтний
 ва́терлі́нія, -ї́, *ор.* -єю

Ва́терло́о, *невідм.*
 ва́термаши́на, -и
 ва́терпа́с, -а
 ва́терпо́ло, *невідм., с.*
 ва́терпо́льний
 ва́тїн, -у
 Ва́тїка́н, -у
 ва́тїка́нський
 ва́тман, -у
 ва́тманський
 ва́тме́тр, -а
 ва́точник, -а
 ва́т-секунда́, -и, **Вт · сек**
 ва́фельний
 ва́фля, -і́, *ор.* -єю, *р. мн.* -фель
 ва́хмі́стрський
 ва́хте́рський
 ва́ш, ва́шого, ва́шому, ва́шим,
 ва́шому (ва́шим); *ж.* ва́ша, ва́-
 шої́, ва́шій, ва́шою, ва́шій; *с.*
 ва́ше, ва́шого; *мн.* ва́ші, ва́-
 ших
 ва́шгерд, -а
 Ва́шїнгто́н, -а (місто) *і* -у (штат)
 ва́шїнгто́нець, -нця́, *ор.* -нцем
 ва́шїнгто́нський
 ва́бївство́, -а *і* уба́вство́
 ва́бївць, -і́, *ор.* -єю, *р. мн.* ва́бївць
і уба́вця, *ч. і ж.*
 ва́бїра́ти, -а́ю, -а́єш *і* уба́бїра́ти
 ва́бїра́ч, -а́, *ор.* -ём
 ва́бїрний
 ва́бїр, ва́бору *і* уба́р
 ва́богий *і* уба́огий
 ва́жа́ти, -а́ю, -а́єш *і* ува́жа́ти
 (*ким, чим, за кого-що*)
 ва́варений *і* ува́рений
 ва́веде́ний *і* уведе́ний
 ва́весь, ва́сього́ *і* т. д. *див.* ва́сь
 ва́вече́рі *і* ува́ече́рі, *присл.*
 ва́вїбра́ти, ва́беру́, ва́береш, ва́бере-
 мо́, ва́берете́ *і* ува́вїбра́ти
 ва́вїгну́тий *і* ува́вїгну́тий
 ва́вїд, ва́вїду́ *і* ува́вїд
 ва́вїдний *і* ува́вїдний
 ва́вїз, ва́вїзу́ *і* ува́вїз
 ва́вїзний *і* ува́вїзний
 ва́вїйти́, -йду́, -йде́ш; *мін.* -йшо́в,
 -йшла́ *і* ува́йти́

ввімкнений *і* увімкнений
 ввімкнутий *і* увімкнутий
 ввіткну́тий *і* увіткну́тий
 в вічі *і* у вічі
 ввічливий *і* увічливий
 вв'озити, вв'ожу, вв'озиш; *нак.*
 ввозь *і* ув'озити
 вв'язувати, -ую, -уєш *і* ув'язу-
 вати
 вгав'ати, -ва́ю, -ва́єш *і* угав'ати
 вга́дувати, -ую, -уєш *і* уга́дувати
 вгин, -у *і* угін
 вгіддя, *р. мн.* вгідь *і* угіддя
 вгн'обений *і* угн'обений
 вгно́ювати, -юю, -юєш *і* угно́ю-
 вати
 вгну́тий *і* угну́тий
 вдаванохво́рий *і* удаванохво́рий
 вдáлий
 вдар, -у *і* удáр
 вдáрити, -рю, -риш; *нак.* вдар
і удáрити
 вдар'яти, -я́ю, -я́єш *і* удар'яти
 вдень *і* удень, *присл.*
 вдих, -у
 вдихáльний
 вдівець, -вця́, *ор.* -вцём *і* уді-
 вець
 вдова́, -й, *р. мн.* вдів *і* удова́
 вдо́ма *і* удо́ма, *присл.*
 вдосві́та *і* удосві́та, *присл.*
 вдоскона́лити, -лю, -лиш; *нак.*
 -аль *і* удоскона́лити
 вдоскона́лювати, -юю, -юєш *і*
 удоскона́лювати
 вдоста́ль *і* удоста́ль, *присл.*
 вдосто́йти, -о́ю, -о́їш; *нак.* -о́й *і*
 удосто́йти
 вдосто́ювати, -юю, -юєш *і* удо-
 сто́ювати
 вдрук'ований *і* удрук'ований
 вдума́тися, -аюся, -аєшся
 вдумливий
 вдумува́тися, -уюся, -уєшся
 вдягну́ти, -ну́, -неш *і* удягну́ти
 вдягті, -гну́, -гнеш *і* удягті
 вдячний
 ве́бер, -а, **Вб**
 веберме́тр, -а

вегетариáнський
 вегетаці́но-кліматичний
 веда́їзм, -у
 ве́ди, вед
 веда́їзм, -у
 веді́йський
 ведме́диця, -і, *ор.* -єю
 ведми́дь, -ме́дя, *ор.* -ме́дем
 ве́жа, -і, *ор.* -єю
 везті́, -зу́, -зє́ш, -земо́, -зетє́;
мін. віз, везла́
 везува́н, -у
 Везу́вій, -ю, *ор.* -єм
 Ве́ймар, -а
 ве́ймарський
 вейсмані́зм, -у
 векселеда́вець, -вця, *ор.* -вцем
 векселеде́ржатель, -я, *ор.* -єм
 ве́ксель, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
 ве́ктор, -а
 векторіáльний
 векторкардіогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 векторме́тр, -а
 ве́кторно-компенсаці́йний
 ве́ктор-потенціáл, -а
 велене́вий
 велє́нь, -і, *ор.* -нню
 велетенський
 велетень, -тня, *ор.* -тнем
 Вели́ка Ведме́диця
 Вели́ка Вітчизня́на війна́
 Вели́ка Жовтне́ва соціалістична
 револю́ція
 Вели́ка Францу́зька револю́ція
 Вели́ке Ге́рцогство Люксембу́рг
 Вели́ке князівство Литовське
 Вели́ке Солоне́ озеро
 Вели́кий наро́дний хура́л, ВНХ
 Вели́кий Півні́чний морський
 шлях
 Вели́кий Ферга́нський кана́л
 Вели́кі Лу́ки
 Вели́кі націона́льні збо́ри, ВНЗ
 (СРР)
 великобл'о́ковий
 великобл'о́чний
 Великобри́танія, -ї, *ор.* -єю
 великобри́танський
 великовагові́й

великованта́жний
 великоврожа́йний
 великогабарі́тний
 великодержавно-шовіністи́чний
 великодúшний
 великокалі́берний
 великокнязі́вський
 великолúцький
 великомашта́бний
 великопане́льний
 великопромисло́вий
 великорозмі́рний
 великорос, -а, *мн.* -и, -ів
 великоросі́йський
 великору́с, -а, *мн.* -и, -ів
 великору́ський
 великосві́тський
 великосіме́йний
 великотонна́жний
 великоформа́тний
 ве́лич, -і, *ор.* -ччю
 величезний
 величина́, -і
 велінгто́нія, -ї, *ор.* -єю
 велі́ти, -лю́, -лі́ш, -лимó, -лité
 Ве́ллінгтон, -а (місто) *i* -у
 (острів) *i* Уе́ллінгтон
 велобо́л, -у
 велогóнка, -и, *мн.* -нки, -нок
 велогóнщик, -а
 велодро́м, -у
 велозаво́д, -у
 вело- *i* мотого́нки
 велока́мера, -и
 велокома́нда, -и
 велокро́с, -у
 велолі́так, -а́
 веломаші́на, -и
 веломото́гони, -нок
 веломотоспо́рт, -у
 велоперего́ни, -ів
 велопробі́г, -у
 велорі́кша, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
 -йкш, *ч.*
 велосипе́дист, -а
 велоспо́рт, -у
 велоста́нція, -ї, *ор.* -єю
 велотре́к, -у, *м.* -ці *i* -у
 велоту́р, -у

велофігури́ст, -а
 велю́р, -у
 веляриза́ція, -ї, *ор.* -єю
 вельбо́т, -а
 вельве́т, -у
 вельветі́н, -у
 вельмишано́вний
 вельмо́жа, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
 -о́ж, *ч.*
 вене́ди, -ів *i* вене́ти
 Вене́ра, -и (планета)
 Ве́нерн, -у
 венерологі́чний
 Венесуе́ла, -и
 венесуе́лець, -льця, *ор.* -льцем,
мн. -льці, -льців
 венесуе́льський
 вене́ти, -ів *i* вене́ди
 венеціа́нець, -нця, *ор.* -нцем
 венеціа́но-турецький
 венеціа́нський
 Вене́ція, -ї, *ор.* -єю
 вéнзель, -я, *ор.* -ем
 венóзно-артеріа́льний
 венóзно-суді́нний
 вентилюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 ве́нтиль, -я, *ор.* -ем
 вентиля́ваний
 вентра́льний
 Ве́нтспі́лс, -а
 ве́нтспі́лський
 вепс, -а, *мн.* -и, -ів
 верба́льний
 верболі́з, -лóзу
 вербува́льний
 Верде́н, -а
 верді́кт, -у
 ве́рес, -у
 ве́ресень, -сня, *ор.* -снем
 ве́реск, -у
 вересне́вий
 веретенопо́дібний
 вереті́нник, -а
 верита́йпер, -а
 верлі́бр, -у
 ве́рмахт, -у
 вермикулі́т, -у
 вермикулітобето́н, -у
 вермі́льйо́н, -у

верміше́ль, -і, *ор.* -ллю
 верніса́ж, -у, *ор.* -ем
 верньє́р, -а
 Ве́рона, -и
 верона́л, -у
 веро́нський
 Верса́ль, -я, *ор.* -ем
 Верса́льський мі́рний до́говір
 версифіка́торський
 версифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 ве́рсія, -ї, *ор.* -єю
 верста́льник, -а
 верста́т-го́йдалка, верста́та-го́й-далки
 верстатобудівний
 верстатобудува́ння
 верста́то-інструме́нтальний
 верстовий
 верстовий
 верте́п, -у
 вертика́льно-водотру́бний
 вертика́льно-кува́льний
 вертика́льно розташо́ваний
 вертика́льно-свердлі́льний
 вертика́льно-свердлува́льний
 вертика́льно-фре́зерний
 вертлю́г, -а́
 вертолѐт, -льо́та
 вертолѐтник, -а
 вертольо́тобудівний
 вертольо́тобудува́ння
 вертольо́тотоно́сець, -сця, *ор.* -сцем
 вертольо́тчик, -а
 верф, -і, *ор.* -ф'ю, *мн.* -фі, -фей
 верф'я́ний
 верх, -у (верхня частина чогось)
i -а́ (дах; димар; у шапці), *м.* -у́ *i* -сі
 верхі́в'я, *р. мн.* -їв
 Ве́рхня пала́та
 верхньо́вільський
 верхньо́губний
 Верхньо́дніпро́вський, -а
 верхньо́дніпро́вський
 верхньо́зубний
 верхньо́крейдя́ний
 верхньо́лу́жицький

верхньо́медіа́льний
 верхньо́німе́цький
 верхньо́перѐдній, -я, -є
 верхньо́щеле́пний
 верхові́нець, -нця, *ор.* -нцем
 верхові́ття, *р. мн.* -їть
 Верхо́вна Ра́да СРСР
 Верхо́вний Суд СРСР
 верхолáз, -а
 Верхо́янськ, -а
 верхо́янський
 вершкові́ддільний
 вершко́во-шокола́дний
 вершо́к, -шка́
 весѐльеце, -я, *р. мн.* -лець
 весло́, -а́, *р. мн.* -сел
 весля́р, -а́, *ор.* -ѐм, *мн.* -ї, *д.* -а́м
 весна́, -ї́, *р. мн.* -сен
 весно́бранка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 весня́но-літній, -я, -є
 весня́но-польові́й
 весня́но-посівні́й
 вест, -у
 вестго́ти, -ів
 весті́, веду́, ведѐш, ведемó, веде-тѐ; *мін.* вів, велá
 вестибуло́метрія, -ї, *ор.* -єю
 вестибуля́рно-спіна́льний
 вестибю́ль-фо́йє, вестибю́ля-фо́йє
 Вест-І́ндія, -ї, *ор.* -єю
 вест-індський
 весь, всьо́го, всьому́, всім, всьо́му (всім); *ж.* вся, всіє́ї, всі́й, всією́, всі́й; *с.* все, всьо́го; *мн.* всі, всіх, всім, всіма́, всіх *i* увѐсь, *займ.*
 ветамбула́торія, -ї, *ор.* -єю
 ветдопомо́га, -и, *д.-м.* -зі
 ветерáн-антифа́шїст, ветерáна-антифа́шїста
 ветерина́рно-зоотехні́чний
 ветерина́рно-лікува́льний
 ветерина́рно-профіла́ктичний
 ветерина́рно-саніта́рний
 ветліка́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень

Ветлúга, -и, *д.-м.* -зi
 ветлúзький
 véто, *невiдм.*, *с.*
 ветпúнкт, -у
 Вёттерн, -у
 ветфёлъдшер, -а
 ветхозавiтний
 вех, -у
 вечёра, -i, *ор.* -ею, *р. мн.* -ёр
 вёчiр, -чора, *ор.* -чором, *мн.* -чорi, -чорiв
 вечiрний, -я, -е
 В'ентьян, -а
 В'етна́м, -у
 в'етна́мець, -мця, *ор.* -мцем, *мн.* -мци, -мцив
 в'етна́мо-американський
 В'етна́мське інформаційне агентство, ВiА
 вже ж i у́же ж
 вже ж бо i у́же ж бо
 живiвати, -аю, -аеш i уживати
 (що, чо́го)
 вжитий i ужитий
 вжиток, -тку i ужиток
 взагалi, *присл.*
 вза́ємно-зворóтний
 вза́ємно iзолюваний
 вза́ємно-однознáчний
 вза́ємно паралéльний
 вза́ємно перпендикулярний
 вза́ємовiгiдний
 вза́ємовiручка, -и, *д.-м.* -ци
 вза́ємовiднóсини, -син
 вза́ємовiднóшення, *р. мн.* -ень
 вза́ємовплив, -у
 вза́ємодiя, -i, *ор.* -ею
 вза́ємодiяння, *р. мн.* -янь
 вза́ємодiяти, -iю, -iеш
 вза́ємодопомóга, -и, *д.-м.* -зi
 вза́ємозалéжний
 вза́ємозамiнний
 вза́ємозацiкáвлений
 вза́ємозбагáчення
 вза́ємозв'язаний
 вза́ємозв'язóк, -зкú
 вза́ємозумóвлений
 вза́ємоiндúкцiя, -i, *ор.* -ею
 вза́ємоконтрóль, -ю, *ор.* -ем

вза́ємоперевiрка, -и, *д.-м.* -ци,
р. мн. -рок
 вза́ємопова́га, -и, *д.-м.* -зi
 вза́ємоприйнятний
 вза́єморозумiння
 вза́мiн, *присл.*, *прийм.*
 взапа́с, *присл.*
 взвод, -у
 взвóдний, -ого, *iм.*
 взгiр'я, *р. мн.* -iв i узгiр'я
 вздовж i уздóвж, *присл.*, *прийм.*
 взiмку i узiмку, *присл.*
 взiрець, -рця, *ор.* -рцем
 взiре́вий
 зува́ти, -аю, -аеш i зува́ти
 зу́ти, зу́ю, зу́еш i зу́ти
 ззуттёвий i ззуттёвий
 ззуття́
 ззуттёвий i ззуттёвий
 ззуттёвийк, -а́
 ззя́ти, ви́змý, ви́зьмеш; *нак.* ви́зь-
 мí i ззя́ти
 ззя́ток, -тку i узя́ток
 ви, вас, вам, ва́ми, вас
 ви́балок, -лка
 ви́бачати, -аю, -аеш (*кому що*)
 ви́бачення, *р. мн.* -ень
 ви́бачити, -чу, -чеш, -чать; *нак.*
 -ач (*кому що*)
 ви́бii, -бою, *ор.* -боем
 ви́бир, -бору
 ви́биркóво-вимiрювальний
 вибо́йна, -и
 ви́борг, -а, *м.* -зi i -у
 ви́борець, -рця, *ор.* -рцем
 ви́боржець, -жця, *ор.* -жцем
 ви́борзький
 ви́бори, -iв
 ви́бракований
 ви́браковувати, -ую, -уеш
 ви́брукуваний
 ви́будуваний
 ви́буття́
 ви́бух, -у
 вибухiвка, -и, *д.-м.* -ци
 вибухо- i пожежонебезпéчний
 вибухоудáрний
 виванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 вiвар, -у

віварки, -ів (залишки)
віверження, *р. мн.* -ень
вівих, -у
вівід, -воду (дія; дріт тощо) *i*
 -вода (комин)
вівіз, -возу
вівільнений
вівішений
віводок, -дка
вивча́ти, -а́ю, -а́еш
вівчити, -чу, -чиш, -чатъ
вігляд, -у
віглянуваний
вигна́нець, -нця, *ор.* -нцем
вигора́ти, -а́е *i* **вигоря́ти**, -я́е
віготуваний
вігравіруваний
вігравіюваний
віграш, -у, *ор.* -ем
вігук, -у
вігул, -у
вид, -у
відалити, -лю, -лиш
видаля́ти, -я́ю, -я́еш
видання, *р. мн.* -а́нь, **вид.**
відимо-невідимо, *присл.*
відих, -у
віділення, *р. мн.* -ень
видільний
вид-індикатор, -а
відобуток, -тку
відовження, *р. мн.* -ень
відовжено-ланцетоподібний
відовжено-овальний
відовищно-спортівний
видозмінений
видозмінювати, -юю, -юєш
видоутворення
видошукáч, -á, *ор.* -éм
відрукуваний
виживаність, -ності, *ор.* -ністю
віжим, -у
віжимки, -ів
виз, -а
визволітель, -я, *ор.* -ем
визволити, -лю, -лиш; *нак.*
 -оль
визвільний
визвільницький

візиск, -у
визіскувати, -ую, -уєш
визіскувач, -а, *ор.* -ем
визнава́ти, -наю́, -на́еш, -нае́мо́,
 -нае́те
визна́ння, *р. мн.* -а́нь
визначення, *р. мн.* -ень
виїжджа́ти, -а́ю, -а́еш
віїжджений
віїзд, -у
віїзний
віїмка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -мок
війти, -йду, -йдеш; *мин.* -йшов,
 -йшла
віка, -и, *д.-м.* -ці
віказ, -у
вікарбуваний
вікид, -у
викида́ч, -á, *ор.* -éм
віклад, -у
викладацький
виклада́ч-предме́тник, виклада-
 ча-предме́тника
віклик, -у
**Викона́вчий Ко́мітет Ко́муністи́ч-
 ного І́нтернаціона́лу**, **ВККІ**
виконко́м, -у
виконро́б, -а
викону́ючий обов'язки, **в. о.**
вікоренений
вікоренення
вікоренити, -ню, -ниш
використовувати, -ую, -уєш
викоріювати, -юю, -юєш
викоріня́ти, -я́ю, -я́еш
викрива́льний
вікривлення, *р. мн.* -ень
викриття́
вікрій, -рою, *ор.* -роєм
віла, *вил. мн.*
віламаній
віламувати, -ую, -уєш
вілиск, -у
виліковний
віліт, -льоту
вілов, -у
вілом, -у
вілучений

вимага́ти, -а́ю, -а́єш (*чого, рідше що*)

вймалюваний

вймах, -у

вймисел, -слу

вймір, -у

вймірювальньо-обчїслювальний

вймірювальньо-реєструвальний

вймкнений

вймкнутий

вймо́га, -и, *д.-м.* -зі

вймо́лот, -у

вймпел, -а

вйм'я, -м'я і -мені

вйм'ятий

вйнайдений

вйнайти, -йду, -йдеш; *мин.* -йшов, -йшла

вйнахід, -ходу

винахо́дження

винахо́дити, -джу, -диш; *нак.* -о́дь

вйникнути, -ну, -неш; *мин.* -ик, -икла і -икнув, -икнула

вйнищувально-бомбардувальний

вйнищувач, -а, *ор.* -ем

вйнно-горі́лчаний

вйннокам'яна́ кислота́

вйнно-черво́ний

виногра́д, -у

виногра́дар, -я, *ор.* -ем, *мин.* -і, *д.* -ям

виногра́дарство, -а

виногра́дарський

виногра́дник, -а

вйноро́бство, -а

вйнос, -у

вйноторго́вець, -вця, *ор.* -вцем

вйнува́тець, -тця, *ор.* -тцем

вйняток, -тку

вйпад, -у

вйпадо́к, -дку

вйпал, -у

вйпар, -у

вйпарки, -ів

вйпарування, *р. мн.* -ань

вйпас, -у

вйпереджа́ти, -а́ю, -а́єш

вйперѣ́жувати, -ую, -уєш

вйпередити, -джу, -диш

вйпин, -у

вйпі́к, -у

вйпі́т, -поту, *мн.* -поти, -потів

вйплат, -у

вйплата, -и

вйплі́д, -лоду

вйполі́руваний

вйправданн́я, *р. мн.* -ань

вйправленн́я, *р. мн.* -ень

вйпра́вно-трудо́вий

вйпро́бувач, -а, *ор.* -ем

вйпроменений

вйпромі́нювати, -юю, -юєш

вйпря́мля́ч, -а́, *ор.* -ѣм

вйпукло-вгнѣ́тий

вйпукло-вгнѣ́тий

вйпукло-плос́кий

вйпуск, -у

вйпускнѣ́й

вйр, -у

вйража́льний

вйраз, -у

вйрази́ти, -ажу, -азиш; *нак.* -зи

вйра́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* вй-разок

вйра́хування, *р. мн.* -ань

вйрі́б, -робу

вйрѣ́внювач, -а, *ор.* -ем

вйрі́з, -у

вйрі́й, -ю, *ор.* -ѣм

вйрі́ст, -росту

вйрі́шення, *р. мн.* -ень

вйро́біток, -тку

вйробнѣ́цтво, -а

Вйробнѣ́чі спі́лки Бустамáнте (Ямайка)

вйробнѣ́чник-учѣ́ний, вйробнѣ́чника-вчѣ́ного

вйробнѣ́чо-навчáльний

вйробнѣ́чо-споживчий

вйробнѣ́чо-спериторіáльний

вйробнѣ́чо-технѣ́чний

вйробнѣ́чо-фінáнсовий

вйродже́нець, -нця, *ор.* -нцем

вйродженн́я

вйродже́нський

вйродже́ватися, -ується

вйродитися, -иться

вйрок, -у (судова ухвала)

віруб, -у
виряджати, -аю, -аєш
віряджений
вірядити, -джу, -диш
вис, -у
висаджувати, -ую, -уєш
віселок, -сілка
вісип, -у
висипнотифозний
вісів, -у
вісівки, -вок
висівкоподібний
вісіти, вішú, вісіш, вісимó, ві-
 ситé
висково-щелепний
віслів, -лову
вісловити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ов
вісловлення, *р. мн.* -ень
вислòвлювання, *р. мн.* -ань
віснажений
вісненок, -вку
віснути, -ну, -неш; *мин.* вис,
 вісла і віснув, віснула
висóк, -скá
високоавторитетний
високоактивний
високоблагородіє, -я, *с.*
високобóртний
високовóльтний
високоврожайний
високогірний
високогір'я, *р. мн.* -їв
високоглинозёмистий
високодохóдний
високоєфективний
високоідейний
висококалорійний
висококваліфікований
висококласний
висококонцентрований
високолегóваний
високомеханізований
високоміцний
високомолекулярний
високооктáновий
високооплáчуваний
високоорганізований
високоосвічений

високопатріотичний
високоповажаний
високоповажний
високопостáвлений
високопревосходітельство, -а,
с.
високопреосвященство, -а, *с.*
високоприбутковий
високопрóбний
високопродуктивний
високорадіоактивний
високорентáбельний
високорóдіє, -я, *с.*
високорозвінений
високорóслий
високóсний рік
високосóртний
високотемпературний
високотóчний
високохудóбний, -я, -є
високочастóтний
високошанóвний
високоширóтний
високоякісний
висóтно-швидкісний
висотомір, -а
Вістава досягнень народнього
 господарства СРСР (УРСР),
 ВДНГ СРСР (УРСР)
віставка-прóдаж, віставки-прó-
 дажу
віставка-ярмарок, віставки-яр-
 марку
виставково-демонстраційний
виставочно-демонстраційний
вістудіюваний
віступ, -у
висувáнець, -нця, *ор.* -нцем
висхідно-низхідний
вітаруваний
вітатуваний
вітвір, -вору
віти, вію, вієш (скиглити)
віти, в'ю, в'єш, в'ємó, в'єтé
 (плести, звивати)
вітиск, -у
вітік, -току
вітювáтий
витóк, -тка

вітоп, -у
 віторг, -у
 вітрачений
 вітренуваний
 виття
 вітяг, -у
 вітязь, -я, *ор.* -ем
 віхід, -ходу
 віхлоп, -у
 виховально-оздоровчий
 виховально-трудоий
 віхованець, -нця, *ор.* -нцем
 вихователь, -я, *ор.* -ем
 виховувати, -ую, -уєш
 віходець, -хідця, *ор.* -хідцем
 віхор, -хору і -хру (вітер)
 віхор, -хра (чуб)
 вичерпний
 вишивальний
 вішка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 вишнево-малиновий
 вішник, вишника
 вішня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* вішєнь
 вишняк, -а (садок) і -у (налив-
 ка)
 Віща атестаційна комісія при
 Раді Міністрів СРСР, ВАК
 (-у) СРСР
 Віща партійна школа при ЦК
 КПРС, ВПШ
 Віща рада народного господар-
 ства, ВРНГ
 вищевикладений
 вищевідзначений
 вищевказаний
 вищезазначений
 вищєназваний
 вищеопісаний
 вищєподаний
 вищєпоіменований
 вищєпоказаний
 вищєсказаний
 вищєстоящий
 віяв, -у
 відук, -а
 віандот, -а, *мн.* -и, -ів
 вібратор, -а
 вібраційно-трамбувальний
 вібраційно-частотний

вібрація, -ї, *ор.* -єю
 вібріон, -а, *мн.* -и, -ів
 віبریонсій, -я, *ор.* -єм
 віробур, -а
 віброграма, -и
 віброграф, -а
 віброгрóхот, -а
 вібродуговий
 вібозанурювач, -а, *ор.* -ем
 вібрознд, -а
 віброізоляція, -ї, *ор.* -єю
 віброкоток, -тка
 вібролокатор, -а
 вібрóметр, -а
 вібромóлот, -а
 віброперетворювач, -а, *ор.* -ем
 вібропрокат, -у
 вібросіто, -а
 віброскоп, -а
 вібросортувальний
 віброфон, -а
 віброштампування
 вібрувати, -ує
 вівєра, -и
 вівісєкція, -ї, *ор.* -єю
 вівсьюг, -а
 вівсьяний
 вівтóрок, -рка
 вівцебійк, -а
 вівцевод, -а
 вівцематка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 вівцерадгóсп, -у
 вівцефєрма, -и
 вівця, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* овєць, *д.*
 вівцям
 вівчár, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і, *д.* -я́м
 вівчárка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 вівчárня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 вівчárство, -а
 вівчárський
 віг, -а, *мн.* -и, -ів
 вігвám, -а
 вігóневий
 вігóнь, -і, *ор.* -нню
 відбивач, -а, *ор.* -єм
 відбіток, -тка
 відбиття
 відбій, -бóю, *ор.* -бóєм

відбійно-навалювальний
 відбір, -бóру
 відблиск, -у
 відбудóвний
 відбудóвувати, -ую, -уеш
 відбудóвчий
 відбуття́
 відва́га, -и, *д.-м.* -зі
 відва́л, -а (у плузі, грейдері то-
 шцо) і -у (дія; насип)
 відвалоутво́рювач, -а, *ор.* -ем
 відва́льно-тра́нспортний
 відва́р, -у
 відве́ртий
 відві́д, -во́ду
 відві́з, -во́зу
 відві́йки, -йок
 відві́ку, *присл.*
 відв'я́заний
 відгалу́ження, *р. мн.* -ень
 відгалу́зити, -у́жу, -у́зиш; *нак.*
 -у́зь
 відгоди́вля, -і, *ор.* -ею
 відгоди́ваний
 відгомін, -мону
 відгора́ти, -а́е і відгора́ти, -я́е
 відгук, -у (*чого*; на твір — на
 що)
 відгу́л, -у
 віддава́ти, -даю́, -дае́ш, -дае́мо,
 -дае́те
 відда́вна, *присл.*
 віддале́кі, *присл.*
 віддалі́к, *присл.*
 віддаля́, *присл.*
 віддаль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лси́
 відданий
 відда́ча, -і, *ор.* -ею
 віддзерка́лений
 віддзерка́лення
 відди́х, -у
 віддієслі́вний
 відді́л боротьби́ з розкрада́нням
 соціалістично́ї вла́сності та
 спекуля́цією, ОБХС, ОБХСС
 відді́л регулюва́ння ву́личного
 руху, ОРУД, -у
 відді́л робітничого поста́чання,
 ОРС, -у, *орс*

відді́льник, -а
 відд́ячити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -я́ч (*кому, чому*)
 відд́ячувати, -ую, -уеш (*кому,*
чому)
 відене́ць, -нця, *ор.* -нцем
 віденський
 Віде́нь, -дня, *ор.* -днем
 відеогра́ма, -и
 відеоза́пис, -у
 відеоко́нтро́льний
 відеомагнітофі́льм, -у
 відеомагнітофо́н, -а
 відеопа́дсілювач, -а, *ор.* -ем
 відеосигна́л, -у
 відеоте́лефо́н, -у
 відеофоногра́ма, -и
 віде́рце, -я, *р. мн.* -рець
 від'е́мний
 від'е́мник, -а
 віджі́лок, -лка
 відзвітува́тися, -у́юся, -у́ешся
 (*про що*)
 відзвук, -у
 відзив-рекоме́ндація́, відзиву-ре-
 коме́ндаці́ї
 відзна́ка, -и, *д.-м.* -ці
 відзнача́ти, -а́ю, -а́еш
 відзна́чити, -а́чу, -а́чиш, -а́чать;
нак. -а́ч і -ачі́
 відзо́л, -у
 відібра́ти, -дберу́, -дбере́ш, -дбе-
 ремо́, -дберете́
 відігна́ти, -джену́, -джене́ш,
 -дженемо́, -дженете́
 відігну́ти, -ну́, -не́ш, -немо́, -нете́
 відіграва́ти, -раю́, -рае́ш, -раемо́,
 -раете́
 відігріва́ти, -а́ю, -а́еш
 відідра́ти, -ддеру́, -ддере́ш, -дде-
 ремо́, -ддерете́
 відізва́ти, -ву́, -веш, -вемо́,
 -вете́
 відійти́, -йду́, -йдеш; *мин.* -йшо́в,
 -йшла́
 віді́мкнений
 віді́мкну́тий
 відп'я́ти, -пну́, -пне́ш, -пнемо́,
 -пнете́

відіслáти, -ішлю́, -ішлеш, -ішле-
мо́, -ішлетé
від'їжджáти, -áю, -áеш
від'їжджй
від'їзд, -у
від'їздити, -їжджý, -їзди́ш, -їз-
димо́, -їздитé, *недок.*
від'їхати, -їду́, -їдеш; *нак.* -їдý
відкáтник, -а
відклад, -у, *мн.* -и, -ів
відкладення, *р. мн.* -ень
відклик, -у
відко́ли, *присл., спол.*
відкрйлок, -лка
відкриття́, *р. мн.* -иттів і *рідше*
-йть
відкрі́плення, *р. мн.* -ень
відкрі́пний
відкúпник, -а
відламáти, -áю, -áеш
відла́мувати, -ую, -уеш
відлйвок, -вка
відлйга, -и, *д.-м.* -зі
відлйгнути, -не; *мин.* -йг, -йгла
і -йгнув, -йгнула
відлйти, -діллю́, -діллеш, -діл-
лемо́, -діллетé (*кого, що; ча-*
стину — чого)
відлйк, -у
відлй́т, -лй́бу
відмáлку, *присл.*
відмёрти, -дімрé, -дімру́ть
відмінкóво-флектйвний
відмінкóво-числовйй
відмйнок, -нка
відмйнювати, -юю, -юеш
відмйня́ти, -я́ю, -я́еш
віднедáвна, *присл.*
віднйзу, *присл.*
віднйні, *присл.*
віднймáти, -áю, -áеш
відновй́ти, -овлю́, -овйш, -ов-
лять
відновйлювати, -юю, -юеш
відновля́ти, -я́ю, -я́еш
відновно-окйслювальний
відновно-окисний
відно́сно-безособйвий
відно́сно-питáльний

відно́сно пра́вильний
відня́ти, -німý, -німеш
відобра́ження, *р. мн.* -ень
відобразй́ти, -ажý, -áзйш, -áзи-
мо́, -áзитé; *нак.* -азй
відокре́мити, -млю, -миш, -млять;
нак. -ém
відокре́млювати, -юю, -юеш
відомство, -а
відомчий
відосóблений
відосóблення
відпа́д, -у
відпал, -у
відпар, -у
відпис, -у
відпй́ти, -дй́п'ю́, -дй́п'еш, -дй́п'е-
мо́, -дй́п'етé
відплй́в, -у
відплиття́
відповй́дальний
відповй́дати, -áю, -áеш
відповй́дач, -á, *ор.* -ém
відповй́дність, -ності, *ор.* -ністю
(*з чим, чому*)
відповй́дно, *прийм.* (*до чого,*
чому)
відповй́дь, -й, *ор.* -ддю, *р. мн.* -дей
відповй́сті, -й́м, -й́сі, -й́сть, -й́мо́,
-й́стé, -й́дя́ть
відполй́рованиййй
відпочивáльня, -й, *ор.* -ею, *р. мн.*
-лень
відпочй́нок, -нку
відпочй́ти, -й́ну, -й́неш; *нак.* -й́нь
відпра́влення, *р. мн.* -ень
відпрацьованиййй
відпресóваниййй
відпуск, -у
відпускнйй
відпуст, -у
відпу́стка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
відп'я́сті, -дй́пну́, -дй́пнеш, -дй́п-
немо́, -дй́пнетé; *мин.* -п'я́в,
-п'я́ла
відра́зу, *присл.*
від ра́нку до ве́чора
відрахува́ння, *р. мн.* -áнь
відраху́нок, -нку

відрегульований
 відрекомендований
 відректися, -ечу́ся, -ечешся, -ече-
 мося, -ечетесь; *мин.* -рікся,
 -реклáся (*від кого-чого, кого,*
чого)
 відремонтований
 відречення, *р. мн.* -ень (*від*
кого-чого)
 відрів, -у
 відріз, -у
 відрізок, -зка
 відрó, -á, *р. мн.* -дер
 відрóбиток, -тку
 відрóдження (**Відрóдження** —
 епоха)
 відрóджувати, -ую, -уєш
 відродити, -оджý, -óднш
 відрóсток, -тка
 відрóщувати, -ую, -уєш
 відрóб, -у
 відряджати, -áю, -áєш
 відрядження, *р. мн.* -ень
 відрядити, -яджý, -ядиш
 відрядно-акóрдний
 відрядно-преміáльний
 відрядно-прогресівний
 відса́док, -дка
 відсвіт, -у
 відсív, -у
 відсívки, -вок
 відсік, -у
 відсіч, -і, *ор.* -ччю
 відсічка-відбивáч, відсічки-від-
 бивачá
 відскік, -коку
 відслóнення, *р. мн.* -ень
 відсортóваний
 відсóток, -тка
 відстань, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 відстáй, -тою, *ор.* -тоєм
 відстáйник, -а
 відстріл, -у
 відстрóчка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -чок
 відстрóчувати, -ую, -уєш
 відступ, -у
 відсúтній, -я, -є
 від сьогодні

відтавáти, -таю́, -таєш, -таємó,
 -таєтє
 відтепер, *присл.*
 відтєрти, -дїтру́, -дїтрєш, -дїт-
 ремó, -дїтретє
 відтискний
 відтік, -току
 відтóді, *присл.*
 відтáти, -дїтнý, -дїтнєш, -дїтне-
 мó, -дїтнетє; *мин.* -тáв, -тáлá
 відусю́ди, *присл.*
 відучїти, -учý, -úчиш, -úчать
 від учóра
 відúчувати, -ую, -уєш
 відхил, -у
 відхїлення, *р. мн.* -ень
 відхїд, -хóду
 відхїдництво, -а
 відхóди, -ів
 відхóжий
 відчáй, -ю, *ор.* -єм
 відчайдúшний
 відчепїти, -еплю́, -éпиш, -éплять
 відчїсловати, -юю, -юєш
 відчислáти, -яю, -яєш
 відчїплювати, -юю, -юєш
 відчúження
 відчúжувати, -ую, -уєш
 відчуттá, *р. мн.* -ів
 відшарóваний
 відшарувáння, *р. мн.* -áнь
 відшкодувáння, *р. мн.* -áнь
 відшліфóваний
 відщєп, -у
 відщєпєнство, -а
 від'ярмаркувáти, -úю, -úєш
 Віз, Вóза (сузїр'я)
 візавї, *незм. і невідм., ч. і ж.*
 візантинóзнавство, -а
 візантїєць, -їйця, *ор.* -їйцем, *мн.*
 -їйці, -їйців
 візантїйський
 Візантїя, -ї, *ор.* -єю
 візантóлог, -а
 візеру́нок, -нка
 візеру́нчастий
 візїр, -а
 візїт, -у
 візитація, -ї, *ор.* -єю

Візнічий, -ого (сузір'я)
 візуалізм, -у
 візуальний (про спостережен-
 ня)
 візувати, -ую, -уєш, *недок. і*
док.
 війна́ -і, *р. мн.* воєн і війн
 військкерівник, -а́
 військком, -а
 військкомат, -у
 військкór, -а
 військó, -а
 військóва автоінспєкція, **ВАІ**
 військóво-авіаційний
 військóво-адміністратівний
 військóво-будівельний
 військóво-бюрократівний
 військóво-геодезічний
 військóво-господарський
 Військóво-Грузінська дорóга
 військовозобов'язаний, -ого
 військóво-інженérний
 військóво-історівний
 військóво-карівний
 військóво-крімівний
 військóво-лікувальний
 військóво-медівний
 Військóво-Морський Флот
 СРСР, ВМФ СРСР
 військóво-навчальний
 військóво-оборóвний
 військóво-окружівний
 Військóво-Осетінська дорóга
 Військóво-Повітряний Флот
 СРСР, ВПФ СРСР
 військóво-полівічний
 військóво-полівейський
 військóво-полонівний, -ого
 військóво-польовівний
 військóво-продовольчий
 військóво-революційний
 військóво-санітарівний
 військóво-слівчий
 військовослужбóвець, -вця, *ор.*
 -вцем
 військóво-спортівний
 військóво-судовівний
 військóво-технівний
 військóво-топографівний

військóво-феодальний
 військóво-хірургівний
 військóво-цивільний
 військóво-юрівдівний
 військтєхнік, -а
 вік, -у, *м. ці, в., мн. вв.*
 вікаріат, -у
 вікінг, -а, *мн.* -и, -ів
 вікно́, -а́, *р. мн.* -кон
 віковівний
 віконтєса, -и
 Вікторія, -ї, *ор.* -єю (місто)
 вікторія-регівя, вікторії-регівя
 Віла, -и (місто)
 вілаєт, -у
 вілеміт, -у
 віленський
 Вілємстад, -а
 Вілюй, -ю, *ор.* -єм (річка)
 Вількйцького протóка
 Вільна, -и і Вільно
 вільний
 вільність, -ності, *ор.* -ністю
 Вільно, -а і Вільна
 вільновідпущений
 вільнодумство, -а
 вільнонайманівний
 вільнопоршнівний
 Вільнюс, -а
 вільнюський
 вільха, -и, *д.-м.* -сі
 вільшняк, -а́
 він, його́, йому́, ним, ньóму (*рід-*
ше нім); *ж.* вона́, її, їй, не́ю,
 ній; *с.* вонó, його́; *мн.* вони́, їх,
 їм, німи, них
 Віндава, -и
 віндрóза, -и
 віндрóгор, -а
 віндрóуер, -а
 віндсérфінг, -а
 Віндхук, -а
 вінегрєт, -у
 вініл, -у
 вінілацетат, -у
 вінілацетилєн, -у
 вінілідєнхлорід, -у
 вінілін, -у
 вінілпіридіновівний

вінілхлорід, -у
 вініпла́ст, -у
 Ві́нниця, -і, *ор.* -ею
 ві́нницький
 ві́нничани́н, -а, *мн.* -áni, -án
 Ві́нничина, -и
 Ві́нніпег, -а (місто) і -у (озеро)
 ві́нніпéзький
 ві́нценос́ний
 ві́нчестер, -а
 ві́ньєтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 віо́левий
 віо́лончель, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 віра́ж, -у, *ор.* -ем (у фотосправі)
 віра́ж, -у́, *ор.* -ём (рух по кри-
 вій)
 віра́ж-фікса́ж, -у, *ор.* -ем
 Ві́ргінія, -ї, *ор.* -єю
 Ві́ргі́нські острові́
 ві́ритель, -я, *ор.* -ем
 ві́рити, -рю, -риш; *нак.* ві́р
 ві́ріон, -а
 ві́рмени́н, -а, *мн.* -éни, -éн і -éнів
 і ві́рмен
 Ві́рме́нія, -ї, *ор.* -єю
 ві́рме́но-григо́ріанський
 ві́рме́но-туре́цький
 Ві́рме́ньська Радя́ньська Соціа́лі-
 стична Респу́бліка, Ві́рме́н-
 ська РСР, Ві́рмРСР
 Ві́рме́ньське телегра́фне аге́нт-
 ство, Ві́рмТАГ, -у, ВІ́РМТАГ
 ві́рнопідда́ний
 ві́рнопідда́нський
 ві́ровизна́ння, *р. мн.* -áнь
 ві́ровідсту́пницький
 ві́ровче́ння, *р. мн.* -éнь
 ві́рогідний
 ві́роло́мний
 ві́росповідáння, *р. мн.* -áнь
 ві́ртуально-асимптома́тичний
 ві́ртуоз, -а
 ві́руле́нтний
 ві́рус, -у, *мн.* -и, -ів
 ві́русовмі́сний
 ві́русологі́чний
 ві́русоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ві́русоно́сій, -я́, *ор.* -ём

ві́русоподі́бний
 ві́руючий
 ві́рчий
 ві́рш, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 ві́сім, восьмі́ і ві́сьмо́х, *д.* восьмі́
 і ві́сьмо́м, *ор.* ві́сьма́ і ві́сьмо-
 ма́, *м.* восьмі́ і ві́сьмо́х
 ві́сімдеся́т, -ті́ і тьо́х, *д.* -ті́ і
 -тьо́м, *ор.* -тьма́ і -тьома́, *м.*
 -ті́ і -тьо́х
 ві́сімдеся́тий
 ві́сімдесятилі́тній, -я, -е
 ві́сімдесятилі́ття, *р. мн.* -іть
 ві́сімдесятирі́чний
 ві́сімдесятирі́ччя, *р. мн.* -іч
 ві́сімна́дцятигра́дусний
 ві́сімна́дцятий
 ві́сімна́дцятилі́тній, -я, -е
 ві́сімна́дцятилі́ття, *р. мн.* -іть
 ві́сімна́дцятиме́тровий
 ві́сімна́дцятирі́чний
 ві́сімна́дцятирі́ччя, *р. мн.* -іч
 ві́сімна́дцять, -ти́ і -тьо́х, *д.* -ти
 і -тьо́м, *ор.* -тьма́ і тьома́, *м.*
 -ти́ і -тьо́х
 ві́сімсо́т, восьми́со́т, *д.* восьми-
 ста́м, *ор.* ві́сьма́стами́ і ві́сьмо-
 ма́стами́, *м.* восьми́ста́х
 ві́ск, во́ску
 ві́скозиме́тр, -а
 ві́скози́н, -у
 Ві́сла, -и
 ві́сло-о́дерський
 ві́слюк, -а́
 ві́смут, -у
 ві́смуті́н, -у
 ві́смуті́т, -у і бі́смуті́т
 ві́спя́ний
 ві́стрия, *р. мн.* -тер
 ві́сть, -і, *р. мн.* -éй
 ві́сцеральний
 ві́сцерокортика́льний
 ві́сь, о́сі, *ор.* ві́ссю, *мн.* о́сі, о́се́й
 ві́талі́зм, -у
 ві́талісти́чний
 ві́тальня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 ві́тамі́н, -у, *мн.* -и, -ів
 ві́тамініза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ві́тамінізо́ваний

вітамiнізувати, -ую, -уєш, *недок.*

і док.

вітамiноактивний

вітамiновмісний

вітамiнологічний

вітамiнологія, -ї, *ор.* -єю

вітамiноносій, -я, *ор.* -єм

вітамiноносний

вітамiноподібний

вітамiнотерапія, -ї, *ор.* -єю

вітання, *р. мн.* -ань

вітатися, -аюся, -аєшся

(до кого, з ким)

Вітебськ, -а

вітебський

вітелогенез, -у

вітер, -тру

вітерйт, -у

вітова хвороба

вітраж, -а, *ор.* -єм

вітрєн, -у

вітрильник, -а

вітрифікація, -ї, *ор.* -єю

вітровловлювач, -а, *ор.* -ем *і*

вітроуловлювач

вітродвигун, -а

вітроелектричний

вітроелектростанція, -ї, *ор.* -єю

вітроенергєтика, -и, *д.-м.* -ці

вітроенергєтичний

вітрозапiлення

вітрозапiльний

вітрозатримний

вітрозахисний

вітрозахист, -у

вітромір, -а

вітронепроникний

вітропокажчик, -а

вітросиловий

вітростійкий

вітроуловлювач, -а, *ор.* -ем *і*

вітровловлювач

вітрофір, -у

Вітчизняна війна 1812 року

Вітчизняний народний фронт,

ВНФ (Угорщина)

Вітчизняний фронт В'єтнаму,

ВФВ

вітчим, -а

віха, -и, *д.-м.* -сі

віце-адмірал, -а

віце-адміральський

віце-губернатор, -а

віце-губернаторський

віце-канцлер, -а

віце-консул, -а

віце-консульський

віце-король, -я, *ор.* -єм

віце-президент, -а

віцмундір, -а

віче, -а

вічевий *і* вічовий

вічко, -а, *мн.* -чка, -чок

віч-на-віч, *присл.*

Вічний вогонь

вічнозелений

вічномерзлий

вічовий *і* вічевий

вішення (від вішити)

вішити -шú, -шиш, -шимó, -шитє,

-шать (ставити віхи)

Віші, *невідм.*

вішійський

вішка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шóк

вішунізм, -у

вія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* вії, вій

віялоподібно-складчастий

віяння, *р. мн.* -янь

віяти, вію, вієш

в'їжджати, -аю, -аєш *і* уїж-

джати

в'їзд, -у

в'їзний

в'їхати, в'їду, в'їдеш; *нак.* в'їдь

і уїхати

вказаний *і* указаний

вказівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*

-бóк

вказівний

вказувати, -ую, -уєш *і* указу-

вати

вкладати, -аю, -аєш *і* укладати

(*і* з іншим значенням)

вкладений *і* укладений (*і* з іншим

значенням)

вкладиш, -а, *ор.* -ем

вкладка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док

вкладний

вкла́сти, -аду́, -адеш́, -адемó,
-адетé *і* укла́сти (і з іншим
значенням)

вкля́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -йок
включáти, -áю, -áеш

вклю́чений

вклю́чення, *р. мн.* -ень

вклю́чити, -чú, -чиш, -чать

вко́пувати, -ую, -уеш *і* уко́пувати

вкоро́няти, -яю, -яеш *і* укоро́няти

вкоро́тити, -очú, -óтиш *і* укоро́-
тити

вкоро́чувати, -ую, -уеш *і* укоро́-
чувати

вкра́плення, *р. мн.* -ень *і* укра́п-
лення

вкривáти, -áю, -áеш *і* укривáти

вкриття́, *р. мн.* вкриттів *і* рідше
вкрить *і* укриття́

вкру́чувати, -ую, -уеш *і* укру́чу-
вати

вкусíти, вкусу́, вкусиш *і* уку-
си́ти (кого, що; частину —
чого)

Владивосто́к, -а, *м.* -ці *і* -у

владивосто́цький

Влади́мир, -а (місто)

влади́мирський

власко́р, -а

власне-безособовий

власне-відмінки, -ів

власне-відмінковий

власне-граматичний

власне-закінчення, *р. мн.* -ень

власне-зворóтний

власне-іме́нник, -а

власне-іменникóвий

власне-інформативний

власне-особовий

власне-перехідний

власне-субстантив, -а

власне-субстантивний

власне-суб'єктний

власницький

власність, -ності, *ор.* -ністю

власнорóчний

власті́вість, -вості, *ор.* -вістю

влашту́вати, -ую, -уеш *і* влашту́-
товувати

вліти, увіллю́, увіллеш́, увіллемо́,
увіллете́ *і* уліти

вліво *і* уліво, *присл.*

влівóруч *і* улівóруч, *присл.*

влітку *і* улітку, *присл.*

влóвлювач, -а, *ор.* -ем *і* улóвлю-
вач

влучáння, *р. мн.* -áнь

влúчення, *р. мн.* -ень

влúчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
влуч

вме́рти, вмру, вмреш, вмремó,
вмрете́ *і* уме́рти

вмивáльний, -а *і* умивáльний

вмика́ч, -á, *ор.* -ém

вмира́ти, -áю, -áеш *і* умира́-
рати

вміння *і* уміння

в міру *і* у міру

вміст, -у

вміти, вмію, вміеш *і* уміти

вміщáти, -áю, -áеш *і* уміщáти

вміщувати, -ую, -уеш *і* уміщу-
вати

вмовля́ти, -яю, -яеш *і* умов-
ля́ти

вмонтований *і* умонтóваний

вмонтовувати, -ую, -уеш *і* умон-
товувати

вмотивóвувати, -ую, -уеш *і* умо-
тивóвувати

вна́слідок *і* уна́слідок, *прийм.*

вни́кнути, -ну, -неш; *мин.* вник,
вникла *і* вникнув, вникнула

(в що)

внівeць *і* унівeць, *присл.*

внiчию́ *і* унiчию́, *присл.*

внормóвувати, -ую, -уеш *і* унор-
мóвувати

вночі *і* уночі, *присл.*

внук, -а *і* ону́к

внутрі́атомний, внутрiвeнний *і*
т. д. див. внутрішньо́атомний,

внутрішньовeнний *і* *т. д.*

вну́трішній, -я, -е

внутрішньо́атомний

внутрішньовeнний

вну́трішньо власті́вий

внутрішньовідомчий

внутрішньогалузєвий
 внутрішньодержавний
 внутрішньозаводський
 внутрішньокласовий
 внутрішньоклітинний
 внутрішньокологбспний
 внутрішньомаатериковий
 внутрішньопартійний
 внутрішньополітичний
 внутрішньосоюзний
 внутрішньоспілковий
 внутрішньоструктурний
 внутрішньочеревний
 внутрішньочерепний
 внутрішньоядерний
 в обмін
 вовк, -а, *кл.* вóвче
 вовк-машіна, -и
 вовкєдáv, -а
 вовк-самітник, вóвкà-самітника
 вовнозаготівельний
 вовнозаготівля, -і, *ор.* -єю
 вовномійня, -і, *ор.* -єю. *р. мн.*
 -ієнь
 вовнообробний
 вовнопрядільня, -і, *ор.* -єю, *р.*
мн. -лень
 вовноткацький
 вовночєсáльня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 вовночухрáльня, -і, *ор.* -єю, *р.*
мн. -лень
 вóгкий
 вогнєвий і огнєвий
 вогнегáсник, -а і огнегáсник
 вогнемет, -а і огнемєт
 вогнебезпечний і огнебез-
 пєчний
 вогнєнно-червóний і огнєнно-
 червóний
 вогнепáльний і огнепáльний
 вогнєстійкий і огнєстійкий
 вогнєструмінний і огнєструмін-
 ний
 вогнетриви, -ів і огнетриви
 вогнетривкий і огнетривкий
 вогнецвіт, -у і огнецвіт
 вогністий і огністий
 вóгнище, -а і б́гнище

Бóгняна Земля
 вóгняно-червóний і б́гняно-чер-
 вóний
 вогновий і огньовий
 вогóнь, -гнóю, *ор.* -гнєм і огóнь
 вогóл, -а, *мн.* -и, -ів
 вогóльський
 водевіль, -ю, *ор.* -єм
 вóдень, -дню, *ор.* -днем
 водіти, -джóу, -диш
 воднєвий
 вóдно-вапняний
 вóдно-електролітний
 вóдно-енєргєтичний
 вóдно-ліжний
 вóдно-льодовиковий
 вóдно-мєліоративний
 вóдно-мотóрний
 вóдно-повітряний
 воднóраз, *присл.*
 вóдно-спиртовий
 вóдно-спортивний
 водкóсталь, *присл.*
 вóдно-транспóртний
 воднóчас, *присл.*
 водоаміáковий
 водоаміáчний
 водобій, -бóю, *ор.* -бóєм
 водобóзнь, -і, *ор.* -ню
 водовбирний
 водовимірювальний
 водовідвід, -вóду
 водовіддáча, -і, *ор.* -єю
 водовідлив, -у
 водовідштóбхувальний
 водозмисний
 вóдо-водяний
 водогазонепроникний
 водогін, -гóну
 водоглицєриновий
 водогосподáрство, -а
 водогрязєлїкарня, -і, *ор.* -єю,
р. мн. -рєнь
 вододіл, -у
 вододільний
 водоємкий
 водємний
 водозабезпеченість, -ності, *ор.*
 -нїстю

водозабір, -бóру
 водозабірник, -а
 водозахисний
 водозбір, -бóру
 водозбірник, -а
 водозлів, -у
 водозніження
 водóйма, -и, *р. мн.* -óйм
 водоко́рисува́ння
 водола́з, -а
 водола́сті, -их
 Водола́й, -я, *ор.* -єм (сузір'я)
 водоліка́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 водоликува́льний
 водолю́б, -а, *мн.* -и, -ів
 водомагістра́ль, -і, *ор.* -ллю, *р.*
мн. -лей
 водомаслозапра́вник, -а
 водомісткий
 водонагріва́льний
 водонагріва́ч, -а́, *ор.* -ём
 водоналивний
 водонапірно-регулюва́льний
 водонапóвнення
 водонафтона́сиче́ність, -ності,
ор. -ністю
 водонепроникний
 водоосу́шування
 водоохоло́джува́ч, -а, *ор.* -єм
 водоохоро́нний
 водоочи́сний
 водопа́д, -у
 водопі́дійма́льний
 водопі́дійма́ч, -а́, *ор.* -ём
 водопі́дійомник, -а
 водопі́дніма́льний
 водопі́дніма́ч, -а́, *ор.* -ём
 водопі́й, -пóю, *ор.* -пóем
 водопла́вний
 водопоста́чальний
 водопоста́чання
 водоприйма́льний
 водоприйма́ч, -а́, *ор.* -ём
 водопрові́д, -во́ду
 водопрові́дно-кана́лізаці́йний
 водопроникний
 водопропускний
 водорі́з, -а

во́дорі́сть, -рості, *ор.* -рістю, *мн.*
 -рості, -ростей
 водорозбі́рний
 водорозпи́люва́ч, -а, *ор.* -ем
 водорозподі́льний
 водорозподі́льник, -а
 водорозчи́нний
 во́доросте́вий
 водоскі́д, -у
 водоспа́д, -у
 водоспожива́ння
 водоспу́ск, -у
 водості́йкий
 водості́к, -то́ку, *м.* -то́ці і -то́ку
 водості́чний
 водосхо́вище, -а
 водотонна́жність, -ності, *ор.* -ні-
 стю
 водотр́иви, -ів
 водотривкий
 водочерпа́льний
 вода́но-зеле́ний
 водя́нкові, -их
 водяногори́хові, -их
 водяносо́снкові, -их
 воево́да, -и, *р. мн.* -о́д, *ч.*
 воево́дство, -а
 воеди́но, *присл.*
 воєнача́льник, -а
 воєніза́ція, -ї́, *ор.* -єю
 воєнізо́ваний
 воєнізува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 во́єнно-еконо́мічний
 во́єнно-історі́чний
 во́єнно-полі́тичний
 во́єнно-промисло́вий
 во́єнно-страте́гічний
 вожа́тий, -ого
 вождь, -я́, *ор.* -ём
 возз'єдна́ння, *р. мн.* -є́днань
 возз'єдна́тися, -а́ється
 возз'єднува́тися, -уе́ється
 возі́ти, во́жу, во́зиш
 возі́й, -я́, *ор.* -ём
 войво́вничий
 вокабуля́рій, -я, *ор.* -єм
 вока́л, -у
 вокаліза́ція, -ї́, *ор.* -єю

вокалізм, -у
 вокально-інструментальний
 вокально-оперний
 вокально-сценічний
 вокзал, -у
 вокзальний
 властони́т, -у
 Во́лга, -и, *д.* -м. -зі
 Во́лго-Балтійський во́дний шлях,
 Во́лго-Балт, -у, ВБВШ
 Волгогра́д, -а
 волгогра́дський
 Во́лго-Донський суднопла́вний
 кана́л імені В. І. Ле́ніна, Во́л-
 го-Дон, -у, ВДСК
 во́лго-каспі́йський
 волевіявлення, *р. мн.* -ень
 волейбо́л, -у
 волейбо́льний
 волелю́бний
 волжа́нин, -а, *мн.* -а́нн, -а́н
 во́лзький
 воли́нський
 волиня́нин, -а, *мн.* -я́нн, -я́н
 Воли́нь, -і, *ор.* -нню
 воло́вня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -вень
 Во́логда, -и
 волого́дський
 вологое́мкий
 вологое́мний
 вологозабезпече́ність, -ності, *ор.*
 -ністю
 вологоза́тримання
 вологоізоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 волого- і теплолю́бний
 вологомі́р, -а
 вологонасі́чення
 вологопові́тронепроникни́й
 вологості́йкий
 во́лго-тепловий
 воло́да́р, -ода́ря, *ор.* -ода́ре́м, *мн.*
 -ода́рі, *д.* -ода́ря́м
 Володи́мир-Воли́нський, Воло-
 ді́мира-Воли́нського
 володи́ння, *р. мн.* -інь
 волокни́сто-промені́стий
 волокни́т, -у, *мн.* -и, -і́в
 волокно́, -а, *р. мн.* -о́кон

волокти́, -очу́, -очеш, -очемо́,
 -очете́, -очу́ть; *мн.* -лі́к, -локля́
 волонте́рський
 во́лос, -а (волосина) і -у (волос-
 ся; хвороба)
 волосі́нь, -і, *ор.* -нню
 волосни́й
 волосоголо́вець, -вця, *ор.* -вцем
 Волосожа́р, -у
 волосо́к, -скá
 волосоподі́бний
 волосся́
 во́лость, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -тей
 волос́ький
 волото́к, -тка́
 во́лоть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 во́лох, -а, *кл.* -о́ше, *мн.* -и, -і́в
 волочи́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 волочи́ти, -очу́, -очи́ш, -оча́ть
 Во́лщина, -и
 волревко́м, -у
 Во́лхов, -а
 Во́лховська гідроелектроста́нція
 імені В. І. Ле́ніна, Волхов-
 ге́с, -у
 волюме́тр, -а
 волюміно́метр, -а
 волюмоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 волюнта́ризм, -у
 волюнта́ристський
 волюти́н, -у
 вольво́кс, -у
 во́льєр, -а, *р. мн.* -і́в
 во́льєра, -и, *р. мн.* -е́р
 во́льовий
 во́льт, -а, *р. мн.* во́льтів і во́льт, **В**
 во́льта́ж, -у́, *ор.* -е́м
 во́льта́метр, -а
 во́льт-ампе́р, -а, **В-А**
 во́льтамперме́тр, -а
 во́льтєр'янство, -а
 во́льтиже́р, -а
 во́льтижува́ти, -ую, -у́еш
 во́льтме́тр, -а
 во́льтова ду́га
 во́льт-секунда, -и, **В-с**
 во́льфрам, -у
 во́льфрамівокислий

вóрвань, -і, *ор.* -нню
 вóрог, -а (*кого, чого, рідше кому, чому*)
 ворожнеча, -і, *ор.* -єю
 Ворóнеж, -а, *ор.* -ем (місто в РРФСР)
 ворóнежець, -жця, *ор.* -жцем (від Ворóнеж)
 ворóнезький (від Ворóнеж)
 Ворóніж, -а, *ор.* -ем (місто в УРСР)
 ворóнізький (від Ворóніж)
 воронóваний
 ворóта, -ріт, *д.* -рóтам і -рóтям, *ор.* -рítьмі і -рóтами, *м.* -рóтах і -рóтях
 ворóтар, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 Ворошиловград, -а
 ворошиловградець, -дця, *ор.* -дцем
 ворошиловградський
 ворс, -у
 вóрса, -и
 Вóрскла, -и
 ворсува́льня, -і́, *ор.* -єю, *р.* *мн.* -лень
 вору́шити, -ушú, -úшиш, -úшать
 восені́, *присл.*
 воскобій, -бою́, *ор.* -бо́ем
 воско́во-жо́втий
 в осно́вному
 вoсьме́р'я́чний
 вoсьмивeслóвий
 вoсьмиві́рш, -а, *ор.* -ем
 вoсьмиго́дінний
 вoсьмигра́нний
 вoсьмигра́нник, -а
 вoсьмиде́нний
 вoсьмиде́сятний
 вoсьмиде́сятник, -а
 вóсьмий
 вoсьмикла́сний
 вoсьмикра́тний
 вoсьмикúтний, -а, -е
 вoсьмикúтник, -а
 вoсьмилі́тний, -я́, -е
 вoсьмині́г, -но́га
 вoсьмипoвержо́вий
 вoсьмиразо́вий

вoсьмирі́чка, -и, *д.-м.* -ці́, *р.* *мн.* -чок
 вoсьмирі́чний
 вoсьмискладóвий
 вoсьмисóтий
 вoсьмисотлі́тній, -я́, -е
 вoсьмисотлі́ття, *р.* *мн.* -і́ть
 вoсьмисотрі́чний
 вoсьмисотрі́ччя, *р.* *мн.* -і́ч
 вoсьмистрúнний
 вóтум, -у
 вóхра, -и
 вóхрити, -рю́, -риш
 в óчі
 во́шити, -шú, -щíш, -щимó, -щитé, -щáть
 воюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 вoяж, -у, *ор.* -ем
 вoяччина, -и
 впа́діння і упа́діння
 впа́йка, -и, *д.-м.* -ці́, *р.* *мн.* -йок
 впако́вувати, -ую́, -уєш і упако́вувати
 впа́сти, впаду́, впаде́ш, впаде́мо, впадетé і упа́сти
 впéвнений і упéвнений
 вперeбі́жку і уперeбі́жку, *присл.*
 вперeгí і уперeгí, *присл.*
 вперéдвeць, -вця́, *ор.* -вцем
 впертíй і упертíй
 вперш і уперш, *присл.*
 впи́н, -у і упíн
 впи́сувати, -ую́, -уєш і упíсувати
 впівгóлоса і упівгóлоса, *присл.*
 впівóберта і упівóберта, *присл.*
 впівсі́ли і упівсі́ли, *присл.*
 впідбír і упідбír, *присл.*
 впла́в і упла́в, *присл.*
 впли́в, -у
 впливо́вий
 впові́льнити, -ню́, -ниш і упові́льнити
 впові́льнювати, -ю́ю, -ю́єш і упові́льнювати
 вповно́ва́жувати, -ую́, -уєш і уповно́ва́жувати (*кого на що*)
 вподóвж і уподóвж, *присл.*

в по́зику *і* у по́зику
 в по́зичку *і* у по́зичку
 впо́рядковува́ти, -ую, -уєш *і* упо́-
 рядковува́ти
 впра́вити, -влю, -виш, -влять;
нак. вправ
 впра́влений
 впра́вляти, -яю, -яєш
 впра́вний
 впра́во *і* упра́во, *присл.*
 впра́воруч *і* упра́воруч, *присл.*
 впри́скувати, -ую, -уєш *і* упри́-
 скува́ти
 впри́ту́л *і* упри́ту́л, *присл.*
 впрова́дження, *р. мн.* -ень *і* упро-
 ва́дження
 впродо́бж *і* упродо́бж, *присл.*
 впуск, -у
 впуска́ти, -аю, -аєш *і* упуска́ти
 впускни́й
 в пух *і* у пух
 вража́ти, -аю, -аєш *і* уража́ти
 вра́жений *і* ура́жений
 враз *і* ура́з, *присл.*
 вра́зити, вра́жю, вра́зиш, вра́зи-
 мо́, вра́зитє́; *нак.* вразі́ *і* вразь
і ура́зити
 в ра́зі *і* у ра́зі
 вра́зливий *і* ура́зливий
 Вранге́ля о́стрів
 вра́нішній, -я, -є *і* ура́нішній
 вра́нці *і* ура́нці, *присл.*
 врахо́вувати, -ую, -уєш *і* урахо́-
 вува́ти
 врегу́льований *і* урегу́льований
 вре́шті-ре́шт *і* уре́шті-ре́шт,
присл.
 врівно́важувати, -ую, -уєш *і* урів-
 нова́жувати
 вріза́ний *і* уріза́ний
 вріза́ти, вріжу, вріжеш; *нак.*
 вріж *і* уріза́ти, *док.*
 вріза́ти, -аю, -аєш *і* уріза́ти,
недок.
 врізно́біч *і* урізно́біч, *присл.*
 врізува́ти, -ую, -уєш *і* урізува́ти
 (і з іншим значенням)
 врода́, -и
 вродже́ний *див.* уродже́ний

вроді́тися, -джу́ся, -ди́шся *і* уро-
 ді́тися
 вродли́вий
 врожа́й, -ю, *ор.* -єм *і* урожа́й
 врозби́вку *і* урозби́вку, *присл.*
 врозки́д *і* урозки́д, *присл.*
 врозря́дку *і* урозря́дку, *присл.*
 врозті́ч *і* урозті́ч, *присл.*
 врочи́стий *і* урочи́стий
 вруб, -у
 врубма́шина, -и
 вру́бово-нава́лювальний
 врубонава́лювальний
 врукопа́ш *і* урукопа́ш, *присл.*
 врукопа́шну *і* урукопа́шну,
присл.
 вруча́ти, -аю, -аєш
 вручи́ти, -чу́, -чиш, -чать
 вручну́ *і* уручну́, *присл.*
 вряді́-годи́ *і* уряді́-годи́, *присл.*
 врято́вувати, -ую, -уєш *і* урято́-
 вува́ти
 Всеафрика́нська федера́ція проф-
 спіло́к, ВАФП
 всебі́чно розві́нений (розві́ну-
 тий)
 всевла́дний
 все ж *і* усє́ ж
 все́ ж таки́ *і* усє́́ ж таки́
 Всеінді́йський конгрє́с профспі-
 ло́к, ВІКП
 всеї́дний
 всеї́дність, -ності, *ор.* -ністю
 вселя́дський
 вселя́ти, -яю, -яєш *і* уселя́ти
 всемі́рний
 всемогу́тний, -я, -є
 Всена́родний конгрє́с, ВК (Сьєр-
 ра-Леоне)
 все одно́ *і* усє́́ одно́
 всеозбро́нення
 всеося́жний
 всеперемо́жний
 всері́оз *і* усері́оз, *присл.*
 Всеросі́йська надзвича́йна комі-
 сія́ для боротьби́ з контррево-
 лю́цією *і* сабота́жем, ВЧК
 Всеросі́йська рада́ наро́дного
 господа́рства, ВРНГ

- Всеросійське театральне товариство, ВТТ
- Всеросійське товариство охорони пам'яток історії і культури
- Всеросійське товариство охорони природи, ВТОП
- Всеросійський Центральний Виконавчий Комітет, ВЦВК
- всесвіт, -у
- Всесвітній день авіації і космонавтики
- Всесвітній день здоров'я
- Всесвітній день миру
- Всесвітній день молоді
- Всесвітній день охорони навколишнього середовища
- Всесвітній день поріднених міст
- Всесвітній день туризму
- Всесвітній договір про незастосування сили в міжнародних відносинах
- Всесвітній конгрес профспілок
- Всесвітній поштовий союз, ВПС
- Всесвітня асамблея молоді, ВАМ
- Всесвітня асоціація есперанто, УЕА
- Всесвітня асоціація туристських агентств, ВАТУ
- Всесвітня конфедерація праці, ВКП
- Всесвітня метеорологічна організація, ВМО
- Всесвітня організація охорони здоров'я, ВООЗ
- Всесвітня продовольча рада, ВПР
- Всесвітня Рада Міру, ВРМ
- Всесвітня служба погоди, ВСП
- Всесвітня туристська організація, ВТО
- Всесвітня федерація асоціацій сприяння ООН, ВФАС ООН
- Всесвітня федерація ветеранів війни, ФМАК
- Всесвітня федерація демократичної молоді, ВФДМ
- Всесвітня федерація наукових працівників, ВФНП
- Всесвітня федерація поріднених міст, ВФПМ
- Всесвітня федерація профспілок, ВФП
- Всесвітня хокейна асоціація, ВХА
- Всесвітня шашкова федерація, ФМЖД
- всесвітньо відомий
- всесвітньо-історичний
- всесільний
- всеслов'янський
- Всесоюзна Комуністична партія (більшовиків), ВКП(б)
- Всесоюзна Ленінська Комуністична Спілка Молоді, ВЛКСМ
- Всесоюзна ордену Леніна академія сільськогосподарських наук імені В. І. Леніна, ВАСГНІЛ
- Всесоюзна піонерська організація імені В. І. Леніна
- Всесоюзна рада науково-технічних товариств, ВРНТТ
- Всесоюзна Центральна Рада Професійних Спілок, ВЦРПС
- Всесоюзне агентство по авторських правах, ВААП
- Всесоюзне ботанічне товариство, ВБТ
- Всесоюзне добровільне спортивне товариство, ВДСТ
- Всесоюзне добровільне товариство сприяння армії, авіації і флоту, ДТСААФ СРСР
- Всесоюзне об'єднання книжкової торгівлі, Союзкніга, -и
- Всесоюзне товариство винахідників і раціоналізаторів, ВТВР
- Всесоюзне товариство «Знань»
- Всесоюзне товариство культурних зв'язків із закордоном, ВОКС, -у
- Всесоюзний банк фінансування капітальних вкладень, Будбанк (-у) СРСР

Всесоюзний день винахідника і
раціоналізатора

Всесоюзний день залізничника

Всесоюзний день працівників
нафтової і газкової промисло-
вості

Всесоюзний день працівників
сільсько́го господарства

Всесоюзний день фізкультурника

Всесоюзний державний фонд
кінофільмів СРСР, Держ-
фільмофонд, -у

все́-таки і усє́-таки, *спол., частка*

Всеукраїнський Центральний
Виконавчий Комітет, ВУЦВК

всє́ чісто і усє́ чісто

всиновіти -влю́, -віш, -вимо́,
-вité, -влять і *усиновіти*

всиновляти, -яю́, -яєш і *усинов-
ляти*

всисний і *усисний*

всілякий і *усілякий*

вскач і *ускач, присл.*

всліпу́ і *усліпу́, присл.*

всмо́ктувати, -ую́, -уєш і *усмо́к-
тувати*

всо́хлий і *усо́хлий*

встава́ти, встаю́, встає́ш, встаємо́,
встаєте́ і *уства́ти*

вставля́ти, -яю́, -яєш і *уствав-
ляти*

вставний і *уствавний*

вста́ти, вста́ну, вста́неш; *нак.*
встань і *уста́ти*

встига́ти, -аю́, -аєш і *усти-
га́ти*

встрява́ти, встряю́, встряє́ш,
встряємо́, встряєте́ і *встря-
ва́ю, встрява́єш і устрява́ти*

встряну́ти, -ну́, -неш; *нак.*
встрянь і *устряну́ти*

встря́ти, встря́ну, встря́неш і
устря́ти

вступа́ти, -аю́, -аєш і *усту-
па́ти*

вступі́ти, -плію́, -пиш і *усту-
пíти*

вступний

всувний

всу́нути, -ну́, -неш; *нак.* всунь
(увіпхнути, вкласти тощо)

всу́переч і *усу́переч, прийм.*
(кому, чому)

всухом'я́тку і *усухом'я́тку,
присл.*

всю́ди і *усю́ди, присл.*

всюди́хід-тяга́ч, *всюди́хода-
тяга́ча і усюди́хід-тяга́ч*

вся́кий і *уся́кий*

всьо́го-на́-всьо́го і *усьо́го-на́-
всьо́го, частка*

вте́кті, втечу́, втече́ш, втече-
мо́, втече́те; *мин.* вті́к, втекла́
і *утекті́*

втира́ти, -аю́, -аєш і *утира́ти*

вті́снений і *уті́снений* (і з ін-
шим значенням)

вті́снути, -ну́, -неш і *уті́снути*

вті́снений і *уті́снений* (і з ін-
шим значенням)

вті́хнути, -ну́, -неш; *мин.* вти́х,
вті́хла і *вті́хнув, вті́хнула і
уті́хнути*

вті́кати, -аю́, -аєш і *уті́кати*

вті́кач, -а́, *ор.* -ем і *уті́кач*

вті́лити, -лю́, -лиш; *нак.* вті́ль
і *уті́лити*

вті́лювати, -ую́, -юєш і *уті́-
лювати*

вті́ха, -и, *д.-м.* -сі і *уті́ха*

вто́млений і *уто́млений*

вто́пленник, -а і *уто́пленник*

вто́птувати, -ую́, -уєш і *уто́п-
тувати*

вто́ргнення, *р. мн.* -ень

вториннобезкри́лі, -их

вторинно-електро́нний

вторинно-підзо́листий

вторинно́роті, -их

втрача́ти, -аю́, -аєш і *утра-
ча́ти*

втри́дешева і *утри́дешева, присл.*

втри́дорога і *утри́дорога, присл.*

втри́мувати, -ую́, -уєш і *утри́-
мувати*

втру́титися, втру́чуся, втру́-
ти́ся; *нак.* втру́ться і *утру́-
титися*

втруча́тися, -а́юся, -а́єшся <i>i</i>	вуглеподі́бний
утруча́тися	вуглепостача́ння
втуз, -у	вуглепромива́ч, -а́, <i>ор.</i> -ём
вту́лка, -и, <i>д.-м.</i> -ці, <i>р. мн.</i> -лок	вуглепромисло́вий
втя́гнутий <i>i</i> утя́гнутий	вуглері́зка, -и, <i>д.-м.</i> -ці, <i>р. мн.</i>
втя́гнутий <i>i</i> утя́гнутий	-зок
втяжні́й	вуглерозві́дник, -а
вуа́ль, -і, <i>ор.</i> -ллю, <i>р. мн.</i> -лей	вуглескла́д, -у
вугі́лля	вуглесо́б, -а
вугі́льно-графітовий	вуглетермі́я, -ї, <i>ор.</i> -єю
вугі́льно-металургі́йний	вуглеце́вий
вугі́льно-наванта́жувальний	вугле́ць, -ю́, <i>ор.</i> -ём
вугі́льно-чо́рний	вуго́р, -гра́
вуглебе́тон, -у	вуди́ла, -ї́л
вуглевидобува́ння	вуди́лище, -а <i>i</i> вудли́ще
вуглеві́добуток, -тку	вуж, -а́, <i>ор.</i> -ём
вуглевипа́лювання	вужоподі́бний
вуглевідді́льний	вуз, -у
вуглевідді́льник, -а	вуздечка́, -и, <i>д.-м.</i> -ці, <i>р. мн.</i>
вуглевмі́сний	-чок
вуглево́д, -у, <i>мн.</i> -и, -ів	вузлов'яза́льний
вуглево́день, -дню, <i>ор.</i> -днем,	вузлува́тий
<i>мн.</i> -дні, -днів	ву́зол, -зла́
вуглеводне́вий	вужко́відомчий
вуглево́дно-жиро́вий	вужкогаба́ритний
вуглево́з, -а	вужкого́рлий
вуглега́сник, -а	вужкокла́совий
вуглеграфі́товий	вужколі́йний
вугледроба́рка, -и, <i>д.-м.</i> -ці, <i>р.</i>	вужкокори́сливий
<i>мн.</i> -рок	вужкоплі́вковий
вугледробі́льний	вужкопрофе́сійний
вуглезбага́чувальний	вужкоря́дний
вуглекі́слий	ву́лик, -а
вуглекислота́, -ї́	ву́лиця, -ї́, <i>ор.</i> -єю, вул.
вугленаванта́жувальний	ву́лиця Геро́їв Сивастопо́ля
вугленаванта́жувач, -а, <i>ор.</i> -ем	вулка́н, -а
вуглеобпа́лювання	вулка́ніза́т, -у
вуглеочи́сний	вулка́ніза́ція, -ї́, <i>ор.</i> -єю
вуглеочи́щувальний	вулка́нізм, -у
вуглепереванта́жувальний	вулка́нізоба́ний
вуглепереванта́жувач, -а, <i>ор.</i> -ем	вулка́нізува́ти, -у́ю, -у́єш, <i>недок.</i>
вуглеперекида́льний	<i>i</i> <i>док.</i>
вуглеперекида́ч, -а́, <i>ор.</i> -ём	вулка́ніт, -у
вуглепі́дїймальний	вулка́нічний
вуглепі́дїйма́ч, -а́, <i>ор.</i> -ём	вулка́ноге́нно-осадо́вий
вуглепі́дїймник, -а	вулка́ноло́гічний
вуглепі́дїйма́льний	вулка́ноло́гія, -ї́, <i>ор.</i> -єю
вуглепі́дїйма́ч, -а́, <i>ор.</i> -ём	вулка́нфі́бра, -и
вуглеподава́льний	вульга́ризм, -у

вульгаризувати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*
 вульгáрно-матеріалістичний
 вульгáрно-соціологічний
 вульфеніт, -у
 вундеркінд, -а
 в унісо́н
 в упóр
 вус, -а, *мн.* вуса і вуси, вусів
 в усі усюди
 вустá, вуст і устá
 вухна́ль, -я́, *ор.* -ём і ухна́ль
 вухо, -а, *м.* вусі, *мн.* уші, ушей і
 вуха, вух, *ор.* ушіма і вухами
 вушко, -а, *р. мн.* -шок
 вхід, входу́
 вхідити, -джу, -диш; *нак.* входить
 і ухóдити
 вхолосту́, *присл.*
 в цілому і у цілому
 в цілості і у цілості
 вча́сний
 вчвал і учва́л, *присл.*
 вче́ний і учений, *дієприкм.*
 вче́ний і учений, *прикм.*
 вче́ння, *р. мн.* вчень і учення
 вчіно́к, -нку і учіно́к
 вчітель, -я, *ор.* -ем і учітель
 вчітельський і учітельський
 вчіти, вчу, вчиш, вчимо́, вчите́,
 вчать і учіти (навчати ко-
 гось — чого, рідше чому; за-
 своювати, вивчати — що)
 вчітися, вчу́ся, вчі́шся, вчимо́-
 ся, вчите́ся, вча́ться і учі́-
 тися (чого, рідше чому)
 вчо́ра і учо́ра, *присл.*
 вчора́шній, -я, -е і учора́шній

вшано́вувати, -ую, -уєш і уша-
 но́вувати
 вщент і ущент, *присл.*
 вщерть і ущерть, *присл.*
 вщухну́ти, -не; *мін.* вщух,
 вщухла і вщухнув, вщухнула
 і ущухну́ти
 в'юк, -а́
 в'юн, -а́
 в'юнкій
 в'юро́к, -рка́
 Вю́ртемберг, -а, *м.* -зі і -у
 вю́ртемберзький
 в'ю́чити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 в'юч
 в'ю́чний
 в'ю́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 в'я́жучий
 в'язáльно-прошивний
 в'язáльно-трикотáжний
 в'язáння, *р. мн.* -а́нь
 в'язáти, в'яжу́, в'яжеш
 в'язе́вий (від в'язь)
 в'яземський
 в'язе́нь, -зня, *ор.* -знем
 в'язи, -ів (шия)
 в'язі́ль, -зелю, *ор.* -зелем
 в'язкі́й
 в'язні́ця, -і, *ор.* -ею
 в'язо́вий (від в'яз)
 В'язьма, -и
 в'я́лений
 в'ялі́ти, в'ялію́, в'ялі́ш, в'ялімо́,
 в'яліте́
 в'ялі́ння
 в'я́нути, -ну, -неш
 в'я́тич, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 В'я́тка, -и, *д.-м.* -ці

Г

Гаа́га, -и, *д.-м.* -зі
 Гаа́гська конвенція
 габарди́н, -у
 габарі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 габіо́н, -а

габіту́с, -у
 Габо́н, -у
 Габо́нська демократична па́р-
 тія, ГДП
 Габо́нська Респу́бліка

- Габонське інформаційне агентство, Ажанс Габонез Енформасьон, АГІ
- Габороне, *невідм.*
- габро, *невідм., с.*
- Гавайські острови
- Гавана, -и
- гаванець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
- гаванський
- гавань, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
- гавіал, -а
- гавот, -у
- гав'ячий
- гагат, -у
- гагауз, -а, *мн.* -и, -ів
- гагаузький
- Гагра, -и
- гагринський
- гадолінієвий
- гадоліній, -ю, *ор.* -єм
- гадолініт, -у
- гадром, -у
- газават, -у
- газація, -ї, *ор.* -єю
- газ-відновник, газу-відновника
- газобльдер, -а (резервуар) і -у (тканина)
- газель, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
- газетно-журнальний
- газетно-ротаційний
- газетяр, -а, *ор.* -єм, *мн.* -і, *д.* -ам
- газир, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -ям
- газифікований
- газифікувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
- газліфт, -а
- газ-носії, газу-носія
- газоаналізатор, -а
- газоапаратура, -и
- газобаластовий
- газобалон, -а
- газобалонний
- газобезпечний
- газобензійновий
- газобетон, -у
- газовбирач, -а, *ор.* -єм
- газовбирний
- газовивідний
- газовідлення
- газовидільний
- газозимірник, -а
- газовідвід, -вóду
- газовіддільник, -а
- газовлòвлювач, -а, *ор.* -ем і
- газоулòвлювач
- газоводотрубний
- газовòз, -а
- газово-пиловий
- газовсмòктувальний
- газогартівний
- газогартувальний
- газогенератор, -а
- газогенеруючий
- газогідрохімічний
- газогіпс, -у
- газодвигун, -а
- газодимозахисник, -а
- газодинамічний
- газодобувний
- газодостатність, -ності, *ор.* -ністю
- газодувний
- газоелектричний
- газожаровий
- газозапальник, -а
- газозахисний
- газозбирач, -а, *ор.* -єм
- газозбірник, -а
- газозварювальний
- газозлив, -у
- газозмішувач, -а, *ор.* -ем
- газо- і (та) електрозварювання
- газобиль, -ю, *ор.* -ем
- газoкамера, -и
- газокаротажний
- газокомпресорний
- газоконденсат, -у
- газолікування
- газолін, -у
- газомет, -а
- газòметр, -а
- газометричний
- газомір, -а
- газомотор, -а
- газòн, -у
- газонагрівач, -а, *ор.* -єм
- газонапірний

газонапóвнений
газонапóвнювальний
газонасічений
газонасòбний
газона́фтóвий
газонебезпéчний
газонепроникний
газона́сосáрка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
газона́сний
газообкúрювання
газооб́мін, -у
газоопáлення
газоосвітлювальний
газоохолóджувальний
газоочíсний
газоочíщення
газопальник, -á
газопаропові́тряний
газопаропрові́д, -вóду
газопиловíй
газопідігрíвник, -á
газопові́тродúвка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
газопогли́нач, -á, *ор.* -éм
газоподі́бний
газополуменéвий
газопостачáння
газопрéсовий
газоприйма́ч, -á, *ор.* -éм
газопрові́д, -вóду
газопроникний
газорегуля́торний
газорі́динний
газорі́дкий
газорі́зальний
газорозпо́діл, -у
газорозпо́дільник, -а
газорозрýдний
газосвітíльний
газосвітíний
газосепара́тор, -а
газосигналі́затор, -а
газосòб, -а
газоспоживáння
газостійкíй
газостру́мийний
газосхóвище, -а
газотвóрення

газотеплозахисний
газотрón, -а
газотрúбний
газотурбі́на, -и
газотурбовóз, -а
газотурбохíд, -хóда
газоуло́влювач, -а, *ор.* -ем *і*
газовло́влювач
газоутвóрення
газофра́кціонува́льний
газохíд, -хóду
газошлакозолобетóнний
газощíльний
Гаї́ті, *невідм.*
Гайána, -и
гайдама́чина, -и
Гайдараба́д, -а (місто) *і* -у (про-
вінція) *і* Хайдараба́д
гайдрóп, -а
гайковéрт, -а
гайковисадний
гайконарі́зний
гайкопросі́чний
гайкорі́з, -а
гайкошта́пува́льний
гаймори́т, -у
гайморова порожні́на
гайовíй
гакабóрт, -а
галага́з, -а
галакта́н, -у, *мн.* -и, -ів
Гала́ктика, -и *д.-м.* -ці (наша
зоряна система; *мн.* гала́кти-
ки, -ик — інші системи)
галактíт, -у
галактíчний
галактóза, -и
галактóметр, -а
галактоско́п, -а
галактуро́нова кислота́
галалі́т, -у
галантере́йно-парфюме́рний
Галапагос, -у
га́лас, -у
галені́т, -у
галере́я, -ї, *ор.* -єю
га́лер-маши́на, -и
га́лечник, -у
Га́лицько-Во́лінське князівство

Галич, -а, *ор.* -ем (місто)
 галичанин, -а, *мн.* -áни, -áн
 Галичинá, -йі
 гáлієвий
 галізація, -ї, *ор.* -єю
 гáлій, -ю, *ор.* -єм
 галіметр, -а
 галісієць, -йіця, *ор.* -йіцем, *мн.*
 -йіці, -йіців
 Галісія, -ї, *ор.* -єю (в Іспанії)
 галіт, -у
 галіфé, *невідм., с.*
 Гáллія, -ї, *ор.* -єю
 галломáнія, -ї, *ор.* -єю
 галлофóбія, -ї, *ор.* -єю
 гáллський
 галобіонт, -а, *мн.* -и, -ів
 галогén, -у, *мн.* -и, -ів
 галогенéz, -у
 галогенід, -у, *мн.* -и, -ів
 галóйд, -у
 галóн, -а
 галóп, -у
 галотрихіт, -у
 галофільний
 галофіолéтовий
 галофít, -а, *мн.* -и, -ів
 галс, -а
 гáлстук, -а
 галтувáльний
 галузаїт, -у
 галúження
 галузéвий
 гáлузь, -і, *ор.* -ззю, *р. мн.* -зей
 галún, -á (нашивка)
 галún, -ú (сіть)
 галúргія, -ї, *ор.* -єю
 галюцинація, -ї, *ор.* -єю
 галюциногén, -у, *мн.* -и, -ів
 гальванізація, -ї, *ор.* -єю
 гальванізóваний
 гальванізувáти, -úю, -úеш, *недок.*
і док.
 гальванічний
 гальвáно, *невідм., с.*
 гальваногліфія, -ї, *ор.* -єю
 гальваноіоноterapia, -ї, *ор.* -єю
 гальванокáустика, -и, *д.-м.* -ці
 гальванокáустічний

гальванолюмінесценція, -ї, *ор.*
 -єю
 гальваномáгнітний
 гальваноплáстика, -и, *д.-м.* -ці
 гальванопокриття, *р. мн.* -иттів
і рідше -йть
 гальваноскопічний
 гальваноскопія, -ї, *ор.* -єю
 гальваностегія, -ї, *ор.* -єю
 гальваностереотипія, -ї, *ор.* -єю
 гальванотáксис, -у
 гальванотіпія, -ї, *ор.* -єю
 гальванотропізм, -у
 гальванофарадизáція, -ї, *ор.* -єю
 гальванохрómія, -ї, *ор.* -єю
 гальмівний
 гальмó, -á, *мн.* гáльма, гальм
 гальмувáти, -úю, -úеш
 гальштáтська культура
 гамадріл, -а
 гамамелідові, -их
 гамартит, -у
 гамбít, -у
 Гáмбія, -ї, *ор.* -єю
 гамбузія, -ї, *ор.* -єю
 Гáмбург, -а (місто) *і* -у (об-
 ласть), *м.* -зі *і* -у
 гáмбурзький
 гаметангій, -я, *ор.* -єм
 гаметогенéz, -у
 гаметофít, -а, *мн.* -и, -ів
 Гáмільтон, -а (місто)
 гамлетізм, -у
 гáмма, -и (літера)
 гáмма-активний
 гáмма-апарáт, -а
 гáмма-астрономія, -ї, *ор.* -єю
 гáмма-випромінювання
 гáмма-глобулін, -у, *мн.* -и, -ів
 гáмма-дефектоскопія, -ї, *ор.* -єю
 гáмма-залізо, -а
 гáмма-каротáж, -у, *ор.* -ем
 гáмма-мéтод, -у
 гáмма-прóмені, -ів
 гáмма-прóміння
 гáмма-спéктр, -а
 гáмма-спектроскопія, -ї, *ор.* -єю
 гáмма-терапия, -ї, *ор.* -єю
 гáмма-фотон, -а, *мн.* -и, -ів

гамма-функція, -ї, *ор.* -єю

гамма-частинки, -нок

Га́на, -и

Ганг, -у

га́нглиєвий

га́нглий, -ю, *ор.* -єм

гангренозний

га́нгстерський

Га́нгток, -а

гандбо́л, -у

гандбо́льний

ганди́зм, -у

гандика́п, -у

га́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*

-нці, -нців

Ганно́вер, -а (місто) *i* -у (об-
ласть, земля)

гано́їд, -а, *мн.* -и, -ів

га́нок, -нку

ганомати́т, -у

ганьби́ти, -блю́, -біш, -бимо́,

-біте́, ганьбля́ть

гаоля́н, -у

гапло́їд, -а

гаплої́дія, -ї, *ор.* -єю

гаплогло́гія, -ї, *ор.* -єю

гаптотропі́зм, -у

га́р, -у

га́раж, -а́, *ор.* -ём

га́ра́нт, -а

га́ра́нтія, -ї, *ор.* -єю

гарантува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*

i *док.*

га́ра́тник, -а

га́рбу́з, -а́

га́рвеї́зм, -у

га́рдені́т, -у

га́рдєро́б, -а

га́рди́нно-тїю́левий

га́рєм, -у

га́риба́льдїєць, -їйця, *ор.* -їйцем

га́рмоніза́ція, -ї, *ор.* -єю

га́рмонізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*

i *док.*

га́рмоні́йно розві́нений (розві-
нутий)

га́рмоніюва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*

i *док.*

га́рмонія́, -ї, *ор.* -єю

га́рмонувати́, -у́ю, -у́єш, *недок.*
i *док.*

га́рмонь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней

га́рніє́рїт, -у

га́рнізо́н, -у

га́рні́р, -у

га́рніро́ваний

га́рнірува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*

i *док.*

га́рніса́ж, -у, *ор.* -єм

га́рови́й (про покриття бігової
доріжки)

Га́ро́нна, -и

га́рпу́н, -а́

га́рт, -у

га́ртбле́й, -ю, *ор.* -єм

га́рто́ваний

га́ртува́льно-струга́льний

га́ртува́ти, -у́ю, -у́єш

га́рус, -у

га́ршнєп, -а

га́ряча́таний

га́ряча́ла́мкість, -кості, *ор.* -кістю

га́ряча́шта́мпований

га́сїти, гашу́, га́сиш

га́сїння

га́сло, -а, *р. мн.* -сел

га́снути, -ну, -неш; *мін.* гас,

га́сла *i* га́снєв, га́снула

га́стри́н, -у

га́стри́чний

га́строзо́їд, -а, *мн.* -и, -ів

га́стролюва́ти, -ю́ю, -ю́єш

га́стро́ль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*

-лей

га́стро́льно-конце́ртний

га́строно́м, -а (про людину)

i -у (магазин)

га́строско́пія, -ї, *ор.* -єю

га́струла, -и

га́струля́ція, -ї, *ор.* -єю

га́те́рія, -ї, *ор.* -єю

га́тїти, гачу́, га́тиш

га́ть, -ї, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей

га́убица, -ї, *ор.* -єю

га́уптва́хта, -и

га́у́р, -а

га́ус, -а, *р. мн.* -їв, Гс

га́ус-єрсте́д, -а, Гс·Е

гауч-въл, -а
 гауч-прес, -а
 гафель, -я, *ор.* -ем
 гафніевий
 гафній, -ю, *ор.* -ем
 гашений
 гашетка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 гашіш, -у, *ор.* -ем
 гашишізм, -у
 гашипиль, -я, *ор.* -ем
 гаяти, гаю, гаеш
 Гвадалквівр, -у
 Гваделупа, -и
 Гваделупська комуністична партія, ГКП
 Гвадіана, -и
 гвардія, -ї, *ор.* -єю
 Гватемала, -и
 гватемалець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.* -льці, -льців
 Гватемальська автономна профспілкóва федерація
 Гватемальська партія праці, ГПП
 гваякóл, -у
 гвинтіти, -нчу́, -нтіш, -нтимó, -нтитé
 гвинтівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
 гвинтокріл, -а
 гвинтомоторний
 гвинтоподібний
 гвинтореактивний
 гвинторіз, -а
 Гвіана Французька
 гвіанець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
 Гвіанська соціалістична партія
 гвінеєць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.* -ейці, -ейців
 Гвінейська Республіка
 Гвінейське агентство преси, ГАП
 Гвінея, -ї, *ор.* -єю
 Гвінея-Бісау, Гвінеї-Бісау
 Гданськ, -а
 гданський
 Гдіння, -ї, *ор.* -єю
 гдінський
 гебраїстика, -и, *д.-м.* -ці

Гебрідські острови
 гегельянство, -а
 гегемонія, -ї, *ор.* -єю
 гедіст, -а, *мн.* -и, -ів
 гедонізм, -у
 гезенк, -а
 гези, -ів
 Гейдельберг, -а, *м.* -зі і -у
 гейдельберзький
 гейзер, -а
 гейзерит, -у
 гейландіт, -у
 гейм, -а
 гейша, -і, *ор.* -єю
 гекзаметр, -а
 геклінг-машина, -и
 гекон, -а, *мн.* -и, -ів
 гексаалюмінат, -у
 гексагон, -а
 гексагонально-пірамідальний
 гексаєдр, -а
 гексаєдрит, -а
 гексаетилсвинець, -нцю́, *ор.* -нці́ем
 гексаметилентетрамін, -у
 гексамідин, -у
 гексамін, -у
 гексан, -у
 гексанафтен, -у
 гексахлоран, -у
 гексахлорбензол, -у
 гексахлорбутадиен, -у
 гексахлоретан, -у
 гексахорд, -у
 гексіл, -у
 гексилен, -у
 гексіт, -у
 гексіотерм, -а
 гексоген, -у
 гексод, -а
 гексоза, -и, *мн.* -óзи, -óз
 гексозан, -у
 гексозофосфат, -у, *мн.* -и, -ів
 гектар, -а, *р. мн.* -ів, га
 гектоват, -а, *р. мн.* -атів і -ат, гВт
 гектоват-година, -и, гВт-г
 гектограм, -а, гг
 гектограф, -а

гектографований
 гектографувати, -у́ю, -у́єш
 гектолітр, -а, гл
 гектометр, -а, гл
 гектоп'єза, -и, *глз*
 гелер, -а
 гелёртерський
 гелієво-неоновий
 гелій, -ю, *ор.* -єм
 гелікбід, -а
 гелікоідальний
 гелікон, -а
 геліобіологія, -ї, *ор.* -єю
 геліоводоопріснювач, -а, *ор.* -єм
 геліогеофізика, -и, *д.-м.* -ці
 геліографія, -ї, *ор.* -єю
 геліоелектричний
 геліо- і аеротерапія
 геліоконцентратор, -а
 геліометр, -а
 геліопластика, -и, *д.-м.* -ці
 геліоскопічний
 геліостанція, -ї, *ор.* -єю
 геліостат, -а
 геліотерапія, -ї, *ор.* -єю
 геліотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 геліотіпія, -ї, *ор.* -єю
 геліотроп, -а (рослина; прилад)
і -у (речовина)
 геліотропізм, -у
 геліофізика, -и, *д.-м.* -ці
 геліофільний
 геліофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 геліохромія, -ї, *ор.* -єю
 геліоцентризм, -у
 геліоцентричний
 Геллеспонт, -у
 гелофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 гель, -ю, *ор.* -єм, *мн.* -і, -ів
 гелвін, -у
 гельмінт, -а, *мн.* -и, -ів
 гельмінтогеографія, -ї, *ор.* -єю
 гельмінтоз, -у
 гельмінтологічний
 гельмінтологія, -ї, *ор.* -єю
 Гельсінґфорс, -а
 гемаглютинін, -а, *мн.* -и, -ів
 гематит, -у
 гематоген, -у

гематоенцефалічний
 гематоксилін, -у
 гематологічний
 гематологія, -ї, *ор.* -єю
 гематома, -и
 гематопорфірін, -у
 гематурія, -ї, *ор.* -єю
 геміедр, -а
 геміедричний
 геміедрія, -ї, *ор.* -єю
 гемікриптофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 геміцелюлоза, -и, *мн.* -ози, -оз
 гемоглобін, -у
 гемоглобінόμεтр, -а
 гемоглобінофільний
 гемодинаміка, -и, *д.-м.* -ці
 гемодіаліз, -у
 гемобліз, -у
 гемолімфатичний
 гемолітичний
 гемороїдальний
 геморой, -ю, *ор.* -єм
 гемотерапія, -ї, *ор.* -єю
 гемотоксін, -у, *мн.* -и, -ів
 гемоторакс, -у
 гемофілія, -ї, *ор.* -єю
 гемоцитобласт, -а, *мн.* -и, -ів
 ген, -а, *мн.* -и, -ів, *ім.*
 генеалогічний
 генеалогія, -ї, *ор.* -єю
 гєнезис, -у
 генерал-ад'ютант, -а
 генерал-аншеф, -а
 генерал-аудитор, -а
 генерал-бас, -у
 генерал від артилерії
 генерал від інфантерії
 генерал-губернаторство, -а
 генерал-губернаторський
 генерал-директор, -а
 генералісимум, -а
 генералітєт, -у
 генерал-лейтенант, -а
 генерал-майор, -а
 генерал-полковник, -а
 генерал-полковник-інженєр,
 генерал-полковника-інженєра
 генерал-прокурор, -а
 Генеральна Асамблея ООН

Генеральна рада профспілок
(Японія)

Генеральна угода про тарифи
і торгівлю, ГАТТ

Генеральний секретар ООН

Генеральний секретар ЦК
КПРС

Генеральний штаб Збройних
Сил СРСР, Генштаб, -у

генеративний

генератор, -а

генерація, -ї, *ор.* -єю

генерований

генерувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

генетика, -и, *д.-м.* -ці

генетико-автоматичний

генетично-популяційний

генетично споріднений

гений, -я, *ор.* -єм

ген-мутатор, гена-мутатора

генеографія, -ї, *ор.* -єю

генокопія, -ї, *ор.* -єю

генокосметологія, -ї, *ор.* -єю

геном, -у

генотеїзм, -у

генотип, -у

генофонд, -у

геноцид, -у

генплан, -у

ген-регулятор, гена-регулятора

гєнрі, *невідм., ч.* Г (одиниця
індуктивності)

гєнрі-гєрц, -а, *ор.* -ом, ГГц

гєнрі-паскаль, -я, *ор.* -ем, ГПа

гєнро, *невідм., ч.* (титул)

генуєзький

Гєнуя, -ї, *ор.* -єю

геоантикліналь, -ї, *ор.* -ллю,
р. мн. -лей

геоботаніка, -и, *д.-м.* -ці

геоботанічний

геогігієна, -и

геогідрологія, -ї, *ор.* -єю

геогнозія, -ї, *ор.* -єю

геогностичний

геограма, -и

географічний

географія, -ї, *ор.* -єю

геодезичний

геодезія, -ї, *ор.* -єю

геодинаміка, -и, *д.-м.* -ці

гебід, -а

геокарпія, -ї, *ор.* -єю

геокріологія, -ї, *ор.* -єю

геологічний

геологія, -ї, *ор.* -єю

геолого-геофізичний

геолого-мінералогічний

геолого-промисловий

геологорозвідувальний

геолого-технічний

геомагнетизм, -у

геомагнетичний

геомагнітний

геомагнітофон, -а

геометризований

геометричний

геометрія, -ї, *ор.* -єю

геомеханіка, -и, *д.-м.* -ці

геоморфологічний

геоморфологія, -ї, *ор.* -єю

геополітика, -и, *д.-м.* -ці

геопотенціал, -у

георгіки, -ів

геосинкліналь, -ї, *ор.* -ллю,
р. мн. -лей

геосинхронний

геосфера, -и, *мн.* -єри, -єр

геотектоніка, -и, *д.-м.* -ці

геотектонічний

геотермальний

геотермічний

геотермія, -ї, *ор.* -єю

геотехнічний

геотехнологія, -ї, *ор.* -єю

геотропізм, -у

геофізика, -и, *д.-м.* -ці

геофізичний

геофілія, -ї, *ор.* -єю

геофіт, -а, *мн.* -и, -ів

геофон, -а

геохімічний

геохімія, -ї, *ор.* -єю

геохронологія, -ї, *ор.* -єю

геоцентризм, -у

геоцентричний

гепард, -а

гепарін, -у
 гепатит, -у
 гепатогенний
 гептаедр, -а
 гептаметр, -а
 гептан, -у
 гептахлор, -у
 гептод, -а
 геральдичний
 геранієвий
 герань, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 герб, -а́
 гербаризація, -ї, *ор.* -єю
 гербаризований
 гербаризувати, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 гербарій, -ю, *ор.* -єм
 гербіцид, -у, *мн.* -и, -ів
 гербіцидно-аміаковий
 гербіцидно-аміачний
 Герб Союзу Радянських Соціалістичних Республік
 геріатрія, -ї, *ор.* -єю
 геркон, -а
 геркулес, -а (силач) *і* -у (вівсяні крупи)
 геркулесові стовпи
 германід, -у, *мн.* -и, -ів
 гарманієвий
 германізм, -у
 германізувати, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 германій, -ю, *ор.* -єм
 германійорганічний
 германістика, -и, *д.-м.* -ці
 Германія, -ї, *ор.* -єю (історична назва)
 германофільський
 германофобський
 германський
 гермафродитизм, -у
 герменевтика, -и, *д.-м.* -ці
 герметизація, -ї, *ор.* -єю
 герметизувати, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 герметик, -у, *мн.* -и, -ів
 герметичний
 гермошолом, -а
 героїзм, -у

героїко-романтичний
 героїн, -у
 Герой Радянського Союзу
 Герой Соціалістичної Праці
 герольд, -а
 геронтологія, -ї, *ор.* -єю
 геронтоморфоз, -у
 герпетологічний
 герпетологія, -ї, *ор.* -єю
 герундів, -а
 герундій, -я, *ор.* -єм
 герц, -а, *ор.* -ом, Гц
 Герцеговіна, -и
 герцеговінсько-боснійський
 герцметр, -а
 герцогський
 Гессен, -у
 гессенський
 гестаген, -а, *мн.* -и, -ів
 гестапівець, -вця, *ор.* -вцем
 Гетеборг, -а, *м.* -зі *і* -у
 гетер, -у
 гетерно-іонний
 гетероантигенний
 гетероатом, -а
 гетероауксин, -у
 гетерогамія, -ї, *ор.* -єю
 гетерогенез, -у
 гетерогенізація, -ї, *ор.* -єю
 гетерогеніт, -у
 гетерогенно-каталітичний
 гетеродин, -а
 гетерозиготний
 гетеробіс, -у
 гетерокаріоз, -у
 гетероморфізм, -у
 гетероморфний
 гетероморфоз, -у
 гетерополісполу́ка, -и, *д.-м.* -ці,
мн. -ю́ки, -ю́к
 гетероспорія, -ї, *ор.* -єю
 гетеростатичний
 гетеросфера, -и
 гетеротермний
 гетеротрансплантація, -ї, *ор.* -єю
 гетерофазія, -ї, *ор.* -єю
 гетерофілія, -ї, *ор.* -єю
 гетерофобія, -ї, *ор.* -єю
 гетерохронія, -ї, *ор.* -єю

гетероциклічний

гетина́кс, -у
 геті́т, -у
 ге́тра, -и, *мн.* ге́три, гетр *і* ге́трів
 Ге́ттінген, -а
 ге́ттінгенський
 ге́тто, *невідм.*, *с.*
 ге́тьман, -а
 гетьма́нський
 геть-чи́сто, *присл.*
 геть-чи́сто *все*
 гештальтпсихоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 гину́ти, -ну, -неш; *нак.* гинь
 гі́рло, -а, *р. мн.* гирл
 гі́рля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* гир
 гирьові́к, -а́
 гичкопідійма́ч, -а́, *ор.* -ем
 гичкорі́з, -а
 гіа́літ, -у
 гіалопла́зма, -и
 гіалоті́пія, -ї, *ор.* -єю
 гіалохро́мія, -ї, *ор.* -єю
 гіа́тус, -у
 гіа́цінт, -а (рослина) *і* -у
 (мінерал)
 гібе́ніт, -у
 гібі́ск, -у
 гібо́н, -а
 Гібра́лта́р, -а (місто) *і* -у (кра-
 їна)
 Гібра́лта́рська прото́ка
 гібри́д, -а
 гібридиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 гібридизува́ти, -ю́, -у́еш, *недок.*
і док.
 гібридологі́чний
 гібридоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 гіг, -а
 гігава́т, -а, *р. мн.* -а́тів *і* -а́т,
 ГВт
 гігава́т-годи́на, -и, ГВт-г
 гігаге́рц, а, *ор.* -ом, ГГц
 гігаджо́уль, -я, *ор.* -ем, ГДж
 гігаеле́ктрон-во́льт, -а, *р. мн.*
 -во́льтів *і* -во́льт, ГеВ
 гіганті́зм, у
 гігантоза́вр, -а, *мн.* -и, -ів
 гігантома́нія, -ї, *ор.* -єю
 гігантопі́тек, -а

гігантський

гігао́м, -а, *р. мн.* -ів, ГОм
 гігао́м-ме́тр, -а, ГОм·м
 гігапаска́ль, -я, *ор.* -ем, ГПа
 гігієні́чний
 гігієно-дієти́чний
 гігро́граф, а
 гігроеле́ктроме́тр, -а
 гігроме́три́чний
 гігроме́тро́граф, -а
 гігроста́т, -а
 гігротермі́чний
 гігротермо́граф, -а
 гігрофі́л, -а, *мн.* -и, -ів
 гігрофі́льний
 гігрофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 гігрофо́б, -а, *мн.* -и, -ів
 гід, -а
 гідальго, *невідм.*, *ч.*
 гідатофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 гідатохо́р, -а, *мн.* -и, -ів
 гідравлі́чний
 гідрадені́т, -у
 гідрази́н, -у
 гідразобензо́л, -у
 гідразо́новий
 гідразосполу́ка, -и, *д.-м.* -ці
 гідраргілі́т, -у
 гідрата́ція, -ї, *ор.* -єю
 гідра́тор, -а
 гідратцелюло́за, -и
 гідре́мія, -ї, *ор.* -єю
 гідри́д, -у, *мн.* -и, -ів
 гідроавіа́ція, -ї, *ор.* -єю
 гідроагрега́т, -у
 гідроаеродинамі́чний
 гідроаеродро́м, -у
 гідроаеромеха́ніка, -и, *д.-м.* -ці
 гідроаеропо́рт, -у, *м.* -у́
 гідроакумулява́льний
 гідроаккумуляці́я, -ї, *ор.* -єю
 гідроаку́стика, -и, *д.-м.* -ці
 гідроаку́стичний
 гідроана́ліз, -у
 гідроапара́т, -а
 гідроаромати́чний
 гідробетон, -у
 гідробіологі́чний
 гідробіоло́гія, -ї, *ор.* -єю

гідробіонт, -а, *мн.* -и, -ів
 гідробіос, -у
 гідроблок, -а, *м.* -ці
 гідробудівництво, -а
 гідробур, -а
 гідробуфер, -а
 гідровелосипед, -а
 гідровибуховий
 гідровібратор, -а
 гідровідвал, -у
 гідровузол, -зла́
 гідрогальмівний
 гідрогальмоб, -а́, *мн.* -а́льма,
 -а́льм
 гідрогвинтовий
 гідрогенез, -у
 гідрогенератор, -а
 гідрогенерація, -ї, *ор.* -єю
 гідрогенізація, -ї, *ор.* -єю
 гідрогеологічний
 гідрогеологія, -ї, *ор.* -єю
 гідрографічний
 гідрографія, -ї, *ор.* -єю
 гідродвигун, -а́
 гідродинаміка, -и, *д.-м.* -ці
 гідродинамічний
 гідродомкрат, -а
 гідроекстрюзія, -ї, *ор.* -єю
 гідрорелеватор, -а
 гідроелектричний
 гідроелектрометалургія -ї, *ор.*
 -єю
 гідроелектростанція, -ї, *ор.* -єю,
 ГЕС
 гідроенергетика, -и, *д.-м.* -ці
 гідроенергетичний
 гідроенергія, -ї, *ор.* -єю
 гідроенергоресурси, -ів
 гідрозахисний
 гідрозахист, -у
 гідрозбагачення
 гідрозоловідалення
 гідрозоль, -ю, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 гідроізол, -у
 гідроізоляція, -ї, *ор.* -єю
 гідроінтегратор, -а
 гідробід, -а, *мн.* -и, -ів
 гідрокарбонат, -у, *мн.* -и, -ів
 гідрокаучук, -у́

гідрокінетика, -и, *д.-м.* -ці
 гідрокомбінезон, -а
 гідрокомплекс, -у
 гідрокомпресор, -а
 гідрокосметика, -и, *д.-м.* -ці
 гідрокрекінг, -у
 гідрокригоріз, -а
 гідрокс, -у
 гідроксид, -у
 гідроксил, -у
 гідроксилаза, -и, *мн.* -а́зи, -а́з
 гідроксиламін, -у
 гідроксильний
 гідробл, -у
 гідроліза, -и, *мн.* -а́зи, -а́з
 гідролізат, -у
 гідролізуватися, -ується, *недок.*
і док.
 гідроліт, -у
 гідролітак, -а́
 гідролітичний
 гідрологічний
 гідрологія, -ї, *ор.* -єю
 гідролокатор, -а
 гідролокація, -ї, *ор.* -єю
 гідрольодоріз, -а
 гідромагістраль, -лі, *ор.* -ллю,
р. мн. -лей
 гідромасаж, -у, *ор.* -ем
 гідромашинобудівний
 гідромашинобудування
 гідромеліоративний
 гідромеліорація, -ї, *ор.* -єю
 гідрометалургійний
 гідрометалургія, -ї, *ор.* -єю
 Гідрометеорологічний центр
 СРСР, Гідрометцентр (-у)
 СРСР
 гідрометеорологія, -ї, *ор.* -єю
 гідрометеослужба, -и
 гідрометр, -а
 гідрометричний
 гідрометрія, -ї, *ор.* -єю
 гідромеханізація, -ї, *ор.* -єю
 гідромеханічний
 гідромодуль, -я, *ор.* -ем
 гідромодот, -а
 гідромонітор, -а
 гідромонтаж, -у́, *ор.* -ём

гідрому́фта, -и
 гідро́н, -у
 гідронасо́б, -а
 гідронефро́з, -у
 гідроні́мія, -ї, *ор.* -єю
 гідроо́кис, -у, *мн.* -и, -ів
 гідропáрк, -у
 гідропередáча, -і, *ор.* -єю
 гідропідійма́ч, -á, *ор.* -ém
 гідропідійомник, -а
 гідропідніма́ч, -á, *ор.* -ém
 гідропіско́струмінний
 гідропла́н, -а
 гідропла́ст, -у
 гідропла́стика, -и, *д.-м.* -ці
 гідропневматичний
 гідропо́нний
 гідропрéc, -а
 гідропу́льт, -а
 гідроресу́рси, -ів
 гідросепара́тор, -а
 гідросиліка́т, -у
 гідросило́вий
 гідросистéма, -и
 гідрослюда́, -й
 гідроспору́да, -и
 гідростабіліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 гідроста́нція, -ї, *ор.* -єю
 гідроста́т, -а
 гідростати́чний
 гідросульфáт, -у, *мн.* -и, -ів
 гідросульфід, -у, *мн.* -и, -ів
 гідросульфі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 гідросфе́ра, -и
 гідрота́кис, -у
 гідротерапевти́чний
 гідротерапі́я, -ї, *ор.* -єю
 гідротерма́льний
 гідротермі́чний
 гідротéхніка, -и, *д.-м.* -ці
 гідротехні́чний
 гідроти́пія, -ї, *ор.* -єю
 гідротóрф, -у
 гідротра́нспорт, -у
 гідротрансформа́тор, -а
 гідротро́нізм, -у
 гідротурбі́на, -и
 гідротурбобуді́вний
 гідротурбобудува́ння

гідроуда́р, -у
 гідроуда́рний
 гідрофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
 гідрофі́зичний
 гідрофілі́я, -ї, *ор.* -єю
 гідрофі́льний
 гідрофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 гідрофо́бно-пластифіку́ючий
 гідрофо́н, -а
 гідрохімі́чний
 гідрохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 гідрохіно́н, -у
 гідроцелюло́за, -и
 гідроце́нтра́ль, -ї, *ор.* -ллю, *р.*
мн. -лей
 гідроцикло́н, -а
 гідроцилі́ндр, -а
 гідроци́нкит, -у
 гідроша́хта, -и
 Гі́лберта і Е́лліс остро́ві
 гілко́різ, -а
 гіллястоко́лісний
 гілозо́їзм, -у
 гілча́стий
 Гі́льберт, -а, Гб
 Гі́льдія, -ї, *ор.* -єю
 Гі́льюті́на, -и
 Гі́льютино́ваний
 Гі́льютинува́ти, -у́ю, -у́еш,
недок. і док.
 Гі́льйоширува́льний
 Гі́льсоні́т, -у
 Гі́мала́ї, -їв
 гімала́йський
 гімено́міцет, -а, *мн.* -и, -ів
 гі́мн, -у
 Гі́мназі́я, -ї, *ор.* -єю
 гі́мна́ст, -а
 гімнасте́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -рок
 гімна́стика, -и, *д.-м.* -ці
 гімнасти́чний
 Гі́нгві́т, -у
 Гі́нді і хі́нді, *невідм., ж.*
 Гі́ндуку́ш, -у, *ор.* -ем
 Гі́ндустáні, *невідм., ж.*
 гінекологі́чний
 гінеко́логія, -ї, *ор.* -єю
 Гіне́я, -ї, *ор.* -єю

гінкго, *невідм., с.*
гіногенез, -у
гіпаріон, -а
гіперболізація, -ї, *ор.* -єю
гіперболізм, -у
гіперболізувати, -ую, -уєш,
недок. і док.
гіперболічний
гіперболіод, -а
гіперборець, -ейця, *ор.* -ейцем
гіперборейський
гіпервітаміноз, -у
гіпергенний
гіпергеометричний
гіпердинамія, -ї, *ор.* -єю
гіперемія, -ї, *ор.* -єю
гіперзаряд, -у
гіперзвук, -у, *м.* -ці
гіперквадратний
гіперкомп'юнд, -а
гіперморфоз, -у
гіперон, -а, *мн.* -и, -ів
гіперплазія, -ї, *ор.* -єю
гіперсенсibiliзація, -ї, *ор.* -єю
гіперсинхронний
гіперстен, -у
гіпертермія, -ї, *ор.* -єю
гіпертонічний
гіпертрофічний
гіперфокальний
гіперфункція, -ї, *ор.* -єю
гіперхромія, -ї, *ор.* -єю
гіпноз, -у
гіпнопедичний
гіпнотерапія, -ї, *ор.* -єю
гіпнотизація, -ї, *ор.* -єю
гіпнотизм, -у
гіпнотизувати, -ую, -уєш
гіпнотичний
гіпобіоз, -у
гіпобласт, -а
гіповітаміноз, -у
гіподермальний
гіподерматоз, -у
гіподинамічний
гіподинамія, -ї, *ор.* -єю
гіподічний
гіпокінезія, -ї, *ор.* -єю
гіпоксія, -ї, *ор.* -єю

гіпоморфоз, -у
гіпопотам, -а
гіпосекреція, -ї, *ор.* -єю
гіпостаз, -у
гіпосульфит, -у
гіпотаксис, -у
гіпоталамус, -а
гіпотенуза, -и
гіпотермальний
гіпотермічний
гіпотетико-дедуктивний
гіпотетичний
гіпотонічний
гіпотрофічний
гіпотрофія, -ї, *ор.* -єю
гіпофіз, -а
гіпофосфат, -у, *мн.* -и, -ів
гіпофункція, -ї, *ор.* -єю
гіпохлорит, -у, *мн.* -и, -ів
гіпохорда, -и
гіпоцентр, -а
гіпоциклоїда, -и
гіпс, -у
гіпсобетон, -у
гіпсовипалювання
гіпсоволокнистий
гіпсографічний
гіпсографія, -ї, *ор.* -єю
гіпсоліт, -у
гіпсометричний
гіпсоперлітобетон, -у
гіпсотермометр, -а
гіпсошлакобетон, -у
гіпсошлаковий
гіпурова кислота
гіпюр, -у
гіратор, -а
гіркокаштан, -а
гірко-солодкий
гірко-солоний
гіркувато-солодкий
гіркувато-солоний
гірлянда, -и
гірничо-буровий
гірничогеологічний
гірничодобувний
гірничоексплуатаційний
гірничозаводський
гірничо-збагачувальний

гірнічо-металургійний
 гірничопромисловий
 гірничопрохідницький
 гірничорозвідувальний
 гірничорудний
 гірничорятувальний
 гірничотехнічний
 гірничохімічний
 гірбóус, -а
 гіровертикаль, -і, *ор.* -ллю,
р. мн. -лей
 гірвóз, -а
 гірогоризóнт, -а
 гіродéмпфер, -а
 гіроко́мпас, -а
 гіромагнітний
 гіронапівко́мпас, -а
 гірооріє́тйр, -а
 гіроплáн, -а
 гіроско́п, -а
 гіроскопі́чний
 гіростабіліза́тор, -а
 гіротахо́метр, -а
 гіротеодо́літ, -а
 гіротро́п, -а
 гірсько-до́лінний
 гірськокліма́тичний
 гірськолі́жник, -а
 гірсько-лісі́стий
 гірськорятува́льний
 гірсько-степо́вий
 гірськостріле́цький
 гірськотра́нспортний
 гірчі́ця, -і, *ор.* -ею
 гірчі́чник, -а
 гірчі́чно-жо́втий
 гірчичноо́лійний
 гісо́п, -у
 гістаза́рйн, -у
 гістама́н, -у
 гістерéзис, -у
 гістерезо́метр, -а
 гістероге́нний
 гістероско́п, -а
 гістиді́н, -у
 гістоавторадіогра́фія, -ї, *ор.* -ею
 гістогематичний
 гістогéн, -а, *мн.* -и, -ів
 гістогенéз, -у

гістóліз, -у
 гістоліза́т, -у, *мн.* -и, -ів
 гістологі́чний
 гістологі́я, -ї, *ор.* -ею
 гісто́н, -у, *мн.* -и, -ів
 гістопатологі́чний
 гістоплазмóз, -у
 гістофізіологі́чний
 гістохі́мія, -ї, *ор.* -ею
 гість, го́стя, *ор.* го́стем, *мн.*
 го́сті, го́стéй, *ор.* гістьмі́ і
 го́стьми
 гіт, -у
 гіта́ра, -и
 гітов, -а
 гіф, -а, *мн.* -и, -ів
 гіфомі́цет, -а, *мн.* -и, -ів
 главк, -у
 глаго́лиця, -і, *ор.* -ею
 глаго́личний
 гла́дити, -джу, -диш; *нак.* гладь
 гладіа́тор, -а
 гладіо́бус, -а
 гладкоство́льний
 гладкоше́рстий
 гладь, -і, *ор.* -ддю
 глазу́ет, -у
 глазу́вати, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 гла́нда, -и, *мн.* гла́нди, гланд
 гла́уберова сі́ль
 глауко́дóт, -у
 глауко́ма, -и
 глауко́ніт, -у
 гледі́чя, -ї, *ор.* -ею
 гле́єво-підзо́листий
 глеєутво́рення
 гле́зер, -а
 глей, -ю, *ор.* -ем
 глейові́й
 глет, -у
 гле́тчер, -а
 глеюва́тий
 глиби́нно-просторо́вий
 глибино́мір, -а
 глибинонасо́сний
 глибоковóдий
 глибоковóдний
 глибокодінний

глибокоідейний
 глінисто-вапністий
 глінисто-піщаний
 глинобетон, -у
 глинобїтний
 глинобїтумний
 глинозём, -у
 глиноліт, -у
 глиномішалка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 глином'ялка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 глинопісок, -скý
 глинопіщаний
 глиноплїт, -лóту
 глинопізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 глиносолóm'яний
 глиносхóвище, -а
 глиноцемéнт, -у
 глинощепенéвий
 глинощéбїнь, -беню, *ор.* -бенем
 гліняно-бїтумний
 гліняно-щепенéвий
 глінясто-вапністий
 глінясто-піщаний
 гліснік, -ý
 глістогінний
 глістоподібний
 гліця, -і, *ор.* -ею
 глід, глóду
 глікемія, -ї, *ор.* -ею
 глікогén, -у
 глікозїд, -у, *мн.* -и, -їв
 глікокол, -у
 глікóліз, -у
 глікóль, -ю, *ор.* -ем, *мн.* -ї, -їв
 глікопротеїд, -у, *мн.* -и, -їв
 глінтвéйн, -у
 гліпт, -а
 гліптодóнт, -а, *мн.* -и, -їв
 глісада, -и
 глісандо, *невідм., с.*
 гліфтáлевий
 гліфтáль, -ю, *ор.* -ем
 гліцерáт, -у
 гліцерїд, -у
 гліцерїл, -у
 гліцерїн, -у

гліцерїно-желатїновий
 гліцерїнофосфáт, -у
 гліцерїно-фóсфорний
 гліцерóметр, -а
 гліцерофосфáт, -у
 гліцерофосфатїд, -у, *мн.* -и, -їв
 гліцін, -у
 гліцінія, -ї, *ор.* -ею
 глобáльний
 глобїн, -у
 глобóдний
 глобулін, -у, *мн.* -и, -їв
 глобулярний
 глобус, -а
 глóрія, -ї, *ор.* -ею
 глосáрій, -я, *ор.* -ем
 глосїт, -у
 глотогонїчний
 глотогóнія, -ї, *ор.* -ею
 глотохронологїя, -ї, *ор.* -ею
 глузувáти, -ýю, -ýеш (*з кого-*
чого, над ким-чим)
 глумїтися, -млýся, -мїшся,
 -мїмóся, -мїтéся, -млýться
 (*з кого-чого, над ким-чим*)
 глутамїн, -у
 глухáр, -я, *ор.* -ém, *мн.* -ї, *д.* -я́м
 глу́хнути, -ну, -неш; *мин.* глух,
 глúхла і глúхнув, глúхнула
 глухонїмий
 глушїтель, -я, *ор.* -ем
 глушнік, -á
 глюкагóн, -у
 глюкозїд, -у, *мн.* -и, -їв
 глюкóзно-їнсуліновий
 глюкозофосфáт, -у, *мн.* -и, -їв
 глюкопротеїд, -у
 глютелїн, -у, *мн.* -и, -їв
 глутїн, -у
 глядáч, -á, *ор.* -ém, *кл.* -áчу
 глянéць, -нцю, *ор.* -нцем
 глянс, -у
 глянсóваний
 глянсувáльний
 глянýти, -ну, -неш; *нак.* глянь
 глянц, -у, *ор.* -ом
 глянцевий
 гляціалїзм, -у
 гляціальний

гляціологія, -ї, *ор.* -єю
 гляціометеорологічний
 гляціотектоніка, -и, *д.-м.* -ці
 гна́ти, жену́, женеш, женемо́,
 женете́
 гнейс, -у
 гнейсокварціт, -у
 Гни́ле мо́ре
 гниль, -і, *ор.* -ллю
 гни́сті, гнию́, гни́єш, гниемо́,
 гниете́
 гни́ти, гнию́, гни́єш, гниемо́,
 гниете́
 гниття́
 гнів, -у
 гні́здитися, -іться
 гній, гно́ю, *ор.* гно́єм
 гнійно-запальний
 гніт, -а (*прес*) і -у (*гноблення*)
 гніт, гнота́ (*стрічка, шнур*)
 гні́тити, гнічу́, гнітиш
 гно́битель, -я, *ор.* -ем
 гно́бительський
 гно́бити, -блю́, -биш, гно́блять
 гно́блення
 гноеві́дділення
 гноеві́дільний
 гноекрі́в'я
 гноенаванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 гноерозкида́ч, -а́, *ор.* -ém
 гноесхо́вище, -а
 гноетво́рний
 гноете́ча, -і, *ор.* -єю
 гноеточі́вий
 гноі́вковоз, -а
 гноі́вкозбі́рник, -а
 гноі́вкорозбри́зкувач, -а, *ор.*
 -ем
 гноі́ти, гною́, гноі́ш, гноі́мо,
 гноі́те
 гно́йовий
 гносеологі́чний
 гносеологі́я, -ї, *ор.* -єю
 гности́цизм, -у
 гнотобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 гну, *невідм., ч. і при вказуванні*
на самицю ж.
 гну́ти, гну, гнеш, гнемо́, гнетé
 гоа́цін, -а

гобелéн, -а
 гобеленоподі́бний
 Го́бі, *невідм.*
 гобой, -я, *ор.* -єм
 говорі́ти, -орію́, -о́риш, -о́рять
 говорі́ння
 го́гель-мо́гель, -ю, *ор.* -ем і
 го́голь-мо́голь
 го́дина, -и, *г., год.*
 го́динникáр, -я́, *ор.* -ém, *мн.*
 -ї, *д.* -я́м
 го́динник-компо́стер, го́дин-
 ника-компо́стера
 годі́вельний
 годі́вля, -і, *ор.* -єю
 годо́граф, -а
 годо́метр, -а
 годувáти, -у́ю, -у́єш
 го́єння
 го́їти, го́ю, го́їш, го́ять
 гол, -а, *мн.* -ї́, -ї́в
 голáрктика, -и, *д.-м.* -ці
 голаркты́чний
 голеві́й (*від гол*)
 го́ліш, -а́, *ор.* -ém
 голіáф, -а (*велетень*)
 голі́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 голі́руч, *присл.*
 голка-ри́ба, го́лки-ри́би
 Го́лковий́ (о́го) мис
 голковко́лювання
 голкоподі́бний
 голкоте́рапія, -ї́, *ор.* -єю
 голкотри́мач, -а́, *ор.* -ém
 голкофі́льтр, -а
 го́лко-фре́за, -и
 голкошкі́рі, -их
 голла́ндець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці́, -дці́в
 голла́ндський
 голбля́, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -бель
 голова́, -ї́, *р. мн.* -лі́в
 Голова́ Президі́ї Верхо́вої
 Ра́ди СРСР (УРСР)
 Голова́ Ра́ди Міні́стрів СРСР
 (УРСР)
 головбу́х, -а
 головлі́кар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї́,
д. -я́м

- Головна астрономічна обсерваторія АН СРСР, ГАО
- Головне архівне управління при Раді Міністрів СРСР (УРСР), Головархів (-у) СРСР (УРСР)
- Головне лікувально-санаторне управління, Головсанупр, -у
- Головне Політичне Управління Радянської Армії і Військово-Морського Флоту СРСР, ГОЛОВПУ
- Головне управління геодезії і картографії при Раді Міністрів СРСР, ГУГК
- Головне управління гідрометслужби при Раді Міністрів СРСР, Гідрометслужба СРСР
- Головне управління державного страхування Міністерства фінансів СРСР, Держстрах, -у
- Головне управління інформації при Раді Міністрів СРСР, Головінформ, -у
- Головне управління книжкових видавництв, Головвидав, -у
- Головне управління книжкової торгівлі і пропаганди книги, Головкніга, -и
- Головне управління по іноземному туризму при Раді Міністрів СРСР, Головінтурист, -а
- Головне управління поліграфічної промисловості, Головополіграфпром, -у
- Головне управління по нафтопереробній і нафтохімічній промисловості УРСР, Головнафтохімпром (-у) УРСР
- Головне управління по охороні державних таємниць у пресі при Раді Міністрів СРСР (УРСР), Головліт (-у) СРСР (УРСР)
- Головне управління рибного господарства внутрішніх вод УРСР
- Головне управління річкового флоту при Раді Міністрів УРСР, Головрічфлот (-у) УРСР
- Головне управління Української РСР по іноземному туризму
- Головний арбітраж при Раді Міністрів СРСР, Держарбітраж (-у) СРСР
- Головний обчислювальний центр Держплану СРСР, ГОЦ
- головнокомандувач, -а, *ор.* -ем
- головнокомандуючий, -ого
- головонігі, -их
- гологамія, -ї, *ор.* -єю
- гологеніз, -у
- голограма, -и
- голографічний
- голографія, -ї, *ор.* -єю
- голод, -у
- голоєдр, -у
- голоєдричний
- голозбійний
- голокріновий
- голонасінні, -их
- голос, -у, *м.* -і
- голослівний
- голосоведіння
- голостебний
- голосувати, -ую, -уєш
- голофан, -а, *мн.* -и, -ів
- голофітний
- голоцён, -у
- голошій, -ія, -іє
- голубоподібні, -их
- голубувато-білий
- голуб'ятня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -тень
- голчастий
- гольмій, -ю, *ор.* -єм
- Гольфстрім, -у
- гольян, -а
- Гомель, -я, *ор.* -ем
- гомельський
- гомеоморфізм, -у
- гомеопатичний
- гомеопатія, -ї, *ор.* -єю
- гомеополярний
- гомеостаз, -у

гомеостáт, -у
 гомілка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 гомін, -мону
 гомінід, -а, *мн.* -и, -ів
 гоміньдán, -у
 гоміньдánівський
 гомога́мія, -ї, *ор.* -єю
 гомогеніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 гомогéнний
 гомографі́чний
 гомографі́я, -ї, *ор.* -єю
 гомодинамі́я, -ї, *ор.* -єю
 гомо́з, -у і гумо́з
 гомозиго́тний
 гомойоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 гомойосмоті́чний
 гомойотéрмний
 гомологі́чний
 гомоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 гомоморфі́зм, -у
 гомосексуа́лізм, -у
 гомостилі́я, -ї, *ор.* -єю
 гомоті́пія, -ї, *ор.* -єю
 гомофо́нія, -ї, *ор.* -єю
 гомофо́нно-гармоні́йний
 гомоце́нтри́чний
 гомоциклі́чний
 гому́нкул, -а
 гому́нкулус, -а
 гонадотро́пний
 гонг, -а
 гондо́льєр, -а
 Гондура́с, -у
 гондура́сець, -сця, *ор.* -сцем,
мн. -сці, -сців
 гондура́ський
 гоне́ць, гінця́, *ор.* гінце́м
 гоні́ти, -ню́, -ниш
 гоніо́метр, -а
 гоніометри́чний
 гоніомéтрі́я, -ї, *ор.* -єю
 гоні́т, -у
 Гонко́нг, -у, *м.* -зі і -у (Сянга́н)
 гоноко́к, -а, *мн.* -и, -ів
 Гонолу́лу, *невідм.*
 гоноре́я, -ї, *ор.* -єю
 гоно́чний
 гонт, -у
 гонча́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м

го́нщик, -а
 гопа́к, -а́
 гопкалі́т, -у
 горб, -а́, *м.* -у́
 горбоподі́бний
 горботво́рення
 горбоутво́рення
 горбу́ша, -і, *ор.* -єю
 го́рдий (*ким, чим, рідше з кого-
 чого*)
 горди́тися, -джу́ся, -ди́шся,
 -димо́ся, -дите́ся
 го́рдіїв ву́зол, го́рдієвого вузла́
 горелье́ф, -а
 горже́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 горизо́нт, -у
 горизонта́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 горизонта́льно-вертика́льний
 горизонта́льно-водотру́бний
 горизонта́льно-кува́льний
 горизонта́льно-протя́жний
 горизонта́льно-свердлі́льний
 горизонта́льно-свердлува́льний
 горизонта́льно спря́мований
 горизонта́льно-фре́зерний
 горизонта́льно-шарува́тий
 го́рйла, -и
 Го́ринь, -і, *ор.* -нню
 го́рицьвіт, -у
 го́рилиць, *присл.*
 го́рїти, -рю́, -рі́ш, -римо́, -ритé
 го́рїх, -а, *м.* (на) -сі
 го́рїхоплі́дний
 Го́рки Ле́нінські
 горлопе́рі, -их
 гормо́гонієвий
 гормо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 гормо́нально-акти́вний
 гормоно́терапі́я, -ї, *ор.* -єю
 горні́ст, -а
 Го́рно-Алта́йськ, -а
 Го́рно-Алта́йська автоно́мна
 о́бласть
 Го́рно-Бадахша́нська автоно́мна
 о́бласть, ГБАО
 горноста́євий
 горноста́й, -я, *ор.* -єм

горобцеподібні, -их
 горód, -у
 городíти, -оджу́, -óдиш
 городи́ще, -а
 горóдництво, -а
 городні́чий, -ого
 горóдній, -я, -є
 горóдньо-башта́нний
 городо́вий, -óго
 горóжа, -і, *ор.* -єю
 гороско́п, -а
 горотві́рний і горотво́рний
 гороутво́рення
 гороходро́барка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 горохолу́щення
 горохоо́чійник, -а
 горохопо́дібний
 горошкові́ддільник, -а
 горóшок, -шку
 горст, -у
 гортáнно-гло́тковий
 гортáнь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 гортéнзя, -ї, *ор.* -єю
 горю́чий
 Го́рський, -ого
 горьковча́нин, -а, *мн.* -áни, -áн
 госпдо́говір, -до́говору
 госпіталіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 госпіталізо́ваний
 госпіталізува́ти, -úю, -úєш, *не-
 док. і док.*
 го́спіталь, -ю, *ор.* -ем
 госпо́дар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і,
д. -ям
 господа́рство, -а
 господа́рський
 господа́рсько-адміністраті́вний
 господа́рсько-виробні́чий
 господа́рсько-економі́чний
 господа́рсько-політи́чний
 господа́рчий
 господа́рюва́ти, -ію́ю, -ію́єш
 госпрозраху́нок, -нку
 гост і ГОСТ *див.* держа́вний
 загальносою́зний ста́ндарт
 гості́нець, -нця, *ор.* -нцем
 гострі́ти, -рію́, -риш
 гострове́рхий

гострогу́бці, -ів
 гостродефі́цитний
 гострозара́зний
 гострозубі́ці, -ів
 гостроінфекці́йний
 гострокúтний, -а, -є
 гострокúтник, -а
 гостропубліци́стичний
 гостросепті́чний
 гостросюже́тний
 гот, -а, *мн.* -и, -ів
 Го́твальдов, -а
 готе́ль, -ю, *ор.* -ем
 готі́чний
 Го́тланд, -у
 готова́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 «Готівий до пра́ці й оборо́ни»,
 ГПО
 готівити, -влю́ю, -ви́ш, -вля́ть;
нак. -óв
 готівни́сть, -ності, *ор.* -ністю
 го́тський
 готтенто́т, -а, *мн.* -и, -ів
 готтенто́тський
 готува́ти, -úю, -úєш
 Го́тхоб, -а
 гофма́ршал, -а
 гофме́йстер, -а
 гофре́, *невідм., с.*
 гофр́ований
 гофрува́ти, -úю, -úєш
 гра, гри, *мн.* ігри, ігор
 граб, -а
 гра́бен, -а
 грабі́ж, -бежу́, *ор.* -беже́м
 грабі́жницький
 граблі-волоку́ша, граблів-во-
 локу́ші і грабелі́-волоку́ші
 грабу́нок, -нку
 гравелі́т, -у
 граве́р, -а
 граве́ць, -вця́, *ор.* -вце́м
 гравієвлóвлювач, -а, *ор.* -ем і
 гравіеулóвлювач
 граві́й, -ю, *ор.* -ем
 граві́йно-щебені́вий
 граві́йований
 гравіла́т, -у

гравіме́тр, -а
 гравіме́тричний
 гравіме́трія, -ї, *ор.* -єю
 граві́рований
 гравірува́льний
 гравірува́ти, -ю́ю, -ю́єш
 гравіта́ційно-градіє́нтний
 гравіта́ція, -ї, *ор.* -єю
 гравіто́н, -а, *мн.* -и, -ів
 гравіюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 гравію́ра, -и
 град, -а (одиниця виміру)
 град, -у (опади)
 града́ція, -ї, *ор.* -єю
 гради́рня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 гради́рований
 гради́рува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок. і док.*
 градіє́нт, -а
 градіє́нт-зо́нд, -а
 градієнтоме́тр, -а
 градобі́й, -бо́ю, *ор.* -бо́єм
 градові́двід, -во́ду
 градозахисни́й
 градонача́льний, -а
 градоно́сний
 градопа́д, -у
 граду́йбований
 гра́дус, -а, *гр.*
 гра́дусо-де́нь, -дня, *ор.* -днѐм
 граду́юва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок. і док.*
 гра-ко́нкурс, *гри-ко́нкурсу*
 грам, -а, *р. мн.* -ів, *г*
 грамати́каліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 грама́тико-сема́нтичний
 грама́тично пра́вильний
 грам-а́том, -а
 грамві́д'ємний
 грамдода́тний
 грам-еквіва́ле́нт, -а, *г-екв.*
 грамза́пис, -у
 грам-іо́н, -а
 грам-кало́рія, -ї, *ор.* -єю
 грам-ма́са, -и
 грам-моле́кула, -и, *моль*
 грамоме́тр, -а
 грамосантíméтр, -а

Гра́мота Президі́ї Верхо́вної
 Ра́ди Украї́нської РСР
 грамофо́нний
 грампла́стинка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -нок
 грам-ре́нтге́н, -а, *р. мн.* -ів, *г-Р*
 грам-си́ла, -и, *гс*
 гран, -а
 грана́тник, -а
 гранатоме́т, -а
 гранатомета́ння
 грандіо́зний
 граце́нтрований
 грані́ти, -нію́, -ні́ш, -німо́, -ніте́
 грани́чно допу́стимий
 грани́чно-мініма́льний
 грані́т, -у
 грані́тно-марму́ровий
 гранітоге́йс, -у
 граніто́левій
 граніто́ль, -ю, *ор.* -ем
 гранобаний
 гранодіо́рит, -у
 граноза́н, -у
 гран-прі́, *невідм., ч.*
 гранува́льня, і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 гранува́ти, -ю́ю, -ю́єш
 гранулі́т, -у
 грануломе́тричний
 грануломе́трія, -ї, *ор.* -єю
 грануло́тіпія, -ї, *ор.* -єю
 грануло́ці́т, -а, *мн.* -и, -ів
 грануло́юва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.
 грануля́ція, -ї, *ор.* -єю
 гранулю́ваний
 гранулю́бома, -и
 Гран-Ча́ко, *невідм.*
 грань, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 граптолі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 гратáж, -у, *ор.* -ем
 гра́ти, гра́ю, гра́єш
 гратча́стий
 графі́льний
 графі́ти, -флю́, -фі́ш, -фимо́,
 -фіте́, -фля́ть
 гра́фік, -а
 графі́т, -у

графітизація, -ї, *ор.* -єю
 графітизований
 графіті, *невідм., мн.*
 графітно-вугільний
 графітовмісний
 графіто-газовий
 графітоплáст, -у, *мн.* -и, -ів
 графітоподібний
 графічний
 гра́флений
 графоаналітичний
 графологічний
 графоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 графомáнія, -ї, *ор.* -єю
 графомéтрія, -ї, *ор.* -єю
 графомеханічний
 графостáтика, -и, *д.-м.* -ці
 графостатічний
 графоті́пія, -ї, *ор.* -єю
 гра́фський
 граціо́зний
 гра́ція, -ї, *ор.* -єю
 гребенéвий
 гребенезубий
 гребенеподібний
 гребенерозрівнювач, -а, *ор.* -ем
 гребенечесáльний
 гребені́стий
 гребеня́стий
 гребіне́ць, -нця́, *ор.* -нцém
 гребінча́сто-ямковий
 грéбінь, -беня, *ор.* -бенем
 гребті́, -бу́, -бéш, -бемó, -бетé;
мін. грі́б, грeблá
 грезéт, -у
 гре́йдер-елевáтор, гре́йдера-еле-
 вáтора
 грейдерóваний
 грейдерувáти, -у́ю, -у́еш
 гре́йзен, -у
 грейзеніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 гре́йпфрут, -а
 гре́йфер, -а
 гре́йферно-конвéйерний
 грек, -а, *мн.* -и, -ів
 грекі́ня, -і, *ор.* -єю
 гре́ко-католицький
 гре́ко-кіпрський
 гре́ко-персідський

гренадéрський
 Гренла́ндія, -ї, *ор.* -єю
 Гренла́ндське мо́ре
 Гренла́ндсько-ісла́ндський
 греці́зм, -у
 Гре́ція, -ї, *ор.* -єю
 Гре́цька Респу́бліка
 грибо́к, -бка́
 грибоподі́бний
 григоріáнський
 гри́жа, -і, *ор.* -єю
 гри́злі, *невідм., ч. і при вказуван-
 ні на самицю ж.*
 гри́зти, -зú, -зéш, -земó, -зетé
 грило́н, -у
 грим, -у
 гримі́ти, -млú, -мі́ш, -میمó,
 -митé, -мля́ть
 гримувáльний
 гримувáти, -у́ю, -у́еш
 гримúчникові́, -их
 грип, -у
 грипóзний
 гриф, -а
 гри́фель, -я, *ор.* -ем
 грифо́н, -а
 грифонáж, -у, *ор.* -ем
 грім, грóму
 Грінві́цький меридіáн
 Грінвіч, -а, *ор.* -ем
 грінка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -нкí, -но́к
 грі́ш, грошá, *ор.* грошém
 грог, -у
 грóдненський
 Грóдно, -а
 гроза́, -і, *р. мн.* гроз
 грóзненський
 Грóзний, -ого
 грозовідмі́тник, -а
 грозозахисний
 грозозáхист, -у
 грозоперемикáч, -á, *ор.* -ém
 гromáдсько-полі́тичний
 гromадя́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н,
 гр., гр-н
 гromадя́нство, -а
 гromадя́нська війна́
 гromадя́нськість, -кості́, *ор.* -кістю
 гromовідвід, -вóду

гроноподібний
 grosbúx, -а
 grosmэйстер, -а
 grosmэйстерський
 грот, -а
 гротéск, -у
 грот-щóгла, -и
 грóхот, -а (решето)
 грóхотити, -очú, -отйш, -отймó, -отитé
 грошéвий *див.* грошовий
 грошéво-кредітний
 грошéво-речовий
 грóші, -ей, *ор.* грішми і грошіма
 грошовий і *рідше* грошéвий
 грóбер, -а
 грубовóвний
 грубоволокнистий
 грубомéлений, *прикм.*
 грубосукóнный
 грубошéрстий
 грóдень, -дня, *ор.* -днем
 грóди, -éй, *д.* -ям, *ор.* -дьмі, *м.* -ях
 груднéвий
 грудочеревний
 грудь, -і, *ор.* -ддю, *м.* -і, *мн.* -і, -éй
 груздь, -я, *ор.* -ém і *рідше* грузд, -á, *ор.* -óm
 грузін, -а, *мн.* -и, -ів
 Грузинська Радянська Соціалістична Республіка, Грузинська РСР, ГрузРСР, ГРСР
 Грузинське телеграфне агентство, ГрузТАГ, -у, ГРУЗТАГ
 Гру́зія, -ї, *ор.* -ею
 грузнути, -ну, -неш; *мин.* груз, гру́зла і гру́знув, гру́знула
 грузький
 грунт, -у
 грунтобетóн, -у
 грунто́ваний
 грунтовірвнювач, -а, *ор.* -ем
 грунтово-агрохімічний
 грунтово-кліматичний
 грунтово-рослинний
 грунтовтóма, -и
 грунтозабірний
 грунтозахисний

ґрунтозмішувальний
 ґрунтозмішувач, -а, *ор.* -ем
 ґрунтозна́вство, -а
 ґрунтозна́вчий
 ґрунтоматері́ал, -у, *мн.* -и, -ів
 ґрунтообро́бний
 ґрунтопідпу́шувач, -а, *ор.* -ем
 ґрунтопіща́ний
 ґрунтопоглиблювальний
 ґрунтопоглиблювач, -а, *ор.* -ем
 ґрунтополіпшувальний
 ґрунтопрові́д, -вóду
 ґрунторозванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 ґрунторозпу́шення
 ґрунторозпу́шувальний
 ґрунторозпу́шування
 ґрунтотво́рний і ґрунтотві́рний
 ґрунтоутво́рювальний
 ґрунтоце́мент, -у
 ґрунтува́льний
 групéтто, *невідм., с.*
 групко́м, -у
 групкомсо́рг, -а
 групово́д, -а
 групбо́рг, -а
 групувáти, -úю, -úеш
 гру́ша, -і, *ор.* -ею
 грушанко́ві, -их
 груше́вий
 грушоподібний
 грю́ндерський
 грядá, -и́
 грядеві́двідний
 грядеві́ддільник, -а
 грядеві́dstійник, -а
 грядевло́влювач, -а, *ор.* -ем і грядеуло́влювач
 грядевололі́карня, -і, *ор.* -ею, *р.* *мн.* -рень
 грядзелі́карня, -і, *ор.* -ею, *р.* *мн.* -рень
 грядзелікува́льний
 грядеуло́влювач, -а, *ор.* -ем і грядевло́влювач
 грядзь, -і, *ор.* -ззю, *р.* *мн.* -зей
 грядзьовий
 Гуа́м, -у
 гуана́ко, *невідм., ч.*
 гуані́н, -у

гуа́но, *невідм., с.*
 Гуанчжо́у, *невідм.*
 гуа́ш, -і, *ор.* -шшю
 Гуаякі́ль, -ю (затока) і -я (міс-
 то), *ор.* -ем
 губа́, -і, *р. мн.* губ і губі́в
 губвико́нкoм, -у
 губерна́торський
 губе́рнія, -ї, *ор.* -єю
 губе́рнський
 губко́м, -у
 губно-губни́й
 губно-зубни́й
 губоподі́бний
 губоцві́ті, -их
 губчасти́й
 губерна́нтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 гугено́тський
 гуджара́тський
 гудзи́к, -а
 Гудзо́н, -у (річка)
 Гудзо́нова зато́ка
 гуді́ти, -ду́, -деш, -демо́, -дете́;
мін. -дів, -діла
 гудро́н, -у
 гудрона́ж, -у, *ор.* -ем
 гудрона́тор, -а
 гудроні́т, -у
 гудроно́ваний
 гудронува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 гуж, -а́, *ор.* -ём
 гужови́й
 гужи́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 гул, -у
 Гуліста́н, -а
 гуля́ш, -у́, *ор.* -ём
 гу́льден, -а
 гума́й, -ю́, *ор.* -ём
 гумбрі́н, -у
 гуміара́бік, -у
 гумігу́т, -у
 гумідру́к, -у, *м.* -ці
 гумікопа́л, -у
 гуміла́к, -у
 гуміно́вий
 гумі́т, -у
 гуміфіка́ція, -ї, *ор.* -єю

гумо́ваний
 гу́мово-метале́вий
 гумо́з, -у і гомо́з
 гумозмішувач, -а, *ор.* -ем
 гумолі́т, -у
 гу́мор, -у
 гумористични́й
 гумофо́с, -у
 гумува́ти, -у́ю, -у́еш
 гу́мус, -у
 гу́нн, -а, *мн.* -и, -ів
 гу́ннський
 Гу́р'ев, -а
 гу́р'євський
 гу́ркіт, -коту
 гурма́н, -а
 Гу́ро́н, -у
 гурт, -у і -а́ (група)
 гурт, -а́ (архітектурна деталь)
 гурто́житок, -тку
 гурто́к, -тка́
 гуртопра́в, -а
 гуса́рський
 гусенево́лвлювач, -а, *ор.* -ем і
 гусенеуло́влювач
 гу́сеничний
 гу́си, -ей, *д.* -ям, *ор.* -сьмі, *м.* -ях
 гуси́зм, -у
 гуси́тський
 гусі́вництво, -а
 гусі́вницький
 гу́ска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* гу́со́к
 гу́слі, -ів, *д.* -ям і гу́сла, -сел, *д.*
 -слам
 гу́сляр, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -а́м
 гу́снути, -не; *мін.* гус, гу́сла і
 гу́снув, гу́снула
 гу́сті, гуду́, гудеш, гудемо́, гу-
 дете́; *мін.* гув, гула́
 густово́вий
 густоволокни́стий
 гу́сто замішаний
 гу́сто-зеле́ний
 густоли́стий
 густомі́р, -а
 густона́селений
 густопла́вкість, -кості, *ор.* -кістю
 густопоса́джений
 густоросту́чий

густо-фіолéтовий
 густо-червóний
 густошéрстий
 гутапéрчевий
 гута́ція, -ї, *ор.* -єю

гуцу́л, -а, *мн.* -и, -ів
 гуцу́льський
 гучно́мовець, -вця, *ор.* -вцем
 гюйс, -а
 гюрза́, -й

Д

дава́ти, даю́, даéш, даемо́, дае́д
 да́вити, -влю́, -виш, -влять
 да́вним-да́вно, *присл.*
 да́вний, -я, -е
 да́вномину́лий
 да́вньоверхньо́німецький
 да́вньогре́цький
 да́вньору́ський
 Дагеста́н, -у
 дагеста́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Дагеста́нська Автоно́мна Радя́н-
 ська Соціалісти́чна Респуб-
 ліка, Дагеста́нська АРСР,
 ДагАРСР, ДАРСР
 дада́їзм, -у
 да́йм, -а
 Дака́р, -а
 Да́кка, -и, *д.-м.* -щці
 дакрі́л, -у
 да́ктиле-хоре́їчний
 дактилі́чний
 дактилогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 дактилоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 дактилоскопі́чний
 да́ктиль, -я, *ор.* -ем
 далáй-ла́ма, -и
 Далéкий Схід
 далекобійний
 далéко-далéко, *присл.*
 далекомі́р, -а
 Далекосхідна залі́зниця, ДСЗ
 далекося́жний
 далечина́, -й
 далечі́нь, -ї, *ор.* -нню
 Да́ллас, -а
 далматі́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців

далматі́нський
 далма́тський
 Далма́ція, -ї, *ор.* -єю
 Даля́нь, -я, *ор.* -ем
 да́льний, -я, -е
 да́льтоні́зм, -у
 да́льтон-пла́н, -у
 Дамáск, -а
 дама́ський
 дамені́т, -у
 дамо́клів меч, дамо́клового мечá
 дана́єць, -áйця, *ор.* -áйцем, *мн.*
 -áйці, -áйців
 дана́йський
 да́ний
 Да́нія, -ї, *ор.* -єю
 Дан-Ле́рі, *невідм.*
 да́нсинг, -у
 данті́ст, -а
 Да́нціг, -а
 да́нцігський
 дарвіні́зм, -у
 даргі́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 даргі́нський
 Дардане́лли, -éлл і -éллів
 дардане́льський
 Дар-е́с-Сала́м, -а
 дармо́їд, -а
 дарсонваліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 дарува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок. і док.*
 да́рчий
 Дар'я́льська ущели́на
 да́ти, дам, да́си, да́сть, дамо́,
 да́стé, даду́ть; *мін.* дав, далá
 да́то-вéксель, -я, *ор.* -ем
 датолі́т, -у
 дáтсько-іслáндський

дaтськo-пpу́ський
 дaтува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок. і док.*
 дaтчáнин, -a, *мн.* -áни, -áн
 дaтчик, -a
 Дaугaвпiлc, -a
 дaугaвпiлський
 дaфнiя, -ї, *ор.* -eю
 дaх, -y, *м.* -у́
 дaцзибáо, *невiдм., с.*
 дaшнáк, -á, *мн.* -й, -їв
 дбáти, дбáю, дбáеш (*про кoгo-щo, зa кoгo-щo*)
 двa, двoх, *д.* двoм, *ор.* двoмá, *м.* двoх; *ж.* двi, двoх
 двáдцятepo, -тьóх, *д.* -тьóм, *ор.* -тьoмá *і* -тьмá, *м.* -трьóх
 двaдцятигpaдyсний
 двaдцятигpaнний
 двaдцятигpaнник, -a
 двaдцятидвoхpiчний
 двaдцятий
 двaдцятикoпeчний
 двaдцятикyтний, -a, -e
 двaдцятикyтник, -a
 двaдцятилiтний, -я, -e
 двaдцятилiття, *р. мн.* -iть
 двaдцятипoвepхóвий
 двaдцятип'ятилiтний, -я, -e
 двaдцятип'ятилiття, *р. мн.* -iть
 двaдцятип'ятиpiчний
 двaдцятип'ятиpiччя, *р. мн.* -iч
 двaдцятип'ятитiсячний
 двaдцятиpiчний
 двaдцятиpiччя, *р. мн.* -iч
 двaдцятитoнний
 двáдцять, -тi *і* -тьóх, *д.* -тi *і* -тьóм, *ор.* -тьмá *і* -тьoмá, *м.* -тi *і* -трьóх
 двaнáдцятepo, -тьóх, *д.* -тьóм, *ор.* -тьoмá *і* -тьмá, *м.* -трьóх
 двaнáдцятигoдiнний
 двaнáдцятигpaнний
 двaнáдцятигpaнник, -a
 двaнáдцятий
 двaнáдцятикyтний, -a, -e
 двaнáдцятикyтник, -a
 двaнáдцятилiтний, -я, -e
 двaнáдцятипáлa кiшка
 двaнáдцятиpiчний

двaнáдцятиpiдний
 двaнáдцятиcклaдóвий
 двaнáдцять, -тi *і* -трьóх, *д.* -тi *і* -трьóм, *ор.* -тьмá *і* -тьoмá, *м.* -тi *і* -трьóх
 двéри, -eй, *д.* -ям, *ор.* -рми *і* -рiмa, *м.* -яx
 двéрцi, -рeць
 двiйка-бaйдáрка, двiйки-бaйдáрки
 двiйник, -á
 двiйчáстий
 Двiнá, -й
 двiнський
 двiстi, двoхcот, *д.* двoмстáм, *ор.* двoмaстáми, *м.* двoхстáх
 двiчi, *присл.*
 двoбáрвний
 двoбiй, -бóю, *ор.* -бóем
 двoбóртний
 двoвaлeнтний
 двoвiгнyтий
 двoвгнyтий
 двoвeслóвий
 двoвiпyклий
 двoвiдвáльний
 двoвiрш, -a, *ор.* -eм
 двoвiсний
 двoвáддя
 двoвyглeкiслий
 двoгaлyзeвий
 двoгвинтовий
 двoглáвий
 двoгoдiнний
 двoгoлóвий
 двoгoлócся
 двoгopбий
 двoгpaнний
 двoдeнний
 двoдiскoвий
 двoдiшнi, -ix
 двoдóльний
 двoдóмний
 двoдóбний
 двoé, двoх, *д.* двoм, *ор.* двoмá, *м.* двoх
 двoeбóрствo, -a
 двoeдiний
 двoeду́шний

двоєжѐнство, -а
 двожи́льний
 двозѐрний
 двозмінний
 двозна́чний
 двозя́брові, -их.
 двоїна́, -ї
 двої́стий
 двої́ти, двою́, двої́ш, двої́мо,
 двої́те; *нак.* дві́й
 двока́мерний
 двокиломе́тровий
 двоки́мнатний
 двоки́нний
 двокла́сний
 двоколі́йний
 двоколі́сний
 двокомпо́нентний
 двоко́нтурний
 двокопі́ті, -их
 двокопі́єчний
 двокорпу́сний
 двокра́пка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -пок
 двокра́тний
 двокри́лий
 двола́мповий
 дволі́тній, -я, -є
 дволі́ття, *р. мн.* -іть
 двоме́тровий
 двоми́сний
 двоми́сячний
 двомо́вний
 двомото́рний
 двонапівпе́ріодний
 двонасі́нний
 двоо́кис, -у
 двоо́ксид, -у
 двоопу́клий
 двопа́латний
 двопа́лубний
 двопа́ртийний
 двопе́рстий
 двопі́лля
 двопі́льний
 двопа́новий
 двоповерхо́вий
 двопозиці́йний
 двополю́сний
 двопроти́нно-радіоакти́вний

двора́збо́вий
 дво́річний
 дво́річчя, *р. мн.* -іч
 дво́рбовий
 дво́роторний
 дво́рушницький
 дво́рядко́вий
 дво́рядний
 дво́рянин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 дво́рянський
 двосекці́йний
 двосе́рійний
 двосі́м'ядо́льний
 двоспа́льний
 двостате́вий
 двоство́льний
 двосто́пний
 двосту́лковий
 двоступе́невий
 двоступі́нчастий
 двоступі́нчатий
 двохи́лий
 двотавро́вий
 двота́ктний
 двота́ктовий
 двоти́жне́вик, -а
 двото́мник, -а
 двофа́зно-модульо́ваний
 двофо́кусний
 двофю́зеля́жний
 двоха́ктний
 двохарши́нний
 двоха́томний
 двохви́лінний
 двохві́ст, -во́ста
 двохеле́ктродний
 двохелеме́нтний
 двохмі́льйо́нний
 двохмі́льярдний
 двохопо́рний
 двохо́снoвний
 двохо́сьовий
 двохо́стий
 двохсо́тлітній, -я, -є
 двохсо́тлі́ття, *р. мн.* -іть
 двохсо́тмі́льйо́нний
 двохсо́трі́чний
 двохсо́трі́ччя, *р. мн.* -іч
 двохсо́тті́сячний

двохтісячний
 двох'ярусний
 двоциліндровий
 двоцильовий
 двочлén, -а
 двочлénний
 двошлюбний
 двоюридний
 двоякий
 деавтоматизація, -ї, -ор. -єю
 де б
 дебаркадér, -а
 дебáти, -ів
 дебільний
 дебіторський
 деблокований
 Дéбрецен, -а
 дéбреценський
 дé б таки
 дé б то не було
 дебурбér, -а
 дебют, -у
 дебютáнт, -а
 дебютувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 девальвований
 девальвувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 деванáгарі, *невідм., с.*
 девіація, -ї, ор. -єю
 девон, -у
 девонський
 дев'яно́стий
 дев'яно́сто, р., д., ор., м. -а
 дев'яно́столітній, -я, -е
 дев'яно́століття, р. мн. -іть
 дев'яно́сторічний
 дев'яно́сторіччя, р. мн. -іч
 дев'ятеро, -тьо́х, д. -тьо́м, ор.
 -тьо́ма і -тьма́, м. -тьо́х
 Дев'яте січня
 дев'ятибáльний
 дев'ятигра́дусний
 дев'ятигра́нний
 дев'ятигра́нник, -а
 дев'я́тий
 дев'ятикля́сник, -а
 дев'ятику́тний, -а, -е
 дев'ятику́тник, -а

дев'ятилітній, -я, -е
 дев'ятиме́тровий
 дев'ятимісячний
 дев'ятиповерхо́вий
 дев'ятирічка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -чок
 дев'ятирі́чний
 дев'ятисо́тий
 дев'ятна́дцятеро, -тьо́х, д. -тьо́м,
 ор. -тьо́ма і -тьма́, м. -тьо́х
 дев'ятна́дцятий
 дев'ятна́дцятилітній
 дев'ятна́дцятирі́чний
 дев'ятна́дцять, -ти і -тьо́х, д.
 -ти і -тьо́м, ор. -тьма́ і -тьо-
 ма́, м. -ти і -тьо́х
 дев'ятсо́т, -тисо́т, д. -тиста́м, ор.
 -тьмаста́ми і -тьомаста́ми, м.
 -тиста́х
 дев'ять, -ті і -тьо́х, д. -ті і -тьо́м,
 ор. -тьма́ і -тьо́ма, м. -ті і -тьо́х
 дегаза́ційно-обмива́льний
 дегаза́ція, -ї, ор. -єю
 дегазува́ти, -ýю, -ýеш, *недок.* і
док.
 дегельмінтиза́ція, -ї, ор. -єю
 дегенера́тивний
 дегідрата́ція, -ї, ор. -єю
 дегідра́ція, -ї, ор. -єю
 дегідробензо́л, -у
 дегідрогена́з, -у, мн. -и, -ів
 дегідрогеніза́ція, -ї, ор. -єю
 дегідрува́ння
 деграда́ція, -ї, ор. -єю
 деградува́ти, -ýю, -ýеш, *недок.* і
док.
 дегрeсія, -ї, ор. -єю
 дегума́ніза́ція, -ї, ор. -єю
 дегумува́ти, -ýю, -ýеш
 дегуста́ція, -ї, ор. -єю
 дегустува́ти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 дедáлі, *присл.*
 дéдвейт, -у
 дедеро́н, -у
 дедиференціа́ція, -ї, ор. -єю
 дедрама́тиза́ція, -ї, ор. -єю
 дедукти́вний
 деду́кція, -ї, ор. -єю

деемультування
 деемультсація, -ї, *ор.* -єю
 деескалація, -ї, *ор.* -єю
 дегістмологізація, -ї, *ор.* -єю
Дежньова мис
 де ж таки
 дезабілье, *невідм., с.*
 дезавуйований
 дезавувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 дезаміаза, -и, *мн.* -ази, -аз
 дезертирувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 дезидерата, -и, *мн.* -ати, -ат
 дезинсекція, -ї, *ор.* -єю
 дезинтеграція, -ї, *ор.* -єю
 дезинфекційно-промивальний
 дезинфекція, -ї, *ор.* -єю
 дезинфікований
 дезинфікувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 дезинфікуючий
 дезинформація, -ї, *ор.* -єю
 дезинформувати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
 дезкамера, -и
 дезодорація, -ї, *ор.* -єю
 дезоксирибонуклеїнова кислота
 дезорганізаторський
 дезорганізація, -ї, *ор.* -єю
 дезорганізований
 дезорганізувати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
 дезорієнтація, -ї, *ор.* -єю
 дезорієнтований
 дезорієнтувати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
 дезурбанізм, -у
 деіонізація, -ї, *ор.* -єю
 деїзм, -у
 дійстичний
 дейдвуд, -а
 дейтерій, -ю, *ор.* -єм
 дейтоплазма, -и
 дейтрон, -а
 дек, -а
 декабристський
 декагон, -а
 декаграм, -а, *р. мн.* -ів, *дж*

декаданс, -у
 декадентизм, -у
 декадентство, -а
 декадентсько-формалістичний
 декаедр, -а
 декалін, -у
 декалітр, -а, *дал, дкл*
 декалькований
 декалькоманія, -ї, *ор.* -єю
 декалькувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 декальцинація, -ї, *ор.* -єю
 декаметр, -а, *дам, дкм*
Декан, -у (плоскогір'я)
 деканат, -у
 декантація, -ї, *ор.* -єю
 декапування
 декарбосилаза, -и, *мн.* -ази, -аз
 декарбосилування
 декарбонізація, -ї, *ор.* -єю
 декатирований
 декатировальний
 декатирований
 декатірувати, -ірую, -іруєш,
недок. і док.
 декатонна, -и
 декатрон, -а
 декваліфікуватися, -ююся, -юєш-
ся, недок. і док.
 декель, -я, *ор.* -ем
 декілька, декількох, *д.* декіль-
 ком, *ор.* декількома
 декламація, -ї, *ор.* -єю
 декламувати, -юю, -юєш
Декларація Ради [представ-
ників] комуністичних і робіт-
ничих партій соціалістичних
країн
Декларація прав дитини
Декларація прав людини і гро-
мадянина
Декларація прав народів Росії
Декларація прав трудящого
і експлуатованого народу
Декларація про заборону засто-
сування ядерної і термоядер-
ної зброї
Декларація про зміцнення миру
і безпеки в Європі

Декларація про зміцнення між-
 нардної безпеки
 декларувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док. (що)
 декласований
 декласуватися, -уюся, -уєся,
недок. і док.
 деклінація, -ї, *ор.* -єю
 деклінометр, -а
 декодування
 декокт, -у
 деколи, *присл.*
 деколонізація, -ї, *ор.* -єю
 декольте, *невідм., с.*
 декомпенсація, -ї, *ор.* -єю
 декомпозер, -а
 декомпресія, -ї, *ор.* -єю
 декор, -у
 декоративно-оздоблювальний
 декоративно-прикладний
 декорация, -ї, *ор.* -єю
 декорований
 декортикація, -ї, *ор.* -єю
 декорум, -у
 декрет, -у
 декретований
 Декрет про землю
 Декрет про мир
 декретувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 декстран, -у
 декстрин, -у, *мн.* -и, -ів
 делябіалізація, -ї, *ор.* -єю
 делявар, -а, *мн.* -и, -ів
 делегатський
 делегация, -ї, *ор.* -єю
 делегований
 делегувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 Делі, *невідм.*
 делійський
 делікатес, -у
 делікт, -у
 делімітація, -ї, *ор.* -єю
 делювіальний
 делювій, -ю, *ор.* -єм
 дельта-імпульс, -у
 дельта-метал, -у
 дельта-оператор, -а

дельта-промені, -ів
 дельта-функція, -ї, *ор.* -єю
 дельта-частинки, -нок
 дельтоподібний
 дельфін, -а (тварина) і -у (стиль
 плавання)
 демагогія, -ї, *ор.* -єю
 демаркаційний
 демарш, -у, *ор.* -ем
 демаскований
 демаскувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 демілітаризація, -ї, *ор.* -єю
 демілітаризований
 демілітаризувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
 демісія, -ї, *ор.* -єю
 деміург, -а
 демобілізаційний
 демобілізація, -ї, *ор.* -єю
 демобілізований
 демобілізувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
 демографічний
 демографія, -ї, *ор.* -єю
 демограф-статистик, демогра-
 фа-статистика
 демодуляція, -ї, *ор.* -єю
 демократизація, -ї, *ор.* -єю
 демократизм, -у
 демократизований
 демократизувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
 Демократична дія, ДД (партія
 Венесуели)
 Демократична інституціоналіст-
 ська коаліція, ДІК (Еква-
 дор)
 Демократична партія, ДП
 (КНДР, Польща, США, Сей-
 шельські Острови та ін.)
 Демократична партія Ботсвани,
 ДПБ
 Демократична партія БСК,
 ДП БСК
 Демократична партія Гвінеї,
 ДПГ
 Демократична партія Індонезії,
 ДПІ

- Демократична Республіка Мадагаскар, ДРМ
- Демократична Республіка Сан-Томе і Принсіпі
- Демократична Республіка Судан, ДРС
- Демократична селянська партія Німеччини, ДСПН (НДР)
- Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка, ДСРШЛ
- Демократичний союз народів Фінляндії, ДСНФ
- демонетизація, -ї, ор. -єю
- демонізм, -у
- демонологічний
- демонологія, -ї, ор. -єю
- демонстрант, -а
- демонстрація, -ї, ор. -єю
- демонструвати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*
- демонтаж, -у, ор. -ем
- демонтажно-монтажний
- демонтований
- демонтувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
- деморалізація, -ї, ор. -єю
- деморалізований
- деморалізувати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*
- демос, -у
- демпінг, -у, м. -у
- демпфер, -а
- демультиплікатор, -а
- демуніципалізація, -ї, ор. -єю
- демутация, -ї, ор. -єю
- денатуралізація, -ї, ор. -єю
- денатуралізований
- денатуралізувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
- денатурант, -у
- денатурат, -у
- денатурація, -ї, ор. -єю
- денацифікація, -ї, ор. -єю
- денацифікований
- денацифікувати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*
- денаціоналізація, -ї, ор. -єю
- денаціоналізований
- денаціоналізувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
- дєнді, *невідм., ч.*
- дендрарій, -ю, ор. -єм
- дендрит, -а
- дендроїдний
- дендрологічний
- дендрологія, -ї, ор. -єю
- дендрометричний
- дендрометрія, -ї, ор. -єю
- дендропарк, -у
- дендрофлора, -и
- де-небудь, *присл.*
- де-не-де, *присл.*
- денервувати, -ую, -уєш
- денівеляція, -ї, ор. -єю
- денікінський
- денікінщина, -и
- денітрація, -ї, ор. -єю
- денітрифікація, -ї, ор. -єю
- денітрифікуючий
- дєнний
- деномінативний
- деномінація, -ї, ор. -єю
- денонсація, -ї, ор. -єю
- денонсований
- денонсувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
- денсиметрія, -ї, ор. -єю
- дєнтальний
- дєнтін, -у
- денудация, -ї, ор. -єю
- денщик, -а
- день, дня, ор. днем, р. мн. днів
і рідше день
- День Аерофлоту
- День будівельника
- День визволення Африки
- День винахідника і раціоналізатора
- день від дня
- День Військово-Морського Флоту СРСР
- День військ протиповітряної оборони країни
- День геолога
- день-другий
- День енергетика
- день за днем

День залізничника
 День знань
 День Конституції СРСР
 День космонавтики
 день кризь день
 День машинобудівника
 День медичного працівника
 День меліоратора
 День металурга
 День міжнародної солідарності
 трудящих (1 Травня, Перше
 травня)
 День народження В. І. Леніна
 День народження Всесоюзної
 піонерської організації імені
 В. І. Леніна
 День народження комсомолу
 День пам'яті В. І. Леніна
 День Паризької комуні
 День повітряного флоту СРСР
 день по дню
 День працівників автомобіль-
 ного транспорту
 День працівників житлово-ко-
 мунального господарства і по-
 бутового обслуговування на-
 селення
 День працівників легкої про-
 мисловості
 День працівників лісу
 День працівників морського і
 річкового флоту
 День працівників нафтової і га-
 зової промисловості
 День працівників сільського гос-
 подарства і переробної про-
 мисловості агропромислового
 комплексу
 День працівників торгівлі
 День преси
 день при дні
 День прикордонника
 День профспілкових дій за
 мир
 День радіо, свято працівників
 усіх галузей зв'язку
 День радянського кіно
 День Радянської Армії і Вій-
 ськово-Морського Флоту

День радянської міліції
 День радянської молоді
 День радянської науки
 День ракетних військ і артиле-
 рії
 День рибалки
 День танкістів
 день у день
 День утворення Союзу Радян-
 ських Соціалістичних Респуб-
 лік
 День учителя
 День фізкультурника
 День хіміка
 День шахтаря
 деонтологія, -ї, *ор.* -єю
 депарафінізація, -ї, *ор.* -єю
 департамент, -у
 деперсоналізація, -ї, *ор.* -єю
 депігментація, -ї, *ор.* -єю
 деплазмоліз, -у
 депо, *невідм., с.*
 депозит, -у
 депозитарій, -ю, *ор.* -єм
 деполімеризація, -ї, *ор.* -єю
 деполаризація, -ї, *ор.* -єю
 депонент, -а
 депонентський
 депонований
 депонувати, -ую, -уєш, *недок. і*
док.
 депорт, -у
 депортація, -ї, *ор.* -єю
 депресія, -ї, *ор.* -єю
 депутатський
 дератизація, -ї, *ор.* -єю
 дёрбі, *невідм., с.*
 дёрвші, -а, *ор.* -єм
 дереалізація, -ї, *ор.* -єю
 деревій, -ю, *ор.* -єм
 деревляни, -ян і *древляни*
 деревобетон, -у
 деревобетонний
 деревоволокнистий
 дерево-декоративний
 дерево-земляний
 деревонасадження, *р. мн.* -ень
 деревообробний
 деревопереробний

деревоподібний
 дереворіт, -а (гравюра) *i* -у
 (техніка виконання)
 дереворіз, -а (гравюра) *i* -у (тех-
 ніка виконання)
 деревостій, -тою, *ор.* -тоєм
 деревоточець, -ця, *ор.* -ццем
 дерево-чагарниковий
 дерев'яно-бетонний
 деревен, -рну (шар ґрунту з тра-
 вою)
 дерен, -рену (кизил)
 Держава Бахрейн
 держава-буфер, держави-бу-
 фера
 Держава Ізраїль
 Держава Катар
 Держава Кувейт
 Держава Маврікій
 Держава-місто Ватікан
 Державна автомобільна інспек-
 ція, Державтоінспекція, -ї,
ор. -єю, ДАІ
 Державна дума
 Державна комісія в справі елек-
 трифікації Росії, ГОЕЛРО
 Державна комісія по запасах
 корисних копалин при Раді
 Міністрів СРСР, ДКЗ СРСР
 Державна комісія СРСР по на-
 гляду за безпечним веденням
 робіт в атомній енергетиці,
 Держатоменергонагляд, -у
 Державна премія СРСР (УРСР)
 Державна рада СРР
 державна районна електростан-
 ція, ДРЕС
 Державна санітарна інспекція,
 Держсанінспекція, -ї, *ор.* -єю,
 ДСІ
 Державне інформаційне бюро
 (Кіпр)
 Державний агропромисловий
 комітет СРСР (УРСР), Держ-
 агропром (-у) СРСР (УРСР)
 Державний арбітраж при Ра-
 ді Міністрів СРСР (УРСР),
 Держарбітраж (-у) СРСР
 (УРСР)

Державний архівний фонд, ДАФ
 Державний банк СРСР, Держ-
 банк (-у) СРСР
 Державний будинок радіомов-
 лення й звукозапису, ДБРЗ
 Державний герб СРСР (УРСР)
 Державний Гімн СРСР (УРСР)
 державний загальносоюзний
 стандарт, гост, -у *i* ГОСТ, -у
 державний Знак якості
 Державний комітет оборони
 СРСР, ДКО
 Державний комітет по цивільно-
 му будівництву й архітектурі
 при Держбуді СРСР, Держ-
 цивільбуд, -у
 Державний комітет СРСР по
 використанню атомної енер-
 гії
 Державний комітет СРСР по гід-
 рометеорології і контролю
 природного середовища, Держ-
 комгідромет, -у
 Державний комітет СРСР по
 зовнішніх економічних зв'яз-
 ках, ДКЕЗ
 Державний комітет СРСР по ма-
 теріальних резервах, Держ-
 комрезерв (-у) СРСР
 Державний комітет СРСР по
 народній освіті, Держкомосві-
 ти СРСР
 Державний комітет СРСР по
 науці і техніці, ДКНТ
 Державний комітет СРСР по
 стандартах, Держкомстан-
 дарт (-у) СРСР
 Державний комітет СРСР (УРСР)
 по виробничо-технічному
 забезпеченню сільського гос-
 подарства
 Державний комітет СРСР (УРСР)
 по забезпеченню нафтопро-
 дуктами, Держкомнафтопро-
 дукт (-у) СРСР (УРСР)
 Державний комітет СРСР (УРСР)
 по іноземному туризму,
 Держкомінтурист (-а) СРСР
 (УРСР)

- Державний комітет СРСР (УРСР) по кінемаграфії, Держкіно СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по лісовому господарству, Держлісгосп (-у) СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по матеріально-технічному постачанню, Держпостач (-у) СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по нагляду за безпечним веденням робіт у промисловості й гірничому нагляду, Держгіртехнагляд (-у) СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по праці і соціальних питаннях, Держкомпраця СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по професійно-технічній освіті, Держпрофосвіта СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по телебаченню й радіомовленню, Держтелерадіо СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) по цінах, Держкомцін СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) у справах будівництва, Держбуд (-у) СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР (УРСР) у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі, Держкомвидав (-у) СРСР (УРСР)
- Державний комітет СРСР у справах винаходів і відкриттів, Держкомвинаходів
- Державний комітет УРСР по охороні природи, Держкомприрода УРСР
- Державний комітет УРСР по праці, Держкомпраця УРСР
- Державний плановий комітет СРСР (УРСР), Держплан (-у) СРСР (УРСР)
- Державний прапор СРСР (УРСР)
- Державні збори (УНР) державно-адміністративний державно-колгоспний державно-монополістичний державно-правовий
- держално, -а, *р. мн.* -алн
- держарбітраж, -у, *ор.* -ем
- держати, -жү, -жйш, -жимб, -житє, -жать
- держбюджет, -у
- держгосп, -у
- держидерево, -а
- держконтроль, -ю, *ор.* -ем
- держстрах, -у
- держфонд, -у
- дериват, -а
- дериватор-трикутник, дериватора-трикутника
- деривація, -ї, *ор.* -єю
- дерик-кран, -а
- дерматин, -у
- дерматит, -у
- дерматоген, -у
- дерматоз, -у
- дерматологічний
- дерматологія, -ї, *ор.* -єю
- дерматомікоз, -у
- дерматоміцет, -а, *мн.* -и, -ів
- дермографізм, -у
- дермодід, -а
- дермокосметологія, -ї, *ор.* -єю
- дермоскопія, -ї, *ор.* -єю
- дерново-глеєвий
- дерново-підзолистий
- дерново-торф'янистий
- дернознаміач, -а, *ор.* -ем
- дерноріз, -а
- дєрти, -рү, -рєш, -ремб, -ретє
- десант, -у
- десантно-транспортний
- десегрегація, -ї, *ор.* -єю
- деселерометр, -а
- десенсибілізація, -ї, *ор.* -єю
- десерт, -у

десилікація, -ї, *ор.* -єю
 десинхронізація, -ї, *ор.* -єю
 десквамація, -ї, *ор.* -єю
 дескриптивний
 дескриптор, -а
 дескрипція, -ї, *ор.* -єю
 десмоліз, -у
 десмологічний
 десмологія, -ї, *ор.* -єю
 Десна, -й, *кл.* Дёсно
 деснянський
 десольватація, -ї, *ор.* -єю
 десорбція, -ї, *ор.* -єю
 деспіралізація, -ї, *ор.* -єю
 деспотизм, -у
 деспотія, -ї, *ор.* -єю
 дестабілізувати, -ую, -уєш, *не-
 док. і док.*
 деструкція, -ї, *ор.* -єю
 десублімація, -ї, *ор.* -єю
 десульфитація, -ї, *ор.* -єю
 десульфуріяція, -ї, *ор.* -єю
 десятирічний
 десятиборство, -а
 десятиградусний
 десятигранний
 десятигранник, -а
 десятиденка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 десятиденний
 десятий
 десятикілометрівка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
 десятикілометровий
 десятикласний
 десятикласник, -а
 десятикопечний
 десятикратний
 десятикутний, -а, -е
 десятикутник, -а
 десятилітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 десятилітній, -я, -є
 десятиліття, *р. мн.* -іть
 десятиметровий
 десятимісячний
 десятина, -и, дес.
 десятипільний
 десятиповерховий

десятиразовий
 десятирічка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -чок
 десятирічний
 десятиріччя, *р. мн.* -іч
 десятирядний
 десятискладовий
 десятиствольний
 десятитонний
 десятковий
 десяток, -тка
 десьять, -ті і -тьох, *д.* -ті і -тьом,
ор. -тьма і -тьома, *м.* -ті і
 -тьох
 десь-не-десь, *присл.*
 десь-то, *присл.*
 де-таки, *присл.*
 деталізація, -ї, *ор.* -єю
 деталізований
 деталізувати, -ую, -уєш, *недок.
 і док.*
 деталь, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 детектив, -а (агент) і -у
 (твір)
 детективно-пригодницький
 детектор-модулятор, детектора-
 модулятора
 детектування
 детермінант, -а
 детермінація, -ї, *ор.* -єю
 детермінізм, -у
 детерміновано-статистичний
 детермінологізація, -ї, *ор.* -єю
 дё-то, *присл.*
 детонатор, -а
 детонаційно-підсилювальний
 детонація, -ї, *ор.* -єю
 детоніт, -у, *мн.* -и, -ів
 детонуметр, -а
 детонувати, -ую, -уєш, *недок. і
 док.*
 детрит, -у
 детритоїдна тварина
 Детройт, -а
 де-факто, *присл.*
 дефекат, -у
 дефекатор, -а
 дефекція, -ї, *ор.* -єю

дефэкт, -у
 дефектолагічний
 дефектолагія, -і, *ор.* -эю
 дефектоскапічний
 дефектоскапія, -і, *ор.* -эю
 дефензіва, -и
 дефібратор, -а
 дефібрэр, -а
 дефібрилятор, -а
 дефінітыв, -у
 дефініцыя, -і, *ор.* -эю
 дефіс, -а
 дефіцыт, -у
 дефлегмацыя, -і, *ор.* -эю
 дефляцыя, -і, *ор.* -эю
 дефоліант, -у, *мн.* -и, -ів
 дефоліацыя, -і, *ор.* -эю
 дефометр, -а
 деформацыйна-міцнісны
 деформацыя, -і, *ор.* -эю
 деформаваны
 деформаваты, -ўю, -ўэш, *недок.*
і док.
 дефосфарацыя, -і, *ор.* -эю
 дефростацыя, -і, *ор.* -эю
 дехкан, -а
 дехканын, -а, *мн.* -аны, -ан
 дехканскы
 дехлорацыя, -і, *ор.* -эю
 дехлораваны
 дехлораваты, -ўю, -ўэш, *недок.*
і док.
 дехрыстанізацыя, -і, *ор.* -эю
 дэхто, дэкога, дэкому, дэкім (з
 дэкім, дэ з кім), на дэкому
 (на дэкім, дэ на кому, дэ на
 кім)
 децемвірат, -у
 децэнтралізацыя, -і, *ор.* -эю
 децэнтралізм, -у
 децэнтралізаваны
 децэнтралізуваты, -ўю, -ўэш, *не-*
док. і док.
 децэнтрацыя, -і, *ор.* -эю
 децыбэл, -а, ДБ
 децыграм, -а, *р. мн.* -ів, дг
 децылітр, -а, дл
 децымацыя, -і, *ор.* -эю
 децыметр, -а, дм

дэчынь, дэчынога, дэчыному, дэ-
 чыім, на дэчыному (на дэчыім,
 дэ на чыіному, дэ на чыім); *ж.*
 дэчыня, дэчынеі, дэчыій, дэчыню,
 на дэчыій (дэ на чыій); *с.* дэ-
 чыне, дэчынога; *мн.* дэчыі, дэ-
 чыіх

дешифраваны
 дешифраваты, -ўю, -ўэш, *недок.*
і док.

дэшо, дэчога, дэчому, дэчым (з
 дэчым, дэ з чым), на дэчому
 (на дэчым, дэ на чому, дэ на
 чым)

де-юре, *присл.*

дэякы, дэякога, дэякому, дэ-
 якім, на дэякому (на дэякім,
 дэ на якому, дэ на якім); *ж.*
 дэяка, дэякоі, дэякі, дэякою,
 на дэякі (дэ на які); *с.* дэ-
 яке, дэякога; *мн.* дэякі, дэ-
 якіх

джаз, -у
 джаз-банд, -у
 джаз-оркэстр, -у
 джайнізм, -у
 Джайпур, -а
 Джакарта, -и
 Джамбул, -а
 джамбульскы
 Джаната парті, ДП (Індыя)
 джбан, -а і дзбан
 джгут, -а
 джгутыконсець, -сця, *ор.* -сцем,
мн. -сці, -сців

Джекказган, -а
 джекказганскы
 Джеймстаун, -а
 джейран, -а
 джем, -у
 джэмпэр, -а
 джэнтльмэн, -а
 джэнтльмэнскы
 джерелазнаўства, -а
 джерэльны
 джерэлье, -я, *р. мн.* -лець
 джэрсі, *невідм., с.*
 джэспіліт, -у
 джигіт, -а

Джиза́к, -а
 джиза́цький
 джимкроуї́зм, -у
 джин, -а (машина; дух)
 джин, -у (горілка)
 джингої́зм, -у
 джінси, -ів
 Джібу́ті, *невідм.*
 джмі́ль, джмеля́, *ор.* джмелём
 джок, -у
 джо́кер, -а
 Джок'яка́рта, -и
 Джомолу́нга, -и
 джонатан, -у (*сорт*)
 джо́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 Джо́рджтаун, -а
 джо́уль, -я, *ор.* -ем, Дж
 джо́уль-секунда, -и, Дж · с
 джуга́ра, -ї
 джу́нгли, -ів
 джу́ра, -и, *ч.*
 джут, -у
 дзбан, -а і джбан
 дзвені́ти, -ню́, -ніш, -нимо́, -нитё
 дзві́нкий
 дзві́нкогосі́й
 дзвіно́к, -нка
 дзвоникоподі́бний
 дзвони́ти, -ню́, -ниш
 Дзержа́їнськ, -а
 дзерка́льно відобра́жений
 дзерка́льно-лі́нзовий
 дзерка́льно-симетри́чний
 дзерка́льно чі́стий
 дзе́ркальце, -я, *р. мн.* -лець
 дзе́та-потенці́ал, -у
 дзе́та-фу́нкція, -ї, *ор.* -єю
 дзижча́ти, -ча́ть, -ча́ть
 Дзідзі́ Цусі́н (Японія)
 дзот, -у
 дзюдо́, *невідм., с.*
 дзюдої́ст, -а
 дзю́ркіт, -коту
 дзюрча́ти, -ча́ть, -ча́ть
 дзьоб, -а
 дива́н-лі́жка, дива́на-лі́жка
 диверге́нція, -ї, *ор.* -єю
 диверсифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 диверсі́йно-терористич́ний

диверсі́йно-шпи́гунський
 диве́рсія, -ї, *ор.* -єю
 дивертисме́нт, -у
 диві́тися, -влю́ся, -ви́шся,
 -вля́ться
 дивіде́нд, -у, *мн.* -и, -ів
 дивізіо́н, -у
 дивізі́я, -ї, *ор.* -єю
 дивізо́р, -а
 дивіні́л, -у
 дивува́тися, -у́юся, -у́єшся (*ко-
му, чому, з кого-чого*)
 дигексагона́льно-піра́мідальний
 дигенети́чний
 дигібри́д, -а
 дигіта́ліс, -у
 дигре́сія, -ї, *ор.* -єю
 дидакти́зм, -у
 диодо́кеаедр, -а
 диза́йн, -у
 диза́йнер, -а
 дизасоціа́ція, -ї, *ор.* -єю
 дизелебуді́вний
 дизелебудува́ння
 дізель, -я, *ор.* -ем
 дізель-аккумулято́рний
 дізель-генера́тор, -а
 дізель-електри́чний
 дізель-електрогазо́турбі́нний
 дізель-електроста́нція, -ї, *ор.*
 -єю
 дізель-електрохі́д, -хода
 дізель-мо́лот, -а
 дізель-мото́р, -а
 дізель-мото́рний
 дізель-по́їзд, -а
 дізель-тролейво́з, -а
 дизенте́рія, -ї, *ор.* -єю
 диз'ю́нктивний
 диз'ю́нкція, -ї, *ор.* -єю
 ди́кобра́з, -а
 ди́коросли́й
 дикт, -у
 дикта́нт, -у
 дикта́т, -у
 дикта́торський
 ди́кторський
 ди́ктофо́н, -а
 ди́кунський

- дікція, -ї, *ор.* -єю
 дилато́граф, -а
 дилатомéтрія, -ї, *ор.* -єю
 дилéма, -и
 дилетанти́зм, -у
 дилетáнтство, -а
 дилетáнтський
 диліжа́нс, -а
 дилóгія, -ї, *ор.* -єю
 дима́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 диметила́мін, -у
 димéтрія, -ї, *ор.* -єю
 димі́ти, -млю́, -мі́ш, -мимó, -митé, -мля́ть
 Димі́тровград, -а
 Димі́тровська кому́ністична спілка мо́лоді, ДКСМ
 димінуéндо, *присл.*
 димі́ти, -млю́, -мі́ш, -мимó, -митé, -мля́ть
 димовідві́д, -во́ду
 димовлóвлювач, -а, *ор.* -ем і ди-
 моу́лвлювач
 димога́рний
 димомаскува́льний
 димопрові́д, -во́ду
 диморфі́зм, -у
 димосóс, -а
 димоу́лвлювач, -а, *ор.* -ем і ди-
 мовлóвлювач
 димча́сто-сірий
 дімчато-сірий
 ді́на, -и, *дин, дн* (одиниця ви-
 міру)
 динамі́зм, -у
 динамі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 динамі́чний
 дина́мо, *невідм., с.*
 дина́мовець, -вця, *ор.* -вцем
 динамогра́ма, -и
 динамо́граф, -а
 динамокардіогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 дина́мо-маши́на, -и
 динамометамо́рфізм, -у
 динамо́метр, -а
 динамомéтрія, -ї, *ор.* -єю
 динамо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 динамоскопі́чний
 дина́р, -а
 ді́нас, -у
 дина́стія, -ї, *ор.* -єю
 дина́трóн, -а
 ді́нго, *невідм., ч. і при вказуван-
 ні на самицю ж.*
 дині́тробензо́л, -у
 дині́тротолуо́л, -у
 дині́трохлорбензо́л, -у
 динóд, -а
 динотéрій, -я, *ор.* -єм
 дипепти́д, -у, *мн.* -и, -ів
 дипкур'е́р, -а
 дипло́їд, -а
 диплоко́к, -а, *мн.* -и, -ів
 дипло́м, -а
 дипломатич́ний
 диплома́тія, -ї, *ор.* -єю
 дипóль, -я, *ор.* -ем
 дипóльно-осьо́вий
 дипта́нк, -а
 ді́птих, -а
 дирéкт, -у
 директорáт, -у
 директо́рія, -ї, *ор.* -єю
 дирéктор-розпорядник, директо-
 ра-розпорядника
 дирекціо́н, -а
 ди́ригентсько-хорови́й
 ди́ригува́ти, -у́ю, -у́єш
 ди́рижаблебудівни́й
 ди́рижаблебудува́ння
 ди́рижа́бль, -у, *ор.* -ем
 дисахарі́д, -у, *мн.* -и, -ів
 дисба́ланс, -у
 дисга́рмоні́йний
 дисга́рмоніюва́ти, -ю́є
 дисга́рмонія́, -ї, *ор.* -єю
 дисга́рмонува́ти, -у́є
 дисидéнт, -а
 дисидéнтський
 дисимі́люва́тися, -ю́ється, *недок.
 і док.*
 дисиміля́тивний
 дисиміля́ція, -ї, *ор.* -єю
 дисимуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 дисипа́тивний
 диск, -а
 дискваліфі́кований

дискваліфікуватися, -уюся,
-ується, *недок. і док.*

дискобол, -а

дискомфорт, -у

дисконтёр, -а

дисконтувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

дископодібний

дискотéка, -и, *д.-м.* -ці

дискредитація, -ї, *ор.* -єю

дискредитований

дискредитувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.

дискретизація, -ї, *ор.* -єю

дискрётно-імпульсний

дискриміна́нт, -а

дискриміна́тор, -а

дискримінований

дискримінувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.

дискувати, -ую, -уєш

дискурсівний

дискутувати, -ую, -уєш

дислока́ція, -ї, *ор.* -єю

дислокóваний

дисо́анс, -у

дисонувати, -ує

дисоціа́ція, -ї, *ор.* -єю

дисоціювати, -ює

диспансёр, -у

диспансериза́ція, -ї, *ор.* -єю

диспансеризувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.

диспесичний

диспесія, -ї, *ор.* -єю

диспергування

дисперсійно-твердий

диспéрсія, -ї, *ор.* -єю

диспéрсний

диспетчериза́ція, -ї, *ор.* -єю

диспéтчерсько-контрольний

дисплéй, -я, *ор.* -єм

диспози́ція, -ї, *ор.* -єю

диспоне́нт, -а

диспонува́ти, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

диспрóзій, -ю, *ор.* -єм

диспропорційний

диспропор́ція, -ї, *ор.* -єю

диста́льний

дистанційно-автоматичний

дистанційно керований

диста́нція, -ї, *ор.* -єю

дистилюва́ти, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

дистиля́т, -у

дистиля́тор, -а

дистиля́ція, -ї, *ор.* -єю

дистильований

ді́стих, -а

дисто́рсія, -ї, *ор.* -єю

дистрибу́твний

дистрофі́чний

дистрофі́я, -ї, *ор.* -єю

дисульфáн, -у

дисульфíд, -у

дисциплінований

дисциплінува́ти, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.

дитбудіно́к, -нку

дитетрагона́льно-піраміда́льний

диті́нець, -нця, *ор.* -нцем

дити́нство, -а

дитригона́льно-дипіраміда́льний

дитсадóк-комбіна́т, дитсадка́-
комбіна́ту

дитсанато́рій, -ю, *ор.* -єм

дитя́, -яти

дитячо-юна́цький

дифама́ція, -ї, *ор.* -єю

дифе́ніл, -у

дифе́ніла́мін, -у

дифе́нілпропа́н, -у

дифе́рент, -у

дифе́ренто́метр, -а

дифере́нціа́л, -а

дифере́нціа́льний

дифере́нціа́льно-діагностичний

дифере́нціа́льно-функціона́льний

дифере́нціа́ція, -ї, *ор.* -єю

дифере́нційований

дифере́нціюва́ти, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.

дифіра́мб, -а

дифмано́метр, -а

дифосге́н, -у

дифра́кція, -ї, *ор.* -єю

дифте́рит, -у

дифтерія, -ї, *ор.* -єю
 дифтерій, -а
 дифтонг, -а
 дифтонгізація, -ї, *ор.* -єю
 дифтонгічний
 дифузійно-осмотичний
 дифузійно-хімічний
 дифузія, -ї, *ор.* -єю
 дифузно-плівковий
 дифузно-розсіяний
 дифузор, -а
 дифундувати, -ує
 дихальний
 дихати, дихаю, дихаєш *і* дйшу,
 дйшеш
 дихлордифенілтрихлорметан, -у,
ДДТ
 дихлоретан, -у
 дихогамія, -ї, *ор.* -єю
 дихотомічний
 дихотомія, -ї, *ор.* -єю
 дихроїзм, -у
 дихромат, -у, *мн.* -и, -ів
 дихроматизм, -у
 дихроматичний
 дійшель, -шля, *ор.* -шлем, *р. мн.*
 -шлів
 дійшло, -а, *р. мн.* -шел
 діявол, -а
 діабаз, -у
 діабет, -у
 діагенез, -у
 діагноз, -у
 діагностика, -и, *д.-м.* -ці
 діагностувати, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 діагональ, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 діагонально-різальний
 діаграма, -и
 діадема, -и
 діазокопіювання
 діазометан, -у
 діазорубіновий
 діазотипія, -ї, *ор.* -єю
 діакритичний
 діалектизм, -у
 діалектика, -и, *д.-м.* -ці
 діалектико-матеріалістичний
 діалектографічний

діалектографія, -ї, *ор.* -єю
 діалектологія, -ї, *ор.* -єю
 діаліз, -у
 діаліза́т, -у
 діаліза́тор, -а
 діалог, -у, *м.* -зі
 діалогізація, -ї, *ор.* -єю
 діамagnetизм, -у
 діамат, -у
 діаметр, -а
 діаметрально протилежний
 діамін, -у, *мн.* -и, -ів
 діамофос, -у
 діапазон, -у
 діапа́уза, -и
 діапозитив, -а
 діаско́п, -а
 діаскопія, -ї, *ор.* -єю
 діаспора, -и, *мн.* -ори, -ор
 діаста́за, -и, *мн.* -а́зи, -а́з
 діастола, -и
 діастрофізм, -у
 діатез, -у
 діатермія, -ї, *ор.* -єю
 діатоме́я, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -е́ї, -е́їв
 діатомі́т, -у
 діатомовий
 діатонічний
 діатре́ма, -и, *мн.* -е́ми, -е́м (у
 вулкані)
 діатропізм, -у
 діафа́н, -у
 діафі́льм, -у
 діафрагмально-плевральный
 діахронічний
 дібраний *і* добраний
 дібра́ти, доберу́, добереш, добе-
 ремо́, доберете́ *і* добра́ти
 Діва, -и (сузір'я)
 дива́ти, -а́ю, -а́єш
 дівча́та, -а́т
 дієз, -а
 діеле́ктрик, -а
 діелектри́чний
 дієрез, -у
 дієвідміна, -и
 дієвідмінюваний
 дієвідмінювати, -юю, -юєш
 дієвість, -вості, *ор.* -вістю

дієво, *присл.*
діездатний
дієприкметник, -а
дієприкметниковий
дієприслівник, -а
дієприслівниковий
дієслівно-видовий
дієслово, -а, *р. мн.* -лів
дієслово-зв'язка, дієслова-зв'яз-
ки
дієта, -и
дієтетика, -и, *д.-м.* -ці
дієтмагазин, -у
дієтологія, -ї, *ор.* -єю
дієтотерапевтичний
дієтотерапія, -ї, *ор.* -єю
дієтхарчування
діждати, діжду́, діждеш, діжде-
мо́, діждете́
Діжон, -а
дізнаватися, -наюся, -наєшся,
-наємосья, -наєтєся
дізнання, *р. мн.* -ань
дізнатися, -аюся, -аєшся
дійовий
дійсний
дійти, -йду́, -йдеш; *мин.* -йшов,
-йшла́ (дійті [до] вісновку)
Діксон, -у (острів)
діл, до́лу
Ділі, *невідм.*
діловодство, -а
дільник, -а́
дільничний
діод, -а
діоксан, -у
діонін, -у
діоптограф, -а
діоптр, -а
діоптриметр, -а
діоптрія, -ї, *ор.* -єю, *Д*
діора́ма, -и
діоріт, -у
діра́, -й
дірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ро́к
діркопробивач, -а́, *ор.* -ем
дірявий
діставати, -таю́, -таєш, -таємó,
-таєтє́

дістати, -ану́, -анеш; *нак.* -ань
діти, -ей, *д.* -ям, *ор.* -тьми, *ім.*
діти, діну, дінеш; *нак.* дінь, *дієсл.*
дітонародження
дітородний
дія, -ї, *ор.* -єю
діяльний
діяти, дію, дієш
Дніпро́, -а́
Дніпробуд, -у
Дніпрівсько-Бузький канал
Дніпрогес, -у
Дніпропетровськ, -а
дніпропетровський
Дніпропетровщина, -и
дніпрянський
Дністер, -тра́
дністрівський
дністрянський
дно, дна, *м.* (на) дні і (по) дну,
мн. дена, ден
дночисний
дноочищувальний
днопоглиблювальний
днювальний, -ого
днювати, днюю́, днюєш
доба́, -й, *р. мн.* діб
доберман-пінчер, -а
добира́ч, -а́, *ор.* -ем
добі́р, до́бору
доблесний
доблєсть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -тей
добраний і дїбраний
добраніч, *незм.*
добрати́, -беру́, -береш, -беремо́,
-беретє́ і дїбрати́
добривечір, *незм.*
добрідень, *незм.*
добробут, -у
добробільна народна дружина,
ДНД
Добровільне товариство любителів
книги УРСР
добробільно-спортивний
добробольєць, -льця, *ор.* -льцем
добробольчий
добродушний
доброзичливий
Доброї Надії мис

добропорядний
 добропристойний
 добросердечний
 добросовісний
 добросусідський
 доброчесний
 доброчинний
 доброякісний
 Добрўджа, -і, *ор.* -ею
 добуржуазний
 добуток, -тку
 довба́ти, -а́ю, -а́еш
 довбти́, -бу́, -бе́ш, -бемо́, -бетé;
мин. довб, довблá
 довга́стий
 довговічний
 довговобний
 довговолокни́стий
 довгогра́ючий
 довгожда́ний
 довгожи́тель, -я, *ор.* -ем
 довголітній, -я, -е
 довголіття
 довгоносик, -а
 довгору́кий
 довгостроко́вий
 довготерміно́вий
 довготрива́лий
 довгохви́льовий
 довгоча́сний
 довгоше́рстий
 довгунéць, -нця́, *ор.* -нцém
 доведе́ння, *р. мн.* -ень
 довібори, -ів
 дові́датися, -аюся, -аешся
 до́відка-ві́клик, до́відки-ві́клику
 до́відково-енциклопедичний
 до́відково-інформаційний
 до́відник-автома́т, до́відника-ав-
 тома́та
 до відома
 дові́дуватися, -уюся, -уешся
 до́віз, до́возу
 дові́льний
 дові́ра, -и
 дові́ря
 дові́чний
 довко́ла, *присл.*
 довко́лишний, -я, -е

доводи́ти, -джу, -диш; *нак.* -о́дь
 довоє́нний
 до вподо́би
 до́гляд, -у
 догля́нути, -ну, -неш; *нак.* -я́нь
 (*кого, що, за ким-чим*)
 до́гмат, -а
 догма́тизм, -у
 догові́рний
 До́говір про заборону випро́бу-
 вань я́дерної збро́ї [в атмо-
 сфері, в космічному про́сторі
 і під водо́ю]
 До́говір про нерозповсю́дження
 я́дерної збро́ї
 до́гола, *присл.*
 догора́ти, -яю, -яеш і догора́ти
 догравáти, -раю́, -раéш, -раемо́,
 -раетé
 додава́ти, -даю́, -даéш, -даемо́,
 -даетé
 дода́нок, -нка
 дода́ток, -тка
 додекаго́н, -а
 додекае́др, -а
 додекафо́нія, -ї, *ор.* -єю
 доде́ржувати, -ую, -уеш
 до діла
 дож, -а, *ор.* -ем
 до́жовтне́вий
 до за́втра
 до загі́ну
 до запитáння
 дозаправлє́ння
 дозапра́вник, -а
 доза́тор, -а
 до́звіл, -волу
 дозві́лля
 дозво́лити, -лю, -лиш; *нак.* -о́ль
 дозво́ляти, -яю, -яеш
 дозвукóвий
 дозі́метр, -а
 дозиметри́чний
 дозі́р, -зору́ і дозо́р
 дозо́ваний
 дозо́р, -у́ і дозі́р
 дозо́рець, -рця́, *ор.* -рцем
 дозо́рний
 дозувально-наповнювальний

дозува́ти, -у́ю, -у́єш
 доімперіалістичний
 доісторичний
 доїльно-молочний
 Дбйче Пресс Агента́р, ДПА
 (ФРН)
 док, -у, м. (у) -ці
 докапіталістичний
 доке́мбрій, -ю, ор. -ем
 докембрійський
 до́ки, присл., спол.
 до́кір, до́кору
 докласовий
 доко́нче, присл.
 докоря́ти, -я́ю, -я́єш (кому)
 до кра́ю
 до́кторський
 доктринерський
 докуме́нт, -а
 документалізм, -у
 документально-автобіографічний
 документально-публіцистичний
 документально то́чний
 документально-хронікальний
 документообмін, -у
 документува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 до ла́ду, ім. з прийм.
 до ладу́ (в значенні прислів-
 ника)
 до́лар, -а
 долінно-балковий
 долівка, -и, д.-м. -ці
 долілиць, присл.
 доліхоцефа́л, -а і доліхокефа́л
 до́лішний, -я, -є
 доломіт, -у
 доломітиза́ція, -ї, ор. -єю
 долоня, -і, ор. -ею, р. мн. -о́нь
 долото́, -а, р. мн. -літ
 долотоподібний
 дольме́н, -а
 до́льник, -а
 домага́ння, р. мн. -а́нь
 домага́тися, -а́юся, -а́єшся
 домарксістський
 домашній, -я, -є
 доме́н, -у
 доменник, -а

до́менщик, -а
 доместика́ція, -ї, ор. -єю
 до́мисел, -слу
 доміна́нта, -и
 доміна́т, -у
 До́ніка, -и, д.-м. -ці
 домініка́нець, -нця, ор. -нцем,
мн. -нці, -нців
 До́ніканська комуністична па́р-
 тія, ДКП
 До́ніканська революційна па́р-
 тія, ДРП
 До́ніканська Респу́бліка
 домініо́н, -у
 домінува́ти, -у́є
 до́мішка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -шок
 домішувати, -ую, -уєш
 домкра́т, -а
 до́мна, -и, р. мн. -мен
 до́мна-гіга́нт, до́мни-гіга́нта
 домобудівний
 домове́дення
 домо́витися, -влюся, -вишся,
 -вляться; *нак. -о́вся*
 домовла́сницький
 домо́вленість, -ності, ор. -ністю
 домовля́тися, -я́юся, -я́єшся
 домогті́ся, -ожу́ся, -о́жешся;
мін. -мігся, -могла́ся
 домонополістичний
 домопра́витель, -я, ор. -ем
 доморо́бний
 доморо́слий
 доморо́чений
 домостро́ївський
 домоуправлі́ння, р. мн. -і́нь
 домробітні́ця, -ї, ор. -єю
 Дон, -у
 донари́т, -у
 до нашо́ї ери, до н. е.
 донба́сівський
 донг, -а
 донеда́вна, присл.
 доне́сення, р. мн. -е́нь
 доне́ць, -нця, ор. -нце́м, мн. -нці,
 -нці́в
 Доне́ць, Дінця́, ор. Дінце́м (річ-
 ка)
 Доне́цьк, -а

- Донéцький кам'яновугільний ба-
 сéйн, Донбáс, -у
 донéцько-криворíзький
 донеччанин, -а, *мн.* -áни, -áн
 Донéччина, -и
 донжуáн, -а (але Дон Жуáн —
 ім'я)
 донжуáнство, -а
 доніні, *присл.*
 донкіхóт, -а (але Дон Кіхóт —
 ім'я)
 донкіхóтство, -а
 дóнна, -и
 дóнний
 до ногí
 дóнор, -а
 донóс, -у
 донськíй
 дóнья, -ї, *ор.* -єю
 дообідній, -я, -є
 до обіду
 дооблáднувати, -ую, -уєш
 доодéржувати, -ую, -уєш
 доозбрóювати, -юю, -юєш
 доопрацювáти, -іюю, -іюєш
 доопрацьóвувати, -ую, -уєш
 до остáнку
 допетрóвський
 дóпис, -у
 дописéмний
 дописувач, -а, *ор.* -ем
 дóпит, -у
 до півночі
 допізна, *присл.*
 дóпінг, -у
 до пня
 до побáчення
 доповідáти, -áю, -áєш
 дóповідь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.* -дей
 доповісти, -ім, -ісі, -ість, -імó,
 -істé, -ідять
 доповнення, *р. мн.* -ень
 доповнювати, -юю, -юєш
 доповняти, -яю, -яєш
 допомагáти, -áю, -áєш
 допоміжний
 допомóга, -и, *д.-м.* -зі
 допомогті, -ожу́, -óжеш; *мин.*
 -міг, -могла́
- до порí
 допотóпний
 допрацьóвувати, -ую, -уєш
 допризóвник, -óвника
 дóпуск, -у
 допускний
 допустóво-протистáвний
 допу́шений
 дорáдчий
 дорадя́нський
 до рáнку
 дореволюці́йний
 дорефóрмений
 до рéчі
 дорéчний
 до рéшти
 дорзáльний і дорсáльний
 дорівнювати, -юю, -юєш
 дорі́йці, -ів
 доріка́ти, -áю, -áєш (*кому*)
 дорн, -а
 доро́га, -и, *д.-м.* -зі, *р. мн.* -ріг
 дороговкáз, -у
 дорогоці́нний
 дорожíти, -жý, -жіш, -жимó,
 -житé, -жáть
 доро́жній, -я, -є
 доро́жньо-будівний
 доро́жньо-експлуатаці́йний
 доро́жньо-мостовíй
 доро́жньо-ремóнтний
 доро́жньо-тран́спортний
 дорсáльний і дорзáльний
 Дóртмунд, -а
 дорóчення, *р. мн.* -ень
 доручíти, -учу́, -úчиш, -úчать
 досвідчений
 досвітній, -я, -є
 досіта, *присл.*
 дóсить-таки, *присл.*
 досів, -у
 дослі́вний
 дослі́дження, *р. мн.* -ень
 дослі́дницький
 дóслідно-виробні́чий
 дóслідно-експериментáльний
 дóслідно-конст́рукторське бю́ро,
 ДКБ
 дóслідно-монта́жний

дослідно-показовий
 дослідно-статистичний
 до смерті
 досоціалістичний
 доставляти, -яю, -яєш
 достатній, -я, -є
 достатньо, *присл.*
 достаток, -тку, *мн.* -тки, -тків
 достемінний
 достіглий
 достовірний
 достроковий
 дбступ, -у
 дбсуха, *присл.*
 досягати, -аю, -аєш
 досягнення, *р. мн.* -ень
 досягнути, -ягну, -ягнеш
 досягті, -ягну, -ягнеш
 досьє, *невідм., с.*
 до сьогодні
 дот, -у
 дотация, -ї, *ор.* -єю
 дотепер, *присл.*
 дотеперішній, -я, -є
 дотермінвий
 доти, *присл.*
 дотик, -у
 догла, *присл.*
 до того ж
 доторк, -у
 дотримувати, -ую, -уєш
 доукомплектований
 доустаткований
 дофеодальний
 дофін, -а
 Дбха, -и, *д.-м.* -сі (місто)
 дохідливий
 дбхнути, -не; *мин.* дох, дбхла
 і дбхнув, дбхнула
 доходити, -джу, -диш; *нак.* -бдь,
недок. (доходити [до] ві-
 сновку)
 дохідний
 дохристиянський
 доцентровий
 доціальний
 дбчїста, *присл.* (цілком, усе)
 дбчїста, *присл.* (до цілковитої
 чистоти)

дочірній, -я, -є
 дочка, -ї, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чок
 дочїн, -а, -є
 дбшка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -щбк
 Дбшка пошани
 дошкільний
 дошкільний
 дошлюбний
 дощ, -ў, *ор.* -єм, *м.* -ї
 дощенту, *присл.*
 дбщик, -у
 дошомір, -а
 дошувалка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 дошувальний
 дояр, -а, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -ам
 доярка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 дбячи, *дієприсл.*
 драбант, -а
 дравід, -а, *мн.* -и, -їв
 драгер, -а
 драглайн, -а
 драгунський
 драже, *невідм., с.*
 дражливий
 драконівський
 Драконові гори
 драматизация, -ї, *ор.* -єю
 драматизм, -у
 драматизувати, -ўю, -ўєш, *недок.*
 і *док.*
 драматургія, -ї, *ор.* -єю
 драмгурток, -тка
 дранка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 дрань, -ї, *ор.* -нню
 драп, -у
 драпірований
 драпірувати, -ўю, -ўєш
 драпований
 драпувати, -ўю, -ўєш
 дра́ти, дерў, дереш, деремб,
 деретє
 дратувати, -ўю, -ўєш
 дра́хма, -и
 драцена, -и
 дрєвко, -а, *р. мн.* -вок
 дрєвлїани, -ян і дрєвлїани
 дреговичі, -їв
 дреднбут, -а

Дрѣзден, -а
 дрѣзденський
 дрейф, -у
 дрейфувати, -ую, -уєш
 дрейфуючий
 дренаж, -у, *ор.* -ем
 дренажно-шляховий
 дренажувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 дренованийий
 дренувати, -ую, -уєш, *недок.* *і*
док.
 дрѣнчер, -а
 дресирований
 дресирувальник, -а
 дресирувати, -ую, -уєш
 дріблінг, -у
 дрижати, -жў, -жиш, -жимó,
 -житé, -жать
 дрѣфтер, -а
 дрѣб, дрóбу, *мн.* дрóби, дрó-
 бів
 дрѣбний
 дрѣбнобуржуазний
 дрѣбновлáсницький
 дрѣбнозернийстий
 дрѣбнокаліберний
 дрѣбноклітінний
 дрѣбноклітчастий
 дрѣбнолістий
 дрѣбнолісса
 дрѣбномаётний
 дрѣбномасштабний
 дрѣбнонасінний
 дрѣбноплідний
 дрѣбноплóдий
 дрѣбнопроблёмний
 дрѣбноселя́нський
 дрѣбнотовáрний
 дрѣбнотоваровиробник, -á
 дрѣб'язковий
 дрѣб'язок, -зку
 дрѣж *див.* дрож
 дрѣжджі, -ів
 дрѣжджóваний
 дрѣжджóвий
 дрѣжджувати, -ую, -уєш
 дрѣзд, дрóздá
 дрѣк, дрóку (рослина)

дрѣмучий
 дрѣопітѣк, -а
 дрѣт, дрóтѣ, *м.* дрóті
 дробáрка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 дробильно-збагáчувальний
 дробильно-сортувальний
 дробити, -блю, -биш, дрóблять
 дроболивáрний
 дробоочістка, -и, *д.-м.* -ці
 дрóва, дрóв
 дрóворуб, -а
 дрóв'яний
 дрогóбицький
 Дрогóбич, -а, *ор.* -ем
 дрож *і рідше* дрѣж, дрóжу, *ор.*
 дрóжем, *ч.*
 дрóзомер, -а
 дрóзофіла, -и
 дрóселювати, -іую, -іуєш
 дрóсель, -я, *ор.* -ем
 дрóсель-трансформáтор, -а
 дрóхвá, дрóхвѣ, *р. мн.* дрóхв
 друг, -а, *кл.* дрóже, *мн.* дрóзі,
 дрóзів
 Дрúга імперія (Франція)
 дрúга світовá війна
 другоклáсний
 другоклáсник, -а
 другокóурсник, -а
 другорі́чник, -а
 другорядний
 другосóртний
 другочергóвий
 дружелю́бний
 дружінник, -а
 дружити, -жў, -жиш, -жать
 дрúжно, *присл.* (односта́йно)
 дрúжно, *присл.* (прия́зно)
 друкáр, -я, *ор.* -ѣм, *мн.* -і, *д.* -я́м
 друкáрня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 друкáрський
 друшля́к, -á
 дуайѣн, -а
 дуалі́зм, -у
 дуалі́стичний
 дубильно-екстράктовий
 дубильня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 дубітель, -я, *ор.* -ем

дубіти, -блю, -биш, дублять
 дублікат, -а
 Дублін, -а
 дублінський
 дублон, -а
 дублювати, -ію, -ієш
 дубляж, -у, *ор.* -ем
 дубль-бекар, -а
 дубль-бемоль, -я, *ор.* -ем
 дубль-дієз, -а
 дубльований
 Дубна, -ї (в РРФСР)
 Дубно, -а (в УРСР)
 дубняк, -а
 дубоніс, -носа
 дувал, -у
 Дувр, -а
 дугогасільний
 дугогасний
 дугоподібний
 Дудінка, -и, *д.-м.* -ці
 дуель, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 дуєнья, -ї, *ор.* -єю
 дуєт, -у
 дук, -у (тканина)
 дукат, -а
 дуліби, -ів
 дульцін, -у
 дульцит, -у
 думати, -аю, -аєш (*про кого-що,
 за кого-що*)
 дум-дум, *невідм.* (кулі дум-
 дум)
 думпер, -а
 думпкар, -а
 Дунай, -ю, *ор.* -єм
 дунайський
 дунст, -у
 дунути, -ну, -неш; *нак.* дунь
 дуплекс, -а
 дуплекс-автотіпія, -ї, *ор.* -єю
 дуплекс-машина, -и
 дуплекс-процес, -у
 дуплікатор, -а
 дупло, -а, *р. мн.* -пел
 дуралюмін, -у і дуралюмін
 дурман, -у
 дурра, -и (вид сорго)
 дуст, -у

дүти, дму, дмеш, дмемó, дметé
 і дүю, дүєш
 дуття
 дуумвірат, -у
 дух, -у (свідомість; дихання,
 запах тощо) і -а (в міфології),
 м. дүхові і дүсі
 духанник, -а
 духівництво, -а
 духівниця, -ї, *ор.* -єю
 духмяний
 духоборський
 духовенство, -а
 духóвка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 духóвний
 душ, -у, *ор.* -ем
 Душанбе, *невідм.*
 душанбінець, -нця, *ор.* -нцем
 душанбінський
 душевнохворий
 душити, -шү, -шиш, -шать
 душнік, -а
 душовій (від душ)
 душогубство, -а
 душоприкáзник, -а
 дюгóнь, -я, *ор.* -ем
 дюжина, -и
 дюза, -и
 дюйм, -а, дм, д.
 дюкер, -у
 дюна, -и
 Дюнкéрк, -а
 дюралюмін, -у і дуралюмін
 дюралюмінієвий
 дюралюміній, -ю, *ор.* -єм
 дюрáль, -ю, *ор.* -ем
 дюрінгіанство, -а
 Дюссельдорф, -а
 дюссельдóрфський
 дюшес, -у
 дягель, -ю, *ор.* -ем
 дякувати, -ую, -уєш (*кому,
 чому*)
 дятел, -тла
 дьоготь, -гтю, *ор.* -гтем
 дьогтебетон, -у
 дьогтепéковий
 дьогтьовій

Е

- ебенові, -их
 ебертісти, -ів
 еблаїт, -у
 ебоніт, -у
 Ёбро, *невідм.*
 ебулюскопія, -ї, *ор.* -єю
 евакогоспіталь, -ю, *ор.* -ем
 евакоприймач, -а, *ор.* -ём
 евакопункт, -у
 евакуаційний
 евакуація, -ї, *ор.* -єю
 евакуйований
 евакуювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 евапоратор, -а
 евапорометр, -а
 евглена, -и
 евдемонізм, -у
 евдіаліт, -у
 евдіометр, -а
 евекція, -ї, *ор.* -єю
 Евенкійський автономний округ
 евенський
 евентуальний
 евкаліпт, -а
 евклáз, -у
 евклідова геометрія
 евкомія, -ї, *ор.* -єю *і* ейкомія
 еволюційно зумовлений
 еволюціонізм, -у
 еволюціонувати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
 еволюція, -ї, *ор.* -єю
 евольвента, -и
 евольвентометр, -а
 еврибатний
 еврибонтний
 евригалінний
 ёврика, *виг.*
 евритермний
 еврито́пний
 еврифа́гія, -ї, *ор.* -єю
 еврихорний
 евтэктика, -и, *д.-м.* -ці
 евтектоїд, -у
 евтро́фний
 евфемізм, -у
 евфемістичний
 евфонізм, -у
 евфонія, -ї, *ор.* -єю
 евфуїзм, -у
 егалітарізм, -у
 еге-ге́, *виг.*
 еге́ ж
 Егейське море
 егіда, -и
 егоїстичний
 еготі́зм, -у
 егофутури́зм, -у
 егоцентри́зм, -у
 егутёр, -а
 едафо́н, -у
 едельвейс, -а
 еде́м, -у
 еді́кт, -у
 еділ, -а, *мн.* -и, -ів
 едифіка́тор, -а, *мн.* -и,
 -ів
 ежі́кція, -ї, *ор.* -єю
 езо́півська (езо́пова) мо́ва
 езотері́чний
 езофагоскопія, -ї, *ор.* -єю
 езофаготомія, -ї, *ор.* -єю
 ейзенáхці, -ів
 ейко́мія, -ї, *ор.* -єю *і* евко́мія
 ёйре, *невідм., с.*
 Еквадо́р, -у
 еквадо́рець, -рця, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці, -рців
 еквадо́рський
 еква́тор, -а
 еква́торіа́л, -а
 Екваторіа́льна Гвіне́я
 екваторіа́льно-тропі́чний
 еквіва́лент, -а
 еквілі́брист-жонглер, еквілі́брис-
 та-жонглера
 еквіліне́арний
 еквімолекуля́рний
 еквіпотенціа́льний

еквіритмія, -ї, *ор.* -єю
 екер, -а
 екзальтований
 екза́мен, -у
 екзамена́торський
 екзаменаці́йний
 екзаменований
 екзаменувати, -ую, -уєш
 екзарха́т, -у
 екзеге́за, -и
 екзеге́тика, -и, *д.-м.* -ці
 екзеква́тура, -и
 екзеку́ція, -ї, *ор.* -єю
 екземати́чний
 екзематозни́й
 екземпліфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 екзерсіс, -у
 екзистенціалі́зм, -у
 екзистенціа́льний
 екзобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 екзоге́нно-аккумуляти́вний
 екзодерма, -и
 екзокарпій, -я, *ор.* -єм
 екзокри́нний
 екзо́смос, -у
 екзосфе́ра, -и
 екзо́т, -а, *мн.* -и, -ів
 екзотелі́й, -ю, *ор.* -єм
 екзотични́й
 екзотокси́н, -у, *мн.* -и, -ів
 екзотро́фний
 екіпа́ж, -а (коляска) і -у
 (команда), *ор.* -ем
 екіпі́рований
 екіпі́рувати, -ую, -уєш, *недок.*
 і *док.*
 еклампсі́я, -ї, *ор.* -єю
 еклампти́чний
 еклі́метр, -а
 еклі́птика, -и, *д.-м.* -ці
 еклі́птичний
 екло́га, -и, *д.-м.* -зі
 екмолі́н, -у
 екобіомо́рфа, -и
 екогенез, -у
 екоклі́мат, -у
 екологі́чний
 еколо́гія, -ї, *ор.* -єю
 екомо́рфа, -и

еконо́м, -а
 економо́йзер, -а
 економе́трія, -ї, *ор.* -єю
 економити, -млю, -миш, -млять;
нак: -о́м
 економіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 економі́зм, -у
 економіко-географі́чний
 економіко-математи́чний
 економі́ст-міжна́родник, еконо-
 міста-міжна́родника
 Економі́чна і соціа́льна комі́сія
 ООН для А́зії і Тихого океа́ну,
 ЕСКАТО
 Економі́чна і соціа́льна ра́да
 ООН, ЕКОСОР
 Економі́чна комі́сія ООН для
 А́фрики, ЕКА
 Економі́чна комі́сія ООН для
 Євро́пи, ЕКЄ, Європе́йська
 економі́чна комі́сія, ЕЕК
 Економі́чна комі́сія ООН для
 Захі́дної А́зії, ЕКЗА
 Економі́чна комі́сія ООН для
 Лати́нської Аме́рики, ЕКЛА
 Економі́чне това́риство Захі́дної
 А́фрики, КЕАО
 економі́чно зале́жний
 економі́чно розви́нений (разви́-
 нутий)
 екосе́з, -у
 екосисте́ма, -и
 екоти́п, -у
 екото́п, -у
 екра́н, -а
 екрани́зація, -ї, *ор.* -єю
 екрани́зований
 екра́нно-ва́куумний
 екра́нований
 екранога́сник, -а
 екранопа́н, -а
 экс-ві́це-прем'є́р, -а
 ексга́устер, -а
 экс-голова́, -й, *р. мн.* -лів
 ексгума́ція, -ї, *ор.* -єю
 экс-дире́ктор, -а
 екси́кація, -ї, *ор.* -єю
 ексито́н, -у
 екситро́н, -а

екс-імператор, -а
 екскаваторник, -а
 екскаваторно-транспортний
 екскаваторобудівний
 екскаваторобудування
 екскавація, -ї, *ор.* -єю
 екс-король, -я, *ор.* -єм
 екскременти, -ів
 екскрет, -у, *мн.* -и, -ів
 ексреторний
 екскреція, -ї, *ор.* -єю
 екскурс, -у
 екскурсантський
 екскурсійно-туристичний
 екскурсівод, -а
 екслібрис, -а
 екс-міністр, -а
 експансіонізм, -у
 експансіоністський
 експансія, -ї, *ор.* -єю
 експатріант, -а
 експатрійований
 експатріювати, -юю, -юєш, *не-
 док. і док.*
 експедируваний
 експедирувати, -ую, -уєш, *недок.
 і док.*
 експедиторський
 експедиційно-транспортний
 Експедиція підводних робіт
 особливого призначення,
 ЕПРОП, -у, Епрóp
 експеримент, -у
 експериментально-дослідний
 експериментально-клінічний
 експериментально-механічний
 експериментально перевірений
 експериментально-психологіч-
 ний
 експериментально-теоретичний
 експериментально-фізіологіч-
 ний
 експериментаторський
 експериментувати, -ую, -уєш
 експерт-бухгалтер, експерта-
 бухгалтера
 експертиза, -и
 експерт-криміналіст, експерта-
 криміналіста

експерт-почеркознавець, експер-
 та-почеркознавця
 експірація, -ї, *ор.* -єю
 експлантат, -а
 експлантація, -ї, *ор.* -єю
 експлікація, -ї, *ор.* -єю
 експлозивний
 експлозія, -ї, *ор.* -єю
 експлуататорський
 експлуатаційно-технічний
 експлуатація, -ї, *ор.* -єю
 експлуатований
 експлуатувати, -ую, -уєш
 експозе, *невідм., с.*
 експозиція, -ї, *ор.* -єю
 експонований
 експонόμεтр, -а
 експонувати, -ую, -уєш, *недок.
 і док.*
 експорт, -у
 експортёр, -а
 експорт-імпорт, експорту-ім-
 порту
 експортно-імпортний
 експортований
 експортувати, -ую, -уєш, *недок.
 і док.*
 екс-президент, -а
 екс-прем'єр, -а
 експрес, -а
 експрес-аналіз, -у
 експрес-звіт, -у
 експресивно-емоційно-оцінний
 експресивно забарвлений
 експресивно-модальний
 експресіонізм, -у
 експресія, -ї, *ор.* -єю
 експрес-лабораторія, -ї, *ор.* -єю
 експрес-метод, -у
 експрес-обстеження, *р. мн.* -ень
 експрómт, -у
 експропріація, -ї, *ор.* -єю
 експропрійований
 експропріювати, -юю, -юєш, *не-
 док. і док.*
 екстаз, -у
 екстатичний
 екстензор, -а
 екстенсивний

екстериторіальний
екстёрн, -а
екстернат, -у
екстерорецептор, -а, *мн.* -и, -ів
екстерорецепція, -ї, *ор.* -єю
екстирпація, -ї, *ор.* -єю
екстирпувати, -ую, -уєш
екстравагантний
екстрагований
екстрагувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
екстразональний
екстраклас, -у
екстракристалічний
екстра́кт, -у
екстрактоварильний
екстра́ктор, -а
екстракційно-фотометричний
екстра́кція, -ї, *ор.* -єю
екстралінгвістика, -и, *д.-м.* -ці
екстраполювати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
екстраполяція, -ї, *ор.* -єю
екстрапольований
екстремальний
екстремізм, -у
екстремістський
екстремний
екстрúдер, -а
екстрúзія, -ї, *ор.* -єю
ексудат, -у
ексудативно-катаральний
ексудация, -ї, *ор.* -єю
ексцентризм, -у
ексцентриситет, -а
ексцентричний
ексцентріяда, -и
ексцес, -у
екс-чемпіон, -а
ектазія, -ї, *ор.* -єю
ектогенез, -у
ектодерма, -и
ектоплазма, -и
ектотро́фний
екуменізм, -у
екуменічний
екю, *невідм., ч.*
еламський
еластик, -у

еластин, -у
еластичний
еластографія, -ї, *ор.* -єю
еластомёр, -у, *мн.* -и, -ів
елеат, -а, *мн.* -и, -ів
елеатський
елеватор, -а
елевация, -ї, *ор.* -єю
елегазовий
елегі́йний
елегія, -ї, *ор.* -єю
елективний
електрёт, -а
електриза́ція, -ї, *ор.* -єю
електризувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
еле́ктрик, -а, *ім.* (електротех-
нік)
електри́к, *невідм.* (колір)
еле́ктрика, -и, *д.-м.* -ці
електрифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
електрифікований
електрифікува́ти, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
електри́чно заряджений
електроавтоматиза́ція, -ї, *ор.* -єю
електроавтоматика, -и, *д.-м.* -ці
електроагрега́т, -у
електроаку́стика, -и, *д.-м.* -ці
електроакусти́чний
електроана́ліз, -у
електроармату́ра, -и
електробезпéчний
електробрiтвa, -и, *р. мн.* -йтов
і -йтів
електробудильник, -а
електробу́р, -а
електробуріння
електробо́ус, -а
електровакуумётр, -а
електровакуумний
електровимірювальний
електрови́ріб, -робу, *мн.* -роби,
-робів
електровібра́тор, -а
електровідсмо́ктування
електрово́з, -а
електровозобудівний
електровозобудування

електровозоремонтний
 електрогазоварник, -а
 електрогазоочістка, -и, *д.-м.* -ці
 електрогартування
 електрогастрографія, -ї, *ор.* -єю
 електрогенератор, -а
 електрогідрравлічний
 електрогідродинамічний
 електрогірлянда, -и
 електрогітара, -и
 електрогосподарство, -а
 електрогравіметричний
 електрографія, -ї, *ор.* -єю
 електрід, -а
 електродвигун, -а
 електродетонатор, -а
 електродинаміка, -и, *д.-м.* -ці
 електродинамічний
 електродинамометр, -а
 електродіагностика, -и, *д.-м.* -ці
 електрідно-соляний
 електродоїлка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 електродоїльний
 електродоїння
 електродіометр, -а
 електродотримач, -а, *ор.* -ем
 електродощувальний
 електродренаж, -у, *ор.* -ем
 електродріль, -я, *ор.* -ем
 електродуговий
 електроекран, -а
 електроенергетика, -и, *д.-м.* -ці
 електроенергетичний
 електроенергія, -ї, *ор.* -єю
 електроенцефалограма, -и
 електроенцефалографія, -ї, *ор.*
 -єю
 електроерозійний
 електроёмний
 електроживлення
 електрозавід, -у
 електрозагорожа, -ї, *ор.* -єю
 електрозапобіжник, -а
 електрозбудливість, -вості, *ор.*
 -вістю
 електрозварювальний
 електрозварювання

електрозв'язок, -зку
 електрозондування
 електроізолювальний
 електроізолятор, -а
 електроізоляція, -ї, *ор.* -єю
 електроімпорт, -у
 електроімпульсний
 електроінспекція, -ї, *ор.* -єю
 електроінструмент, -а (один)
 і -у (збірне)
 електроінтегратор, -а
 електро- і радіопромисловість
 електроіскровий
 електрокабель, -ю, *ор.* -ем
 електрокалорифер, -а
 електрокамін, -а
 електрокапілярний
 електрокар, -а
 електрокардіограма, -и
 електрокардіографічний
 електрокардіографія, -ї, *ор.* -єю
 електрокімограф, -а
 електрокінетичний
 електрокоагуляція, -ї, *ор.* -єю
 електрокомунікація, -ї, *ор.* -єю
 електроконтактний
 електрокопіювальний
 електролампа, -и
 електролебідка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -док
 електрідліз, -у
 електролікарня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 електролікувальний
 електролікування
 електролінія, -ї, *ор.* -єю
 електроліт, -у, *мн.* -и, -ів
 електролітичний
 електролічильник, -а
 електролюмінесцентний
 електролюмінесценція, -ї, *ор.*
 -єю
 електромагістраль, -ї, *ор.* -ллю,
р. мн. -лей
 електромагнетизм, -у
 електромагніт, -у
 електроманометр, -а
 електромашина, -и
 електромашинобудівний

електромашинобудування
 електромегафон, -а
 електромерѣжа, -і, *ор.* -єю
 електрометалургійний
 електрометалургія, -ї, *ор.* -єю
 електрѳметр, -а
 електрометричний
 електромѣтрія, -ї, *ор.* -єю
 електромеханізація, -ї, *ор.* -єю
 електромеханіка, -и, *д.-м.* -ці
 електромеханічний
 електроміксер, -а
 електроміограма, -и
 електромобіль, -я, *ор.* -ем
 електромолотарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 електромонтаж, -у, *ор.* -ѣм
 електромотор, -а
 електромузичний
 електром'ясорубка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -бок
 електрон, -а (частина атома)
 електрон, -у (сплав, янтар)
 електронагрівальний
 електронагрівник, -а
 електронаркбз, -у
 електронасбз, -а
 електрон-вблт, -а, *р. мн.* -вблт-
 тів і -вблт, **еВ**
 електроніка, -и, *д.-м.* -ці
 електронно-акустичний
 електронно-вимірювальний
 електронно-імпульсний
 електронно-іонізаційний
 електронно-іонний
 електронно-ламповий
 електронно-лічильний
 електронно-нейтронний
 електронно-обчислювальна ма-
 шина, **ЕОМ**
 електронно-оптичний
 електронно-променевий
 електронно-світловий
 електронно-фотонний
 електронно-хвильовий
 електронно-цифровий
 електронно-ядерний
 електронографія, -ї, *ор.* -єю
 електронотерапія, -ї, *ор.* -єю

електрообігрівання
 електрообладнання
 електроопромінення
 електрообтика, -и, *д.-м.* -ці
 електрооптичний
 електроорган, -а
 електроосвітлення
 електроосвітлювальний
 електроосвітлювач, -а, *ор.* -ем
 електроосмос, -у
 електрооснащеність, -ності, *ор.*
 -ністю
 електропастух, -а
 електропатрон, -а
 електропаяльник, -а
 електропередавальний
 електропередача, -і, *ор.* -єю
 електропідричний
 електропідстанція, -ї, *ор.* -єю
 електропістолѣт, -а
 електропіч, -пѣчі, *ор.* -піччю, *мн.*
 -пѣчі, -пѣчѣй
 електроплавильний
 електроплавлення
 електропневмоперезаряджання
 електропобутбвий
 електропожежний
 електропозитивний
 електропбзд, -а
 електропостачання
 електропривод, -а
 електроприлад, -у
 електропровід, -воду
 електропровідний
 електропровбдка, -и, *д.-м.* -ці
 електропрогравач, -а, *ор.* -ѣм
 електропромисловість, -вості,
ор. -вистю
 електроремонтний
 електророзвѣдування
 електророзподільний
 електрорушійний
 електрорушник, -а
 електросамовар, -а
 електросамоскід, -а
 електросвѣрдел, -дла, *мн.* -дли,
 -длів
 електросвѣрдно, -а, *мн.* -дла,
 -дел

електросвітільник, -а
електросвітло, -а
електросвітловодолікарня, -і, *ор.*
-єю, *р. мн.* -рень
електросепарація, -ї, *ор.* -єю
електросиловий
електросінтез, -у
електросистема, -и
електросітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-тók
електроскоп, -а
електросон, -снú
електросплав, -у
електросталеплавильний
електросталь, -і, *ор.* -ллю
електростанція, -ї, *ор.* -єю
електростартер, -а
електростатичний
електростимулятор, -а
електростимуляція, -ї, *ор.* -єю
електростріження
електрострум, -у
електросушарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
електротаблò, *невідм., с.*
електротепліця, -і, *ор.* -єю
електротепловентильатор, -а
електротерапевтичний
електротерапія, -ї, *ор.* -єю
електротермічний
електротермія, -ї, *ор.* -єю
електротехніка, -и, *д.-м.* -ці
електротехнічний
електротіпія, -ї, *ор.* -єю
електротовари, -ів
електротрактор, -а
електротрál, -а
електротранспорт, -у
електротяга, -и, *д.-м.* -зі
електростаткування
електрофізика, -и, *д.-м.* -ці
електрофізичний
електрофізіологічний
електрофізіологія, -ї, *ор.* -єю
електрофільтр, -а
електрофон, -а
електрофор, -а
електрофорез, -у
електрофотографічний

електрофотографія, -ї, *ор.* -єю
електрофреза, -и
електрохід, -хода
електрохімічний
електрохімія, -ї, *ор.* -єю
електрохірургія, -ї, *ор.* -єю
електрохолодильний
електрохолодильник, -а
електрошлаковий
електрошнур, -á
електрошок, -у
електрошітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-тók
еле́ктрум, -у
елемéнт, -а
елементоорганічний
елеоліт, -у
елерон, -а
елеутерокóк, -а
елефантіáz, -у
елефантіázис, -у
Елізіум, -у
еліксír, -у
елімінований
елімінувати, -ýю, -ýеш, *недок. і*
док.
елінвар, -у
éлінг, -у
еліпсограф, -а
еліпсоїд, -а
еліпсоїдальний
еліпсоподібний
еліптичний
елітаризм, -у
Еллада, -и
еллінізм, -у
елліністичний
éллінський
елодéя, -ї, *ор.* -єю
елонгáція, -ї, *ор.* -єю
елювіально-гідромóрфний
ель, -ю, *ор.* -ем, *ім.*
Ель-Аюн, -а
Éльба, -и
Ельбрус, -у
ельдорáдо, *невідм., с.*
Ельз'ас, -у
ельз'ясець, -сця, *ор.* -сцем, *мн.*
-сці, -сців

Ельза́с-Лотарі́нґія, -ї, *ор.* -єю
 ельза́ський
 ельзе́вір, -а (книжка) *і* -у
 (шрифт)
 Ель-Кувей́т, -а
 Ельто́н, -у
 ельф, -а
 ема́лево-штампува́льний
 емалеподі́бний
 емалі́т, -у
 емалюва́льний
 емалюва́ти, -іюю, -іюєш
 ема́ль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 емальбо́ваний
 ема́н, -а
 еманáція, -ї, *ор.* -єю
 еманóметр, -а
 емансипáція, -ї, *ор.* -єю
 емансипо́ваний
 ематалюва́ння
 емба́рго, *невідм., с.*
 емблемáтика, -и, *д.-м.* -ці
 емболі́чний
 емболія́, -ї, *ор.* -єю
 ембріоге́нез, -у
 ембріологі́чний
 ембріоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ембріо́н, -а
 ембріона́льний
 ембріотомія́, -ї, *ор.* -єю
 е́мер, -у
 еметин, -у
 емігрантський
 еміграці́йний
 емігра́ція, -ї, *ор.* -єю
 емір, -а
 еміра́т, -у
 емірито́н, -а
 емірський
 еміса́р, -а
 емісія́, -ї, *ор.* -єю
 емітент, -а
 еміто́ваний
 емоці́но-естеті́чний
 емоці́но забарв́лений
 емоці́но-образни́й
 емо́ція, -ї, *ор.* -єю
 емпі́ризм, -у
 емпі́ричний

емпі́ріокритици́зм, -у
 емпі́ріокрити́чний
 емпі́ріомоні́зм, -у
 емпі́ріомоні́стичний
 емпі́ріосимво́лізм, -у
 емпі́рія, -ї, *ор.* -єю
 е́му, *невідм., ч.*
 емульга́тор, -а, *мн.* -и, -ів
 емульгува́ти, -іюю, -іюєш, *недок.*
і док.
 емульсі́н, -у
 емульсі́йний
 емульсі́я, -ї, *ор.* -єю
 емульсо́їд, -у
 емульсува́ти, -іюю, -іюєш, *недок. і*
док.
 емфаті́чний
 емфі́зема, -и
 ена́нт, -у
 енга́рмоні́зм, -у
 ендарте́ріїт, -у
 енде́к, -а
 енде́м, -а
 ендемі́зм, -у
 енде́мік, -а, *мн.* -и, -ів
 ендемі́чний
 ендемія́, -ї, *ор.* -єю
 ендобронхіа́льний
 ендодер́ма, -и
 ендоекоге́нез, -у
 ендокáрпій, -я, *ор.* -єм
 ендокінематогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 ендокри́нний
 ендокриноло́гічний
 ендокринопа́тія, -ї, *ор.* -єю
 ендометри́т, -у
 ендоміто́з, -у
 ендопарази́т, -а, *мн.* -и, -ів
 ендопла́зма, -и
 ендоплазматі́чний
 ендоскопі́чний
 ендоскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 ендосмо́метр, -а
 ендосмо́с, -у
 ендоспе́рм, -у
 ендоспо́ра, -и, *мн.* -о́ри, -о́р
 ендоте́лій, -ю, *ор.* -єм
 ендотермі́чний
 ендотоксін, -у

ендотро́фний
 е́ндшпі́ль, -ю, *ор.* -ем
 енеолі́т, -у
 енева́ція, -ї, *ор.* -єю
 енерге́тизм, -у
 енерге́тико-зро́шувальний
 енерге́тичний
 ене́ргія, -ї, *ор.* -єю
 енергоба́за, -и
 енергоба́ланс, -у
 енергогосподáрство, -а
 енергое́мний
 енергожівлення
 енергомашинобудівний
 енергомашинобудува́ння
 енергоме́ржа, -ї, *ор.* -єю
 енергона́пру́га, -и, *д.-м.* -зі
 енергоозбро́єність, -ності, *ор.*
 -ністю
 енергоосна́щеність, -ності, *ор.*
 -ністю
 енергопóїзд, -а
 енергопостачáння
 енергосило́вий
 енергосисте́ма, -и
 енергосі́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -то́к
 енергоустанóвка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
 енергоустаткува́ння
 енергохімі́чний
 енергоце́нтр, -у
 ензі́м, -у, *мн.* -и, -ів
 ензіма́тичний
 ензооті́чний
 ензоо́тія, -ї, *ор.* -єю
 енка́устика, -и, *д.-м.* -ці
 енкаусти́чний
 енкла́в, -у і анкла́в
 енклі́тика, -и, *д.-м.* -ці
 енкліті́чний
 еноте́ра, -и
 ентальпі́я, -ї, *ор.* -єю
 ентері́т, -у
 ентерогепаті́т, -у
 ентероко́к, -а, *мн.* -и, -ів
 ентероколі́т, -у
 ентеро́птóz, -у
 ентобла́ст, -а

ентодóнто́ві, -их
 ентомологі́чний
 ентомоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ентомофа́г, -а
 ентомофі́лія, -ї, *ор.* -єю
 ентомофі́льний
 ентомохорі́я, -ї, *ор.* -єю
 ентропі́я, -ї, *ор.* -єю
 ентузіа́зм, -у
 енцефалі́т, -у
 енцефалогра́ма, -и
 енцефалогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 енциклі́ка, -и, *д.-м.* -ці
 енциклопеді́зм, -у
 енциклопеді́чний
 еозі́н, -у
 еозо́йський
 еолі́єць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 еолі́йський
 еолі́т, -у
 еолі́товий
 еоце́н, -у
 еоце́новий
 епентети́чний
 епібла́ст, -а
 епіге́нез, -у
 епіго́нство, -а
 епіго́нський
 епігра́ф, -а
 епідеміоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 епідемі́чний
 епіде́мія, -ї, *ор.* -єю
 епіде́рма, -и
 епіде́рмальний
 епіде́рміс, -у
 епіде́рмічний
 епіде́рмофі́тія, -ї, *ор.* -єю
 епідіаско́п, -а
 епідо́т, -у
 епізо́д, -у
 епізооті́чний
 епізоо́тія, -ї, *ор.* -єю
 епізоотоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 е́піко-сатири́чний
 епіку́риз, -у
 епікуре́ць, -е́йця, *ор.* -е́йцем
 епікуре́їзм, -у
 епікуре́йський

епіле́псія, -ї, *ор.* -єю
 епіле́птичний
 епіло́г, -у, *м.* -зі
 епіморфо́з, -у
 епісіологі́зм, -у
 епіско́п, -а (*прилад*)
 епіста́з, -у
 епісти́лій, -я, *ор.* -єм
 епісти́ль, -я, *ор.* -єм
 епістола, -и
 епістоля́рій, -ю, *ор.* -єм
 епістоля́рний
 епістрофа́, -й
 епіталáма, -и
 епіта́фія, -ї, *ор.* -єю
 епітелиáльний
 епіте́лій, -ю, *ор.* -єм
 епітет, -а
 епіфеноменалі́зм, -у
 епіфі́з, -а
 епіфі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 епіфора, -и
 епіфоричний
 епіхлоргідрі́н, -у
 епіце́нтр, -а
 епіці́кл, -а
 епіциклóїда, -и
 епічний
 епóд, -а
 епоксі́дний
 еполéт, -а, *мн.* -и, -ів
 епо́нж, -у, *ор.* -єм
 епо́нжевий
 епоні́м, -а
 е́пос, -у
 епію́р, -а
 е́рбієвий
 е́рбій, -ю, *ор.* -єм
 ерг, -а, *р. мн.* -ів
 ергастичний
 ерго́граф, -а
 ерго́метр, -а
 ергонометри́чний
 ергоно́міка, -и, *д.-м.* -ці
 ергономі́чний
 ергоно́мія, -ї, *ор.* -єю
 ергостері́н, -у
 ерготі́зм, -у
 ерг-секунда, -и, **ерг-с.**

ердельтер'е́р, -а
 е́рдокс, -у
 ере́кція, -ї, *ор.* -єю
 Ересунн, -у
 ереті́зм, -у
 ерза́ц, -у, *ор.* -ом
 ерза́ц-шкі́ра, -и
 е́рзя, -ї, *ор.* -єю, *ч., ж. і мн.*
 ерзя́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 ерзя́нський
 ерите́ма, -и
 еритробла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 еритроці́т, -а
 е́ркер, -а
 е́рліфт, -а
 ерміта́ж, -у, *ор.* -єм (**Ермі-**
та́ж — музей у Ленінграді)
 еродова́ний
 еродува́ти, -ує
 ерозі́йно-аккумуляти́вний
 ерозі́йно стійкі́й
 еротомáнія, -ї, *ор.* -єю
 Ер-Ріа́д, -а
 ерсте́д, -а, *р. мн.* -е́дів і -е́д, **Е**
 ерудова́ність, -ності, *ор.* -ністю
 еригéрцогський
 есде́к, -а
 есе́, *невідм., с.*
 есе́їзм, -у
 есе́їст, -а
 есе́нція, -ї, *ор.* -єю
 есе́рівський
 есе́ро-меншови́цький
 есе́сівець, -вця, *ор.* -вцем
 есе́сівський
 еска́дра, -и
 еска́дрений
 ескадри́ля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лей
 ескадрóн, -у
 ескадрóнний
 ескала́да, -и
 ескала́ція, -ї, *ор.* -єю
 ескало́п, -а
 ескані́зм, -у
 еска́рп, -у
 ескарпова́ний
 ескарпува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і док.

есквáйр, -а
 ескі́з, -а
 ескі́мо́с, -а, *мн.* -и, -ів
 ескі́мо́ський
 ескóрт, -у
 ескóрто́ваний
 ескóртува́ти, -у́ю, -у́еш
 ескúдо, *невідм.*, *с.*
 есмíнець, -нця, *ор.* -нцем
 еспадрóн, -а
 еспа́рцёт, -у
 еспера́нто, *невідм.*, *с.*
 есплана́да, -и
 ест, -а, *мн.* -и, -ів
 еста́мп, -а
 естафе́та, -и
 естезіологі́чний
 естезіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 естезіо́метр, -а
 естетиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 естетико-худóжній, -я, -є
 естетотерапі́я, -ї, *ор.* -єю
 есто́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Есто́нія, -ї, *ор.* -єю
 Есто́нська Радя́нська Соціалі́стична Респу́бліка, Есто́нська РСР, ЕРСР
 Есто́нське телегра́фне аге́нтство, ЕТА
 естраго́н, -у
 естради́н, -а
 естра́дно-симфоні́чний
 естра́дно-танцюва́льний
 естра́дно-циркóвий
 естуа́рій, -я, *ор.* -єм
 есхатологі́чний
 есхатоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 етазо́л, -у
 еталóн, -а
 ета́н, -у
 етанола́мін, -у, *мн.* -и, -ів
 ета́п, -у
 етаті́зм, -у
 етери́фіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 етерні́т, -у
 е́тико-полі́тичний
 еті́л, -у
 етилацета́т, -у

етилбензо́л, -у
 етиле́н, -у
 етилено́ксид, -у
 етиле́н-пропі́леновий
 етилсиліка́т, -у
 етилува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.* і *док.*
 етилцелюло́за, -и
 етимологіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 етимóн, -а
 еті́чний
 етіологі́чний
 етіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 Е́тна, -и
 етна́рх, -а
 етні́чний
 етнобо́таніка, -и, *д.-м.* -ці
 етнобо́тані́чний
 етногенéз, -у
 етнографі́зм, -у
 етнологі́чний
 етнологі́я, -ї, *ор.* -єю
 етноні́міка, -и, *д.-м.* -ці
 етнопсихоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 е́тнос, -у
 етноцентрі́зм, -у
 етоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 етро́л, -у, *мн.* -и, -ів
 етру́ск, -а, *мн.* -и, -ів
 етру́ський
 етю́д, -а
 етюді́зм, -у
 ефедрі́н, -у
 ефекти́вна кі́нська сі́ла, *е.к.с.*
 ефе́ль, -ю, *ор.* -єм
 ефеме́р, -а, *мн.* -и, -ів
 ефемери́да, -и, *мн.* -їди, -їд
 ефеме́рний
 ефемербо́їд, -а, *мн.* -и, -ів
 ефе́нді, *невідм.*, *ч.*
 ефе́с, -а
 ефіо́п, -а, *мн.* -и, -ів
 Ефіо́піан Нью́с Е́йдженсі, Е́НА
 Ефіо́пія, -ї, *ор.* -єю
 ефіо́пський
 ефі́р, -у
 ефі́різа́ція, -ї, *ор.* -єю
 ефі́рно-ацето́новий
 ефі́рно-валеріа́новий

ефіровалеріановий
 ефіроманія, -ї, *ор.* -єю
 ефіронос, -а
 ефіроцелюлозний
 ефузівно-експлозівний
 ефузія, -ї, *ор.* -єю
 ехін, -а
 ехінокок, -а, *мн.* -и, -ів
 ехінококоз, -у

ехолокатор, -а
 ехолокація, -ї, *ор.* -єю
 ехолот, -а
 ешафот, -а
 ешелон, -у
 ешелонований
 ешелонувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 ешиніт, -у

Є

евангеліє, -я
 євангеліст, -а
 євгеніка, -и, *д.-м.* -ці
 євнух, -а
 євпаторійський
 Євпаторія, -ї, *ор.* -єю
 євразієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 євразійський
 Євразія, -ї, *ор.* -єю
 Євразія, -и, *д.-м.* -ці
 єврєй, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
 Єврейська автономна область
 євро-африканський
 євродолар, -а, *мн.* -и, -ів
 Європа, -и
 європеєць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.*
 -ейці, -ейців
 європеїзія, -ї, *ор.* -єю
 європеїзований
 європеїзувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 Європейська асоціація вільної
 торгівлі, ЄАВТ
 Європейська валютна угода,
 ЄВУ
 Європейська конфедерація проф-
 спілок, ЄКП
 Європейська ліга хокею, ЄЛХ
 Європейська спілка футбольних
 асоціацій, УЄФА
 європейська частина (територія)
 Європейське економічне това-

рїство, ЄЕТ («Спільний ринок»)
 Європейське космічне агентство,
 ЄКА
 Європейське об'єднання вугілля
 і сталі, ЄОВС
 Європейське телебачення, Євро-
 бачення
 Європейське товариство по
 атомній енергії, Євратом, -у
 Європейський валютний фонд,
 ЄВФ
 Європейський союз радіомов-
 лення, ЄСР
 Європейський фонд розвитку,
 ЄФР
 Європейський центр ядерних
 досліджень, ЦЕРН, -у
 європейсько-азіатський
 європеїд, -а, *мн.* -и, -ів
 європій, -ю, *ор.* -єм
 євстахієва труба
 Євфрат, -у
 єгер, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і, *д.* -ям
 єгермейстерський
 єгерський
 Єгипет, -пту
 єгипетсько-турецький
 єгиптологія, -ї, *ор.* -єю
 єгиптянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 єговізм, -у
 єговіст, -а, *мн.* -и, -ів
 Єдіна демократична ліва партія,
 ЕДА (Греція)

Єдіна народно-демократична партія Афганістану
 Єдіна національна партія трудящих (Екваторіальна Гвінея)
 Єдиний демократичний вітчизняний фронт, ЄДВФ (КНДР)
 Єдиний державний архівний фонд, ЄДАФ
 єдиноб'яжя
 єдиноб'рство, -а
 єдиновірець, -рця, *ор.* -рцем
 єдиновірство, -а
 єдиновірський
 єдиновладдя
 єдинодержавний
 єдинокр'овний
 єдиноначальний
 єдиноплемінний
 єдино правильний
 єдиноріг, -р'ога
 єдиноспадкування
 єдн'альний
 єдн'ання
 єдність, -ності, *ор.* -ністю
 єзуїтство, -а
 єзуїтський
 ектенія, -ї, *ор.* -єю
 елей, -ю, *ор.* -єм
 Елєць, Ельця, *ор.* Ельцєм
 елизавєтинський
 Єлісєйські Поля
 ємкий
 ємкісний

ємний
 ємнісний
 ємнісно-омічний
 ємнісно-реостатний
 ємність, -ності, *ор.* -ністю
 Єнакієве, -ого, *ор.* -ним
 енакіївський
 Єнісєй, -ю, *ор.* -єм
 єнісєйський
 ен'от, -а
 єпархіальний
 єп'архія, -ї, *ор.* -єю
 єпископ, -а
 єпископ'ат, -у
 єпітимія, -ї, *ор.* -єю
 єпітрахиль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 Єреван, -а
 єреванець, -нця, *ор.* -нцем
 єреванський
 ересіарх, -а
 єресь, -ї, *ор.* -ссю
 еретік, -а
 еретичний
 Єрусалім, -а
 єрусалімський
 Єсентукі, -їв (місто)
 есентукі, -їв (вода)
 есентуцький
 еств'о, -а
 ефрєйтор, -а
 ефрєйторський
 ехїдна, -и

Ж

жаб'ячий
 жавєлева вода
 жавель, -ю, *ор.* -єм
 жадеїт, -у
 жайворонок, -нка
 жак'ардовий
 жакет, -а
 жалюгідний
 жалюзі, *невідм., с.*
 жаль, ж'алю, *ор.* ж'алєм, *ім.*
 жандармерія, -ї, *ор.* -єю

жандармський
 жанр, -у
 жаргонізм, -у
 жаровитрив'альний
 жарозахисний
 жарозніжувальний
 жароміцний
 жаростійкий
 жаротривкий
 жаротрубно-димогарний
 жар-птиця, -ї, *ор.* -єю

жарт, -у
 жартівливий
 жартувати, -ую, -уєш
 жасмін, -у
 жати, жму, жмеш, жмемó, жме-
 тé (тиснути)
 жати, жну, жнеш, жнемó, жне-
 тé (зрізати)
 жатка-самоскидка, жатки-само-
 скидки
 жаття
 жах, -у, м. -у
 жахливий
 жбан, -а
 жвавий
 ждати, жду, ждеш, ждемó,
 ждетé
 жезл, -á
 желатин, -у
 желатиново-гліцеріновий
 желатиноподібний
 желé, *невідм., с.*
 желеподібний
 Железновóдськ, -а
 железнóвóдський
 Женéва, -и
 Женéвські конвénції
 женитися, -нюся, -нишся, *недок.*
і док.
 женоненавісницький
 женоподібний
 жен-прем'єр, -а
 женьшєнь, -я, *ор.* -ем
 жєреб, -а
 жєребєць, -бця, *ор.* -бцém
 жєреп, -а
 жєрех, -а
 жєрлó, -á, *р. мн.* жєрл
 жєрмінáль, -я, *ор.* -ем
 жєрстяно-штампувáльний
 жєрсть, -і, *ор.* -то
 жєртвопринєсення, *р. мн.* -єнь
 жєртвоприношєння, *р. мн.* -єнь
 жєртвувати, -ую, -уєш (дару-
 вати — *що*; поступатися, від-
 мовлятися — *ким, чим*)
 жєст, -у
 жєстикуляція, -ї, *ор.* -єю
 живіти, -вліó, -виш, -влять

живіця, -і, *ор.* -єю
 живіт, -вотá
 живлячи, *дієприсл.*
 живóпис, -у, м. -у
 живопісець, -сця, *ор.* -сцем
 живорібний
 живорóдний
 Жигулі, -ів (височина)
 жиклєр, -а
 жилкувáння
 жим, -у
 жімолость, -і, *ор.* -тю
 жир, -у, м. -у́, *мн.* -й, -ів
 жирандóль, -і, *ор.* -ллю
 жирáнт, -а
 жирáт, -а
 жирáф, -а
 жирáфа, -и
 жирáф'ячий
 жирномолóчний
 жироборóшнїйний
 жировік, -á (пухлина) *і* -у́ (мі-
 нерал)
 жировідкладáння
 жировідкладєння
 жировіск, -вóску
 жирозамітник, -а
 жиромолóчний
 жирондїст, -а
 жиροобрóбний
 жироперєрóбний
 жиропіт, -пóту
 жиророзчїнний
 жиророзщєплювáльний
 житрóворєння
 жирутвóрення
 жїтель, -я, *ор.* -ем
 жїти, живú, живєш, живемó,
 живетé; *мін.* жив, жилá
 житлó, -á, *р. мн.* -тел
 житлобудівний
 житлобудівництво, -а
 житловий
 житловідділ, -у
 житлóво-будівєльний
 житлóво-експлуатáційна контó-
 ра, ЖЕК, -у *і* жєк
 житлóво-коопєратівний
 житлóво-орєндний

житлово-побутовий
житлово-санітарний
житлокооп, -у
житлокооперація, -ї, *ор.* -єю
житлокоопівський
житлоплоща, -і, *ор.* -єю
житлоуправління, *р. мн.* -їнь
житлофонд, -у
житній, -я, -є
житняк, -у (рослина)
жіто, -а, *р. мн.* -ів
Житомир, -а
житомирець, -рця, *ор.* -рцем
житомирський
Житомирщина, -и
житомирянин, -а, *мн.* -яни, -ян
життєвий і життєвий
життєвість, -вості, *ор.* -вістю
життєво важливий
життєво необхідний
життєдайний
життєдіяльний
життєзабезпечення
життєздатний
життєлюб, -а
життєпис, -у
життєрадісний
життєствєрдження
життєстійкий
життя-буття
життєвий і життєвий
жінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-нок
жінконенавісницький
жінрада, -и
жіронда, -и
жірондист, -а
жмудь, -і, *ор.* -ддю
жмудський
жмут, -а
жнець, женця, *ор.* женцєм
жнивάρка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рок
жнивάρка-самоскїдка, жнивάρ-
ки-самоскїдки
жовкнути, -ну, -неш; *мин.* жовк,
жовкла і жовкнув, жовкнула
жовнір, -а
жовно, -а, *мн.* -вна, -вен

жовтеня, -яти, *ор.* -ям, *мн.*
-ята
жовтень, -тня, *ор.* -тнем (Жов-
тень — революційне свято)
жовтецєві, -их
жовтець, -тцю, *ор.* -тцєм
жовтізна, -їзни
Жовті Води (місто)
жовтєвий
жовтоволосий
жовтогарячий
жовтодзьобий
жовто-зелєний
жовтозем, -у
жовтозілля
жовто-золотистий
жовток, -тка
жовто-оранжевий
жовтофіолєвий
жовтофіоль, -і, *ор.* -ллю
жовтоцвіт, -у
жовто-червоний
жовтошкірий
жовтувато-білий
жовтувато-червоний
жовтяниця, -і, *ор.* -єю
жовтянка, -и, *д.-м.* -ці
жовч, -і, *ор.* -чю
жовчокам'яна хвороба
жовчовивідний
жовчовиділення
жовчогінний
жовчоутворення
жоден, -дна, -дне
жодний
жокєй, -я, *ор.* -єм
жокєй-клуб, -у
жобоб, -а
жолобошліфувальний
жобобчастий
жолудєвий
жобудь, -я, *ор.* -ем
жом, -у
жонглєр, -а
жонглювати, -юю, -юєш
жоржина, -и
жорно, -а, *мн.* -рна, -рен
жорства, -ї
жорстковолосий

жорстко-пластичний
 жорстко-шарнірний
 жобітр, -теру
 жрець, жерця, *ор.* жерцем
 жува́ти, жую, жуєш, жуємо́,
 жуєте́
 жу́желиця, -і, *ор.* -ею
 жу́жіль, -желі, *ор.* -желлю, *ж. і*
 -желю, *ор.* -желем, *ч.*
 жуїр, -а
 жук-носо́ріг, жука́-носо́рога
 жула́н, -а

жу́пел, -а
 жураве́ль, -вля́, *ор.* -влём
 журавле́вий
 жури́тися, -ріюся, -ришся (*за*
ким-чим)
 журна́л, -у
 журналі́стика, -и, *д.-м.* -ці
 журналі́стський
 журна́льно-газе́тний
 жу́рячись, *дієприсл.*
 жу́рі, *невідм., с.*

3

заальпі́йський
 заарешто́ваний
 заарешто́вувати, -ую, -уєш
 заарештува́ти, -у́ю, -у́єш
 заасфальто́ваний
 заатланти́чний
 Забайка́лля
 забайка́льський
 забалото́ваний
 забарви́ти, -влю, -виш, -влять;
нак. -арв
 забарвлений
 забарв́лення, *р. мн.* -ень
 забарвлюва́ти, -юю, -юєш
 забарикадо́ваний
 забезпече́ний
 за бе́зцінь
 забетону́ваний
 забіг, -у
 забі́й, -бо́ю, *ор.* -б́оєм
 забі́р, -бо́ру
 забобо́нний
 заболо́чений
 заборго́ваність, -ності, *ор.*
 -ністю
 заборо́ло, -а
 забрако́ваний
 забрако́вувати, -ую, -уєш
 заброньо́ваний
 забру́днений
 забруко́ваний
 забува́ти, -а́ю, -а́єш

забудо́вник, -а
 забур'я́нений
 зава́л, -у
 зава́ль, -і, *ор.* -ллю
 заванта́жник, -а
 заванта́жувально-розванта́жу-
 вальний
 заванта́жувати, -ую, -уєш
 заванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 зава́рювати, -юю, -юєш
 завба́чення, *р. мн.* -ень
 завбі́льшки, *присл.* (*скільки,*
з кого-що, як хто-що)
 завви́шки, *присл.* (*скільки,*
з кого-що, як хто-що)
 завгли́бки, *присл.* (*скільки,*
з що, як що)
 завго́дно, *незм.*
 завго́сп, -а
 завда́ти, -а́м, -асі́, -а́сть, -амо́,
 -асте́, -аду́ть; *мин.* -а́в, -ала́
 (обра́зи — чо́го; мішо́к на
 спину — що)
 завда́ток, -тку
 завдо́вжки, *присл.* (*скільки,*
з кого-що, як хто-що)
 завдя́чити, -чу, -чиш, -чать (*кр-*
му, чому чим)
 завезе́ний
 заверша́льний
 завершува́ти, -ую, -уєш
 за́вжди, *присл.*

завзя́ття
 заві́дна, *присл.*
 за ви́нятком
 заві́ток, завіткá
 заві́щити, -шу, -щиш, -щать;
нак. -йщ
 заві́щувати, -ую, -уєш
 заві́дувати, -ую, -уєш (*чим*)
 заві́дувач, -а, *ор.* -ем (*чого*)
 заві́дующий, -ого (*чим*)
 заві́з, -во́зу
 заві́ряти, -яю, -яєш
 за ві́що
 завка́драми, *невідм., ч.*
 завко́м, -у
 завма́г, -а
 заво́д-автома́т, заво́ду-автома́та
 заво́дніти, -ню, -ніш, -нимó, -ните́
 заво́днювати, -юю, -юєш
 заво́дніти, -яю, -яєш
 заво́доуправлі́ння, *р. мн.* -інь
 заво́дський
 заво́дчик, -а
 заво́дь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.* -дей
 заво́йовни́цький
 заво́йовува́ти, -ую, -уєш
 Заво́лжя
 заво́лзький
 заво́ро́т, -у
 заво́рушення, *р. мн.* -ень
 заво́юва́ння, *р. мн.* -а́нь
 завскла́дом, *невідм., ч.*
 заво́твшки, *присл.* (*скільки,*
з кого-що, як хто-що)
 за́втра, *присл.*
 за́втрашній, -я, -є
 заво́лок, -лка
 за́вуч, -а, *ор.* -ем
 за́вчати, -аю, -аєш
 за́вшіршки, *присл.* (*скільки,*
з кого-що, як хто-що)
 за́в'язь, -і, *ор.* -ззю, *р. мн.* -зей
 зага́зованість, -ності, *ор.* -ністю
 Зага́льна деклара́ція прав лю́-
 діни
 Зага́льна іта́лійська конфедера́-
 ція пра́ці, ЗІКП
 Зага́льна конфедера́ція порту-
 га́льських тру́дящих — На-

ціона́льний інте́рсиндика́л,
 ЗКПТ — НІ
 Зага́льна конфедера́ція пра́ці,
 ЗКП (Нікарагуа, Франція та
 ін.)
 Зага́льна конфедера́ція пра́ці
 Гві́ани, ЗКПГ
 Зага́льна конфедера́ція пра́ці
 Гре́ції, ГСЄЄ
 Зага́льна конфедера́ція робітні́-
 чих профспі́лок НДРІ
 Зага́льна конфедера́ція тру́дя-
 щих Лівáну, ЗКТЛ
 Зага́льна конфедера́ція тру́дя-
 щих Перу́, ЗКТП
 Зага́льна спі́лка робітників Ек-
 ваторіа́льної Гвіне́ї
 Зага́льна спі́лка тру́дящих БСК
 Зага́льна федера́ція пра́ці Бель-
 гі́ї, ЗФПБ
 Зага́льна федера́ція робітні́чих
 профспі́лок, ЗФРП (Лівія, Сі-
 рія)
 Зага́льне об'є́днання профспі́-
 лок Руму́нії, ЗОПР
 Зага́льне туні́ське об'є́днання
 пра́ці, ЗТОП
 за́гальноармі́йський
 за́гальножива́ний
 за́гальнові́знаний
 за́гальнові́домий
 за́гальнові́ськовий
 за́гальново́становлений
 за́гальногоспа́дарський
 за́гальнодемокра́тичний
 за́гальнодержáвний
 за́гальнодоста́пний
 за́гальноеконо́мічний
 за́гальноєвропе́йський
 за́гальнозрозумі́лий
 за́гальнокорис́ний
 за́гальнолі́тературний
 за́гальнолю́дський
 за́гальномі́ський
 за́гальнонаро́дний
 за́гальнонаціона́льний
 за́гальнооб'язко́вий
 за́гальноосві́тній, -я, -є
 за́гальнопарти́йний

загальнопоширений
 загальноприйнятий
 загальноприступний
 загальнореспубліканський
 загальноросійський
 загальносвітовий
 загальноселянський
 загальносоціалістичний
 загальносоюзний
 загальнотеоретичний
 загальнотехнічний
 загальноукраїнський
 загáр, -у
 загáрницький
 загáрбувати, -ую, -уеш
 загíбель, -і, *ор.* -ллю
 загíн, -у
 загíн, -го́ну
 загíрний
 загíр'я, *р. мн.* -р'їв
 заглибити, -блю, -биш, -гли́б-
 лять; *нак.* -йб
 заглиблення, *р. мн.* -ень
 заглиблювати, -юю, -юеш
 заглóтковий
 за́глу́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 загóнений
 загóїтися, -о́їться, -о́яться
 за́го́ловок, -вка
 загорáти, -áю, -áеш *i* загорáти
 загорóджений
 загорóдження, *р. мн.* -ень
 загорóджувальний
 загорóжа, -і, *ор.* -ею
 загорáти, -áю, -áеш *i* загорáти
 загóстрено-в'ягнутий
 загóстрено-ланцетоподібний
 заготівельно-виробничий
 заготівельно-закупівельний
 заготівельно-збутовий
 заготівельно-транспортний
 заготівля, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -вель
 заготóвлювати, -юю, -юеш
 заготóвляти, -яю, -яеш
 заготпункт, -у
 загóюватися, -юється
 заgraváти, -раію, -раéш, -раемó,
 -раетé

За́реб, -а
 загс, -у *i* ЗАГС, -у
 задáток, -тку
 за́дній, -я, -е
 задніпро́вський
 Задніпро́в'я
 задніпрáньський
 Задніпрáньщина, -и
 за дня
 задньопідне́бінний
 задньоязиковий
 задньоязичний
 задо́вольний
 задо́вольнітися, -ніюся, -нішся,
 -нимóся, -нитéся (*чим, з чого*)
 задо́вольня́тися, -я́юся, -я́ешся
 (*чим, з чого*)
 за́дум, -у
 задуна́йський
 заéць, за́йця, *ор.* за́йцем
 заздалегі́д, *присл.*
 за́здрити, -рю, -риш (*кому, чому,*
на кого-що)
 за́здрісний
 зазе́млення, *р. мн.* -ень
 заземлі́ти, -лю́, -лі́ш, -лимó,
 -литé
 зазе́млювати, -юю, -юеш
 зазіха́ння, *р. мн.* -а́нь
 зазнáти, -áю, -áеш (*чого*)
 зазо́р, -а
 зазу́бень, -бня, *ор.* -бнем
 заі́жджа́ти, -áю, -áеш
 заі́жджий
 заі́зд, -у
 заі́здити, -ї́жджу́, -ї́зди́ш, -ї́зди-
 мо́, -ї́здитé, *недок.*
 заі́кáтися, -áюся, -áешся
 заі́кнúтися, -нúся, -нéшся, -немó-
 ся, -нетéся
 Заі́р, -у (країна)
 заі́р, -а (грошова одиниця)
 займе́нник, -а
 займенниковий
 зайня́ти, -ймú, -ймеш; *мин.* -ня́в,
 -ня́ла
 зайти́, -йду́, -йдеш; *мин.* -йшо́в,
 -йшла́
 закаблúк, -а, *м.* -ці *i* -у

Закавказзя
 Закавказькі республіки
 закарпатець, -тця, *ор.* -тцем,
мн. -тці, -тців
 закарпатський
 Закарпаття
 закаспійський
 за́кид, -у
 за́кис, -у
 закінчення, *р. мн.* -ень
 закінчувати, -ую, -уєш
 закла́д, -у (застава, парі)
 заклéпково-зварний
 за́клик, -у (*до чого*)
 заклі́нити, -нію́, -ні́ш, -нимо́,
 -ніте́
 заклі́нювати, -юю́, -ює́ш
 за́ключний
 за́колот, -у
 за́ко́н-декрéт, за́ко́ну-декрéту
 законода́вство, -а
 законода́вчий
 законодо́ра́дчий
 законозна́вство, -а
 за́кономі́рний
 за́конополо́ження, *р. мн.* -ень
 за́конопо́ру́шник, -а
 за́конопроє́кт, -у
 За́ко́н про за́хист мі́ру
 зако́нсерво́ваний
 зако́нтрактований
 за́ко́пувати, -ую́, -ує́ш
 за́кордо́нний
 за́котко́ваний
 за́крива́влений
 за́крі́влення, *р. мн.* -ень
 за́крі́лок, -лка
 за́криття́
 за́крі́й, -ро́ю, *ор.* -ро́єм
 за́крі́йно-заго́тівельний
 за́кріпа́чити, -чу́, -чи́ш, -чать
 за́кріпа́чувати, -ую́, -ує́ш
 за́крі́плення
 за́крі́плювач, -а, *ор.* -ем
 за́кру́глення, *р. мн.* -ень
 за́кру́т, -у
 за́куп, -а (селянин)
 за́купі́вельний
 за́купі́вля, -і, *ор.* -єю

за́купо́вувати, -ую́, -ує́ш
 за́купо́рити, -рю́, -ри́ш; *нак.*
 -у́по́р
 за́купо́рювати, -юю́, -ює́ш
 за́л, -у
 зала́штунко́вий
 залива́льний
 зали́шити, -и́шу́, -и́ши́ш, -и́ши́-
 мо́, -и́шитé, -и́ша́ть; *нак.* -и́ш і
 -и́ши́
 за́лишок, -шку
 за́лі́зисто-кварці́товий
 за́лі́знийця, -і, *ор.* -єю
 за́лі́знично-автомо́бильний
 за́лі́зно-ча́вунний
 за́лі́зняк, -а́ (рослина; тварина)
 і -у́ (руда, цегла)
 за́лі́зняко́во-кварці́товий
 за́лі́зоазбе́стовий
 за́лі́зоба́ктері́я, -і́, *ор.* -єю́, *мн.*
 -і́ї, -і́й
 за́лі́зобето́н, -у
 за́лі́зобето́нний
 за́лі́зовмі́сний
 за́лі́зовуглеце́вий
 за́лі́зографі́т, -у
 за́лі́зозва́рювальний
 за́лі́зокалі́йний
 за́лі́зоні́келевий
 за́лі́зоні́кель, -ю́, *ор.* -єм
 за́лі́зоні́сний
 за́лі́зопла́вильний
 за́лі́зопрока́тний
 за́лі́зорі́зний
 за́лі́зоро́бний
 за́лі́зору́дний
 за́лі́зоце́гляний
 за́лі́зоце́ме́нт, -у
 за́лі́зоце́ме́нтний
 за́лі́зоци́нковий
 за́лі́зоча́вун, -у́
 за́лі́к, -у
 за́лі́сений
 за́лі́сення
 за́лі́сити, -и́шу́, -и́си́ш, -и́симо́,
 -и́ситé
 за́лі́сно́вати, -юю́, -ює́ш
 за́лі́сся
 за́лі́т, -льо́ту

заложник, -а
 залоза, -и, *мн.* -ози, -оз
 залом, -а (оселедець)
 залом, -у (крутий поворот, ви-
 ступ тощо)
 залучати, -аю, -аєш (*куди*; за-
 охочувати, спонукати — *до*
чого)
 залучити, -учу, -учиш, -учать
 (*куди*; заохотити, спонука-
 ти — *до чого*)
 залюднити, -ню, -ниш
 залюднювати, -юю, -юєш
 залюдняти, -яю, -яєш
 залягання, *р. мн.* -ань
 залякування, *р. мн.* -ань
 зальбанд, -у
 Зальцбург, -а, *м.* -зі і -у
 зальцбурзький
 замаринований
 замаскований
 замаха, -у
 Замбезі, *невідм.*
 замбієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 замбійський
 Замбія, -ї, *ор.* -єю
 Замбія Ньюс Ейдженсі, ЗАНА
 замёт, -у
 заметіль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 замикач, -а, *ор.* -ем
 заміж, *присл.*
 заміжнїя, -іжньобї
 замінник, -а
 замір, -у
 заміс, -у
 замість, *прійм.*
 заміський
 замішувати, -ую, -уєш
 заміщення, *р. мн.* -ень
 замовець, -вця, *ор.* -вцем
 замовлення-наряд, -у, *р. мн.* за-
 мовлень-нарядів
 замовник, -а
 замок, -мку (будівля)
 замок, -мка (пристрій)
 замок-бліскавка, замка-бліс-
 кавки
 замолоду, *присл.*

заморозок, -зку
 заморський
 замполіт, -а
 замужем, *присл.*
 замшевий
 занадто, *присл.*
 занедбаний
 занепад, -у
 занепа́дницький
 занепа́сти, -аду́, -адеш, -адемó,
 -адетé
 Занзібар, -а (місто) і -у (країна;
 острів)
 заніження, *р. мн.* -ень
 заніжувати, -ую, -уєш
 занізити, -йжу, -йзиш; *нак.*
 -йзь
 заново, *присл.*
 занос, -у
 занотований
 занумерований
 занурити, -рю, -риш; *нак.* -ур
 занурювати, -юю, -юєш
 зануряти, -яю, -яєш
 заняття, *р. мн.* -ять (навчання,
 праця)
 заозёрний
 заокеанський
 заокруглення, *р. мн.* -ень
 заохочення, *р. мн.* -ень
 заочі, *присл.*
 забчний
 заощадження, *р. мн.* -ень
 заощаджувати, -ую, -уєш
 заощадити, -джу, -диш; *нак.*
 -а́дь
 западня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -дєнь
 запал, -у (натхнення)
 запал, -у (пристрій; хвороба)
 запальювати, -юю, -юєш
 запальник, -а
 запаморочення, *р. мн.* -ень
 запам'ятовувати, -ую, -уєш
 запас, -у
 запатентований
 заплах, -у
 запівнення, *р. мн.* -ень
 запівнити, -ню, -ниш (*кого*
в чому)

запевняти, -яю, -яєш (кого в чому)

запеленгований

заперечення, *р. мн.* -ень

заперечити, -чу, -чиш, -чать; *нак.* -єч

заперечувати, -ую, -уєш

запис, -у, *м.* -у

запит, -у

запитувати, -ую, -уєш

за північ

запізнення, *р. мн.* -ень

запізнитися, -ізниюся, -ізнишся

запізнюватися, -ююся, -юєшся

запланований

заплів, -у

запліднити, -ню, -ніш, -нимо, -ните

запліднювати, -ую, -юєш

запліччя, *р. мн.* -іч

запломбований

заплющити, -щу, -щиш, -щять; *нак.* -ющ

заплющувати, -ую, -уєш

запобіжник, -а

запобіжно-виконавчий

заповідати, -аю, -аєш

заповідно-мисливський

заповідь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.* -дей

заповісті, -ім, -ісі, -ість, -імó, -істé, -ідять; *мин.* -ів, -іла

заповіт, -у

заповнювач, -а, *ор.* -ем

заподіяти, -ію, -ієш

запозичення, *р. мн.* -ень

запозичити, -чу, -чиш, -чать; *нак.* -іч

запозичувати, -ую, -уєш

заполярний

Заполяр'я, *м.* (в) -р'ї (географічне найменування)

запор, -у

Запоріжжя (місто, Запорізька область)

Запоріжжя і Запоробжжя (історична область)

запорізький (від Запоріжжя)

запоробжець, -ріжця, *ор.* -ріжцем

(від Запоріжжя) і -рójця, *ор.* -рójцем (від Запоробжжя)

Запоробжжя і Запоріжжя (історична область)

запоробзький (від Запоробжжя)

запорубка, -и, *д.-м.* -ці

запресобаний

заприбуткований

запровáдження, *р. мн.* -ень

запровáдити, -джу, -диш; *нак.* -áдь

запроектований

запропонований

запрошення, *р. мн.* -ень

запряг, -у

запрягати, -аю, -аєш

запрягті, -яжу́, -яжеш, -яжемó, -яжетé; *мин.* -ріг, -рягла́

запряжений

запуск, -у

зап'ясті, -пнóу, -пнéш, -пнемó, -пнетé

зап'ясток, -тка

зап'ястя, *р. мн.* -ясть

зарáди, *прийм.*

зарáження, *р. мн.* -ень

зáраз, *присл.* (у цю хвилину, негайно)

заразнохворий

зарáні, *присл.*

зарáння, *присл.*

зараховувати, -ую, -уєш

зарєєстрований

зарезервований

зарєкомендований

заретушований

зарібити, -блю, -биш, -ріблять

заріблений

заріблювати, -юю, -юєш

зарібнений

зарібнити, -ню, -ниш

зарібнювати, -юю, -юєш

зарін, -у

заріз, -у

зáріст, -росту

заріччя, *р. мн.* -іч

заробіток, -тку

зароджуватися, -ується

зародітися, -одитися
 зáродок, -дка
 зáрості, -ей
 зарубіжний
 заряд, -у
 заряджати, -аю, -аєш
 заряджений
 зарядити, -яджу́, -ядиш
 зарядно-розрядний
 заса́джений
 засві́дчення, *р. мн.* -ень
 засві́дчувати, -ую, -уєш
 за́світла, *присл.*
 засво́ений
 засво́їти, -ою, -оїш; *нак.* -ої
 засво́ювати, -юю, -юєш
 засе́лення, *р. мн.* -ень
 засе́лювати, -юю, -юєш
 заселя́ти, -яю, -яєш
 заси́лля
 засило́ваний
 за́сіб, -собу, *мн.* -соби, -собів
 засів, -у
 засі́дання, *р. мн.* -ань (зібрання
 людей)
 засі́датель, -я, *ор.* -ем
 за́сік, -а
 засі́л, -со́лу
 заски́ртований
 за́склений
 заскоро́джений
 засла́нець, -нця, *ор.* -нцем
 засла́ння
 заслі́н, -ло́ну і засло́н
 заслуже́ний діяч мистецтв УРСР
 заслуже́ний учи́тель УРСР
 заслу́жити, -ужу́, -ужиш, -ужать
 (стати гідним, вартим чо-
 гось — чого, на що; здобути
 службою — що)
 за́сников, -вку
 засну́ти, -ну́, -неш, -немó, -нетé
 за́спів, -у
 заспоко́їти, -ою, -оїш; *нак.* -ої
 заспоко́ювати, -юю, -юєш
 застава́ти, -таю, -таєш, -таемó,
 -таетé
 заставоде́ржатель, -я, *ор.* -ем
 заста́ти, -а́ну, -а́неш; *нак.* -а́нь

застере́ження, *р. мн.* -ень
 застері́гати, -а́ю, -а́єш (*від чого*)
 засти́й, -то́ю, *ор.* -то́єм
 засто́порений
 застосо́вувати, -ую, -уєш
 застосува́ти, -у́ю, -у́єш
 застрахований
 застрéлити, -лю, -лиш; *нак.* -éль
 застрі́лити, -лю, -лиш; *нак.* -і́ль
 застрі́льник, -а
 за́струг, -а (шерхебель)
 застру́г, -у (замет)
 застрява́ти, -яю́, -яє́ш, -яемó,
 -яетé і -ява́ю, -ява́єш
 застря́ти, -я́ну, -я́неш; *нак.* -я́нь
 застудже́ний
 застуді́ти, -уджу́, -удиш
 за́ступ, -а
 засту́пницький
 за́сув, -а
 засу́джувати, -ую, -уєш
 засу́ха, -и, *д.-м.* -сі
 засухості́йкий
 засу́шливий
 зата́кт, -у
 затве́рдження, *р. мн.* -ень
 затве́рджувати, -ую, -уєш
 затверді́ння
 затво́р, -а
 зате́мна, *присл.*
 зате́мнення, *р. мн.* -ень
 зате́пла, *присл.*
 за́тиск, -у
 затискний
 за́тишок, -шку
 за́тишся
 за́тинений
 за́тинити, -і́ню, -і́ниш
 за́тино́к, -нку
 за́тинювати, -юю, -юєш
 за́тиня́ти, -яю, -яєш
 затра́та, -и
 затра́чувати, -ую, -уєш
 затри́мувати, -ую, -уєш
 затушо́вувати, -ую, -уєш
 затушува́ти, -у́ю, -у́єш
 за́тхлий
 за́тьма́рювати, -юю, -юєш
 заува́ження, *р. мн.* -ень

зауважити, -жу, -жиш, -жать;

нак. -аж

зауважувати, -ую, -уєш

Зауралля

зауральський

зауроподи, -од

заучувати, -ую, -уєш

зафіксований

захарашений

захват, -у (запал)

захват, -а (пристрій) *i* -у (ширина робочого ходу машини)

захворювання, *р. мн.* -ань

захисник, -а

захісно-герметичний

захісно-притосувальний

захист, -у

захистити, -ищу́, -истіш, -исти-
мо́, -иститё

захищати, -аю, -аєш

захід, -ходу, *мн.* -ходи, -ходів
(сторона світу; дія, засіб)

Захід, -ходу (країни Західної
Європи й Америки)

захід, заходу (спуск небесного
світила)

Західна Двіна

західна довгота́, з. д.

Західна Сахара

Західне Самоа

Західно-Австралійська течія

західноавстралійський

західноафриканський

Західно-Африканський валют-
ний союз

західноєвропейський

Західноєвропейський союз, ЗЄС

західнонімецький

Західно-Сибірська низовина́

західносибірський

західнослов'янський

західноукраїнський

захо́жній

захо́питися, -оплю́ся, -о́пишся,
-о́плятьс́я (*ким, чим*)

захо́плення, *р. мн.* -ень (*ким,
чим*)

захо́плюватися, -юю́ся, -ює́шся
(*ким, чим*)

зацементований

зацікавлювати, -уюю, -юєш

зацукрований

зачарований

за́чин, -у

зачинання, *р. мн.* -а́нь

зачинений

зачиніти, -иню́, -і́ниш

зачиняти, -яю, -яєш

зачисляти, -яю, -яєш

зачищений

зачохлений

зашійок, -йка

зашифрований

за́шморг, -у, *м.* -зі *i* -у

за́шпори, -ів

зашта́тний

защепну́ти, -епну́, -е́пнеш

защіпа́ти, -а́ю, -а́єш

защі́пка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -пок

защі́чний

Заява Народи́ [представників]

комуністічних і робітні́чих
па́рті́й

зая́вка-програ́ма, зая́вки-про-
гра́ми

заявник, -а

заякорити, -рю, -риш

збага́чувати, -уюю, -уєш

збалансований

збанкротований і збанкрутований

збанкрутілий

збанкрутований і збанкрутова-
ний

Зба́раж, -а, *ор.* -ем

збаразький

збезво́діти, -іє

збезво́днити, -ню, -ниш

збезво́днювати, -юю, -юєш

збезлі́сення (дія)

збезлі́сити, -ішу, -і́сиш; *нак.* -і́сь

збезлі́сіння (стан)

збезлі́сити, -іє

збезлю́діти, -іє

збезче́щений

збенте́ження

збива́ти, -а́ю, -а́єш

збира́ння

збира́ч, -а́, *ор.* -е́м

збіти, зіб'ю, зіб'еш, зіб'емó,
зіб'етé
збитковий
збиток, -тку, *мн.* -тки, -тків
збіг, -у
збіднілий
збіжжя
збій, збою, *ор.* збоєм
збільшення
збільшити, -шу, -шиш, -шать;
нак. збільш
збільшувати, -ую, -уеш
збільшувач, -а, *ор.* -ем
збір, збору
збірно-автоматичний
збірно-монолітний
збірно-панельний
збірно-розбірний
збліження, *р. мн.* -ень
зблізька, *присл.*
збóечно-буровий
збóри, -ів
збóчення, *р. мн.* -ень
зброенóсець, -сця, *ор.* -сцем
Збройні сіли ООН
Збройні Сіли Радянського Со-
юзу
зброшурований
збрóя, -ї, *ор.* -єю
збрóяр, -á, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -ám
Збруч, -á, *ор.* -ём
збóдження
збóджувати, -ую, -уеш
збóдник, -а
збóдований
збут, -у
збюрократіти, -ію, -іеш
зважáти, -áю, -áеш (*на кого-що*)
зважити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
зваж
звáжувати, -ую, -уеш
званнá, *р. мн.* звань
звáрювально-монтáжний
звáти, зву, звеш, звемó, зветé
і рідше зову, зовеш, зовемó,
зоветé
звéдення, *р. мн.* -ень
звелýчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
-йч

звелýчувати, -ую, -уеш
звёрнення Центрального Комі-
тету КПРС до партії, до ра-
дянського народу
звёрхній, -я, -є
звёрхньо, *присл.*
звёршення, *р. мн.* -ень
звéчора, *присл.*
звívистий
звинувáтити, -áчу, -áтиш; *нак.*
-áть
звинувáчення, *р. мн.* -ень
звиродніння
звісока, *присл.*
звитяжний.
звичаєвий
звід, звóду
звіддалекі, *присл.*
звіддалік, *присл.*
звіддаля, *присл.*
звідки, *присл.*
звідки-небудь, *присл.*
звідкись, *присл.*
звідкóли, *присл.*
з відомá
звідси, *присл.*
звідти, *присл.*
звідусюди, *присл.*
звіку-прáвіку, *присл.*
звільна, *присл.*
звільнення, *р. мн.* -ень
звільнітися, -ніюся, -нішся, -ни-
мóся, -нитéся (*від кого-чого,*
з чого)
звільнітися, -яюся, -яєшся (*від*
кого-чого, з чого)
звiрiнець, -нця, *ор.* -нцем
звiритися, -рюся, -ришся; *нак.*
-рся (*кому, на кого-що*)
звiрiвнiцтво, -а
звiрiвнiцький
звiробiй, -бóю, *ор.* -бóем (*рос-*
лина)
звiробiй, -бóя, *ор.* -бóем (*мисли-*
вець)
звiролóв, -а
звiролóди, -ей
звiропоголiв'я
звiроподiбний

звіропромисловець, -вця, *ор.*
-вцем
звірорадо́сп, -у
звірофе́рма, -и
звісно, *незм.*
звістка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -то́к
звіт, -у
звітно-ви́борний
звітно-переві́борний
звітува́ти, -ю́ю, -ю́еш
зводити, -джу, -диш; *нак.* зводь
зволіка́ння, *р. мн.* -а́нь
зволóжувач, -а, *ор.* -ем
зворóт, -у
зворóтний
зворóшення, *р. мн.* -ень
звóження, *р. мн.* -ень
звóжувати, -ую, -уеш
звóзити, звóжу, звóзиш; *нак.*
звóзь
звук, -а (в музиці, лінгвістиці)
і -у (в інших значеннях), *м.* -ці
звукóвідтвóрення
звукóвідтвóрювальний
звукóвлóвлювач, -а, *ор.* -ем *і* зву-
коу́лвлювач
звукоелектрóнний
звукóзапис, -у
звукóзаписува́льний
звукóзніма́ч, -а́, *ор.* -е́м
звукó- і теплоізоля́ція
звукóмаскува́ння
звукóметри́чний
звукóме́трія, -ї́, *ор.* -ею́
звукóмірний
звукóнаслідува́ння
звукóнепроникни́й
звукóопера́тор, -а
звукóпис, -у
звукóпідси́лювач, -а, *ор.* -ем
звукóпоглина́льний
звукóпровідни́й
звукóпроникни́й
звукóряд, -у
звукóсвітлометри́чний
звукóу́лвлювач, -а, *ор.* -ем *і* зву-
кóвлóвлювач
звуча́ти, -чіть, -ча́ть
зв'язни́й

зв'язо́к-кóнтáкт, зв'язку́-кóнтáкту
згар, -у
зга́рячу, *присл.*
згин, -у
згідно, *прим.* (з чим)
згін, зго́ну
згли́бока, *присл.*
згнива́ти, -а́ю, -а́еш
згни́ти, -ни́ю, -не́ш, -немó, -нетé
зго́дом, *присл.*
згодува́ти, -ю́ю, -ю́еш (*кому що*)
згорáти, -а́ю, -а́еш *і* згоря́ти
згорто́к, -тка
згоря́ти, -я́ю, -я́еш *і* згорáти
згра́євий *і* зграйови́й
згра́я, -ї́, *ор.* -ею́
згрубі́лий
згрупóвани́й
згурто́ваний
згу́сток, -тка
згу́щення
здава́ти, здаю́, здае́ш, здае́мо,
здае́те
зда́вна, *присл.*
з да́вніх-даве́н, *присл.*
з да́внього-да́вна, *присл.*
зда́лека, *присл.*
зда́леку, *присл.*
здаля́, *присл.*
зда́ча, -ї́, *ор.* -ею́
здво́ений
здво́юва́ти, -ю́ю, -ю́еш
здебі́льшого, *присл.*
здемаскóвани́й
здерев'яни́лий
здеформóвани́й
здивóваний
здивóвання
здивува́ння
з ді́да-праді́да, *присл.*
здійма́ти, -а́ю, -а́еш
здійня́ти, -ймú, -ймеш
з дня на день
здобич, -ї́, *ор.* -ччю́
здобни́й
здобу́ток, -тку
здобуття́
здóвжувач, -а, *ор.* -ем
здóгад, -у

здольщина, -и
 здоров'я
 здрастуй, здрастуйте, *незм.*
 здригну́тися, -ну́ся, -не́шся, -не-
 мо́ся, -не́тєся
 здрі́бнілий
 зду́ти, зідму́, зідме́ш, зідмемо́,
 зідмете́ і зду́ю, зду́еш
 здуття́, *р. мн.* -ттів
 зеаксанти́н, -у
 зебу́, *невідм., ч.*
 законо́мити, -млю́, -миш, -млять;
нак. -о́м
 законо́млений
 зела́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.*
 -дці, -дців
 Зела́ндія, -ї, *ор.* -єю
 зела́ндський
 Зелений мис (острів — Зелений
 Мис)
 зелєно-біло-жовтий
 зелєно-жовтий
 зелєно-фіолєтовий
 зєлень, -і, *ор.* -нню
 земві́дділ, -у
 земє́льно-вóдний
 земє́льно-меліоратівний
 землє́битний
 землевла́сницький
 землевóз, -а
 землеволоді́ння, *р. мн.* -їнь
 землевпорядження́
 землекóп, -а
 землекористува́ння
 землекорі́стувач, -їстувача́, *ор.*
 -їстувачє́м
 землемі́р, -а
 землері́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 землері́йний
 землерóбство, -а
 землерóбський
 землесóс, -а
 землетрúс, -у
 землеу́стрій, -рою, *ор.* -роєм
 землечерпáлка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 землечерпáльний
 землісто-сі́рий

земля́, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -мєль
 (планета — Земля́)
 земля́нин, -а, *мн.* -яни, -ян
 земновóдний
 земснаря́д, -а
 зємський собóр
 земфо́нд, -у
 зєнзубель, -я, *ор.* -єм
 зєні́т, -у
 зєні́тно-ракетний
 зєнке́р, -а
 Зєравша́н, -у
 зєрно́, зєрна́, *р. мн.* -рен
 зернобобóвий
 зерновлòвлювач, -а, *ор.* -єм і
 зерноулòвлювач
 зерновóз, -а
 зерно́во-тваринницький
 зернодробáрка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок
 зернодробильний
 зерноелевáтор, -а
 зернозирáльний
 зернозволòжувач, -а, *ор.* -єм
 зерної́д, -а
 зернокомба́йн, -а
 зернокукурудзозбирáльний
 зерноочісно-суші́льний
 зерноочіщувáльний
 зерноплющíлка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 зерноподі́бний
 зернопостáвки, -вок
 зернопóльт-зерноаванта́жувач,
 зернопóльта-зерноаванта́жу-
 вача
 зернорадгóсп, -у
 зерноскла́д, -у
 зерносортува́лка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 зерносуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 зерносуші́льний
 зерносхóвище, -а
 зє́рно-трав'яний
 зерноулòвлювач, -а, *ор.* -єм і
 зерновлòвлювач
 зернофура́ж, -у́, *ор.* -єм
 зєфі́р, -у
 з'єднаний

з'єднання, *р. мн.* -ань (військове)
 з'єднувати, -ую, -уєш
 з'єднувач, -а, *ор.* -ем
 зжати, зіжну, зіжнеш, зіжнемó,
 зіжнетé
 з-за, *прим.*
 ззаду, *присл.*
 з-за кордону
 зигзэг, -а
 зигзэг-машинна, -и
 зигзагоподібний
 зигзэг-трансформатор, -а
 зиглінія, -ї, *ор.* -єю
 зигмашинна, -и і зикмашинна
 зигоморфний
 зигоспора, -ри, *мн.* -ори, -ор
 зикмашинна, -и і зигмашинна
 зимівля, -ї, *ор.* -єю
 зимово-весняний
 зимолógія, -ї, *ор.* -єю
 зимородок, -дка
 зимостійкий
 зимувати, -ую, -уєш
 зирянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 зиряньський
 зиск, -у
 зібрати, зберу, збереш, зберемó,
 зберетé
 зів'ялий
 зів'янути, -ну, -неш
 зів'яти, -яну, -янеш
 зігнати, зжену, зженеш, зжене-
 мó, зженетé
 зігнити, -ию, -иеш, -иємó, -иетé
 і зогнити
 зігнути, зігну, зігнеш, зігнемó,
 зігнетé
 зіграти, -аю, -аєш
 зігрівати, -аю -аєш і зогривати
 зідрати, здеру, здереш, здеремó,
 здеретé
 зізнаватися, -наюся, -наєшся,
 -наємóся, -наетéся
 зізнання, *р. мн.* -ань
 зійти, -йду, -йдеш; *мин.* -йшов,
 -йшла
 зілля
 зілляти, -лляю, -ллеш, -ллемó,
 -ллетé

Зімбáбве, невідм.

зімбабвєць, -йця, *ор.* -йцем, *мн.*
 -йці, -йців
зімбабвійський
 зімлівати, -аю, -аєш і зомлі-
 вати
 зиніця, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -йці, -йць
 зинівать, -ї, *ор.* -ттю
 зіпсований
 зіпсувати, -ую, -уєш, -уємó,
 -уєтé
 зіп'ясті, зіпну, зіпнеш, зіпнемó,
 зіпнетé; *мин.* -п'яв, -п'ялá
 зір, зору
 зірвати, зірву, зірвеш, зірвемó,
 зірветé
 зіркоглядóві, -их
 зіркоподібний
 зіркоріл, -а
 зірніця, -ї, *ор.* -єю
 зірочник, -у
 зірчастий
 зіскакувати, -ую, -уєш
 зіскóчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -óч
 зіставлення, *р. мн.* -ень
 зіткати, -тчý, -тчеш, -тчемó,
 -тчетé
 зіткнутися, зіткнóся, зіткнешся,
 зіткнемóся, зіткнетéся
 зітнути, -ну, -неш, -немó, -нетé
 зітхання, *р. мн.* -ань
 зіщулений
 зіщулювати, -юю, -юєш
 з'їдати, -аю, -аєш
з'їдений
 з'їжджати, -аю, -аєш
 з'їзд, -у
 з'їздити, з'їжджу, з'їздиш, з'їз-
 димó, з'їздитé, *недок.*
з'їздівський
 з'їсти, з'їм, з'їси, з'їсть, з'їмó,
 з'їстé, з'їдять; *нак.* з'їж
 з'їхати, з'їду, з'їдеш; *нак.* з'їдь
з краю в край
 злак, -а, *мн.* -и, -ів
злакобобвий
злаково-бобовий
 злам, -у

злámаний
 злэгка, *присл.*
 зледеніння
 злив, -у
 злівок, -вка
 зливомір, -а
 зливоспýск, -у
 злігодні, -ів
 злідні, -ів
 злидняцький
 зліти, зілля, зіллеш, зіллемо́,
 зіллете́, *док.* (вилити, об'єд-
 нати)
 зліти, злю, злиш, злимó, злите́,
недок. (сердити)
 зліток, -тка
 злиття́
 зліва, *присл.*
 зліпок, -пка
 злісний
 злість, злóсті, *ор.* злістю
 зліт, зльóту
 злітно-посáдочний
 зліт-посáдка, зльóту-посáдки
 зло, зла, *р. мн.* зол
 злободéнний
 зловживáння, *р. мн.* -áнь
 зловісний
 зловмісний
 злодій, -я, *ор.* -єм
 злодія́ння, *р. мн.* -янь
 злом, -у
 зломити, -млю́, -миш, -млять
 зломлений
 злопа́м'ятний
 злóтий, -ого
 злóчин, -у
 злоякісний
 змага́ння, *р. мн.* -áнь
 змага́тися, -áюся, -áєшся
 зма́лку, *присл.*
 змальований
 змах, -у
 зма́шувально-охоло́джувальний
 зме́шення, *р. мн.* -ень
 зме́шено-пестли́вий
 зме́шити, -шу, -шиш, -шать;
нак. зменш
 зме́шуване, -ого

зме́ншувати, -ую, -уеш
 зме́ншувач, -а, *ор.* -ем
 змив, -у
 зме́головник, -у
 зме́їд, -а
 Зме́носець, -сця, *ор.* -сцем (*су-*
 зір'я)
 зме́поді́бний
 зме́поклóнство, -а
 зме́йний
 зме́йовік, -á
 зме́нити, -ню́, -ниш
 зме́нно-добові́й
 зме́нно-циклі́чний
 зме́новіхі́вський
 зме́нювати, -юю, -юєш
 зме́ст, -у
 зме́цніти, -ню́, -ніш, -нимó, -ните́
 зме́цнювати, -юю, -юєш
 зме́шувач, -а, *ор.* -ем
 зме́щення, *р. мн.* -ень
 Зме́я, -ї́, *ор.* -єю (*сузір'я*)
 зме́витися, -влюся, -ви́шся,
 -вля́ться; *нак.* -вся
 зме́вля́тися, -яюся, -яє́шся
 зме́вницький
 зме́га, -и, *д.-м.* -зі
 зме́лоду, *присл.*
 зме́нтóваний
 зме́ршка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -щок
 зме́рщений
 зме́сити, зме́шу, зме́сиш; *нак.*
 зму́сь
 зме́якшення
 зме́якшувати, -ую, -уеш
 знаве́ць, -вця́; *ор.* -вце́м
 знаві́снілий
 з наго́ди
 з-над, *прійм.*
 знадво́ру, *присл.*
 знайо́мити, -млю, -миш, -млять;
нак. -йо́м
 знайо́мство, -а
 знайти́, -йдú, -йдеш; *мін.* -йшо́в,
 -йшла
 знак, зна́ка (*мітка, позначка,*
літера) і зна́ку (*слід, відбиток,*
прикмета)

знакодрукувальний
знак «50 років перебування в
КПРС»

Знак якості *див. державний Знак
якості*

знам'яний, -а

знання, *р. мн.* знань

знаряддя, *р. мн.* -ядь

знаттєлюбний

знать, -і, *ор.* -ттю

знáхідка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док

знаходження

знаходити, -джу, -диш; *нак.* -одь

значеннєвий

значення, *р. мн.* -ень (від *зна-
чити*)

значити, -чу, -чиш, -чать (*озна-
чати*)

значити, -чý, -чйш, -чимó, -читé,
-чáть (*мітити*)

значіння (від *значити*)

значóк, -чкá

знєбáрвити, -влю, -виш, -влять;
нак. -áрв

знєбáрвлювати, -юю, -юєш

знєбóлити, -лю, -лиш; *нак.* -óль

знєбóлювати, -юю, -юєш

знєвáга, -и, *д.-м.* -зі (*до кого-чого*)

знєвáжáти, -áю, -áєш (*кого, що*)

знєвíра, -и

знєвíр'я

знєвóднити, -ню, -ниш

знєвóднювати, -юю, -юєш

знєвуглєцьóваний

знєвуглєцьóвувати, -ую, -уєш

знєгóди, -óд

знєдóлений

знєжírити, -рю, -риш; *нак.* -йр

знєжírювати, -юю, -юєш

знєзарáжувати, -ую, -уєш

знєкрóвити, -влю, -виш, -влять

знєкрóвлювати, -юю, -юєш

знємáслювати, -юю, -юєш

знємóжений

знєнáцька, *присл.*

знєосíбка, -и, *д.-м.* -ці

знєосóбити, -блю, -биш, -сóблять

знєосóблювати, -юю, -юєш

знєплíднити, -ню, -ниш

знєплíднювати, -юю, -юєш

знєпритóмнілий

знєсилити, -лю, -лиш; *нак.* -йль

знєсылити, -ію, -ієш

знєсылювати, -юю, -юєш

знєсóлювати, -юю, -юєш

знєстýми, *присл.*

знєстýмки, *присл.*

знєхóтя, *присл.*

знєхтуваний

знєцínювати, -юю, -юєш

знєцýкрювати, -юю, -юєш

знєшкóджувати, -ую, -уєш

знєшкóдити, -джу, -диш; *нак.*
-óдь

знйжєно-комíчний

знйжувати, -ую, -уєш

знйзити -йжу, -йзиш; *нак.* знизь

знйкнення, *р. мн.* -ень

знйкнути, -ну, -неш; *мин.* зник,

знйкля і зникнув, зникнула

знйщєний

знйвєльóваний

знйвєчений

знймáч, -á, *ор.* -ém

знймóк, -мка

знйг, -у

знйчєв'я, *присл.*

знóв-таки, *присл.*

знóву-таки, *присл.*

знóс, -у

знóсини, -син

знóсостйкíсть, -кості, *ор.* -кíстю

знóщáння, *р. мн.* -áнь

знóщáтися, -áюся, -áєшся (*з
кого-чого, рíдше над ким-чим*)

знйти, знймý, знймєш

знйття

зоб, -а

зобов'язаний (*кому, чому*)

зобов'язáння, *р. мн.* -язáнь

зобов'язáти, -яжý, -яжєш

зобржáльний

зобржáти, -áю, -áєш

зобрáження, *р. мн.* -єнь

зобрáжувати, -ую, -уєш

зобрáжити, -ажý, -азйш, -азн-
мó, -азитé

зóвнйшнй, -я, -є

зовнішньополітичний
 зовнішньоторговельний
 зовнішньоторговий
 зовсім, *присл.*
 з огляду (*на що*)
 зогніти, -ию́, -и́еш, -и́емó, -и́етé
 і зігніти
 зогрівáти, -áю, -áеш і зігрівáти
 зодіáк, -у
 зодіакáльний
 зодчий, -ого
 зóзла, *присл.*
 зоїл, -а
 зойк, -у
 зойкнути, -ну, -неш
 зокрёмá, *присл.*
 золобетон, -у
 золовлóвлювач, -а, *ор.* -ем і золо-
 улóвлювач
 зологазобетон, -у
 золотáво-жóвтий
 золотáво-орáнжевий
 золотá медáль «Серп і Мóлот»
 золотáр, -я́, *ор.* -éм, *мн.* -í,
 д. -я́м
 Золотий Бéрег
 золотíсто-жóвтий
 золотíсто-орáнжевий
 золотíти, -очú, -óтиш
 золотнік, -á
 золотоборóдник, -а
 золотовалóтний
 золотовидобуáння
 золотовíдобуток, -тку
 золотовмісний
 золотогу́з, -а
 золотогу́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 золотодобуáння
 золотодобувний
 золотонóсний
 золотопромислóвий
 золоторóдний
 золототісячник, -а
 золототкáний
 золотохлорисводне́вий
 золотошукáч, -á, *ор.* -éм
 золоулóвлювач, -а, *ор.* -ем і
 золовлóвлювач

золошлакосилікáт, -у
 золь, -ю, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 Зóмба, -и
 зомліва́ти, -áю, -áеш і зімліва́ти
 зонáльний
 зонд-батóметр, зонда-батóметра
 Зóндські острові
 зондува́льний
 зондува́ти, -úю, -úеш
 зóнно-тра́нспортний
 зонтикоподі́бний
 зонтоподі́бний
 зообéнтос, -у
 зооветпúнкт, -у
 зоогеографі́чний
 зоогеографі́я, -í, *ор.* -éю
 зооігіéна, -и
 зоологі́чний
 зооло́гія, -í, *ор.* -éю
 зоомагазин, -у
 зооморфі́зм, -у
 зоонóзи, -óз
 зоопалеонтоло́гія, -í, *ор.* -éю
 зоопáрк, -у
 зоопатоло́гія, -í, *ор.* -éю
 зоопланктон, -у
 зоопсихоло́гія, -í, *ор.* -éю
 зоосáд, -у
 зооспóра, -и, *мн.* -óри, -óр
 зоосфе́ра, -и
 зоотехні́чний
 зоотомі́я, -í, *ор.* -éю
 зоофа́г, -а, *мн.* -и, -ів
 зоофе́рма, -и
 зоофілі́я, -í, *ор.* -éю
 зоохімі́чний
 зоохімі́я, -í, *ор.* -éю
 зоохорі́я, -í, *ор.* -éю
 зооценóз, -у
 зóпалу, *присл.*
 зорепáд, -у
 зорієнтóваний
 зóрово-слуховий
 зоря́, -í, *ор.* -éю, *р. мн.* зір
 зосерéдження
 зосерéджувати, -ую, -уеш
 зосерéдити, -джу, -диш; *нак.* -éдь
 зóсліпу, *присл.*
 зóшит, -а

з-пéред, *прийм.*
 з-під, *прийм.*
 з-пóза, *прийм.*
 з-пóмiж, *прийм.*
 з-пóнад, *прийм.*
 з-пóпід, *прийм.*
 з-пóсерéд, *прийм.*
 з почáтку, *ім. з прийм.* (з почáтку до кiнця́)
 з прiводу
 з-прóмiж, *прийм.*
 зра́джувати, -ую, -уеш (*кого, що, рiдше кому, чому*)
 зра́дити, -джу, -диш; *нак.* зрадь (*кого, що, рiдше кому, чому*)
 зра́зи, зраз
 зразóк, -зкá
 зра́зу, *присл.*
 зра́ння, *присл.*
 зрeктiся, зрeчyся, зрeчeшся, зрeчeмoся, зрeчeтeся; *мин.* зрiкся, зрeклáся (*кого, чого*)
 зрeчéвлений
 зрeчeння, *р. мн.* -eнь (*кого, чого*)
 зрив, -у
 зрiвнобáжувати, -ую, -уеш
 зрiджувати, -ую, -уеш
 зрiдити, -джу́, -диш, -димó, -дитe
 зрiдити, -iе
 зрiдка, *присл.*
 зрiз, -у
 зрiзок, -зка
 зрiст, зрóсту
 зрoговiлий
 зрóду-вiку, *присл.*
 зрóду-звiку, *присл.*
 зрозумiти, -iю, -iеш
 зрослопелюсткóвi, -их
 зрослощéлeпнi, -их
 зростáти, -áю, -áеш
 зрóшувальнo-вeнтиляцiйний
 зрóшувальнo-обвóднювальний
 зрóшувач, -а, *ор.* -eм
 зрóщення, *р. мн.* -eнь
 зруб, -у
 зрúшення, *р. мн.* -eнь
 зрячий
 з-сéред, *прийм.*
 зсильнoкáторжний, -ого

зсильнoполiтичний, -ого
 зсильнoпоселéнець, -нця, *ор.* -нцем
 зсильнoпоселéнський
 зсипний
 зсиппýнкт, -у
 зска́кувати, -ую, -уеш
 зска́чити, -чу, -чиш, -чать; *нак.* зскач
 зстикувáтися, -ýюся, -ýешся
 зсув, -у
 зуáв, -а
 зубáтовщина, -и
 зúбно-пiднeбiнний
 зубовимiрювальний
 зубóжiння
 зубóжити, -iю, -iеш
 зуболiкáрня, -i, *ор.* -eю, *р. мн.* -рень
 зуболiкувáльний
 зубообрóбний
 зубоподiбний
 зубопротéзний
 зуборiзний
 зубостругáльний
 зубофрeзерний
 зубошлiфувáльний
 зубощéлeпно-лицьовий
 зубробiзóн, -а
 зубчaстодзьóбий
 зу́лу, *невiдм., ж.* (*мова*) *i мн.* (*народ*)
 зу́лус, -а, *мн.* -н, -iв
 зу́луский
 зу́мер, -а
 зу́мити, -iю, -iеш
 зу́мовити, -вить, -влять
 зу́мовлений
 зу́мпф, -а
 зупинiти, -иню́, -iниш
 зупинiяти, -яю, -яеш
 зу́силля, *р. мн.* -iль
 з усiх усю́д
 зу́стрiч, -i, *ор.* -ччю, *р. мн.* -чей
 зу́стрiчно-бiчний
 зу́стрiчно-паралeльний
 зу́стрiч-семiнáр, зу́стрiчi-семiнáру
 зцементóваний

зчал, -у
 зчáлка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 зчáлювати, -юю, -юєш
 з чáсом
 зчеп, -у
 зчепíти, -плю, -пиш, -плять
 зчéплення, *р. мн.* -ень
 зчетвѐрений
 зчетверíти, -рю, -ріш, -римб,
 -ритѐ
 зчítувати, -ую, -уєш
 зчíпка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -пок
 зчíплювати, -юю, -юєш
 зчíплювач, -а, *ор.* -ем
 зчленува́ння, *р. мн.* -а́нь
 зшивáльний
 зшиття́
 зщу́лений
 зщу́лювати, -юю, -юєш

зюйд, -у
 зюйд-вѐст, -у
 зюйдвѐстка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 зюйд-вѐстовий
 зюйд-б́ст, -у
 зюйд-б́стовий
 зяб, -у
 зяблѐвий і зяблѐвий
 зябра, -бер, *мн.*; *одн.* зя́бро,
 -ра
 зябродíшні, -их
 зябронóгі, -их
 з'яв́итися, -вліюся, -вишся, -вля-
 ться
 з'яв́лятися, -яюся, -яєшся
 з'ясу́увати, -ую, -уєш
 з'ясува́льний
 з'ясува́ти, -́ю, -́єш

I

іберійський
 Ібѐрія, -ї, *ор.* -єю
 ібіс, -а
 Іва́ново, -а
 іванововознесѐнець, -нця, *ор.*
 -нцем
 Іва́ново-Вознесѐнськ, -а
 іва́ново-вознесѐнський
 іва́новський (від Іва́ново)
 іванофранківець, -вця, *ор.* -вцем
 Іва́но-Франківськ, -а
 іва́но-франківський
 іва́н-ча́й, -ю, *ор.* -єм
 івасі, *невідм.*, *ж.*
 іволга, -и, *д.-м.* -зі, *р. мн.* іволг
 іврít, -у
 Іга́рка, -и, *д.-м.* -ці
 іглу, *невідм.*, *с.*
 ігнітрон, -а
 ігно́рувати, -́ю, -́єш, *недок. і*
док. (кого, що)
 іграшка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 ігрек, -а
 ігрек-хромосóма, -и

ігрѐневий
 ігротѐка, -и, *д.-м.* -ці
 ігрунокóві, -их
 ігуанодóнт, -а
 Ігуасу́, *невідм.*
 ігу́меня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -ень
 ідеáл, -у
 ідеаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ідеалізм, -у
 ідеалізува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 ідеалістичний
 ідеалреалізм, -у
 ідеалреалістичний
 ідеáльно прями́й
 іде́йно-виховний
 іде́йно-естетичний
 іде́йно-політичний
 іде́йно-теоретичний
 іде́йно-художні́й, -я, -є
 ідентифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 ідентифікува́ти, -́ю, -́єш, *не-*
док. і док.
 ідентичний

ідентографія, -ї, *ор.* -єю
 идеогра́ма, -и
 идеографі́зм, -у
 идеографі́чний
 идеогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 идеологі́чний
 идеоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 идеомо́торний
 іде́я, -ї, *ор.* -єю
 ідилі́чний
 іді́лія, -ї, *ор.* -єю
 ідиш, -у, *ор.* -ем
 ідіоадапта́ція, -ї, *ор.* -єю
 ідіобла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 ідіогра́ма, -и
 ідіо́ма, -и, *р. мн.* -о́м
 ідіома́тичний
 ідіоморфі́зм, -у
 ідіопла́зма, -и
 ідіосинкра́зія, -ї, *ор.* -єю
 ідіосинкраті́чний
 ідіофо́н, -а
 ідіохрома́тичний
 ідо, *невідм., с.*
 ідолові́рство, -а
 ідоложе́ртвний
 ідолопокло́нство, -а
 ідотро́н, -а
 іе́на, -и (грошова одиниця)
 ієра́рхний
 ієра́рхія, -ї, *ор.* -єю
 ієра́тичне письмо́
 ієре́й, -я, *ор.* -єм
 ієрихо́нська труба́
 ієро́гліф, -а
 ієро́гліфі́чний
 ієродия́кон, -а
 ієромона́х, -а
 Іже́вськ, -а
 іже́вський
 іжи́ця, -ї, *ор.* -єю
 ізалоба́ра, -и, *мн.* -а́ри, -а́р
 ізало́гіс, -у
 ізалоте́рма, -и, *мн.* -е́рми, -е́рм
 ізаті́н, -у
 ізафе́нін, -у
 ізго́й, -я, *ор.* -єм
 із-за, *прійм.*
 ізза́ду, *присл.*

із-за кордо́ну
 Ізмаї́л, -а
 ізмаї́льський
 ізни́зу, *присл.*
 ізно́в, *присл.*
 ізно́ву, *присл.*
 ізоамі́ловий
 ізоампліту́да, -и
 ізоба́ра, -и, *мн.* -а́ри, -а́р
 ізобарі́чний
 ізоба́рно-ізотермі́чний
 ізоба́та, -и, *мн.* -а́ти, -а́т
 ізобута́н, -у
 ізобути́лен, -у
 ізого́мія, -ї, *ор.* -єю
 ізогі́ета, -и, *мн.* -е́ти, -е́т
 ізогло́са, -и, *мн.* -о́си, -о́с
 ізого́на, -и, *мн.* -о́ни, -о́н
 ізогра́ф, -а
 ізогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 ізодина́мія, -ї, *ор.* -єю
 ізодро́м, -а
 ізоента́льпійський
 ізоентро́пійний
 ізозо́ма, -и
 ізоклі́на, -и, *мн.* -і́ни, -і́н
 ізокліна́льний
 ізолимо́нна кисло́та
 ізолі́нія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -і́ї, -і́й
 ізолюва́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок. і док.*
 ізоля́ційно-намо́тувальний
 ізоляціо́нізм, -у
 ізоляціо́ністський
 ізольова́ний
 ізомасля́ний
 ізоме́р, -у, *мн.* -и, -ів
 ізомериза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ізомерія́, -ї, *ор.* -єю
 ізомері́чно-зерні́стий
 ізоморфі́зм, -у
 ізонéфа, -и, *мн.* -éфи, -éф
 ізоокта́н, -у
 ізопериметрі́чний
 ізополіспо́лу́ка, -и, *д.-м.* -ці
 ізопре́н, -у
 ізосейсмі́чний
 ізосила́бізм, -у
 ізостазі́я, -ї, *ор.* -єю

ізотактичний
 ізотеричний
 ізотерма, -и, *мн.* -ерми, -ерм
 ізотермічний
 ізотермія, -ї, *ор.* -єю
 ізотона, -и, *мн.* -они, -он
 ізотонічний
 ізотоп, -у, *мн.* -и, -ів
 ізотропія, -ї, *ор.* -єю
 ізохора, -и, *мн.* -ори, -ор
 ізохоричний
 ізохроматичний
 ізохронізм, -у
 ізоциклічний
 ізоціанат, -у, *мн.* -и, -ів
 із-під, *прийм.*
 Ізраїль, -ю, *ор.* -ем
 ізраїльсько-єгипетський
 ізраїльтянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 ізумруд, -а (окремий кристал)
і -у (речовина)
 ізумрудно-зелений
 ізюбр, -а
 ізюм, -у
 Ізюм, -а (місто)
 ікарієць, -ійця, *ор.* -ійцем
 ікебана, -и
 іконоборець, -рця, *ор.* -рцем
 іконоборський
 іконоборчий
 іконографія, -ї, *ор.* -єю
 іконопис, -у
 іконоскоп, -а
 іконотека, -и, *д.-м.* -ці
 ікосаедр, -а
 ікрометання
 ікряний
 ікс, -а
 іксія, -ї, *ор.* -єю
 ікс-одинця, -ї, *ор.* -єю, ікс-од.
 іксоподібний
 ікс-промені, -ів
 ікс-проміння
 ікс-хромосома, -и
 Ілі, *невідм.*
 Ілім, -у
 іллірійзм, -у
 іллірієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців

іллірійський
 Іллірія, -ї, *ор.* -єю
 Ілліч, -а, *ор.* -єм (В. І. Ленін)
 Іллічівськ, -а
 ілбт, -а, *мн.* -и, -ів
 ілювіальний
 ілюзіонізм, -у
 ілюзорний
 ілюмінат, -а
 ілюмінувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 ілюстрація, -ї, *ор.* -єю
 ілюструвати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 ілька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* ільок
 ільм, -а
 ільменіт, -у
 ільменський
 Ільмень, -ю, *ор.* -ем
 імаго, *невідм.*, *с.*
 іма́м, -а
 імама́т, -у
 іманентно-внутрішній, -я, -є
 Іматра, -и
 іматрикуляція, -ї, *ор.* -єю
 імбецильність, -ності, *ор.* -ністю
 імбір, -у
 імельман, -у
 іменник, -а
 іменниковий
 імення, *р. мн.* -ень *і ймення*
 імеретін, -а, *мн.* -и, -ів
 імеретінський
 імерсія, -ї, *ор.* -єю
 імінокислота, -ї, *мн.* -оти, -от
 імітація, -ї, *ор.* -єю
 імітований
 імлá, -ї
 імматеріалізм, -у
 імматеріальний
 імігрантський
 іміграційний
 іммобілізація, -ї, *ор.* -єю
 іммобілізований
 іммобілізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 імморалізм, -у
 імморальний
 імовірний *і ймовірний*

імовірнісний
 імператів, -а (спосіб дієслова)
i -у (у філософії)
 імператорський
 імперіал, -а
 імперіалізм, -у
 імперія, -ї, *ор.* -єю
 імперсональний
 імперський
 імперфект, -а
 імплантація, -ї, *ор.* -єю
 імплікація, -ї, *ор.* -єю
 імплізія, -ї, *ор.* -єю
 імпортувати, -ую, -уєш, *недок.*
i *док.*
 імпост, -а
 імпотенція, -ї, *ор.* -єю
 імпрегнація, -ї, *ор.* -єю
 імпресаріо, *невідм., ч.*
 імпресіонізм, -у
 імпровізація, -ї, *ор.* -єю
 імпульс, -у
 імпульсно-кодовий
 імпульсно-компенсаційний
 імунізація, -ї, *ор.* -єю
 імунітет, -у
 імунний
 імунобіологічний
 імуногенез, -у
 імуногенетичний
 імунодепресія, -ї, *ор.* -єю
 імунодефіцит, -у
 імунодіагностика, -и, *д.-м.* -ці
 імунодіагностичний
 імунологічний
 імунологія, -ї, *ор.* -єю
 імуноморфологія, -ї, *ор.* -єю
 імунопатологія, -ї, *ор.* -єю
 імунопрофілактика, -и, *д.-м.* -ці
 імунопрофілактичний
 імуноterapia, -ї, *ор.* -єю
 імунохімія, -ї, *ор.* -єю
 імущий
 ім'я, імені *i* ім'я, *ор.* іменем *i*
 ім'ям, *мн.* імена, імєн
 інакоміслячий, *i* інакомісля-
 щий
 інакше, *присл.*
 інвазія, -ї, *ор.* -єю

інвайроменталізм, -у
 інвалютний
 інвар, -у
 інваріант, -а
 інвектіва, -и
 інвентар, -я, *ор.* -єм
 інвентаризація, -ї, *ор.* -єю
 інвентаризований
 інвентаризувати, -ую, -уєш, *не-*
док. i *док.*
 інвенція, -ї, *ор.* -єю
 інверсія, -ї, *ор.* -єю
 інверсований
 інвертований
 інвертувати, -ую, -уєш, *недок.*
i *док.*
 інвестований
 інвестувати, -ую, -уєш, *недок.*
i *док.*
 інволюція, -ї, *ор.* -єю
 інгаляторій, -ю, *ор.* -єм
 інгаліяція, -ї, *ор.* -єю
 інгібітор, -а, *мн.* -и, -ів
 інгредієнт, -а, *мн.* -и, -ів
 інгресія, -ї, *ор.* -єю
 інгр, -а, *мн.* -и, -ів
 Інгул, -у
 Інгулець, -льця, *ор.* -льцем
 інгуський
 інгуш, -а, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -ів
 Інд, -у
 індекс, -у
 індексація, -ї, *ор.* -єю
 індемнітет, -у
 індентор, -а
 індепендент, -а
 індетермінізм, -у
 індетерміністичний
 індивід, -а
 індивідуалізація, -ї, *ор.* -єю
 індивідуалізм, -у
 індивідуалізувати, -ую, -уєш,
недок. i *док.*
 індивідуально-бригадний
 індивідуально-смаковий
 індивідуально-творчий
 індивідуум, -а
 індіго, *невідм., с.*
 індигобід, -у

індигокармін, -у
 індигоно́сний
 інди́к, -а
 індикати́в, -а
 інди́катор, -а
 інди́катрiса, -и
 інди́кація, -ї, *ор.* -єю
 інди́ківні́цтво, -а
 інди́кт, -у
 інди́ференти́зм, -у
 інди́ференти́й
 Індіана́поліс, -а
 індіані́стика, -и, *д.-м.* -ці
 інді́анка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 Інді́а Пресс Ё́йдженсі, ПА
 Індігі́рка, -и, *д.-м.* -ці
 індіє́вий
 інді́й, -ю, *ор.* -єм
 Інді́йський націо́нальний кон-
 грeс, ІНК
 Інді́йський океа́н
 інді́йсько-індокіта́йський
 інді́йсько-радя́нський
 Інді́я, -ї, *ор.* -єю
 індо-африка́нський
 індогерма́нський
 індоєвропе́ець, -ейця, *ор.* -ейцем,
мн. -ейці, -ейців
 індоєвропе́їстика, -и, *д.-м.* -ці
 індоєвропе́йський
 індоіра́нський
 Індокита́й, -ю, *ор.* -єм
 індокіта́йський
 індо́л, -у
 індоліло́цтова кислота́
 індоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 індо-мала́йський
 індонезі́єць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 індонезі́йський
 Індонезі́я, -ї, *ор.* -єю
 індоса́мент, -у
 індо-середземномо́рський
 Індоста́н, -у
 Індоста́нський півострів
 індосува́ти, -у́ю, -у́єш
 індофено́л, -у
 індуї́зм, -у

індукова́ний
 індукти́вiзм, -у
 індукти́вно-акти́вний
 індукти́вно-е́мнісний
 індукто́р, -а
 індуктоте́рмія, -ї, *ор.* -єю
 індукува́ння
 індукці́йно-акусти́чний
 індукці́я, -ї, *ор.* -єю
 індульге́нція, -ї, *ор.* -єю
 індустáр, -а
 індустріаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 індустріалі́зм, -у
 індустріалізо́ваний
 індустріалізува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-*
док. і док.
 індустріа́льно-агра́рний
 індустріа́льно-колго́спний
 індустріа́льно-пото́ковий
 індустріа́льно розви́нений (роз-
 винутий)
 індустріа́льно-тра́нспортний
 індуст́рія, -ї, *ор.* -єю
 індуст́ський
 іне́ртя, -и, *р. мн.* -ерт, *і*
 іне́ртний
 ін'ектова́ний
 ін'ектува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і*
док.
 ін'екці́я, -ї, *ор.* -єю
 інже́ктор, -а
 інже́кція, -ї, *ор.* -єю
 інжене́р, -а
 інжене́р-гідроте́хнік, інжене́ра-
 гідроте́хніка
 інжене́р-економі́ст, інжене́ра-
 економі́ста
 інжене́р-еле́ктрик, інжене́ра-
 елéктрика
 інжене́р-конст́руктор, інжене́ра-
 конст́руктора
 інжене́р-меха́нік, інжене́ра-ме-
 ха́ніка
 інжене́рно-авіаці́йний
 інжене́рно-архіте́ктурний
 інжене́рно-будіве́льний
 інжене́рно-геодезі́чний
 інжене́рно-геологі́чний
 інжене́рно-економі́чний

інженёрно-механічний
 інженёрно-технічний
 інженёрно-фізичний
 інженёр-тэхнік-техно́лог, інже-
 нёра-тэхніка-техно́лога
 інженёр-техно́лог, інженёра-
 техно́лога
 інженю́, *невідм., ж.*
 інжір, -а (дерево) і -у (пло-
 ди)
 інійстий
 іній, інею, *ор.* інеєм
 ініоїт, -у
 ініціал, -а
 ініціально-цифровий
 ініціативний
 ініціювання
 інкапсуляція, -ї, *ор.* -єю
 інкаса́торський
 інкаса́ція, -ї, *ор.* -єю
 інкасо́, *невідм., с.*
 інкасува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок. і*
док.
 інкварти́та, -и
 ін-квар́то, *незм. і невідм., ч.*
 інквізи́торський
 інквізи́ція, -ї, *ор.* -єю
 інки, -ів
 інкліна́тор, -а
 інкліноме́трія, -ї, *ор.* -єю
 інклюдзі́в, -а
 інклюдзі́я, -ї, *ор.* -єю
 інко́гно, *незм. і невідм., ч.*
 інколи, *присл.*
 інко́р, -а
 інкорпора́ція, -ї, *ор.* -єю
 інкорпору́ючий
 інкриміна́ція, -ї, *ор.* -єю
 інкриміно́ваний
 інкримінува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 інкруста́ція, -ї, *ор.* -єю
 інкрусто́ваний
 інкрустува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 інксський
 інкуба́тор, -а
 інкуба́торій, -ю, *ор.* -єм
 інкуба́торно-птахівні́цький

інкуба́торно-птахівні́чий
 інкуба́ція, -ї, *ор.* -єю
 інкуна́була, -и, *мн.* -ули, -ул
 іннерва́ційний
 іннерва́ція, -ї, *ор.* -єю
 іннова́ція, -ї, *ор.* -єю
 інобуття́
 іновіре́ць, -рця, *ор.* -рцем
 іногоро́дній, -я, -е
 іноді, *присл.*
 інозіт, -у
 ін-окта́во, *незм. і невідм., ч.*
 інокуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 інокульо́ваний
 інонаціона́льний
 іноплане́тний
 іноплеми́нний
 інороде́ць, -дця, *ор.* -дцем
 іноро́дницький
 іносказа́ння, *р. мн.* -а́нь
 інослов'я́нський
 інохі́дь, -ході, *ор.* -хіддю
 інохо́дець, -хідця, *ор.* -хідцем
 інса́йд, -а
 інсекта́рій, -ю, *ор.* -єм
 інсектици́д, -у, *мн.* -и, -ів
 інсектологі́чний
 інсектоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 інсинуа́ція, -ї, *ор.* -єю
 інсиную́ваний
 інсинуюва́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 інсоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 інспекто́ваний
 інспектора́т, -у
 інспекто́рський
 інспектува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок. і*
док.
 інспе́кція, -ї, *ор.* -єю
 інспіра́тор, -а
 інспіра́ція, -ї, *ор.* -єю
 інспіро́ваний
 інспірува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 інста́нція, -ї, *ор.* -єю
 інсти́нкт, -у
 інстинкти́вний
 інститу́т, -у
 інститу́тський

Інституційно-революційна пар-
тія, ІРП (Мексика)
інституціоналізм, -у
інституція, -ї, ор. -єю
інструктований
інструкторсько-методичний
інструктувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
інструкція, -ї, ор. -єю
інструмент, -а (окремих пред-
мет) і -у (збірне)
інструменталізм, -у
інструментально-машинний
інструментальня, -і, ор. -єю, р.
мн. -лень
інструментарій, -юю, ор. -єм
інструментознавство, -а
інструментотека, -и, *д.-м.* -ці
інструментувати, -юю, -уєш, *не-*
док. і док.
інсулін, -у
інсульт, -у
інсургентський
інсурекція, -ї, ор. -єю
інсценізація, -ї, ор. -єю
інсценізувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
інсценований
інсценувати, -юю, -уєш, *недок. і*
док.
інтарсія, -ї, ор. -єю
інтеграл, -а
інтегрально-диференціальний
інтегратор, -а
інтеграф, -а
інтегриметр, -а
інтегрований
інтегрувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
інтелект, -у
інтелектуалізація, -ї, ор. -єю
інтелектуалізм, -у
інтелектуально-моральний
інтелігенція, -ї, ор. -єю
Інтеллідженс сервіс (Велико-
британія)
інтенданство, -а
інтенсивно забарвлений
інтенсивно-зелений

інтенсифікація, -ї, ор. -єю
інтенсифіковано-виразний
інтенсифікувати, -юю, -уєш, *не-*
док. і док.
інтербачення
інтервал, -у
інтервенція, -ї, ор. -єю
інтервокальний
інтерв'ю, *невідм., с.*
інтерв'ювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
інтерв'юєр, -а
інтердентальний
інтердикт, -у
інтерес, -у
інтер'екція, -ї, ор. -єю
інтерклуб, -у
інтеркристалітний
інтерметалід, -у, *мн.* -и, -ів
інтермєцо, *невідм., с.*
інтерн, -а
інтернат, -у
Інтернаціонал, -у
інтернаціоналізація, -ї, ор. -єю
інтернаціоналізм, -у
інтернаціоналізований
інтернаціоналізувати, -юю, -уєш,
недок. і док.
інтернаціоналіст, -а
інтернований
інтернувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
інтерорецепція, -ї, ор. -єю і
інтерорецепція
інтерпелювати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
інтерполювати, -юю, -юєш, *не-*
док. і док.
інтерполятор, -а
інтерпольований
інтерпретація, -ї, ор. -єю
інтерпункція, -ї, ор. -єю
інтерсуб'єктивність, -ності, ор.
-ністю
інтерференційно-поляризацій-
ний
інтерференція, -ї, ор. -єю
інтерферометрія, -ї, ор. -єю
інтерферон, -у

інтерцептор, -а
 інтимізація, -ї, *ор.* -єю
 інтоксикація, -ї, *ор.* -єю
 інтонаційно-акцентний
 інтонаційно виділений
 інтонаційно-змістовий
 інтонація, -ї, *ор.* -єю
 інтонований
 інтонувати, -юю, -уєш
 інтразональний
 інтрамолекулярний
 інтриганство, -а
 інтригувати, -юю, -уєш
 інтродукований
 інтродукувати, -юю, -уєш
 інтродукція, -ї, *ор.* -єю
 інтроскопія, -ї, *ор.* -єю
 інтроспективний
 інтроспекція, -ї, *ор.* -єю
 інтрузивний
 інтрузія, -ї, *ор.* -єю
 інтуїтивізм, -у
 інтуїтивний
 інтуїціонізм, -у
 інтуїція, -ї, *ор.* -єю
 інтуріст, -а
 інулін, -у
 інфант, -а
 інфантилізм, -у
 інфантільний
 інфаркт, -у
 інфауна, -и
 інфекційно-алергічний
 інфекція, -ї, *ор.* -єю
 інфікований
 інфікс, -а
 інфікувати, -юю, -уєш
 інфільтрат, -у
 інфільтрація, -ї, *ор.* -єю
 інфільтрований
 інфільтрувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
 інфінітив, -а
 інфінітивно-безособовий
 інфлуєнца, -и *і* інфлюєнца
 інфляція, -ї, *ор.* -єю
 ін-фоліо, *незм. і невідм., ч.*
 інформаційна служба США,
 ЮСІС

Інформаційне агентство Іспанії,
 ЕФЕ
 Інформаційне бюро комуністич-
 них і робітничих партій,
 Комінфóрм, -у
 інформаційно-бібліографічний
 інформаційно-довідковий
 інформаційно-логічний
 інформаційно-обчислюваль-
 ний
 інформаційно-пропагандист-
 ський
 інформаційно-рекламний
 інформбюро, *невідм., с.*
 інформований
 інформувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
 інфразвук, -у
 інфрапідвидовий
 інфраструктура, -и
 інфрахроматичний
 інфрачервоний
 інфузорія, -ї, *ор.* -єю
 інцидент, -у
 ін'юнктив, -а
 іон, -а
 іонієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 іонізатор, -а
 іонізаційний
 іонізація, -ї, *ор.* -єю
 іонізований
 іонізувати, -юю, -уєш, *недок. і*
док.
 іонізуючий
 іоній, -ю, *ор.* -єм
 іоніт, -у, *мн.* -и, -ів
 Іонічне море
 Іонічні острові
 Іонія, -ї, *ор.* -єю
 іонно-електронний
 іонно-променєвий
 іонно-сорбційний
 іоноген, -у
 іонознд, -а
 іонóл, -у
 іонóметр, -а
 іонообмін, -у
 іоносферно-магнітний

іонотерапія, -ї, *ор.* -єю
іонтофорез, -у
іо́х, -а
іпекакуа́на, -и
іподіякон, -а
іподрóм, -у
іпоме́я, -ї, *ор.* -єю
іпостась, -і, *ор.* -ссю, *р. мн.* -сей
іпоте́ка, -и, *д.-м.* -ці
іпохондрічний
іпохóндрія, -ї, *ор.* -єю
іпрі́т, -у
іпсилон, -а
Ірава́ді, *невідм.*
Іра́к, -у
іраке́ць, -кця, *ор.* -кцем, *мн.* -кці, -кців
Іра́кська комуністи́чна па́ртія, ІКП
Іра́кська Респу́бліка
Іра́кське інформа́ційне аге́нтство, ІНА
Іра́н, -у
іра́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
іра́ністика, -и, *д.-м.* -ці
Іра́нське інформа́ційне аге́нтство, ПАРС
Ірбі́с, -а
ірга́, -ї, *д.-м.* -зі
іреденти́зм, -у
іреденти́стський
іржа́, -ї, *ор.* -єю
іржа́вий
іржа́во-руді́й
іржа́ти, -жу́, -жеш, -жемó, -жетé, -жу́ть
ірига́ційний
ірига́ція, -ї, *ор.* -єю
іри́дівий
іри́дій, -ю, *ор.* -єм
іридо́цит, -а, *мн.* -и, -ів
ірис, -а (рослина; оболонка ока)
ірі́с, -у (цукерки)
ірі́т, -у
Іркúтськ, -а
іркúтський
ірла́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.* -дці, -дців

Ірла́ндія, -ї, *ор.* -єю
Ірла́ндська лейборі́стська па́ртія
Ірла́ндська Респу́бліка
Ірла́ндське мо́ре
Ірла́ндський конгрес́ тред-юніо́нів, ІКТ
і́рмос, -у
іроке́з, -а, *мн.* -и, -ів
іроке́зький
іронізува́ти, -у́ю, -у́еш
Ірпі́нь, -пеня́, *ор.* -пенем
ірадіа́ція, -ї, *ор.* -єю
іраціона́лізм, -у
іраціона́льний
ірегуля́рний
ірти́ський
Ірти́ш, -а́, *ор.* -ем
іса, *невідм., ч. і ж.*
іскра, -и, *р. мн.* -кор
іскрення́ і іскріння́
іскри́стий
іскриве́ць, -вця, *ор.* -вцем
іскріння́ і іскрення́
іскробезпéчний
іскровлóвлювач, -а, *ор.* -ем і іскроулóвлювач
іскрога́сник, -а
іскрозатри́мник, -а
іскроулóвлювач, -а, *ор.* -ем і іскровлóвлювач
іскроутво́рення
ісла́м, -у
Ісламаба́д, -а
ісламі́зм, -у
ісламі́стський
Ісла́мська Респу́бліка Іра́н, ІРІ
Ісла́мська Респу́бліка Ма́вританія, ІРМ
Ісла́мська Респу́бліка Пакиста́н, ІРП
ісла́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.* -дці, -дців
Ісла́ндія, -ї, *ор.* -єю
ісла́ндський
ісмаї́лізм, -у
ісмаї́літ, -а, *мн.* -и, -ів
існува́ти, -у́ю, -у́еш

іспáнець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
 Іспáнія, -ї, *ор.* -єю
 іспáно-америка́нський
 іспáно-португа́льський
 Іспáнська соціалісти́чна робіт-
 нича па́ртія, ІСРП
 іспит, -у
 Іссáк-Ку́ль, -ю, *ор.* -ем
 іссáк-ку́льський
 Істинна па́ртія мексіка́нської
 революці́ї, ІПМР
 історі́зм, -у
 істо́рико-археологі́чний
 істо́рико-архі́вний
 істо́рико-біографі́чний
 істо́рико-документа́льний
 істо́рико-культу́рний
 істо́рико-літера́турний
 істо́рико-матеріалісти́чний
 істо́рико-побуто́вий
 істо́рико-правови́й
 істо́рико-революці́йний
 істо́рико-суспі́льний
 істо́рико-філологі́чний
 істо́рико-філосо́фський
 істо́рико-юриди́чний
 історично необхідни́й
 історіографі́чний
 історіографі́я, -ї, *ор.* -єю
 історіосо́фія, -ї, *ор.* -єю
 істо́рія, -ї, *ор.* -єю
 Істрі́я, -ї, *ор.* -єю
 італі́єць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.* -ійці, -ійців
 Італі́йська кому́ністи́чна па́ртія,
 ІКП
 Італі́йська Респу́бліка
 Італі́йська республіка́нська па́р-
 тія, ІРП

Італі́йська соціалісти́чна па́ртія,
 ІСП
 Італі́йська федера́ція кому́ніс-
 ти́чної мо́лоді, ІФКМ
 Іта́лія, -ї, *ор.* -єю
 іта́ло-абіссі́нський
 іта́ло-гре́цький
 іта́ло-ефіо́пський
 іта́ло-ке́льтський
 італомáнія, -ї, *ор.* -єю
 італомáнський
 іта́ло-туре́цький
 ітельме́н, -а, *мн.* -и, -ів
 ітельме́нський
 ітера́тив, -а
 ітера́ція, -ї, *ор.* -єю
 іте́рбієвий
 іте́рбій, -ю, *ор.* -єм
 іті́, іду́, ідеш, ідемó, ідетé; *мин.* ішо́в, ішла́ і йти
 ітріє́вий
 ітри́й, -ю, *ор.* -єм
 іудаї́зм, -у
 іуде́й, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
 іуде́йський
 Іфні́, *невідм.*
 іхневмо́н, -а
 іхтіографі́я, -ї, *ор.* -єю
 іхтіо́з, -у
 іхтіо́л, -у
 іхтіологі́чний
 іхтіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 іхтіо́рніс, -а, *мн.* -и, -ів
 ічиги, ічиг
 іша́н, -а
 ішемі́я, -ї, *ор.* -єю
 Іші́м, -а (місто) і -у (річка)
 ішіас, -у
 ішіати́чний
 ішу́рія, -ї, *ор.* -єю

ї

їда́льня, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.* -лень
 їде́ць, їдця́, *ор.* їдце́м

їдкий
 їжа́к, -а
 їжачоголівкові, -их

їжджений

їздець, -дця, *ор.* -дцёмїздити, їжджу, їздиш; *нак.*

їздь

їздячи, *дієприсл.*

їсти, їм, їсі, їсть, їмо, їстé,

їдять; *нак.* їж

їстівній

їхати, їду, їдеш; *нак.* їдь

И

Йеллоустон, -у

йеллоустонський

Йемен, -у

йеменець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*

-нці, -нців

Йеменська Арабська Республіка, ЙАР

Йена, -и (місто)

ймення, *р. мн.* ймень і імєння

ймовірний і ймовірний

йняти, йму, ймеш, ймемó, йме-

тé

Йоганнесбург, -а, *м.* -зі і -уйоготерапія, -ї, *ор.* -єю

йод, -у

йодамін, -у

йодід, -у

йодинол, -у

йодистий

йодистоводнєвий

йодне число, й. ч.

йодоброміт, -у

йодоводень, -дню, *ор.* -днем

йодоводнєвий

йодол, -у

йодометрія, -ї, *ор.* -єю

йодоцтовий

йодоформ, -у

йодувати, -ую, -уєш

Йокогама, -и

йомен, -а, *мн.* -и, -ів

йор, -а

йорданець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*

-нці, -нців

Йорданія, -ї, *ор.* -єю

Йорданська комуністична партія, ЙКП

Йорданське Хашімітське Королівство

йордань, -і, *ор.* -ннюйорж, -á, *ор.* -ём

йоржєвий

йоркшір, -а (порода свиней)

йоркшірський (від йоркшір)

Йоркшір, -у (графство)

йоркшірський (від Йоркшір)

йоруба, *невідм., ж.* (мова) і *мн.* (народ)йотація, -ї, *ор.* -єю

йотований

йотувати, -ую, -уєш

Йошкар-Ола, -й

йошкаролінець, -нця, *ор.* -нцем

йти, йду, йдеш, йдемó, йдетé;

мн. йшов, йшла і йті

К

каама, -и

кабальний

кабарга, -й, *д.-м.* -зі, *р. мн.* -áргкабардінець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*

-нці, -нців

Кабардіно-Балкарія, -ї, *ор.* -єю

Кабардіно-Балкарська Авто-
номна Радянська Соціалі-
стична Республіка, Ка-
бардіно-Балкарська АРСР,
КБАРСР

кабардіно-черкеський
кабардінський
кабарé, *невідм., с.*
кабелевóз, -а
кабелеукладáч, -á, *ор.* -ém
káбель, -ю, *ор.* -ем
káбель-кран, -а
káбельтов, -а, *мн.* -и, -их,
кб
кабернé, *невідм., ч.* (виноград)
і с. (вино)
кабестáн, -а
кабінéт-вітáльня, кабінéту-вітá-
льні
каблограма, -и
каблúк, -á, *м.* -ці і -ý
каблúчка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-чок
Қабó-Вёрде, *невідм.*
каботáж, -у, *ор.* -ем
Қабúл, -а (місто) і -у (річ-
ка)
кабúльський
кавалергáрдський
кавалёр Золотóї Зірки
кавалёрія, -ї, *ор.* -єю
кавалькáда, -и
кавасáкі, *невідм., ч.* (моторний
бот)
каватíна, -и
кавдивізія, -ї, *ор.* -єю
каверзувáти, -úю, -úеш
кавёрна, -и, *мн.* -ёрни, -ёрн
кавернóзно-порнстий
каверномётрія, -ї, *ор.* -єю
каверномір, -а
кавернотомія, -ї, *ор.* -єю
кавітáція, -ї, *ор.* -єю
Кавкáз, -у
кавказець, -зця, *ор.* -зцем, *мн.*
-зці, -зців
Кавкáзькі Мінерáльні Вóди,
КМВ (курортний район)
кагáт, -у

кагуля́р, -а, *мн.* -и, -ів
када́стр, -у
каде́тський
ка́ді, *невідм., ч.*
ка́дій, -я, *ор.* -єм
ка́дмієво-нікелевий
ка́дмій, -ю, *ор.* -єм
кадмі́йований
кадмі́йоргани́чний
кадмі́юва́ти, -ю́ю, -ю́еш
кадр, -у (у фі́льмі)
ка́дри, -ів (праці́вники)
кадрі́ль, -і, *ор.* -ллю
кадроско́п, -а
казáння, *р. мн.* -áнь
казáнський
Қазáнь, -і, *ор.* -нню
казáрка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рок
казáти, кажу́, ка́жеш; *нак.* ка-
жі́
казáх, -а, *мн.* -и, -ів
Қазахста́н, -у
Қаза́хська Радя́нська Соціá-
лістична Республіка, Қаза́х-
ська РСР, КазРСР
Қаза́хське телеграфне аге́нтство,
ҚазТАГ, -у, ҚАЗТАГ
казáшка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-шок
Қазбе́к, -у
казбе́цький
казе́їн, -у
казе́їново-вапні́стий
казема́т, -у
казенноко́штный
казимі́р, -у (тканина)
казино́, *невідм., с.*
казка́р, -я́, *ор.* -ém, *мн.* -і, *д.*
-ям
ка́зна-хто, -кого, -кому, -ким,
ка́зна на кому (ка́зна на
кім)
ка́зна-що, -чого, -чому, -чим,
ка́зна на чому (ка́зна на
чім)
казуа́лізм, -у
казуа́льний
казуа́р, -а

казуїстика, -и, *д.-м.* -ці
 кáзус, -у
 кáзус бéлли
 кáзус фéдеріс
 каїк, -á
 каїніт, -у
 Каїр, -а
 каїрець, -рця, *ор.* -рцем
 каїрський
 Кайённа, -и
 кайёнський
 кáйзерівський
 Кайманові острові
 кайнозой, -ю, *ор.* -ем
 кайнозойський
 кайрáк, -а
 какадú, *невідм., ч.*
 какáо, *невідм., с.*
 какáо-порошóк, -шку
 какофонія, -ї, *ор.* -ею
 кáктус, -а
 каламбúр, -у
 каламін, -у
 каламіт, -а, *мн.* -и, -ів
 каламúть, -ї, *ор.* -ттю
 калáн, -а
 калáндр, -а
 каландрувати, -ýю, -ýеш
 каланід, -а, *мн.* -и, -ів
 каланхóе, *невідм., с.*
 Қалахáрі, *невідм.*
 калáч, -á, *ор.* -ém
 калган, -ý
 калéдінщина, -и
 калейдоскоп, -а
 калейдофон, -а
 календáр, -я, *ор.* -ém, *мн.* -ї, *д.* -я́м
 календáр-інформáтор, кален-
 даря-інформáтора
 календáрно-обрядóвий
 калéндула, -и
 калім, -у
 кáлі, *невідм., с.*
 калібр, -у
 калібрóваний
 калібрóметр, -а
 калібрóмір, -а
 калібрóвальний

калібрувати, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 кáлієвий
 кáлії, -ю, *ор.* -ем
 калійно-фóсфорний
 калійорганічний
 калімагнэзія, -ї, *ор.* -ею
 Калімантáн, -у
 Калінін, -а, *ор.* -ом (місто)
 Калінінград, -а
 калінінградський
 калінінський
 каліф, -а *і* халіф
 каліфáт, -у *і* халіфáт
 каліфóрній, -ю, *ор.* -ем
 каліфорнійський
 Каліфóрнія, -ї, *ор.* -ею
 каліцтво, -а
 калічити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -іч
 калмік, -а, *мн.* -и, -ів
 Калмікія, -ї, *ор.* -ею
 Калміцька Автономна Радян-
 ська Соціалістична Республі-
 ка, Калміцька АРСР
 кáломель, -ї, *ор.* -ллю
 калоризáтор, -а
 калориметричний
 калоріфер, -а
 калóрія, -ї, *ор.* -ею
 калóрія велика, ккал
 калóрія малá, кал
 калúга, -и, *д.-м.* -зі (риба)
 Калúга, -и, *д.-м.* -зі (місто)
 калúзький
 кальвіль, -ю, *ор.* -ем (сорт)
 кальвінізм, -у
 кальвіністський
 кáлька, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -льок
 калькóваний
 калькувати, -ýю, -ýеш, *недок.* *і*
док.
 калькулóграф, -а
 калькулювати, -ю́ю, -ю́еш
 калькуляція, -ї, *ор.* -ею
 калькульбóваний
 Калькúтта, -и
 калькúттець, -тця, *ор.* -тцем

калькúттський
 кальма́р, -а
 ка́льцекс, -у
 кальцефі́л, -а, *мн.* -и, -ів
 кальцефо́б, -а, *мн.* -и, -ів
 кальцина́ція, -ї, *ор.* -єю
 кальцино́ваний
 кальцинува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 кальці́т, -у
 кальцієвмі́сний
 ка́льцієво-ма́гнієвий
 ка́льцій, -ю, *ор.* -єм
 кальційо́рганічний
 калья́н, -а
 ка́мбалові́, -их
 камбіа́льний
 ка́мбій, -ю, *ор.* -єм
 ка́мбуз, -а
 камво́льно-оздо́блювальний
 камво́льно-суко́нний
 камедетéча, -і, *ор.* -єю
 камéдь, -і, *ор.* -ддю, *мн.* -ді,
 -дей
 камéлія, -ї, *ор.* -єю
 каменедобувни́й
 каменедроба́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок
 каменедобі́льно-сортува́льний
 каменезбира́льний
 каменеріза́льний
 каменоло́мня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -мень
 каменя́р, -а́, *ор.* -ém, *мн.* -і́, *д.* -а́м
 (Каменя́р — про І. Я. Фран-
 ка)
 камера́льний
 ка́мера-обску́ра, ка́мери-об-
 ску́ри
 ка́мер-коле́гія, -ї, *ор.* -єю
 ка́мер-коле́зький
 ка́мерно-вока́льний
 ка́мерно-інструме́нтальний
 ка́мер-па́ж, -а́, *ор.* -ém
 камерто́н, -а
 Камеру́н, -у
 Камеру́нське аге́нтство прэ́си
 Камеру́нський націо́нальний
 сою́з, КНС

ка́мер-ю́нкер, -а
 ка́мер-ю́нкерський
 каме́я, -ї, *ор.* -єю
 ка́мікадзе, *невідм.*, *ч.*
 ка́мін, -а
 ка́мінно-бето́нний
 ка́мінно-земля́ний
 ка́міння
 ка́мінь, -меню (маса, матеріал)
і -меня (один шматок), *ор.*
 -менем
 камло́т, -у
 Кампа́ла, -и
 кампані́йщина, -и
 Кампа́нія, -ї, *ор.* -єю (область в
 Італії)
 кампéш, -у, *ор.* -ем
 кампéшевий
 кампучі́ець, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 кампучі́йський
 Кампучі́я, -ї, *ор.* -єю
 камуфле́т, -у
 камуфля́ж, -у, *ор.* -ем
 ка́мфора́, ка́мфорі́
 камфо́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 камфороно́сний
 камчада́л, -а, *мн.* -и, -ів
 камчада́льський
 Камча́тка, -и, *д.-м.* -ці
 камча́тський
 Кам'яне́ць-Поді́льський, Кам'-
 янці́я-Поді́льського
 кам'яне́ць-поді́льський, -а, -е
 кам'яноу́гільний
 кана́вокопа́ч, -а́, *ор.* -ém
 Кана́да, -и
 кана́дець, -ця, *ор.* -дцем, *мн.*
 -дці, -дців
 Кана́дський робі́тничий конгрéс,
 КРК
 кана́л, -у
 канаре́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 кана́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 кана́рок, -рка
 Кана́рські остро́ви
 канáт, -а

канáтно-блоковий
 канáтно-підвісний
 канатоходець, -хідця, *ор.* -хідцем
 канáуc, -у
 Канб́ера, -и
 Кáндалакша, -і, *ор.* -ею
 Кáндалакшинська зато́ка
 кандéла, -и, кд
 канді́ль, -ю, *ор.* -ем
 канді́ль-кита́йка, -и, *д.-м.* -ці
 канді́ль-сина́п, -у
 Канéйдіан Пресс (Канада)
 канелю́ра, -и, *мн.* -ю́ри, -ю́р
 каніба́лізм, -у
 каніба́льський
 Ка́нів, -нева
 ка́нівський
 каніку́ли, -ул
 кані́стра, -и
 каніфа́с, -у
 каніфа́с-бло́к, -а, *м.* -ці
 каніфо́лити, -лю, -лиш; *нак.* -бо́ль
 каніфо́ль, -і, *ор.* -ллю
 каніфо́льно-мале́їновий
 каніфо́льно-скипидáрний
 канка́н, -у
 ка́нна, -и
 канбе, *невідм., с.*
 канбе-дві́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 канб́н, -у
 каноне́рський
 каноніза́ція, -ї, *ор.* -ею
 канонізо́ваний
 канонізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 каноні́р, -а
 каноні́чний
 Ка́носса, -и
 кано́сський
 кант, -а
 канта́біле, *незм. і невідм., с.*
 ка́нтеле, *невідм., с.*
 кантіле́на, -и
 кантіáнець, -нця, *ор.* -нцем
 кантіáнський
 канто́н, -у
 Ка́нтон, -а (місто в США)
 кантона́льний

кантоністський
 кантува́ч, -а́, *ор.* -éм
 кану́пер, -у
 кану́рі, *невідм., ч., ж. і мн.*
 канцеля́рія, -ї, *ор.* -ею
 канцеля́рсько-бюрократі́чний
 ка́нцер, -у
 канцерогéн, -у, *мн.* -и, -ів
 канцерогéнний
 ка́нцлер, -а
 канцтова́ри, -ів
 каню́к, -а́
 ка́ня, -і, *ор.* -ею
 каньйо́н, -у
 као́лін, -у
 као́лініза́ція, -ї, *ор.* -ею
 као́лініт, -у
 ка́пати, -аю, -аєш
 капéла, -и
 капелáн, -а
 капелюва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док. і купелюва́ти
 капельди́нерський
 капельме́йстерський
 ка́пер, -а
 ка́перс, -а, *мн.* -и, -ів
 ка́перський
 капі́ж, -пежу́, *ор.* пежем
 капі́ляр, -а, *мн.* -и, -ів
 капіля́рметр, -а
 капіля́рно-венóзний
 капіля́рно-гравіта́ційний
 капіля́рно-по́ристий
 капілярогра́фія, -ї, *ор.* -ею
 капіляроско́пія, -ї, *ор.* -ею
 капіта́л, -у
 капіталіза́ція, -ї, *ор.* -ею
 капіталі́зм, -у
 капіталізо́ваний
 капіталізува́ти, -у́ю -у́єш, *не-*
док. і док.
 капіталістичний
 капіталіст-промисло́вець, капі-
 таліста-промисло́вця
 капіталовкла́днення, *р. мн.* -е́нь
 капіта́льно відремонто́ваний
 капіта́н-дирéктор, -а
 капіта́н-інженер, капіта́на-інже-
 не́ра

капітан-лейтенант-інженер, ка-
пітан-лейтенанта-інженера
капітул, -у
капітулювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
капітулянтство, -а
капітулянтський
капітуляція, -ї, *ор.* -єю
капля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -пель
капнути, -ну, -неш
капонір, -а
капот, -а
капотаж, -у, *ор.* -ем
капотувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
каппа-фактор, -а
капральський
капріз, -у
каприфоль, -і, *ор.* -ллю
капричіо *і* каприччо, *невідм., с.*
Капрі, *невідм.*
капролактам, -у
капрон, -у
капсуль-детонатор, капсуля-де-
тонатора
каптаж, -у, *ор.* -ем
капталь, -у
каптан, -а
капустозбиральний
капуцин, -а
капюшон, -а
кар, -у
карабахський
карабінер, -а
Кара-Богаз-Гол, -у
кара-богаз-гольський
караван, -у
караван-сарай, -я, *ор.* -ем
каравела, -и
Караганда, -ї
карагандінський
карагач, -а, *ор.* -ем
карагачевий
караген, -у
Карадаг, -у, *м.* -зі *і* -у
караїм, -а, *мн.* -и, -ів
караїмський
каракал, -а
каракалпак, -а, *мн.* -и, -ів

Каракалпакія, -ї, *ор.* -єю
Каракалпакська Автономна
Радянська Соціалістична
Республіка, Каракалпакська
АРСР
Каракас, -а
Каракорум, -а (місто) *і* -у (гори)
каракулевий
каракулівництво, -а
каракулівницький
каракуль, -ю, *ор.* -ем
каракульча, -ї, *ор.* -єю
Каракуми, -ів
Каракумський канал імені
В. І. Леніна
каракурт, -а
карамболь, -ю, *ор.* -ем
карамель, -і, *ор.* -ллю
карантин, -у
карась, -я, *ор.* -ем
карат, -а, *р. мн.* -ів
Карагау, *невідм.*
карагауський
карате, *невідм., с.*
каратель, -я, *ор.* -ем
карачаєво-балкарський
Карачаєво-Черкеська автоном-
на область
карачаївець, -вця, *ор.* -вцем, *мн.*
-вці, -вців
карачаївський
Карачі, *невідм.*
карб, -у
карбамід, -у
карбас, *а
карбід, -у, *мн.* -и, -ів
карбінол, -у, *мн.* -и, -ів
карбоангідріза, -и
карбонанець, -нця, *ор.* -нцем,
крб., карб.
карбогідріза, -и, *мн.* -ази, -аз
карбоксиліза, -и, *мн.* -ази, -аз
карбоксильний
карболіт, -у
карбон, -у
карбонар, -а
карбонарій, -я, *ор.* -ем
карбонатит, -у
карбонатно-сульфатний

карбонізація, -ї, *ор.* -єю
 карбонізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

карбоніл, -у, *мн.* -и, -ів
 карбоніловмісний
 карбонільний
 карборунд -у
 карботермія, -ї, *ор.* -єю
 карбофос, -у
 карбункул, -а
 карбункульоз, -у
 карбюратор, -а
 карбюрація, -ї, *ор.* -єю
 карбюризатор, -а
 кардамон, -у
 кардан, -а
 кардинальний
 кардинальський
 кардіт, -у
 кардіограма, -и
 кардіографічний
 кардіографія, -ї, *ор.* -єю
 кардіодистрофія, -ї, *ор.* -єю
 кардіоїда, -и
 кардіологічний
 кардіологія, -ї, *ор.* -єю
 кардіомонітор, -а
 кардіоревматологічний
 кардіосклероз, -у
 кардіоскоп, -а
 кардіоскоп-стимулятор, кардіо-
 скопа-стимулятора
 кардіохірургія, -ї, *ор.* -єю
 кардокс, -у
 каре́, *невідм., с.*
 карел, -а, *мн.* -и, -ів
 Карелія, -ї, *ор.* -єю
 Карельська Автономна Радян-
 ська Соціалістична Респуб-
 ліка, Карельська АРСР,
 КАРСР
 кар'єр, -у
 кар'єризм, -у
 кар'єристський
 каріатида, -и, *мн.* -їди, -їд
 каріб, -а, *мн.* -и, -ів
 Карібське море
 карієс, -у
 каріогамія, -ї, *ор.* -єю

каріограма, -и
 карібоз, -у
 карібозний
 каріокінез, -у
 каріологія, -ї, *ор.* -єю
 каріотип, -у
 каркас, -а
 каркасно-панельний
 каркасно-плівковий
 Карл-Маркс-Штадт, -а (місто)
і -у (округ)
 карлмаркштадтець, -тця, *ор.*
 -тцем
 карл-маркс-штадтський
 карманьйола, -и
 карматрон, -а
 кармеліт, -а, *мн.* -и, -ів
 кармелітський
 кармін, -у
 карнавальний
 карналіт, -у
 карніз, -а
 карнозавр, -а, *мн.* -и, -ів
 карнотит, -у
 каро-гнідий
 каролінги, -ів
 каролінгський
 Каролінські острові
 каротаж, -у, *ор.* -ем
 каротель, -і, *ор.* -ллю
 каротідний
 каротін, -у
 каротинотид -у, *мн.* -и, -ів
 каротинотвірний *і* каротино-
 творний
 Карпати, -ат
 карпатський
 карпология, -ї, *ор.* -єю
 Карра́ра, -и
 карра́рський
 карст, -у
 Ка́рське море
 Ка́рські Ворота
 карт, -а
 карт-бланш, *невідм., ч.*
 картвёл, -а, *мн.* -и, -ів
 картвельський
 картезіанець, -нця, *ор.* -нцем
 картезіанський

картелюва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.

карте́ль, -ю, *ор.* -ем

карте́льований

ка́ртер, -а

карте́ч, -і, *ор.* -ччю

ка́ртинг, -у

картогра́ма, -и

картографі́чний

картогра́фія, -ї, *ор.* -єю

картографо́ваний

карто́графо-дові́дковий

картографува́ти, -у́ю, -у́єш

картодіагра́ма, -и

картоме́трія, -ї, *ор.* -єю

карто́н, -у

картона́ж, -у, *ор.* -ем

карто́нно-папе́ровий

картонорозкрі́йний

картоплезаго́твіля, -і, *ор.* -єю

картоплекомба́йн, -а

картоплекопа́ч, -а́, *ор.* -ём

картолеовоче́вий

картоплекса́дка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок

картоплекса́дильний

картоплексо́ртівка, -и, *д.-м.*
-ці, *р. мн.* -лок

картоплексо́ртівальний

картоплексо́вище, -а

карто́пля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
-пель

карто́пляно-овоче́вий

карто́пляр, -а́, *ор.* -ём, *мн.*
-ї, *д.* -ам

карто́плярство, -а

картосхе́ма, -и

карусе́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
-лей

карусе́льно-фре́зерний

карусе́льно-шли́фувальний

Карфаге́н, -а

карфаге́нський

карфаге́нянин, -а, *мн.* -яни, -ян

ка́рцер, -у

карциноло́гія, -ї, *ор.* -єю

Карші, *невідм.*

Касабля́нка, -и, *д.-м.* -ці

ка́са-ко́нто, *невідм., с.*

ка́са-напівавтома́т, ка́си-напів-
автома́та

каса́ція, -ї, *ор.* -єю

касите́рит, -у

каска́д, -у

каскаде́р, -а

Ка́спій, -ю, *ор.* -ем

Ка́спійське мо́ре

Кассіопе́я, -ї, *ор.* -єю

кастане́та, -и, *мн.* -éти, -éт

кастеля́нша, -і, *ор.* -єю

Кастілія, -ї, *ор.* -єю

касти́льський

касто́р, -у

Ка́стрі, *невідм.*

каструва́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

кастру́ля, -і, *ор.* -єю

касува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

кат, -а

катабо́лізм, -у

катагенез, -у

катаклі́зм, -у

катако́мба, -и, *мн.* -о́мби, -о́мб

катала́за, -и

катале́ктика, -и, *д.-м.* -ці

каталекти́чний

каталепсі́чний

катале́псія, -ї, *ор.* -єю

ката́ліз, -у

каталіза́тор, -а, *мн.* -и, -ів

каталіти́чний

катало́г, -а, *мн.* -зі

каталогіза́ція, -ї, *ор.* -єю

катало́жно-дові́дковий

катало́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців

Каталонія, -ї, *ор.* -єю

катало́нський

катамаран, -а

катаморфо́з, -у

катапу́льта, -и

катапу́льтувати́ся, -у́юся, -у́єш-
ся, *недок. і док.*

Ката́р, -у (країна)

катастро́бонт, -а, *мн.* -и, -ів

катастрофі́зм, -у

кататонія, -ї, *ор.* -єю

катафорез, -у
катахреза, -и
категоризація, -ї, *ор.* -єю
категорія, -ї, *ор.* -єю
катедер-соціалізм, -у
катедер-соціаліст, -а
катені́д, -а
Катериносла́в, -а
катуриносла́вський
катерна, -и
ка́тет, -а
кате́тер, -а
катетериза́ція, -ї, *ор.* -єю
катето́метр, -а
катехі́зис, -у
катехі́н, -у, *мн.* -и, -ів
каті́вня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -вень
катіо́н, -а, *мн.* -и, -ів
катіо́ніт, -у, *мн.* -и, -ів
Катманду́, *невідм.*
Қатові́це, *невідм.*
катові́цький
като́д, -а
катодолюмінесце́нція, -ї, *ор.* -єю
католиці́зм, -у
католи́цтво, -а
Қатоли́цька наро́дна па́ртія,
КНП (Нідерланди)
католі́к, -а
като́птрика, -и, *д.-м.* -ці
ка́торга, -и, *д.-м.* -зі
ка́тра́н, -а (акула)
ка́тра́н, -у (рослина)
ка́трэ́н, -а
Каттега́т, -у
катува́ти, -у́ю, -у́еш
кату́ша, -ї, *ор.* -єю
кауда́льний
кауза́льний
каузати́вний
Ка́унас, -а
ка́унаський
ка́упер, -а
ка́у́рі, *невідм., ж.*
ка́усти́к, -у
каустифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
каустобіо́літ, -у, *мн.* -и, -ів
каутські́анський
каучу́к, -у́

каучу́ківни́цтво, -а
каучу́ківни́цький
каучуко́н, -а
каучуко́н, -а
каучуко́н, -а
кафе́, *невідм., с.*
кафедрáльний
кафе́-їда́льня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
-лень
кафе́-ресто́ран, -у
кафете́рій, -ю, *ор.* -єм
кафеша́нтан, -у
кафі́зма, -и
кахексі́я, -ї, *ор.* -єю
ка́хель, -хля, *ор.* -хлем, *мн.*
-хлі, -хлів, *ч.*
ка́хельний
ка́хельник, -а
кахеті́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
Қахеті́я, -ї, *ор.* -єю
кахла́вий
ка́хля, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -хлі,
-хель, *ж.*
кахла́ний
кахла́р, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -ї, *д.* -ám
Қахо́вка, -и, *д.-м.* -ці
кахо́вський
качаноочі́сник, -а
ка́чка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чо́к
качкі́вни́цтво, -а
качкодзьо́б, -а
качу́ча, -ї, *ор.* -єю
кашало́т, -а
ка́шель, -шлю, *ор.* -шлем
каше́мір, -у
кашкада́р'ї́нський
Қашкада́р'я́, -ї́, *ор.* -ё́ю
кашка́ець, -а́йця, *ор.* -а́йцем,
мн. -а́йці, -а́йців
Қашмі́р, -у
кашмі́рець, -рця, *ор.* -рцем,
мн. -рці, -рців
кашмі́рський
кашовáр, -а
кашоподі́бний
кашта́ново-бу́рий
каштеля́нський
кашуб, -а, *мн.* -и, -ів
кашубський

каю́р, -а
 каю́т-компáнія, -ї, *ор.* -єю
 ка́ятися, ка́юся, ка́ешся
 ка́яття́
 ква́др, -а
 ква́дрáнт, -а
 ква́дрáт, -а, кв.
 ква́дрáтний, кв.
 ква́дрáтно-гніздо́вий
 ква́дратри́са, -и
 ква́дри́га, -и, *д.-м.* -зі
 ква́дрильйо́н, -а
 кваза́р, -а, *мн.* -и, -ів
 квазі́вче́ний
 квазілі́нійний
 квазіма́рксис́т, -а
 квазімо́до, *невідм., ч.*
 квазінауко́вий
 квазіоб'є́ктивний
 квазіпру́жний
 квазіреволюціо́нер, -а
 квазіспеціалі́ст, -а
 квазіста́тичний
 квазістаціо́нарний
 квазіча́стинки, -нок
 ква́керський
 кваліме́трія, -ї, *ор.* -єю
 кваліта́тивний
 кваліфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 квант, -а
 квантифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 кваліфікува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 ква́нтово-механі́чний
 квантоме́тр, -а
 квантомехані́чний
 ква́нтор, -у
 квантосо́ма, -и, *мн.* -о́ми, -о́м
 ква́пити, -плю, -пниш, -плять
 кварта́л, -у
 кварта́рдék, -а
 кварта́т, -у
 кварта́ра-бло́к, кварта́ри-бло́ка
 кварта́ир'е́р, -а
 кварта́ир'е́рський
 кварта́ирме́йстер, -а
 кварта́рно-експлуата́ційний
 кварта́рно-житло́вий
 кварта́ронайма́ч, -а́, *ор.* -е́м

кварта́рохазя́їн, -а, *мн.* -ї́, -ї́в
 кварта́плáта, -и
 кварц, -у, *ор.* -ом
 кварці́т, -у
 кварцо́во-пéмзовий
 кварцо́во-полевошпа́тний
 квас, -у
 кваси́льно-засо́лювальний
 квáсити, квáшу, квáсиш; *нак.*
 квась
 квасоле́вий
 квасо́ля, -і, *ор.* -єю
 ква́тирка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -рок
 ква́трочéнто, *невідм., с.*
 квершлáг, -у
 квітóк, -ткá
 квіеті́зм, -у
 квіеті́чний
 квінта́л, -а
 квінтесéнція, -ї́, *ор.* -єю
 квінтéт, -у
 квінтильйо́н, -а
 квінтсекстако́рд, -у
 квірі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 квіслінги, -ів
 квіте́нь, -тня, *ор.* -тнем
 квіти, -ів
 квітка́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -ї́,
д. -я́м
 квітко́во-декораті́вний
 квітко́ложе, -а
 квітконі́жка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -жок
 квітконо́сний
 квітне́вий
 квітні́к, -а́
 квітника́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -ї́,
д. -я́м
 квітника́рство, -а
 квітогрі́з, -а
 квітча́стий
 квóрум, -у
 Кво́чка, -и, *д.-м.* -ці́ (сузір'я)
 кегельба́н, -у
 кед, -а, *мн.* -и, -ів
 кедрі́вник, -а́
 кейнсіа́нство, -а
 Ке́йптаун, -а
 кейф, -у

кекс, -у
 келар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -ям
 келіх, -а
 келихоподібний
 келобід, -а
 кельвін, -а, **К**
 кельма, -и
 Кельн, -а
 кельнський
 кельня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 кельт, -а, *мн.* -и, -ів
 кельтський
 Кем, -і, *ор.* -м'ю
 Кембрідж, -а (місто) *і* -у (зато-
 ка), *ор.* -ем
 кембріджський
 кембрій, -ю, *ор.* -єм
 кембрійський
 Кемерово, -а, *ор.* -ом
 кемеровський
 кемпінг, -у, *м.* -у
 кенаф, -у
 кенгурі, *невідм., ч. і при вка-*
зуванні на самицю ж.
 кендір, -ю, *ор.* -єм
 Кенігсберг, -а, *м.* -зі *і* -у
 кенігсберзький
 кенієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 кенійський
 Кенія, -ї, *ор.* -єю
 Кенія Ньюс Ейдженсі, **КНА**
 кенотаф, -а
 кенотрон, -а
 кентавр, -а *і* центавр
 керамзит, -у
 керамзитобетон, -у
 кераміка, -и, *д.-м.* -ці
 кераміко-металевий
 кераміко-скульптурний
 кераміст, -а
 кераміт, -у
 керамічний
 кераргірит, -у
 кератін, -у, *мн.* -и, -ів
 кератит, -у
 кератофір, -у
 кербуд, -а
 керенщина, -и

керлінг, -у
 Кермадек, -у
 кермек, -у
 кермет, -у, *мн.* -и, -ів
 керн, -а
 кернер, -а
 кернувати, -ую, -уєш
 керогаз, -а
 керуючий, -ого (*ким, чим*)
 Керч, -і, *ор.* -чу
 Керченський півострів
 кесарів (кесарський) розтин
 кесон, -а
 Кесон-Сіті, *невідм.*
 кетгут, -у
 кети, -ів
 кетмень, -я, *ор.* -єм
 кетон, -у, *мн.* -и, -ів
 кетсаль, -я, *ор.* -ем
 кетський
 кетяг, -а, *м.* -зі
 кефалевий
 кефаль, -і, *ор.* -ллю
 кефір, -у
 кечуа, *невідм., с.*
 Кзил-Орда, -ї
 кзил-ордінський
 кивцетний
 Києво-Печерська лавра
 Кизил, -а (місто)
 кизил, -у (рослина)
 Кизилкум, -у
 кизильник, -а
 Кіїв, Кієва
 кіївський
 Кіївщина, -и
 кий, -я, *ор.* -єм
 кил, -у
 кілим, -а
 килимар, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї,
д. -ям
 килимарство, -а
 килимоткaцтво, -а
 кимвал, -а
 кинджальний
 кинути, -ну, -неш; *нак.* кинь
 кипарис, -а
 кипіти, -плю, -пійш, -пимó, -питé,
 -пляť

киплячий
 кип'ятити, -ячу́, -яти́ш, -ятимó,
 -ятитé
 кип'ятóк, -ткú
 кип'ячений
 киргіз, -а, *мн.* -и, -ів
 Киргізія, -ї, *ор.* -єю
 Киргізька Радянська Соціалістична Республіка, Киргізька РСР, КирГРСР
 Киргізьке телеграфне агентство, КирТАГ, -у, КИРТАГ
 кирзовий
 кирйлиця, -і, *ор.* -єю
 кирйлівський алфавіт
 киселеподібний
 кісень, -сню, *ор.* -снем
 кисіль, -селю́, *ор.* -селéм
 Кисловодськ, -а
 кисловодський
 кисломолóчний
 кісло-солóдкий
 кислотá, -и́, *мн.* -óти, -óт
 кислóтно-ферментатівний
 кислóтно-лужний
 кислототривкий
 кислотувáти, -ую́, -у́еш
 кисневмісний
 киснево-азóтний
 киснево-ацетилéновий
 киснево-електри́чний
 киснево-зарядний
 киснево-зварювальний
 киснево-конвèртерний
 киснедобувний
 кіснути, -ну, -неш; *мин.* кис, кісла і кіснув, кіснула
 кисть, -і, *ор.* -тю
 кистьовий
 кит, -á (морська тварина)
 китаєзнавство, -а
 китаєць, -áйця, *ор.* -áйцем, *мн.* -áйці, -áйців
 китаїстика, -и, *д.-м.* -ці
 Кита́й, -ю, *ор.* -єм
 Кита́йська На́родна Республіка, КНР
 кита́йсько-корéйський
 кита́йсько-монго́льський

Кита́йсько-Схі́дна залі́зниця, КСЗ
 китицеподібний
 китобáза; -и
 китобі́йний
 китоло́вство, -а
 китоподі́бний
 китя́ткові, -их
 кишенько́вий
 кишéчник, -а
 Кишині́в, -не́ва
 кишині́вський
 кішка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шо́к
 кишководи́шні, -их
 кишковозя́брові, -их
 кишковопоро́жнинні, -их
 кишкоподі́бний
 кишла́чний
 кишмі́ш, -у́, *ор.* -éм
 кия́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 кіані́т, -у
 кіберне́тика, -и, *д.-м.* -ці
 кіберне́тичний
 кібець, -бця́, *ор.* -бцем
 кіборг, -а
 ківер, -а
 ківі́ і ківі́-ківі́, *невідм.*, *ж.*
 ківш, ковша́, *ор.* ковше́м
 ківшéво-скребко́вий
 Кіга́лі, *невідм.*
 кіго́ть, -гтя́, *ор.* -гтєм
 кізельгу́р, -у
 кікс, -у
 кікста́ртер, -а
 кіл, кола́
 Кіліманджа́ро, *невідм.*
 кілоампе́р, -а, *р. мн.* -éрів і -éр, кА
 кілова́р, -а, *р. мн.* -ів, квар
 кіловáт, -а, *р. мн.* -áтів і -áт, кВт
 кіловáт-годи́на, -и, кВт·г
 ківо́льт, -а, *р. мн.* -óльтів і -óльт, кВ
 ківо́льт-ампе́р, -а, *р. мн.* -éрів і -éр, кВА
 кілогéрц, -а, *ор.* -ом, кГц
 кілогра́м, -а, *р. мн.* -ів, кг
 кілогра́м-годи́на, -и
 кілогра́м-кало́рія, -ї, *ор.* -єю, ккал

кілограм-кельвін, -а, кг-К
 кілограм-ма́са, -и
 кілограм-моле́кула, -и, кмоль,
 -я, кіломо́ль, кілограм-мо́ль
 кілограмо́метр, -а, **кГм**
 кілограм-си́ла, -и, кгс
 кілоджо́уль, -я, *ор.* -ем, **кДж**
 кілоелектро́н-во́льт, -а, *р. мн.*
 -о́льтів і -о́льт, **кЕВ**
 кілокало́рія, -ї, *ор.* -єю, **ккал**
 кілокельві́н, -а, **кК**
 кілокуло́н, -а, **кКл**
 кілолі́тр, -а, кл
 кілолю́мен, -а, клм
 кілолю́мен-годи́на, -и, клм-г
 кіломе́тр, -а, км
 кілометра́ж, -у́, *ор.* -ём
 кіломе́тр-годи́на, -и, км-г
 кілонью́тон, -а, **кН**
 кілонью́тон-ме́тр, -а, **кН·м**
 кілоо́м, -а, **кОм**
 кілоо́м-ме́тр, -а, **кОм·м**
 кілопаса́ль, -я, *ор.* -ем, **кПа**
 кілосеку́нда, -и, кс
 кілосіме́нс, -а, **кСм**
 кілото́нна, -и, *р. мн.* -то́нн, **кт**
 кілюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 кіль, -я, *ор.* -ем
 Кі́ль, -я, *ор.* -ем (місто)
 кільбло́к, -а, *м.* -ці
 кільва́тер, -а
 кілька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -льо́к, *ім.*
 кілька, -кóх, *д.* -кóм, *ор.* -кoма́,
м. -кóх, *числ.*
 кількагоди́нний
 кількаде́нний
 кількаде́сят, -ті́ і -тьо́х, *д.-ті́*
і-тьо́м, ор. -тьма́ і -тьома́,
м. -ті́ і -тьо́х
 кількалі́тний, -я, -е
 кількаметра́вий
 кількаміся́чний
 кількана́дцятєро, -тьо́х, *д.* -тьо́м,
ор. -тьо́ма і -тьма́, *м.* -тьо́х
 кількана́дцять, -ті́ і -тьо́х,
д. -ті́ і -тьо́м, *ор.* -тьма́ і
 -тьома́, *м.* -ти́ і -тьо́х
 кількаповерхо́вий

кількаразо́вий
 кількарі́чний
 кількаскладо́вий
 кількасо́т, кількохсо́т, *д.* кіль-
 комста́м, *ор.* кількома́стами,
м. кількохста́х
 кількатижне́вий
 кількахвилі́нний
 кількая́русний
 кількісно-виді́льний
 кількісно-предме́тний
 кількі́сть, -кості́, *ор.* -кістю
 кільво́вий
 кі́льсон, -а
 кі́льце́, -я́, *р. мн.* -лець
 кі́льцевий
 кільцеподі́бний
 кільцюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 кільча́стий
 кільчитися, -читьс́я, -чат́ься
 кімберлі́т, -у
 кімва́л, -а
 кімва́льний
 кімері́єць, -йця́, *ор.* -йцем,
мн. -йці́, -йці́в
 кімогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 кімоно́, *невідм., с.*
 кі́н, ко́ну, *м.* (на) ко́ну
 кіна́з, -у, *мн.* -и, -ів
 Кі́нгстаун, -а
 кі́нгсто́н, -а (клапан)
 Кі́нгсто́н, -а (місто)
 кінема́тика, -и, *д.-м.* -ці
 кінематі́чний
 кінемато́граф, -а
 кінемато́графія, -ї, *ор.* -єю
 кінеско́п, -а
 кінестезі́я, -ї, *ор.* -єю
 кінеті́чний
 кінетокардіогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 кінетоско́п, -а
 кінетоста́тика, -и, *д.-м.* -ці
 кіне́ць, -нця́, *ор.* -нцем
 кіне́ць кі́нцем
 Кі́нешма, -и
 кіні́н, -у, *мн.* -и, -ів
 кінка́н, -а
 кінногварді́єць, -йця́, *ор.* -йцем
 кіннозаводський

кінно-ручний
кінно-санный
кінноспортівний
кінб, *невідм.*, *с.*
кіноактор, -а
кіноактриса, -и
кіноальманах, -у, *м.* -сі
і -у
кіноапарат, -а
кіноартист, -а
кіноательє, *невідм.*, *с.*
кіновар, -і, *ор.* -р'ю
кіновиробництво, -а
кіноглядач, -а, *ор.* -ем
кіноділологія, -ї, *ор.* -єю
кінодокумент, -а
кінодокументаліст, -а
кінодраматургія, -ї, *ор.* -єю
кіноекран, -а
кіноепопея, -ї, *ор.* -єю
кіножурнал, -у
кінозірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рбк
кінознавство, -а
кінознімальний
кінознімання
кіно- *і* фотоапаратура
кінокадр, -у
кінокомедія, -ї, *ор.* -єю
кіноконцертний
кінокопіювальний
кінолекторій, -ю, *ор.* -ем
кінолітопис, -у, *м.* -у
кінологія, -ї, *ор.* -єю
кіномеханік, -а
кіномистецтво, -а
кіномонтаж, -у, *ор.* -ем
кінонарис, -у
кінообслуговування
кінообгляд, -у
кінооператор, -а
кінопанорама, -и
кінопересувка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
кіноплівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
кіноповість, -і, *ор.* -тю, *р. мн.*
-тэй
кінопостановка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок

кінопрограма, -и
кінопроєктор, -а
кінопроєкційний
кінопрокат, -у
кінопромисловість, -вості, *ор.*
-вістю
кінорежисер, -а
кінорепортаж, -у, *ор.* -ем
кіносеанс, -у
кінострічка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-чбк
кіностудія, -ї, *ор.* -єю
кіноценарій, -ю, *ор.* -єм
кінотеатр, -у
кінотека, -и, *д.-м.* -ці
кінотелевізійний
кінотеодоліт, -а
кінотехніка, -и, *д.-м.* -ці
кіноустановка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
кінофабрика, -и, *д.-м.* -ці
кінофестиваль, -ю, *ор.* -ем
кінофікація, -ї, *ор.* -єю
кінофільм, -у
кінофотолабораторія, -ї, *ор.*
-єю
кінофотофодокумент, -а
кінська сила, *к.с.*
кінцевий
кінцівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
Кіншаса, -и
кінь, коня, *ор.* конем, *мн.* коні,
конеі, *ор.* кіньми *і* рідше ко-
нями
Кіодо Цусін (Японія)
кіот, -а
Кіото, *невідм.*
кіпер, -у
Кіпр, -у
кіпрегель, -я, *ор.* -ем
кіпріот, -а, *мн.* -и, -ів
кіпрський
кіпу, *невідм.*, *с.*
кір, ко́ру
кіраса, -и
кірасір, -а
Кіренайка, -и, *д.-м.* -ці
Кіріба́ті, *невідм.*
кірказон, -у

- Кіров, -а, *ор.* -ом (місто)
 Кіроваба́д, -а
 кіроваба́дський
 Кіровогра́д, -а
 кіровогра́дський
 Кіровськ, -а
 кіровський
 кіста́, -й
 кістка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -то́к
 кістково-мозковий
 кістково-м'язовий
 кістково-туберкульозний
 кістково-хрящовий
 кістя́к, -а́
 кість, кісті, *ор.* кістю, *ор. мн.*
 кістьми́ і кістя́ми
 кіт, котá
 кіта́ра, -и і кіфа́ра
 кітель, -я, *ор.* -ем
 кітна, *прикм., ж.*
 Кіто, *невідм.*
 кіфа́ра, -и і кіта́ра
 кіш, кошá, *ор.* кошéм
 кішка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 клавесі́н, -а
 клавіату́ра, -и
 клавико́рд, -а, *мн.* -и, -ів
 клаві́р, -у
 клавіра́усцуг, -у
 клаві́ш, -а, *ор.* -ем
 клаві́ша, -і, *ор.* -ею
 кладо́вище, -а
 кладогенéз, -у
 кладо́дій, -я, *ор.* -ем
 Кла́йпеда, -и
 кла́йпедський
 кла́ксон, -а
 клан, -у
 клáняться, -яюся, -яешся
 кла́пан, -а
 кларне́т, -а
 клас, -у
 клáсико-романти́чний
 класифіка́ція, -ї, *ор.* -ею
 класифікува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і *док.*
 класици́зм, -у
 клáсово-воро́жий
 клáсово-історичний
- клáсово-соціáльний
 клáсово чужі́й
 кла́сти, кладу́, кладéш, кладемо́,
 кладете́
 кластогéнний
 кла́узула, -и
 кле́веїт, -у
 клеєва́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 клеєметалéвий
 клеєподі́бний
 кле́їльно-фанерува́льний
 кле́їльня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень
 кле́їти, кле́ю, кле́їш
 кле́й, -ю, *ор.* -ем
 кле́йкови́на, -и
 кле́ймó, -а́
 кле́ймований
 кле́ймува́ти, -у́ю, -у́єш
 кле́йно́д, -а, *мн.* -и, -ів
 кле́йови́й
 кле́йо́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 кле́йофан, -у
 кле́йстер, -у
 кле́йстога́мний
 кле́ма, -и
 клепа́льно-склада́льний
 клепа́ти, клепа́ю, клепа́єш і *рід-*
 ше кле́плю, кле́пеш
 кле́псидра, -и
 кле́птомáнія, -ї, *ор.* -ею
 клерикалі́зм, -у
 клерика́льно-етнографі́чний
 клерува́ти, -у́ю, -у́єш
 кле́ст, -а́
 кле́шня́ *див.* клі́шня́
 клі́кати, клі́чу, клі́чеш; *нак.*
 клич
 кли́н, -а (клинець) і -у (ділянка
 землі)
 клинолі́сті, -их
 клино́пис, -у, *м.* -у
 клинопо́дібний
 кліва́ж, -у́, *ор.* -éм
 клі́вер, -а
 кліéнт, -а
 клі́ка, -и, *д.-м.* -ці
 кліма́кс, -у
 клімактери́чний
 клімакте́рій, -ю, *ор.* -ем

клімат, -у
 кліматогігієнічний
 кліматографічний
 кліматографія, -ї, *ор.* -єю
 кліматоекологічний
 кліматолікування
 кліматологічний
 кліматологія, -ї, *ор.* -єю
 кліматрón, -у
 клініко-анатомічний
 клініко-диспансérний
 клініко-діагностічний
 клініко-лабораторний
 клініко-рентгенологічний
 клініцист, -а
 клінічний
 клінкер, -а (човен) і -у (буді-
 вельний матеріал)
 клінч, -у, *ор.* -ем
 кліпер, -а
 клір, -у
 кліренс, -а
 кліринг, -у
 клістрón, -а
 клітінно-волокнистий
 клітковинний
 клітчастий
 кліть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 кліф, -у
 кліше, *невідм., с.*
 клішеподібний
 клішня, -і, *ор.* -єю, *мн.* -шні,
 -шень і *рідше* клéшня
 клішóграф, -а
 кліщ, -á, *ор.* -ém
 кліщі, -ів
 клокичкóві, -их
 клон, -у
 клóпфер, -а
 клóтик, -а
 клотóїда, -и
 клуб, -а (стегно; клубок диму,
 пари тощо)
 клуб, -у (організація)
 клубно-спортівний
 клуп, -а
 клус, -у
 клювáти, клюю́, клюе́ш, клюємо́,
 клюєтє́

клюз, -а
 ключ; -á, *ор.* -ém
 Ключéвська Сòпка (вулкан)
 ключиця, -і, *ор.* -єю
 ключічно-грудінний
 ключка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чóк
 ключовий
 кля́сер, -у (альбом для марок)
 кля́твений
 кля́твopушення, *р. мн.* -ень
 кмин, -у
 кнель, -і, *ор.* -ллю, *мн.* -і, -ей
 кнэ́сет, -у
 кнехт, -а, *мн.* -и, -ів
 Кнйга пошáни
 кнйга — пошто́в
 кнйгáр, -я́, *ор.* -ém, *мн.* -і, *д.*
 -я́м
 кнйгáрня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 Кнйга трудово́ї сла́ви
 кнйговéднення
 кнйговидавéць, -вця́, *ор.* -вцém
 кнйговидавни́чий
 кнйгодрукува́ння
 кнйгозна́вство, -а
 кнйгозна́вчий
 кнйгокультто́рг, -у
 кнйгосхóвище, -а
 кнйготóрг, -у
 кнйготоргівля, -і, *ор.* -єю
 кнйготорговéльний
 кнйготорговець, -вця, *ор.* -вцем
 кнйготорго́вий
 кнйготоргóчий
 кнйжка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -жóк
 кнйжка-мініатю́ра, кнйжки-міні-
 атю́ри
 кнйжкóво-журна́льний
 кнйжкóво-ілюстратівний
 кнйжно-писéмний
 кнйця, -і, *ор.* -єю
 кнйжити, -жу, -жиш, -жать
 кнйзівський
 кнйзювáти, -ю́ю, -ю́еш
 кнйзь, -я, *ор.* -ем
 коагулювáти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
 і *док.*
 коагуля́тор, -а
 коагуля́ція, -ї, *ор.* -єю

коадаптація, -ї, *ор.* -єю
 коаліція, -ї, *ор.* -єю
 кобаламін, -у
 кобальт, -у
 кобальтін, -у
 кобальтоорганічний
 кобальтрон, -а
 кобзár, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -ям
 (Кобзár — про Т. Г. Шевченка)
 кова́дло, -а, *р. мн.* -а́дл
 ковалéнтний
 кова́ль, -я́, *ор.* -ём
 кова́льський
 ковбо́й, -я, *ор.* -ём
 ковелін, -у
 Ко́вель, -я, *ор.* -ем
 ковельський
 Ко́вентрі, *невідм.*
 коверко́т, -у
 ковзаня́р, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -ам
 ковзкий
 ковила́, -йі
 Ко́вно, -а
 ковче́г, -а
 коге́зія, -ї, *ор.* -єю
 когерéнтний
 коге́рер, -а
 коде́йн, -у
 ко́декс, -у
 Ко́декс зако́нів про шлю́б і сім'ю́,
 КоШС
 кодифікований
 кодифікува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 кодо́ваний
 ко́дово-імпульсний
 кодоімпульсний
 кодо́н, -а
 кодува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 коерцитивний
 коерцитимéтрія, -ї, *ор.* -єю
 коефіціéнт, -а
 коефіціéнт корисно́ї дії, ККД,
 к.к.д., ккд
 кожано́к, -нка́ (рід кажана)
 коза́к, -а́
 коза́цький
 коза́чий

коза́чина, -и
 козе́л, -зла́
 козері́г, -ро́га (гірський козел)
 Козеро́г, -а (сузір'я)
 ко́зла, -зел і ко́зли, -ів
 козу́ля, -ї, *ор.* -єю і косу́ля
 койне́, *невідм., с.*
 койо́т, -а
 кокаї́н, -у
 кокаїні́зм, -у
 ко́ка-ко́ла, -и
 кокі́ль, -я, *ор.* -ем
 ко́клюш, -у, *ор.* -ем
 ко́кон, -а
 коконозаготівля, -ї, *ор.* -єю
 кокономорі́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 кокономота́льний
 коконосуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок
 коко́с, -а
 кокс, -у
 кок-сагі́з, -у
 коксі́т, -у
 коксі́вний
 коксобатаре́я, -ї, *ор.* -єю
 коксобензо́л, -у
 коксобензо́льний
 коксва́ний
 коксохімі́чний
 коксохімі́я, -ї, *ор.* -єю
 коксува́льний
 коксува́ти, -у́ю, -у́єш
 коктéйль, -ю, *ор.* -ем
 кокці́да, -и, *мн.* -йди, -йд
 кокцидіо́з, -у
 кокцидіоміко́з, у
 Ко́кчетав, -а
 кокчетавський
 колабораціо́нізм, -у
 колабораціо́ністський
 колагéн, -у
 кола́ж, -у, *ор.* -ем
 кола́пс, -у
 колго́сп, -у
 колго́спно-кооперативний
 колго́спно-радго́спний
 колго́тки, -ток
 колдóговір, -до́говору

коле́га, -и, *д.-м.* -зі, *ч. і рідше ж.*
 колегіа́льний
 коле́гіум, -у
 коле́зький
 колекти́в, -у
 колективіза́ція, -ї, *ор.* -ею
 колективізм, -у
 колективізо́ваний
 колективізува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-док. і док.*
 коле́ктор, -а
 коле́кторно-дрена́жний
 колекціо́нувати, -у́ю, -у́єш
 коленко́бр, -у
 колесо, -а, *р. мн.* -ліс, *ор.* -леса́ми
 і -лісьми
 колесоподі́бний
 колесопроба́тний
 колесотока́рний
 колесува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.* (карати)
 колéт, -а
 ко́лі б то не бу́ло
 колива́льно-оберта́льний
 колива́ння, *р. мн.* -а́нь, *кол*
 коли-небу́дь, *присл.*
 ко́лі-не-ко́лі, *присл.*
 ко́лісь-то, *присл.*
 ко́лі-то, *присл.*
 ко́лішний, -я, -є
 ко́лішучи, *дієприсл.*
 ко́лібактеріо́з, -у
 ко́лібрі, *невідм., ч. і ж.*
 ко́лієуклада́льний
 ко́лієуклада́ч, -а́, *ор.* -е́м
 Ко́лізе́й, -ю, *ор.* -е́м
 ко́лізія, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́лі-індекс, -у
 ко́лі-інфе́кція, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́ліма́тор, -а
 ко́ліма́ція, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́лінно-ва́жильний
 ко́ліно, -а, *ор. мн.* -лі́нами і -лі́нь-ми
 ко́лінопрекло́ніння, *р. мн.* -і́нь
 ко́лінчасті́й
 ко́лісно-гу́сеничний
 ко́лісно-ре́йковий
 ко́лісце, -я, *р. мн.* -сець

ко́літ, -у
 ко́лія, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́ловертка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -тки, -ток
 ко́лово́рот, -а (*інструмент, при-стрій*)
 ко́лодязний
 ко́лоїд, -у, *мн.* -и, -ів
 ко́лоїдно-графі́товий
 ко́лоїдно-хімі́чний
 ко́лоїдоелектрохімі́чний
 ко́локви́ум, -у
 ко́локсилі́н, -у
 Ко́ло́мбіа Пресс (*Колумбія*)
 Ко́ло́мбо, *невідм.*
 ко́ломийський
 Ко́ломія, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́ло́н, -а
 ко́лона́т, -у
 ко́лоніа́лізм, -у
 ко́лоніза́торський
 ко́лоніза́ція, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́лонізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 ко́лонія, -ї, *ор.* -е́ю
 Ко́ло́нний зал Буді́нку спі́лок
 ко́лоно́к, -нка́
 ко́лоноподі́бний
 ко́лонти́тул, -а
 ко́лонці́фра, -и
 Ко́лора́до, *невідм.*
 ко́лора́дський
 ко́лор-еквіва́лент, -а
 ко́лориза́ція, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́лориметри́чний
 ко́лориме́трія, -ї, *ор.* -е́ю
 ко́лористичний
 ко́лорі́т, -у
 ко́лор-і́ндекс, -у
 ко́лос, -а (*колосок*) і -у (*колосся*)
 ко́ло́с, -а (*велетень*)
 ко́лоса́льний
 ко́лосся
 ко́ло́ти, -лю́, -леш
 ко́лумба́рій, -ю, *ор.* -е́м
 Ко́лумбі́йські го́ри
 ко́лумбі́т, -у
 Ко́лу́мбіа, -ї, *ор.* -е́ю
 Ко́лхіда, -и

колхіцин, -у
 колчедан, -у
 колчеданно-поліметалевий
 колчопері, -их
 колье́, *невідм., с.*
 кольматаж, -у, *ор.* -ем
 кольорокорекція, -ї, *ор.* -єю
 кольоромір, -а
 кольрабі, *невідм., ж.*
 Кольський півострів
 кольчугалюмінієвий
 кольчугалюміній, -ю, *ор.* -єм
 команда-жест, команди-жесту
 командарм, -а
 командний пункт, КП
 командно-керівний
 командно-контрольний
 командно-особистий
 командно-спостережний
 командоапарат, -а
 Командорські острови
 командувач, -а, *ор.* -ем (*чого*)
 командуючий, -ого (*чим*)
 комар, -а, *ор.* -ом, *мн.* -і, *д.* -ам
 коматозний
 комаха, -и, *д.-м.* -сі
 комахозапильнення
 комахозапильувальний
 комахоїдний
 комбайн, -а
 комбайнер, -а
 комбайнобудівний
 комбайнобудування
 комбат, -а
 комбатант, -а, *мн.* -и, -ів
 комбікорм, -у
 комбінат, -у
 комбінаторно-еквівалентний
 комбінаційно-частотний
 комбінація, -ї, *ор.* -єю
 комбінезон, -а
 комбінований
 комбінувати, -юю, -юєш
 комбриг, -а
 комвзводу, *невідм., ч.*
 комдив, -а
 комедіантський
 комедіографія, -ї, *ор.* -єю
 комедія-буф, комедії-буф

комендантський
 коменсалізм, -у
 коментар, -я, *ор.* -ём, *мн.* -ї, *д.* -ям
 коментований
 коментувати, -юю, -юєш, *недок. і док.*
 комерція, -ї, *ор.* -єю
 комерц-колегія, -ї, *ор.* -єю
 кометоподібний
 коміш, -ю, *ор.* -ём
 комишевий
 комишит, -у
 комі, *невідм., ч., ж. і мн.*
 Комі Автономна Радянська Соціалістична Республіка, Комі АРСР
 комівояжер, -а
 комі-зирянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 комі-зирянський
 комізм, -у
 комікс, -у, *мн.* -и, -ів
 комі-література, -и
 комі-мова, -и
 комінгс, -а
 Комінтерн *див.* Комуністичний Інтернаціонал
 комінтернівський
 комі-перм'як, -а, *мн.* -ї, -ів
 комі-перм'яцький
 Комі-Перм'яцький автономний округ
 комісаріат, -у
 комісія, -ї, *ор.* -єю
 Комісія в закордонних справах Верховної Ради УРСР
 Комісія в закордонних справах Ради Національностей (Ради Союзу) Верховної Ради СРСР
 Комісія в справах неповнолітніх
 Комісія для країн південної частини Тихого океану, КПТО
 Комісія європейських товариств, КЕТ
 Комісія законодавчих передбачень Ради Союзу (Ради Національностей) Верховної Ради СРСР
 Комісія міжнародного права ООН

- Комісія по встановленню персональних пенсій при Раді Міністрів СРСР (УРСР)
- Комісія по промисловості Ради Союзу (Ради Національностей) Верховної Ради СРСР
- Комісія Президії Ради Міністрів СРСР у зовнішньополітичних питаннях
- комітет, -у (орган управління)
- Комітет державної безпеки СРСР (УРСР), КДБ СРСР (УРСР)
- Комітет Державної Оборони, КДО
- Комітет захисту революції, КЗР (Куба)
- Комітет молодіжних організацій СРСР, КМО СРСР
- Комітет народного контролю СРСР (УРСР), КНК СРСР (УРСР)
- Комітет науково-технічної термінології АН СРСР, КНТТ
- Комітет ООН з питань мирного використання дна морів і океанів за межами дії національної юрисдикції
- Комітет ООН по використанню космічного простору в мирних цілях
- Комітет Парламентської групи СРСР
- Комітет партійного контролю при ЦК КПРС, КПК
- Комітет по дослідженню космічного простору, КОСПАР
- Комітет по нагляді за безпечним веденням робіт у промисловості і гірничому нагляді при Раді Міністрів СРСР (УРСР), Держгіртехнагляд (-у) СРСР (УРСР)
- Комітет по роззброєнню
- Комітет по фізичній культурі і спорту при Раді Міністрів СРСР (УРСР), Спорткомітет (-у) СРСР (УРСР)
- Комітет радянських жінок, КРЖ
- комкор, -а
- Коморські острови (країна — Коморські Острови)
- компактний
- компанія, -ї, *ор.* -єю, К^о (товариство, об'єднання)
- компанйон, -а
- компаративізм, -у
- компаративістський
- компартія, -ї, *ор.* -єю
- компас, -а
- компанунд, -а
- компанунд-канал, -а
- компанунд-машіна, -и
- компенсація, -ї, *ор.* -єю
- компенсований
- компенсувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
- компетентний
- компетентність, -ності, *ор.* -ністю
- компетенція, -ї, *ор.* -єю
- компілювати, -ію, -іюєш
- компільований
- комплекс, -у
- комплексно-аналітичний
- комплексно-механізований
- комплексон, -у, *мн.* -и, -ів
- комплексометрія, -ї, *ор.* -єю
- комплект, -у
- комплектация, -ї, *ор.* -єю
- комплектно-блоковий
- комплектований
- комплектувати, -ую, -уєш
- комплекція, -ї, *ор.* -єю
- комплеметарний
- комплот, -у
- композиційно-планувальний
- композиційно-художній, -я, -є
- комполку і комполка, *невідм., ч.*
- компонент, -а
- компонувати, -ую, -уєш
- компост, -у
- компостер, -а
- компостіруваний
- компостований
- компот, -у
- компрадор, -а, *мн.* -и, -ів
- компрачикос, -а, *мн.* -и, -ів
- компрес, -у

компресія, -ї, *ор.* -єю
 компресор-компаунд, компресо-
 ра-компаунда
 компресоробудівний
 компресоробудування
 компрометація, -ї, *ор.* -єю
 компрометований
 компрометувати, -ую, -уєш
 компроміс, -у
 комптометр, -а
 комп'ютер, -а
 комп'ютеризація, -ї, *ор.* -єю
 комроти, *невідм., ч.*
 комсклад, -у
 комсомол, -у
 комсомалець, -льця, *ор.* -льцем
 Комсомольське, -ого, *ор.* -им
 комсомольський-на-Амурі
 Комсомольськ-на-Амурі, Комсо-
 мольська-на-Амурі, Комсо-
 мольськ н/А, К/А
 комсомольсько-молодіжний
 комсорг, -а
 комунально-житловий
 комунально-побутовий
 комунар, -а
 комунізм, -у
 Комунізму пік
 комунікабельність, -ності, *ор.*
 -ністю
 комунікативно-стилістичний
 комунікація, -ї, *ор.* -єю
 комуніст, -а
 Комуністична молодь Австрії,
 КМА
 Комуністична молодь Венесуе-
 ли, КМВ
 Комуністична молодь Колумбії,
 КМК
 Комуністична молодь Норвегії,
 КМН
 Комуністична молодь Перу, КМН
 Комуністична молодь Чілі, КМЧ
 Комуністична молодь Швеції,
 КМШ
 Комуністична партія Австралії,
 КПА
 Комуністична партія Австрії,
 КПА

Комуністична партія Азербай-
 джану, Компартія Азербай-
 джану
 Комуністична партія Аргентини,
 КПА
 Комуністична партія Бангла-
 деш, КПБ
 Комуністична партія Бельгії,
 КПБ
 Комуністична партія Білорусії,
 Компартія Білорусії
 Комуністична партія (більшови-
 ків) України, КП(б)У
 Комуністична партія Бірми, КПБ
 Комуністична партія Болівії,
 КПБ
 Комуністична партія Великобри-
 танії, КПВ
 Комуністична партія Венесуели,
 КПВ
 Комуністична партія В'єтнаму,
 КПВ
 Комуністична партія Вірменії,
 Компартія Вірменії
 Комуністична партія Гондурасу,
 КПГ
 Комуністична партія Греції,
 КПГ
 Комуністична партія Грузії,
 Компартія Грузії
 Комуністична партія Данії, КПД
 Комуністична партія Еквадору,
 КПЕ
 Комуністична партія Естонії,
 Компартія Естонії
 Комуністична партія Ізраїлю, КПІ
 Комуністична партія Індії, КПІ
 Комуністична партія Індонезії,
 КПІ
 Комуністична партія Ірландії,
 КПІ
 Комуністична партія Іспанії,
 КПІ
 Комуністична партія Казахста-
 ну, Компартія Казахстану
 Комуністична партія Канади,
 КПК
 Комуністична партія Киргизії,
 Компартія Киргизії

Комуністична партія Китаю, КПК

Комуністична партія Колумбії, КПК

Комуністична партія Куби, КПК

Комуністична партія Латвії, Компартія Латвії

Комуністична партія Лесото, КПЛ

Комуністична партія Литви, Компартія Литви

Комуністична партія Люксембургу, КПЛ

Комуністична партія Мальти, КПК

Комуністична партія Молдавії, Компартія Молдавії

Комуністична партія Нідерландів, КПН

Комуністична партія Норвегії, КПН

Комуністична партія Пакистану, КПК

Комуністична партія Радянського Союзу, КПРС

Комуністична партія Сальвадору, КПС

Комуністична партія Словаччини, КПС

Комуністична партія Сполучених Штатів Америки, КП США

Комуністична партія Таджикистану, Компартія Таджикистану

Комуністична партія Таїланду, КПТ

Комуністична партія Туреччини, КПТ

Комуністична партія Туркменистану, Компартія Туркменистану

Комуністична партія Узбекистану, Компартія Узбекистану

Комуністична партія України, Компартія України

Комуністична партія Уругваю, КПУ

Комуністична партія Філіппін, КПК

Комуністична партія Фінляндії, КПК

Комуністична партія Чехословаччини, КПЧ

Комуністична партія Чілі, КПЧ

Комуністична партія Шрі-Ланки, КПШЛ

Комуністична партія Японії, КПЯ

Комуністична спілка молоді Великобританії, КСМВ

Комуністична спілка молоді Данії, КСМД

Комуністична спілка молоді Ізраїлю, КСМІ

Комуністична спілка молоді Уругваю, КСМУ

Комуністичний Інтернаціонал, Комінтерн, -у

Комуністичний Інтернаціонал Молоді, КІМ

комуністка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток

комутатор, -а

комутація, -ї, *ор.* -єю

комфорт, -у

комфортабельний

комюнікє, *невідм., с.*

Конакрі, *невідм.*

конвєлієвий

конвєлія, -ї, *ор.* -єю

конвєйєр, -а

конвєйєризация, -ї, *ор.* -єю

конвєйєризувати, -уєю, -уєш

конвєйєрно-клеїльний

конвєйєробудування

конвєктивний

конвєкція, -ї, *ор.* -єю

конвєнт, -у

конвєнціоналізм, -у

конвєнція, -ї, *ор.* -єю

Конвєнція про бактеріологічну зброю

Конвєнція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації

конвєргєнція, -ї, *ор.* -єю

конвєрсія, -ї, *ор.* -єю

конвєртер, -а
 конвєртер-реáктор, конвєртера-реáктора
 конвертін, -у
 конвєртно-пакєтний
 конвоїр, -а
 конвої, -ю, *ор.* -єм
 конвоювати, -юю, -юєш
 конвульсивний
 конвульсія, -ї, *ор.* -єю
 конгеніальний
 конгломерат, -у
 конгломерация, -ї, *ор.* -єю
 Кóнго, *невідм.*
 конголезець, -зця, *ор.* -зцем, *мн.* -зці, -зців
 Конголезька партія праці, КПП
 Конголезьке агентство інформації, АКІ
 конгрєвний
 конгрегация, -ї, *ор.* -єю
 конгрєс, -у
 Конгрєс Малáві
 конгрєсмен, -а
 Конгрєс профспілок Фіджі
 Конгрєс робітників Шрі-Ланки
 конгрєс-хóл, -у
 конгруєнтний
 конгруєнция, -ї, *ор.* -єю
 кондвіроби, -ів
 конденсат, -у
 конденсатор, -а
 конденсация, -ї, *ор.* -єю
 конденсований
 конденсор, -а
 конденсувати, -юю, -юєш, *недок.* і *док.*
 кондитерський
 кондиціоналізм, -у
 кондиціонер, -а
 кондиціювати, -юю, -юєш, *недок.* і *док.*
 кондіція, -ї, *ор.* -єю
 кондомініум, -у
 кóндор, -а
 кондотьєр, -а
 кондуїт, -у
 кондуктометрия, -ї, *ор.* -єю
 кондукційний

конемáтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 конерадгóсп, -у
 конідія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -її, -їй
 конкістадор, -а, *мн.* -и, -ів
 конклав, -у
 конкордат, -у
 конкóрс, -у
 конкретизация, -ї, *ор.* -єю
 конкретизувати, -юю, -юєш, *не-док.* і *док.*
 конкретно-історичний
 конкретно-науковий
 конкретно-просторовий
 конкретно розглянутий
 конкретция, -ї, *ор.* -єю
 конкубінат, -у
 конкўр, -у
 конкурєнтний
 конкурентоспроможний
 конкурєнция, -ї, *ор.* -єю
 кóнкурс, -у
 конкурсáнт, -а
 конкурувати, -юю, -юєш
 конкуруючий
 конопáтити, -áчу, -áтиш; *нак.* -áть
 коноплеволокно, -á
 коноплезавóд, -у
 коноплезбиральний
 коноплетіпальний
 коноплі, -нопель, *д.* -ноплям
 конопляр, -á, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -ám
 коноплярство, -а
 коноплярський
 коносамєнт, -а
 конотация, -ї, *ор.* -єю
 консеквєнтний
 консєнсус, -у
 консервант, -а
 Консервативна партія, КП (Великобританія, Еквадор та ін.)
 консервативно-буржуазний
 консервативно-монархічний
 консєрви, -ів
 консєрвно-холодильний
 консервований
 консервувати, -юю, -юєш, *недок.* і *док.*

консигна́нт, -а
 консигна́тор, -а
 консигна́ція, -ї, *ор.* -єю
 консі́ліум, -у
 консисте́нтний
 консисте́нція, -ї, *ор.* -єю
 консисто́метр, -а
 консисто́рія, -ї, *ор.* -єю
 конскри́пція, -ї, *ор.* -єю
 консолида́ція, -ї, *ор.* -єю
 консоли́дува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*

і док.

консоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 консольно-фре́зерний
 консоме́, *невідм., с.*
 консона́нс, -у
 консона́нт, -а
 консонанті́зм, -у
 консо́рт, -а
 консо́рціум, -у
 консо́рція, -ї, *ор.* -єю
 конспе́кт, -у
 конста́нта, -и
 константа́н, -у
 Константино́поль, -я, *ор.* -ем
 константино́польський
 конста́нтний
 Констан́ца, -и, *ор.* -ою
 констата́ція, -ї, *ор.* -єю
 констатова́ний
 констатува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*

і док.

консте́бль, -я, *ор.* -ем
 конституа́нта, -и
 конститу́юваний
 конститу́твний
 Конститу́ційно-демократи́чна
 па́ртія, КДП (Гватемала)
 конститу́ційно-монархі́чний
 конститу́ційно-революці́йний
 конституціоналі́зм, -у
 конституціоналі́ст-демокра́т,
 конституціоналі́ста-демокра́та
 конститу́ція, -ї, *ор.* -єю
 Конститу́ція (Основні́й Зако́н)
 СРСР
 конститу́юва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *не-
 док. і док.*
 констру́ктор, -а

констру́йова́ний
 конструкти́визм, -у
 конструкти́вистський
 конструктивно-експлуатаці́йний
 конструкти́вно-техні́чний
 констру́кторсько-архіте́ктурний
 констру́кторсько-технологі́чне
 бюро́, КТБ
 констру́кція, -ї, *ор.* -єю
 констру́юва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 консула́т, -у
 ко́нсульство, -а (але Ко́нсуль-
 ство СРСР в ...)
 ко́нсульський
 консульта́нтський
 консульта́тивний
 консульта́ційно-бібліографі́чний
 консульта́ційно-довідко́вий
 консу́льтува́тися, -ю́юся, -ю́єшся
 (*в кого, з ким*)
 консье́рж, -а, *ор.* -ем
 конта́гій, -ю, *ор.* -єм
 контагіо́зний
 конта́кт, -у
 конта́ктно-поверхне́вий
 конта́ктно-стикова́ий
 конта́ктово-метаморфі́чний
 контакто́мір, -а
 конта́ктор, -а
 контаміна́ція, -ї, *ор.* -єю
 контаміно́ваний
 конте́йнер, -а
 конте́йнериза́ція, -ї, *ор.* -єю
 конте́йнерово́з, -а
 конте́кст, -у
 контекстуа́льно зале́жний
 континге́нт, -у
 контине́нт, -у
 континента́льний
 континуу́м, -а
 конти́рувати, -ую, -уєш
 контокоре́нт, -у
 контраба́с, -а
 контрава́ріантність, -ності, *ор.*
 -ністю
 контраге́нт, -а
 контр-адміра́л-інжене́р, контр-
 адміра́ла-інжене́ра
 контр-адміра́льський

контражур, -у
 контра́кт, -у
 контракта́нт, -а
 контракта́ція, -ї, *ор.* -єю
 контракта́ваний
 контрактува́ти, -ю́ю, -ю́єш
 контра́кція, -ї, *ор.* -єю
 контра́льто, *невідм., с.* (голос)
і ж. (співачка)
 контрапо́ст, -у
 контрапу́нкт, -у
 контра́рний
 контра́сигна́ція, -ї, *ор.* -єю
 контра́ст, -у
 контра́стний
 контрастува́ти, -ю́ю, -ю́єш
 контра́така, -и, *д.-м.* -ці
 контра́тако́ваний
 контра́такува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *не-
 док. і док.*
 контрафаго́т, -а
 контрафа́кція, -ї, *ор.* -єю
 контраце́пція, -ї, *ор.* -єю
 контрба́ланс, -у
 контрбатаре́я, -ї, *ор.* -єю
 контрга́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 контргві́нт, -а́
 контргра́, -йі
 контргре́йфер, -а
 контрдáнс, -у
 контрдеклара́ція, -ї, *ор.* -єю
 контре́йлер, -а
 контреска́рп, -у
 контрза́хід, -ходу, *мн.* -ходи,
 -ходів
 контрибу́ція, -ї, *ор.* -єю
 контрмане́вр, -у
 контрма́рш, -у, *ор.* -ем
 контрмі́на, -и
 контрміноно́сець, -сця, *ор.* -сцем
 контрна́ступ, -у
 контроверза́, -и
 контролюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 контро́льно-вимірюва́льний
 контро́льно-випробни́й
 контро́льно-інформа́ційний
 контро́льно-ка́совий
 контро́льно-обліко́вий

контро́льно-пропускну́й
 контро́льно-ревізі́йний
 контро́льно-склада́льний
 контро́льно-слідо́вий
 контро́льно-сортува́льний
 контро́льно-техні́чний
 контро́льований
 контрпа́ра, -и
 контрпарале́лограм, -а
 контрпропози́ція, -ї, *ор.* -єю
 контрпроце́с, -у
 контрреа́кція, -ї, *ор.* -єю
 контрреволюці́йний
 контрреволю́ція, -ї, *ор.* -єю
 контрре́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 контрреформа́ція, -ї, *ор.* -єю
 контрро́звідка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 контрро́торний
 контруда́р, -у
 контрфо́рс, -а
 контрша́нс, -у
 контр'ярус, -у
 контужений
 конту́зити, -ю́жу, -ю́зиш; *нак.* -ю́зь
 ко́нтур, -у
 ко́нус, -а
 ко́нусно-лопате́вий
 конусоподі́бний
 конфедера́ція, -ї, *ор.* -єю
 Конфедера́ція ара́бських проф-
 спіло́к, КАП
 Конфедера́ція трудо́ящих Ме́кси-
 ки, КТМ
 конфекціо́н, -у
 конфера́нс, -у
 конферансье́, *невідм., ч. і ж.*
 конфере́нц-за́л, -у
 Конферен́ція кому́ністичних і
 робітні́чих па́ртії Євро́пи
 Конферен́ція ООН по торго́влі
 і розві́тку, ЮНКТАД
 конфесіона́лізм, -у
 конфесіона́льний
 конфетті́, *невідм., с.*
 конфігура́ція, -ї, *ор.* -єю
 конфіде́нт, -а
 конфіде́нційний

конфірмація, -ї, *ор.* -єю
 конфірмаваний
 конфірмавати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 конфіскація, -ї, *ор.* -єю
 конфіскований
 конфіскувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 конфігур, -у
 конфлікт, -у
 конфорка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 конформація, -ї, *ор.* -єю
 конформізм, -у
 конформістський
 конфуз, -у
 конфуціанство, -а
 конхіліологія, -ї, *ор.* -єю
 конхіологія, -ї, *ор.* -єю
 концентрат, -у
 концентратор, -а
 концентри, -ів
 концентризм, -у
 концентричний
 концентрований
 концентрувати, -юю, -юєш
 концепт, -у
 концептуалізм, -у
 концептуальність, -ності, *ор.*
 -ністю
 концепція, -ї, *ор.* -єю
 концерн, -у
 концерт, -у
 концертант, -а
 концерт-вальс, -у
 концерт-загадка, *концерту-за-*
гадки
 концертино, *невідм., с.*
 концертмейстер, -а
 концертно-естрадний
 концертно-інструментальний
 концертно-театральний
 концертно-фортепіанний
 концертно-хореографічний
 концесія, -ї, *ор.* -єю
 концинізм, -у
 концтабір, -бору
 кон'югація, -ї, *ор.* -єю
 кон'юнктив, -а
 кон'юнктивіт, -у

кон'юнкція, -ї, *ор.* -єю
 конюшиносіяння
 конюшня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -шень
 конярство, -а
 конярський
 кооператив, -у
 Кооперативна Республіка Гайана
 кооперативно-будівельний
 кооперативно-житловий
 кооперативно-колгоспний
 кооперация, -ї, *ор.* -єю
 кооперований
 кооперувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 кооптація, -ї, *ор.* -єю
 кооптований
 коопторг, -у, *м.* (у) -зі
 кооптувати, -юю, -юєш, *недок.* *і*
док.
 координата, -и, *мн.* -ати, -ат
 координатно-розточувальний
 координатомір, -а
 Координаційний секретаріат на-
 ціональних студентських спі-
 лок, КОСЕК
 координаційно-обчислювальний
 координаційно-плановий
 координувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 копал, -у
 копаліна, -и, *мн.* -ини, -ин
 копальня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 копач, -а, *ор.* -ем
 Копенгаген, -а
 Копенгагенський
 копер, -пра
 Копетдаг, -у
 копйт, -а, *мн.* -ї, -ів
 копитень, -тню, *ор.* -тнем
 копйті, -их
 копйтник, -у
 копйтняк, -у
 копйто, -а; *мн.* -їта, -їт
 копйтоподібний
 копйтце, -я, *р. мн.* -тець
 копйчний
 копйст, -а
 копййка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -йок,
 коп.

копійковий
 копійбваний
 копійчаний
 копірефэкт, -у
 копірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
 копіювально-розмножувальний
 копіювально-фрезерний
 копіювати, -юю, -юєш
 копія, -ї, *ор.* -єю
 копнувач, -а, *ор.* -єм
 копёрський чай
 копрій, -ю, *ор.* -єм
 копроліт, -у, *мн.* -и, -ів
 копрофáг, -а, *мн.* -и, -ів
 копрофáгія, -ї, *ор.* -єю
 копт, -а, *мн.* -и, -ів
 коптільня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 коптський
 копулювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 копуляція, -ї, *ор.* -єю
 копульований
 корабел, -а
 корабель-контéйнер, корабля-
 контéйнера
 корабельний
 корабельня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 корабель-ракетонóсець, кора-
 бля-ракетонóсця
 кораблебудівний
 кораблебудування
 кораблеводіння
 корáлевий (від корáль)
 корáлево-червоний
 Корáлове море
 корáловий (від корáл)
 корáлово-корічневий
 коралоподібний
 корвёт, -а
 кордебалёт, -у
 кордегáрдія, -ї, *ор.* -єю
 кордельєр, -а, *мн.* -и, -ів
 кордіт, -у
 кордіамін, -у
 кордієрит, -у
 Кордільєри, -єр
 кордодрóm, -у
 кордón, -у

корéець, -éйця *ор.* -éйцем, *мн.*
 -éйці, -éйців
 Корéйська народна áрмія, КНА
 Корéйська Нарóдно-Демокра-
 тична Республіка, КНДР
 корéйсько-американський
 коректив, -у
 корéктний
 коректувати, -у́ю, -у́єш
 корéкція, -ї, *ор.* -єю
 корелóметр, -а
 кореля́т, -а, *мн.* -и, -ів
 корелятивізм, -у
 кореля́ція, -ї, *ор.* -єю
 коренебульбоплід, -лóду, *мн.*
 -лóди, -лóдів
 коренéвий
 коренéвище, -а
 коренéзбиральний
 коренéїд, -а
 корененіжка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -жок
 коренепáростковий
 коренеплід, -лóду, *мн.* -лóди,
 -лóдів
 коренеподібний
 коренерізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 корені́тися, -і́ться
 коре́опсис, -у
 кореспондéнтський
 кореспондéнція, -ї, *ор.* -єю
 кореспондувати, -у́ю, -у́єш
 Корéя, -ї, *ор.* -єю
 коригóваний
 коригувати, -у́ю, -у́єш
 корі́да, -и
 коридóр, -а
 коридóрно-секційний
 користолóбство, -а
 користувáтися, -і́стую́ся, -і́сту-
 є́ся (*ким, чим, з чого*)
 користувáч, -і́стувачá, *ор.* -і́с-
 тувачéм
 корифéй, -я, *ор.* -єм
 корі́чнєво-червоний
 коричнувáто-рожевий
 коріáндр, -у
 корівня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -вень

корінець, -нця, *ор.* -нцем
 коріння
 Корінф, -а
 Корінфська затока
 корінь, -рення, *ор.* -ренем
 кормити, -млю, -миш, -млять
 кормові одиниця, *к. од.*
 кормовіоз, -а
 кормодобування
 кормодобувний
 кормодробарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 кормозаготівельний
 кормозаготівля, -і, *ор.* -ею
 кормозапарник, -а
 кормокухня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -хонь
 кормомішалка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 кормоподрібноувач, -а, *ор.* -ем
 корморізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 кормофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 кормоцех, -у, *м.* -у
 кормушка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 корнер, -у
 корнет-а-пістон, -а
 корніловщина, -и
 корнішон, -а, *мн.* -и, -ів
 корова, -и, *р. мн.* -рів
 коровай, -ю, *ор.* -ем
 короварня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -рень
 коров'ячий
 корогва, -й, *р. мн.* -гов
 корогів, -гві, *ж.*
 кородробарка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 корозійно-активний
 корозійно-стійкий
 короїд, -а
 королева-мати, королеви-матері
 королік, -а (птаха)
 королівна, -и, *р. мн.* -вен
 Королівство Бельгія
 Королівство Бутан
 Королівство Данія
 Королівство Лесото

Королівство Марокко
 Королівство Непал
 Королівство Нідерландів
 Королівство Норвегія
 Королівство Саудівська Аравія
 Королівство Свázиленд
 Королівство Таїланд
 Королівство Тонга
 Королівство Швеція
 королівський
 король, -я, *ор.* -ем
 коромисло, -а, *р. мн.* -сел
 коронарія, -ї, *ор.* -ею
 коронація, -ї, *ор.* -ею
 коронграф, -а
 коронувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 корообдиральний
 корообдирач, -а, *ор.* -ем
 короочисний
 короочишувальний
 корорізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 коротковолосий
 короткозамикач, -а, *ор.* -ем
 короткозорий
 короткометражний
 короткоовальний
 короткопострижений
 короткостроковий
 короткотерміновий
 короткоуповільнений
 короткофокусний
 короткохвильовий
 короткохідний
 короткочасний
 короткошерстий
 короткошій, -ія, -іє
 коротший
 корпорантський
 корпоративізм, -у
 корпорация, -ї, *ор.* -ею
 корпуленція, -ї, *ор.* -ею
 корпус, -а (тулуб) *і* -у (спору-
 руда; військовоє з'єднання;
 шрифт тощо)
 корпускула, -и
 корпускулярно-електричний
 корпускулярно-хвильовий

корса́к, -а
 Корсі́ка, -и, *д.-м.* -ці
 корсіка́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 корсіка́нський
 Корсунь-Шевче́нківський, Кор-
 суня-Шевче́нківського
 ко́рсунь-шевче́нківський, -а, -е
 корт, -у
 корте́ж, -у, *ор.* -ем
 корте́си, -ів
 кортизо́н, -у
 кортика́льний
 ко́ртико-вісце́ральний
 кортикостеро́їд, -у
 ко́ртиїв о́рган, ко́ртиєвого о́р-
 гана
 кору́нд, -у
 коруп́ція, -ї, *ор.* -єю
 ко́рюшка, -и, *д.-м.* -ці
 коря́к, -а, *мн.* -ї, -їв
 Коря́цький автоно́мний о́круг
 коса́, -ї, *р. мн.* кіс
 коса́р, -я, *ор.* -ём, *мн.* -ї, *д.* -я́м
 коса́рка-подрі́бнювач, коса́рки-
 подрі́бнювача
 коса́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 коса́ч, -а, *ор.* -ём
 косе́канс, -а
 косі́нець, -нця, *ор.* -нцем
 ко́сінус, -а
 косинусо́їда, -и
 ко́сити, кошу́, ко́сиш
 космоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 космоба́чення
 космовізуа́льний
 космого́нічний
 космого́нія, -ї, *ор.* -єю
 космографі́чний
 космографі́я, -ї, *ор.* -єю
 космодро́м, -у
 космологі́чний
 космоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 космона́вт-дослі́дник, космона́в-
 та-дослі́дника
 космона́втика, -и, *д.-м.* -ці
 космопла́вання
 космополі́тизм, -у
 ко́смос, -у

космофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
 космофі́зичний
 космохі́мічний
 космохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 косогі́р, -го́ру
 косоку́тний
 косоприці́льний во́гонь
 Ко́ста-Рі́ка, -и, *д.-м.* -ці
 коста́ріка́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 Коста́ріка́нська соціалі́стична
 па́ртія, КСП
 костогри́з, -а
 косто́їда, -и
 ко́стрець, -я́, *ор.* -ём
 Кострома́, -ї
 ко́стромський
 костюме́р, -а
 костюмований
 костюмува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 ко́стю́бл, -у
 косу́ля, -ї, *ор.* -єю *і* козу́ля
 кося́к, -а
 кота́нгенс, -а
 Ко́т д'І́вуа́р (-у)
 коте́дж, -у, *ор.* -ем
 котельно-меха́нічний
 котельня́, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 ко́терія, -ї, *ор.* -єю
 котилоза́вр, -а, *мн.* -и, -ів
 котильо́н, -у
 котирова́льний
 котіруваний
 котірува́ти, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 ко́тити, кочу́, ко́тиш
 котко́ваний
 коткува́ти, -у́ю, -у́єш
 котла́сія, -ї, *ор.* -єю
 котлоагрега́т, -у
 котлова́н, -а
 котлованокопа́ч, -а́, *ор.* -ём
 котлоподі́бний
 котлотурбі́нний
 котля́р, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -ї, *д.* -а́м
 Ко́то́вськ, -а
 кото́ніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 кото́нін, -у

Котонú, *невідм.*
 котрий-небудь, котра-небудь,
 котре-небудь, котрі-небудь
 котрийсь, котрась, котресь,
 котрісь
 котушка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 котушково-човниковий
 котячи, *дієприсл.*
 ко́фе, *невідм., с.*
 кофе́їн, -у
 кофе́йня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -еєнь
 коферме́нт, -у, *мн.* -и, -ів
 ко́фта, -и
 кохінхі́на, -и, *мн.* -іни, -ін
 кохінхі́нський
 кочега́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -рень
 ко́чівля, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -вель
 кочі́вницький
 кочови́й
 кочови́ще, -а
 кочува́ти, -у́ю, -у́еш
 кошені́левий
 кошені́ль, -і, *ор.* -ллю
 кошені́льний
 кошика́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 коші́ль, кошеля́, *ор.* кошелéм
 кошт, -у, *мн.* -и, -ів
 кошто́рис, -у
 кошто́рисно-фіна́нсовий
 коштува́ти, -ую, -уеш
 кощу́нство, -а
 краватка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 краве́ць, -вця́, *ор.* -вце́м
 краді́ж, -дежу́, *ор.* -деже́м
 краєви́д, -у
 краєзна́вство, -а
 краєзна́вчий
 Краї́на Ба́сків
 краї́на-кредито́р, краї́ни-кредито́ра
 Краї́на Рад
 краї́на-сателі́т, краї́ни-сателі́та
 краї́ни — учасники Варшавсько-
 го До́говору
 країнозна́вство, -а
 країнозна́вчий
 край, -ю, *ор.* -е́м, *м.* -ю́ і -ї́, *ім.*

край, *прийм.* (кого, чого)
 крайвиконко́м, -у
 крайко́м, -у
 краї́нній, -я, -е
 Краї́ня Північ
 крайови́й
 Краката́у, *невідм.*
 Кра́ків, -кова
 кра́ківський
 краков'я́к, -у
 крам, -у
 крама́р, крама́ря, *ор.* крама́рем,
мн. крама́рі, *д.* крама́ря́м
 Крамато́рськ, -а
 крамато́рський
 кра́мбол, -а
 крамни́ця, -і, *ор.* -ею
 крамни́ця-музе́й, крамни́ці-му-
 зе́ю
 крамо́льний
 крамбува́ти, -у́ю, -у́еш
 кран, -а
 кран-ба́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 кра́ніальний
 кра́нівник-екскава́торник, кра-
 нівника́-екскава́торника
 кра́ніографі́чний
 кра́ніографі́я, -ї́, *ор.* -ею
 кра́ніологі́чний
 кра́ніоло́гія, -ї́, *ор.* -ею
 кра́ніометри́чний
 кра́ніометрі́я, -ї́, *ор.* -ею
 кра́ніоскопі́я, -ї́, *ор.* -ею
 кра́ніоспіна́льний
 кра́ніотомі́я, -ї́, *ор.* -ею
 кран-маніпуля́тор, кра́на-мані-
 пуля́тора
 крап, -у
 кра́пати, -аю, -аеш
 кра́пельниця, -і, *ор.* -ею
 кра́пельно-повітря́ний
 кра́пельно-рі́дкий
 крапла́к, -у
 краплеподі́бний
 кра́пля, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -пель
 кра́пнути, -ну, -неш
 крапча́стий
 Красново́дськ, -а

красново́дський

Краснода́р, -а

Краснода́рський край

Краснодо́н, -а

краснодо́нець, -нця, *ор.* -нцем

Красноя́рськ, -а

Красноя́рський край

кра́сти, кра́ду, кра́деш; *нак.*

крадь

кра́сячи, *дієприсл.*

кра́тер, -а

крафт-целюло́за, -и

крах, -у

кра́щати, -аю, -аєш

кра́яти, кра́ю, кра́єш

креа́тин, -у

креаціо́нізм, -у

креве́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток

кре́дит, -у (в рахунку)

креди́т, -у (позика)

кредиті́в, -а

креді́тно-ба́нковий

креді́тно-грошові́й

креді́тно-фіна́нсовий

кредито́ваний

кредито́рський

кредитоспро́можний

кредитова́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
*і док.*кре́до, *невідм., с.*крезо́л, -у, *мн.* -и, -ів

крезо́льно-форма́льдегі́дний

крейдо́ваний

крейдя́ний

крейсе́р-авіано́сець. крейсе́ра-
авіано́сцякрейсе́р-ракетано́сець, крейсе́ра-
ракетано́сця

крей́цер, -а

крейццо́пф, -а

крейцме́йсель, -я, *ор.* -ємкрекі́нг, -а (установка) *і* -у (про-
цес)

крекі́нг-бензи́н, -у

крекі́нго́ваний

крекі́нг-проце́с, -у

крекі́нгува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

крекі́нг-устано́вка, -и

крем, -у

крема́льєра, -и

кремато́рій, -ю, *ор.* -ємкрема́ція, -ї, *ор.* -єюкрем-брюле́, *невідм., с.*крем-ему́льсія, -ї, *ор.* -єю

кремени́стий

Кременчу́к, -а́, *м.* -у́ці *і* -уку́

кременчу́цький

кремі́нний

кремі́нь, -меню (мінерал) *і*-меня (один шматок), *ор.*

-менем

кремлі́вський

кремль, -я́, *ор.* -ём (Кремль —
у Москві)

кремнезе́м, -у

кремнезе́мистий

кремнекі́слий

кремнекі́слота́, -ї

кре́мнієвий

кре́мнієві́сний

кре́мній, -ю, *ор.* -єм

кре́мнійоргані́чний

кре́мово-бі́лий

крем-со́да, -и

крем'я́ний

крем'я́ни́стий

крен, -у (судна)

кренде́ль, -я, *ор.* -єм

кренері́т, -у

крено́метр, -а

крено́мір, -а

креодо́нт, -а, *мн.* -и, -ів

креозо́т, -у

крео́лін, -у

кребо́льський

креп, -у

креп-арміо́р, -у

креп-гофре́, *невідм., ч.*

крепдешин, -у

креп-діаго́наль, -ї, *ор.* -ллю

креп-жака́рд, -у

креп-жорже́т, -у

креп-жорже́товий

крепіта́ція, -ї, *ор.* -єю

креп-каше́мір, -у

креп-мароке́н, -у

крепо́н, -у

креп-пари́зьєн, -у
 креп-са́тін, -у
 креп-фа́євий
 креп-фа́й, -ю, *ор.* -єм
 креп-шифо́н, -у
 креп-шотла́ндка, -и, *д.-м.* -ці
 креслення, *р. мн.* -єнь
 кресліти, -лю, -лиш; *нак.* кресли
 і кресль
 кресля́р, -а́, *ор.* -є́м, *мн.* -і́,
 д. -а́м
 кресля́р-констру́ктор, кресляра́-
 конструктора
 кресля́рня, -і́, *ор.* -єю́, *р. мн.*
 -рень
 кресля́рсько-констру́кторський
 крес-сала́т, -у
 кретині́зм, -у
 кретино́їд, -а
 крето́н, -у
 крех, -а
 крешéндо і крешéндо, *незм.*
 і *невідм.*, *с.*
 Крива́ва неді́ля
 крива́во-черво́ний
 кривди́ти, -джу́, -диш; *нак.*
 кривдь
 Кривий Рі́г, Криво́го Ро́га
 криві́ти, -влю́, -виш, -влять
 кривичі́, -ів
 криводу́шний
 Криворі́жжя
 криворі́зький
 кривотлума́чення, *р. мн.* -єнь
 кривоші́й, -ія́, -іє
 кривоші́п, -а
 кривоші́пно-гідрогвинтові́й
 кривоші́пно-колі́нний
 кривоші́пно-шату́нний
 кригола́м, -а
 кригола́мно-кригоочи́сний
 кригори́з, -а
 кригору́б, -а
 кри́жень, -жня́, *ор.* -жнем
 крик, -у
 крило́, -а́, *ор. мн.* кри́лами і
 крильмі
 крилозя́брові, -их
 крилоно́гі, -их

крилоподі́бний
 крильце́, крильця́, *ор. мн.* кри́-
 лэць
 крильча́стий
 Крим, -у, *м.* -у́
 криміналі́стика, -и, *д.-м.* -ці
 криміна́льно-правові́й
 криміна́льно-процесуа́льний
 криміна́льно-судові́й
 криміноло́гічний
 криміноло́гія, -ї́, *ор.* -єю́
 кримплéн, -у
 крим-сагі́з, -у
 Крї́мська війна́
 Крї́мська конфе́ренція
 крї́мсько-татарський
 кривої́де́я, -ї́, *ор.* -єю́, *мн.* -е́ї,
 -е́й
 кринолінопо́дібний
 криптога́мія, -ї́, *ор.* -єю́
 криптогра́фія, -ї́, *ор.* -єю́
 криптозо́й, -ю, *ор.* -є́м
 криптоме́рія, -ї́, *ор.* -єю́
 крипто́н, -у
 крипто́нім, -а
 криптофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 криста́дін, -а
 кристаліза́тор, -а
 кристаліза́ція, -ї́, *ор.* -єю́
 кристалізо́ваний
 кристалізува́ти, -у́ю, -у́єш,
 недок. і док.
 кристалі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 кристалогідра́т, -у, *мн.* -и, -ів
 кристалогра́фічний
 кристалогра́фія, -ї́, *ор.* -єю́
 кристало́їд, -у, *мн.* -и, -ів
 кристалолою́мінесце́нція, -ї́, *ор.*
 -єю́
 кристалооп́тика, -и, *д.-м.* -ці
 кристалопо́дібний
 кристалоско́пія, -ї́, *ор.* -єю́
 кристалоту́ф, -у
 кристалоутво́рення
 кристалофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
 кристалофо́сфор, -у
 кристалохі́мічний
 кристалохі́мія, -ї́, *ор.* -єю́
 критері́й, -ю, *ор.* -є́м

кріти, крію, кріеш
 крітико-бібліографічний
 крітико-публіцистичний
 критикувати, -юю, -юєш
 критицизм, -у
 кріхта, -и, р. мн. крихт
 крицевий
 кричати, -чу, -чиш, -чимо, -чите,
 -чате
 кричнорудний
 кришачи, *дієприсл.*
 кришити, -шу, -шиш, -шать
 кришталик, -а
 крізь, *прийм.*
 крій, крою, *ор.* кроєм
 кріль, кроля, *ор.* кролем (тва-
 рина)
 кріогенез, -у
 кріогідрат, -у
 кріоекстрактор, -а
 кріоелектроніка, -и, *д.-м.* -ці
 кріоліт, -у
 кріолітозона, -и
 кріологія, -ї, *ор.* -єю
 кріометр, -а
 кріопатологія, -ї, *ор.* -єю
 кріопланктон, -у
 кріосар, -а
 кріоскопічний
 кріоскопія, -ї, *ор.* -єю
 кріостат, -а
 кріосфера, -и
 кріотерапія, -ї, *ор.* -єю
 кріотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 кріотрон, -а
 кріюфізика, -и, *д.-м.* -ці
 кріюфіт, -а, *мн.* -и, -ів
 кріюхірургія, -ї, *ор.* -єю
 кріп, крону
 кріпильно-захисний
 кріпити, кріплю, кріпиш, кріпи-
 мо, кріпите, кріплять
 кріплення, *р. мн.* -ень
 кріпоснійцько-монархічний
 крісло, -а, *р. мн.* -сел
 крісло-гойдалка, крісла-гой-
 далки
 крісло-ліжка, крісла-ліжка
 кріт, крот

Кріт, -у (острів)
 крітський
 кріт'янин, -а, *мн.* -яни, -ян
 кров, -і, *ор.* -в'ю, *м.* -і
 кровноспоріднений
 крововилив, -у
 кровозамінник, -а
 кровозмісний
 кровозміщення
 кровобіг
 кровоочісний
 кровоочищувальний
 кровопаразит, -а
 кровопаразитарний
 кровопускання, *р. мн.* -ань
 кровосос, -а
 кровоспінний
 кровоссальний
 кровотамувальний
 кровотворення
 кровотворний
 кровотеча, -і, *ор.* -єю
 кровоточивий
 кровоточити, -бчить, -бчать
 кровохаркання
 кров'яний
 кров'янистий
 кроїльний
 кроїти, крою, кроїш; *нак.* крій
 крок, -у, *м.* -ці
 кроква, -и, *р. мн.* кроків
 кроквяний
 крокідоліт, -у
 крокійований
 крокіс, -косу (рослина)
 крокіювати, -юю, -юєш
 крокомір, -а
 крокус, -у (окис заліза; росли-
 на)
 кролематка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 кролеферма, -и
 кролівництво, -а
 кролівницький
 кроманьйонець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 кроманьйонський
 кромлех, -а
 крон, -у

кронверк, -у
 кронглас, -у
 кронпринц, -а, *ор.* -ом
 кроншенел, -а
 Кронштадт, -а
 кронштадтський
 кронштейн, -а
 кропів'яний
 кропів'янка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 кропити, -плю, -пиш, -плять
 крос, -а (у техніці) *і* -у (у спорті)
 кросбрідинг, -у
 кросборд, -а
 кросінг, -а (у гірничій справі)
і -у (у спорті)
 кросінговер, -у
 кросівка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -вки,
 -вок
 крос-кóунтрі, *невідм., ч.*
 кросно, -а, *мн.* -сна, -сен
 крос-реакція, -ї, *ор.* -єю
 кротон, -у
 крохаль, -я, *ор.* -єм
 крохмале-пáтоковий
 крохмалисто-цукровий
 крохмалити, -лю, -лиш; *нак.* -аль
 крохмаль, -ю, *ор.* -ем
 крохмальня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 круглогубці, -ів
 кругломір, -а
 круглороті, -их
 круглоткацький
 круглошліфувальний
 круглувато-плоский
 кругозір, -зору
 кругообертальний
 кругобіг, -у
 кругосвітній, -я, -є
 крузейро, *невідм., с.*
 круїз, -у
 круп, -у (хвороба)
 круп'є, *невідм., ч.*
 крупй, крупів *і* круп
 круповіддільний
 крупозавод, -у
 крупозний

крупчастий
 крупчатка, -и, *д.-м.* -ці
 круп'яний
 крутіти, кручу, крутиш
 крьюсель, -я, *ор.* -ем
 крьюс-пеленг, -а
 крьюйт-камера, -и
 крьюшон, -у
 кряж, -а, *ор.* -єм
 ксантат-барабан, -а
 ксантин, -у
 ксантопротеїновий
 ксантосія, -ї, *ор.* -єю
 ксантофіл, -у
 ксеноліт, -у
 ксенон, -у
 ксенотім, -у
 ксенотрансплантація, -ї, *ор.* -єю
 ксерографія, -ї, *ор.* -єю
 ксероморфізм, -у
 ксерофіл, -а, *мн.* -и, -ів
 ксерофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 ксероформ, -у
 ксилідін, -у, *мн.* -и, -ів
 ксиліл, -у
 ксиліт, -у
 ксилографія, -ї, *ор.* -єю
 ксилол, -у
 ксилоліт, -у
 ксилометр, -а
 ксилофон, -а
 ксьондз, ксьондза
 Куала-Лумпур, Куала-Лумпура
 куб, -а
 Куба, -и
 кубанець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 кубаніт, -у
 кубанський
 Кубань, -і, *ор.* -нню
 кубельце, -я, *р. мн.* -лець
 кубинець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 кубинський
 кубізм, -у
 кубічний, куб., кб.
 кубок, -бка
 кубокілометр, -а
 кубометр, -а

кубоподібний

ку́брик, -а

кува́льно-штампува́льний

кува́ти, кую́, кує́ш, куємо́,
куе́те

Кувей́т, -у

кугуа́р, -а

Кудимка́р, -а

куди-небу́дь, присл.

куди́сь, присл.

Куе́нь-Лу́нь, -ю, ор. -ем і

Ку́ньлу́нь

кузба́сівський

ку́зка, -и, д.-м. -ці, р. мн. ку́зо́к
і ку́зка

Кузне́цьк, -а

Кузне́цький ву́гільний басе́йн,

Кузба́с, -у

ку́зня, -і, ор. -єю, р. мн. -зень

ку́зка, -и, д.-м. -ці, р. мн. ку́зо́к
і ку́зка

Куйби́шев, -а, ор. -ом (місто)

куйби́шевський

кука́н, -а

Ку́ка острові́

кукерси́т, -у

кукі́ль, -ко́лю, ор. -ко́лем

ку-клу́кс-клан, -у

куклу́кскланівець, -вця, ор.
-вцем

ку-клу́кс-кланівський

кукуру́дза, -и

кукуру́дзівнік, -а

кукуру́дзівніцтво, -а

кукуру́дзівніцький

кукуру́дзово́д, -а

кукуру́дзодроба́рка, -и, д.-м. -ці,
р. мн. -рок

кукуру́дзозбира́льний

кукуру́дзокалібрува́льний

кукуру́дзокрохма́льний

кукуру́дзолуши́льний, -а

кукуру́дзоса́джалка, -и, д.-м. -ці,
р. мн. -лок

кукуру́дзосхо́вище, -а

кукуру́дзяний

кула́к, -а́, м. -ці і -у́

кула́н, -а́

кулеме́тно-міноме́тний

куленепробивний

ку́лі, неві́дм., ч.

кулівни́цеві, -их

кулі́ш, -лешу́, ор. -леше́м

кулон, -а, Кл

кулон-ме́тр, -а, Кл-м

кулономе́трія, -ї, ор. -єю

кулуа́ри, -ів

ку́ля, -і, ор. -єю

ку́ля-зо́нд, ку́лі-зо́нда

ку́ля-піло́т, ку́лі-піло́та

кульба́ба, -и

ку́льман, -а

кульміна́ційний

кульміна́ція, -ї, ор. -єю

кульови́й

кульо́к, -лька́

культ, -у

культакти́в, -у

культива́тор-підгорта́льний, куль-
тива́тора-підгорта́льника

культива́ція, -ї, ор. -єю

культивова́ний

культивува́ти, -у́ю, -у́єш

культ- і спорти́вентар

культобслу́говування

культосві́тній -я, -е

культосві́тробота, -и

культпохі́д, -хо́ду

культпро́п, -а (про людину)
і -у (про організацію)

культтовари́, -ів

культто́рг, -у

культури́зм, -у

культу́рно-виховни́й

культу́рно-ети́чний

культу́рно-історични́й

культу́рно-ма́совий

культу́рно-націо́нальний

культу́рно-осві́тний, -я, -е

культу́рно-побу́товий

культу́рно-полі́тичний

культу́рно-техні́чний

культуртре́герський

культфо́нд, -у

кума́рин, -у

кума́роно-інде́новий

кума́ч, -у́, ор. -е́м

кумаче́вий

кумга́н, -а
 куми́к, -а, *мн.* -и, -ів
 куми́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 куми́с, -у
 кумисолика́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -рень
 кумисоликува́льний
 кумисоликува́ння
 куми́цький
 кумуляти́вний
 кун, -а
 кунга́с, -а
 кунжу́т, -у
 куні́цеві, -их
 куні́ця, -і, *ор.* -ею
 кункта́торський
 кунстка́мера, -и
 кунту́ш, кунтуша́, *ор.* кунтуше́м
 Ку́ньлу́нь, -ю, *ор.* -ем і Куе́нь-
 Лу́нь
 купа́ж, -у, *ор.* -ем
 купа́жування
 купа́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень
 купа́ння, *р. мн.* -а́нь
 купе́, *невідм.*, *с.*
 купелюва́ти, -іюю, -іюєш, *недок.*
 і *док.* і капелюва́ти
 купе́ць, -пця́, *ор.* -пце́м
 купино́різ, -а
 купі́ти, -плію́, -пиш, -плять
 купіве́льний
 купівля-про́даж, купівлі-про́-
 дажу
 купле́т, -а
 кúпол, -а
 куполоподі́бний
 купо́н, -а
 купоро́с, -у
 купре́й, -я, *ор.* -єм
 кúприк, -а.
 купри́т, -у
 купува́льний
 купува́ти, -іюю, -іюєш
 купфермерито́ль, -ю, *ор.* -ем
 купферніке́ль, -ю, *ор.* -ем
 кúпча, -ої
 купча́стий
 купю́ра, -и
 Кура́, -і́ (річка)

кура́євий
 кура́й, -ію́, *ор.* -е́м (рослина)
 кура́й, -я, *ор.* -е́м (музичний
 інструмент)
 куракозбира́льний
 кура́ре, *невідм.*, *с.*
 курари́н, -у, *мн.* -и, -ів
 курба́н-байра́м, -у
 курбе́т, -у
 курвіме́тр, -а
 курга́н, -у
 Курга́н, -а (місто)
 Курга́н-Тюбе́, *невідм.*
 курга́н-тюби́нський
 курд, -а, *мн.* -и, -ів
 Курдиста́н, -у
 курдиста́нський
 ку́рдський
 курдію́к, -а́
 кур'є́рський
 курза́л, -у
 ку́ри, -е́й, *д.* -ям, *ор.* -рмі́
 кури́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 Кури́льські острові́
 кури́рувати, -ую́, -іюєш (кого,
 що)
 кури́ти, -рію́, -риш (палити;
 добувати перегонкою)
 кури́ти, -рію́, -ріш, -римó, -ритé
 (здіймати куряву)
 кури́альний
 курі́нний
 курі́нь, -реня́, *ор.* -рене́м
 кури́пка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -іпо́к
 кури́ти, -ри́ть (диміти, кури́-
 тися; пилити)
 ку́рія, -ї́, *ор.* -ею́
 курйóз, -у
 ку́рка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -ро́к
 курку́ль, -я́, *ор.* -е́м
 курку́льсько-анархістський
 курля́ндець, -дця́, *ор.* -дцем,
мн. -дці́, -дці́в
 Курля́ндія, -ї́, *ор.* -ею́
 курля́ндський
 курбо́рт, -у

курóртно-оздорóвчий
 курóртно-санаторний
 курортологiчний
 курортологiя, -ї, ор. -єю
 Куросіо, *невідм.*
 курс, -у
 курсантський
 кúрси, -ів
 курсів, -у
 курсівка, -н, д.-м. -ці, р. мн. -вок
 курсóграф, -а
 курсóрний
 курсувати, -ýю, -ýеш
 Курськ, -а
 Кúрська бiтва
 куртáж, -ý, ор. -ём
 кúртка-капюшóн, кúртки-ка-
 пошóна
 куртуáзний
 куртьє, *невідм., ч.*
 курултáй, -ю, ор. -ём
 курúпр, -у
 кúруц, -а, ор. -ом, мн. -и, -ів
 курúш, -а, ор. -ем
 курфúрстський
 курчатóвий, -ю, ор. -ём
 кусáчки, -чок
 Кустанáй, -я, ор. -ём
 кустанáйський
 кустáр, -я́, ор. -ём, мн. -ї, д. -я́м
 кустáрництво, -а
 кустáрно-промисловий
 кут, -á
 Кутаїсі, *невідм.*
 кутаїський
 кутаїстий
 кúтер, -а
 кутiн, -у

кúтний, -я, -є
 кутомiр, -а
 кúхар, -я, ор. -ем, мн. -ї, д. -я́м
 кухарювати, -ю́ю, -ю́еш
 кухмiстерський
 кúхня, -ї, ор. -єю, р. мн. -хонь
 куховáрня, -ї, ор. -єю, р. мн.
 -рень
 кúхоль, -хлiя, ор. -хлем
 кúчер, -а, ор. -ом, мн. -ї́, д.
 -áм (вiзник)
 кúчер, -я, ор. -ем, мн. -ї, д. -ям
 (волосся)
 кучкiзм, -у
 кушiр, -у
 куштувати, -ýю; -ýеш
 куш, -á, ор. -ём
 кущоподiбний
 кущорiз, -а
 кущувáння
 кхмер, -а, мн. -и, -iв
 кхмёрський
 кюбель, -я, ор. -ем
 кювёт, -у
 Кюрасáо, *невідм.*
 кюрасó, *невідм., с.*
 кюрiн, -а, мн. -и, -iв
 кюрiнець, -нця, ор. -нцем, мн.
 -нци, -нцив
 кюрiнський
 кюрi, *невідм., с., Кi* (одиниця
 радіоактивностi)
 кюрiй, -ю, ор. -ём
 кюрiтерапiя, -ї́, ор. -єю
 кярiз, -а
 к'ят, -а
 Қяхта, -н
 кяхтинський

Л

лабіалiза́цiя, -ї́, ор. -єю
 лабiльний
 лабiодентáльний
 лабiрiнт, -у

лабiрiнтодóнт, -а, мн. -и, -iв
 лаборáнтський
 лаборáторiя, -ї́, ор. -єю
 лаборáторно-польовий

лабораторно-фарбувальний

Лабрадор, -у (півострів)
лабрадор, -у (мінерал)
лабрадорит, -у
Ла-Валлетта, -и
лавинонебезпечний
лавиноподібний
лавіс, -а (гравюра) *і* -у (техніка виконання)
лавр, -а
лавровишневий
лавровішня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -вішень
лавролістий
лавсан, -у
лаг, -а
лагінь, -я, *ор.* -ем
лагодження
лагодити, -джу, -диш; *нак.* -одь
Лягос, -а
лаг-період, -у
лагтинг, -у, *м.* -зі *і* -у
лад, **ладу**
ладан, -у
Ладоба, -и, *д.-м.* -зі
Ладозьке озеро
лаж, -у, *ор.* -ем
лажовий
лазарет, -у
лазити, **лажу**, **лазиш**; *нак.* **лазь**
лазня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -зень
лазурит, -у
лазурно-небесний
лайнер, -а
лак, -а, *мн.* -и, -ів (народність)
лак, -у (речовина)
лакмус, -у
лакований
лаковар, -а
лаколіт, -у
лаконаливний
лаконос, -а
лакостійкий
лакофарба, -и
лакофарбовий
лакриматор, -у, *мн.* -и, -ів
лакський

лактаза, -и (фермент)
лактам, -у, *мн.* -и, -ів
лактация, -ї, *ор.* -ею
лактоальбумін, -у
лактобацилін, -у
лактоглобулін, -у
лактометр, -а
лактон, -у, *мн.* -и, -ів
лактоскоп, -а
лактосоматотропний
лакувати, -ую, -уєш
лакфіоль, -і, *ор.* -ллю
лак-шевро, **лаку-шевро**
ламаїстський
ламаний
ламантин, -а, *мн.* -и, -ів
Ла-Манш, -у, *ор.* -ем
ла-манський
ламаркізм, -у
ламати, -аю, -аєш
ламбеозавр, -а, *мн.* -и, -ів
ламберт, -а, *лб*
ламбрекен, -а
ламентация, -ї, *ор.* -ею
ламінарія, -ї, *ор.* -ею
ламкий
лампа-спалах, **лампи-спалаху**
лампіон, -а
лампотримач, -а, *ор.* -ем
ламут, -а, *мн.* -и, -ів
ламутський
лан, -а (грошова і вагова одиниця)
лан, -у, *м.* -у (поле)
лангет, -у
лангобарди, -ів
ландграфський
ландкарта, -и
ландскіхт, -а
ландшафт, -у
ландшафтознавство, -а
ландштурм, -у
ланкастерський
ланкійський
ланкоскладальний
ланолін, -у
лансада, -и
лансьє, *невідм.*, *с.*
лантан, -у

лантанід, -у, *мн.* -и, -ів
 лантанбід, -у, *мн.* -и, -ів
 ланцѣт, -а
 ланцѣтно-еліптічний
 ланцетоподібний
 ланцюг, -а́
 лань, -і, *ор.* -нню, *р.* *мн.*
 -ней
 лао, *невідм., ч., ж. і мн.*
 Лао Пресс (Лаос)
 Лаобс, -у
 лаобсець, -сця, *ор.* -сцем, *мн.*
 -сці, -сців
 Лаобська Народно-Демократична Республіка, ЛНДР
 лаотянець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 лаотянський
 Ла-Пас, -а
 лапатолистий
 Лаперуза протока
 лапідарний
 лапілі, *невідм., мн.*
 лапінгування
 лапки, -пок (розділовий знак)
 лапландець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці, -дців
 Лапландія, -ї, *ор.* -єю
 лапландський
 Ла-Плата, -и
 лапоподібний
 ЛАПтевих море
 ларго, *незм. і невідм., с.*
 ларингіт, -у
 ларингологічний
 ларингологія, -ї, *ор.* -єю
 ларингоскопія, -ї, *ор.* -єю
 ларинготомія, -ї, *ор.* -єю
 ларингофін, -а
 ласкавий
 ласб, *невідм., с.*
 лассальянський
 ласт, -а, *мн.* -и, -ів
 ластик, -у
 ластівкові, -их
 ластівневі, -их (рослини)
 ластонігі, -их
 лат, -а
 лататтеві, -их

Латвійська Радянська Соціалістична Республіка, Латвійська РСР, ЛатвРСР
 Латвійське телеграфне агентство, ЛТА
 Лátвія, -ї, *ор.* -єю
 латгалець, -льця, *ор.* -льцем,
мн. -льці, -льців
 латгальський
 латекс, -у
 латенсифікація, -ї, *ор.* -єю
 латентний
 латеральний
 латеріт, -у
 латеритизація, -ї, *ор.* -єю
 латинізм, -у
 латинізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 Латиноамериканська асоціація вільної торгівлі, ЛАВТ
 Латиноамериканська економічна система, ЛАЕС
 Латиноамериканська конфедерація профспілок, ЛАКП
 Латінська Америка
 латинянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 латифундія, -ї, *ор.* -єю
 латук, -у́
 латук-салат, -у
 латунний
 латунювання
 латунь, -і, *ор.* -нню
 лаун-теніс, -у
 лауреат Державної премії СРСР (УРСР)
 лауреат Ленінської премії
 лауреат премії імені М. Островського
 лафѣт, -а
 лафіт, -у
 лахтак, -а́
 лацароні, *невідм., ч.*
 лаштувати, -ую, -уєш
 лаштунки, -ів
 лашитися, -щуся, -щишся, -щатся; *нак.* -щся
 Лѣбідь, -беда, *ор.* -бедем (сузір'я)
 Лев, Ле́ва (сузір'я)

- Левáнт, -у
 левáнтін, -у
 левáнтíнець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 левáнтінський
 лéвелери, -ів
 левíафан, -а
 левíрат, -у
 левíт, -а
 левíтáція, -ї, *ор.* -єю
 левкáс, -у
 левкóевий
 левкóй, -я, *ор.* -єм
 левкóніевий
 левкóнія, -ї, *ор.* -єю
 левоміцетін, -у
 левульбáза, -и
 лéв'ячий
 легалíзація, -ї, *ор.* -єю
 легалíзований
 легалíзувати, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 легатíсімо, *незм. і невідм., с.*
 легáто, *незм. і невідм., с.*
 леггемоглобін, -у
 легбóрн, -а
 легенéво-горловíй
 легенéво-плеврáльний
 легéня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -гéнь
і -гéнів
 легíон, -у
 легíслатýра, -и
 легíтимáція, -ї, *ор.* -єю
 легíтимíзм, -у
 легíтимíзований
 легíтимíзувати, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 легíтимíстський
 легíтимóваний
 легíтимóвати, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 легкоатлét, -а
 легкоатлетíчний
 легкобетóнний
 легковáгий
 легковаговíк, -á
 легковáжний
 легковимóвний
 легкозаймíстий
 легкозасбóюваний
 легкозвíтрюваний
 легкоздíйснений
 легкозрозумíлий
 легколеткíй
 легкомотóрний
 легкоозбрóєний
 легкоплáвкий
 легкоповітропроникнíй
 легкопроникнíй
 легкопрохíдний
 легкорозчíнний
 легкотрáвний
 легкохíдний
 легóваний
 легувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 лéдар, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і, *д.*
 -ям
 лéдве-лéдве, *присл.*
 ледебурít, -у
 ледерíн, -у
 ледь-ледь, *присл.*
 лéер, -а
 лежáти, -жý, -жíш, -жимбó,
 -житé, -жáть
 лезгíн, -а, *мн.* -и, -ів
 лезгíнський
 лезоподíбний
 лейб-гвардíйський
 лейб-гусáр, -а
 лейб-драгúн, -а
 лейб-мédик, -а
 лейборíзм, -у
 Лейборíстська пáртія (Вели-
 кобританія, Ямайка та ін.)
 лейб-хірýрг, -а
 лейкемія, -ї, *ор.* -єю
 лейкодérма, -и
 лейкоенцефалít, -у
 лейкоз, -у
 лейкопенія, -ї, *ор.* -єю
 лейкоплáст, -а, *мн.* -и, -ів
 лейкоплáстир, -у
 лейкотрóп, -у, *мн.* -и, -ів
 лейкоцít, -а, *мн.* -и, -ів
 лейкоцитóз, -у
 Лéйпціг, -а (місто) *і* -у (округ),
м. -у

лэйпцігський
 лейтенант-інженэр, лейтенанта-інженэра
 лейтмотів, -у
 лейцін, -у
 лейціт, -у
 лек, -а
 лекальний
 Ле-Крезó, *невідм.*
 лэксико-граматичний
 лексікóн, -а (книжка) і -у (запас слів)
 лэксико-семантíчний
 лэксико-статистічний
 лектóрій, -ю, *ор.* -ем
 лэкція, -ї, *ор.* -єю
 лэкція-пóказ, лэкції-пóказу
 лелекоподібні, -их
 лелінгіт, -у
 лемінг, -а
 леміш, -мешá, *ор.* -мешém
 лэмківський
 лэмко, -а, *мн.* -и, -ів
 лемніска́та, -и
 лемпіра, -и
 лемур, -а, *мн.* -и, -ів
 лемуроподібні, -их
 Лэна, -и
 ленд-ліз, -у
 лендлóрд, -а
 лендлордизм, -у
 Лени́набад, -а
 Лени́на пік
 Лени́нград, -а
 ленинградець, -дця, *ор.* -дцем
 Лени́нградське відділення ТАРС,
 ЛенТАРС, -у
 лени́нець, -нця, *ор.* -нцем
 лени́ніана, -и
 лени́нізм, -у
 Лени́нська кімна́та
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Азербайджáну,
 ЛКСМ Азербайджáну
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Білорусі́ї, ЛКСМБ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Вірме́нії, ЛКСМВ
 Лени́нська Комуністична Спілка

Мо́лоді Гру́зії, ЛКСМ Гру́зії,
 ЛКСМГ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Есто́нії, ЛКСМЕ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Қазахста́ну, ЛКСМ
 Қазахста́ну, ЛКСМК
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Ки́ргізії, ЛКСМ Ки́р-
 гізії, ЛКСМК
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Ла́твії, ЛКСМ Ла́твії,
 ЛКСМЛ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Литві́ї, ЛКСМ Литві́ї,
 ЛКСМЛ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Молда́вії, ЛКСММ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Таджикиста́ну, ЛКСМ
 Таджикиста́ну, ЛКСМТ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Туркмениста́ну,
 ЛКСМ Туркмениста́ну, ЛКСМТ
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Узбекиста́ну, ЛКСМ
 Узбекиста́ну, ЛКСМУз
 Лени́нська Комуністична Спілка
 Мо́лоді Украї́ни, ЛКСМУ
 Лени́нська прэмія
 лэні́нський
 Лени́нський за́лік
 ленóк, -нкá (риба)
 Лэ́нський рóзстри́л
 лэ́нто, *незм. і невідм., с.*
 ленч, у, *ор.* -ем
 леопáрд, -а
 лепешняк, -у́
 лепідодéндрон, -а
 лепідофíт, -а, *мн.* -и, -ів
 лепрозóрій, -ю, *ор.* -ем
 лептоменінгіт, -у
 лептоспірóз, -у
 лэрмонтовський
 лес, -у (гірська порода)
 лесбійський
 Лэ́сбос, -у
 лесóванні́й
 лэсовий

Лесóто, *невідм.*
 лестіти, лешú, лестіш, лестимó,
 леститé
 лесувáти, -úю, -úеш, *недок. і док.*
 Лéта, -и
 летáльний
 летаргічний
 летаргія, -ї, *ор.* -єю
 летерфóт, -а
 летілан, -у
 летіти, лечú, летіш, летимó,
 летитé
 леткій
 летючий
 летячі, *дієприсл.*
 лецитін, -у, *мн.* -и, -ів
 лёшата, -ат
 лжевчénня, *р. мн.* -éнь
 лжемарксизм, -у
 лженаука, -и, *д.-м.* -ці
 лжеприсяга, -и, *д.-м.* -зі
 лжепрорóк, -а
 лжесвідчення, *р. мн.* -ень
 либóнь, *незм.*
 ливáрно-механічний
 ливáрно-технологічний
 ливáрня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 лижа, -і, *ор.* -ею, *мн.* лйжі,
 лиж
 лижня, -і, *ор.* -éю, *р. мн.* -жень
 лизáти, лижú, лйжеш
 лимáн, -у
 лимонáд, -у
 лимонáрій, -ю, *ор.* -ем
 лимóнно-жóвтий
 лимоннокіслий
 лимоноподібний
 лимпáч, -ú, *ор.* -ém
 лимпачéвий
 ліпень, -пня, *ор.* -пнем
 Липнёва монархія
 ліпнути, -ну, -неш; *мін.* ліп,
 ліпла і ліпнув, ліпнула
 липняк, -á
 лисохвіст, -вóсту
 лист-замóвлення, листá-замóв-
 лення
 листоблішка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок

листогріз, -а
 листозгинáльний
 листоїдові, -их
 листонóша, -і, *ор.* -ею, *ч. і ж.*
 листопáд, -а (місяць) і -у (опа-
 дання листя)
 листоподібний
 листоправільний
 листопрокáтний
 листотримáч, -á, *ор.* -ém
 листоштампувáльний
 листувáтися, -úюся, -úешся
 лістя
 литáври, -áвр, *одн.* -а, -и
 Литвá, -й
 літи, ллю, ллеш, ллемó, ллетé;
мін. лив, лилá
 Литóвська Радя́нська Соціаліс-
 тична Республіка, Литóвська
 РСР, ЛитРСР
 Литóвське телеграфне аге́нтство,
 ЕЛЪТА
 лиття́
 лихвáр, -я́, *ор.* -ém, *мн.* -і, *д.* -я́м
 лиховісний
 лихоліття, *р. мн.* -іть
 ліцар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -ям
 лицéвний і лицёвий
 лицювáти, -ю́ю, -ю́еш
 лицёваний
 лицёвий і лицéвий
 лічити, -чить, -чать
 лишаєподібний
 лишáй, -я́, *ор.* -ém
 лишáйник, -а, *мн.* -и, -ів
 лишіти, -шú, -шіш, -шимó,
 -шитé, -шáть
 лішок, -шку
 ліáz, -у, *мн.* -и, -ів
 лібералізм, -у
 Ліберáльна на́родна па́ртія,
 ЛНП (Фінляндія)
 Ліберáльна па́ртія, ЛП (Австра-
 лія, Великобританія та ін.)
 ліберáльно-буржуазний
 Ліберáльно-демократична па́р-
 тія, ЛДП (Японія)
 Ліберáльно-демократична па́р-
 тія Німе́ччини, ЛДПН (НДР)

ліберально-монархічний
 ліберально-народницький
 Ліберально-радикальна партія
 (Еквадор)
 Ліберійська радіомовна кор-
 порация
 Ліберія, -ї, *ор.* -єю
 ліберті, *невідм., с.*
 ліберум вето
 лібрація, -ї, *ор.* -єю
 Лібревіль, -я, *ор.* -ем
 лібреттист, -а
 лібретто, *невідм., с.*
 лібриформ, -у
 Ліван, -у
 ліванець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Ліванська комуністична партія,
 ЛКП
 Ліванська Республіка
 Ліва партія — комуністи, ЛПК
 (Швеція)
 лівачько-опортуністичний
 Ліверпуль, -я, *ор.* -ем
 Лівійське інформаційне агент-
 ство, ЛНА
 Лівія, -ї, *ор.* -єю
 лівобережжя, *р. мн.* -єж (але
 Лівобережжя України)
 Лівобережна Україна
 лівобічний
 лівобуржуазний
 лівогельманство, -а
 лівоекстремістський
 лівоесєрівський
 лівонародництво, -а
 Лівонія, -ї, *ор.* -єю
 лівонський
 лівоопортуністичний
 ліворадикальний
 ліворуч, *присл.*
 лівосектантський
 лівосторонній, -я, -є
 лівофланговий
 лівоцентризм, -у
 лівоцентристський
 лівр, -а
 ліга, -и, *д.-м.* -зі
 Ліга арабських держав, ЛАД

лігаз, -у, *мн.* -и, -ів
 лігамент, -а
 Ліга націй
 Ліга товариств Червоного
 Хреста, ЛТЧХ
 лігвище, -а
 лігво, -а, *р. мн.* лігв і лігов
 лігнін, -у
 лігніт, -у
 лігностон, -у
 лігносульфатний
 лігнофоль, -ю, *ор.* -ем
 лігроїн, -у
 лігури, -ів
 лідірувати, -ую, -уеш
 лідит, -у
 Лієпая, -ї, *ор.* -єю
 ліжко, -а, *р. мн.* -жок
 лізат, -у, *мн.* -и, -ів
 лізіметр, -а
 лізін, -у
 лізис, -у
 лізібл, -у
 лізосома, -и, *мн.* -оми, -оми
 лізоформ, -у
 лізоцим, -у, *мн.* -и, -ів
 лізти, -зу, -зеш; *нак.* лізь
 лійкоподібний
 лік, -у
 лікар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -ям
 лікарня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 лікарняно-поліклінічний
 лікар-ортопед-хірург, лікаря-
 ортопеда-хірурга
 лікар-психіатр, лікаря-психіатра
 Лікарсько-трудова експертна
 комісія, ЛТЕК, -у
 ліквация, -ї, *ор.* -єю
 ліквідация, -ї, *ор.* -єю
 ліквідком, -у
 ліквідований
 ліквідувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
 ліквідус, -а
 лікер, -у
 ліки, -ів (*від чого, проти чого*)
 лікнєп, -у
 лікознавство, -а
 лікоподій, -ю, *ор.* -єм
 лікоть, -ктя, *ор.* -ктем

ліктрós, -а
 ліктъвий
 лікувально-виховний
 лікувально-діагностичний
 лікувально-консультаційний
 лікувально-оздоровчий
 лікувально-профілактичний
 лікувально-санітарний
 лікувально-трудоий
 лікувально-фізкультурний
 лікувально-хірургічний
 лікувати, -у́ю, -у́єш
 лілійник, -у
 лілійні, -их
 ліліпút, -а
 лілія, -ї, *ор.* -ею
 Лілль, -я, *ор.* -ем
 лілово-блакитний
 лілово-голубий
 лілово-червоний
 Лілонгве, *невідм.*
 лілува́то-рожевий
 Ліма, -и
 лімб, -а
 ліміт, -у
 лімітований
 лімітро́ф, -у, *мн.* -и, -ів
 лімува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 лімніграф, -а
 лімнологічний
 лімнологія, -ї, *ор.* -ею
 лімнофільний
 лімоніт, -у
 лімузін, -а
 лімфаденіт, -у
 лімфангіт, -у
 лімфангоїт, -у
 лімфатізм, -у
 лімфатичний
 лімфогрануломатоз, -у
 лімфообіг, -у
 лімфосаркома, -и
 лімфостаз, -у
 лімфоцит, -а, *мн.* -и, -ів
 лінгафón, -у
 лінгвокраїнозна́вство, -а
 лінгвокраїнозна́вчий
 лінгвопсихоло́гія, -ї, *ор.* -ею

лінгвосоціоло́гія, -ї, *ор.* -ею
 лінгвостилістика, -и, *д.-м.* -ці
 лінеариза́ція, -ї, *ор.* -ею
 лінеа́рний
 ліне́йт, -у
 лінзоподібно-шарува́тий
 лінійцеві, -их
 лінійка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -йок
 лінійно-кабелъний
 лінійно-функціона́льний
 лінійно-частóтно-модульований
 лінійований
 лініюва́льний
 лініюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 лінія, -ї, *ор.* -ею
 лінкóр, -а
 лінографі́юра, -и
 лінолеум, -у
 ліно́н, -у
 лінотіп, -а
 лінофі́льм, -а
 Лінци, -а, *ор.* -ом
 лінчо́ваний
 лінчува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 лінь, -я, *ор.* -ем (мотузка)
 Ліо́н, -а
 ліонський
 ліофільний
 ліофобний
 ліпа́ріт, -у
 ліпіти, -плію, -пиш, -плять
 ліпід, -у, *мн.* -и, -ів
 ліплення, *р. мн.* -ень
 ліплячи, *дієприсл.*
 ліпої́д, -у, *мн.* -и, -ів
 ліпока́їн, -у
 ліпо́ма, -и
 ліпопроте́їд, -у, *мн.* -и, -ів
 ліптобіо́літ, -у
 Ліра, -и (сузір'я)
 ліри́зм, -у
 лірико-драматичний
 лірико-патріотичний
 лірико-публіцистичний
 ліро-епічний
 ліроподі́бний
 лірохві́ст, -вóста
 ліс, -у, *м.* (у) -і, (по) -і і -у

Лісабон, -а
 лісабонський
 лісбсп, -у
 лісель, -я, *ор.* -ем
 лісирований
 лісирувати, -юю, -юеш
 лісовантажний
 лісовідновлення
 лісовоз, -а
 лісовпорядження
 лісовпорядкувальний
 лісовпорядкування
 лісовпорядний
 лісогірський
 лісогосподарство, -а
 лісогосподарський
 лісоексплуатаційний
 лісоекспорт, -у
 лісозавод, -у
 лісозаводський
 лісозаготівельний
 лісозаготівля, -і, *ор.* -ею
 лісозахисний
 лісозберіження
 лісозберігання
 лісознавство, -а
 лісок, -скá
 лісокомбінат, -у
 лісоматеріал, -у, *мн.* -и, -ів
 лісомеліоративний
 лісомеліорація, -ї, *ор.* -ею
 лісонавантажувальний
 лісонасадження, *р.* *мн.* -ень
 лісонасаджування
 лісоохорона, -и
 лісопаперовий
 лісопарк, -у
 лісопатологія, -ї, *ор.* -ею
 лісопильно-деревообробний
 лісопильно-стругальний
 лісопильня, -і, *ор.* -ею, *р.* *мн.*
 -лень
 лісопівал, -у
 лісопосадка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -док
 лісопромисловий
 лісопропускний
 лісопункт, -у
 лісорозведення

лісорозробка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.*
 -бки, -бок
 лісорозсадник, -а
 лісосад, -у
 лісосаджалка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 лісосадивний (матеріал)
 лісосадильний (інструмент,
 ґрунт)
 лісосадіння
 лісосировинний
 лісосіка, -и, *д.-м.* -ці
 лісосклад, -у
 лісосмуга, -и, *д.-м.* -зі
 лісосплав, -у.
 лісопунк, -у
 лісоствп, -у, *м.* -ю
 лісошарня, -і, *ор.* -ею, *р.* *мн.*
 -рень
 лісошійльний
 лісотаска, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -сок
 лісотехнічний
 лісоторгівля, -і, *ор.* -ею
 лісоторговельний
 лісоторговець, -вця, *ор.* -вцем
 лісоторговий
 лісотундра, -и
 лісоукладач, -á, *ор.* -ём
 лісоуправління, *р.* *мн.* -інь
 лісоутворювальний
 лісохімічний
 лісохімія, -ї, *ор.* -ею
 ліспромбсп, -у
 лістеріоз, -у
 літ, льоту, *м.* (на) льоту
 літак-амфібія, літакá-амфібії, *ч.*
 літакобудівний
 літакобудування
 літако-віліт, -льоту
 літаководіння
 літак-розвідник, літакá-розвід-
 ника
 літак-снаряд, літакá-снаряда
 літальний
 літанія, -ї, *ор.* -ею
 літати, -áю, -áеш
 літеральний
 літературно-артистичний

- літературно-громадський
літературно-критичний
літературно-науковий
літературно-художній, -я, -є
літературознавство, -а
літературознавчий
літєвий
літїйорганічний
літмонтаж, -у, *ор.* -єм
літно-посадочний
літно-технічний
літогенез, -у
літогенезис, -у
літографічний
літографований
літографський
літографувати, -у́ю, -у́єш, *не-
док. і док.*
літологія, -ї, *ор.* -єю
літолого-мінералогічний
літопис, -у, *м.* -у
літописання
літописець, -ся, *ор.* -сцем
літопón, -у
літораль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
літорєя, -ї, *ор.* -єю
літосидерит, -а, *мн.* -и, -ів
літосфєра, -и
літóтес, -у
літофіт, -а, *мн.* -и, -ів
літохімічний
літохромічний
літохромувати, -у́ю, -у́єш
літочіслєння, *р. мн.* -єнь
літр, -а, л (міра місткості)
літраж, -у́, *ор.* -єм
літургія, -ї, *ор.* -єю
літфонд, -у
ліфт, -а
ліфузоль, -ю, *ор.* -ем
ліхєнологія, -ї, *ор.* -єю
ліхтár, -я́, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -я́м
Ліхтенштєйн, -у
ліцєй, -ю, *ор.* -єм
лічачи, *дієприсл.*
лічильник, -а
лічильно-імпульсний
лічильно-обчїслювальний
лічильно-перфораційний
- лічїти, -чу́, -чиш, -чать
ллючі, *дієприсл.*
лляній
лоб, -а, *м.* -і
лобєлєві, -их
лобізм, -у
лоботокáрний
лов, -у
ловєць, -вця́, *ор.* -вцєм
ловїти, -влю́, -виш, -влять
лóвлячи, *дієприсл.*
логарїфм, -а
логарифмічний
логарифмувати, -у́ю, -у́єш,
недок. і док.
лóгер, -а
лóгіко-граматїчний
лóгіко-інформаційний
лóгіко-комунїкатївний
лóгіко-математїчний
логїцізм, -у
логїчно-послїдовний
логогра́ма, -и
логогра́ф, -а
логогрїф, -а
логометричний
логопатїчний
логопáтїя, -ї, *ор.* -єю
логопатоло́гія, -ї, *ор.* -єю
логопедїчний
логоперїодїчний
логотипїя, -ї, *ор.* -єю
лóджїя, -ї, *ор.* -єю
лóдзинський
Лодзь, -ї, *ор.* -зю
ложемєнт, -а
ложкоподібний
Лозáнна, -и
лозáнський
лóзунг, -а
лойовий
локаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
локалізований
локалізувати, -у́ю, -у́єш, *недок.
і док.*
лока́льно змінений
лока́льно-однорїдний
Лока́рно, *невідм.*
локарнський

локатів, -а
 локáтор, -а
 локáут, -у
 локомоті́ль, -я, *ор.* -ем
 локомоті́в, -а
 локрі́ця, -і, *ор.* -ею
 локсодромі́чний
 лом, -а (інструмент)
 лом, -у (брухт, хмиз тощо)
 Ломба́рдія, -ї, *ор.* -ею
 Ломба́рдська низовина́
 ломбе́р, -у
 Ломе́, *невідм.*
 ломикаме́неві, -их
 ломі́камінь, -меню, *ор.* -менем
 ломі́ніс, -носу
 ломі́ти, -млю́, -миш, -млять
 ломля́чи, *дієприсл.*
 Ломоно́сов, -а, *ор.* -ом (місто)
 Ломоно́совська стипенді́я
 лонге́т, -а
 лонгіме́трія, -ї, *ор.* -ею
 Лондо́н, -а
 лондо́нець, -нця, *ор.* -нцем
 лондо́нський
 лонжа́, -і, *ор.* -ею
 лонжеро́н, -а
 лопáр, -я, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 лопáрський
 лопате́во-регульова́ний
 лопатеподі́бний (від лопáть)
 лопáтити, -áчу, -áтиш; *нак.* -áть
 лопатони́с, -носа
 лопатоні́гі, -их
 лопатоподі́бний (від лопáта)
 лопáть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 лорд-ка́нцлер, -а
 лорд-ме́р, -а
 лорд — охоро́нець печáті
 лорд-протéктор, -а
 Лоре́нсу-Ма́ркіш, -а, *ор.* -ем
 лóрі, *невідм., ч.*
 лóрієві, -их
 лóро-кóнто, *невідм., с.*
 Лос-А́нжелес, -а
 лоса́нджелесе́ць, -сця, *ор.* -сцем
 лóсевий
 лóскіт, -коту
 лососе́вий

лосóсина, -и
 лосóсь, -я, *ор.* -ем
 лось, -я, *ор.* -ем
 лосьйо́н, -у
 лот, -а
 лот-апа́ра́т, -а
 Лота́рінгія, -ї, *ор.* -ею
 лота́рінгський
 лоте́рія, -ї, *ор.* -ею
 ло́глінь, -я, *ор.* -ем
 ло́тос, -а
 лох, -а
 ло́ція, -ї, *ор.* -ею
 ло́цман, -а
 лоші́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 лоші́ти, -щю́, -щіш, -щимо́,
 -щитé, -щáть
 Луа́нда, -и
 луб, -у
 Лубні́, -бе́н
 лубоволокни́стий
 лубо́їд, -а
 лубрика́тор, -а
 луб'я́ний
 лугопа́рк, -у
 луда́н, -а (одяг) і -у (тканина)
 лудді́т, -а
 луді́ти, -джу́, -диш; *нак.* луді́
 лудло́в, -а
 лужити, -жу, -жиш, -жать;
нак. луж
 лужи́цький
 лужича́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 лужноземель́ний
 лужно-каусті́чний
 лужно-кі́слий
 лужно-кі́слотний
 луї́до́р, -а
 лука́, -й, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -ів
 луві́нніцтво, -а
 лукозна́вство, -а
 лукомеліора́тивний
 лукомеліора́ція, -ї, *ор.* -ею
 лукопаса́віщний
 луку́ллів (луку́ллівський) бан-
 ке́т (бенке́т)
 лу́на-па́рк, -у
 лунаті́зм, -у

лунь, -я, *ор.* -ем
 луораветлán, -а, *мн.* -áни, -áн
 лупити, -плю, -пиш, -плять
 лупулін, -у
 Лусáка, -и, *д.-м.* -ці
 лúскіт, -коту
 лускокрілі, -их
 лускоподібний
 лускоцвіті, -их
 Луцьк, -а
 лúцький
 лúчно-болóтний
 лúчно-карбонáтний
 лúчно-пасовищний
 лушільник, -а
 лúчити, -щу, -щиш, -щать;
нак. лушч
 лушіння
 любітельський
 любіти, -блю, -биш, люблять
 Люблін, -а
 люблінський
 любóв, -і, *ор.* -в'ю
 люб'язний
 люгер, -а
 люди, -ей, *д.* -ям, *ор.* -дьмі
 людіно-годіна, -и
 людіно-дєнь, -днѣя, *ор.* -днѣм
 людіно-змѣна, -и
 людинознáвство, -а
 людіно-ліжко, *р. мн.* -жок
 людіно-місяць, -я, *ор.* -ем
 людиноненавісницький
 людиноподібний
 людоїдство, -а
 люїзіт, -у
 люк, -а
 люкс, -а, лк (одиниця освіт-
 леності)
 люкс-годіна, -и, лк·г
 Люксембúрг, -а (місто) і -у
 (державна), *м.* -зі і -у
 люксембúрзький
 люксмѣтр, -а
 люкс-секúнда, -и, лк·с
 люмбаго, *невідм., с.*
 люмен, -а, лм
 люмен-годіна, -и, лм·г
 люменóметр, -а

люменотрóп, -а
 люмен-секúнда, -и, лм·с
 люмінал, -у
 люмінесцѣтно-бітумінологічний
 люмінесцѣтно-бітумний
 люмінесцѣнція, -ї, *ор.* -єю
 люмінографія, -ї, *ор.* -єю
 люмінофóр, -у, *мн.* -и, -ів
 люмітáйп, -а
 люмпен-пролетаріáт, -у
 люнѣт, -а
 люпін, -у
 люпозóрій -ю, *ор.* -єм
 люстрація, -ї, *ор.* -єю
 люстрін, -у
 люстрування
 лютеїн, -у
 лютерáнин, -а, *мн.* -áни, -áн
 лютеціт, -у
 лютецієвий
 лютецій, -ю, *ор.* -єм
 лютий
 Лютнѣва революція
 лúтня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -тєнь
 лють, -і, *ор.* -ттю
 люфтпáуза, -и
 люцѣрно-злáковий
 лягті, ляжу, ляжеш; *мін.* ліг,
 ляглі; *нак.* ляж
 ляк, -у
 лякрóс, -у
 лямбда-лінія, -ї, *ор.* -єю
 лямбліóз, -у
 лямблія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -її, -ій
 лян, -а
 Ляодúнський півóстрів
 лѣпіс, -у
 лѣпіс-лазúр, -і, *ор.* -р'ю
 лѣпсус, -у
 лярд, -у
 Львів, Львóва
 Львівсько-Волинський вугіль-
 ний басейн
 львів'янин, -а, *мн.* -яни, -ян
 лье, *невідм., с.*
 Льеж, -а
 льежський
 льняний
 льодіна, -и

льодобурильний
 Льодовé побóйще
 льодовикóво-ерозі́йний
 льодогенерáтор, -а
 льододробі́льний
 льодорі́з, -а
 льодоруб, -а
 льодоскі́д, -у
 льодоспу́ск, -у
 льодоста́в, -у
 льодосхо́вище, -а
 льодоутво́рення
 льодохі́д, -хóду
 льодя́ний
 льон, -у, м. -у́
 льона́р, -я́, ор. -ём, мн. -і́, д. -я́м
 льона́рство, -а
 льона́рський
 льон-довгунéць, льóну-довгунця́
 льон-кучеря́вець, льóну-куче-
 ря́вця
 льонобра́лка, -и, д.-м. -ці́, р.
 мн. -лок
 льонобра́льний
 льоноволокно́, -а́
 льонозаво́д, -у
 льонозаготі́вельний
 льонозаготі́вля, -і́, ор. -ею
 льонозбира́льний
 льонозбира́ння
 льонокомба́йн, -а
 льонокомбіна́т, -у
 льономолота́рка, -и, д.-м. -ці́,
 р. мн. -рок

льоном'я́льний
 льонона́сіннеста́нція, -і́, ор.
 -ею
 льонона́сінницький
 льонообро́бний
 льоноочи́сний
 льонопереро́бний
 льонопоста́вки, -вок
 льонопроду́кція, -і́, ор. -ею
 льонопроми́слові́сть, -вості́,
 ор. -ві́стю
 льонопряді́льний
 льонопряді́льня, -і́, ор. -ею, р.
 мн. -лень
 льонопряді́ння
 льонорадго́сп, -у
 льоносіва́лка, -и, д.-м. -ці́, р.
 мн. -лок
 льоносуша́рка, -и, д.-м. -ці́,
 р. мн. -рок
 льонотіпа́льний
 льонотка́цький
 льоночеса́лка, -и, д.-м. -ці́, р.
 мн. -лок
 льоночеса́льний
 льон-ро́шенець, льóну-ро́шенцю
 льон-сире́ць, льóну-сирці́ю
 льóтчик-вини́щувач, льóтчика-
 вини́щувача
 льóтчик-космона́вт, льóтчика-
 космона́вта
 Льóтчик-космона́вт СРСР
 льóх, -у, м. -сі́ і -у́
 лья́нос, -у, мн. -и, -ів

М

маа́р, -у
 Маа́с, -у
 мабу́ть, незм.
 мавзоле́й, -ю, ор. -єм
 Мавзоле́й В. І. Ле́ніна
 мавполю́ди, -люде́й, д. -лю́дям,
 ор. -людьмі́
 мавполю́дина, -и

мавпоподі́бний
 ма́впячий
 мавр, -а, мн. -и, -ів
 Маврі́кій, -ю, ор. -єм (острів;
 краї́на)
 Маврі́танія, -ї́, ор. -ею
 Магада́н, -а
 магада́нський

магазин, -а (пристрій) *i* -у
(крамниця)

магазин-автомат, магазину-автомата

магазин-салон, магазину-салону
магазинування

магараджа, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
-ів, *ч.*

Магдебург, -а, *м.* -зі *i* -у

магдебурзьке право

Магелланова протока

магізм, -у

магістр, -а

магістраль, -і, *ор.* -ллю, *р.* *мн.*
-лей

магістрат, -у

магія, -ї, *ор.* -єю

магматичний

магналій, -ю, *ор.* -єм

магнезіт, -у

магнезіальний

магнезія, -ї, *ор.* -єю

магнесін, -а

магнесін-датчик, -а

магнетізм, -у

магнетизувати, -ую, -уєш

магнетіт, -у

магнетичний

магнетодіелектрик, -а, *мн.* -и,
-ів

магнетоелектричний

магнетон, -а

магнетоопір, -пору

магнетохімія, -ї, *ор.* -єю

магнетрон, -а

магнієвмісний

магнієво-алюмінієвий

магнієво-кальцієвий

магній, -ю, *ор.* -єм

магнійорганічний

магнік, *невідм.*, *ч.*

магніт, -у

магнітити, -ічу, -ітиш; *нак.*
-іть

магнітний азимут, МА

магнітно-гравітаційний

магнітно-електричний

магнітно-звуковий

магнітно-імпульсний

магнітно-іонний

магнітно-м'який

магнітно-напівпровідниковий

магнітно-твердий

магнітоакустичний

магнітобіологія, -ї, *ор.* -єю

магнітовентильний

магнітовимірювальний

магнітогідродинаміка, -и, *д.-м.*
-ці

магнітогідродинамічний

Магнітогорськ, -а

магнітогорський

магнітограф, -а

магнітодіелектрик, -а, *мн.* -и, -ів

магнітоелектричний

магнітокерований

магнітологічний

магнітометр, -а

магнітометричний

магнітометрія, -ї, *ор.* -єю

магнітомеханічний

магнітооптика, -и, *д.-м.* -ці

магнітоорієнтований

магнітопауза, -и

магнітопровід, -вбоду

магнітопружний

магніторіум, -а

магніторозвідка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -док

магніторозвідування

магніторозрядний

магніторушійний

магнітостатичний

магнітосфера, -и

магнітосферно-іоносферний

магнітотепловий

магнітофон-автомат, магніто-
фона-автомата

магнолієвий

магноліт, -у

магнолія, -ї, *ор.* -єю

магометанін, -а, *мн.* -анни, -ан

магометанський

Магриб Араб Пресс, МАП

(Марокко)

Мадагаскар, -у

мадагаскарський

Мадейра, -и

мадо́нна, -и
 Мадрáс, -а
 мадрига́л, -а
 Мадрі́д, -а
 мадрі́дський
 мадя́рський
 маéстро, *невідм.*, *ч.*
 маéток, -тку
 мажордо́м, -а
 мажорита́рний
 мажороміно́р, -у
 ма́зати, ма́жу, ма́жеш; *нак.*
 маж
 маздаі́зм, -у *і* маздеі́зм
 маздаі́стський *і* маздеі́стський
 маздакі́зм, -у
 маздеі́зм, -у *і* маздаі́зм
 маздеі́стський *і* маздаі́стський
 мазеподі́бний
 мазохі́зм, -у
 мазу́т, -у
 ма́зь, -і, *ор.* -ззю, *р. мн.* -зей
 маі́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
 маі́с, -у
 майбу́тній, -я, -е
 ма́йдан, -у
 Ма́йкоп, -а
 ма́йкопський
 ма́йбліка, -и, *д.-м.* -ці
 ма́йонез, -у
 ма́йора́н, -у
 ма́йора́т, -у
 ма́йор-інжене́р, ма́йора-інже-
 не́ра
 ма́йоріти, -рїть
 Ма́йорка, -и, *д.-м.* -ці
 ма́йстер, -тра, *мн.* -трі́, -трів
 ма́йстер-верста́т, ма́йстра-вер-
 ста́та
 ма́йстер-наста́вник, ма́йстра-на-
 ста́вника
 ма́йсте́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 ма́йстер-шта́мп, ма́йстра-шта́м-
 па
 ма́йя, -ї, *ор.* -єю (тканина)
 ма́йя, *невідм.*, *мн.* (група пле-
 мен)
 ма́к, -у, *м.* маку́ *і* ма́ці

макада́м, -у
 мака́к, -а
 мака́ка, -и, *д.-м.* -ці
 Мака́о, *невідм.*
 макаро́ни, -їв
 макароні́зм, -у
 макаро́нно-конди́терський
 македо́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 Македо́нія, -ї, *ор.* -єю
 македо́нський
 маке́т, -а
 ма́кі, *невідм.*, *ч.* (тварина)
 ма́кі, *невідм.*, *ч.* *і* *мн.* (фран-
 цузькі партизани)
 ма́кіавеллі́ський
 ма́кіавеллі́зм, -у
 маккарті́зм, -у
 Макке́нзі, *невідм.*
 макре́левий
 макре́ль, -і, *ор.* -ллю
 макробо́тика, -и, *д.-м.* -ці
 макрогетероци́чний
 макрогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 макроеволю́ція, -ї, *ор.* -єю
 макроеконо́міка, -и, *д.-м.* -ці
 макроелеме́нт, -а, *мн.* -и, -їв
 макроцефа́лія, -ї, *ор.* -єю *і* макро-
 цефа́лія
 макрокіне́тика, -и, *д.-м.* -ці
 макроклі́мат, -у
 макрокос́м, -у
 макролі́т, -а, *мн.* -и, -їв
 макроме́р, -а, *мн.* -и, -їв
 макромі́кроскопія, -ї, *ор.* -єю
 макромоле́кула, -и, *мн.* -ули, -ул
 макрооргані́зм, -у
 макропо́д, -а, *мн.* -и, -їв
 макропо́ристий
 макрора́йон, -у
 макроре́льо́ф, -у
 макросві́т, -у
 макросейсмі́чний
 макросередови́ще, -а
 макросисте́ма, -и
 макроскопі́чний
 макроспо́ра, -и, *мн.* -о́ри, -о́р
 макроспорогене́з, -у
 макроспорофі́л, -а

макроструктура, -и
макрофаг, -а, *мн.* -и, -ів
макрофауна, -и
макрофлора, -и
макрофотографія, -ї, *ор.* -єю
макрофотознімання
макроцефалія, -ї, *ор.* -єю і
макроцефалія
макроциркуляційний
макроцитоз, -у
макрошліф, -а
максвел, -а, *Мкс*
максималізм, -у
максималістський
максимально-адаптивний
максимально близький
максимально збільшений
максимально-мінімальний
Мала́ Азія
Мала́бо, *невідм.*
Мала́ві, *невідм.*
Мала́га, -и, *д.-м.* -зі
малагасійський
мала́ець, -а́йця, *ор.* -а́йцем, *мн.*
-а́йці, -а́йців
Мала́йзія, -ї, *ор.* -єю
мала́йсько-полінезі́йський
Мала́йя, -ї, *ор.* -єю
Мала́кка, -и, *д.-м.* -цці
мала́ккський
малакозооло́гія, -ї, *ор.* -єю
малаколо́гія, -ї, *ор.* -єю
малахіт, -у
малахітово-зелений
малаялі, *невідм., ч. і ж.*
Ма́ле, *невідм.*
мале́н, -у
Мали́й хура́л (МНР)
малі́нник, -а
Малі́, *невідм.*
малі́гніза́ція, -ї, *ор.* -єю
малоавторитетний
малоази́тський
малоазо́тистий
малоактивний
малоалкого́льний
малова́гий
малова́жний
маловжи́ваний

малові́вчений
малові́гідний
малови́разний
маловитри́вний
малові́ддя і малово́ддя
маловмі́сний
маловрожа́йний
малоба́ритний
малоголі́нковий
малогомі́лковий
малогра́мотний
малодифере́нційований
малоді́йовий
малодосві́дчений
малодослі́джений
малодосу́пний
малодохо́дний
малоду́шний
малоеконо́мічний
малоефе́ктивний
малозабезпе́чений
малозадо́вільний
малозасе́лений
малозастосо́вний
малоземе́льний
малозмісто́вний
малознайо́мий
малозна́чний
малозо́льний
малозрозу́мний
малоініціати́вний
малоінтеле́гентний
малоісто́тний
малоі́жджений
малоймові́рний
малокалі́брний
малокало́рійний
малоквалі́фікований
малоко́мпетентний
малоко́мунікабельний
малокори́сний
малокульту́рний
малолі́тний, -я, -е
малолі́тражний
малолю́дний
маломае́тний
маломарте́нівський
мало́метражний
маломехані́зований

маломірний
 маломісний
 маломісткий
 маломіцний
 малонадійний
 малонаїжджений
 малонаселений
 малонасичений
 малонова кислота
 малонішений
 малообґрунтований
 малоосвічений
 малопереконливий
 малописьмений
 малопідготовлений
 малоповерховий
 малопоживний
 малопоказовий
 мало-помалу, *присл.*
 малопомітний
 малопотужний
 малопоширений
 малопояснений
 малоприбутковий
 малопридатний
 малопристосований
 малоприступний
 малопродуктивний
 малорациональний
 малорентабельний
 малородючий
 малорозвінчений
 малорозвінчений
 малорозвінчений
 малоросійський
 малорус, -а, *мн.* -и, -ів
 малоруський
 малорухливий
 малорухомий
 малосімейний
 малослівний
 малосніжний
 малосольний
 малоспостережливий
 малосприятливий
 малостійкий
 малотиражний
 малотоннажний
 малоудійний
 малоуспішний

малоформатний
 малоформатний
 малоходжений
 малохудожній, -я, -є
 малоцікавий
 малоцінний
 малочутливий
 малошерстий
 малошестинкові, -их
 малюнок, -нка, *мал.*
 маляр, малярá, *ор.* маляром *і*
 малярém, *мн.* маляри *і* малярі,
д. малярáм
 маляр, -у
 малярів, -их
 малярський
 малярáш, -á, *ор.* -ém, *мн.* -і, -ів
 малярівець, -вця, *ор.* -вцем, *мн.*
 -вці, -вців
 Мальдіви, -ів
 Мальдівська Республіка
 мальований
 мальовничий
 мальок, -лька
 Мальорка, -и, *д.-м.* -ці
 мальпост, -а
 Мальта, -и
 мальтієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 мальтійський
 мальтоза, -и (вуглевод)
 мальтузіанство, -а
 мам'єво побіще, мам'євого по-
 біщца
 мамлюк, -á *і* мамелюк
 Манáгуа, *невідм.*
 Манáма, -и
 мангал, -а
 манган, -у
 манганат, -у
 манганін, -у
 манганіт, -у
 Мангишлák, -у, *м.* -ці *і* -у
 мангишлáцький
 манглевий
 мангль, -я, *ор.* -ем
 мангль-машіна, -и
 манго, *невідм.*, *с.*
 мангольд, -а

мангостán, -а
 мánгри, -ів
 мандарін, -а, *р. мн.* -ів
 мандáт, -а
 мандатáрій, -я, *ор.* -єм
 Мандáтна комісія Ра́ди Союзу
 (Ра́ди Націона́льностей) Вер-
 ховної Ра́ди СРСР
 мандінго, *невідм., ч. і ж.*
 мандраго́ра, -и
 мандрй́л, -а
 манéвр, -у, *мн.* -и, -ів
 маневрува́ти, -ую, -у́єш
 манéж, -у, *ор.* -ем
 манже́та, -и і *рідше* манже́т, -а
 манй́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шок
 і манй́жка
 маніака́льно-депресі́вний
 маніве́ць, -вці́я, *ор.* -вце́м, *мн.*
 -вці́, -вці́в
 манй́жка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -жок
 і манй́шка
 манікю́р, -у
 Мані́ла, -и
 маніловщина, -и
 мані́льський
 маніо́к, -у
 маніпулюва́ти, -ію́, -ію́єш
 маніпуля́ція, -ї́, *ор.* -єю́
 маніто́л, -у
 маніфе́ст, -у
 Маніфе́ст Кому́ністичної па́ртії
 Маніфе́ст мі́ру
 манія́к, -а
 манкі́рува́ти, -іру́ю, -іру́єш, *не-*
док. і док. (чим)
 ма́нна, -и
 манодета́ндер, -а
 манометри́чний
 маночити́н, -у
 ма́нсі, *невідм., ч., ж. і мн.*
 максіе́ць, -ї́йця, *ор.* -ї́йцем, *мн.*
 -ї́йці, -ї́йців
 мансі́йський
 манускри́пт, -а
 мануфакту́р-колле́гія, -ї́, *ор.* -єю́
 Манчэ́стер, -а (місто)
 манчэ́стер, -у (тканина)
 манчэ́стерський

маньєри́зм, -у
 маньчжу́р, -а, *мн.* -и, -ів
 Маньчжу́рія, -ї́, *ор.* -єю́
 Маньчжу́ро-Коре́йські го́ри
 маньчжу́рський
 мао́рі, *невідм., ч., ж. і мн.*
 Мапу́ту, *невідм.*
 марабу́, *невідм., ч.*
 ма́разм, -у
 маралі́вництво, -а
 мараскі́н, -у
 ма́ратх, -а, *мн.* -и, -ів
 ма́ратхі, *невідм., ж.*
 ма́ратхський
 марафо́н, -у
 марбл́т, -у
 ма́рганець, -нцю́, *ор.* -нцем (*ме-*
тал)
 Ма́рганець, -нця́, *ор.* -нцем (місто)
 маргане́цький (від Ма́рганець)
 марганце́вий (від ма́рганець)
 марганце́вистий
 марганцевмі́сний
 марганцевокі́слий
 марганцевору́дний
 ма́рганцево-ці́нковий
 маргарі́н, -у
 маргіна́лія, -ї́, *ор.* -єю́, *мн.* -ї́ї, -ї́й
 маргіна́льний
 ма́рель, -і́, *ор.* -ллю́, *р. мн.* -лей
 (сорт ви́шні)
 ма́ренго, *незм. і невідм., с.*
 ма́рення, *р. мн.* -ень
 марео́граф, -а
 марза́н, -а
 Ма́рі, *невідм.* (місто)
 ма́рійський
 ма́рина́д, -у
 ма́рині́зм, -у
 ма́ринований
 ма́ринува́ти, -ую́, -у́єш
 ма́рихуа́на, -и
 ма́рі, *невідм., ч., ж. і мн.* (*на-*
родність)
 ма́рієць, -ї́йця, *ор.* -ї́йцем, *мн.*
 -ї́йці, -ї́йців
 Ма́рійська Автоно́мна Ра́дя́нська
 Соціалі́стична Респу́бліка,
 Ма́рійська АРСР, МАРСР

маріонётка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-ток

Маріу́поль, -я, *ор.* -ем

маріупо́льський

маркгра́фський

марке́рський

ма́ркетинг, -у

маркетрі, *невідм., с.*

маркіз, -а

Маркі́зькі острові́

маркі́рваний

маркі́рува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*

маркіта́нтський

марко́ваний

марксизм, -у

марксизм-леніні́зм, марксизму-леніні́зму

марксист, -а

марксистський

марксистсько-лені́нський

маркува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*

маркше́йдерський

ма́рлевий

ма́рля, -і, *ор.* -єю

мармела́д, -у

ма́рмур, -у

Ма́рмурове мо́ре

мармуроподі́бний

марму́рува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*

марнові́рний

марносла́вство, -а

марносла́в'я

марнотра́тство, -а

мароде́рство, -а

марокен, -у

марокка́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
-нці, -нців

Марокка́нська спілка пра́ці,
МСП

Маро́кко, *невідм.*

мароні́ти, -ів

Марс, -а (планета)

марселі́н, -у

ма́рсель, -я, *ор.* -ем (вітрило)

Ма́рсель, -я, *ор.* -ем (місто)

Марсельза́, -и

ма́рсельський (від Ма́рсель)

ма́рсілієві, -их

ма́ртен, -а (піч) і -у (сталь)

ма́рте́нівський

ма́ртенсі́т, -у

ма́ртинга́л, -а

ма́ртині́зм, -у

ма́ртині́стський

ма́ртиноподі́бні, -их

ма́ртироло́г, -а

ма́рті́т, -у

Ма́рті́ніка, -и, *д.-м.* -ці

Ма́рті́ницька кому́ністи́чна па́р-
тія, МКП

ма́рш, -у, *ор.* -ем

ма́ршалі́т, -у

Ма́рша́ллові́ (Ма́рша́лльські)
острові́

Ма́ршал Ра́дя́нського Сою́зу

ма́ршальський

ма́рша́нція, -ї, *ор.* -єю

ма́рши́рува́ти, -у́ю, -у́єш

ма́рш-кидо́к, -дка́

ма́рш-мане́вр, -у

ма́ршовий

ма́ршру́т, -у

ма́ршру́тно-контро́льний

ма́саж, -у, *ор.* -ем

ма́сажува́ти, -у́ю, -у́єш

ма́седуа́н, -у

Ма́серу, *невідм.*

ма́сів, -у

ма́с-інди́ка́тор, -а

Ма́ска́т, -а (місто)

ма́ска-фі́льтр, ма́ски-фі́льтра

ма́ско́ваний

ма́скоподі́бний

ма́скува́ти, -у́ю, -у́єш

ма́скхала́т, -а

ма́скчохо́л, -хла́

ма́сла́к, -а́

ма́сли́ти, -лю, -лиш; *нак.* ма́сли
і ма́сль

ма́сло, -а, *р. мн.* -сел

ма́слові́дді́льник, -а

ма́слоекстра́кційний

ма́сложи́ровий

ма́слозаво́д, -у

масло- і жиронепроникний

маслонапóвнений
 маслоподібний
 маслопрóвід, -вóду
 маслорóбня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -бень
 маслосировáрний
 маслосиромолóчний
 маслосирорóбний
 маслотóпний
 маслофільтр, -а
 масляністо-чóрний
 мáсляно-бітумний
 маслянокíслий
 мáсляно-лаковий
 мáсляно-смоляний
 мáсова одиниця, *МО, мо*
 мáсово-оздорóвчий
 мáсово-політичний
 мáсово-фізкультурний
 масóнський
 мас-спектрóметр, -а
 мас-спектроскопія, -ї, *ор.* -єю
 мастиловіддільник, -а
 мастилопрóвід, -вóду
 мастильний
 мастít, -у
 мастýти, мащý, мáстиш
 мастихін, -а
 мáсть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -тэй
 масштáб, -у
 масштáб дáльності, *Мд*
 мат, -а (у шахах; підстилка)
 мат, -у (шорсткість на склі)
 матанáліз, -у
 математизувáти, -ýю, -ýеш, *не-
 док. і док.*
 матемáтика, -и, *д.-м.* -ці
 матемáтико-статистичний
 матемáтико-технічний
 матемáтик-програміст, матемá-
 тика-програміста
 математичний
 материнський
 матеріáл, -у
 матеріáлізм, -у
 матеріáлізóваний
 матеріáлізувáти, -ýю, -ýеш, *не-
 док. і док.*
 матеріáлістично-філософський

матеріалоéмність, -ності, *ор.*
 -ністю
 матеріалознáвство, -а
 матеріаломісткість, -кості, *ор.*
 -кістю
 матеріáльно вiгiдний
 матеріáльно-виробничий
 матеріáльно відповiдальний
 матеріáльно-економiчний
 матеріáльно забезпечений
 матеріáльно зацiкавлений
 матеріáльно-побутовий
 матеріáльно-сировинний
 матеріáльно-технiчний
 матеріáльно-фiнансовий
 мáтерній, -я, -є
 мáти, -тері, *зн.* -тір, *ор.* -тір'ю,
мн. -тері, -терів, *ім.*
 мáти, мáю, мáеш, *дiесл.*
 мáти-героїня, мáтері-героїні
 мáти-й-мáчуха, -и, *д.-м.* -сі
 матіóла, -и
 мáтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 мáтóк
 мáтово-бiлий
 мáтово-срiблястий
 мáтово-чóрний
 Мáточкін Шар, Мáточкіного
 Шáра
 матрац, -а, *ор.* -ом
 матримоніáльний
 матрицувáти, -ýю, -ýеш
 матрицóваний
 мáтрично-сушильний
 матриáрхáльний
 матриáрхát, -у
 матч, -у, *ор.* -ем
 матчастiна, -и
 мáтчевий
 матч-ревáнш, -у, *ор.* -ем
 матч-турнір, -у
 мáфія, -ї, *ор.* -єю
 мах, -у
 Махачкалá, -й
 махізм, -у
 махістський
 мацерáція, -ї, *ор.* -єю
 мацерувáти, -ýю, -ýеш
 мацóні, *невiдм., ж.*

машіна-автомат, машини-автомата

машіна-виконавець, машини-виконавця

машинізувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*

машиніст-інструктор, машиніста-інструктора

машінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок

машинно-дорожний, -я, -є

машинно-інформаційний

машинно-колієний

машинно-лічильний

машинно-меліоративний

машинно-промисловий

машинно-ручний

машинно-тваринницький

машинно-технічний

машинно-тракторний

машинно-шляховий

машинобудівний

машинобудування

машинно-година, -и

машинно-день, -дня, *ор.* -днем

машиноексплуатаційний

машинознавство, -а

машино- і приладобудування

машинолічильний

машинно-місце, -я, *р. мн.* -місць

машиніпис, -у, *м.* -у

машиноприладобудування

машиноремонтний

машиносортувальний

маюскульний

маятниковподібний

Мбабана, *невідм.*

Мверу, *невідм.*

меандр, -а

мебельно-декоративний

меблево-декоративний

меблевоз, -а

меблі, -ів

меблювати, -юю, -юєш, *недок. і док.*

мебльований

мегат, -а, *р. мн.* -атів і -ат,

МВт

мегават-година, -и, МВт-г

мегавольт, -а, *р. мн.* -ольтів і -ольт, МВ

мегагерц, -а, *ор.* -ом, МГц

мегаграм, -а, *р. мн.* -ів, Мг

мегаджоуль, -я, *ор.* -ем, МДж

мегаелектрон-вольт, -а, *р. мн.* -ольтів і -ольт, МеВ

мегаке́львін, -а, МК

мегакулон, -а, МКл

мегаліт, -а, *мн.* -и, -ів

мегалозавр, -а, *мн.* -и, -ів

мегалокефалія, -ї, *ор.* -ею і мегалоцефалія

мегаметр, -а, Мм

меганьютон, -а, МН

меганьютон-метр, -а, МН-м

мегапаскаль, -я, *ор.* -ем, МПа

мегарельєф, -у

мегаскоп, -а

мегаспора, -и, *мн.* -ори, -ор

мегаспорогенез, -у

мегаструктура, -и

мегатайп, -а

мегатонна, -и, *р. мн.* -онн, Мт

мегафон, -а

мегацикл, -у

мегом, -а, МОм

мегом-метр, -а, МОм-м

мегрел, -а, *мн.* -и, -ів

Мегрелія, -ї, *ор.* -ею

мегрельський

мед, -у, *м.* -у

медаль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей

медаль «Ветеран праці»

медаль «В пам'ять 800-річчя Москві»

медаль «В пам'ять 250-річчя Ленінграда»

медаль «В пам'ять 1500-річчя Києва»

медаль «В пам'ять 300-річчя возз'єднання України з Росією»

медаль «ХХ років Робітничо-Селянської Червоної Армії»

медальєр, -а

медаль «За бойові заслуги»

медаль «За взяття Берліна»

медаль «За взяття Будапешта»
 медаль «За взяття Відня»
 медаль «За взяття Кенігсберга»
 медаль «За визволення Белграда»
 медаль «За визволення Варшави»
 медаль «За визволення Праги»
 медаль «За відбудову вугільних шахт Донбасу»
 медаль «За відбудову підприємств чорної металургії Півдня»
 медаль «За відвагу»
 медаль «За відвагу на пожежі»
 медаль «За відзнаку в охороні державного кордону СРСР»
 медаль «За відмінну службу по охороні громадського порядку»
 медаль «За врятування потоплюючих»
 медаль «За доблесну працю в Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.»
 медаль «За доблесну працю (За воїнську доблесть). На відзнаку 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна»
 медаль «За оборону Кавказу»
 медаль «За оборону Києва»
 медаль «За оборону Ленінграда»
 медаль «За оборону Москві»
 медаль «За оборону Одеси»
 медаль «За оборону Радянського Заполяр'я»
 медаль «За оборону Севастополя»
 медаль «За оборону Сталінграда»
 медаль «За освоєння цілих земель»
 медаль «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.»
 медаль «За перемогу над Японією»
 медаль «За трудову відзнаку»

медаль «За трудову доблесть»
 медаль «Золотá Зірка»
 медальйон, -а
 «Медаль материнства»
 медаль Нахімова
 медаль «Партизánові Вітчизняної війни»
 медаль «50 років Збройних Сил СРСР»
 медаль «50 років Радянської міліції»
 медаль «Серп і Молот»
 медаль «70 років Збройних Сил СРСР»
 медаль «40 років перемоги в Великій Вітчизняній війні»
 медаль «30 років Радянської Армії і Флóту»
 медаль Ушакóва
 медаль «60 років Збройних Сил СРСР»
 меделян, -а
 меджліс, -у
 медикамент, -у, *мн.* -и, -ів
 медикаментóзний
 медико-біологічний
 медико-географічний
 медико-гігієнічний
 медико-кібернетічний
 медико-соціáльний
 медико-судовий
 медина́л, -у
 медитатівний
 медита́ція, -ї, *ор.* -єю
 медицино́бл, -а
 медіáльний
 медіána, -и
 медіатиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 медіáтор, -а (у музиці; в дипломатії) і -у (в біології)
 медіа́ція, -ї, *ор.* -єю
 медієва́ль, -ю, *ор.* -ем
 медієві́стика, -и, *д.-м.* -ці
 Меді́на, -и
 медінститу́т, -у
 медіу́м, -а
 медіумі́зм, -у
 медкомі́сія, -ї, *ор.* -єю
 медовáрня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень

медогляд, -у
 медозбір, -бо́ру
 медо́к, -дку́ (пестл. від мед)
 медо́к, -до́ку (сорт столового французького вина)
 медоно́с, -а
 медосо́б, -а
 медперсона́л, -у
 медпу́нкт, -у
 медресе́, *невідм., с.*
 медсанба́т, -у
 медсестра́, -ї, *р. мн.* -е́стер
 медуля́рний
 меживу́зля, *р. мн.* -і́в
 межігі́р'я, *р. мн.* -і́в
 межиплі́ччя, *р. мн.* -і́пліч
 межипло́день, -дня, *ор.* -днем
 межірі́ччя, *р. мн.* -і́річ
 мезалья́нс, -у
 мезастру́ктура, -и
 мезе́нський
 мезенхі́ма, -и
 Мезе́нь, -ї, *ор.* -нню
 мезоа́том, -а
 мезоде́рма, -и
 мезодермі́чний
 мезоза́вр, -а, *мн.* -и, -і́в
 мезозо́й, -ю, *ор.* -єм
 мезозо́йсько-кайнозо́йський
 мезока́рпій, -я, *ор.* -єм
 мезокефа́лія, -ї, *ор.* -єю і мезо-
 цефа́лія
 мезоклі́мат, -у
 мезолі́т, -у
 мезолі́тний
 мезоме́рія, -ї, *ор.* -єю
 мезомоле́кула, -и
 мезомо́рфний
 мезо́н, -а, *мн.* -и, -і́в
 мезоні́н, -а
 мезопа́уза, -и
 мезопланкто́н, -у
 мезорелье́ф, -у
 мезосапро́бний
 мезосиде́рит, -а, *мн.* -и, -і́в
 мезоска́ф, -а
 мезосфе́ра, -и
 мезотерма́льний
 мезото́рій, -ю, *ор.* -єм

мезотро́н, -а
 мезотро́бний
 мезофі́л, -у
 мезофі́льний
 мезофі́т, -а, *мн.* -и, -і́в
 мезоцефа́лія, -ї, *ор.* -єю і мезоке-
 фа́лія
 мейбо́з, -у
 мейстерзі́нгер, -а
 Ме́кка, -и, *д.-м.* -цці
 ме́ккський
 Меко́нг, -у
 Ме́ксика, -и, *д.-м.* -ці
 мексіка́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Мексіка́нська комуністи́чна па́р-
 тія, МКП
 Мексіка́нське інформа́ційне аге́нт-
 ство, АМЕКС, -у
 Мексіка́нські Сполу́чені Шта́ти
 мела́мін, -у
 мела́міноформальдегі́дний
 мелан́, -у
 меланезі́єць, -ї́йця, *ор.* -ї́йцем,
мн. -ї́йці, -ї́йців
 меланезі́йський
 Мелане́зія, -ї, *ор.* -єю
 мелан́ж, -у, *ор.* -ем
 мелан́ж-а́кт, -а
 мелан́жевий
 мелані́зм, -у
 мелані́н, -у, *мн.* -и, -і́в
 мелані́т, -у
 мелано́ма, -и
 мелано́псис, -а
 меланте́рит, -у
 меланхолі́йний
 меланхолі́чний
 мелі́зма, -и, *мн.* -і́зми, -і́зм
 мелі́зматичний
 меліні́т, -у
 меліора́тивно-будіве́льний
 меліора́ція, -ї, *ор.* -єю
 меліорі́зм, -у
 меліто́за, -и
 Меліто́поль, -я, *ор.* -ем
 меліто́польський
 мелодеклама́ція, -ї, *ор.* -єю
 мелоді́зм, -у

мелодико-гармонійний
 мелодрама́тизм, -у
 ме́лос, -у (у музиці)
 мелоти́пія, -ї, *ор.* -єю
 Ме́льбу́рн, -а
 мельдоме́тр, -а
 мельхіо́р, -у
 мембра́на, -и
 мембра́нно-кла́панний
 мембра́нно-пружи́нний
 Ме́мель, -я, *ор.* -ем
 ме́мельський
 мемора́ндум, -у
 меморіа́л, -у
 меморіа́льно-о́рдерний
 мемуа́ри, -ів
 Ме́мфіс, -а (в США)
 мена́жер, -а
 менгі́р, -а
 менделе́вій, -ю, *ор.* -єм
 менделі́зм, -у
 ме́неджер, -а
 мене́джері́зм, -у
 мене́стрель, -я, *ор.* -ем
 ме́нзульний
 менінгі́т, -у
 мені́ск, -а
 меноні́т, -а, *мн.* -и, -ів
 мене́струа́льний
 менто́л, -у
 ме́нторський
 менуе́т, -у
 меншові́зм, -у
 меншови́цький
 меню́, *невідм., с.*
 ме́ргели́стий
 мергелюва́ти, -іюю, -іюєш
 мергеля́стий
 ме́ргель, -ю, *ор.* -ем
 мере́жа, -ї, *ор.* -ею
 мере́жати, -аю, -аєш
 мере́жити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -єж
 мерзлото́зна́вство, -а
 ме́рзнути, -ну, -неш
 ме́рзти, -зну, -знеш
 меридіа́н, -а
 мерино́с, -а (вівця) і -у (вовна)
 меристе́ма, -и

меристема́тичний
 меркантилі́зм, -у
 мерканти́льний
 меркапа́н, -у, *мн.* -и, -ів
 мерку́ріальний
 Мерку́рій, -я, *ор.* -єм (планета)
 мерку́рій, -ю, *ор.* -єм (ртуть)
 мерла́н, -а
 мерокри́новий
 меро́н, -у
 меростома́т, -а, *мн.* -и, -ів
 мерсерізо́ваний
 мерсерізува́ти, -ую, -уєш, *не-
док. і док.*
 Ме́ртве мо́ре
 мертвона́роджений
 ме́ртель, -ю, *ор.* -ем
 ме́рти, мру, мреш, мремо́, мрете́
 месіа́ні́зм, -у
 месіа́нський
 месі́я, -ї, *ор.* -єю, *ч.*
 месмері́зм, -у
 месмері́чний
 ме́сницький
 месоні́т, -у
 Месопота́мія, -ї, *ор.* -єю
 месопота́мський
 Мессі́на, -и
 мессі́нський
 ме́сті, мету́, мете́ш, метемо́, ме-
 тетé; *мін.* мів, мелá
 ме́сур, -а
 метаба́зис, -у
 метабіо́з, -у
 метабісу́льфіт, -у
 метабо́лізм, -у
 метабо́літ, -у, *мн.* -и, -ів
 метабо́лічний
 метаборáт, -у
 метагала́ктика, -и, *д.-м.* -ці
 метагенéз, -у
 метакіне́з, -у
 метаксило́л, -у
 мета́л, -у
 метале́во-те́мний
 металі́д, -у
 металізо́ваний
 металізува́ти, -ую, -уєш, *недок.
і док.*

- металінгвістика, -и, *д.-м.* -ці
 металовіробни, -ів
 металовідходи, -ів
 металовмісний
 металовбз, -а
 металогенія, -ї, *ор.* -єю
 металогіка, -и, *д.-м.* -ці
 металографічний
 металографія, -ї, *ор.* -єю
 металозна́вство, -а
 металоізо́л, -у
 металбід, -у, *мн.* -и, -ів
 металокера́міка, -и, *д.-м.* -ці
 металокерамі́чний
 металокомбіна́т, -у
 металоко́нструкція, -ї, *ор.* -єю
 металоло́м, -у
 металомагні́тний
 метало́метричний
 металообро́бка, -и, *д.-м.* -ці
 металообро́бний
 металооп́тика, -и, *д.-м.* -ці
 металооргані́чний
 метало́плавильний
 метало́пла́ст, -у
 метало́пластма́са, -и
 метало́поді́бний
 метало́покриття́, *р. мн.* -иттів
і рідше -ить
 метало́проду́кція, -ї, *ор.* -єю
 метало́прока́тний
 метало́промисло́вий
 металоріза́льний
 металорі́зний
 металоте́рмія, -ї, *ор.* -єю
 металотка́цький
 металотро́пізм, -у
 металофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
 металофо́н, -а
 металохімі́чний
 металохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 металоце́мент, -у
 металургі́йний
 металур́гія, -ї, *ор.* -єю
 мета́льний
 мета́мерія, -ї, *ор.* -єю
 мета́мова, -и
 метаморфі́чний
 метаморфо́гений
 мета́н, -у
 мета́н-аналіза́тор, -а
 метано́л, -у
 мета́нт, -а, *мн.* -и, -ів
 метанта́нк, -а *і* метанте́нк
 метапла́зія, -ї, *ор.* -єю
 метапла́зма, -и
 метасекво́йя, -її, *ор.* -їєю
 метасоматі́зм, -у
 метасоматі́чний
 метасомато́з, -у
 метасполу́ка, -и, *д.-м.* -ці
 метаста́більний
 метаста́з, -у
 метастаті́чний
 метате́за, -и
 метате́орія, -ї, *ор.* -єю
 мета́ти, мета́ю, мета́еш *і* мечу́
 мечеш
 метатрансла́тор, -а
 метатро́бний
 метафа́за, -и
 метафі́зика, -и, *д.-м.* -ці
 метафізі́чний
 метафо́нія, -ї, *ор.* -єю
 метафориза́ція, -ї, *ор.* -єю
 метафоризува́ти, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
 метафорі́чний
 метафо́с, -у
 метафра́за, -и
 метахро́маті́чний
 метацейне́рит, -у
 метаце́нтр, -а
 метацентри́чний
 метге́могло́бін, -у
 мете́мпсихоз, -у
 метеоаеробулете́нь, -я, *ор.* -ем
 метеозве́днення, *р. мн.* -ень
 метеорадіотеле́скоп, -а
 метеораке́та, -и
 метеорі́зм, -у
 метеорогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 метеороло́гічний
 метеороло́гія, -ї, *ор.* -єю
 метеосіно́птічний
 метеослужба, -и
 метеоста́нція, -ї, *ор.* -єю
 метилакрила́т, -у

метиламін, -у
 метилбензол, -у
 метилвіолет, -у
 метиленхлорид, -у (рідина)
 метилметакрилат, -у
 метилхлорид, -у (газ)
 метилцелюлоза, -и
 метіонін, -у
 метласька плітка
 метлюг, -а́
 метод, -у
 методизм, -у
 методологічний
 метол, -у
 метонімія, -ї, ор. -єю
 метоп, -а
 метр, -а, м
 метраж, -у́, ор. -ём
 метр-ампер, -а, р. мн. -ёрів і
 -ёр, м·А
 метранпаж, -а, ор. -ем
 метр-градус, -а
 метрдетель, -я, ор. -ем
 метрит, -у
 метричний
 метр-кельвін, -а, м·К
 метрб, невідм., с.
 метробудування
 метроендометрит, -у
 метрологічний
 метрологія, -ї, ор. -єю
 метроном, -а
 метрополітен, -у
 метрополія, -ї, ор. -єю
 мефістофельський
 механізаторський
 механізатор-тваринник, механі-
 затора-тваринника
 механізація, -ї, ор. -єю
 механізм, -у
 механізований
 механізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 механіко-математичний
 механіко-технологічний
 механістичний
 механіцизм, -у
 механогідравлічний
 механоламаркізм, -у

механорецептор, -а, мн. -и, -ів
 механотерапевтичний
 механотрон, -а
 механохімія, -ї, ор. -єю
 механохорія, -ї, ор. -єю
 Мехіко, невідм. (місто, штат)
 меценатський
 меццо-піано, невідм., с.
 меццо-сопрано, невідм., с. (го-
 лос) і ж. (співачка)
 меццо-тінто, невідм., с.
 меццо-форте, невідм., с.
 меч, -а́, ор. -ём
 мечеть, -ї, ор. -ттю, р. мн.
 -тей
 мечоніс, -носа
 мечоносець, -сця, ор. -сцем
 мечохвіст, -воста
 меч-риба, -и
 мешканець, -нця, ор. -нцем
 мешеряк, -а́, мн. -ї, -ів
 мешеряцький
 ми, нас, нам, нами, нас
 мигдалевий
 мигдалеподібний
 мигдаль, -ю, ор. -ем
 мийно-рибообробний
 мийно-сушільний
 Миколаїв, -а́ева
 миколаївець, -вця, ор. -вцем
 миколаївський
 мильість, -лості, ор. -лістю
 миловаріння
 миловарня, -ї, ор. -єю, р. мн.
 -рень
 милозвучний
 милонафт, -у
 милоподібний
 мійля, -ї, ор. -єю
 мильно-лужний
 мимовільний
 мимовболі, присл.
 минтай, -я, ор. -ём
 минь, -я́, ор. -ём
 мир, -у, м. -у́ і -і
 миролюбний
 миропорушник, -а
 мирт, -а
 мис, -у

міслення
 мислівець, -вця, *ор.* -вцем
 мислівсько-скотарський
 мислімий
 мислитель, -я, *ор.* -ем
 мистецтвознавство, -а
 мистецтвознавчий
 мистецький
 міти, мію, міеш
 Мійтний і економічний союз
 Центральної Африки,
 ЮДЕАК
 митниця, -і, *ор.* -ею
 митрополіт, -а
 митрополія, -ї, *ор.* -ею
 миттєвий і миттєвий
 мить, -і, *ор.* -ттю, *р.* *мн.*
 -тей
 мишій, -ю, *ор.* -єм
 мишоподібний
 миш'як, -у́
 миш'яково-олов'яний
 міаз, -у, *мн.* -и, -ів
 міазматичний
 міазми, -азм
 міальгія, -ї, *ор.* -ею
 міаргірит, -у
 міаскіт, -у
 міастенія, -ї, *ор.* -ею
 мігматит, -у
 мігрант, -а
 мігрєневий
 мігрєнь, -і, *ор.* -нню
 мідеорганічний
 мідеплавильний
 мідієць, -ійця, *ор.* -ійцем. *мн.*
 -ійці, -ійців
 Мідія, -ї, *ор.* -ею (стародавня
 держава)
 мідно-азбестовий
 мідно-аміаковий
 мідно-аміачний
 мідно-вісмутний
 мідно-кадмієвий
 мідноколчеданний
 мідноколчеданний
 мідноливарний
 мідно-нікелевий
 міднопрокатний

міднорудний
 мідно-сірчанний
 мідно-цинковий
 мідно-червоний
 Мідуей, -ю, *ор.* -єм
 мідь, -і, *ор.* -ддю
 мієлін, -у
 мієліт, -у
 мієлографія, -ї, *ор.* -ею
 мієлоцит, -а
 Міжамериканський банк розви-
 ту, МБР
 міжарабський
 міжатомний
 міжбригадний
 міжбрів'я, *р. мн.* -їв
 міжвєнний
 міжвидовий
 Міжвідомча комісія при Держ-
 плані СРСР, МВК
 Міжвідомча науково-технічна
 рада, МНТР
 міжвузля, *р. мн.* -ів
 міжгалузєвий
 міжгір'я, *р. мн.* -їв
 міжгосподарський
 міждержавний
 міжзаводський
 міжзональний
 міжзоряний
 між іншим
 міжклітинний
 міжклітинник, -а, *мн.* -и, -ів
 міжколгоспбуд, -у
 міжколгоспний
 міжконтинентальний
 міжкрайовий
 міжкристалітний
 міжльодовиковий
 міжміський
 міжмівний
 міжнавігаційний
 Міжнародна авіаційна федера-
 ція, ФАІ
 Міжнародна автомобільна фе-
 дерація, ФІА
 Міжнародна асоціація виклада-
 чів російської мови і літерату-
 ри, МАВРМЛ

Міжнародна асоціація геодезії,
МАГ
Міжнародна асоціація гідравлічних досліджень, МАГД
Міжнародна асоціація гідрогеологів, МАГ
Міжнародна асоціація гідрологічних наук, МАГН
Міжнародна асоціація економістів сільського господарства, МАЕСГ
Міжнародна асоціація економічних наук, МЕА
Міжнародна асоціація залізничних конгресів, МАЗК
Міжнародна асоціація літературних критиків, МАЛК
Міжнародна асоціація любительського боксу, АІБА
Міжнародна асоціація метеорології і фізики атмосфери, МАМФА
Міжнародна асоціація морського радіозв'язку, МАМР
Міжнародна асоціація наукового кіно, МАНК
Міжнародна асоціація політичних наук, МАПН
Міжнародна асоціація розвитку, МАР
Міжнародна асоціація соціального забезпечення, МАСЗ
Міжнародна асоціація спортивної преси, АІПС
Міжнародна асоціація університетів, МАУ
Міжнародна асоціація фізичних наук про океан, МАФНО
Міжнародна асоціація юристів-демократів, МАЮД
Міжнародна біологічна програма, МБП
Міжнародна геодезична асоціація, МГА
Міжнародна демократична федерація жінок, МДФЖ
Міжнародна електротехнічна комісія, МЕК
Міжнародна картографічна асо-

ціація, МКА
Міжнародна китобійна комісія, МКК
Міжнародна класифікація винаходів, МКВ
Міжнародна класифікація хвороб, МКХ
Міжнародна комісія по іригації та дренажу, МКІД
Міжнародна комісія по освітленню, МКО
Міжнародна комісія по полярній метеорології, МКПМ
Міжнародна комісія по радіологічних одиницях і вимірах, МКРО
Міжнародна комісія по радіологічному захисту, МКРЗ
Міжнародна конвенція про перевезення вантажів залізницями, МВК
Міжнародна конвенція про перевезення пасажирів і багажу залізницями, МПК
Міжнародна конфедерація вільних профспілок, МКВП
Міжнародна конфедерація по студентському туризму, МКСТ
міжнародна Ленінська премія «За зміцнення миру між народами»
Міжнародна ліжна федерація, ФІС
Міжнародна ліга хокею на льоду, ЛІХТ
Міжнародна любительська легкоатлетична федерація, ІААФ
Міжнародна любительська федерація баскетболу, ФІБА
Міжнародна любительська федерація боротьби, ФІЛА
Міжнародна любительська федерація велосипедного спорту, ФІАК
Міжнародна любительська федерація плавання, ФІНА

Міжнародна мінералогічна асоціація, ММА
Міжнародна молочна федерація, ММФ
Міжнародна морська консультативна організація, ІМКО
Міжнародна мотоциклетна федерація, ФІМ
Міжнародна музична рада, ММР
Міжнародна науково-технічна організація планетного спорту, ОСТІВ
Міжнародна організація допомоги борцям революції, МОДР, -у
Міжнародна організація журналістів, МОЖ, -у
Міжнародна організація законодавчої метрології, МОЗМ, -у
Міжнародна організація кримінальної поліції, ІНТЕРПОЛ, -у, Інтерпол
Міжнародна організація підприємців, МОП, -у
Міжнародна організація по стандартизації, МОС
Міжнародна організація праці, МОП, -у
Міжнародна організація радіомовлення і телебачення, ОІРТ
Міжнародна організація цивільної авіації, ІКАО
Міжнародна палата по судноплавству, МПС
Міжнародна патентна класифікація, МПК
Міжнародна рада архівів, МРА
Міжнародна рада жінок, МРЖ
Міжнародна рада наукових союзів, МРНС.
Міжнародна рада по дослідженню моря, МРДМ
Міжнародна рада професійних і виробничих спілок, Міжпрофрада, -и
Міжнародна рада фізичного ви-

ховання і спорту, СІЕПС
Міжнародна служба широті, МСШ
Міжнародна соціологічна асоціація, МСА
Міжнародна спілка архітекторів, МСА
Міжнародна спілка велосипедистів, УСІ
Міжнародна спілка ковзанярів, ІСУ
Міжнародна спілка молодих соціалістів, МСМС
Міжнародна спілка парусного спорту, ІЯРУ
Міжнародна спілка соціалістичної молоді, МССМ
Міжнародна спілка стрілецького спорту, УІТ
Міжнародна спілка студентів, МСС
Міжнародна спілка сучасного п'ятиборства і біатлону, УІПМБ
Міжнародна спортивна федерація, МСФ
Міжнародна торговельна (торгова) палата, МТП
Міжнародна федерація акторів, МФА
Міжнародна федерація альпінізму, УІАА
Міжнародна федерація асоціацій лінійних пілотів, МФАЛП
Міжнародна федерація асоціацій студентів-медиків, МФАСМ
Міжнародна федерація астронавтики, МФА
Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій, ІФЛІА
Міжнародна федерація борців Опору, ФІР
Міжнародна федерація важкої атлетики та фізичної культури, ІВФ
Міжнародна федерація веслування, ФІСА
Міжнародна федерація волейболу, ФІВБ

Міжнародна федерація вчителів середньої школи, ФІПЕЗО
Міжнародна федерація гандболу, ІГФ
Міжнародна федерація гімнастики, ФІЖ
Міжнародна федерація гірників, МФГ
Міжнародна федерація дзюдо, МІД
Міжнародна федерація журналістів, МФЖ
Міжнародна федерація каное, ІКФ
Міжнародна федерація кінного спорту, ФЕІ
Міжнародна федерація кіноархівів, ФІАФ
Міжнародна федерація лаун-тєнісу, ІЛТФ
Міжнародна федерація ліжного спорту, ФІС
Міжнародна федерація металістів, МФМ
Міжнародна федерація настільного тєнісу, ІТТФ
Міжнародна федерація по астро-навітиці, МФА
Міжнародна федерація профспілок працівників освіти, МФППО
Міжнародна федерація сáнного спорту, ФІЛ
Міжнародна федерація спортивної акробатики, МФСА
Міжнародна федерація спортивної медицини, ФІМС
Міжнародна федерація стрільби з лука, ФІТА
Міжнародна федерація судно-власників, МФС
Міжнародна федерація транспортників, МФТ
Міжнародна федерація університєтського спорту, ФІСУ
Міжнародна федерація фехтування, ФІЕ
Міжнародна федерація фут-

больних асоціацій (футболу), ФІФА
Міжнародна федерація хокею, ФІХ
Міжнародна федерація хокею з м'ячєм
Міжнародна федерація художньої фотографії, ФІАП
Міжнародна федерація шашок, ФМЖД
Міжнародна фінансова корпорація, МФК
Міжнародна фонетична асоціація, МФА
Міжнародна шахова федерація, ФІДЕ
Міжнародна шляхова федерація, МШФ
Міжнародне агєнтство по атомній енергії, МАГАТЕ
Міжнародне бюро законодавчої метрології, МБЗМ
Міжнародне бюро мір і ваги
Міжнародне бюро по виноградарству і виноробству, МБВВ
Міжнародне бюро праці, МБП
Міжнародне бюро часу, МБЧ
Міжнародне енергєтичне агєнтство, МЕА
Міжнародне об'єднання профспілок трудящих транспорту, портів та рибного промислу, МОПТ
Міжнародне об'єднання революційних письменників, МОРП, -у
Міжнародне соціалістичне бюро, МСБ
Міжнародне товариство ґрунтознавців, МТГ
Міжнародне товариство робітників, МТР
Міжнародне товариство хірургів, МТХ
Міжнародний астрономічний союз, МАС
Міжнародний банк економічного співробітництва, МБЕС

Міжнародний банк реконструкції і розвитку, МБРР
Міжнародний валютний фонд, МВФ
Міжнародний військовий трибунал, МВТ
Міжнародний водно-моторний союз, УІМ
Міжнародний газований союз, МГС
Міжнародний географічний союз, МГС
Міжнародний геодезичний і геофізичний союз, МГГС
Міжнародний геологічний конгрес, МГК
Міжнародний геофізичний рік, МГР
Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації
Міжнародний день музеїв
Міжнародний день захисту дітей
Міжнародний день кооперації
Міжнародний день Організації Об'єднаних Націй
Міжнародний день солідарності журналістів
Міжнародний день солідарності молоді
Міжнародний день студентів
Міжнародний день театру
Міжнародний жіночий день 8 Березня
Міжнародний інвестиційний банк, МІБ
Міжнародний інститут преси, МІП
Міжнародний комітет за європейську безпеку і співробітництво
Міжнародний комітет законодавчої метрології, МКЗМ
Міжнародний комітет залізничного транспорту, МКЗТ
Міжнародний комітет мір і ваги, МКМВ

Міжнародний комітет морського радіозв'язку, МКМР
Міжнародний комітет славістів, МКС
Міжнародний консультативний комітет радіозв'язку, МККР
Міжнародний консультативний комітет телеграфії, МККТ
Міжнародний консультативний комітет телефонії, МККФ
Міжнародний кооперативний альянс, МКА
Міжнародний кооперативний банк, МКБ
Міжнародний кристалографічний союз, МКС
Міжнародний математичний союз, ММС
Міжнародний морський комітет, ММК
Міжнародний нафтовий консорціум, МНК
Міжнародний олімпійський комітет, Олімпійський комітет, МОК, -у
Міжнародний патентний інститут, МПІ
Міжнародний полярний рік, МПР
Міжнародний рік дитини
Міжнародний рік жінки, МРЖ
Міжнародний рік книги, МРК
Міжнародний рік спокійного Сонця, МРСС
Міжнародний секретаріат профспілок, МСП
Міжнародний союз біологічних наук, МСБН
Міжнародний союз геологічних наук, МСГН
Міжнародний союз електрозв'язку, МСЕ
Міжнародний союз залізниць, МСЗ
Міжнародний союз охорони природи і природних ресурсів, МСОП
Міжнародний союз по автомобільному транспорту, МСАТ

Міжнародний союз технічних кінематографічних асоціацій, УНІАТЕК

Міжнародний суд Організації Об'єднаних Націй, МС ООН

Міжнародний центр науково-технічної інформації, МЦНТИ

Міжнародний Червоний Хрест, МЧХ

Міжнародний юнацький день, МЮД

міжнародно-правовий

міжнаціональний

міжобласний

міжокружний

міжплодень, -дня, *ор.* -днем

Міжпарламентський союз, МС

міжпланетний

міжплемінний

міжповерховий

міжпородний і міжпорідний

Міжпрофспілковий національний рух, МНР (Аргентина)

міжрадгоспний

міжрайонний

міжрейковий

міжреспубліканський

міжродовий

міжряддя, *р. мн.* -ядь

міжсесійний

міжсистемний

міжсортовий

міжсоюзний

міжспілковий

міжстадіальний

міжсудинний

між тим

Міжурядова морська консултантативна організація, ІМКО

Міжурядова океанографічна комісія, МОК, -у

міжусобиця, -і, *ор.* -єю

міжхребетний

міжщелеповий

міжщелеповий

між'ядерний

між'ярусний

мізансцена, -и

мізантропія, -ї, *ор.* -єю

міздріти, -рію, -ріш, -римб, -ритэ

міздря, -і, *ор.* -єю

мізинець, -нця, *ор.* -нцем

мій, могó, мо́ему, мо́ім, мо́ему (мо́ім); *ж.* моя, моє́ї, мо́їй, мо́єю, мо́їй; *с.* моє́, могó; *мн.* мо́ї, мо́їх

мікадо, *невідм., ч.*

міканіт, -у

мікóз, -у

мікологічний

мікологія, -ї, *ор.* -єю

мікоплазма, -и, *мн.* -áзми, -áзм

мікоріза, -и

мікотрофний

мікроавтóбус, -а

мікроампér, -а, *р. мн.* -éрів і -éр, мкА

мікроаналіз, -у

мікроаналітичний

мікрóб, -а

мікробарóграф, -а

мікробіологічний

мікробіологія, -ї, *ор.* -єю

мікрóбус, -а

мікровога́, -й, *д.-м.* -зі

мікрóват, -а, *р. мн.* -áтів і -áт, мкВт

мікрóвóльт, -а, *р. мн.* -óльтів і -óльт, мкВ

мікрогальванічний

мікрóєнрі, *невідм., ч.*, мкГ

мікрóгеометрія, -ї, *ор.* -єю

мікрóграм, -а, *р. мн.* -ів, мкг

мікрóдін, -а (радіоприймач)

мікрóдіна, -и, мкдн (одиниця виміру)

мікрóдóбриво, -а

мікрóеволóція, -ї, *ор.* -єю

мікрóеконо́міка, -и, *д.-м.* -ці

мікрóелектрóд, -а

мікрóелектрóдвигу́н, -á

мікрóелектрóні́ка, -и, *д.-м.* -ці

мікрóелеме́нт, -а, *мн.* -и, -ів

мікрó-ЕОМ, *невідм., ж.*

мікрóзвáрювання

мікроземлетрус, -у

мікроіндикатор, -а
 мікроінтерферометр, -а
 мікрокапсула, -и
 мікрокапсуляція, -ї, *ор.* -єю
 мікрокаротаж, -у, *ор.* -ем
 мікрокельвін, -а, мкК
 мікрокефалія, -ї, *ор.* -єю і мікро-
 цефалія
 мікрокінематографія, -ї, *ор.* -єю
 мікроклімат, -у
 мікрокніжка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -жок
 мікрокок, -а, *мн.* -и, -ів
 мікрокоманда, -и
 мікрокосм, -у
 мікрокосмос, -у
 мікрокристалічний
 мікрокристалоскопія, -ї, *ор.* -єю
 мікрокулон, -а, мкКл
 мікролампа, -и
 мікроліт, -а
 мікролітичний
 мікролітр, -а, мкл
 мікролітражний
 мікробм, -а
 мікрomanipулятор, -а
 мікроманометр, -а
 мікромашина, -и
 мікрометеорит, -а
 мікрометр, -а, мкм
 мікрометричний
 мікрометрія, -ї, *ор.* -єю
 мікроміліметр, -а
 мікромініатюризація, -ї, *ор.* -єю
 мікромір, -а
 мікромодуль, -я, *ор.* -ем
 мікромоль, -я, *ор.* -ем, мкмоль
 мікрон, -а, мк
 мікронапру́га, -и, *д.-м.* -зі
 мікронезієць, -ійця, *ор.* -ійцем,
мн. -ійці, -ійців
 мікронезійський
 Мікронезія, -ї, *ор.* -єю
 мікронівелір, -а
 мікроньютон, -а, мкН
 мікрооб'єкт, -а
 мікробм, -а, мкОм
 мікробм-метр, -а, мкОм·м
 мікрооперація, -ї, *ор.* -єю

мікроорганізм, -у
 мікропалеонтологія, -ї, *ор.* -єю
 мікропоскаль, -я, *ор.* -ем, мкПа
 мікропіле, *невідм., с.*
 мікропористий
 мікропорит, -у
 мікропрогра́мний
 мікропрограмування
 мікропроцес, -у
 мікрорадіан, -а, мкрад
 мікрорадіоприймач, -а, *ор.* -ем
 мікрорайон, -у
 мікрорайонування
 мікроракетний
 мікрорельєф, -у
 мікрорентген, -а, *р. мн.* -ів, мкР
 мікросвіт, -у
 мікросейсмічний
 мікросекунда, -и, мкс
 мікросередовище, -а
 мікросінтез, -у
 мікросистема, -и
 мікросіменс, -а, мкСм
 мікроскайнер, -а
 мікроскопічний
 мікрособа, -и, *мн.* -обми, -обм
 мікросоціологія, -ї, *ор.* -єю
 мікрособа, -и, *мн.* -обри, -обр
 мікроспорогенез, -у
 мікроструктура, -и
 мікросхема, -и
 мікротвердість, -дості, *ор.* -дістю
 мікротвердомір, -а
 мікротелефон, -у
 мікротерезій, -ів
 мікротесла, -и, *р. мн.* -есл,
 мкТ
 мікротіпія, -ї, *ор.* -єю
 мікротільце́, -тільця, *р. мн.* -ті-
 лець
 мікротом, -а
 мікротравма, -и
 мікротрон, -а
 мікрофаг, -а, *мн.* -и, -ів
 мікрофарада, -и, мкФ
 мікрофауна, -и
 мікрофіл, -а, *мн.* -и, -ів
 мікрофільм, -у
 мікрофільмування

мінераграфія, -ї, *ор.* -єю
 мінерал, -у
 мінералізація, -ї, *ор.* -єю
 мінералізований
 мінералізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

мінераліт, -у
 мінераловоз, -а
 мінералог, -а
 мінералогічний
 мінералогія, -ї, *ор.* -єю
 мінерало-петрографічний
 мінералографія, -ї, *ор.* -єю
 мінералометалокераміка, -и,
д.-м. -ці

мінералоутворення
 мінерально-масляний
 мінерально-сировинний
 мінея, -ї, *ор.* -єю
 мініатюра, -и
 мініатюрний
 мініатюр-полігон, -у
 міній, -ю, *ор.* -єм
 мінімалізм, -у
 мінімалістський
 мінімально-фазовий
 мініметр, -а
 міні-модель, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей

міні-платформа, -и
 міні-рояль, -я, *ор.* -єм
 міні-стадіон, -у

Міністерство авіаційної промис-
 ловості СРСР, Мінавіапром
 (-у) СРСР

Міністерство автомобільного і сі-
 льськогосподарського маши-
 нобудування СРСР, Мінавто-
 сільмаш (-у) СРСР

Міністерство автомобільного
 транспорту УРСР, Мінавто-
 транс (-у) УРСР

Міністерство атомної енергє-
 тики СРСР, Міненергоатом
 (-у) СРСР

Міністерство будівельного, шля-
 хового і комунального маши-
 нобудування СРСР, Мінбуд-
 шляхмаш (-у) СРСР

Міністерство будівництва в пів-
 денних районах СРСР

Міністерство будівництва в пів-
 нічних і західних районах
 СРСР

Міністерство будівництва в ра-
 йонах Далєкого Сходу і За-
 байкалля СРСР, Мінсхідбд
 (-у) СРСР

Міністерство будівництва в ра-
 йонах Уралу й Західного Си-
 біру СРСР

Міністерство будівництва в
 східних районах СРСР

Міністерство будівництва й
 експлуатації автомобільних
 шляхів УРСР, Міншляхбд
 (-у) УРСР

Міністерство будівництва під-
 приємств нафтової і газової
 промисловості СРСР, Мін-
 нафтогазбд (-у) СРСР

Міністерство будівництва УРСР,
 Мінбд (-у) УРСР

Міністерство важкого енергетич-
 ного і транспортного машино-
 будування СРСР, Мінважмаш
 (-у) СРСР

Міністерство верстатобудівної
 та інструментальної промис-
 ловості СРСР, Мінверстат-
 пром (-у) СРСР

Міністерство вищої і середньої
 спеціальної освіти УРСР, Мін-
 вуз (-у) УРСР

Міністерство внутрішніх справ
 СРСР (УРСР), МВС СРСР
 (УРСР)

Міністерство вугільної промис-
 ловості СРСР, Мінвугле-
 пром (-у) СРСР

Міністерство газової промисло-
 вості СРСР, Мінгазпром
 (-у) СРСР

Міністерство геології СРСР,
 Мінгео СРСР

Міністерство електронної про-
 мисловості СРСР, Мінелек-
 тронпром (-у) СРСР

- Міністерство електротехнічної промисловості СРСР, Мінелектротехпром (-y) СРСР
- Міністерство енергетики і електрифікації СРСР (УРСР), Міненерго СРСР (УРСР)
- Міністерство житлово-комунального господарства УРСР, Мінжитлокомунгосп (-y) УРСР
- Міністерство загального машинобудування СРСР, Мінзагмаш (-y) СРСР
- Міністерство закордонних справ СРСР (УРСР), МЗС СРСР (УРСР)
- Міністерство зв'язку СРСР (УРСР), Мінзв'язку СРСР (УРСР)
- Міністерство зовнішніх економічних зв'язків СРСР
- Міністерство кольорової металургії СРСР, Мінкольормет (-y) СРСР
- Міністерство культури СРСР (УРСР), Мінкультури СРСР (УРСР)
- Міністерство легкої промисловості СРСР (УРСР), Мінлегпром (-y) СРСР (УРСР)
- Міністерство лісового господарства УРСР, Мінлісгосп (-y) УРСР
- Міністерство лісової, целюлозно-паперової і деревообробної промисловості СРСР (УРСР), Мінліспром (-y) СРСР (УРСР)
- Міністерство машинобудування СРСР, Мінмаш (-y) СРСР
- Міністерство медичної і мікробіологічної промисловості СРСР, Мінмедбіопром (-y) СРСР
- Міністерство меліорації і водного господарства СРСР (УРСР), Мінводгосп (-y) СРСР (УРСР)
- Міністерство місцевої промисловості УРСР, Мінмісцевпром (-y) УРСР
- Міністерство монтажних і спеціальних будівельних робіт СРСР (УРСР), Мінмонтажспецбуд (-y) СРСР (УРСР)
- Міністерство морського флоту СРСР, Мінморфлот (-y) СРСР
- Міністерство нафтової промисловості СРСР, Міннафтопром (-y) СРСР
- Міністерство народної освіти УРСР, Міносвіти УРСР
- Міністерство нафтопереробної і нафтохімічної промисловості СРСР (УРСР), Міннафтохіпром (-y) СРСР (УРСР)
- Міністерство оборони СРСР, Міноборони СРСР
- Міністерство оборонної промисловості СРСР, Міноборонпром (-y) СРСР
- Міністерство охорони здоров'я СРСР (УРСР), МОЗ СРСР (УРСР)
- Міністерство побутового обслуговування населення УРСР, Мінпобут (-y) УРСР
- Міністерство по виробництву мінеральних добрив СРСР, Міндобрив СРСР
- Міністерство приладобудування, засобів автоматизації і систем управління СРСР, Мінприлад (y) СРСР
- Міністерство промисловості будівельних матеріалів СРСР (УРСР), Мінбудматеріалів СРСР (УРСР)
- Міністерство промисловості засобів зв'язку СРСР, Мінпромзв'язку СРСР
- Міністерство радіопромисловості СРСР, Мінрадіопром (-y) СРСР
- Міністерство рибного госпо-

- дарства СРСР, Мінрибгосп (-у) СРСР
 Міністерство середнього машинобудування СРСР, Мінсередмаш (-у) СРСР
 Міністерство соціального забезпечення УРСР, Мінсоцзабес (-у) УРСР
 Міністерство суднобудівної промисловості СРСР, Мінсуднопрóm (-у) СРСР
 Міністерство торгівлі СРСР (УРСР), Мінторг (-у) СРСР (УРСР)
 Міністерство транспортного будівництва СРСР, Мінтрансбúд (-у) СРСР
 Міністерство фінансів СРСР (УРСР), Мінфін (-у) СРСР (УРСР)
 Міністерство хімічного і нафтового машинобудування СРСР, Мінхіммаш (-у) СРСР
 Міністерство хімічної промисловості СРСР, Мінхімпрóm (-у) СРСР
 Міністерство хлібопродуктів СРСР (УРСР)
 Міністерство цивільної авіації СРСР, МЦА СРСР
 Міністерство чорної металургії СРСР, Мінчормёт (-у) СРСР
 Міністерство шляхів СРСР, Міншляхів СРСР
 Міністерство юстиції СРСР (УРСР), Мінюст (-у) СРСР (УРСР)
 міністерський
 міністр-президент, міністра-президента
 міністр-резидент, міністра-резидента
 мінітмен, -а, *мн.* -и, -ів
 міні-фактор, -а
 міні-фотоапарат, -а
 міні-футбол, -у
 мінливість, -вості, *ор.* -вістю
 Міннесота, -и
 мінно-артилерійський
- міннозагороджувальний
 міннопідривний
 мінно-ядерний
 мінога, -и, *д.-м.* -зі
 міномёт, -а
 міноносець, -сця, *ор.* -сцем
 мінорат, -у
 мінотавр, -а
 міношукач, -а́, *ор.* -ём
 Мінськ, -а
 мінський
 мінувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 мінус, -а
 мінус-варіант, -а
 Мінусінськ, -а
 міну́скул, -а, *мн.* -и, -ів
 міну́та, -и (частина градуса)
 мінчанин, -а, *мн.* -анни, -ан
 міньйон, -а (рояль) і -у (шрифт; танець)
 міобла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 міогén, -у
 міоглобін, -у
 міограф, -а
 міозін, -у
 міозит, -у
 міокард, -а
 міокардіт, -у
 міокардій, -я, *ор.* -ем
 міокардіострофія, -ї, *ор.* -єю
 міологічний
 міоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 міопатія, -ї, *ор.* -єю
 міотом, -а
 міофібри́ла, -и, *мн.* -їли, -їл
 міоце́н, -у
 міоце́новий
 міра, -и, *р. мн.* мір
 міра́б, -а
 мірабелевий
 мірабель, -і, *ор.* -ллю
 мірабіліт, -у
 міра́ж, -у, *ор.* *-ем
 міра́кль, -ю, *ор.* -ем
 мірза, -ї, *р. мн.* мірз, *ч.*
 міріагра́м, -а, *р. мн.* -ів, *мрз*
 міріа́ди, -а́д
 міріамётр, -а, *мрм*

місіти, мішу́, місиш
 місіонерський
 місія, -ї, *ор.* -єю (але **Місія**
СРСР у...)
 місницький
 Міссісіпі, *невідм.*
 міссісіпський
 Міссурі, *невідм.*
 міссеурійський
 міст, моста́ і мосту, *м.* мосту́
і рідше мості
 міста-побратіми, міст-побраті-
 мів
 містерія-бу́ф, містерії-бу́ф
 містечко, -а, *р. мн.* -чок
 містити, мішу́, містиш
 містифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 містифікува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 містици́зм, -у
 містобудівний
 містобудівництво, -а
 містобудува́ння
 місто-геро́й, міста-геро́я
 місто-держа́ва, міста-держа́ви
 місто́к, -тка́
 місто-мільйоне́р, міста-мільйоне́-
 ра
 місто-республі́ка, міста-республі-
 ліки
 місто-супу́тник, міста-супу́тни-
 ка
 містра́ль, -ю, *ор.* -ем
 місце, -я, *р. мн.* місць
 місцезнаходження
 місцезроста́ння
 місце наро́дження
 місцеперебува́ння
 місцеполо́ження
 місцепробува́ння
 місце прожива́ння
 місяце́вий
 місяць, -я, *ор.* -ем (в астроно-
 мії супутник Землі — **Мі-**
сяць)
 місячник, -а
 міська Ра́да наро́дних депута́тів,
 міськра́да, -и
 міськба́нк, -у

міськвиконко́м, -у
 міський відді́л наро́дної осві́ти,
 міськвнó, *невідм., ч.*
 міськко́м, -у
 мітель, -ю, *ор.* -ем
 мітельшпі́ль, -ю, *ор.* -ем
 мітинг, -у, *м.* -у
 мітити, мічу, мітиш; *нак.* міть
 міткале́вий
 мітка́ль, -ю, *ор.* -ём
 міто́з, -у
 мітраї́зм, -у
 мітра́льєза, -и
 мітрон, -а
 мітчик, -а
 Мі́ус, -у
 міф, -а
 міфоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 міфотво́рчість, -чості, *ор.* -чістю
 міх, -а, *м.* -у́
 міце́ла, -и, *мн.* -éли, -éл
 міце́лій, -ю, *ор.* -ем
 міцеля́рний
 міць, мо́ці, *ор.* міццю
 Міча́ган, -у
 міча́ганський
 Мічу́рінськ, -а
 мічу́рінський
 міше́нь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 мішкота́ра, -и
 міща́нство, -а
 млість, мло́сті, *ор.* млістю
 мнемогра́ма, -и
 мнемоме́тр, -а
 мнемони́ка, -и, *д.-м.* -ці
 мнемоні́чний
 мнемоте́хніка, -и, *д.-м.* -ці
 многогра́нник, -а
 многоку́тник, -а
 многочле́н, -а
 мно́жений
 мно́ження
 мно́жинний
 мно́жити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
 мно́ж
 мно́жник, -а
 мобілізува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 мобі́ль, -я, *ор.* -ем

мѡва-посерѣдник, мѡви-посерѣд-ника

мѡвѡбито, *спол., частка*

моветѡн, -у

мѡвити, -влю, -виш, -влять; *нак.*
мов, *недок. і док.*

мѡвно-літературний

мовностилістичний

мѡвно-худѡжній, -я, -є

мовозна́вство, -а

мовозна́вчий

мовча́ти, -чу́, -чіш, -чимѡ, -читѣ,
-ча́ть

Могадішо, *невідм.*

мога́р, -у

могі́ла Неві́дѡмого солда́та

Моги́лів-Поді́льський, Моги-
лѣва-Поді́льського

моги́лів-поді́льський, -а, -є

Моги́льѡв, -а

моги́льѡвський

могі́кан, -а, *мн.* -и, -ів

могі́канин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н

могті́, мо́жу, мо́жеш, мо́жуть;
мин. міг, мо́гла

могу́тній, -я, -є

мода́льно-часовий

моделі́зм, -у

моделюва́ти, -ю́ю, -ю́єш

моде́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
-лей

моделю́в-констру́ктор, моделю́в-
ра-констру́ктора

моде́льно-кі́бернетичний

моде́льно-маке́тний

моделю́ваний

модерато́, *незм. і невідм., с.*

модерн, -у

модерн-балѣт, -у

модерніза́ція, -ї, *ор.* -єю

модерні́зм, -у

модернізу́ваний

модернізува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.

модильйѡн, -а

модифіка́ція, -ї, *ор.* -єю

модифіку́ваний

модифікува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.

модри́на, -и

моду́лѣметр, -а

модулюва́ти, -ю́ю, -ю́єш

модуля́ція, -ї, *ор.* -єю

мо́дуль, -я, *ор.* -ем

модулю́ваний

мо́дус, -у

мо́дус вівѣнді, мо́дусу вівѣнді

мозазавр, -а, *мн.* -и, -ів

мозаї́ка, -и, *д.-м.* -ці

мозаї́чний

Мозамбі́к, -а (місто) *і -у* (краї-
на)

Мозамбі́цька протѡка

Мѡзир, -я, *ор.* -ем

мѡзирський

мо́зок, -зку

мо́зочок, -чка

мокасі́ни, -ів

мо́кко, *невідм., с.*

мо́кнути, -ну, -неш

мокрѣць, -ю, *ор.* -ѣм

мо́кти, -кну, -кнеш

Мо́кша, -і, *ор.* -єю

мокса́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н

мокса́нський

мол, -у, *м.* -у́

молдаванѣска, -и, *д.-м.* -ці *і мол-*
довеня́ска

молдава́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н

Молда́вія, -ї, *ор.* -єю

**Молда́вська Радя́нська Соціа-
лістична Республі́ка**, Мол-
да́вська РСР, МолдРСР,
МРСР

**Молда́вське телеграфне аге́нт-
ство**, Аджѣнція телеграфі́ке

молдовеня́ске, АТЕМ, -у

молдовеня́ска, -и, *д.-м.* -ці *і мол-*
даванѣска

молекуля́рна вага́, *М, м. в.,*
мол. в.

молекуля́рно-дисперсний

молекуля́рно-синтетичний

молескі́н, -у

молі́тва, -и, *р. мн.* -то́в

молі́бда́т, -у

молі́бде́н, -у

молі́бдені́т, -у

молібденува́ння
 моліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 молодечненський
 Молодечно, -а
 молодіжно-демократичний
 молодіжно-комсомольський
 молодіжно-спортивний
 мблодість, -дості, *ор.* -дістю
 молодобухарець, -рця, *ор.* -рцем,
мн. -рці, -рців
 молодогвардієць, -ійця, *ор.* -ій-
 цем, *мн.* -ійці, -ійців
 молодогегельянство, -а
 молодограматичний
 молодолати́ш, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і,
 -ів
 молодописемний
 молодотурецький
 молодоту́рок, -рка, *мн.* -рки,
 -рків
 молодофінн, -а, *мн.* -и, -ів
 молодохві́нці, -ів
 молодечéх, -а, *мн.* -и, -ів
 мблодь, -і, *ор.* -ддю
 молoкáн, -у (рослина)
 молoкáнин, -а, *мн.* -áни, -áн
 молoкáнський
 молоковбз, -а
 молозго́нний
 молокомір, -а
 молокопереробний
 молокопостáвки, -вок
 молокоприймáльний
 молокопродукти, -ів
 молоті, мелю́, мёлеш, мёлють
 молотити, -очу́, -оти́ш
 молотобёзць, -бійця, *ор.* -бій-
 цем
 молотоподібний
 молот-ри́ба, -и
 молотьбá, -и
 мёлечáй, -ю́, *ор.* -ём
 молочáр, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і́, *д.*
 -я́м
 молочáрня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 Молочний Шлях
 молочно-білий
 молочно-білкóвий

молочно-блакитний
 молочно-восковий
 молочно-голубий
 молочнокислий
 молочноконсервний
 молочно-маслоробний
 молочно-м'ясний
 молочнопромисловий
 молочно-сірий
 молочно-скотарський
 молочностіглий
 молочно-тваринницький
 молочнотоварний
 молюва́ння
 молю́ск, -а, *мн.* -и, -ів
 молюскоподібний
 моля́р, -а, *мн.* -и, -ів
 мольбёрт, -а
 мольто́н, -у
 момéнт, -у
 Мона́ко, *невідм.*
 мона́кський
 монархі́зм, -у
 мона́рхія, -ї́, *ор.* -єю
 монасти́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і́, *д.*
 -я́м
 монаці́т, -у
 Монбáн, -у
 монго́л, -а, *мн.* -и, -ів
 Монго́лія, -ї́, *ор.* -єю
 монголозна́вство, -а
 монголої́д, -а, *мн.* -и, -ів
 монголоподібний
 монголо-татарський
 Монго́льська наро́дна а́рмія,
 МНА
 Монго́льська Наро́дна Респуб-
 ліка, МНР
 Монго́льська наро́дно-револю-
 ційна па́ртія, МНРП
 Монго́льська революційна спіл-
 ка мблoді, МРСМ
 Монго́льське телеграфне а́гэнт-
 ство, МОНЦАМЕ, Монцаме́
 монгольф'ёр, -а
 монегáски, -ів (жителі Монако)
 монель-метáл, -у
 монетоприйма́ч, -а́, *ор.* -ём
 монеторозмі́нник, -а

монізм, -у
 монітор, -а
 моноволокно́, -а́, р. мн. -о́кон
 моногенез, -у
 моногенети́чний
 моногенізм, -у
 моногібри́д, -а
 моногідрáт, -у
 моногра́ма, -и
 моноді́я, -і, ор. -єю
 монодра́ма, -и
 монобедр, -а
 монозвучáння
 моноі́мпульсний
 монокальці́фосфа́т, -у
 монокарпі́чний
 монокліна́ль, -і, ор. -ллю, р. мн. -лей
 моно́кль, -я, ор. -ем
 монокри́стал-прийма́ч, монокри-
 стала-прийма́ча
 монокуля́р, -а
 монокульту́ра, -и
 монолі́т, -у
 монологі́чний
 моно́м, -а
 монома́нія, -ї, ор. -єю
 мономе́р, -у, мн. -и, -ів
 монометале́вий
 монометалі́зм, -у
 монометилгідрáзн, -у
 мономінерáльний
 мономолекуля́рний
 мононуклеотид, -у, мн. -и, -ів
 моноплáн, -а
 монопо́дій, -я, ор. -ем
 монополіза́ція, -ї, ор. -єю
 монополі́зм, -у
 монополізований
 монополізува́ти, -у́ю, -у́єш, не-
 док. і док.
 монопо́лія, -ї, ор. -єю
 моноре́йка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -йок
 моноре́йковий
 моносахарид, -у, мн. -и, -ів
 моносемі́я, -ї, ор. -єю
 моноско́п, -а
 моноспе́рмія, -ї, ор. -єю

монотеї́зм, -у
 монотеїсти́чний
 монотемати́зм, -у
 монотип, -а
 моноті́пія, -ї, ор. -єю
 монотоні́зм, -у
 монотоні́й
 монофа́г, -а
 монофа́гія, -ї, ор. -єю
 монофелі́т, -а, мн. -и, -ів
 монофілі́я, -ї, ор. -єю
 монофо́бія, -ї, ор. -єю
 монофто́нг, -а
 монохо́рд, -а
 монохро́м, -а
 монохромати́чний
 монохро́мія, -ї, ор. -єю
 моноцентри́зм, -у
 моноци́кл, -у
 моноци́т, -а, мн. -и, -ів
 монпансье́, невідм., с.
 Монреáль, -я, ор. -ем
 монреáльський
 Монро́вія, -ї, ор. -єю
 монструо́зний
 монта́ж, -у́, ор. -ём
 монта́жник-бето́няр, монта́жни-
 ка-бето́няря
 монта́жник-скелелáз, монта́ж-
 ника-скелелáза
 монта́жно-будівельний
 монта́жно-випробо́ний
 монта́жно-експлуатаці́йний
 монта́жно-зварювальний
 монтанья́р, -а, мн. -и, -ів
 Монтевіде́о, невідм.
 Монте-Ка́рло, невідм.
 монтекри́сто, невідм., с.
 монтморилоні́т, -у
 Монтсерра́т, -у
 монтува́ти, -у́ю, -у́єш
 монуме́нт, -а
 монументалі́зм, -у
 монумента́льно-декоративний
 монцони́т, -у
 мопе́д, -а
 мор, -у
 Морáвія, -ї, ор. -єю
 морáвський

моралізація, -ї, *ор.* -єю
 мораліте, *невідм., с.*
 мораль, -і, *ор.* -ллю
 морально-вольовий
 морально-нестійкий
 морально-побутовий
 морально-політичний
 морально-правовий
 морально-психологічний
 морально стійкий
 морг, -а (*міра*)
 морг, -у, *м.* -зі і -у (*покійниця*)
 морганатичний шлюб
 морганізм, -у
 морганістський
 мордвін, -а, *мн.* -и, -ів
 Мордóвія, -ї, *ор.* -єю
 Мордóвська Автоно́мна Радя́н-
 ська Соціалістична Респу́блі-
 ка, Мордóвська АРСР, МАРСР
 морéлевий
 морéля, -і, *ор.* -лею, *р. мн.* -лей
 (*абрикос, вишня*)
 мо́ренний (від *моріти*)
 морéнний (від *морéна*)
 морепла́вання
 морепла́вство, -а
 моретру́с, -у
 морехі́дний
 морехо́дець, -хідця, *ор.* -хідцем
 морж, -а́, *ор.* -éм
 морже́вий
 мо́рзе, *невідм., с.*
 морзі́ст, -а
 морі́ля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 морі́ск, -а, *мн.* -и, -ів
 морі́стий
 морі́г, -рогú
 моркві́ний
 моркві́ник, -ú
 мормо́н, -а, *мн.* -и, -ів
 мормоні́зм, -у
 моро́жений
 моро́з, -у
 моро́зиво, -а
 морозі́н, -у
 морозити, -óжу, -óзиш; *нак.* -óзь
 морозобі́йний
 морозобі́на, -и

мо́рок, -у, *м.* -ці і -у
 Моро́ні, *невідм.*
 морс, -у
 морський
 мо́рфій, -ю, *ор.* -éм
 морфі́н, -у
 морфіні́зм, -у
 морфогенéз, -у
 морфогенетичний
 морфогені́чний
 морфогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 морфокліматичний
 морфоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 морфо́лого-синтаксі́чний
 морфо́лого-фізіологі́чний
 морфометри́чний
 морфоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 морфоноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 морфоскульпту́ра, -и
 морфострукту́ра, -и
 морфофізіологі́чний
 мо́рщити, -щу, -щиш, -щать;
нак. морщ
 москате́ль, -і, *ор.* -ллю
 Москва́, -ї
 Москва́-ріка́, Москві́-рікі
 москві́ч, -а́, *ор.* -éм
 москворі́цький
 москі́т, -а
 Моско́вський вугі́льний басей́н,
 Мосба́с, -у
 мості́ти, мо́щу, мо́стиш
 мостобуді́вний
 мостобудува́ння
 мостопо́їзд, -а
 мосье́, *невідм., ч.*
 мото́альня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 мото́ель, -ю, *ор.* -éм
 мото́ет, -у
 мото́ів, -у
 мотива́ція, -ї, *ор.* -єю
 мотивова́ний
 мотивува́ти, -úю, -úєш, *недок.*
і док.
 мото́бо́л, -у
 мото́бо́т, -а
 мото́ваго́н, -а
 мото́велого́нки, -нок
 мото́велосипéд, -а

мотовелоспóрт, -у
 мотогóнки, -нок
 мотогóнщик, -а
 мотодивізія, -ї, *ор.* -єю
 мотодрóм, -у
 мотóк, -ткá
 мотоклóб, -у
 мотоколя́ска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -сок
 мотокомпрéсор, -а
 мотокрóс, -у
 мотомехані́зований
 мотопі́хóта, -и
 мотопробі́г, -у
 моторáлі, *невідм., с.*
 мото́р-вагóн, -а
 мото́р-вагóнний
 мото́р-генерáтор, -а
 моторесу́рс, -у
 моториза́ція, -ї, *ор.* -єю
 моторизува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 мото́р-кóлесо, -а, *р. мн.* -ліс
 мото́рно-аеродинамі́чний
 мото́рно-ві́трильний
 мото́рно-па́русний
 мото́рно-риболо́вний
 мото́рно-секретóрний
 мото́рно-техні́чний
 моторобуді́вний
 моторобудува́ння
 мото́рлер, -а
 мотороремóнтний
 мотороскладáльний
 мото́р-реду́ктор, -а
 мотоснігоболотохі́д, -хóда
 мотоспóрт, -у
 мотострі́лецький
 мототерапі́я, -ї, *ор.* -єю
 мотофлóт, -у
 мотоці́кл, -а
 мотоциклі́ст, -а
 моточóвен, -óвнá
 мóтто, *невідм., с.*
 моту́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -зок
 мотузо́к, -зкá, *р. мн.* -зків
 мох, -у, *м.* -у́
 мохéр, -у
 мохоподі́бний

мочáло, -а
 мóчар, -а, *ор.* -ом, *мн.* -і, *д.* -ám
 мочі́льня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 мочі́ти, -чу́, -чиш, -чать
 мо́щений
 мракобі́сся
 мрець, мерця́, *ор.* мерце́м
 мрі́яти, мрію, мріеш
 мру́жити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
 мруж
 мря́ка, -и, *д.-м.* -ці
 мсти́ти, мщу, мстиш, мстимó,
 мститé
 мсти́тися, мщу́ся, мсти́шся,
 мстимóся, мститéся (*на кому-*
чому, над ким-чим, кому)
 мті́лон, -у
 муáр, -у
 муджахі́ди, -ів
 му́дрість, -рості, *ор.* -рістю
 муедзі́н, -а
 му́жній, -я, -є
 му́жно, *присл.*
 мужоло́зтво, -а
 музеєзна́вство, -а
 музеєзна́вчий
 музе́й, -ю, *ор.* -єм
 музе́й-кварти́ра, музе́ю-кварти́-
 ри
 му́зика, -и, *д.-м.* -ці
 музикозна́вство, -а
 музикозна́вчий
 Му́зичне товари́ство УРСР
 Му́зичний фонд СРСР, Муз-
 фóнд, -у
 му́зично-драматі́чний
 Му́зично-естра́дне об'є́днання,
 МЕО
 му́зично-етнографі́чний
 му́зично-літерату́рний
 му́зично-педагогі́чний
 му́зично-сцені́чний
 му́зично-танцюва́льний
 му́зично-театралі́зований
 му́зично-теореті́чний
 му́зично-хорові́й
 Мука́чеве, -ого, *ор.* -им
 мука́чівський
 Мукдén, -а

мукдѣнський
 мукомельно-круп'яний
 мукополісахарид, -у, *мн.* -и, -ів
 мукопротейд, -у, *мн.* -и, -ів
 муксун, -а
 мул, -а (тварина)
 мул, -у (намул)
 мулатський
 мулісто-глинистий
 мулісто-глинястий
 муліт, -у
 мулла, -й, *р. мн.* мулл, *ч.*
 муляж, -у́, *ор.* -ѐм
 муляр, -а
 мульда, -и
 мультівібратор, -а
 мультимільйонер, -а
 мультиплекс, -а
 мультиплікат, -у
 мультиплікація, -ї, *ор.* -єю
 мультипрограмування
 мультифункціональний
 мультициклон, -а
 мультóграф, -а
 мультстудія, -ї, *ор.* -єю
 мультфільм, -у
 мўльча, -і, *ор.* -єю
 мульчувати, -у́ю, -у́еш
 муміфікація, -ї, *ор.* -єю
 муміфікувати, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 муниципалізація, -ї, *ор.* -єю
 муниципалізований
 муниципалізувати, -у́ю, -у́еш, *не-*
док. і док.
 муниципалітѣт, -у
 муниципальний
 мунц-метал, -у
 мур, -у
 мурахоїд, -а
 мурашкоїд, -а
 мурашник, -а
 мурза, -й, *р. мн.* мурз, *ч.*
 Мурманськ, -а
 мурманський
 мурований
 Муром, -а
 муромський

мурувати, -у́ю, -у́еш
 мус, -у
 мусаватійський
 мусірувати, -ую, -уеш
 мўсити, мўшу, мўсиш
 мускарін, -у
 мускат, -у
 мускатель, -ю, *ор.* -ем
 мускатник, -а
 мусковіт, -у
 мўскул, -а, *мн.* -и, -ів
 мўскульно-еластичний
 мўскус, -у
 муслін, -у
 мусон, -у, *мн.* -и, -ів
 муст, -у
 мустанг, -а
 мусульманін, -а, *мн.* -ани, -ан
 мусульманський
 мутабільність, -ності, *ор.* -ністю
 мутаген, -а, *мн.* -и, -ів
 мутагенез, -у
 мутаз, -у, *мн.* -и, -ів
 мутант, -а
 мутаціонізм, -у
 мутация, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -її, -ій
 мутити, мучу́, мўтиш
 мўтно-сізий
 мўтно-червоний
 мутнувати-білий
 мутон, -а
 мутуалізм, -у
 муть, -і, *ор.* -ттю
 мўфель, -я, *ор.* -ем
 муфлон, -а
 мўфта, -и
 муфтонарізий
 мухоїдка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док
 мухомор, -а
 муцін, -у, *мн.* -и, -ів
 мўчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 муч
 мўшкель, -я, *ор.* -ем
 мушкетерський
 муштабель, -я, *ор.* -ем
 муштрований
 муштрувати, -у́ю, -у́еш
 мчати, мчу, мчиш, мчимó, мчитѣ,
 мчатѣ

мюзик-хóл, -у
 мюль, -я, *ор.* -ем
 мюль-машина, -и
 Мю́нхен, -а
 мю́нхенський
 мю́н, -а, *мн.* -и, -ів
 мюридизм, -у
 м'яз, -а, *мн.* -и, -ів
 м'язистий
 м'язово-шкірний
 м'який
 м'яковóвний
 м'якопластичний
 м'якотілий
 м'якоть, -і, *ор.* -ттю
 м'якошерстий
 м'якúн, -á, *мн.* -й, -ів
 м'якúш, -á, *ор.* -ém
 м'якушевий
 м'якший
 м'якшити, -шú, -шіш, -шимó,
 -шитé, -шатъ
 м'яльно-тіпáльний
 м'яльня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 м'ясістий
 м'ясний
 м'ясо-жировий

м'ясозаготівельний
 м'ясозаготівля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -вель
 м'ясоїд, -а
 м'ясо-кістковий
 м'ясокомбінат, -у
 м'ясоконсервний
 м'ясоконтрольний
 м'ясо-молóчний
 м'ясо-овочéвий
 м'ясопостáвки, -вок
 м'ясопродукти, -ів
 м'ясопромисловість, -вості, *ор.*
 -вістю
 м'ясорадгóсп, -у
 м'ясо-рибний
 м'ясо-рослі́нний
 м'ясо-сáльний
 м'ясоторгівля, -і, *ор.* -єю
 м'ясохолодобо́йна, -і, *ор.* -єю,
р. мн. -бóнь
 м'ясо-шерстий
 м'ясо-яéчний
 м'я́та, -и
 м'я́ти, мну, мнеш, мнемó, мнe-
 тé
 м'яч, -á, *ор.* -ém

Н

набережна, -ої
 набіг, -у
 набій, -бóю, *ор.* -бóем
 набірно-перфорува́льний
 наближа́ти, -áю, -áеш
 наближення, *р. мн.* -ень
 набли́зити, -йжу, -йзиш; *нак.*
 -йзь
 набóб, -а
 на́борг, *присл.*
 набóртний
 на́бряк, -у
 на́брякнути, -не; *мін.* -я́к, -я́кла
 і -я́кнув, -я́кнула
 набува́ти, -áю, -áеш (*кого, що,*
чого)

набу́ти, -úду, -úдеш (*кого, що,*
чого)
 набу́хнути, -не; *мін.* -úх, -úхла
 і -úхнув, -úхнула
 нава́жачий
 навалові́дбій, -бóю, *ор.* -бóем
 навалові́дбійник, -а
 наванта́жник, -а
 наванта́жувально-розванта́жу-
 вальний
 наванта́жувально-тра́нспортний
 наванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 наванта́жувач-змішувач, наван-
 та́жувача-змішувача
 нава́р, -у
 Нава́рра, -и

нава́ррський
 навві́передки, *присл.*
 навадалу́, *присл.*
 навадивові́жу, *присл.*
 навесні́, *присл.*
 навздогін і наздогін, *присл.*
 навздогінці́ і наздогінці́, *присл.*
 на́взнак, *присл.*
 навзнакі́, *присл.*
 на ви́бір
 навві́ворот, *присл.*
 наві́кнути, -ну, -неш; *мин.* -йк,
 -йкла і -йкнув, -йкнула
 наві́літ, *присл.*
 наві́нос, *присл.*
 на ви́плат
 наві́пуск, *присл.*
 на ви́ріст
 на ви́ручку
 наві́снути, -ну, -неш; *мин.* -йс,
 -йсла і -йснув, -йснула
 наві́тяжку, *присл.*
 наві́гаційно-геофі́зичний
 наві́гаційно-обчі́слювальний
 наві́гація, -ї, *ор.* -єю
 наві́граф, -а
 наві́дліг, *присл.*
 наві́дмаш, *присл.*
 наві́дріз і наодрі́з, *присл.*
 наві́ки-вікі́в, *присл.*
 на ві́ки ві́чні
 наві́с, -у
 наві́тряний
 наві́ть, *частка*
 наві́ч, *присл.*
 наві́щось, *присл.*
 на́вкіс і на́вкіс, *присл.*
 навко́ло, *присл.*, *прийм.*
 навко́лозёмний
 навко́лозобря́ний
 навко́лоплане́тний
 навко́лоплі́дний
 навко́лосві́тний, -я, -є
 навко́лосерце́вий
 навко́лосоня́чний
 навкру́гі, *присл.*, *прийм.*
 навмання́, *присл.*
 навмі́сне, *присл.*
 навмі́сно, *присл.*

наводні́ти, -ню́, -ні́ш, -нимо́,
 -ніте́
 наводно́вати, -юю, -юєш
 наводні́яти, -яю, -яєш
 нава́пакі́, *присл.*
 навперебі́й і наперебі́й, *присл.*
 навперева́ги і наперева́ги, *присл.*
 навперей́ми, *присл.*
 нава́перемі́нки і наперемі́нки,
присл.
 нава́перехре́ст, *присл.*
 на́впіл, *присл.*
 нава́пома́цки і напо́мацки, *присл.*
 нава́почі́пки і напо́чіпки, *присл.*
 нава́прісі́дки і напри́сідки, *присл.*
 нава́пріся́дки і напри́сядки,
присл.
 нава́просте́ць і напросте́ць,
присл.
 нава́проти́ і напроти́, *присл.*
 нава́пря́мкі і наприя́мкі, *присл.*
 нава́р'я́д, *присл.*
 на всі́ усю́ди
 на́вскáч, *присл.*
 на́вскі́с і на́вкіс, *присл.*
 нава́скосі́, *присл.*
 на́всті́ж, *присл.*
 нава́тікача́, *присл.*
 нава́тіки, *присл.*
 нава́у́шник, -а
 на́вхре́ст, *присл.*
 нава́чально-виро́бні́чий
 нава́чально-виховні́й
 нава́чально-допомі́жний
 нава́чально-консу́льтаці́йний
 нава́чально-лабора́торний
 нава́чально-науко́во-виро́бні́чий
 нава́чально-науко́во-техні́чний
 нава́чально-педагогі́чний
 нава́чально-спорти́вний
 нава́чально-тренува́льний
 нава́чання
 нава́чати, -а́ю, -а́єш (*чого, рідше*
чому)
 нава́чатися, -а́юся, -а́єшся (*чого,*
рідше чому)
 на́вчений
 нава́чі́ти, -чу́, -чі́ш, -чимо́, -чіте́,
 -ча́ть (*чого, рідше чому*)

навч^ітися, -чу́ся, -чіш^яся, -чимо́-
ся, -чите́ся, -ча́ться (*чого, рід-
ше чому*)

нав'ю́чений

нав'ю́чувати, -ую, -уеш

нав'я́зувати, -ую, -уеш

нага́дувати, -ую, -уеш

нага́й, -я́, *ор.* -е́м

нага́р, -у

Нагасáкі, *невідм.*

нагасáкський

на́гель, -я, *ор.* -ем

нага́гіт, -у

нагі́дка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* нагі́дкі,
нагі́док

нагі́н, -го́ну

Нагі́рно-Караба́хська автонóмна
обла́сть, **НКАО**

нагі́р'я, *р. мн.* -і́в

на́глухо, *присл.*

на́гляд, -у

нагляда́цький

нагля́дач, -я́дача́, *ор.* -я́даче́м

нагля́дити, -джу, -диш; *нак.* -я́дь

нагні́здний

нагні́йний

нагніта́льний

нагніта́ч, -а́, *ор.* -е́м

нагні́бений

нагні́бения

нагні́юватися, -юється

наго́да, -и, *р. мн.* -о́д

наго́лоб, *присл.*

наго́ловач, -а, *ор.* -ем

наго́лос, -у

наго́лосіти, -ошу́, -о́сиш (*що,
на чому, на що*)

наго́лошений

наго́лошення

наго́лошувати, -ую, -уеш (*що, на
чому, на що*)

на-го́ра, *присл.*

наго́рати, -а́є і наго́ряти

наго́рити, -ри́ть

нагоро́джений

нагоро́джувати, -ую, -уеш

нагсро́діти, -оджу́, -о́диш

наго́ряти, -а́є і наго́рати

нагото́ві, *присл.*

нагото́влювати, -уюю, -юеш

нагото́вляти, -я́ю, -я́еш

награвáти, -раю́, -рае́ш, -раемо́,
-раетé

нагрі́в, -у

нагрі́вник, -а́

нагрома́дження, *р. мн.* -ень

нагрома́джувати, -ую, -уеш

нагрома́дити, -джу, -диш; *нак.*
-а́дь

нагрúдний знак «Шахта́рська
сла́ва»

нагу́л, -у

надава́ти, -даю́, -дае́ш, -даемо́,
-даетé (*чого, що*)

нада́лі, *присл.*

надаре́мне, *присл.*

надаре́мно, *присл.*

нада́ти, -да́м, -дасі́, -да́сть, -да-
мо́, -дасте́, -даду́ть; *мін.* -да́в,
-дала́ (*чого, що*)

надба́вити, -влю́, -виш, -влять;
нак. -а́в

надбавля́ти, -я́ю, -я́еш

надба́ння, *р. мн.* -а́нь

надберéжжя, *р. мн.* -е́ж

надбо́йти, -ді́б'ю́, -ді́б'еш

надбрі́в'я, *р. мн.* -і́в

надбудова́ний

надбудова́увати, -ую, -уеш

надва́жкий

надва́ртість, -тості́, *ор.* -тістю

надвеля́кий

на́двечі́р, *присл.*

надвечі́рний, -я, -е

надвечі́р'я, *р. мн.* -і́в

надвиробни́цтво, -а

надвисо́кий

надвисоко́вакуумний

надвисоко́вольний

надвисоко́частотний

надвисо́тний

наде́йшок, -шку

надзлу́чний

надво́дний

надгала́ктика, -и, *д.-м.* -ці

надгі́гант, -а

надглибо́кий

надглотко́вий

надголівач, -а, *ор.* -ем
 надгрунтовий
 наддалекий
 наддалекобійний
 наддалекозорий
 наддёртий
 наддзьобок, -бка
 наддніпрянський
 Наддніпрянщина, -и
 наддністрянський
 Наддністрянщина, -и
 наддóвгий
 наддунайський
 надексплуатація, -ї, *ор.* -єю
 наджаротривкий
 Надзвичайний фонд допомоги дітям при Організації Об'єднаних Націй, ЮНІСЕФ
 Надзвичайні збройні сили ООН, НЗС
 надзвук, -у
 надзвуківий
 надзірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рók
 на дибі
 на диво
 надібра́ти, -дберу́, -дбереш, -дберемо́, -дберете́
 надігна́ти, -джену́, -дженеш, -дженемо́, -дженете́
 надігну́ти, -ігну́, -ігнеш
 наді́л, -у
 на ділі
 наділя́ти, -яю, -яеш
 надімперіалі́зм, -у
 наді́рва́ти, -і́рву́, -і́рвеш
 наді́сланий
 наді́сла́ти, -і́шлю́, -і́шлеш
 над'їда́ти, -а́ю, -а́еш
 над'їжда́ти, -а́ю, -а́еш
 над'ї́сти, -ї́м, -ї́си, -ї́сть, -ї́мо́, -ї́сте́, -ї́дять; *нак.* -ї́ж
 над'ї́хати, -ї́ду, -ї́деш; *нак.* -ї́дь
 надкі́сниця, -і, *ор.* -єю
 надкі́стковий
 надкля́с, -у
 надкльо́бувати, -уе
 надко́л, -у
 надколі́нок, -нка

надко́лювати, -юю, -юеш
 надкомплéкт, -у
 надкорóткий
 надкошторисний
 надкрі́лля, *р. мн.* -їль
 надкрити́чний
 надку́с, -у
 надку́сити, -ушу́, -у́сиш
 надку́шувати, -ую, -уеш
 надла́м, -у
 надла́мувати, -ую, -уеш
 надлегкий
 надлі́ти, -ді́ллю́, -ді́ллеш, -ді́л-лемо́, -ді́ллетé
 надлі́шок, -шку
 надло́м, -у
 надло́млений
 надло́млювати, -юю, -юеш
 надлю́дина, -и
 надмагі́стра́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 на́дмір, -у, *ім.*
 надмі́ру, *присл.*
 надмі́цний
 надмолекуля́рний
 надмо́рський
 надмо́р'я, *р. мн.* -ї́в
 надна́пру́га, -и, *д.-м.* -зі
 наднаціо́нальний
 надни́зький
 надни́рквий
 наднорма́тивний
 наднорма́вий
 на днях
 на до́бра́ніч
 на́довбенъ, -бня, *ор.* -бнем
 надóвго, *присл.*
 надóбний
 на дозві́ллі
 надокучи́ти, -чу, -иш, -чать; *нак.* -уч
 надо́мник, -а
 надопера́тивний
 надорбі́тальний
 надочно́ймковий
 надо́ювати, -юю, -юеш
 надпа́лубний
 надпарті́йний
 надперені́сся, *р. мн.* -і́в

надпіл, -у
 на́дпис, -у
 надпіти, -діп'ю, -діп'єш, -діп'є-
 мо́, -діп'єте
 надпла́новий
 надплі́ччя, р. мн. -іч
 надпода́ток, -тку
 надпоту́жний
 надприбу́ток, -тку
 надприро́дний
 надпрові́дний
 надпрові́дник, -а́
 надпрогра́мний
 надп'ятко́вий
 на́дра, надр
 надра́нній, -я, -є
 над ра́нок
 надрегенера́тор, -а
 надрі́в, -у
 надрі́дкий
 надрі́з, -у
 надрі́ччя, р. мн. -іч
 надроді́на, -и
 надру́б, -у
 надруко́ваний
 надря́д, -у
 надря́дковий
 надсві́товий
 над си́лу
 надсім'ядо́льний
 надскладни́й
 надставни́й
 надстроко́вий
 надструкту́ра, -и
 надстру́м, -у
 надтверді́й
 надтеку́чий
 надтерміно́вий
 надтермості́йкий
 надті́ск, -у
 на́дтіс, -тесу
 надтона́льний
 надтонкі́й
 надто́чний
 надува́льний
 надувни́й
 надуда́рний
 надужива́ння, р. мн. -а́нь
 надужиття́

наду́льний
 наду́маний
 надуро́чний
 на́дфі́ль, -я, *ор.* -єм
 надхві́стя, р. мн. -ість
 надхма́р'я
 надхо́дження, р. мн. -єнь
 надчасо́вий
 надчерезни́й
 надчерепни́й
 надчйі́стий
 надчу́тливий
 надчу́тте́вий
 надша́хтний
 надшві́дкісний
 надшві́дкохі́дний
 надшкі́р'я
 надше́лепний
 надше́леповий
 на́дягну́ти, -ягну́, -ягнеш (*що на
кого-що*)
 на́дягті́, -ягту́, -ягнеш (*що на
кого-що*)
 над'язико́вий
 наелектризо́ваний
 на жаль
 нажда́к, -у́
 наза́вжди́, *присл.*
 наза́д, *присл.*
 назаліза́ція, -ї́, *ор.* -єю
 на́зва, -и, р. мн. назв
 наздога́д, *присл.*
 наздогі́н і навздогі́н, *присл.*
 наздогі́нці і навздогі́нці, *присл.*
 наземо́-повітряно-космі́чний
 називни́й
 на зло (*кому, чому*)
 назна́чений
 назо́вні, *присл.*
 назо́всім, *присл.*
 на зразо́к
 назу́бок, -бка, *ім.*
 назува́ти, -а́ю, -а́єш
 назу́ти, -у́ю, -у́єш
 наї́б, -а
 наївно-матеріалі́стичний
 наї́жджа́ти, -а́ю, -а́єш
 наї́ждження́
 наї́зд, -у

наїтивізм, -у
 найбільш, *присл.*
 найбільше, *присл.*
 найбільший
 найбліжче, *присл.*
 найбліжчий
 найважчий
 найвищий
 найгірший
 найглибший
 найдений
 найдорожчий
 найдужчий
 найкращий
 найлегший
 найманий
 наймати, -аю, -аєш
 наймення, *р. мн.* -єнь
 найменований
 найменування, *р. мн.* -аень
 найменувати, -ую, -уєш
 найменший
 найми, -ів
 наймит, -а
 наймитський
 найнижчий
 найняти, -ймү, -ймеш
 найпаче, *присл.*
 найперший
 Найробі, *невідм.*
 найті, -йдү, -йдеш; *мін.* -йшов,
 -йшла
 найтов, -а
 найтовити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ов
 наказ, -у
 наказувати, -ую, -уєш
 нака́т, -у
 на́кип, -у
 на́кістень, -сня, *ор.* -снем
 на́кклад, -у
 на́клеєний
 на́клеп, -у
 на́клеювати, -уюю, -уюєш
 нако́лінник, -а
 на́комарник, -а
 на́конечник, -а
 на́копичення, *р. мн.* -єнь
 на́креслення, *р. мн.* -єнь

на́креслювати, -уюю, -уюєш
 на́криття́, *р. мн.* -иттів і рідше
 -ить
 на́ктобуз, -а
 на́лів, -у
 на́лісник, -а
 на́ліхо
 на́лічник, -а
 на́ліво, *присл.*
 на́літ, -льоту
 на́локітник, -а
 на́льоту́
 На́льчик, -а
 на́льчицький
 намага́ння, *р. мн.* -аень
 нама́з, -у
 Нама́ган, -а
 нама́ганський
 на́мертво, *присл.*
 на́мет, -у
 на́мів, -у
 на́місто, -а
 На́мібія, -ї, *ор.* -єю
 на́мір, -у
 на́міритися, -рюся, -ришся; *нак.*
 -ірся
 на́міря́тися, -яюся, -яєшся
 на́місницький
 на́мічений
 на́молот, -у
 на́морозь, -ї, *ор.* -ззю
 на́му́л, -у
 на́на́єць, -а́йця, *ор.* -а́йцем, *мін.*
 -а́йці, -а́йців
 на́на́йський
 на́ндү, *невідм., ч.*
 на́нізувати, -уюю, -уюєш
 на́нівець, *присл.*
 на́нізм, -у
 На́нкін, -а
 на́нкінський
 на́ноампе́р, -а, *р. мн.* -е́рив і -е́р,
 нА
 на́новат, -а, *р. мн.* -а́тів і -а́т,
 нВт
 на́ново, *присл.*
 на́ноге́нрі, *невідм., ч., нГ*
 на́нокуло́н, -а, нКл
 на́номётр, -а, нМ

наноб́м, -а, нОм
 наноб́м-метр, -а, нОм·м
 нанорельфе́, -у
 нанос, -у
 наносекúнда, -и, нс
 наносно-пíщаний
 нанотéсла, -и, р. мн. -éсл, нТ
 нанофарáда, -и, нФ
 нанос́увати, -ую, -уєш
 нансук, -у
 Нант, -а
 нантський
 наодíнци, присл.
 надрі́з і навідрі́з, присл.
 на о́ко
 наолі́єний
 наолі́ти, -ію, -і́ш
 наолі́ювати, -юю, -юєш
 наоб́ліп, присл.
 наостáнку, присл.
 наостáнок, присл.
 наостáнци, присл.
 на́пад, -у
 напа́дки, -док
 напа́лм, -у
 напа́сти, -адú, -адéш, -адемó,
 -адетé (вчинити напад)
 на́пасть, -і, ор. -тю
 напéвне, присл.
 напéвно, присл.
 наперéбій і навперéбій, присл.
 наперéваги і навперéваги, присл.
 наперéвіс, присл.
 наперегóни, присл.
 напередодні́, присл.
 наперекі́р, присл., прийм. (кому,
 чому)
 наперемі́нки і навперемі́нки,
 присл.
 наперері́з, присл.
 наперстáнка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -нок
 напи́лок, -лка
 на́пис, -у
 написáння, р. мн. -áнь
 напíтися, -п'юся, -п'є́шся,
 -п'емóся, -п'етéся; мин. -півся,
 -пилáся
 напівавтомáт, -а

напівавтоматизóваний
 напівавтоматі́чний
 напівбезробі́тний
 напівбі́лий
 напівбожеві́льний
 напівбо́кс, -у
 напівбуржуáзний
 напівважкі́й
 напіввіді́рваний
 напіввіді́рвати, -вú, -вéш, -вемó,
 -ветé
 напіввідкрі́вати, -áю, -áєш
 напіввідкрі́ти, -ію, -і́єш
 напіввідкрі́тий
 напіввідчінений
 напіввійськóвий
 напіввогнесті́йкий і напівогне-
 сті́йкий
 напівгни́лий
 напівгóлоса, присл.
 напівгóлосно, присл.
 напівгра́мотний
 напівгусені́чний
 напівдержáва, -и
 напівді́кий
 напівдікúн, -á
 напівдитя́чий
 на півдорóзі
 напівдості́глий
 напівживі́й
 напівжі́рний
 напівжорсткі́й
 напівзабу́тий
 напівзабутт́я
 напівзагáта, -и, р. мн. -áт
 напівзалéжний
 напівзасýпаний
 напівзасу́шливий
 напівзатéмнений
 напівзатóплений
 напівзатóлений
 напівзачі́нений
 напівзгні́лий
 напівземля́нка, -и, д.-м. -ці, р.
 мн. -нок
 напівзі́гнілий і напівзогні́лий
 напівзі́гнувшись, присл.
 напівзі́гну́тий
 напівзогні́лий і напівзі́гнілий

напівзотлілий
 напівзрілий
 напівзруйнований
 напівімла, -ї
 напівкваліфікований
 напівкоксування
 напівколоніальний
 напівколонія, -ї, *ор.* -єю
 напівкочівник, -а́
 напівкочовий
 напівкочовік, -а́
 напівкоштівний
 напівкристалчно-порфіровий
 напівкріпосний
 напівкріпосницький
 напівкрівок, -вка
 напівкру́глий
 напівкуста́рний
 напівку́щ, -а́, *ор.* -ём
 напівкущовий
 напівлегальний
 напівлегкий
 напівлежачи, *присл.*
 напівлюдіна, -и
 напівма́впа, -и
 напівма́са, -и
 напівме́ртвий
 напівмеханізований
 напівмо́рок, -у, *м.* -ці і -у
 напівм'який
 напівналивний
 напівнасічений
 напівнатуральний
 напівнезалежний
 напівнепритомний
 напівнепроникний
 напівоберну́тися, -ерну́ся, -ёр-
 нешся
 напівобертáтися, -а́юся, -а́ешся
 напівогнестійкий і напіввогне-
 стійкий
 напіводягнений
 напівосвітлений
 напівострівний
 напівофіційний
 напівпа́р, -у
 напівпаразит, -а, *мн.* -и, -ів
 напівпаровий
 напівпатріархальний

напівперемо́га, -и, *д.-м.* -зі
 напівписьме́нний
 напівпідва́л, -у
 напівпідва́льний
 напівпоклі́н, -ло́ну
 напівпонтон, -а
 напівпоро́жній, -я, -є
 напівпризна́ння, *р. мн.* -а́нь
 напівприкритий
 напівприплющений
 напівприсіда́ння, *р. мн.* -а́нь
 напівпритомний
 напівприхований
 напівпри́чіп, -чепа
 напівпровідник, -а́
 напівпроду́кт, -у
 напівпрозо́рий
 напівпролетаріа́т, -у
 напівпролетарський
 напівпроникний
 напівпрохідний
 напівпустеля, -і, *ор.* -єю
 напівпустельний
 напівпустий
 напівпустинний
 напівпустиня, -і, *ор.* -єю
 напіври́дкий
 напівроздягнений
 напівроздягнутий
 напіврозібраний
 напіврозкві́тлий
 напіврозкритий
 напіврозорений
 напіврозплющений
 напіврозчінний
 напівса́льний
 напівсвідо́мий
 напівсві́тло, -а
 напівсирий
 напівсировина́, -ї
 напівскла́дений
 напівслі́пий
 на півсло́ві
 напівсо́н, -снóу
 напівсонний
 напівспілий
 напівстаціо́на́р, -у
 напівсті́глий
 напівстійкий

напівсухий
 напівтвердий
 напівтвердокрилі, -их
 напівтёмний
 напівтёмрява, -и
 напівтонкий
 напівтонкорунний
 напівтрухлий
 напівуклін, -лону
 напівфабрикат, -у
 напівфеодалний
 напівхвильовий
 напівхворий
 напівхмарочос, -а
 напівхронометр, -а
 напівцукровий
 напівчагарник, -а
 напівчистий
 напівшампанське, -ого
 напівшепіт, -поту
 напівшерстяний
 напівшкіряний
 напівшовковий
 напівштáмб, -а
 напів'ява, -и
 напій, -пою, *ор.* -поєм
 напільний
 напір, -пору
 напірно-вакуумний
 напірно-всмоктувальний
 на плаву
 напластований
 напластовувати, -ую, -уєш
 напластування, *р. мн.* -ань
 напластувати, -ую, -уєш
 на плéчах
 наплив, -у
 на пні
 наповál, *присл.*
 наповнювач, -а, *ор.* -ем
 напоготів, *присл.*
 напоготіві, *присл.*
 напокáз, *присл.*
 наполеон, -у (тістечко; сорт
 яблук)
 наполеондóр, -а
 наполеонівський
 наполеонізм, -у
 наполягáння, *р. мн.* -ань

наполягáти, -áю, -áєш
 напольний гётман
 наपोмацки і навпомацки, *присл.*
 на поруках
 на поруки
 на потáлу (*кому*)
 напóхвaті, *присл.*
 на почáтку
 напóчипки і навпóчипки, *присл.*
 направо, *присл.*
 напризволяще, *присл.*
 наприкінці, *присл.*
 напри́сідки і навпри́сідки,
присл.
 напри́сядки і навпри́сядки,
присл.
 напровесні, *присл.*
 напрокát, *присл.*
 напролóm, *присл.*
 напростець і навпростець, *присл.*
 напро́ти і навпро́ти, *присл.*
 на проти́агу (*кому, чому*)
 на протязі
 напро́чуд, *присл.*
 напру́жено-деформований
 напрямкі і навпрямкі, *присл.*
 напувáльний
 напувáти, -áю, -áєш
 на́пуск, -у
 напускний
 На́рада з пита́нь безпе́ки і спів-
 робітництва в Євро́пі
 На́рада [представників] кому-
 ністичних і робітничих па́ртії
 на́раз, *присл.*
 нарахований
 нараховувати, -ую, -уєш
 нарва́л, -а
 наргіле́, *невідм., ч. і с.*
 нард, -у
 нарза́н, -у
 на́ри, нар
 на́рив, -у
 На́римський хребéт
 На́рин, -а (місто) і -у (річка)
 на́ринський
 на́рис, -у
 нарисна́ геометрія
 нарисово-побутовий

нарівно, *присл.*
 наріжний
 наріз, -у
 нарізно, *присл.*
 наріст, -росту
 наркóz, -у
 наркологічний
 наркологія, -ї, *ор.* -єю
 нарком, -а
 наркоманія, -ї, *ор.* -єю
 наркомат, -у
 наркопсихотерапія, -ї, *ор.* -єю
 наркотизація, -ї, *ор.* -єю
 наркотик, -у
 народ, -у
 народжений
 народження, *р. мн.* -ень
 народжувати, -ую, -уєш
 народити, -оджу́, -одиш
 Народна Демократична Республіка Йемен, НДРЙ
 Народна ліга Бангладеш, НЛБ
 Народна національна партія, ННП (Ямайка)
 Народна організація Південно-Західної Африки, СВАПО (Намібія)
 Народна палата (Індія)
 Народна партія, АПРА (Перу)
 Народна партія Ірану, ТУДЕ
 Народна партія Панамі, НПП
 Народна прогресивна партія, НПП (Гаїана, Гамбія)
 Народна рада (Сирія)
 Народна Республіка Ангела, НРА
 Народна Республіка Бангладеш, НРБ
 Народна Республіка Бенін, НРБ
 Народна Республіка Болгарія, НРБ
 Народна Республіка Кампучія, НРК
 Народна Республіка Конго, НРК
 Народна Республіка Мозамбік, НРМ
 Народна Соціалістична Республіка Албанія, НСРА

народний артист СРСР (УРСР)
 народний комісар
 Народний комісаріат освіти, Наркомос, -у
 Народний консультативний конгрес, НКК (Індонезія)
 Народний національний конгрес, ННК (Гаїана)
 Народний національний рух, ННР (Тринідад і Тобаго)
 Народний рух за визволення Ангולי — Партія праці, МПЛА — ПП
 народництво, -а
 народність, -ності, *ор.* -ністю
 Народно-визвольна армія Югославії, НВАЮ
 народногосподарський
 Народно-демократична партія Афганістану, НДПА
 народно-державний
 народноспічний
 народнописенний
 народнопоетичний
 Народно-революційна партія Лаосу, НРПЛ
 Народно-революційна рада, НРР (Кампучія)
 Народно-республіканська партія, НРП (Туреччина)
 народнорозмовний
 Народно-соціалістична молодь Мексика, НСММ
 народовладдя
 народовольство, -а
 народовольський
 народонаселення
 народоправство, -а
 народздріб, *присл.*
 народзхват, *присл.*
 наростень, -сня, *ор.* -снем
 наросток, -тка
 нарофомінець, -нця, *ор.* -нцем
 Наро-Фомінськ, -а
 наро-фомінський
 нарочний, -ого
 нарощення, *р. мн.* -ень
 нарощувати, -ую, -уєш
 нарсуд, -у, *д.* -у́, *м.* -і

на́рти, нарт *i* на́рта, -и
 нарукáвний
 на ру́ку
 нарце́їн, -у
 нарці́с, -а
 наря́д, -у
 наря́джáти, -áю, -áеш
 наря́джений
 наря́дити, -яджу́, -я́диш, -я́днмо́,
 -я́дите
 Нар'я́н-Ма́р, -а
 на́р'янма́рець, -рця, *ор.* -рцем
 наса́джáти, -áю, -áеш
 наса́джений
 наса́дження, *р. мн.* -ень
 наса́джувати, -ую, -уеш
 наса́дити, -аджу́, -áдиш
 на самоті́
 наса́мперед, *присл.*
 на світа́нку
 насе́лений
 насе́лення
 насе́ляти, -яю, -яеш
 насерéд, *прим.*
 насильни́цький
 насильство́, -а
 на́сип, -у
 насити́ти, -ичу́, -ити́ш, -итимó,
 -ититé (просочити)
 насичено-воло́гий
 насичува́ти, -ую, -уеш
 насища́ти, -áю, -áеш
 насі́в, -у
 насінне́вий
 насінне́вмістище, -а
 насінне́зна́вство, -а
 насінне́їд, -а
 насінне́їр, -а
 насінне́носець, -сця, *ор.* -сцем
 насінне́носний
 насінне́очі́сний
 насінне́очі́щувальний
 насінне́про́від, -во́ду
 насінне́суша́рка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 насінне́схо́вище, -а
 насінни́цтво, -а
 насінни́цький
 насі́ння

насі́ннячкови́, -их
 на скаку́
 наскéльний
 на́скрі́зний
 на́скрі́зь, *присл.*
 на сла́ву
 наслі́дування, *р. мн.* -ань
 на сме́рть
 насмíхáтися, -áюся, -áешся (*з
 кого-чого, рідше над ким-чим*)
 насмíятися, -ію́ся, -і́ешся, -і́емó-
 ся, -і́етéся (*з кого-чого, рідше
 над ким-чим*)
 на со́вість
 насоло́джувати, -ую, уеш
 насóб, -а
 насóсно-акумулю́ючий
 насóб-форсу́нка, насóса-форсу́н-
 ки
 наспíнний
 на́спів, -у
 на́спі́х, *присл.*
 наспра́вді, *присл.*
 На́ссау, На́ссо, *невідм.*
 на́ст, -у
 наставáти, -таé
 наставни́цтво, -а
 наставни́цький
 на́стання
 настанóвлений
 настанóвлення, *р. мн.* -ень
 настановля́ти, -яю, -яеш
 на́ста́ти, -áне
 на́сти́л, -у (настелене)
 насти́ляти, -áю, -áеш
 на́сти́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок *i* на́сти́лка
 насти́льний (вогoнь)
 насти́льний
 насти́льно-друкува́льний
 насти́льно-насти́нний
 насти́льно-свердлі́льний
 насти́льно-свердлува́льний
 насти́нний
 насторо́жений
 насторо́жити, -жу́, -жи́ш, -жимó,
 -житé, -жа́ть
 насторо́жувати, -ую, -уеш
 насто́ятьель, -я, *ор.* -ем

на́стриг, -у
 на́стрій, -рою, *ор.* -роєм
 на́строювач-ремóнтник, на́стро-
 ювача-ремóнтника
 на́стúпництво, -а
 на́стура́н, -у
 на́стúрця, -ї, *ор.* -єю
 на́сухо, *присл.*
 на́су́щний
 на́ сьогодні
 На́та́л, -а
 на́тиві́зм, -у
 на́тиві́стичний
 на́тиск, -у
 на́тиска́ч, -а́, *ор.* -ём
 на́тискний
 на́тік, -теку
 на́тільний
 на́товп, -у
 на́товський (від НАТО)
 на́то́мість, *присл., спол.*
 на́трієвий
 на́трієві́сний
 на́трій-бутаді́єновий
 на́трійоргані́чний
 на́тураліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 на́туралі́зм, -у
 на́турально-речові́й
 на́ту́рник, -а
 на́туропла́та, -и
 на́турфіло́софія, -ї, *ор.* -єю
 на́ту́рщик, -а
 на́тхне́нник, -а
 на́тхне́ння
 на́тхну́ти, -ну́, -не́ш, -немо́,
 -не́те
 на́тше́серце, *присл.*
 на́тюрмо́рт, -у
 на́тяг, -у
 на́тяк, -у
 науга́д, *присл.*
 науко́ва організа́ція пра́ці,
НОП
 науко́ва організа́ція управлі́ння,
НОУ
 науко́во аргумен́тований
 науко́во-атеї́стичний
 науко́во-виробні́чий
 науко́во-допомі́жний

науко́во-до́слідний
 науко́во-експериме́нтальний
 науко́во-історичні́й
 науко́во-коорди́наційний
 науко́во-матеріалі́стичний
 науко́во-мето́дичний
 науко́во обгру́нтований
 науко́во-педагогі́чний
 науко́во-пізнава́льний
 науко́во-полікліні́чний
 науко́во-політи́чний
 науко́во-популя́рний
 науко́во-практі́чний
 науко́во розрóблений
 науко́во-теоретичні́й
 науко́во-техні́чна револю́ція,
НТР
 науко́во-техні́чний прогрес, **НТП**
 науко́во-фанта́стичний
 науко́во-худóбжній, -я, -є
 Нау́ру, *невідм.*
 наути́лус, -а
 наутофо́н, -а
 на́фта, -и
 на́фталін, -у
 на́фталінсульфо́кислота́, -ї, *мн.*
 -о́ти, -о́т
 на́фтє́н, -у, *мн.* -и, -ів
 на́фтила́мін, -у
 на́фтоба́за, -и
 на́фтовидобу́вний
 на́фтовидобу́ток, -тку
 на́фтовло́влювач, -а, *ор.* -ем і
 на́фтоуло́влювач
 на́фтоводогазо́провідний
 на́фтовóз, -а
 на́фтогазо́добувний
 на́фтогазона́громáдження
 на́фтогазонóсний
 на́фтогазо́провід, -во́ду
 на́фтодви́гун, -а́
 на́фтодобува́ння
 на́фтодобу́вний
 на́фтозавóд, -у
 на́фтозбира́ч, -а́, *ор.* -ём
 на́фто́л, -у
 на́фтомасти́лозавóд, -у
 на́фтона́ливний
 на́фтоно́сний

нафтоочісний
 нафтоочішувальний
 нафтоперегінний
 нафтопереробка, -и, *д.-м.* -ці
 нафтопереробний
 нафтопровід, -воду
 нафтопровідний
 нафтопродукт, -у
 нафтопромисел, -слу
 нафтопромисловий
 нафторозробка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -бок
 нафтосвердловина, -и
 нафтосклад, -у
 нафтосховище, -а
 нафтогитановий
 нафтоуловлювач, -а; *ор.* -ем *і*
 нафтовловлювач
 нафтохімічний
 нафтохімія, -ї, *ор.* -єю
 нафтохінон, -у
 нахіл, -у (*до чого*)
 нахилення, *р. мн.* -ень
 нахиління, *р. мн.* -янь
 нахиляти, -яю, -яєш
 нахімовець, -вця, *ор.* -вцем
 нахімовський
Нахічеванська Автономна Ра-
дянська Соціалістична Рес-
публіка, Нахічеванська АРСР
 Нахічевань, -і. *ор.* -нню
 нахідження, *р. мн.* -ень
 Нахідка, -и, *д.-м.* -ці
 на ходу
 націзм, -у
 нацист, -а
 нацистський
 наці, *невідм., ч. і мн.*
 націлений
 націлювати, -юю, -юєш
 націляти, -яю, -яєш
 націонал, -а
 націонал-демократ, -а
 націонал-демократичний
 націоналізація, -ї, *ор.* -єю
 націоналізм, -у
 націоналізований
 націоналізувати, -юю, -юєш
 націонал-ліберал, -а

націонал-ліберальний
 націонал-реформізм, -у
 націонал-соціалізм, -у
 націонал-соціалістичний
 націонал-ухильник, -а
 націонал-ухильницький
 націонал-фашист, -а
 Національна асоціація сприяння
 прогресу кольоробового насе-
 лення (США)
 Національна конфедерація про-
 мислових робітників, НКПР
 (Бразилія)
 Національна конфедерація тру-
 дящих Гвінеї, НКТГ
 Національна конфедерація тру-
 дящих Сенегалу, НКТС
 Національна конфедерація тру-
 дящих Того, НКТТ
 Національна партія, НП (Гонду-
 рас, Лесото, Нова Зеландія та
 ін.)
 Національна партія Сурінаму,
 НПС
 Національна селянська конфе-
 дерация, НСК (Мексика)
 Національна спілка алжирської
 молоді, НСАМ
 Національна спілка трудящих
 Ангולי, УНТА
 Національна спілка трудящих
 Заїру
 Національна спілка трудящих
 Камеруну
 Національна хокейна ліга, НХЛ
 (Канада, США)
 Національне агентство Венесуе-
 ли, ІННАК
 Національне агентство новин,
 БЕРНАМА, Бернама, -и (Ма-
 лайзія)
 Національне інформаційне аген-
 тство Малі, АНІМ
 Національне інформаційне аген-
 тство Непалу
 Національне об'єднання тру-
 дящих Малі, НОТМ
 Національне об'єднання трудя-
 щих Нігеру, НОТН

Національне управління по аеронавтиці і дослідженню космічного простору, НАСА (США)
 Національний демократичний союз (Монако)
 Національний конгрес профспілок (Сінгапур)
 Національний олімпійський комітет, НОК, -у
 Національний революційний рух за розвиток (Руанда)
 Національний союз африканців Кенії, КАНУ
 Національний союз народних сил, НСНС (Марокко)
 Національний союз оновлення, АРЕНА (Бразилія)
 Національний фронт НДР
 Національний фронт Чехословаччини
 Національні збори
 національність, -ності, *ор.* -ністю
 національно-буржуазний
 Національно-визвольний фронт Бахрейну
 Національно-демократична партія Німеччини, НДПН (НДР)
 Національно-демократичний фронт, НДФ
 національно-державний
 національно-етнічний
 національно-колоніальний
 національно-культурний
 національно-мовний
 національно-об'єднаний
 національно-патріотичний
 національно-політичний
 національно-революційний
 національно-релігійний
 національно-республіканський
 національно-самобутий, -я, -е
 національно-соціалістичний
 національно-специфічний
 національно-територіальний
 нація, -ї, *ор.* -єю

нацукрований
 нацукровувати, -ую, -уеш
 начдів, -а
 начеб, *спол., частка*
 начебто, *спол., частка*
 начерк, -у
 начисто, *присл.*
 начистоту́, *присл.*
 начіпний
 начіс, -чосу
 начорно, *присл.*
 начсклад, -у
 начштабу, *невідм., ч.*
 наш, нашого, нашому, нашим, нашому (нашим); *ж.* наша, нашої, нашій, нашою, нашій; *с.* наше; нашого; *мн.* наші, наших
 нашарбування, *р. мн.* -ань
 нашарбувати, -ую, -уеш
 нашарування, *р. мн.* -ань
 нашатір, -ю, *ор.* -ём
 нашатірно-анісовий
 нашвидкуруч, *присл.*
 нашестя
 нашкірний
 на шкоду
 нашої ери, *н.е.*
 нашоломник, -а
 нашоломок, -мка
 нашадок, -дка
 на щастя
 наявний
 наяву́, *присл.*
 нганасани, -ів
 нганасанський
 Нджамена, -и
 * неавторитетний¹
 * неадекватний
 * неактивний
 * неакуратний
 неандерталець, *льня. ор.* -льцем, *мн.* -льці, -льць
 неандертальський
 * неантагоністичний
 неаполітанець, -нця, *ор.* -нцем

¹ Зірочка вказує, що заперечна частка не з цими словами може писатися також окремо (див. с. 512, § 15).

неполітанський

Неа́поль, -я, *ор.* -ем

неа́польський

* небага́то, *присл.*

* небага́тий

* небагатово́дий

* небагатово́дний

* небажа́ний

* небажа́ння

* неба́жано, *незм.** неба́йдуже, *присл.*

* неба́йдужий

* неба́чений

* небездога́нний

* небезза́хисний

* небеззбро́йний

* небезі́нтересний

* небезкори́сливий

* небезкори́сний

* небезме́жний

* небезна́дійний

* небезпе́ка, -и, *д.-м.* -ці

* небезпе́чний

* небезпідста́вний

* небезплі́дний

* небезрезульта́тний

* небезспі́рний

* небезсто́ронній, -я, -є

* небезсупе́речний

* небезуспі́шний

небеса́, -єс

небе́сно-блакі́тний

небе́сно-голубі́й

не́біж, не́божа, *ор.* не́божем

небіжчик, -а

* небі́лковий

* неблагозвучний

* неблагона́дійний

* неблагоро́дний

* неблагорозу́мний

* неблагооустро́єний

* неблі́зький

небо́га, -и, *д.-м.* -зі

* небоезда́тний

небозві́д, -во́ду

небокра́й, -ю, *ор.* -єм

небосхі́л, -у

* небруко́ваний

* небува́лий

небу́лій, -ю, *ор.* -єм

небуля́рний

* небу́ття

Нева́, -ї

* неваго́вий

* неваго́мий

* неважкі́й

* неважли́вий

нева́ри, -їв

* нева́ртий

неблагáнний

* неві́чливий

не вгава́ючи

* неведáлий

* неведáча, -ї, *ор.* -єюнездóвзі, *присл.*

* нездо́воленний

* нездо́волення

* недоскона́лений

* неведя́чний

* невели́кий

невже́, *частка*

невже́ ж таки

невже́-таки, *частка*

* невжи́ваний

* невживáння

* невжи́ток, -тку

* невжиття́

* невиба́гливий

* невігідний

* невіго́йний

* невігра́шний

* невиданий

* невида́ча, -ї, *ор.* -єю

* невидержаний

* невидержка, -и, *д.-м.* -ці

* невиді́мий

* невиді́дний

невиду́жний

* невидю́щий

* невизна́ний

* невизна́ння

* невизначений

* неві́жджений

* неві́їзд, -у

* невікі́нчений

* невіко́наний

* невіко́нання (з вказівкою на закінченість дії)

- * невиконання (з вказівкою на незакінченість дії)
- * невікористаний
- * невікористання
- * невикористовування
- невикорінний
- * невікритий
- невилáзний
- * невилікóвний
- * невимірний
- * невимóвний
- * невимóгливий
- * невімушений
- * невінний
- * невинувáтий
- не випадкóво
- * невіпалений
- * невіпечений
- * невіплат, -у
- * невіплата, -и
- * невіправданий
- * невіправний
- * невіпробуваний
- * невірáзний
- * невірiшений
- * невіроблений
- * невісвітлений
- * невісловлений
- * невисóкий
- * невісóко, *присл.*
- * невісохлий
- * невиткий
- невитравний
- * невитриманий
- * невіхiд, -ходу
- * невіхований
- * невічerpаний
- * невічerpний
- * невічинений
- невід, -вода
- * невідвiдування, *р. мн. -ань*
- * невідвóртний
- * невідв'язний
- * невіддiльний
- * невід'емний
- невідклáдний
- невідлúчний
- * невідмiнюваний
- * невідóмий
- невідплáтний
- * невідповiдний
- невідпóрний
- невідрiвний
- невідстóпний
- * невідтвóрний
- не від тогó, щóб
- невідхильний
- * невідчужуваний
- * невідчúтний
- невідшкóдний
- * невійськóвий
- * невільний
- невільницький
- невільничий
- * невіра, -и
- * невірний
- * невірогiдний
- * невіруючий
- невір'я
- невістка, -и, *д.-м. -ці, р. мн. -тóк*
- * невічний
- * невіжджений
- * невікритий
- * невлáд, *присл.*
- невлáсне-відмінки, -iв
- невлáсне-відмінкóвий
- невлáсне-iмeнник, -а
- невлáсне-iменникóвий
- невлáсне-перехiдний
- невлáсне-прямий
- невлáсне-субстантiв, -а
- невлáсне-субстантiвний
- * невластiвий
- * невлаштóваний
- * невлéжаний
- * невлóвмий
- * невлóвний
- * невлучáння
- * невмирúщий
- * невмiсне *i* неумiсне, *присл.*
- * невмiсний *i* неумiсний
- * невмiсно *i* неумiсно, *присл.*
- * невмiлий
- * невмiння
- невмóлимий
- * невмóлót, -у
- * невмотивóваний
- * невнесення

* невóдний
 * неводоно́сний
 * невоєнізо́ваний
 * невоє́нний
 невóлити, -лю, -лиш; *нак.* -о́ль
 * невóля, -і, *ор.* -ею
 * невпéвнений
 не вперше
 невпíнний
 невпопа́д, *присл.*
 не в по́ру
 * невпоряджений
 * невпорядко́ваний
 * невпра́вний
 * невразлі́вий
 невралгі́чний
 неврастені́чний
 неврастенія́, -і́, *ор.* -ею
 неврилéма, -и
 неврiн, -у
 неврiт, -а (відросток нервової клітини) і -у (запалення нерва) і рiдше нейрiт
 * неврiвнова́жений
 невродермі́т, -у
 невродиспансе́р, -у
 * неврожáй, -ю, *ор.* -ем
 неврóз, -у
 неврологі́чний
 неврóма, -и
 неврóн, -а і нейрóн
 невронáл, -у
 невропаті́чний
 невропа́тія, -і́, *ор.* -ею
 невропатологі́чний
 невропатоло́гія, -і́, *ор.* -ею
 невроті́чний
 невротомія́, -і́, *ор.* -ею
 неврофі́брила, -и, *мн.* -йли, -йл
 неврофіброма́тoз, -у
 * невстига́ючий
 нéвський
 * невті́шний
 * невто́мний
 * невтруча́ння
 * невча́сний
 * невче́ний і неуче́ний
 * нев'яну́чий
 нев'яну́щий

* негабарі́т, -у
 * негабарі́тний
 * нега́даний
 нега́йний
 * негара́зд, *присл.*
 * негармоні́йний
 * негармоні́чний
 * нега́рний
 * негаря́чий
 негаті́в, -а
 негативі́зм, -у
 негатоско́п, -а
 негатро́н, -а
 * нега́шений
 * негігієні́чний
 * негі́дний
 * негла́сний
 * неглибо́кий
 негли́же, *незм. і невідм., с.*
 негний-де́рево, -а
 * негнучкі́й
 него́да, -и, *р. мн.* -о́д
 * неголо́сний
 * негорю́чий
 негосподáрний
 * негосподáрський
 * негості́нний
 * негото́вий
 негоціáнт, -а
 негоціáнтський
 негр, -а, *мн.* -и, -iв
 * негра́мотний
 негритю́д, -у
 негрита́нський
 не́гро-австра́лoбiдний
 * негрунто́вний
 * негума́нний
 не́гус, -а
 * негу́стий
 * неда́вний, -я, -е
 * неда́лєкий
 * неда́лєко, *присл., прийм. (кого, чого)*
 * недалекобiй́чий
 * недалекогля́дний
 * недалекозо́рний
 * недалекося́жний
 * неда́льний, -я, -е
 * недарёмне, *присл.*

* недарёмно, *присл.*
 * недарма, *присл.*
 * недаром, *присл.*
 * недбайливий
 недбалий
 недбальство, -а
 * недбаннй
 * недвозначний
 * неделікатний
 * недемократичний
 * недержавний
 * недержання
 * недетермінований
 * недетонуючий
 * недеформований
 * недешевий
 не дивно
 * недипломатичний
 * недисциплінований
 * недиференційований
 * недіалектичний
 * недібраний і недобраний
 * недібрати, -доберу́, -добереш, -доберемо́, -доберете́ і недобрати́
 * недієвість, -вості, *ор.* -вістю
 * недіездатний
 * недійна, *прикм.*
 * недійовий
 * недійсний
 неділя, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -іль
 недільний
 недільник, -а
 * недіяльний
 недобачати, -аю, -аєш
 недобачений
 недобачити, -чу, -чиш, -чать
 * недобирати, -аю, -аєш
 * недобитий
 недобиток, -тка
 * недобір, -бору
 * недобраний і недібраний
 * недобрати, -беру́, -береш, -беремо́, -берете́ і недібрати́
 * недобрий
 * недоброзвучний
 * недоброзічливий
 * недоброристий
 * недобросовісний
 * недоброякісний

* недобудований
 * недобудовувати, -ую, -уєш
 * недоважений
 * недоважити, -жу, -жиш, -жать; *нак.* -аж
 * недоважувати, -ую, -уєш
 * недовантажений
 * недовантажувати, -ую, -уєш
 * недоварений
 * недоварювати, -ую, -юєш
 * недобгий
 * недоговічний
 * недогочасний
 * недоведений
 * недовіршений
 недовивантажений
 недовиконаний
 недовиконання (з вказівкою на закінченість дії)
 недовиконання (з вказівкою на незакінченість дії)
 недовиконувати, -ую, -уєш
 недовіпуск, -у
 недовіробіток, -тку
 недовіроблений
 недовіроблення
 недовіторг, -у
 * недовідний
 * недовіра, -и (*до кого-чого*)
 * недовірливий
 * недовіря (*до кого-чого*)
 * недовіряти, -яю, -яєш
 не до вподоби
 недобрахування
 * недовірений і недоучений
 * недогадливий
 недогарок, -рка
 недогарт, -у
 * недогартований
 * недогартувувати, -ую, -уєш
 * недогляд, -у
 * недоглянутий
 * недоговорений
 * недоговорювати, -ую, -юєш
 недогодівля, -і, *ор.* -ею
 * недогодований
 * недогодювати, -ую, -уєш
 * недогорілий
 недогрів, -у

* недодава́ти, -даю́, -дає́ш, -дає́-
мо́, -дає́тє

* недоб́аний

* недода́ти, -а́м, -а́сі, -а́сть,
-амо́, -асте́, -аду́ть; *мин.* -а́в,
-ала́

* недода́ча, -і, *ор.* -єю

* недоде́ржаний

недоде́ржка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-жок

* недоде́ржувати, -ую, -уєш

* недодиві́тися, -ивлю́ся,
-іви́шся

* недоду́маний

* недобе́на, *прикм.*

* недожи́н, -у

недозапи́лення

* незозрі́лий

* недої́дати, -а́ю, -а́єш

* недої́дений

недої́док, -дка

недої́мка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-мок

* недої́сти, -і́м, -і́сі, -і́сть, -і́мо́,
-і́сте́, -і́дять; *нак.* -і́ж

* недоказо́вий

недо́кис, -у

* недокі́нчений

* недоко́наний

недоко́рм, -у

недокрі́вний

недокрі́в'я

* недола́дний

не до ладу́

недо́лік, -у

* недолі́кований

* недолі́ковувати, -ую, -уєш

недолі́т, -льбо́ту

недолі́тний, -я, -є

недолі́ток, -тка

* недолі́читися, -ічу́ся, -ічи́шся,
-іча́ться

* недолі́чуватися, -уюся, -ує́ся

недоло́в, -у

* недо́ля, -і, *ор.* -єю

недоме́л, -у

недо́мірок, -рка

* недо́мірювати, -уюю, -уюєш

* недо́міряти, -яю, -яєш

* недомо́влений

недомоло́т, -у

недонасе́леність, -ності, *ор.* -ні-
стю

* недоне́сення, *р. мн.* -єнь

* недоно́сити, -о́шу, -о́сиш

* недоно́шений

* недоно́шувати, -ую, -уєш

недооблі́к, -у

* недооде́ржаний

* недооде́ржання

* недооде́ржувати, -ую, -уєш

* недоозбро́єння

недооці́нений

недооці́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-нок

недооці́нювати, -уюю, -уюєш

недопа́л, -у

* недопа́лений

недопа́лок, -лка

* недопа́лювати, -уюю, -уюєш

* недопе́чений

* недопи́саний

* недопи́сувати, -ую, -уєш

недопи́к, -у

* недопи́кати, -а́ю, -а́єш

* недопла́та, -и

* недопла́чений

* недопла́чувати, -ую, -уєш

* недопрацюва́ти, -іюю, -іюєш

* недопрацюва́ний

* недопрацю́вувати, -ую, -уєш

* недопусті́мий

* недопу́щення

* недорахо́ваний

* недорахо́вувати, -ую, -уєш

не до ре́чі

* недоре́чний

недорі́д, -рдо́у

* недоро́бка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-бок

* недоро́блений

* недоро́блювати, -уюю, -уюєш

* недоро́бляти, -яю, -яєш

* недоро́бок, -бка

* недорогі́й

* недоро́го, *присл.*

недорозві́нений

недорозві́нутий

недорóзвиток, -тку

* недорóслий

* недосвідчений

* недосилáти, -áю, -áеш

* недосíпати, -плю, -плеш,
-плють, *док.** недосипáти, -áю, -áеш, *недок.*

не дóсить

* недосíв, -у

* недосíváти, -áю, -áеш

* недосíл, -сóлу

* недосконáлий

* недóсланий

* недослáти, -ошлú, -ошлéш,
-ошлемó, -ошлетé

* недослédжений

* недослúханий

* недослúхувати, -ую, -уеш

не до смакú

* недосóлений

* недосóлювати, -уюю, -уюеш

* недоспíлий

недоспоживáння

* недостáтний, -я, -е

* недостáтньо, *присл.** недостáток, -тку, *мн.* -тки,
-тків* недостáча, -í, *ор.* -ею

* недостíглий

* недостúпний

* недосúшений

* недосúшувати, -ую, -уеш

* недося́жний

* недотрíманий

* недотрíмання

* недотрíмувати, -ую, -уеш

* недотягáти, -áю, -áеш

* недотя́гнений

* недотя́гнутий

* недотя́гувати, -ую, -уеш

недóбуздок, -дка

* недоукомплектóваний

* недоукомплектóвувати, -уюю,
-уеш* недоúчений *і* недовчéний

* недоúчувати, -ую, -уеш

недóхвát, -у

* недохíдливий

* недоцíльний

* недочíтаний

* недочувáти, -áю, -áеш

* недочúти, -úю, -úеш

* недошíтгий

* нéдруг, -а

* недружелúбний

* недру́жний (неодностайний)

* недру́жній, -я, -е (ворожий,
неприятний)* недру́жно, *присл.* (неодно-
стайно)* недру́жно, *присл.* (вороже
неприятно)

* недрукóваний

* недúжий

* недурний

* нееквівалéнтний

* нееконóмний

* неестетичний

* неетíчний

* неефектíвність, -ності, *ор.*
-ністю

* нежаркíй

неждáно-нега́дано, *присл.*неждáно-несподíвано, *присл.*

* неживíй

* нежилíй

* нежírний

* нежиттéвий *і* нежиттьовíй

* нежиттездáтний

* нежиттьовíй *і* нежиттéвийне́жить, -ю, *ор.* -ем

* нежінóчий

* нежінóчний

* нежонáтий

* нежу́йні, -их

* незабáрвлений

незабáром, *присл.*

* незабезпéчений

* незабезпéчення

* незаборóнений

* незабу́тий

незабу́тний, -я, -е

* незавéршений

* незавíдний

* незаго́бений

незаго́бний

* незагро́зливий

* незадóвго, *присл.*

* незадовільний
 * незадоволений
 * незадоволення
 * незаінтересований
 * незаївий
 * незаїманий
 * незаймистий
 * незаїнятий
 * незаїнятість, -тості, *ор.* -тістю
 * незакінчений
 * незаконний
 * незаконноароджений
 * незакономірний
 * незалéжний
 * незаливний
 * незаміжня, -іжнябї
 * незамінний
 * незамкнений
 * незамкнутий
 * незаперéчний
 * незаплямований
 * незаприбуткований
 * незапрограмований
 * незарáзний
 * незареєстрований
 * незасéлений
 * незаслужений
 * незастосóвний
 * незастосóвання
 * нестрахований
 * незáтишний
 * незахищений
 * незацікáвлений
 * незаявлений
 * незбіраний
 * незборений
 * незборимий
 * незборний
 * незбóдливий
 * незбóтний, -я, -е
 * незвáний
 * незвїклий
 * незвїчка, -и, *д.-м.* -ці
 * незвїчний
 * незворóшний
 * незв'язний
 * незгасáючий
 * незгáсний
 * незгінний

* незгóда, -и, *р. мн.* -óд (*між ким у чому*)
 * незграбний
 * нездáтний
 * нездїбний
 * нездїйснення
 * нездоровий
 * нездоров'я
 * неземлеробський
 * неземний
 * незерністий
 * незичлївий
 * незіпсований
 * незлáмний
 * незлїй
 * нездопам'ятний
 * незмінний
 * незмірний
 * незнаїдення
 * незнайóмий
 * незна́ний
 * незнання
 * незна́тний
 * незнаходження
 * незначний
 * незначúщий
 * незрїмий
 * незрїлий
 * незрозумїлий
 * незрозуміло, *присл.*
 * незруйнований
 * не з руки
 * незрúчний
 * незрячий
 * незчислénний
 * незчúтися, -úюся, -úешся
 * нез'явлення
 * неініціативний
 * неінтенсівний
 * неінтересний
 * неіснóючий
 * неістóтний
 * неїдкий
 * неїжджений
 * неїстівний
 * нейзильбер, -у
 * нейлón, -у
 * неймовірний
 * нейрїт *див.* неврїт

- нейроанатомія, -ї, *ор.* -єю
 нейробіоніка, -и, *д.-м.* -ці
 нейрогінекологія, -ї, *ор.* -єю
 нейрогуморальний
 нейродерматоз, -у
 нейродерміт, -у
 нейроендокринологія, -ї, *ор.* -єю
 нейрокератин, -у
 нейрокібернетика, -и, *д.-м.* -ці
 нейролімфоматоз, -у
 найролінгвістика, -и, *д.-м.* -ці
 нейрон, -а і неврон
 нейронно-активаційний
 нейронно-фізичний
 нейронадлишковий
 нейропсихічний
 нейропсихологія, -ї, *ор.* -єю
 нейросекрécія, -ї, *ор.* -єю
 нейротропний
 нейрофібрила, -и, *мн.* -їли, -їл
 нейрофібротатоз, -у
 нейрофізіологія, -ї, *ор.* -єю
 нейрофільний
 нейрохірургічний
 нейрохірургія, -ї, *ор.* -єю
 нейрула, -и
 нейруляція, -ї, *ор.* -єю
 нейтралізація, -ї, *ор.* -єю
 нейтралізм, -у
 нейтралізований
 нейтралізувати, -ую, -уєш, *не-док. і док.*
 нейтралітет, -у
 нейтраль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 нейтрально-жовтий
 нейтріно, *невідм., с.*
 нейтрон, -а
 нейтронографія, -ї, *ор.* -єю
 нейтрофіл, -а
 * некапіталістичний
 * некараний
 * некасовий
 * некваліфікований
 * неквапливий
 * некеріваний
 * некласний
 * неклітинний
 * нековкий
 * некомпетентний
 * некомплект, -у
 * некомунікабельний
 * некондиційний
 * неконсолідований
 * неконституційний
 * неконструктивний
 * неконтактний
 * некон'юнктурний
 * некооперований
 * некоректний
 * некорисливий
 * некорисний
 * некоронований
 * некошений
 некрáсовський
 * некредитоспроможний
 * некритий
 * некритичний
 * некріпкий
 некробактеріоз, -у
 некробацильоз, -у
 некробіоз, -у
 некробоз, -у
 некролог, -а, *м.* -зі
 некрологія, -ї, *ор.* -єю
 некрополь, -я, *ор.* -ем
 некроскопія, -ї, *ор.* -єю
 некрофагія, -ї, *ор.* -єю
 некрофобія, -ї, *ор.* -єю
 нектар, -у
 нектарник, -а, *мн.* -и, -ів
 нектаронос, -а
 нектон, -у
 * некультурний
 * нелад, -у
 * нелегальний
 * нелегкий
 * нелеткий
 нелінь, -я, *ор.* -ем
 неліквід, -у
 * нелінійний
 * нелітний (нельотний)
 * нелогічний
 * нелокальний
 * нелояльний
 * нелюдний
 * нелюдяний
 нельма, -и
 * нельотний

* немагнітний
 * немаловажний
 * немарксистський
 * нематеріальний
 немато́да, -и, *мн.* -о́ди, -о́д
 нематодо́з, -у
 нематоци́д, -у
 немерти́на, -и, *мн.* -і́ни, -і́н
 * неметал, -у
 * неметалевий
 * немилозвучний
 * немилосердий
 * немилосердний
 * немилостивий
 неминúче, *присл.*
 * немислімий
 * неміцний
 немі́чний
 немóвби, *спол., частка*
 немóвбито, *спол., частка*
 * неможливий
 не можна
 * немолодій
 * немонополізований
 * немотивований
 * немоторний
 * немудрий
 не набага́то
 нена́видіти, -джу, -диш; *нак.* -идь
 нена́висний
 нена́висницький
 нена́висть, -і, *ор.* -тю
 * ненавмісне, *присл.*
 * ненавмісний
 * ненавмісно, *присл.*
 * ненавчений
 * ненаголошений
 * ненадійний
 * нена́пад, -у
 ненаро́ком, *присл.*
 * ненаселений
 * ненасичений
 ненаста́нний
 * ненатуральний
 * ненауко́вість, -вості, *ор.* -вістю
 нена́чебто, *спол., частка*
 не́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
 Не́нецький автономний округ

* ненормальний
 * ненормований
 * неоантроп, -а, *мн.* -и, -ів
 неоаркти́чний
 * необачний
 * необгрунтований
 * необдуманий
 * необережний
 * необізнаний
 * необ'їжджений
 * необмежений
 * необов'язковий
 * необразливий
 * необроблений
 * необроблюваний
 * необстріляний
 * необтяжливий
 необхідність, -ності, *ор.* -ністю
 (*у чому, чого*)
 неовіталі́зм, -у
 неогегельянство, -а
 неогегельянський
 неоген, -у
 неогумбольтiанство, -а
 неодарвіні́зм, -у
 * неодержання
 неоді́м, -у
 неодмінний
 * неоднаковий
 * неодноразовий
 * неоднорідний
 * неодружений
 * неодягнений
 * неозбрений
 неозна́чено-особовий
 неозой, -ю, *ор.* -єм
 неозойський
 неозооло́гія, -ї, *ор.* -єю
 неозорі́й
 неоімпресіоні́зм, -у
 неоіндуї́зм, -у
 неоканти́анство, -а
 неокапіталі́зм, -у
 неокейнсі́анство, -а
 неокласици́зм, -у
 неокласичний
 неоколоніа́лізм, -у
 неоколоніальний
 неоконфуці́анство, -а

неокритичний
 неоламаркізм, -у
 неоламаркістський
 неолейкорит, -у
 неолібералізм, -у
 неоліберальний
 неолінгвістика, -и, *д.-м.* -ці
 неоліт, -у
 неолітичний
 неологізм, -у
 неомальтузіанство, -а
 неомарксизм, -у
 неомахізм, -у
 неомеркантилізм, -у
 неомеханічний
 неомільйонер, -а
 небн, -у
 неонацизм, -у
 неонацистський
 неоніцшеанство, -а
 неонтологія, -ї, *ор.* -єю
 * неоперативний
 * неоперений
 неоплазія, -ї, *ор.* -єю
 неоплазма, -и
 * неоплатний
 неоплатонізм, -у
 * неоплачений
 * неоподатковуваний
 неопозитивізм, -у
 неопозитивістський
 * неопрацьований
 * неопублікований
 * неорганізований
 * неорганічний
 неореалізм, -у
 неоромантизм, -у
 неосальварсан, -у
 * неосвітлений
 * неосвічений
 * неосілий
 * неоскаржений
 неослабний
 неослов'янофіл, -а, *мн.* -и, -ів
 * неосудний
 неосхоластика, -и, *д.-м.* -ці
 * неосяжний
 неотектоніка, -и, *д.-м.* -ці
 неотектонічний

неотенія, -ї, *ор.* -єю
 неотехнократизм, -у
 неотомізм, -у
 неотропічний
 * неотруйний
 неофашизм, -у
 неофашистський
 неофілологія, -ї, *ор.* -єю
 неофіт, -а
 * неофіційний
 неофобія, -ї, *ор.* -єю
 * неоформлений
 неофрейдизм, -у
 * неохайний
 неоцид, -у
 неоцінний
 * неоцінний
 неп *див.* нова економічна політика
 Непал, -у
 непалець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.*
 -льці, -льців
 непальський
 * непам'ятливий
 непам'ять, -і, *ор.* -ттю
 * непараметричний
 * непарний
 * непарнокопитий
 * непартійний
 * непарціальний
 * непевний
 непер, -а, Нп
 * непереборний
 * неперевершений
 * неперевірений
 * неперевірений
 непередаваний
 * непередбачений
 * непередбачливий
 * неперекладний
 * непереконливий
 * непереможний
 * неперехідний (якого неможливо перейти)
 * неперехідний (про дієслово)
 * неперспективний
 * неписаний
 * неписьменний
 непівський
 * непідвідомчий
 * непідготований

- * непідготовлений
- * непіддатливий
- * непідкобрений
- * непідкупний
- непідробний
- не під сілу
- * непідступний
- * непідсудний
- * неплавкий
- * непланомірний
- * неплатіж, -тежу, *ор.* -тежем
- * неплатоспроможний
- непліддя
- * неплідний
- непоборний
- неповага, -и, *д.-м.* -зі
- * неповажання
- * неповернення
- * неповідомлення, *р. мн.* -ень
- * неповний
- * неповновагий
- неповнозубі, -их
- * неповнолітний, -я, -є
- * неповноліття
- * неповноправний
- * неповноцінний
- * неповоротний
- * неповторний
- * непоганий
- непогасний
- * непогода, -и
- * непогоджений
- * непогодження
- * непогожий
- неподалік, *присл.*
- * неподання
- * неподатковий
- * неподільний
- неподобство, -а
- * непоживний
- * непоінформований
- * непоказний
- * непокараний
- * непокірний
- непокіти, -ою, -оїш
- * непокора, -и (*кому, чому, пе-ред ким-чим, проти кого-чого*)
- * непокритий
- неполадки, -док
- * неполивний
- неполяризований
- * неполярний
- * непомірний
- * непомітний
- * непомічений
- * непопадання, *р. мн.* -ань
- * непоправний
- не по праву
- * непопулярний
- * непорідний *i* непоробний
- * непорозуміння, *р. мн.* -інь
- непорушний
- * непорядок, -дку
- * непосільний
- непослабний
- * непослідовний
- не поспішаючи
- * непостійний
- * непосутний, -я, -є
- непотізм, -у
- непотіплюваність, -ності, *ор.* -ністю
- непотріб, -ребу (про речі)
- * непотрібний
- * непохвальний
- непохітний
- * непохідний
- * непочатий
- * непошана, -и
- * непошірений
- * непошірення
- * непошкоджений
- * неправда, -и
- * неправдівий
- * неправдоподібний
- * неправильний
- * неправоздатний
- * неправомірний
- * неправомочний
- * неправосудний
- * непрактичний
- * непрацездатний
- * непрацюючий
- * непрезентабельний
- * неприбулий
- * неприбутковий
- * неприваливий
- * непривілейований
- * непривітний

- * неприда́тний
- * неприєдна́ння
- * неприє́мний
- * непри́йняття
- * непри́ймний
- * неприкрити́й
- * непримирє́нний
- * неприпусті́мий
- неприпу́щений
- * неприро́дний
- * непристо́йний
- * непристосо́ваний
- * неприступни́й
- * неприсутни́й, -я, -є
- неприто́мний
- * неприто́мнити, -ію, -ієш
- * неприхі́льний
- * неприховани́й
- * неприче́тний
- * непри́язний
- * непри́язнь, -і, *ор.* -ню
- непробу́дний
- * непрові́дник, -а
- непрогля́дний
- * непродукти́вний
- * непроду́маний
- * непрозо́рий
- * непроі́жджий
- * непроі́зний
- * непромока́льний
- * непро́никливий
- * непро́никний
- * непропорці́йний
- * непросві́тлений
- * непрóстий
- непротивле́нство, -а
- * непрото́чний
- * непрофесіо́нал, -а
- * непро́ханий
- * непрохі́дний
- * непро́шений
- * непря́мий
- Непту́н, -а
- нептуні́зм, -у
- непту́ний, -ю, *ор.* -єм
- * нерадя́нський
- не раз
- * нера́но, *присл.*
- * нераціо́нальний
- нерв, -а, *мн.* -и, -ів
- нерва́ція, -ї, *ор.* -єю
- нерві́зм, -у
- нерво́во-артри́чний
- нерво́во збудже́ний
- нерво́во-паралі́тичний
- нерво́во-психіа́тричний
- нерво́во-рефлекто́рний
- нерво́во-суді́нний
- нервовотрофі́чний
- нерво́вохво́рий
- нерво́зний
- нервува́ти, -у́ю, -у́єш
- нервю́ра, -и
- * нереа́льний
- * нерегуля́рний
- * нерестро́вий
- нереї́да, -и, *мн.* -їди, -їд (*морський черв'як; німфа*)
- Нереї́да, -и (*супутник планети Нептун*)
- * нерента́бельний
- не́рест, у
- нересті́лище, -а
- нересті́тися, -е́стіться, -е́стія-тяться
- нересті́ще, -а
- нерестóвище, -а
- * нержавію́чий
- * нері́бний
- * неритмі́чний
- * нері́вний
- * нерівнобе́дрений
- * нерівномі́рно-віпуклий
- * нерівномі́рно-зерни́стий
- * нерівнопра́вний
- * нері́дкий
- * нері́дко, *присл.*
- * нері́дний
- * нері́льнийчий
- * нері́шуче, *присл.*
- * нері́шучий
- не́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
- * неробóчий
- * неродю́чий
- * нерозбі́рливий
- * нерозвє́дений
- * нерозві́нений
- * нерозга́даний
- * нерозкві́тлий

нерозкладаний
 * нерозкладний
 * нерозлучний
 * нерозмінний
 * нерозпечатаний
 * нерозпроданий
 * нерозривний
 * нерозробленість, -ності, *ор.*
 -ністю
 * нерозсудливий
 * нерозуміння
 * нерозумний
 * нерозчинний
 неробл, -у
 неролін, -у
 * неросійський
 нерпа, -и
 нерпұха, -и, *д.-м.* -сі
 нерп'ячий
 * нерудний
 * нерухливий
 * нерухомий
 нерушійний
 не-руш-менé, *невідм., ж.*
 несамовітий
 * несамокритичний
 * несамостійний
 * несамохіть, *присл.*
 * несанкціонований
 * несвідомий
 * несвіжий
 * несвоечасний
 несення
 * несільний
 * несиметричний
 * несимпатичний
 * несинусоїдальний
 * несітий
 несіння
 нескладний (недоладний, не-
 зграбний)
 * нескладний (простий, легкий)
 * нескладовий
 * нескорений
 * нескорення
 * нескоримий
 * нескоротгий
 * нескромний
 * неслава, -и

не слід
 * неслухний
 * несмак, -у
 * несмачний
 * неспіливий
 * несолідний
 * несортовий
 * неспання
 * неспеціалізований
 неспійний
 * неспівзвучний
 * неспілий
 * неспільномірний
 * неспішний
 * несплата, -и
 * несплачений
 * несповна, *присл.*
 * несподіванка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -нок
 несподівано-негадано, *присл.*
 * неспокій, -окою, *ор.* -окоєм
 * несполучний
 * неспоріднений
 * неспостережливий
 * несправджений
 * несправедливий
 * несправжній, -я, -є
 * несправний
 * неспрацьований
 * несприйнятливий
 * несприятливий
 * неспровокований
 * неспроможний
 * неспроста, *присл.*
 * неспростовний
 не ставати, не стає
 * несталий
 * нестандартний
 * нестарій
 * нестаріючий
 * нестатівий
 не стати, не стане
 * нестаток, -тку
 * нестационарний
 нестача, -і, *ор.* -ею
 * нестерильний
 Нестеров, -а, *ор.* -ом (місто)
 нестерпний
 * нестехіометричний

- несті**, -сú, -сéш, -семó, -сетé;
мин. ніс, неслá
 * **нестіглий**
 * **нестійкий**
 * **нестра́вний**
 * **нестратегічний**
 * **нестройовий**
 * **нестройові́к**, -á
не́стям, -у (у не́стями, до не́-
 стяму)
 * **не́стямитися**, -млюся, -мишся,
 -мляться
не́стямний
 * **несуді́мость**, -мости, *ор.* -містю
 * **несудноплáвний**
 * **несумісний**
 * **несумлі́нний**
несу́вітний, -а, -е *і* **несу́вітній**,
 -я, -е
 * **несутт́евий**
несу́чий
 * **несфо́рмованість**, -ності, *ор.*
 -ністю
 * **несхва́лення**
 * **несхва́льний**
 * **несхі́бний**
 * **несхі́льний**
несхі́тний
 * **несхо́джений**
несхо́димий
 * **несхо́жий**
 * **несхр́ещуваність**, -ності, *ор.*
 -ністю
не сьогодні-за́втра
 * **нетакто́вний**
 * **нетверді́й**
не́тель, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 * **нетерпля́чий**
 * **нетéча**, -і, *ор.* -ею
 * **нетка́ний**
 * **нетова́рський**
 * **нетова́рний**
 * **нетокси́чний**
нетопа́р, -а
 * **нетото́жний**
 * **нето́чний**
 * **нетра́влення**
 * **нетранспорта́бельний**
 * **нетрива́лий**
- * **нетривкі́й**
 * **нетрима́ння**
не́трі, -ів
 * **нетрудо́вий**
 * **нетрудя́щий**, -ого
не́тто, *невідм., с.*
не́тто-бала́нс, -у
не́тто-вага́, -й, *д.-м.* -зі
не́тто-тона́ж, -у, *ор.* -ем
 * **неува́га**, -и, *д.-м.* -зі
 * **неува́жний**
 * **неув'язка**, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 * **неузго́джений**
 * **неузго́дження**
 * **неукомплекто́ваний**
 * **неумі́сне і невмі́сне**, *присл.*
 * **неумі́сний і невмі́сний**
 * **неумі́сно і невмі́сно**, *присл.*
 * **неупере́джений**
 * **неуро́чний**
 * **неуспі́х**, -у
 * **неуспі́шний**
 * **неуста́лений**
неусто́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 * **неусу́вний**
неухи́льний
 * **неу́часть**, -і, *ор.* -тю
 * **неуче́ний і невче́ний**
 * **неушко́джений**
неФ, -а
 * **нефарбо́ваний**
нефелі́н, -у
нефелі́нометри́чний
нефеломе́тр, -а
 * **неферменто́ваний**
 * **неформа́льний**
нефоско́п, -а
 * **нефотого́нічність**, -ності, *ор.*
 -ністю
нефректо́мія, -ї, *ор.* -ею
нефри́дій, -ю, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
нефрит, -у
нефро́з, -у
нефрозо́нефри́т, -у
нефролі́тіаз, -у
нефрологі́чний
нефрологі́я, -ї, *ор.* -ею

нефрón, -а
нефропáтія, -ї, *ор.* -єю
нефросклерóз, -у

нефротічний

неха́й, *частка, спол.*

* нехіть, -хоті, *ор.* -хиттю

* нехліборóбський

* нехóджений

* неходовій

не́хотя, *присл.*

нехотя́чі, *присл.*

* нехристия́нин, -а, *мн.* -я́ни,
-я́н

не́хтувати, -ую, -уеш (*кого, що,*
ким, чим)

* нецензу́рний

* неціка́вий

* неча́стий

* нече́мний

* нече́сний

* нечисле́нний

* нечі́стий

* нечистокрóвний

нечисто́ти, -óт

не́чисть, -і, *ор.* -тю

* нечі́щений

* нечіткі́й

* нечленорозді́льний

* нечорнозе́мний

* нечу́ваний

* нечу́йний

* нечу́лий

* нечу́тий

* нечуткі́й

* нечутлі́вий

* нечу́тний

* нешабло́нний

* нешаноблі́вий

* нешвидкі́й

* неширо́кий

* неши́роко, *присл.*

* нешкі́дливий

* нешлю́бний

неща́дний

* неща́стя

* нещі́рий

* нещі́льний

нешо́давній, -я, -е

нешо́давнó, *присл.*

* нея́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок

* неявнопо́люсний

* неяскра́вий

* неясні́й

ни́жній, -я, -е

Ни́жня пала́та (в англійському
парламенті)

Ни́жня Тунгу́ска

Нижньоаму́рськ, -а

нижньоаму́рський

нижньово́лзький

нижньогу́бний

Нижньодніпро́вськ, -а

нижньодніпро́вський

нижньокембро́йський

нижньокрейдя́ний

нижньолу́жицький

нижньоіме́цький

нижньоребе́рний

нижньоребро́вий

нижньоше́лепний

нижчеві́кладений

нижчеза́значений

нижчезга́даний

нижченаве́дений

нижчена́званий

нижчео́писаний

нижчепі́дписаний

нижчеподо́даний

нижчепойме́нований

нижческáзаний

низ, -у

низа́ти, нижу́, ніжеш

низовина́, -і́

ни́зхідно-висхі́дний

низькобо́ртний

низькова́куумний

низьково́льтний

низьковрожа́йний

низьковуглеце́вий

низькогі́рсько-рівни́нний

низькоді́л, -до́лу

низькокало́рійний

низьколего́ваний

низькомолекуля́рний

низьконапі́рний

низькоо́мний

низькоопла́чуваний

низькопоклónництво, -а

низькопокльнство, -а
 низькопрбньий
 низькопродуктьвий
 низькородючий
 низькорбслий
 низькосбртньий
 низькостбблий
 низькостбвбурньий
 низькотемпературньий
 низькочастбтньий
 низькоштбмбовий
 низькоякйсьий
 никонйанство, -а
 нимилан, -а, *мн.* -и, -йв
 нимиланськйй
 нйньшньий, -я, -б
 нйрка, -и, *д.-м.* -цй, *мн.* нйркй,
 нйрбк (орган)
 нйркоподйбньий
 нйтка, -и, *д.-м.* -цй, *р. мн.* -тбк
 нйткозшивбльньий
 нйткоподйбньий
 нйтчбсьий
 нйтчбтковй, -их
 нйть, -й, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 нйшком-тйшком, *присл.*
 нйщити, -щу, -щйш, -щбть; *нак.*
 нйщ
 нйщйвньий
 Нйгбрб, -и
 Нйгбрськйй водоспбд (водо-
 пбд)
 Нймбй, -я, *ор.* -бм
 нйвбця, -й, *ор.* -бю
 нйвелйр, -а
 нйвелювбти, -бюю, -бюбш, *недок.*
й док.
 нйвеляця, -й, *ор.* -бю
 нйвельвбньий
 нйвечити, -чу, -чйш, -чбть; *нак.*
 -бч
 нйвбз, -а
 нйврбку, *присл.*
 нйвх, -а, *мн.* -и, -йв
 нйвхськйй
 Нйгер, -у
 нйгерйськйй
 Нйгерйя, -й, *ор.* -бю
 нйгйльзм, -у

нйгйльстйчний
 нйгбть, -гтя, *ор.* -гтем
 нйгрбл, -у
 нйгтьовйй
 нйдерландець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дцй, -дцйв
 нйдерландськйй
 нй до чбго
 нйж, нбжб, *ор.* нбжбм
 Нйжин, -а
 нйжйньськйй
 нйжка, -и, *д.-м.* -цй, *р. мн.* нй-
 жбк
 нйжно-бйлий
 нйжно-блбкйтьий
 нйжно-голубйй
 нйжнокблйрньий
 нйжнокольбровйй
 нйжнокбрий
 нйжно-свйтло-корйчневий
 нйжнбтбньий
 нйжношкйрий
 нйзвйдки, *присл.* (немаб звйдки)
 нйзвйдки, *присл.* (з жбдного
 мйсьця)
 нйздрювбтьий
 нйздря, -й, *ор.* -бю, *мн.* -й, -йв
 нй з кйм (немаб з кйм)
 нй з кйм (з жбдною лбдиною)
 Нйкарбгуа, *невйдм.*
 Нйкарагуанськб соцйльстйчна
 пбртйя, НСП
 нйкельвмйсьий
 нйкельво-кбдмйвий
 нйкельво-мйш'якбвий
 нйкельво-сурм'яньий
 нйкельн, -у
 нйкельювбти, -бюю, -бюбш, *недок.*
й док.
 нйкель, -ю, *ор.* -бм
 нйкелькббальтовйй
 нйкельбвбньий
 нйкббарець, -рця, *ор.* -рцем,
мн. -рцй, -рцйв
 Нйкббарськйй островйй
 нйкодуст, -у
 Нйкозйя, -й, *ор.* -бю *й* Нйкозйя
 Нйкльйевськ, -а
 нйкльйевськйй (вйд Нйкльйевськ)

- Ніко́лаєвськ-на-Аму́рі, Ніко́лаєвська-на-Аму́рі, Ніко́лаєвськ н/А, Н/А
 ніко́ли, *присл.*
 Нікополь, -я, *ор.* -ем
 нікопольський
 Нікосія, -ї, *ор.* -єю і Нікозія
 ніко́тин, -у
 нікотинамі́д, -у
 ніктофобі́я, -ї, *ор.* -єю
 нікуди́шний, -я, -є
 нікче́мний
 Ніл, -у (річка)
 ніло́т, -а, *мн.* -и, -ів
 нільський
 Німан, -у
 німанський
 німб, -а
 німбу́с, -а
 німець, -мця, *ор.* -мцем, *мн.* -мці, -мців
 Німе́цька Демократи́чна Респу́бліка, НДР
 Німе́цька комуни́стична па́ртія, НКП (ФРН)
 Німе́цький сою́з міру, НСМ (ФРН)
 німе́цько-італи́йський
 німе́цько-фаши́стський
 німе́цько-францу́зький
 Німе́ччина, -и
 німо́нік, -у
 німфома́нія, -ї, *ор.* -єю
 ні на йо́ту
 ні-ні, *частка*
 ніоба́т, -у
 ніобі́євий
 ніобі́й, -ю, *ор.* -єм
 ніобі́т, -у
 ні оди́н
 ніпель, -я, *ор.* -ем
 ніпочі́м, *присл.*
 ніпочо́му, *присл.*
 ні при чо́му
 нірва́на, -и
 ні ри́ба ні м'ясо
 нірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* ніро́к (від но́ра)
 ніс, но́са
 ні сві́т ні зоря́
 ні се́ ні те́
 нісені́тниця, -і, *ор.* -єю
 ніскі́льки, *присл.*
 ні слуху́ ні д́уху
 ні собі́ ні лю́дям
 ніста́гм, -у
 ніт, а, *нт*
 ні та́к ні ся́к
 нітелє́нь, *незм.*
 нітино́л, -у
 ніто́н, -у
 нітрагі́н, -у
 нітрагініза́ція, -ї, *ор.* -єю
 нітрало́й, -ю, *ор.* -єм
 нітрафе́н, -у
 нітра́ція, -ї, *ор.* -єю
 нітрі́д, -у, *мн.* -и, -ів
 нітрі́л, -у, *мн.* -и, -ів
 нітрифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 нітроаміно́вий
 нітроанілі́н, -у
 нітробакте́рія, -ї, *ор.* -єю
 нітробензо́л, -у
 нітроге́н, -у
 нітрогліце́рін, -у
 нітроема́ль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 ніт́ро́за, -и
 ніт́розобарвни́к, -а́
 ніт́розополу́ка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -у́ки, -у́к
 ніт́рокліткови́на, -и
 ніт́рола́к, -у, *мн.* -и, -ів
 ніт́ролеу́м, -у
 ніт́ромагнези́т, -у
 ніт́романі́т, -у
 ніт́роме́трі́я, -ї, *ор.* -єю
 ніт́ро́н, -у
 ніт́ропорфі́р, -у
 ніт́ророзчи́нний
 ніт́росполу́ка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -у́ки, -у́к
 ніт́ротолуо́л, -у, *мн.* -и, -ів
 ніт́рофа́рба, -и
 ніт́рофено́л, -у
 ніт́рофі́льний
 ніт́рофо́ска, -и, *д.-м.* -ці
 ніт́ро́хи, *присл.*

нітроцелюлоза, -и
 нітроцелюлозація, -ї, *ор.* -єю
 нітросо́вк, -у, *м.* -у́
 нітруза́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
ї док.

ніхро́м, -у
 ніхто́, нікого́, нікому́, нікі́м, ні на
 кому́ (ні на кі́м)

ні́цца, -и, *ор.* -ою

ні́щський

ні́щсеа́нство, -а

ні́ч, но́чі, *ор.* ні́ччю, *р. мн.*
 но́чєй

ні́чий, ні́чийо́го, ні́чийо́му (ні́чє-
 му), ні́чийі́м, на ні́чийо́му (на
 ні́чєму, ні́ на чийо́му, ні на
 чієму, ні на чі́ім); *ж.* ні́чийя́,
 ні́чєї́, ні́чийї́, ні́чєю́, на ні́-
 чийї́ (ні́ на чийї́); *с.* ні́чє́,
 ні́чийо́го; *мн.* ні́чї́, ні́чї́х

ні́чим (немає чим)

ні́ччї́рк, *незм.*

ні́члі́г, -у

ні́чого (немає чо́го)

ні́що́, нічо́го, нічо́му, ні́чим, ні́
 на чо́му (ні́ на чі́м)

ні́як, *незм.* (немає як)

ні́як, *присл.* (жодним способом)

ні́який (ні́ один)

но, *частка* (пишеться через де-
 фіс: неха́й-но, підї́дї-но; але:
 неха́й же но, підї́дї ж но)

Но́белівська премо́ія

нобе́лій, -ю, *ор.* -єм

нобіліта́ція, -ї, *ор.* -єю

нобіліте́т, -у

нобі́ль, -я, *ор.* -єм

Но́ва демократи́чна па́ртія,
 НДП (Канада)

но́ва економи́чна полі́тика, неп, -у

Но́ва Зеланді́я

Но́ва Каледо́нія

Но́ва прогреси́вна па́ртія, НПП
 (Пуерто-Ріко)

но́ва́торський

Но́вгород, -а

новгоро́дець, -дця, *ор.* -дцем

Но́вгород-Сі́верський, Но́вгоро-
 да-Сі́верського

но́вгород-сі́верський, -а, -е

новгоро́дський

нове́ла-на́рис, нове́ли-на́рису

нове́ла-по́вість, нове́ли-по́вісті

новеле́та, -и

новелі́ст, -а

новизна́, -ї

Но́вий заві́т (-у)

Но́вий рік (свято)

но́вий стиль, н. ст.

Но́ві Гебри́ди

нові́тній, -я, -е

новоа́нглійський

новобра́нець, -нця, *ор.* -нцем

новобуді́вництво, -а

новобудо́ва, -и

нововве́дення, *р. мн.* -ень

нововерхньо́німе́цький

новові́даний

новові́найдений

новові́дкрива́ч, -а́, *ор.* -е́м

новові́дкрі́тий

новогебри́дський

Новогра́д-Воли́нський, -ого

новогра́д-воли́нський, -а, -е

новогре́цький

новодемократи́чний

новоєвропе́йський

новозаві́тний

новозасе́лений

новозбудова́ний

новозеланде́ць, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці́, -дці́в

новозеландський

новоземля́нський

новозна́йдений

новоз'я́влений

новоі́скрівець, -вця, *ор.* -вцем

новока́їн, -у

новола́к, -у, *мн.* -и, -і́в

новонаве́рнений

новонаро́джений

новонасе́лений

новообра́ний

новооде́ржаний

новооргані́зований

новоосве́нений

новопоселе́нець, -нця, *ор.* -нцем

новоприбу́лий

новопри́дбаний
 новопри́значений
 новопри́йнятий
 новорі́чний
 новорі́ччя, *р. мн.* -і́ч
 Новоросі́йськ, -а
 новоросі́йський
 новосе́л, -а
 новосе́лець, -льця, *ор.* -льцем
 Новосибі́рськ, -а
 Новосибі́рські́ острови́
 новосі́лля, *р. мн.* -і́ль
 новоство́рений
 новосформо́ваний
 новотві́р, -во́ру
 новоутво́рений
 новоутво́рення, *р. мн.* -ень
 Новочерка́ськ, -а
 новочерка́ський
 новоя́влений
 нога́, -і́, *д.-м.* -зі́, *р. мн.* ні́г
 нога́єць, -а́йця, *ор.* -а́йцем, *мн.*
 -а́йці, -а́йців
 нога́йський
 ногохві́стки, -ток
 ножедзьо́б, -а
 ножеподі́бний
 но́жиці, -иць
 ножі́вка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -вок
 ножни́й (ві́д нога́)
 ножови́й
 ноземато́з, -у
 нозогеографі́я, -ї́, *ор.* -ею́
 нозографі́я, -ї́, *ор.* -ею́
 нозологі́чний
 нозоло́гія, -ї́, *ор.* -ею́
 нозофбі́я, -ї́, *ор.* -ею́
 нойо́н, -а
 нок, -а
 нокáут, -у
 нокáутований
 нокáутува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 нокда́ун, -у
 ноктюрн, -а
 ном, -у
 нома́ди, -ів
 номаді́зм, -у

номенклату́ра-ці́нник, номенклату́ри-ці́нника
 номенклату́рно-адресува́льний
 но́мер, -а, *мн.* -і́, -і́в
 номеронаби́рач, -а́, *ор.* -е́м
 номіна́л, -у
 номіналі́зм, -у
 номіна́тив, -а
 номіна́ція, -ї́, *ор.* -ею́
 номогенéз, -у
 номогра́ма, -и
 номографі́чний
 номографі́я, -ї́, *ор.* -ею́
 нонако́рд, -у
 нонéт, -у
 ноні́ус, -а
 нонкомбата́нт, -а, *мн.* -и, -і́в
 нонконформі́ст, -а, *мн.* -и, -і́в
 нонпаре́ль, -ї́, *ор.* -ллю́
 нонсенс, -у
 нон-сто́п, -у
 ноосфе́ра, -и
 но́ра, -ї́, *р. мн.* ні́р
 Норве́гія, -ї́, *ор.* -ею́
 норве́жець, -жця, *ор.* -жцем, *мн.*
 -жці, -жців
 Норвэ́зка робі́тнича па́ртія,
 НРП
 Норвэ́зке телеграфне́ бюро́,
 НТБ
 норд, -у
 норд-вéст, -у
 норд-вéстовий
 норді́зм, -у
 норд-норд-вéст, -у
 норд-о́ст, -у
 норд-о́стовий
 норéць, -рця́, *ор.* -рце́м (пта́х)
 Норі́льськ, -а
 норі́льський
 нориче́вий
 норі́ця, -ї́, *ор.* -ею́
 но́рія, -ї́, *ор.* -ею́
 нормале́мір, -а
 нормаліза́ція, -ї́, *ор.* -ею́
 нормалізува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 норма́ль, -ї́, *ор.* -ллю́, *р. мн.*
 -лей

нормáндець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці, -дців

Нормáндія, -ї, *ор.* -єю

нормáндський (від Нормáндія)

норманізм, -у

нормáнн, -а, *мн.* -и, -ів

нормáнський (від нормáнн)

норматів, -у

нормативно-описовий

нормативно-стилістичний

нормативно-технічний

нормобла́ст, -а, *мн.* -и, -ів

нормований

но́рмо-годи́на, -и

нормо́граф, -а

нормоконтро́ль, -ю, *ор.* -ем

нормоці́т, -а, *мн.* -и, -ів

нормува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

но́ров, -у

норсульфа́зол, -у

Но́рфолк, -а (місто) *і* -у (острів;
графство)

носі́лки, -лок

носі́ти, ношу́, но́сиш

носі́й, -я́, *ор.* -е́м

носогло́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-ток

но́со-губний

но́со-ло́бний

носо́ріг, -ро́га

ностальгі́я, -ї, *ор.* -єю

нострати́чний

но́та, -и, *р. мн.* нот

нотабе́на, -и

нотабе́не, *невідм., с.*

нота́бль, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, -ів

нотаріа́льний

нотаріа́т, -у

нотарі́ус, -а

нотифіка́ція, -ї, *ор.* -єю

нотифікува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

но́тно-музи́чний

но́тно-цифровий

нотографі́чний

нотогра́фія, -ї, *ор.* -єю

нотодрука́рня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
-рень

нотодрукува́льний

нотодрукува́ння

нототе́нія, -ї, *ор.* -єю

нотува́ти, -у́ю, -у́єш

ноу́мен, -а

ноуменáльний

но́чви, -чо́в

ночівля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -вель

Нуакшо́т, -а

нубіе́ць, -йця, *ор.* -йцем, *мн.*
-йці, -йців

нубі́йський

Нубі́я, -ї, *ор.* -єю

нувори́ш, -а, *ор.* -ем

нуді́зм, -у

нудьгува́ти, -у́ю, -у́єш (*за ким-*
чим, по кому-чому, без кого-
чого)

ну́кер, -а

нуклеі́н, -у

нуклеозі́д, -у

нуклеобл, -я, *ор.* -ем

нуклеопла́зма, -и

нуклеопро́теї́д, -у, *мн.* -и, -ів

нуклеоті́д, -у, *мн.* -и, -ів

ну́клеус, -а

нуклі́д, -а, *мн.* -и, -ів

нукло́н, -а

Нукуало́фа, -и

Нуку́с, -а

нуліфіка́ція, -ї, *ор.* -єю

нуль, -я́, *ор.* -е́м

нуль-ве́ктор, -а

нуль-індикáтор, -а

нульовий

нуль-о́рган, -а

нульфу́нкція, -ї, *ор.* -єю

Ну́меа, *невідм.*

нумера́ція, -ї, *ор.* -єю

нумерований

нумерува́льний

нумерува́ти, -у́ю, -у́єш

нумізма́тика, -и, *д.-м.* -ці

нумулі́т, -а, *мн.* -и, -ів

ну-ну́, *виг.*

ну́нцій, -я, *ор.* -ем

нуре́ць, -рця́, *ор.* -рце́м

нус, -у

нут, -у

нутація, -ї, *ор.* -єю
 нутрієвий
 нутрія, -ї, *ор.* -єю
 нутремір, -а
 нутроці, -ів
 нуцелус, -а
 нюанс, -у
 Нюрнберг, -а, *м.* -зі і -у
 Нюрнберзький процес
 нюх, -у
 нянька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ньок
 няньчити, -чу, -чиш, -чимо, -чите,
 -чать; *нак.* няньч

Нью-Зіланд Пресс Асошіей-
 шен, НЗПА
 Нью-Йорк, -а
 ньюйорківець, -вця, *ор.* -вцем
 ньюйоркський
 ньютон, -а, **Н** (одиниця виміру)
 ньютон-метр, -а, **Н·м**
 ньютон-секунда, -и, **Н·с**
 ньюфаундлэнд, -а (порода со-
 бак)
 Ньюфаундлэнд, -у (острів)
 ньюфаундлэндський
 ньья, ньяї, *ор.* ньяєю
 Ньяса, -и

О

сазіс, -у
 Об, Обі, *ор.* Об'ю
 обіпіл, -пола
 оббивач, -а, *ор.* -ем
 оббити, оббив'ю, оббив'еш, оббив'е-
 мо, оббив'ете
 оббрізкавач, -а, *ор.* -ем
 обвал, -у
 обзинувальний
 обвинуватити, -ачу, -атиш; *нак.*
 -ать
 обвинувач, -а, *ор.* -ем
 обвинувачення, *р. мн.* -ень
 обв'іти, обв'ію, обв'іеш, обв'іе-
 мо, обв'іете
 обвід, обводу
 обвіз, -возу
 обвітрити, -рю, -риш
 обвітрювати, -юю, -юєш
 обводнення
 обводніти, -нію, -ніш, -нимоб,
 -нитє
 обводнювально-зрощувальний
 обводнювати, -юю, -юєш
 обводніти, -яю, -яєш
 обвуглити, -лю, -лиш
 обвуглювати, -юю, -юєш
 обв'язати, -яжю, -яжеш
 обв'язувати, -ую, -уєш
 обгін, -гону

обговорення, *р. мн.* -ень
 обгорати, -аю, -аєш і обгоряти
 обгорджувати, -ую, -уєш
 обгоряти, -яю, -яєш і обгорати
 обгрунтований
 обгрунтовувати, -ую, -уєш
 обгрунтування, *р. мн.* -ань
 обдарований
 обдаровання
 обдаровувати, -ую, -уєш
 обдирно-шліфувальний
 обдумувати, -ую, -уєш
 обезбарвити, -влю, -виш, -влять;
нак. -арв
 обезбарвлювати, -юю, -юєш
 обезболити, -лю, -лиш; *нак.* -оль
 обезболювати, -юю, -юєш
 обезводіти, -іє
 обезводнити, -ню, -ниш
 обезводнювати, -юю, -юєш
 обезжирити, -рю, -риш; *нак.* -ір
 обезжирювати, -юю, -юєш
 обеззаражувати, -ую, -уєш
 обеззаразити, -ажу, -азиш; *нак.*
 -азь
 обеззброїти, -ою, -оїш
 обеззброювати, -юю, -юєш
 обеззвучити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -уч
 обеззвучувати, -ую, -уєш

обезземелити, -лю, -лиш; *нак.* -ель
 обезземелювати, -юю, -юєш
 обезкрівлювати, -юю, -юєш
 обезлюдіти, -іє
 обезлюдніти, -іє
 обезрібити, -блю, -биш, -ріб-
 лять; *нак.* -іб
 обезрібити, -іє
 обезріблювати, -юю, -юєш
 обеліск, -а
 оберегті, -ежү, -ежеш, -ежемó,
 -ежетé; *мин.* -ріг, -регла
 обєрігáти, -áю, -áєш
 óбер-интендáнт, -а
 óбер-кондукторський
 óбер-ма́йстер, -тра
 обєрнено пропорційний
 обєрненохронологічний
 обєрну́ти, -єрну́, -єрнеш
 óбер-офіцєр, -а
 óбер-поліцмєйстер, -а
 óбер-прокурóр, -а
 óбер-секретáр, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і,
д. -ям
 óберт, -у, об.
 обєртóво-удáрний
 обєртóн, -у, *мн.* -н, -ів
 об'єднáвчий
 Об'єднана лейборістська пáр-
 тія, ОЛП (Гренада)
 Об'єднана народна пáртія, ОНП
 (Беліз)
 Об'єднана національна пáртія,
 ОНП (Шрі-Ланка)
 Об'єднана пáртія гаїтянських
 комуністів, ОПГК
 Об'єднана пáртія народу Сей-
 шельських Островів
 Об'єднана пáртія національно́ї
 незалежності, ЮНП (Зам-
 бія)
 Об'єднана політична органі-
 зація Національний фронт,
 ОПОНФ (НДРЙ)
 Об'єднана Рєспубліка Танзánія,
 ОРТ
 Об'єднана селянська пáртія,
 ОСП (ПНР)

Об'єднана соціалістична пáртія
 Каталонії, ОСПК
 Об'єднаний інститут ядерних
 досліджень, ОІЯД
 Об'єднаний конгрєс пpáці Нігє-
 рії, ОКПН
 Об'єднаний робітничий фронт,
 ОРФ (Трїнідад і Тобаго)
 Об'єднані Арáбські Емірати,
 ОАЕ
 Об'єднані Нáції
 Об'єднані профспілкї Корєї,
 ОПК (КНДР)
 об'єднання, *р. мн.* -ань (органі-
 зація)
 Об'єднання вільних нїмєцьких
 профспілок, ОВНП (НДР)
 Об'єднання на підтрїмку рєс-
 публіки, ОНР (Франція)
 Об'єднання нїмєцьких профспі-
 лок, ОНП (ФРН)
 Об'єднання осіб, якїх перєслїду-
 вали за нацїзму, ООПН
 Об'єднання тоголезького нарó-
 ду, ОТН
 Об'єднання швейцáрських проф-
 спілок, ОШП
 об'єднáти, -áю, -áєш
 об'єднувати, -ую, -уєш
 об'єкт, -а
 об'єктів, -а
 об'єктивáція, -ї, *ор.* -єю
 об'єктивїзм, -у
 об'єктивістський
 об'єктивно зумóвлений
 об'єктивно-необхїдний
 об'єктно-предикатівний
 об'ємна вагá, об. в.
 об'ємно-блоковий
 об'ємно-молекулярний
 об'ємно-просторівий
 обжáти, обїжмү, обїжмеш, обїж-
 мемó, обїжметé (обтиснути)
 обжáти, обїжнү, обїжнеш, обїж-
 немó, обїжнетé (обрїзати)
 обжїнки, -нкїв і -нок
 обнвáгельський
 обїдва, обóх, *д.* обóм, *ор.* обомá,
м. обóх

обидві, обóх, *д.* обóм, *ор.* обомá, *м.* обóх

обібрати, обберу́, оббереш, обберемо́, обберете́

обігнати, обжену́, обженеш, обженемо́, обженете́

обігравати, -раю́, -раєш, -раємо́, -раете́

обігрів, -у

обігрівати, -áю, -áеш

обігрівач, -á, *ор.* -ém

обід, обода (кóлеса, круглого предмета тощо)

обід, -у (споживання страви)

обідній, -я, -е

обідок, -дка́

обідрати, обдеру́, обдереш, обдеремо́, обдерете́

обізнатися, -ізнуся́, -ізнешся́, -ізнаємо́ся, -ізнаете́ся

обізнаний (*з ким-чим, у чому*)

обіймати, -áю, -áеш

обійняти, -ійму́, -іймеш

обікрадений

об'їдений

об'їжджати, -áю, -áеш

об'їжджений

об'їзд, -у

об'їздити, -їжджу́, -їздиш; *нак.* -їздь, *док.*

об'їзний

об'їсти, -їм, -їсі, -їсть, -їмо́, -їсте́, -їдять; *нак.* -їж

об'їхати, -їду́, -їдеш; *нак.* -їдь

обка́т, -у

обко́м, -у

облагропро́м, -у

обла́маний

обла́мувати, -ую, -уеш

обласний відділ народної освіти, облвнó, *невідм., ч.*

обласніцький

область, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -те́й, обл.

обла́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток

облвиконко́м, -у

обледенілий

обледеніння, *р. мн.* -інь

обліти, обіллю́, обіллеш, обіллемо́, обіллете́

облицювати, -юю́, -юеш

облицьований

облицьовувати, -ую, -уеш

обліга́ція, -ї, *ор.* -єю

обліго, *невідм., с.*

облік, -у

обліко́вець, -вця, *ор.* -вцем

обліково-видавничий

обліково-економічний

обліково-регістраційний

обліковувати, -ую, -уеш

облікувати, -юю́, -юеш

обліг, -льóту

облітера́ція, -ї, *ор.* -єю

обло́в, -у

обло́га, -и, *д.-м.* -зі

обло́жений

обло́м, -у

обло́млений

обло́млювати, -юю, -юеш

обло́мовщина, -и

облпрофра́да, -и

облу́дний

облямо́увати, -ую, -уеш

облямувати, -юю́, -юеш

обма́н, -у

обману́ти, -ану́, -анеш, -ануть

обма́нювати, -юю, -юеш

обме́ження, *р. мн.* -ень

обме́жено за́мкнений (за́мкнутий)

обме́жено прида́тний

обме́жено-рекурсі́вний

обме́жено-станда́ртний

обме́жено-уповільнений

обме́жити, -жу, -жиш, -жать; *нак.* -е́ж

обме́жувати, -ую, -уеш

обме́жувач, -а, *ор.* -ем

обме́рзлий

обме́рти, обіму́, обіму́еш, обіму́емо́, обіму́ете́

обме́т, -у

обмі́днити, -ню, -ниш

обмі́днювати, -юю, -юеш

обмі́лина, -и

обмі́літи, -іє

обмін, -у
 обмір, -у
 обмірковувати, -ую, -уєш
 обмолот, -у
 обмотувально-ізоляційний
 обмотувати, -ую, -уєш
 обмундирувати, -ую, -уєш
 обмундирувати, -ую, -уєш
 обнародувати, -ую, -уєш
 обнімати, -аю, -аєш
 обновляти, -аю, -аєш
 обняти, -німу, -німеш
 обов'язковий
 обов'язок, -зку
 об'є, об'єх, *д.* об'єм, *ор.* об'єма,
м. об'єм
 обожнювати, -уюю, -уюєш
 обожувати, -ую, -уєш
 обоз, -у
 обойма, -и
 оболонь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.*
 -ней
 обопільний
 оборонно-масовий
 оборонно-наступальний
 оборонно-спортивний
 обороноздатний
 обороноспроможний
 обороняти, -аю, -аєш
 обпертися, обіпруся, обіпрешся,
 обіпрємся, обіпретесья
 обпилити, -лію, -лієш, -лимю,
 -лите
 обпильовати, -уюю, -уюєш
 обпильовач, -а, *ор.* -ем
 обпилити, -аю, -аєш
 обпріскувач-обпильовач, обпрі-
 скувача-обпильовача
 обр, -а, *мн.* -и, -ів
 ображений
 образ, -а (ікона)
 образ, -у (обличчя; постать;
 художній засіб, тип)
 образити, -ажу, -азиш; *нак.*
 -азь
 образно-метафоричний
 образно-символічний
 образно-художній, -я, -є
 образотвірчий

обрамок, -мка
 обрання
 обрати, оберу, обереш, оберемо,
 оберете
 обрахунок, -нку
 обрив, -у
 обрізувати, -ую, -уєш
 обрій, -ю, *ор.* -єм
 оброблювати, -уюю, -уюєш
 обробляти, -аю, -аєш
 оброк, -у (податок)
 обруб, -у
 обрубувати, -ую, -уєш
 обрuch, -а, *ор.* -єм
 обручевий
 обручка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чок
 обрушувати, -ую, -уєш
 обряд, -у
 обряджений
 обсаджений
 обсаджувати, -ую, -уєш
 обсадити, -аджу, -адиш
 обсерваторія, -ї, *ор.* -єю
 обсидіан, -у
 обсів, -у
 обскурантизм, -у
 обслуга, -и, *д.-м.* -зі
 обслуговувати, -ую, -уєш
 обставинний
 обстеження, *р. мн.* -ень
 обстежувати, -ую, -уєш
 обстріл, -у
 обстрілювати, -уюю, -уюєш
 обструкціонізм, -у
 обструкція, -ї, *ор.* -єю
 обтавати, -таю, -таєш, -таємо,
 -таєте
 обтерти, обітру, обітреш, обі-
 тремо, обітрете
 обтиск, -у
 обтискач, -а, *ор.* -єм
 обтискний
 обтюрація, -ї, *ор.* -єю
 обтяжний
 обтяти, обітну, обітнеш, обіт-
 немю, обітнете
 обурення
 обурити, -рю, -риш; *нак.* -ур
 обурювати, -уюю, -уюєш

обух, -а, м. -сі і -у
обхід, -ходу
обценьки, -ів
обчислення, р. мн. -ень
обчислити, -лю, -лиш
обчислювально-аналітичний
обчислювати, -юю, -юеш
обчисляти, -яю, -яеш
обшівка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -вок
обшир, -у
обшлаг, -а
обшук, -у
община, -и
общинно-родовий
овал, -а
овалотокарний
овально-довгастий
овально-ромбічний
овація, -ї, ор. -єю
оверарм, -у
овес, вівса, мн. вівса і вівсі
овід, овода
овогенез, -у
овоїд, -а
оволодівати, -аю, -аеш (ким, чим)
оволодіти, -ію, -іеш (ким, чим)
овоскоп, -а
овоче-баштанний
овочевий
овочезаготівельний
овочекартоплесховище, -а
овоче-картопляний
овочеконсервний
овочепереробний
овочерізка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -зок
овочесушільний
овочесховище, -а
овочі, -ів
овочівництво, -а
овочівницький
овуляція, -ї, ор. -єю
Огайо, невідм.
огірок, -рка
огірочник, -а
огляд-місячник, огляду-місячника

оглядач, -ядача, ор. -ядачем
огневий, огнегасник і т. д.
див. вогневий, вогнегасник і т. д.
ого-го, виг.
оголосіти, -ошү, -ошиш
оголошення, р. мн. -ень
огонь див. **вогонь**
огорджений
огорджа, -ї, ор. -єю
ограніти, -нію, -ніш, -нимо, -ните
огранювати, -ую, -уеш
огранувати, -ую, -уеш
огранювати, -ую, -юеш
огрівати, -аю, -аеш
огрівний
огріх, -у
огульний
од...— слова з цим префіксом слід дивитися на літеру **в** (від...), напр.: **одбивач**, **одблиск** і т. д. див. **відбивач**, **відблиск** і т. д.
одеколон, -у
оделстинг, -у, м. -зі і -у
одеон, -у
Одер, -у (німецька назва) і **Одра**
одерев'янілий
одержати, -жу, -жиш, -жать; *нак.* -ерж
одержувати, -ую, -уеш
Одеса, -и
одесит, -а
одесько-кишинівський
Одещина, -и
одзовізм, -у
один, одного, одному, одним; ж. одна, однієї (одної), одній, однією (одною); с. одне (одно), одного; мн. одні, одних, одним, одними
одинадцятро, -тьох, д. -тьом, ор. -тьома і -тьма, м. -тьох
один в один
один-два, одна-дві, одне-два
один-другий, одна-друга, одне-друге

одін-єдиний, одна-єдина, одне-єдине
 одін за одним
 одиниця, -і, *ор.* -єю, *од.*
 одін на одін
 одін одним
 одін-однісінський, одна-однісінська, одне-однісінське
 одиночник, -а
 одіозний
 одіссєя, -ї, *ор.* -єю (мандри)
 однак, *незм.*
 одноадресний
 одноатомний
 однобарвний
 однобаштовий
 однобічний
 однобокний
 однобортний
 одновалентний
 одновесловий
 одновірець, -рця, *ор.* -рцем
 одновісний
 одновухий
 одноголосся
 одногорбий
 одноденний
 однодобільний
 однодомний
 однодум, -а
 однодумець, -мця, *ор.* -мцем
 одноелектродний
 одножильний
 однозарядний
 однозвучний
 однозернянка, -и, *д.-м.* -ці
 однозмінний
 однозначний
 однозубий
 однойменний
 однокімерний
 однокішєвий *і* однокішєвий
 однокімнатний
 однокінний
 однокласник, -а
 одноклітинний
 одноклубник, -а
 одноколійний
 одноколірний

одноколісний
 однокольоровий
 однокомпонентний
 однокопітний
 однократний
 однокрилий
 однокривний
 однокурсник, -а
 одноламповий
 однолітній, -я, -є
 одноманітний
 однастіий
 одномісний
 одномоторний
 однапівперіодний
 однасінний
 одноосьовий
 однапалатний
 однапалубний
 однапартійний
 однапелюстковий
 однапільний
 однаплановий
 одноплемєнець, -нця, *ор.* -нцем
 одноплемінний
 одноплемінник, -а
 однапунжерний
 однаповерховий
 однаполчанин, -а, *мн.* -ани, -ан
 однаполюсний
 однапрофільний
 однапрохідний
 однапроцентний
 однаразовий
 однарєйковий
 однарідно орієнтований
 однарїчний
 однарядковий
 однарядний
 однасєльць, -льця, *ор.* -льцем
 однаносєльчанин, -а, *мн.* -ани, -ан
і однаносєльчанин
 однаосерїйний
 однаосєльчанин, -а, *мн.* -ани, -ан
і однаосєльчанин
 однаосім'ядольний
 однаоскладний
 однаоскладовий
 однаослівний

односмужний
 односпальний
 одностайний
 одностанічник, -а
 одностатевий
 односторонній, -я, -є
 одностулковий
 односхільий
 однотипний
 однотомний
 однотонний
 однотумбовий
 однофазно-постійний
 однофамілець, -льця, *ор.* -льцем
 однофамільник, -а
 одноциліндровий
 одночасний
 однастінний
 одночлен, -а
 одночленний
 одношаровий
 одношлюбний
 одношпіндельний
 однойкірний
 однойрусний
 одограф, -а
 одомашнення
 одометр, -а
 одонтобласт, -а, *мн.* -и, -ів
 одонтоліт, -а
 одонтологічний
 одонтологія, -ї, *ор.* -єю
 одонторма, -и
 одорант, -у
 одоратор, -а
 одоризація, -ї, *ор.* -єю
 Одра, -и і (німецька назва)
 Одер
 одруження, *р. мн.* -ень
 одуд, -а
 одужувати, -ую, -уєш
 одул, -а, *мн.* -и, -ів
 одульський
 одяг, -у, *м.* -зі
 одягати, -аю, -аєш
 одягнути, -ягну́, -ягнеш
 одягті, -ягнѹ, -ягнеш
 ожеред, -у
 оживіти, -ивлю́, -івиш, -івлять

оживляти, -яю, -яєш
 озаглавити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ав
 озаглавлювати, -ую, -юєш
 озброєння, *р. мн.* -ень
 озброїти, -ою, -оїш
 озброювати, -ую, -юєш
 озвучений
 озвучити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -уч
 озвучувати, -ую, -уєш
 оздобити, -блю, -биш, оздоблять;
нак. -об
 оздоблення, *р. мн.* -ень
 оздоблювально-шліфувальний
 оздоблювати, -ую, -юєш
 оздоровчий
 озёрно-болотний
 озёрно-лісовий
 озёрно-льодовиковий
 озёрно-річковий
 озеро, -а, *мн.* -ера, -ёр, оз.
 озероподібний
 озерце, -я, *р. мн.* -рече́
 озимизація, -ї, *ор.* -єю
 озимина, -и
 ознайомлення
 ознака, -и, *д-м.* -ці
 ознаменовувати, -ую, -уєш
 ознаменувати, -ую, -уєш
 означення, *р. мн.* -ень
 озноб, -у
 озокерит, -у
 озон, -у
 озонізація, -ї, *ор.* -єю
 озонно-каталітичний
 озонметр, -а
 озонувати, -ую, -уєш, *недок.* і
док.
 оїдіум, -у
 ой-ой-ой, *виг.*
 ойрот, -а, *мн.* -и, -ів
 Ойротія, -ї, *ор.* -єю
 Ойротська автономна область
 Ойрот-Турá, -ї
 Ока́, Окí, *д-м.* Оці
 окаціоналізм, -у
 оказія, -ї, *ор.* -єю
 окалина, -и

окам'яніння, *р. мн.* -інь
 окам'яніти, -ію, -ієш
 оканто́увати, -ую, -уєш
 окантува́ти, -ю́ю, -ю́єш
 ока́пі, *невідм., ж.*
 окато́лічити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -йч
 окато́лічувати, -ую, -уєш
 океа́н, -у
 океана́вт, -а
 океана́рій, -ю, *ор.* -єм
 океана́ріум, -у
 океа́нічний
 Океа́нія, -ї, *ор.* -єю
 океанографі́чний
 океанографі́я, -ї, *ор.* -єю
 океано́логічний
 океано́логія, -ї, *ор.* -єю
 окі́слення-ві́дновлення
 окі́слювально-ві́дновний
 окі́слювально-сорбці́йний
 окі́слювати, -юю, -юєш
 окі́слювач, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 окисля́ти, -я́ю, -я́єш
 окисні́к, -а́
 окі́сно-метале́вий
 окі́сно-ртутні́й
 Окіна́ва, -и
 окі́п, око́пу і око́п
 о́кіст, о́косту
 окі́стя, *р. мн.* -ість
 окі́т, -око́ту
 окла́д, -у
 о́клик, -у
 оклі́чний
 оклю́зія, -ї, *ор.* -єю
 о́ко, о́ка, *м.* о́ці, *мн.* -о́чі, о́че́й,
ор. о́чіма
 оковимі́рник, -а
 о́козамі́лювання
 о́блиця, -і, *ор.* -єю
 о́комір, -у
 о́коп, -у і о́кіп
 о́коренок, -нка
 о́корок, -а
 о́костені́ння, *р. мн.* -інь
 о́краї́нний
 о́крвиконко́м, -у
 о́крик, -у

о́кріл, -ро́лу
 о́крім, *прийм.*
 о́кріп, -ро́пу
 о́кру́глення, *р. мн.* -ень
 о́кругля́ти, -я́ю, -я́єш
 о́кружко́м, -у
 о́ксала́т, -у, *мн.* -и, -ів
 о́ксамі́т, -у
 о́ксибензо́л, -у
 о́ксигемо́глобі́н, -у
 о́ксигемо́метр, -а
 о́ксигемоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 о́ксигена́тор, -а
 о́ксида́за, -и, *мн.* -а́зи, -а́з
 о́ксида́ція, -ї, *ор.* -єю
 о́ксидиме́трія, -ї, *ор.* -єю
 о́ксидува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок. і док.*
 о́кси́кислота́, -ї, *мн.* -о́ти, -о́т
 о́ксилікві́т, -у, *мн.* -и, -ів
 о́ксилі́т, -у
 о́ксилофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 о́ксі́морон, -а і о́ксі́морон
 о́ксині́тріл, -у, *мн.* -и, -ів
 о́ксипролі́н, -у
 о́кситоці́н, -у
 О́ксфорд, -а
 о́ксфо́рдський
 о́ксі́морон, -а і о́ксі́морон
 О́ксько-Донська́ низовина́
 о́кта́ва, -и, о́кт
 о́ктаго́н, -а
 о́ктае́др, -а
 о́ктае́дрит, -у
 о́ктан, -у
 о́ктан-коре́ктор, -а
 о́ктанове́ число́, ОЧ
 о́ктант, -у
 о́ктет, -у
 о́ктоге́н, -у
 о́кто́д, -а
 о́кто́їх, -а
 о́ктрої́руваний
 о́ктрої́рувати, -ую, -уєш
 о́ктябри́ст, -а
 о́ктябри́стський
 о́кулі́рувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 окулі́ст, -а
 окуля́р, -а

окуляри, -ів
 окульти́зм, -у
 окуне́вий
 окунь, -я, *ор.* -ем
 окупа́ція, -ї, *ор.* -єю
 окупований
 окупувати, -у́ю, -у́еш
 окускува́ння
 олеа́ндр, -а
 олеа́т, -у
 олеї́н, -у
 олександрит, -у
 олене́йк, -а́
 олене́ві, -их
 оленя́р, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -а́м
 оленя́рство, -а
 оленя́рський
 оленя́чий
 олень, -я, *ор.* -ем
 олеогра́фічний
 олеогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 олеона́фт, -у
 олеум, -у
 олефі́н, -у, *мн.* -и, -і́в
 оливо́во-сі́рий
 оліве́ць, -вця́, *ор.* -вце́м
 оліві́н, -у
 оліга́рхічний
 оліга́рхія, -ї, *ор.* -єю
 олігокла́з, -у
 олігоме́р, -у, *мн.* -и, -і́в
 олігопо́лія, -ї, *ор.* -єю
 олігосапрóб, -а, *мн.* -и, -і́в
 олігосахарі́д, -у, *мн.* -и, -і́в
 оліготро́ф, -а, *мн.* -и, -і́в
 олігофренопедаго́гіка, -и, *д.-м.* -ці́
 олігоце́н, -у
 олігоце́новий
 оліена́сіння
 олієний
 олієподі́бний
 олії́стий
 олі́ти, -ію, -і́ш
 олі́йництво, -а
 олі́йницький
 олі́йня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -іє́нь
 Олі́мп, -у
 олі́мпіа́да, -и
 Олі́мпійські і́гри

олі́фа, -и
 олі́я, -ї, *ор.* -єю
 оловооргані́ний
 оловору́дний
 олов'я́но-свинце́вий
 олов'я́но-сі́рий
 олов'я́но-фо́сфористий
 О́льстер, -у
 ольфакто́метр, -а
 ом, óма, *р. мн.* о́мів і́ ом, **Ом**
 Ома́н, -у
 ома́р, -а
 омбро́метр, -а
 омброфі́т, -а, *мн.* -и, -і́в
 оме́га, -и, *д.-м.* -зі́
 омелю́х, -а
 омі́чний
 омле́т, -у
 ом-ме́тр, -а, **Ом·м**
 о́мнібус, -а
 омогра́ма, -и
 омо́граф, -а, *мн.* -и, -і́в
 омоло́джувати, -ую́, -ує́ш
 омолоді́ти, -оджу́, -о́диш
 омо́нім, -а, *мн.* -и, -і́в
 омофо́н, -а, *мн.* -и, -і́в
 омофо́р, -а
 ом-сантима́тр, -а, **Ом·см**
 О́мськ, -а
 о́мський
 омуле́вий
 ому́ль, -я, *ор.* -ем
 омша́ник, -а́ника́
 она́гр, -а
 она́нізм, -у
 ондо́граф, -а
 ондуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 Оне́га, -и, *д.-м.* -зі́
 Оне́зьке о́зеро
 о́нікс, -а (окреми́й кристал) і́ -у
 (речовина)
 оніме́чувати, -ую́, -ує́ш
 онкові́русоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 онкологі́чний
 онколо́гія, -ї, *ор.* -єю
 онко́ль, -ю, *ор.* -ем
 онові́ти, -овлю́, -о́виш, -о́влять
 оновлюва́ти, -уюю́, -уює́ш
 оновля́ти, -я́ю, -я́еш

онома́стика, -и, *д.-м.* -ці
 онома́тологічний
 онома́тологія, -ї, *ор.* -єю
 Онта́рію, *невідм.*
 онтобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 онтогенéз, -у
 онтогенéзис, -у
 онтогенетичний
 онтогенія, -ї, *ор.* -єю
 онтологі́чний
 онтоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ону́к, -а *і* *у* (сис-
 тема)
 оологі́чний
 ооло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ооми́цети, -ів
 ооспа́ра, -и, *р. мн.* -о́р
 оофорі́т, -у
 опа́ди, -ів
 опа́к, -у
 опа́л, -а (окремий кристал) *і*
 -у (речовина)
 опа́лення
 опалесце́нція, -ї, *ор.* -єю
 опа́лювально-вентиля́ційний
 опа́лювально-виробни́чий
 опа́лювально-звложува́льний
 опано́увати, -ую, -уеш (*кого,*
що, рідше ким, чим)
 опанува́ти, -ую, -уеш (*кого, що,*
рідше ким, чим)
 опанча́, -ї, *ор.* -єю
 опе́ньок, -нька, *мн.* -ньки, -ньків
 опера-ба́лет, опера-ба́лету
 опера-бу́ф, опера-бу́ф
 опера-водеві́ль, опера-водеві́лю
 опера́нд, -а
 опера́тивно-виробни́чий
 опера́тивно-контро́льний
 опера́тивно-страте́гічний
 опера́тивно-техні́чний
 опера́тор-постано́вник, опера́то-
 ра-постано́вника
 опера́ційно-перев'язува́льний
 операціо́налізм, -у
 опера́ція, -ї, *ор.* -єю

опере́ння
 оперéта-бу́ф, оперéти-бу́ф
 о́перно-ба́летний
 о́перно-драматургі́чний
 оперо́н, -а
 оперти́, опру́, опреш́, опремó,
 опретé *і* обіпру́, обіпреш́,
 обіпремó, обіпретé
 оперува́ти, -ую, -уеш, *недок. і*
док. (кого, чим)
 оперуповнова́жений, -ого
 опини́тися, -иню́ся, -їнишся
 опиня́тися, -яю́ся, -яешся
 о́пис, -у, *м.* -у
 опи́сувати, -ую, -уеш
 о́пит, -у
 опі́тування, *р. мн.* -ань
 опівдні́, *присл.*
 опівночі́, *присл.*
 опідзо́лений
 о́пій, -ю, *ор.* -єм (опіум)
 опі́й, опо́ю, *ор.* опóем (від над-
 мірного пиття)
 о́пік, -у, *м.* -у
 опіку́нство, -а
 опіку́нський
 о́пір, о́пору
 опі́сля, *присл., прийм.*
 о́піум, -у
 оплати́ти, -ачу́, -а́тиш
 опла́чувати, -ую, -уеш
 о́плески, -ів
 о́плодень, -дня, *ор.* -днем
 опло́т, -у
 о́повзень, -зня, *ор.* -знем
 опови́ти, -в'ю, -в'еш, -в'емó, -в'е-
 те́ *і* -вію, -віеш
 опові́стити, -іщу́, -істи́ш, -істимó,
 -іститé
 опові́щення, *р. мн.* -ень
 оподатко́увати, -ую, -уеш
 оподаткува́ння, *р. мн.* -ань
 оподаткува́ти, -ую, -уеш
 оподельдо́к, -у
 опози́ційно настрóбений
 опóлудні́, *присл.*
 ополу́ночі, *присл.*
 ополче́нець, -нця, *ор.* -нцем
 ополче́ння, *р. мн.* -ень

ополячити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
-яч
ополячувати, -ую, -уєш
опонент, -а
опопанакс, -у
опорно-осьовий
опорно-показовий
опорно-руховий
опорно-ходовий
опоромонтажний
опорос, -у
опоросітися, -обітється
опортунізм, -у
опоряджувати, -ую, -уєш
опорядіги, -джу, -диш, -димо,
-дитє
опосередкований
опосум, -а, *мн.* -и, -ів
оправдання, *р. мн.* -ань
оправдувати, -ую, -уєш
опрацьовувати, -ую, -уєш
оприбуткований
оприбутковувати, -ую, -уєш
опричина, -и
опришок, -шка
опріснений
опріснювати, -уюю, -юєш
опріснювач, -а, *ор.* -ем
опрісняти, -яю, -яєш
опромінити, -ню, -ниш; *нак.* -інь
опромінювати, -уюю, -юєш
опротестовувати, -ую, -уєш
опсонін, -у
оптанта, -а
оптатів, -а
оптація, -ї, *ор.* -єю
оптика, -и, *д.-м.* -ці
оптико-графічний
оптико-електроніка, -и, *д.-м.* -ці
оптико-електронний
оптико-кінетичний
оптико-механічний
оптимальний
оптимат, -а, *мн.* -и, -ів
оптиметр, -а
оптимізатор, -а
оптимізм, -у
оптимум, -у
оптично чутливий

оптово-роздрібний
оптоелектроніка, -и, *д.-м.* -ці
оптоелектронний
оптометр, -а
оптофон, -а
оптрон, -а
опублікований
опукло-ввігнутий
опукло-вгнутий
опукло-плоский
опус, -у
опускний
опушення, *р. мн.* -ень
опушувати, -ую, -уєш
опущений
орангутанг, -а і орангутан
Оранжева, -ої (річка)
Оранжева провінція
оранжево-жовтий
оранжево-червоний
оранжерейно-теплічний
орати, орю, ореш, оремо, оретє
ораторія, -ї, *ор.* -єю
орач, -а, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -ів
орбітальний
оргазм, -у
орган, -а (частина організму) і
-у (установа; друковане ви-
дання; засіб)
орган, -а (музичний інструмент)
організаційно-адміністративний
організаційно-господарський
організаційно-економічний
організаційно-методичний
організаційно-процедурний
організаційно-технічний
організація, -ї, *ор.* -єю
Організація азійських інформа-
ційних агентств, ОАІА
Організація американських дер-
жав, ОАД
Організація африканської єдно-
сті, ОАЄ
Організація Варшавського Дб-
говору, ОВД
Організація визволення Палес-
тини, ОВП
Організація держав басейну річ-
ки Сенегал, ОЕРС

Організація договору Південно-Східної Азії, СЕАТО

Організація економічного співробітництва і розвитку, ОЕСР

Організація країн — експортерів нафти, ОПЕК

Організація Об'єднаних Націй, ООН

Організація Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури, ЮНЕСКО.

Організація Об'єднаних Націй по промисловому розвитку, ЮНІДО

Організація Північно-атлантичного договору, НАТО

Організація солідарності народів Азії, Африки та Латинської Америки, ОСНААЛ

Організація солідарності народів Азії та Африки, ОСНАА

Організація співробітництва залізниць, ОСЗ

Організація центральноамериканських держав, ОЦАД

Організація Центрального договору, СЕНТО

організм, -у

організовувати, -ую, -уєш

організувати, -ую, -уєш

органічний

органоген, -у, *мн.* -и, -ів

органогенез, -у

органографічний

органографія, -ї, *ор.* -єю

органологія, -ї, *ор.* -єю

органомінеральний

органомінеральний

органопластика, -и, *д.-м.* -ці

органопрепарат, -у

органоспецифічний

органотворний

органотерапевтичний

органотерапія, -ї, *ор.* -єю

органотехніка, -и, *д.-м.* -ці

органісмовок, -вку, *мн.* -вки, -вків

органісмовок, -у

органісмовок, -ї, *ор.* -єю

органісмовок, -у

органісмовок, *р. мн.* -ань

органісмовок, -и

органісмовок, -ї, *ор.* -єю

орден, -а (відзнака) і -у (організація)

орден Богдана Хмельницького

орден Вітчизняної війни

орден Дружби народів

орден Жовтневої Революції

орден «За особисту мужність»

орден «За службу Батьківщині в Збройних Силах СРСР»

орден Кутузова

орден Леніна

орден «Материнська слава»

орден «Мати-героїня»

орден Нахімова

орден Олександра Невського

орден «Перемога»

орден Пошани

орден Слави

орден Суворова

орден Трудового Червоного Прапора

орден Трудової Слави

орден Ушакова

орден Червоного Прапора

орден Червоної Зірки

орденоносець, -ця, *ор.* -сцем

орденоносний

орденський

ордер, -а

Орджонікідзе, *невідм.*

ординачар, -рця, *ор.* -рцем

ординачарський

ординачар, -нця, *ор.* -нцем

ординачарський

ординачар, -у

ординачарський

ореада, -и

Орел, Орла (місто)

Оренбург, -а, *м.* -зі і -у

оренбурзький

оренда, -и

орендар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, *д.* -ям

орендарський

оренда́тор, -а
 оре́ндний
 орендóваний
 орендува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

орео́л, -а
 ореховозу́євець, -вця, *ор.* -вцем
 Орéхово-Зу́єво, -а, *ор.* -ом
 оре́хово-зу́євський
 оригіна́л, -у (першотві́р) *і* -а
 (про людину)

оригіна́л-маке́т, -а
 орієнта́лізм, -у
 орієнта́ція, -ї, *ор.* -єю
 оріє́тир, -а
 оріє́тирно-сигна́льний
 оріє́тований
 оріє́тува́льно-дослі́дни́цький
 оріє́тува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* *і*
док.

Орино́ко, *невідм.*

Орио́н, -а
 о́рія, -ї, *ор.* -єю
 оркест́р, -у
 оркестра́нтський
 оркестріо́н, -а
 оркестро́ваний
 оркестро́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 оркеструва́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

Оркне́йські острові́
 орла́н-білохві́ст, орла́на-біло-
 хві́ста

Орлеа́н, -а
 орлеа́нський
 орло́вський
 орля́к, -а́
 Орму́зья протóка
 орна́мент, -у
 орна́ментальний
 орна́мента́ція, -ї, *ор.* -єю
 орна́ментóваний
 орна́ментува́ти, -у́ю, -у́єш
 орні́тин, -у
 орні́то́з, -у
 орні́тологі́чний
 орні́тологі́я, -ї, *ор.* -єю
 орні́топо́д, -а

орнітопте́р, -а
 орнітофі́лія, -ї, *ор.* -єю
 орнітохо́рія, -ї, *ор.* -єю
 орноприда́тний
 орогенéз, -у
 орогенéзис, -у
 орографі́чний
 орогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 о́рок, -а, *мн.* -и, -ів
 о́рокський
 оромéтрія, -ї, *ор.* -єю
 о́роч, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 о́рочо́н, -а, *мн.* -и, -ів
 о́рочо́нський
 о́рочський
 орт, -а (вектор) *і* -у (штольня)
 орико́н, -а
 орті́т, -у
 орт-норма́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей

ортоа́том, -а
 ортогенéз, -у
 ортогне́йс, -у
 ортогона́льний
 ортодокса́льний
 ортофі́р, -у
 ортокла́з, -у
 ортоксилóл, -у
 ортомагма́тчний
 ортопеді́чний
 ортопéдія, -ї, *ор.* -єю
 орторадіоскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 ортоскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 ортотропі́зм, -у
 ортохрома́тиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ортохрома́тчний
 ортоце́нтр, -а
 ортште́йн, -у
 орфогра́ма, -и
 орфоэ́пія, -ї, *ор.* -єю
 орхіде́я, -ї, *ор.* -єю
 орхі́дні, -их
 орша́д, -у
 орю́чі, *дієприсл.*
 оса́, осі́, *р. мн.* ос
 о́сад, -у (осадок)
 оса́дни́цький
 оса́док, -дка
 Осака, -и, *д.-м.* -ці

освідчення, *р. мн.* -ень
 освідчитися, -чуся, -чишся,
 -чатсяся
 освіжіти, -жү, -жіш, -жимб,
 -житё, -жать
 освіта, -и
 освітлений
 освітлення
 освітіти, -ітліб, -ітлиш
 освітлювач, -а, *ор.* -ем
 освітній, -я, -е
 освітянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 освенений
 освёти, -бю, -бїш
 освювати, -юю, -юеш
 осёін, -у
 осёл, ослá
 оселéдець, -дця, *ор.* -дцем
 осёля, -і, *ор.* -ею
 осёрдя, *р. мн.* -ёрдь
 осерёдок, -дку
 осетёр, -тра
 осетін, -а, *мн.* -и, -ів
 осетінський
 Осетія, -ї, *ор.* -ею
 осіка, -и, *д.-м.* -ці
 óсип, -у
 осілий
 осінній, -я, -е
 осінньо-зимовий
 óсінь, óсені, *ор.* óсінню
 оскáл, -у
 оскáрд, -а
 оскáрження, *р. мн.* -ень
 оскáржити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -áрж
 оскáржувати, -ую, -уеш
 оскільки, *спол.*
 оскóлок, -лка
 оскóлочно-трасю́чий
 оскóлочно-фугáсний
 осла́блювати, -юю, -юеш
 осланцюва́ння
 осліплювати, -юю, -юеш
 осліпнути, -ну, -неш
 осліпти, -пну, -пнеш
 Óсло, *невідм.*
 ослов'янитися, -нюся, -нишся
 осма́н, -а, *мн.* -и, -ів

османізм, -у
 осміслити, -лю, -лиш
 осмісловати, -юю, -юеш
 óсмівий
 óсмій, -ю, *ор.* -ем
 осмóл, -у
 осмóлювати, -юю, -юеш
 осмóметр, -а
 осморегуля́ція, -ї, *ор.* -ею
 осморецéптор, -а, *мн.* -и, -ів
 óсмос, -у
 осмотáксис, -у
 осмотерапія, -ї, *ор.* -ею
 осмотічний
 онастіти, -ашу́, -áстіш, -áсти-
 мо́, -áститё
 онаща́ти, -áю, -áеш
 онащувати, -ую, -уеш
 осні́вний (у ткацтві)
 осно́вний (у хімії, ткацтві)
 осно́вний (головний)
 основова́зальний
 основополо́ження, *р. мн.* -ень
 основополо́жний
 особисто-кома́ндний
 особливоморозостійкий
 особливорежі́мний
 особливо́ точний
 особня́к, -á
 осо́їд, -а
 осокá, -ї, *д.-м.* -ці
 осокі́р, -кóра
 осóт, -у
 оспівувати, -ую, -уеш
 ост, -у (*схід*)
 останéць, -нця́, *ор.* -нцём
 оста́нки, -ів
 оста́нній, -я, -е
 остгóт, -а, *мн.* -и, -ів
 остгóтський
 остей́т, -у
 Осте́нде, *невідм.*
 остеобла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 остеографі́чний
 остеогра́фія, -ї, *ор.* -ею
 остеодистрофі́я, -ї, *ор.* -ею
 остеокла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
 остеологі́чний
 естеологі́я, -ї, *ор.* -ею

остеомаліяція, -ї, *ор.* -єю
 остеомієліт, -у
 остеон, -а
остеопластика, -и, *д.-м.* -ці
 остеосінтез, -у
 остеосклероз, -у
 остеотомія, -ї, *ор.* -єю
 остеоцит, -а, *мн.* -и, -ів
Остер, -тра
 остзеєць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.*
 -ейці, -ейців
остзейський
 остіглий
 остійстий
 остит, -у
 остільки, *спол., присл.*
Ост-Індія, -ї, *ор.* -єю
ост-індський
 остов, -а
 осторонь, *присл., прийм.* (кого,
 чого)
Острава, -и
остравський
остракізм, -у
 острах, -у
 острів, -рова, **о-в**
 острівець, -вця, *ор.* -вцём
 острівний
 острівок, -вкá і островок
Острів Свободи (Куба)
 острівок, -вкá і острівок
 остров'янин, -а, *мн.* -яни,
 -ян
 острóg, -у, *м.* -зі
 остюк, -á
 остяк, -á, *мн.* -й, -ів
остяцький
 ость, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -ей
остьовий
 óсуд, -у
осучáснений
 осучáснити, -ню, -ниш
 осучáснювати, -юю, -юєш
 осушливо-зволóжувальний
 осцилограма, -и
 осцилограф, -а
 осцилографічний
 осцилографія, -ї, *ор.* -єю
 осцилоскоп, -а

осягну́ти, -ну́, -не́ш, -немо́,
 -нетé
осягті́, -гну́, -гне́ш, -гнемó,
 -гнетé
осьде, *присл., частка*
осьовий
ось-ось, *присл.*
отáк, *присл., частка*
отáм, *присл.*
отáман, -а
óтвір, -вору
отелітися, -елітися
отепér, *присл.*
отéртрал, -а
оті́т, -у
отіатрія, -ї, *ор.* -єю
отó, *частка*
отовáрити, -рю, -риш; *нак.* -áр
отовáрювати, -юю, -юєш
отоді, *присл.*
отóж-то й є
отóй, отогó, отомóу, отім, отомóу
 (отім); *ж.* отá, отієі (отóї),
 отій, отією (отóю), отій; *с.* отé,
 отогó; *мн.* оті, отіх
отоларингологічний
отоларингологія, -ї, *ор.* -єю
 отоліт, -у, *мн.* -и, -ів
отологічний
отологія, -ї, *ор.* -єю
отóплювати, -юю, -юєш
отосклероз, -у
отоскопія, -ї, *ор.* -єю
от-от, *присл.*
ототóжнення, *р. мн.* -ень
ототóжнити, -ню, -ниш
ототóжнювати, -юю, -юєш
отофóн, -а
отóчений
отóчення, *р. мн.* -ень
оточити, -очу́, -óчиш, -óчать
отóчувати, -ую, -уєш
отрїмувати, -ую, -уєш
отруєний
отруєння, *р. мн.* -ень
отруїти, -ую́, -ўїш
отруїно-жóвтий
отрутохімікат, -у, *мн.* -и, -ів
отруювати, -юю, -юєш

Отта́ва, -и
оттомáн, -а, *мн.* -и, -ів
оттоманізм, -у
отуді́, *присл.*
отумáнений
отурéчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
-éч
отурéчувати, -ую, -уєш
оту́т, *присл.*
оуенізм, -у
офі́т, -у
офіце́рський
офіціáнтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-ток
офіці́йний
офіці́йно-ділові́й
офіці́йно-документáльний
офіці́оз, -у
офо́рмити, -млю, -миш, -млять;
нак. -о́рм
офо́рмлення, *р. мн.* -ень
офо́рмлювати, -ую, -юєш
офо́рмлювач, -а, *ор.* -ем
офо́рмляти, -я́ю, -я́єш
офо́рт, -а
офранці́жувати, -ую, -уєш
офранці́зити, -у́жу, -у́зиш; *нак.*
-у́зь
офса́йд, -а
офсе́т, -у
офтальмія, -ї, *ор.* -ею
офтальмогістоло́гія, -ї, *ор.* -ею
офтальмологі́чний
офтальмоло́гія, -ї, *ор.* -ею
офтальмо́метр, -а
офтальмоме́тричний
офтальмоме́трія, -ї, *ор.* -ею
офтальмоонколо́гія, -ї, *ор.* -ею
офтальморентгеноло́гія, -ї, *ор.*
-ею
офтальмоско́п, -а
офтальмоскопі́чний
офтальмоско́пія, -ї, *ор.* -ею
охарактери́зований
охарактери́зува́ти, -у́ю, -у́єш
охві́стя, *р. мн.* -ість
охлократи́чний
охлократи́я, -ї, *ор.* -ею
охматди́т, -у

охоло́дження
охоло́джувально-зма́щувальний
охоло́джувати, -ую, -уєш
охоло́джувач, -а, *ор.* -ем
охопи́ти, -оплю́, -о́пиш, -о́плять
охо́плювати, -уюю, -юєш
охорóнець, -нця, *ор.* -нцем
охорóнник, -а
охороня́ти, -я́ю, -я́єш
Охо́тське мо́ре
ох-ох-о́х, *виг.*
охо́че, *присл.*
охря́стя, *р. мн.* -я́сть
оцві́тина, -и
оце́й, оцього́, оцьому́, оці́м,
оцьому (оці́м); *ж.* оця́, оці́ї,
оці́й, оці́єю, оці́й; *с.* оце́,
оцього́; *мн.* оці́, оці́х
оцелóт, -а
о́цет, о́цту
оци́нкований
оци́нкбувати, -ую, -уєш
оці́нений
оці́нник, -а
оці́нювач, -а, *ор.* -ем
оцтовокі́слий
Оча́ків, -кова-
оча́ківський
очевідець, -дця, *ор.* -дцем
очерéт, -у, *мн.* -éти і -етá, -éтів
очерéтано-осоко́вий
очи́сний
очи́сник, -а
очи́ток, -тка
очи́щений
очи́кувати, -ую, -уєш (*кого, чого,*
на кого-що)
очи́с
очи́су
очні́ця, -ї, *ор.* -ею
о́чно-виско́вий
очноя́мковий
очо́лити, -о́лю, -о́лиш; *нак.* -о́ль
очо́лювати, -уюю, -юєш
ошу́рки, -рок
ощадка́са, -и
ощадкни́жка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-жо́к
оща́дно-позичко́вий
Оясію, *невідм.*

П

па, *невідм., с.*
 паа́нга, -и, *д.-м.* -зі
 паві́льйо́н, -у
 павіно́л, -у
 па́вітер, -тру
 павло́внія, -ї, *ор.* -єю
 Павлогра́д, -а
 павлогра́дський
 Павлода́р, -а
 павлода́рський
 па́водок, -дка
 паву́к, -а́
 павукопо́дібний
 пагаме́нт, -у
 па́гін, -гона
 пагіна́ція, -ї, *ор.* -єю
 па́года, -и, *р. мн.* -год
 па́гонєць, -гінця, *ор.* -гінцем
 па́горб, -а
 падегра́с, -у
 па-де-де́, *невідм., с.*
 Па-де-Кале́, *невідм.*
 падека́тр, -у
 падепати́нер, -у
 падеспа́нь, -і, *ор.* -нню
 па-де-труа́, *невідм., с.*
 падиша́х, -а
 пади́ж, -дежу́, *ор.* -дежем
 па́діння, *р. мн.* -інь
 па́ж, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і́, -і́в
 па́жеський
 па́з, -а, *м.* -у́
 па́зур, -а, *ор.* -ом, *мн.* -и і *рідше*
 -і́, *д.* -ам
 па́й, -ю, *ор.* -єм
 па́к, -у
 па́кга́уз, -у
 пакеля́ж, -у, *ор.* -ем
 па́кер, -а
 паке́т, -а
 паке́тбо́т, -а
 паке́торо́бний
 паке́торозбі́рний
 паке́тоформува́льний
 паке́т-прес, -а

Пакиста́н, -у
 пакиста́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці́, -нці́в
 Пакиста́н Пресс Інтерне́шонал,
 ППІ
 Пакиста́нська наро́дна па́ртія,
 ПНП
 па́кка́мера, -и
 па́кка́рд, -а
 па́кт, -у
 паку́нок, -нка
 па́л, -а (паля, тумба)
 па́л, -у (жара; пристрасть)
 палади́н, -а
 пала́дій, -ю, *ор.* -єм
 паладіюва́ння
 пала́та
 пала́та депута́тів
 палаталіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 пала́та ло́рдів
 Пала́та мі́р і ви́мірних при́ладів
 пала́та предста́вників
 палафі́ти, -ів
 Пала́ц з'їздів
 Пала́ц спо́рту
 пала́ш, -а́, *ор.* -єм
 палебі́йний
 па́лево-ді́мчастий
 палеоази́ат, -а, *мн.* -и, -ів
 палеоази́атський
 палеоа́нтроп, -а, *мн.* -и, -ів
 палеоа́нтропологі́чний
 палеоа́нтрополо́гія, -ї, *ор.* -єю
 палеоа́ркти́чний
 палеоа́фрика́нський
 палеобіогеогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 палеобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 палеобіоце́ноз, -у
 палеобота́ніка, -и, *д.-м.* -ці
 палеобота́нічний
 палеогéн, -у
 палеогéновий
 палеогеогра́фічний
 палеогеогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 палеогеографі́чний

палеографія, -ї, *ор.* -єю
 палеозавр, -а
 палеозой, -ю, *ор.* -єм
 палеозойський
 палеозоологічний
 палеозоологія, -ї, *ор.* -єю
 палеокліматологія, -ї, *ор.* -єю
 палеолітичний
 палеомагнетизм, -у
 палеонтологічний
 палеонтологія, -ї, *ор.* -єю
 палеопітєк, -а
 палеорентгенологія, -ї, *ор.* -єю
 палеосейсмологічний
 палеосибірський
 палеотерій, -я, *ор.* -єм
 палеотіп, -а, *мн.* -и, -ів
 палеотропічний
 палеофізіологія, -ї, *ор.* -єю
 палеофітологія, -ї, *ор.* -єю
 палеохімія, -ї, *ор.* -єю
 палеоцєн, -у
 палеоцєновий
 Палєрмо, *невідм.*
 Палє-Рояль, -я, *ор.* -єм
 Палєстіна, -и
 Палєстїнський рух Опору, **ПРО**
 Пáлєх, -а
 пáлєхський
 пáлєць, -льця, *ор.* -льцем
 пáливно-енєргєтїчний
 пáливно-мастїльний
 пáливно-повїтрянїй
 паливомастїлозаправник, -а
 паливоповітряний
 паливопостачання
 паливоспоживання
 пáлі, *невідм., ч.*
 паліатів, -у
 палїй, -я, *ор.* -єм
 палїмпсєст, -а
 палїнгєнєз, -у
 палїнгєнєзис, -у
 палїндром, -а
 палїнолїгія, -ї, *ор.* -єю
 палїсáд, -у
 палїсáдник, -а
 палїсáндр, -а
 палїтурно-брошуєвáльний

палїтурня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 палобграф, -а
 паломницький
 пáлтус, -а
 пáля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* паль
 пáлячи, *дієприсл.*
 пальмарóза, -и
 пáльмер, -а
 пáльмерстóн, -а
 пáльмєта, -и
 Пáльміра, -и (місто)
 пáльміра, -и (пальма; шрифт)
 пáльмірський
 пáльмітїн, -у
 пáльмоподібний
 пáльовїк, -á
 пáльпáція, -ї, *ор.* -єю
 пáльпїтáція, -ї, *ор.* -єю
 пáльпувáти, -ýю, -ýєш, *нвдок. і док.*
 пáльтó, -á, *р. мн.* пáльт
 пáльцевий і пáльцєвий
 пáльцєкрїлий
 пáльцєподібний
 пáльцєхїдні, -их
 пáльцєвий і пáльцевий
 пáльчáстий
 пáльчáстолопатєвий
 Пáмір, -у
 пáмірський
 пáмолодь, -ї, *ор.* -ддю
 пáморозь, -ї, *ор.* -ззю
 пáмпáси, -ів
 пáмпєро, *невідм., ч.*
 пáмфлєт, -у (на кого-що, проти
 кого-чого)
 пáм'ятáти, -áю, -áєш (про кого-
 що, кого, що).
 пáм'ятник-мєморїáл, пáм'ятни-
 ка-мєморїáлу
 пáм'ять, -ї, *ор.* -ттю
 пáнагія, -ї, *ор.* -єю
 пáназіатїзм, -у
 пáназіатський
 Пáнáма, -и
 пáнамерикáнізм, -у
 пáнамерикáнський
 Пáнáмський каналу зóна

панарабізм, -у
 панарійці́й, -ю, *ор.* -єм
 панафрика́нський
 панаце́я, -ї, *ор.* -єю
 панба́рхат, -у
 пангаме́тін, -у
 панге́незис, -у
 пангерма́нізм, -у
 панго́лін, -а
 панде́кти, -ів
 панде́мічний
 панде́мія, -ї, *ор.* -єю
 па́ндус, -а
 панегі́рчний
 панелево́з, -а
 панеллі́нізм, -у
 пане́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 пане́льно-бло́ковий
 пане́льно-фре́зерний
 панзоо́гія, -ї, *ор.* -єю
 паніра́нізм, -у
 панісла́мізм, -у
 панкраті́чний (об'єктив)
 панкре́ас, -а
 панкреати́чний (від панкре́ас)
 панкреоне́крóz, -у
 панлогі́зм, -у
 па́нна, -и
 панно́, *невідм., с.*
 панопти́кум, -у
 панора́ма, -и
 панпсихі́зм, -у
 пансіо́н, -у
 пансіона́т, -у
 панславі́зм, -у
 панславі́стський
 панслов'я́нський
 панспермі́я, -ї, *ор.* -єю
 пантеї́зм, -у
 пантеї́стичний
 пантео́н, -у
 па́нти, -ів
 пантова́р, -а
 панто́граф, -а
 пантокрі́н, -у
 панто́метр, -а
 пантомі́м, -а
 пантомі́міка, -и, *д.-м.* -ці

пантомі́міст, -а́
 пантомі́мічний
 пантопо́н, -у
 панторі́ма, -и
 пантоте́нова кислота́
 пантофа́гія, -ї, *ор.* -єю
 пантю́ркізм, -у
 панфі́ловець, -вця, *ор.* -вцем
 панхрома́тичний
 па́нцир, -а
 па́нцирник, -а
 па́нчен-ла́ма, -и
 панчінгбо́л, -а *і* пенчінгбо́л
 панчі́шно-шка́рпéтковий
 панчо́ха, -и, *д.-м.* -сі, *мн.* -чо́хи,
 -чі́х
 панща́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 пан'япо́нський
 папавері́н, -у
 папаї́н, -у
 папа́нінець, -нця, *ор.* -нцем
 Папе́сте, *невідм.*
 паперо́во-метале́вий
 паперо́во-целюло́зний
 паперорі́зальний
 паперосхо́вище, -а
 паперотри́мач, -а́, *ор.* -éм
 пап'е́-маше́, *невідм., с.*
 папі́зм, -у
 папі́р, -пе́ру (матеріал) *і* -пе́ра
 (документ)
 папіро́логія, -ї, *ор.* -єю
 папі́рус, -у
 папороте́ві, -их
 папороте́поді́бний
 па́пороть, -і, *ор.* -ття, *р. мн.* -тей
 па́пство, -а
 Па́пуа, *невідм.*
 Па́пуа — Нова́ Гвіне́я, ПНГ
 папуа́с, -а, *мн.* -и, -ів
 папуа́ський
 папу́га, -и, *д.-м.* -зі, *ч. і ж.*
 па́р, -у (поле)
 па́ра, -и, *мн.* -и́, -ів (газ від нагрі-
 тої рідини)
 параа́глютина́ція, -ї, *ор.* -єю
 параамінобензо́л, -у
 параамінофе́нол, -у
 парабарвник, -а́

парабелум, -а
 парабі́бз, -у
 парабо́ла, -и
 парабо́лічний
 парабо́лоїд, -а, *мн.* -и, -ів
 парабо́льний
 парава́н, -а
 параво́день, -дню, *ор.* -днем
 параво́єць, -а́йця, *ор.* -а́йцем,
мн. -а́йці, -а́йців
 Парагва́й, -ю, *ор.* -єм
 Парагва́йська комуністи́чна па́р-
 тія, ПКТ
 Парагва́йська конфедера́ція
 трудо́щих, ПКТ
 парагэ́незис, -у
 парагне́йс, -у
 парагра́ма, -и
 параграну́льома, -и
 пара́граф, -а, *п., мн.* *пп.*
 парагри́бозний
 пара́д, -у
 паради́гма, -и
 парадо́кс, -а
 парадомáнія, -ї, *ор.* -єю
 параселе́ктричний
 паразити́зм, -у
 паразитоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 паразитоце́ноз, -у
 паракаучу́к, -у́
 паракла́з, -у, *мн.* -и, -ів
 параксилóл, -у
 парала́кс, -а
 паралакти́чний
 паралелепі́ед, -а
 паралеліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 паралелі́зм, -у
 паралелогра́м, -а
 паралелобе́др, -а, *мн.* -и, -ів
 паралель, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 паралельно-воло́кни́стий
 паралельно-поздо́вжний, -я, -є
 паралельно-послідо́вний
 паралельно-сполу́чений
 паралізо́ваний
 паралізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 паралізу́ючий

паралітера́тура, -и
 параліти́чний
 парáліч, -у, *ор.* -єм
 парало́гізм, -у
 парамагнеті́зм, -у
 Парамари́бо, *невідм.*
 парáметр, -а
 параметри́т, -у
 параметри́чний
 парамнезі́я, -ї, *ор.* -єю
 параморфі́зм, -у
 Парана́, -і
 паранджа́, -ї, *ор.* -єю
 паранекрóз, -у
 паранефрít, -у
 парано́їк, -а
 парано́їя, -її, *ор.* -їєю
 паранте́з, -а
 парáнтроп, -а, *мн.* -и, -ів
 па́раортоперетво́рення
 парapéт, -у
 парапсихоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 парасимпати́чний
 парасо́ль, -я, *ор.* -єм
 парасо́лька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -льок
 парастáс, -у
 парата́ксис, -у
 паратакти́чний
 парати́ф, -у
 паратифлі́т, -у
 паратифо́зний
 паратуберку́льоз, -у
 пара́ф, -у
 парафазі́я, -ї, *ор.* -єю
 парафі́н, -у
 парафіно́ваний
 парафіно́вмі́сний
 парафінолі́кува́ння
 парафіно́терапі́я, -ї, *ор.* -єю
 парафі́я, -ї, *ор.* -єю
 парафія́льний
 парафо́ваний
 параформальдегі́д, -у
 парахро́нізм, -у
 парашути́зм, -у
 парашу́тно-деса́нтний
 парашутодрóм, -у
 паращитові́дний

парвеню́, *невідм., ч.*
 паргелі́й, -я, *ор.* -ем
 парéз, -у
 парéзис, -у
 паремі́я, -ї́, *ор.* -е́ю
 паренте́ральний
 паренхіма́тичний
 паренхіма́тозний
 парестезі́я, -ї́, *ор.* -е́ю
 пареязáвр, -а, *мн.* -и, -ів
 Пари́ж, -а, *ор.* -ем
 парижа́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 Пари́зька кому́на
 Пари́зька уго́да
 парі́рувати, -ую, -уєш
 паритéт, -у
 па́рити, -рю, -риш; *нак.* пар
 парі́, *невідм., с.*
 парк, -у
 паркáн, -анá і -áну
 паркéт, -у
 паркéтно-струга́льний
 паркéтно-шліфува́льний
 паркетоструга́льний
 паркінсоні́зм, -у
 па́рково-господáрський
 парла́мент, -у
 парламентарі́зм, -у
 Парла́ментська гру́па **СРСР**
 пармезáн, -у
 парме́н, -у (*сорт*)
 Парна́с, -у (*гора*)
 парна́ський
 парника́рство, -а
 парнико́во-теплі́чний
 парнокопі́тий
 пароавтоно́мний
 паровимі́рювальний
 паровипускні́й
 паровідві́д, -во́ду
 паровмі́ст, -у
 пароводоне́проникні́й
 пароводяни́й
 паровозовагоноре́монтний
 паровпускні́й
 парогáз, -у
 парогáзотурбі́ний
 парогенера́тор, -а
 парогідравлі́чний

пароді́йно-сати́ричний
 пародіюва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок. і док.*
 пароді́я, -ї́, *ор.* -е́ю (*на кого-що, рідше про кого-що*)
 пародонтóз, -у
 пароелектр́ичний
 парозбі́рник, -а
 пароізоляці́йний
 пароксі́зм, -у
 паролі́стові, -их
 паробль, -я, *ор.* -ем
 паромáсляний
 паромі́р, -а
 паронагріва́льний
 паронепро́никний
 пароні́м, -а, *мн.* -и, -ів
 пароні́т, -у
 пароохоло́дник, -а
 пароочи́сник, -а
 пароперегрів, -у
 пароперегрівні́к, -á
 пароперетво́рювач, -а, *ор.* -ем
 паропла́в, -а
 паропові́тромі́р, -а
 паропові́тряний
 пароподі́бний
 паропрові́д, -во́ду
 паропро́дуктивні́сть, -ності, *ор.* -ні́стю
 паропросапні́й
 паророзподі́л, -у
 паророзподі́льний, -а
 парортутні́й
 паросило́вий
 паросла́нцевий
 парострумíнний
 паротво́рення
 пароті́т, -у
 паротурбі́на, -и
 паротурбо́будува́ння
 паротурбо́во́з, -а
 паротурбогенера́тор, -а
 пароутво́рення
 парсе́к, -а, *пк*
 партакті́в, -у
 партапа́рат, -у
 партбуди́вництво, -а
 партбюро́, *невідм., с.*

партвнѣски, -ів
 партгрупóрг, -а
 партдержкóнтрóль, -ю, *ор.* -ем
 партеногенѣз, -у
 партеногенѣзис, -у
 партенокарпія, -ї, *ор.* -єю
 партѣр, -у
 партзбóри, -ів
 партз'їзд, -у
 партизán, -а, *р. мн.* -ánів і *рід-*
ше -án
 партизánський
 партикуляри́зм, -у
 партитўра, -и
 партієць, -їйця, *ор.* -їйцем
 партійність, -ності, *ор.* -ністю
 партійно-господáрський
 партійно-держáвний
 партійно-комсомóльський
 партійно-мáсовий
 партійно-організаційний
 партійно-політичний
 партійно-профспілковий
 партійно-радя́нський
 партійно-урядóвий
 парт- і профорганіза́ції
 па́ртія, -ї, *ор.* -єю
 Па́ртія ара́бського соціалістич-
 ного відрóдження, ПАСВ
 (Ірак, Сірія)
 па́ртія Аф́ро-Шіра́зі, АШП
 (Танзанія)
 Па́ртія бірма́нської соціаліс-
 тичної програ́ми, ПБСП
 Па́ртія демократи́чного соціа-
 лізму, ПДС (Японія)
 Па́ртія-держáва Гвіне́ї
 Па́ртія домініка́нського візво-
 лення
 Па́ртія єдності і націона́льного
 прогрѣсу, ПЄНП (Бурунді)
 Па́ртія єдності наро́ду Фін-
 ля́ндії, ПЄНФ
 Па́ртія істинних вігів (Лібе-
 рія)
 Па́ртія конгрѣсу незале́жності
 Мадагаска́ру, ПКНМ
 Па́ртія Нарóдний аванга́рд,
 ПНА (Коста-Ріка)

Па́ртія наро́дної дії, ПНД
 (Сінгапур)
 Па́ртія наро́дної револю́ції Бе-
 ніну, ПНРБ
 Па́ртія націона́льне візволення,
 ПНВ (Коста-Ріка)
 Па́ртія націона́льного добро́-
 буту, ПНД (Туреччина)
 Па́ртія націона́льної дії, ПНД
 (Туреччина)
 Па́ртія незале́жності (Іслан-
 дія)
 Па́ртія пра́ці, ПП (Нідерланди)
 Па́ртія прогрѣсу і соціалізму,
 ППС (Марокко)
 Па́ртія радика́лів і радика́л-
 соціалістів (Франція)
 Па́ртія свобóди Шрі-Лánки,
 ПСШЛ
 Па́ртія соціалістично́ї єдності
 Ново́ї Зелáндії, ПСЕНЗ
 Па́ртія справедли́вості, ПС
 (Туреччина)
 Па́ртія ФРЕЛІМО (Мозамбік)
 Па́ртія цѣнтру (Фінляндія)
 парткабінѣт, -у
 партквитóк, -ткá
 парткóм, -у
 парткомісія, -ї, *ор.* -єю
 парткóнференція, -ї, *ор.* -єю
 партнавчáння
 партнѣр-конкурѣнт, партнѣра-
 конкурѣнта
 партóрг, -а
 парторганіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 партосвіта, -и
 партосерѣдок, -дку
 партпраці́вник, -á
 партрóбота, -и
 партста́ж, -у, *ор.* -ем
 партшко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
 па́рус, -а, *мн.* -ї, -ів
 па́русно-мотóрний
 парфюме́рно-апте́карський
 парфюме́рно-косметичний
 парфя́нин, -а, *мн.* -яни, -я́н
 парцелюва́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.

парцеляція, -ї, *ор.* -єю
 парча́, -ї, *ор.* -єю
 парче́во-білий
 пасаж, -у, *ор.* -ем
 пасажи́ро-годіна, -и
 пасажи́ро-кіломе́тр, -а
 пасажи́ромісткість, -кості, *ор.*
 -кістю
 пасажи́ро-місце, -я
 пасажи́робіг, -у
 пасажи́рооборóт, -у
 пасажи́ропоті́к, -то́ку, *м.* -тоці́
 паса́т, -у, *мн.* -и, -ів
 пасати́жі, -ів
 пасеї́зм, -у
 пасеї́стський
 пасі́в, -у
 пасива́ція, -ї, *ор.* -єю
 пасі́вно-негаті́вний
 пасі́вно-які́сний
 пасинко́ваний
 пасинкува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 пасифлора́, -и
 Па́сіка, -и, *д.-м.* -ці (сузір'я)
 па́січнийство, -а
 паска́ль, -я, *ор.* -ем, **Па** (оди-
 ниця тиску)
 паска́ль-секунда, -и, **Пас**
 па́сквіль, -я, *ор.* -ем
 па́смо, -а, *р. мн.* -сом
 пасовищезмі́на, -и
 пасови́щно-меліора́тивний
 пасови́щно-сіно́сний
 паспа́рту, *невідм., с.*
 паспортиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 паспортизува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *не-*
док. і док.
 па́ства, -и
 пасте́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 пасте́льно-зелений
 пастериза́ція, -ї, *ор.* -єю
 пастеризо́ваний
 пастеризува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *не-*
док. і док.
 па́сти, -су́, -се́ш, -се́мо, -се́те
 па́стиччо, *невідм., с.*
 пастора́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей

пастора́т, -у
 пастушкопо́добні, -их
 пасья́нс, -у
 пат, -а (у шаховій грі)
 пат, -у (мармелад)
 патаго́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
Патаго́нія, -ї, *ор.* -єю
 патаго́нський
 патана́томія, -ї, *ор.* -єю
 пате́нт, -у
 пате́нтно-ліцензі́йний
 патентоспро́можний
 патентува́ння
 патентува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 патерналі́зм, -у
 патети́чний
 патефо́нний
 патинува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*
і док.
 патисо́н, -а
 па́тію, *невідм., с.*
 пато́генез, -у
 пато́генезис, -у
 пато́генний
 пато́гістологі́чний
 пато́гності́чний
 па́токово-глюко́зний
 пато́логічний
 патоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 патологоана́томі́чний
 пато́психоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 патофі́зіологі́чний
 патофі́зіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 патрилі́нійний
 патрилока́льний
 патримоніа́льний
 патримоні́й, -ю, *ор.* -ем
 патримоні́ум, -у
 патриціа́т, -у
 патрі́цій, -я, *ор.* -ем
 патріарха́льно-родові́й
 патріарха́т, -у
 патріоті́зм, -у
Патріотичний фронт Ла́бсу,
ПФЛ
 патроло́гія, -ї, *ор.* -єю
 патрона́ж, -у, *ор.* -ем

патронáт, -у
 патронімічний
 патронімія, -ї, *ор.* -єю
 патрoнник, -а
 патронотримáч, -á, *ор.* -ём
 патронтáш, -а, *ор.* -ем
 пáтрубок, -бка
 патрулювáти, -юю, -юєш
 патрúль, -я́, *ор.* -ём
 пауперизáція, -ї, *ор.* -єю
 пауперізм, -у
 пауперизований
 пауперизувáти, -у́ю, -у́єш
 пауперистичний
 пáфос, -у
 пах, -у
 пахвá, -й, *р. мн.* пахв
 пахідерми, -ів
 пахідермія, -ї, *ор.* -єю
 пахіменінгіт, -у
 пахіпóди, -ів
 пáхнути, -ну, -неш; *мин.* пах,
 пáхла і пáхнув, пáхнула,
недок.
 пáхощі, -ів
 пацифізм, -у
 пацифістський
 пацієнт, -а
 пашá, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -ів, *ч.*
 пашалік, -у
 паштét, -у
 пáща, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* пашч
 пáюс, -а
 паяти, -яю, -яєш
 паяц, -а, *ор.* -ом
 пегматіт, -у
 педагогічний
 педагог-організа́тор, педаго́га-
 організа́тора
 педаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 педáль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 педантизм, -у
 педву́з, -у
 педіатрічний
 педінститут, -у
 педобіологія, -ї, *ор.* -єю
 педогенéз, -у
 педолінгвістика, -и, *д.-м.* -ці

педологічний
 педоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 педометри́чний
 педоморфóз, -у
 педоцентри́зм, -у
 педра́да, -и
 педучілище, -а
 пейза́ж, -у, *ор.* -ем
 пейза́н, -а, *мн.* -и, -ів
 пейза́нський
 пек, -у
 пекáн, -а
 пе́кар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.*
 -ям
 пека́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 Пе́кін, -а
 пе́кінський
 пекти́, печу́, печеш, печемо́,
 печетé; *мин.* пік, пекла́
 пекти́новий
 пекторáль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 пелагі́чний
 пеларго́нія, -ї, *ор.* -єю
 пéленг, -а
 пеленга́ція, -ї, *ор.* -єю
 пеленго́ваний
 пеленгувáти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і *док.*
 пеліка́н, -а
 пелікоза́вр, -а, *мн.* -и, -ів
 пеліти, -ів
 Пелопонне́с, -у
 пелопонне́ський
 пелю́стка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -то́к
 пелю́сток, -тка́, *р. мн.* -тків
 пеля́дь, -і, *ор.* -ддю
 пель-ко́мпас, -а
 пельме́нь, -я, *ор.* -ем, *мн.*
 -і, -ів
 пемзобетóн, -у
 пенáльті, *невідм., с.*
 пéндель, -я, *ор.* -ем
 Пенджа́б, -у
 пенджа́бський
 пенетро́метр, -а
 пенетромéтрія, -ї, *ор.* -єю

Пénза, -и
 пéнзель, -зля, *ор.* -злем
 пéнзенський
 пенітенціарний
 пеніцилін, -у
 пéнні, *невідм., с.*
 пенс, -а
 Пенсільванія, -ї, *ор.* -єю
 пенсільванський
 пéнсія, -ї, *ор.* -єю
 пенснэ, *невідм., с.*
 пентагón, -а (п'ятикутник)
 Пентагón, -у (у США)
 пентагонáльний
 пентагра́ма, -и
 пентаедр, -а
 пента́метр, -а
 пента́н, -у
 пентапри́зма, -и
 пентатóніка, -и, *д.-м.* -ці
 пентланді́т, -у
 пентóд, -а
 пентозáн, -у
 пентоцелюло́за, -и
 пенчингбóл, -а і панчингбóл
 пеня́, -ї, *ор.* -єю
 пень, пня́, *ор.* пнем
 пеньо́к, -нька́
 пеньюа́р, -а
 пеона́ж, -у, *ор.* -ем
 пéпінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 пепіне́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 пепсі́н, -у
 пепті́д, -у, *мн.* -и, -ів
 пепті́чний
 пепто́н, -у, *мн.* -и, -ів
 первиннопорожні́нні, -их
 первинноро́ті, -их
 первиннотрахéйні, -их
 первиннохóрдові, -их
 первіснокомуністичний
 первіснообщинний
 Первомáйськ, -а
 первомáйський
 перво́цвіт, -у
 перво́цвіті, -их
 перга́ментно-жóвтий

пергідрóль, -ю, *ор.* -ем
 переакредита́ція, -ї, *ор.* -єю
 переаеста́ція, -ї, *ор.* -єю
 перебазо́вувати, -ую, -уєш
 перебазува́ти, -́ую, -́уєш
 перебалотува́ти, -́ую, -́уєш
 перебі́г, -у
 перебі́льшення, *р. мн.* -ень
 перебі́льшувати, -ую, -уєш
 перебі́р, -бо́ру
 перебудóва, -и
 перебудóваний
 перебудóвувати, -ую, -уєш
 перева́га, -и, *д.-м.* -зі (*над*
ким-чим)
 переважа́ти, -а́ю, -а́єш (*кого,*
що, над чим)
 перева́жувати, -ую, -уєш
 перева́л, -у
 перева́лочно-пакува́льний
 переванта́жник, -а
 переванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 перевéзання, *р. мн.* -ень
 перевéршити, -шу, -шиш, -шать;
нак. -éрш
 перевéршувати, -ую, -уєш
 переві́бори, -ів
 переві́борний
 перевидáння, *р. мн.* -а́нь
 переві́конаний
 переві́торг, -у
 переві́трата, -и, *мн.* -ати, -ат
 переві́щення, *р. мн.* -ень
 переві́з, -во́зу
 переві́рений
 переві́рити, -рю, -риш; *нак.* -і́р
 переві́ряти, -я́ю, -я́єш
 перево́дити, -джу, -диш; *нак.* -о́дь
 перево́зити, -о́жу, -о́зиш; *нак.*
 -о́зь
 переворо́т, -у
 перевті́лений (*у кого-що*)
 перевті́лити, -лю, -лиш (*у кого-*
що)
 перевто́ма, -и
 перев'язний
 перев'язочна, -ої
 перев'язувальний
 перев'язувати, -ую, -уєш

перегáр, -у
 перéгляд, -у
 перегнйй, -но́ю, *ор.* -но́єм
 перегнййно-алювіáльний
 перегнййно-землянйй
 перегнййно-карбонáтний
 переговори, -ів
 перего́ни, -ів
 перегорáти, -áє *і* перегорáяти, -яє
 переграва́ти, -раю́, -раéш, -ра-емó, -раетé
 перегрів, -у
 перегрупо́увати, -ую, -уеш
 перéд, -у, *ім.*
 передава́ч, -á, *ор.* -éм
 передбачáти, -áю, -áеш
 передбáчення, *р. мн.* -ень
 передбáчити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -áч
 передвесня́ний
 передвйборний
 передвйжницький
 передвипускнйй
 передві́сник, -а
 передві́стя, *р. мн.* -і́сть
 передгі́рний
 передгі́р'я, *р. мн.* -і́в
 переддéнь, -до́дня, *ор.* -до́днем
 переддипло́мний
 переддощовйй
 передекзаменаці́йний
 переджнйвний
 переджнйв'я, *р. мн.* -і́в
 переджовтне́вий
 передзахі́дний
 передзбирáльний
 передзві́н, -во́ну
 передзимо́вий
 передз'іздівський
 передислока́ція, -ї, *ор.* -ею
 передислокований
 переді́л, -у
 переді́ мно́ю
 передінкубаці́йний
 передінфа́ртний
 передісторичний
 переді́сторія, -ї, *ор.* -ею
 передка́мера, -и

передкрі́зисний
 передкрі́зовий
 передміну́лий
 передмі́стя, *р. мн.* -і́сть
 передміськйй
 передмостовйй
 передна́бряк, -у
 переднавігаці́йний
 передні́рка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -ні́рки, -ні́рок
 передні́й, -я, -е
 передньо́бічний
 передньо́зя́бровий
 передньо́підне́бінний
 передньо́языко́вий
 передньо́язы́чний
 передобі́дний, -я, -е
 передовсі́м, *присл.*
 передопераці́йний
 передосі́нний, -я, -е
 передоста́нний, -я, -е
 передпарла́мент, -у
 передплечовйй
 передплі́ччя, *р. мн.* -і́ч
 передпо́кій, -ко́ю, *ор.* -ко́єм
 передполу́дне́вий
 передпосáдковий
 передпосівнйй
 передпусковйй
 передп'я́стя, *р. мн.* -я́сть
 передра́ковий
 передра́нішній, -я, -е
 передра́нковий
 передреволюці́йний
 передрефо́рмений
 передродовйй
 передру́к, -у, *м.* -ці
 передса́дивний
 передсвіта́нковий
 передсвятко́вий
 передсе́ктор, -а, *мн.* -і́, -і́в
 передсе́рдієвий
 передсе́рдя, *р. мн.* -е́рдь
 передсерце́вий
 передсме́ртний
 передсте́п, -у
 передто́пок, -пка
 передува́ти, -у́ю, -у́еш
 передумóва, -и

передусім, *присл.*
 передучо́ра, *присл.*
 передхребе́тний
 передчу́ття, *р. мн.* -ів
 передшлунко́вий
 передшлу́нок, -нка
 переєкзаменований
 переєкзаменова́вати, -ую, -уєш
 пережива́ння, *р. мн.* -а́нь
 пере́житок, -тку
 Perezимі́вля, -і, *ор.* -єю
 Perezмі́на, -и
 Perezніма́ння
 Perezні́мок, -мка
 переіна́кшувати, -ую, -уєш
 переі́жджати, -а́ю, -а́єш
 переі́жджий
 переі́зд, -у (місце переправи)
 переі́зд, -у (дія)
 переі́здіти, -і́жджу́, -і́зді́ш,
 -і́зді́мо, -і́зді́те
 переі́зний
 переі́хати, -і́ду, -і́деш; *нак.*
 -і́дь
 пере́йдений
 пере́йменований
 пере́йменовува́ти, -ую, -уєш
 пере́йменува́ння, *р. мн.* -а́нь
 пере́йменува́ти, -у́ю, -у́єш
 пере́йняти, -ейму́, -еймеш
 пере́йти, -ейду́, -ейдеш; *мин.*
 -йшо́в, -йшла́
 пере́каз, -у
 перека́т, -у
 пере́кваліфікований (на кого-
 що)
 пере́кваліфіковува́ти, -ую, -уєш
 (на кого-що)
 перекида́ч, -а́, *ор.* -е́м
 пере́кис, -у, *мн.* -и, -ів
 пере́кис, -косу́
 пере́клад, -у (з мови на мо-
 ву)
 пере́клада́цький
 пере́клада́ч, -а́, *ор.* -е́м
 пере́клик, -у
 пере́комісія, -ї, *ор.* -єю
 пере́компо́нувати, -ую, -уєш
 пере́кона́ння, *р. мн.* -а́нь

Переко́п, -а (населений пункт)
 і -у (перешийок)
 переко́пйований
 переко́пйова́ти, -ю́ю, -ю́єш
 Переко́пський переші́йок
 перекоті́поле, -я
 переко́шений
 перекре́слювати, -ю́ю, -ю́єш
 перекристаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 перекриття́, *р. мн.* -иттів і *рід-*
ше -іть
 перекрї́й, -ро́ю, *ор.* -ро́єм
 перекробо́ний
 перекробо́ти, -о́ю, -о́їш; *нак.*
 -рї́й
 перекру́чення, *р. мн.* -е́нь
 перела́м, -у
 перела́маний
 перела́мувати, -ую, -уєш
 перели́вчастий
 перелицьо́ваний
 перелицьо́увати, -ую, -уєш
 перелі́г, -ло́гу, *м.* -ло́зі
 перелі́к, -у
 перелі́сся
 перелі́т, -льо́ту
 перело́м, -у
 переломле́ний
 переломлюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 переломні́й
 переля́к, -у
 перемёт, -у
 перемика́ч, -а́, *ор.* -е́м
 перемі́р'я
 перемі́жний
 перемі́нний
 перемі́щення, *р. мн.* -е́нь
 перемо́га, -и, *д.-м.* -зі
 Перемо́ги пік
 перемогті́, -о́жу, -о́жеш; *мин.*
 -мі́г, -могла́
 перемодуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 перемотува́льно-сортува́льний
 перенапру́га, -и, *д.-м.* -зі
 перенасе́лений
 перенасе́лення
 перенаселя́ти, -я́ю, -я́єш
 перенасі́чений
 перені́сся, *р. мн.* -ів

перенос, -у
 переоблік, -у
 переобраний
 переобрання
 переобрати, -беру́, -береш, -беремо́, -берете́
 переобтяжений
 переодягнений
 переодягнутий
 переозбронений
 переозбронення, *р. мн.* -ень
 переозвучувати, -ую, -уеш
 переохолодження
 переоцінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 перепад, -у
 перепис, -у
 переплетення, *р. мн.* -ень
 переполох, -у
 перепочинок, -нку
 перепродаж, -у, *ор.* -ем
 перепродукція, -ї, *ор.* -єю
 перепросити, -ошу́, -обиш
 перепрохувати, -ую, -уеш
 перепрошення
 перепрошувати, -ую, -уеш
 перепуск, -у
 перепускний
 перепускний, -а́
 перепустка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 перепуття, *р. мн.* -уть
 перерахування, *р. мн.* -ань
 перерахунок, -нку
 переривник-розподільник, переривника-розподільника
 переривчастий
 переривчатий
 переріз, -у (дія; місце перетину)
 переріст, -росту
 переродженець, -нця, *ор.* -нцем
 переродження
 переродженський
 перероджуватися, -уюся, -уешся
 перерозподіл, -у
 пересаджений
 пересаджувати, -ую, -уеш
 пересвідчитися, -чуся, -чишся, -чаться; *нак.* -чись

пересвідчуватися, -уюся, -уешся
 переселенець, -нця, *ор.* -нцем
 переселення
 переселенський
 пересильний
 пересип, -у
 пересічений
 пересів, -у
 пересіл, -зоблу
 перескік, -коку і перескок
 переслідування, *р. мн.* -ань
 переслідувати, -ую, -уеш
 переспів, -у
 переставати, -таю, -таеш, -таємо́, -таєте́
 перестати, -ану, -анеш; *нак.* -ань
 перестігнути, -не; *мін.* -іг, -ігла і -ігнув, -ігнула
 перестій, -тою, *ор.* -тõem
 пересторога, -и, *д.-м.* -зі
 пересуд, -у, *мін.* -и, -ів
 перетворити, -орю, -ориш (*на кого-що, в кого-що*)
 перетворювати, -юю, -юеш (*на кого-що, в кого-що*)
 перетин, -у
 перетинчастокрілі, -их
 переукомплектувати, -ую, -уеш
 переустановлений
 переустановлювати, -ую, -уеш
 перехват, -у
 перехід, -ходу
 перехідний Червоний прапор
 переховувати, -ую, -уеш
 перехожий
 перехоплювач, -а, *ор.* -ем
 перехресно ввімкнений (ввімкнений)
 перехресно-вузькорядний
 перехресно-гвинтовий
 перехреснозапильний
 перехрестя, *р. мн.* -єсть
 перець, -рцю, *ор.* -рцем
 перешийок, -йка
 перешкода, -и (*кому, чому, для кого-чого*)

перешкоджа́ти, -а́ю, -а́еш (*кому, чому*)

перешкодості́йкість, -кості́, *ор.*
-кістю

Переяславська ра́да

Переяслав-Хмельницький, Пе-
реяслава-Хмельницького

переяслав-хмельницький, -а, -е

перигастрі́т, -у

периге́лій, -ю, *ор.* -єм

периго́ній, -ю, *ор.* -єм

периде́рма, -и

периді́й, -ю, *ор.* -єм

перидоті́т, -у

перика́мбій, -ю, *ор.* -єм

перика́рд, -а

перика́рдіт, -у

перика́рдій, -я, *ор.* -єм

перика́рпій, -ю, *ор.* -єм

перикла́з, -у

пе́рїла, -їл, *мн.* (поручні)

пе́рїла, -и, *ж.* (рослина)

периме́тр, -а

периме́тріт, -у

периме́тричний

перинефрі́т, -у

перипатети́зм, -у

перипатети́чний

перипеті́я, -ї, *ор.* -єю

пері́птер, -у

периселені́й, -ю, *ор.* -єм

периско́п, -а

периспе́рм, -у

периста́льтика, -и, *д.-м.* -ці

перисті́ль, -ю, *ор.* -єм

перісто-дошові́й

перистокрі́лі, -их

перісто-купча́стий

перистоли́стий

перитоні́т, -у

перифе́рія, -ї, *ор.* -єю

периче́нтр, -а

перичі́кл, -у

періаде́ніт, -у

періа́стр, -а

періо́д, -у, *пер.*

періодиза́ція, -ї, *ор.* -єю

періодонті́т, -у

періо́бст, -у

періості́т, -у

перколя́ція, -ї, *ор.* -єю

перку́сія, -ї, *ор.* -єю

перкуто́ваний

перкутува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.

перламу́тр, -у

перламу́трово-білий

перлі́стий

перлі́вний, -ї, *ор.* -єю

пе́рлінь, -я, *ор.* -єм

перлі́т, -у

перлітобе́тон, -у

перло́н, -у

перлюстра́ція, -ї, *ор.* -єю

перлюстро́ваний

перлюструва́ти, -у́ю, -у́еш, *не-*
док. і док.

Перм, -ї, *ор.* -м'ю

пермало́н, -у

пермангана́т, -у, *мн.* -и, -ів

перманганоме́трія, -ї, *ор.* -єю

пермане́нт, -у

пе́рмський

пермуті́т, -у, *мн.* -и, -ів

перм'я́к, -а́, *мн.* -ї́, -ї́в

перм'я́цький

пероксида́за, -и

перо́н, -у

перпендикуля́р, -а

перпендикуля́рно-поздо́вжній,

-я, -е

перпендикуля́рно-попере́чний

перпегу́м-мо́біле, *невідм., с.*

перс, -а, *мн.* -и, -ів

Персі́дська зато́ка

Пе́рсія, -ї, *ор.* -єю

персія́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н

перснегло́тковий

перснепо́дібний

персона́ж, -а, *ор.* -єм

персона́л, -у

персоналі́зм, -у

персоналізува́ти, -у́ю, -у́еш, *не-*
док. і док.

персоніфіка́ція, -ї, *ор.* -єю

персоніфікува́ти, -у́ю, -у́еш,
недок. і док.

перспекті́ва, -и

перспективізм, -у
 перспективний
 перспекто́граф, -а
 перста́ч, -у́, *ор.* -ём
 пе́рство, -а
 пе́рстень, -сня, *ор.* -снем
 персульфа́т, -у
 пе́рський
 Перу́, *невідм.*
 перуа́нець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 Перуа́нська комуністи́чна мо́-
 лодь, ПКМ
 Перуа́нська комуністи́чна па́р-
 тія, ПКП
 перука́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і,
д. -я́м
 перука́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 перфе́кт, -а
 перфекти́вний
 перфока́рта, -и
 перфора́тор, -а
 перфора́ція, -ї, *ор.* -єю
 перфорова́ний
 перфорува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 перхлора́т, -у, *мн.* -и, -ів
 перхлорвініловий
 перце́їд, -а
 перцепіе́нт, -а
 перце́птор, -а
 перце́пція, -ї, *ор.* -єю
 перци́пований
 перчи́ця, -ї, *ор.* -єю
 пе́рша світова́ війна́
 першеро́н, -а
 першеро́нський
 Пе́рше тра́вня і 1 Тра́вня
 пе́рший-лі́пший, пе́рша-лі́пша,
 пе́рше-лі́пше
 першоджерело́, -а́, *р. мн.* -ёл
 першодру́к, -у, *м.* -ці
 першодрукáр, -я́, *ор.* -ём, *мн.*
 -і, *д.* -я́м
 першоелеме́нт, -а
 першоквітне́вий
 першокла́сний
 першоку́рсний

першоосно́ва, -и
 першопричи́на, -и
 першопрохо́дець, -хідця, *ор.*
 -хідцем
 першорозря́дний
 першоря́дний
 першосо́ртний
 першотві́р, -вору́
 Першотра́вень, -вня, *ор.* -внем
 першотравне́вий
 першочерго́вий
 першо́йшер, -а, *мн.* -и, -ів
 песе́ць, -сця́, *ор.* -сцём
 песимі́зм, -у
 пе́стити, пе́щу́, пе́стиш
 пестици́д, -у, *мн.* -и, -ів
 песто́ці, -ів
 песце́вий
 петербу́ржець, -жця, *ор.* -жцем
 петербу́рзький
 петиме́тр, -а
 петі́т, -у
 петі́ція, -ї, *ор.* -єю
 петля́, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -тель
 петрифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 петроге́незис, -у
 петрогра́дський
 петрографі́чний
 Петроза́вдськ, -а
 петрола́тум, -у
 петроле́йний
 петро́леум, -у
 петроло́гія, -ї, *ор.* -єю
 Петропа́вловськ-Камча́тський,
 Петропа́вловська-Камча́тського
 петрофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 Пе́тсамо, *невідм.*
 печа́ть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 Пе́ченга, -и, *д.-м.* -зі
 печенгський
 печені́г, -а, *мн.* -и, -ів
 печені́зький
 пече́ня, -і, *ор.* -єю (печене)
 пече́ра, -и
 печі́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -но́к
 печі́нково-селезі́нковий
 печі́нково-шлунко́вий
 печія́, -ї́, *ор.* -єю

Печора, -и
 печорський
 пещений
 п'едестал, -у
 п'еза, -и, *п.* *пз*
 п'езоелектрика, -и, *д.-м.* -ці
 п'езоелектричний
 п'езоелемент, -а
 п'езокварц, -у, *ор.* -ом
 п'езоматеріал, -у
 п'езометр, -а
 п'екса, -и, *мн.* п'екси, п'екс
 П'емонт, -у
 п'еса, -и
 пивоваріння
 пиж, -а, *ор.* -ём
 пил, -у, *м.* -у́
 пилав, -у
 пилá-риба, пилі́-риби
 пиліти, -лю́, -лі́ш, -лимó, -литé
 пилковхід, -ходу́
 пилконіс, -но́са
 пилкоподібний
 пиловідсмоктувальний
 пиловідстійний
 пиловідстійник, -а
 пиловловлювач, -а, *ор.* -ем і пи-
 лоуловлювач
 пиловодонепроникний
 пиловсмоктувальний
 пиловугільний
 пилóк, -лкú
 пиломатеріал, -у, *мн.* -и, -ів
 пиломір, -а
 пилонепроникний
 пилоочісний
 пилоочісник, -а
 пилоповітряний
 пилопра́в, -а
 пилора́ма, -и
 пилосóс, -а
 пилоста́в, -а
 пилоуловлювач, -а, *ор.* -ем і
 пиловловлювач
 пилоутворення
 пиля́к, -а́
 пиля́ти, -я́ю, -я́єш
 пильові́к, -а́
 пирі́г, -рога́, *м.* -розі́

пірснути, -ну, -неш
 писання, *р. мн.* -а́нь
 пісар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.*
 -я́м
 писати, пишú, пишеш
 писемно-літературний
 писемно-мовний
 писк, -у
 письменник-баталіст, письмен-
 ника-баталіста
 письменоводітель, -я, *ор.* -ем
 письменово-книжний
 письменово-літературний
 питально-відносний
 питально-відповідний
 питально-розповідний
 піти, п'ю, п'еш, п'емó, п'етé;
мин. пив, пила́
 пито́ма вага́, *пит. в.*
 пиття́
 пишномóвний
 пішучи, *дієприсл.*
 пишáль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 пия́цтво, -а
 піала́, -и
 піані́зм, -у
 піані́сміо, *незм. і невідм., с.*
 піано, *незм. і невідм., с.*
 піа́стр, -а
 пів *див. с. 677*
 пів-А́зії
 півáркуш, -а, *ор.* -ем
 пів-áркуша
 пів-А́фрики
 півба́к, -а
 півбіді́
 півваго́н, -а
 півва́т, -а
 піввзвóд, -у
 півві́ковий
 півві́ку
 півві́рш, -а, *ор.* -ем
 півві́сь, півóсі, *ор.* півві́ссю, *мн.*
 півóсі, півосéй
 півво́льт, -а
 півго́дини
 півго́динний
 Південна Америка

Південна Корія
 Південна Осетія
 Південна півкуля
 Південна Родезія
 південна широта, пд. ш.
 південний, півд., пд.
 Південний берег Криму, ПБК
 Південний полюс
 південноамериканський
 Південно-Атлантична течія
 Південно-Африканська комуні-
 стична партія, ПАКП
 Південно-Африканська Респуб-
 ліка, ПАР
 південноафриканський
 Південно-Африканський конгрес
 профспілок, САКТУ
 Південно-Західна залізниця
 південно-західний, пд.-зах.
 південнокримський
 Південно-Осетинська автономна
 область
 південноросійський
 південнослов'янський
 Південно-Східна Азія
 південно-східний, пд.-сх.
 Південнотихоокеанський форум
 південь, -дня, *ор.* -днем, Пд, пд.
 (Південь — територіальне
 найменування)
 півдесятка
 півдобовий
 півдоріжжя
 півень, -вня, *ор.* -внем
 півескадрон, -у
 пів-Європи
 півжиття
 півзахисник, -а
 півзахист, -у
 півзахід, -ходу
 півзонтник, -а
 півімперіал, -а
 півканал, -у
 півкарбованця
 пів-Києва
 півкілометр
 півкільце, -я, *р. мн.* -ілець
 півколо, -а, *р. мн.* -кіл

півкопійки
 півкрóк, -у
 півкрóку
 півкуля, -і, *ор.* -ею
 півлітра
 півмаска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -сок
 півметровий
 півмісяць, -я, *ор.* -ем
 півмісячний
 пів-Москви
 північ, -ночі, *ор.* -нічю, Пн, пн.
 (Північ — територіальне най-
 менування)
 Північна Америка
 Північна Осетія
 Північна Пальміра
 Північна півкуля
 Північна рада (Північна Єв-
 ропа)
 північна широта, пн. ш.
 північний, півн., пн.
 Північний Льодовитий океан
 Північний морський шлях, Пів-
 нічноморшлях, -у, ПМШ
 Північний полюс
 північноамериканський
 Північно-Американські Сполу-
 чені Штати
 Північноатлантичний пакт (до-
 говір)
 північно-західний, пн.-зах.
 Північно-Казахстанська область
 Північно-Осетинська Автономна
 Радянська Соціалістична Рес-
 публіка, Північно-Осетинська
 АРСР, ПОАРСР
 північнопричорноморський
 північноросійський
 Північно-Сибірська низовина
 північно-східний, пн.-сх.
 північноукраїнський
 півночі
 півоберт, -у
 пів-оберта
 півовал, -а
 пів-овала
 півовальний
 пів-огірка

півонія, -ї, *ор.* -єю
 півострів, -рова, *п-в*
 півострова
 півпалу́ба, -и
 півпальто́, -а́, *р. мн.* -а́льт
 півпляшка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 півпляшки
 півпро́ції
 піврічний
 півріччя, *р. мн.* -іч
 півро́ку
 півсвіт, -у
 півсло́ва
 півсло́во, -а
 півсо́н, -сн́у
 півсо́нний
 півсо́тні
 півсо́тня, -і, *ор.* -єю
 півсолі́тній, -я, -е
 півсолі́ття, *р. мн.* -іть
 півсторі́чний
 півсторі́ччя, *р. мн.* -іч
 півсфе́ра, -и
 півсфе́ричний
 півтакт, -у
 півти́нь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.*
 -ней
 півто́н, -у
 півтораго́дний
 півтора́метрoвий
 півтора́місячний
 півтора́плáн, -а
 півтора́річний
 півтора́ста
 півтора́старі́чний
 півтора́то́нний
 півфіна́л, -у
 півфіна́льний
 півхви́лини
 півці́ні
 пів'ю́т, -а
 пів-я́блука
 пів-я́щика
 пігме́й, -я, *ор.* -ем
 пігме́нт, -у
 пігме́нта́ція, -ї, *ор.* -єю
 пігмо́їд, -а
 під, по́ду, *ім.*

підбира́ч-уклада́ч, підбирача́-
 укладача́
 підби́ти, -діб'ю́, -діб'є́ш, -діб'ємо́,
 -діб'єте́
 підби́й, -бо́ю, *ор.* -бо́ем
 підби́л, -у
 підби́р, -бо́ру (добі́р)
 підбо́р, -а (у взутті)
 підборі́ддя, *р. мн.* -і́дь
 підбу́рити, -рю́, -риш; *нак.* -у́р
 підбу́рювати, -юю́, -юєш
 підва́л, -у
 підва́хтовий
 підви́д, -у
 підви́щення, *р. мн.* -е́нь
 підви́щено-воло́гий
 підви́щити, -щу́, -щиш, -щатъ;
нак. -і́щ
 підви́щувати, -ую́, -уєш
 підви́дділ, -у
 підви́домчий
 підві́з, -во́зу
 підві́зний
 підвіко́ння, *р. мн.* -о́нь
 підві́с, -у
 підві́сок, -ска
 підві́тряний
 підвля́дний
 підво́дно-тесу́вний
 підво́дно-техні́чний
 підворі́ття, *р. мн.* -і́ть
 підву́лканіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 підв'я́зувати, -ую́, -уєш
 підгі́р'я, *р. мн.* -і́в
 підго́лів'я, *р. мн.* -і́в і підго́-
 лóв'я
 підго́рати, -а́ю, -а́єш і підго́ряти
 підго́ртальник, -а
 підго́ряти, -я́ю, -я́єш і підго́рати
 підго́товчий
 підгру́ддя
 підгру́дочеревний
 підгру́нтовий
 підгру́нтя
 підгру́па, -и
 підда́нець, -нця, *ор.* -нцем
 підда́шся, *р. мн.* -а́ш
 піддзерка́льний, -а
 піддзьо́бок, -бка

піддомінанта, -и
 піддбн, -а
 піддячий, -ого
 підживлення
 підживлювач, -а, *ор.* -ем
 підзаголовок, -вка
 підзахисний, -ого
 підзвіт, -у
 підзвітний
 підземеля, *р. мн.* -ель
 підземно-газовий
 підзімна, -и
 підзбл, -у
 підзблисто-болотний
 підібрати, -дберу́, -дбереш́,
 -дберемо́, -дберете́
 підігнати, -джену́, -дженеш́,
 -дженемо́, -дженете́
 підігнути, -ну́, -неш́, -немо́, -нете́
 підігрів, -у
 підігрівник, -а
 підіймально-оглядовий
 підіймально-транспортний
 підіймати, -аю́, -аеш́
 підіймач, -а́, *ор.* -ём
 підійняти, -ійму́, -іймеш́
 підійти́, -ійду́, -ійдеш́; *мин.*
 -ійшов, -ійшла́
 підірвати, -ірву́, -ірвеш́, -ірвемо́,
 -ірвете́
 підісланий
 підіслати, -ішлю́, -ішлеш́ (*при-*
слати)
 підіслати, -дстелю́, -дстелеш́
 (*підстелити*)
 під'їжджати, -аю́, -аеш́
 під'їзд, -у
 під'їздити, -їжджу́, -їзди́ш,
 -їздимо́, -їздите́
 під'їзний
 під'їхати, -їду́, -їдеш́; *нак.* -їдь
 підйом, -у
 підйомник, -а
 підйомно-поворотний
 підйомно-транспортний
 підкаліберний
 під кінець
 підкіп *див.* підкбп
 підкірковий і підкбковий

підкірний
 підкіс, -кбса
 підкістковий
 підклас, -у
 підключічний
 підкбва, -и, *р. мн.* -ків
 підквоніс, -нбса
 підквовоподібний
 підколінник, -а
 підкомісія, -ї, *ор.* -єю
 підкомітет, -у
 підконтрбльний
 підкбп, -у і *рідше* підкіп, -кбпу
 підкоріти, -орю́, -бриш́
 підкбковий і підкірковий
 підкбрм, -у
 підкбровий
 підкбрювач, -а, *ор.* -ем
 підкоряти, -яю́, -яеш́
 підкреслення, *р. мн.* -ень
 підкрілля, *р. мн.* -іль
 підкрілок, -лка
 підкритічний
 підкуп, -у
 підлегеневий
 підліти, -діллю́, -діллеш́, -ділле-
 мо́, -діллете́; *мин.* -лів, -лила́
 підлідний
 підліт, -льбту
 підліток, -тка (*дитина старшого*
віку)
 підлбга, -и, *д.-м.* -зі
 підлопатковий
 підлягати, -аю́, -аеш́ (*кому,*
чому)
 підляш, -а́, *ор.* -ём
 підмайстер, -тра, *мн.* -три, -трів
 підмандатний
 підмаренник, -у
 підмет, -а
 підмійв, -у
 підмізінний
 підмісячний
 підміський
 підмоскбвний
 Підмоскбв'я
 піднаглядний
 піднаймач, -а́, *ор.* -ём
 піднаряд, -у

підначальний
 піднебесний
 піднебесся
 піднебінно-верхньощелєпний
 піднебінно-носовий
 піднебіння, *р. мн.* -інь
 підневільний
 піднесений
 піднесення
 піднирковий
 піднігтьовий
 підніжжя, *р. мн.* -іж
 піднімально-оглядівий
 піднімально-транспортний
 піднімати, -аю, -аєш
 піднімач, -а, *ор.* -єм
 підно́с, -а
 підня́ти, -німу́, -німеш
 підодіяльний, -а
 підозріва́ти, -аю, -аєш
 підозрілий
 підопічний
 підорбіта́льний
 підосно́ва, -и, *р. мн.* -о́в
 підо́чний
 підо́шва, -и, *р. мн.* -шо́в
 підошо́вний
 підпа́л, -у
 підпа́р, -у
 підпе́рти, -діпру́, -діпреш, -ді-
 премо́, -діпретé; *мин.* -пéр,
 -пéрла
 підпис, -у
 підпілля
 підпір, -пору
 підпокрівний
 підполко́вник-інженéр, підпол-
 ко́вника-інженéра
 підпо́ра, -и, *р. мн.* -о́р
 підпорядко́ваний
 підпотилличний
 підпра́порщик, -а
 підприє́мство, -а
 підпрогра́ма, -и
 підпу́шувати, -ую, -уєш
 підп'я́тник, -а
 підп'я́ток, -тка
 підрайо́н, -у
 підра́мник, -а

підра́нок, -нка, *ім.*
 підраху́нок, -нку
 підребéр'я
 підресо́рник, -а
 підрив, -у
 підрі́ст, -росту
 підроді́на, -и
 підрозді́л, -у
 підря́д, -у, *ім.*
 підряджа́ти, -аю, -аєш
 підряджений
 підряди́ти, -яджу́, -ядиш
 підрядко́вий
 підрядно-су́рядний
 підсади́бний
 підсвідомий
 підсе́кція, -ї, *ор.* -єю
 підсерце́вий
 підси́лити, -лю, -лиш; *нак.* -и́ль
 під си́лу
 підси́лювати, -ую, -юєш
 підси́лювач, -а, *ор.* -ем
 підсисний
 підсисте́ма, -и
 підсі́л, -со́лу
 підсі́м'ядо́льний
 підсніго́вий
 підсніжний
 підсо́бно-господáрський
 підсо́нячний
 підсо́с, -у
 підста́нція, -ї, *ор.* -єю
 підсте́п, -у
 підсти́кувати, -ую, -уєш
 підсти́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 і підсти́лка
 підсти́нок, -нка
 підстрі́лений і підстрі́лений
 підстрі́лити, -лю, -лиш; *нак.* -е́ль
 і підстрі́лити
 підстрі́лювати, -ую, -юєш і під-
 стрі́лювати
 підстрі́лений і підстрі́лений
 підстрі́лити, -лю, -лиш; *нак.* -и́ль
 і підстрі́лити
 підстрі́лювати, -ую, -юєш і під-
 стрі́лювати
 підступ, -у
 підсудний

підсумок, -мку (результат)
 підсу́мок, -мка (сумка)
 підтава́ти, -таé
 підте́кст, -у
 підте́рти, -дітру́, -дітрéш, -дітре-
 мо́, -дітретé; *мин.* -тéр, -тéрла
 підтип, -у
 підтискний
 підтова́рник, -у
 підтона́льний
 підтриму́вати, -ую, -уеш
 підтро́піки, -ів
 підтропічний
 підтя́ти, -дітну́, -дітнéш, -дітне-
 мо́, -дітнетé; *мин.* -тяв, -тяла́
 підупа́д, -у
 піду́ст, -а
 підфа́рник, -а
 підхід, -ходу́
 підхма́рний
 підхору́нжий, -ого
 підча́лок, -лка
 під час
 підча́ший, -ого
 підчеревний
 підчерепний
 підше́льфовий
 підше́рстя
 підше́фний
 підши́йок, -йка
 підши́пник, -а
 підшкі́пер, -а
 підшкі́рно-жирови́й
 підшлунко́вий
 підшоло́мник, -а
 підшту́рман, -а
 підщéлепний
 підщéпа, -и
 під'язикво-груди́нний
 під'язично-груди́нний
 під'яре́мний
 піелі́т, -у
 піелонефрі́т, -у
 піемія́, -ї, *ор.* -єю
 піетéт, -у
 піжа́ма, -и
 пізнава́льно-виховний
 пізнава́ти, -наю́, -наéш, -наéмо́,
 -наетé

пізна́ння
 пізний, -я, -е
 пізно, *присл.*
 пізньовесня́ний
 пізньо́стіглий
 пізньоцві́т, -у
 пізньочетверти́нний
 пійма́ти, -аю́, -аéш
 пік, -а, *м.* піці
 пікадо́р, -а
 Піка́рдія, -ї, *ор.* -єю
 піке́, *невідм., с.*
 пікелюва́ння
 піке́т, -у
 пікета́ж, -у, *ор.* -ем
 пікетова́ний
 пікетува́ти, -ую́, -уéш
 пікіне́р, -а
 пікірува́льник, -а
 пікірува́ти, -ую́, -уеш, *недок. і*
док. (летіти вниз)
 пікірува́ти, -ую́, -уéш, *недок. і*
док. (рослини)
 пікколо́, *незм. і невідм., с.*
 піклува́тися, -ую́ся, -уéшся (*про*
кого-що, за кого-що, за ким-
чим)
 пікно́з, -у
 пікнозо́нд, -а
 пікно́метр, -а
 пікоампе́р, -а, *р. мн.* -éрів і -éр,
 пА
 пікова́т, -а, *р. мн.* -а́тів і -а́т, пВт
 пікоге́нрі, *невідм., ч., пГ*
 пікокулон, -а, пКл
 пікоме́тр, -а, пм
 пікота́ж, -у, *ор.* -ем
 пікофа́рада, -и, пФ
 пікри́нова кислота́
 піктогра́ма, -и
 піктографі́чний
 піктогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 пік-трансформа́тор, -а
 пікша́, -ї, *ор.* -єю
 пілерс, -а
 пілігрим, -а
 пілі́ти, -ів
 пілокарпін, -у
 пілón, -а, *мн.* -и, -ів

пілорус, -а
 пілотаж, -у, *ор.* -ем
 пілотажно-акробатичний
 пілoт-інструктор, пілoта-інструк-
 тора
 пілoт-монтaжник, пілoта-мон-
 тaжника
 пілюля, -і, *ор.* -єю
 пілястр, -а
 пільга, -и, *д.-м.* -зі
 пім, -а, *мн.* -ій, -ів
 пі-мезон, -а, *мн.* -и, -ів
 пінакотэка, -и, *д.-м.* -ці
 пінгвін, -а
 пінг-пoнг, -у
 Пінега, -и, *д.-м.* -зі
 пінезький
 пінк, -у (фарба)
 пінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 (судно)
 піноалюміній, -ю, *ор.* -єм
 пінобетон, -у
 пінобетонний
 пінобетонoмішaлка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 пінокерaміка, -и, *д.-м.* -ці
 пінометaл, -у
 піноплaст, -у, *мн.* -и, -ів
 піносилкaт, -у
 піносклo, -á
 піноцитoз, -у
 Пінськ, -а
 Пінські болотa
 пінта, -и
 пінцэт, -а
 пінцирувaти, -у́ю, -у́еш, *недок. і*
док.
 пінчер, -а
 пінч-ефeкт, -у
 піодерміт, -у
 піодермія, -ї, *ор.* -єю
 піонервожaтий, -ого
 піонерзaгін, -го́ну
 піонертaбір, -бору
 піонефрoз, -у
 піорeя, -ї, *ор.* -єю
 піп, попá
 піпeтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 пірамідaльний

піранoметр, -а
 пірaнья, -ї, *ор.* -єю
 пірaргірт, -у
 піргеліoметр, -а
 піргеoметр, -а
 Піренeї, -ів
 піренeйський
 піреноміцeт, -а, *мн.* -и, -ів
 пірeтрум, -у
 піридін, -у
 піридоксін, -у
 піримідін, -у
 пірїт, -у
 пірїхїй, -я, *ор.* -ем
 пір'їна, -и
 пір'їстий
 піркe, *невідм., с.*
 пірнaти, -áю, -áеш
 пірнyти, -нy, -нeш, -немo, -нетe
 піровиногpaднa кислoтá
 пірoга, -и, *д.-м.* -зі
 пірогалoл, -у
 пірогeн, -у, *мн.* -и, -ів
 пірогенетїчний
 пірогравюра, -и
 пірографїт, -у
 піроелектрїчний
 піроксeн, -у
 піроксилін, -у
 пірoл, -у
 піролатрїя, -ї, *ор.* -єю
 пірoліз, -у
 піролюзїт, -у
 піроманїчний
 піромaнія, -ї, *ор.* -єю
 пірометрїчний
 піромeтрїя, -ї, *ор.* -єю
 піронaфт, -у
 піронїзм, -у
 пірoн, -а (окремий кристал) *і* -у
 (речовина)
 піропатрoн, -а
 піроплáзма, -и
 піроплазмoз, -у
 піроскaф, -а
 піроскoп, -а
 піротерапія, -ї, *ор.* -єю
 піротeхнїка, -и, *д.-м.* -ці
 піротін, -у

пірофіліт, -у
 пірофітовий
 пірофобія, -ї, *ор.* -єю
 пірохлор, -у
 піррова перемоба
 пірс, -а
 піруєт, -у
 пірчастий
 пір'я
 пір'ястозяброві, -их
 пісенно-хоровий
 піскогідралічний
 піскодівно-пресувальний
 піскозакріплювальний
 піскомет, -а
 піскомійка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -йок
 піскоподібний
 піскострільний
 піскострумінний
 післявоєнний
 післядія, -ї, *ор.* -єю
 післяжнівний
 післяжовтневий
 післязавтра, *присл.*
 післязавтрашній, -я, -є
 післязбиральний
 післяз'їздівський
 післяльодовиковий
 післяматчевий
 післямова; -и
 післяобідній, -я, -є
 післяопераційний
 післяполудневий
 післяреволюційний
 післяреформений
 післяродовий
 післясвітіння
 післясвятковий
 післяслово, -а
 після того як
 післятретинний
 пісня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -сень
 пісня-романс, пісні-романсу
 пісок, -ску
 пістолет-кулемет, пістолета-ку-
 лемета
 пістолет-розпильувач, пістолета-
 розпильувача

пістон, -а
 піт, поту, *м.* поту і поті
 пітекантроп, -а
 Пітер, -а
 пітерський
 піті, піду, підеш; *мин.* пішов,
 пішла
 пітніти, -ію, -ієш
 пітон, -а
 Пітсбург, -а
 пільма, пільмі
 піфагореїзм, -у
 піфагорійський
 піфагорова теорема
 піфічний
 піфос, -а
 піхви, -хов
 піхотінець, -нця, *ор.* -нцем
 піхотно-десантний
 піхотно-танковий
 піхта, -и
 піццикато, *незм. і невідм., с.*
 піч, печі, *ор.* піччю, *мн.* печі,
 печей
 пішохід, -хода (перехожий)
 піщаниково-глинистий
 піщаниково-глинястий
 піщано-глиноземистий
 піщано-гравійний
 піщано-суглинний
 плав, -у, *м.* -у
 плавальний
 плавати, -аю, -аєш
 плавбаза, -и
 плавець, -вця, *ор.* -вцём
 плавік, -у
 плавильний
 плавильня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 плавити, -влю, -виш, -влять; *нак.*
 плав
 плавкий
 плавлений
 плавник, -а (плавець) і -у (улам-
 ки дерев)
 плавні, -ів
 плавучий
 плагіоклаз, -у, *мн.* -и, -ів
 плагіотропізм, -у

плагіюва́ти, -юю, -юєш
 плаз, -у (у суднобудува́нні)
 плазмалогéн, -у, *мн.* -и, -ів
 плазматичний
 плазмін, -у
 плазмога́мія, -ї, *ор.* -єю
 плазмодéсми, -éсм
 плазмóн, -у
 плазмотрóн, -а
 плазмохімічний
 плазмохімія, -ї, *ор.* -єю
 плазмохін, -у
 плазмоці́д, -у
 плазúн, -а́, *мн.* -ій, -ів
 плака́т, -а
 плакати, пла́чу, пла́чеш; *нак.*
 плач (*за ким-чим*)
 плаке́, *незм. і невідм., с.*
 плакодéрма, -и, *мн.* -éрми, -éрм
 плакува́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 плакува́ти, -юю, -юєш
 плаку́н-трава́, -і
 плаку́чий
 план-екра́н, пла́ну-екра́на
 планері́зм, -у
 пла́нерно-деса́нтний
 планеродро́м, -у
 планета́рій-обсервато́рія, плане-
 та́рію-обсервато́рії
 планетогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 плането́зна́вство, -а
 плането́їд, -а
 планетоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 планіме́тр, -а
 планіме́тричний
 планіме́трія, -ї, *ор.* -єю
 планісфе́ра, -и
 планкто́н, -у
 Пла́ново-бюдже́тна комісія Ра́-
 ди Союзу (Ра́ди Націона́ль-
 ностей) Ве́рховної Ра́ди
 СРСР
 пла́ново-господа́рський
 пла́ново-диспе́тчерський
 пла́ново-економі́чний
 пла́ново-запо́біжний
 пла́ново-обліко́вий
 пла́ново-опера́тивний

пла́ново-організаці́йний
 пла́ново-проє́ктний
 пла́ново-розрахуно́вий
 пла́ново-фіна́нсовий
 плано́мірний
 планта́ж, -у́, *ор.* -éм
 планта́торський
 планта́ція, -ї, *ор.* -єю
 планува́ння, *р. мн.* -а́нь
 планша́йба, -и
 планші́р, -а
 пласі́рува́ти, -і́рюю, -і́рюєш, *не-*
док. і док.
 пласт, -а́
 пластбето́н, -у
 пласти́да, -и, *мн.* -і́ди, -і́д
 пластизо́ль, -і́, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 пла́стик, -у
 пластика́т, -у, *мн.* -и, -ів
 пластилі́н, -у
 пластинча́стову́сі, -их
 пластинча́стодзьо́бі, -их
 пластинча́стозя́брові, -их
 пла́стир, -у
 пластифіка́тор, -а, *мн.* -и, -ів
 пластифіка́ція, -ї́, *ор.* -єю
 пласті́вці, -ів
 пласті́вча́стий
 пластма́са, -и, *мн.* -а́си, -а́с
 пласто́ваний
 пла́стово-проми́сло́вий
 пластога́мія, -ї́, *ор.* -єю
 пласто́н, -у
 пластоподі́бний
 пластрóн, -а
 пластува́ти, -юю, -юєш
 пласту́нський
 платáн, -а
 платеоза́вр, -а
 платикефа́лія, -ї́, *ор.* -єю *і плати-*
цефа́лія
 платина́т, -у
 платині́т, -у
 платино́ваний
 пла́тиново-ко́бальто́вий
 платиноо́ргані́чний
 платиноті́пія, -ї́, *ор.* -єю
 платино́трон, -а

платинувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*

платити, плачу́, пла́тиш

платицефа́лія, -ї, *ор. -єю і плати-кефа́лія*

платівка, -и, *д.-м. -ці, р. мн. -вок*

платіж, -тежу́, *ор. -тежем*

плато́, *невідм., с.*

платонічний

платоспроможний

плаття, *р. мн. -ів*

платтяний

платфо́рма, -и

платячи, *дієприсл.*

плау́н, -а́ (п'ядич)

плафо́н, -а

пла́ха, -и, *д.-м. -сі*

плац, -у, *ор. -ом, м. -у́*

плац-ад'юта́нт, -а

плацда́рм, -у

плацента́рний

плацка́рта, -и

плац-майо́р, -а

плац-пара́д, -у

плач, плачу́, *ор. пла́чем*

плаче́вний

плашко́ул, -а

плащ-дошови́к, плаща́-дошові-ка́

плащ-наки́дка, -и, *д.-м. -ці, р. мн. -док*

плащ-наме́т, -у

плащови́й

плащ-пала́тка, -и, *д.-м. -ці, р. мн. -ток*

плебе́й, -я, *ор. -єм*

плекси́т, -у

плекс, -у

плéвели, -ів

плевра́льний

плеври́т, -у

плеврити́чний

плевробронхіа́льний

плевропневмоні́я, -ї, *ор. -єю*

плезіа́нтроп, -а, *мн. -и, -ів*

плезіоза́вр, -а, *мн. -и, -ів*

плейстоце́н, -у

плейстоце́новий

плексигла́с, -у

плекси́т, -у

племго́сп, -у

племі́нний

племі́нник, -а

племрадго́сп, -у

плéм'я, -мені і -м'я, *ор. -менем і*

-м'ям, *мн. -ме́на, -ме́н*

пленáрний

пленера́зм, -у

плéну́м, -у

Пле́ну́м Ве́рховного Су́ду СРСР

Пле́ну́м ЦК КПРС

плеона́зм, -у

плеонасти́чний

плеора́ма, -и

плеохро́їзм, -у

плеохро́їчний

плере́зи, -ів

плеси́метр, -а

плеска́ти, плещу́, плéщеш і пле-ска́ю, плеска́еш

плéскіт, -коту

плести́, плету́, плетéш, плетемо́,

плететé; *мін. плів, плелá*

плетизмогра́фія, -ї, *ор. -єю*

плече́, -а́, *мн. плéчі, плечéй і*

пліч, *ор. плечы́ма*

плечови́й

плечоклю́чічний

плечонóгі, -их

плечоши́йний

Плея́ди, -я́д (зоряне скупчення)

пливти́, -ву́, -вéш, -вемо́, -ветé;

мін. плив, пливла́

пливну́, -а́ (перенасичений во-до́ю ґрунт)

плис, -у

плісти́, пливу́, пливéш, пливемо́,

пливетé; *мін. плив, пліла́*

плитня́к, -у́

плитоподі́бний

плітчастий

плівково-карка́сний

плівкоутво́рювальний

плівча́стий

плід, плода́ і пло́ду, *мн. плоді́,*

плоді́в

плідни́к, -а́

плікати́вний

Плімут, -а
 пліму́трок, -а
 плі́нт, -а
 плі́нтува́ти, -у́ю, -у́єш
 плі́нтус, -а
 пліо́завр, -а, *мн.* -и, -і́в
 пліо́піте́к, -а, *мн.* -и, -і́в
 пліо́це́н, -у
 пліо́це́новий
 плісе́, *незм. і невідм., с.*
 плісе́нь, -і, *ор.* -нню
 пліси́рува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 плі́т, пло́ту і плота́
 плі́ть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 плі́ч-о́-плі́ч, *присл.*
 плов, -у
 плоді́ти, -джу́, -диш, -дять
 плоді́вництво, -а
 плоді́вни́цький
 плодо́во-виногра́дний
 плодо́во-декора́тивний
 плодо́во-овоче́вий
 плодо́во-ягі́дний
 плододро́барка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 плодоже́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 плодозби́рання
 плодозбі́р, -бору
 плодозмі́на, -и
 плодозні́мач, -а́, *ор.* -е́м
 плодоі́дний
 плодоконсе́рвний
 плодолі́стик, -а
 плодоні́жка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -жок
 плодоно́сити, -о́сить
 плодоно́сний
 плодоовоче́вий
 плодоовочесуша́рка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 плодоовочі́, -і́в
 плодоовочі́вництво, -а
 плодопереро́бка, -и, *д.-м.* -ці
 плодопереро́бний
 плодорозса́дник, -а
 плодосуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок

плодосуша́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -рень
 плодосхо́вище, -а
 плодоягі́дний
 плодо́чий
 Плое́шти, *невідм.*
 плоі́ти, плою́, плоі́ш, плоі́мо,
 плоі́те
 пломбува́ти, -у́ю, -у́єш
 плоско-вгну́тий
 плоско́в'яза́льний
 плоскогі́рний
 плоскогі́р'я, *р. мн.* -ї́в
 плоскогу́бці, -і́в
 плоскодо́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 плоскодрукува́льний
 плоско-опу́клий
 плоскопара́лельний
 плоскосто́пний
 плоскофа́нговий
 плосколі́фува́льний
 плотого́н, -а
 плотоспу́ск, -у
 плотохі́д, -хо́ду
 пло́ща, -і, *ор.* -ею
 пло́ща [і́мені] Жовтне́вої Рево-
 лю́ції
 пло́ща Сі́чневого Повста́ння
 площина́, -і́
 плу́нжер, -а
 плутокра́тизм, -у
 плутокра́тичний
 плутокра́тія, -ї́, *ор.* -ею
 Плуто́н, -а (*планета*)
 плуто́нг, -у
 плуто́нієвий
 плуто́нізм, -у
 плюва́ти, плюю́, плюе́ш, плюе́мо,
 плюе́те
 плювіа́льний
 плювіо́граф, -а
 плювіо́метр, -а
 плюма́ж, -у, *ор.* -е́м
 плюмбіко́н, -а
 плюндрува́ти, -у́ю, -у́єш
 плюор, -у
 плюра́лізм, -у
 плюс, -а (*у математиці тощо*)

плюс, -у (кумач)
 плюс-варіа́нт, -а
 плюсквамперфе́кт, -а
 плю́скіт, -коту
 плю́склий
 плюсо́ваний
 плюсува́ти, -ю́ю, -у́єш
 плюш, -у, *ор.* -ем
 плю́шевий
 плющ, -а́, *ор.* -ём
 плю́щити, -щу, -щиш, -щать;
нак. плюощ
 плющові́й
 плющоподі́бний
 пляж, -у, *ор.* -ем
 плямува́ти, -ю́ю, -у́єш
 пля́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -шо́к
 пляшко́мі́йний
 пневма́тичний
 пневма́толіз, -у
 пневмерка́тор, -а
 пневмоавтомáтика, -и, *д.-м.* -ці
 пневмобетон, -у
 пневмо-ва́куумний
 пневмовипро́міювач, -а, *ор.* -ем
 пневмогальмо́, -а́, *мн.* -а́льма,
 -а́льм
 пневмогідроагрега́т, -а
 пневмогра́ма, -и
 пневмодвигу́н, -а́
 пневмодіафра́гмовий
 пневмоекто́мія, -ї, *ор.* -єю
 пневмоенцефалогра́фія, -ї, *ор.*
 -єю
 пневмозаванта́жування
 пневмозаря́дник, -а
 пневмока́мера, -и
 пневмоко́к, -а, *мн.* -и, -ів
 пневмоко́ток, -тка́
 пневмомеха́нічний
 пневмоні́чний
 пневмонія́, -ї, *ор.* -єю
 пневмоочи́щення
 пневмопо́шта, -и
 пневмопрі́вод, -а
 пневморозподі́льний, -а
 пневмосклеро́з, -у
 пневмото́ракс, -у
 пневмоуда́рний

Пномпе́нь, -я, *ор.* -ем
 по-австрі́йському і по-австрі́йсь-
 ки, *присл.*
 по-азербайджáнському і по-
 азербайджáнськи, *присл.*
 по-англі́йському і по-англі́йськи,
присл.
 побажа́ння, *р. мн.* -а́нь
 побата́льйо́нний
 по-ба́тьківському і по-ба́тьківсь-
 ки, *присл.*
 по ба́тькові
 побаче́ння, *р. мн.* -е́нь
 по-бельгі́йському і по-бельгі́йсь-
 ки, *присл.*
 побере́жжя, *р. мн.* -е́ж
 побі́дити, -у
 побі́л, -у
 по-білору́ському і по-білору́ськи,
присл.
 по-бі́льшови́цькому і по-бі́льшо-
 ви́цьки, *присл.*
 побі́чний
 поблизу́, *присл., прийм. (кого,
 чого)*
 по-бойово́му, *присл.*
 по-болга́рському і по-болга́рсь-
 ки, *присл.*
 по-брате́рському і по-брате́рсь-
 ки, *присл.*
 побраті́мство, -а
 по-братньо́му, *присл.*
 по-братсько́му і по-братськи,
присл.
 побрига́дний
 побудо́ва, -и
 побу́т, -у
 побуто́візм, -у
 побутописа́ння
 побу́тува́ти, -у́є
 по-ва́рварському і по-ва́рварсь-
 ки, *присл.*
 по-ва́шому, *присл.*
 по́верх, -у, *м.* -сі, *ім.*
 поверхне́во-акти́вний
 пове́рхня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -хонь
 поверхо́во засво́ений
 по-весня́нбому, *присл.*
 повзвóдний

повздóвж, *присл.*
 повздóвжній, -я, -є
 повзті́, -зў́, -зеш́, -земó, -зетé
 повзў́н, -á
 повї́дло, -а
 повї́нен, -нна, -нне
 повї́нний
 пóвід, -вода, *мн.* -водї́, -водї́в
 повї́дбивáти, -áю, -áеш
 повї́дкиáти, -áю, -áеш
 повї́до́мити, -млю́, -миш́, -млять́;
нак. -óм (кого́, що́ про́ що́)
 повї́до́млення, *р. мн.* -ень
 повї́домля́ти, -я́ю, -я́еш (кого́,
 що́ про́ що́)
 пóвїдь, -води́, *ор.* -віддю́
 по-ві́йськóвому, *присл.*
 повї́ка, -и, *д.-м.* -ці́
 повї́к-ві́ки, *присл.*
 повї́ки, *присл.*
 пóвінь, -вені́, *ор.* -вінню́
 пові́рений
 по-ві́рме́нськóму і по-ві́рме́нськи,
присл.
 пові́р'я, *р. мн.* -ї́в
 пові́стья́р, -á, *ор.* -éм, *мн.* -і́, *д.* -áм
 пóвість, -і́, *ор.* -тю́, *р. мн.* -тéй
 пові́т, -у
 пові́ткóм, -у
 пові́тровї́д, -вóду
 пові́троду́вний
 пові́тронáгніта́льний
 пові́тронáгрівáльний
 пові́тронáгрівні́й
 пові́тронáгрівні́к, -á
 пові́тронепро́никні́й
 пові́троббмі́н, -у
 пові́троосу́шні́й
 пові́троохолóджува́льний
 пові́троохолóджува́ч, -а, *ор.* -ем
 пові́троочі́сний
 пові́троочі́щувáльний
 пові́тропіді́грівні́к, -á
 пові́троплáвання
 пові́тропрові́д, -вóду
 пові́тропро́никні́й
 пові́тророзпо́дільні́к, -а
 пові́тря
 пові́тряно-деса́нтний

пові́тряно-ка́бельний
 пові́тряно-космі́чний
 пові́тряно-морськї́й
 пові́тряно-раке́тний
 пові́тряно-реакті́вний
 пові́тряно-фі́зичний
 пóвний (кого́, чо́го, ким, чим)
 пóвний-повні́сінькї́й
 повно́вагі́й
 повно́ва́жний
 повно́віддя́ і повно́вóддя
 повно́вікóвий
 повно́влáддя
 повно́влáдний
 повно́вóддя́ і повно́віддя́
 повно́вóдний
 повно́вóдний
 повно́голо́сі́й (повнозвучний)
 повно́голо́сний (у лї́нгвісти́ці)
 повно́голо́се́ся
 повно́збі́рний
 повно́звў́чний
 повно́зна́чний
 повно́крóвний
 повно́літній, -я, -є
 повно́ліття́
 повно́метра́жний
 повно́набі́рний
 повно́пра́в'я
 повно́ці́нний
 повóдження́
 повóдитися, -джу́ся, -ди́шся;
нак. -óдься
 поводóк, -відка́
 пово́єнний
 по-во́єннóму, *присл.*
 Повóлжя́
 повóлзькї́й
 поворóт, -у
 поворóтно-вита́жний
 поворóтно-ста́тичний
 повпрéд, -а
 повпрéдство, -а
 повста́лий
 повста́нець, -нця́, *ор.* -нцем
 повста́ння, *р. мн.* -áнь
 повсть, -і́, *ор.* -тю́
 повсї́оди, *присл.*
 повсї́одний

повсякдѣнний
 повсякдѣнь, *присл.*
 повсякчѣс, *присл.*
 повсякчѣсний
 повтѣр, -у
 повтѣрення, *р. мн.* -ень
 повтѣрнородѣща, -ої
 повтѣрювати, -ую, -юєш
 повтѣряти, -ѣю, -ѣєш
 повчѣльний
 повчѣння, *р. мн.* -ѣнь
 повчѣти, -ѣю, -ѣєш
 повчѣти, -чѣ, -чѣш, -чимѣ, -читѣ,
 -чѣть
 пов'ѣзка, -и, *д.-м.* -цї, *р. мн.* -зок
 погектѣрний
 по-герѣйському і по-герѣйськи,
присл.
 погѣбель, -ї, *ор.* -ллю
 погѣршання
 погѣршення
 поглїнѣти, -їнѣ, -їнѣш, -їнѣмѣ,
 -їнѣтѣ; *нак.* -їнь
 погляд, -у
 погѣдження, *р. мн.* -ень
 погодїнний
 погѣдитися, -джуся, -дишся;
нак. -ѣдся (дати згоду — *на*
що; виявити солїдарнїсть —
з ким-чим; домовитися — *про*
що)
 поголїв'я
 погѣн, -а, *мн.* -и, -їв
 погѣнний метр, пог. м
 погонофѣра, -и, *мн.* -ѣри, -ѣр
 погѣня, -ї, *ор.* -єю
 по-господѣрському і по-госпо-
 дѣрськи, *присл.*
 пограбѣваний
 пограбувати, -ѣю, -ѣєш
 по-грѣцькому і по-грѣцьки,
присл.
 погрѣб, -реба, *м.* -ребї
 погрѣм, -у
 погрѣддя, *р. мн.* -ѣд
 по-грузїнському і по-грузїн-
 ськи, *присл.*
 по-давньому, *присл.*
 подагрїчний

подѣння, *р. мн.* -ѣнь
 подарѣнок, -нка
 подѣтель, -я, *ор.* -ем
 податкѣво-фїнансовий
 податкоспромѣжний
 подѣток, -тку
 по-дѣтському і по-дѣтськи,
присл.
 подѣть, -ї, *ор.* -ттю, *р. мн.* -теї
 подѣвиг, -у
 подѣвійний
 подѣвѣний
 подѣвѣння, *р. мн.* -ень
 подѣвѣти, -ѣю, -ѣєш; *нак.* -вїї
 подѣвѣвати, -ѣю, -ѣєш
 подекадїний
 подеколи, *присл.*
 подекуди, *присл.*
 подѣнний
 подѣнник, -а
 подѣнщина, -и
 подѣсѣтерѣний
 подѣсѣтерїти, -рїю, -рїш, -рїмѣ,
 -рїтѣ
 подѣсѣтерѣти, -ѣю, -ѣєш
 подѣмний
 по-дїтѣчому і по-дїтѣчи, *присл.*
 подїх, -у
 подїбний
 подїл, -у (дїлення)
 подїл, -дѣлу (пелена; нїзовина)
 Подїлля (назва мїсцевостї)
 по-дїловѣму, *присл.*
 подїльський
 подїя, -ї, *ор.* -єю
 поднїпровий
 поднїпровський
 Поднїпров'я
 Поднїпрѣщина, -и
 поднїстрѣвський
 Поднїстрѣв'я
 Поднїстрѣянщина, -и
 по-дѣброму, *присл.*
 подѣвгу, *присл.*
 по-домѣшньому, *присл.*
 подѣрож, -ї, *ор.* -жжю, *р. мн.* -жжєї
 подѣрѣжнїковї, -їх
 подѣрѣжнїй, -я, -є
 по-дорѣжньому, *присл.*

подорожувати, -ую, -уєш
 подразливий
 подразнення, *р. мн.* -ень
 подрізник, -а
 подрібнення, *р. мн.* -ень
 подрібнювати, -ую, -юєш
 подрібнювач, -а, *ор.* -ем
 подробиця, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -иць
 подруга, -и, *д.-м.* -зі
 по-друге, *присл.*
 подружній, -я, -є
 по-дружньому, *присл.*
 подув, -у
 подушний
 поезія, -ї, *ор.* -єю
 поет-гуманіст, поета-гуманіста
 поетеса, -и
 по-єврейському і по-єврейськи,
присл.
 поєднок, -нку
 поєднання, *р. мн.* -ань
 пожвавити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ав
 пожвавлення, *р. мн.* -ень
 пожвавлювати, -ую, -юєш
 пожежа, -і, *ор.* -єю
 пожежний
 пожежник, -а
 пожертвування, *р. мн.* -ань
 поживний
 по-жіночому, *присл.*
 поживний
 поживний
 позов, *прим.* (де — *ким, чим; ку-*
ди — кого, що)
 позаатмосферний
 позабюджетний
 позавідомчий
 позавійськовий
 позавічний
 позавтра, *присл.*
 позавтрашній, -я, -є
 позавчора, *присл.*
 позавчорашній, -я, -є
 позагалактичний
 позагорати, -аю, -аєш і позаго-
 ряти, -яю, -яєш
 позад, *прим.* (кого, чого)
 позадоговірний

позад, *присл., прим.* (кого,
 чого)
 позаекономічний
 позаєвропейський
 позазаконний
 позаземний
 позакласний
 позаклітинний
 позакореневий
 позакотірисний
 позалімітний
 позаматковий
 позаминувлий
 позаміський
 позаблудень, -дня, *ор.* -днем
 позабачі, *присл.*
 позабачний
 позапарламентський
 позапартійний
 позаплановий
 позапрогра́мний
 позасвідомий
 позасистемний
 позаслужбовий
 позаспілковий
 позаторік, *присл.*
 позаторішний, -я, -є
 позахмарний
 позачасовий
 позачерговий
 позашкільний
 позашлюбний
 позаштатний
 позбавити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ав
 позбутися, -удуся, -удешся;
нак. -удься
 по-звірячому, *присл.*
 поздовж, *присл., прим.*
 поздовжній, -я, -є
 поздовжньо-волокнистий
 поздовжньо-поперечний
 поздовжньо-стругальний
 поздовжньо розрізаний
 поздовжньо-фасонний
 поздовжньо-фрезерний
 поздовжньо-шліфувальний
 поздорівлення, *р. мн.* -ень
 поземельний

позів, -у
позива́льник, -а
позива́ч, -йвача́, *ор.* -йваче́м
позикода́вець, -вця́, *ор.* -вцем
позикода́виця, -і, *ор.* -ею
позикодéржець, -жця́, *ор.* -жцем
по-зимóвому, *присл.*
позитів, -а
позитиві́зм, -у
позитиві́стський
позитро́н, -а
позиці́йно зумóвлений
пози́ція, -ї, *ор.* -ею
позі́чити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -і́ч (*чого, що в кого; що, чого*
кому)
по-злочі́нницькому і по-злочі́н-
ницьки, *присл.*
по-змі́іному, *присл.*
позмі́нний
по-змо́вницькому і по-змо́вни-
цьки, *присл.*
по змо́зі
позна́нський
По́знань, -і, *ор.* -нню
позна́чення, *р. мн.* -ень
позов-ві́дповідь, **позову-ві́дпо-**
віді
по-зра́дницькому і по-зра́дни-
цьки, *присл.*
позува́ти, -у́ю, -у́еш
позуме́нт, -у
по-іна́кшому, *присл.*
поінформо́ваний
по-і́ншому, *присл.*
по-іспа́нському і по-іспа́нськи,
присл.
по-італі́йському і по-італі́йськи,
присл.
пої́зд, -а, *мн.* -і́, -і́в
пої́зний
пої́льник, -а
пої́ння
пої́ти, пою́, пої́ш; *нак.* пої́
пойкілоци́тоз, -у
пойменóваний
пойменува́ти, -у́ю, -у́еш
по́йнтер, -а
по́каз, -у

показа́ння, *р. мн.* -а́нь
по-каза́хському і по-каза́хськи,
присл.
покара́ння, *р. мн.* -а́нь
покатолі́чити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -і́ч
покварти́льний
по-киргі́зькому і по-киргі́зь-
ки, *присл.*
по́ки що
покі́йник, -а
покі́с, -ко́су, *м.* (на) -ко́сі і (по)
 -ко́су
по́клади, -ів
по́клик, -у
поклі́н, -ло́ну
поклоні́ння
по-колго́спному, *присл.*
поколі́ння, *р. мн.* -і́нь
по-комуні́стичному, *присл.*
по ко́нкурсу
покорі́ти, -ору́, -о́риш
по́крив, -у
по́крик, -у
покритона́сінні, -их
покриттє́вий
покриття́, *р. мн.* -иттів і *рідше*
 -і́ть
покрі́шка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -шок (ко́леса)
покрі́вельний
покрі́вля, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -вель
покрі́й, -рю́, *ор.* -рбе́м
покріпа́чити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -а́ч
покрóв, -у
покупе́ць, -пця́, *ор.* -пце́м
Поку́ття (назва місцевості)
пола́, -і́, *р. мн.* пі́л
пола́бський
по-лати́нському, по-лати́нськи і
по-лати́ні, *присл.*
по́ле, -я, *р. мн.* полі́в і пі́ль
полéгшення, *р. мн.* -ень
полезахисні́й
полемізува́ти, -у́ю, -у́еш
по-ле́нінському і по-ле́нінськи,
присл.
полі́в, -у

поливально-мийний
 полив'яний
 полін, -у́, *ор.* -ом
 полинно-трав'яний
 полиновий
 поліск, -у
 по-литовському *i* по-литовськи,
присл.
 поліакрилат, -у, *мн.* -и, -ів
 поліакрилонітрил, -у
 поліакрилонітрильний
 поліамід, -у, *мн.* -и, -ів
 поліаніт, -у
 поліакрилат, -у, *мн.* -и, -ів
 поліартрит, -у
 поліархія, -ї, *ор.* -єю
 полібазит, -у
 полібутадієн, -у
 полівалентний
 полівінілацетат, -у
 полівінілхлорид, -у
 полівітамін, -у, *мн.* -и, -ів
 полігенізм, -у
 полігібрид, -у
 полігінія, -ї, *ор.* -єю
 полігландулярний
 поліглобулія, -ї, *ор.* -єю
 поліглот, -а
 полігон, -у
 полігональний
 полігонізація, -ї, *ор.* -єю
 полігеометрія, -ї, *ор.* -єю
 поліграфічний
 поліграфія, -ї, *ор.* -єю
 полідактилія, -ї, *ор.* -єю
 полідинсія, -ї, *ор.* -єю
 поліедр, -а
 поліекран, -а
 поліелектроліт, -у
 поліембріонія, -ї *ор.* -єю
 поліетилєн, -у
 полієфір, -у, *мн.* -и, -ів
 поліізобутилен, -у
 поліізопрєн, -у
 полікарбонат, -у, *мн.* -и, -ів
 полікарпичний
 поліклініка, -и, *д.-м.* -ці
 поліконденсація, -ї, *ор.* -єю
 полікратія, -ї, *ор.* -єю

полікристал, -а
 поліксєн, -у
 полімент, -у
 полімер, -у, *мн.* -и, -ів
 полімербетон, -у
 полімеризація, -ї, *ор.* -єю
 полімер-розчин, -у
 полімер-розчинник, -а
 полімерцементний
 поліметал, -у, *мн.* -и, -ів
 поліметалєвий
 поліметилметакрилат, -у
 поліметрія, -ї, *ор.* -єю
 поліморфізм, -у
 поліморфічний
 поліневрїт, -у
 полінезієць, -їйця, *ор.* -їйцем, *мн.*
 -їйці, -їйців
 полінезійський
 Полінєзія, -ї, *ор.* -єю
 полінобний
 поліноб, -а
 полінуклеотид, -у, *мн.* -и, -ів
 поліоенцефалит, -у
 поліолефін, -у, *мн.* -и, -ів
 поліомєліт, -у
 поліп, -а
 поліпептид, -у, *мн.* -и, -ів
 поліплан, -а
 поліплодія, -ї, *ор.* -єю
 поліпобід, -а
 поліпоподібний
 поліпронієн, -у
 поліптер, -а
 поліпшення
 поліпшувати, -ую, -уєш
 полір, -а
 поліритмія, -ї, *ор.* -єю
 полірєваний
 полірувальня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 полірувати, -ую, -уєш
 поліс, -а
 полісахарид, -у, *мн.* -и, -ів
 полісемантичний
 полісемія, -ї, *ор.* -єю
 полісизогізм, -у
 полісинтетичний
 полісмен, -а

поліспáст, -а
 поліспермія, -ї, *ор.* -єю
 поліспóра, -и
 Полісся (назва місцевості)
 полістадіáльний
 полістирóл, -у
 полісульфід, -у, *мн.* -и, -ів
 поліський
 політ, -льоту
 Політбюро́ ЦК Компáртії Украї-
 ни
 Політбюро́ ЦК КПРС
 політвідділ, -у
 політгра́мота, -и
 політеїзм, -у
 політеїстичний
 політеконóмія, -ї, *ор.* -єю
 політематизм, -у
 політемігрант, -а
 по-літерату́рному, *присл.*
 політехніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 політехнізм, -у
 політехнізований
 політехнізува́ти, -у́ю, -у́єш
 політехнікум, -у
 політехнічний
 політзаня́ття, *р. мн.* -я́ть
 політіка́нство, -а
 політико-адміністратівний
 політико-виховний
 політико-дипломатичний
 політико-економічний
 політико-ма́совий
 політико-освітній, -я, -е
 політико-правовий
 політико-юридичний
 політипа́ж, -у́, *ор.* -е́м
 Політичний коміте́т Генера́льної
 Асамбле́ї ООН
 Політичний консульта́тивний ко-
 міте́т, ПКК
 політінформа́ція, -ї, *ор.* -єю
 політма́совий
 політнавча́ння
 по-літньо́му, *присл.*
 політо́гляд, -у
 політона́льність, -ності, *ор.* -ні-
 стю
 політосві́та, -и

політосвітній, -я, -е
 політосві́тробóта, -и
 політпраці́вник, -а́
 політробóта, -и
 політропі́чний
 політру́к, -а́
 Політу́правлі́ння РСЧА
 політшко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
 поліурета́н, -у, *мн.* -и, -ів
 поліурія, -ї, *ор.* -єю
 поліфа́гія, -ї, *ор.* -єю
 поліфілетизм, -у
 поліфоні́зм, -у
 поліфоні́чний
 поліформальдегі́д, -у
 поліфо́нг, -а
 поліхе́ти, -е́т
 поліхлорвіні́ловий
 поліхлорид, -у, *мн.* -и, -ів
 поліхрої́зм, -у
 поліхрома́тичний
 поліца́й, -я, *ор.* -е́м
 поліце́й-президе́нт, -а
 поліце́йсько-адміністратівний
 поліцентрі́зм, -у
 поліці́я, -ї, *ор.* -єю
 поліце́мейстер, -а
 полішине́ль, -я, *ор.* -е́м
 полк, -у і -а́, *м.* -у́
 полко́вник-інжене́р, полко́вника-
 інжене́ра
 полковбе́дець, -дця, *ор.* -дцем
 по́ло, *невідм., с.*
 половець, -вця, *ор.* -вцем, *мн.*
 -вці́, -вці́в
 полове́цький
 половча́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 полов'я́ний (від по́лбва)
 по́лог, -у, *м.* -зі і -у
 полі́ги, -ів
 по́ложення, *р. мн.* -е́нь
 по́лоз, -а
 по́лоззя
 по́лон, -у
 по́лонез, -у
 по́лонез-фанта́зія, по́лонезу-
 фанта́зії
 по́лоненій, *прикм., ім.*
 по́лоніти, -оні́ю, -о́ниш

полонієво-берилієвий
 полонізація, -ї, *ор.* -єю
 полонізм, -у
 полоній, -ю, *ор.* -єм
 полонійорганічний
 полоністика, -и, *д.-м.* -ці
 полонофільство, -а
 полонофобство, -а
 полоскати, -ощу́, -ощеш
 побіти, -лю́, -леш, -любть
 полотно́, -а́, *р. мн.* -óтен
 Пóлоцьк, -а
 пóлоцький
 Полта́ва, -и
 полта́вець, -вця, *ор.* -вцем
 Полта́вська бітва
 полтавча́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 Полта́вщина, -и
 полубо́ток, -тка, *мн.* -тки, -тків
 полува́л, -у
 полуде́нний
 побуде́нь, -дня, *ор.* -днем
 полудне́вий
 полум'я, *ор.* -ям
 полум'яно-іонізаці́йний
 полум'яноподі́бний
 полуні́чник, -а
 полуста́нок, -нка
 полу́торний
 полуці́т, -у
 полюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 полю́ддя
 по-лю́дському і по-лю́дськи,
присл.
 полю́с, -а, *мн.* -і́, -і́в
 полю́ція, -ї́, *ор.* -єю́
 поля́к, -а, *мн.* -и, -і́в
 поля́ни, -ян
 поляризаці́йно-опти́чний
 поляриза́ція, -ї́, *ор.* -єю́
 поляриме́трія, -ї́, *ор.* -єю́
 поляриско́п, -а
 Поля́рне ко́ло
 поля́рно-частóтний
 полярогра́ма, -и
 полярогра́фія, -ї́, *ор.* -єю́
 полярбі́д, -а
 полярбóн, -у
 поляротропі́зм, -у

по́лька, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -льок
 польови́й
 Пóльська На́родна Респу́бліка,
 ПНР
 Пóльська об'є́днана робітні́ча
 па́ртія, ПОРП
 Пóльське аге́нтство Інте́рпрес,
 ПАІ
 Пóльське аге́нтство преси́, ПАП
 по́льсько-радя́нський
 по́льсько-украї́нський
 Пóльща, -і́, *ор.* -єю́
 по-мадя́рському і по-мадя́рськи,
присл.
 помалу́, *присл.*
 помара́нча, -і́, *ор.* -єю́
 помара́нчевий
 по-марксі́стському і по-марк-
 сістськи, *присл.*
 по-матері́нському і по-матері́н-
 ськи, *присл.*
 по́мах, -у, *м.* -сі́ і -у
 помбу́х, -а
 помел́, -у
 помера́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці́, -нці́в
 Помера́нія, -ї́, *ор.* -єю́
 помера́нцевий
 поме́рлий
 поме́рти, -мру́, -мре́ш, -мремó,
 -мрете́
 помешка́ння, *р. мн.* -ань
 помилитися́, -илю́ся, -і́лишся
 помилка́, -и, *д.-м.* -ці́, *мн.*
 -мі́лки, -мі́лок
 помилко́вий
 поми́лування, *р. мн.* -ань
 поми́лятися́, -яю́ся, -я́єшся
 помі́ж, *прийм.* (*ким, чим, рідше*
кого, чого)
 помі́ркований
 помі́рно континента́льний
 помі́рно морськи́й
 помі́рно сухи́й
 помі́рно холо́дний
 помі́ст, -мо́сту
 помі́счний
 по́місь, -і́, *ор.* -сєю́
 по-міськóму, *присл.*

помітити, -ічу, -ітиш; *нак.* -іть
 по-мішанському і по-мішанськи,
присл.
 поміщати, -аю, -аеш
 поміщик-кріпосник, поміщи-
 ка-кріпосника
 поміщицтво, -а
 поміщицько-буржуазний
 поміщицько-кріпосницький
 помножений
 помножити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -ож
 по-мбему, *присл.*
 по можливості
 по-молдавському і по-молдав-
 ськи, *присл.*
 помологічний
 помологія, -ї, *ор.* -єю
 по-монгольському і по-монголь-
 ськи, *присл.*
 помор, -а, *мн.* -и, -ів
 поморський
 Помор'я (назва місцевості)
 поморянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 по-москвському і по-москв-
 ськи, *присл.*
 помпадур, -а
 помпаж, -у́, *ор.* -ём
 помпéйський
 Помпéї, -їв, *мн.*
 помполіт, -а
 помпувати, -ую, -уеш
 пом'якшення, *р. мн.* -ень
 пом'якшити, -шú, -шиш, -шимб,
 -шитé, -шатъ
 пом'якшувати, -ую, -уеш
 пона́д, *прийм.* (де — *ким, чим*;
 про час, кількість, міру — *що*)
 понадвдний
 понаддніпрóвський
 понаддніпрянський
 понадзвуковий
 понадміру, *присл.*
 понаднормовий
 понадплáновий
 понадрічний
 понадстрóковий
 понадурóчний
 понадхмарний

по-науковому, *присл.*
 понд, -а
 поневіряння, *р. мн.* -янь
 поневóлення
 поневóлити, -лю, -лиш; *нак.* -óль
 поневóлювати, -ую, -юеш
 понеділок, -лка
 поніззя, *р. мн.* -ізь
 поніні, *присл.*
 по-нінішньому, *присл.*
 по́ні, *невідм., ч.*
 по-німецькому і по-німецьки,
присл.
 поновіти, -овлю́, -óвиш, -óвлять
 поновлювати, -ую, -юеш
 поновляти, -яю, -яеш
 по-новому, *присл.*
 поночі, *присл.*
 понтифікат, -у
 Понтійське царство
 понто́н, -а
 понто́нно-мостовий
 по́нчо, *невідм., с.*
 понятій, -óго
 поняттєвий
 поняття, *р. мн.* -ять
 пообгорати, -ае і пообгоряти, -яе
 пообідній, -я, -е
 поодінці, *присл.*
 поопераційний
 по-осінньому, *присл.*
 по-особливому, *присл.*
 попадання, *р. мн.* -а́нь
 по пам'яті
 по-панібратськи, *присл.*
 попарно, *присл.*
 по-партійному, *присл.*
 попа́сти, -адú, -адéш, -адемо́,
 -адетé (влучити; потрапити)
 попелія, -і, *ор.* -єю
 попелюха, -и, *д.-м.* -сі
 попелясто-сівий
 попелясто-сірий
 по́пер, -пру
 поперегорати, -ае і поперегоряти,
 -яе
 попереджати, -аю, -аеш
 попередження, *р. мн.* -ень
 попереджувати, -ую, -уеш

поперédити, -джу, -диш; *нак.*
 -édь
 поперédний, -я, -є
 поперédньо-напружений
 поперédуду, *присл., прийм.*
 поперéк, *присл., прийм.*
 поперéчно-в'язальний
 поперéчно-гвинтовий
 поперéчно-горизонтальний
 поперéчно-електричний
 поперéчно-контурний
 поперéчно-поздóвжний, -я, -є
 поперечнорéбérний
 поперечносмугáстий
 поперéчно-стругáльний
 поперéчно-циліндричний
 попечíтель, -я, *ор.* -ем
 по́пит, -у
 по́півночі, *присл.*
 по́під, *прийм.* (де — *ким, чим;*
 куди — *кого, що*)
 по́підводний
 по́підгорáти, -áє і по́підгорáти,
 -яє
 по́підзéмний
 по́піл, -пелу
 по-пластóнському і по-пластóн-
 ськи, *присл.*
 поплíн, -у
 по́повз, -у
 по́повзень, -зня, *ор.* -знем (птах)
 поповнення, *р. мн.* -ень
 пополóдні, *присл.*
 пополóдний, -я, -є
 по-по́льському і по-по́льськи,
присл.
 по-похíдному, *присл.*
 по правді
 попра́вити, -влю, -виш, -влять;
нак. -áв
 поправля́ти, -яю, -яєш
 по праву
 по́при, *прийм.*
 попригорáти, -áє і попригорáти,
 -яє
 по-прóстому, *присл.*
 по-пташи́ному, *присл.*
 популя́ри, -ів
 популяриза́ція, -ї, *ор.* -єю

популяризува́ти, -ую, -уєш, *не-
 док. і док.*
 популя́ційно-генети́чний
 популя́ція, -ї, *ор.* -єю
 попу́рі, *невідм., с.*
 по́пуск, -у
 по́пуст, -у
 по-пустóму, *присл.*
 попу́тний
 по́ра, -и, *р. мн.* пор (отвір, шпа-
 ра)
 порá, -й, *р. мн.* пір (час)
 по-радя́нському і по-радя́нськи,
присл.
 поража́ти, -áю, -áєш
 пораже́нець, -нця, *ор.* -нцем
 пораже́нський
 поразíти, -ажу́, -азíш, -азимó,
 -азитé
 пора́йонний
 порáнений
 порáнення, *р. мн.* -ень
 пореволюці́йний
 по-реміснiцькому і по-реміснi-
 цьки, *присл.*
 пореформенний
 порíв, -у
 поривáння, *р. мн.* -áнь
 порíвчастий
 порíвно, *присл.*
 порíвну, *присл.*
 порiвнювати, -юю, -юєш
 порiвня́льно-анатомiчний
 порiвня́льно-зiставний
 порiвня́льно-iсторичний
 порiвня́льно-фiзiологiчний
 порiвня́ння, *р. мн.* -янь
 порiг, -рóга, *м.* -рóзі
 порiдний і порóдний
 порiз, -у
 порiзно, *присл.*
 по-рiзному, *присл.*
 порiсна і порóсна, *прикм.*
 порiст, -росту
 порiсть, -рості, *ор.* -рiстю і по-
 рость
 порiчка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -чки,
 -чок
 порнографiя, -ї, *ор.* -єю

порóда, -и, *р. мн.* -рід
 порóдження, *р. мн.* -ень
 породинний
 по-родинному, *присл.*
 порóдистий
 породілля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -ілей
 порóдний і порідний
 породонаванта́жний
 породонаванта́жувальний
 породотві́рний і породотво́рний
 породотво́рення
 породотво́рний і породотві́рний
 поро́доутво́рення
 порóжистий
 поро́жнем, *присл.*
 поро́женча, -і, *ор.* -єю
 поро́жнійна, -и
 поро́жнійний
 поро́жнисторо́гий
 поро́жній, -я, -є
 поро́жнія, -а́ (поїзд, віз тощо)
 і -у́ (збірка)
 поро́збл, -у
 поро́к, -у, *м.* -ці
 поролóн, -у
 поро́м, -а і порóн
 поро́пла́ст, -у, *мн.* -и, -ів
 по-росі́йському і по-росі́йськи,
присл.
 по́росль, -і, *ор.* -лю
 порóсна і порісна, *прикм., ж.*
 порóстє, -і, *ор.* -тю і по́рістє
 порóти, -рю, -реш, -рють
 порóтно, *присл.*
 пероття́
 пороутво́рювач, -а, *ор.* -ем
 по́рох, -у, *м.* -сі
 порóчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -óч
 порошкоподі́бний
 поро́шок, -шкú
 порт, -у, *м.* -у́
 Пóрта, -и
 порта́л, -у
 порта́льний
 Порт-Артúр, -а
 портарту́рець, -рця, *ор.* -рцем
 пóртєр, -у
 портландце́мент, -у

Порт-Лу́ї, *невідм.*
 Порт-Мо́рсбі, *невідм.*
 Пóрто-Но́во, *невідм.*
 Порт-о-Прéнс, -а
 Пóрто-Рі́ко, *невідм.*
 по́рто-фра́нко, *невідм., с.*
 Порт-оф-Спе́йн, -а
 портпа́ж, -а, *ор.* -ем
 портплéд, -а
 порт-приста́нь, по́рту-приста́ні
 Порт-Са́їд, -а
 портса́їдець, -дця, *ор.* -дцем
 Пóртсмут, -а
 Порт-Сте́нлі, *невідм.*
 португа́лець, -льця, *ор.* -льцем,
мн. -льці, -льців
 Португа́лія, -ї, *ор.* -єю
 Португа́льська кому́ністична
 па́ртія, ПКП
 Португа́льська Респу́бліка
 Португа́льська соціалістична
 па́ртія, ПСП
 портула́к, -у
 портупе́й-ю́нкєр, -а
 портфе́ль, -я, *ор.* -єм
 портше́з, -а
 портьé, *невідм., ч.*
 портьéра, -и
 по́руб, -у
 порубі́жний
 по-румúнському і по-румúнськи,
присл.
 по́рух, -у
 по́ручень, -чня, *ор.* -чнем, *мн.*
 -чні, -чнів
 порúчик, -а
 поручі́тельський
 порúчя
 порúшення, *р. мн.* -ень
 порúшити, -шу, -шиш, -шать;
нак. -у́ш
 порúшувати, -ую, -уєш
 порфі́рин, -у, *мн.* -и, -ів
 порфі́рит, -у
 порфі́робла́стовий
 порфі́рбід, -а
 порце́ляні́т, -у
 по́рціо́н, -у
 по́ршень, -шня, *ор.* -шнем

поршнєвий
 поршнювання
 порядковий
 порядок, -дку
 порятунок, -нку
 посаг, -у
 поса́д, -у
 поса́дений
 поса́дництво, -а
 посвя́та, -и, *р. мн.* -я́т
 по-святко́вому, *присл.*
 посвя́чення, *р. мн.* -е́нь
 посезо́нний
 поселе́нець, -нця, *ор.* -нцем
 посе́лення, *р. мн.* -е́нь
 посе́лянин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 по́серед, *прим.*
 посере́дник, -а
 посере́дній, -я, -е
 посере́дньо, *присл.*
 посесі́я, -ї, *ор.* -ею
 посибі́лізм, -у
 посила́ння, *р. мн.* -а́нь
 поси́лення, *р. мн.* -е́нь
 поси́лити, -лю, -лиш; *нак.* -и́ль
 поси́лювач, -а, *ор.* -ем
 посла́блення, *р. мн.* -е́нь
 посла́ння, *р. мн.* -а́нь
 послі́вний
 послі́д, -у
 послі́дньо вві́мкнений (вві́мкну-
 тий)
 послі́дньо матеріалі́стичний
 послі́дньо миролю́бний
 послі́дньо-періо́дичний
 послі́дньо-прямо́лінійний
 послі́дньо розта́шований
 послі́дньо соціалі́стичний
 по-слов'я́нському і по-слов'я́н-
 ськи, *присл.*
 посме́ртний
 по со́вісті
 по-солда́тському і по-солда́т-
 ськи, *присл.*
 посольство, -а (але **Посольство**
СРСР у...)
 посольський
 пособте́нно, *присл.*
 по-соціалі́стичному, *присл.*

по́спіль, *присл.*
 по́спіх, -у
 поспі́шний
 по справедлі́вості
 по-спра́вжньому, *присл.*
 пост, -а́
 постадапта́ція, -ї, *ор.* -ею
 постаме́нт, -у
 поста́ння (виникнення)
 постано́ва Президі́ї Верховно́ї
 Ра́ди СРСР (УРСР)
 постано́ва ЦК КПРС
 постано́вляти, -я́ю, -я́еш
 по-старо́му, *присл.*
 поста́ти, -а́не
 по́стать, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.*
 -те́й
 постача́льник-сумі́жник, поста-
 ча́льника-сумі́жника
 постача́льницько-загото́вельний
 постача́льницько-збуто́вий
 поста́чання
 постача́ти, -а́ю, -а́еш (*кому,*
чому що)
 поста́чити, -чу, -чиш, -чать (*ко-*
му, чому що)
 поству́лкані́чний
 посте́ля -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -е́ль
 постембріо́нальний
 пості́й, -то́ю, *ор.* -то́ем
 Пості́йна комі́сія РЕВ по стан-
 дартиза́ції, ПКС
 Пості́йна міжна́родна асоціа́ція
 конгресі́в з пита́нь судно-
 пла́вства, ПМАКС
 Пості́йна міжна́родна асоціа́ція
 шляхові́х конгресі́в, ПМАШК
 Пості́йне представни́цтво Ра́ди
 Міні́стрів УРСР при Ра́ді Мі-
 ні́стрів СРСР
 Пості́йний комі́тет соліда́рності
 кра́їн Азі́ї
 Пості́йний конгрес профспі́лко-
 вої є́дності тру́дящих Латин-
 сько́ї Аме́рики
 Пості́йний представні́к СРСР
 у Ра́ді Економі́чної Взаємодо-
 помо́ги
 постійно замкнений (замкнутий)

пóстіль, -тєлі, *ор.* пóстїллю, *р. мн.*
-тєль
постїмпресїонїзм, -у
постїнфáрктний
постпакєт, -а
постпозїція, -ї, *ор.* -єю
постполїмерїзàція, -ї, *ор.* -єю
постпрєдство, -а
пострадіаційний
пóстріл, -у
постскрїптур, -у
постулáт, -у
пóступ, -у
поступáльно-обертóвий
поступáтися, -áюся, -áєшся (*кому, чому; виявлятися гіршим — також перед ким-чим*)
поступїтися, -уплїюся, -ўпишся, -ўплятєся (*кому, чому; виявлятися гіршим — також перед ким-чим*)
поступóвєць, -вця, *ор.* -вцем
поступóво-вїбїрковїй
постфáктур, *присл.*
постфїкс, -а
посувáти, -áю, -áєш
пóсуд, -у
посўдо-господáрчий
посудомїйня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
-їєнь
по сусїдству
по-сусїдському *і* по-сусїдськи,
присл.
по сўті
посўтній, -я, -є
посўха, -и, *д.-м.* -сі
посухостїйкїй
посўшливий
посягáння, *р. мн.* -áнь
посягáти, -áю, -áєш (*на кого-що*)
посягнўти, -нў, -нєш, -немó, -нетє (*на кого-що*)
посягтї, -гнў, -гнєш, -гнемó, -гнетє (*на кого-що*)
по-таджїцькому *і* по-таджїцьки, *присл.*
потаємний

по-татáрському *і* по-татáрськи,
присл.
потáш, -у, *ор.* -ем
потвєрдження, *р. мн.* -єнь
по-твóєму, *присл.*
потемнїня, *р. мн.* -їнь
потентáт, -а
потенціáл, -у
потенціáлоскóп, -а
потенціáл-регуля́тор, потенціáлу-регуля́тора
потенціáльний
потенційний
потенційно небезпєчний
потенційованїй
потенціомєтрїя, -ї, *ор.* -єю
потенціювáти, -ю́ю, -ю́єш
по-тепєрїшньому, *присл.*
потєплення, *р. мн.* -єнь
потєплїня, *р. мн.* -їнь
потїжнєвий
потїлично-лóбний
потїлично-тїм'яний
пóтинський
пóтиск, -у
Пóті, *невїдм.*
потїк, -тóку, *м.* -тóці
пóтім, *присл.*
по-товарїському *і* по-товарїськи, *присл.*
потовїдїлення
потóвщання, *р. мн.* -ань
потóвщення, *р. мн.* -єнь
потогїний
потойбїчний
потóково-автоматїчний
потóково-безперєрвний
потóково-вузловїй
потóково-декомпресїйний
потóково-конвєйєрний
потóково-операційний
потóково-розчленóваний
потóково-швїдкїсний
потокозчєплення
потокоподїбний
потóмок, -мка
потóмствєний
потóмство, -а
потóп, -у

потрѣба, -и, *р. мн.* -рѣб (*у кому-чому, чого*)

по-трѣте, *присл.*

потрѣбний (*кому, чому, для кого-чого*)

потрїйний

по трѣе

потрѣбений

потрѣіти, -ою, -оїш; *нак.* -рїй

потрѣо́ху, *присл.*

потрясі́ння, *р. мн.* -їнь

Потсда́м, -а

Потсда́мська конфе́ренція

Потсда́мська уго́да

потужно́струмо́вий

потура́ння, *р. мн.* -а́нь

по-туре́цькому і по-туре́цьки, *присл.*

потуре́чити, -чу, -чиш, -чать; *нак.* -ѣч

по-турме́нському і по-турме́нськи, *присл.*

по-туте́шньому, *присл.*

по́тяг, -у (*до кого-чого*)

по-уда́рному, *присл.*

по-украї́нському і по-украї́нськи, *присл.*

поура́бний

по-фра́нцузькому і по-фра́нцузьки, *присл.*

по-хазя́йському і по-хазя́йськи, *присл.*

по́хапки, *присл.*

похва́льний

по-хижа́цькому і по-хижа́цьки, *присл.*

по́хил, -у

похі́лення, *р. мн.* -ень

похі́ло-ді́сковий

похі́д-крос, похі́ду-кросу

похму́рий

поховáння, *р. мн.* -а́нь

похі́дження, *р. мн.* -ень

похі́дити, -джу, -диш, *недок.*

похолода́ння, *р. мн.* -а́нь

по́хорон, -у

поці́лунок, -нку

поці́нний

почасо́во-преміа́льний

поча́сти, *присл.*

поча́ти, -чну́, -чнѣш, -чнемо́, -чнетѣ

початкѣ́вець, -вця, *ор.* -вцем

початкоцві́ті, -их

поча́ток, -тка (*суцвіття*) і -тку (*в інших значеннях*)

по че́рзі

по́черк, -у

Почѣсна Гра́мота Президі́ї Верхо́вної Ра́ди Украї́нської РСР по-че́сному, *присл.*

по че́сті

по́чень, -і, *ор.* -тю, *мн.* -тей

по-че́ському і по-че́ськи, *присл.*

по́чет, -чту

почорні́ння, *р. мн.* -їнь

почува́ння, *р. мн.* -а́нь

почуттѣ́во-конкрѣ́тний

почуття́, *р. мн.* -їв

по-шве́дському і по-шве́дськи, *присл.*

по́шепки, *присл.*

по́шесть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -тей

пошехо́нець, -нця, *ор.* -нцем

поши́рення, *р. мн.* -ень

поши́ття

пошко́дження

р. мн. -ень

пошко́джувати, -ую, -уєш

пошко́дити, -джу, -диш; *нак.* -о́дь

пошлю́бний

по-шовіні́стичному, *присл.*

по-шо́сте, *присл.*

пошта́мт, -у

пошта́р, -я, *ор.* -ѣм, *мн.* -ї, *д.* -я́м

поштме́йстер, -а

пошто́вий

пошто́во-бага́жний

пошто́во-пасажи́рський

пошто́во-телегра́фний

по́штовх, -у

поштообро́бний

поштотелегра́ма, -и

поштуч́ний

по́шук, -у, *мн.* -и, -їв

пошуко́во-викли́чний

по-ши́рому, *присл.*

по ші́рості

по-юна́цькому *i* по-юна́цьки,
присл.
 появи́тися, -явлю́ся, -яви́шся,
 -явля́ться
 появля́тися, -яю́ся, -я́єшся
 по-япо́нському *i* по-япо́нськи,
присл.
 поя́русний
 по́яс, -а (пасок, талія) *i* -у (сму-
 га, зона)
 поя́снення, *р. мн.* -ень
 поясні́ти, -ню́, -ні́ш, -німо́, -ніте́
 пояснюва́ти, -юю́, -ює́ш
 праба́ба, -и, *р. мн.* -ба́б *i* -ба-
 бів
 праба́тьківський
 праба́тьківщина, -и
 праба́тько, -а
 правди́зм, -у
 правди́стський
 правдобо́рець, -рця, *ор.* -рцем
 правдолю́б, -а
 правдолю́бець, -бця, *ор.* -бцем
 правдопо́дібний
 пра́вильно-відрі́зний
 пра́вильно-згина́льний
 пра́вильно розташо́ваний
 пра́вильно скла́дений
 праві́тель, -я, *ор.* -ем
 пра́вік, -у
 пра́влячий
 пра́внук, -а
 правобере́жжя, *р. мн.* -е́ж (але
 Правобере́жжя Украї́ни)
 Правобере́жна Украї́на
 правобі́чний
 правові́днісина, -син
 правові́рний
 правоге́гельянство, -а
 правоекстремі́стський
 правозасту́пництво, -а
 правозда́тний
 правозна́вство, -а
 правомі́рний
 правомо́бчний
 правооберта́льний
 правоопорту́ністичний
 право́пис, -у, *м.* -у
 правопо́рушення, *р. мн.* -ень

правопо́рушник, -а
 правопо́рядок, -дку
 праворефо́рмістський
 правору́ч, *присл.*
 правосвідо́мість, -мости, *ор.* -міс-
 тю
 правосла́вний
 правосла́в'я
 правосоціалі́стичний
 правосторо́нній -я, -є
 правосуб'єктивні́сть, -ності, *ор.*
 -ністю
 правосу́ддя
 правоухі́льницький
 правофланго́вий
 Пра́га, -и, *д.-м.* -зі
 прагматі́зм, -у
 прагматі́чний
 пра́гнення, *р. мн.* -ень
 прада́вній, -я, -є
 пра́дідівський
 пра́дідівщина, -и
 пра́жець, -жця, *ор.* -жцем
 пра́зелень, -і, *ор.* -нню
 пра́зем, -у
 праето́дм, -у
 Пра́зька конфе́ренція
 праісто́рія, -ї, *ор.* -єю
 праісто́та, -и
 пракрі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 пракрі́тський
 праксеоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 пра́ктика, -и, *д.-м.* -ці
 практикантський
 практикува́ти, -у́ю, -у́єш
 пра́ктикум, -у
 практици́зм, -у
 практи́чно ці́нний
 пра́ліс, -у
 пра́ля, -і, *ор.* -єю
 пра́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 пра́льня-автома́т, пра́льні-авто-
 ма́та, *ж.*
 пра́льня-хі́мчістка, пра́льні-хі́м-
 чістки
 прама́ти, -тері, *зн.* -тір, *ор.*
 -тір'ю, *мн.* -тері, -тері́в
 прамо́ва, -и

праобраз, -у
 пра́пор, -а, *мн.* -і́, -і́в
 прапоронóсець, -сця, *ор.* -сцем
 прапороподібний
 пра́порщик, -а
 прапраба́ба, -и, *р. мн.* -ба́б і -ба-
 бів
 прапра́внук, -а
 прапра́дід, -а
 прапраді́вський
 прапра́щур, -а
 пра́рід, -роду
 пра́робич, -а, *ор.* -ем
 пра́руський
 пра́ска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -сок
 праслов'я́нський
 пра́старій
 прасува́льно-суші́льний
 пра́ти, перу́, переш, перемб, пе-
 ретé
 праття́
 прах, -у
 працевлаштува́ння
 працеда́вець, -вця, *ор.* -вцем
 працездáтний
 працелю́б, -а
 пра́цюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 працьові́тий
 пра́ща, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* пращ
 пращоподі́бний
 пра́щурівський
 Пра́я, -і́, *ор.* -ею
 преадапта́ція, -і́, *ор.* -ею
 преа́мбула, -и
 преа́німізм, -у
 превалюва́ти, -ю́є
 превенті́вний
 преве́нтор, -а
 превосходи́тельство, -а, *с.*
 предво́дитель, -я, *ор.* -ем
 предика́т, -а
 предикати́вно-атрибу́твний
 пре́дківський
 пре́дківщи́на, -и
 предкові́чний
 предме́т, -а
 предме́тно-темати́чний
 предста́вити, -влю́, -виш, -влять;
нак. -ав

предста́лений
 представля́ти, -я́ю, -я́єш
 представни́цький
 пред'я́вити, -явлю́, -я́виш, -я́в-
 лять
 пред'я́вля́ти, -я́ю, -я́єш
 презента́бельний
 презента́нт, -а
 презента́ція, -і́, *ор.* -ею
 презенто́ваний
 презентува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 президе́нт, -а
 президе́нт-викона́вець, -вця, *ор.*
 -вцем
 президе́нтський
 прези́дія, -і́, *ор.* -ею
 Прези́дія Верхо́вної Ра́ди СРСР
 (УРСР)
 Прези́дія ВЦРПС
 прези́рство, -а
 презу́мпція, -і́, *ор.* -ею
 пре́йскура́нт, -а
 прекóс, -а
 преліміна́рії, -і́в
 прелю́дія, -і́, *ор.* -ею
 прем'е́р, -а
 прем'е́ра, -и
 прем'е́р-міні́стр, -а
 преміа́льно-прогресі́вний
 премі́йбований
 преміюва́льний
 преміюва́ння, *р. мн.* -а́нь
 преміюва́ти, -ю́ю, -ю́єш (*чим*)
 Пrensа́ Латі́на, ПЛ (Латинська
 Америка)
 преосвяще́нство, -а, *с.*
 препара́т, -у
 препара́ований
 препара́увальня, -і́, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 препара́увати, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 препози́твний
 препози́ція, -і́, *ор.* -ею
 препри́нт, -а
 прери́аль, -я, *ор.* -ем
 прери́альський
 прері́я, -і́, *ор.* ею

прероґатіва, -и
 прес, -а
 прес-автокла́в, -а
 прес-автомáт, -а
 прес-аташе́, *невідм., ч.*
 прес-бетон, -у
 прес-бюро́, *невідм., с.*
 прес-випуск, -у
 пресвітеріани́н, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 пресвітеріа́нський
 прес-ефе́кт, -у
 пресинг, -у
 прес-кліше́, *невідм., с.*
 прес-конве́йер, -а
 прес-конфе́ренція, -ї, *ор.* -єю
 прес-масля́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.* -нок
 прес-мате́ріал, -у
 прес-ме́тал, -у
 прес-но́жиці, -иць
 пресово-суши́льний
 прес-підбира́ч, -а́, *ор.* -е́м
 прес-порошо́к, -шку́, *мн.* -шки́, -шкі́в
 прес-релі́з, -а
 Пресс Ассошіе́йшен (Велико-британія)
 Пресс Траст оф І́ндія, ПТІ
 прести́джита́тор, -а
 прести́ж, -у, *ор.* -ем
 прести́ссімо, *незм. і невідм., с.*
 престо́л, -у
 престолонаслі́дник, -а
 престолонаслі́дування
 престо́льний
 пресува́ти, -у́ю, -у́єш
 прес-фо́рма, -и
 прес-це́нтр, -у
 пресшпа́н, -у
 претенде́нт, -а
 претендува́ти, -у́ю, -у́єш
 прете́нзія, -ї, *ор.* -єю
 преторіа́нець, -нця, *ор.* -нцем
 преторіа́нський
 Прето́рія, -ї, *ор.* -єю
 префекту́ра, -и
 префера́нс, -у
 префере́нція, -ї, *ор.* -єю

пре́фікс, -а (приросток)
 пре́фікс, -у (достроковий пла-тіж)
 пре́фікса́льно-суфікса́льний
 преформі́зм, -у
 прецеде́нт, -у
 прецизі́йний
 преципіта́т, -у
 преципіта́тор, -а
 преципіта́ція, -ї, *ор.* -єю
 преципіти́н, -у, *мн.* -и, -ів
 преюдиці́альний
 Пржева́льськ, -а
 приазо́вський
 Приазо́в'я
 приамуда́р'їнський
 приаму́рський
 Приаму́р'я
 приана́льний
 приара́льський
 приатла́нтичний
 Прибайка́лля
 прибайка́льський
 Приба́лтика, -и, *д.-м.* -ці
 Прибалті́йські респу́бліки
 прибере́жжя, *р. мн.* -е́ж
 прибере́жно-алу́віа́льний
 прибере́жно-морський
 приби́й, -бо́ю, *ор.* -бо́єм
 прибі́зний
 прибо́р, -у
 прибо́ркувач, -а, *ор.* -ем
 прибудо́ва, -и
 прибутко́во-видатко́вий
 прибутт́я
 прива́л, -у
 прива́рок, -рку
 прива́т-доце́нт, -а
 прива́т-доце́нтський
 приватновла́сницький
 приватногоспода́рський
 приватнокапіталі́стичний
 приватномонополі́стичний
 приватнопідприє́мницький
 приватнопра́вовий
 приві́дний (в́ід приві́д)
 приві́з, -во́зу
 приві́зний
 привілеє́вий

привіле́й, -ю, *ор.* -єм
 привіле́йований
 приві́т, -у
 привіта́ння, *р. мн.* -а́нь
 привіта́тися, -а́юся, -а́єшся (*до кого, з ким*)
 привла́снити, -ню, -ниш
 привнести́, -су́, -се́ш, -се́мо, -се-те́; *мин.* -ніс, -несла́
 привно́сити, -о́шу, -о́сиш; *нак.* -о́сь
 приво́дити, -джу, -диш; *нак.* -о́дь
 приво́дження, *р. мн.* -е́нь
 приво́дний (механізм)
 приво́днітися, -нію́ся, -ні́шся, -ни́мося, -ни́тєся
 приво́днюватися, -юю́ся, -ює́шся
 привокза́льний
 Приво́лжя
 приво́лзький
 привсе́людний
 привча́ти, -а́ю, -а́єш
 прів́чений
 привча́ти, -чу́, -чи́ш, -чимо́, -чите́, -ча́ть
 прив'язáти, -яж́у, -яжеш
 прив'язува́ти, -ую, -уєш
 прів'язь, -зі, *ор.* -ззю, *р. мн.* -ззе́й
 пригірловий
 при́глухий
 пригні́чувати, -ую, -уєш
 пригні́блювати, -уюю, -юєш
 пригні́дницько-детекті́вний
 приго́ломшито, -шу, -шиш, -шати́; *нак.* -о́мш
 приго́ломшувати, -ую, -уєш
 прів́голосний
 пригоро́рати, -а́є і пригоро́рати
 прів́горща, -і, *ор.* -ею
 пригоро́рати, -я́є і пригоро́рати
 приготóвлений
 приготува́ння, *р. мн.* -а́нь
 пригрунто́вий
 прида́тний (*на що, для чого, до чого*)
 прида́ток, -тка
 придво́рний
 прів́дих, -у
 придніпро́вський

Придніпро́в'я
 придні́прянський
 придні́стрóвський
 Придні́стрóв'я
 придні́стрянський
 придо́нний
 придо́нський
 придо́рoжній, -я, -є
 придуна́йський
 прие́мний (*кому, для кого*)
 прижиттє́вий і прижиттє́вий
 при́з, -у
 приза́хідний
 привести́, -еду́, -еде́ш, -се́мо, -еде́те; *мин.* -ві́в, -вела́ (*до чого*)
 прів́зук, -а, *м.* -ці
 призе́млення
 приземлі́ти, -лю́, -лі́ш, -лимо́, -ли́те
 призе́млювати, -уюю, -юєш
 приземля́ти, -я́ю, -я́єш
 призе́мний
 призе́р, -а
 призматичний
 призмато́їд, -а
 призна́ння, *р. мн.* -а́нь
 призна́чення, *р. мн.* -е́нь
 прів́зов, -у
 прів́зoвний
 прів́зoвник, -о́вникá
 прів́зд, -у
 приві́дешній, -я, -є
 приві́мальна, -ої
 приві́мально-передава́льний
 приві́мально-посі́лювальний
 приві́мально-сору́вальний
 приві́мальня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень
 приві́мати, -а́ю, -а́єш
 приві́мач, -а́, *ор.* -е́м
 приві́менник, -а
 приві́менникoвий
 приві́няти, -йм́у, -ймеш
 приві́няття
 приві́ом, -у
 приві́ти, -йду́, -йде́ш; *мин.* -йшо́в, -йшла́
 прика́жчик, -а

прика́з, -у
 прикана́льний
 прикарла́тський
 Прикарпа́тський
 Прикаспі́йська низовина́
 при́квіток, -тка, *мн.* -тки, -тків
 прикі́нцевий
 при́клад, -у (зразок; окремий ви-
 падок)
 прикла́д, -а (в рушниці)
 при́кладка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 прикме́тник, -а
 прикметнико́вий
 прикордо́нний
 прикордо́ння
 прикоре́нєвий
 прико́рм, -у
 прикриття́, *р. мн.* -иттів і рідше
 -іть
 прикуба́нський
 при́куп, -у
 при́кус, -у
 прила́вок, -вка
 при́лад-репетито́р, при́ладу-репе-
 тітора
 прила́ддя
 прила́джувати, -ую, -уєш
 приладобуді́вний
 приладобудува́ння
 приле́глий
 прили́в, -у
 при́листок, -тка, *мн.* -тки, -тків
 прилі́т, -льоту
 прилю́дний
 при́ма-балери́на, при́ми-бале-
 ріни
 примадо́нна, -и
 приматоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 примі́шений
 примі́шати, -шу, -шиш, -шать;
нак. -єнш
 примі́шувати, -ую, -уєш
 примире́нський
 Примі́рний Стату́т колго́спу
 примі́рник, -а, прим.
 примі́рювати, -юю, -юєш
 примі́ряти, -яю, -яєш, *недок.*
 примі́ський

примі́тив, -а
 примі́тивіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 примі́тивізм, -у
 примі́тивно-рекурсíвний
 примі́щення, *р. мн.* -ень
 примо́рець, -рця, *ор.* -рцем
 при́морозок, -зку, *мн.* -зки,
 -зків
 Примо́рський край
 Примо́р'я (назва місцевості)
 при́мус, -а (прилад) і -у (дія)
 приму́сити, -у́шу, -у́сиш, *нак.*
 -у́сь
 примха, -и, *д.-м.* -сі
 принагі́дний
 прина́джувати, -ую, -уєш
 прина́дити, -джу, -диш; *нак.*
 -а́дь
 прина́ймні, *присл.*
 принайто́ваний
 принайто́вати, -влю, -виш, -влять;
нак. -о́в
 принасі́нник, -а
 принево́лити, -лю, -лиш; *нак.*
 -о́ль
 принево́лювати, -юю, -юєш
 при́йження, *р. мн.* -ень
 прино́с, -у
 при́нц, -а, *ор.* -ом
 при́нцеса, -и
 при́нцип, -у
 при́нципо́вий
 при́нципо́во важли́вий
 при́нципо́во новий
 при́нц-консо́рт, при́нца-консо́р-
 та
 при́нц-насту́пник, при́нца-на-
 сту́пника
 при́нц-ре́гент, при́нца-ре́гента
 приозе́рний
 приокеа́нський
 припа́док, -дку
 припа́й, -ю, *ор.* -єм
 припа́с, -у
 припа́д, -у
 при́пис, -у
 при́плав, -у
 приплі́в, -у
 приплівно-відпливний

припливотвірний
 приплід, -лѳду
 приплюсбваний
 приплюсбувати, -ую, -уеш
 приплюсувати, -ѳю, -ѳеш
 приплюсний
 приполярний
 припуск, -у
 припускатися, -аѳюся, -аешся
 (чого)
 припустімий
 припустімо, *присл.*
 припустітися, -ущѳся, -ѳстишся
 (чого)
 припустімо, *незм.* (вставне
 слово)
 припущений
 припущення, *р. мн.* -ень
 Прип'ять, -і, *ор.* -ттю
 прирівнювати, -уюю, -юеш
 приріст, прирѳсту
 прирічковий
 прирѳдження
 природнічо-історічний
 природнічо-науковий
 природно-біологічний
 природно-економічний
 природно-історичний
 природно-кліматичний
 природно-органічний
 природодослідник, -а
 природознавство, -а
 природокористування
 приручати, -аѳю, -аеш
 приручити, -учѳю, -ѳчиш, -ѳчать
 присадібний
 присвійний
 присвобений
 присвобення, *р. мн.* -ень
 присвѳіти, -ѳю, -ѳіш; *нак.* -ѳй
 присвятіти, -ячѳю, -ѳтиш
 присвячувати, -уюю, -уеш
 присисний
 присів, -у
 присілок, -лка
 прискорений
 прискорення, *р. мн.* -ень
 прискорювач, -а, *ор.* -ем
 прислівник, -а

прислівниковий
 присмак, -у
 при смерті
 присѳб, -а (пристрій) і -у
 (дія)
 присѳбок, -ска
 приспів, -у
 пристав, -а
 пристанційний
 пристебнѳти, -тебнѳю, -тѳбнеш
 пристеповий
 пристикувати, -ѳюю, -ѳеш
 пристѳвбурний
 пристѳсѳванець, -нця, *ор.* -нцем
 пристѳсѳвницький
 пристѳсѳбувати, -уюю, -уеш
 пристѳсуванець, -нця, *ор.* -нцем
 пристѳсувати, -ѳюю, -ѳеш
 пристрасний
 пристрасть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.*
 -тей
 пристрѳлити, -люю, -лиш; *нак.*
 -ѳль і пристрѳлити
 пристрій, -рою, *ор.* -роєм
 пристрѳлити, -люю, -лиш; *нак.*
 -ѳль і пристрѳлити
 приструнок, -нка
 приступ, -у
 присуд, -у
 присуджувати, -уюю, -уеш
 присудковий
 присудок, -дка
 присѳтній, -я, -ѳ
 присяга, -и, *д.-м.* -зі
 притама́нний
 притерасний
 притѳк, -у
 притиск, -у
 притиский
 притѳхнути, -ну, -неш; *мин.*
 -ѳх, -ѳхла і -ѳхнув, -ѳхнула
 притѳка, -и, *д.-м.* -ці
 притѳлок, -лку
 притундровий
 Приуралля
 приуралський
 прифабричний
 прифермський
 прифронтовий

приходний (від приход)
 приходо-видатковий
 приходський
 приходжий
 приціл, -у
 при цьому
 причет, -у і причт
 причинно-наслідковий
 причіп, -чепа
 причіплювач, -а, ор. -ем
 причіпний
 Причорноморська низовина
 причт, -у і причет
 пришви, пришов і пришв
 пришвидшення, р. мн. -ень
 пришвидшувати, -ую, -уєш
 пришвидшувач, -а, ор. -ем
 пришкільний
 пришляховий
 прищєпа, -и
 прищитовідний
 прищипка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -пок (затискач)
 приязнь, -і, ор. -ню
 приятель, -я, ор. -ем
 приятельський
 пріль, -і, ор. -ллю
 пріор, -а
 пріоритєт, -у
 прісноводий
 прісноводний
 пріфікс, -у (тверда ціна)
 проамериканський
 пробачати, -аю, -аєш (кому,
 чому що)
 пробачення, р. мн. -ень
 пробачити, -чу, -чиш, -чать
 (кому, чому що)
 пробіг, -у
 пробіл, -у
 пробконóси, -ів
 проблематичний
 проблемно-орієнтований
 проблемно-тематичний
 прóблиск, -у
 пробóйна, -и
 пробст, -а
 пробудження
 пробуджувати, -ую, -уєш

прова́дити, -джу, -диш; *нак.*
 -а́дь
 прова́л, -у
 прова́лля, р. мн. -а́ль
 Прова́нс, -у
 прованса́лець, -льця, ор. -льцем,
 мн. -льці, -льців
 прованса́ль, -ю, ор. -ем (соус)
 прованса́льський
 прова́нський
 проверба́льний
 прова́с, -у
 прова́нт, -у
 прóвід, -воду
 провіде́нціалізм, -у
 прóвідник, -а́
 прóвіз, -во́зу
 прóвізія, -ї, ор. -єю
 прóвізорський
 прові́нціалізм, -у
 прові́нціа́льний
 прові́нційний
 прові́нція, -ї, ор. -єю
 прові́сник, -а
 провіта́мін, -у, мн. -и, -ів
 прові́трити, -рю, -риш, -рять
 прові́трювати, -юю, -юєш
 прово́джати, -аю, -аєш
 прóводи, -водів
 прова́дити, -джу, -диш; *нак.*
 -о́дь
 провозоспромо́жність, -ності, ор.
 -ні́стю
 провока́торський
 провока́ція, -ї, ор. -єю
 провоко́ваний
 провокува́ти, -юю, -уєш
 прову́лок, -лка, пров.
 прову́лок Ентузіа́стів
 прога́р, -у
 прогібіціо́нізм, -у
 прогімна́зія, -ї, ор. -єю
 прогна́тизм, -у
 прогна́тичний
 прогна́з, -у
 прогна́стичний
 проголо́шення, р. мн. -ень
 прогора́ти, -аю, -аєш і прого-
 я́ти, -яю, -яєш

програвати, -раю́, -рає́ш, -раємо́,
-раєте́

програвач, -а́, *ор.* -е́м

програма-диспетчер, програми-
диспетчера

Програма дослідження гло-
бальних атмосферних про-
цесів, ПДГАП

Програма КПРС

програма-максимум, програми-
максимум

програма-мінімум, програми-
мінімум

Програма розвитку ООН, ПРООН
програміст, -а

програмно-інформаційний

програмно-методичний

програмно-часовий

програмувати, -ю́ю, -ю́єш

програш, -у, *ор.* -ем

прогрес, -у

Прогресивна ліберальна партія, ПЛП (Багамські Острови)

Прогресивна народна партія
Сурінаму, ПНПС

Прогресивна партія трудового
наряду Кіпру, АКЕЛ

Прогресивна соціалістична партія, ПСП (Ліван)

прогресивно-відрядний

прогресивно-настробений

прогресивно-преміальний

прогресізм, -у

прогресія, -ї́, *ор.* -ею́

прогресувати, -ю́ю, -ю́єш

прогу́л, -у

продавати, -даю́, -дає́ш, -да-
емо́, -даєте́

продавець, -вця́, *ор.* -вце́м

продавщи́ця, -і́, *ор.* -ею́

проба́ж, -у, *ор.* -ем

продзагі́н, -го́ну

продих, -у

продовгува́то-еліпти́чний

продовгува́то-попереч́ний

продовгува́то-яйцеподі́бний

продов́ження, *р. мн.* -ень

продово́льство, -а

Продовольча і сільськогос-
подарська організація ООН,
ФАО

продпода́ток, -тку

продпункт, -у

продрозве́стка, -и, *д.-м.* -ці́

продрозкла́дка, -и, *д.-м.* -ці́

проду́кт, -у, *мн.* -и, -і́в

продуктообмі́н, -у

проду́кція, -ї́, *ор.* -ею́

проду́х, -у

продю́сер, -а

проє́кт, -у

проє́ктивно-дифере́нціа́льний

проє́ктно-монта́жний

проє́ктно-розвідува́льний

проє́ктно-техноло́гічний

проє́ктований

проє́ктор, -а

проє́кувати, -ю́ю, -ю́єш

проє́кція, -ї́, *ор.* -ею́

проже́кторство, -а

проже́ктор, -а

пробі́жлок, -лка

прожиття́

прозаї́зм, -у

про за́пас

проза́хідний

прозе́кторський

прзелі́т, -а

прзелі́тизм, -у

прозенхі́ма, -и

прозі́рливий і прозорлі́вий

прозрі́вати, -а́ю, -а́єш

прозрі́ти, -і́ю, -і́єш

проілю́стрований

проімпе́ріалісти́чний

прої́жджати, -а́ю, -а́єш

прої́жджий

прої́зд, -у

прої́здити, -ї́жджу́, -ї́зді́ш,

-ї́здимо́, -ї́здите́, *недок.*

прої́зний

прокаже́ний, -ого

прока́мбій, -ю, *ор.* -ем

прока́тник, -а

прока́тно-вальцюва́льний

прокатно-штампува́льний

прокатоліцький
 прокатувати, -ую, -уєш
 прокіс, -косу
 прокламація, -ї, *ор.* -єю
 проклітика, -и, *д.-м.* -ці
 прокляття, *р. мн.* -ять
 прокол, -у
 проконсул, -а
 проконсульство, -а
 проконсульський
 прокол, -у
 прокоригований
 прокоригувати, -ую, -уєш
 прокрустове ложе
 проксимальний
 проктит, -у
 прекуратор, -а
 прокуратура, -и
 Прокуратура УРСР
 прокуріст, -а
 прокурор, -а
 прокус, -у
 пролам, -у
 проламін, -у, *мн.* -и, -ів
 пролан, -у
 пролетар, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї,
д. -ям
 пролетаріат, -у
 Пролетарськ, -а
 пролетарський
 пролеткульт, -у
 пролін, -у
 проліт, -льоту
 пролог, -у, *м.* -зі
 пролом, -у
 пролонгація, -ї, *ор.* -єю
 пролювій, -ю, *ор.* -єм
 промакадémія, -ї, *ор.* -єю
 промартіль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 промах, -у
 пробанк, -у
 променевий
 променепереломлення
 променепереломлювання
 променеподібний
 променисто-волокнистий
 променітисся, -ітьсся
 променіти, -іє

променювальний
 променювання
 променястий
 промеса, -и
 прометеїзм, -у
 прометій, -ю, *ор.* -єм
 промисел, -слу
 промисловець, -вця, *ор.* -вцем
 промислово-геологічний
 промислово-експериментальний
 промислово-кооперативний
 промислово розвинений (роз-
 винутий)
 промислово-торговельний
 промислово-транспортний
 промислово-фінансовий
 проміж, *прійм.*
 проміжок, -жку
 проміле, *невідм., ж.*
 промілітаристський
 проміння
 промінь, -меня, *ор.* -менем, *мн.*
 -мені, -менів
 промір, -у
 промірювати, -юю, -юєш
 проміряний
 проміряти, -яю, -яєш, *недок.*
 промкомбінат, -у
 промкооперація, -ї, *ор.* -єю
 промовець, -вця, *ор.* -вцем
 промовити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ов
 промобіна, -и
 промонархічний
 промотор, -а, *мн.* -и, -ів
 промплан, -у
 промтовари, -ів
 промфінплан, -у
 пронацистський
 проникий
 прообраз, -у
 проолієний
 прооліти, -ію, -іїш
 пропагандист-предметник, про-
 пагандиста-предметника
 пропагандистсько-художній, -я, -є
 пропагований
 пропагувати, -ую, -уєш

пропáн, -у
 пропáн-бутáн, -у
 пропáсниця, -і, *ор.* -ею
 пропáсти, -аду́, -адеш, -адемó,
 -аде́те
 пропáщий
 пропедéвтика, -и, *д.-м.* -ці
 пропéлер, -а
 про́пис, -у
 прописний
 пропіл, -у
 пропілéї, -їв
 пропілén, -у
 проплáв, -у
 пропліопітéк, -а
 проповідник, -а
 проповідницький
 про́повідь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.*
 -дей
 пропози́ція, -ї, *ор.* -єю
 про́бóліс, -у
 пропонува́ти, -у́ю, -у́єш
 пропорційний
 пропóрція, -ї, *ор.* -єю
 пропрéтор, -а
 пропульсівний
 про́пуск, -у
 пропускні́к, -á
 прора́н, -у
 прораху́нок, -нку
 прорезі́нений
 прорезі́нювати, -юю, -юєш
 прорепеті́руваний
 прорі́в, -у
 прорі́дження
 прорі́джувати, -ую, -уєш
 прорі́дити, -іджу́, -ідіш, -ідимó,
 -ідитé
 прорі́з, -у
 пророга́ція, -ї, *ор.* -єю
 прорóсток, -тка
 прорóк, -а, *кл.* -óче
 про́світ, -у
 просві́титель, -я, *ор.* -ем
 просві́тительський
 просві́тлі́ння, *р. мн.* -інь
 просві́тник, -а
 просві́тницький
 просві́тній, -я, -є

про́світок, -тку
 просві́тянський
 просеміна́р, -у
 про́сип, -у
 просі́ти, прошу́ (звертаюся з
 проханням, клопочу) і про́шу
 (закликаю, запрошую), про́-
 сиш (*кого, у кого що, про
 що*)
 про́сів, -у
 про́сік, -у (у шахті)
 про́сіка, -и, *д.-м.* -ці (в лісі)
 про́сіл, -сб́лу
 проскрі́пція, -ї, *ор.* -єю
 Проску́рів, -рова
 про́снутися, -ну́ся, -не́шся, -не-
 -мо́ся, -нетéся
 просоді́чний
 про́содія, -ї, *ор.* -єю
 просоподі́бний
 просору́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -шок
 просóчування, *р. мн.* -ань
 проспéкт, -у
 проспéкт Дру́жби На́родів
 проспéкт Мі́ру
 проспéриті, *невідм., с.*
 проста́та, -и
 простаті́т, -у
 простаті́чний
 прóстиня́, прóстині́, *ор.* прóсти-
 нéю, *р. мн.* прóстінь
 простира́дло, -а, *р. мн.* -áдл
 простира́ло, -а
 прости́ти, прошу́, прости́ш,
 простимó, проститé (*кому що*)
 прости́й, -то́ю, *ор.* -то́ем
 прости́нок, -нка
 прóстір, прóстóру
 простоду́шний
 простóлюд, -у
 простолу́ддя
 простона́родний
 простори́чний
 просторі́ччя
 просторо́во-антропометри́чний
 просторо́во-складний
 просторо́во-центрований
 просторо́во-часовий

просто-таки, *присл.*
 простра́ція, -ї, *ор.* -єю
 простре́лений
 прб́стріл, -у
 просту́джений
 просту́джувати, -ую, -уєш
 простуді́ти, -уджу́, -уди́ш
 просту́пок, -пку
 просце́ніум, -у
 просяка́ти, -ає
 прося́кнути, -не
 прося́кти, -кне
 прб́сьба, -и
 протагоні́ст, -а
 протазáн, -а
 протактíній, -ю, *ор.* -єм
 протамíн, -у, *мн.* -и, -ів
 протаргб́л, -у
 протегува́ти, -у́ю, -у́єш
 протее́ві, -их
 протезе́, *невідм., ч. і ж.*
 протез́, -а
 протезно-ортопеді́чний
 протейно́терапия, -ї, *ор.* -єю
 протей́, -я, *ор.* -єм
 протекто́р, -а
 протекторáт, -у
 протекціо́нізм, -у
 протекці́я, -ї, *ор.* -єю
 протеб́ліз, -у
 протерозойський
 протест́, -у
 протестантíзм, -у
 протестáнтство, -а
 протестáнтський
 протеста́ція, -ї, *ор.* -єю
 протестува́ти, -у́ю, -у́єш
 протиалкогб́льний
 протиáтомний
 протибактеріологі́чний
 протибольовíй
 протибб́рство, -а
 протибб́рствувати, -ую, -уєш
 противáга, -и, *д.-м.* -зі
 противе́нство, -а
 протівитис́я, -влю́ся, -ви́шся,
 -вля́тсья
 протівірусний
 протівник, -а (*чий, кого, чого*)

протигáз, -а
 протигангренб́зний
 протиглі́сний
 протигні́льний
 протиградо́вий
 протигрибкб́вий
 протигрипб́зний
 протигромáдський
 протидержáвний
 протидифтері́йний
 протидію́чий
 протиді́я, -ї, *ор.* -єю
 протиді́яння, *р. мн.* -янь
 протиді́яти, -ію́, -іє́ш
 протиепідемі́чний
 протизакб́нний
 протизапаль́ний
 протизаплі́дний
 протизачáтковий
 протиконституці́йний
 протиле́жний
 протималарі́йний
 протинакип́ний
 протинарб́дний
 протитру́та, -и
 протипіхб́тний
 протипові́тряний
 протипоже́жний
 протипокáзаний
 протипокáзання, *р. мн.* -áнь
 протиприрб́дний
 протипромене́вий
 протипухлі́нний
 протираке́та, -и
 протира́ковий
 протиревматі́чний
 протирі́жучий
 протирі́ччя, *р. мн.* -іч
 протистáвлення, *р. мн.* -ень
 протистáвний
 проті́сти, -ів
 протистоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 протистб́млювач, -а, *ор.* -ем
 протистоя́ння, *р. мн.* -янь
 протису́дорожний
 протитáнковий
 протитечі́я, -ї, *ор.* -е́ю
 протиті́ск, -у

протитіснення
 протитифобний
 протиторпедний
 протитуберкульозний
 протитуманний
 протиугін, -го́на
 протиударний
 протиурядовий
 протифільтраційний
 протихімічний
 протихолерний
 протидинготний
 протичумний
 протишоковий
 протій, -ю, *ор.* -єм
 протік, -то́ку
 протіс, -те́су
 протісувати, -ую, -уєш
 протодіякон, -а
 протозоологія, -ї, *ор.* -єю
 протодієре́й, -я, *ор.* -єм
 протодісторичний
 прото́ка, -и, *д.-м.* -ці
 протокóк, -а
 протокóбл, -у
 протокóлізм, -у
 протокóлюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 протокóльний
 протóн, -а
 протонео́літ, -у
 протóнно-радіоакти́вний
 протопіп, -по́па
 протопла́зма, -и
 протопла́ст, -а
 протопресві́тер, -а
 протопте́р, -а
 проторенеса́нс, -у
 прототіп, -у
 прототро́ф, -а, *мн.* -и, -ів
 протóчний
 протра́влювач, -а, *ор.* -ем
 протра́ктор, -а
 протромбін, -у
 протру́єний
 протру́їти, -ую́, -у́їш
 протру́йник, -а
 протубе́ранець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 протя́г, -у, *м.* -зі

профакти́в, -у
 профана́ція, -ї, *ор.* -єю
 профанува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 профашістський
 профбюро́, *невідм., с.*
 профгрупóрг, -а
 проферме́нт, -у, *мн.* -и, -ів
 Професі́йні спілкі МНР
 професі́йно викона́ний
 професі́йно-літерату́рний
 професі́йно-організаці́йний
 професі́йно-педагогі́чний
 професі́йно-правові́й
 професі́йно-техні́чний
 професі́йно-трудо́вий
 професіоналіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 професіоналі́зм, -у
 професіоналізува́ти, -у́ю, -у́єш,
недок. і док.
 професі́я, -ї, *ор.* -єю
 професорсько-виклада́цький
 профзахво́рювання, *р. мн.* -ань
 профзбо́ри, -ів
 профіла́ктика, -и, *д.-м.* -ці
 профіла́кти́чний
 профіла́кторі́й, -ю, *ор.* -єм
 профіло́граф, -а
 профіло́метр, -а
 профілюва́ти, -ю́ю, -ю́єш, *не-*
док. і док.
 про́філь, -ю, *ор.* -ем
 про́фільно-шліфува́льний
 про́філюва́ний
 профі́льтро́ваний
 Профінте́рн, -у
 профі́т, -у
 профквіто́к, -тка́
 профко́м, -у
 профоб'є́днання, *р. мн.* -ань
 профóрг, -а
 профóрган, -у
 профорганіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 профóрма, -и
 профосві́та, -и
 профробо́та, -и
 профру́х, -у, *м.* -сі
 профспі́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ло́к

Профспілковий центр (Проф-
 цeнтр) трудящих Кúби, ПТК
 Профспілковий цeнтр (Проф-
 цeнтр) трудящих перуансь-
 кої революції, ПТПР
 профспілково-комсомольський
 профтехнічний
 профтехшкола, -и, р. мн. -кіл
 профхвороба, -и
 профшкола, -и, р. мн. -кіл
 прохання, р. мн. -ань
 прохати, -аю, -аєш
 прохід, -ходу
 прохідник, -а
 проходження, р. мн. -ень
 проходити, -джу, -диш; *нак.*
 -одь
 прохожий, *прикм., ім.*
 процедура, -и
 процент, -а
 процес, -у
 процесуальний
 проціджений
 проціджувати, -ую, -уєш
 прочання, -а, мн. -ань, -ан
 пробірк, -у
 пробірок, -рку
 прошва, -и, р. мн. прошов і
 прошив
 прощальний
 прощання, р. мн. -ань
 прощати, -аю, -аєш (*кому що*)
 прояв, -у
 проявити, -явлю, -явиш, -являть
 проявляти, -яю, -яєш
 проявник, -а
 пруг, -а, м. -зі
 прудонізм, -у
 прудоністський
 пружинистий
 пружинно-ресорний
 пружинонавивний
 пружно-пластичний
 пруссацтво, -а
 Пруссія, -ї, *ор.* -єю
 пруссько-австрійський
 прутіт, -у
 Прут, -у (річка)
 прюнелевий

прюнель, -і, *ор.* -ллю
 прядив'яний
 прядільно-крутільний
 прядільно-ткацький
 прядільня, -і, *ор.* -єю, р. мн.
 -лень
 пряжа, -і, *ор.* -єю
 пряжити, -жу, -жиш, -жать;
нак. праж
 прья, -і, *ор.* -єю
 прямовісний
 прямодушний
 прямоїжджкий
 прямоконтактний
 прямокутний, -а, -е
 прямокутник, -а
 прямолінійно-напрямній
 прямолінійно-паралельний
 прямо пропорційний
 прямо протилежний
 пряморослий
 прямостоячий
 прямо-таки, *присл.*
 прямоточний
 прямошаруватий
 прянощі, -ів
 прясло, -а, р. мн. -сел
 прясти, пряду, прядеш, пря-
 демб, прядетє
 псалтір, -я, *ор.* -єм, мн. -і,
 д. -ям
 псамофіл, -а, мн. -и, -ів
 псамофіт, -а, мн. -и, -ів
 псарня, -ї, *ор.* -єю, р. мн. -рень
 псевдовчений, -ого
 псевдовчення
 псевдогамія, -ї, *ор.* -єю
 псевдогероїчний
 псевдодемократичний
 псевдоісторичний
 псевдокласицизм, -у
 псевдокласичний
 псевдомарксистський
 псевдомистецтво, -а
 псевдоміксис, -у
 псевдоморальний
 псевдоморфізм, -у
 псевдоморфоза, -и
 псевдонародний

псевдонаўка, -и, *д.-м.* -ці
 псевдонім, -а
 псевдоноваторство, -а
 псевдоосно́ва, -и
 псевдотео́рыя, -і, *ор.* -ею
 псевдотуберкульо́з, -у
 Псел, Псла
 псиломела́н, -у
 псилофі́т, -а, *мн.* -и, -іў
 психасте́нік, -а
 психасте́нічний
 психасте́нія, -і, *ор.* -ею
 психіа́тры́чний
 психіа́трыя, -і, *ор.* -ею
 психі́чна здорóвий
 психі́чна неповно́цні́ый
 психі́чнохво́рый, *прыкм., ім.*
 психоана́ліз, -у
 психоана́літы́чний
 психогене́з, -у
 психогене́зис, -у
 психогігі́эна, -и
 психогігі́эні́чний
 психóз, -у
 психоі́деоло́гія, -і, *ор.* -ею
 психолама́ркізм, -у
 психолінгві́стыка, -и, *д.-м.* -ці
 психологіза́цыя, -і, *ор.* -ею
 психологі́зм, -у
 психологі́зува́ння
 психологі́чна скла́дны́й
 психологі́чна-соца́льны́й
 психоло́гія, -і, *ор.* -ею
 психóлого-педа́гогі́чний
 психоме́тры́чний
 психоме́трыя, -і, *ор.* -ею
 психомо́нізм, -у
 психомо́тóрны́й
 психоневро́з, -у
 психоневро́лагі́чны́й
 психоневро́логія, -і, *ор.* -ею
 психоневро́патологі́чны́й
 психоневро́патоло́гія, -і, *ор.* -ею
 психопато́лагі́чны́й
 психопато́логія, -і, *ор.* -ею
 психопрофі́лакты́чны́й
 психосомáтыка, -и, *д.-м.* -ці
 психосо́цыо́логія, -і, *ор.* -ею
 психотера́певты́чны́й

психотера́пія, -і, *ор.* -ею
 психофарма́кало́гія, -і, *ор.* -ею
 психофі́зыка, -и, *д.-м.* -ці
 психофі́зы́чны́й
 психофі́зіяло́гічны́й
 психофі́зіяло́гія, -і, *ор.* -ею
 психро́метр, -а
 психро́фі́льны́й
 психрофі́т, -а, *мн.* -и, -іў
 Псков, -а
 пско́вскы́й
 псо́ры́аз, -у
 псува́ці, псую́, псуе́ш, псуе́мó,
 псуе́те
 пта́ство, -а
 птахі́вны́цтва, -а
 птахі́вны́цкы́й
 птахі́вны́чо-това́рны́й
 птахо́відго́дны́й
 птахо́комба́на́т, -у
 птахопе́рэро́бны́й
 птахопо́ды́ны́й
 птахора́дго́сп, -у
 птахофа́брыка, -и, *д.-м.* -ці
 птахофе́рма, -и
 пташы́ны́й
 птэра́ноды́н, -а
 птэра́да́ктыль, -я, *ор.* -ем
 птэро́за́вр, -а, *мн.* -и, -іў
 птіа́лін, -у
 пто́з, -у
 птома́н, -у, *мн.* -и, -іў
 пуа́з, -а
 пуансо́н, -а
 пуа́нт, -а, *мн.* -и, -іў
 пуанты́лізм, -у
 публіка́цыя, -і, *ор.* -ею
 публікува́ці, -у́ю, -у́еш
 публіцы́сты́чна-фі́лосóфскы́й
 публі́чны́й
 Пугачо́в, -а, *ор.* -ом (місто)
 пугачо́вец, -вця, *ор.* -вцем
 пугачо́вскы́й
 пу́головак, -вка
 пуд, -а
 пу́дель, -я, *ор.* -ем
 пу́ды́нг, -у
 пудлі́нгва́ны́й
 пудлі́нгва́ці, -у́ю, -у́еш

пудрёт, -у
 пуэрторіка́нець, -нца, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
 Пуэрторіка́нська комуністи́чна
 па́ртія, ПҚП
 Пуэ́рто-Ріко, *невідм.*
 пузі́р, -я, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 пузі́рча́стий
 пул, -а (монета)
 пул, -у (монополія)
 пуло́вер, -а
 пульвериза́тор, -а
 пульвериза́ція, -ї, *ор.* -єю
 пульверизо́ваний
 пульверизува́ти, -у́ю, -у́еш
 пульмоноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 пульмото́р, -а
 пульпі́т, -у
 пульпові́д, -во́ду
 пульпонасо́б, -а
 пульпопрові́д, -во́ду
 пульс, -у
 пульса́р, -а, *мн.* -и, -ів
 пульса́ція, -ї, *ор.* -єю
 пульсо́метр, -а
 пульсува́ти, -у́є
 пульта-маніпуля́тор, пульта-мані-
 пуля́тора
 пульчине́ла, -и
 пункт, -у, *п.*
 пунктбо́л, -а
 пункті́р, -у
 пунктуа́льний
 пунктуа́ція, -ї, *ор.* -єю
 пу́нкція, -ї, *ор.* -єю
 пу́нсо́н, -а
 пу́нш, -у, *ор.* -ем
 пу́ншевий
 пу́п'янок, -нка
 пу́рген, -у
 пу́ризм, -у
 пу́рін, -у
 пуристи́чний
 пуристе́ський
 пурита́нин, -а, *мн.* -а́ни, -а́н
 пурита́нський
 пу́рпур, -у
 пу́рпу́рін, -у
 пу́рпу́рово-маліно́вий

пу́рпу́рово-черво́ний
 пуска́ч, -у
 пуска́ч, -а́, *ор.* -ём
 пу́ско-регулюва́льний
 пу́стельний
 пу́стийний
 пу́стийр, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 пу́стити, пу́щу, пу́стиш
 пу́стослі́в'я
 пу́стота́, -й, *мн.* -о́ти, -о́т
 пу́стоті́лий
 пу́стоцві́т, -у
 пу́стула, -и
 пу́тйва, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -вок (сорт яблу́ні)
 Пу́тйвль, -я, *ор.* -ем
 пу́тйві́к, -а́
 пу́тч, -у, *ор.* -ем
 пу́тчйзм, -у
 пу́ть, -і, *ор.* -ттю, *мн.* -і, -е́й, *ж.*
 пу́тьові́й
 пу́ф, -а
 пу́х, -у, *м.* -сі і -у́
 пу́хйр, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 пу́хйрйсти́й
 пу́хйрни́кові, -их
 пу́хйроно́гі, -их
 пу́хйрча́стий
 пу́хйрча́тий
 пу́хкйй
 пу́хнути, -ну, -неш; *мін.* пу́х,
 пу́хла і пу́хнув, пу́хнула
 пу́ховідокре́млювач, -а, *ор.* -ем
 пу́хої́д, -а
 пу́хокри́лі, -их
 пу́хо-перо́вий
 пу́хоцві́т, -у
 пу́цолан, -у, *мн.* -и, -ів
 пу́чкоза́брові, -их
 пу́шбо́л, -у
 Пу́шкін, -а, *ор.* -ом (місто)
 пу́шкініа́на, -и
 пу́шкіні́зм, -у
 пу́шкінозна́вство, -а
 пу́шкі́нський
 пу́шту́, *невідм., ж.* (афганська
 мова)
 пу́ща, -ї, *ор.* -єю
 пфэ́ніг, -а

Пхеньян, -а
 пхеньянський
 пшениця, -і, *ор.* -ею
 пшенично-кукурудзяний
 пшенично-пирійний
 пюпітр, -а
 пюре, *невідм.*, *с.*
 пюреподібний
 п'явка, -н, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вók
 п'ядак, -á
 п'ядич, -а, *ор.* -ем
 п'ядун, -á
 п'ядь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.*
 -дей
 п'яльці, -ів *і* п'яльця, -лець
 п'яний
 п'янство, -а
 п'яний
 п'ясть, -і, *ор.* -тю
 п'ята, -й, *р. мн.* п'ят
 п'ятдесят, -ті *і* -тьóх, *д.* -ті *і*
 -тьóm, *ор.* -тьмá *і* -тьómá,
м. -ті *і* -тьóх
 п'ятдесятилітній, -я, -е
 п'ятдесятиліття, *р. мн.* -іть
 п'ятдесятирічний
 п'ятдесятиріччя, *р. мн.* -іч
 п'ятиактний
 п'ятибальний
 п'ятибічний
 п'ятиборство, -а
 п'ятивірш, -а, *ор.* -ем
 П'ятигóрськ, -а
 п'ятигóрський
 п'ятигранний
 п'ятигранник, -а
 п'ятидénка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 п'ятидénний
 п'ятидесятник, -а
 п'ятижильний
 п'ятизначний
 п'ятий
 п'ятикласний
 п'ятикласник, -а
 п'ятикопечний
 п'ятикратний
 п'ятику́тний, -а, -е
 п'ятику́тник, -а

п'ятилісник, -а
 п'ятилітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 п'ятилітній, -я, -е
 п'ятиліття, *р. мн.* -іть
 п'ятимільйонний
 п'ятимісячний
 п'ятипілля
 п'ятипільний
 п'ятиповерховий
 п'ятипроцентний
 п'ятиразовий
 п'ятирічка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -чок
 п'ятирічний
 п'ятиріччя, *р. мн.* -іч
 п'ятисерійний
 п'ятискладовий
 п'ятисóтенний
 п'ятисóтенниця, -і, *ор.* -ею
 п'ятисóтий
 п'ятисотлітній, -я, -е
 п'ятисотліття, *р. мн.* -іть
 п'ятисотрічний
 п'ятисотріччя, *р. мн.* -іч
 п'ятистінний
 п'ятистóпний
 п'ятитісячний
 п'ятитóмкий
 п'ятитóмник, -а
 п'ятитóнний
 п'ятиу́стка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 п'ятихвилінка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -нок
 п'ятихвилінний
 п'яткóво-колінний
 п'ятна́дцятєро, -тьóх, *д.* -тьóm,
ор. -тьómá *і* -тьмá, *м.* -тьóх
 п'ятна́дцятий
 п'ятна́дцятикопієчний
 п'ятна́дцятилітній, -я, -е
 п'ятна́дцятиліття, *р. мн.* -іть
 п'ятна́дцятирічний
 п'ятна́дцятиріччя, *р. мн.* -іч
 п'ятна́дцять, -ти *і* -тьóх, *д.* -ти
і -тьóm, *ор.* -тьмá *і* -тьómá,
м. -ти *і* -тьóх
 п'ятниця, -і, *ор.* -ею

п'ятсџт, -тисџт, *д.* -тистам, *ор.*
-тьмастáми і -тьомастáми, *м.*
-тистáх

п'ятсџткілометрџвий

п'ятсџтлітній, -я, -є

п'ятсџтліття, *р. мн.* -іть

п'ятсџтрічний

п'ятсџтріччя, *р. мн.* -іч

п'ять, -ті і -тьџх, *д.* -ті і -тьџм,

ор. -тьмá і -тьомá, *м.* -ті і

-тьџх

Р

рабáт, -у (в торгівлі)

Рабáт, -а (місто)

рабовлáсницький

рабоволáдіння

работоргівля, -і, *ор.* -єю

работоргџвець, -вця, *ор.* -вцем

равелін, -у

равендџк, -у

рагџ, *невідм., с.*

ра́да, -и, *мн.* ра́ди, рад (Ра́да —
у назві органу державної
влади; сџлишна Ра́да нарџд-
них депутáтів)

Ра́да Безпџки ООН

Ра́да в справах релігій при

Ра́ді Міністрів СРСР (УРСР)

Ра́да Економічної Взаємодо-
помџги, РЕВ

Ра́да Міністрів СРСР (УРСР)

Ра́да Нарџдних Комісарів
СРСР (УРСР), Раднарком,
-у, РНК

Ра́да нарџдного господарства,
РНГ

Ра́да Національностей Верхов-
ної Ра́ди СРСР

Ра́да по вівченню продуктив-
них сил, СОПС, -у

Ра́да Праці і Оборџни, РПО

радáр, -а

радароскоп, -а

Ра́да Союзу Верховної Ра́ди
СРСР

Ра́да старійшин Верховної Ра́ди
СРСР

радвлáда, -и

радгџсп, -у

радгџспно-колгџспний

ра́джа, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*

-ів, ч.

радикалізм, -у

радикал-соціаліст, -а

радикальний

радикуліт, -у

радімічї, -ів

радірувати, -ую, -уєш, *недок.*
і *док.*

радіст, -а

радіти, -джу, -диш; *нак.* радь

радіально-волокнистий

радіально-осьовий

радіально-поршнџвий

радіально-розташований

радіально-свердлильний

радіально-свердлувальний

радіально-спрямований

радіально-сферичний

радіатор-випромінювач, радіа-
тора-випромінювач

радіаційно-активний

радіаційно-електрохімічний

радіаційнозахисний

радіаційно-індукований

радіаційно-стійкий

радіаційно-хімічний

радіація, -ї, *ор.* -єю

радієвий

Радінформбюро, *невідм., с.*

радіоавтографія, -ї, *ор.* -єю

радіоавтоштџрман, -а

радіоаеронавігаційний

радіоаеронавігація, -ї, *ор.* -єю

радіоактиваційний

радіоактивний

радіоакустичний
 радіоальтиметр, -а
 радіоаматорський
 радіоапаратна, -ої
 радіоапаратура, -и
 радіоастрономічний
 радіоастронómія, -ї, *ор.* -єю
 радісбáчення
 радіобіолóгія, -ї, *ор.* -єю
 радіовимірювальний
 радіовимірювання
 радіовипромінювання
 радіовисотомір, -а
 радіовітромір, -а
 радіовúзол, -злá
 радіогазета, -и
 радіогалáктика, -и, *д.-м.* -ці
 радіогénний
 радіогідроакустичний
 радіогідрометеорологічний
 радіогоніометр, -а
 радіогра́ма, -и
 радіографічний
 радіографія, -ї, *ор.* -єю
 радіодалекомір, -а
 радіодефектоскопія, -ї, *ор.* -єю
 радіодіапазón, -у
 радіоекологія, -ї, *ор.* -єю
 радіоелектроніка, -и, *д.-м.* -ці
 радіоелектронний
 радіоелемéнт, -а
 радіожурна́л, -у
 радіозавóд, -у
 радіозахисний
 радіозв'язóк, -зку́
 радіозóна, -и
 радіозóнд, -а
 радіоізотóпний
 радіоінтерферóметр, -а
 радіоінформáція, -ї, *ор.* -єю
 радіо- і телепрогра́ми
 радіоканáл, -у
 радіоклúб, -у
 радіокоментáтор, -а
 радіокомпарáтор, -а
 радіокóмпас, -а
 радіокомпозиція, -ї, *ор.* -єю
 радіоконтрóль, -ю, *ор.* -ем
 радіоконцéрт, -у

радіолаборатóрія, -ї, *ор.* -єю
 радіола́мпа, -и
 радіолектóрій, -ю, *ор.* -ем
 радіолі́з, -у
 радіологічний
 радіолóгія, -ї, *ор.* -єю
 радіолока́тор, -а
 радіолокаці́но-оптічний
 радіолока́ція, -ї, *ор.* -єю
 радіолóт, -а
 радіолюбітельський
 радіолюмінесценція, -ї, *ор.* -єю
 радіоля́рівий
 радіоля́рія, -ї, *ор.* -єю
 радіомайстерня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 радіомайк, -á
 радіомере́жа, -і, *ор.* -єю
 радіометеоро́граф, -а
 радіометеорологічний
 радіометеороло́гія, -ї, *ор.* -єю
 радіометри́чний
 радіомéтрія, -ї, *ор.* -єю
 радіометр-рентгенóметр, радіо-
 метра-рентгенóметра
 радіомóвлення
 радіомóвний
 радіомонта́ж, -у́, *ор.* -ém
 радіонавіга́ція, -ї, *ор.* -єю
 радіонаву́шники, -ів
 радіонапівкóмпас, -а
 радіонуклі́д, -а, *мн.* -и, -ів
 радіообла́днання
 радіооперáтор, -а
 радіоосадкомі́р, -а
 радіопéленг, -а
 радіопеленга́ція, -ї, *ор.* -єю
 радіопеленгува́ння
 радіопередава́ч, -á, *ор.* -ém
 радіопереда́ча, -і, *ор.* -єю
 радіоперéклик, -у
 радіоперешко́да, -и
 радіоповідомлення, *р. мн.* -ень
 радіопозивні, -йх
 радіопостанóвка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
 радіопóшук, -у
 радіоприйма́льний
 радіоприйма́ч, -á, *ор.* -ém

- радіопромисловість, -вості, *ор.* -вістю
- радіорезистентність, -ності, *ор.* -ністю
- радіорелейний
- радіорепо́ртаж, -у, *ор.* -ем
- радіорепо́дуктор, -а
- радіорефлє́ктор, -а
- радіорозві́дка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док
- радіорозві́дування
- радіору́бка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -бок
- радіору́пор, -а
- радіосейсмі́чний
- радіосекста́нт, -а
- радіосенсибіліза́ція, -ї, *ор.* -єю
- радіосигна́л, -у
- радіосі́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -то́к
- радіоскопі́я, -ї, *ор.* -єю
- радіослуха́ч, -а, *ор.* -ём
- радіоспекта́кл, -ю, *ор.* -ем
- радіоспект́рограф, -а
- радіоспектроскопі́я, -ї, *ор.* -єю
- радіоспра́ва, -и
- радіоста́нція, -ї, *ор.* -єю
- радіостійкі́сть, -кості, *ор.* -кістю
- радіостро́нцій, -ю, *ор.* -ём
- радіостуді́я, -ї, *ор.* -єю
- радіотелевимі́рювання
- радіотелеві́зійний
- радіотелегра́ма, -и
- радіотелегра́ф, -у
- радіотелеграфі́я, -ї, *ор.* -єю
- Радіотелеграфі́чне аге́нтство Украї́ни [при Ра́ді Міні́стрів УРСР], РАТАУ
- радіотелеграфува́ння
- радіотелеме́трія, -ї, *ор.* -єю
- радіотелемеха́ніка, -и, *д.-м.* -ці
- радіотелескопі́я, -ї, *ор.* -єю
- радіотелета́йп, -а
- радіотелеуправлі́ння
- радіотелефо́н, -у
- радіотелефоні́я, -ї, *ор.* -єю
- радіотелефо́нний
- радіотерапе́втичний
- радіотерапі́я, -ї, *ор.* -єю
- радіотермолюмінесце́нція, -ї, *ор.* -єю
- радіотє́хніка, -и, *д.-м.* -ці
- радіотєхні́чний
- радіотова́ри, -ів
- радіоточка́, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чок
- радіотрансляці́йний
- радіотрансля́ція, -ї, *ор.* -єю
- радіотурні́р, -у
- радіоуста́ткува́ння
- радіофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
- радіофі́зичний
- радіофіка́ція, -ї, *ор.* -єю
- радіофі́кований
- радіофі́кува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.* і *док.*
- радіофі́льм, -у
- радіофо́нія, -ї, *ор.* -єю
- радіофото́телеграф, -у
- радіохви́ля, -ї, *ор.* -єю
- радіоце́нтр, -у
- радіочастотá, -ї́, *мн.* -о́ти, -о́т
- радіочастот́ний
- радіочутлі́вість, -вості, *ор.* -вістю
- радіошуми́, -ів
- радіощо́гла, -и, *р. мн.* -о́гл
- радісти́, -дості, *ор.* -дістю
- радіти́, -ію, -їеш (*за кого-що, кому, чому, з чого*)
- ра́діус, -а
- ра́діус-вє́ктор, -а
- радлю́кс, -а, *рл*
- раднарго́сп, -у
- Радомишль, -я, *ор.* -ем
- радомишльський
- радóн, -у
- радпартшко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
- радфо́т, -а, *рф*
- Радя́нська А́рмія
- Радя́нська асоціа́ція міжнаро́д-ного пра́ва
- Радя́нська Ба́тьківщи́на
- Радя́нська Ві́тчизна
- Радя́нська влáда
- Радя́нська держа́ва
- Радя́нська кра́їна
- радя́нський

- Радянський комітет ветеранів війни
- Радянський комітет за європейську безпеку і співробітництво
- Радянський комітет захисту миру, РКЗМ
- Радянський комітет славістів, РКС
- Радянський комітет солідарності країн Азії та Африки, РКСКАА
- Радянський Союз
- Радянський уряд
- Радянський фонд миру
- Радянські Збройні Сили
- радянсько-костариканський раз, -у, р. мн. раз і разів, ім. раз за разом
- раз назавжди
- раз по раз
- раз у раз
- рай, -ю, ор. -ем, м. -ї і -ю
- райвиконком, -у
- райграс, -у
- рай-дерево, -а
- райдуга, -и, д.-м. -зі
- райдужний
- райком, -у
- район, -у, р-н
- районна Рада народних депутатів, райрада, -и
- районне агропромислове об'єднання, РАПО
- районний відділ народної освіти, райвнб, невідм., ч.
- районований
- районування, р. мн. -ань
- районувати, -ую, -уєш, недок. і док.
- райпартком, -у
- райспоживспілка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -лок
- райфінвідділ, -у
- райцентр, -у
- рак, -а (тварина) і -у (хвороба)
- Рак, -а (сузір'я)
- ракель, -я, ор. -ем
- ракета-носіє, ракети-носія
- ракета-перехоплювач, ракети-перехоплювача
- ракетно-зондувальний
- ракетно-космічний
- ракетно-ядерний
- ракетобудівний
- ракетодинамічний
- ракетомоделізм, -у
- ракетоносії, -я, ор. -єм
- ракетоплан, -а
- ракоподібний
- ракоскорпіон, -а
- ракоствійкий
- рак-самітник, рака-самітника
- ракурс, -у
- ракша, -ї, ор. -єю
- ралі, невідм., с.
- рамазан, -у
- рамбульє, невідм., с.
- рамі, невідм., с.
- раміфікація, -ї, ор. -єю
- рамно-консольний
- рамно-підвісний
- рамолі, невідм., с.
- рамолік, -а
- рамопідіймальний
- рамопіднімальний
- рамс, -а
- ранг, -у, м. -зі
- рангоут, -у
- Рангун, -а
- рандеву, невідм., с.
- ранець, -нця, ор. -нцем
- ранжир, -у
- ранжити, -ню, -ниш; нак. рань
- ранішній, -я, -є
- ранник, -а
- ранній, -я, -є
- раннім ранком
- раннім-рано, присл.
- ранньовесняний
- ранньокам'яновугільний
- ранньорабовласницький
- ранньосередньовічний
- ранньостіглий
- ранньофеодальний
- рано-вранці, присл.
- ранок, -нку
- рано-рано, присл.

ранорозшірювач, -а, *ор.* -ем
 рант, -а
 рантьє, *невідм., ч.*
 ранчо, *невідм., с.*
 рапіра, -и
 ра́порт, -у
 рапортува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 рапс, -у
 рапсодія, -ї, *ор.* -єю
 раритет, -у
 расістський
 ратін, -у
 ратифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 ратифікований
 ратифікува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 ра́тиця, -і, *ор.* -єю
 ра́тман, -а
 рать, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
 ра́унд, -у
 ра́ут, -у
 рафіна́д, -у
 рафіна́ція, -ї, *ор.* -єю
 рафіне́р, -а
 рафінува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 ра́фія, -ї, *ор.* -єю
 раха́т-луку́м, -у
 рахіт, -у
 рахі́зм, -у
 рахі́чний
 рахува́ти, -́ю, -́єш
 раху́нок, -нка (документ з указаною сумою, яку слід заплатити за щось) *і* -нку (дія, результат обчислень, розрахунок, фінансові операції, а також їхній облік, реєстр)
 раху́нок-факту́ра, раху́нку-факту́ри
 рацемічний
 раціо́н, -у
 раціоналіза́торський
 раціоналіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 раціоналі́зм, -у
 раціоналізува́ти, -́ю, -́єш, *недок.* *і док.*
 раціо́нний

ра́ція, -ї, *ор.* -єю
 ра́шкуль, -я, *ор.* -ем
 ра́шпіль, -я, *ор.* -ем
 рва́ти, рву, рвеш, рвемо́, рвете́
 рдє́сник, -а
 реабіліта́ція, -ї, *ор.* -єю
 реабіліто́ваний
 реабілітува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 реаге́нт, -у
 реагува́ти, -́ю, -́єш
 реакліматиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 реакліматизува́тися, -́юся, -́єшся, *недок.* *і док.*
 реакти́в, -у
 реакти́вно-турбі́нний
 реактоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 реактопла́ст, -у, *мн.* -и, -ів
 реа́ктор, -а
 реакці́но-націоналі́стичний
 реакціо́нер, -а
 реа́кція, -ї, *ор.* -єю
 реа́л, -а
 реаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 реалі́зм, -у
 реалізо́ваний
 реалізува́ти, -́ю, -́єш, *недок.*
і док.
 реальга́р, -у
 реампу́тація, -ї, *ор.* -єю
 реанімато́логія, -ї, *ор.* -єю
 реанімаці́но-респіра́торний
 реаніма́ція, -ї, *ор.* -єю
 реберно-діафрагма́льний
 реберце, -я, *р. мн.* -речь
 реборда, -и
 ребрі́сто-кі́льце́вий
 ребро́, -а, *мн.* -бра, -бер
 ребропла́ви, -ів
 ре́бус, -а
 рев, -у
 ревакцина́ція, -ї, *ор.* -єю
 ревальва́ція, -ї, *ор.* -єю
 рева́нш, -у, *ор.* -ем
 реванши́зм, -у
 реванши́стський
 Ревві́єскра́да, -и
 Ревель, -я, *ор.* -ем

ревелський
 ревеневий
 реверанс, -у
 реверберація, -ї, *ор.* -єю
 реверсивно-редукторний
 реверсія, -ї, *ор.* -єю
 реверсор, -а
 ревізіонізм, -у
 ревізіоністський
 ревізія, -ї, *ор.* -єю
 ревізувати, -ую, -уєш
 ревінь, -веню, *ор.* -венем
 ревіти, -вў, -веш, -вемó, -ветé;
мин. -вів, -віла
 ревком, -у
 ревматизм, -у
 ревматичний
 ревмокардіт, -у
 ревокація, -ї, *ор.* -єю
 Революційна фебреристська партія, РФП (Парагвай)
 Революційний профспілковий рух, РПР (ЧССР)
 Революційний фронт за незалежність Східного Тібору, ФРЕТІЛІН
 Революційні збройні сили, РЗС (Куба)
 революційно-визвольний
 революційно-демократичний
 революційно-народницький
 революційно настроєний
 революціонер, -а
 революціонізований
 революціонізувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 революціонізуєчий
 революція, -ї, *ор.* -єю
 револьверник, -а
 ревіті, -вў, -веш, -вемó, -встé;
мин. рів, ревлá
 ревтрибунал, -у
 ревію, *невідм.*, *с.*
 реґбі, *невідм.*, *с.*
 реґель, -я, *ор.* -єм
 регенерат, -у
 регенеративно-посилювальний
 регенератор, -а
 регенерація, -ї, *ор.* -єю

регенерований
 регенерувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 реґентство, -а
 реґентський
 Регіональне співробітництво заради розвитку, РСР
 реґламент, -у
 реґламентация, -ї, *ор.* -єю
 реґламентований
 реґламентувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 реґлан, -а
 реґотати, -очў, -бчеш, -бчуть
 реґотіти, -очў, -отіш, -отимó, -отитé, -отятъ
 реґрес, -у
 регресивно-спектральний
 регресія, -ї, *ор.* -єю
 регресувати, -ую, -уєш
 регулювати, -іюю, -іюєш
 регулятор, -а
 регуляція, -ї, *ор.* -єю
 регульований
 редакційно-видавничий
 редан, -а
 редемаркаційний
 редемаркація, -ї, *ор.* -єю
 рединґот, -а
 редколегія, -ї, *ор.* -єю
 редукбований
 редуктор, -а
 редукувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 редукційно-охолоджувальний
 редукція, -ї, *ор.* -єю
 редуплікація, -ї, *ор.* -єю
 редуплікований
 редўт, -у
 редюїт, -у
 реєвакуація, -ї, *ор.* -єю
 реєвакуювати, -іюю, -іюєш, *недок.* і *док.*
 реєкспорт, -у
 реєкспортувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*
 рееміграція, -ї, *ор.* -єю
 реемігрувати, -ую, -уєш, *недок.* і *док.*

реєстрація, -ї, *ор.* -єю
 реєстрований
 реєструвати, -ую, -уєш
 режім, -у
 режисёр-мультиплікатор, режи-
 сэра-мультиплікатора
 режисёр-постановник, режи-
 сэра-постановника
 режисёрсько-акторський
 резектований
 резектувати, -ую, -уєш
 резекція, -ї, *ор.* -єю
 резерв, -у
 резерваж, -у, *ор.* -ём
 резервіст, -а
 резервований
 резервуар, -а
 резервувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 резерпін, -у
 резерфорд, -а, *рд*
 резиденція, -ї, *ор.* -єю
 резиньяція, -ї, *ор.* -єю
 резистентний
 резистін, -у
 резистор, -а
 резолютивний
 резолюція, -ї, *ор.* -єю
 резольвометрія, -ї, *ор.* -єю
 резонанс, -у
 резонансно-ёмнісний
 резонатор, -а
 резонёрський
 резонний
 резорбція, -ї, *ор.* -єю
 резорцін, -у
 резус-антитіла, -іл
 резус-несумісний
 резус-фактор, -а
 резюме, *невідм., с.*
 резюмований
 резюмувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 реімпорт, -у
 реінтеграція, -ї, *ор.* -єю
 реінфекція, -ї, *ор.* -єю
 реїзм, -у
 рейд, -у
 рейдер, -а

рейкобалковий
 рейково-фрезерний
 рейконарізний
 рейкопрокат, -у
 рейкофрезерний
 рейкошліфувальний
 Рейк'явік, -а
 Реймс, -а
 Рейн, -у
 реїнський
 рейс, -а (монета)
 рейс, -у (шлях транспорту)
 реїсмус, -а
 рейсфедер, -а
 рейшйна, -и
 Рейтер, *невідм.* (інформаційне
 агентство Великобританії)
 рейтузи, -уз і -узів
 рейхсканцлер, -а
 рекапітулювати, -іую, -іуєш, *не-*
док. і док.
 рекапітуляція, -ї, *ор.* -єю
 реквієм, -у
 реквізіт, -у
 реквізіція, -ї, *ор.* -єю
 реквізований
 реквізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 рекламно-видавничий
 рекламно-інформаційний
 рекламно-телевізійний
 рекламований
 рекламодавець, -вця, *ор.* -вцем
 рекламувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 рекогносцирований
 рекогносцировка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
 рекогносцирувати, -ую, -уєш,
недок. і док.
 рекомендація, -ї, *ор.* -єю
 рекомендувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 реконверсія, -ї, *ор.* -єю
 реконструйований
 реконструктивний
 реконструкція, -ї, *ор.* -єю
 реконструювати, -іую, -іуєш,
недок. і док.

реко́рд, -у
 реко́рдер, -а
 рекорди́зм, -у
 рекорди́стський
 рекреати́вний
 рекреа́ція, -ї, *ор.* -єю
 рекреди́тив, -у
 рекри́сталіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 рекру́тський
 рекру́тчина, -и
 рексі́т, -у
 ректифіка́т, -у
 ректифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 ректифі́кований
 ректифікува́ти, -ýю, -ýеш
 ректорáт, -у
 ректоско́пія, -ї, *ор.* -єю
 рекультивува́ння
 рекуперати́вний
 рекупера́ція, -ї, *ор.* -єю
 рекурсі́вно-нерозв'язний
 релакса́ція, -ї, *ор.* -єю
 релé, *невідм., с.*
 релéйно-контáктний
 релі́гійно-містичний
 релі́гія, -ї, *ор.* -єю
 релі́квія, -ї, *ор.* -єю
 релі́кт, -а
 релі́т, -у
 реляти́визм, -у
 реляти́вистичний
 реляти́вистсько-інваріа́нтний
 реляти́вно-атрибу́тивний
 релье́ф, -у
 ремéдіум, -у
 ремеслó, -á, *р. мн.* -éсел
 реміліта́риза́ція, -ї, *ор.* -єю
 реміліта́ризований
 реміліта́ризува́ти, -ýю, -ýеш,
недок. і док.
 ремінгто́н, -а
 реміні́сценція, -ї, *ор.* -єю
 ремінний
 реми́нь, -ме́ню, *ор.* -ме́нем (мате-
 ріал)
 реми́нь, -меня, *ор.* -менем (пояс)
 реми́нь-ри́ба, -и
 ремі́сія, -ї, *ор.* -єю
 ремі́сничий

ремі́сничий
 реміте́нт, -а
 ремо́нт, -у
 ремо́нтантний
 ремо́нтно-будівельний
 ремо́нтно-експлуата́ційний
 ремо́нтно-інструме́нтальний
 ремо́нтно-меха́нічний
 ремо́нтно-профіла́ктичний
 ремо́нтно-техні́чний
 ремо́нтно-тра́кторний
 ремо́нтований
 ремо́нтоприда́тність, -ності, *ор.*
 -ні́стю
 ремонтува́ти, -ýю, -ýеш
 ренатураліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ренатуралі́зований
 ренатуралізува́ти, -ýю, -ýеш,
недок. і док.
 ренд, -а
 ренегáтство, -а
 ренегáтський
 Рене́санс, -у (епо́ха; рене́санс —
 архіте́ктурний стиль)
 рене́т, -у
 ре́ній, -ю, *ор.* -єм
 ре́нін, -у
 ренкло́д, -у
 реноме́, *невідм., с.*
 рента́бельний
 рентге́н, -а, **Р** (оди́ниця вимі́ру;
 апа́рат) *і* -у (про́міння; просві-
 чува́ння)
 рентге́напа́ра́т, -а
 рентге́н-еквіва́лент, -а
 рентге́нівський
 рентге́ніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 рентге́нкабіне́т, -у
 рентге́ногра́ма, -и
 рентге́нографі́чний
 рентге́нографі́я, -ї, *ор.* -єю
 рентге́нодефектоскопі́чний
 рентге́нодефектоско́пія, -ї, *ор.*
 -єю
 рентге́нодіагно́стика, -и, *д.-м.*
 -ці
 рентге́нокардіологі́чний
 рентге́нокімо́граф, -а
 рентге́нокімо́графі́я, -ї, *ор.* -єю

рентгеноклінічний
 рентгенологічний
 рентгенологія, -ї, *ор.* -єю
 рентгенолюмінесценція, -ї, *ор.*
 -єю
 рентгенометр, -а
 рентгенометрія, -ї, *ор.* -єю
 рентгенорадіологія, -ї, *ор.* -єю
 рентгенорадіотерапія, -ї, *ор.* -єю
 рентгеноскопичний
 рентгеноскопія, -ї, *ор.* -єю
 рентгеноспектральний
 рентгеноспектроскопія, -ї, *ор.*
 -єю
 рентгеноструктурний
 рентгенотерапія, -ї, *ор.* -єю
 рентгенотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 рентгенотехнічний
 реобаза, -и
 реологічний
 реологія, -ї, *ор.* -єю
 реометр, -а
 Реоміор, -а (за Реоміором)
 реорганізація, -ї, *ор.* -єю
 реорганізований
 реорганізувати, -ую, -уєш,
недок. і док.
 реоскоп, -а
 реостат, -а
 реостатно-ёмнісний
 реотропізм, -у
 реофільний
 реохорд, -а
 репарація, -ї, *ор.* -єю
 репатріант, -а
 репатріація, -ї, *ор.* -єю
 репатрійований
 репатрійувати, -іюю, -іюєш, *недок.*
і док.
 репелент, -у, *мн.* -и, -ів
 репелер, -а
 репёр, -а
 репертуар, -у
 реперфоратор, -а
 реперфототрансмітер, -а
 репетір, -а
 репетірувати, -ую, -уєш
 репетиторський
 репетіція, -ї, *ор.* -єю

реплантація, -ї, *ор.* -єю
 реплікація, -ї, *ор.* -єю
 репозиція, -ї, *ор.* -єю
 репорт, -у
 репортаж, -у, *ор.* -ем
 репортёрський
 репрезентабельний
 репрезентант, -а
 репрезентативний
 репрезентований
 репрезентувати, -ую, -уєш,
недок. і док.
 репресалія, -ї, *ор.* -єю
 репресія, -ї, *ор.* -єю
 репресований
 репресувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 репріза, -и
 репрографія, -ї, *ор.* -єю
 репродукований
 репродуктивний
 репродукувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 репродукція, -ї, *ор.* -єю
 репс, -у
 рептилія, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -ії, -ій
 репульсійний
 репутація, -ї, *ор.* -єю
 реп'ях, -а
 ресівер, -а
 ресконтро, *невідм., с.*
 рескріпт, -у
 ресорно-пружинний
 ресект, -у
 ресектабельний
 ресектабельність, -ності, *ор.*
 -ністю
 респіратор, -а
 респірація, -ї, *ор.* -єю
 республіка, -и, *д.-м.* -ці
 Республіка Афганістан
 Республіка Болівія
 Республіка Ботсвана
 Республіка Бурунді
 Республіка Вануату
 Республіка Венесуела
 Республіка Гаїті
 Республіка Гамбія
 Республіка Гана

Республіка Гватемала	Республіка Чад
Республіка Гвінея-Бісау, РГБ	Республіка Чілі
Республіка Гондурас	реставра́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Джібуті	реставрований
Республіка Еквадор	реставрува́ти, -у́ю, -у́еш, <i>недок.</i>
Республіка Екваторіальна Гвінея	<i>і док.</i>
Республіка Ель-Сальвадор	реститу́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Заїр	рестора́н, -у
Республіка Замбія	рестри́кція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Зімбабве	ресу́рс, -у, <i>мн.</i> -и, -ів
Республіка Індія	ретарда́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Індонезія	рети́ніт, -у
Республіка Ісландія	ретино́л, -у
Республіка Кабо-Верде	ретирова́тися, -у́юся, -у́ешся,
Республіка Камерун	<i>недок. і док.</i>
Республіка Кенія	реторома́нець, -нця, <i>мн.</i> -нці,
Республіка Кіпр	-нців
Республіка Кірібаті	реторома́нський
Республіка Колумбія	реторсі́я, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Коморські Острові	ретрансла́тор, -а
Республіка Коста-Ріка	ретрансла́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Кот д'Івуар	ретраншеме́нт, -у
Республіка Куба	ретроакти́вний
Республіка Ліберія	ретроме́тр, -а
Республіка Малаві	ретроспекти́вний
Республіка Малі	ретроспе́кція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Мальта	ре́туш, -і, <i>ор.</i> -шшю, <i>р. мн.</i> -шей
Республіка Науру	ретуше́р, -а
Республіка Нігер	ретушований
республіканізм, -у	ретушова́ти, -у́ю, -у́еш, <i>недок.</i>
Республіка Нікарагуа	<i>і док.</i>
Республіканська партія (США, Франція)	реутиліза́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
республікансько-демократичний	рефа́кція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Панам	рефера́т, -у
Республіка Парагвай	реферати́вно-бібліографі́чний
Республіка Перу	рефере́ндум, -у
Республіка Сан-Маріно	рефере́нція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Сейшельські Острові	реферова́ний
Республіка Сенегал	реферува́ти, -у́ю, -у́еш, <i>недок.</i>
Республіка Сінгапур	<i>і док.</i>
Республіка Суринам	рефле́кс, -у
Республіка Сьєрра-Леоне	рефлекса́ція, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Тринідад і Тобаго	рефлексі́я, -ї, <i>ор.</i> -єю
Республіка Уганда	рефле́кс-ка́мера, -и
Республіка Філіппіни	рефлексоге́нний
	рефлексологі́чний
	рефлексоло́гія, -ї, <i>ор.</i> -єю
	рефлектóметр, -а
	рефлє́ктор, -а

рефлекторно-комунікативний
 рефлектувати, -ýю, -ýеш
 реформений
 реформізм, -у
 реформований
 реформувати, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 рефракталой, -ю, *ор.* -єм
 рефрактометрія, -ї, *ор.* -єю
 рефр́актор, -а
 рефр́акція, -ї, *ор.* -єю
 рефрэн, -у
 рефрижератор, -а
 рефулёр, -а
 рецéпт, -а
 рецéптор, -а, *мн.* -и, -ів
 рецепту́рно-технологічний
 рецéпція, -ї, *ор.* -єю
 рецесивний
 рецесія, -ї, *ор.* -єю
 рецидив, -у
 рецидивізм, -у
 реципієнт, -а
 реципований
 реципувати, -ýю, -ýеш
 рециркуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 рецита́ція, -ї, *ор.* -єю
 рецитувати, -ýю, -ýеш
 речення, *р. мн.* -ень
 речитатів, -у
 речові́зм, -у
 речовий
 речовина́, -и, *мн.* -іни, -ін
 речовинний
 решето, -а, *мн.* -шета, -шіт
 решітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 рэ́штки, -ток
 Реюньйо́н, -у
 Реюньйо́нська комуністична па́р-
 тія, РКП
 ре́я, -ї, *ор.* -єю
 ржа, ржі, *ор.* ржею
 ржа́ти, ржу, ржеш, ржемó, рже-
 те́, ржуть
 рибальський
 рибацький
 рибго́сп, -у
 рибе́ць, -бця́, *ор.* -бцём

Ри́би, Риб (сузір'я)
 ри́бник, -а
 ри́бництво, -а
 рибоборошняний
 рибово́з, -а
 рибогоспада́рський
 ри́бо́за, -и
 рибозаво́д, -у
 рибоі́дний
 рибоконба́нат, -у
 рибоконсе́рвний
 рибокопти́льня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 риболове́цько-тваринни́цький
 риболо́вно-спортивний
 риболока́тор, -а
 рибоморозі́льний
 рибонасо́с, -а
 рибонуклеїнова кислота́
 рибонуклепротеї́д, -у, *мн.* -и, -ів
 рибообрóбний
 рибоперерóбний
 рибоподі́бний
 рибоприйма́льний
 рибопроду́кти, -ів
 рибопромисло́вий
 рибопропускний
 риборозве́дення
 риборозплі́д, -ро́зплóду
 риборозплі́дник, -а
 риборозрóбний
 рибосо́ма, -и, *мн.* -óми, -óм
 риботова́ри, -ів
 риботоргі́вля, -ї, *ор.* -єю
 риботорговельний
 риботорго́вий
 рибофлаві́н, -у
 рибохі́д, -хо́ду
 ривано́л, -у
 риво́к, -вка́
 Ри́га, -и, *д.-м.* -зі
 ри́гель, -я, *ор.* -єм
 ригі́дний
 ригорі́зм, -у
 ригористі́чний
 рижі́ввий
 рижі́й, -ю́, *ор.* -ём
 ризалі́т, -у

ризик, -у
 ризикований
 ризикувати, -ую, -уєш
 ризосфера, -и
 різкий
 рикошет, -у
 рикочетувати, -ує, *недок. і док.*
 рікша, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* рікш, *ч.*
 Рим, -а (місто)
 Рим, -у (стародавня держава)
 рим, -а (металеве кільце)
 римлянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 римований
 римсько-католицький
 римувати, -ую, -уєш
 ринг, -у, *м.* -зі і -у
 ринологія, -ї, *ор.* -єю
 ринопластика, -и, *д.-м.* -ці
 риноскопичний
 риноскопія, -ї, *ор.* -єю
 рипіти, -плію, -піш, -пимó, -питé,
 -пляť
 рипроєкція, -ї, *ор.* -єю
 рис, -у
 рисберма, -и
 рисівництво, -а
 риск, -у
 рискувати, -ую, -уєш
 рисовід, -а
 рисозбиральний
 рисозерновий
 рисосійний
 рисосіяння
 рисунок, -нка, рис.
 рись, -сі, *ор.* -ссю
 ріти, рію, рієш
 ритм, -у
 ритмізація, -ї, *ор.* -єю
 ритміко-мелодійний
 ритмомелодика, -и, *д.-м.* -ці
 ритмомелодійний
 ритмопластичний
 риторизм, -у
 риторичний
 риття
 ритуал, -у
 ритуруель, -ю, *ор.* -єм
 риф, -а (на парусі)
 риф, -у (скеля)

рифлений
 риформінг, -у
 рихтування
 ріцар, -я, *ор.* -єм, *мн.* -і, *д.* -ям
 рицин, -у
 рицинол, -у
 риштування, *р. мн.* -ань і *ришту-*
вання, р. мн. -ань
 риштувати, -ую, -уєш
 рів, рóву, *м.* рову і рóві
 рівень, -вня, *ор.* -внем
 Рів'єра, -и
 рівнемір, -а
 рівнинний
 рівність, -ності, *ор.* -ністю
 рівнобідрений
 рівнобідреник, -а
 рівнобічний
 рівновáга, -и, *д.-м.* -зі
 рівновеликий
 рівновіддáлений
 рівнодéння, *р. мн.* -éнь
 рівнодіючий
 рівнозначний
 рівнокутний, -а, -е
 рівнокутник, -а
 рівномірно-безперервний
 рівномірно-поступовий
 рівномірно-прискорений
 рівномірно-прямолінійний
 рівномірно розподілений
 рівномірно рухóмий
 рівномірно уповільнений
 рівноплéчий
 рівноправний
 рівноприскорений
 рівносигнальний
 рівноскладóвий
 рівноспóровість, -вості, *ор.* -віс-
 тю
 рівносторóнний, -я, -е
 рівноцінний
 рівночасний
 рівночлéнний
 рівняння, *р. мн.* -янь
 рíг, рóга (предмет) і рóгу (мате-
 ріал; зовнішній кут чогось), *м.*
 рóзі
 рід, рóду, *м.* роду

- Робітніча спортівна спілка,
ТУЛ (Фінляндія)
 робітнічо-колгоспний
 Робітнічо-Селянська Черво́на
 А́рмія, РСЧА
 робітфа́к, -у
 робкооп, -у
 робко́р, -а
 ро́бот, -а
 робо́та, -и, *р. мн.* -біт
 роботиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 робо́т-маніпуля́тор, ро́бота-мані-
 пуля́тора
 робо́тода́вець, -вця, *ор.* -вцем
 робо́т-опера́тор, ро́бота-опера́-
 то́ра
 робо́тотехні́ка, -и, *д.-м.* -ці
 робо́тятьщи́й
 робсі́лько́р, -а
 робфа́к, -у
 ро́венський
 Ро́венщина, -и
 Ро́вно, -а, *ор.* -ом, *м.* -і
 ро́гівка, -и, *д.-м.* -ці
 ро́гіз, -го́зу
 ро́гові́к, -а́
 ро́гозо́уб, -а
 ро́голі́ст, -а
 ро́гоподі́бний
 ро́д-а́йленд, -а (порода курей)
 ро́дамі́н, -у
 ро́да́нистий
 ро́дезі́йський
 Ро́дезі́я, -ї, *ор.* -єю
 ро́део, *невідм., с.*
 ро́ди, -ів
 ро́димка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -мок
 ро́ди́нно-побуто́вий
 ро́ди́нно-спадко́вий
 ро́ди́ти, -джу́, -лиш
 ро́діє́вий
 ро́діо́ла, -и (рослина)
 ро́дóвище, -а
 ро́дові́д, -во́ду
 ро́додéндрон, -а
 ро́дона́чальник, -а
 ро́доні́т, -у
 ро́допо́міч, -мочі, *ор.* -міччу
- Родос́, -у
 родос́ький
 родохро́зій, -у
 ро́жево-золоті́й
 ро́жевува́то-бу́рий
 ро́за ві́трів
 ро́зані́лін, -у
 ро́за́рій, -ю, *ор.* -єм
 ро́засигнува́ння
 ро́зба́вити, -влю, -виш, -влять;
нак. -а́в
 ро́збавля́ти, -я́ю, -я́еш
 ро́збі́ти, -зі́б'ю́, -зі́б'еш, -зі́б'емо́,
 -зі́б'е́те
 ро́збі́г, -у
 ро́збі́жний
 ро́збі́й, -бо́ю, *ор.* -бо́ем
 ро́збі́р, ро́збо́ру
 ро́збі́рно-метале́вий
 ро́збі́рно-переставні́й
 ро́збра́т, -у
 ро́збри́д, -роду
 ро́збро́ньований
 ро́збро́ньовува́ти, -ую, -уеш
 ро́зва́жувати, -ую, -уеш
 ро́зва́л, -у
 ро́званта́жувально-сортува́ль-
 ний
 ро́званта́жувач, -а, *ор.* -ем
 ро́зві́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 ро́зві́нений
 ро́зві́нутий
 ро́зві́ти, -зі́в'ю́, -зі́в'еш, -зі́в'емо́,
 -зі́в'е́те
 ро́зві́ток, -тку
 ро́зві́д, ро́зво́ду (розплід; роз-
 рив)
 ро́зві́ддани́, -их
 ро́зві́дка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -док
 ро́зві́дувати, -ую, -уеш
 ро́зві́дце́нтр, -у
 ро́зві́з, -во́зу
 ро́зві́нчува́ти, -ую, -уеш
 ро́зві́шаний (від ро́зві́шати)
 ро́зві́шений (від ро́зві́сити)
 ро́зворо́т, -у
 ро́зв'я́зання, *р. мн.* -а́нь
 ро́зв'я́зок, -зку
 ро́зв'я́зува́ти, -ую, -уеш

розга́дка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-док

розгалу́жений

розгалу́ження, *р. мн.* -ень

розгалу́жувати, -ую, -уеш

розгалу́зити, -у́жу, -у́зиш; *нак.*
-у́зь

розгальмòування

розгерметиза́ція, -ї, *ор.* -єю

розгладжувати, -ую, -уеш

ро́згляд, -у

ро́зголос, -у

розгорáтися, -áється і розгоря́-
тися, -яється

розгрòм, -у

розгублений

розгу́л, -у

роздво́ення, *р. мн.* -ень

роздво́їти, -бо́ю, -бо́їш; *нак.* -ві́й

роздво́ювати, -юю, -юеш

ро́зділ, -у

розді́льник, -а

розді́льноголові, -их

розді́льнопелюстко́вий

розді́льно-поршне́вий

розді́льно-спа́рений

розді́льноста́тєвий

розді́льночастко́вий

роздори́жжя, *р. мн.* -іж

роздрі́бнений

роздрі́бний

ро́здум, -у

розду́ти, -зідму́, -зідме́ш, -зід-
мемò, -зідметé і -дую́, -дую́ш

роздутья́, *р. мн.* -утті́в і рідше
-у́ть

роздяга́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
-лень

роздя́гнений

роздя́гнутий

розе́їн, -у

розе́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток

роз'єднáти, -áю, -áеш

роз'єднувати, -ую, -уеш

роз'єднувач, -а, *ор.* -ем

роз'ємний

розжа́рений

розжа́рювати, -юю, -юеш

розжа́рювач, -а, *ор.* -ем

розжа́ти, -зіжму́, -зіжме́ш, -зіж-
мемò, -зіжметé

розжо́увати, -ую, -уеш

роззбро́ення, *р. мн.* -ень

роззбро́їти, -бо́ю, -бо́їш; *нак.* -бо́й

роззбро́ювати, -юю, -юеш

роззу́тий

роззя́вити, -влю́, -виш, -влять;
нак. -я́в

роззяля́ти, -я́ю, -я́еш

ро́зиграш, -у, *ор.* -ем

розібра́ти, -зберу́, -збереш, -збе-
ремò, -зберете́

розігна́ти, -зжену́, -зженеш, -
зженемò, -зженете́

розігну́тий

розігра́ний

розігрів, -у

розігріва́ти, -áю, -áеш

розігрувати, -ую, -уеш

розідра́ти, -здеру́, -здереш, -зде-
ремò, -здерете́

розізли́ти, -лю́, -ліш, -лимò,
-лите́

розійти́ся, -ійду́ся, -ійдешся;
мин. -йшо́вся, -йшла́ся

розіма́яти, -мну́, -мнеш, -мнемò,
-мнетé

розіпнений

розіпну́тий

розіп'ясти́, -пну́, -пнеш, -пнемò,
-пнетé

розіп'я́тий

розірваний

розісланий

роз'їда́ти, -áю, -áеш

роз'їдений

роз'їджений

роз'їджувати, -ую, -уеш

роз'їзд, -у

роз'їздити, -їжджу́, -їздиш; *нак.*
-їздь

роз'їзний

роз'їсти, -ї́м, -ї́си, -ї́сть, -ї́мò,
-ї́сте́, -ї́дять; *нак.* -ї́ж

роз'їхатися, -ї́дуся, -ї́дешся

розка́зувати, -ую, -уеш

розквартирòваний

розквартирòувати, -ую, -уеш

розквартирува́ти, -у́ю, -у́єш
 ро́зквіт, -у
 ро́зкид, -у
 розкида́ч, -а́, *ор.* -е́м
 розкіс, -ко́су
 ро́зкіш, -коші́, *ор.* -кішшо́, *мн.*
 -ко́ші, -ко́шів
 ро́зклад, -у
 розклада́льно-підбира́льний
 розко́л, -у
 розко́лений
 розко́лотий
 розко́льницький
 розконсерва́ція, -і́, *ор.* -ею́
 ро́зкопи, -ів
 розко́пка, -и, *д.-м.* -ці́, *мн.* -пки,
 -пок
 розко́пувати, -ую́, -ує́ш
 розкрада́ч, -а́, *ор.* -е́м
 розкриття́
 розкрі́й, -ро́ю, *ор.* -ро́ем
 розкріпа́чений
 розкріпа́чувати, -ую́, -ує́ш
 розкрупні́ти, -ню́, -ні́ш, -нимо́,
 -ніте́
 розкру́пнювати, -ую́, -ює́ш
 розкуси́ти, -ушу́, -у́сиш
 розку́шувати, -ую́, -ує́ш
 ро́злад, -у
 розла́джувати, -ую́, -ує́ш
 розла́м, -у
 розла́маний
 розла́мувати, -ую́, -ує́ш
 розлі́в, -у
 розлі́ти, -зіллю́, -зіллє́ш, -зіл-
 лемо́, -зіллєте́
 розліні́юваний
 розліні́ювати, -ую́, -ює́ш, *недок.*
 розліні́яний
 ро́зліт, ро́зльо́ту
 ,розло́м, -у
 розло́млений
 розло́млювати, -ую́, -ює́ш
 розлуча́тися, -а́юся, -а́єшся
 розлучення́, *р. мн.* -е́нь
 розлучи́тися, -учу́ся, -у́чишся,
 -уча́ться
 розмагні́чувальний
 розмаї́тий

розмалю́увати, -ую́, -ує́ш
 розма́рін, -у
 ро́змах, -у
 розмежо́ваний
 розмежува́ння, *р. мн.* -а́нь
 розме́л, -у
 розми́в, -у
 розмика́ч, -а́, *ор.* -е́м
 ро́змін, -у
 ро́змір, -у
 розмі́тка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -ток
 розми́чати, -а́ю, -а́єш
 розми́чений
 розми́чувати, -ую́, -ує́ш
 розми́щати, -а́ю, -а́єш
 розми́щений
 розми́щення, *р. мн.* -е́нь
 розми́щувати, -ую́, -ує́ш
 розмно́жений
 розмно́жувати, -ую́, -ує́ш
 розмовля́ти, -я́ю, -я́єш
 розмо́вно-літера́турний
 розмо́вно-побуто́вий
 розм'я́кшувати, -ую́, -ує́ш
 рознайто́влений
 рознайто́влювати, -ую́, -ює́ш
 рознайта́дка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -док
 Ро́зо, *невідм.*
 розо́р, -у
 розоря́ти, -я́ю, -я́єш
 розосере́дження
 розосере́дження
 розосере́джувати, -ую́, -ує́ш
 розоцві́ті, -их
 ро́зпад, -у
 розпа́док, -дку
 ро́зпал, -у
 розпа́лубка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -бок
 розпа́лювати, -ую́, -ює́ш
 ро́зпар, -у
 ро́зпач, -у, *ор.* -ем
 розпе́рти, -зіпру́, -зіпре́ш, -зіпре-
 мо́, -зіпретє́
 розпечáтувати, -ую́, -ує́ш
 ро́зпил, -у
 ро́зпис, -у

ро́зпит, -у, *мн.* -и, -ів
 ро́зпитува́ння, *р. мн.* -ань
 ро́зпізнава́ти, -наю́, -нає́ш, -нае́-
 мо́, -нае́те
 ро́зпізна́ти, -а́ю, -а́еш
 ро́зпір, -пору
 ро́зплав, -у
 ро́зпланова́ний
 ро́зпланова́вати, -ую, -уе́ш
 ро́зпла́та, -и
 ро́зпла́чувати́ся, -ую́ся, -уе́шся
 ро́зпли́вчастий
 ро́зпли́вчатий
 ро́зплі́д, ро́зплі́до
 ро́зплі́дник, -а
 ро́зплі́джува́ти, -ую, -уе́ш
 ро́зплі́снугий
 ро́зплі́щений
 ро́зплі́щувати, -ую, -уе́ш
 ро́зпові́ти, -в'ю́, -в'є́ш, -в'є́мо́,
 -в'є́те; *мін.* -ві́в, -ві́ла
 ро́зпові́да́ти, -а́ю, -а́еш (*що, про
 кого-що*)
 ро́зпові́сті, -і́м, -і́си́, -і́сть, -і́мо́,
 -і́сте, -і́дять; *мін.* -і́в, -і́ла (*що,
 про кого-що*)
 ро́зповсю́джува́ти, -ую, -уе́ш
 ро́зповсю́дити, -джу́, -ди́ш; *нак.*
 -ю́дь
 ро́зпо́діл, -у
 ро́зпо́ділений
 ро́зпо́діля́ти, -я́ю, -я́еш
 ро́зпо́ді́льно-пуско́вий
 ро́зпо́рошення
 ро́зпо́ряджа́тися, -а́ю́ся, -а́ешся
 ро́зпо́рядження, *р. мн.* -е́нь
 ро́зпо́ряди́тися, -джу́ся, -ди́шся,
 -димо́ся, -дите́ся
 ро́зпо́ря́док, -дку
 ро́зпо́ря́дчо-викона́вчий
 ро́зпо́ча́тий
 ро́зпра́ва, -и (*з ким-чим, над
 ким-чим*)
 ро́зпра́даж, -у, *ор.* -е́м
 ро́зпропа́гований
 ро́зпропа́гува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 ро́зпро́станий
 ро́зпро́стувати, -ую, -уе́ш
 ро́зпра́га́ти, -а́ю, -а́еш

ро́зпра́гти, -яжу́, -яже́ш, -яже́мо́,
 -яже́те; *мін.* -рі́г, -ря́гла́
 ро́зпра́жений
 ро́зпра́йма́ти, -я́млю́, -я́ми́ш,
 -я́мимо́, -я́мите́, -я́мля́ть
 ро́зпра́мля́ти, -я́ю, -я́еш
 ро́зпу́ск, -у
 ро́зпу́ття, *р. мн.* -у́ть
 ро́зпу́шення, *р. мн.* -е́нь
 ро́зпу́шити, -ушу́, -у́шиш, -у́шати́
 ро́зпу́шник, -а
 ро́зпу́шувати, -ую, -уе́ш
 ро́зпу́шувач, -а, *ор.* -е́м
 ро́зп'я́сті, -зі́пну́, -зі́пне́ш, -зі́п-
 не́мо, -зі́пне́те
 ро́зп'я́тий
 ро́зп'я́ття, *р. мн.* -я́ть
 ро́зрахо́ваний
 ро́зрахо́вувати, -ую, -уе́ш
 ро́зраху́нково-грошо́вий
 ро́зраху́нково-ка́совий
 ро́зраху́нково-платі́жний
 ро́зраху́нково-постача́льний
 ро́зрахо́нок, -нку
 ро́зрив, -у
 ро́зрив-трава́, -и́
 ро́зріджува́ти, -ую, -уе́ш
 ро́зріджува́ч, -а, *ор.* -е́м
 ро́зріді́ти, -іджу́, -і́диш, -і́димо́,
 -і́дите́
 ро́зрі́з, -у
 ро́зрі́знення, *р. мн.* -е́нь
 ро́зрі́зний
 ро́зрі́знявати, -ю́ю, -ю́еш
 ро́зро́бка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.*
 -бо́к
 ро́зру́б, -у
 ро́зря́д, -у
 ро́зря́джа́ти, -а́ю, -а́еш
 ро́зря́джений
 ро́зря́дити, -яджу́, -я́диш
 ро́зря́дка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -до́к
 ро́зса́да, -и
 ро́зса́джений
 ро́зса́джува́ти, -ую, -уе́ш
 ро́зса́дник, -а
 ро́зсадо́саджалка, -и, *д.-м.* -ці́,
р. мн. -ло́к
 ро́зсадо́саді́льний

розсєлення, *р. мн.* -ень
 розсєлювати, -юю, -юеш
 розсєляти, -яю, -яєш
 розсильний, -ого, *ім.*
 рѳзсип, -у
 розсїпище, -а
 розсипний
 розсихатися, -ається
 розсїв, -у
 розсїл, -сѳлу
 розслаблений
 розслїдування, *р. мн.* -ань
 розслїдувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 розсѳльник, -у
 розсѳхнутися, -неться
 розсѳхтися, -хнеться
 рѳзспїв, -у
 розставатися, -таюся, -таєшся,
 -таємѳся, -таетєся
 розставити, -влю, -виш, -влять;
нак. -ав
 розставляти, -яю, -яєш
 розстатися, -ануся, -анешся;
нак. -анься
 розстебнїти, -тебнї, -тєбнеш
 розстикування
 розстикуватися, -ується
 рѳзстил, -у
 розстилати, -аю, -аєш
 розстїбати, -аю, -аєш
 рѳзстрїл, -у
 розстрїлювати, -юю, -юєш
 рѳзсуд, -у
 розсїдливий
 розтавати, -тає
 розташѳвувати, -ую, -уєш
 розташування, *р. мн.* -ань
 розташувати, -ую, -уєш
 розтєрти, -зїтрї, -зїтрєш, -зїтре-
 мѳ, -зїтретє
 рѳзтин, -у
 розтискний
 рѳзтїк, -току
 розтѳчувальний
 розтрат, -и
 рѳзтруб, -а
 розтрїшувати, -ую, -уєш
 рѳзтяг, -у

рѳзтяг-стиск, рѳзтягу-стїску
 розтяти, -зїтнї, -зїтнєш, -зїтне-
 мѳ, -зїтнетє
 розукрупнїти, -нїю, -нїш, -нимѳ,
 -нитє
 розукрїпнювати, -юю, -юєш
 рѳзум, -у
 розумїння, *р. мн.* -їнь
 розумїти, -їю, -їєш
 розумѳво вїдстїлий
 розучїти, -учї, -ўчиш, -ўчать
 розучувати, -ую, -уєш
 розфасѳвувати, -ую, -уєш
 рѳзхил, -у
 розхїд, -хѳду
 розхїдник, -у
 розхѳдження, *р. мн.* -ень
 рѳзцвїт, -у
 розцїнково-конфлїктний
 розцїнник, -а
 рѳзчал, -у
 розчарування, *р. мн.* -ань
 рѳзчерк, -у
 рѳзчин, -у
 розчїнник, -а
 розчинобетѳнний
 розчинозмїшувач, -а, *ор.* -ем
 розчиномїшалка, -и, *д.-м.* -цї,
р. мн. -лок
 розчинонасѳс, -а
 розчиняти, -яю, -яєш
 розчишати, -аю, -аєш
 розчленування, *р. мн.* -ань
 розшарування, *р. мн.* -ань
 розшїрївати, -юю, -юєш
 розшїрїти, -яю, -яєш
 розшїфрѳвувати, -ую, -уєш
 розшїфрѳвувач, -а, *ор.* -ем
 рѳзшук, -у
 розшїкувати, -ую, -уєш
 розщєплювати, -юю, -юєш
 розщїлина, -и
 роз'яснення, *р. мн.* -ень
 роз'яснїти, -яснїю, -яснїш, -яс-
 нимѳ, -яснитє
 роз'яснювати, -юю, -юєш
 роз'ясняти, -яю, -яєш
 роз'ятрити, -ятрїю, -ятрїш, -ят-
 римѳ, -ятритє

роз'ятрювати, -юю, -юєш
 роїтися, роїться
 ройовий
 рокайль, *невідм., ж.*
 рокамболь, -ю, *ор.* -ем
 ро́кер, -у (у фігурному катанні)
 рокі́рований
 рокі́рува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 ро́кіт, -коту
 рок-н-ро́л, -у
 роковни, -ін
 рококо́, *невідм., с.*
 рокфо́р, -у
 рол, -а (вал, циліндр, машина)
і -у (сувій)
 ро́ліко-вту́лковий
 ро́лікопідши́пник, -а
 ро́лікопідши́пниковий
 роль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 рольга́нг, -а
 ро́льник, -а
 ро́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень
 ром, -у
 рома́н, -у
 романі́зм, -у
 романі́стика, -и, *д.-м.* -ці
 рома́нс, -у
 рома́нський
 романтиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 романтизо́ваний
 рома́нцеме́нт, -у
 рома́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 ромб, -а
 ромбі́чний
 ромбови́дний
 ромбододе́каедр, -а
 ромбо́едр, -а
 ромбоедрі́чний
 ромбо́їд, -а
 ромбоїда́льний
 ромбо́їдний
 ромбоподі́бний
 роме́н, -у
 Ромні́, -ме́н
 ромште́кс, -а
 Ро́на, -и
 ронга́літ, -у

ронде́ль, -я, *ор.* -ем
 ропа́к, -а́
 росі́ти, рошу́, ро́сиш
 росі́чкові, -их
 Росі́йська Кому́ністи́чна па́ртія
 (бі́льшови́ків), РКП(б)
 Росі́йська Рада́нська Феде́ра-
 тивна Соціалі́сти́чна Респу́б-
 лі́ка, РРФСР
 Росі́йська соці́ал-демокра́ти́чна
 робі́тнич́а па́ртія, РСДРП
 Росі́йська Феде́рація
 Росі́я, -ї, *ор.* -єю
 росі́янин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 рослі́нництво, -а
 рослі́нницький
 рослі́нно-тварі́нний
 рослинозна́вство, -а
 рослиної́дні, -их
 рослинопіджи́влювач, -а, *ор.* -ем
 росомáха, -и, *д.-м.* -сі
 росомáшачий
 Ростави́ця, -і, *ор.* -єю
 ро́стбі́ф, -а
 ро́стверк, -а
 рості́, -ту́, -те́ш, -темо́, -тетé;
мін. ріс, росла́
 рості́ти, рошу́, рості́ш, ростимо́,
 ростите́
 Ростóв, -а (Ростов-Ярослав-
 ський)
 ростóвець, -вця, *ор.* -вцем
 Ростóв-на-Донú, Ростóва-на-
 Донú, Ростóв н/Д, Р/Д
 Ростóвська о́бласть
 ростóвський-на-Донú
 ростóк, -тка́
 Ро́сток, -а, *м.* -ці *і -у* (місто)
 ростомі́р, -а
 росто́цький
 ро́стра́льний
 Рось, -і, *ор.* -ссю
 рота́метр, -а
 рота́нг, -а
 ротапρί́нт, -а
 ротаці́зм, -у
 ротаці́йно-пласти́чний
 ротаці́йно-протя́жний
 рота́ція, -ї, *ор.* -єю

рoтмістр, -а
 рoтoгравіюра, -и
 рoтoнда, -и
 рoтoр, -а
 рoтoрно-кoнвeйeрний
 рoтoрно-oбeртoвий
 Рoттердaм, -а
 рoялізм, -у
 рoялістський
 ртутно-бaріeвий
 ртутно-білий
 ртутно-рідинний
 ртутно-цінкoвий
 ртуть, -і, *op.* -ттю
 ртутьoрганічний
 Руaнда, -и
 Руaндійська Рeспубліка
 рубеліт, -у
 рубeрoйд, -у
 рубeць, -бця, *op.* -бцeм
 рубідіeвo-стрoнциeвий
 рубідій, -ю, *op.* -eм
 рубіж, -бeжy, *op.* -бeжeм
 Рубікoн, -у
 рубін, -а (oкpeмий кpистaл) і -у
 (рeчoвина)
 рубрикaція, -ї, *op.* -eю
 рубцювaтися, -юeться
 рубцюваний
 рубчaстий
 рудимeнт, -а
 рудимeнтaрний
 рудимeнтaція, -ї, *op.* -eю
 рудник, -á
 рудничний
 руднoмeтaлургійний
 руднoтeрмічний
 рудня, -і, *op.* -eю, *p. mn.* -дeнь
 рудoвідкaтник, -а
 рудoвіднoвний
 рудoвoз, -а
 рудo-жoвтий
 рудoзнáвствo, -а
 рудoкoнцeнтрaт, -у
 рудoкoп, -а
 рудoнoсний
 рудoпідіймáльний
 рудoпідійoмний
 рудoпіднімáльний

рудoпрoмивáльний
 рудoпрoмивний
 рудoупрaвління, *p. mn.* -інь
 рудoшeрстий
 рудувáтo-кoрiчнeвий
 руїна, -и
 руїницький
 руйнівний
 руйнувáння, *p. mn.* -áнь
 руйнувáти, -ую, -уeш
 рукá, -í, *д.-м.* -ці
 рукáв, -á, *mn.* -áвa і -аві,
 -авів
 рукá в рyкy
 рукoділля
 рукoкрілі, -иx
 рукoмійник, -а
 рукoніжки, -жoк
 рукoпис, -у, *м.* -у
 рукoять, -і, *op.* -ттю, *p. mn.*
 -тeй
 рулeт, -у
 руліти, -лю, -ліш, -лимo, -литe
 рулoн, -у
 рулювáти, -юю, -юeш
 руль, -я, *op.* -eм
 рульoвий
 румб, -а
 румпeль, -я, *op.* -eм
 румун, -а, *mn.* -и, -ів
 румунізація, -ї, *op.* -eю
 Румунія, -ї, *op.* -eю
 Румунська кoмуністичнa пáртія,
 РКП
 Румунськe aгeнтствo прeси, Ад-
 жeрпрeс
 Румунськe тoвaрiствo дpужнiх
 зв'язків з Радянським Союзом,
 APЛУС
 рум'янець, -нцю, *op.* -нцeм
 рундук, -á
 рунний
 рупія, -ї, *op.* -eю
 рупoрно-дзeркáльний
 Рур, -у
 рурський
 русáлії, -їй
 русізм, -у
 русістика, -и, *д.-м.* -ці

русїстський
 русифікаторський
 русифікація, -ї, *ор.* -єю
 русифікований
 русифікувати, -юю, -юеш, *недок.*
і док.
 рўскус, -у
 руслицєві, -их
 руслò, -á, *мн.* -сла, -сел
 руслоочїсний
 руслоочїшувальний
 русофільство, -а
 русофільський
 русофòбство, -а
 русофòбський
 руст, -у
 рустòваний
 рустувати, -юю, -юеш
 Русь, -ї, *ор.* -ссю
 рўта-м'ята, рўти-м'яти
 рутєнієвий
 рутєній, -ю, *ор.* -єм
 рутїл, -у
 рутїн, -у
 рух, -у, *м.* -сі
 Рух національного визволення,
 РНВ (Гватемала)
 рухомогрудї, -их
 рух Опору

Рух соціальної еволюції Чорної
 Африки, РСЕЧА
 ручатися, -аюся, -аєшся
 ручїтися, -чўся, -чишся, -чатся
 рўчка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* рўчòк
 рушати, -аю, -аєш
 рўшити, -шу, -шиш, -шати; *нак.*
 руш
 рушїй, -я, *ор.* -єм
 рушнїця, -ї, *ор.* -єю
 рушнїчно-кулемєтний
 рюкзák, -á
 рюш, -у, *ор.* -єм
 рўшевий
 ряболїстий
 рябчик, -а
 ряд, -у, *м.* рядú і рядї
 ряджений
 рядїти, -джú, -диш
 ряднò, -á, *мн.* -дна, -ден
 рядòк, -дкá
 ряжанка, -и, *д.-м.* -ці
 рязáнець, -нця, *ор.* -нцем
 рязáнський
 Рязáнь, -ї, *ор.* -нню
 ряснолїстий
 рясофòрний
 рятувати, -юю, -юеш
 рятúнок, -нку

С

саám, -а, *мн.* -и, -їв
 саámський
 Саár, -у
 саáрський
 сабадїла, -и
 сабайòн, -у
 сабáн, -а
 сабантўй, -ю, *ор.* -єм
 сабеїзм, -у
 саботáж, -у, *ор.* -єм
 саботòваний
 саботувати, -юю, -юеш
 сабўр, -у
 савáна, -и, *мн.* -áни, -áн

савár, -а, *сав*
 савойський
 Савойя, -її, *ор.* -їєю
 сагайдák, -á
 сагаїб, -а
 сагїтáльний
 сагòвник, -а, *мн.* -и, -їв
 сад, -у, *м.* -ý
 сáджанець, -нця, *ор.* -нцем
 саджати, -аю, -аєш
 сáджений
 садїзм, -у
 садистїчний
 садїстський

садіти, -джу́, -диш
 садівни́цтво, -а
 садівни́цький
 садіння
 садові́ти, -овлю́, -о́виш, -о́влять
 садо́во-горо́дний, -я, -є
 садо́в, -а
 садо́во-па́рковий
 садо́захисний
 садо́к, -дка́
 садо́меліора́ція, -ї, *ор.* -єю
 са́дячи, *дієприсл.*
 са́жа, -і, *ор.* -єю (кіптява)
 са́жень, -жня, *ор.* -жнем
 сажне́вий і сажньо́вий
 сажонапо́внений
 саз, -а
 сайга́, -і, *д.-м.* -зі
 сайга́к, -а́
 сакві́, -ко́в
 сакво́йж, -а, *ор.* -ем
 са́ккос, -а
 са́кля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* сакль
 сакма́н, -у
 сакраме́нтальний
 Сакраме́нто, *невідм.*
 сакс, -а, *мн.* -и, -ів
 саксау́л, -у
 саксау́льний, -а
 саксо́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Саксо́нія, -ї, *ор.* -єю
 саксо́нський
 саксофо́н, -а
 Салава́т, -а
 салама́ндра, -и
 салама́ха, -и, *д.-м.* -сі
 сала́нгана, -и, *мн.* -а́ни, -а́н
 сала́т, -у
 сала́тно-зеле́ний
 сала́п, -у
 Сале́ха́рд, -а
 са́лінг, -а
 саліпі́рін, -у
 саліці́ловий
 сало́л, -у
 салома́с, -у
 сало́н, -у
 сало́н-ваго́н, -а

Сало́ніки, -ік
 сало́н-магази́н, -у
 салото́пня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -пень
 салфе́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 салю́т, -у
 салютува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і *док.*
 Сальвадо́р, -у
 сальва́рсан, -у
 сальвініе́ві, -их
 сальві́нія, -ї, *ор.* -єю
 сальдо́ваний
 сальдува́ти, -у́ю, -у́єш
 са́льза, -и
 са́льник, -а
 Сальськ, -а
 са́льто-морта́ле, *невідм., с.*
 сам, само́го, само́му, самі́м,
 само́му (самі́м); *ж.* самá, са-
 мо́ї, самі́й, само́ю, самі́й; *с.* са-
 мо́, само́го; *мн.* самі́ (самі́),
 самі́х
 самáн, -у́
 Самáра, -и
 самарита́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 самáрій, -ю, *ор.* -єм
 Самарка́нд, -а
 самарка́ндський
 самаря́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 Са́мбір, -бора, *м.* -борі
 самбі́ст, -а
 саме́ць, -мця́, *ор.* -мце́м
 самі́й, само́го, само́му, самі́м,
 само́му (самі́м); *ж.* самá, са-
 мо́ї, самі́й, само́ю, самі́й; *с.* са-
 ме́, само́го; *мн.* самі́, самі́х
 (тільки один)
 самі́ця, -і, *ор.* -єю
 самі́тний, самі́тна́, самі́тне́ і
 самі́тний, -я, -є
 са́мка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -мок
 сам на сам
 Самоá, *невідм.*
 самоана́ліз, -у
 самобу́тний, -я, -є
 самовб́йство, -а
 самовб́йця, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -йвць, *ч. і ж.*
 самовдовблення

самовдоскона́лення
 самовиванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 самовідець, -дця, *ор.* -дцем
 самовизначення
 самовикриття́
 самовихова́ння
 самові́двід, -вóду
 самові́дданий
 самові́ддáча, -і, *ор.* -єю
 самові́дрéчення
 самові́льний
 самовла́ддя
 самово́льство, -а
 самовпéвнений
 самоврядува́ння, *р. мн.* -áнь
 самови́читель, -я, *ор.* -ем і само-
 учитель
 самогальмува́ння
 самогіпно́з, -у
 самогу́бство, -а
 самогу́бця, -і, *ор.* -єю, *ч. і ж.*
 самодержáвницький
 самодержáвно-бюрократі́чний
 самодержáвно-крі́посні́цький
 самодержáвство, -а
 сам-один
 самодисциплі́на, -и
 самодифу́зія, -ї, *ор.* -єю
 самодієць, -їйця, *ор.* -їйцем, *мн.*
 -їйці, -їйців
 самоді́йський
 самоді́ючий
 самоді́яльний
 самодопомо́га, -и, *д.-м.* -зі
 самодоста́тній, -я, -є
 самозабезпéчення
 самозабуття́
 самозагли́блення
 самозагора́тися, -áється і само-
 загоря́тися, -яється
 самозадово́лення
 самозайма́тися, -áється
 самозаймі́стий
 самозакóханий
 самозапа́лення
 самозапа́лювач, -а, *ор.* -ем
 самозапа́льний
 самозаперéчення, *р. мн.* -ень
 самозапі́лений

самозапі́лення
 самозапі́люватися, -юється
 самозапі́льний
 самозаплі́днення
 самозара́ження
 самозаро́дження
 самозаря́дний
 самозаспоко́єння
 самозасу́дження
 самоза́хист, -у
 самозбага́чення
 самозбере́ження
 самозбу́дження
 самозбу́дний
 самозва́нець, -нця, *ор.* -нцем
 самозвели́чення
 самозвинувáчення
 самозві́т, -у
 самозігрíвання і самозогрíвання
 самозма́щувач, -а, *ор.* -ем
 самозни́щення
 самозогрíвання і самозігрíвання
 самозрéчення, *р. мн.* -ень
 самозрозумі́лий
 самоізоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 самоінду́кція, -ї, *ор.* -єю
 самокере́ваний
 самокла́д, -а
 самоконтрóль, -ю, *ор.* -ем
 самокритика, -и, *д.-м.* -ці
 самоліквіда́ція, -ї, *ор.* -єю
 самолю́бство, -а
 самонаванта́жувач, -а, *ор.* -ем
 самонавія́ність, -ності, *ор.* -ністю
 самонавча́льний
 самонавча́ння
 самонавчи́тель, -я, *ор.* -ем
 самонагрíвання
 самона́зва
 самонакла́д, -у
 самонакла́дч, -á, *ор.* -ém
 самонала́годжуваний
 самонапру́га, -и, *д.-м.* -зі
 самонапува́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 самонеплі́дний
 самообма́н, -у
 самообме́ження
 самооборона, -и

самообслуговування
самоозбрєння
самоокислення
самоокислювання
самоокупáтися, -áється
самоокупítися, -úпиться
самооплáта, -и
самооподаткувáння
самоосвіта, -и
самоотруєння
самоохорóна, -и
самооцінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-нок
самоочевíдний
самоочíсний
самоочищення
самоперевірка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рок
самоперегрівáння
самоперекидний
самопересувний
самопідготовка, -и, *д.-м.* -ці
самопíзнáння
самоплів, -у
самоплідний
самоповáга, -и, *д.-м.* -зі
самоподавáч, -á, *ор.* -ем
самопожертва, -и
самопожертвування, *р. мн.* -ань
самопоїлка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-лок
самопóмiч, -мочі, *ор.* -міччу
самопорáнення, *р. мн.* -ень
самопосвята, -и
самопостачáння
самопочуття
сапопрáвство, -а
самопринíження
самопристосóбний
самопрограмувáльний
самопýск, -у
саморегулювáльний
саморегуляція, -ї, *ор.* -єю
самореєструвáльний
самореклáма, -и
саморóбний
саморóдок, -дка
саморозвантáжний
саморозвантáжувач, -а, *ор.* -ем

саморóзвигок, -тку
саморозкриття
саморóзпад, -у
саморозрахúнок, -нку
саморуїнувáння
самору́х, -у, *м.* -сі
самосвідóмий
самосинхронізація, -ї, *ор.* -єю
самосів, -у
самосій, -ю, *ор.* -ем
самоскидáльний
самó собóю
самоспáлення
самосплáв, -у
самостерильність, -ності, *ор.*
-ністю
самостійний
самострахувáння
самостріл, -а
самосúд, -у
самотвєрднучий
самóтний, -я, -е і самítний, самít-
на, самítнє
самóтно і самóтньо, *присл.*
самотúжки, *присл.*
самоук, -а
самоуправління, *р. мн.* -їнь
самоупрáвство, -а
самоусувáтися, -áюся, -áєшся
самоусúнутися, -нуся, -нешся;
нак. -úнься
самоутвєрдження
самоучитель, -я, *ор.* -ем і само-
читель
самоущільнення
самохарактеристика, -и, *д.-м.* -ці
самохíдно-артилерійський
самохíть, *присл.*
самоцвіт, -у
самоціль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
самочинство, -а
сам по собі
сам собóю
самúм, -у
самурáй, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, -їв
самурáйський
самшít, -у
сан, -у
Санá, -ї

санатогén, -у
санато́рій-профілакто́рій, сана-
то́рію-профілакто́рію
санато́рно-куро́ртний
санато́рно-лікува́льний
санатро́н, -а
сана́ція, -ї, *ор.* -єю
санба́т, -у
санву́зол, -зла́
сангвіні́к, -а
сандáл, -а (судно)
сандáл, -а (дерево) *i* -у (барв-
ник) *i* санта́л
сандара́к, -у
са́ндвіч, -а, *ор.* -ем
санджа́к, -а́
Сандіні́ський фронт націо-
на́льного візволєння, СФНВ
сандомі́рка, -и, *д.-м.* -ці
санепідеміологі́чний
са́ни, -е́й, *д.* -ям, *ор.* -ньмі, *м.*
-нях
санінстру́ктор, -а
санірува́ти, -ую, -уєш, *недок. i*
док.
санітарія, -ї, *ор.* -єю
саніта́рно-бактеріологі́чний
саніта́рно-ветерина́рний
саніта́рно-гігієні́чний
саніта́рно-дезинфекці́йний
саніта́рно-епідеміологі́чний
саніта́рно-захисні́й
саніта́рно-пропускні́й
саніта́рно-протиепідемі́чний
саніта́рно-техні́чний
саніта́рно-токсикологі́чний
санкціо́нува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
i *док.*
са́нкція, -ї, *ор.* -єю
санкю́лот, -а
санлі́кар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -я́м
Сан-Марі́но, *невідм.*
Сан-Марі́нська комуні́стична
па́ртія, СМКП
санміні́мум, -у
са́нно-гу́сени́чний
са́нно-тра́кторний
санобро́бка, -и, *д.-м.* -ці
санпропускні́й, -а́

Сан-Сальвадо́р, -а (місто) *i* -у
(острів)
санскри́т, -у
санскри́тологія, -ї, *ор.* -єю
санскри́тський
санта́л, -а (дерево) *i* -у (барв-
ник) *i* сандáл
санти́техніка, -и, *д.-м.* -ці
сантигра́м, -а
сантілі́тр, -а, сл
санті́м, -а
сантіме́тр, -а, см
сантіпа́уз, -а, сП
сантісто́кс, -а, сСт
Са́нто-Домі́нго, *невідм.*
Сан-Томе́, *невідм.*
Сан-Томе́ і Прінсі́пі
сантоні́н, -у
Сантья́го, *невідм.*
Сан-Франсі́ску, *невідм.* (річка)
Сан-Франці́ско, *невідм.* (місто)
Сан-Хосе́, *невідм.*
Сан-Хуа́н, -а (місто) *i* -у (про-
ві́нція)
санча́стина, -и
сап, -у
сапе́р, -а
сапі́ндові, -их
сапоні́н, -у, *мн.* -и, -ів
сапо́ніфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
сапроби́, -ів
сапробіо́нт, -а, *мн.* -и, -ів
сапро́л, -у
сапропеле́вий
сапрофа́г, -а, *мн.* -и, -ів
сапрофі́т, -а (окремий кристал;
рослина) *i* -у (речовина)
сапса́н, -а́
сапу́н, -а́
сапфі́р, -а (окремий кристал) *i*
-у (речовина).
сап'я́н, -у
Сарагоса́, -и
Сара́нськ, -а
Сара́тов, -а
сара́товський
сарафа́н, -а
сараці́н, -а, *мн.* -и, -ів
сарга́н, -а

Саргáсове мóре
 сардáр, -а *i* сердáр
 сардýна, -и, *мн.* -ýни, -ýн
 сардýнець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Сардýнія, -ї, *ор.* -ýю
 сардýнський
 сардонікс, -у
 сардонічний
 Сáрема, -и
 сарéптська гірчýця
 сáржа, -і, *ор.* -ýю
 сáржевий
 саркáзм, -у
 саркастýчний
 сарколéма, -и
 саркоплáзма, -и
 саркофáг, -а, *м.* -зі *i* -у
 сармáт, -а, *мн.* -и, -ів
 сармáтський
 сáрна, -и *i* сéрна
 сарпиноткáцький
 сарсазán, -у
 сатанізм, -у
 сатýн, -у
 сатинéт, -у
 сатиричний
 сатириáз, -у
 сатириáзис, -у
 сатисфáкція, -ї, *ор.* -ýю
 сатурáтор, -а
 сатурáція, -ї, *ор.* -ýю
 Сатýрн, -а
 сатурнáлії, -ій
 сатурнізм, -у
 Саýдівська Ара́вія
 сафранін, -у
 саф'я́н, -у
 Сахалін, -у
 сахалінський
 Сахáра, -и
 сахарáт, -у
 сахарід, -у, *мн.* -и, -ів
 сахарін, -у
 сахароміцéти, -ів
 сахéм, -а
 Сая́ни, -ів
 свабува́ння
 свавілля

сваві́льство, -а
 свавóля, -і, *ор.* -ýю
 Свáзіленд, -у
 сван, -а, *мн.* -и, -ів
 Сванéтія, -ї, *ор.* -ýю
 свáнський
 сварáдж, -у, *ор.* -ем
 свáрячись, *дієприсл.*
 свéрдел, -дла, *мн.* -дли, -длів
 свердлі́льно-відрóзний
 свердлі́льно-гідрографічний
 свердлі́льно-довбáльний
 свердлі́льно-розтóчувальний
 свердлі́льно-фрéзерний
 свердліти, -лю́, -лі́ш, -лимó,
 -литé
 свердлі́ння
 свéрдро, -а, *мн.* -дла, -дел
 свердлові́на, -и
 Свєрдлóвськ, -а
 свєрдлóвський
 свєрдлува́льний
 свєрдлува́ти, -ýю, -ýеш
 свєрдля́р, -á, *ор.* -éм, *мн.* -і, *д.* -áм
 свєтр, -а
 свинáрник, -а
 свинáрня, -і, *ор.* -ýю, *р. мн.* -рєнь
 свинáрство, -а
 свинáрський
 свинéць, -нцýю, *ор.* -нцéм
 свиномáтка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 свинопоголів'я
 свинорадгóсп, -у
 свинотовáрний
 свинофéрма, -и
 свинцéво-кислóтний
 свинцéво-сінній, -я, -е
 свинцéво-цýнковий
 свинцюва́ти, -ýю, -ýєш
 свинцýваний
 свиня́, -і, *ор.* -ýю, *мн.* -і, -éй, *ор.*
 свін'ньмі́
 свист, -у
 свідóмий (*чого*)
 свідчити, -чу, -чи́ш, -чать; *нак.*
 свідч *i* свідчи
 свіжоморóжений
 свіжонадóбений

свіжопофарбований

свіжопрособільний

свіжоспечений

свій, свого́, сво́єму, сво́їм, сво́єму

(сво́їм); *ж.* сво́я, сво́єї, сво́їй,сво́єю, сво́їй; *с.* сво́е, свого́;*мн.* сво́ї, сво́їх

свіп-генератор, -а

Свір, -і, *ор.* -р'ю

світ, -у

світання, *р. мн.* -а́нь

світа́нок, -нку

світ за́ очі

світільник-лю́стра, світільника-

лю́стри

світíти, свічу́, світиш

світло-бе́жевий

світло-блакітний

світловида́тність, -ності, *ор.*

-ністю

світловий рік, *св. рік*

світловимі́рний

світловимі́рювальний

світловимі́рювання

світловина, -и

світлови́промінювання

світловідчу́ття

світловодоли́карня, -і, *ор.* -єю,*р. мн.* -рень

світловодоли́кування

світловоло́сий

світло-голубий

світлодалеко́мір, -а

світло-димча́стий

світлодрúк, -у, *м.* -ці

світлодрукува́ння

світлоелектри́чний

світло-жо́втий

світлозахисний

світлозвуко́вий

світлозвукопано́рама, -и

світло-зелений

світлокопіюва́льний

світлокопіюва́ння

світлокопі́я, -ї, *ор.* -єю

світло-кори́чневий

світлоліка́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*

-рень

світлолікува́льний

світлолікува́ння

світлолю́б, -а

світломаскува́ння

світлометри́чний

світломе́трія, -ї, *ор.* -єю

світломі́р, -а

світлонепро́никний

світлоно́сний

світлопро́від, -во́ду

світлопро́никний

світлорегулюва́ння

світло-роже́вий

світлорозсіюва́ння

світлорозсі́яння

світло-рудува́то-кори́чневий

світлосигна́л, -у

світлосигналіза́ція, -ї, *ор.* -єю

світлосі́ла, -и

світло-сі́ний, -я, -е

світло-сі́рий

світлості́йкий

світлотехні́ка, -и, *д.-м.* -ці

світлотехні́чний

світлоті́нь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней

світлофі́льтр, -а

світло-фіоле́товий

світлофо́р, -а

світло-черво́ний

світлочу́тливий

світлошкі́рий

світний

світобудова, -и

Світова́ енергетична конфе́рен-

ція, СЕК

світловідчува́ння

світловідчу́ття

світло́гляд, -у

світоспри́ймання

світоспри́йняття

світський

свічка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чо́кСвія́га, -и, *д.-м.* -зісвія́зь, -і, *ор.* -ззію

свободолю́бний

своєкори́сливий

своєри́дний

своєча́сний

сво́яцтво, -а

святенницький

святко́вий
 Свято́го Лавре́нтія зато́ка
 Свято́ї Єлє́ні о́стрів
 Свято́ Перемо́ги [радя́нського
 наро́ду у Вели́кій Вітчизня́ній
 війні 1941—1945 ро́ків]
 священі́к, -а
 Свяще́нний сою́з
 священнослу́житель, -я, *ор.* -ем
 сграфі́то, *незм.*
 сеа́нс, -у
 себе́, собі́, собі́ю, до себе́
 себелю́бство, -а
 себорéя, -ї, *ор.* -єю
 Сева́н, -у
 Севасто́поль, -я, *ор.* -ем
 Севасто́польська оборо́на
 севі́льський
 Севі́ля, -ї, *ор.* -єю
 севр, -у (вироби)
 Севр, -а (місто)
 се́вський
 севрю́га, -и, *д.-м.* -зі
 сегета́льний
 сегіди́ля, -ї, *ор.* -єю
 сегме́нт, -а
 сегме́нтарно-рефлекто́рний
 сегмента́ція, -ї, *ор.* -єю
 сегнетоеле́ктрик, -а
 сегнетоеле́ктричний
 седа́н, -а (кузов)
 Сedáн, -а (місто)
 седи́мента́ція, -ї, *ор.* -єю
 седи́ментогє́нний
 сеза́м, -у
 сезо́н, -у
 сейм, -у (але Сейм ПНР)
 Сейм, -у (річка)
 се́йнер, -а
 сейсмі́чний
 сейсмогеоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 сейсмогра́ма, -и
 сейсмо́граф, -а
 сейсмогра́фічний
 сейсмогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 сейсмосондува́ння
 сейсмоізоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 сейсмокардіогра́ма, -и
 сейсмокарота́ж, -у, *ор.* -ем

сейсмологі́чний
 сейсмоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 сейсмометри́чний
 сейсмоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 сейсμοприйма́ч, -а, *ор.* -єм
 сейсморозвідува́льний
 сейсмоско́п, -а
 сейсмостати́чний
 сейсмості́кий
 сейсмоте́ктоніка, -и, *д.-м.* -ці
 сейсмоте́ктонічний
 сейсмотерапі́я, -ї, *ор.* -єю
 сейф, -а
 Сейше́льські о́строви́ (краї́на —
 Сейше́льські О́строви́)
 сейюка́й, -ю, *ор.* -єм
 сека́м, -у
 сека́нс, -а
 сека́тор, -а
 секве́нція, -ї, *ор.* -єю
 секве́стр, -у
 секвестра́ція, -ї, *ор.* -єю
 секвестра́ваний
 секвеструва́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 секво́йя, -йї, *ор.* -йєю
 секво́йдє́ндрон, -а
 секретарі́, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -я́м
 секретари́ат, -у
 Секретари́ат ООН
 Секретари́ат ЦК КПРС
 секретар-коорди́натор, секрета-
 ря-коорди́натора
 секретє́р, -а
 секретін, -у
 секре́ція, -ї, *ор.* -єю
 секс, -у
 сексагона́льний
 сексопато́логія, -ї, *ор.* -єю
 се́кста, -и
 секстакорд, -у
 сексте́т, -у
 секстильйо́н, -а
 сексуа́лізм, -у
 сексуа́льно-ероти́чний
 секта́нтський
 се́ктор, -а, *мн.* -ї, -ї́в
 сектораль́ний
 секуляриза́ція, -ї, *ор.* -єю

секунда, -и, сек., с.
 секундако́рд, -у
 секунда́рний
 секунд-майбо́р, -а
 секундометри́ст, -а
 секундомі́р, -а
 се́кція, -ї, ор. -єю
 селадо́н, -а
 се́левий
 селезахисни́й
 се́лезень, -зня, ор. -знем
 селези́нка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -нок
 селе́ктор, -а
 селекці́йно-генети́чний
 селекці́йно-до́слідний
 селекці́йно-пле́мінний
 селекціо́нер, -а
 селекціо́нува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-
 док. і док.*
 селе́кція, -ї, ор. -єю
 селен, -у
 Селенга́, -ї, д.-м. -зі
 селенебезпéчний
 селені́д, -у
 селені́т, -у
 селенографі́чний
 селеногра́фія, -ї, ор. -єю
 селеноло́гія, -ї, ор. -єю
 селеноцентрі́чний
 селепрові́д, -во́ду
 селесті́чний
 селі́ти, -лю́, -лиш, -лять
 се́лище-супу́тник, се́лища-супу́т-
 ника
 се́лищний
 селі́трований
 селі́трова́рний
 селі́трува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.
 і док.*
 селяни́н, -а, мн. -я́ни, -я́н
 селя́нство, -а
 сель, -ю, ор. -ем
 сельва́си, -ів
 сельджу́к, -а, мн. -и, -ів
 сельджу́цький
 сельку́п, -а, мн. -и, -ів
 сельку́пський
 семáнтико-грамати́чний
 семанти́чний

семасіологі́чний
 семасіоло́гія, -ї, ор. -єю
 семери́чний
 се́меро, сімо́х, д. сімом, ор. сімо-
 ма́, м. сімо́х
 се́метр, -у
 семиба́рвний
 семибо́рство, -а
 семигоди́нний
 семигра́нний
 семигра́нник, -а
 семиде́нка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -нок
 семиде́нний
 семикла́сний
 семикра́тний
 семику́тний, -а, -е
 семику́тник, -а
 семилі́тка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -ток
 семилі́тній, -я, -е
 семилі́ття, р. мн. -іть
 семиметро́вий
 семимі́льний
 семимі́льйо́нний
 семимі́сячний
 Семипала́тинськ, -а
 семипала́тинський
 семипі́лля
 семипі́льний
 семиповерхо́вий
 семиразо́вий
 семирі́чка, -и, д.-м. -ці, р. мн.
 -чок
 семирі́чний
 семирі́ччя, р. мн. -іч
 семисері́йний
 семисо́тий
 семисотлі́тній, -я, -е
 семисотлі́ття, р. мн. -іть
 семисотри́чний
 семисотри́ччя, р. мн. -іч
 семистру́нний
 семити́сячний
 семія́русний
 семіна́р, -у
 семіо́тика, -и, д.-м. -ці
 семіти́зм, -у
 семіти́чний

- семітологічний
 семітологія, -ї, *ор.* -єю
 семітсько-хамітський
 Сена, -и
 сенат, -у
 сенатський
 сенбернар, -а
 Сен-Готард, -у
 сендаст, -у
 Сен-Дені, *невідм.*
 Сенегал, -у
 сенегалець, -льця, *ор.* -льцем,
мн. -льці, -льців
 сенегальський
 сенешаль, -я, *ор.* -ем
 Сен-П'єр і Мікелон
 сенс, -у
 сенсація, -ї, *ор.* -єю
 сенсibilізація, -ї, *ор.* -єю
 сенситивний
 сенситометрія, -ї, *ор.* -єю
 сенсімонізм, -у
 сенсімоніст, -а
 сенсімоністський
 сенсорний
 сенсуалізм, -у
 сенсуалістичний
 сенсуальний
 Сент-Вінсент, -у (острів)
 Сент-Вінсент і Гренадіни
 Сент-Джонс, -а
 Сент-Джорджес, -а
 сентенція, -ї; *ор.* -єю
 сентименталізм, -у
 сентиментальний
 Сент-Крістофер, -у (острів)
 Сент-Крістофер і Невіс
 Сент-Л'юїс, -а
 Сент-Люсія, -ї, *ор.* -єю
 сеньйораж, -у, *ор.* -ем
 сеньйоральний
 сеньйорат, -у
 сеньйорен-конвент, -у
 сеньйорія, -ї, *ор.* -єю
 сепаратізм, -у
 сепарація, -ї, *ор.* -єю
 сепарований
 сепарувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 сепіоліт, -у
 сепія, -ї, *ор.* -єю
 сепсис, -у
 септакорд, -у
 септєт, -у
 септик, -а
 септицемія, -ї, *ор.* -єю
 септичний
 септон, -а
 серадєла, -и
 сераль, -ю, *ор.* -ем
 серб, -а, *мн.* -и, -ів
 Сербія, -ї, *ор.* -єю
 серболужицький
 сербохорватський
 сербський
 сербськохорватський
 сервал, -а
 сервант, -а
 сервелат, -у
 сервер, -а
 сервілізм, -у
 сервірований
 сервірувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
 сервітут, -у
 сервокомпенсатор, -а
 сервомотор, -а
 сердар, -а і сардар
 сердечний (серцевий; чулий,
 щирий тощо)
 сердечник, -а
 сердити, -джу, -диш; *нак.* сердь
 сердолік, -у
 середá, -ї, *р. мн.* -ред
 Середзємне море
 середземноморський
 Середземномор'я
 середінно-ключічний
 середінно-океанічний
 середній, -я, -є
 Середня Азія
 середняцтво, -а
 середньоазіатський
 середньоарифметичний
 середньовічний
 середньовіковий
 середньовічний
 середньовіччя
 середньодобовий

середньоєвропейський
 середньомісячний
 середньоніжньонімецький
 середньопіднебінний
 середньопізній, -я, -є
 середньоранній, -я, -є
 середньорічний
 Середньоросійська височина
 Середньосибірське плоскогір'я
 середньосортний
 середньостіглий
 середньочорноземний
 середньоязиковий
 середньоязичний
 середовище, -а
 середоплодень, -дня, *ор.* -днем
 сережкоцвіті, -их
 серенада, -и
 Сєрет, -у
 серін, -у
 серицїн, -у
 серицит, -у
 сєрія, -ї, *ор.* -єю
 серйозний
 сєрна, -и і сарна
 серозний
 серологічний
 серологія, -ї, *ор.* -єю
 серотерапія, -ї, *ор.* -єю
 серпанок, -нку
 сєрпень, -пня, *ор.* -пнем
 Серп і Молот (емблема)
 серпневий
 серпоподібний
 серп'янка, -и, *д.-м.* -ці
 серсо, *невідм., с.*
 сертифікат, -а
 сєрум, -у
 сєрфінг, -у (вид водного спорту)
 і -а (спортивний прилад)
 серфінгіст, -а
 сєрце, -я, *р. мн.* сердець і серць
 серцебиття
 серцево-легеневий
 серцево-судинний
 серцеподібний
 сєсія Верховної Ради СРСР
 (УРСР)
 сестєрцій, -я, *ор.* -єм

сестра-жалібниця, сестри-жа-
 лібниці
 сестра-хазяйка, сестри-хазяйки
 сет, -у
 сетбол, -у
 сєтер, -а
 сєтльмент, -у
 Сеул, -а
 сеульський
 сечовиділення
 сечовидільний
 сечовід, -вóду
 сечогінний
 сечокіслий
 сечокрів'я
 сечостатевий
 сибаритський
 сибілянт, -а, *мн.* -и, -ів
 Сибір, -у, *мн.* -у
 сибірський
 сибіряк, -а, *мн.* -ї, -ів
 сиваський
 Сиваш, -а, *ор.* -єм
 сивобородий
 сиворакша, -ї, *ор.* -єю
 сиг, -а
 сигароподібний
 сигматичний
 сигнал, -у
 сигналізація, -ї, *ор.* -єю
 сигналоносій, -я, *ор.* -єм
 сигнально-блокувальний
 сигнатура, -и
 сигнітивний
 сигніфікат, -у
 сигуранца, -и, *ор.* -ою
 сидеральний
 сидерат, -у
 сидерація, -ї, *ор.* -єю
 сидерит, -у
 сидеричний
 сидероліт, -а
 сидеростат, -а
 сидіння, *р. мн.* -їнь
 сидіти, -джу, -діш, -димó, -дитє
 сидр, -у
 сидячи, *дієприсл.*
 сізо-блакитний
 сізо-голубий

сізо-зелений
сізо-зеленуватий
сізо-сірий
сізранський
Сізрань, -і, *ор.* -нню
сизувато-зелений
сикатів, -у, *мн.* -и, -ів
сикоз, -у
сикомор, -а
сикофант, -а
Сиктивкар, -а
сиктивкарський
сикхізм, -у
сил, -а
силабїзм, -у
силáбо-тónика, -и, *д.-м.* -ці
силáбо-тонічний
сіла-силénна, сіли-силénної
силікагел, -ю, *ор.* -ем
силікальцит, -у
силікат, -у, *мн.* -и, -ів
силікатизація, -ї, *ор.* -єю
силікатобетон, -у
силікатувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
силікоз, -у
силікокальцій, -ю, *ор.* -ем
силіколь, -ю, *ор.* -ем
силікон, -у
силікотермічний
силіманіт, -у
силіцид, -у, *мн.* -и, -ів
силіцифікація, -ї, *ор.* -єю
силіцієвий
силіцій, -ю, *ор.* -ем
силіціювання
силогїзм, -у
силогістичний
силогічний
сіло-година, -и
силоксид, -у
силомір, -а
силоміць, *присл.*
силон, -у
сілос, -у
сілосно-кукурудзяний
силосований
силосозбиральний
силосонавантажувач, -а, *ор.* -ем

силосорізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -зок
силососхóвище, -а
силосувати, -ую, -уєш
силувати, -ую, -уєш
силуєт, -у
силумін, -у
силумініт, -у
силур, -у
силурійський
сильвін, -у
сильвініт, -у
сильнодіючий, *прикм.*
сильфон, -а
сильхром, -у
симбіогенез, -у
симбіоз, -а
симбіонт, -а
симбіотичний
Сибірськ, -а
сибірський
символ, -у
символізація, -ї, *ор.* -єю
символїзм, -у
символізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
сіменс, -а, См
симентал, -а
симентальський
симетрично-зональний
симетрично-протилежний
симетрично розташований
симетрія, -ї, *ор.* -єю
Симиренка ранет
симпатин, -у, *мн.* -и, -ів
симплас, -а
сїмплекс, -а
сїмподій, -ю, *ор.* -ем
сїмпозїум, -у
сїмптoм, -у
сїмптoматичний
сїмптoматoлoгїя, -ї, *ор.* -єю
симулювати, -іую, -іуєш, *недок.*
і док.
сїмфіз, -у
сїмфілія, -ї, *ор.* -єю
сїмфонїзація, -ї, *ор.* -єю
сїмфонїзм, -у
сїмфонічний
сїмфонія, -ї, *ор.* -єю

синáп, -у
 сингáл, -а, *мн.* -и, -ів
 сингáлець, -льця, *ор.* -льцем,
мн. -льці, -льців
 сингáльський
 сингáмія, -ї, *ор.* -єю
 сингармонізм, -у
 сингармонічний
 сингенетичний
 сингл, -у
 синдактилія, -ї, *ор.* -єю
 синдесмóз, -у
 синдесмологічний
 синдесмологія, -ї, *ор.* -єю
 синдетикóн, -у
 синдикалізм, -у
 синдикáт, -у
 синдикóваний
 синдикувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 синдрóм (-у) набúтого імунде-
 фіциту, СНІД, -у
 синдх, -а, *мн.* -и, -ів
 синедріóн, -у
 синéкдоха, -и, *д.-м.* -сі
 синекліза, -и
 синеколóгія, -ї, *ор.* -єю
 синекýра, -и
 синéлевий
 синéль, -і, *ор.* -ллю
 синемаскóп, -а
 синерáма, -и
 синерéзис, -у
 синестезія, -ї, *ор.* -єю
 сінній, -я, -є
 синкліналь, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 синкліт, -у
 синкопічний
 синкопóваний
 синкопувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 синкретізм, -у
 синкретичний
 синовіáльний
 синóд, -у
 синосáль, -ю, *ор.* -ем
 синологічний
 синологія, -ї, *ор.* -єю

синóнім, -а, *мн.* -и, -ів
 синонімічний
 синóпсис, -а
 синóптика, -и, *д.-м.* -ці
 синоптічний
 синостóз, -у
 синтагматичний
 синтáксико-морфологічний
 сінтаксис, -у
 синтаксічний
 сінтез, -у
 синтезáтор, -а
 синтезія, -ї, *ор.* -єю
 синтезóваний
 синтезувáти, -ýю, -ýеш, *недок.*
і док.
 синтэ́тика, -и, *д.-м.* -ці
 синтетичний
 синтін, -у
 синтоїзм, -у
 синтоміцін, -у
 сінус, -а
 синусоїда, -и
 синусоїдально-модульбóваний
 синхондрóз, -у
 синхрогенерáтор, -а
 синхроконтáкт, -у
 синхронізáтор, -а
 синхроніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 синхронізм, -у
 синхронізóваний
 синхронізувáти, -ýю, -ýеш, *не-*
док. і док.
 синхронізу́ючий
 синхроністічний
 синхронічний
 синхронія, -ї, *ор.* -єю
 синхрóнно-реактивний
 синхроноскóп, -а
 синхротрóн, -а
 синхрофазотрóн, -а
 синхроциклотрóн, -а
 синювáто-зелений
 синювáто-сірий
 синювáто-фіолéтовий
 синюхóві, -их
 синюшний
 сіняво-сірий
 синь, -ї, *ор.* -нню

синьйорія, -ї, *ор.* -єю
 сінньо-біло-червоний
 синьоблүзник, -а
 сінньо-зелений (але синьозелені
 водорості)
 синьоламкість, -кості, *ор.* -кiстю
 синьобкий
 сінньо-фіолетовий
 сипай, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, -їв
 сипати, -плю, -плеш, -плють;
нак. сип
 сипець, -пцю, *ор.* -пцём
 сипняк, -ў
 сир, -у
 сирдар'їнський
 Сирдар'я, ї, *ор.* -єю
 сиренові, -их
 сирець, -рцю, *ор.* -рцём
 сирівець, -вцю, *ор.* -вцём
 сирість, -рості, *ор.* -рiстю
 сирітський
 сироварня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 сироварство, -а
 сироватка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 сировинний
 сиродүтий і сиродүтний
 сироїдіння
 сирок, -рка (один) і -ркү (маса)
 сиромолот, -у
 сиром'ятний
 сироп, -у
 сирота, -ї, *р. мн.* сиріт, *ч. і ж.*
 сирт, -у
 сисний
 систематизація, -ї, *ор.* -єю
 систематизувати, -ўю, -ўеш, *не-*
док. і док.
 систематика, -и, *д.-м.* -ці
 систематичний
 системно-структурний
 системно-функціональний
 системотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 сістола, -и
 ситал, -у, *мн.* -и, -ів
 ситець, -тцю, *ор.* -тцем
 ситникові, -их
 сйто-конвейер, сита-конвейера
 ситоподібний
 ситро, -а

ситуація, -ї, *ор.* -єю
 ситцевий
 сифіліди, -їд
 сифілідологічний
 сифілідологія, -ї, *ор.* -єю
 сифіліс, -у
 сифілітичний
 сифон, -а
 сич, -а, *ор.* -ём
 сичати, -чу, -чіш, -чимó, -читé,
 -чать
 Сичуань, -ї, *ор.* -нню
 сичүг, -а (відділ шлүнка) і -ў
 (страва)
 Сіам, -у
 сіамень, -мця, *ор.* -мцем, *мн.*
 -мці, -мців
 сіамський
 сівалка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 сівач, -а, *ор.* -ём, *мн.* -ї, *д.* -ам
 сівозміна, -и
 сидло, -а, *р. мн.* -дел
 сидлоподібний
 Сідней, -я, *ор.* -єм
 сіднейський
 сіеніт, -у
 сіенський
 сієра, -и і сьєра
 сізіфова праця (робота)
 сік, соку, *м.* соку, *мн.* соки, соків
 Сіккім, -у
 сікти, сичү, сичеш, сичемó, сичетé
 сілезець, -зця, *ор.* -зцем, *мн.*
 -зці, -зців
 Сілезія, -ї, *ор.* -єю
 сілезький
 сіль, солі, *ор.* сіллю, *мн.* солі,
 солей
 сільвиконком, -у
 сільгоспартіль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 сільгоспбанк, -у
 сільгосподаток, -тку
 сількор, -а
 сільмаг, -у, *м.* -зі
 сільська Рада народних депу-
 татів, сільрада, -и
 сільське господарство, с.г.
 сільськогосподарський,

сім, семі *і* сімо́х, *д.* семі *і* сімо́м,
ор. сьома́ *і* сімома́, *м.* семі
і сімо́х
сімдесят, -ті *і* тьо́х, *д.* -ті *і*
 -тьо́м, *ор.* -тьма́ *і* -тьома́
сімдесятий
сімдесятилітній, -я, -е
сімдесятиліття, *р. мн.* -іть
сімдесятип'ятилітній, -я, -е
сімдесятип'ятиліття, *р. мн.* -іть
сімдесятип'ятирічний
сімдесятип'ятиріччя, *р. мн.* -іч
сімдесятирічний
сімдесятиріччя, *р. мн.* -іч
сімейно-побутовий
сімейно-спадковий
сімна́дцатеро, -тьо́х, *д.* -тьо́м,
ор. -тьома́ *і* -тьма́, *м.* -тьо́х
сімна́дцятий
сімна́дцять, -ти *і* -тьо́х, *д.* -ти
і -тьо́м, *ор.* -тьма́ *і* -тьома́,
м. -ти *і* -тьо́х
сімсо́т, семисо́т, *д.* семиста́м, *ор.*
 сьомаста́ми *і* сімомаста́ми, *м.*
 семиста́х
сімсотлітній, -я, -е
сімсотліття, *р. мн.* -іть
сімсотп'ятдесятиліття, *р. мн.* -іть
сімсотп'ятдесятиріччя, *р. мн.* -іч
сімсотрічний
сімсотріччя, *р. мн.* -іч
Сімферополь, -я, *ор.* -ем
сімферопольський
сім'я, сім'я *і* сімені, *ор.* сім'ям
і сіменем (насіння)
сім'я, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* сіме́й
 (родина)
сім'явхід, -хóду
сім'ядо́ля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -о́ль
сім'яник, -а́
сім'япровід, -во́ду
сім'яутворення
сіна́ж, -у́, *ор.* -éм
Сіна́йський півострів
Сінгапу́р, -а (місто) *і* -у (ост-
 рів; країна)
сінгапу́рський
сіножа́ть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
сінозаготівельний

сінозаготівля, -і, *ор.* -єю
сінозбира́льний
сінозбира́ння
сінозбира́ч, -а́, *ор.* -éм
сінокі́с, -ко́су
сінокоса́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
сінонаванта́жувач, -а, *ор.* -ем
сінопі́дійма́ч, -а́, *ор.* -éм
сінопі́дніма́ч, -а́, *ор.* -éм
сінопрес, -а
сінопресува́льний
сіносуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
сінотя́г, -а
сінофура́ж, -у́, *ор.* -éм
Сінхуа́, *невідм.* (КНР)
сіоні́зм, -у
сіоні́стський
Сіраку́зи, -у́з
сіраку́зький
сіріе́ць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
Сірійська Ара́бська Республіка,
САР
Сірійська комуністична партія,
СКП
Сірійське ара́бське інформацій-
не агентство, САНА
Сіріус, -а
Сірія, -ї, *ор.* -єю
сірка, -и, *д.-м.* -ці
сіркобакте́рія, -ї, *ор.* -єю, *мн.*
 -її, -ій
сірковмі́сний
сірководне́й, -дню, *ор.* -днем
сірководне́вий
сірковуглеце́вий
сірковугле́ць, -ю́, *ор.* -éм
сіркокі́слий
сіркооргані́чний
сіркуватокі́слий
сіро-бі́лий
сіро-жо́втий
сіро-зеле́ний
сірозéм, -у
сірокам'я́ний
сіропіща́ний
сіро-попеля́стий

сіро-свинцевий
сірохалдеї, -їв
сірувато-білий
сірувато-димчастий
сірувато-зелений
сірувато-попелястий
сірчаний
сірчанокислий
сірчаноокислотний
сірчистий
сірчистокислий
сісмондизм, -у
сісти, сяду, сядеш; *нак.* сядь
Сіті, *невідм.*
сітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -тók
сіткоподібний
сітчасто-волокнистий
сітчасто-жилкуватий
сітчастокрилі, -их
сіть, -і, *ор.* -ттю, *р. мн.* -тей
сітьовий
Сіхотé-Алі́нський метеоріт
Сіхотé-Алі́нь, -ю, *ор.* -ем
Сіцзя́н, -у
сіцілієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
-ійці, -ійців
сіцілійський
Сіцілія, -ї, *ор.* -єю
Січ, -і, *ор.* -чю (історична
назва)
січень, -чня, *ор.* -чнем
січка́рня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
січнєвий
сіяти, сію, сіеш (засівати)
сіяч, -а́, *ор.* -ém, *мн.* -і́, *д.* -ám
Скагерра́к, -у
сказ, -у
сказання, *р. мн.* -а́нь
сказати, скажу́, ска́жеш; *нак.*
скажі́, скажі́мо
скака́ти, скачу́, ска́чеш і скака́ю,
скака́еш
скаля́р, -а
скальд, -а
скальп, -а
ска́льпель, -я, *ор.* -ем
скам'яні́ість, -лості, *ор.* -лістю
скам'яні́ння, *р. мн.* -і́нь
сканда́л, -у

скандієвий
сканді́й, -ю, *ор.* -ем
скандіна́в, -а, *мн.* -и, -і́в
скадіна́вець, -вця, *ор.* -вцем,
мн. -вці, -вців
скандінаві́зм, -у
Скандіна́вія, -ї, *ор.* -єю
Скандіна́вський півострів
Скандіна́вські країни
скандува́ти, -у́ю, -у́еш
сканіюва́ння
скань, -і, *ор.* -нно
скаполі́т, -у
скарабе́й, -я, *ор.* -ем
скарб, -у
скарбні́ця, -і, *ор.* -єю
скарбошукáч, -а́, *ор.* -ém
ска́рга, -и, *д.-м.* -зі́
скарфіка́ція, -ї, *ор.* -єю
скарлатино́зний
скарн, -у
скарпель, -я, *ор.* -ем
скасòвувати, -ую, -уеш
скасува́ти, -у́ю, -у́еш
скат, -а (риба; колесо)
скат, -у (для спуску чогось)
ска́терть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -éй
скаго́л, -у
скауті́зм, -у
скафа́ндр, -а
сквайр, -а
сква́тер, -а
сквер, -у
скелелáз-монта́жник, скелелáза-
монта́жника
скелéт, -а
скелетóн, -а (сани) і -у (швид-
кісний спуск)
скéля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* скéль
скеногра́ма, -и
скепті́чний
скерòвувати, -ую, -уеш
скéрцо, *невідм., с.*
скéтинг-рінг, -у, *м.* -зі́ і -у
скетч, -а, *ор.* -ем
с́кид, -у
скипидáр, -у
скипидáрно-каніфо́льний
скит, -у

скіатрón, -а
 скік, скóку
 скільки, -кóх, -кóм, -кóма, -кóх
 скільки-небудь, скількóх-небудь,
 скількóм-небудь, скількóма-не-
 будь, скількóх-небудь
 скількись, *присл.*
 скін-ефéкт, -у
 скінчѝти, -чú, -чѝш, -чѝмó,
 -чѝтé, -чáть
 скіп, -а
 скіпетр, -а
 скіс, скóсу
 скіф, -а, *мн.* -и, -ів
 скіфський
 скіф'янка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 склавѝни, -ів
 склад, -у
 складáльно-автоматѝчний
 складáльно-друкáрський
 складáльно-пакувáльний
 складáльня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 складáти, -áю, -áеш
 складáч, -á, *ор.* -ém
 складкоутвóрення
 складнопідрѝдний
 складноскорóчений
 складносупідрѝдний
 складносурѝдний
 складноцвѝті, -их
 складомéтр, -а
 складопóдїл, -у
 складський
 складчáсто-борозѝнчастий
 складчáсто-брѝловий
 складчáстокрѝлі, -их
 склеп, -у
 склепіння, *р. мн.* -їнь
 склерáльний
 склереїда, -и, *мн.* -їди, -їд
 склерѝт, -у
 склерифікація, -ї, *ор.* -ею
 склеродérма, -и
 склеродермія, -ї, *ор.* -ею
 склерóз, -у
 склерóметр, -а
 склерóн, -у

склероскóп, -а
 склеротѝння, -ї, *ор.* -ею
 склеротѝчний
 склерофѝт, -а, *мн.* -и, -ів
 склѝювати, -юю, -юеш
 склістий
 скліти, склю, склиш, склімó,
 склітé
 скло, -а, *мн.* стéкла, стéкол
 склоасфáльтобетóн, -у
 склобетóн, -
 склоблóк, -а, *м.* -ці
 скловаріння
 скловáта, -и
 скволокністий
 скволокніт, -у
 скволокно́, -á
 склогѝпс, -у
 склóграф, -а
 склографѝчний
 склографія, -ї, *ор.* -ею
 склогúма, -и
 складóв, -а
 склозавóд, -у
 склозалізобетóн, -у
 склокерáміка, -и, *д.-м.* -ці
 склокремнезѝт, -у
 склокристалѝчний
 склолакотканѝна, -и
 скломáса, -и
 склоочѝсник, -а
 склопакéт, -а
 склоплавѝльний
 склопластик, -у, *мн.* -и, -ів
 склопрофѝліт, -а
 склорóб, -а
 склотáра, -и
 склотекстолѝт, -у
 склотканѝна, -и, *мн.* -їни, -їн
 склофарфóровий
 склоцементокерáміка, -и, *д.-м.*
 -ці
 склувáтий
 скляно-дзерkáльний
 скляно-керáмічний
 скляно-мáтовий
 скляно-фарфóровий
 скляр, -á, *ор.* -ém, *мн.* і, *д.*
 -áм

скóбель, -я, *ор.* -ем (струг)
скóбель, -бля, *ор.* -блем (мета-
 лева дужка)
скоблѝти, -лю́, -лѝш, -лимó,
 -литé
скобоподѝбно-зѝгну́ти
сковзну́ти, -ну́, -нѝш, -немó,
 -нетé
сковорѝдка, -и, *д.-м.* -цѝ, *р. мн.*
 -док
сковородá, -ѝ, *р. мн.* -рѝд
скóйка, -и, *д.-м.* -цѝ, *р. мн.* -ѝок
сколі́бз, -у
сколопéндра, -и
скоморóх, -а
скомпрометóваний
скомпрометувáти, -у́ю, -у́еш
скóнто, *невѝдм., с.*
сконтра́ція, -ї, *ор.* -ею
скорѝна, -и
скорѝстáтися, -áюся, -áешся
(чим, з чого)
скорѝстувáтися, -ѝстúюся, -ѝстú-
 ешся *(чим, з чого)*
скородѝт, -у
скорóдити, -джу, -диш; *нак.*
 -óдь
скородрукувáльний
скорóпис, -у, *м.* -у
скороспѝлий
скоростѝглий
скоротѝти, -очú, -óтиш
скорóчення, *р. мн.* -ень
скорóчувати, -ую, -уеш
скорпéна, -и
Скорпѝон, -а (сузір'я)
скорс, -а
скорцонéра, -и
скóса, *присл.*
скостенѝння, *р. мн.* -їнь
скот, -у і -á
скотáр, -я́, *ор.* -ѝм, *мн.* -ї, *д.* -я́м
скотáрство, -а
скотáрський
Скóтленд-ярд, -у (Великобри-
 танія)
скотобѝйний
скотобóець, -бѝйця, *ор.* -бѝйцем
скотозаготѝвля, -ї, *ор.* -лею

скотолóзтво, -а
скотомогѝльник, -а
скотопригѝнний
скотопромислóвий
скрап, -у
скрап-процес, -у
скребáчка, -и, *д.-м.* -цѝ, *р. мн.*
 -чок
скреблó, -á, *р. мн.* -бел
скребнѝця, -ї, *ор.* -ею
скребóк, -бкá
скребтѝ, -бу́, -бѝш, -бемó, -бетé;
мин. скрѝб, скреблá
скрѝгѝт, -готу
скрѝкѝт, -коту
скрѝпер, -а
скрес, -у
скрѝснути, -не; *мин.* скрес, скрѝс-
 ла і скрѝснув, скрѝснула
скрѝвлення, *р. мн.* -ень
скрижáль, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
скрижáпель, -я, *ор.* -ем
скрип, -у
скрипáль, -я́, *ор.* -ѝм
скрипáч, -á, *ор.* -ѝм
скрѝпка, -и, -цѝ, *р. мн.* -пóк
скристалізóваний
скрѝзь, *присл.*
скрѝплювати, -юю, -юеш
скрѝплáти, -я́ю, -я́еш
скронéвий
скрóня, -ї, *ор.* -ею, *р. мн.* скронь
скрофульбóз, -у
скрúбер, -а
скрúпул, -а
скрупулéзний
скрúчувати, -ую, -уеш
скúбти, -бу́, -бѝш, -бемó, -бетé
скúдо, *невѝдм., с.*
скúмбрѝвий
скúмбрѝя, -ї, *ор.* -ею
скúмпѝя, -ї, *ор.* -ею
скунс, -а
скúпчення, *р. мн.* -ень
скúтер, -а
скутерудѝт, -у
скульпати, -áю, -áеш *(за ким-
 чим)*

скучити, -чу, -чиш, -чать (за
ким-чим)
слабострумовий
слабоактивний
слабовілля
слабовільний
слабоголобсий
слабозцементований
слабомагнітний
слаборадіоактивний
слаборозвінений
слаборозвінутий
слабосильний
слабосуглинний
слаботоксичний
слабохарактерний
славити, -влю, -виш, -влять;
нак. слав
славістичний
славкові, -их
славнозвісний
славослів'я і славослів'я
Славу́та, -и, ч.
Славу́тич, -а, *ор.* -ем
слайд, -а
слайдоператор, -а
слайдпроєктор, -а
сла́лом-гігант, сла́лому-гіганта
сланевий
сланець, -нцю, *ор.* -нцем
сланцевий
сланцюватий
слань, -і, *ор.* -нню
сла́ти, стелю́, стелеш, стелю́ть
(стелити)
сла́ти, шлю́, шлеш, шлемо́, шле-
те́ (посилати)
слешер, -а
слиз, -у
слизотеча, -і, *ор.* -єю
слизький
сли́нити, -ню, -ниш; *нак.* слинь
слиновідлення
слиновидільний
слинотеча, -і, *ор.* -єю
слиноутворення
слівце́, -я, *р. мн.* -вєць
слід, -у, *м.* -у́, *мн.* -і́, -і́в
слідопит, -а

слідопока́жчик, -а
слідство, -а
слідчо-обвинувальний
слідчо-оперативний
слізний
сліпінг-док, -у
сліпозмійкові, -их
сліпонароджений
сліпучо-білий
слобідський
слобода́, -і́, *р. мн.* -бід
слобожа́нський
Слобожа́нщина, -и
слова́к, -а, *мн.* -и, -і́в
Слова́цька Соціалістична Рес-
публіка, ССР
Слова́чина, -и
Слове́нія, -і́, *ор.* -єю
словє́нський
словє́сно-логічний
словє́сно-образний
словє́сно-художній, -я, -є
слові́нський
словниково-граматичний
словниково-довідковий
словниково-технічний
сло́во, -а, *р. мн.* слів
слововжива́ння, *р. мн.* -а́нь
слововжіток, -тку
словові́від, -воду
сло́во в сло́во
словозмі́на, -и
словолі́тня, -і́, *ор.* -єю, *р. мн.*
-тєнь
словоподі́л, -у
словопока́жчик, -а
словосполуче́ння, *р. мн.* -єнь
словотві́рний
словотво́рчий
слов'я́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
слов'я́ніза́ція, -і́, *ор.* -єю
слов'я́нізм, -у
слов'я́нізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
слов'я́но-гре́ко-лати́нський
слов'янозна́вство, -а
слов'янозна́вчий
слов'я́но-ру́ський
слов'янофілство, -а

слов'янофільський
 слов'янофобство, -а
 слов'янофобський
 Слов'янськ, -а
 Слов'янський комітет СРСР
 службовець, -вця, *ор.* -вцем
 службово-допоміжний
 служити, -жу́, -жиш, -жать
 служіння
 слух, -у
 слухач, -а́, *ор.* -ём
 Случ, -і, *ор.* -ччю
 слюда́, -й
 слюдістий
 слюсар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -я́м
 слюсар-гідравлік, слюсаря-гід-
 равліка
 слюса́рно-монта́жний
 слюса́рно-штампува́льний
 слюса́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 слюсар-склада́льник, слюса́ря-
 склада́льника
 сляб, -а
 сля́бінг, -а
 слюзá, -й, *р. мн.* сліз, *ор.* слізьмі́
 і слюзáми
 слъзови́длення
 слъзови́дільний
 слъзотéча, -і, *ор.* -ею
 слъзоточі́ти, -чіть, -ча́ть
 сма́жити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
 смаж
 смак, -у́, *мн.* -й, -ів
 сма́лити, -лю́, -лиш
 смальтін, -у
 смара́гд, -а (окремий кристал)
 і -у (речовина)
 смертоно́сний
 смерть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -е́й
 смерч, -у, *ор.* -ем
 смікати, смікаю, смікаеш і смі-
 чу, смічеш; *нак.* смікай і смич
 смисл, -у
 смичо́к, -чка́
 Смірна, -и
 смітсоні́т, -у
 смі́ттезбира́льний
 смі́ттево́з, -а
 смі́ттепрові́д, -вóду

смі́ттеспа́лювання
 смі́х, -у
 смію́чись, *дієприсл.*
 смія́тися, смію́ся, сміе́шся, сміе-
 мо́ся, сміе́теся (з ко́го-чо́го,
 рідше над ким-чим)
 смовдь, -і, *ор.* -дю
 смог, -у, *м.* -зі (туман з димом,
 газ)
 смок, -а (насос)
 смокі́вниця, -і, *ор.* -ею і смокóв-
 ни́ця
 смокта́ти, смокчу́, смóкчеш
 Смоле́нськ, -а
 смоле́нський
 смо́лісто-чо́рний
 смо́літи, -лю́, -лиш
 смолоді́гтя́рний
 смолодо́ломі́товий
 смоломагнезі́товий
 смолоперегі́нний
 смолоскі́п, -а
 смолоски́пидáрний
 смоля́но-чо́рний
 сморж, -а́, *ор.* -ём
 сморо́динник, -а
 сму́ток, -тку
 смух, -у (хутро) і -а (одна шкур-
 ка)
 смуше́вий
 смушо́к, -шку (хутро) і -шка
 (одна шкурка)
 сна́йперський
 сна́йпінг, -у
 снаря́д, -а
 снасть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -е́й
 сні́тися, снію́ся, сніше́ся, снімо́-
 ся, сніте́ся
 сні́г, -у, *м.* -у́
 снігоболотохі́д, -хо́да
 снігоза́тримання
 снігоза́тримува́льний
 снігоза́тримува́ння
 снігоза́хисний
 снігоза́хист, -у
 снігозбира́льний
 снігозбира́ння
 снігозбира́ч, -а́, *ор.* -ём
 снігомі́р, -а

снігомірно-гідрографічний
 снігонавантажувач, -а, *ор.* -ем
 снігоочисний
 снігоочисник, -а
 снігоочищення
 снігоочищувальний
 снігопад, -у
 снігоплуг-валкувач, снігоплуга-
 валкувача
 снігоподібний
 снігорозорювач, -а, *ор.* -ем
 сніготанення
 сніготранспортёр, -а
 снігур, -а, *ор.* -ом, *мн.* -і, *д.* -ам
 снідання, *р. мн.* -ань
 сніданок, -нку
 сніжно-білий
 сніжно-крижаний
 сніп, снопа
 сніпок, -пка і снопок
 снобізм, -у
 сновіда, -и, *ч. і ж.*
 сновидіння, *р. мн.* -інь
 снопов'язалка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 снопок, -пка і сніпок
 снопоподібний
 снотворно-заспокійливий
 снувати, сную, снуєш, снуємо,
 снуєте
 соба́ка, -и, *д.-м.* -ці, *ч. і рідше ж.*
 собаківництво, -а
 собакоглові, -их
 собакоподібний
 собез, -у
 собівартість, -гості, *ор.* -тістю
 соболівий
 соболівництво, -а
 соболівницький
 соболь, -я, *ор.* -ем
 собор, -у
 сова́, -і, *р. мн.* сов
 соверен, -а
 совість, -і, *ор.* -тю
 содаліт, -у
 содоваріння
 содом, -у
 содом і гоморра
 содомізм, -у

содорегенераційний
 сбе́вий
 Сож, -у, *ор.* -ем, *м.* -і
 соз, -у
 сойот, -а, *мн.* -и, -ів
 сокіл, -кола
 сокір, -кора
 соковарка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 соковижималка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -лок
 сократичний
 соланін, -у, *мн.* -и, -ів
 солдат, -а, *р. мн.* -атів і рідше -ат
 солдатський
 солеваріння
 солеварня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 солевідбуток, -тку
 солевитривалий
 соледобування
 солеломня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -мень
 солелюбний
 солемір, -а
 солені́д, -а
 солепромисловий
 солесос, -а
 солестійкий
 солетворний
 солея, -ї, *ор.* -єю
 солільня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 соліти, -лю, -лиш
 солід, -а
 солідаризація, -ї, *ор.* -єю
 солідаризуватися, -уюся, -уєш-
 ся, *недок. і док.*
 солідол, -у
 солідолонагнітач, -а, *ор.* -ём
 солідус, -а
 Соліка́мськ, -а
 солімка, -и, *д.-м.* -ці і солімка
 соління, *р. мн.* -інь
 соліон, -а
 соліст, -а
 соліте́р, -а
 соловей, -в'я, *ор.* -в'ём
 со́ло-вексель, -я, *ор.* -ем
 Соловецькі острови

солов'їний

сб́лод, -у
 солоді́ти, -джу́, -діш, -димо́,
 -дите́
 солоді́вня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -вень
 і солодо́вня
 соломі́т, -у
 соло́мка, -и, *д.-м.* -ці і солі́мка
 соломовідді́льник, -а
 соломозбира́ч, -а́, *ор.* -ём
 соломокопну́вач, -а́, *ор.* -ём
 соломо́нове (-ого) рі́шення
 Соломо́нові о́строві́ (країна —
 Соломо́нові О́строві́)
 соломопіді́ймач, -а́, *ор.* -ём
 соломопідні́мач, -а́, *ор.* -ём
 соломопре́с, -а
 солomorозкида́ч, -а́, *ор.* -ём
 солomosилосо́рїзка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -зок
 соломотранспортёр, -а
 соломотря́с, -а
 солóм'яно-концентра́тний
 солóн, -а, *мн.* -и, -ів
 солонéць, -нцю́, *ор.* -нцём, *мн.*
 -нци́, -нци́в
 солóно-кислий
 солóно-маринóваний
 солóно-солóдкий
 солонце́вий
 солонцюва́ти, -ю́ю, -ю́еш
 солонча́к, -у́, *мн.* -ї́, -ів
 солоспів, -у
 Со́лсбері́, *невідм.*
 со́люкс, -а
 соляно́кислий
 соляно-лу́жний
 соля́р, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і́, *д.* -а́м
 (про людину)
 соля́р, -у (солярка)
 соляриза́ція, -ї́, *ор.* -ею
 соляри́метр, -а
 соля́рій, -ю, *ор.* -ем
 соля́рня, -і́, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 со́лячи, *дієприсл.*
 соль, *невідм.*, *с.* (звук, нота)
 сольва́т, -у
 сольвата́ція, -ї́, *ор.* -ею
 сольве́нт, -у

сольве́нт-на́фта, -и
 сольфата́ра, -и
 сольфе́джіо, *невідм.*, *с.*
 Сома́лі, *невідм.* (півострів;
 країна)
 сомалі́, *невідм.*, *ч.*, *ж.* і *мн.* (на-
 родність)
 сомалі́, *незм.* (мова)
 сомалі́ець, -ї́йця, *ор.* -ї́йцем, *мн.*
 -ї́йці, -ї́йців
 Сомалі́йська Демократи́чна Рес-
 публі́ка, СДР
 соматі́чний
 соматога́мія, -ї́, *ор.* -ею
 соматоло́гія, -ї́, *ор.* -ею
 сома́то-сенсо́рний
 соматотро́пний
 сомбре́ро, *невідм.*, *с.*
 сомна́мбул, -а
 сомна́мбула, -и, *ч.* і *ж.*
 сомнамбулі́зм, -у
 сомнамбулі́чний
 сон, сну (сновидіння)
 сон, со́ну (рослина)
 сонáнт, -а
 сонáта, -а
 сонéт, -а
 соно́метр, -а
 сон-трава́, -ї́
 со́нце, -я (загальна назва;
 Со́нце — в астрономії)
 сонцеві́к, -а́
 сонцезахисний
 сонцелікува́ння
 сонцестоя́ння, *р. мн.* -я́нь
 со́нях, -а
 со́нячно-опти́чний
 со́нячно-плане́тний
 со́няшник, -а (одна рослина)
 і -у (збірна)
 со́піти, -плю́, -пéш, -пемо́, -петé;
мин. -пів, -піла
 со́пка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -пок
 соплó, -а́, *р. мн.* -пел
 соплó-за́слінка, соплá-за́слінки
 сопра́но, *невідм.*, *с.* (голос) і *ж.*
 (співачка)
 со́пті, -пу́, -пéш, -пемо́, -петé;
мин. сіп, соплá

сорбѐнт, -у, *мн.* -и, -ів
 сорбіт, -у
 сорбітизація, -ї, *ор.* -єю
 сорбція, -ї, *ор.* -єю
 сорго, *невідм., с.*
 сорйт, -у
 сорок, *р., д., ор., м.* -а
 сорокавосьмигодинний
 сорокагодинний
 сорокаградусний
 сорокакілометровий
 сорокалітній, -я, -є
 сорокаліття, *р. мн.* -їть
 сорокап'ятилітній, -я, -є
 сорокап'ятирічний
 сорокарічний
 сорокаріччя, *р. мн.* -іч
 сороковий
 сорокопуд, -а
 сором, -у
 соромити, -млю, -миш, -млять;
нак. -ом
 сором'язливий
 сорорат, -у
 сорт, -у, *мн.* -ї, -ів
 сортовипробний
 сортовипробувальний
 сортовипробування
 сортоділянка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 сортозміна, -и
 сортообмін, -у
 сортооновлення
 сортопрокатний
 сортувально-різальний
 сортувальня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 сортувати, -ую, -уєш
 сорус, -у
 соскоподібний
 сосна, сосни, *р. мн.* -сен і -сон
 сосняк, -а
 сосонка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 состав, -а
 сотѐрн, -у
 сотня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -тень
 соус, -у
 софійський
 Софія, -ї, *ор.* -єю

со́хнути, -ну, -неш; *мин.* сох,
 со́хла і со́хнув, со́хнула
 соцдо́говір, -до́говору
 соцзабѐз, -у
 соцзабезпечення
 соцзмагання, *р. мн.* -ань
 соцзобов'язання, *р. мн.* -язань
 соціні́анин, -а, *мн.* -ані, -ан
 соціні́анський
 соціал-дарвінізм, -у
 соціал-демократ, -а, *с.-д.*
 Соціал-демократична (Соціалістична) партія (Швейцарія)
 Соціал-демократична партія
 Данії, СДПД
 Соціал-демократична партія Німеччини, СДПН (ФРН)
 Соціал-демократична партія
 Фінляндії, СДПФ
 Соціал-демократична робітнича
 партія Швеції, СДРПШ
 соціал-демократія, -ї, *ор.* -єю
 соціалізм, -у
 соціалізований
 соціалізувати, -ую, -уєш, *недок.*
 і *док.*
 соціал-імперіалізм, -у
 соціал-імперіалістичний
 соціал-імперіалістський
 соціалістична Батьківщина (Вітчизна)
 Соціалістична дустурівська партія, СДП (Туніс)
 Соціалістична Ефіопія
 Соціалістична єдина партія
 Західного Берліна, СЕПЗБ
 Соціалістична єдина партія
 Німеччини, СЕПН (НДР)
 Соціалістична молодь Чілі, СМЧ
 Соціалістична Народна Лівійська
 Арабська Джамахірія
 Соціалістична народна партія,
 СНП (Данія, Мексика та ін.)
 Соціалістична німецька робітнича
 молодь, СНРМ (ФРН)
 Соціалістична партія Австралії, СПА
 Соціалістична партія Австрії,
 СПА

- Соціалістична партія Сенегалу, СПС
- Соціалістична партія Чілі, СПЧ
- Соціалістична партія Шрі-Ланки, СПШЛ
- Соціалістична партія Японії, СПЯ
- Соціалістична Республіка Бірманський Союз, СРБС
- Соціалістична Республіка В'єтнам, СРВ
- Соціалістична Республіка Македонія, СРМ
- Соціалістична Республіка Румунія, СРР
- Соціалістична спілка молоді, ССМ (ЦССР)
- Соціалістична спілка польських студентів, ССПС
- Соціалістична Федеративна Республіка Югославія, СФРЮ
- Соціалістичний Інтернаціонал, Соцітэрн, -у
- Соціалістичний союз трудового народу Югославії, ССТНЮ
- соціаліст-революціонер, соціаліста-революціонера, с.-р.
- соціаліст-утопіст, соціаліста-утопіста
- соціал-патріотизм, -у
- соціал-патріотичний
- соціал-пацифізм, -у
- соціал-пацифістський
- соціал-революційний
- соціал-реформізм, -у
- соціал-реформістський
- соціал-угодовець, -вця, *ор.* -вцем
- соціал-угодовство, -а
- соціал-угодівський
- соціал-шовінізм, -у
- соціал-шовіністичний
- соціал-шовіністський
- соціально-активний
- соціально-географічний
- соціально-господарський
- соціально-демографічний
- соціально-економічний
- соціально-етнічний
- соціально-значний
- соціально-історичний
- соціально-корисний
- соціально-культурний
- соціально-небезпечний
- соціально-побутовий
- соціально-політичний
- соціально-революційний
- соціально-свідомий
- соціально-філософський
- Соціально-християнська партія, СХП (Бельгія)
- соціолінгвістика, -и, *д.-м.* -ці
- соціолінгвістичний
- соціологізація, -ї, *ор.* -ею
- соціологізм, -у
- соціологізуватися, -уюся, -уєшся, *недок. і док.*
- соціологія, -ї, *ор.* -ею
- соціолог-матеріаліст, соціолога-матеріаліста
- соціолого-лінгвістичний
- соцстрах, -у
- сбцький, -ого
- сочевіця, -і, *ор.* -ею
- сочинський
- Сочі, *невідм.*
- союз, -у
- Союз африканських інформаційних агентств, САІА
- Союз африканського народу Зімбабве, ЗАПУ
- «Союз боротьби за визволення робітничого класу»
- Союз комуністів Югославії, СКЮ
- Союз міжнародних ярмарків, СМЯ
- союзницький
- союзно-республіканський
- Союз профспілок Югославії, СПЮ
- Союз Радянських Соціалістичних Республік, СРСР
- Союз радянських товариств дружби й культурного зв'язку з зарубіжними країнами, СРТД

- Союз чехословацько-радянської дружби, СЧРД**
 со́я, -ї, *ор.* -єю
 спа́д, -у
 спа́дкоємець, -мця, *ор.* -мцем
 спа́дкоємний
 спа́дкоємство, -а
 спа́зм, -у, *мн.* -и, -ів
 спа́зма, -и, *мн.* спа́зми, спа́зм
 спа́зматичний
 спа́й, -ю, *ор.* -єм
 спа́йдер, -а
 спа́лах, -у
 спа́лювати, -юю, -юєш
 спа́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 спа́ніель, -я, *мн.* -ем
 спа́рдék, -а
 спа́ржевий
 спа́ринг, -у
 спа́ринг-партне́ри, -ів
Спартакіада наро́дів СРСР
 спа́ртанець, -нця, *ор.* -нцем
 спа́ртанський
 спа́ти, сплю, спиш, спимо́, спите́, сплять
 спе́ка, -и, *д.-м.* -ці
 спе́кта́кль-прем'є́ра, спе́кта́кль-прем'є́ри
 спе́ктр, -а
 спе́ктра́льно-люмінесце́нтний
 спе́ктра́льно-чы́стий
 спе́ктрогеліо́граф, -а
 спе́ктрогеліоско́п, -а
 спе́ктрогра́ма, -и
 спе́ктрогра́фічний
 спе́ктрогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 спе́ктрозона́льний
 спе́ктрокомпа́ра́тор, -а
 спе́ктроме́тричний
 спе́ктроме́трія, -ї, *ор.* -єю
 спе́ктросенси́томе́тр, -а
 спе́ктроскопі́чний
 спе́ктроскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 спе́ктрофотоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 спе́кулюва́ти, -юю, -юєш
 спе́куля́ція, -ї, *ор.* -єю
 спе́леоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 спе́леотури́зм, -у
 спе́реду, *присл.*
- сперма́тогенез, -у
 сперма́тозо́їд, -а
 сперма́торе́я, -ї, *ор.* -єю
 сперма́тофо́р, -а
 сперма́цет, -у
 сперма́ції, -ій
 спе́рмії, -я, *ор.* -єм
 спе́рмін, -у
 спермо́гоні́й, -я, *ор.* -єм
 спе́рті, зіпру́, зіпре́ш, зіпремо́, зіпрете́
 спе́цавтомо́бі́ль, -я, *ор.* -ем
 спе́цба́нк, -у
 спе́цвїдді́л, -у
 спе́цзагі́н, -го́ну
 спе́цифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 спе́цифі́чний
 спе́ціаліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 спе́ціалізо́ваний
 спе́ціалізува́тися, -у́юся, -у́єшся, *недок. і док.*
 спе́ціа́льно констру́кторське бю́ро, СКБ
 спе́ціа́льно-констру́кторський
 спе́ція, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -її, -ій
 спе́цко́р, -а
 спе́цку́рс, -у
 спе́цодя́г, -у, *м.* -зі
 спе́цшко́ла, -и, *р. мн.* -кіл
 спе́чений
 спи́ж, -у, *ор.* -ем
 спи́жевий
 спи́лювати, -юю, -юєш
 спи́нїти, -нію́, -ни́ш
 спи́нномо́зковий
 спи́нно-чере́вний
 спи́рт, -у, *м.* -у́, *мн.* -ї́, -ї́в
 спи́рті́вка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -вок
 спи́ртобензо́л, -у
 спи́ртовмі́сний
 спи́ртоводо́гліце́риновий
 спи́ртогоро́лча́ний
 спи́ртожаро́вий
 спи́ртозаво́д, -у
 спи́ртоме́тр, -а
 спи́ртомі́р, -а
 спи́ртоочи́сний
 спи́ртоочи́шувальний

спиртопорошковий
 спирторектифікаційний
 спиртувати, -ую, -уєш
 спис, -а, м. -і
 список, -ску
 списоподібний
 списувати, -ую, -уєш
 спитати, -аю, -аєш
 спіти, зіп'ю, зіп'єш, зіп'ємо,
 зіп'єте; *мин.* спив, спилá
 спіця, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* спиць
 спів, -у
 співати, -аю, -аєш (*що, чого*)
 співвидавець, -вця, *ор.* -вцєм
 співвинуватець, -тця, *ор.* -тцем
 співвіднесений
 співвідносний
 співвідношення, *р. мн.* -ень
 співвідповідач, -á, *ор.* -єм
 співвітчизник, -а
 співвласник, -а
 співолодіння, *р. мн.* -інь
 співгромадянин, -а, *мн.* -яни,
 -ян
 співдоповідь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.*
 -дей
 співдружба, -и
 Співдружність Багамських Острів
 Співдружність Домініки
 співжиття
 співзвучний
 співіснувати, -ую, -уєш
 співмешканець, -нця, *ор.* -нцем
 співмोजник, -а
 співнаймáч, -á, *ор.* -єм
 співомовка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 співпозивáч, -йвачá, *ор.* -йвачем
 співолімер, -у, *мн.* -и, -ів
 співолімеризáція, -ї, *ор.* -єю
 співправитель, -я, *ор.* -ем
 співпрацівник, -á
 співпрацювати, -юю, -юєш
 співпраця, -і, *ор.* -ею
 співпричётний
 співрежисёр, -а
 співробітництво, -а
 співрозмовник, -а

співспадкоёмство, -а
 співтворчисть, -чості, *ор.* -чистю
 співучасть, -і, *ор.* -тю
 співчування, *р. мн.* -ањ
 співчувати, -аю, -аєш
 співчутливий
 співчуття, *р. мн.* -ів
 спід, спóду, м. спóді
 спідвэй, -ю, *ор.* -єм
 спідлоба, *присл.*
 спіднізу, *присл.*
 спідній, -я, -е
 спідóметр, -а
 спідспóду, *присл.*
 спізнення, *р. мн.* -ень
 спізнитися, -ніюся, -нишся
 спізнюватися, -ююся, -юєшся
 спіймати, -аю, -аєш
 спікер, -а
 спікули, -ул
 спілий
 Спілка архітекторів СРСР
 (України), СА СРСР, САУ
 Спілка африканських журналістів, САЖ
 Спілка вільної німецької молоді, СВМ (НДР)
 Спілка демократичної молоді, СДМ
 Спілка журналістів СРСР (України), СЖ СРСР, СЖУ
 Спілка кінематографістів СРСР (України), СК СРСР, СКУ
 Спілка композиторів СРСР (України), СК СРСР, СКУ
 Спілка комуністичної молоді Венесуели, СКМВ
 Спілка комуністичної молоді Перу, СКМП
 Спілка комуністичної молоді Румунії, СКМР
 Спілка комуністичної молоді Уругваю, СКМУ
 Спілка комуністичної молоді Хо Ши Міна, СКМ (СРВ)
 Спілка молодіх комуністів, СКМ (Куба)
 Спілка молоді демократичного Йемену, СМДЙ

- Спілка письменників СРСР (України), СП СРСР, СПУ
 Спілка радянських товариств дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами, СРТА
 Спілка соціалістичної молоді Югославії, ССМЮ
 Спілка соціалістичної польської молоді, ССПМ
 Спілка соціалістичної трудової молоді Корей, ССТМ (КНДР)
 Спілка товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця СРСР, СТХХ і ЧП СРСР
 Спілка трудової молоді Албанії, СТМА
 Спілка художників СРСР (України), СХ СРСР, СХУ
 спілкуватися, -уюся, -уєшся
 Спільна афро-маврікійська організація, ОКАМ
 спільномірний
 спільноруський
 спільнослов'янський
 спін, -а (у механіці)
 спінакер, -а
 спінет, -а
 спінінг, -а (знаряддя) і -у (спосіб ловлі)
 спінор, -а
 спінтарископ, -а
 спір, спору
 спіралеподібний
 спіраль, -і, ор. -ллю, р. мн. -лей
 спіраль-зварний
 спіраль-конічний
 спиритизм, -у
 спиритуалізм, -у
 спірограма, -и
 спірографія, -ї, ор. -єю
 спірометр, -а
 спірометрія, -ї, ор. -єю
 спірохета, -и
 спірохетоз, -у, мн. -и, -ів
 спіті, спіе
 спіткнутися, -нуся, -не́шся, -немо́ся, -нетéся
 спіч, -у, ор. -ем
 сплав, -у
 сплін, -у
 сплющення, р. мн. -ень
 сплячи, дієприсл.
 сповідь, -і, ор. -ддю, р. мн. -дей
 сповістити, -и́шу, -і́стиш, -і́стимó, -і́ститé (кого, що про кого-що)
 сповіщати, -а́ю, -а́еш (кого, що про кого-що)
 сповіщення, р. мн. -ень
 сповна́, присл.
 сповнений (чим, чого)
 спóгад, -у
 сподівання, р. мн. -а́нь
 сподіватися, -а́юся, -а́єшся (кого, чого, на кого-що)
 споживач, -а́, ор. -ём
 споживчо-трудо́вий
 спозаранку, присл.
 спо́кій, спо́кою, ор. спо́коём
 споконві́ків, присл.
 споконві́ку, присл.
 споконві́чний
 спокусі́тися, -у́шуся, -у́сишся (на що, чим)
 спокуша́тися, -а́юся, -а́єшся (на що, чим)
 спо́лох, -у
 сполу́ка, -и, д.-м. -ці
 сполуча́ти, -а́ю, -а́еш
 Сполучене Королівство Велико-Британії і Північної Ірландії
 Сполучені Штати Америки, США
 сполучення, р. мн. -ень
 сполучи́ти, -учу́, -у́чиш, -у́чать
 сполучник, -а
 сполучниковий
 сполучноткані́йний
 сполучувати, -ую, -уеш
 спонгі́т, -у
 спонде́йчний
 спонде́й, -я, ор. -ём
 спондилі́т, -у
 спондиле́з, -у
 спора, -и, мн. спóри, спор
 спорадичний
 спорангі́й, -я, ор. -ём

споріш, -у́, *ор.* -ём
 споришевий
 споріднення, *р. мн.* -ень
 споріднювати, -юю, -юєш
 спорово-пилковий
 спорогенез, -у
 спорогоній, -я, *ор.* -єм
 споролисток, -тка
 споронóсець, -ця, *ор.* -сцем
 споронóсний
 спороутворення
 спорофіл, -а
 спорофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 спороціста, -и
 спорт, -у
 спортзал, -у
 спортивно-видовищний
 спортивно-гімнастичний
 спортивно-крóсовий
 спортивно-мáсовий
 спортивно-показовий
 спортивно-технічна комісія, СТК
 спортивно-тренувальний
 спортивентар, -я, *ор.* -ём
 спортлото, *невідм., с.*
 спортмайдáнчик, -а
 спортобладнання
 спортсмен-розрядник, спортсмен-розрядника
 спорттовари, -ів
 споруджений
 споруджувати, -ую, -уєш
 спорудіти, -уджу́, -удиш
 споряджати, -аю, -аєш
 спорядження
 спорядіти, -джу́, -ди́ш, -димó, -дитé
 спóсіб, -собу
 спостерегти́, -ежу́, -ежéш, -ежемó, -ежетé; *мин.* -ріг, -реглá (кого, що; стежити — за ким-чим)
 спостереження, *р. мн.* -ень
 спостерігати, -аю, -аєш (кого, що; стежити — за ким-чим)
 спостерігач, -а, *ор.* -ём
 спотворення, *р. мн.* -ень
 спотворити, -рю, -риш; *нак.* -óр

спотворювати, -юю, -юєш
 спочінок, -нку
 справа, -и, *ім.*
 спра́ва, *присл.*
 спра́вді, *присл.*
 справедливий (до кого-чого, рідше з ким)
 спра́вжній, -я, -є
 спра́віку, *присл.*
 спра́вник, -а
 спра́га, -и, *д.-м.* -зі
 спрадавна, *присл.*
 спре́дер, -а
 сприйняти, -йму́, -ймеш
 сприйняття́, *р. мн.* -я́ть і -ятті́в
 спрінклер, -а
 спринт, -у
 спрінтерський
 спріскувати, -ую, -уєш
 спричиніти, -иню́, -йниш
 спричинювати, -юю, -юєш
 спричиняти, -яю, -яєш
 сприйняти
 сприяти, -яю, -яєш
 спробувати, -ую, -уєш
 спровокувати, -ую́, -уєш
 спромогті́ся, -обжу́ся, -обжешся; *мин.* -мігся, -моглася (на що)
 спромóжний
 спросóнку, *присл.*
 спросóння, *присл.*
 спростіти, -ощу́, -óстиш
 спростóваний
 спростóвання, *р. мн.* -ань
 спростóвувати, -ую, -уєш
 спростува́ння, *р. мн.* -а́нь
 спростува́ти, -ую́, -уєш
 спрощення, *р. мн.* -ень
 спрощування, *р. мн.* -ань
 спрощувати, -ую, -уєш
 спрут, -а
 спрямóваний
 спрямóвання, *р. мн.* -ань
 спрямува́ння, *р. мн.* -а́нь
 спрямува́ти, -ую́, -уєш
 спурт, -у
 спуск, -а (у зброї) і -у (дія; в друкарстві тощо)
 спуст, -у

спустошення, *р. мн.* -ень
спустошити, -шу, -шиш, -шать;
нак. -о́ш

спустошувати, -ую, -уеш
спушувати, -ую, -уеш
сріблісто-білий
сріблісто-ма́товий
сріблісто-перламутровий
сріблісто-сірий

сріблити, -лю́, -лі́ш, -лимó, -литé
сріблонóсний
сріблоплавильний
сріблосвинцевий
сріблогка́ний
сріблясто-білий
сріблясто-ма́товий
сріблясто-перламутровий
сріблясто-сірий
срібно-ка́дмієвий
срібно-сі́ній, -я, -є
срібно-ці́нковий
свавéць, -вця́, *ор.* -вце́м, *мн.* -вці́,
-вці́в

сса́ти, ссу, ссеш, ссемó, ссетé
стабіліза́ція, -ї́, *ор.* -ею́
стабілізований
стабілізува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.

стабілі́н, -у
стабі́льний
став, -у, *м.* -у́
става́ти, стаю́, стае́ш, стаемо́,
стае́тé

ста́вити, -влю́, -ви́ш, -влять;
нак. став

Ста́вка Ве́рховного Головно-
комáндування, СВГК

ста́вленик, -а
ста́влення
ставня́, -і́, *ор.* -е́ю, *р. мн.* -вéнь
(у гірничій справі)

ставо́к, -вкá
ставри́да, -и
ставропіга́льний
ставропіга́ський
ставропі́гія, -ї́, *ор.* -ею́
Ставропо́ль, -я, *ор.* -ем
Ставропо́льський край
стагна́ція, -ї́, *ор.* -ею́

стагфля́ція, -ї́, *ор.* -ею́
стадіа́льний
стаді́йний
стадіо́н, -у
ста́дність, -ності, *ор.* -ністю́
стаж, -у, *ор.* -ем
стажува́ти, -у́ю, -у́еш
стаз, -у
ста́йер, -а
ста́йерський
ста́йня, -і́, *ор.* -ею́, *р. мн.* стаéнь
стакка́то, *незм. і невідм., с.*
ста́ксель, -я, *ор.* -ем
сталебето́н, -у
сталева́ріння
сталéвий
сталегу́мовий
сталеліва́рний
сталеплавильний
сталепрока́тний
сталерозлива́льний
сталерозливний
сталефасо́нний
стали́стий
сталі́ти, -лю́, -лі́ш, -лимó, -литé
сталі́ніт, -у
ста́ль, -і́, *ор.* -ллю́, *р. мн.* -лей
сталый
Стамбу́л, -а
стамбу́льський
стан, -а (в техніці) і -у (в інших
значеннях)
станáт, -у, *мн.* -и, -ів
станда́рт, -у
стандартиза́ція, -ї́, *ор.* -ею́
стандартизований
стандартизува́ти, -у́ю, -у́еш, *не-*
док. і док.
стані́ця, -і́, *ор.* -ею́
станіо́левий
станіо́ль, -я, *ор.* -ем
станкові́ст, -а
Станови́й хребéт
стано́вище, -а
стано́влення
ста́ново-представни́цький
станс, -а, *мн.* -и, -ів
ста́пель, -я, *ор.* -ем
стапельно-складальний

старанний
 Старій завіт (-у)
 старій стиль, ст. ст.
 старійшина, -и, ч.
 старість, -рості, ор. -рістю
 старнпост, -а
 староболгáрський
 старовеликобóльський
 старовінний
 старовір, -а
 старогегельянство, -а
 старогрецький
 стародавній, -я, -є
 Стародавній Єгíпет
 Стародавня Русь
 стародрук, -у, м. -ці
 староеврéйський
 старожіл, -а
 старозавітний
 старозакóнный
 староіндiйський
 старо- і середньотюркський
 старообрядець, -дця, ор. -дцем
 старообрядник, -а
 старообрядницький
 старообрний
 старорежiмний
 староруський
 старослов'янізм, -у
 старослов'янський
 староста, -и, мн. -ости, -ост (ке-
 рівна особа) і -ості, -остів
 (у весільному обряді)
 старостат, -у
 старóство, -а
 староукраїнський
 старофiнн, -а, мн. -и, -ів
 старофiнський
 староцерковний
 староцерковнослов'янський
 старочеський
 старочéх, -а, мн. -и, -ів
 старт, -у
 стартстóпний
 стартувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 старшоклáсник, -а
 старшокúрсник, -а
 статéвий (від *стать*)

статевозрілий
 статевонезрілий
 стáти, стáну, стáнеш; *нак.* *стань*
 статистико-економiчний
 статистiчний
 статобрóбка, -и, д.-м. -ці
 статодинамiчний
 статолiт, -а, мн. -и, -ів
 стáтор, -а
 статоскóп, -а
 статс-секретáр, -я́, ор. -éм, мн.
 -i, д. -я́м
 стáтський
 стаття́, -i, ор. -éю, р. мн. -атéй,
 д. -ття́м, ст., мн. ст. ст.
 стаття́-консультáция, статтi-кон-
 сультáцiї
 статуётка, -и, д.-м. -цi, р. мн. -ток
 стáтус-квó, *невiдм.*, ч.
 статýт, -у
 Статýт КПРС
 Статýт ООН
 стáть, -i, ор. -ттю, мн. -áтi, -áтeй
 стафáж, -у, ор. -ем
 стафiлокóк, -а, мн. -и, -iв
 стафiлóма, -и
 Стахáнов, -а, ор. -ом (мiсто)
 стахáновець, -вця, ор. -вцем
 стахáновський
 стáция, -i, ор. -ею
 ствéрджувати, -ую, -уєш
 ствeрдiння, р. мн. -iнь
 ствeрднути, -не; *мин.* *ствeрд,*
ствeрдла і ствeрднув, ствeрд-
нула
 ствол, -á
 стволопрохiдницький
 створ, -у
 стеарiн, -у
 стеатiт, -у
 стеблeпiднiмáч, -á, ор. -éм
 стеблó, -á, р. мн. -бел
 стеблообгóртний
 стеблоподiбний
 стеблостiй, -тóю, ор. -тóем
 стеблувáння
 стeгнó, -á, р. мн. -ген і -гон
 стегозáвр, -а, мн. -и, -iв
 стегоцефáл, -а, мн. -и, -iв

стѣжити, -жу, -жиш, -жать; *нак.*
 стеж
стѣжка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -жók
стекліярус, -у
стѣла, -и
стелáж, -á, *ор.* -ѐм
стелáж-нагромáджувач, стела-
 жá-нагромáджувача
стеліти, -лю, -лиш, -лять
стеліт, -у
стѣля, -і, *ор.* -єю
стемаліт, -у
стен, -а, *сн*
стенафáкс, -а
стенд, -а
стѣндово-експериментáльний
стенобáтний
стенобіóнтний
стеногалінний
стенографічний
стенографія, -ї, *ор.* -єю
стенóз, -у
стенотермічний
стенотѣрмний
стенотипічний
стенотіпія, -ї, *ор.* -єю
стенофáг, -а, *мн.* -и, -ів
стенофáгія, -ї, *ор.* -єю
стѣнсель, -я, *ор.* -ем
стѣнтор, -а
стѣньга, -и, *д.-м.* -зі
стѣп, -у, *м.* -ў, *мн.* -ій, -їв
степенѣвий
стерадіán, -а, *ср*
стервоідні, -их
стерв'ятник, -а
стерегті, -ежў, -ежѣш, -ежемó,
 -ежетѣ; *мин.* -ріг, -реглá
стереоавтóграф, -а
стереографічний
стѣрографія, -ї, *ор.* -єю
стереодіáпозитів, -а
стереоекран, -а
стереоефѣкт, -у
стереозвўк, -у
стереозвучáння
стереоізомер, -а
стереоізомерія, -ї, *ор.* -єю
стереокартóграф, -а

стереокіно́, *невідм., с.*
стереокінозál, -у
стереокомпарáтор, -а
стереомагнітóфон, -а
стереомерічний
стереомѣтрія, -ї, *ор.* -єю
стереомехáніка, -и, *д.-м.* -ці
стереопáра, -и
стереопроѣктор, -а
стереорáма, -и
стереорегулярний
стереоскопічний
стереоскопія, -ї, *ор.* -єю
стереотіп, -у
стереотіпія, -ї, *ор.* -єю
стереотопографічний
стереотрубá, -й
стереофільм, -у
стереофонічний
стереофотограмметричний
стереофотограммѣтрія, -ї, *ор.*
 -єю
стереофотографічний
стереофотографія, -ї, *ор.* -єю
стереохімічний
стереохімія, -ї, *ор.* -єю
стереохрómія, -ї, *ор.* -єю
стержнѣвий і стержньовий
стерилізація, -ї, *ор.* -єю
стерилізований
стерилізувати, -ўю, -ўѣш, *недок.*
і док.
стерильний
стерійн, -у, *мн.* -и, -ів
стѣрлінг, -а
стѣрлядь, -і, *ор.* -ддю, *р. мн.* -дей
стерляжий
стерно́, -á, *р. мн.* -рен
стернувати, -ўю, -ўѣш
стерня́, -і, *ор.* -ѣю, *р. мн.* -рень
стерóл, -у, *мн.* -и, -ів
стѣрти, зітру́, зітрѣш, зітремó,
 зітретѣ
стетоско́п, -а
стетоскопія, -ї, *ор.* -єю
стѣтофонографія, -ї, *ор.* -єю
стѣхіомѣтрія, -ї, *ор.* -єю
стибніт, -у
стивідор, -а

стигматизм, -у
 стигматичний
 стігнути, -ну, -неш; *мин.* стиг,
 стігла і стігнув, стігнула
 стик, -у
 стикозварювальний
 стикувальний
 стикування, *р. мн.* -ань
 стикувати, -ую, -уєш
 стилет, -а
 стилізація, -ї, *ор.* -єю
 стилізувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*
 стилістико-семантичний
 стилобат, -а
 стилоскоп, -а
 стиль, -ю, *ор.* -ем (особливості,
 прийом, спосіб тощо)
 стиль, -я, *ор.* -ем (для писання)
 стильб, -а, *сб*
 стільбен, -у
 стимул, -у
 стимулювати, -ію, -іюєш, *недок. і док.*
 стимулятор, -а
 стимуляція, -ї, *ор.* -єю
 стимульований
 стипендіат, -а
 стіплер, -а
 стипл-чез, -у
 стіракс, -у
 стирати, -аю, -аєш
 стиск, -у
 стіснути, -ну, -неш; *мин.* стис,
 стісла і стіснув, стіснула
 стіха, *присл.*
 стихія, -ї, *ор.* -єю
 стіхнути, -ну, -неш; *мин.* стих,
 стіхла і стіхнув, стіхнула
 стішити, -шу, -шиш, -шати; *нак.*
 стиш
 стішувати, -ую, -уєш
 стіг, стігу, *м.* стізі і стігу
 стійбище, -а
 стійкий
 стійлово-табірний
 стік, стіку, *м.* стіці
 стіл, столá і стілу, *м.* (на) столі,
 (по) столу і столі

стілець, -льця, *ор.* -льцем
 стільки, -кóх, -кóм, -комá, -кóх,
займ.
 стільки-то, -кóх-то, -кóм-то, -ко-
 мá-то, -кóх-то, *займ.*
 стільник, -á, *мн.* -ї, -їв
 стінгазета, -и
 стінобитний
 стінопис, -у
 стінопробивний
 стіс, стóсу і стос
 стічний
 сто, *р., д., ор., м.* ста
 стовбняк, -á
 стóвбур, -а
 стовідсóтковий
 стовп, -á, *м.* -і
 стовпотворіння, *р. мн.* -їнь
 стовпчастий
 стóвщення, *р. мн.* -ень
 стóгін, -гону
 стогоклáд, -а
 стогрáдусний
 стогрámовий
 стодвaдцятиміліметрóвий
 стодвaдцятип'ятилітній, -я, -е
 стодвaдцятип'ятиліття, *р. мн.* -їть
 стодвaдцятип'ятирічний
 стодвaдцятип'ятиріччя, *р. мн.* -іч
 стоїцізм, -у
 стоїчний
 Стокго́льм, -а
 Стокго́льмська відóзва
 стóкер, -а
 стокілометрóвий
 стоклітковий
 стóколос, -у
 стокрát, *присл.*
 стокс, -а, Ст
 стоїпінщина, -и
 стоїсниківі, -их
 стоїця, -і, *ор.* -єю
 стоїчний
 столітній, -я, -е
 столітрóвий
 століття, *р. мн.* -їть, ст.
 стoлoначáльник, -а
 стóляр, -а, *ор.* -ом, *мн.* -ї, д.
 -ám

столярно-механічний
 столярно-теслярський
 столярня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -рень
 стоматит, -у
 стоматологічний
 стоматологія, -ї, *ор.* -ею
 стоматоскопічний
 стометровий
 стон, -а (міра ваги)
 стонога, -и, *д.-м.* -зі, *р. мн.*
 -ніг
 стоншення, *р. мн.* -ень
 стоншити, -шú, -шиш, -шимó,
 -шитé, -шатъ
 стоншувати, -ую, -уеш
 стопá, -ї, *р. мн.* стіп і стоп (час-
 тина ноги)
 стопá, -ї, *р. мн.* стоп (у вірші
 тощо)
 стопін, -а
 стопінг, -а
 стоп-кран, -а
 стóпор, -а
 стóпорити, -рю, -риш; *нак.* -ор
 стопоріза́льний, -а
 стопохідні, -их
 стопроце́нтний
 стоп-сигна́л, -у
 стоп-цилі́ндр, -а
 стоп'ятдесятилітній, -я, -е
 стоп'ятдесятирі́чний
 сторінка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -но́к,
 с., стор.
 Сторі́чна війна́
 сторі́ччя, *р. мн.* -іч, ст.
 сторно́ваний
 сторнува́ти, -úю, -úеш
 сторожовий
 сторонá, -ї, *р. мн.* -рін
 сторо́нній, -я, -е
 стóртинг, -у
 стос, -у і стіс
 стосува́тися, -úється (*кого, чого,*
до кого-чого)
 стоті́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок
 стоті́сячний
 стотоб́ний
 сто́яти, стою́, стої́ш, стої́мо, сто-
 їтé; *нак.* стій

сто́ючи, *дієприсл.*
 страбі́зм, -у
 страхохі́д, -хóду
 страхохі́дно-кишкові́й
 страхохі́дно-шлункові́й
 страдива́рі, *невідм., ж.*
 страдива́ріус, -а
 стражда́ння, *р. мн.* -а́нь
 стра́жник, -а
 страз, -а
 страйк, -у
 страйка́р, -я́, *ор.* -éм, *мн.* -і, *д.* -я́м
 страйкува́ти, -úю, -úеш
 странгуля́ція, -ї, *ор.* -ею
 Стра́сбург, -а і Стра́сбур
 стра́сбургський і стра́сбурський
 страте́ма, -и
 стратегі́чний
 стратиграфі́чний
 стратигра́фія, -ї, *ор.* -ею
 стратимéтр, -а
 стра́тити, стра́чу, стра́тиш; *нак.*
 стратъ
 стратифіка́ційно-рівневі́й
 стратифіка́ція, -ї, *ор.* -ею
 стратона́втика, -и, *д.-м.* -ці
 стратопáуза, -и
 стратопла́н, -а
 стратоста́т, -а
 стратосфе́ра, -и
 стра́ус, -а
 страх, стра́хú (*чого, перед ким-*
чим)
 страхне́сок, -ску
 страхдеlegáт, -а
 страхі́ття, *р. мн.* -іть
 страхо́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 страхува́ти, -úю, -úеш
 страхфо́нд, -у
 стра́чений
 страше́нний
 стрéлити, -лю, -лиш; *нак.* стрель
 і стрі́лити
 стрéльнути, -ну, -неш і стрі́льну-
 ти
 стреме́но, -éна, *мн.* -éна, -éн
 стрем'я́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок

стрѐнга, -и, *д.-м.* -зі
 стрѐнер, -а
 стрѐпет, -а
 стрептобаци́ла, -и
 стрептоко́к, -а, *мн.* -и, -ів
 стрептомі́цин, -у
 стрептоци́д, -у
 стрибкоподі́бний
 стрибо́к, -ба́
 стрибу́н, -а́
 стрі́гти, стрижу́, стрижеш, стри-
 жемо́, стрижете́
 стри́ж, -а́, *ор.* -ѐм
 стрижне́вий і стрижньо́вий
 Стрій, -ю (річка) і -я (місто),
ор. -ѐм, *м.* -ї
 стрикту́ра, -и
 стрінге́р, -а
 стрі́пер, -а
 стриперува́ння
 стрихні́зм, -у
 стрихні́н, -у
 стрі́й, стро́ю, *ор.* стро́єм, *м.*
 стро́ю
 Стріле́ць, -льця́, *ор.* -льце́м (су-
 зір'я)
 стріле́цько-сна́йперський
 стріле́цько-спортивний
 стріле́цько-сте́ндовий
 стрі́лити, -лю, -лиш; *нак.* стрі́ль
 і стрѐлити
 стрілоподі́бний
 стрі́лчастий
 стрі́ляти, -яю, -яєш
 стрі́льба́, -і́, *р. мн.* стрі́льб
 стрі́льбище, -а
 стрі́льну́ти, -ну́, -неш, -немо́, -не-
 те́ і стрѐльну́ти
 стрімго́лов, *присл.*
 стрі́мчастий
 стрі́чково-шліфува́льний
 стрі́чкоподі́бний
 стрі́чкотка́цький
 стробіюва́ння
 стробоскопі́чний
 стробоскопі́я, -ї́, *ор.* -єю
 стробѐний
 стро́їти, стро́ю, стро́їш; *нак.*
 стро́й

строи́вий
 строк, -у
 строматолі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 стронціані́т, -у
 стронціє́вий
 стронці́й, -ю, *ор.* -ѐм
 строп, -а (трос тощо)
 стропі́ло, -а
 строфа́, -ї́, *р. мн.* строф
 строфа́нт, -а (рослина) і -у (ліки)
 строфанті́н, -у
 строфі́чний
 строчі́ти, -чу́, -чиш, -чать
 стро́ювати, -юю, -юєш
 струби́нна, -и
 струга́льно-фре́зерний
 струга́ти, стружу́, стружеш і
 струга́ю, струга́єш
 структуралі́зм, -у
 структурно-визнача́льний
 структурно-геологі́чний
 структурно-планова́льний
 структурно-різнорі́дний
 структурно-систе́мний
 структурно-функціо́нальний
 структуроме́трія, -ї́, *ор.* -єю
 структуроутво́рення
 стру́м, -у
 стру́мінь, -меня, *ор.* -менем
 струмооберта́ч, -а́, *ор.* -ѐм
 струмообме́жувач, -а, *ор.* -ем
 струмоприйма́ч, -а́, *ор.* -ѐм
 струмува́ти, -у́є
 струнобето́н, -у
 стру́с, -у
 стручо́к, -чка́
 студѐнт-випускні́к, студѐнта-ви-
 пускника́
 студѐнтство, -а
 Студѐнтська ра́да СРСР
 студи́я, -ї́, *ор.* -єю
 студмісте́чко, -а, *р. мн.* -чок
 стук, -у
 стукі́т, -коту
 сту́лка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -лок
 сту́лчастий
 сту́лювати, -юю, -юєш
 сту́ляти, -яю, -яєш
 ступенюва́ння

ступіти, -плію, -пиш, -плять
 ступінчасто-симетричний
 ступня, -і, *ор.* -ею, *мн.* -пні, -пень
 стúпор, -у
 стюáрд, -а
 стюардеса, -и
 стягнення, *р. мн.* -ень
 стя́ти, зітну́, зітне́ш, зітнемо́,
 зітнете́; *мин.* стяв, стяла́
 стьожковий
 су, *невідм., с.*
 суахілі, *невідм., мн.* (народ) і *ж.*
 (мова)
 субалте́рн, -а
 субалте́рн-офіце́р, -а
 субальпійський
 субантарктичний
 субарктичний
 субатмосфе́рний
 субáтомний
 субваса́л, -а
 субве́нція, -ї, *ор.* -ею
 субгармонійний
 субдоміна́нта, -и
 суб'е́кт, -а
 суб'ективістичний
 суб'ективно-атрибуційний
 суб'ективно-ідеалістичний
 суб'ективно оцінений
 суб'ективно-соціологічний
 суб'ективований
 суб'ективувáти, -у́ю, -у́еш
 суб'ектно-об'е́ктний
 субі́р, -бору
 субконтинéнт, -у
 субкортика́льний
 субліма́т, -у
 субліма́ція, -ї, *ор.* -ею
 сублімува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 сублітора́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 субмаксимáльний
 субмарина, -и
 субмікронний
 субмікроскопічний
 субміліметровий
 субнорма́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей

суборбіта́льний
 суборди́нація, -ї, *ор.* -ею
 суборенда, -и
 суборенда́р, -я, *ор.* -е́м, *мн.* -і, *д.*
 -я́м
 субо́та, -и, *р. мн.* -о́т
 субо́тник, -а
 субо́тний, -я, -е
 субпідрядний
 субпідрядник, -а
 субполя́рний
 субпродукт, -у
 субсидія, -ї, *ор.* -ею
 субсидований
 субсидува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 субстантивáція, -ї, *ор.* -ею
 субстантивний
 субстантивований
 субстантивувáтися, -у́ється, *не-*
док. і док.
 субстанціáльний
 субстанціоналізований
 субстанціоналізува́ти, -у́ю, -у́еш
 субстанціо́нальний
 субста́нція, -ї, *ор.* -ею
 субститу́т, -а (про людину) і -у
 (в інших значеннях)
 субститу́ція, -ї, *ор.* -ею
 субстра́т, -у
 субстратоста́т, -а
 субстратосфе́ра, -и
 субти́льний
 субти́тр, -у
 субтро́піки, -ів
 субтропічний
 суб'ядерний
 Су́ва, -и
 сувені́р, -а
 сувенірно-подару́нко́вий
 суверéн, -а
 сувереніте́т, -у
 суверéнний
 суві́й, -во́ю, *ор.* -во́ем
 суво́рець, -вця, *ор.* -вцем
 суворо́вський
 су́в'язь, -і, *ор.* -ззю, *р. мн.*
 -зей
 сугáк, -а́

сугестивний
 сугестія, -ї, *ор.* -єю
 суглинисто-щебеневий
 суглинок, -нку
 суглоб, -а
 суголосний
 суголосся, *р. мн.* -ось
 суд, -у, *д.* -у́, *м.* -і
 Судан, -у
 суданець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці, -нців
 Судан Ньюс Ейдженсі, СУНА
 Суданська комуністична партія, СКП
 Суданський соціалістичний союз, ССС
 суддівсько-інформаційний
 суддя, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -ів, *ч.*
 суддя-стартёр, судді-стартёра
 судёбник, -а
 Судёти, -ёт
 судження, *р. мн.* -ень
 судинно-вегетативний
 судинно-волокнистий
 судинно-рефлекторний
 судиноволонкнистий
 судити, -джу́, -днш
 судіброва, -и
 судно́, -а́, *р. мн.* -ден
 суднобудівний
 суднобудування
 судноверф, -і, *ор.* -ф'ю, *мн.* -фі, -фей
 судновласницький
 судноводіння
 судномоделізм, -у
 судно-нафтозбирач, судна́-наф-тозбирача́
 суднообіг, -у
 суднооборот, -у
 суднопідіймач, -а́, *ор.* -ём
 суднопідйомник, -а
 суднопіднімач, -а́, *ор.* -ём
 судноплавний
 судноскладальний
 судно́-холодильник, судна́-холо-дильника
 судово-адміністративний
 судово-медичний

судово-прокурорський
 судово-психіатричний
 судово-слідчий
 судово-технічний
 судово-хімічний
 судовоговірння
 судорога, -и, *д.-м.* -зі, *р. мн.* -ог
 судоустрій, -рою, *ор.* -роєм
 судочінство, -а
 Суец, -а, *ор.* -ом
 Суецький канал
 суета́, -ї
 Суздаль, -я, *ор.* -ем
 сузір'я, *р. мн.* -їв
 сука́ю, сука́ю, сука́еш і сучу́, сучиш, сучать
 сукно́, -а́, *р. мн.* -кон
 сукновальня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 сукномийка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -йок
 сукнороб, -а
 сукня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -конь
 сукроватиця, -і, *ор.* -єю
 сукровиця, -і, *ор.* -єю
 сукулент, -а, *мн.* -и, -ів
 суццесія, -ї, *ор.* -єю
 Сула́, -ї (річка)
 султанат, -у
 Султанат Бруней
 Султанат Оман
 сульфазол, -у
 сульфамід, -у, *мн.* -и, -ів
 сульфатаза, -и, *мн.* -ази, -аз
 сульфатно-магнієвий
 сульфатування
 сульфгідрильний
 сульфідін, -у
 сульфидування
 сульфитація, -ї, *ор.* -єю
 сульфитно-спиртовий
 сульфокислота́, -ї́, *мн.* -оти́, -от
 сульфонал, -у
 сум, -у
 суматор, -а
 Суматра, -и
 сумах, -у

сумахові, -их
 сумáція, -ї, *ор.* -єю
 сумбур, -у
 Сўми, Сум
 суміжний
 сумісний
 сумісництво, -а
 сўмиш, -і, *ор.* -шшю, *р. мн.*
 -шей
 сумішоприготувáльний
 сумішоутвóрення
 суміщáти, -áю, -áеш
 суміщення, *р. мн.* -ень
 сумління
 сўмнів, -у
 сумський
 сумчáстий
 Сўмщина, -и
 сум'яття, *р. мн.* -яттів *і рідше*
 -ять
 сунізм, -у
 сўбі, *невідм., ч., ж. і мн.*
 суперавіація, -ї, *ор.* -єю
 суперавтомобіль, -я, *ор.* -ем
 супераеродинамічний
 суперарбітраж, -у, *ор.* -ем
 супервізор, -а
 супергетеродін, -а
 суперéчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -еч (*кому, чому*)
 суперéчність, -ності, *ор.* -ністю
 суперіконоскоп, -а
 суперкарго, *невідм., ч.*
 супермаркет, -у
 супермэн, -а
 супермодернізм, -у
 супернатуралізм, -у
 суперобкладінка, -и, *д.-м.* -ці,
р. м. -нок
 суперортикон, -а
 суперпозиція, -ї, *ор.* -єю
 суперракéта, -и
 суперрегенерáтор, -а
 суперрегенерáція, -ї, *ор.* -єю
 супертанкер, -а
 супертип, -а
 супертрéст, -у
 суперфініш, -у, *ор.* -ем
 суперфінішування

супідрядний
 супін, -а
 супінація, -ї, *ор.* -єю
 супісковий
 сўпісок, -ску
 супіщáний
 суплетивізм, -у
 супліддя, *р. мн.* -їдь
 супозиторій, -я, *ор.* -єм
 сўпорт, -а
 супраліторáль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.*
 -лей
 супранатуралізм, -у
 супранатурáльний
 супретізм, -у
 сўпровід, -воду
 сўпровóдження
 сўпровóджувати, -ую, -уеш
 сўпровóдити, -джу, -диш; *нак.*
 -одь
 супротівний
 супротівник, -а
 супутник, -а
 сўпутник-автомáт, сўпутника-
 автомáта
 сўпутник-навігáтор, сўпутника-
 навігáтора
 сўпутній, -я, -є
 сургуч, -у́, *ор.* -ém
 сургучéвий
 сурдокамера, -и
 сурдологія, -ї, *ор.* -єю
 сурдопедагогіка, -и, *д.-м.* -ці
 сурдопедагогічний
 сурдотéхніка, -и, *д.-м.* -ці
 сурдўт, -а
 сўржик, -у
 сўрик, -у
 Суріна́м, -у
 сурмаорганічний
 сурмити, -млю́, -міш, -мимó,
 -митé, -млять
 сурм'яний
 сурм'яністий
 сурогáт, -у
 Сурхандар'їнська óбласть
 Сурхандар'я, -ї, *ор.* -єю
 сурядний
 сусáк, -á

- сусáльний
 сусід, -а, *р. мн.* -ів
 сусіда, -и, *р. мн.* -ід, *ч. і ж.*
 сусло, -а, *р. мн.* -сел
 суспендо́ваний
 суспензі́вне ве́то
 суспензі́йний (від суспензі́я)
 суспензі́я, -ї, *ор.* -єю
 суспензо́рій, -я, *ор.* -єм
 суспі́льно-господáрський
 суспі́льно-економі́чний
 суспі́льно-естетич́ний
 суспі́льно-ідеалі́стичний
 суспі́льно-історич́ний
 суспі́льно корис́ний
 суспі́льно небезпéчний
 суспі́льно необхід́ний
 суспі́льно-полі́тичний
 суспі́льно-продукт́ивний
 суспі́льно-трудо́вий
 суспі́льство, -а
 суспі́льствозна́вство, -а
 суспі́льствозна́вчий
 сутáж, -у́, *ор.* -ém
 су́тінок, -нку, *мн.* -нки, -нків
 су́тінь, -і, *ор.* -нню
 суттéвий
 суть, -і, *ор.* -ттю
 суфі́ксально-префі́ксальний
 суфі́кса́ція, -ї, *ор.* -єю
 суфле́, *невідм., с.*
 суфле́рський
 суфлі́рувати, -ую, -уєш
 суфля́р, -у
 суфо́зія, -ї, *ор.* -єю
 суфражі́зм, -у
 суфражі́стський
 сухáр, -я́, *ор.* -ém, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 сухованта́ж, -у́, *ор.* -ém
 сухованта́жний
 сухові́й, -ю, *ор.* -єм
 суході́л, -до́лу
 суході́льний
 сухожи́лля, *р. мн.* -йль
 сухозлі́тка, -и, *д.-м.* -ці
 сухолю́бний
 сухом'я́тка, -и, *д.-м.* -ці
 сухопу́тний
 сухості́й, -то́ю, *ор.* -то́єм
 сухофру́кти, -ів
 сухоцві́т, -у
 Суху́мі, *невідм.*
 суху́мський
 суцві́ття, *р. мн.* -їть
 суцільногумови́й
 суцільнозварни́й
 суцільнокрі́йний
 суцільнометале́вий
 суцільноткані́нний
 суцільнотягнени́й
 суцільнотягну́тий
 суцільношта́пований
 суча́сний
 сучо́к, -чка́
 су́ша, -і, *ор.* -єю
 суші́льно-сортува́льний
 суші́льно-фі́льтрува́льний
 суші́ти, -шу́, -шиш
 суші́ння
 сушні́к, -у́
 сушні́к, -у́
 суя́гна, *прикм., ж.*
 сфабри́кований
 сфабрикува́ти, -у́ю, -у́єш
 сфа́гніт, -у
 сфа́гновий
 сфа́гнум, -у
 сфалері́т, -у
 сфен, -у
 сферично-симетри́чний
 сферої́д, -а
 сфероїда́льний
 сфероїдоподі́бний
 сферокри́стал, -а, *мн.* -и, -ів
 сферолі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 сфероме́тр, -а
 сферосидері́т, -у
 сфероте́ка, -и, *д.-м.* -ці
 сферослі́фувальний
 сфі́гмогра́ма, -и
 сфі́гмограф, -а
 сфі́гмографі́я, -ї, *ор.* -єю
 сфі́гмомано́метр, -а
 сфі́нкс, -а
 сфі́нктер, -а
 сфокусо́ваний
 сфокусува́ти, -у́ю, -у́єш

сформулювати, -юю, -юєш
 сформульований
 сфрагістика, -и, *д.-м.* -ці
 схвалення, *р. мн.* -ень
 схвалювати, -юю, -юєш
 схвильований
 схематизація, -ї, *ор.* -єю
 схематизм, -у
 схематизований
 схематизувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 схемотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 схил, -у
 схилення, *р. мн.* -ень
 схиління, *р. мн.* -янь
 схильний
 схід, сходу (сторона світу; дія тощо)
 Схід, Сходу (країни, розташовані в східному напрямі)
 східець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.*
 -дці, -дців
 східна довготá, *сх. д.*
 Східна Республіка Уругваї
 Східне Самоá
 Східний Тімóр, Східного Ті-
 мóру
 Східно-Австралійська течія
 Східно-Гренландська течія
 Східно-Європейська рівнина
 східноєвропейський
 Східно-Казахстанська область
 східноказахстанський
 Східно-Китайське море
 східнонімецький
 Східно-Сахалінські гóри
 Східно-Сибірська залізниця,
 ССЗ
 східносибірський
 східнослов'янський
 східноукраїнський
 східчастий
 сховище, -а
 сходження, *р. мн.* -ень
 сходи, -ів
 сходити, -джу, -диш; *нак.* сходить,
недок.

сходня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -день
 сходово-ліфтовий
 сходозна́вство, -а
 сходозна́вчий
 схóжий (*на кого-що*)
 схола́стика, -и, *д.-м.* -ці
 схоластичний
 схола́ст, -а
 схóлія, -ї, *ор.* -єю
 схрещений
 схрещення, *р. мн.* -ень
 схрещувати, -ую, -уєш
 сценáрій, -ю, *ор.* -єм
 сценáрно-редакційний
 сцинтиля́тор, -а, *мн.* -и, -ів
 сцинтиля́ція, -ї, *ор.* -єю
 сцифо́дні, -их
 сцифомеду́за, -и, *мн.* -узи, -у́з
 сцієнти́зм, -у
 Си́лла і Хари́бда
 сюже́т, -у
 сюзере́н, -а
 сюзереніте́т, -у
 сю́їта, -и
 сюрпри́з, -у
 сюрреалі́зм, -у
 сюрту́к, -á
 ся́єво, -а *і* ся́йво
 сякий-такий, сяка́-такá, сяке́-
 такé
 сяк-та́к, *присл.*
 Ся́нган, -а (місто) *і* -у (терито-
 рія), Гонкóнг
 ся́яти, ся́ю, ся́єш
 сь́єра, -и *і* сї́єра
 Сь́єрра-де-Гвадарра́ма, -и
 Сь́єрра-Леóне, *невідм.*
 Сь́єрра-Морéна, -и
 Сь́єрра-Нева́да, -и
 сьо́годні, *присл.*
 сьо́годнішній, -я, -є
 сьогорі́чний
 сьогочáсний
 сьóмга, -и, *д.-м.* -зі
 сьóмий

Т

табасарán, -а, *мн.* -и, -ів
табасарáнець, -нця, *ор.* -нцем,
мн. -нці, -нців
табасарáнський
табeль, -я, *ор.* -ем
табeль-календáр, табeля-кален-
даря
табeс, -у
табетичний
табiр, -бору, *м.* -борі
табiрно-пасовищний
таблiтчастий
таблiця, -і, *ор.* -ею
таблó, *невідм.*, *с.*
таблó-годiнник, -а
табльóт, -у
таборiт, -а, *мн.* -и, -ів
табу́, *невідм.*, *с.*
табулягра́ма, -и
табуля́тор, -а
таво́лга, -и, *д.-м.* -зі
таво́лжник, -у
таво́т, -у
таври́т, -у
Таври́да, -и
гаври́дський
таври́йський
Та́врія, -ї, *ор.* -ею
тавро́ваний
тавро́ський
таврува́ти, -у́ю, -у́еш
таврогра́ма, -и
тавтологiчний
тавтоло́гія, -ї, *ор.* -ею
тага́л, -а, *мн.* -и, -ів
тага́льський
тага́н, -а́
Таганро́г, -а, *м.* -зі і -у
таганро́зький
Тагі́л, -у
тагілі́т, -у
тагі́льський
таджерiт, -у
таджи́к, -а, *мн.* -и, -ів
Таджикистáн, -у

Таджи́цька Радя́нська Соціалi-
сти́чна Республі́ка, Таджи́-
цька РСР, ТаджРСР
Таджи́цьке телеграфне аге́нтство,
ТаджикТА, ТАДЖИКТА
тазостегновiй
таї́, *невідм.*, *мн.*
Таї́ланд, -у
таї́ти, таю́, таї́ш, таї́мо, таї́те
Таї́ті, *невідм.*
таї́тянин, -а, *мн.* -яни, -я́н
Тайва́нська протóка
Тайва́нь, -ю, *ор.* -ем
тайга́, -і́, *д.-м.* -зі
тайм, -у
тайм-а́ут, -у
тайме́нь, -я, *ор.* -ем
Тайми́р, -у
тайми́рит, -у
Тайми́рський (Долга́но-Не́не-
цький) автоно́мний о́круг
таймо́граф, -а
таймга́ктор, -а
тайм-ши́т, -а́
тайни́к, -а́
тайно́пис, -у
тайпи́н, -а, *мн.* -и, -ів
тайпoтрон, -а
тайфу́н, -у
тайшо́н, -а, *мн.* -и, -ів
такелáж, -у, *ор.* -ем
та́к же
такий же
такий-ся́кий, така́-сяка́, такé-
сякé
такий-то, така́-то, такé-то
такiм чи́ном
таки́р, -у, *мн.* -и, -ів
так на так
тако́ж, *присл.*
такони́т, -у
так о́сь
так о́т
таксидермі́я, -ї, *ор.* -ею
таксі́метр, -а

таксиметричний
 таксиметрія, -ї, *ор.* -єю
 та́ксис, -у, *мн.* -и, -ів
 таксіст, -а
 таксі, *невідм.*, *с.*
 таксо́дієві, -их
 таксо́логія, -ї, *ор.* -єю
 таксо́метр, -а
 таксомото́р, -а
 таксо́н, -а, *мн.* -и, -ів
 таксономі́чний
 таксоно́мія, -ї, *ор.* -єю
 таксофо́н, -а
 таксува́льний
 таксува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* і
док.
 так-ся́к, *присл.*
 такт, -у
 та́ктико-стройовий
 та́ктико-техні́чний
 такти́льний
 та́к-то, *присл.*, *частка*
 такто́метр, -а
 тал, -у
 тала́мус, -а
 Тала́с, -а (місто) і -у (річка)
 таласо́дій, -я, *ор.* -єм
 таласький
 Талді́-Курга́н, -а
 талді́-курга́нський
 тале́вий
 та́лер, -а
 та́лик, -у
 тали́ш, -а́, *ор.* -ём, *мн.* -і́, -ів
 тали́шський
 та́лі, -ів
 та́лієвий
 та́лій, -ю, *ор.* -єм
 талі́йоргани́чний
 тали́сман-сувени́р, тали́сма́на-су-
 вені́ра
 та́лія, -ї, *ор.* -єю
 Та́ллін, -а
 та́ллінський
 талму́д, -а
 талмуді́зм, -у
 таль, -я, *ор.* -ем
 та́львег, -у
 тальк. -у

талькози́т, -у
 тамада́, -і́, *ч.*
 тamarі́кс, -у і тamarі́ск
 тamarінд, -у
 тamarі́ск, -у і тamarі́кс
 Тамбо́в, -а
 тамбо́вський
 та́мбур, -а (частина приміщен-
 ня, вагона; вишивка)
 тамбу́р, -а і танбу́р (музичний
 інструмент)
 тамбури́н, -а
 тамбурмажо́р, -а
 тамга́, -і́, *д.-м.* -зі́
 тамі́л, -а, *мн.* -и, -ів
 тамі́льський
 тамо́жня, -і́, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -жень
 Та́мпере, *невідм.*
 тамплі́єр, -а
 тампона́ж, -у, *ор.* -ем
 тампона́ція, -ї́, *ор.* -єю
 тампонува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
 і *док.*
 там-ся́м, *присл.*
 та́м-таки, *присл.*
 тамта́м, -а
 та́м-то, *присл.*
 тана́гра, -и
 Тананарі́ве, *невідм.*
 танатоло́гія, -ї́, *ор.* -єю
 танатофо́бія, -ї́, *ор.* -єю
 танбу́р, -а і тамбу́р
 танга́ж, -а́, *ор.* -ём
 Тангань́ка, -и, *д.-м.* -ці́
 та́нгенс, -а
 та́нгенс-бусо́ль, -і́, *ор.* -ллю
 тангенсо́йда, -и
 танге́нта, -и
 тангенціа́льний
 тангі́р, -а
 та́нго, *невідм.*, *с.*
 тангу́т, -а, *мн.* -и, -ів
 та́ндём, -а
 та́ндём-маші́на, -и
 та́ндём-насос, -а
 та́нення
 та́нець, -нцю, *ор.* -нцем
 Танже́р, -а

танзанієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.* -ійці, -ійців
 танзанійський
 Танзанія, -ї, *ор.* -єю
 танк-амфібія, т́анка-амфібі́ї
 та́нкер-газово́з, та́нкера-газо-во́за
 танке́тка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ток
 танкіст, -а
 танкобудівний
 танкобудува́ння
 танководіння
 танкодеса́нтний
 танкодосту́пний
 танкодро́м, -у
 танкоремо́нтний
 танкотехні́чний
 танта́л, -у
 танталі́т, -у
 танта́лові му́ки
 танта́ло-ніоба́т, -у, *мн.* -и, -ів
 тантге́ма, -и
 та́нути, -ну, -неш; *мин.* тав, та́ла
 і та́нув, та́нула
 танца́л, -у
 танцкля́с, -у
 танцмайдáнчик, -а
 танцме́йстер, -а
 танцюва́льно-пісе́нний
 танцюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 Тапажо́с, -у
 тапіо́ка, -и, *д.-м.* -ці
 тапча́н, -а́
 та́ранити, -ню, -ниш; *нак.* -а́нь
 та́ранте́ла, -и
 та́рантул, -а
 та́ра́ня, -і, *ор.* -єю
 та́ра́нька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -ньо́к
 тарбага́н, -а
 та́риф, -у
 тарифіка́ція, -ї, *ор.* -єю
 тарифіко́ваний
 тарифікува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* і *док.*
 та́рифно-кваліфікаці́йний
 та́рїлкоподі́бний
 та́рїль, -ре́ля, *ор.* -ре́лем
 та́рно-пакува́льний

таро́ваний
 таропоста́чення
 тарпа́н, -а́
 тарта́льний, -а
 тарта́н, -у
 Та́рту, *невідм.*
 та́ртуський
 тарува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.* і *док.*
 тарха́н, -а
 тасманієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.* -ійці, -ійців
 тасмані́йський
 Тасма́нія, -ї, *ор.* -єю
 Тасма́нове мо́ре
 та́сьма́, та́сьми
 тата́рин, -а, *мн.* -а́ри, -а́р
 Тата́рія, -ї, *ор.* -єю
 тата́рник, -у
 Тата́рська Автоно́мна Радя́нська Соціалісти́чна Республі́ка, Тата́рська АРСР, ТатАРСР, ТАРСР
 Та́три, -ів
 тату́йований
 тату́юва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 таури́н, -у
 та́у-сагі́з, -у
 тафоно́мія, -ї, *ор.* -єю
 тахео́метр-автома́т, тахео́метра-автома́та
 тахеоме́тричний
 тахеоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 тахіге́нз, -у
 тахіграфі́чний
 тахіна́, -и
 тахісто́скоп, -а
 Та́хо, *невідм.*
 тахогенерáтор, -а
 тахогра́ма, -и
 таш, -у, *ор.* -ем
 Ташау́з, -а
 таші́зм, -у
 Ташке́нт, -а
 ташке́нтський
 Тбілісі́, *невідм.*
 тбілі́ський
 тварі́нництво, -а
 тварі́нницький

твариноподібний
Твер, -і, *ор.* -р'ю
твёрдження, *р. мн.* -ень
твёрднути, -не; *мин.* тверд,
 твёрдла і твёрднув, твёрд-
 нула
твердовіпалений
твердокам'яний
твердокопчений
твердокрілі, -их
твердолістяний
твердомір, -а
твердопáливний
твердопіднебінний
твёрдо-рідкий
твердоцягнений
твердоу́стка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
твердоша́рість, -рості, *ор.* -рістю
твёрдячи, *дієприсл.*
тверський
твин, -у
твій, твого́, тво́єму, тво́ім, тво́єму
 (тво́ім); *ж.* тво́я, тво́єї, тво́їй,
 тво́єю, тво́їй; *с.* тво́є, тво́го́;
мн. тво́ї, тво́їх
твінде́к, -а
тві́р, тво́ру
тві́ст, -у
тво́рення
творе́ць, -рця́, *ор.* -рце́м
твори́ти, -рю́, -риш
твори́ння, *р. мн.* -інь
теа́тр, -у
театраліза́ція, -ї, *ор.* -єю
театралізо́ваний
театралізува́ти, -ую́, -у́єш, *недок.*
і док.
театра́льно-видо́вищний
театра́льно-декораці́йний
театра́льно-кінематографі́чний
теа́тр-буф, теа́тру-буф
театрозна́вство, -а
театрозна́вчий
театромáнія, -ї, *ор.* -єю
теа́тр-студі́я, теа́тру-студі́ї
геба́йн, -у
тевто́нський
Тегера́н, -а

Тегера́нська конфе́ренція
Тегусіга́льпа, -и
тезавра́ція, -ї, *ор.* -єю
тезавро́ваний
тезаврува́ти, -ую́, -у́єш, *недок.*
і док.
теза́урус, -а
те́зис, -у
тезоіме́нитство, -а
теї́зм, -у
теі́н, -у
теі́стичний
тейло́різм, -у
тейя́рдізм, -у
текіне́ць, -нця́, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
текі́нський
текодо́нт, -а, *мн.* -и, -ів
текс, -а
текст, -у
тексти́ль, -ю, *ор.* -ем
тексти́льно-шкіря́ний
тексто́вініт, -у
текстолі́т, -у
текстологі́чний
текстоло́гія, -ї, *ор.* -єю
текти́, тече́; *мин.* тік, текла́
текти́т, -а
тектоге́не́з, -у
тектоні́т, -у, *мн.* -и, -ів
тектоні́чний
тектоносфе́ра, -и
тектонофі́зика, -и, *д.-м.* -ці
теку́чий
телеабо́не́нт, -а
телеавтома́тика, -и, *д.-м.* -ці
телеамперме́тр, -а
телеанте́на, -и
телеате́льє, *невідм., с.*
телеба́чення
телебіно́кль, -я, *ор.* -ем
телевими́рювальний
телевольтме́тр, -а
телегляда́ч, -а́, *ор.* -е́м
телего́нія, -ї, *ор.* -єю
телеграф, -у
телеграфі́я, -ї, *ор.* -єю
Телеграфне агентство БРСР,
Білта, Білта

Телеграфічне агентство Литовської РСР, ЕЛЬТА, ЕЛЬТА
Телеграфічне агентство нової Югославії, ТАНЮГ

Телеграфічне агентство Радянського Союзу при Раді Міністрів СРСР, ТАРС, -у

Телеграфічне агентство Франції, Франс Пресс

телеграфічно-модульований
телеграфічно-телефонний
телеграфувати, -ую, -уєш, *недок. і док.*

телеекран, -а
телеелектрокардіограф, -а
телеелектрокардіографія, -ї, * *ор.* -ею

тележурнал, -у
телезображення, *р. мн.* -ень

телеінформаційний

телекерований

телекерування

телекінопроектор, -а

телекомплекс, -у

телекомутація, -ї, *ор.* -ею

телеконтроль, -ю, *ор.* -ем

телекс, -у

телеекторій, -ю, *ор.* -єм

телеметричний

телемеханізація, -ї, *ор.* -ею

телемеханіка, -и, *д.-м.* -ці

теленабірний

теленегатив, -а

теленомус, -а

телеозавр, -а, *мн.* -и, -ів

телеологічний

телеологія, -ї, *ор.* -ею

телепатичний

телепатія, -ї, *ор.* -ею

телепередавач, -а, *ор.* -єм

телепередача, -і, *ор.* -ею

телепірметр, -а

телеприймач, -а, *ор.* -єм

телерадієвий

телерадіокомплекс, -у

телерадіобла, -и

телерадіоцентр, -у

телерегулювання

телерекординг, -а

телерентгенографія, -ї, *ор.* -ею
телерентгеноскопія, -ї, *ор.* -ею

телеретранслятор, -а

телесигнал, -у

телесигналізація, -ї, *ор.* -ею

телескопічний

телескопія, -ї, *ор.* -ею

телеспектроскоп, -а

телестереоскоп, -а

телестудія, -ї, *ор.* -ею

телетайп, -а

телетайпсетер, -а

телетермометр, -а

телеуправління

телеустановка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок

телефікація, -ї, *ор.* -ею

телефільм-екранізація, телефільму-екранізація, *ч.*

телефон, -у

телефон-автомат, телефону-автомата

телефонізація, -ї, *ор.* -ею

телефонізований

телефонія, -ї, *ор.* -ею

телефонно-телеграфічний

телефонографія, -ї, *ор.* -ею

телефонотелеметричний

телефотографія, -ї, *ор.* -ею

телефотометр, -а

телефотометричний

телефотометрія, -ї, *ор.* -ею

телецентр, -у

телецентралізація, -ї, *ор.* -ею

Телєць, -льця, *ор.* -льцем (сузір'я)

Телєцьке озеро

теломеризація, -ї, *ор.* -ею

телофаза, -и

телурид, -у, *мн.* -и, -ів

телуричний

Тель-Авів, -а

тель-авівський

тельфер, -а

тематизм, -у

тематичний

тембр, -у

Темза, -и

темнобарвний

тёмно-бу́рий
 тёмно-вишне́вий
 тёмно-жо́втий
 темнозаба́рвлений
 тёмно-зелёний
 тёмно-кашта́новий
 темнокóлірний
 темноко́льоровий
 тёмно-кори́чневий
 тёмно-ліло́вий
 тёмно-мали́новий
 тёмно-роже́вий
 тёмно-ру́сий
 тёмно-руся́вий
 тёмно-си́ній, -я, -є
 тёмно-сі́рий
 тёмно-тёмно, *присл.*
 темношкі́рий
 тёмно-янта́рний
 темп, -у
 темпера́мент, -у
 температура, -и, Т
 температу́рно-барометри́чний
 температу́ропровідність, -ності,
ор. -ністю
 температурості́йкий
 температу́рочутли́вість, -вості,
ор. -вістю
 температура́ція, -ї, *ор.* -єю
 те́мплет, -а
 темпо́ритм, -у
 те́мрява, -и
 те́на́кль, -я, *ор.* -єм
 те́нарді́т, -у
 те́нденці́ю настро́ений
 те́нденція, -ї, *ор.* -єю (*чого,*
до чого)
 те́ндер, -а
 те́ндер-конденса́тор, -а
 тендова́гніт, -у
 тензі́метр, -а
 тензодáтчик, -а
 тензо́метр, -а
 те́нзор, -а
 те́ніс, -у
 те́ніска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -сок
 Те́нне́сі, *невідм.*
 те́нор, -а
 тенори́т, -у

тенсіо́метр, -а
 тент, -у
 тентакулі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 теобро́мін, -у
 теогóнія, -ї, *ор.* -єю
 теодице́я, -ї, *ор.* -єю
 теодолі́т, -а
 теократи́чний
 теокра́тія, -ї, *ор.* -єю
 теологі́чний
 теоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 теорети́зува́ти, -у́ю, -у́єш
 теорéтико-ймові́рнісний
 теорéтико-пізнава́льний
 теорéтично важли́вий
 теорі́я, -ї, *ор.* -єю
 теосо́фія, -ї, *ор.* -єю
 тепе́рішний, -я, -є
 теплі́чно-оранжерéйний
 теплі́чно-парни́ковий
 теплоба́чення
 тепло-бе́жевий
 теплобу́р, -а
 теплобирни́й
 тепло́відділення
 тепло́виді́льний
 тепловикориста́ння
 тепловипромі́нювальний
 тепловипромі́нювання
 тепло́вітра́та, -и, *мн.* -ати, -ат
 тепло́витрива́лість, -лості, *ор.*
 -лістю
 тепло́відда́вач, -а́, *ор.* -ём
 тепло́відда́ча, -і, *ор.* -єю
 тепло́ві́ст, -у
 теплово́дий
 теплово́з, -а
 теплово́зобуді́вний
 теплово́зобудува́ння
 теплово́зосклада́льний
 тепло́втра́та, -и
 теплоджерело́, -а́
 теплодинамі́чний
 теплоелектри́чний
 теплоелектрово́з, -а
 теплоелектрогенерáторний
 теплоелектроста́нція, -ї, *ор.* -єю,
 ТЕС, -у
 теплоелектроустаткува́ння

теплоелектроцентраль, -і, *ор.*
-ллю, *р. мн.* -лей, **ТЕЦ**, -у
теплоенергетика, -и, *д.-м.* -ці
теплоенергетичний
теплоёмкий
теплоёмний
тепло-жовтий
тепложаксний
тепложаксист, -у
тепложаксність, -ності, *ор.*
-ністю
тепложбирник, -а
тепложвукоізоляційний
теплоізоляційно-монтажний
теплоізоляція, -ї, *ор.* -єю
тепложконтрль, -ю, *ор.* -ем
тепложкрівний
тепложлікування
тепложлюбний
тепложмережа, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
-эж
тепложмеханічний
тепложмір, -а
тепложмісткий
тепложморозостійкий
тепложнепроникний
тепложносій, -я, *ор.* -ём
тепложобмін, -у
тепложобмінник, -а
тепложпеленгатор, -а
тепложпередача, -і, *ор.* -єю
тепложперетворення
тепложперехід, -ходу
тепложповітряний
тепложпоглинальний
тепложпокажчик, -а
тепложпостачання
тепложпотужність, -ності, *ор.*
-ністю
тепложприймач, -а, *ор.* -ём
тепложпровід, -воду
тепложпродуктивний
тепложпроникний
тепложрегуляція, -ї, *ор.* -єю
тепложсиловий
тепложспоживач, -а, *ор.* -ём
тепложстійкий
тепложтворення
тепложтворний

тепложтехніка, -и, *д.-м.* -ці
тепложтехнічний
тепложтраса, -и
тепложтравкий
тепложутворювальний
тепложфізичний
тепложфікація, -ї, *ор.* -єю
тепложфільтр, -а
тепложхід-крижолоам, тепложхода-
крижолоама
тепложхімічний
тепложходобудування
тепложцентрль, -і, *ор.* -ллю, *р.*
мн. -лей
тепложчорний
тепложчутливий
тераваат, -а, *р. мн.* -аів і -аіт,
ТВт
терагэрц, -а, *ор.* -ом, **ТГц**
тераджбуль, -я, *ор.* -ем, **ТДж**
теразіт, -у
теракоата, -и
терапевтичний
терапія, -ї, *ор.* -єю
терасоподібний
терасуваати, -ую, -уеш, *недок.*
і док.
тератоженэ, -у
тератологічний
тератологія, -ї, *ор.* -єю
тератома, -и
терафлэкс, -у
тербієвий
тербій, -ю, *ор.* -ем
Терезій, -ів (сузір'я)
Тэрек, -у
тэрем, -а
тэрен, -рну (рослина)
теренкур, -у
тэрець, -рця, *ор.* -рцем
тер'эр, -а
терикон, -а
Територіальна комісія по запа-
сах, **ТКЗ**
територіально-виробничий
територіально-галузєвий
територіально-географічний
територіально-економічний
територія, -ї, *ор.* -єю

теріодонт, -а, *мн.* -и, -ів
 термалой, -ю, *ор.* -єм
 термáльний
 Термез, -а
 терми, терм
 термідо́р, -а
 термідо́ріанський
 термін, -а (слово)
 термін, -у (строк)
 терміна́льний
 термінізм, -у
 терміноло́гізація, -ї, *ор.* -єю
 терміноло́гічний
 терміноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 терміт, -а (комаха)
 терміт, -у (речовина)
 термітник, -а
 термія, -ї, *ор.* -єю
 термоактíвний
 термоанáліз, -у
 термоанемóметр, -а
 термоантраціт, -у
 термобарока́мера, -и
 термобаро́метр, -а
 термобатаре́я, -ї, *ор.* -єю
 термобатигра́ф, -а
 термобу́р, -а
 термовимірюва́льний
 термовкла́диш, -а, *ор.* -єм
 термовологopовідність, -ності,
ор. -ністю
 термогальваномéтр, -а
 термогенерáтор, -а
 термогéнний
 термогiгpо́граф, -а
 термoгiдрoдина́міка, -и, *д.-м.* -ці
 термoгiдрoдина́мічний
 термоглибиномі́р, -а
 термографі́чний
 термогpа́фія, -ї, *ор.* -єю
 термoдина́міка, -и, *д.-м.* -ці
 термoдина́міко-топoлогі́чний
 термoдина́мічний
 термодифу́зія, -ї, *ор.* -єю
 термоеле́ктор, -а
 термоеле́ктрика, -и, *д.-м.* -ці
 термоелектри́чний
 термоелектpогенерáтор, -а
 термоелектpо́н, -а

термоелектpорушійний
 термоелектpохолодильник, -а
 термоелемéнт, -а
 термоемісії́ний
 термоенéргія, -ї, *ор.* -єю
 термозвукоізоляцій́ний
 термозіт, -у
 термозитобетóн, -у
 термoізоляцій́ний
 термоізоля́ція, -ї, *ор.* -єю
 термоізолюва́ний
 термоімпульсний
 термоіо́нний
 термока́мера, -и
 термокаpотáж, -у, *ор.* -єм
 термока́рст, -у
 термокінéтика, -и, *д.-м.* -ці
 термокомпрéсія, -ї, *ор.* -єю
 термокомпрéсор, -а
 термокопіюва́льний
 термокопіюва́ння
 термолабі́льний
 термола́мпа, -и
 термoлюмінесцéнтний
 термoлюмінесцéнція, -ї, *ор.* -єю
 термомагні́тний
 термометаморфі́зм, -у
 термометри́чний
 термомéтрія, -ї, *ор.* -єю
 термомехані́чний
 термсмікpофóн, -а
 термонейтра́льний
 термосбpóбка, -и, *д.-м.* -ці
 термоопі́р, -пору
 термопа́ра, -и
 термопа́уза, -и
 термoперетвóрювач, -а, *ор.* -єм
 термопла́ст, -у, *мн.* -и, -ів
 термопластич́ний
 термополяриза́ція, -ї, *ор.* -єю
 термоприймáч, -á, *ор.* -єм
 термопроя́влення
 термопру́жність, -ності, *ор.*
 -ністю
 терморектíвний
 терморегулюва́ння
 терморегуля́тор, -а
 терморегуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 терморезистор, -а

терморелé, *невідм., с.*
 терморецéптор, -а
 тéрмос, -а
 термосигналізáтор, -а
 термосигнальний
 термосíла, -и
 термосифóн, -а
 термоскóп, -а
 термосолестійкий
 термостабільний
 термостáтика, -и, *д.-м.* -ці
 термостатичний
 термостатуювáння
 термостійкий
 термоstrúм, -у
 термосфéра, -и
 термотáксис, -у
 термотерапія, -ї, *ор.* -єю
 термотрансформáтор, -а
 термотривкий
 термотропізм, -у
 термоудáр, -у
 термоустановка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -вок
 термофáрба, -и
 термофізика, -и, *д.-м.* -ці
 термофізичний
 термофіксація, -ї, *ор.* -єю
 термофіл, -а, *мн.* -и, -ів
 термофільний
 термофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 термофóб, -а, *мн.* -и, -ів
 термофóр, -а
 термофосфáт, -у
 термохімічний
 термохімія, -ї, *ор.* -єю
 термоцікл, -у
 термойдерний
 терно́пілець, -льця, *ор.* -льцем
 Терно́піль, -поля, *ор.* -полем
 терно́пільський
 Терно́пільщина, -и
 терно́слив, -а
 терно́слива, -и
 терну́ти, -ну́, -не́ш, -немо́, -нетé
 терóр, -у
 терорізм, -у
 тероризувáти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.

терористічно-диверсійний
 терпéн, -у, *мн.* -и, -ів
 терпéнтин, -у
 терпінгідрáт, -у
 терпíння
 терпíти, терпліó, тéрпíш, тéр-
 пимó, тéрпитé, тéрпля́ть
 тéрпнути, -не; *мін.* терп, тéрпла
і тéрпнув, тéрпнула
 терпúг, -á, *м.* -зі *і* -у
 тéрти, тру, треш, тремó, третé
 тертьовий
 тэ́рція, -ї, *ор.* -єю
 тес, -у
 тесáти, тешú, тéшеш
 теситúра, -и
 тэ́сла, -и, **Т** (одиниця магніт-
 ної індукції)
 теслювáти, -ю́ю, -ю́єш
 тесля́р, -á, *ор.* -éм, *мн.* -і, *д.*
 -áм
 тесля́рсько-столя́рний
 тест, -у
 тест-генерáтор, -а
 тэ́стер, -а
 тестикуля́рний
 тэ́стинг, -у
 тэ́стит, -у
 тэстувáти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.
 тетанія, -ї, *ор.* -єю
 тетáнус, -у
 тэ́та-рítм, -у
 тет-а-тéт, *присл.*
 тэ́та-фúнкція, -ї, *ор.* -єю
 тет-де-пóн, -у
 Тетерів, -рева (річка)
 тетеру́к, -á *і* тетерю́к
 тетрагóн, -а
 тетрагона́льно-пірамідáльний
 тетрагона́льно-трапецоедри́чний
 тетраéдр, -а
 тетраедри́т, -у
 тетраедри́чний
 тетраетíл, -у
 тетразéн, -у
 тетракóк, -а, *мн.* -и, -ів
 тетралін, -у
 тетралогі́чний

тетралогія, -ї, *ор.* -єю
тетраметр, -а
тетраметрыйны
тетранітромаган, -у
тетра́рх, -а
тетра́рхія, -ї, *ор.* -єю
тетрасульфід, -у
тетрафторетилён, -у
тетрахорд, -у
тетрациклін, -у
тетрыл, -у
тетро́д, -а
тетроксід, -у
теургічны
теургія, -ї, *ор.* -єю
теф, -у
тефіграма, -и
тефлён, -у
техвідділ, -у
техдапамага, -и, *д.-м.* -зі
техкантра́ль, -ю, *ор.* -ем
техмінімум, -у
техна́гляд, -у
техне́ці́й, -ю, *ор.* -ем
тэхні́ка, -и, *д.-м.* ці
тэхні́к-архітэ́ктор, тэхні́ка-архі-
тэ́ктора
тэхні́к-електромеха́нік, тэхні́ка-
електромеха́ні́ка
тэхні́к-інтэнда́нт, тэхні́ка-інтэн-
да́нта
тэхні́к-меха́нік-канстру́ктор, тэх-
ні́ка-меха́ні́ка-канстру́ктора
тэхні́ка-виробні́чы
тэхні́ка-еканамі́чны
тэхні́ка-експлуата́цыйны
тэхні́ка-естэты́чны
тэхні́к-опера́тор, тэхні́ка-опера́-
то́ра
тэхні́ка-тэхналагі́чны
тэхні́кум, -у
тэхні́цызм, -у
тэхні́чна адяні́ця ма́са, т. о. м.,
ТОМ
техногенез, -у
техногенны
технокра́тыя, -ї, *ор.* -єю
тэхналагі́чны
тэхналагія, -ї, *ор.* -єю

технахі́мны
тэхна́гляд, -у
тэхпра́цывні́к, -а
тэчы́я, -ї, *ор.* -єю
тэчашука́ч, -а, *ор.* -ём
ты, тебе́ (у тебе́), то́бі, то́бою,
то́бі
тыба́р, -у
тыбэль, -бля, *ор.* -блем
тыбо́н, -у
тывере́ць, -рцыя, *ор.* -рцем, *мн.*
-рці, -рці́в
тыгель, -гля, *ор.* -глем
тыгро́лов, -а
ты́ждень, -жня, *ор.* -жнем
ты́жнёвнк, -а
ты́каты, ты́каю, ты́каеш і ты́чу,
ты́чеш; *нак.* ты́кай і тыч
ты́кер, -а
тыко́нд, -у
тыксотро́пія, -ї, *ор.* -єю
тыксотро́пні́ць, -но́сьці, *ор.* -ні́сьцю
тыл, -у, *м.* -ў
тыла́нтін, -у
ты́льда, -и
тыма́ніт, -у
ты́мберс, -а
тымі́н, -у
тымо́л, -у
тымофі́ўка, -и, *д.-м.* -ці
тыма́н, -а
тымапа́на́льны
тымапа́ніт, -у
тымапа́ні́чны
тымапа́нія, -ї, *ор.* -єю
ты́м-то, *спол.*
тыму́ровець, -ривця, *ор.* -рив-
цем
Тымача́совы́ ўра́д
тымача́савозобва́язаны
тыма ча́сам (але тыма́сам
як...)
тын, -у, *м.* -ў
тынкту́ра, -и
тынто́метр, -а
тып, -у (зразок, образ тощо)
і -а (про людыну)
тыпа́ж, -ў, *ор.* -ём
тыпіза́цыя, -і, *ор.* -єю

типізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

типогравю́ра, -и

типолітографічний

типолітографі́я, -ї, *ор.* -єю

типологічний

типологі́я, -ї, *ор.* -єю

типоме́тр, -а

типоме́трія, -ї, *ор.* -єю

типоморфі́зм, -у

типоро́змір, -у

типча́к, -а́

тир, -у, *м.* -у́ *і -і*

тира́ж, -у́, *ор.* -ём

тиражувáти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

тирані́я, -ї, *ор.* -єю

тиранозáвр, -а

тира́нство, -а

Тира́споль, -я, *ор.* -ем

тира́спольський

тиратро́н, -а

тирео́з, -у

тиреої́дін, -у

тиреої́дін, -у

тиреотоксико́з, -у

тиреотро́пний

тирй́стор, -а

тирй́т, -у

тирозі́н, -у

тироксі́н, -у

тирс, -а

тис, -а (одне дерево) *і -у* (ма-
теріал)

Тіса, -и

ті́снути, -ну, -неш; *мин.* тис,
ті́сла *і* ті́снув, ті́снула

ті́сяча, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -яч,
т., тис.

ті́сячний

тисячокілограмо́вий

тисячокілометрóвий

тисячокра́тний

тисячолі́тній, -я, -е

тисячолі́ття, *р. мн.* -іть

тисячоп'ятсотлі́тній, -я, -е

тисячоп'ятсотлі́ття, *р. мн.* -іть

тисячоп'ятсотрі́чний

тисячоп'ятсотрі́ччя, *р. мн.* -іч

тисячорі́чний

тисячорі́ччя, *р. мн.* -іч

тисячото́нний

титáн, -а (велетень; кип'ятиль-
ник) *і -у* (хімічний елемент)

Тита́н, -а (супутник Сатурна)

титана́т, -у

титані́т, -у

титаномагнеті́т, -у

титанотеріе́ві, -их

ті́тло, -а, *р. мн.* -тел

титр, -у

титраме́трія, -ї, *ор.* -єю (в дру-
карстві)

титриметри́чний ана́ліз

титрува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

тіту́л, -у

титуло́ваний

титулува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.

тиф, -у

ті́фдрук, -у, *м.* -ці

Тифлі́с, -а

тифлі́т, -у

тифлопедаго́гіка, -и, *д.-м.* -ці

тифлопедагогі́чний

тифлотехні́ка, -и, *д.-м.* -ці

тифо́зний

тифо́їд, -у

Ті́хий океáн

тихоокеáнський

ті́хо-ті́хо, *присл.*

тихохі́д, -хода

тіа́мін, -у

Тібе́т, -у

тібе́тець, -тця, *ор.* -тцем, *мн.*
-тці, -тців

тібе́то-бірма́нський

тібе́тський

Ті́бр, -у

Ті́гр, -у

тіка́ти, -а́ю, -а́єш

Тіксі́, *невідм.*

тіле́сний

тілогрі́йка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-йок

Тільзі́т, -а

Тільзі́тський мир

тільки б
 тільки ж
 тільки-но, *присл., спол.*
 тільки-тільки, *присл.*
 тільки що
 тільна, *прикм., ж.*
 тільник, -а
 Тімóр, -у
 Тімóрське móре
 тім'я, тім'я і тімені, *ор.* тім'ям
 і тіменем
 тиністий
 тінь, -і, *ор.* -нню, *р. мн.* -ней
 тіньовий
 тіньовитривалий
 тіньолюб, -а
 тіокислотá, -й, *мн.* -óти, -óт
 тіокóл, -у
 тіóл, -у
 тіоніл, -у
 тіосіль, -сóлі, *ор.* -сіллю, *мн.*
 -сóлі, -сóлей
 тіоспíрт, -у, *мн.* -й, -ів
 тіосполúка, -и, *д.-м.* -ці
 тіосульфáт, -у, *мн.* -и, -ів
 тіофосфáт, -у
 Тіра́на, -и
 тірòлець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.*
 -льці, -льців
 Тіро́ль, -ю, *ор.* -ем
 тіро́льський
 Тірре́нське móре
 тіснити, -нію, -ніш, -нимó, -нитé
 тістовальцювáльний
 тістоготувáльний
 тістомісілка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 тістомісільний
 тістообрóбний
 тістоподі́бний
 Тітіка́ка, -и, *д.-м.* -ці
 ті́ун, -а
 ті́унський
 тіура́м, -у
 ткані́нний
 тка́ти, тчу, тчеш, тчемó, тчетé
 тка́цько-обрóбний
 тка́цько-пряді́льний
 ткач, -а́, *ор.* -ém

тлумáчення, *р. мн.* -ень
 тлумáчити, -чу, -чиш, -чать; *нак.*
 -áч
 тмин, -у
 тобога́н, -а
 Тобóл, -у
 Тобóльськ, -а
 тобóльський
 това́р, -у
 Товари́ство дру́жби і культу́р-
 ного зв'язку́ з країнами Ара́б-
 ського Сходу
 Товари́ство дру́жби НДРЙ —
 СРСР
 Товари́ство «Знання́» Украї́н-
 ської РСР
 Товари́ство культу́рних зв'язків
 з українцями за кордо́ном
 Товари́ство радя́нсько-болга́р-
 ської дру́жби
 товари́ство «СРСР — Фінля́ндія»
 Товари́ство Черво́ного Хреста́
 товари́ський
 това́риш, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.*
 -ám, *т., мн.* *тт.*
 това́рно-грошовий
 това́рно-матеріáльний
 това́рно-пасажи́рський
 товаровиробни́к, -а́
 товаровла́сник, -а
 товарозна́вство, -а
 товарозна́вчий
 товаро́бiг, -у
 товаро́бмін, -у
 товаро́рот, -у
 това́ро-пасажи́рський
 товаропрові́дний
 товкту́, -вчу́, -вчеш, -вчемó,
 -вчетé
 товстокóрий
 товстолі́стий
 товстолóбик, -а
 товстостéблий
 товстості́нний
 товстoшаровий
 товстошкі́рий
 товстошкі́рий
 товстя́нкові, -их
 то́вща, -і, *ор.* -ею

товщиномір, -а
 Того, *невідм.*
 Тоголеська Республіка
 тогорічний
 тогочасний
 тоді ж
 тоді-то, *присл.*
 тодішній, -я, -є
 тоді як
 то ж то
 той, тою, *ор.* тóем, *ім.*
 то й, *спол.*
 той же
 тойон, -а
 той-таки, тогó-таки, томó-таки, тім-таки, томó-таки (тім-таки); *ж.* та-таки, тієї-таки (тої-таки), тій-таки, тією-таки (тою-таки), тій-таки; *с.* тє-таки, тогó-таки; *мн.* ті-таки, тїх-таки
 токай, -ю, *ор.* -єм
 токайський
 токар, -я, *ор.* -єм, *мн.* токарі, *д.* токарям
 токарно-гвинторізний
 токарно-карусельний
 токарно-комбінований
 токарно-копіювальний
 токарно-лобовий
 токарно-револьверний
 токарно-фрезерний
 токарно-центровий
 токарня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -рень
 токар-оператор, токаря-опера-тора
 токар-револьверник, токаря-ре-вольверника
 токарський
 токар-універсаль, токаря-універ-сала
 токар-швидкісник, токаря-швид-кісника
 тока́та, -и
 токійський
 Токіо, *невідм.*
 токологічний
 токологія, -ї, *ор.* -єю
 токоферол, -у, *мн.* -и, -ів

токсико-алергічний
 токсикоз, -у
 токсико-інфекційний
 токсикологічний
 токсикологія, -ї, *ор.* -єю
 токсін, -у, *мн.* -и, -ів
 токсичний
 токсоплазмоз, -у
 Толбу́хін, -а, *ор.* -ом (місто)
 толевий (від толь)
 толеруберойдовий
 толовий (від тол)
 толо́чити, -бчу́, -бчиш, -бчать; *нак.* -очі́ і -о́ч
 толсто́вець, -вця, *ор.* -вцем
 толсто́вський
 толуї́дін, -у, *мн.* -и, -ів
 толуо́л, -у
 Толья́тті, *невідм.*
 том, -у, *мн.* -і́, -і́в, *т.*, *мн.* *тт.*
 томага́вк, -а
 тома́сівський
 томасува́ти, -у́ю, -у́еш
 томасла́к, -у
 томатозбира́льний
 тома́т-па́ста, тома́ту-па́сти, *ж.*
 тома́т-пю́ре, тома́ту-пю́ре, *с.*
 томбу́й, -я, *ор.* -єм
 томи́ти, -млю́, -миш, -млять
 томі́зм, -у
 томогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 томпа́к, -у́
 Томськ, -а
 то́мський
 томó-таки, *присл.*
 томó-то, *присл.*
 томó що-
 тон, -у, *мн.* -і́, -і́в
 тоналі́т, -у
 тона́льно-модульова́ний
 тона́льно-частóтний
 тонате́ль, *невідм.*, *с.*
 Тонга, -и, *д.-м.* -зі
 Тонга о́строві
 тонзилі́т, -у
 тоніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 тонізу́ючий
 тонково́вний
 тонковолокни́стий

тонкоко́рий
тонколі́стий
тонколúчний, -а
тонконі́г, -но́га
тонкопря́д, -а
тонкопряди́льний
тонкору́нний
тонкосте́блий
тонкості́нний
тонкосто́вбурний
тонкостру́нний
тонкошаро́вий
тонкошарува́тий
тонкоше́рстий
тонкошкі́рий
тонкошкúрий
то́нкощі, -ів
тонме́йстер, -а
то́нна, -и, *р. мн.* тонн, т
тонна́ж, -у, *ор.* -ем
тонна́жність, -ності, *ор.* -ністю
тонна́жо-доба́, -і́, *р. мн.* -діб
тонна́жо-рейс, -у
то́нно-кіломе́тр, -а, т·км
то́нно-кіломе́тр-годи́на, -и
то́нно-мі́ля, -і, *ор.* -єю
то́нно-опера́ція, -і́, *ор.* -єю
то́нно-си́ла, -и, **Т, тс**
тоно́метр, -а
тонопла́ст, -а
тонофі́брила, -и, *мн.* -і́ли, -і́л
тонсту́дія, -і́, *ор.* -єю
то́нус, -у
тону́ти, -ну́, -неш
тонфі́льм, -у
топ, -а
топа́з, -а (окремий кристал)
і -у (речовина)
топенан́т, -а
топі́ти, -пліо́, -пиш, -плять
топі́намбу́р, -а
то́пкрос, -у
топогеохі́мічний
топогра́фічний
топогра́фія, -і́, *ор.* -єю
Топозе́ро, -а
тополе́вий
топологі́чний
тополо́гія, -і́, *ор.* -єю

топо́ля, -і, *ор.* -єю
топо́нім, -а
топоні́мічний
топоско́п, -а
топта́ти, -пчу́, -пчеш
топшу́р, -а
тор, -а (у математиці)
тора́коскопі́я, -і́, *ор.* -єю
торг, -у, *м.* -зі́
торгі́вля, -і, *ор.* -єю
торгове́льно-економі́чний
торгове́льно-заготіве́льний
торгове́льно-збутовий
торгове́льно-кооперати́вний
Торгове́льно-промисло́ва (Тор-
го́во-промисло́ва) пала́та СРСР
(УРСР), ТПП
торгове́льно-фіна́нсовий
торго́во-економі́чний
торго́во-заготіве́льний
торго́во-збутовий
торго́во-кооперати́вний
торго́во-фіна́нсовий
торгоу́т, -а, *мн.* -и, -ів
торгпре́д, -а
торгпре́дство, -а
торгува́ти, -ю́ю, -у́еш
торгфлòт, -у
тореадо́р, -а
торе́ро, *невідм., ч.*
торе́ць, -рця́ (один брусок;
поперечний зрі́з) і -рціо́ (брус-
ки), *ор.* -рце́м
тори́зм, -у
торі́т, -у
то́рі, *невідм., ч. і мн.*
торіа́ніт, -а
торіе́вий
то́рій, -ю, *ор.* -є́м
торі́юваний
торі́к, *присл.*
торі́челліе́ва пустота́
торі́шній, -я, -є́
торі́юва́ти, -ю́ю, -ю́еш
торка́ти, -а́ю, -а́еш
торкну́ти, -ну́, -неш, -немó, -нетé
торкрéт, -а
торкретбе́то́н, -у
торкретгарма́та, -и

торкретувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

торнадо, *невідм., ч.*

торос, -а

торосистий

торпедоносець, -сця, *ор.* -сцем

торпедувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

Торресо́ва прото́ка

торс, -а

торсіограф, -а

торсіометр, -а

торсіон, -а

торт, -а

тортури, -ур

торф, -у

торфоагрегат, -у

торфобетон, -у

торфобрікет, -у

торфований

торфовидобувний

торфовідобуток, -тку

торфовище, -а

торфогній, -ною, *ор.* -ноєм

торфогнойовий

торфодобриво, -а

торфодобування

торфодобувний

торфодробарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок

торфозаготівельний

торфозбиральний

торфоізоляція, -ї, *ор.* -єю

торфокікс, -у

торфокомпост, -у

торфobleум, -у

торфомашинобудування

торфонасбс, -а

торфоперегній, -ною, *ор.* -ноєм

торфопідбиральний

торфопоживний

торфопорошок, -шку

торфопостачання

торфорізка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-зок

торфорозвідувальний

торфорозробка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -бок

торфосбс, -а

торфосушарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок

торфотерапія, -ї, *ор.* -єю

торфотук, -у

торфоудобрення

торфоганера, -и

торфодиффундційний

торфочерпальний

торшолак, -у

торф-сирець, то́рфу-сирцю́

торфувати, -ую, -уєш

торф'яний

торф'яник, -а́

торф'янисто-глейовий

торф'янисто-підзолистий

торф'яно-болотний

торф'яно-підзолистий

торце́зо-ко́нечний

торце-круглошліфувальний

торцефрезерний

торцівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-вок

торцювати, -іую, -іуєш

торцюваний

торше́р, -а

торшо́н, -у

торшонувати, -ую, -уєш

Тоска́на, -и

тоска́нський

тост, -у

то́стер, -а

тоталізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.

тоталітарізм, -у

тоте́м, -а

тотемі́зм, -у

тотемістичний

то́-то, *частка* (то́-то й лі́хо)

тото́жний (*чому, з чим*)

тоха́р, -а, *мн.* -и, -ів

тоха́рський

точі́льно-полірува́льний

точі́льня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
-лень

точі́ти, -чу́, -чиш, -чать

точі́ння

то́я, -ї, *ор.* -єю

тра́вень, -вня, *ор.* -внем

травертін, -у

травесті, *невідм., с.*
 травестія, -ї, *ор.* -єю
 травестований
 травестувати, -юю, -уєш
 травільня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -лень
 травити, -влію, -виш, -влять
 травлення
 травматизм, -у
 травматологія, -ї, *ор.* -єю
 травмований
 травмувати, -юю, -уєш, *недок.*
і док.
 травневий
 траводійний
 травокосарка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -рок
 травопілля
 травопільно-просапний
 травосівалка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -лок
 травосійний
 травосіяння
 травостій, -тою, *ор.* -тбем
 травосуміш, -і, *ор.* -шшю
 трагіко-комічний
 трагікомедія, -ї, *ор.* -єю
 трагікомічний
 традескандія, -ї, *ор.* -єю
 традиційно-історичний
 традиційно усталений
 традиціоналізм, -у
 традиціоналістичний
 традиція, -ї, *ор.* -єю
 траєкторія, -ї, *ор.* -єю
 трайбалізм, -у *і* трибалізм
 трайбологія, -ї, *ор.* -єю
 трак, -а
 тракт, -у
 трактат, -у
 тракторобудівний
 тракторобудування
 тракторо-година, -и
 трактороремонтний
 трактороскладальний
 трактор-підійомник, трактора-
 підійомника
 трактор-тягач, трактора-тягача
 трактриса, -и

трактувати, -юю, -уєш
 трал, -а
 тралер, -а
 тралити, -лю, -лиш; *нак.*
 траль
 тралмейстер, -а
 тральний
 трамба́к, -а́
 трамбле́р, -а
 трамбований
 трамбувати, -юю, -уєш
 трамва́й, -я, *ор.* -єм
 трамва́йно-автобусний
 трамва́йно-троле́йбусний
 трамонтан, -у
 трамп, -а
 трампарк, -у
 трамплін, -а
 тране́ць, -нця, *ор.* -нцем
 транзі́стор, -а
 транзі́т, -у
 транзитивний
 транквіліза́тор, -а
 транс, -у
 трансакція, -ї, *ор.* -єю
 трансальпійський
 трансарктичний
 трансатлантичний
 трансбордер, -а
 Трансваа́ль, -ю, *ор.* -ем
 трансваа́льський
 трансверса́ль, -і, *ор.* -ллю
 трансгресивно-регресивний
 трансгресія, -ї, *ор.* -єю
 трансгресувати, -ує
 трансдукція, -ї, *ор.* -єю
 транс'європе́йський
 трансізомерія, -ї, *ор.* -єю
 Трансільва́нія, -ї, *ор.* -єю
 трансільва́нський
 Трансйо́рданія, -ї, *ор.* -єю
 транскрибований
 транскрибувати, -юю, -уєш, *не-*
док. і док.
 транслітерувати, -юю, -уєш, *не-*
док. і док.
 транслока́ція, -ї, *ор.* -єю
 транслювати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.

трансляція, -ї, *ор.* -єю
 трансльований
 трансмісія, -ї, *ор.* -єю
 трансмітер, -а
 трансморський
 трансмутація, -ї, *ор.* -єю
 трансозонд, -а
 трансокеанський
 транспарант, -а
 транспірація, -ї, *ор.* -єю
 транспірувати, -ýє
 трансплантат, -а
 трансплантація, -ї, *ор.* -єю
 трансплантований
 трансплантувати, -ýю, -ýєш, *недок. і док.*
 транспозиція, -ї, *ор.* -єю
 трансполярний
 транспонований
 транспонувати, -ýю, -ýєш, *недок. і док.*
 транспорт, -у (засоби перевезення)
 транспорт, -у (у бухгалтерії)
 транспортабельний
 транспортно-вантажний
 транспортно-відвальный
 транспортно-дренажний
 транспортно-експедиційний
 транспортно-експлуатаційний
 транспортно-енергетичний
 транспортно-пішохідний
 транспортований
 транспортувати, -ýю, -ýєш, *недок. і док.*
 Транссібірська залізнична магістраль
 транспірація, -ї, *ор.* -єю
 трансудат, -у
 трансудация, -ї, *ор.* -єю
 трансуран, -у
 трансфер, -у
 трансфераза, -и, *мн.* -áзи, -áз
 трансферкар, -а
 трансферт, -у
 трансфлюксор, -а
 трансфокатор, -а
 трансформатор, -а
 трансформатобудівний

трансформатобудування
 трансформація, -ї, *ор.* -єю
 трансформізм, -у
 трансформований
 трансформувати, -ýю, -ýєш, *недок. і док.*
 трансфузіологія, -ї, *ор.* -єю
 трансфузія, -ї, *ор.* -єю
 трансценденталізм, -у
 трансцендентальний
 трансцендентний
 траншеєкопач, -á, *ор.* -ém
 траншея, -ї, *ор.* -єю
 трап, -а (драбина, апарат тощо)
 трап, -у (порода)
 трап-балка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 Трапезунд, -а
 трапер, -а
 трапецієподібний
 трапєція, -ї, *ор.* -єю
 трапецебедр, -а
 трапецоедричний
 трапецодід, -а
 трапитися, -питься, -пляться
 траплятися, -яється, -яються
 трас, -у
 трасований
 трасувати, -ýю, -ýєш, *недок. і док.*
 трасуючий
 тратити, трачу, тратиш; *нак.*
 трать
 тратта, -и (вексель)
 траулювання
 траур, -у (*по кому-чому*)
 трафарєт, -у
 трафарєтити, -єчу, -єтиш; *нак.* -єть
 трахеїда, -и, *мн.* -їди, -їд
 трахеїт, -у
 трахейнодішні, -их
 трахеобронхіальний
 трахеобронхоплевральний
 трахеотомічний
 трахея, -ї, *ор.* -єю
 трахіт, -у
 трахоматозний

тред-юніон, -у
 тред-юніонізм, -у
 тред-юніоніст, -а
 тред-юніоністський
 трейлер, -а
 трек, -у, *м.* -ці і -у
 трелювати, -юю, -юєш
 трель, -і, *ор.* -ллю, *р.* *мн.*
 -лей
 трельований
 трельяж, -а, *ор.* -ем
 трематод, -а, *мн.* -и, -ів
 трематодоз, -у, *мн.* -и, -ів
 тремоліт, -у
 тремоло, *невідм., с.*
 тремор, -у
 тремтіти, -мчү, -мтіш, -мтимó,
 -мтитé
 тремтячі, *дієприсл.*
 тренаж, -у, *ор.* -ем
 тренажёр, -а
 тренд, -у
 трéнер-спорторганізатор, трéне-
 ра-спорторганізатора
 трензель, -я, *ор.* -ем, *мн.*
 -і, -ів
 трéнінг, -у
 тренований
 тренування, *р. мн.* -ань
 тренувати, -юю, -юєш
 треонін, -у
 трепанация, -ї, *ор.* -єю
 трепанований
 трепанувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.
 трéпел, -у
 трéпет, -у
 трепетати, -ечү, -éчеш
 трест, -у
 трестифікувати, -юю, -юєш,
недок. і док.
 трéстівський
 трестований
 трест-орендар, трéсту-орендаря
 Трест торговельного (торгово-
 го) машинобудування, Торг-
 маш, -у
 трестувати, -юю, -юєш, *недок.*
і док.

третейський
 третинний
 третій, -я, -є
 Третья республіка (Франція)
 третьокласний
 третьокласник, -а
 третьокурсний
 третьорозрядник, -а
 третьорядний
 третьосортний
 трешкóут, -а
 три, трьох, *д.* трьом, *ор.* трьома́,
м. трьох
 триазін, -у
 трибалізм, -у і трайбалізм
 трибарвний
 трибічний
 трибоелектрика, -и, *д.-м.* -ці
 трибоелектричний
 триболюмінесценція, -ї, *ор.* -єю
 трибóметр, -а
 трибометричний
 трибометрія, -ї, *ор.* -єю
 трибóрство, -а
 трибрáхий, -я, *ор.* -єм
 трибромід, -у
 трибромфенól, -у
 трибунал, -у
 тривалéнтний
 тривіальний
 трівірш, -а, *ор.* -ем
 тривісний
 тривóга, -и, *д.-м.* -зі
 тривóжитися, -жуся, -жишся,
 -жаться; *нак.* -óжся (за кого-
 що, ким, чим)
 тригатрón, -а
 трігер, -а
 трігла, -и
 тригліф, -а
 тригодинний
 триголісний
 триголісний
 тригона́льно-пірамідальний
 триго́нія, -ї, *ор.* -єю
 тригонометричний
 тригонометрія, -ї, *ор.* -єю
 тригранний
 тригранник, -а

тридека́дний
 триде́нний
 триди́міт, -у
 тридіапазо́нний
 тридо́льний
 тридрото́вий
 три́дцятєро, -тьо́х, *д.* -тьо́м, *ор.*
 -тьома́ і тьма́, *м.* -тьо́х
 тридцятигра́дусний
 тридцятьи́
 тридцятилітні́й, -я, -є
 тридцятиліття́, *р. мн.* -іть
 тридцятиметрóвий
 тридцятимі́льйо́нний
 тридцятирі́чний
 тридцятирі́ччя, *р. мн.* -іч
 тридцятитрѐохр́ічний
 три́дцять, -ті́ і -тьо́х, *д.* -ті́ і
 -тьо́м, *ор.* -тьма́ і -тьома́, *м.* -ті́
 і -тьо́х
 триє́дний
 трижи́льний
 три́звук, -у
 тризм, -у
 тризмі́нний
 тризна́чний
 тризубце́ві, -их
 трикілометрóвий
 трикі́мнатний
 трикля́сний
 трикля́ній, -я, *ор.* -єм
 трикля́нічний
 трико́, *невідм., с.*
 трико́лійний
 трико́лірний
 трико́лісний
 трико́льоро́вий
 трикомпо́нєнтний
 трико́пієчний
 трико́та́ж, -у, *ор.* -єм
 трико́та́жно-в'язáльний
 трико́та́жно-панчі́шний
 трико́тин, -у
 трикра́тний
 трику́тний, -а, -є
 трику́тник, -а
 трила́мповий
 трилатєра́ція, -ї, *ор.* -єю
 триле́ма, -и

трилі́сник, -а
 трилі́стий
 трилі́нійний
 трилі́тній, -я, -є
 трилі́ток, -тка
 трилі́тро́вий
 трилі́ття, *р. мн.* -іть
 трило́біт, -а, *мн.* -и, -ів
 трило́гія, -ї, *ор.* -єю
 трильйо́н, -а
 трильйо́нний
 трима́ч, -а́, *ор.* -єм
 трі́мер, -а
 тримє́стр, -у
 тримєтилбензо́л, -у
 тримєтилбута́н, -у
 тримєтилє́н, -у
 тримє́тр, -а
 тримє́тричний
 тримє́тровий
 тримі́рний
 тримі́сний
 тримі́сячний
 тримóвний
 тримото́рний
 трина́дцятєро, -тьо́х, *д.* -тьо́м,
ор. -тьома́ і -тьма́, *м.* -тьо́х
 трина́дцяти́й
 трина́дцятилі́тній, -я, -є
 трина́дцятирі́чний
 трина́дцять, -ти́ і -тьо́х, *д.* -ти́ і
 -тьо́м, *ор.* -тьма́ і -тьома́, *м.* -ти́
 і -тьо́х
 трині́г, -но́га
 трині́тробензо́л, -у
 трині́тросило́л, -у
 трині́тротолуо́л, -у
 трині́трофєно́л, -у
 трині́то́га, -и, *д.-м.* -зі́, *р. мн.*
 -ні́г
 тринóгий
 тринóжити, -жу́, -жи́ш, -жа́ть;
нак. -о́ж
 тринóм, -а
 тринóмічний
 трио́ксид, -у
 триоксі́д, -у
 трип, -у
 трипа́лубний

трипаносóма, -и
 трипаносемóз, -у
 трипáрний
 трипелюсткóвий
 трипéрстя, *р. мн.* -éрсть
 трипíлля
 трипíльний
 трипíльська культóра
 триплáн, -а
 трíплекс, -а
 трíплекс-процés, -у
 триплét, -у
 триплóйд, -а
 триповерхóвий
 триподíя, -ї, *ор.* -ею
 тривóлюсний
 трипроцéнтний
 трипс, -а
 трипсáн, -у
 трíптих, -а
 триптофáн, -у
 триразóвий
 трирéма, -и
 трирíчний
 трирíччя, *р. мн.* -íч
 трирóзмíрний
 трирядний
 трисахарíд, -у, *мн.* -и, -ív
 трисекцiйний
 трíсель, -я, *ор.* -ем
 трисилíкáт, -у
 трискладóвий
 трíста, трьохсóт, *д.* трьомстáм,
ор. трьомастáми, *м.* трьох-
 стáх
 триствóлка, -и, *д.-м.* -цi, *р. мн.*
 -лок
 триствóльний
 тристóпний
 тристорóнний, -я, -е
 тристрúnний
 тристúлковий
 триступенéвий
 триступiнчастий
 триступiнчатий
 трисульфíд, -у
 трисульфокислотá, -й
 тритáктний
 тритетраéдр, -а

тритижнéвий
 тритiсячний
 трítтéвий
 трítтiй, -ю, *ор.* -ем
 тритóмний
 тритóмник, -а
 тритóн, -а
 тритóнний
 трифáзний
 трифáзовий
 трифосгén, -у
 трифтóнг, -а
 трихвiлiнний
 трихiна, -и
 трихiнела, -и
 трихiнелбóз, -у
 трихiнóз, -у
 триходовiй
 трихóрд, -у
 трихотомiя, -ї, *ор.* -ею
 трихофiт, -а, *мн.* -и, -ív
 трихоцефальбóз, -у
 трицерáтопс, -а
 трицýкл, -а
 трицилiндровий
 трiччi, *присл.*
 тричлén, -а
 тричлénний
 тришарнiрний
 тришарóвий
 тришетiнник, -а
 триярусний
 трiáда, -и
 трiáж, -у, *ор.* -ем
 трiáнгель, -я, *ор.* -ем
 трiáнгулóвати, -iюю, -iюеш, *не-*
док. i док.
 трiáнгулéтор, -а
 трiáнгулéця, -ї, *ор.* -ею
 трiáс, -у
 трiáсовий
 трiерувáти, -iюю, -iюеш
 Трiéст, -а
 трiéстський
 трiйка, -и, *д.-м.* -цi, *р. мн.*
 -йок
 трiйник, -á
 трiйня, -i, *ор.* -eю
 трiйця, -i, *ор.* -ею

трийчастий
 Трінідад (-у) і Тобаго
 тріо, *невідм.*, с.
 тріолёт, -а
 тріоль, -і, *ор.* -ллю, *р.* *мн.*
 -лей
 тріо-соната, -и
 тріо-стан, -а
 Тріполі, *невідм.*
 Тріполітанія, -ї, *ор.* -єю
 тріск, -у
 тріска, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.* -сók
 (скіпка)
 тріска́, -і́, *д.-м.* -ці́ (риба)
 тріумвір, -а
 тріумвірат, -у
 тріумф, -у
 тріумфувати, -у́ю, -у́еш
 трішки і трóшки, *присл.*
 тріщати, -щú, -щійш, -щимó,
 -щитé, -щатъ
 тріщиностійкий
 троакар, -а
 трог, -у
 троглодіт, -а
 трóе, трóох, *д.* трóом, *ор.* трóо-
 ма́
 Троїстий сою́з
 троїти, трою́, троїш, троїмо́,
 троїте́
 трок, -а
 тролéй, -я, *ор.* -єм
 тролéйбус, -а
 тролéйбусно-автóбусний
 тролéйвóз, -а
 тролéйка́р, -а
 тромаліт, -у
 тромб, -у
 тромбсендокардіт, -у
 тромбóз, -у
 тромбокiна́за, -и
 тромбопластiн, -у
 тромботропiн, -у
 тромбофлeбiт, -у
 тромбоцiт, -а, *мн.* -и, -iв
 тромп, -а
 трон, -у
 троостiт, -у
 троп, -а (вислiв)

тропа́р, -я́, *ор.* -éм, *мн.* -i, *д.*
 -я́м
 тропiзм, -у, *мн.* -и, -iв
 трóпiк, -а, *мн.* -и, -iв
 тропікостійкий
 тропічний
 тропопáуза, -и
 тропосфéра, -и
 тропофiт, -а, *мн.* -и, -iв
 трос, -а
 тростiт, -у
 трот, -у
 тротил, -у
 тротуа́р, -у
 трофе́й, -я, *ор.* -єм
 трофічний
 трoфoнeвpóз, -у
 трoхeйчний
 трoхéй, -я, *ор.* -єм`
 трoхóдa, -и
 трoцькiзм, -у
 трoцькiстський
 трóшки і трішки, *присл.*
 трoюpідний
 Трóя, -i, *ор.* -єю
 трoякий
 трoянець, -нця, *ор.* -нцем
 трoянський
 трубадúр, -а
 Трубіж, -бежа́, *ор.* -бежéм, *м.*
 -бежі́
 трубокoвeрт, -а
 трубокoзúб, -а
 трубокoнóсі, -их
 трубокoпoдiбний
 трубокoцвiт, -у
 трубно-кабeльний
 трубoбeтoн, -у
 трубовáр, -а
 трубовитягáч, -á, *ор.* -éм
 трубовiдpізний
 трубовóз, -а
 трубовoлoчильний
 трубoeлeктpозвápювaльний
 трубoзвápювaльний
 трубоклáд, -а
 труболивáрний
 трубoнapiзний
 трубообробний

трубоочісний
 трубоочісник, -а
 трубоподібний
 трубопробивач, -а, *ор.* -ём
 трубопровід, -воду
 трубопровідний
 трубопрокатний
 трубопрокатування
 труборіз, -а
 труборізальний
 труботримач, -а, *ор.* -ём
 трубчасто-кільцевий
 трубчасто-пружинний
 труд, -а
 труддисципліна, -и
 трудитися, -джуся, -дишся
 трудівник, -а, *кл.* -івнику
 трудкніжка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -жок
 труднощі, -ів
 Трудова партія Корей, ТПК
 (КНДР)
 трудодень, -дня, *ор.* -днём
 трудящий
 труїти, трую, труїш
 трупопокладення
 трупоспалення
 трусити, трушю, трусиш
 трут, -а
 трутень, -тня, *ор.* -тнем
 трутовик, -а
 трухнути, -не; *мин.* трух, трухла
 і трухнув, трухнула
 трюк, -у
 трюкцтво, -а
 трюк-система, -и
 трюм, -у
 трюмо, *невідм., с.*
 трюфель, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і,
 -ів
 трясовина, -й
 трясогузка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -зок
 трясті, -сү, -сеш, -семо, -сете
 трьохактний
 трьохатомний
 трьохелектродний
 трьохелементний
 трьохмільйонний

трьохмільярдний
 трьохопорний
 трьохосновний
 трьохосьовий
 трьохсотий
 трьохсотлітній, -я, -е
 трьохсотліття, *р. мн.* -іть
 трьохсотрічний
 трьохсотріччя, *р. мн.* -іч
 трьохтисичний
 туалёт, -у
 туарег, -а, *мн.* -и, -ів
 тубазід, -у
 тубафон, -а
 тубдиспансер, -у
 туберкул, -а
 туберкулін, -у
 туберкульоз, -у
 тубероза, -и
 тубілець, -льця, *ор.* -льцем, *мн.*
 -льці, -льців
 тубільний
 тубінститут, -у
 тубсанаторій, -ю, *ор.* -єм
 тубус, -а
 Тува, -й
 Туvalu, *невідм.*
 тувинець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Тувінська Автономна Радян-
 ська Соціалістична Республіка,
 Тувінська АРСР
 тугоплавкий
 туді-суді, *присл.*
 туєвий
 туєр, -а
 тужити, -жү, -жиш, -жать
 тузлук, -ү
 тузукування
 тук, -у
 тукан, -а
 тукороздрібнювання
 тукорозкидач, -а, *ор.* -ём
 тукосүмш, -і, *ор.* -шшю, *р. мн.*
 -шей
 Тула, -и
 тулівий
 тулій, -ю, *ор.* -єм
 тулія, -і, *ор.* -ёю

Тулón, -а
 ту́луб, -а
 тулу́з, -а
 тулу́к, -а́
 туляремічний
 туляремія, -ї, *ор.* -єю
 туляри́н, -у
 ту́льський
 тумáн, -а (монета)
 тумáн, -у (атмосферне явище)
 тумáнність, -ності, *ор.* -ністю
 тумано́граф, -а
 ту́мблер, -а
 тунга́р, -а
 тунгу́с, -а, *мн.* -и, -ів
 тунгу́со-маньчжу́рський
 Тунгу́ський метеорит
 тундростéп, -у
 тунелебудівний
 тунелебудува́ння
 тунéль, -ю, *ор.* -ем
 тунéльно-прохідни́цький
 тунéць, -нця́, *ор.* -нцéм
 туні́ка, -и, *д.-м.* -ці
 Туні́с, -а (місто) і -у (країна)
 тунісець, -сця, *ор.* -сцем, *мн.* -сці, ..
 -сців

Туні́ська Республі́ка

тунце́вий
 тупе́ць, -пця́, *ор.* -пцéм
 ту́піт, -поту
 тупокі́нцевий
 тупокі́нчний
 тупоку́тний, -а, -е
 тупоу́січений
 тупча́к, -а́
 тур, -а (тварина)
 тур, -у (у танці, грі тощо)
 Тура́, -й (річка)
 тура́ніт, -у
 тура́ч, -а́, *ор.* -éм
 турба́за, -и
 турбі́нний
 турбоагрега́т, -у
 турбобудівний
 турбобудува́ння
 турбобу́р, -а
 турбобу́ріння
 турбовентиля́тор, -а

турбово́з, -а
 турбогвинтові́й
 турбогенера́тор, -а
 турбодвигу́н, -а́
 турбоде́тандер, -а
 турбодина́мо, *невідм., с.*
 турбоелектри́чний
 турбоелектрогенера́торний
 турбоелектрохі́д, -хода
 турбо- і гідрогенера́тор
 турбокомпрéсор, -а
 турбомаші́на, -и
 турбому́фта, -и
 турбонагніта́ч, -а́, *ор.* -éм
 турбонасо́с, -а
 турбопа́уза, -и
 турбопові́троду́вний
 турбопоршне́вий
 турбореактивний
 турбореа́ктор, -а
 турбосуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -рок
 турбо́та, -и, *р. мн.* -о́т (за кого-
 що, про кого-що)
 турбоустано́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -вок
 турбохі́д, -хода
 турбоце́х, -у, *м.* -у́
 турбува́тися, -у́юся, -у́єшся (за
 кого-що, про кого-що)
 турбуле́нтний
 Турга́й, -ю, *ор.* -éм
 турга́йський
 турге́невський
 ту́ргор, -у
 турéль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 Туре́цька Республі́ка
 туре́цько-радя́нський
 Туре́ччина, -и
 тури́зм, -у
 тури́ст-гірськолі́жник, тури́ста-
 гірськолі́жника
 тури́стсько-екскурсі́йний
 тури́стсько-пропаганди́стський
 Тури́н, -а
 турке́ня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -éнь
 Туркестáн, -у
 туркестáнський

ту́ркіт, -кота (голуб) і -коту
(туркання)

туркме́н, -а, *мн.* -и, -ів

Туркмениста́н, -у

Туркме́нія, -ї, *ор.* -єю

Туркме́нська Радя́нська Соціа-
лісти́чна Респу́бліка, Турк-
ме́нська РСР, ТРСР

Туркме́нське телегра́фне аге́нт-
ство, ТуркменТАГ, -у, ТУРК-
МЕНТАГ

ту́рко-кіпрський

туркофі́льство, -а

туркофі́льський

туркофо́бство, -а

туркофо́бський

Туркси́б, -у

турмалі́н, -у

турмалініза́ція, -ї, *ор.* -єю

ту́рман, -а

турне́, *невідм., с.*

турне́нс, -у

турніке́т, -а

турні́р, -у

турнодо́зер, -а

ту́рок, -рка, *мн.* -рки, -рків

тут же

туте́шній, -я, -є

ту́ті, *невідм., мн.*

туф, -у

туфі́т, -у

ту́фля, -і, *ор.* -єю, *мн.* -флі,
-фель

туфобето́н, -у

туфола́ва, -и

ту́хнути, -не; *мин.* тух, ту́хла і

ту́хнув, ту́хнула

туш, -і, *ор.* -шшю (фарба)

туш, -у, *ор.* -ем (музичне при-
вітання)

туше́, *невідм., с.*

туше́вий

туші́ти, -шú, -шиш, -шать

тушувáти, -úю, -úеш

ту́я, -ї, *ор.* -єю

Тхі́мпху, *невідм.*

тхі́р, тхора́

тю́бінг, -а

тюк, -á

тюко́ваний

тюкува́ти, -úю, -úеш

тюле́вий

тюленебі́йний

тюле́невий

тюле́нчий

тюле́нь, -я, *ор.* -ем

тюль, -ю, *ор.* -ем

тюльпа́ноподі́бний

тюме́нський

Тюме́нь, -і, *ор.* -нню

тюрба́н, -а

Тюри́нгія, -ї, *ор.* -єю

тюрк, -а, *мн.* -и, -ів

тюрки́зм, -у

тюрколо́гія, -ї, *ор.* -єю

тю́рко-тата́рський

тю́ркський

тюрма́, -й, *р. мн.* -рем

тютю́н, -ú

тютю́нництво, -а

тютю́нницький

тютюно́во-зеле́ний

тютюнов'язáльний

тютюно́ризáльний

тяга́р, -я, *ор.* -éм, *мн.* -і, *д.*
-я́м

тяга́ч, -а́, *ор.* -éм

тягло́, -а́, *р. мн.* -гол

тягну́ти, -ну́, -неш

тягомі́р, -а

тягоозбро́єність, -ності, *ор.*
-ністю

тягті́, -гну́, -гнеш

тяж, -а́, *ор.* -éм

тяжі́ти, -жію́, -жіеш і -жу́, -жіш,

-жимо́, -житé, -жа́ть (*до кого-*
чого)

тяньцзі́нський

Тяньцзі́нь, -я, *ор.* -ем

тянь-ша́нський

Тянь-Ша́нь, -ю, *ор.* -ем

Тя́смин, -у

тятви́в, -й

тьма-тьме́нна, тьми-тьме́нної

тьма-тьму́ща, тьми-тьму́щої

тьмяно-зеле́ний

тьмяно-сі́ній, -я, -є

тьмяно-черво́ний

У

Уагадугу, *невідм.*

уайт-спірит, -у

Убангі, *невідм.*

убівство, -а і вбівство

убівця, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -йвць
і вбивця, *ч. і ж.*

убирати, -аю, -аеш і вбирати

убір, убору і вбір

убогий і вбогий

убожити, -ію, -ієш

убозтво, -а

убрус, -а

уважати, -аю, -аеш і вважати
(*ким, чим, за кого-що*)

уважний

увал, -у

уварений і вварений

уваровіт, -у

уведений і введений

увертюра, -и

увесь, усього, усьому, усім, усьо-
му (*усім*); *ж.* уся, усієї, усій,
усією, усієї; *с.* усє, усього; *мн.*
усі, усіх, усім, усіма, усіх і
ввесь, весь

увечері і ввечері, *присл.*

увираження, *р. мн.* -єнь

увібрати, уберу, убереш, убер-
емо, уберете і ввібрати

увігнутий і ввігнутий

увід, уводу і ввід

увідний і ввідний

увіз, увозу і ввіз

увізний і ввізний

увійти, -йду, -йдеш; *мин.*
-йшов, -йшла і ввійти

увіковічений

увіковічити, -чу, -чиш, -чать;
нак. -іч

увіковічувати, -ую, -уєш

увільнений

увільнити, -ільню, -ільниш

увільняти, -яю, -яєш

увімкнений і ввімкнений

увімкнутий і ввімкнутий

увінчаний

увінчувати, -ую, -уєш

увіблений

увіткнутий і ввіткнутий

у вічі і в вічі

увічливий і ввічливий

увішаний

увозити, -ожу, -озиш; *нак.* -озь
і ввозити

увулярний

ув'язати, -яжү, -яжеш

ув'язка, -и, *д.-м.* -ці (*дія*)

ув'язнення, *р. мн.* -єнь

ув'язнити, -нію, -ніш, -нимо,
-ните

ув'язнювати, -юю, -юєш

ув'язувати, -ую, -уєш і вв'язува-
ти (*в що*)

ув'язувати, -ую, -уєш (*з чим*)

ув'язь, -і, *ор.* -ззю

угавати, -ваю, -ваеш і вгавати

угадувати, -ую, -уєш і вгаду-
вати

Уганда, -и

угін, -у і вгин

угіддя, *р. мн.* -ідь і вгіддя

Углич, -а, *ор.* -ем

угличі, -ів

угнобений і вгнобений

угнобувати, -юю, -юєш і вгнобу-
вати

угнутий і вгнутий

Угода про міжнародне вантажне

залізничне сполучення, УМВС

Угода про міжнародне паса-
жирське залізничне сполучен-
ня, УМПС

угідний

угодівство, -а

угодівський

угон, -у

Угорська комуністична спілка
молоді, УКСМ

Угорська Народна Республіка,
УНР

Угорська соціалістична робіт-
нича партія, УСРП
Угорське телеграфне агентство,
Мадяр Тавіраті Ірода, МТІ
угорсько-болгарський
угорсько-радянський
Угорщина, -и
угри, -ів
угро-фінни, -ів
угро-фінський
угрунтувати, -ую, -уєш
угрунтувати, -ую, -уєш
удобнопітек, -а
уда́в, -а
удаванохвобрий і вдаванохвобрий
уда́р, -у і вда́р
уда́рити, -рю, -риш; *нак.* -а́р і
вда́рити
уда́рництво, -а
уда́рно-вібраційний
уда́рно-ріжучий
уда́рно-розпильовальний
уда́рно-хвильовий
уда́рно-штампувальний
удароглушійний
удароміцний
ударостійкість, -кості, *ор.* -кістю
уда́ряти, -яю, -яєш і вда́ряти
уде́, *невідм., ч., ж. і мн.*
удеге́, *невідм., ч., ж. і мн.*
удеге́ць, -ейця, *ор.* -ейцем, *мн.*
-ейці, -ейців
удегейський
удейський
уде́нь і вде́нь, *присл.*
удержавлення
удіве́ць, -вця́, *ор.* -вце́м і вдіве́ць
уді́л, -у
уді́льно-віче́вий і уді́льно-вічо-
вий
удму́рт, -а, *мн.* -и, -ів
Удму́ртія, -ї, *ор.* -ею
Удму́ртська Автоно́мна Радя́н-
ська Соціалістична Республі-
ка, Удму́ртська АРСР, Удм-
АРСР, УАРСР
удова́, -ї, *р. мн.* удів і вдова́
удо́ма і вдо́ма, *присл.*
удосві́та і вдосві́та, *присл.*

удоскона́лити, -лю, -лиш; *нак.*
-а́ль і вдоскона́лити
удоскона́лювати, -юю, -юєш і
вдоскона́лювати
удо́сталь і вдо́сталь, *присл.*
удосто́їти, -ою, -оїш; *нак.* -о́й
і досто́їти
удосто́ювати, -юю, -юєш і вдо-
сто́ювати
удочери́ти, -рю, -риш, -римо́,
-рите́
удочери́ти, -яю, -яєш
удруко́ваний і вдруко́ваний
удягну́ти, -ягну́, -ягнеш і вдяг-
ну́ти
удягті́, -ягну́, -ягнеш і вдягті́
Уе́ллінгтон *див.* Ве́ллінгтон
Уе́льс, -у
уельський
Уж, -у (річка)
Ужгород, -а
ужгородський
уже́ ж і вже́ ж
уже́ ж бо і вже́ ж бо
ужива́ти, -аю, -аєш і вжива́ти
(що, чого)
ужитий і вжитий
ужіток, -тку і вжіток
узага́льнення, *р. мн.* -ень
узага́льнено-нормований
узага́льнено-особовий
узага́льнити, -ню, -ниш
узага́льнювати, -юю, -юєш
узако́нити, -ню, -ниш; *нак.* -о́нь
узако́нювати, -юю, -юєш
уза́нс, -у
уза́нція, -ї, *ор.* -ею
узбе́к, -а, *мн.* -и, -ів
Узбекиста́н, -у
узбере́жжя, *р. мн.* -е́ж
Узбе́цька Радя́нська Соціалістич-
на Республі́ка, Узбе́цька
РСР, УзРСР, УзБРСР
Узбе́цьке телеграфне агентство,
УзТАГ, -у, УзТАГ
узбі́ччя, *р. мн.* -і́ч
узва́р, -у
узвича́ений
узвича́їти, -аю, -аїш

узви́шся, *р. мн.* -іш
 узві́з, -вóзу
 узгі́р'я, *р. мн.* -їв і взгі́р'я
 узго́джувати, -ую, -уеш
 узго́дити, -джу, -диш; *нак.* -о́дь
 узголі́в'я, *р. мн.* -їв
 уздо́вж і вздо́вж, *присл., прийм.*
 узі́мку і взі́мку, *присл.*
 узлі́сся, *р. мн.* -ісь
 узмо́р'я, *р. мн.* -їв
 узо́р, -у
 узо-та́ра, -и
 зуа́льний
 зува́ти, -а́ю, -а́еш і **взува́ти**
 зурупа́торський
 зурупа́ція, -ї, *ор.* -ею
 зурупо́ваний
 зурупува́ти, -у́ю, -у́еш
 зу́с, -у
 зу́ти, -у́ю, -у́еш і **взу́ти**
 зузуфру́кт, -у
 зя́ти, візьму́, візьмеш; *нак.*
 візьмі́ і **взя́ти**
 зя́ток, -тку і **взя́ток**
 уї́жджа́ти, -а́ю, -а́еш і **в'їжджа́ти**
 уї́тленде́р, -а, *мн.* -и, -ів
 уї́хати, уї́ду, уї́деш; *нак.* уї́дь
 і **в'їхати**
 уйгу́р, -а, *мн.* -и, -ів
 уйгу́рський
 ука́жчик, -а
 ука́з, -у
 Ука́з Президі́ї Верхо́вної Ра́ди
 СРСР (УРСР)
 ука́заний і **вка́заний**
 ука́зка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -зок
 ука́зувати, -ую, -уеш і **вка́зувати**
 укі́с, уко́су
 укі́сник, -а
 уклада́льний
 уклада́ти, -а́ю, -а́еш і **вклада́ти**
 (класти)
 уклада́ти, -а́ю, -а́еш (угоду,
 план, словник)
 уклада́ч, -а, *ор.* -е́м
 укладений і **вкладений** (покла-
 денний)
 укладений (про угоду, план,
 словник)

укла́дка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 укла́сти, -аду́, -аде́ш, -адемо́,
 -аде́те і **вкла́сти** (покласти)
 укла́сти, -аду́, -аде́ш, -адемо́,
 -аде́те (угоду, план, словник)
 уклі́нний (від **уклі́н**)
 уклóнний (від **укло́н**)
 уклоно́мір, -а
 уклонопока́жчик, -а
 уко́л, -у
 укомплекто́вувати, -ую, -уеш
 уко́пувати, -ую, -уеш і **вко́пу-**
вати
 укорі́няти, -я́ю, -я́еш і **вкорі́няти**
 укороти́ти, -очу́, -о́тиш і **вкоро-**
ти́ти
 ужо́рочувати, -ую, -уеш і **вжоро́-**
чувати
 Украї́на, -и
 украї́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нці́в
 україніза́ція, -ї, *ор.* -ею
 україні́зм, -у
 українізо́ваний
 українізува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
 і *док.*
 українофі́льство, -а
 українофі́льський
 Українська ра́да науко́во-техні́ч-
 них това́риств
 Українська Радя́нська Соціа́лі-
 стична Респу́бліка, Україн-
 ська РСР, УРСР
 Українська республіканська кон-
 то́ра Будба́нку СРСР, Укркон-
 то́ра Будба́нку СРСР
 Українська республіканська
 конто́ра Держба́нку СРСР,
 Укрконто́ра Держба́нку
 СРСР
 Українська ра́да Всесою́зного
 това́риства винахідників і ра-
 ціоналіза́торів
 Українська республіканська ра-
 да по тури́зму і екску́рсія́х
 Українська республіканська ра-
 да профе́сійних спіло́к, Укр-
 профра́да, -и

- Українська республіканська рада спортивного товариства «Динамо»
- Українська спілка споживчих товариств, Укоопспілка, -и, *д.-м.* -ці
- Українське республіканське добровільне пожежне товариство
- Українське театральне товариство, УТТ
- Українське товариство дружби і культурного зв'язку з зарубіжними країнами
- Українське товариство мисливців і рибалок
- Українське товариство охорони пам'яток історії і культури
- Український республіканський комітет захисту миру
- украплення, *р. мн.* -ень і вкраплення
- укривало, -а
- укривальник, -а
- укривати, -аю, -аєш і вкривати
- укриття, *р. мн.* -иттів і рідше -іть і вкриття
- укріпити, -іплю, -іпиш, -іпимó, -іпитé, -іплять
- укріплений
- укріплення, *р. мн.* -ень
- укріплювати, -юю, -юєш
- укріпляти, -яю, -яєш
- укрупнений
- укрупнення, *р. мн.* -ень
- укрупніти, -нію, -ніш, -нимó, -нитé
- укрупнювати, -юю, -юєш
- укручувати, -ую, -уєш і вкручувати
- укус, -у
- укусити, -ушú, -úсиш і вкусити (*кого, що; частину — чого*)
- уламок, -мка
- Улан-Батор, -а
- улан-баторський
- Улан-Удé, *невідм.*
- улар, -а
- улаштувати, -ую, -уєш і влаштувати
- улити, уллю, уллеш, уллемó, уллетé і влити
- уличі, -ів
- уліво і вліво, *присл.*
- уліворуч і вліворуч, *присл.*
- улітку і влітку, *присл.*
- улов, -у
- уловлювач, -а, *ор.* -ем і вловлювач
- улогівина, -и
- улус, -у
- улучити, -чу, -чиш, -чать; *нак.* -úч і влучити
- ульові, -их
- ульманіт, -у
- ультиматизм, -у
- ультиматум, -у
- ультимо, *невідм., с.*
- ультра, *невідм., ч. і ж.*
- ультраакустика, -и, *д.-м.* -ці
- ультраакустичний
- ультрависока частота, **УВЧ**
- ультрависокотемпературний
- ультрависокочастотний
- ультражорсткий
- ультразвук, -у
- ультраімперіалізм, -у
- ультраконсерватор, -а
- ультракороткий
- ультракороткохвильовий
- ультралівий
- ультрамарин, -у
- ультраметаморфізм, -у
- ультрамікроб, -а, *мн.* -и, -ів
- ультрамікроелемент, -а, *мн.* -и, -ів
- ультрамікроскопічний
- ультрамікротерезй, -ів
- ультрамікротóм, -а
- ультрамікрохімічний
- ультрамікроімія, -ї, *ор.* -ею
- ультрамоделернізм, -у
- ультрамонтан, -а, *мн.* -и, -ів
- ультраоптіметр, -а
- ультрапобристий
- ультраправий
- ультрарадіомікрометр, -а
- ультрарасістський
- ультрареакційний

ультрареаліст, -а
 ультрарозріджений
 ультраселективний
 ультрасірка, -и, *д.-м.* -ці
 ультрасклб, -á
 ультраструктура, -и
 ультрасучасний
 ультратермостат, -а
 ультрафарфор, -у
 ультрафільтрація, -ї, *ор.* -єю
 ультрафіолетовий
 ультрацентрифугування
 ультрачервоний
 ульч, -а, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів
 ўльцьський
 Ульяновськ, -а
 ульяновський
 ўманський
 Умань, -і, *ор.* -нню
 ўмбри, -ів
 ўмбрський
 умєрти, умрѹ, умрєш, умрємб,
 умретє і вмєрти
 умивальник, -а і вмивальник
 умирати, -аю, -аєш і вмирати
 уміння і вміння
 у міру і в міру
 уміти, -ію, -ієш і вміти
 уміщати, -аю, -аєш і вміщати
 уміщувати, -ую, -уєш і вміщу-
 вати
 умножати, -аю, -аєш
 умножити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -бж
 умова, -и
 умовівід, -воду
 умовляти, -яю, -яєш і вмовляти
 умовно-достроковий
 умовно зарахований
 умовно-категоричний
 умовно-небезпечний
 умовно-рефлекторний
 умовно-стандартний
 умогляд, -у
 умолот, -у
 умонастрій, -рою, *ор.* -роєм
 умонтований і вмонтований
 умонтовувати, -ую, -уєш і вмон-
 товувати

умотивовувати, -ую, -уєш і вмо-
 тивовувати
 умформер, -а
 унанган, -а, *мн.* -и, -ів
 унанганський
 унанімізм, -у
 унабчнення
 унабчнити, -ню, -ниш
 унабчнювати, -ую, -юєш
 унаслідок і внаслідок, *прийм.*
 ундеціл, -у
 ундецима, -и
 ундецимакорд, -у
 ундецін, -у
 ундіна, -и
 унеможливити, -влю, -виш,
 -влять
 унеможливлувати, -уюю, -юєш
 унікнути, -ну, -неш; *мін.* -йк,
 -йкла і -йкнув, -йкнула (*кого,*
чого)
 уніатство, -а
 уніатський
 унівалент, -а, *мн.* -и, -ів
 універмаг, -у, *м.* -зі
 універсал, -а (про людину; інст-
 румент; кузов)
 універсал, -у (указ)
 універсалізм, -у
 універсально-аналітичний
 універсально-балковий
 універсально-фрєзерний
 універсам, -у
 університєт, -у
 університєтський
 універсіада, -и
 унівєць і внівєць, *присл.*
 унізм, -у
 унікальний
 ўнікум, -у
 уніонізм, -у
 уніполярний
 уніпрінт, -у
 унісон, -у
 унітарізм, -у
 уніфікація, -ї, *ор.* -єю
 уніфікований
 уніфікувати, -ую, -уєш, *недок.*
 і *док.*

унічию́ і внічию́, *присл.*
 ў́нія, -і́, *ор.* -ею
 уно́рмóвувати, -ую, -уєш і вно́р-
 мóвувати
 уночі́ і вночі́, *присл.*
 унт, -а́, *мн.* -і́, -і́в
 ў́нта, -и, *мн.* ў́нти, унт
 ў́нтер-офіце́р, -а
 ў́нтер-офіце́рський
 ў́нтерський
 унтерто́н, -у
 унциа́льний
 ў́нція, -і́, *ор.* -ею
 У́блл-стріт, -у
 уосóбити, -блю, -биш, -сóблять
 уосóблений
 уосóблювати, -юю, -юєш
 упаді́ння і впаді́ння
 упако́вка, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -вок
 упако́вувати, -ую, -уєш і впако́-
 вувати
 упаніша́ди, -а́д
 упа́сти, -аду́, -аде́ш, -адемо́,
 -аде́те і впа́сти
 упев́нений і впев́нений
 уперебі́жку і вперебі́жку, *присл.*
 уперегі́н і вперегі́н, *присл.*
 упе́ртий і впе́ртий
 упе́рш і вперш, *присл.*
 упі́н, -у і впін
 упі́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 упі́сувати, -ую, -уєш і впі́су-
 вати
 упівго́лоса і впівго́лоса, *присл.*
 упівóберта і впівóберта, *присл.*
 упівси́ли і впівси́ли, *присл.*
 упідбі́р і впідбі́р, *присл.*
 упла́в і вплав, *присл.*
 упові́льнити, -ню, -ниш і впо-
 ві́льнити
 упові́льнювати, -юю, -юєш і впо-
 ві́льнювати
 упові́льнювач, -а, *ор.* -ем
 уповно́ва́жувати, -ую, -уєш і
 вповно́ва́жувати (*кого на що*)
 уподі́бнення, *р. мн.* -е́нь
 уподі́бнити, -ню, -ниш
 уподі́бнювати, -юю, -юєш
 уподо́вж і вподо́вж, *присл.*

у по́зику і в по́зику
 у по́зичку і в по́зичку
 упóр, -а (*предмет, місце*) і -у
 (*дія*)
 упóрний
 упорядко́вувати, -ую, -уєш і впо-
 рядко́вувати
 управі́тель, -я, *ор.* -ем
 Управлі́ння по інозе́мному ту-
 ризму при Ра́ді Міні́стрів
 УРСР
 Управлі́ння спра́вами Ра́ди Мі-
 ні́стрів СРСР (УРСР)
 управлі́нський
 управля́ючий, -ого (*чим*)
 упра́во і впра́во, *присл.*
 управо́руч і вправо́руч, *присл.*
 упредме́тнений
 упрі́скувати, -ую, -уєш і впрі́-
 скувати
 уприту́л і вприту́л, *присл.*
 упрова́дження, *р. мн.* -е́нь і
 впрова́дження
 упродо́вж і впродо́вж, *присл.*
 ў́пряж, -і́, *ор.* -жжю
 упу́скати, -аю́, -а́єш і впу́скати
 у пух і в пух
 урага́н, -у
 урага́нний
 ураганомі́р, -а
 уража́ти, -аю́, -а́єш і вража́ти
 ура́жений і вра́жений
 ура́жуваність, -ності́, *ор.* -ністю
 ура́жувати, -ую, -уєш
 ура́з і враз, *присл.*
 ура́зіти, -а́жү́, -а́зіш, -а́зимó,
 -а́зите́; *нак.* -а́зі і а́зь і вра́-
 зіти
 у ра́зі і в ра́зі
 ура́зливий і вра́зливий
 Ура́л, -у
 ура́лець, -льця́, *ор.* -льцем, *мн.*
 -льці́, -льці́в
 уралі́т, -у
 уралі́тиза́ція, -і́, *ор.* -ею
 ура́ло-алта́йський
 Ура́льськ, -а
 ура́льський
 Ура́н, -а (*планета*)

ура́н, -у
 ура́нат, -у
 ура́ніл, -у
 ура́нініт, -у
 ура́нішний, -я, -є і в́ра́нішний
 ура́нографі́я, -ї, *ор.* -єю
 ура́нопла́стика, -и, *д.-м.* -ці
 ура́носпіні́т, -у
 ура́носфе́ріт, -у
 ура́нці́ і в́ра́нці́, *присл.*
 ура́-па́тріоти́зм, -у
 ура́рти, -ів
 ура́ртський
 ура́рту, *невідм., мн.*
 Ура́рту, *невідм.* (держава)
 ура́т, -у
 урахо́вувати, -ую, -уєш і врахо́-
 вувати
 ураці́л, -у
 урба́ніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 урба́нізм, -у
 урба́ністи́чний
 у́рвисько, -а
 у́рвище, -а
 Урге́нч, -а, *ор.* -єм
 урдú, *невідм., ж.*
 урегу́льований і врегу́льований
 уремі́чний
 уремі́я, -ї, *ор.* -єю
 уретáн, -у
 уретра́льний
 уретри́т, -у
 уретроскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 уретротомі́я, -ї, *ор.* -єю
 уре́штí-ре́шт і в́ре́штí-ре́шт,
присл.
 уривистий
 уриво́к, -вка
 уривча́стий
 уривно́ва́жувати, -ую, -уєш і в́рив-
 но́ва́жувати
 урі́заний і в́рі́заний
 урі́зати, -їжу, -їжеш; *нак.* -їж і
 в́рі́зати, *док.*
 урі́зати, -аю, -аєш і в́рі́зати,
недок.
 урі́знобі́ч і в́рі́знобі́ч, *присл.*
 урі́зномані́тнити, -ню, -ниш
 урі́зномані́тнювати, -уюю, -юєш

ури́зувати, -ую, -уєш і в́рі́зу-
 вати (*в що*)
 ури́зувати, -ую, -уєш (*змен-*
шувати, обмежувати)
 уроба́ктэ́рія, -ї, *ор.* -єю, *мн.*
 -її, -ій
 уроби́лін, -у
 урода́н, -у
 уро́джене́ць, -нця, *ор.* -нцем
 уро́дженний і рі́дше в́ро́дженний
 уро́дитися, -оджу́ся, -о́дишся і
 в́ро́дитися
 урожа́й, -ю, *ор.* -єм і в́рожа́й
 уро́збивку і в́ро́збивку, *присл.*
 уро́зки́д і в́ро́зки́д, *присл.*
 урозря́дку і в́розря́дку, *присл.*
 уро́зті́ч і в́ро́зті́ч, *присл.*
 уро́к, -у, *м.* -ці
 уроло́гічний
 уроло́гія, -ї, *ор.* -єю
 уро́метр, -а
 уротро́пі́н, -у
 урочи́стий і в́рочи́стий
 уро́нище, -а
 уругва́єць, -а́йця, *ор.* -а́йцем,
мн. -а́йці, -а́йців
 Уругва́й, -ю, *ор.* -єм
 уругва́йський
 урукопа́ш і в́рукопа́ш, *присл.*
 урукопа́шну і в́рукопа́шну,
присл.
 уручну́ і в́ручну́, *присл.*
 урю́к, -у
 уря́д, -у (*вищий державний*
орган)
 уря́ді-годи́ і в́ряді-годи́, *присл.*
 уря́дник, -а
 уря́довець, -вця, *ор.* -вце́м
 урято́вувати, -ую, -уєш і в́ря-
 то́вувати
 уса́дка, -и, *д.-м.* -ці
 уса́дочний
 усвідо́мити, -млю, -миш, -млять;
нак. -о́м
 усвідо́млений
 усвідо́млювати, -уюю, -юєш
 усе́ ж все́ ж
 усе́ ж таки́ і все́ ж таки́
 уселя́ти, -яю, -яєш і вселя́ти

усé одно *і* все одно
 усерйóз *і* всерйóз, *присл.*
 усé-таки *і* всé-таки, *спол.,*
частка

усé чíсто *і* все чíсто
 усинóвити, -влю́, -ві́ш, -вимó,
 -вité, -вля́ть *і* всинóвити
 усинóвля́ти, -я́ю, -я́еш *і* вси-
 новля́ти

усипáльниця, -і, *ор.* -ею
 усипáльня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень

усисний *і* всисний
 усілякий *і* всілякий
 усічений

ускáч *і* вскач, *присл.*
 усклáднення, *р. мн.* -ень
 усліпý *і* всліпý, *присл.*
 усмиря́ти, -я́ю, -я́еш
 усмо́ктувати, -ую, -уеш *і* всмо́к-
 тувати

úсно-розмóвний
 úсно-поетй́чний
 усóбця, -і, *ор.* -ею
 усóхлий *і* всóхлий
 успáдкóвувати, -ую, -уеш
 успáдкува́ти, -у́ю, -у́еш
 úспіх, -у
 успі́шний

Уссу́рі, *невідм.*
 уссу́рійський
 уста́, уст *і* ву́ста
 устави́ти, -таю́, -тае́ш, -тае́мо,
 -тае́те *і* встави́ти
 устави́яти, -я́ю, -я́еш *і* встави́-
 ля́ти

устави́ний *і* встави́ний
 уста́лений
 уста́лення
 уста́лити, -лю, -лиш
 уста́лювати, -юю, -юеш
 устанóвка, -н, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок

устанóвочно-пусковй́й
 устанóвчий
 уста́ти, -а́ну, -а́неш; *нак.* -а́нь
і вста́ти
 устаткóвувати, -ую, -уеш
 устаткува́ти, -у́ю, -у́еш

уста́ш, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і, -і́в
 устига́ти, -а́ю, -а́еш *і* всти-
 га́ти

úстiлка, -н, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 усто́ї, -і́в

úстриця, -і, *ор.* -ею
 úстри́й, -рою, *ор.* -роєм
 устрява́ти, -ря́ю, -ря́еш, -ряе́-
 мо́, -ряе́те *і* -рява́ю, -рява́еш
і встрява́ти

устря́нути, -ну, -неш; *нак.*
 -я́нь *і* встря́нути

устря́ти, -я́ну, -я́неш; *нак.* -я́нь
і встря́ти

уступа́ти, -а́ю, -а́еш *і* всту-
 па́ти

уступі́ти, -уплю́, -у́пиш *і* всту-
 пй́ти

уступомі́р, -а
 úстья, *р. мн.* усть

Усть-Абака́н, -а
 устьабакáнець, -нця, *ор.* -нцем
 усть-абакáнський
 устькаменогóрець, -рця, *ор.*
 -рцем

Усть-Каменогóрськ, -а
 усть-каменогóрський
 Усть-Орди́нський, -ого (селище)
 Усть-Орди́нський Буря́тський
 автонóмний óкруг

усу́нути, -ну, -неш; *нак.* -у́нь
 (кого, що)

усу́переч *і* всу́переч, *прийм.*
 (кому, чому)

усуспі́льнений
 усуспі́льнити, -ню, -ниш
 усуспі́льнювати, -юю, -юеш
 усухом'я́тку *і* всухом'я́тку,
присл.

усу́шка, -н, *д.-м.* -ці
 усю́ди *і* всю́ди, *присл.*

усю́дихід-тяга́ч, усю́дихóда-тя-
 га́ч *і* всю́дихід-тяга́ч

уся́кий *і* вся́кий
 усьогó-на́-всьогó *і* всьогó-на́-
 всьогó, *частка*

утвє́рджений
 утвє́рджувати, -ую, -уеш
 утвiр, -вору

утворення, *р. мн.* -ень
 утворювати, -юю, -юєш
 утекті́, -ечу́, -ечеш, -ечемо́,
 -ечете́; *мин.* уті́к, утекла́
і втекті́
 утепліти, -еплю́, -éпліш, -éп-
 лимо́, -éпліте́, -éпля́ть
 утеплювати, -юю, -юєш
 утеплювач, -а, *ор.* -ем
 утепляти, -яю, -яєш
 утиліза́торський
 утиліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 утилізований
 утилізува́ти, -у́ю, -у́єш
 утилітаризм, -у
 утилітаристський
 утиліта́рно-прагматичний
 утиліта́рно-практи́чний
 уті́ль, -ю, *ор.* -ем
 утильсировина́, -й
 утира́льний
 утира́ти, -аю, -аєш *і* втира́ти
 у́тиск, -у
 уті́скуваний
 уті́скувач, -а, *ор.* -ем
 уті́снений *і* вті́снений (уви-
 пхнутий)
 уті́снений (пригноблений)
 уті́снути, -ну, -неш *і* вті́снути
 уті́снений *і* вті́снений (уви-
 пхнутий)
 уті́снений (пригноблений)
 уті́хнути, -ну, -неш; *мин.* -йх,
 -йхла *і* -йхнув, -йхнула *і*
 вті́хнути
 уті́к, уто́ку *і* уто́к
 уті́кати, -аю, -аєш *і* вті́кати
 уті́кач, -а́, *ор.* -ем *і* вті́кач
 уті́лити, -лю, -лиш; *нак.* -іль
і вті́лити
 уті́лювати, -юю, -юєш *і* вті́-
 лювати
 уті́ха, -и, *д.-м.* -сі *і* вті́ха
 уто́к, -у *і* уті́к
 уто́ково-в'язальний
 уто́ково-мотальний
 уто́ково-шпільний
 уто́млений *і* вто́млений
 утопі́зм, -у

утопі́чний
 уто́пія, -ї, *ор.* -єю
 уто́плення, -а *і* вто́плення
 уто́пувати, -ую, -уєш *і* вто́п-
 тувати
 уто́чина, -и
 уто́чення, *р. мн.* -ень
 уточні́ти, -нію́, -ніш, -нимо́,
 -ніте́
 уточнювати, -юю, -юєш
 уточня́ти, -яю, -яєш
 утракві́стський
 утрача́ти, -аю, -аєш *і* втра-
 ча́ти
 у́треня, -і, *ор.* -єю
 утри́дешева *і* втри́дешева, *присл.*
 утри́дорога *і* втри́дорога, *присл.*
 утри́манець, -нця, *ор.* -нцем
 утри́мання
 утри́мувати, -ую, -уєш *і* втри́-
 мувати
 утри́руваний
 утри́рувати, -ую, -уєш, *недок.*
і *док.*
 утробні́й
 утру́дження, *р. мн.* -ень
 утру́дити, -нію́, -ніш, -нимо́,
 -ніте́
 утру́днювати, -юю, -юєш
 утру́дняти, -яю, -яєш
 утру́ска, -и, *д.-м.* -ці
 утру́титися, -у́чуся, -у́тишся;
нак. -у́ться *і* втру́титися
 утру́чатися, -аюся, -аєшся *і*
 втру́чатися
 утю́г, -а́
 утю́жити, -жу, -жиш, -жать;
нак. -ю́ж
 утя́гнений *і* втя́гнений
 утя́гнутий *і* втя́гнутий
 Уфа́, -й
 уфі́мський
 ухва́лений
 ухва́лювати, -юю, -юєш
 ухва́льний
 ўхил, -у
 ухилі́тисся, -илю́ся, -йли́шся
 (*від кого-чого, з чого; пе-*
реносно — від чого)

ухиля́тися, -яюся, -яєшся (*від кого-чого, з чого; переносно — від чого*)

ухи́льництво, -а

ухи́льницький

ухна́ль, -я́, *ор.* -ём і вухна́ль

уходи́ти, -джу, -диш; *нак.* -о́дъ і вхо́дити

у ціло́му і в ціло́му

у ці́лості і в ці́лості

уці́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок

у́часть, -і, *ор.* -тю

учбо́вий

учва́л і вчвал, *присл.*

у́чений і вче́ний, *дієпримк.*

уче́ний і вче́ний, *примк.*

уче́нийство, -а

уче́ння, *р. мн.* -е́нь і вче́ння

учи́лище, -а

учи́нок, -нку і вчи́нок

учи́тель, -я, *ор.* -ем і вчи́тель

учи́тельський і вчи́тельський

учи́ти, учу́, учи́ш, учи́ть і вчи́ти

(навчати когось — *чого, рідше чому; засвоювати, вивчати — що*)

учи́тися, учу́ся, учи́шся, учи́́ться і вчи́тися (*чого, рідше чому*)

учні́вський

учо́ра і вчо́ра, *присл.*

учора́шній, -я, -є і вчора́шній

уша́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -нок

уша́нбувати, -ую, -уєш і вша́нбувати

ушка́л, -а, *мн.* -и, -ів

ушко́дження, *р. мн.* -е́нь

ушкúй, -я, *ор.* -єм

ушкúйник, -а, *мн.* -и, -ів

уше́лина, -и

уше́мити, -млю́, -ми́ш, -мимó, -митé, -мля́ть

уше́нт і вше́нт, *присл.*

уше́рть і вше́рть, *присл.*

уші́лення, *р. мн.* -е́нь

уші́льнити, -ільню́, -ільни́ш

уші́льнювати, -уюю, -юєш

уші́льнювач, -а, *ор.* -ем

уші́льніти, -яю́, -яєш

ушúхнути, -не; *мин.* -у́х, -у́хла і -у́хнув, -у́хнула і вшúхнути

уя́вити, уявлю́, уя́виш, уявля́ть

уявля́ти, -яю́, -яєш

уявноква́дратичний

уявнохво́рий

Ф

фабза́вко́м, -у

фабза́вуч, -у, *ор.* -ем

фабіа́нство, -а

фабіа́нський

фа́бко́м, -у

фа́бльо́ і фа́бліо́, *невідм., с.*

фа́брика-пра́льня, фа́брики-пра́льні

фа́брика́т, -у

фа́брика́ція, -ї, *ор.* -єю

фа́брико́ваний

фа́брикува́ти, -у́ю, -у́єш

фа́брити, -рю́, -ри́ш

фа́брично-за́водський

фабуля́рний

фабу́льний

фаверо́ль, -і, *ор.* -ллю

фа́ворити́зм, -у

фа́вус, -у

фаго́т, -а

фа́готерапі́я, -ї, *ор.* -єю

фаго́цит, -а, *мн.* -и, -ів

фаго́цито́з, -у

фаза́н, -а

фа́зис, -у

фазовирі́внювач, -а, *ор.* -ем

фа́зово-ампліту́дний
 фа́зово-імпульсно-модульований
 фа́зово-частотний
 фазозсувний
 фазоінвер́тор, -а
 фазоіндикатор, -а
 фазокомпенса́тор, -а
 фазокомпенса́ція, -ї, *ор.* -єю
 фазо́метр, -а
 фазообертальний
 фазообертáч, -á, *ор.* -ém
 фазопока́жчик, -а
 фазоперетво́рювач, -а, *ор.* -ем
 фазорегуля́тор, -а
 фазотро́н, -а
 фазочастотний
 фазочутли́вий
 фай, фа́ю, *ор.* фа́єм
 файнштéйн, -у
 файво́вий
 фа́кел, -а
 факолі́т, -а (інтрузивне тіло)
i -у (мінерал)
 факсі́міле, *невідм., с.*
 факта́ж, -у́, *ор.* -ém
 факті́с, -у, *мн.* -и, -ів
 фактографі́зм, -у
 фактографі́чний
 фактогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фа́ктор-гру́па, -и
 факторі́ал, -а
 факто́рія, -ї, *ор.* -єю
 фа́кторський
 факультати́вно-комбінаторний
 факультéт, -у
 фал, -а
 фала́нга, -и, *д.-м.* -зі
 фалангі́стський
 фалансте́р, -у
 фалері́стика, -и, *д.-м.* -ці
 фа́лінь, -я, *ор.* -ем
 фалі́чний
 фалло́пієва труба́
 фалло́піїв кана́л
 фалре́п, -а
 фальба́нд, -у
 фальконéт, -а
 фальсифіка́т, -у
 фальсифіка́ція, -ї, *ор.* -єю

фальсифікува́ти, -у́ю, -у́єш,
недок. i док.
 фальц, -а, *ор.* -ом
 фальцапа́ра́т, -а
 фальцге́бель, -я, *ор.* -ем
 фальце́т, -у
 фальцмаши́на, -и
 фальцюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 фальцьований
 фальш, -і, *ор.* -шю, *ж. i* -у,
ор. -ем, *ч.*
 фальшбо́рт, -у
 фальшивомо́нётник, -а
 фальшивомо́нётчик, -а
 фальшкі́ль, -я, *ор.* -ем
 фальшо́ваний
 фальшувáти, -у́ю, -у́єш
 фальшфе́йер, -а
 фамі́лія, -ї, *ор.* -єю
 фамі́льний
 фамі́лярний
 фанале́вий
 фанаріо́т, -а, *мн.* -и, -ів
 фанаріо́тський
 фанати́чно відданий
 фанг, -у
 фангсбо́т, -а
 фанда́нго, *невідм., с.*
 фанеро́ваний
 фанерозо́й, -ю, *ор.* -ем
 фанеропі́льний
 фанероструга́льний
 фанерофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 фанерува́ти, -у́ю, -у́єш
 фа́нза, -и (китайська хата)
 фанза́, -й (тканина)
 фант, -а
 фанта́зія, -ї, *ор.* -єю
 фанта́смаго́рія, -ї, *ор.* -єю
 фантасти́чний
 фантастрóн, -а
 фанта́том, -а
 фанфа́ра, -и
 фанфаро́нський
 фаолі́т, -у
 фара́да, -и, **Ф**
 фараде́й, -я, *ор.* -ем, **Ф** (одиниця
 кількості електрики)
 фарадиза́ція, -ї, *ор.* -єю

фарадічний
 фарадметр, -а
 фарандола, -и
 фараонівський
 фара́пос, -а, *мн.* -и, -ів
 фарба́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і́,
д. -я́м
 фарбо́ваний
 фарбова́рня, -і́, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -рень
 фарбопу́льт, -а
 фарбува́льно-оздо́блювальний
 фарбува́льно-тка́цький
 фарбува́льня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 фарбува́ти, -у́ю, -у́єш
 фарватер, -у
 Фаренге́йт, -а (за Фаренге́йтом)
 Фаре́рські острові́
 фарі́з, -у
 фаринга́льний
 фарингі́т, -у
 фарингоскопі́чний
 фарингоскопі́я, -ї́, *ор.* -ею
 фарино́метр, -а
 фариното́м, -а
 фарисе́й, -я, *ор.* -ём
 фармакогно́зія, -ї́, *ор.* -ею
 фармакокіне́тика, -и, *д.-м.* -ці́
 фармаколі́т, -у
 фармакологі́чний
 фармакопе́я, -ї́, *ор.* -ею
 фармакосана́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фармакотерапі́я, -ї́, *ор.* -ею
 фармакохі́мія, -ї́, *ор.* -ею
 фармацевти́чний
 фарс-памфле́т, фа́рсу-памфле́ту
 фа́ртинг, -а
 фарту́х, -а́, *м.* -сі́ і -у́
 фарфо́р, -у
 фарфороподі́бний
 фарфо́ро-фая́нсовий
 фа́рш, -у, *ор.* -ём
 фа́ршевий
 фарширо́ваний
 фарширува́ти, -у́ю, -у́єш
 фас, -у
 фаса́д, -у
 фасе́т, -а

фа́ска, -и, *д.-м.* -ці́, *р. мн.* -сок
 фасо́ваний
 фасо́н, -у
 фасо́нно-відрі́зний
 фасо́нно-лива́рний
 фасо́нно-струга́льний
 фасо́нно-тока́рний
 фасо́нно-шліфува́льний
 фасонува́ти, -у́ю, -у́єш
 Фа́стів, -това
 фа́стівський
 фасува́льно-пакува́льний
 фасува́ти, -у́ю, -у́єш
 фасціа́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фасціо́льоз, -у
 фа́сція, -ї́, *ор.* -ею
 фата́, -и́, *р. мн.* фат
 фата́лізм, -у
 фа́та-морга́на, -и
 фа́том, -а
 фа́тум, -у
 фауні́стика, -и, *д.-м.* -ці́
 фаустпа́трон, -а
 фа́ут, -у, *мн.* -и, -ів
 фах, -у
 фахве́рж, -а
 фахіве́ць, -вця́, *ор.* -вце́м
 фаховий
 фаце́лія, -ї́, *ор.* -ею
 фаце́т, -а
 фаце́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фа́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фашиза́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фаши́зм, -у
 фашиніза́ція, -ї́, *ор.* -ею
 фаши́нно-в'яза́льний
 фаши́стський
 фаялі́т, -у
 фая́нс, -у
 феда́н, -а
 федера́ліза́ція, -ї́, *ор.* -ею
 федера́лізм, -у
 Федера́льна Ісла́мська Республі́ка
 Комо́рські Острові́
 Федера́льне бюро́ розслідува́ння,
 ФБР (США)
 Федера́льні збо́ри (ЧССР, Швейцарія)
 федера́т, -а, *мн.* -и, -ів

Федеративна Республіка Бразилія

Федеративна Республіка Нігерія

Федеративна Республіка Німеччини, ФРН

Федерація в'єтнамської молоді, ФВМ

Федерація комуністичної молоді Аргентини, ФКМА

Федерація кубінських жінок, ФКЖ

Федерація Малайзія

Федерація нідерландських профспілок, ФНП

Федерація профспілок В'єтнаму, ФПВ

Федерація профспілок Кувейту

Федерація робітників Індонезії

Федерація Сент-Крістофер і Невіс

Федерація соціалістичних спілок польської молоді, ФССПМ

Федерація соціалістичної молоді, ФСМ (Чілі)

Федерація трудящих Пуерто-Ріко

федінг, -у

феєричний

феєрія, -ї, *ор.* -єю

фейербахіанство, -а

фейербахіанський

фейєрбахівський

фейєрвєрк, -а

фейлетон, -у

фейхба, *невідм., ж.*

фєкалії, -ій

феласький

фелáх, -а, *мн.* -и, -ів

фелогєн, -у

фелодєрма, -и

фелонія, -ї, *ор.* -єю

фелюга, -и, *д.-м.* -зі

фельд'єгер, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, *д.* -ям

фельдмаршал, -а

фельдмаршальський

фельдфєбель, -я, *ор.* -єм

фєльдшерсько-акушєрський

фельдшпáт, -у

фельдшпатїд, -у, *мн.* -и, -ів

фельдшпатїд, -у, *мн.* -и, -ів

фельзит, -у

фельяни, -ів

фемінізація, -ї, *ор.* -єю

фемінізм, -у

фемінізувати, -ую, -уєш, *недок.*

і док.

фєн, -а (вентилятор) *і* -у (вітер)

фєназін, -у

фєнакіт, -у

фєнакòдус, -а

фєналін, -у

фєнамін, -у

фєнантрєн, -у

фєнантрòлін, -у

фєнатин, -у

фєнацєтин, -у

фєнетòл, -у

фєніій, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв

фєнікс, -а

фєніл, -у

фєнілаланін, -у

фєнілєн, -у

фєнілювати, -ую, -уєш

фєногенєтика, -и, *д.-м.* -ці

фєнокòпія, -ї, *ор.* -єю

фєнокрїстáл, -а

фєнòл, -у, *мн.* -и, -ів

фєнолїт, -у

фєнолоалкїдний

фєнологїчний

фєнологїя, -ї, *ор.* -єю

фєнòло-формальдегїдний

фєнолфтáлєїн, -у

фєнолjàт, -у, *мн.* -и, -ів

фєнòльний

фєнòмен, -а

фєноменалїзм, -у

фєноменалїстичний

фєноменалїстський

фєноменàльний

фєноменологїчний

фєноменологїя, -ї, *ор.* -єю

фєноплáст, -у, *мн.* -и, -ів

фєнотїя, -у

фєнофáза, -и

фєнхель, -ю, *ор.* -єм

фе́од, -у
 феода́ліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 феода́лізм, -у
 феода́льно-землеро́бський
 феода́льно-кріпосни́цький
 феода́льно-поміщи́цький
 феода́льно-родо́вий
 феофі́тін, -у
 фера́ліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 фербе́ріт, -у
 Ферга́на, -ї
 ферга́нський
 фередже́, *невідм., с.*
 фє́рзевий
 ферзь, -я́, *ор.* -є́м
 фери́т, -у
 фє́рі-іо́н, -а
 ферімагнеті́зм, -у
 ферме́нт, -у, *мн.* -и, -ів
 ферментати́вний
 фермента́ція, -ї, *ор.* -єю
 ферменто́ваний
 ферментоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 ферментува́ти, -у́ю, -у́єш
 фє́рмерський
 фє́рмі-газ, -у
 фє́рмі́й, -ю, *ор.* -є́м
 фє́рмі-рідина́, -ї
 фермово́з, -а
 Фермо́пи, -їл
 фермуа́р, -а
 ферна́мбу́к, -а
 фєроа́люмінієвий
 фєроа́люміні́й, -ю, *ор.* -є́м
 фєробо́р, -у
 фєроана́дієвий
 фєроана́дій, -ю, *ор.* -є́м
 фєровольфра́м, -у
 фєродинамі́чний
 фєрозо́нд, -а
 фєрої́н, -у
 фєромагнеті́зм, -у
 фєромагне́тик, -у, *мн.* -и, -ів
 фєромагні́тний
 фєромаргане́ць, -нцю, *ор.* -нцем
 фєромарганце́вий
 фєроме́тр, -а
 фєромолі́бде́н, -у
 фєроні́келевий

фєроні́кель, -ю, *ор.* -є́м
 фєроні́обієвий
 фєроні́обій, -ю, *ор.* -є́м
 фєропла́тина, -и
 фєрорезона́нс, -у
 фєросилі́цієвий
 фєросилі́цій, -ю, *ор.* -є́м
 фєроспла́в, -у, *мн.* -и, -ів
 фєростати́чний
 фєроті́пія, -ї, *ор.* -єю
 фєротита́н, -у
 фєроура́н, -у
 фєрофо́сфор, -у
 фєрохро́м, -у
 фєроце́новмі́сний
 фєрти́льний
 фє́ска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -сок
 фєстива́ль, -ю, *ор.* -є́м
 фєсто́н, -а
 фєстонува́ння
 фєсто́нчастий
 фєсто́нчатий
 фєти́ш, -а, *ор.* -є́м
 фєтишиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 фєтиши́зм, -у
 фєтишизува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 фєтиши́стський
 фєтр, -у
 фєхра́левий
 фєхра́ль, -ю, *ор.* -є́м
 фєхтме́йстер, -а
 фєхтува́ти, -у́ю, -у́єш
 фєшене́бельний
 фє́я, -ї, *ор.* -єю
 Ф'єрд, -у
 фіа́кр, -а
 фіа́л, -а
 фіа́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -лок
 Фіа́нна файл (Ісландія)
 фіа́ско, *невідм., с.*
 фібе́ргла́с, -у
 фібра́ла, -и, *мн.* -їли, -їл
 фібра́н, -у
 фібриноге́н, -у
 фібрино́зний
 фібрино́міз, -у
 фібринолі́зін, -у
 фібро́бласт, -а, *мн.* -и, -ів

фібрóз, -у
 фібрóзно-каверно́зний
 фібро́їд, -у
 фібро́їн, -у
 фібролі́т, -у
 фіброміо́ма, -и
 фібронейро́ма, -и
 фіброце́мент, -у
 фіброці́т, -а, *мн.* -и, -ів
 фігляр, -á, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -áм
 фігура́льний
 фігури́ст, -а
 фігурнолива́рний
 фігурува́ти, -у́ю, -у́еш
 фідеї́зм, -у
 федеї́коміс, -у
 фідеї́стичний
 фідель, -я, *ор.* -ем
 фідер, -а
 Фіджі, *невідм.*
 фіджіе́ць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 фіджі́йський
 фіе́льд, -у
 фіза́ліс, -а
 фізза́рядка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 фізика, -и, *д.-м.* -ці
 фізикалі́зм, -у
 фізико-географі́чний
 фізико-енергеті́чний
 фізико-математі́чний
 фізико-механі́чний
 фізико-опті́чний
 фізико-техні́чний
 фізико-хімі́чний
 фізикохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 фізі́чний
 фізіатрі́чний
 фізіатрі́я, -ї, *ор.* -єю
 фізіографі́чний
 фізіогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фізіокра́т, -а, *мн.* -и, -ів
 фізіологі́чний
 фізіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фізіоло́го-біохімі́чний
 фізіоло́го-гігієні́чний
 фізіоно́мічний
 фізіоно́мія, -ї, *ор.* -єю

фізіотерапевті́чний
 фізкульт-ура́, *виг.*
 фізкульту́рно-лікува́льний
 фізкульту́рно-масовий
 фізкульту́рно-спортивний
 фізо́рг, -а
 фізостигмі́н, -у
 фікобілі́н, -у, *мн.* -и, -ів
 фікоеритри́н, -у
 фіколо́гія, -ї, *ор.* -єю
 фікоміце́ти, -ів
 фікоціа́н, -у
 фікс, -у
 фікса́ж, -у, *ор.* -ем
 фіксатів, -у
 фікса́тор, -а
 фікса́ція, -ї, *ор.* -єю
 фіксова́ний
 фіксо́левий
 фіксо́ль, -ї, *ор.* -ллю
 фікс-пу́нкт, -а
 фіксува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 фіктивний
 фікус, -а
 фікціоналі́зм, -у
 фікція́, -ї, *ор.* -єю
 філа, -и
 філадельфі́йський
 Філадельфі́я, -ї, *ор.* -єю
 філа́нт, -а
 філантропі́чний
 філантро́пія, -ї, *ор.* -єю
 філармо́нія, -ї, *ор.* -єю
 філателі́зм, -у
 філателі́я, -ї, *ор.* -єю
 філе́, *невідм., с.*
 філер, -а (монета)
 філіа́л, -у
 філіа́ція, -ї, *ор.* -єю
 філіграні́ний
 філіграноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 філігра́нь, -ї, *ор.* -нню
 філіппі́ка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -іки,
 -ік
 філіппі́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 Філіппі́ни, -ін
 Філіппін Ньос Ёйдженсі

філіппінський
 філірувати, -ую, -уєш
 філістерський
 філістімець, мця, *ор.* -мцем,
мн. -мці, -мців
 філістімлянин, -а, *мн.* -яни, -ян
 філістімлянський
 філістімський
 філіт, -у
 філітизація, -ї, *ор.* -єю
 філобасилéвс, -а
 філогенéз, -у
 філогенетичний
 філогенія, -ї, *ор.* -єю
 філодéндрон, -а
 філока́ктус, -а
 філокéра, -и
 філосо́фсько-ідеалістичний
 філосо́фсько-літерату́рний
 філосо́фсько-публіцистичний
 філосо́фсько-соціологічний
 філофо́ра, -и
 філохіно́н, -у
 філяріо́з, -у, *мн.* -и, -ів
 фільва́рковий
 фільва́рок, -рку
 фільдекóс, -у
 фільдеперс, -у
 філье́ра, -и
 фільм-кіноепопéя, фільму-кіно-
 епопе́ї
 фільм-конце́рт, фільму-конце́рту
 фільмоко́пія, -ї, *ор.* -єю
 фільмоско́п, -а
 фільмоста́т, -а
 фільмосхо́вище, -а
 фільмота́йп, -а
 фільмофо́н, -а
 фільмофонóграф, -а
 фільмпа́к, -а
 фільо́нка, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -нок
 фільтр, -а
 фільтра́т, -у
 фільтраті́вно-пневмонічний
 фільтра́ція, -ї, *ор.* -єю
 фільтрі́вний
 фільтр-компенса́тор, фільтра-
 компенса́тора

фільтр-насо́с, фільтра-насо́са
 фільтро́ваний
 фільтровентиляці́йний
 фільтротка́нина, -и
 фільтрува́льний
 фільтрува́ти, -у́ю, -у́єш
 фільц, -у, *ор.* -ом
 фіміа́м, -у
 фімо́з, -у
 фінагéнт, -а
 фіна́л, -у
 фіна́нси, -ів
 фіна́нсований
 фіна́нсово-бюджетний
 фіна́нсово-економічний
 фіна́нсово-звітний
 фіна́нсово-кредітний
 фіна́нсово-промисловий
 фіна́нсово-страховий
 фіна́нсува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 фінва́л, -а
 фінві́дділ, -у
 фіні́к, -а
 фінікі́єць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 фінікі́йський
 Фіні́кія, -ї, *ор.* -єю
 фінікі́янин, -а, *мн.* -яни, -ян
 фіні́нспектор, -а
 фіні́тізм, -у
 фіні́ш, -у, *ор.* -ем
 фінішува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 фінка, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.* -нок
 Фінля́ндія, -ї, *ор.* -єю
 Фінля́ндська Респу́бліка
 фінно-уго́рський
 фінно-угрозна́вство, -а
 фінно-у́гри, -ів
 фінóз, -у
 фінпла́н, -у
 Фінське телеграфне бюро́, ФТБ
 фінт, -у
 фінті́ти, -нчу́, -нті́ш, -нтимо́,
 -нтитé
 фіньшампа́нь, -ю, *ор.* -ем
 фіолéтово-роже́вий
 фіолéтово-сінній, -я, -є

фіолéтово-червóний
 фіóрд, -у
 фіордоподібний
 фіоритúра, -и
 фірма, -и
 фірмовий
 фірн, -у
 фісгармóнія, -ї, *ор.* -єю
 фіскаломáнія, -ї, *ор.* -єю
 фіста́шка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -шок
 фіста́шник, -а
 фістульний
 фітін, -у
 фітинг, -а
 фітобéнтос, -у
 фітобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фітогеографі́я, -ї, *ор.* -єю
 фітогормо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 фітоклі́мат, -у
 фіто́л, -у
 фітонці́ди, -ів
 фітопалеонтологі́чний
 фітопалеонтоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фітопатоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фітопланкто́н, -у
 фітосоціоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фітостеро́йн, -у
 фітосфе́ра, -и
 фітотро́н, -а
 фітофа́г, -а, *мн.* -и, -ів
 фітофеноло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фітофторо́з, -у
 фітофторості́йкий
 фітохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 фітохро́м, -у
 фітоцено́з, -у
 фітоценоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фіхтеа́нство, -а
 фіхтеа́нський
 фіш, -а, *ор.* -ем
 фішба́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -лок
 фіштель, -я, *ор.* -ем
 флаві́н, -у, *мн.* -и, -ів
 флавоно́їд, -у, *мн.* -и, -ів
 флавопроте́їд, -у, *мн.* -и, -ів
 флавоурпу́рін, -у
 флагелáнтство, -а

флагелáнтський
 флаг-капіта́н, -а
 фла́гманський
 флаг-офіце́р, -а
 флагшто́к, -а, *м.* -ці
 флаг-штúрман, -а
 флажолéт, -а (музичний інстру-
 мент) *і* -у (звук)
 флако́н, -а
 флама́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.*
 -дці, -дців
 флама́ндський
 фламіні́го, *невідм., ч. і при вка-*
зуванні на самицю ж.
 фланг, -у, *м.* -зі
 Фла́ндрія, -ї, *ор.* -єю
 фланелéт, -у
 флане́ль, -ї, *ор.* -ллю
 фла́нець, -нця, *ор.* -нцем
 фланк, -у
 фла́нцевий
 фланцюва́ти, -юю, -юеш
 флат, -а (один аркуш) *і* -у (збір-
 не)
 фла́тер, -а
 флаторіза́льний
 флeбі́т, -у
 флебогра́ма, -и
 флеболі́т, -а
 флегматиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 флегматичний
 флегмонóзний
 флейтоподі́бний
 флейц, -а, *ор.* -ом
 флейцюва́ти, -юю, -юеш
 флейцюва́ний
 флексато́н, -а
 флeксі́я, -ї, *ор.* -єю
 флексу́ра, -и
 флективний
 флектува́ти, -ує
 флер, -у
 флердорáнж, -у, *ор.* -ем
 флердорáнжевий
 флеро́н, -а
 флец, -у, *ор.* -ом
 флeцовий
 флеш, -ї, *ор.* -шшю, *р. мн.*
 -шей

флібустьєр, -а
 флігель, -я, *ор.* -ем
 флігель-ад'юта́нт, -а
 флігель-ад'юта́нтський
 флігельма́н, -а
 флік, -а
 флік-фля́к, -а
 флінта, -и
 флінтглас, -у
 флірт, -у
 фліці́д, -у
 фліш, -у, *ор.* -ем
 флобафе́ни, -ів
 флогісто́н, -у
 флогопі́т, -у
 флоє́ма, -и
 фло́кен, -а, *мн.* -и, -ів
 флокс, -а
 фло́кули, -ул
 флокуля́ція, -ї, *ор.* -єю
 флома́стер, -а
 флор, -а
 флореа́ль, -я, *ор.* -ем
 флоренти́ець, -ійця, *ор.* -ійцем,
мн. -ійці, -ійців
 флоренти́йський
 Флорен́ція, -ї, *ор.* -єю
 флориди́н, -у
 флори́н, -а
 флористичний
 Флори́да, -и
 флороглю́цін, -у
 флота́ція, -ї, *ор.* -єю
 флотово́дець, -дця; *ор.* -дцем
 флотоводи́ння
 флоти́ський
 флуктуа́ція, -ї, *ор.* -єю
 флуоресце́їн, -у
 флуоресце́нція, -ї, *ор.* -єю
 флуорогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 флуороме́трія, -ї, *ор.* -єю
 флуороскопі́чний
 флуороскопі́я, -ї, *ор.* -єю
 флуорохро́м, -у
 флюа́т, -у
 флювіогля́ціа́льний
 флюгельбо́рн, -а
 флю́гер, -а
 флюї́д, -у, *мн.* -и, -ів

флюксме́тр, -а
 флюорі́т, -у
 флюс, -у
 флюсо́ваний
 флюсува́ти, -у́ю, -у́єш
 флю́тбет, -у
 фоб, -у
 фо́бія, -ї, *ор.* -єю
 фогт, -а
 фо́гтство, -а
 фойе́, *невідм., с.*
 фок, -а
 фока́льний
 фокоме́тр, -а
 фокометри́чний
 фокоме́трія, -ї, *ор.* -єю
 фокстер'є́р, -а
 фокстро́т, -у
 фо́кус, -а
 фокусува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 фок-що́гла, -и, *р. мн.* -що́гл
 фол, -у
 фоля́нт, -у
 фо́лієва кислота́
 фо́лікул, -а, *мн.* -и, -ів
 фо́лікулі́н, -у
 фо́лікулі́т, -у
 фо́лікуля́рний
 фо́лю, *невідм., с.*
 Фолклендські (Мальві́нські)
 острові́ (країна — Фолкленд-
 ські (Мальві́нські) Острові́)
 фо́льга, -и, *д.-м.* -зі
 фольгі́вник, -а́
 фольгопрока́тний
 фо́лькетинг, -у
 фолькло́р, -у
 фолькло́рно-етнографі́чний
 фомо́з, -у
 фон, -а (одини́ця вимі́ру)
 фон, -у (тло)
 фонасте́нія, -ї, *ор.* -єю
 фона́ція, -ї, *ор.* -єю
 фонд, -у
 Фонд культу́ри СРСР
 фондова́ний
 фондові́ддача, -ї, *ор.* -єю
 фондомі́сткість, -кості, *ор.* -кістю

фондоозбрóеність, -ності, -ністю	ор.	формалізувати, -ую, -уєш, <i>недок. і док.</i>
фондувати, -ую, -уєш		формалін, -у
фонематичний		формалізація, -ї, ор. -єю
фонендоскоп, -а		формальдегід, -у
фонетико-ідеографічний		формально-граматичний
фонетико-морфологічний		формально-ідеалістичний
фонетико-синтагматичний		формально-логічний
фонетичний		формально-типологічний
фонізм, -у		формат, -у
фóніка, -и, д.-м. -ці		формація, -ї, ор. -єю
фонічний		формений
фонограма, -и		форміат, -у
фонограф, -а		формівний
фонографічний		формований
фонографія, -ї, ор. -єю		Формоза, -и
фонографувати, -ую, -уєш		формозміна, -и
фонселектрокардіоскоп, -а		формостійкість, -кості, ор. -кістю
фонокардіограма, -и		формотвірний і формотвірний
фонокардіографічний		формотворення
фонокардіографія, -ї, ор. -єю	ор. -єю	формотвірний і формотвірний
фоноліт, -у		формотвірний
фонологічний		формоутворення
фонологія, -ї, ор. -єю		формоутворювальний
фонометричний		формувальний
фонóн, -а		формування, р. мн. -ань
фоноскоп, -а		формувати, -ую, -уєш
фонтан, -а		формулювання, р. мн. -ань
фонтанель, -і, ор. -ллю		формулювати, -ую, -уєш, <i>недок. і док.</i>
фонтанно-компрéсорний		формуляр, -а
фонтанувати, -ує		формульований
форамініфэра, -и, мн. -эри, -эр		форпик, -у
форвакуум, -у		форпóст, -у
фордевінд, -у		форс, -у
фóрдек, -а		форсаж, -у, ор. -ем
Фор-де-Франс, -а		фóрсинг, -у
фордизація, -ї, ор. -єю		форс-мажэр, -у
фордизм, -у		форсований
форéлевий		форстеріт, -у
форель, -і, ор. -ллю, р. мн. -лей		форсувати, -ую, -уєш, <i>недок. і док.</i>
форестьэр, -а		форсунка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -нок
фóрзац, -а, ор. -ом		форт, -у
форзэйль, -я, ор. -ем		фóрте, <i>незм. і невідм., с.</i>
форинжéктор, -а		фóртель, -я, ор. -ем
фóринт, -а		фортепíанний
Фóрін Оффіс (Великобританія)		фортéця, -ї, ор. -єю
форкамера, -и		
форкамерно-фáкельний		
формалізований		

фортечний
 фортифікація, -ї, *ор.* -єю
 фортіссімо, *незм. і невідм., с.*
 фортра́н, -у
 форту́на, -и
 фо́рум, -у
 фо́рхенд, -у
 форшла́г, -у
 форшма́к, -у
 форшпа́н, -а
 форшпі́ль, -ю, *ор.* -єм
 форштэвэнь, -вня, *ор.* -внем
 форштос, -а
 фосгэ́н, -у
 фосіліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 фоска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -сок
 фосфако́л, -у
 фосфа́т, -у, *мн.* -и, -ів
 фосфата́за, -и, *мн.* -ази, -аз
 фосфатид, -у, *мн.* -и, -ів
 фосфатува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 фосфі́д, -у, *мн.* -и, -ів
 фосфі́н, -у
 фосфі́т, -у
 фосфогі́пс, -у
 фосфо́ній, -ю, *ор.* -єм
 фосфопроте́їд, -у, *мн.* -и, -ів
 фо́сфор, -у
 фосфоресце́нція, -ї, *ор.* -єю
 фосфоресціюва́ти, -ю́є
 фосфорі́зм, -у
 фосфорні́зований
 фосфорилáза, -и, *мн.* -ази, -аз
 фо́сфористий
 фосфорі́т, -у
 фосфоритува́ння
 фосфорі́чний
 фо́сфорно-вольфра́мовий
 фосфорнокі́слий
 фо́сфорно-ма́гнієвий
 фосфоробактері́н, -у
 фосфоровмі́сний
 фосфорографі́чний
 фосфорогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фосфоролі́з, -у
 фосфороносний
 фосфороргані́чний
 фосфороско́п, -а

фосфорува́ти, -у́є
 фот, -а, *ф*
 фотарі́й, -ю, *ор.* -єм
 фот-годі́на, -и, *ф • г.*
 фотель, -я, *ор.* -ем
 фоті́зм, -у
 фотоавтома́т, -а
 фотоальбо́м, -у
 фотоама́торський
 фотоапа́рат, -а
 фотоате́льє, *невідм., с.*
 фотоа́тлас, -у
 фотобакте́рія, -ї, *ор.* -єю, *мн.*
 -її, -ій
 фотобіоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фотові́ставка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 фотові́дбіток, -тка
 фотові́дновлення
 фотовізуа́льний
 фотого́львані́чний
 фотого́льваногра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фотого́льванометрі́чний
 фотоголіо́граф, -а
 фотоге́н, -у
 фотогені́чний
 фотогені́я, -ї, *ор.* -єю
 фотогравірува́льний
 фотогравірува́ння
 фотогравіюва́льний
 фотогравіюва́ння
 фотогравію́ра, -и
 фотोगрамметрі́чний
 фотोगрамме́трія, -ї, *ор.* -єю
 фотोगрафі́зм, -у
 фотोगрафі́чний
 фотográфія, -ї, *ор.* -єю
 фотograфова́ний
 фотograфува́ти, -у́ю, -у́єш
 фотograф-художник, фотogra-
 фа-художника
 фотодинамі́чний
 фотодіо́д, -а
 фотодру́к, -у, *м.* -ці
 фотоекспо́нометр, -а
 фотоеле́ктрика, -и, *д.-м.* -ці
 фотоелектри́чний
 фотоелектро́ліз, -у
 фотоелектро́н, -а

фотоелектрооптичний
 фотоелемент, -а
 фотоемультсія, -ї, *ор.* -єю
 фотоеюд, -а
 фотоефект, -у
 фотозбільшувач, -а, *ор.* -ем
 фотознімання
 фотоілюстративний
 фотоілюстрація, -ї, *ор.* -єю
 фотоіонізація, -ї, *ор.* -єю
 фотокалька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -льок
 фотокamera, -и
 фотокаскад, -у
 фотокатод, -а
 фотокераміка, -и, *д.-м.* -ці
 фотокерамічний
 фотокіноархів, -у
 фотокіноматеріал, -у
 фотокінотехніка, -и, *д.-м.* -ці
 фотоколориметр, -а
 фотокомпенсаційний
 фотокопіювальний
 фотокопіювання
 фотокопія, -ї, *ор.* -єю
 фотокореспондент, -а
 фотоксилографія, -ї, *ор.* -єю
 фотолaboratorія, -ї, *ор.* -єю
 фотолампа, -и
 фотоліз, -у
 фотолінотип, -а
 фотолітографічний
 фотолітографія, -ї, *ор.* -єю
 фотолюбітельський
 фотолюмінесцентний
 фотолюмінесценція, -ї, *ор.* -єю
 фотомагнітоелектричний
 фотомайстерня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 фотоматеріал, -у
 фотометричний
 фотометрія, -ї, *ор.* -єю
 фотомеханіка, -и, *д.-м.* -ці
 фотомеханічний
 фотомонтаж, -у, *ор.* -ем
 фотон, -а, *мн.* -и, -ів
 фотонабір, -бору
 фотоніка, -и, *д.-м.* -ці
 фотонімограф, -а

фотооб'єктив, -а
 фотооптичний
 фотоофсетний
 фотопапір, -пéру
 фотопередавач, -а, *ор.* -ем
 фотоперемикач, -а, *ор.* -ем
 фотоперетворювач, -а, *ор.* -ем
 фотоперіод, -у
 фотоперіодизм, -у
 фотоперіодичний
 фотоплівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -вок
 фотополімеризація, -ї, *ор.* -єю
 фотополяриметр, -а
 фотопортрет, -а
 фотопровідний
 фотопружність, -ності, *ор.* -ні-
 стю
 фотореактив, -у
 фотореактивація, -ї, *ор.* -єю
 фоторедуктор, -а
 фоторедукція, -ї, *ор.* -єю
 фоторезистор, -а
 фоторелé, *невідм., с.*
 фоторепортаж, -у, *ор.* -ем
 фоторепродукція, -ї, *ор.* -єю
 фоторéгуш, -ї, *ор.* -вшю
 фоторецептор, -а
 фоторобзвідка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -док
 фотосвідчення, *р. мн.* -ень
 фотосинтез, -у
 фотосинтетичний
 фотоспалах, -у
 фотостат, -а
 фотострум, -у
 фотостудія, -ї, *ор.* -єю
 фотосферно-хромосферний
 фототаймер, -а
 фототаксис, -у
 фототéка, -и, *д.-м.* -ці
 фототелевізійний
 фототелеграма, -и
 фототелеграф, -у
 фототелеграфія, -ї, *ор.* -єю
 фототеодоліт, -а
 фототерапевтичний
 фототерапія, -ї, *ор.* -єю
 фототехніка, -и, *д.-м.* -ці

фототехнічний
 фототехно́лог, -а
 фототипі́ний
 фототипі́я, -ї, *ор.* -єю
 фототопогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фототранзі́стор, -а
 фототрансформато́р, -а
 фототропі́зм, -у
 фотофіні́ш, -у, *ор.* -єм
 фотофо́бія, -ї, *ор.* -єю
 фотофо́н, -а
 фотофо́нічний
 фотохімі́чний
 фотохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 фотохро́мія, -ї, *ор.* -єю
 фотохро́ніка, -и, *д.-м.* -ці
 фотохрономе́траж, -у́, *ор.* -ём
 фотоцинкогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фот-секúнда, -и, *ф. сек*
 фрагме́нт, -а
 фрагментáція, -ї, *ор.* -єю
 фразеологі́зм, -у
 фразеологі́чний
 фразеоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 фразе́рство, -а
 фракці́єць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.*
 -ійці, -ійців
 фракці́йський
 Фра́кія, -ї, *ор.* -єю
 фрактогра́фія, -ї, *ор.* -єю
 фракці́йний
 фракціо́нізм, -у
 фракціо́нувати, -ую́, -у́єш, *недок.*
і док.
 фра́кція, -ї, *ор.* -єю
 франк, -а
 франкєні́єві, -их
 франкєні́я, -ї, *ор.* -єю
 франкі́зм, -у
 франкі́рувальний
 франклі́н, -а, Ф (одини́ця вимі́ру)
 франклініза́ція, -ї, *ор.* -єю
 франкмасо́нство, -а
 фра́нко-ваго́н, -а
 фра́нко-валю́та, -и
 франкозна́вство, -а
 франкозна́вчий
 франкокана́дець, -дця, *ор.* -дцем,
мн. -дці, -дців

фра́нко-комі́сія, -ї, *ор.* -єю
 фра́нко-пру́сска війна́
 фра́нко-радя́нський
 фра́нко-скла́д, -у
 фра́нко-ста́нція, -ї, *ор.* -єю
 фра́нкський
 Фра́нкфурт-на-Ма́йні, Фра́нк-
 фурта-на-Ма́йні, Фра́нкфурт
 н/М, Ф/М
 фра́нкфуртський-на-Ма́йні
 франциска́нець, -нця, *ор.* -нцем
 франциска́нський
 фра́нцій, -ю, *ор.* -єм
 Фра́нція, -ї, *ор.* -єю
 франці́женка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -нок
 францу́з, -а, *мн.* -и, -ів
 францу́зоманія, -ї, *ор.* -єю
 францу́зька буржуа́зна револю́-
 ція
 Францу́зька комуні́стична па́р-
 тія, ФКП
 Францу́зька Рєспу́бліка
 франші́за, -и
 фра́трія, -ї, *ор.* -єю
 фрахт, -у
 фрахті́вник, -а
 фрахто́ваний
 фрахтува́льник, -а
 фрахтува́ти, -ую́, -у́єш
 фреатич́ний
 фреатофі́т, -а, *мн.* -и, -ів
 фрєбєлі́вський
 фрега́т, -а
 фрєзерно-відрі́зний
 фрєзерно-копіюва́льний
 фрєзерно-розто́чувальний
 фрєзерно-формува́льний
 фрєзерува́льний
 фрєзерува́ти, -ую́, -у́єш, *недок.*
і док.
 фрєзува́льний
 фрейді́зм, -у
 фрейді́стський
 фрєнологі́чний
 фрєнологі́я, -ї, *ор.* -єю
 фрєо́н, -у, *мн.* -и, -ів
 фрє́ска, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -сок

Фретілін, -а
фригана, -и
фригорія, -ї, *ор.* -єю
фриз, -а, *мн.* -и, -ів (представник народності; в архітектурі)
фриз, -у (тканина)
фрізер, -а
фризён, -у
фрізький
фрикадэль, -і, *ор.* -ллю, *мн.* -лі, -лей
фрикадэлька, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -льки, -льок
фрикасе́, *невідм.*, *с.*
фрикативний
фрикційний
фрикціён, -а
фрисойлери, -ів
фритредерство, -а
фритредерський
фритюр, -у
фришувати, -ую, -уєш
фрігієць, -ійця, *ор.* -ійцем, *мн.* -ійці, -ійців
фрігійський
Фрігія, -ї, *ор.* -єю
Фрітаун, -а
фрондёрський
фрондувати, -ую, -уєш
фронт, -у
фронтальний
Фронт визволення Мозамбіку,
ФРЕЛІМО
фронтиспіс, -а
фронтіт, -у
Фронт національного визволення, **ФНВ** (Алжир)
Фронт національного визволення імені Фарабундо Марті (Сальвадор)
Фронт національного визволення Чаду, **ФРОЛІНА**
фронтогенез, -у
фронтоліз, -у
фронтён, -у
Фронт соціалістичної єдності, **ФСЄ** (Румунія)
фрукт, -а, *мн.* -и, -ів
фруктидо́р, -а

фруктово-овочевий
фруктово-ягідний
фруктоза, -и
фруктоконсервний
фруктопереробний
фруктосушарка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -рок
фруктоягідний
Фрунзе, *невідм.*
фрунзеньський
фталазол, -у
фталевий
фталамід, -у
фталоціанін, -у
фтизіатричний
фтиріаз, -у
фтор, -у
фторид, -у, *мн.* -и, -ів
фтористий
фтористоводневий
фторовмісний
фторопласт, -у, *мн.* -и, -ів
фторорганічний
фуга, -и, *д.-м.* -зі
фуганок, -нка
фугас, -у
фугета, -и
фугувально-розпилювальний
Фудзіяма, -и
фуете́, *невідм.*, *с.*
фузаріоз, -у
фузаріум, -у
фузе́я, -ї, *ор.* -єю і **фузія**
фузуліїди, -ід
фукс, -а
фуксін, -у
фуксінново-червоний
фуксія, -ї, *ор.* -єю
фукус, -у
фуле́, *невідм.*, *с.*
фуляр, -у
фуляр-динамік, -а
фуляртин, -у
фульгурит, -у
фульмінат, -у
фумарола, -и, *мн.* -оли, -ол
фумель, -я, *ор.* -ем
фумігант, -у, *мн.* -и, -ів
фумігация, -ї, *ор.* -єю

фумігувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 фунарієві, -их
 Фунаф'ути, *невідм.*
 фундамент, -у
 фундаменталізм, -у
 фундаментальний
 фундаторський
 фундація, -ї, *ор.* -єю
 фундірувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 фундук, -а
 фунікулёр, -а
 функціонал, -а
 функціоналізм, -у
 Функціональні групи (Індонезія)
 функціонально-динамічний
 функціонально-мобільний
 функціонально пов'язаний
 функціонально-стильовий
 функціонер, -а
 функціонувати, -ую, -уєш
 Функція-мінімум, функції-мінімуму
 фунт, -а, ф.
 фунт стерлінгів, ф. ст.
 фураж, -у, *ор.* -ём
 фураноза, -и

фургон, -а
 Фур'ерізм, -у
 Фур'ерістський
 Фурія, -ї, *ор.* -єю
 Фурма, -и
 фурнітура, -и
 Фурор, -у
 Фуруйя, -йї, *ор.* -йєю
 Фурункул, -а
 фурункулбоз, -у
 Фурфурол, -у
 Фурфурольний
 фуст, -а
 фут, -а, ф.
 футбол, -у
 Футбольна спілка СРСР
 футерований
 футерувати, -ую, -уєш
 футляр, -а
 Фуро-фунт, -а
 футуризм, -у
 футурологічний
 футурологія, -ї, *ор.* -єю
 футшток, -а, м. -ці
 Фуфайка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -йок
 фюзеляж, -у, *ор.* -ем
 фюзен, -у
 Ф'юмінгування

X

хабазит, -у
 хабар, -а, *ор.* -ом, *мн.* -ї, *д.* -ам
 Хабаровськ, -а
 Хабаровський край
 Хабародавець, -вця, *ор.* -вцем
 Хадрамаут, -у
 хаз, -у
 хазмофіт, -а, *мн.* -и, -ів
 хазяїн, -а, *мн.* -зяї, -зяів (чоловіки) і -їні, -їнів (господарі)
 хазяйнувати, -ую, -уєш
 хазяйство, -а
 хазяйський
 хазяювати, -юю, -юєш

Хайдарабад, -а (місто) і -у (провінція) і Гайдарабад
 хакас, -а, *мн.* -и, -ів
 Хакасія, -ї, *ор.* -єю
 Хакаська автономна область
 хакі, *незм. і невідм., с.*
 халд, -а, *мн.* -и, -ів
 халдей, -я, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
 халдейський
 Халдея, -ї, *ор.* -єю
 халіф, -а і каліф
 халіфат, -у і каліфат
 Халхін-Гол, -у
 халцедон, -у
 халькозін, -у

халькопірит, -у
 хамелеон, -а
 хамеропс, -а
 хаміт, -а, *мн.* -и, -ів
 хамітський
 хамсин, -у
 хамський
 хавжа, -і, *ор.* -єю, *ч. і ж.*
 ханіфізм, -у
 Ханой, -я, *ор.* -єм
 ханойський
 хаит, -а, *мн.* -и, -ів
 хантійський
 хантимансієць, -ійця, *ор.* -ійцем
 Ханти-Мансійськ, -а
 Ханти-Мансійський автономний
 округ
 Ханчжоу, *невідм.*
 хабс, -у
 хаотичний
 харакірі, *невідм., с.*
 характер, -у
 характеризувати, -ую, -уєш, *не-*
док. і док.
 характерограф, -а
 характерологія, -ї, *ор.* -єю
 Хараре, *невідм.*
 Харбін, -а
 харбінський
 хардтоп, -а
 хариджит, -а, *мн.* -и, -ів
 харіус, -а
 Харків, -кова
 харківець, -вця, *ор.* -вцем
 харківський
 Харківщина, -и
 харків'янин, -а, *мн.* -яни, -ян
 хартал, -у
 Хартія економічних прав і обоб'
 в'язків держав
 Хартум, -а
 харчо, *невідм., с.*
 харчовий
 харчосмаковий
 харчотрест, -у
 харчувальний
 харчуватися, -уюся, -уєшся
 хас, -у
 Хасан, -у

хасанський
 хасидизм, -у
 хастелой, -ю, *ор.* -єм, *мн.* -ї, -їв
 Хатанга, -и, *д.-м.* -зі
 хачбот, -а
 хаща, -і, *ор.* -єю
 хвалити, -лю, -лиш, -лять
 хвалячи, *дієприсл.*
 хвилевід, -вóду
 хвилевідно-діелектричний
 хвилеграф, -а
 хвилемір, -а
 хвилеподібний
 хвиліна, -и, *хв., хв*
 хвилінний
 хвилювання, *р. мн.* -ань
 хвилювати, -юю, -юєш
 хвіля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* хвиль
 хвилясто-променевий
 хвильовий
 хвіст, хвоста
 хвойно-широколістий
 хвойно-широколістяний
 хворіти, -ію, -ієш (*на що, чим*)
 хворобливий
 хворобстийкий
 хвороботворний
 хворост, -у
 хвостизм, -у
 хвощ, -а, *ор.* -єм
 хвощевидні, -их
 хвошовий
 хвоя, -ї, *ор.* -єю
 хедер, -а (*у комбайні*)
 хедер, -у (*релігійна школа*)
 хедів, -а
 хедлайнер, -а
 хек, -а
 Хельсінкі, *невідм.*
 хельсінкський
 хеміюмінесцентний
 хеміюмінесценція, -ї, *ор.* -єю
 хемітрон, -а
 хемогенний
 хемосинтез, -у
 хемосорбція, -ї, *ор.* -єю
 хемотаксис, -у
 хемотерапія, -ї, *ор.* -єю
 хемотропізм, -у

Херсón, -а
 херсónець, -нця, *ор.* -нцем
 херсónський
 Херсónщина, -и
 хéскер-шрédер, -а
 хетт, -а, *мн.* -и, -ів
 хéттський
 хист, -у (*до чого*)
 хитáння, *р. мн.* -áнь
 хитрíсть, -рості, *ор.* -рістю
 хитрощí, -ів
 хіáзм, -у
 хібá що
 Хібíни, -ін
 Хівá, -í
 хівíнець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 хівíнський
 хід, хóду, *м.* ходú
 Хіджáз, -у
 хілус, -у
 хімзавóд, -у
 хімізáція, -ї, *ор.* -єю
 хімізм, -у
 хімізóваний
 хімізувáти, -úю, -úеш, *недок. і*
 док.
 хімікáлієвий
 хімікáлії, -ій
 хімікáт, -у, *мн.* -и, -ів
 хіміко-аналітíчний
 хіміко-механічний
 хіміко-спектрáльний
 хіміко-термічний
 хіміко-технологічний
 хіміко-фармацевтíчний
 хімік-трáнспортник, хіміка-
 трáнспортника
 хіміопрóменéвий
 хіміотерапевтíчний
 хіміотерапія, -ї, *ор.* -єю
 хімічно актíвний
 хімічно однорідний
 хімічно стійкий
 хімічно чістий
 хімія, -ї, *ор.* -єю
 хімкомбінáт, -у
 хімлаборатóрія, -ї, *ор.* -єю
 хімоб'єднáння, *р. мн.* -ань

хімозін, -у
 хімснáряд, -а
 хімуc, -у
 хіна, -и
 Хінгáн Великий, Хінгáну Вели-
 кого
 хінді і гінді, *невідм., ж.*
 хінідін, -у
 хінін, -у
 хінозóл, -у
 хіно́їд, -у
 хінолін, -у
 хіно́н, -у, *мн.* -и, -ів
 хіпі, *невідм., ч. і ж.*
 хіромáнтія, -ї, *ор.* -єю
 Хіросіма, -и
 хіротéхнікa, -и, *д.-м.* -ці
 хіротóнія, -ї, *ор.* -єю
 хірт *див.* хорт
 хірургічний
 хірургія, -ї, *ор.* -єю
 хітинáза, -и
 хітиноподібний
 хітозамін, -у
 хлєбнyти, -нy, -нєш, -нємó, -нєтє
 хлєбáти, -бчú, -бчєш
 хлєстакóвщина, -и
 хлєстівство, -а
 хлїб, -а, *мн.* -á, -ів (*злаки*) і -í,
 -ів (*виріб*)
 хлїбобúлочний
 хлїбозавóд-автомáт, хлїбозавó-
 ду-автомáта
 хлїбзаготівельний
 хлїбзаготівля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -вель
 хлїбзакупівельний
 хлїбзакупівля, -ї, *ор.* -єю
 хлїбзакупóвувáння
 хлїбзбирáльний
 хлїбздáча, -ї, *ор.* -єю
 хлїбпекáрня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 хлїбпекáрський
 хлїбпéчення і хлїбпечіння
 хлїбопостáвка, -вок
 хлїбоприймáльний
 хлїбопродúкти, -ів
 хлїборóб, -а

- хліборобство, -а
хліборобський
хлібостій, -то́ю, *ор.* -то́єм
хлібосховище, -а
хліботоргівля, -і, *ор.* -ею
хліботорговельний
хліботорговець, -вця, *ор.* -вцем
хліботорговій
хлібофураж, -у́, *ор.* -е́м
хліб-сі́ль, хліба-со́лі
хлібець, -пця, *ор.* -пцем
хлоп'ячий
хлор, -у
хлоразид, -у
хлоралгідрат, -у
хлора́ль, -ю, *ор.* -ем
хлора́мін, -у, *мн.* -и, -ів
хлора́нгідрид, -у
хлора́ніл, -у
хлора́тор, -а
хлорацета́т, -у
хлорацето́н, -у
хлорацетофе́н, -у
хлораці́д, -у
^і хлорбензо́л, -у
хлорвіні́л, -у
хлоргідрі́н, -у
хлоре́ла, -и
хлористоводне́вий
хлоритиза́ція, -ї, *ор.* -ею
хлорито́їд, -у
хлорка́льцієвий
хлоркаучу́к, -у́, *мн.* -і́, -і́в
хлорметан, -у
хлормети́л, -у
хлорнива́тистий
хлорнива́токислий
хлоро́ваний
хлоро́з, -у
хлороміцети́н, -у
хлоропла́ст, -а, *мн.* -и, -ів
хлоропрен, -у
хлороргані́чний
хлорофі́л, -у
хлорофіла́за, -и
хлорофо́рм, -у
хлорофо́рмований
хлорофо́рмува́ти, -у́ю, -у́еш, *не-
док. і док.*
- хлорофо́с, -у
хлоро́цтовий
хлорпікрин, -у
хлортолуо́л, -у
хлорува́ти, -у́ю, -у́еш, *недок. і
док.*
хлорфе́нол, -у
хлорфе́нольний
хлю́піт, -поту
хмаро́чо́с, -а
хмеле́вий і хмельові́й
хмелеві́ддільник, -а
хмелегра́б, -а
хмелесуша́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рок
хмелесуша́рня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
-рень
хмелья́р, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -а́м
хмелья́рство, -а
хмелья́рський
Хмельни́цький, -ого (місто)
хмельови́й і хмеле́вий
хмиз, -у, *м.* -у́
хмі́ль, хме́лю, *ор.* хме́лем
хмі́льництво, -а
хмі́льницький
хоа́на, -и, *мн.* -а́ни, -а́н
хобі́, *невідм., с.*
хо́бот, -а
ховра́х, -а́
ходжа́, -і́, *ор.* -е́ю, *ч.*
хо́джений
ходи́ти, -джу́, -диш, -дять
ходозме́ншувач, -а, *ор.* -ем
ходо́мір, -а
хо́дячи, *дієприсл.*
хоза́р, -а, *мн.* -а́ри, -а́рів і -а́р
хоза́рин, -а
хоза́рський
хоке́й, -ю, *ор.* -ем
хол, -у
холеї́нова кислота́
холестери́н, -у
холецисти́т, -у
холецистогра́фія, -ї́, *ор.* -ею
холі́зм, -у
холі́н, -у
холмого́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-рок

холод, -у
 холодéць, -дцю́, *ор.* -дцём
 холодйльник-склад, холодйль-
 ника-складу
 холодйльно-компрéсорний
 холодник, -ý
 холоднокáтаний
 холоднокрóвний
 холоднола́мкість, -кості, *ор.* -кі-
 стю
 холоднопрока́тний
 холодоагéнт, -а
 холодобóйня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -о́ень
 холодокомбінáт, -у
 холодолюбний
 холодоносій, -я́, *ор.* -ём
 холодопродуктивність, -ності,
ор. -ністю
 холодостійкий
 холодотранспóрт, -у
 холодоустанóвка, -и, *д.-м.* -ці,
р. мн. -вок
 холóнути, -ну, -неш; *мин.* -о́в,
 -о́ла і -о́нув, -о́нула; *нак.* -о́нь
 холóша, -і, *ор.* -ею
 хольд, -а
 хом'я́к, -а́
 хон, -а
 хондрі́ла, -и
 хондрі́т, -а' (метеорит)
 хондрі́т, -у (хвороба)
 хондріосóма, -и
 хондроло́гія, -ї́, *ор.* -ею
 хондрóма, -и
 Хоні́ара, -и
 хонінгува́льний
 хонінгува́ти, -у́ю, -у́еш
 хопер, -а
 хор, -у
 хорáл, -у
 хорва́т, -а, *мн.* -и, -ів
 Хорва́тія, -ї́, *ор.* -ею
 хорва́тський
 хордо́метр, -а
 хореі́чний
 хореографі́чний
 хореографі́я, -ї́, *ор.* -ею
 хоріо́н, -а

хоріа́мб, -а
 хоріа́мбічний
 хормей́стер, -а
 хорово́д, -у
 хорологі́чний
 хорологі́я, -ї́, *ор.* -ею
 хороні́ти, -оніо́, -о́ниш
 хорт, -а́ і рідше хі́рт, хорта́
 хору́нжий, -ого
 Хоті́н, -а
 хоті́нський
 хоті́ти, хочу́, хочеш
 хохуле́вий
 хоху́ля, -і, *ор.* -ею
 хоч-не-хóч, *присл.*
 Хоші́мін, -а (місто)
 хоші́мінський
 храм, -у
 хребéт, -бта́
 хребéць, -бця́, *ор.* -бцём
 хрест, -а́
 хрест-на́вхрест, *присл.*
 хрестоматі́йний
 хрестомáтія, -ї́, *ор.* -ею
 хрестонóсець, -сця́, *ор.* -сцем,
мн. -сці́, -сці́в
 хрестоподі́бний
 хрестоцві́ті, -их
 хризалі́да, -и
 хризанте́ма, -и
 хризаробі́н, -у
 хризобері́л, -у
 хризокóла, -и
 хризолі́т, -у
 хризомона́да, -и, *мн.* -а́ди, -а́д
 хризопáл, -у
 хризопра́з, -у
 хризоті́л, -у
 хризоті́л-азбéст, -у
 хрип, -у
 хрипі́ти, -плю́, -пі́ш, -пимó,
 -питé, -пля́ть
 христия́нин, -а, *мн.* -я́ни, -я́н
 християніза́ція, -ї́, *ор.* -ею
 християнізува́ти, -у́ю, -у́еш, *не-
 док. і док.*
 христия́нство, -а
 Христия́нсько-демократична па́р-
 тія, ХДП (Італія та ін.)

Християнсько-демократичний со-
юз, ХДС (НДР, ФРН, Захід-
ний Берлін)

Християнсько-соці́альна народ-
на партія, ХСНП (Люксем-
бург)

Християнсько-соці́альний союз,
ХСС (ФРН)

христовий

хрія, -ї, *ор.* -єю

хрін, хрону́ і хрину́

хром, -у

хромаль, -ю, *ор.* -ем

хромансіль, -ю, *ор.* -ем

хромат, -у, *мн.* -и, -ів

хромати́да, -и, *мн.* -йди, -йд

хромати́зм, -у

хроматин, -у

хромати́чний

хроматогра́фія, -ї, *ор.* -єю

хромато́ліз, -у

хроматоско́п, -а

хроматофо́бра, -и, *мн.* -о́бри, -о́бр

хроме́ль, -ю, *ор.* -ем

хромистий

хроміт, -у

хромоалюмінієвий

хромований

хромовмісний

хро́мово-зелений

хро́мово-калієвий

хромовокі́слий

хромовольфра́мовий

хро́мово-на́трієвий

хро́мово-свинце́вий

хромоге́н, -у, *мн.* -и, -ів

хромографі́юра, -и

хромолітографі́чний

хромолітографі́ський

хромомagneзі́т, -у

хромоні́келевий

хромпла́ст, -а, *мн.* -и, -ів

хромпроте́їд, -у, *мн.* -и, -ів

хромоско́п, -а

хромосо́ма, -и

хромосфе́ра, -и

хромотермо́граф, -а

хромотипі́чний

хромоті́пія, -ї, *ор.* -єю

хромотро́п, -у, *мн.* -и, -ів

хромофі́т, -а, *мн.* -и, -ів

хромофо́р, -а, *мн.* -и, -ів

хромофотографі́чний

хромофотографі́я, -ї, *ор.* -єю

хромоци́нкографі́я, -ї, *ор.* -єю

хромоцистоско́пія, -ї, *ор.* -єю

хро́мпік, -у, *мн.* -и, -ів

хромува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і*
док.

хронаксія, -ї, *ор.* -єю

хроніка́льно-докуме́нтальний

хроніке́рський

хроногра́ма, -и

хронографі́чний

хроногра́фія, -ї, *ор.* -єю

хронологіза́ція, -ї, *ор.* -єю

хронологі́чний

хроноло́гія, -ї, *ор.* -єю

хроно́метр, -а

хронометра́ж, -у́, *ор.* -е́м

хронометри́чний

хронометрі́я, -ї, *ор.* -єю

хронометро́ваний

хронометрува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-*
док. і док.

хроноско́пічний

хронофотографі́я, -ї, *ор.* -єю

хропі́ти, -плю́, -пи́ш, -пимо́,
-пите́, -пля́ть; *мін.* -пів,

-піла

хропті́, -пу́, -пеш́, -пемо́, -пете́,
-пу́ть; *мін.* хріп, хропла́

хру́скіт, -коту

хря́скіт, -коту

хрящові́й

хрящоподі́бний

хрящувати́й

хто, кого́, кому́, ким, ко́му (кім)

хт́озна-чий, -чийого, -чийому
(-чиєму), -чийім, хт́озна на

чийо́му (хт́озна на чиє́му,

хт́озна на чийі́м); *ж.* -чия,

-чиеї́, -чийї́, -чиею́, хт́озна на

чийї́; *с.* -чие́, -чийого́; *мн.*

-чийі́, -чийі́х

хт́озна-що, -чого́, -чому́, -чим,

хт́озна на чо́му (хт́озна на
чі́м)

хт́озна-який, -якого, -якому, -яким, хт́озна на я́кому (хт́озна на якім)
хто-небудь, кого-небудь, кому-небудь, ким-небудь, кому-небудь (кім-небудь)
хтось, когось, комусь, кимсь (кімось), комусь (кімсь, кімось)
хто-хто, а...
Хуанх́е, *невідм.*
хуаця́о, *невідм., ч. і ж.*
ху́днути, -ну, -неш; *мин.* худ, ху́дла і ху́днув, ху́днула
художник-пейзажист, художника-пейзажиста
художник-постановник, художника-постановника
художній, -я, -є
Художній фонд УРСР
художньо-акробатичний
художньо-белетристичний
художньо вірогідний
художньо-декораційний
художньо-документальний

художньо-естетичний
 художньо-ідейний
 художньо-конструкторський
 художньо-літературний
 художньо-образний
 художньо-оформлювальний
 художньо повноцінний
 художньо-публіцистичний
 художньо-творчий
 художньо-технічний
 художньо яскравий
хунвейбін, -а
хунх́уз, -а, *мн.* -и, -ів
хунх́узський
хурал, -у
Хустсіалістська партія (Аргентина)
ху́тір, -тора, *мн.* -торі́, -торі́в
хутіре́ць, -рця́, *ор.* -рце́м і хуто-ре́ць, -тірця́, *ор.* -тірце́м
хуторя́нин, -а, *мн.* -яни, -я́н
ху́тро, -а, *мн.* ху́тра, ху́тер і ху́тр
хутрува́ти, -у́ю, -у́еш
хутря́ний
Х'ю́стон, -а

Ц

цапонла́к, -у
ца́пфа, -и
ца́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
ца́ра́т, -у
царевби́вця, -і́, *ор.* -ею́, *р. мн.* -і́вць, *ч. і ж.*
царедво́рець, -рця́, *ор.* -рце́м
ца́різм, -у
царюва́ти, -ю́ю, -ю́еш
цви́нтар, -я, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
цви́ль, -і́, *ор.* -ллю́
цві́т, -у, *м.* -у́
цвяхозабивний
це́бто, *спол., частка*
цегельно-черепічний
цегельня, -і́, *ор.* -ею́, *р. мн.* -лень
це́гла-сире́ць, це́гли-сирце́ю
цеглісто-червоний

цегляно-бетонний
 цегляно-засипний
цегля́р, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -а́м
цеглясто-червоний
цезальпініе́ві, -их
цеза́різм, -у
це́зієвий
це́зі́й, -ю́, *ор.* -е́м
цейне́рйт, -у
це́йсівський
це́й-таки, цьо́го-таки, цьо́му-таки, ці́м-таки, цьо́му-таки (ці́м-таки); *ж.* ця́-таки, ці́ї-таки, ці́й-таки, ці́єю-таки, ці́й-таки; *с.* це́-таки, цьо́го-таки; *мн.* ці́-таки, ці́х-таки
це́йтлу́па, -и
це́йтно́т, -у
цейхга́уз, -у

Цéлебес, -у
 целестін, -у
 целібáт, -у
 целіт, -у
 целобіóза, -и
 целої́дін, -у
 целóн, -у
 целоско́п, -а
 целостáт, -а
 целотéкс, -у
 целофа́н, -у
 целулої́д, -у
 целюло́зно-паперóвий
 целюлозовмі́сний
 целюля́рний
 цельзіа́н, -у
 Це́льсі́й, -я, *ор.* -єм (за Це́льсієм)
 це́ме́нт, -у
 це́ме́нта́ція, -ї, *ор.* -єю
 це́ме́нт-га́рма́та, -и
 це́ме́нтит, -у
 це́ме́нтно-бе́то́нний
 це́ме́нтно-во́дяний
 це́ме́нтно-пі́щаний
 це́ме́нтобе́то́нний
 це́ме́нтова́ний
 це́ме́нтовóз, -а
 це́ме́нтосхо́вище, -а
 це́ме́нтува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок.*
і док.
 це́нз, -у
 це́ноге́не́з, -у
 це́но́з, -у
 це́нт, -а
 це́нтавр, -а *і* ке́нтавр
 це́нта́л, -а
 це́нтигра́м, -а, *р. мн.* -ів
 це́нтилі́тр, -а
 це́нтимéтр, -а
 це́нтифо́лія, -ї, *ор.* -єю
 це́нтнер-кіломе́тр, -а
 це́нтраліза́ція, -ї, *ор.* -єю
 це́нтралі́зм, -у
 це́нтралізо́ваний
 це́нтралізува́ти, -у́ю, -у́єш, *не-*
док. і док.
 це́нтра́ль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей

Це́нтра́льна контро́льна комі́сія, ЦКК
 Це́нтра́льна організа́ція профспіло́к Кéнії, КОТУ
 Це́нтра́льна організа́ція профспіло́к Фінля́ндії, ЦОПФ
 Це́нтра́льна ревізі́йна комі́сія КПРС
 Це́нтра́льна спі́лка спо́живчих това́риств, Це́нтрспі́лка, -и
 Це́нтра́льне розвідува́льне упра́вління, ЦРУ (США)
 Це́нтра́льний ба́нк економі́чної інте́грації, ЦБЕІ
 Це́нтра́льний буди́нок культу́ри, ЦБК
 Це́нтра́льний Викона́вчий Комі́тет, ЦВК
 Це́нтра́льний Комі́тет Всесою́зної Лéнінської Кому́ністичної Спі́лки Мо́лоді, ЦК ВЛКСМ
 Це́нтра́льний Комі́тет Кому́ністичної па́ртії Ра́дянського Сою́зу, ЦК КПРС
 Це́нтра́льний Комі́тет Кому́ністичної па́ртії Укра́їни, ЦК Ко́мпартії Укра́їни
 Це́нтра́льноамериканський спі́льний ри́нок, ЦАСР
 Це́нтра́льноафрика́нська Республі́ка, ЦАР
 це́нтра́льно-симетри́чний
 Це́нтр да́леко́го космо́чного зв'язку́, ЦДКЗ
 це́нтри́зм, -у
 це́нтри́стський
 це́нтрифу́га, -и, *д.-м.* -зі
 це́нтри́чний
 це́нтро́ваний
 це́нтро́да, -и
 це́нтропла́н, -а
 це́нтросо́ма, -и
 це́нтросо́фера, -и
 це́нтрува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.*
 це́нтуру́йон, -а
 це́нтуру́рія, -ї, *ор.* -єю
 це́олі́т, -у, *мн.* -и, -ів
 це́пелі́н, -а

церебральний
 церебрастенія, -ї, *ор.* -єю
 цереброзід, -у, *мн.* -и, -ів
 цереброн, -у
 цереброспінальний
 церезін, -у
 церезит, -у
 церемоніймейстер, -а
 церят, -у
 церівий
 церій, -ю, *ор.* -єм
 церква, -и, *р. мн.* -ків
 церковнокнижний
 церковнопарафіяльний
 церковноприходський
 церковнослов'янізм, -у
 церковнослов'янський
 церковнослужитель, -я, *ор.* -ем
 церкоспороз, -у
 цероліт, -у
 церопластика, -и, *д.-м.* -ці
 церотін, -у
 церусит, -у
 цетановий
 цефалін, -у
 цефалометр, -а
 Цефей, -я, *ор.* -єм (сузір'я)
 цех, -у, *м.* -у, *мн.* -и, -ів
 цех-автомат, цеху-автомата
 цехбюро, *невідм., с.*
 цехін, -а
 цехком, -у
 цех-лабораторія, цеху-лаборато-
 рії
 цехмістер, -тра
 цехштейн, -у
 цеце, *невідм., ж.*
 цзаофань, -я, *ор.* -єм
 цибетін, -у
 цибулиноподібний
 цибулястий
 цибу́х, -а, *м.* -усі, -уху́ і -ові
 цивілізація, -ї, *ор.* -єю
 цивілізований
 цивілізувати, -ую, -уєш, *недок.*
і док.
 Цивільний повітряний флот
 СРСР, ЦПФ
 цивільно-правовий

цивільно-процесуальний
 цигайський
 ціган, -а, *мн.* -ани, -ан
 циганський
 цигарконабивний
 цигейка, -и, *д.-м.* -ці
 цикл, -у
 цикламен, -а
 циклізація, -ї, *ор.* -єю
 циклічно-потіковий
 циклобутан, -у
 циклогексан, -у
 циклогенез, -у
 циклограма, -и
 циклографічний
 циклографія, -ї, *ор.* -єю
 циклодром, -у
 циклоїдальний
 циклоїдний
 циклокаучук, -у́
 циклолінійний
 циклометричний
 циклонічний
 циклоногенез, -у
 циклоп, -а
 циклопентан, -у
 циклопія, -ї, *ор.* -єю
 циклопропан, -у
 циклорама, -и
 циклотимія, -ї, *ор.* -єю
 циклотрон, -а
 циклофазотрон, -а
 циклювальний
 цїкля, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -кель
 цикорій, -ю, *ор.* -єм
 цикофарада, -и, ЦФ
 циліндрично-параболічний
 циліндроподібний
 циліндропоршневий
 цимбали, -ів
 цимбаліст, -а
 цинга, -и, *д.-м.* -зі
 цинерарія, -ї, *ор.* -єю
 цинізм, -у
 цїнія, -ї, *ор.* -єю
 цинк, -у
 цинкат, -у
 цинкіт, -у
 цинкований

цинковмісний
 цінково-свинцевий
 цинкографічний
 цинкографія, -ї, *ор.* -єю
 цинколиварня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -рень
 цинконісний
 цинкоплавильний
 цинкорганічний
 цинкувати, -у́ю, -у́єш
 цинівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
 цинубель, -я, *ор.* -ем
 цирк, -у
 цирконієвий
 циркорама, -и
 циркулювати, -ює
 циркуляр, -а
 циркуляція, -ї, *ор.* -єю
 цїркуль-вимірник, цїркуля-ви-
 мірника
 цироз, -у
 цисізомерія, -ї, *ор.* -єю
 цистеїн, -у
 цистерна, -и, *р. мн.* -єрн
 цистоскоп, -а
 цистоскопія, -ї, *ор.* -єю
 цистрансізомерія, -ї, *ор.* -єю
 цитадель, -ї, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 цита́за, -и
 цита́ція, -ї, *ор.* -єю
 цитва́рний
 цитогене́тика, -и, *д.-м.* -ці
 цитоекологія, -ї, *ор.* -єю
 цитоембріологічний
 цитозін, -у
 цитокіне́з, -у
 цитобліз, -у
 цитолі́зін, -у, *мн.* -и, -ів
 цитологічний
 цитоло́гія, -ї, *ор.* -єю
 цитоморфоз, -у
 цитопла́зма, -и
 цитоплазматичний
 цитоплазмон, -у
 цитоспектрофото́метрія, -ї, *ор.*
 -єю
 цитота́ксис, -у
 цитотоксін, -у, *мн.* -и, -ів
 цитотомія, -ї, *ор.* -єю

цитотропі́зм, -у
 цитохі́мія, -ї, *ор.* -єю
 цитохро́м, -у, *мн.* -и, -ів
 цитохромія, -ї, *ор.* -єю
 цитра́ль, -ю, *ор.* -ем
 цитра́т, -у
 цитрин, -у
 цитровані́лін, -у
 цитровані́ль, -ї, *ор.* -ллю
 цитро́н, -а
 цитронела́ль, -ю, *ор.* -ем
 цитронело́л, -у
 цитро́н-меліса, -и
 цитрулі́н, -у
 ці́трус, -а, *мн.* -и, -ів
 цитрусівни́к, -а
 цитрусівни́цтво, -а
 цитрусово́д, -а
 цитувати, -у́ю, -у́єш
 цифербла́т, -а
 цифроанало́говий
 ці́цера, *невідм., с.*
 ціа́н, -у
 ціанамі́д, -у, *мн.* -и, -ів
 ціана́т, -у
 ціангі́дрин, -у
 ціа́нистий
 ціаністово́днєвий
 ціані́д, -у, *мн.* -и, -ів
 ціаніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 ціані́н, -у
 ціанкобаламі́н, -у
 ціано́з, -у
 ціано́метр, -а
 ціаноті́пія, -ї, *ор.* -єю
 ціанохро́м, -у
 ціанувати, -у́ю, -у́єш
 цібетон, -у
 ці́джений
 ціди́ти, -джу́, -диш
 ціка́вий
 ціка́вити, -влю, -виш, -влять
 цілеспрямо́ваний
 ці́лик, -а (у зброї)
 цілі́нний
 цілі́нник, -а
 Ці́линогра́д, -а
 ці́линогра́дський
 ці́лити, -лю, -лиш; *нак.* ці́ль

цілість, -лості, *ор.* -лістю
 цілковитий
 цілседенний
 цілодобовий
 цілорічний
 цілотижневий
 цілющий
 ціль, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 цільовий
 цініти, -ню́, -ниш
 цінний
 цінотворення
 ціноутворення
 цінува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 цокі́т, -коту
 цоко́ль, -ю (будинку) і -я (елек-
 тролампи), *ор.* -ем
 цуг, -у
 цуггромбо́н, -а
 цугцва́нг, -у
 цукáт, -а, *мн.* -и, -ів
 цукéрка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок

цукéрок, -рка, *р. мн.* -рків
 цу́кор-рафіна́д, цу́кру-рафіна́ду
 цукри́стий
 цукробурако́вий
 цукро́ваний
 цукроварі́ння
 цукро́во-білий
 цукрозаво́д, -у
 цукро́метр, -а
 цукроно́сний
 цукрорафіна́дний
 цукросирови́на, -й
 цукрува́ти, -ую, -ю́еш
 цукрува́тиги, -іє
 цуна́мі, *невідм., с.*
 Цхі́нвaлі, *невідм.*
 Цю́ріх, -а
 цю́ріхський
 цьво́хкати, -аю, -аєш
 цьво́хнути, -ну, -неш
 цькува́ти, цькую́ю, цьку́єш,
 цькуе́мо, цькуе́те
 цього́річний

Ч

чаба́н, -а́
 чабе́р, -брú
 ча́вити, -влю́ю, -виш, -влять
 ча́вун, -а́ (посуд) і -у́ (метал)
 чаву́нно-бето́нний
 чавунобо́з, -а
 чавунолива́рний
 чавуноплави́льний
 чавуноско́вище, -а
 чага́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м
 чага́рник, -а́, *мн.* -и́, -ів
 чага́рніко́во-боло́тний
 чага́рніко́во-дере́вний
 ча́д, -у, *м.* -у́
 Ча́д, -у, *м.* -і́ (озеро; країна)
 чаево́д, -а
 чаеэ́биральний
 чаепакува́льний
 чаепресува́льний
 чае́різка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -зок

чае́розва́жувальний
 чае́суша́рня, -і́, *ор.* -ею́, *р. мн.*
 -рень
 чае́суши́льний
 чаі́вник, -а́
 чаі́вни́цтво, -а
 чаі́ний (від ча́йка)
 ча́й, -ю, *ор.* -е́м, *м.* -ї́ і -ю́
 ча́йна, -ої́, *ім.*
 чайха́на, -и́
 ча́л, -у
 ча́лити, -лю́ю, -лиш; *нак.* чаль
 ча́лма, -и́, *р. мн.* чалм
 ча́льник, -а
 ча́н, -а, *м.* -і́ і -у́
 чапа́євець, -вця́, *ор.* -вцем
 чапа́н, -а
 ча́пля, -і́, *ор.* -ею́, *р. мн.* -пель
 ча́рдаш, -у, *ор.* -ем
 Чарджо́у, *невідм.*

чарджобуський
 чарльстон, -у
 чартизм, -у
 чартістський
 час, -у, *мн.* -і, -ів
 час від часу
 часник, -у́
 часово-просторовий
 часокількість, -кості, *ор.* -кістю
 часопис, -у, *м.* -у
 часослів, -а
 части́ка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* час-то́к
 частково-адаптивний
 частково-модульований
 частково-рекурсивний
 часто-густо, *присл.*
 частокіл, -ко́лу
 частотно-вимірювальний
 частотно-контрастний
 частотомір, -а
 Чатирдаг, -у, *м.* -зі *i* -у
 чауш, -а, *ор.* -ем (турецький чиновник)
 чауш, -у, *ор.* -ем (сорт винограду)
 чашечковітковий
 чашолісток, -тка, *мн.* -ткі́, -ткі́в
 чашоподібний
 чвал, -у
 чва́ра, -и, *мн.* чва́ри, чвар
 чверть, -і, *ор.* -тю, *р. мн.* -те́й, *д.* чве́ртям
 чвертьфіна́л, -у
 чвертьфінальний
 чвир, -у
 Чебоксáри, -áр
 чебреце́вий
 чебрець, -ю́, *ор.* -е́м
 чебуре́к, -а, *мн.* -и, -ів
 чекáльня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень
 чекáн, -а
 чекáнити, -ню, -ниш; *нак.* -áнь
 чекáти, -áю, -áеш (*кого, чого, на кого-що*)
 чекі́ст, -а
 чекі́стський
 чекмі́нь, -ме́ня, *ор.* -ме́нем
 чекода́вець, -вця, *ор.* -вцем

чекодержáтель, -я, *ор.* -ем
 Челекén, -у
 челю́скінець, -нця, *ор.* -нцем
 чéлюсті, -ів
 Челя́бінськ, -а
 челя́бінський
 чéлядь, -і, *ор.* -ддю
 чемері́ця, -і, *ор.* -ею
 чемода́н, -а
 чемпіона́т, -у
 чемпіо́нський
 Чепі́га, -и, *д.-м.* -зі (сузір'я)
 чепра́к, -á
 че́рвень, -вня, *ор.* -внем
 червівіти, -іє
 черві́нець, -нця, *ор.* -нцем
 червне́вий
 червобі́й, -бю́, *ор.* -бо́ем
 Черво́на кни́га
 червоноармі́єць, -і́йця, *ор.* -і́йцем
 Червоноармі́йськ, -а
 червоноармі́йський
 червоноба́рвний
 червонога́рчй
 червоногварді́єць, -і́йця, *ор.* -і́йцем
 червоногварді́йський
 Червонога́рд, -а
 черво́но-жо́вто-ліло́вий
 червонозе́м, -у
 черво́но-кори́чневий
 червонокрі́вець, -вця, *ор.* -вцем, *мн.* -вці́, -вці́в
 червонола́мкість, -кості, *ор.* -кістю
 червонопра́порний
 черво́но-роже́вий
 червонофлоте́ць, -тця, *ор.* -тцем
 червонофлоте́тський
 черво́но-чо́рний
 червоношкі́рний
 червонува́то-кори́чневий
 черво́нясто-кори́чневий
 червподі́бний
 червоточи́на, -и
 черв'я́к, -á, *мн.* -і́, -і́в
 че́ргá, че́ргй, *д.-м.* че́рзі, *р. мн.* черг
 чергува́ти, -ю́, -у́еш

черевнотифозний
 черевонігі, -их
 череворозтин, -у
 череззёрниця, -і, *ор.* -ею
 черезсмужжя
 череміс, -а, *мн.* -и, -ів
 череміський
 Череміш, -у, *ор.* -ем
 черемуха, -и, *д.-м.* -сі
 черемха, -и, *д.-м.* -сі
 черемховий
 черемшина, -и
 череп, -а, *мн.* -і, -ів
 черепáха, -и, *д.-м.* -сі
 черепáшник, -у
 черепіця, -і, *ор.* -ею
 черепно-мозковий
 Череповець, -вця́, *ор.* -вцём
 череповецький
 череп'яний
 черешнівий
 черешня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -шень
 черкасець, -сця, *ор.* -сцем
 Черкаси, -áс
 черкаський
 Черкащина, -и
 черкес, -а, *мн.* -и, -ів
 черкеський
 чернітка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -ток
 черніць, ченця́, *ор.* ченцём
 чернівецький
 Чернівці, -ів
 чернівчанин, -а, *мн.* -áни, -áн
 Чернігів, -гова
 чернігівець, -вця, *ор.* -вцем
 чернігівський
 Чернігівщина, -и
 черсáк, -á
 черсáкові, -их
 черствій
 чесáльня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.*
 -лень
 чесáти, чешу́, чешеш
 чéстер, -у
 честолю́бство, -а
 честь, -і, *ор.* -тю
 чесучá, -і, *ор.* -ею
 чесучевий

Чéська Соціалістична Республі-
 ка, ЧСР
 четвѐр, -ргá
 четверго́вий
 чéтверо, чотирьóх, *д.* чотирьóм,
ор. чотирма́, *м.* чотирьóх
 четвѐртий
 четвѐртінний
 четвертний
 четвертований
 четвертоклáсник, -а
 четвертокур́сник, -а
 четвертува́ти, -ую, -у́еш, *недок. і*
док.
 чѐтья мінѐя, чѐтьї мінѐї
 чех, -а, *мн.* -и, -ів
 Чѐхія, -ї, *ор.* -ею
 чѐховський
 Чехословацька Соціалістична Рес-
 публіка, ЧССР
 Чехословацьке телеграфне агент-
 ство, Ческословѐнска тїско-
 ва канцелáрж, ЧТК
 Чехослова́ччина, -и
 чечеві́ця, -і, *ор.* -ею (птах)
 чеченець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нци, -нців
 Чечѐно-Інгўська Автоно́мна Ра-
 дя́нська Соціалістична Республі-
 ка, Чечѐно-Інгўська АРСР,
 ЧІАРСР
 Чечѐно-Інгуше́тія, -ї, *ор.* -ею
 чечѐнський
 чигі́р, -я́, *ор.* -ѐм, *мн.* -і, *д.* -я́м
 чиж, -á, *ор.* -ѐм, *ім.*
 чи ж
 чий, -ю, *ор.* -ѐм, *ім.*
 чий-не́будь, чийого-не́будь, чи-
 йому-не́будь (чиѐму-не́будь),
 чиїм-не́будь, чийому-не́будь
 (чиѐму-не́будь, чиїм-не́будь);
ж. чия-не́будь, чиѐї-не́будь,
 чиїй-не́будь, чиѐю-не́будь, чи-
 їй-не́будь; *с.* чиѐ-не́будь, чи-
 його-не́будь; *мн.* чиї-не́будь,
 чиїх-не́будь
 чийсь, чийогось, чийомусь
 (чиѐмусь), чиїмсь (чиїмось),
 чийомусь (чиѐмусь, чиїмсь,

чи́їмо́сь); *ж.* чия́сь, чи́єї́сь, чи́ї́сь, чи́ї́сь; *с.* чи́ї́сь, чи́ї́сь; *мн.* чи́ї́сь, чи́ї́сь; *с.* чи́ї́сь, чи́ї́сь; *мн.* чи́ї́сь, чи́ї́сь (чи́ї́сь), чи́ї́сь (чи́ї́сь), чи́ї́сь, чи́ї́сь (чи́ї́сь)

чилі́м, -а

чимáлий

чимда́лі, *присл.*

чимду́жче, *присл.*

Чимке́нт, -а

чимке́нтський

чимра́з, *присл.*

чин, -у (посада) *і* -а (про людину)

чинба́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м

чи́нний

чино́вництво, -а

чино́вницький

чинш, -у, *ор.* -ем

чиншовий

чі́рус, -а

чисе́льник, -а

чи́слення

числі́вник, -а

числі́внико́вий

число́, -а́, *мн.* -сла, -сел, **ч.**

числопока́жчик, -а

чисте́ць, -тцю́, *ор.* -тце́м

чисті́льний

чи́стити, чи́щу, чи́стиш; *нак.* чисть

чистові́к, -а́

чи́сто всі́

чистокро́вний

чисто́ль, -ю, *ор.* -ем

чистописа́ння

чистопорі́дний і чистопорі́дний

чистопро́бний

чи́сто-роже́вий

чистосо́ртний

чистоти́л, -у

чистошерстя́ний

Чи́та, -й

чита́бельний

чита́льно-копіюва́льний

чита́льня, -і́, *ор.* -ею, *р. мн.* -лень

чита́ння, *р. мн.* -а́нь

чита́цький

чита́ч, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -а́м

чите́ць-деклама́тор, читця́-деклама́тора

читі́нський

чихі́р, -у́

чичеро́не, *невідм., ч.*

Чиату́ра, -и

Чи́каго, *невідм.*

чіка́ський

Чілі́, *невідм.*

чіліе́ць, -і́йця, *ор.* -і́йцем, *мн.* -і́йці, -і́йців

чілі́йський

Чімбора́со, *невідм.*

чіп, чопа́ (затичка)

чіп, чопа́ (риба)

чіпкохво́сті, -их

чіпля́ти, -яю, -яеш

чі́тко ви́ражений

членистоно́гі, -их

член-кореспонде́нт, чле́на-ко-респонде́нта

членорозді́льний

чле́нський

членува́ти, -у́ю, -у́еш

чо́біт, -бота, *мн.* -боти, -біт, *д.* -ботам *і* -бо́тям, *ор.* -бітьмі *і* -ботами (-бо́тями), *м.* -ботах *і* -бо́тях

чобота́р, -я́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -я́м

чо́вен, чо́вна́

човнопрока́тний

човня́р, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.* -а́м

чого́сь, *присл.*

чолобі́тна, -ої́

чолові́к, -а, *р. мн.* -і́ків (але п'ять чолові́к)

Чсмолу́нгма, -и

Чо́рне мо́ре

«Чо́рний пере́діл»

чорні́ло, -а

чо́рно-ага́товий

чорно́биль, -ю, *ор.* -ем

Чорно́биль, -я, *ор.* -ем (місто)

чорно-бі́лий

чорнобрі́вець, -вця, *ор.* -вцем

чорнобрі́вий

чо́рно-бу́рий

чорнобурка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 чорноволосий
 чорнобрєць, -рця, *ор.* -рцем,
мн. -рці, -рців
 Чорногорія, -ї, *ор.* -єю
 чорногорський
 чорногуз, -а
 чорно-зелений
 чорнозем, -у
 чорноземля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.*
 -мель
 чорноземний
 чорнокам'яний
 чорноклен, -а
 чорнокнижник, -а
 чорноліс, -у
 чорнолісся
 чорнолїз, -у
 чорнобрєць, -рця, *ор.* -рцем,
мн. -рці, -рців
 Чорнобрський флот, ЧФ
 чорнопєредїлець, -льця, *ор.*
 -льцем
 чорноплідний
 чорнороб, -а
 чорно-сївий, -я, -є
 чорнослив, -у
 чорносорочечник, -а
 чорносотєнець, -нця, *ор.* -нцем
 чорносотєнно-реакційний
 чорносотєнство, -а
 чорнотрїп, -у
 чорношкірий
 чортзна-де, *присл.*
 чортзна-хто, -кого, -кому, -ким,
 чортзна на кому (чортзна на
 кім)
 чортзна-що, -чого, -чому, -чим,
 чортзна на чому (чортзна на
 чім)
 чортзна-як, *присл.*
 чортополох, -у, *м.* -сі
 чорторїй, -ю, *ор.* -єм
 чотїри, -рьох, *д.* -рьом, *ор.* -рмá
 чотириáтомний
 чотирибáрвний
 чотирибїчний
 чотиривалєнтний

чотиривєслóвий
 чотиривїмїрний
 чотиривїрш, -а, *ор.* -єм
 чотиривїсний
 чотиригодїнний
 чотириголóсий
 чотириголóсний
 чотириголóсся
 чотиригрáнний
 чотиригрáнник, -а
 чотиридєнний
 чотирилємєнтний
 чотирижильний
 чотиризнáчний
 чотиризя́брові, -их
 чотириклáсний
 чотирикóлїрний
 чотириколїсний
 чотирикольорóвий
 чотирикрáтний
 чотирикўтний, -а, -є
 чотирикўтник, -а
 чотирилїсник, -а
 чотирилїтній, -я, -є
 чотирилїття, *р. мн.* -їть
 чотиримїсний
 чотиринóгий
 чотирибóкс, -у
 чотирипáлубний
 чотирипєлюсткóвий
 чотирипїлля
 чотирипозиційний
 чотирипóлюсний
 чотирипрогрáмний
 чотириразóвий
 чотирирїчний
 чотирирїччя, *р. мн.* -їч
 чотирирўкі, -их
 чотирисерїйний
 чотирискладóвий
 чотїриста, чотирьохсót, *д.* чо-
 тирьомстáм, *ор.* чотирмастá-
 ми, *м.* чотирьохстáх
 чотиристорóнний, -я, -є
 чотириступїнчастий
 чотириступїнчатий
 чотирисхїлий
 чотиритóмний
 чотирихлористий

чотирициліндровий
 чотиричлєн, -а
 чотиричлєнний
 чотиришарóвий
 чотиришвїдкїсний
 чотириюрїдний
 чотириýрусний
 чотирнáдцятєро, -тьóх, *д.* -тьóм,
ор. -тьóмá *і* -тьмá, *м.* -тьóх
 чотирнáдцятий
 чотирнáдцятилїтній, -я, -є
 чотирнáдцятирїчний
 чотирнáдцять, -ти *і* -тьóх, *д.*
 -ти *і* -тьóм, *ор.* -тьмá *і* -тьóмá,
м. -ти *і* -тьóх
 чотирьóхáктний
 чотирьóхáтомний
 чотирьóхмїльйóнний
 чотирьóхопóрний
 чотирьóхоснóвний
 чотирьóхосóвий
 чотирьóхсóбий
 чóтирьóхсотлїтній, -я, -є
 чотирьóхсотлїття, *р.* *мн.* -їгь
 чотирьóхсотрїчний
 чотирьóхсотрїччя, *р.* *мн.* -їч
 чотирьóхтїсачний
 чóтки, -ток
 чохлаїти, -лю́, -лїш, -лимó, -литє
 чохол, -хлá
 чубóк, -á

Чувáська Автоно́мна Радя́нська
 Соціалїстїчна Рєспубліка,
 Чувáська АРСР, ЧАРСР
 чувáш, -á, *ор.* -эм, *мн.* -ї, -їв
 Чувáшія, -ї, *ор.* -єю
 Чугу́їв, -ýєва
 чугу́ївський
 Чудськє óзеро
 чудь, -ї, *ор.* -ддю
 чужїнець, -нця, *ор.* -нцем
 чужовлáддя
 чужозємець, -мця, *ор.* -мцем
 чужозємний
 чужомóвний
 чужорїдний
 чўйний
 Чукóтка, -и, *д.-м.* -ці
 Чукóтськє мóре
 Чукóтський автоно́мний óкруг
 Чукóтський півóстрів
 чўкча, -ї, *ор.* -єю, *мн.* -ї, -їв, *ч.*
і ж.
 Чумáцький Шлях, Чумáцька
 Дорóга
 Чунцін, -а
 чурєк, -а
 чўти, чўю, чўєш
 чуттєвий
 чутгя́, *р.* *мн.* -їв
 чхнўти, чхну, чхнеш, чхнемó,
 чхнетє

Ш

шабазїт, -у
 шáбер, -а
 шáблєзубий
 шáблєковтáч, -á, *ор.* -эм
 шáблóн, -а (пристрїй; креслен-
 ня) *і* -у (зразок)
 шáблонїзácія, -ї, *ор.* -єю
 шáблонїзувáти, -ýю, -ýєш, *недок.*
і док.
 шáблóнно-токáрний
 шáблóнотримáч, -á, *ор.* -эм
 шáбля, -ї, *ор.* -єю, *р.* *мн.* -бєль

шáбóт, -а
 шáвлєвий
 шáвлїя, -ї, *ор.* -єю
 шáгрєневий
 шáгрєнєвáти, -ю́ю, -ю́єш
 шáгрєнь, -ї, *ор.* -нню
 шáїрі, *невїдм., ч.*
 шáл, -у
 шáлєвий
 шáль, -ї, *ор.* -ллю, *р.* *мн.* -лей
 шáмáнїзм, -у
 шáмбєр'єр, -а

шамбертén, -у
 шамозит, -у
 шамóт, -у
 шампаніза́ція, -ї, *ор.* -єю
 шампа́нський
 Шампа́нь, -і, *ор.* -нню
 шампіньйо́н, -а
 шампу́нь, -ю, *ор.* -ем
 шампу́р, -а
 шандо́р, -а, *мн.* -и, -ів
 шанс, -у
 шансоньé, *невідм., ч.*
 шанта́ж, -у́, *ор.* -ём
 шантажувáти, -у́ю, -у́еш
 шанувáти, -у́ю, -у́еш
 Шанха́й, -я, *ор.* -єм
 шанха́йський
 ша́нцевий
 шапіро́граф, -а
 шапіто́, *невідм., с.*
 ша́пка-невидíмка, ша́пки-не-
 видíмки
 ша́почка-жокéйка, ша́почки-жо-
 кéйки
 шапсу́г, -а, *мн.* -и, -ів
 шар, -у (пласт)
 шарж, -у, *ор.* -ем
 шаржовий
 шаржувáти, -у́ю, -у́еш, *недок.*
і док.
 шарикопідшипник, -а
 шаріáж, -у, *ор.* -ем
 шаріáт, -у
 шарла́х, -у
 шарло́т, -у
 Шарло́тта-Ама́лія, Шарло́тти-
 Ама́лії (місто)
 шарнір, -а
 шарнірно-áрковий
 шарнірно-ва́жильний
 шарнірно з'єднаний
 шарнірно-консо́льний
 шарнірно-рухо́мий
 шарнірно-стержне́вий *і* шарнір-
 но-стержньовий
 шарова́ри, -áр *і* -áрів
 шартре́з, -у
 шарува́то-купча́стий
 шарува́то-неоднорідний

шасталіт, -у
 шатківни́ця, -і, *ор.* -єю
 шато́-іке́м; -у
 шатро́, -á, *р. мн.* -тер
 шату́нно-кулачко́вий
 шату́нно-поршне́вий
 ша́фа-холодильник, ша́фи-холо-
 дильника
 шафра́н, -у
 ша́хи, -ів
 шахинша́хський
 шахівни́ця, -і, *ор.* -єю
 ша́хово-гне́здовий
 ша́хово-ша́шковий
 шахра́й, -я́, *ор.* -ём
 шахраюва́ти, -ю́ю, -ю́еш
 шахрува́ти, -у́ю, -у́еш
 ша́хський
 шахта́р, -я́, *ор.* -ём, *мн.* -і, *д.* -я́м
 шахта́рський
 шахто́м, -у
 ша́хтно-млино́вий
 шахтобуді́вний
 шахтопідйо́мник, -а
 ша́шіль, -шеля, *ор.* -шелем
 ша́шка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.* -шки,
 -шок
 шашлі́к, -у́
 шва́ля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* шваль
 шва́льня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
 шварт, -а
 шварто́в, -а, *мн.* -и, -ів
 швартува́ти, -у́ю, -у́еш
 шва́чка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -чок
 швед, -а, *мн.* -и, -ів
 Швéдське телеграфне бюро́, ТТ
 швéдсько-да́тський
 швейно-трико́та́жний
 швейца́рець, -рця́, *ор.* -рцем, *мн.*
 -рці, -рців
 Швейца́рія, -ї́, *ор.* -єю
 Швейца́рська Конфедера́ція
 Швейца́рська па́ртія пра́ці,
 ШПП
 Швейца́рське телеграфне аге́нт-
 ство, АТС
 швéлер, -а
 швертбо́т, -а
 Швéція, -ї́, *ор.* -єю

швець, шевця, *ор.* шевцём
швїдкісно-силовий
швїдкість осідання еритроцитів,

ШОЕ

швидкодїючий, *прикм.*
швидкозшивач, -а, *ор.* -ём
швидкоплінний
швидковсувний
швидкорізальний
швидкорозчїнний
швидкостезмэншувач, -а, *ор.* -ем
швидкостїглий
швидкострїльний
швидкохїдний
швїдко-швїдко, *присл.*
швїцький
швóвий
швóринь, -рня, *ор.* -рнем
шевальє, *невідм., ч.*
шевінг-процєс, -у
шевінгування
шейòт, -у
шевро́, *невідм., с.*
шевро́н, -а, *мн.* -и, -ів
ше́вський
шевченкіана, -и
шевчєнкївський
шевченкозна́вство, -а
шеде́вр, -а
шееліт, -у
шезлòнг, -а
шейх, -а
шелак, -у
шелєст, -у
шелєстїти, -єщý, -єстїш, -єсти-
мó, -єститє
шеллінгіанство, -а
шєлюг, -у (рослина)
шельф, -у
шєнкель, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, -їв
шєніт, -поту
шепталá, -ї
шептáти, -пчý, -пчєш
шерєнга, -и, *д.-м.* -зі
шерїф, -а
шерл, -у
шерп, -а, *мн.* -и, -ів
шерстезаготівельний
шерстезаготівля, -ї, *ор.* -єю

шерстемийний
шерстемийня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.*
-їєнь
шерстеобрóбний
шерстепрядїльний
шерстепрядїльня, -ї, *ор.* -єю, *р. мн.* -лень
шерстепрядіння
шерстеткáцький
шерстокрїл, -а, *мн.* -и, -їв
шерхєбель, -я, *ор.* -ем
шєрхїт, -хоту
шершáвий
шєршень, -шня, *ор.* -шнем
шєстерїнка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-нок
шєстерїнчастий
шєстєро, шїстьóх, *д.* шїстьóм,
ор. шїстьомá і шїстьмá, *м.*
шїстьóх
шєстиáтомний
шєстибáльний
шєстибóрство, -а
шєстивалєнтний
шєстивєслóвий
шєстигодїнний
шєстигрáнний
шєстигрáнник, -а
шєстидєнка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
-нок
шєстидєнний
шєстидєсáтник, -а
шєстизаря́дний
шєстизнáчий
шєстикїлометрóвий
шєстиклáсний
шєстиклáсник, -а
шєстикрáтний
шєстикýтний, -а, -є
шєстикýтник, -а
шєстилітній, -я, -є
шєстимєтрóвий
шєстимїльйóнний
шєстимїсний
шєстимїсячний
шєстипáлий
шєстипїлля
шєстипїльний
шєстиповерхóвий

шестипроменівий
 шестиразовий
 шестирічний
 шестисерійний
 шестискладовий
 шестисобтий
 шестисотлітній, -я, -є
 шестисотліття, *р. мн.* -іть
 шестисотрічний
 шестисотріччя, *р. мн.* -іч
 шестиствольний
 шестистопний
 шеститисячний
 шеститомний
 шеститомник, -а
 шестициліндровий
 шестичленний
 шестірня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -терень (колесо)
 шеф-куратор, -а
 шеф-кухар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -я
 шеф-механік, -а
 шеф-наставник, -а
 шеф-пілот, -а
 шэфствувати, -ую, -уеш
 шэфський
 шизогонія, -ї, *ор.* -єю
 шизофренічний
 шизофренія, -ї, *ор.* -єю
 шиїзм, -у
 шиїтський
 шикувати, -ую, -уеш
 шйлінг, -а
 шилодзьобка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -бок
 шилоподібний
 шилохвіст, -воста
 шйльце, -я, *р. мн.* -лець
 шймі, *невідм.*, *ч.*
 шимпанзє, *невідм.*, *ч.*
 шингард, -а, *мн.* -и, -ів
 шинель, -і, *ор.* -ллю, *р. мн.* -лей
 і шинеля, -і, *ор.* -єю
 шйнно-пневматичний
 шинок, шйнку
 шиноремонтний
 шиншйла, -и
 шиньйон, -у

шип, -á (виступ; риба)
 шип, -у (шипіння)
 шипіти, -плю, -пйш, -пимó, -питé, -плять
 шиплячий
 шипшйна, -и
 шйрма-екран, шйрми-екрана
 широковідомий
 широкоживаний
 широкогабаритний
 широкогорлий
 широкодоступний
 широкоекранний
 широкозахватний
 ширококоліїний
 ширококомплексний
 ширококутний, -а, -е
 широкоплітковий
 шйроко розповсюджений
 широкорót, -а, *мн.* -и, -ів
 широкорядковий
 широкорядний
 широкоформатний
 широтá, -й, *р. мн.* -ót, ш.
 широчінь, -і, *ор.* -нню
 шйти, шйю, шйеш
 шиття
 шйфер, -у
 шифон, -у
 шифоньєр, -а
 шифр, -у
 шифрований
 шифрографія, -ї, *ор.* -єю
 шифротелеграфá, -и
 шифрувальний
 шифрувати, -ую, -уеш
 шихтувати, -ую, -уеш
 шишкар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, *д.* -ям
 шишкоподібний
 шишкоягода, -и, *р. мн.* -гід
 шйя, -ї, *ор.* -єю
 шістдесят, -ті і -тьóх, *д.* -ті і -тьóm, *ор.* -тьмá і -тьómá, *м.* -ті і -тьóх
 шістдесятий
 шістдесятилітній, -я, -є
 шістдесятиліття, *р. мн.* -іть
 шістдесятиметровий
 шістдесятирічний

шістдесятиріччя, *р. мн.* -іч
 шістдесятиті́тний
 шістка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -то́к
 шістна́дцятєро, -тьо́х, *д.* -тьо́м,
ор. -тьома́ і -тьма́, *м.* -тьо́х
 шістна́дцятий
 шістна́дцятіку́тний, -а, -є
 шістна́дцятіку́тник, -а
 шістна́дцятілі́тний, -я, -є
 шістна́дцятірі́чний
 шістна́дцять, -ти і -тьо́х, *д.* -ти
 і -тьо́м, *ор.* -тьма́ і -тьома́, *м.*
 -ти і -тьо́х
 шістсо́т, шестисо́т, *д.* шести-
 ста́м, *ор.* шістьма́стами і
 шістьма́стами, *м.* шестиста́х
 шість, шесті́ і шістьо́х, *д.* шести
 і шістьо́м, *ор.* шістьма́ і ши-
 стьома́, *м.* шесті́ і шістьо́х
 шкала́, -і́
 шка́нці, -і́в
 шарпе́тка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.*
 -тки, -ток
 шквал, -у
 шкеребе́рть, *присл.*
 шкерт, -а
 шків, -а
 шкі́днік, -а́
 шкі́дніцький
 шкі́льно-педагогі́чний
 шкі́пер, -а
 шкі́ріміт, -у
 шкі́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 шкі́рно-венері́чний
 шкі́рно-венерологі́чний
 шкі́рно-гальвані́чний
 шкі́рно-му́скульний
 шкі́рно-на́ривний
 шкі́роїд, -а
 шкі́рси́ровина́, -і́
 шкі́рсурога́т, -у
 шкі́рянік, -а́
 шкі́ряно-взу́ттєвий і шкі́ряно-
 ву́зуттьовий
 шко́да, -и
 шко́дити, -джу, -диш; *нак.* шко́дь
 шко́ла, -и, *р. мн.* шкі́л
 шко́ла-інтерна́т, шко́ли-інтерна́ту

шко́ла-ко́мплекс, шко́ли-ко́мп-
 лексу
 школя́р, -а́, *ор.* -е́м, *мн.* -і́, *д.*
 -а́м
 шкот, -а
 шку́рка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 -рок
 шлагба́ум, -а
 шлак, -у, *м.* -ці
 шлаківня́, -і́, *ор.* -єю, *р. мн.* -вень
 шлакобе́то́н, -у
 шлакобло́к, -а, *м.* -ці
 шлакова́та, -и
 шлаковипу́скний
 шлакові́дді́льник, -а
 шлакові́длюва́ч, -а, *ор.* -ем і
 шлакоуло́влюва́ч
 шлаково́з, -а
 шлакогі́псовий
 шлакозби́ральний
 шлакозби́рач, -а́, *ор.* -е́м
 шлакозніма́льний
 шлакозніма́ч, -а́, *ор.* -е́м
 шлакопе́мзовий
 шлакопісо́к, -ску́
 шлакопо́дібний
 шлакопорту́ландце́мент, -у
 шлакосо́лікатце́мент, -у
 шлакосо́літ, -у
 шлакості́йкий
 шлакоуло́влюва́ч, -а, *ор.* -ем і
 шлаковло́влюва́ч
 шлакоце́мент, -у
 шлам, -у
 шламові́дді́льний
 шламові́дді́льник, -а
 шламопо́дібний
 шламопро́від, -во́ду
 шланг, -а, *м.* -зі́
 шлейф, -а
 шлейф-боро́на́, -і́, *р. мн.* -рі́н
 шлейфува́ти, -у́ю, -у́еш
 шлея́, -і́, *ор.* -е́ю
 шлі́кер, -у
 шлі́р, -у
 Шлі́ссельбу́рг, -а, *м.* -зі́ і -у
 шлі́ссельбу́рзький
 шліфува́льно-ві́дрі́зний
 шліфува́льно-ді́сковий

шліфува́льно-обро́бний
 шліфува́льно-полірува́льний
 шліфува́льний, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
 -лень
 шліфува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 шлі́хта, -и
 шлі́хтований
 шлі́хтува́льний
 шлі́хтува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 шлі́ц, -а, *ор.* -ом
 шлі́цепро́різний
 шлі́цефре́зерний
 шлі́цешлі́фува́льний
 шлі́цюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 шлі́цьовий
 шлу́нково-діафрагма́льний
 шлу́нково-кишкoвий
 шлу́нково-леге́невий
 шлу́нок, -нка
 шлу́ночок, -чка
 шлю́б, -у
 шлю́бно-роді́нний
 шлю́бно-сіме́йний
 шлю́бoпосере́дницький
 шлю́борозлу́чний
 шлю́з, -у
 шлю́зува́ти, -ю́ю, -ю́єш, *недок.*
і док.
 шлю́пба́лка, -и, *д.-м.* -ці, *р.* *мн.*
 -лок
 шля́мбур, -а
 шля́х, -у, *ор.* шля́хо́м, *м.* -ю́
 шляхо́вийк-ро́зві́дник, шляхови-
 ка-ро́зві́дника
 шляхо́прові́д, -во́ду
 шляхо́прокла́дач, -а́, *ор.* -ём
 шму́цтіту́л, -у
 шне́к, -а
 шні́т-сала́т, -у
 шні́цель, -я, *ор.* -ем
 шну́р, -а́
 шов, шва
 шові́нізм, -у
 шовк, -у, *м.* -ю́
 шовкі́вни́цтво, -а
 шовкі́вни́цький
 шовкові́сто-м'я́кий
 шовкові́сто-черво́ний
 шовкові́цевий

шовкови́дді́льний
 шовкоко́мбіна́т, -у
 шовкокру́тільний
 шовкомота́льний, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
 -лень
 шовкообро́бний
 шовкопо́ді́бний
 шовкоп́ряд-дерево́то́чець, шов-
 коп́ряда-дерево́то́чця
 шовкоп́ряди́льний, -і, *ор.* -єю, *р.*
мн. -лень
 шовкоп́ряд-мона́шка, шовко-
 п́ряда-мона́шки, *ч.*
 шовкосука́льний
 шовкотка́цький
 шовкофа́рбува́льний
 шовк-сире́ць, шóвку-сирцю́
 шóвно-стикóвий
 шок, -у
 шокóваний
 шокола́д, -у
 шокува́ти, -ю́ю, -ю́еш
 шоло́мопо́ді́бний
 шоло́мофо́н, -а
 шоло́м-скафа́ндр, шоло́ма-ска-
 фа́ндра
 шорстко́листі, -их
 шóртго́рн, -а
 шóрти, -ів
 шосе́, *невідм., с.*
 шосе́-магі́стра́ль, -і, *ор.* -ллю, *с.*
 шóбтий
 шотла́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.*
 -дці, -дців
 Шотла́ндія, -ї, *ор.* -єю
 шофе́р-експеді́тор, шофе́ра-експе-
 ді́тора
 шпага́т, -у
 шпажі́ст, -а
 шпакі́вня, -і, *ор.* -єю, *р.* *мн.* -вень
 шпаклюва́льний
 шпаклюва́ти, -ю́ю, -ю́єш
 шпаклю́ваний
 шпале́ра, -и, *мн.* -єри, -єр
 шпало́заво́д, -у
 шпало́підби́йник, -а
 шпа́льник, -у
 шпа́льно-щебе́невий
 шпанго́ут, -а

шпáндель, -для, *ор.* -длем
 шпат, -у
 шпáтель, -я, *ор.* -ем
 шпатоводібний
 шпáція, -ї, *ор.* -єю
 шпигунсько-диверсійний
 шпик, -у (сало)
 шпиліастий
 шпиль, -я́, *ор.* -ём
 шпильовий
 шпинáт, -у
 шпíндель, -я, *ор.* -ем
 шпíця, -і, *ор.* -єю
 шпичáстий
 шпíгель, -я, *ор.* -ем
 шпíнгалёт, -а
 шпíнелевий
 шпíнелъ, -і, *ор.* -ллю, *мн.* -елі,
 -елей
 шпíонáж, -у, *ор.* -ем
 шпíц, -á, *ор.* -óm
 Шпíцберген, -у
 шпíцрутен, -а, *мн.* -и, -ів
 шплíнт, -á
 шплíнтувати, -ую́, -у́еш
 шпóнково-фрèзерний
 шприц, -а, *ор.* -ом
 шприцевий
 шприцювати, -ю́ю, -ю́еш
 шприцьований
 шпрот, -а, *мн.* -и, -ів
 шпúлька, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -льок
 шпúльно-мотáльний
 шпунт, -á (виступ, паз, брус
 тощо)
 шпунт, -а (інструмент)
 шпур, -у
 шрам, -у
 шраніель, -і, *ор.* -ллю
 шрифт, -у, *мн.* -й, -ів
 шрифтоливáрний
 Шрí-Лáнка, Шрí-Лáнки, *д.-м.*
 Шрí-Лáнци
 шрít, шрóту
 штаб, -у, *мн.* -й, -ів
 штабелеукладáч, -á, *ор.* -ём
 штабелювати, -ю́ю, -ю́еш, *не-*
док. і док.
 штабелъ, -я, *ор.* -ем

штабелюваний
 штаб-квартира, -и
 штаб-лiкар, -я, *ор.* -ем, *мн.* -ї, *д.*
 -ям
 штаб-офіцёр, -а
 штаб-рótмістр, -а
 штабс-капітáн, -а
 штаг, -а
 штадiв, -у
 шталмейстер, -а
 штам, -у
 штамб, -а
 штамп, -а
 штампмашíна, -и
 штамповано-згинáльний
 штампувáльний
 штампувати, -ую́, -у́еш
 штáнга, -и, *д.-м.* -зі
 штангенiнструмент, -а
 штангенрèйсмус, -а
 штангенцiркуль, -я, *ор.* -ем
 штангiст, -а
 штáни, -iв, *д.* -ám *і* -ям, *ор.* -ньмi
і -нáми *і* -нями, *м.* -áх *і* -ях
 штáпель, -ю, *ор.* -ем
 штат, -у
 штатiв, -а
 штáтно-фiнансовий
 штáтський
 штахёт, -у
 штахётi, -ёт
 штéвень, -вня, *ор.* -внем
 штéкер, -а
 штемпелювати, -ю́ю, -ю́еш
 штёмпель, -я, *ор.* -ем
 штёмпельно-гравёрний
 штемпельований
 штéпсель, -я, *ор.* -ем
 штиблётi, -ёт
 штик-юнкер, -а
 штиль, -ю, *ор.* -ем
 штильовий
 штир, -я́, *ор.* -ём
 штифт, -á
 штих, -á
 штихель, -я, *ор.* -ем
 шток, -а, *м.* -ці
 штокверк, -у
 штокрóза, -и

штoльня, -i, *ор.* -єю, *р.* *мн.*
 -лень
 штoпoр, -a
 штoпoрoпoдiбний
 штoрм, -y
 штoрмтpап, -a
 штoс, -y
 штoф, -a (мiра рiдини, пляшка)
 штoф, -y (ткaнинa)
 штpаф, -y
 штpафoваний
 штpафyвaти, -yю, -yеш
 штрейкбрeхeр, -a
 штрек, -y, *м.* -цi
 штрeкo-бурoвий
 штрих, -a
 штриxований
 штрихувaти, -yю, -yеш
 штукaтyрити, -рю, -риш; *нак.*
 -yр
 штукaтyрнo-зaтирaльний
 штyндa, -и, *ч.* *i ж.*
 штyндiзм, -y
 штyрвaл, -a
 штyрвaльний
 штyрм, -y
 штyрманський
 штyрмiвщiнa, -и
 штyрмувaти, -yю, -yеш
 штyртpoc, -a
 штyф, -a
 штyцeр, -a
 штyчнo-кaлькyляцiйний

штyчнo пiдвищений
 штyчнo-рaдioактивний
 шyгoскiд, -a
 шyкaти, -aю, -aеш (*кoгo, щo; до-*
мaгaтися — чoгo)
 шyкaч, -a, *ор.* -eм
 шум, -y
 шумeр, -a, *мн.* -и, -iв
 Шумeр, -y (*дeржaвa*)
 шумeрський
 шумoвимiрювaльний
 шумoглушiтель, -я, *ор.* -eм
 шумoглушник, -a
 шумoмiр, -a
 шумoпeлeнгaтoр, -a
 шyнгiт, -y
 шyнт, -a
 шyнт-мaшинa, -и
 шyнтoваний
 шyнтувaти, -yю, -yеш
 шyрyп, -a
 шyрyпнo-гaйкoвий
 шyрф, -y
 шyрфувaти, -yю, -yеш
 шyрxiт, -хoтy
 шyст, -a
 шyстувaльний
 шyцкoр, -a (*шyцкoрiвeць*) *i*
 -y (*oрганiзaцiя*)
 шyцкoрiвський
 шyшпaн, -a
 шxepи, шxep
 шxунa, -и

Щ

щaбeль, -блiя, *ор.* -блeм
 щaвeль, -влю, *ор.* -влeм
 щaвлeвoкiслий
 щaвлeвoцтoвa кiслoтa
 щaдiти, -джy, -дiш, -димo,
 -дитe
 щacлiвий
 щacтя
 щeбeнeвo-пiщaний
 щeбeнeoчiсний

щeбeт, -y
 щeбeтaти, -eчy, -eчeш
 щeбiнкa, -и, *д.-м.* -цi
 щeбiнник, -a
 щeбiнь, -бeнo, *ор.* -бeнeм
 щeзнyти, -нy, нeш; *мин.* щeз,
 щeзлa *i* щeзнyв, щeзнyлa
 щeлeпнopoтi, -иx
 щeплeння, *р.* *мн.* -eнь
 щeтiнний

щетинкощэлеппі, -их
 щетінно-щітковій
 щетинолістий
 щетиноподібний
 щетинохвістка, -и, *д.-м.* -ці, *р.*
мн. -ток
 щетинощітковій
 щетинястий
 Щєцін, -а
 щєцінський
 шйгляк, -а
 шйголь, -гля, *ор.* -глем
 шйколотка, -и, *д.-м.* -ці, *мн.*
 -тки, -ток
 шйколоток, -тка, *мн.* -тки,
 -тків
 шйпці, -ів
 шит, -á
 шйтник, -а
 шитовідна залоза
 шитолісник, -а
 шитомордник, -а *і* шитомордик
 шитоносець, -сця, *ор.* -сцем
 шитоподібний
 щілиноподібний
 щільний
 щільник, -á, *мн.* -ій, -ів
 щіткоподібний
 щіткотримач, -á, *ор.* -ём
 що, чого, чому, чим, чому (чим),
займ.
 що б там (то) не було (не ста-
 ло)
 шовесній, *присл.*
 шовечірній, -я, -е
 шовечора, *присл.*
 шогла, -и, *р. мн.* шогл
 шоглово-стріловий
 шогодінни, *присл.*
 шогодінний
 шодакádi, *присл.*
 шодакáдний
 шоденний
 шоденник, -а
 шоденно, *присл.*
 шодня, *присл.*
 шодобй, *присл.*
 шодобовий
 шодуху, *присл.*

що ж до (кого, чого)
 щозимй, *присл.*
 шойно, *незм.*
 шокá, -й, *д.-м.* -ці, *р. мн.*
 шік
 шокварталу, *присл.*
 шоквартальний
 шоліта, *присл.*
 шоміті, *присл.*
 шоміть, *присл.*
 шомісяця, *присл.*
 шомісячний
 шомісячник, -а
 шонайбільше, *присл.*
 шонайбільший
 шонайвіще, *присл.*
 шонайвіщий
 шонайгірший
 шонайкращий
 шонайлéгший
 шонаймéнший
 шонаймолóдший
 шонайпéрший
 шонайпізнiший
 шонайповніший
 шонайстáрший
 шонайшвидший
 що-небудь, чого-небудь, чому-
 небудь, чим-небудь, чому-
 небудь (чим-небудь)
 шонеділі, *присл.*
 шонічний
 шонóчі, *присл.*
 шообсені, *присл.*
 шопівгодiни, *присл.*
 шоправда, *присл., спол.*
 шорáз, *присл.*
 шорáзу, *присл.*
 шорáнку, *присл.*
 шорічний
 шорічник, -а
 шорічно, *присл.*
 шорóку, *присл.*
 щосвáта, *присл.*
 щосекúнди, *присл.*
 щосекúндний
 щосiли, *присл.*
 щосубóти, *присл.*
 щосубóтній, -я, -е

щось, чо́гось, чо́мусь, чимсь
(чіймось), чо́мусь (чімсь, чі-
мось)

щотижне́вий

щотижне́вик, -а

щоті́жня, *присл.*

щохви́лини, *присл.*

щохви́линний

щу́ка, -и, *д.-м.* -ці

щу́лити, -лю, -лиш; *нак.* шуль
щуп, -а

щупа́льце, -я, *мн.* -льця, -лець,
і -льці, -льців

щупа́льцеподі́бний

щур, -а́, *мн.* -ї́, -їв

щу́рити, -рю, -риш, -рять; *нак.*

щур

щучник

Ю

юа́нь, -я, *ор.* -ем (грошова оди-
ниця)

ювеля́рно-годиннико́вий

ювелі́т, -у

ювені́льний

ювеноло́гія, -ї, *ор.* -єю

ювіле́й, -ю, *ор.* -єм

ювіля́р, -а

Юго́рський Шар, Юго́рського
Ша́ра

югосла́в, -а, *мн.* -и, -ів

Югосла́вія, -ї, *ор.* -єю

югу́рт, -у

юдофі́льство, -а

юдофі́льський

юдофо́бство, -а

юдофо́бський

Южно-Сахалі́нськ, -а

ю́жно-сахалі́нський

юз, -а

юї́т, -а, *мн.* -и, -ів

юї́тський

юка́гір, -а, *мн.* -и, -ів

юка́гірський

Юкон, -у

юліа́нський календа́р

юмі́зм, -у

Юна́йтед Пресс Інтерне́шил,

ЮПІ (США)

юна́к, -а́, *кл.* юна́че

юна́цький

юнга, -и, *д.-м.* -зі, *р.* *мн.*

юнг, *ч.*

юнгшту́рм, -у

ю́ний

юніо́рський

ю́ність, ю́ності, *ор.* ю́ністю

ю́нкерський

ю́нкбо́р, -а

ю́нкбо́рівський

ю́нна́т, -а

ю́нна́тівський

Юпі́тер, -а (планета)

юпі́тер, -а (прилад)

юрбі́тиса, юрбі́тиса, юрбля́ться

юриди́чний

юриди́кція, -ї, *ор.* -єю

юри́ско́нсу́льт, -а

юри́ско́нсу́льтство, -а

юри́ско́нсу́льтський

юри́спруде́нція, -ї, *ор.* -єю

юри́ст, -а

ю́рмі́тиса, ю́рмі́тиса, ю́рмля́ть-
ся

юроді́вий

ю́рський

юсти́рований

юсти́рува́ти, -ю́ю, -ю́еш, *недок.*

і док.

юсти́ція, -ї, *ор.* -єю

ютагі́т, -у

ютла́ндець, -дця, *ор.* -дцем, *мн.*

-дці, -дців

Ютла́ндія, -ї, *ор.* -єю

ютла́ндський

ю́ферс, -а

ю́хта, -и

ю́шка, -и, *д.-м.* -ці

Я

я, менé (у мéне), мені, мно́ю,
мені

Яблонувий хребéт

я́блуко, -а, м. -ці

я́блунéвий

я́блуня, -і, *ор.* -ею, *р. мн.* -унь

я́блучно-зелéний

Ява, -и (острів)

ява́нець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.* -нці,
-нців

Ява́нське мо́ре

я́вище, -а, *р. мн.* -иц

я́вір, я́вора

я́вка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* я́вок

явнокристалі́чний

явнопо́люсний

явочний

ягдта́ш, -а́, *ор.* -éм

я́гель, -ю, *ор.* -ем

я́гідник, я́гідника́ (місце, де рос-
туть ягоди)

ягі́дництво, -а

я́глиця, -і, *ор.* -ею

я́гнітися, -і́ться

я́года, -и, *р. мн.* я́гід

ягуа́р, -а

я́дерно-газотурбі́нний

я́дерно-енергеті́чний

я́дерно-реа́кторний

я́дерно-фізі́чний

ядро́, -а́, *р. мн.* я́дер

я́éчник, -а

я́éчня, -і, *ор.* -ею

я́зік, -а́, м. -ці

я́зічство, -а

я́зічеський

я́зічни́цький

Я́їк, -а́

я́їцький

я́йла́, -й, *р. мн.* я́йл

я́йце́, -я́, *р. мн.* я́єць

я́йцезаго́тівельний

я́йцезаго́тівля, -і, *ор.* -ею

я́йцеї́д, -а

я́йцекла́д, -а

я́йцеклі́тина, -и

я́йце-м'я́сний

я́йцена́родження

я́йцеподі́бно-ова́льний

я́йцепрові́д, -во́ду

я́йцероді́ний

я́йцеродя́щий

я́кби-то, *спол.*

я́кий-не́будь, яка-не́будь, яке-
не́будь, які-не́будь

я́кийсь, я́кась, я́кесь, я́кісь

я́кийсь-то, я́кась-то, я́кесь-то,
я́кісь-то

я́кий-то, я́ка-то, я́ке-то, я́кі-то

я́кір, я́коря, *ор.* я́корем, *мн.* я́ко-
рі, *д.* я́коря́м

я́кісно-ві́дні́сний

я́кісно-експресі́вний

я́кісно нові́й

я́кісно-обста́внинний

я́кість, я́кості, *ор.* я́кістю

я́кнайбі́льш, *присл.*

я́кнайбі́льше, *присл.* .

я́кнайбі́льший

я́кнайблі́жче, *присл.*

я́кнайблі́жчий

я́кнайва́жлі́віший

я́кнайві́щий

я́кнайгі́рший

я́кнайгли́бший

я́кнайда́льший

я́кнайде́тальні́ший

я́кнайде́шевший

я́кнайдрі́бні́ший

я́кнайду́жчий

я́кнайкоро́тший

я́кнайкра́щий

я́кнайле́гший

я́кнайме́нший

я́кнайни́жчий

я́кнайпі́зні́ший

я́кнайповні́ший

я́кнайкоро́ший

я́кнайча́сті́ший

я́кнайшві́дший

як-небудь, *присл.*
 як-не-як, *присл.*
 якобінець, -нця, *ор.* -нцем
 якобінізм, -у
 якобінський
 якомога, *присл.*
 якось-то, *присл.*
 як от, *спол.*
 як-таки, *присл.*
 як-то, *присл.*
 якút, -а, *мн.* -и, -ів
 Якúтія, -ї, *ор.* -єю
 Якúтськ, -а
 Якúтська Автономна Радянська
 Соціалістична Республіка,
 Якúтська АРСР, ЯАРСР
 ялі́нник, -а
 ялівець, -вціó, *ор.* -вцём і рідше
 ялівець, ялівціó
 я́лівка, -и, *д.-м.* -ці, *р. мн.* -вок
 яловець *див.* ялівець
 яловичина, -и
 Ялта, -и
 Ялтинська конференція
 ям, -у
 Яма́йка, -и, *д.-м.* -ці
 яма́йський
 Яма́ло-Не́нецький автономний
 óкруг
 ямб, -а
 ямбічний
 ямбохореїчний
 ямбохорей, -я, *ор.* -ем
 ямокопáч, -á, *ор.* -ём
 ямс, -у
 ямський
 ямщík, -á
 яничáр, -а, *мн.* -и, -ів
 янсенізм, -у
 янсеністський
 янтáр, -ю, *ор.* -ём
 янтáревий
 янтáрно-жóвтий
 Янцзи, *невідм.*
 япóнець, -нця, *ор.* -нцем, *мн.*
 -нці, -нців
 японіза́ція, -ї, *ор.* -єю
 японістика, -и, *д.-м.* -ці
 Япо́нія, -ї, *ор.* -єю

япо́но-амери́канський
 японозна́вство, -а
 Япо́нське мо́ре
 яр, -у, *м.* -ý, *мн.* -й, -ів
 ярд, -а
 ярл, -а
 я́рмарок-о́гляд, я́рмарку-о́гляду
 ярмо́, -á, *р. мн.* ярем
 яровиза́ція, -ї, *ор.* -єю
 яровизо́ваний
 яровизува́ти, -ýю, -ýеш, *недок.*
 і док.
 я́ро-зелений
 Яросла́вль, -я, *ор.* -ем
 яросла́вський
 я́ро-червоний
 я́рус, -у
 ясе́льний
 я́сен, -а, *ор.* -ом, *мн.* -й, -ів і я́сень
 ясеневий і ясенóвий
 я́сень, -я, *ор.* -ем, *мн.* -і, -ів і
 я́сен
 ясі́р, -у
 яскра́во-білий
 яскра́во ви́ражений
 яскра́во-зелений
 яскра́во-золотістий
 яскравомі́р, -а
 яскра́во освітлений
 яскра́во-сіній, -я, -є
 яскра́во-фіолéтовий
 яскра́во-черво́ний
 я́сла, я́сел, *д.* я́слам
 я́сна, я́сен, *д.* я́снам
 ясноба́рвний
 я́сно-бе́жевий
 ясновельмо́жний
 яснови́дець, -дця, *ор.* -дцем
 я́сно ви́ражений
 я́сно-димча́стий
 я́сно-зелений
 я́сно-золотістий
 я́сно-кашта́новий
 я́сно-кори́чневий
 я́сно-ліло́вий
 ясноо́кий
 я́сно-сіній, -я, -є
 я́сно-сі́рий
 я́сно-черво́ний

Ясси, Ясс		яфетичний
яссський		Яффа, -и
яструб-перепелятник, яструба-	яструба-	яффський
перепелятника		яхонт, -а (окремий кристал)
яструб-тетерев'ятник, яструба-	яструба-	і -у (речовина)
тетерев'ятника		яхт-клуб, -у
яструб'ятник, -а		яхтклубівець, -вця, ор. -вцем
ятаган, -а		яхт-клубівський
ятвяг, -а, мн. -и, -ів		яхтсмен, -а
ятвязький		ячмінь, -мєню, ор. -мєнем (злак)
ятір, ятера, мн. ятері, ятерів		і -меня, ор. -менєм (хвороба)
ятріти, ятрю, ятріш, ятримó,		яшма, -и
ятритє		яшмоподібний
ять, ятя, ор. ятем		ящикозбивальний
Яунде, невідм.		ящикоподібний
яфетидологічний		ящірка, -и, д.-м. -ці, р. мн. -рók
яфетидологія, -ї, ор. -єю		ящіркоподібний

ПРАВОПИСНИЙ КОМЕНТАР

З багатьох правописних проблем у цій частині словника-довідника в основному коротко викладено тільки ті, які стосуються найскладніших випадків у творенні та відмінюванні слів.

ЧЕРГУВАННЯ, СПРОЩЕННЯ ТА ПОДВОЄННЯ ЗВУКІВ

§ 1. Чергування голосних. 1. В сучасній українській мові звуки **о, е** (**є**), що стоять у відкритих складах, чергуються з **і** (**ї**) в закритих складах. Це чергування відбувається:

а) у різних формах того самого слова: *особа — осіб; мого — мій; кількості — кількість, кількістю; осені — осінь, осінню; братового, братова — братів; Харкова — Харків; Києва — Київ; осі — вісь; овець — віця; шести — шість; вести, вела, веди — вів, вівши; стояти — стій;*

б) у різних словах з тим самим коренем: *нога і підніжжя; робота і робітник; село, селянин і сільський; школа і шкільний.*

2. Звуки **о, е** не переходять в **і** в закритих складах у таких випадках:

а) коли **о, е** випадні: *вітер — вітру; день — дня; сон — сну; травень — травня; дерти — драти;*

б) коли **о, е** вставні: *вікно — вікон; земля — земель; казка — казок; сестра — сестер; сотня — сотень;*

в) у звукосполученнях **-ор-, -ер-, -ов-** (з **-ър-, -ьр-, -ъл-, -ьл-**) між приголосними: *борг, торг, жертва, чверть, вовк, шовк, але: хорт і хірт; погідний (хоч погорда);*

г) у звукосполученнях **-оро-, -оло-, -ере-, -еле-**: *город, горох, колос, берег, зелень, шелест, але: моріг, оборіг, поріг, просторінь, сморід;*

д) під наголосом у кінцевих частинах **-вод, -воз, -нос** складних слів, що означають людей за родом діяльності, транспортні засоби, та похідних утвореннях від цих слів: *вагоновод, діловод, діловодство, лісовоз, тепловоз, тепловозний, трубовоз, водонос, дровонос (а також золотоносний, каучуконос);* у словах, що позначають предмети, **о** словотвірної частини **-вод** переходить в **і**: *водовідвід, водопровід, хвилевід.* У словотвірній частині **-хід** пишеться **і**: *атомхід,*

всюдихід, дизель-електрохід, самохідний, стравохід, швидкохідний, вихід, захід (але скороход);

е) у родовому відмінку множини іменників середнього роду на **-ення** (*відділення — відділень; значення — значень; положення — положень; твердження — тверджень*), а також (за аналогією до інших відмінків) іменників жіночого та деяких іменників середнього роду: *будов, заток, жмень, кишень, стремен, чудес;*

е) у називному відмінку однини деяких префіксальних безсуфіксних іменників чоловічого роду за аналогією до непрямих відмінків: *завод — заводу; затон — затону; затор — затору (але: забій, загін, потік, удій тощо);*

ж) у непрямих відмінках деяких іменників чоловічого роду за аналогією до називного відмінка: *борця, борцеві* і т. д. під впливом *борець; гребця — гребцяць; паростка — паросток; торговця — торговець;*

з) у закінченні **-еш** дієслів теперішнього та майбутнього часу (*береш, несеши, підеши*), а також у формах наказового способу: *завозь, занось;*

и) у порівняно недавно запозичених словах іншомовного походження: *автор, агроном, атом, інженер, майор, прес, студент, шеф*. У давніших запозиченнях **о, е** звичайно чергуються з **і**: *дріт — дроту; колір — кольору; папір — паперу; табір — табору; якір — якоря; Федір — Федора; Яків — Якова (але: Платон, Теодор, Федот, Євген, Орест, Тадей);*

і) у деяких словах книжного й церковного походження і в похідних утвореннях від них: *бог; закон, народ, народний, пророк;*

ї) у прикметниках, утворених від власних імен на **-ов, -ев (-єв)**: *Тамбов — тамбовський*; коли прикметники походять від іменників із суфіксами **-ів (-їв)**, у закритому складі пишеться **і (ї)**: *Київ — київський*.

3. Відхилення в чергуванні **о, е** з **і**. У деяких випадках **і** (з давніх **о, е**) з'являється також там, де за фонетичним законом мало б бути **о, е**. Так, **і** виступає:

а) у відкритому складі за аналогією до інших відмінків чи форм, в яких **і** в закритому складі: у формах називного відмінка — *дзвінок (бо дзвінка, дзвінком), кінець (кінця), стілець (стілця), рівень (рівня);* у формах родового відмінка множини — *бійок (бійка), гілок (гілка), кілець (кільце);* у здрібнених формах іменників за аналогією до вихідних форм — *місток (міст), ніженька (ніжка);*

б) у звукосполученнях **-оро-, -оло-, -ере-**: у родовому відмінку множини іменників жіночого роду здебільшого з рухомих наголосом, а також у похідних від них словах на **-к(а)** із значенням зменшеності: *борода — борід — борідка; корова — корів — корівка; голова — голів, голівка;* у родовому відмінку множини деяких іменників середнього роду та в утвореннях від них із значенням зменшеності: *болого — боліт — болітце; долото — доліт — долітце (але: джерело — джерел — джерельце; дерево — дерев — деревце);* у деяких похідних іменниках середнього роду на **-я**: *бездоріжжя, роздоріжжя, підборіддя, підворіття, поголів'я (але: лівобережжя, повноголосся);* у формах минулого часу чоловічого роду деяких дієслів та в похідних від них дієприслівниках: *волік — волікши; зберіг — зберігши, сте-*

ріг — *стерігши* (але: *боров, колов, молов, полов, поров* — зі сталим наголосом);

в) на місці давнього **ъ** в таких словах і формах: *кріт, брів* (від *брова*), *блїх* (від *блоха*), *недокрів'я*.

4. У багатьох словах української мови після шиплячих та **й** **е** чергується з **о**.

Після шиплячих та **й** перед м'яким приголосним, а також перед складом з **е** або **и**, що походить з давньоруського **и**, виступає **е** (**є**): *вечера, вишень, жеребок, сажень, боєнь, стаєнь, шестиричний, щелепа, щетина*.

Після шиплячих та **й** перед твердим приголосним, а також перед складом з **а, о, у** або **и**, що походить з давньоруського **ы**, виступає **о**: *бджола, вечером, жовтий, жолудь, знайомий, його, копійок, чорний, чотири, шовк, шолом, шостий, щока* (у словах *ложечка* — *ложечок, стежечка* — *стежечок е(є)* зберігається, бо приголосний **ч** у давнину був м'яким).

У ряді випадків (переважно внаслідок дії аналогії) чергування **о** з **е** порушується.

О замість сподіваного **е** виступає після шиплячих та **й** (переважно перед м'яким приголосним):

а) у іменниках жіночого роду з суфіксом **-ість**, що походить з давнього **-ость**: *свіжості, творчості, меншості, безкрайності*;

б) у давальному й місцевому відмінках однини деяких іменників: *бджолі, на вечері, у пшоні, на щоці* (відповідно до *бджола, вечера, пшоно, щока*);

в) у закінченнях родового та орудного відмінків прикметників, займенників, порядкових числівників жіночого роду: *дужої, дужою (відповідно до дужого), гарячої, гарячою, кращої, кращою, безкрайої, безкраєю, нашої, нашою, першої, першою*;

г) у похідних утвореннях типу *вечоріти, вечоріє* (відповідно до *вечора, вечером*).

Е замість сподіваного **о** виступає після шиплячих та **й** перед твердим приголосним:

а) у корені деяких форм дієслів за аналогією до інших форм: *жену, женуть* (бо *женеш, жене*), *чесати, чешу, чешуть* (бо *чешеш, чеше*), *маємо* (бо *має*);

б) у прикметниках з наголошеним суфіксальним **е**, у пасивних дієприкметниках із суфіксом **-ен(ий)**, а також у безособових дієслівних формах на **-но**: *рожевий, свячений, грушевий, грошевий* (але: *грошовий, сторчовий, бойовий*), *зосереджений, зосереджено, зрошений, зрошено*;

в) у суфіксах **-енк(о)** (**-енк(о), -ечок (-ечок), -ечк(а) (-ечк(а), -енн(ий), -езн(ий)**): *Шульженко, Сергієнко, кружечок, краєчок, книжечка, широченний, глибочезний* (але: *гайочок, кийочок, райочок*);

г) в окремих словах за традицією: *кочерга, чепурний, черга, черговий, чергування, черкати, черпати, черпак, шепотіти, пащека, щедрий, щезати*.

5. Чергування **у** — **в**.

Прийменник **у**, а також початкове ненаголошене **у** в багатьох словах сучасної української мови чергується з **в** (**ў** нескладовим):

а) між приголосними, щоб уникнути їх збігу, а також незалежно від закінчення попереднього слова перед наступними **в**, **ф** та перед сполученнями приголосних звичайно вживається **у**: *наш учитель; прибув у Львів* тощо;

б) між голосними, щоб уникнути їх збігу, як правило, пишеться **в**: *ми були в Одесі; хата стояла в яру*;

в) після голосного перед приголосним або після приголосного перед голосним, залежно від швидшого чи повільнішого темпу мови, від ритму її, вживається і **в**, і **у**: *ми були в саду — ми були у саду; наша вчителька — наша учителька*;

г) на початку речення, після паузи вживається і **у**, і **в** — перед голосними переважно **в**, перед збігом приголосних здебільшого **у**.

У — **в** ніколи не чергуються в словах, що вживаються тільки з **в** або тільки з **у**: *влада, вплив, увага, ударник, узбережжя, указ, умова, установа, уява* та багато інших. В сучасній українській літературній мові написання слів з **в** або **у** усталалося в ряді слів, в яких давні (переважно дореволюційні) українські словники допускали чергування цих звуків: пишеться *в'їзд, в'їзний, влучний, влучність, внутрішній, вхід, вхідний, вчасний* (не *уїзд, уїзний, улучний, улучність, внутрішній, ухід, ухідний, учасний*).

Слід мати на увазі, що від початкового **в** і **у** залежить семантика ряду слів — пор. *здача* і *удача, вклад* і *уклад, вправа* і *управа*.

Слова, в яких відбувається чергування початкового **в** з **у**, іноді не мають повної семантичної тотожності, напр.: *вкладати* і *укладати* в багатьох значеннях рівноцінні, але словники, угоди і т. ін. тільки *укладають*.

Не чергуються **у** — **в** у власних назвах і словах іншомовного походження та похідних від них: *Власенко, Врубель, Угорщина, угорський, Урал, уральський, увертюра, ультиматум, ультимативний, утопія, утопічний*.

6. Чергування **і** — **й**.

Сполучник **і** та початковий ненаголошений **і** в ряді слів чергуються з **й** на тих же підставах, що й **у** — **в**, причому на початку речення, після паузи й перед йотованими, як правило, пишеться **і**.

Чергування **і** — **й** не буває при зіставленні понять: *батьки і діти, війна і мир, дні і ночі, голодні і ситі, добро і зло, угору і вниз*.

§ 2. Зміни приголосних. 1. Під час словозміни й словотворення приголосні української мови можуть чергуватися.

а) Приголосні **г**, **к**, **х** чергуються із **з**, **ц**, **с** перед **і** в давальному й місцевому відмінках іменників жіночого роду та в місцевому відмінку іменників чоловічого й середнього роду однини: *ліга — лізі; обслуга — обслузі; атака — атаці; муха — мусі; ріг — розі; Кенігсберг — Кенігсберзі; бік — боці; рух — русі; молоко — молоці; вухо — вусі*.

б) Приголосні **г**, **к**, **х** чергуються з **ж**, **ч**, **ш** перед **е**, **и** (з давнього **і**), **о** (з давнього **е**, що походить з **ь**), перед суфіксами **к**, **н**, яким передував колись **ь**, та перед **а** (з давнього юса малого або ятя): *знати —*

жену; ходити — пішов, пошесть; друг — дружина, дружній; вік — вічний; далекий — далечінь; крик — кричати; вільха — вільшина; міх — мішок, мішечок; пух — пушинка; пастух — пастуше; міг, могла — можеш, можуть.

в) Приголосні **д, т, з, с, зд, ст, г, к, х** чергуються з **ж, дж, ждж, ч, ш, щ** у таких формах дієслова: *возити — возжу; допомагати — допоможу; ходити — ходжу; їздити — їжджу; платити — плачу; місити — мішу; колихати — колишу; пустити — пуцу* (а також у деяких пов'язаних з ними утвореннях: *походження, пущений* і т. д.).

г) Приголосні **б, п, в, м, ф** чергуються з **бл, пл, вл, мл, фл** у таких формах дієслова: *робити — роблю, роблять; топити — топлю, топлять; ловити — ловлю, ловлять; громити — громлю, громлять; графити — графлю, графлять* (а також у пов'язаних з ними утвореннях: *зроблений, розгромлений, графлення*).

д) Перед суфіксами **-ськ(ий), -ств(о)** деякі приголосні при словотворенні змінюються, змінюючи й самі суфікси: **г, ж, з** із цими суфіксами дають **-зьк(ий), -зтв(о)** (*убогий — убозтво; Париж — паризький; боягуз — боягузтво*), **к, ц, ч** — **-цьк(ий), -цтв(о)** (*наставник — наставницький, наставництво; молодець — молодецький, молодецтво; ткач — ткацький, ткацтво*), **х, ш, с** дають **-ськ(ий), -ств(о)** (*птах — птаство; товариш — товариський, товариство; залісся — заліський*). Інші приголосні перед **-ськ(ий), -ств(о)** на письмі зберігаються: *братський, братство, заводський, інтелігентський, людський, людство, марксистський, студентський, студентство*.

е) У вищому ступені порівняння прикметників і прислівників приголосні **г, ж, з** із суфіксом **-ш(ий)** дають **-жч(ий)**, а **с** — **-щ(ий)**: *дорогий — дорожчий, дорожче; дужий — дужчий, дужче; вузький — вузьчий, вузьче; високий — вищий, вище* (але: *легкий — легший, легше*). Ці зміни зберігаються і в дієсловах, утворених від прикметників вищого ступеня, та в похідних від них іменниках: *вужчати, вужчання, підвищити, підвищення*.

е) При творенні іменників із суфіксом **-ин(а)** сполучення приголосних **-цьк-** змінюється на **-чч-** (*воляцький — волячина; донецький — Донецчина*), а **-ськ-, -ск-** — на **-щ-** (*київський — Київщина; одеський — Одещина*).

ж) При творенні прикметників та іменників із суфіксами **-ан(-ян-), -ин-** сполучення приголосних **-ск-, -шк-** змінюються на **-щ-**: *віск — воцаний, вощина; пісок (піску) — піщаний, піщина; дошка — дощаний*.

з) При творенні дієслів другої дієвідміни та їхніх форм сполучення приголосних **-ск-, -ст-** змінюються на **-щ-**, а **-зк-** — на **-жч-**: *писк — пишчати, пишчу, пишчиш; простити — прощати, прощаю, прощаєш; брязк — бряжчати, бряжчу, бряжчиш*.

и) Сполучення приголосних **-ськ-, -шк-** змінюються на **-щ-**, а **-зьк-** — на **-жч-** при творенні прізвищ на **-енко, -ук**: *Онисько — Оницько, Оницьук; Терешко — Терещенко, Терещук; Кузько — Кужченко, Кужчук*.

і) Приголосні основи **к, ц** перед суфіксом **-н-** змінюються на **ч**: *безпека — безпечний, безпечно; місяць — місячний; пишениця —*

пшеничний; сонце — сонячний; серце — сердечний (виняток становлять: *мірошник, дворушник, рушник, рушниця, сердешний* у значенні «бідолашний», *соняшник, торішний*).

Приголосні **ж, ч, ш, т** перед **ц** на письмі зберігаються: *діжці, книжці, дочці, юшці, квітці*. Приголосні **ж, ч, ш, щ, -ть** зберігаються в дієсловах перед часткою **-ся**: *вріжся, морочся, берешся, морщся, спиться*.

2. При збігу багатьох приголосних в українській мові вони спрощуються в таких випадках:

а) у групах приголосних **-здн-, -ждн-, -стн-, -стл-** випадають приголосні **д і т**: *виїздити — виїзний, проїзний; тиждень — тижня, тижневий; вісник, надкісниця, корисний, чесний, хруснути, улесливий, щасливий* (але: *шістнадцять, хвастнути, кістлявий, пестливий*); у прикметниках, утворених від іменників іншомовного походження з кінцевим **-ст**, приголосний **т** зберігається: *контраст — контрастний; баласт — баластний*;

б) у групах приголосних **-скн-, -зкн-** при утворенні дієслів з суфіксом **-ну-** випадає **к**: *блиск — блиснути; тріск — тріснути; брязк — брязнути*;

в) у групі приголосних **-слн-** випадає **л**: *мислення — навмисне; ремесло — ремісник*.

3. Подвоєння й подовження приголосних.

Подвоєння приголосних виникає внаслідок збігу однакових приголосних:

а) префікса й кореня слів: *оббити, віддати, ззаду, роззброєння*;

б) кінця першої і початку другої частини складноскорочених слів: *військкомат, міськком, юннат*;

в) кореня або основи на **-н-** і суфіксів **-н(ий), -н(ій), -ник, -ниц(я)**: *закон — законний, законник, туманець, туман — туманний; осінь — осінній*; в іменниках на **-ість** подвоєння зберігається: *законність, туманність*;

г) основи дієслова минулого часу на **с і** частки **-ся**: *пасся, розрісся, трясся*.

Подвоєння зберігається: у прикметникових суфіксах **-енн(ий), -анн(ий), -яnn(ий)**, а також у похідних від них іменниках на **-ість** і прислівниках: *непримиренний, непримиренність, непримиренно; старанний, старанність, старанно; незрівнянний, незрівнянність, незрівнянно*; у словах *ввесь, Ганна, овва, ссати* та їхніх похідних *Ганнин, насатися, ссавці*; у власних іншомовних назвах (якщо подвоєння є в тій мові, з якої взято слово): *Гаронна, Голландія, Ніцца, Шіллер, Ясси*, а також у похідних від них *шіллерівський, голландський, голландець* (але: *Аден, Асуан, Бісау, Валенсія, Верона, Гавана, Гаїті, Камерун, Лісабон*, бо в мовах, звідки походять ці назви, вони виступають без подвоєння).

Подовження приголосних, що є наслідком уподібнення (асиміляції) **і** попередніми м'якими приголосними, на письмі передається двома літерами. Подовжуються (на письмі подвоюються) приголосні **д, т, з, с, ц, л, н, ж, ч, ш**, коли вони виступають після голосних:

а) перед **я** в іменниках середнього роду другої відміни (за винятком родового множини): *знаряддя* (але *знарядь*), *життя, волос-*

ся, знання (але знань), ходіння, поліпшення; якщо в родовому множині виступає закінчення **-ів**, подвоєння зберігається: *відкриттів, почуттів*;

б) перед **я, ю, ї**, а також перед **є** після твердих **д, т, л** в усіх відмінках деяких іменників чоловічого й жіночого роду першої відміни: *суддя, судді, суддю, суддею* і т. д.; *стаття, статті, статтю, статтею*, і т. д. (але родовий множини *статей*); *рілля, ріллі, ріллю, ріллею* і т. д.;

в) перед **ю** в орудному відмінку іменників жіночого роду третьої відміни, якщо в називному відмінку їхня основа закінчується на один (м'який або шиплячий) приголосний: *мить — миттю, сіль — сіллю, міць — міццю, молодь — молоддю, розкіш — розкішню* (але: *молодістю, повістю, пригорцю*, бо їхня основа закінчується на твердий приголосний або два приголосні);

г) перед **я** в прислівниках: *зрання, навмання, спростання*;

д) перед **ю, є** у формах теперішнього часу дієслова *лити* та його похідних: *ллю, ллеш, ллемо, ллете, ллють, летється, виллю* і т. д.

ПРАВОПИС ВІДМІНКОВИХ ТА ОСОБОВИХ ЗАКІНЧЕНЬ

Іменник

§ 3. Іменники першої відміни (жіночого й чоловічого роду, які закінчуються на **-а, -я**) мають в однині такі відмінкові закінчення:

У родовому відмінку іменники твердої групи мають закінчення **-и** (*країни*), м'якої та мішаної **-і** (*греблі, ніші*), м'якої після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-ї** (*зграї, сім'ї, ескадрильї*).

У давальному відмінку іменники цієї відміни мають закінчення **-і** (*країні, греблі, ніші*), після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-ї** (*зграї, сім'ї, ескадрильї*).

У знахідному відмінку іменники твердої та мішаної груп мають закінчення **-у** (*країну, нішу*), м'якої групи **-ю** (*греблю, зграю, сім'ю, ескадрилью*).

В орудному відмінку іменники твердої групи мають закінчення **-ою** (*країною*), м'якої і мішаної **-єю** (*греблею, нішею*), м'якої групи після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-єю** (*зграєю, сім'єю, ескадрильєю*).

У місцевому відмінку іменники першої відміни мають закінчення **-і** (*країні, греблі, ніші*), після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-ї** (*зграї, сім'ї, ескадрильї*).

У кличній формі іменники твердої групи мають закінчення **-о** (*країно*), м'якої та мішаної **-е** (*гребле, ніше*), після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-є** (*зграє, сім'є, ескадрильє*). Деякі пестливі іменники м'якої групи мають закінчення **-ю** (*доню, матусю, тітусю, Галю, Парасю*). У звертаннях, що складаються з двох влас-

них імен — імені та по батькові, обидва слова мають закінчення ключичої форми або називного відмінка (*Надіє Миколаївно* або *Надія Миколаївна*, *Ганно Іванівно* або *Ганна Іванівна*).

У множині іменники першої відміни мають такі відмінкові закінчення;

У називному відмінку іменники твердої групи мають закінчення **-и** (*країни*), м'якої та мішаної груп **-і** (*греблі, ніші*), м'якої після голосного, апострофа чи знака м'якшення **-ї** (*зграї, сім'ї, ескадрильї*).

У родовому відмінку іменники першої відміни мають переважно нульове закінчення: *країн, машин, доріг, шкіл, назв, ванн, тонн, воєн* (і *війн*), *верст, верств* (і *верстов*), *площ, мереж, робітниць, долонь, бур*. Деякі іменники жіночого роду мають закінчення **-ей**: *сімей, статей* (від *стаття*), *мишей, свиней, ескадрилей* тощо, а іменники чоловічого роду закінчення **-ів**: *суддів, старостів* (і *старост* — з іншим значенням); паралельно з нульовим закінченням закінчення **-ів** мають кілька іменників жіночого роду: *баб* і *бабів, губ* і *губів, легень* і *легенів*.

Вставний звук **-о-** або **-е-** (**-е-**) в цьому відмінку з'являється в іменниках, які мають у називному відмінку однини перед флексією сполучення двох приголосних: *ігор, іскор, кухонь, поверхонь, копалень, домен, мітел, сосен* (і *сосон*), *боєнь, воєн* (і *війн*). Вставний звук **-о-** з'являється також в іменниках, що мають після приголосного основи суфікс **-к-** (*дужок, книжок, дочок, кішок, кульок, мисок, ніжок*), і в деяких іменниках іншомовного походження: *арок, марок, папок* (але: *парт, форм, сакль, догм, пальм, шайб* тощо).

У давальному відмінку іменники твердої і мішаної груп мають закінчення **-ам** (*машинам, фабрикам, площам, межам*), іменники м'якої групи **-ям** (*робітницям, бурям, статтям, подіям, сім'ям*).

У знахідному відмінку іменники — назви осіб та істот мають форму, тотожну з формою родового відмінка множини: *робітниць, листонош, ведмедиць* (іменники — назви деяких свійських тварин вживаються також у формі, однакової з формою називного відмінка множини: *овець і вівці, корів і корови*); іменники, що не означають істот, уживаються у формі, тотожній з формою називного відмінка множини: *фабрики, машини, вежі, площі, крамниці, сім'ї*.

В орудному відмінку іменники твердої і мішаної груп мають закінчення **-ами** (*машинами, фабриками, площами*), м'якої групи **-ями** (*робітницями, вулицями, сім'ями*); поодинокі іменники паралельно з цими формами мають закінчення **-ми**: *слізьми* і *сльозами: свиньми* і *свинями*.

У місцевому відмінку іменники твердої та мішаної груп мають закінчення **-ах** (*на фабриках, на площах*), м'якої групи **-ях** (*на вулицях, у сім'ях*).

§ 4. Іменники другої відміни (чоловічого роду з кінцевим приголосним та **-й** або із закінченням **-о**, середнього із закінченнями **-о**, **-е**, **-я**, крім іменників, в яких при відмінюванні з'являються суфікси **-ат-** (**-ят-**), **-ен-**) мають в однині такі відмінкові закінчення:

У родовому відмінку іменники середнього роду твердої і мішаної груп мають закінчення **-а** (*села, прізвища*), м'якої групи **-я** (*поля, знаряддя*).

Закінчення **-а** у твердій та мішаній групах і **-я** у м'якій групі мають іменники чоловічого роду, що означають: а) назви осіб, власні імена, прізвища й прізвиська, а також персоніфіковані предмети та явища: *робітника, учителя, науковця, Івана, Павла, Мороза, Вітра, Гая*; б) назви населених пунктів, географічні назви з наголосом на останньому складі, а також прикметникового походження із суфіксами присвійності **-ів, -ов, -ев (-ев), -ин (-ін)** та **-ськ**: *Дніпропетровська, Ленінграда, Дінця, Дніпра, Остра, Тетерева, Колгуєва, Яготина*. Але якщо в складених назвах населених пунктів виступає іменник, який у цьому відмінку має звичайно закінчення **-у (-ю)**, то це закінчення зберігається й у власній назві: *Зеленого Гаю, Красногору Лиману, Червоного Ставу*; в) назви предметів, дерев, тварин: *бульдозера, гвинта, поршня, дуба, ясеня, вулжа, сокола, коня*; г) назви мір довжини, простору, ваги тощо (*кілометра, гектара, грама, процента*), місяців і днів тижня (*жовтня, листопада, понеділка*), грошей (*карбованця, цента*), числові назви (*десятка, мільйона*); д) назви одиничних, індивідуалізованих понять, що вживаються як наукові й технічні терміни: *атома, катода, діаметра, квадрата, сектора, конуса, параграфа, відмінка, займенника, чисельника, ямба* (багато літературознавчих термінів мають флексію **-у (-ю)**: *епосу, жанру, образу, стилю*); е) назви приміщень, будівель, споруд та їхніх частин і т. ін.: *хліва, коридора, погребя, бліндажа, куреня, млина, карниза, мезоніна, тамбура* (але: *будинку, вокзалу, даху, доту, залу, каналу, метрополітену, молу, палацу, поверху, тину* тощо); є) назви збірних понять, якщо наголос у цьому відмінку падає на закінчення іменника: *березняк, дубняк, інвентар, табун*; ж) зменшені форми іменників на **-к** (*ліска, ставка, ярка, майданчика*, але: *медку, кваску* тощо — назви речовин) і віддієслівні іменники на **-ок**, що означають окремий предмет або один акт якоїсь дії (*уламка, маляка, кидка, кивка, стрибка*).

Закінчення **-у** в твердій та мішаній групах і **-ю** в м'якій групі мають іменники чоловічого роду на приголосний, коли вони становлять такі категорії лексики: а) назви речовин, маси, матеріалу: *асфальту, борщу, водню, граніту, піску, соку*. До цієї категорії належать також назви рослин, що виступають як збірні (зокрема, куші, трави): *барвінку, бузку, гороху, жасмину, молочаю, очерету, щавлю, ячменю* (але: *віска, хліба*); б) назви збірних понять (процесів, станів, властивостей, суспільних формацій, течій, учень, загальних і абстрактних понять тощо): *ансамблю, батальйону, дарвінізму, капіталу, каравану, класицизму, класу, колективу, комунізму, оркестру, прибутку, тексту, товару*; сюди ж належать загальні назви літературних творів, збірок, періодичних видань і т. ін.: *кодексу, літопису, нарису, роману, фейлетону, альбому, альманаху, атласу, тому, журналу*; в) назви установ, закладів, організацій: *інституту, клубу, комітету, планетарію, радгоспу, штабу*; г) переважну більшість слів із значенням місця, простору, часу і т. ін.: *світу, краю,*

степу, лугу, майдану, рову, яру, аулу (але: берега, горба тощо), раунду, тайму; д) назви явищ природи: вогню, вітру, граду, землетрусу, іню, морозу, туману, урагану, холоду, грому, дощу, снігу; е) назви почуттів: болю, гніву, жалю, жаху, суму; є) назви ігор і танців: боксу, хокею, преферансу, вальсу, фокстроту; ж) переважну більшість префіксальних утворень з наголосом на префіксі: вигуку, прикладу, наступу, запису, обліку, успіху, випадку, побуту, простору; з) більшість безсуфіксних складних слів (крім назв істот): водопроводу, світогляду, суходолу; и) власні географічні найменування (крім назв, що пишуться з **-а, -я**), тобто назви річок, озер, гір, островів, півостровів, країн, областей тощо: Амуру, Бугу, Дону, Нілу, Рейну, Байкалу, Чаду, Алтаю, Паміру, Ельбрусу, Криму, Сахаліну, Ірану, Донбасу, Казахстану, Сибіру.

Деякі іменники в родовому відмінку можуть мати паралельні форми на **-а і -у** (залежно від наголосу) з тим самим значенням: гуртá і гурту, мостá і мбсту, парканá і паркáну, плотá і плóту, полкá і пóлку, столá і стóлу тощо. З різними значеннями вживаються: акта — акту, алмаза — алмазу, апарата — апарату, блока — блоку, буряка — буряку, вала — валу, звука — звуку, інструмента — інструменту, каменя — каменю, клина — клину, листа — листу, листопада — листопаду, органа — органу, пояса — поясу, рахунка — рахунку, смушка — смушки, терміна — терміну, центра — центру тощо.

У да в а л ь н о м у відмінку іменники другої відміни мають закінчення **-ові, -еві (-єві), -у, -ю**.

Закінчення **-ові** у твердій групі, **-еві** у мішаній та м'якій після приголосного, **-єві** у м'якій групі після голосного та апострофа мають іменники чоловічого роду, крім іменників на **ів (-їв), -ов, -ев (-єв), -ин, -ін (-їн):** робітникові, майстрові, велетневі, товаришеві, шахтареві, секретареві, краєві, водієві, солов'єві. Іменники чоловічого роду на **-ів (-їв), -ов, -ев (-єв), -ин, -ін (-їн)** у давальному відмінку мають закінчення **-у: острів — острову, рів — рову, Львів — Львову, Київ — Києву, Виноградів — Виноградову, Гаршин — Гаршину**.

Закінчення **-у** в твердій і мішаній групах та **-ю** в м'якій групі мають іменники середнього роду: селу, лиху, обличчю, знаряддю, серцю (можливі також форми **лихові, серцеві**). Іменники середнього роду із суфіксом **-к-**, що означають істоти, мають паралельні закінчення **-ові і -у; дитяткові і дитятку, ягняткові і янятку**.

Іменники чоловічого роду поряд із звичайним закінченням **-ові, -еві (-єві)** можуть мати також закінчення **-у, -ю: дубові і дубу, законові і закону, розумові і розуму**. Коли в тексті зустрічається поряд декілька іменників чоловічого роду у формі давального відмінка однини, двох однакових форм звичайно уникають, пишуть: **товаришеві директору і товаришу директорові; Іванові Гавриловичу і Івану Гавриловичеві**.

У з н а х і д н о м у відмінку іменників другої відміни виступають форми, тотожні з формою родового або називного відмінка.

Форму, тотожну з формою родового відмінка, мають іменники чоловічого роду, які означають істоти, а також персоніфіковані

явища; *монтера, студента, хлопця, слона, Вітра, Мороза*. Інші іменники чоловічого роду, а також іменники середнього роду мають форму називного відмінка: *ансамбль, колектив, будинок, декрет, місто, місце*. Іноді можливі обидві форми: *плуг і плуга, дуб і дуба, лист і листа, ніж і ножа* тощо.

В орудному відмінку іменники цієї відміни мають закінчення **-ом, -ем (-ем), -ям**.

Закінчення **-ом** мають усі іменники твердої групи (*ударником, містом*), **-ем**, після голосного та апострофа **-єм** — іменники мішаної та м'якої груп (крім іменників середнього роду, що закінчуються на **-я**): *товаришем, ковзанярем, плечем, явищем, бійцем, морем, урожаєм, солов'єм*.

Закінчення **-ям** мають усі іменники середнього роду на **-я**: *життям, змаганням, знаряддям, листям, щастям*.

Іменники — прізвища чоловічого роду на **-ов, -ев (-ев), -ів (-ів), -ин, -ін (-ін)** мають закінчення **-им**: *Ломоносовим, Ковальовим, Тургеневим, Гаршиним, Пушкіним, Ільїним*. Однак неслов'янські прізвища, а також українські прізвища типу *Литвин, Турчин* мають звичайне для іменників цієї відміни закінчення **-ом**: *Дарвіном, Чапліном, Литвином, Турчином*.

Іменники — географічні назви з суфіксами **-ів (-ів), -ов, -ев (-ев), -ин, -ін (-ін), -ово, -єво (-єво), -ино, -іно (-іно)** мають закінчення **-ом**: *Харьковом, Києвом, Псковом, Орехово-Зуєвом, Пушкіном, Бородіном*. Іменники — географічні назви середнього роду із суфіксами присвійності **-ове, -єве (-єве), -ине, -іне (-іне)**, які відмінюються як прикметники, набувають закінчення **-им**: *Михалкове — Михалковим; Єнакієве — Єнакієвим; Ватутіне — Ватутіним*.

У місцевому відмінку іменники другої відміни мають закінчення **-ові, -еві (-еві), -у (-ю), -і (-ї)**.

Закінчення **-ові** в твердій групі, **-еві**, після голосного та апострофа **-еві** у м'якій і мішаній групах мають іменники чоловічого роду, що означають назви істот: *на робітників, на товаришеві, на вчителів*, а також іменники середнього роду із суфіксом **-к-**, утворені від іменників четвертої відміни: *на дитякові, на теляткові*. Поряд з таким закінченням ці іменники мають також закінчення **-у (-ю)**: *на робітнику, на вчителю, на дитячку*. Іменники чоловічого роду, що означають назви живих істот (не осіб), мають також закінчення **-і (-ї)**: *на коні, на верблюді, на змій* (але: *на бичу, на їжаку*).

Закінчення **-у**, після голосного **-ю** мають іменники чоловічого й середнього роду з суфіксами **-к, -ак, -ик, -ок, -к(о)**, що означають назви предметів (*на державу, на літаку, у будинку, у мішку, у війську, на ліжку*), та іменники чоловічого роду односкладових основ із закінченням **-у (-ю)** в родовому відмінку однини, якщо наголос у місцевому відмінку переходить з основи на закінчення: *на льоду, у степу, на шляху, у бою*.

Закінчення **-і**, після голосного або апострофа **-ї** мають іменники чоловічого роду (переважно без суфіксів) (*на поверсі, на березі, на місяці, у зубі, на ґрунті, на стовпі, у листі, в центрі, у штабі, у водограї*) та іменники середнього роду твердої (без суфікса **-к-**) (*на*

селі, у теплі, у місті, у слові, на письмі), мішаної і м'якої груп (на плечі, у становищі, у полі, у житті, на подвір'ї).

Деякі іменники чоловічого роду мають паралельні форми на **-у (-ю)** та **-і (-ї)**, вживання яких залежить від місця наголосу в слові: *у гаю і в гаї, у краю і у краї, у рову і в рові, в ряду і в ряді, на дубі і на дубу, на торзі і на торгю*.

З прийменником **по** звичайно вживається закінчення **-у (-ю)**: *по місту, по селу* (рідше *по селі*), *по Дніпру* (рідше *по Дніпрі*), *по Києву, по Лондону*; на позначення часу вживається **-і**: *по обіді*.

У кличній формі іменники другої відміни мають **-у (-ю)**, **-е**. Закінчення **-у** мають іменники твердої групи з суфіксами **-ик, -ок, -к(о)** та іншомовні імена з основою на **г, к, х** (*ударнику, синку, батьку, Жаку* (і *Жак*), *Людвігу* (і *Людвіг*), *Фрідріху* (і *Фрідріх*), деякі іменники з основою на шиплячий приголосний (крім **ж**) (*погоню, слухачу, товаришу*), іменники *діду, сину, тату*. Закінчення **-ю** має переважна кількість іменників м'якої групи: *велетню, Костю, лікарю, токарю, краю, місяцю, ясеню*. Закінчення **-е** мають переважно безсуфіксні іменники твердої групи (*друже, голубе, юначе, соколе, Петре*), іменники м'якої групи з суфіксом **-ець** (*хлопче, молодче, шевче*, але: *ленінцю, комсомольцю*) та деякі іменники мішаної групи з основою на **р, ж, ш**: *повістяре, тесляре, школяре, стороже, Довбуше*.

Зрідка звертання мають форму називного відмінка.

Прізвища прикметникового походження на **-ів (-їв)**, **-ов, -ев (-єв)**, **-ин, -ін (-їн)** мають у звертаннях форму називного відмінка: *Щоголів, Ковалів, Іванов, Тютчев, Чапаєв, Гаршин, Пушкін*. Географічні назви, до складу яких входять ці суфікси, мають у кличній формі або закінчення **-е**, або форму називного відмінка: *Києве і Київ, Лебедине і Лебедин*.

У звертаннях, що складаються з двох загальних назв, кличну форму має здебільшого тільки перше слово: *товаришу капітан*.

У звертаннях, що складаються із загальної назви та власного імені, кличну форму обов'язково має загальне слово, а власне ім'я може вживатися або в кличній формі, або в формі називного відмінка: *товаришу Петре і товаришу Петро, брате Іване і брате Іван*.

У звертаннях, що складаються із загальної назви та прізвища, кличну форму має тільки загальна назва, а прізвище завжди буває в називному відмінку: *товаришу Поліщук, друже Остапчук*.

У звертаннях, що складаються з двох власних назв — імені та по батькові, обидва слова мають кличну форму, рідше форму називного відмінка: *Григорію Петровичу і Григорій Петрович, Петре Степановичу і Петро Степанович*.

У множині іменники другої відміни мають такі відмінкові форми:

У **називному** відмінку іменники цієї відміни мають закінчення **-и, -і (-ї), -а (-я)**.

Закінчення **-и** мають усі іменники чоловічого роду твердої групи: *робітники, піонери, батьки* (але *друзі*), *заводи, ліси*, причому імен-

ники з суфіксами **-анин, -янин, -ин** втрачають у множині **-ин**: *селяни, громадяни, татари* (але: *грузини, осетини*).

Закінчення **-ї**, після голосного та апострофа **-ї** мають усі іменники чоловічого роду м'якої та мішаної груп: *велетні, ковалі, ленінці, лікарі, ножі, товариші, краї, солов'ї*.

Закінчення **-а** мають усі іменники середнього роду твердої та мішаної груп: *міста, стремена, прізвища, явища* (але: *очі, плечі*), **-я** — іменники м'якої групи: *моря, обличчя, прислів'я*.

Деякі іменники чоловічого роду мають паралельні закінчення **-и** та **-а**: *вуси і вуса, рукави і рукава, хліба і хліби* (з іншим значенням).

У р о д о в о м у відмінку іменники другої відміни мають закінчення **-ів (-їв)**, **-ей** або нульове закінчення. Закінчення **-ів**, після голосного та апострофа **-ів** мають іменники чоловічого роду: *робітників, дощів, партизанів* (і рідше *партизан*), *солдатів* (і рідше *солдат*), *метрів, грамів, вольтів* (і *вольт*), *ватів* (і *ват*), *омів, країв, солов'їв*. Іменники, які в множині втрачають **-ин**, не мають закінчення **-ів**: *селян, громадян, татар* (але: *грузинів, осетинів*). Іменники середнього роду мають: із сталим наголосом на закінченні **-ів**: *почуттів, відкриттів* (і рідше *відкрить*), *морів, полів* (і рідше *піль*); після апострофа **-їв**: *прислів'їв, нагір'їв, подвір'їв*. Нульове закінчення мають іменники середнього роду: *слів, місьць, прізвищ, серць* (і *сердець*), *кіл, коліс, відер, вікон, полотен, кілець, яєць, сіл, озер, вагань, верховіть, завдань, знань, питань, позначень, посилян, читань* та деякі іменники чоловічого роду (*чобіт*), а також поодинокі іменники чоловічого роду після числівників: *сім день* (і *днів*), *сто раз* (і *разів*), *сім чоловік* (і *сім чоловіків* — з іншим значенням); але: *днів сім, разів з сто, чоловік з двісті*. Закінчення **-ей** мають такі іменники чоловічого й середнього роду: *коней, гостей, очей, плечей* (і *пліч*), *ушей* (і *вух*).

Іменники середнього роду з подвоєним приголосним у родовому множині втрачають це подвоєння: *бажань, засідань, знань, питань, облич, роздоріж* (але в формах з **-ів** подвоєння зберігається: *почуттів*). При збігу двох приголосних, що належать до одного складу, в формі цього відмінка часто з'являється вставний звук **-е (-є)** (*відер, гасел, ребер*), послідовно в іменниках на **-це** (*болітець, кілець, озерець, пірець, яєць*). Вставний **о** з'являється порівняно рідко (*вікон, пасом, сукон*).

У д а в а ль н о м у відмінку іменники твердої та мішаної груп мають закінчення **-ам** (*робітникам, тракторам, товаришам*), м'якої групи **-ям** (*шахтарям, ковалям, місцям, морям, питанням, обличчям*).

У з н а х і д н о м у відмінку іменники другої відміни, що означають істоти, мають форму родового відмінка множини: *учителів, товаришів, робітників, жуків, горобців, волів* (і *воли*), *коней* (і *кони*), (але: *у робітники, у партизани*). Іменники, що не означають істот, вживаються у формі називного відмінка: *трактори, олівці, вантажі, міста, села*.

В о р у д н о м у відмінку іменників твердої та мішаної груп виступають закінчення **-ами** (*робітниками, тракторами, товаришами, містами, селами, прізвищами, явищами*), м'якої групи **-ями** (*пролетарями, шахтарями, ковалями, місцями, знаряддями, обличчями*). Окремі іменники паралельно з формами **-ами, -ями** мають закінчення **-ми**: *кіньми і конями, чобітьми і чоботами і чоботями, коліньми і колінами, колісьми і колесами, гістьми і гостями, крильми і крилами*. Іменники середнього роду *око, плече, вухо* мають закінчення **-има**: *очима, плечима, ушима (і вухами)*.

У місцевому відмінку іменники твердої та мішаної груп мають закінчення **-ах** (*на робітниках, у чоботах і у чоботях, на колінах*), м'якої групи **-ях** (*у календарях, на місцях, на обличчях*).

§ 5. Іменники третьої відміни (жіночого роду з кінцевим приголосним, а також іменник *мати*) в однині мають такі відмінкові закінчення:

У родовому й давальному відмінках іменники цієї відміни мають закінчення **-і**: *вісті, ночі, подорожі, тіні, фальші, матері*.

Форми непрямих відмінків від слів з абстрактним значенням (*височінь, глибочінь, далечінь, широчінь* та ін.), крім знахідного та орудного, вживаються зрідка.

У знахідному відмінку іменники цієї відміни мають форму називного відмінка.

В о р у д н о м у відмінку виступає закінчення **-ю** з подвоєнням попереднього приголосного, якщо він стоїть після голосного (*галузю, загибеллю, міддю, нічю, подорожжю, суттю*). Подвоєння не відбувається, коли приголосному передє інший приголосний (*вістю, жовчю, радістю, смертю, якістю*) або основа іменника закінчується на **б, п, в, м, ф, р, щ** (*Об'ю, кров'ю, любов'ю, верф'ю, кіновар'ю, матір'ю, нехвороцю*).

У місцевому відмінку вживається закінчення **-і**: *у подорожі, в тіні*.

У множині іменники третьої відміни мають такі відмінкові форми:

У називному й знахідному відмінках іменники мають закінчення **-і**: *вісті, доповіді, ночі, подорожі, тіні*.

У родовому відмінку виступає закінчення **-ей**: *вістей, доповідей, галузей, областей, тіней, ночей, подорожей*.

У давальному відмінку вживається закінчення **-ям**, після шиплячих **-ам**: *відповідям, вісям, ночам, подорожам*.

В о р у д н о м у відмінку вживається закінчення **-ями**, після шиплячих **-ами**: *вісями, доповідями, костями (і кістьми), ночами, подорожами*.

У місцевому відмінку вживається закінчення **-ях**, після шиплячих **-ах**: *у вісях, у доповідях, по ночах, у подорожах*.

§ 6. Іменники четвертої відміни (середнього роду із закінченнями **-я, -а**) при відмінюванні приймають суфікс **-ят-**, після шиплячих **-ат-** (крім називного, знахідного й орудного відмінків однини):

гуся — *гусяти*, *гусяті* і т. д.; *лоша* — *лошати*, *лошаті* і т. д.; іменники на **-я**, які при відмінюванні дістають суфікс **-ен** (крім називного й знахідного однини), у родовому й орудному однини мають паралельні безсуфіксну й суфіксальну форми: *імені* і *ім'я*, *іменем* і *ім'ям*, *племені* і *плем'я*, *племенем* і *плем'ям*.

У називному відмінку множини іменники цієї відміни мають закінчення **-а**: *гусенята*, *хлоп'ята*, *імена*, *племена*.

У знахідному відмінку множини іменники, що означають предмети, мають форму, однакову з формою називного відмінка: *горнята*, *колицата*, *імена*, *племена*; в іменниках, що означають назви осіб, виступає форма родового відмінка: *дівчат*, *хлоп'ят*; іменники, що означають назви тварин, мають обидві форми: *гусят* і *гусята*, *курчат* і *курчата*.

§ 7. Іменники, що не мають форми однини, відмінюються за таким зразком:

<i>н.</i>	люди	ворота	вінця	коноплі	двері
<i>р.</i>	людей	воріт	вінець	конопель	дверей
<i>д.</i>	людям	воротам	вінцям	коноплям	дверям
		<i>і</i> воротям			
<i>зн.</i>	людей	ворота	вінця	коноплі	двері
<i>ор.</i>	людьми	ворітьми	вінцями	коноплями	дверями
		<i>і</i> воротами			
<i>м.</i>	(на)людях	воротах	вінцях	коноплях	дверях
		<i>і</i> воротах			

Дієслово

§ 8. За характером особових закінчень теперішнього часу (або майбутнього часу дієслів докананого виду) дієслова поділяються на дві дієвідміни — першу і другу. Чотири дієслова — *дати*, *їсти*, *відповісти* (чи *розповісти*), *бути* — становлять окрему групу.

1. До першої дієвідміни належать дієслова з особовими закінченнями **-у (-ю)**, **-еш (-еш)**, **-е (-е)**, **-емо (-ємо)**, **-ете (-ете)**, **-уть (-ють)**, зокрема:

а) дієслова з односкладовою інфінітивною основою на **-и** і **-у** та похідні від них: **жити** — *живу*, *живеш*, *живе*, *живемо*, *живете*, *живуть*; **чути** — *чую*, *чуєш*, *чує*, *чуємо*, *чуєте*, *чують*;

б) дієслова з основою інфінітива на **-оро-**, **-оло-**: **пороти** — *порю*, *пореш*, *поре*, *поремо*, *порете*, *порють*; **колоти** — *колю*, *колеш*, *коле*, *колемо*, *колете*, *колють*;

в) дієслова з основою інфінітива на **-ну-**: **гинути** — *гину*, *гинеш*, *гине*, *гинемо*, *гинете*, *гинуть*; **гянути** — *гяну*, *гянеш*, *гяне*, *гянемо*, *гянете*, *гянуть*; **тягнути** (і **тягти**) — *тягну*, *тягнеш*, *тягне*, *тянемо*, *тянете*, *тянуть*;

г) дієслова з основою інфінітива на приголосний: **нести** — *несу, несеш, несе, несемо, несете, несуть*; **терти** — *тру, треш, тре, тремо, трете, труть*;

д) дієслова на **-отати; цокотати** — *цокочу, цокочеш, цокоче, цокочемо, цокочете, цокочуть*;

е) окремі дієслова: **жати** — *жму, жмеш, жме, жmemo, жмете, жмуть*; **жати** — *жну, жнеш, жне, жнемо, жнете, жнуть*; **гнати** — *жену, женеш, жене, женемо, женете, женуть*; **іржати** — *іржу, іржеш, ірже, іржемо, іржете, іржуть*; **ревіти (і ревити)** — *реву, реवेश, реве, ревемо, ревете, ревуть*; **слати** — *стелю, стелеш, стеле, стелемо, стелете, стелять*.

2. До другої дієвідміни належать дієслова з особовими закінченнями **-у (-ю), -иш (-їш), -ить (-їть), -имо (-їмо), -ите (-їте), -ать (-ять)**. Ці дієслова мають в інфінітиві основу на **-и, -і, -ї** або після шиплячого на **-а** і в першій особі однини та в третій особі множини теперішнього часу (чи майбутнього часу дієслів доконаного виду) ці голосні втрачають: **бачити** — *бачу, бачиш, бачить, бачимо, бачите, бачать*; **варити** — *варю, вариш, варить, варимо, варите, варять*; **летіти** — *лечу, лежиш, летимо, летите, летять*; **олііти** — *олію, оліїш, оліїть, оліїмо, оліїте, оліять*; **кричати** — *кричу, кричиш, кричить, кричимо, кричите, кричать*; **стелити** — *стелю, стелиш, стелить, стелимо, стелите, стелять*.

До цієї дієвідміни належать також дієслова на **-отіти (цокотіти)** — *цокочу, цокотиш, цокотить, цокотимо, цокотите, цокотять*) та дієслова: **боятися** — *боюся, боїшся, боїться, боїмося, боїтеся, бояться*; **стояти** — *стою, стоїш, стоїть, стоїмо, стоїте, стоять*; **спати** — *сплю, спиш, спить, спимо, спите, сплять*; **бігти** — *біжу, біжиш, біжить, біжимо, біжите, біжать*.

Дієслова обох дієвідмін у першій особі множини можуть мати й скорочені варіанти закінчень **-ем (-єм), -им (-їм)**: *пишемо і пишем, стоїмо і стоїм*.

3. М а й б у т н і й час дієслів недоконаного виду вживається в таких формах:

а) у синтетичній (складній) формі, в якій особовими закінченнями виступають флексії колишнього допоміжного дієслова **яти (иму, имеші і т. д.)**, що злилися з інфінітивом основних дієслів у недоконаному виді: *ходитиму, ходитимеш, ходитиме, ходитимемо, ходитимете, ходитимуть*; *пектиму, пектимеш, пектима, пектимемо, пектимете, пектимуть*;

б) в аналітичній (складеній) формі, яка утворюється за допомогою дієслова **бути** та інфінітива основного дієслова в недоконаному виді: *буду ходити, будеш ходити, буде ходити, будемо ходити, будете ходити, будуть ходити*.

4. Дієслова в м и н у л о м у часі особових закінчень не мають; в них наявні закінчення роду: **-в** або нульове закінчення в чоловічому роді, **-ла** в жіночому, **-ло** в середньому роді однини, **-ли** у множині: *грав, грала, грало, грали*; *ніс, несла, несло, несли*; *робив, робила, робило, робили*.

У ряді дієслів, що мають у формах теперішнього (або майбутнього) часу суфіксальне **-н-** із особовими закінченнями, відповідний суфікс **-ну-** у формах інфінітива і минулого часу може випадати. Це буває переважно тоді, коли дієслово не має значення однократної дії: **тягнути і тягти** — *тягнув і тяг, тягнула і тягла* і т. д.; **заслабнути** — *заслаб, заслабла, заслабло, заслабли*; **тухнути** — *тух і тухнув, тухла і тухнула* і т. д.

ПРАВОПИС СЛІВ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ

§ 9. При написанні слів, запозичених українською мовою з інших мов, слід керуватися такими правилами правопису:

1. Іншомовні **g** і **h** звичайно передаються літерою **г**: *агітація, ґрунт, графік, гегемонія, ембарго, гумус, Гвінея, Гавана, Гренада, Люксембург, Гете, Юго*. У деяких словах, які в інших мовах мають на початку **h**, в українській мові **г** відсутнє: *арфа, іпохондрія, істерія, історія, омонім*; в окремих словах (особливо англійського походження) **h** передається літерою **х**: *хавбек, хокей, Хаггард, Хемінґвей*.

2. Іншомовні **f** і **ph** передаються літерою **ф**: *факт, фартух, фаянс, фейлетон, фігура, футляр, фосфор, ефемерний, Флоренція, Філіппіни, Фірдоусі, Лонґфелло*. **Th**, залежно від узвучаєності, передається то літерою **ф** (*арифметика, ефір, кафедра, логарифм, міф, орфографія, пафос*), то літерою **т** (*бібліотека, ортодокс, ортопедія, театр, теорія*). У власних іменах, здавна запозичених українською мовою, **ph** передається також через **п** (*Пилип, Степан*), іноді через **х** (*Юхим*), **th** — через **п** (*Опанас*), а також через **т, ф, х** (*Тодось і Феодосій, Тадей і Фадей, Агапон і Агафон, Федір, Хома*).

3. У загальних (невласних) іменах іншомовного походження приголосні не подвоюються: *апарат, апасіоната, асиміляція, грип, група, диферент, імажинізм, імортель, іредентизм, комісія, комуна, кореляція, коригувати, сирокко, сума, шофер* тощо. В деяких іменниках (а також прикметниках, що походять від них) подвоєння зберігається: **н** (*аннали, бонна, беладонна, ванна, ванний, манна, манний, тонна, п'ятитонний, фінн, але фінський, фінка*), **л** (*білл, вілла, булла*), **р** (*дурра, мирра*). Подвоєння приголосних зберігається також у переважній більшості невідмінюваних слів італійського походження: *барокко, інтермеццо, лібретто, брутто, нетто, стаккато, фортіссімо* тощо.

4. При збігу однакових приголосних префікса й кореня подвоєння буває тільки тоді, коли в мові існує паралельне непрефіксальне слово: *апперцепція* (бо є *перцепція*), *імміґрація* (є *міґрація*), *іраціональний* (є *раціональний*), *ірегулярний* (є *регулярний*), *контрреволюція* (є *революція*), *сюрреалізм* (є *реалізм*). Подвоєний приголосний не пишеться у випадках, коли безпрефіксне слово словотворчо і за значенням не пов'язане з префіксальними: *нотація, анотація*.

5. Подвоєні приголосні зберігаються в іншомовних власних назвах, а також у похідних від них словах: *Голландія, голланд-*

ський, голландець, голландка (жінка), Калькутта, калькуттський, Марокко, марокканський, Ніцца, ніццьський, Руссо, Торрічеллі, Дікенс, Шіллер (але в термінах, утворених від власних назв, подвоєння не зберігається або зберігається частково: голанка — курка, грубка, голандит, торічеллієва пустота).

6. Відповідно до вимови **j** у словах французького походження передається літерою **ж** (*жабо, жюрі, Жанна, Жером*), у словах англійського походження через **дж** (*джаз, джемпер, джоуль, Джек, Джон*), у словах іспанського походження літерою **х** (*хунта, Бадахос*).

7. Початкове **ie (hie)** звичайно передається через **іє** (*ієна, ієрархія, ієрогліф*, але: *Йемен, Йеллоустон, Йена*), початкове **je** — через **є** (*єзуїт, єресь, Єрусалим, Єнсен, Єсперсен*).

8. Початкові **іо, уо, јо** передаються через **іо**, коли в українській мові вони вимовляються як два склади (*іон, іонійський*), через **йо**, коли вимовляються як один склад (*йод, йомен, йота, Йорданія, Нью-Йорк*).

9. Початкові **іа, уа, ја** звичайно передаються літерою **я**: *якобінець, ямб, ярд, яхта, яшма, Ява, Японія, Ясси, Янус*.

10. Початкові **іу, уу**, а також здебільшого **ју** звичайно передаються літерою **ю**: *ювілей, югер, юстиція, Юкон, Югурта, юліанський календар, Юнг*.

11. Іншомовні **і, у** (а також **и** німецького дифтонга **eu**) в позиції між двома голосними (в іноземній мові) звичайно не передаються окремим знаком: *лояльний, пляда, рояль, саквоаяж, фаянс*; в окремих словах замість них виступає **й**: *конвейєр, паранойя, секвойя, фейєрверк, Савойя, Гойя, Фейєрбах*.

Іншомовні **і, у** (ігрек) передаються залежно від позиції та вимови в українській мові літерами **і, ї, и**.

Літера **і** пишеться: а) на початку слова: *ідея, інструкція, інтернаціональний, іспит, Іліада, Індія, Італія, Ібсен, Ізабелла*; б) після приголосних перед голосними, йотованими та **й**: *аксіома, артеріальний, аудієнція, геніальний, діалектика, клієнт, матеріал, радій, радіус, революціонер, тріумф, фіолетовий, Віардо, Оссіан*. У середині слова перед голосним **і** іноді переходить у **й** і відповідно передається на письмі: *курйоз, серйозний, ар'єргард, кар'єр, н'єса, вольтер'янець*. Іншомовне **іа** в кінці слова звичайно передається через **ія**, зрідка через **іа** (залежно від узвичаєності в українській мові): *артерія, індустрія, хімія, Греція, Гарсія*; в) після приголосних у власних назвах (а також у словах, що походять від них) перед дальшим приголосним **і** в кінці слова: *Алжір, алжирський, Вашингтон, вашінгтонський, Кріт, крітський, Міссісіпі, Ніл, Сідней, Чикаго, Йоркшир, йоркширський* (але *йоркшир* — порода свиней), *Тіроль, тіролька* (але *тиролька* — капелюх, сорт яблук), *Грімм, Дізель* (але *дизель* — мотор), *Дідро, Россіні, Цицерон, Шіллер, шіллерівський*. З **и** пишуться: *Америка, Арктика, Антарктика, Антарктида, Атлантика, Африка, Балтика, Єгипет, Єрусалим, Китай, Пакистан, Палестина, Париж, Рига, Рим* тощо; г) після приголосних в кінці невідмінюваних слів: *візаві, жюрі, наці* (але *нацист*), *поні, попурі, таксі* (але *таксист*); перед дальшим приголосним у словах: *піаніс-*

сімо, фортіссімо і т. ін.; д) в усіх інших випадках після **б, п, в, м, ф, г, к, х, л, н** перед дальшим приголосним: *бітум, пілот, вібрація, мікроскоп, фінанси, графіт, гімн, кілограм, архів, література, комуніст, ніша*. У ряді давно засвоєних українською мовою слів відповідно до вимови пишеться **и**: *вимпел, єпископ, єхидна, імбир, кит, кипарис, лиман, миля, мирт, нирка, спирт, химера*; також у словах, запозичених із східних мов: *башкир, гиря, калмик, киргиз, кишлак, кинджал, кисет*.

Літера **ї** пишеться після голосного: *атеїст, гіперболоїд, мозаїка, наївний, прозаїк, руїна, теїн, Енеїда, Ізмаїл*. У складних словах, перша частина яких (також і префікс) закінчується голосним, на початку другої частини пишеться **і**: *староіндійський, новоірландський, доісторичний, антиісторичний, поінформувати*.

Літера **и** пишеться в загальних (невласних) назвах після приголосних **д, т, з, с, ц, ж (дж), ч, ш, р** перед дальшим приголосним: *диплом, стимул, естивль, фізика, система, цистерна, режим, речитатив, шифр, риф*.

12. У словах, запозичених з французької мови, після **ш** на місці французького **и** пишеться українське **у**, а не **ю**: *брошура, парашут*.

13. Іншомовне **е** звичайно передається літерою **е**: *екватор, екзамен, етап, ідеал, філе, Енгельс, Есхіл, Па-де-Кале, проект (але траєкторія)*. Коли іншомовне **е** (або дифтонг **ai**) на початку слова вимовляється як звукосполучення **й+е**, воно передається літерою **є**: *Євпаторія, Євразія, Євфрат, Єгипет*.

Літера **є** (а не **е**) пишеться після апострофа, **ь, й, е, і**: *бар'єр, порт'є, фойє, реєстр, дієта, пацієнт, Ов'єдо, Л'єжж, Трієст, Мейєрбах, Дієго* (але: *реєміграція, дієз, дієлектрик, полієдр* тощо).

Іншомовні **о, еу** передаються літерою **е**: *Кельн, Гете, Вільнев*.

14. Апостроф у словах іншомовного походження вживається:

а) після приголосних **б, п, в, м, ф, г, к, х, ж, ч, ш, р** перед йотованими: *б'єф, п'єдестал, прем'єра, кар'єра, П'ємонт, Рів'єра, Барб'є, Монтеск'є, Руж'є*; перед йотованим **о**, а також перед **я, ю, є**, коли вони означають сполучення м'якого приголосного з **а, у, е**, апостроф не пишеться: *бюро, бюст, люїтр, мюрид, фюзеляж, кювет, жюрі, бязь, кяриз, Вюртемберг, Бюффон, Мюллер, Гюго, Бйорнсон*;

б) після кінцевого приголосного префікса перед йотованим голосним кореня: *ад'юнкт, ад'ютант, кон'юнктура, ін'єкція, суб'єкт*;

в) після скороченого артикля чи частки **о** в таких прізвищах, як: *д'Аоста, д'Арсонваль, д'Артаньян, О'Генрі, О'Коннел*.

15. Знак м'якшення (**ь**) у словах іншомовного походження пишеться після м'яких приголосних **д, т, з, с, ц, л, н**:

а) перед йотованими **я, ю, є, ї, йо**: *монпансьє, бульйон, мільйон, віньєтка, Кордільєри, Севілья, Лавуазьє, Він'ї, Ньютон*;

б) відповідно до вимови після **л** перед приголосними: *альбатрос, фільм, Нельсон* (але: *залл, катафалк* тощо);

в) відповідно до вимови в кінці слів: *магістраль, Базель, Булонь, Рафаєль* (але: *бал, метал, рулон, Суец* і т. ін.).

Коли **я, ю** означають сполучення м'якого приголосного з **а, у**, то перед ними **ь** не пишеться: *малярія, дюна, нюанс, тюль, Цюрих*.

16. Дифтонг **au** передається переважно через **ау**, дифтонг **ou** — через **оу**: *аудиторія, гауптвахта, локаут, пауперизм, фауна, Каунас, Фауст, Штраус, джоуль* (але: *автор, автентичний, Австрія*).

Німецький дифтонг **ei**, а також голландські **iu**, **y** передаються через **ей**: *маркшейдер, штрейкбрехер, Лейпціг, Рейн, Швейцарія, Гейне, Ейнштейн, Ван-Дейк*.

Кінцеве **-tr** передається через **-тр** (*діаметр, семестр, центр*), кінцеве **-dr** через **-др** (*сидр, циліндр*).

§ 10. Найголовніші правила правопису іншомовних прізвищ.

1. В інших слов'янських (не українських) прізвищах **е** передається:

а) через **е**: *Лермонтов, Чапек, Міцкевич, Сенкевич, Ботев, Друмев*;

б) через **є** в таких випадках: на початку слова: *Євтухов, Єршов*; після голосного і при роздільній вимові після приголосного: *Буераков, Ісаєнков*; у суфіксах **-ев, -єєв** у російських прізвищах, якщо цим суфіксам не передують шиплячі або **ц**: *Аркадьєв, Аляб'єв, Голубєв, Тургенєв, Алексєєв, Рилєєв* (але: *Нехорошев, Усвятцев, Плещєєв, Мацєєв*); у кореневій частині російських прізвищ, в яких російському **є** в українській мові мало б відповідати **і**: *Белінський, Ветров, Лєсков, Пєшков, Зверєв, Рєпін* (бо *білий, вітер, ліс, піший, звір, ріпа*).

2. Російське **ё** передається:

а) через **йо**, коли воно означає звукосполучення **й + о**: *Йолкін, Соловйов*;

б) через **ьо**, коли воно означає сполучення м'якого приголосного з **о**: *Будьонний, Журавльов, Новосьолов, Огарьов, Панфьоров* (але: *Семенов, Федоров*);

в) через **о** під наголосом після шиплячих **ч, щ**: *Пугачов, Щипачов, Борщов*.

3. Звук **и** (**і**) передається:

а) через **и** в болгарських і сербських прізвищах: *Величков, Христов*;

б) через **и** в суфіксах **-ич, -ович, -евич**: *Гнедич, Засулич, Станюкович, Войнич, Сенкевич, Ягич* (але після голосних — через **ї**: *Раїч, Стоїч*);

в) через **і** в польських, чеських, словацьких прізвищах: *Гавлік, Лінда, Мічатек*.

4. Російське **и** передається:

а) через **і** в коренях слів і суфіксах **-ін, -інськ(ий)**: *Іванов, Ісаєв, Пушкін, Гагарін, Сусанін, Белінський*;

б) через **ї** після голосного і при роздільній вимові після приголосного: *Воїнов, Ільїн*;

в) через **и** після шиплячих перед приголосними: *Кожин, Чичиков, Шишкін, Роцин*; у прізвищах, утворених від людських імен, спільних для російської і української мов: *Борисов, Васильєв, Григор'єв, Сидоров* (але: *Ніколаєв, Нікітін, Філіппов*), а також у прізвищах, утворених від коренів, спільних для російської і української мов:

Виноградов, Кисельов, Одинцов, Пивоваров, Писарев, Смирнов, Тихомиров; у префіксі **при-**: *Привалов, Пришвін*.

Білоруські прізвища передаються аналогічно російським.

5. Російське **ы**, польське, чеське **й** словацьке **у** передаються через **и**: *Високих, Циганков, Чернишов, Масарик*.

6. Через **-ськ(ий)**, **-цьк(ий)** передаються відповідні суфікси слов'янських прізвищ: *Даргомижський, Маяковський, Мусоргський, Городецький*; російські суфікси **-ск(ой)**, **-цк(ой)** передаються українськими **-ськ(ой)**, **-цьк(ой)**: *Луговської, Трубецької*.

7. Прикметникові закінчення прізвищ передаються так:

а) російське **-ый** — через **-ий**: *Белий*; **-ий** — після твердого приголосного через **-ий**, після м'якого — через **-ій**: *Горький, Крайній*; **-ой** — через **-ой**: *Полевой, Толстой*; **-ая** — через **-а**: *Горова*; **-яя** — через **-я**: *Крайня*;

б) білоруське **-ы**, чеське **-ý**, польське **-у** — через **-ий**; *Бялий, Гартний, Неєдлий, Новотний*.

8. Апостроф у російських прізвищах пишеться після губних, задньоязикових та **р** перед йотованими **я, ю, є, ї**: *Водоп'янов, Юр'єв, Захар'їн* (апостроф не пишеться перед йотованим **о**: *Воробйов*, а також коли **я, ю** означають сполучення м'якого приголосного з **а, у**: *Вяземський, Лубянцев, Пятаков, Помяловський, Рюмін*).

9. Знак м'якшення (**ь**) у російських прізвищах пишеться після м'яких приголосних **д, т, з, с, ц, л, н** перед йотованими **я, ю, є, ї** (*Дьяков, Третьяков, Ульянов, Ільюшин, Панкрат'єв, Анан'їн*) і перед приголосними (*Вольнов, Коньков*). Коли **я, ю** означають сполучення м'якого приголосного з **а, у**, то перед ними **ь** не пишеться: *Ляпунов, Тюленев*. Твердий кінцевий приголосний **ц** у прізвищах із суфіксом **-ець** пом'якшується: *Скиталець*.

§ 11. Українські географічні назви передаються на письмі відповідно до вимови за нормами українського правопису. Географічні назви інших республік Радянського Союзу передаються в українській мові відповідно до їх російського написання в такий спосіб:

1. Російське **е** передається через **е** (*Верхолянськ, Ветлуга, Новочеркаськ, Воронеж, Онега, Терек*), інколи через **є**: на початку слова, після голосного і при роздільній вимові — *Єлець, Єнісей, Єреван, Колгуєв, Єгор'євськ*; коли російському **е** основи відповідає в аналогічних українських основах **і** (на місці колишнього ятя **ѣ**) — *Белгород, Благовещенськ* (але: *Біла, Лісна, Негоріле, Сінне*).

2. Російське **ё** передається:

а) через **йо** на початку і в середині слова, коли воно означає звукосполучення **й + о**: *Йолкіно, Соловійово*;

б) через **є** в середині слова, коли **ё** позначає сполучення м'якого приголосного з **о**: *Березово, Орел*;

в) через **о** під наголосом після шиплячого (**ч, щ**): *Рогачов, Сичовка, Щокіно*.

3. Російське **э** передається через **є**: *Ельбрус, Ельтон*.

4. Російське **и** передається: через **і** в основі слова, зокрема в кінці назв, що вживаються не у формі множини: *Вітебськ, Двіна, Кінешма, Чіатура, Ігарка, Індіїрка, Сочі, Батумі, Сухумі*; через

ї після голосного і при роздільній вимові після приголосного: *Троїцьк, Кутаїсі, Ананьїно, Мар'їно*.

В ряді випадків російське **и** передається через **и**:

а) після шиплячих перед приголосними: *Дзержинськ, Нальчик, Тушино, Камишин, Кашира, Ішим, Щигри*;

б) у географічних назвах, утворених від людських імен, спільних для російської і української мов: *Дмитров, Михайловське* (але: *Николаєвськ-на-Амурі*);

в) у коренях географічних назв, якщо ці корені спільні для російської і української мов: *Кисловодськ, Липецьк*;

г) у складних географічних назвах, перша частина яких закінчується на **и**: *Владивосток, П'ятигорськ*;

д) у префіксі **при-**: *Примор'я, Прикумськ*;

е) у суфіксах **-ик, -ич, -иц, -ищ**: *Боровичі, Котельнич, Бронниці, Митищі*;

є) у закінченні географічних назв, уживаних у формі множини, якщо в російському слові основа тверда: *Валуїки, Горки* (але *Жигулі*);

ж) у слові *Сибір* та похідних від нього *сибірський, Новосибірськ*.

5. Російське **ы** передається через **и**: *Іртиш, Сизрань, Чебоксари*.

6. У російських географічних назвах та похідних від них словах подвоєні приголосні в українській мові не пишуться: *Росія, російський* (так само *Білорусія, білоруський*).

7. Прикметникові закінчення географічних назв передаються так:

а) російські **-ый, -ой** — через **-ий**: *Грозний, Становий хребет*; **-ий** — після твердого приголосного через **-ий**, після м'якого — через **-ій**: *Горький, Дальній*; **-ая** — через **-а**: *Чусова*; **-яя** — через **я**: *Нижня Тунгуска*; **-ое, -ее** — через **-е, -е**: *Борове, Покровське* (але *Бологое*);

б) російські назви з кінцевими **-ово, -ево, -ино** передаються через **-ово, -ево (-ево), -іно (-їно)**: *Орехово-Зуєво, Бородіно, Мар'їно*;

в) прикметникові закінчення географічних назв **-ые, -ие** передаються через **-і**: *Нові Ключі, Чисті Пруді, Карські Ворота*.

8. Апостроф у географічних назвах пишеться після губних, задньоязикових та **р**, а також після префіксів, що закінчуються на приголосний, перед йотованими **я, ю, е, ї**: *Аудар'я, Гур'єв*; апостроф не ставиться перед йотованим **о** — *Муравйово*, а також коли **я, ю** означають сполучення м'якого приголосного з **а, у**: *Вязьма, Вятка, Рязань, Крюково*.

9. Знак м'якшення (**ь**) в географічних назвах пишеться після м'яких приголосних **д, т, з, с, ц, л, н** перед йотованими **я, ю, е, ї** (*Усолье*), перед приголосними (*Лисьва, Льгов, Клязьма*), в кінці слова (*Нахичевань*) та в суфіксі **-ець** (*Олонець*); коли **я, ю** означають сполучення м'якого приголосного з **а, у**, то перед ними **ь** не пишеться: *Челябінськ, Тюмень*.

Суфікси російських географічних найменувань **-ск, -цьк** передаються відповідно українськими суфіксами **-ськ, -цьк**: *Брянськ, Курськ, Кузнецьк, Полоцьк*.

ПРАВОПИС СКЛАДНИХ СЛІВ

§ 12. Складні слова утворюються з двох і більше коренів. Їх творення може здійснюватись без сполучного звуку, шляхом приєднання основи до основи (*всюдихід, колгосп, медінститут, п'ятиборство, тридцятиртьохрічний, чотиригранний, Ленінград*), або за допомогою сполучних звуків **о, е, є**.

У складних словах, першою частиною яких є прикметник твердої групи, сполучною літерою виступає **о**: *важкоатлетичний, середземноморський, червонопрапорний, чорно-білий*. Якщо першою частиною складного слова є прикметник м'якої групи, то перед **о** завжди ставиться **ь**: *зданьопіднебінний, давньоверхньонімецький, середньовічний, синьо-фіолетовий*. З цими словами не слід змішувати складні слова, першою частиною яких є вищий ступінь прислівника на **є**: *вищезгаданий, нижчезазначений*.

Коли першою частиною складного слова є іменник, займенник або дієслово, після твердих приголосних (в тому числі й після шиплячих) сполучною літерою звичайно буває **о**: *атомохід, вертоліт, Волгоград, кровоспинний, лісостеп, міномет, самовчитель, грушоподібний, дощомір, мечоносець, течошукач* (але: *овочесховище, очевидний*).

Коли першою частиною складного слова є іменник м'якої групи, то після кінцевого приголосного (головним чином після **л, ц**) пишеться **є**: *волевиявлення, землетрус, кулет, працездатний, яйцеподібний, конепоголів'я* (але: *конов'язь*).

Коли першою частиною складного слова є іменник, основа якого закінчується на подвоєний м'який приголосний або **й**, сполучною літерою виступає **є**: *життєрадісний, боєздатний, змієподібний, краєзнавчий*.

Складні слова можуть писатися разом або через дефіс.

§ 13. Р а з о м пишуться:

1. Складноскорочені слова всіх типів і похідні від них: *комсомол, комсомольський, колгосп, колгоспний, автотранспорт, автотранспортний, профспілка, профспілковий*.

2. Префіксальні слова, в тому числі з іншомовними префіксами **а-, анти-, архі-, інфра-, контр-, ультра-** тощо та із спорідненими з ними елементами **пан-, пост-, квазі-, псевдо-** і т. ін.: *довоєнний, задум, міжколгоспний, надплановий, привокзальний, позасистемний, узгір'я, аномальний, антифашист, антиісторичний, архіреакційний, інфрачервоний, контрудар* (але: *контр-адмірал, контр-адміральський*), *панамериканський, постфактум, квазіоптика, псевдонауковий, прообраз*. Коли префікс чи споріднений з ним елемент приєднується до власного імені, то після нього ставиться дефіс: *«Анти-Дюрінг», пан-Європа, псевдо-Фауст* (але прикметники від таких утворень пишуться разом: *пан'європейський, псевдофаустівський*).

3. Складні іменники, утворені від двох іменникових основ за допомогою сполучної літери, а також співвідносні з ними прикмет-

ники: *бурякокомбайн, картоплесаджалка, Кіровоград, кіровоградський, працелюб, шлакоблок.*

4. Складні іменники, першою частиною яких є невідмінюваний іменник, а також співвідносні з ними прикметники: *кіномонтаж, радіофізика, радіофізичний, фотомеханіка, фотомеханічний.*

5. Складні іменники, утворені поєднанням прикметникової та іменникової основ, а також прикметники, що походять від них: *білокрівці, червонокрівці, чорнозем, чорноземний.*

6. Складні іменники, утворені з трьох і більше компонентів, один з яких стосується решти складових частин: *водогазонепроникний, електросвітловодолікарня, звукосвітлометричний, маслосиромолочний, нафтогазопровідний, соломосилосорізка, термогідродинаміка.*

7. Складні іменники, утворені шляхом поєднання дієслова в наказовій формі з іменником: *перекотиполе, горицвіт, шибайголова, Перебийніс.*

8. Складні прикметники, утворені з елементів, значення яких підпорядковані одне одному: *народнопоетичний* (від *народна поезія*), *сільськогосподарський* (від *сільське господарство*), *червонопрапорний* (від *червоний прапор*), *безбеспокойливий, вогнетривкий, загальноосвітній, машинобудівний, орденоносний, легкоатлетичний, східнослов'янський, первіснообщинний, правобережний*; разом пишуться також утворення з дієприкметником: *військовозобов'язаний, військовополонений, головнокомандуючий.*

9. Складні прикметники, що вживаються як терміни і утворюються з двох чи трьох основ: *вузькодіалектний, глухонігий, сліпоглухонігий, давньоверхньонімецький, індоєвропейський, лінгвостилістичний, мовностилістичний, передньопіднебінний, складнодірядний, спинномозковий.*

10. Складні прикметники, в яких першим компонентом є прислівник (переважно із значенням ступеня якості: *багато, мало, легко, високо, вище* тощо): *багатотонніж, маломіцний, легкопоранений, високобортний, вищезазначений, низькокалорійний, нижченідписаний, вільнонайманий, внутрішньоклітинний.* Коли до прислівника можна поставити запитання (як?), то з другим компонентом він пишеться окремо: *абсолютно прозорий, дрібно нарізаний, діаметрально протилежний, максимально збільшений, нерухомо заземлений, послідовно соціалістичний, суспільно корисний, хімічно стійкий.*

11. Складні іменники й прикметники, першою частиною яких є кількісний числівник, що не позначається цифрою: *двоскладовий, п'ятирічка, п'ятирічний, семиразовий, сімсот'ятдесятиріччя, століття, стоклітковий, трикутник, чотиримісячний.*

12. Складні кількісні числівники: *п'ятнадцять, триста* (складені кількісні числівники пишуться окремо: *тисяча дев'ятсот сімдесят вісім*).

13. Складні порядкові числівники і подібні до них прикметники, останнім компонентом яких є *-сотий, -тисячний, -мільйонний* тощо: *дев'ятисотий, п'ятсоттридцятитисячний, шістдесятип'ятимільйонний, багатотисячний* (складені порядкові числівники пишуться окремо: *вісімдесят другий, тисяча дев'ятсот сімдесят восьмий*).

14. Складні слова з **напів-, полу-: напіввідчинений, напівпатрі-архальний, напіввідкий, напівфабрикат, полудень, полукіпок, полумисок.**

15. Складні прислівники й прийменники, утворені сполученням прийменника з прислівником: *віднині, забагато, назовні, наскрізь, подекуди, позавтра, потроху* (сполучення прийменників з незмінюваними словами, вживаними в значенні іменників, пишуться окремо: *до завтра, на потім, на ура, на добраніч*).

16. Складні прислівники й прийменники, утворені з прийменника та іменника: *безвісти, ввечері, вгорі, влітку, внаслідок, додола, замість, збоку, зсередини, назустріч, насилу, скраю, спочатку*. Словосполучення прислівникового типу, в яких іменник звичайно зберігає самостійне лексичне значення і граматичну форму, зокрема коли між прийменником і керованим ним іменником можливе означення до цього іменника, пишуться **окремо: без кінця, в цілості, до вподоби, до побачення, на диво, під час, по суті**; окремо пишуться також словосполучення, що мають значення прислівників, типу: *в обмін, в обріз, до обід, на смерть, рік у рік, день у день, раз по раз, сам на сам, таким чином, цим разом*.

17. Складні прислівники, утворені сполученням прийменника з коротким (нечленим) прикметником: *віддавна, вручну, допізна, заново, злегка, зрідка, нашвидку, помалу* (прислівники, утворені з прийменника і повного прикметника чоловічого й середнього роду, пишуться окремо: *в основному, в цілому*).

18. Складні прислівники, утворені сполученням прийменника з числівником: *вдвоє, втроє, вчетверо, надвоє, натроє, начетверо, удвох, утрьох, учотирьох, спершу, водно, заодно, поодилиці* (але: *по двоє, по троє і т. ін.*).

19. Складні прислівники й сполучники, утворені сполученням прийменника із займенником: *втім, зате, навіщо, нащо, передусім, почім, притому, причому, проте, унічию* (але: *до того, за що, за віщо, при цьому і т. ін.*; бо займенники тут виступають у ролі додатків).

20. Складні прислівники й прийменники, утворені з кількох прийменників і будь-якої частини мови: *вдосвіта, завширшки, знадвору, навколо, навпаки, напередодні, позавчора, спідлоба*.

21. Складні прислівники, утворені з кількох основ (з прийменником або без нього): *ліворуч, мимоволі, насамперед, очевидно, тимчасово, чимраз*.

22. Складні прислівники, утворені сполученням часток **аби-, ані-, де-, чи-, що-, як-** з будь-якою частиною мови: *абияк, анітельень, дедалі, децю, чимало, щовечора, щонайкраще, щоправда, щораз, щосили, щохвилини* (але: *дарма що, хіба що, чи що, тільки що, поки що*), *якби, якнайшвидше, якомога, якраз, якнайбільше* (але: *як коли, як слід, як стій*).

23. Складні прийменники (крім тих, першими компонентами яких є **з-, із-**): *заради, поза, поміж, понад, попід, поперед, посеред*.

24. Такі складні частки, сполучники й сполучні слова: *адже, отже, тож, отож, також, теж, ніж, аніж, якщо, мовби, немовби, немовбито, начеб, начебто, неначебто, ніби, нібито, щоб, тобто,*

цебто, а також слова *атож*, *авжеж*, *аякже* (авжеж), *тощо*, *абощо*, *щодо* (але: *коли б*, *коли б то*, *хоч би*, *хоча б*, *але ж*, *а як же* — у значенні «яким чином», *бо ж*, *або ж*, *адже ж*, *годі ж бо*, *отже ж*, *що ж до*).

§ 14. Через дефіс пишуться:

1. Складні іменники, що означають одне поняття і складаються з двох чи більше самостійно вживаних іменників (незалежно від того, чи в даному слові відмінюються всі іменники, чи тільки останній), а також похідні від них слова: *вакуум-фільтр*, *дельта-імпульс*, *дизель-електрохід*, *ракета-носій*, *стоп-кран*, *марксизм-ленінізм*, *генерал-полковник*, *генерал-губернатор*, *генерал-губернаторський*, *генерал-губернаторство*, *генерал-майор-інженер*, *прем'єр-міністр*, *член-кореспондент*. Коли до складу такого сполучення першим входить складне слово, що само пишеться через дефіс, то другий дефіс при повнозначному слові не ставиться: *соціал-демократи меншовики*.

2. Складні назви політичних партій і напрямів та співвідносні з ними слова: *анархо-синдикалізм*, *анархо-синдикалістський*, *соціал-демократія*, *соціал-демократичний*.

3. Складні одиниці виміру: *мегават-година*, *тонно-кілометр*, *людино-день* (але *трудодень*).

4. Складні прізвища та похідні від них, східні власні імена із складовою частиною, що вказує на родинні відносини, соціальний стан і т. ін., а також складні іншомовні імена людей: *Гулак-Артемівський*, *Квітка-Основ'яненко*, *Римський-Корсаков*, *Миклухо-Маклай*, *Сен-Сімон*, *сен-сімонізм*, *сен-сімоністський*, *Кер-огли*, *Турсунзаде*, *Осман-паша* (але *Чингісхан*), *Жан-Жак* (Руссо), *П'єр-Огюст-Карон* (Бомарше). Псевдоніми, побудовані за типом ім'я — прізвище, пишуться без дефіса: *Леся Українка*, *Марко Вовчок*, *Жорж Занд*. Не сполучаються дефісом також імена різних категорій — особове ім'я, родове ім'я, прізвище: *Гай Юлій Цезар*.

5. Назви проміжних сторін світу й похідні від них прикметники: *норд-ост*, *норд-остівський*, *південно-східний*, *північно-західний*.

6. Складні прикметники, утворені з двох чи більше прикметникових основ, якщо названі цими основами поняття не підпорядковані одне одному: *видовжено-ланцетоподібний*, *квадратно-гніздовий*, *матеріально-технічний*, *мовно-літературний*, *навчально-виховний*, *навчально-виробничий*, *науково-технічний*, *партійно-політичний*, *підзолисто-болотний*, *українсько-російський*, *азотно-фосфорно-калійний*, *білково-вітамінно-мінеральний*. Написання через дефіс узвичаєно і в цілому ряді подібних складних слів, у яких названі основами поняття підпорядковані одне одному: *аграрно-сировинний* (хоч *аграрна сировина*), *всесвітньо-історичний* (хоч *всесвітня історія*), *державно-монополістичний*, *літературно-художній*, *масово-політичний*, *народно-демократичний*, *національно-визвольний*, *порівняльно-історичний*, *соціально-економічний*, *суспільно-політичний*, *спортивно-гімнастичний*, *судово-медичний*, *цивільно-правовий* та багато інших.

Слід мати на увазі, що коли перший компонент складного слова має формально виражену, повну основу прикметника (із суфіксом),

то таке слово, як правило, пишеться через дефіс, а коли не має суфіксального оформлення або являє собою ніби усічену основу (типу **бензо...**, **соціо...**), то дефіс не ставиться: *автомобільно-тракторний* (але *автотракторний*), *хлібно-булочний* (але *хлібобулочний*), *плодово-овочевий* (але *плодоовочевий*), *фанерно-стругальний* (але *фанеро-стругальний*).

7. Складні іменники та прикметники, утворені поєднанням двох іменників чи прикметників з протилежним значенням: *купівля-продаж*, *окислювально-відновний*, *опукло-вгнутий*, *постачальницько-збутовий*.

8. Складні прикметники, утворені з двох або кількох основ, що означають якість з додатковим відтінком (*кисло-солодкий*, *гіркувато-солоний*), відтінки кольорів або поєднання кількох кольорів в одному предметі: *лимонно-жовтий*, *попелясто-сірий*, *темно-сірий*, *яскраво-червоний*, *синювато-блакитний*, *сніжно-білий* (але *білосніжний*), *молочно-білий*, *червоно-зелено-синій*, *синьо-біло-червоний* (але *жовтогарячий* — окремих колір, за аналогією також *червоногарячий*).

9. Складні займенники та прислівники, до яких входять **будь-(-будь)**, **небудь**, **казна-**, **хтозна-**, **чортзна-**, **бозна-** і т. ін.: *будь-хто*, *будь-що*, *що-будь*, *хто-небудь*, *чий-небудь*, *казна-що*, *чортзна-чий* (але: *будь у кого*, *будь на чому*, *казна з яким*, *хтозна з ким* тощо, бо в середині таких слів з'являється прийменник), *будь-як*, *коли-небудь*, *де-небудь*, *хтозна-коли*.

10. Частики **бо**, **но**, **то**, **таки**: *іди-бо*, *тільки-но*, *тим-то*, *якось-то*, *все-таки*, *зробив-таки* (але в препозиції або тоді, коли перед **таки** стоїть **же**, **ж**, дефіс не ставиться: *таки прийшов*, *все ж таки*, *він же таки*).

11. Складні слова, утворені з двох прислівників: *десь-інде*, *сяк-так*, *вряди-годи*, *геть-чисто*.

12. Складні прийменники, першим компонентом яких є **з-** (**із-**): *з-за* (*із-за*), *з-над*, *з-перед*, *з-під* (*із-під*), *з-поза*, *з-поміж*, *з-понад*, *з-посеред*, *з-проміж*, *з-серед*.

13. Словосполучення, що становлять: повторення того самого слова або тих самих компонентів прислівникового типу: *далеко-далеко*, *біло-біло*, *ледве-ледве*, *сидів-сидів*, *тихо-тихо*, *ген-ген*, *дзінь-дзінь*, *ну-ну*, *ось-ось*, *от-от*, *то-то*, *віч-на-віч*, *пліч-о-пліч*, *всього-на-всього*, *будь-що-будь*, *хоч-не-хоч*, *де-не-де*, *як-не-як*, *коли-не-коли*; повторення споріднених основ з різними закінченнями, суфіксами або префіксами: *сила-силенна*, *давним-давно*, *тихий-тихесенький*, *мало-помалу*, *повік-віки*, *з давніх-давен*, *з діда-прадіда*, *врешті-решт* (але: *кінець кінцем*, *одним одна*, *сама самотою*); два синонімічні слова: *без кінця-краю*, *гідко-бридко*, *зроду-віку*, *сам-один*, *тишком-нишком*, *часто-густо*; два антонімічні: *більш-менш*, *видимо-невидимо*; два близьких за значенням слова, що передають одне поняття: *батько-мати*, *хліб-сіль*.

14. Словосполучення, що означають приблизність: *день-другий*, *година-дві*, *не сьогодні-завтра*.

15. Слова з прикладкою, поданою одним іменником: *комсомолец-передовик, учень-відмінник, Москва-ріка, Сапун-гора, бичок-голова, рак-самітник*. Дефіс не ставиться: а) якщо прикладка, що стоїть перед означуваним словом, своїм значенням близька до прикметника: *красуня зірка*; б) коли прикладка стоїть на другому місці і виражена власним ім'ям: *ріка Москва*; в) при словах *товариш, громадянин* тощо: *товариш Петренко, громадянин Ільченко*; г) коли слова становлять родові і видові поняття: *трава звіробій* (але при зворотному порядку слів дефіс ставиться: *буркун-зілля, молот-риба, сон-трава, рай-дерево*).

16. Прислівники, що складаються з прийменника **по** і прикметника або займенника із закінченням **-ому**, **-ки**: *по-ударному, по-моєму, по-французькому* і *по-французьки, по-людськи, по-латинському* (також *по-латині*); так само: *по-перше, по-друге, по-третє* і т. д. У прислівниках, утворених від складних прикметників, що пишуться з дефісом, дефіс ставиться тільки після **по**: *по-соціалдемократичному*.

17. Слова, першою складовою частиною яких є іншомовні елементи **віце-, екс-, обер-, унтер-, лейб-, штаб-**: *віце-президент, екс-чемпіон, обер-гофмаршал, унтер-офіцер, лейб-гусар, штаб-квартира*, а також *контр-адмірал, контр-адміральський*.

18. Складні прикметники, першим компонентом яких є числівник, написаний цифрами (*20-річний, 9-поверховий*), порядкові числівники, написані цифрами й літерами (*7-й, 11-го, 30-тисячний, 5-мільйонний*), абрєвіатури з належними до них цифрами (*М-24, У-2, МАЗ-500, Ту-154*).

19. Буквени скорочення від складних прикметників, що пишуться разом (*с.-г.* — сільськогосподарський), а також від слів, що пишуться через дефіс (*с.-д.* — соціал-демократ і соціал-демократичний).

20. Скорочення, що складаються з початку й кінця слова: *д-р* — доктор, *о-в* — острів, *т-во* — товариство, *ун-т* — університет, *ф-ка* — фабрика.

21. Перша частина складного слова (яке пишеться разом або через дефіс), коли далі йде слово з такою ж другою частиною: *кіно-і фотоапаратура, радіо-і телепрограми, процентно-і безпроцентно-виграшний, шарико-і роликотидшипники*.

§ 15. Частка не пишеться разом або окремо.

1. Частка **не** пишеться р а з о м:

а) В усіх випадках, коли слово без **не** не вживається: в іменниках (*ненависть, негода, недуга, нежить, немовля, неук*); у прикметниках (*невпинний, невсипущий, негайний, негативний, ненастанний, непохитний, нестямний, невгасимий, незліченний*); у дієсловах (*неволити, незчутися, ненавидіти*); у прислівниках (*невдовзі, незабаром, непорушно, несамовито, несказанно*).

б) У префіксі **недо-**: в іменниках, прикметниках та дієприкметниках (переважно із значенням неповної якості) — *недобиток, недоїдок, недокрів'я, недолік, недолік, недорід, недостача, недоук, недосяжність, недоторканність, недорослий, недописаний, недооцінений*; у дієсловах, що означають дію (або стан) у неповній

мірі — *недобачати, недовиконувати, недолюблювати, недооцінювати, недочувати*; у прислівниках: *недоладно, недоречно, недостатньо* (але: *не до вподоби, не до ладу, не до речі, не до смаку*).

в) З іменниками, прикметниками, займенниками і прислівниками, якщо вони в сполученні з **не** означають одно поняття: *невміння, неволя, неврожай, недоля, неправда, несподіванка, невеселий, недобрий, неписьменний, несміливий, неабихто, неабиякий, невже, недарма, незважаючи на...* Частка **не** пишеться окремо від прикметника, що має при собі як пояснювальне слово займенник або прислівник з часткою **ні**, а також окремо від прикметника, перед яким стоїть *далеко, зовсім, аж ніяк*: *ні до чого не здатна людина, ні трохи не цікава лекція, далеко не досконалий твір, зовсім не важкі обов'язки, аж ніяк не приємні спогади*. З власним ім'ям частка **не** може писатися окремо або, якщо утворює з ним одне поняття, через дефіс: *не-Європа*.

г) З дієприкметником, якщо він є означенням іменника (а не присудком) і не має при собі пояснювальних слів: *незакінчена праця, нез'ясовані питання, неспростовані зауваження*.

д) У дієсловах: *нездужати* — хворіти (але *не здужати* — не змогти); *непокоїтися* — турбуватися; *неславити* — ганьбити.

2. Частка **не** пишеться о к р е м о:

а) Якщо вона не становить одного поняття із словом, при якому пишеться, а є тільки запереченням: *Це не дійсний спосіб, а умовний* (але *Один бюлетень недійсний*); *Він ворог, а не вірний товариш* (але *Хома невірний*); *Пошліть це не звичайним листом, а рекомендованим* (але *І погляд, і голос — все в ньому незвичайне*).

б) При дієсловах, дієприкметниках у функції присудків, при дієслівних формах на **-но, -то** та дієприслівниках: *Працю не закінчено, Праця не закінчена; Підлогу не вимито, Підлога не вимита; не гаючись, не покладаючи рук, не поспішаючи*. У сумнівних випадках слід перевірити значення слова, ставлячи дієслово-зв'язку між часткою **не** і відповідним словом. Якщо з дієсловом-зв'язкою зміст висловлення не змінюється, частку **не** слід писати окремо, наприклад у реченні *Праця не закінчена* вказується на те, що праця не є закінченою, а в реченні *Праця незакінчена* на те, що вона належить до незакінчених (*незакінчена* — прикметник).

в) При прикметниках і прислівниках у функції присудка, якщо часткою **не** заперечується ознака, виражена даним словом: *не близький світ; не велика цяця; Хіба ж це не варто вивчити? Кому ж не цікаво слухати про це?* Для розрізнення значень, від яких залежить написання частки **не** разом з прикметником чи окремо, тут теж варто застосовувати прийом з дієсловом-зв'язкою: *Цей будинок не (є) старий і Цей будинок нестарий*.

г) При дієприкметниках, якщо вони мають при собі пояснювальні слова: *Площа, не засаджена квітами; Давно не метена підлога; Човен, ще не спущений на воду, лежить догори дном*.

д) При підсилювальних прислівниках і присудкових словах: *не дуже, не зовсім, не від того, не досить, не треба, не можна, не варт*

е) При прийменниках і сполучниках: *не при...* (*не при хаті кажучи*), *не на...* (*не на жарт*), *не по собі*, *не до речі*, *не за горами*.

§ 16. Частка **ні** пишеться разом або окремо.

1. Частка **ні** пишеться р а з о м:

а) Із займенниками, якщо вона не відокремлена від дальшого займенника прийменником: *ніхто*, *ніщо*, *нікого*, *нічого*, *ніякий*, *нічий*.

б) У прислівниках: *нізащо*, *нінащо*, *ніяк*, *ніколи*, *ніде*, *нікуди*, *нізвідки*, *ніскільки*, *нітрохи*.

2. Частка **ні** пишеться о к р е м о:

а) У заперечних реченнях, якщо **ні** вживається як сполучник або підсилювальна частка: *Я ні слова не скажу*; *Не хоче він ні їсти*, *ні пити*.

б) В окремих усталених словосполученнях: *ні живий ні мертвий*, *ні кола ні двора*, *ні риба ні м'ясо*, *ні се ні те*, *ні пуху ні пера*, *ні слуху ні духу*, *ні сюди ні туди*, *ні кроку назад*.

в) У займенниках, якщо за часткою **ні** йде прийменник: *ні за що*, *ні з ким*, *ні в кого*, *ні до кого*, *ні на кому*, *ні на що*, *ні від кого*.

§ 17. Складні географічні назви та похідні від них утворення пишуться разом, через дефіс або окремо.

1. Р а з о м пишуться складні іменники, а також прикметники, що походять від них:

а) з першою прикметниковою частиною (із сполучним звуком): *Новосибірськ*, *новосибірський*, *Старокосянтинів*, *старокосянтинівський*, *Верхньодніпровськ*, *верхньодніпровський*, *Червоноармійськ*, *червоноармійський*;

б) з першою числівниковою частиною: *Першотравневе*, *першотравневий*, *П'ятигорськ*, *п'ятигорський*, *Трипілля*, *трипільський*;

в) з першою дієслівною частиною у формі наказового способу: *Гуляйполе*, *Копайгород*;

г) з обома іменниковими частинами (із сполучною літерою): *Індокитай*, *Чехословаччина* (але: *Австро-Угорщина*, *Азово-Чорномор'я*, *Ассіро-Вавілонія*);

д) з обома іменниковими частинами, другою з яких є **-город**, **-град**, **-піль**, **-поль**, **-абад**, **-акан**, **-пілс** тощо: *Новгород*, *новгородський*, *Волгоград*, *волгоградський*, *Тернопіль*, *тернопільський*, *Севастополь*, *севастопольський*, *Ашхабад*, *ашхабадський*, *Ленінакан*, *ленінаканський*, *Даугавпілс*.

Разом пишуться також прикметникові форми від географічних назв, що становлять словосполучення прикметника з іменником: *білоцерківський* (від *Біла Церква*), *біломорський* (від *Біле море*), *великолуцький* (від *Великі Луки*), *криворізький* (від *Кривий Ріг*), *західноєвропейський* (від *Західна Європа*).

2. Через д е ф і с пишуться:

а) географічні назви, які складаються з двох іменників, з іменника й наступного прикметника, а також прикметники, що походять від них: *Орехово-Зуєво*, *орехово-зуєвський*, *Кам'янець-Подільський*, *кам'янець-подільський*, *Корсунь-Шевченківський*, *корсунь-шевченківський*;

б) складні географічні назви від імен і прізвищ людей, а також похідні від них прикметники: *Івано-Франківськ, івано-франківський, Карл-Маркс-Штадт, карл-маркс-штадтський, Михайло-Коцюбинське*;

в) складні прикметники, що входять до географічних назв і починаються із слів **західно-, східно-, південно-, північно-**: *Західно-Сибірська низовина, Східно-Китайське море, Південно-Атлантична течія, Південно-Український канал, Північно-Осетинська АРСР*;

г) назви населених пунктів з першою складовою частиною **соль-, усть-** і т. ін., а також прикметники, що походять від них: *Соль-Ілецьк, соль-ілецький* (але *Сольвичегодськ*), *Усть-Абакан, усть-абаканський*;

д) складні іншомовні географічні назви, а також прикметники, що походять від них: *Аддісс-Абеба, Алма-Ата, алма-атинський, Іссик-Куль, іссик-кульський, Кара-Богаз-Гол, кара-богаз-гольський, Нар'ян-Мар, Нью-Йорк, Нью-Хемпшир, Порт-Артур, Санто-Домінго, Сент-Луїс, Улан-Уде* (але: *Алатау, Амудар'я, Карадаг, Каратау, Махачкала, Ньюкасл, Ньюпорт, Ньюфаундленд, Хуанхе тощо*);

е) географічні назви, до складу яких входять службові слова, а також прикметники, що походять від них: *Дар-ес-Салам, Ла-Манш, ла-маншський, Ла-Плата, Лос-Анджелес, лос-анджелеський, Па-де-Кале, Порт-оф-Спейн, Ріо-де-Жанейро, Шатт-ель-Араб*;

є) прикметники, утворені від словосполучень, першою складовою частиною яких є відносний прикметник із суфіксами **-ськ(ий), -цьк(ий), -зьк(ий)** чи із суфіксами присвійності **-ов, -ев (-ев)**: *вільшансько-новоселицький* (від *Вільшанська Новоселиця*), *софіївсько-борщагівський* (від *Софіївська Борщагівка*), *бронницько-гутний* (від *Бронницька Гута*), *олійниково-слобідський* (від *Олійникова Слобода*);

ж) прикметники, утворені від словосполучень, що становлять поєднання імені і прізвища: *івано-франківський* (від *село Івана Франка*), *лев-толстовський* (від назви населеного пункту *Лев Толстой*).

Іменники — похідні від географічних найменувань, що пишуться через дефіс, вживані на позначення представника певної країни, місцевості, міста, пишуться разом: *костаріканець, пуерторіканець, алмаатинець, іванофранківцевь*.

3. О к р е м о пишуться:

а) сполучення іменника з узгоджуваним прикметником, якщо прикметник стоїть на першому місці: *Західна Сахара, Південний Буг, Північна Америка*;

б) сполучення іменника з узгоджуваним порядковим числівником: *Олександрівка Перша, Перше Садове* (але в найменуваннях вокзалів, станцій — через дефіс: *Іркутськ-Другий*);

в) сполучення імені та прізвища або імені й по батькові: *селище Степана Разіна, село Івана Франка, станція Єрофей Павлович*.

СКОРОЧЕННЯ

§ 18. Графічне скорочення слів здійснюється за такими правилами:

1. Слово слід скорочувати в такий спосіб, щоб за залишеною частиною читач міг легко й безпомилково його відновити: *австрал.*, *філос.*, *філол.* (не *філ.*), *дієприкм. і дієприсл.* (не *дієпр.*).

2. Необхідно, щоб скорочене відсіканням кінцевої частини слово закінчувалося на приголосну літеру, якщо при скороченні лишається більше однієї літери: *коп.* (копійка), *ст.* (століття), *обл.* (обласний) (коли голосна — початкова в слові, можливе скорочення на ній: *о. Кріт*). При збігу двох однакових приголосних скорочення треба робити після першого з них: *стін.* (стінний), *ден.* (денний). При збігу двох або кількох різних приголосних скорочення слід робити після останнього з них: *власт.* (властивий), *геогр.* (географічний).

3. Коли слово скорочується відсіканням його кінцевої частини, після скорочення ставиться крапка; таке скорочення читається як повне слово: *р.* — рік, *с.* — сторінка, *т.* — товариш.

Позначення одиниць фізичних величин пишеться (за стандартом) без крапки на кінці, хоч вони й читаються в повній формі; після скорочень слів, які входять у найменування одиниці, але не є її позначенням, крапка ставиться: *мм вод. ст.* (міліметрів водяного стовпа).

4. Крапка не ставиться:

а) у кінці скороченого словосполучення, якщо при читанні воно вимовляється скорочено, напр.: *ККД* (замість *к.к.д.*), бо за ним закріплюється читання «какаде», але *к.с.*, оскільки читання «каес» невживане;

б) наприкінці скорочення, якщо в скороченому слові випущено середину, а в кінці стоїть остання літера чи останній склад повного слова: *гр-н, ін-т, вид-во, т-во*;

в) у середині скорочення з подвоєної літери; скорочення пишеться разом і крапка ставиться тільки в кінці: *вв., пп., рр., тт.*

5. Дефіс при скороченні вживається:

а) між початковою й кінцевою частиною скорочення, коли дефіс заміняє випущену середину слова: *б-ка, літ-ра, ін-т* (але *млн., млрд., крб.*, бо скорочені слова передані тут тільки окремими приголосними літерами);

б) коли скорочується складне слово, яке в повній формі пишеться через дефіс: *військ.-мор.* (військово-морський), *інж.-мех.* (інженер-механік), *мех.-мат.* (механіко-математичний);

в) коли складний прикметник скорочується так, як і словосполучення, від якого він утворений: *с.-г.* — сільськогосподарський (але *с.г.* — сільське господарство).

6. У множині графічні скорочення можуть подвоюватися або не подвоюватися;

а) графічні скорочення, що складаються з кількох літер, у множині звичайно не подвоюються, їх форма лишається незмінною; *крб.* — карбованці, *ст.* — століття, *табл.* — таблиці;

б) графічні скорочення, що складаються з однієї літери, у множині, як правило, подвоюються: *пп.* — пункти, *рр.* — роки, *тт.* — товариші; у бібліографічному опису скорочення слів *сторінки*, *томи* (у множині) не подвоюються.

7. У непрямих відмінках свою форму міняють тільки графічні скорочення з вилученою серединною частиною: *вид-во* — *вид-ва*; *гр-н* — *гр-на*; *гр-ка* — *гр-ки*.

§ 19. Правила написання абrevіатур.

1. Ініціальні абrevіатури завжди пишуться разом без крапок після літер і вимовляються скорочено.

2. Ініціальні абrevіатури, які позначають загальні назви, читаються по складах (не за назвами літер) і відмінюються, як правило, пишуться малими літерами: *вуз* — *вузу*, *загс* — *загсу* (допускається також *ЗАГС*).

3. Великими літерами ініціальні абrevіатури пишуться в таких випадках:

а) якщо абrevіатура являє собою скорочення власної назви: *КПРС* (Комуністична партія Радянського Союзу);

б) якщо абrevіатура, яка позначає загальну назву, читається за назвами літер: *ПТУ* («петеу»), *КПІ* («капеї»);

в) якщо абrevіатура, яка позначає загальну назву і читається не за назвами літер, а по складах, не відмінюється: *ГЕС* (гідроелектростанція), *НОП* (наукова організація праці).

4. В ініціальних абrevіатурах, уживаних на позначення марок машин і механізмів, цифри пишуться разом з абrevіатурою, якщо стоять перед нею (*ЗРК*), або приєднуються дефісом, коли стоять після неї (*ГАЗ-69*, *ЛАЗ-695*, *ЗАЗ-1102*).

5. Абrevіатури в непрямих відмінках можуть змінюватися або лишатися незмінними.

Абrevіатури, які читаються по складах, відмінюються (*вуз* — *вузу*, *загс* — *загсу*), за винятком тих, в яких рід ключового слова не збігається з родовою формою самої абrevіатури: *ГЕС* (станція жіночого роду, а абrevіатура має форму чоловічого), *ЖЕК* (контора жіночого роду, а абrevіатура виступає в формі чоловічого роду). Проте іноді, при тривалому вживанні, така абrevіатура відмінюється відповідно до своєї форми: *неп* — *непу* (хоч *політика* — жіночого роду); така ж тенденція намітилась і з абrevіатурами *БАМ* — *БАМу* (хоч *магістраль* — жіночого роду), *ЖЕК* — *ЖЕКу*, *ЖЕКом* тощо.

Відмінкові закінчення абrevіатур пишуться малими літерами: *ЗІЛ* — *ЗІЛа* (про автомашину), *ЗІЛу* (про завод), *ЗІЛом*; *ТАРС* — *ТАРСу*.

Абrevіатури, які читаються по літерах, ніколи не відмінюються: *ВЦРПС*, *СРСР*.

6. Скорочення змішаної форми (сполучення ініціальної абrevіатури з усіченою частиною слова) пишеться разом за умови, що воно при читанні вимовляється скорочено. Усічена частина пишеться з малої літери, якщо вона в повній формі починається з малої літери, і з великої, коли вона в повній формі починається з великої:

КазРСР, УзРСР, ПрибВо (Прибалтійський військовий округ), *облвно*. Іноді допускається паралельне написання таких абрєвіатур: *КамАЗ і КАМАЗ, КрАЗ і КРАЗ*. Якщо в такому скороченні після усіченої частини стоїть крапка, то це є свідченням того, що цю частину треба читати в повній формі: *Латв. РСР* слід читати *Латвійська РСР*.

УЖИВАННЯ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ

§ 20. 1. Індивідуальні імена, по батькові, прізвища, псевдоніми, прізвиська людей пишуться з великої літери. Подвійні, потрійні і т. д. імена й прізвища пишуться з великої літери кожне (окремо або через дефіс): *Тарас Григорович Шевченко, Артем (Федір Андрійович Сергєєв), Леся Українка (Лариса Петрівна Косач-Квітка), Іван Грозний, Петро Перший, Ярослав Мудрий, Зіновій-Богдан Хмельницький, Карпенко-Карий, Генрі Уодсворт Лонгфелло, Франклін Делано Рузвельт, Гай Юлій Цезар, Джованні Баттіста Нікколіні, Георг Вільгельм Фрідріх Гегель, Луїс Карлос Престес, Карел Гінек Маха, Марія-Антуанетта*.

З малої літери пишуться імена, які втратили значення власних і вживаються як загальні слова (*донжуан, донкіхот, меценат, альфонс, ментор, манілов, обломов*), а також усі власні імена, вживані в множині в презирливому, зневажливому значенні (*гітлери, квіслінги*); якщо індивідуальні імена, вжиті як загальні назви, мають позитивний зміст, вони пишуться з великої літери (*майбутні Суворови й Нахімови*).

Назви одиниць виміру, машин, предметів побутового вжитку тощо, утворені від власних імен, пишуться з малої літери: *ампер, кулон, ом, дизель, максим, маузер, рентген, макінтош*. Проте скорочені позначення одиниць виміру пишуться з великої літери: *А* — ампер, *Н* — ньютон, *Па* — паскаль.

2. У прізвищах та іменах, узятих із романських і германських мов, артиклі, прийменники, частки *ван, да, дас, де, дель, дер, дю, ла, ле, фон* і т. ін. пишуться з малої літери й окремо від інших складових частин: *Людвіг ван Бетховен, Ян Йоріс ван Фліт, Леонардо да Вінчі, Лопе де Вега, Ретіф де ла Бретонн, Ноель дю Фай, Женні фон Вестфален, фон дер Штольц*.

Проте ті ж артиклі, прийменники, частки пишуться з великої літери: а) якщо вони злилися з другою частиною прізвища в одне слово — *Вандервельде, Декарт, Дюбуа, Ламарк, Ларошфуко, Лафонтен, Фонвізін*; б) якщо вони за традицією приєднуються до другої частини прізвища дефісом — *Ван-Гог, Ван-Дейк, Ла-Саблієр*; в) якщо в мові-оригіналі вони пишуться з великої літери — *Ле Корбюзьє, Д'Обіньє, Шарль Де Костер*.

3. З великої літери пишуться частки *О', Мак-, Сен-, Сент-*, що стоять перед прізвищем: *О'Кейсі, Мак-Мейчен, Сен-Жюст, Сент-Екзюпері*.

Частка *і* пишеться з малої літери: *Рієго-і-Нуньєс*.

4. Слова *дон, донна, донья*, які означають «пан», «пані», пишуться з малої літери окремо і в непрямих відмінках відмінюються: *дон Фернандо — донна Фернандо, донна Марія — донни Марії, донья Клементя — доньї Клементи* (але: *Дон Жуан, Дон Кіхот*).

5. В арабських, тюркських та інших східних особових найменуваннях з великої літери пишеться початкова частка **Ібн**, приєднувана до наступної частини, як правило, дефісом: *Ібн-Росід, Ібн-аль-Фарід*.

Частини власних імен *аль, аш, ас, ад, ель, ес, бей, бек, заде, зуль, паша, шах, огли, оглу* тощо, які означають родинні стосунки й соціальне становище, пишуться з малої літери і, як правило, через дефіс: *аль-Біруні, Омар аш-Шаріф, Сабах ас-Сабах, Салах-ад-Дін, ель-Куні, ес-Зайят, Ібрагім-бей, Гасан-бек, Турсун-заде, Салах зуль-Фікар, Ізмаїл-паша, Мелік-шах, Кер-огли*.

6. Усі частини корейських, в'єтнамських, бірманських, індонезійських, тайландських, японських прізвищ та імен пишуться з великої літери і окремо: *Кім Ір Сен, Фам Ван Донг, Хо Ші Мін, Нгуєн Конг Хоан, У Таунг Чжі, Луанг Вічіт Ватакан, Ноборі Сему, Курахаара Корехіто*. Китайські прізвища та імена пишуться за таким зразком: *Сун Ятсен, Сюй Бейхун*.

Частка **сан**, яка приєднується до японських особових імен дефісом, пишеться з малої літери: *Коміямі-сан*.

7. Індивідуальні найменування, що належать до сфери міфології та релігії, пишуться з великої літери: *Антей, Геркулес, Прометей, Молох, Перун, Афіна Паллада, Ісус Христос, Магомет, Будда*.

З малої літери пишуться індивідуальні найменування міфологічних істот, які використовуються як загальні (*молох імперіалізму, аполони й венери*), а також видові міфологічні назви: *муза, німфа, русалка, сатир, сирена, фавн*.

8. З великої літери пишуться умовні власні імена в договорах та актах: *Договірні Сторони, Уряд, Надзвичайний і Повноважний Посол, Автор*.

9. З великої літери пишуться назви дійових осіб у байках, казках, драматичних та деяких інших творах художньої літератури: *Вовк, Щука, Ягня, Сокіл, Дуб, Лис Микита, Івасик-Телесик, Дід-Мороз, Баба-Яга, Снігуронька*. Якщо найменування цих персонажів використовуються як загальні назви, їх пишуть з малої літери: *дід-мороз, баба-яга*.

10. Присвійні прикметники пишуться з великої літери тоді, коли вони виражають індивідуальну належність даній людині, міфологічній істоті і мають у своєму складі суфікси **-ів (-їв)** або **-ин (-їн)** без наступного суфікса **-ськ-**: *Марксів, Гудзіїв, Вірин, Маріїн*.

З великої літери пишуться також присвійні прикметники, які входять до складу назв, що мають значення «пам'яті», «імені»: *Ленінська премія, Шевченківська конференція, Горьківські читання*.

З малої літери пишуться присвійні прикметники, утворені від індивідуальних найменувань людей, у таких випадках:

а) якщо ці прикметники мають у своєму складі суфікс: *далівський словник, шевченківські рукописи, пушкінський стиль;*

б) якщо ці прикметники входять до усталених фразеологічних висловів та складених термінів: *геркулесові стовпи, гордіїв вузол, сізифова праця, вітова хвороба, евстахієві труби, піфагорова теорема*.

§ 21. 1. Клички тварин пишуться з великої літери без лапок: *Гнідий, Сірко, Рекордистка*. Але клички, вжиті як загальні назви, пишуться з малої літери: *васьки й мурки* (кішки).

2. Назви порід тварин пишуться з малої літери: *симентальська порода великої рогатої худоби, кемеровська сальна порода свиней, азербайджанський гірський меринос, першеронський кінь, білий леггорн, арзамаська порода гусей*.

§ 22. 1. Назви видів сільськогосподарських культур, загальновідомі назви сортів овочів, фруктів, квітів пишуться з малої літери: *пшениця, крес-салат, ранет, жоржина*.

2. Назви сортів рослин у спеціальній літературі пишуться з великої літери без лапок: *трянда Марія-Луїза, картопля Епікур, морква Нантська, пшениця Безоста-1*. У текстах, не перевантажених цими назвами, вони пишуться з малої літери в лапках: *полуниця «вікторія», жоржина «світлана»*.

§ 23. 1. Власні астрономічні найменування пишуться з великої літери. Якщо вони складаються з двох або кількох слів, то з великої літери пишуться всі слова, крім родових назв (*зірка, сузір'я, комета* тощо) і порядкових позначень світил (*альфа, бета, гамма* і т. ін.): *сузір'я Великого Пса, зірка Ерцгерцога Карла, Мала Магелланова Хмара* (зоряна система), *комета Галлея, туманність Андромеди, альфа Малої Ведмедини, Тунгуський метеорит, Північна Корона, Чумацький* (або *Молочний) Шлях, Стрілець, Море Дощів*.

Слова *сонце, місяць, земля* з великої літери пишуться тільки тоді, коли вони вживаються як астрономічні назви: *відстань від Землі до Місяця; Сонце — велика зірка*.

2. У власних найменуваннях морів, озер, річок, гір і т. ін. всі слова, крім родових назв, вживаних у прямому значенні, пишуться з великої літери: *Верхні Альпи, Москва-ріка, Головний Кавказький хребет, Абіссінське нагір'я, озеро Байкал, мис Челюскін, Варангер-фіорд, Північний Льодовитий океан, вулкан Толбачик, долина Тамашлик, пік Комунізму, Скандінавський півострів, Куяльницький лиман, Південний полюс, бухта Туманів*.

Складова частина географічного найменування, яка втратила своє пряме значення, пишеться з великої літери: *Біла Церква* (місто), *Золотий Ріг* (бухта), *Чеський Ліс* (гори), *Ясна Поляна* (село), *Карські Ворота* (протока), *Біловезька Пуща* (заповідник), *Булонський Ліс* (парк).

Утворені від географічних найменувань прикметники пишуться з великої літери тоді, коли вони входять до складу географічних назв або виступають як прізвища чи прізвиська у складі індивідуальних імен: *Харківська область, Київське море, Роман Галицький* (але: *азіатські країни, київські вулиці*).

3. В іншомовних найменуваннях, які складаються з кількох слів, з великої літери пишуться й родові назви, якщо вони не увійшли

в українську мову як загальні: *Іссик-Куль* (*куль* — озеро), *Порто-Ново* (*порто* — порт), *Ріо-Негро* (*ріо* — річка), *Хара-Нур* (*нур* — озеро), *Йошкар-Ола* (*ола* — гора), *Рю-де-ля-Пе* (*рю* — вулиця), *Маточкін Шар* (*шар* — протока); але: *Алатау* (*тау* — гора), *Сирдар'я* (*дар'я* — річка), *Кизилкум* (*кум* — пісок), *Нордкап* (*кап* — мис), бо назва пишеться одним словом.

4. Службові слова (артиклі, частки, прийменники тощо), коли вони стоять на початку іншомовних географічних найменувань і приєднуються дефісом або через апостроф, пишуться з великої літери (*Ла-Валлетта*, *Де-Лонга*), а якщо в середині — з малої: *Прінсіпі-да-Бейра*, *Пуерто-де-Чоррера*, *Сантьяго-де-Куба*, *Санта-Марія-дас-Барейрас*, *Санта-Марія-ді-Леука*, *Сан-Хуан-дель-Норте*, *Порт-о-Пренс*, *Сен-е-Уаз*, *Сала-і-Гомес*, *Франкфурт-на-Майні*.

5. Назва титулу, посади, фаху особи, на честь якої дано географічне найменування, а також слово *святий* пишуться з великої літери: *острови Королеви Шарлотти*, *мис Капітана Джеральда*, *річка Святого Лаврентія*.

6. З великої літери назви сторін світу (прості й складні) та їхні похідні пишуться тільки в тих випадках, коли вони вживаються як територіальні найменування або входять до складу географічних назв: *Далекий Схід*, *країни Заходу*, *народи Сходу*, *промисловість Півдня*, *Крайня Північ*, *Південний Буг*, *Північна Ірландія*.

7. У неофіційних назвах географічних одиниць всі слова, крім родових (*берег*, *узбережжя*, *континент*, *материк* тощо), пишуться з великої літери: *Південний берег Криму*, *Атлантичне узбережжя*, *Європейський континент*, *Азіатський материк*, *Європейська Росія* (але *європейська частина СРСР*), *Волинь*, *Закарпаття*, *Полісся*, *Слобожанщина*, *Таврія*, *Придніпров'я*, *Заволжя*, *Західна Білорусія*, *Лівобережна Україна*, *Південний Урал*, *Середня Азія*, *Сполучене королівство*, *Центральний Тянь-Шань*, *Південно-Східна Азія*.

В образних назвах країн з великої літери пишуться всі слова: *Острів Свободи*, *Країна Басків*.

8. Назви географічних областей і зон пишуться з малої літери: *лісостепова смуга*, *приморська область*.

9. Назви зоогеографічних і флористичних областей та підобластей пишуться з великої літери (*Австралійська область*, *Новозеландська підобласть*), але провінцій — з малої: *гвінейська провінція*.

10. У назвах геологічних та водних басейнів, родовищ корисних копалин неродові слова пишуться з великої літери: *Московський вугільний басейн*, *Біломорський басейн*, *Дніпровський басейн*, *Чіатурське родовище*, *Курська магнітна аномалія*.

11. В офіційних назвах держав усі слова пишуться з великої літери: *Союз Радянських Соціалістичних Республік*, *Монгольська Народна Республіка*, *Народна Республіка Бенін*, *Соціалістична Республіка В'єтнам*, *Республіка Гвінея-Бісау*, *Королівство Лесото*, *Велике Герцогство Люксембург*, *Об'єднана Республіка Камерун*, *Сполучені Штати Америки*.

12. У назвах міжнародних об'єднань, союзів держав з великої літери пишеться перше слово і власні імена: *Антанта, Бенілюкс, Ліга арабських держав, Організація центральноамериканських держав, Священний союз, Північна рада, Троїстий союз* (але: *країни Згоди, Рада Економічної Взаємодопомоги, Організація Варшавського Договору*).

13. У назвах груп держав і республік за їхнім географічним розташуванням з великої літери пишеться тільки перше слово: *Балканські країни, Східні країни, Закавказькі республіки* (але: *придунайські країни, північні країни, південні республіки*).

14. Географічні найменування, вжиті в переносному значенні, пишуться з великої літери: *Вашінгтон* (у значенні «уряд США»), *Мюнхен* («політика зрадництва, потурання й заохочення агресії»), *Парнас* («світ поезії й поетів»), *Хіросіма й Нагасакі* («трагедія атомного бомбардування»).

15. В офіційних найменуваннях союзних і автономних республік, що входять до складу СРСР, усі слова пишуться з великої літери: *Українська Радянська Соціалістична Республіка, Каракалпацька Автономна Радянська Соціалістична Республіка* (але: *союзні республіки, автономні радянські соціалістичні республіки*).

16. У найменуваннях країв, областей, автономних областей та округів, районів, сільрад Радянського Союзу всі слова, крім родових (*край, область, округ, автономний* тощо), пишуться з великої літери: *Приморський край, Кашкадар'їнська область, Адигейська автономна область, Чукотський автономний округ, Києво-Святошинський район, Михайлівська сільрада* (або *сільська Рада*).

17. У найменуваннях районів зарубіжних країн усі слова, крім родових (*штат, департамент, провінція* і т. ін.), а також службових, пишуться з великої літери: *графство Суссекс, департамент Бугі-дю-Рон, префектура Тотторі, провінція Сичуань, штат Західна Вірджинія, Південна Кароліна*.

18. У найменуваннях давніх держав, імперій, королівств, князівств тощо всі слова, крім родових, пишуться з великої літери: *Стародавня Русь, Давня Русь, Стародавня Греція, Руська земля, Володимиро-Суздальське князівство, Східна Римська імперія, імперія Великих Моголів, Золота Орда* (але: *німецька монархія, російська монархія*).

19. Назви династій пишуться з великої літери, крім слова *династія*: *Меровінги, династія Габсбургів, Габсбурзька династія*.

20. У назвах курганів, могильників, стоянок і т. ін. стародавньої людини з великої літери пишеться перше слово: *Воїнське городище, Чортомлицький курган, Кирилівська стоянка, Барковський могильник*.

21. У найменуваннях міських визначних місць (архітектурних пам'яток, соборів, храмів і т. ін.) всі слова, крім родових, вживаних у прямому значенні, пишуться з великої літери: *Зимовий палац, Золоті ворота, Колізей, Петропавлівська фортеця, Києво-Печерська лавра, Софійський собор*.

Слово *кремль* пишеться з великої літери тоді, коли воно є власним ім'ям частини міста (*московський Кремль*); коли ж воно виступає як загальна назва — пишеться з малої (*центральну частину міста становив кремль*).

22. У найменуваннях проспектів, вулиць, провулків, бульварів, площ, парків, мостів тощо всі слова, крім родових (*проспект, бульвар* тощо), пишуться з великої літери: *проспект Миру, вулиця Леніна, Музейний провулок, провулок Ентузіастів, бульвар Дружби Народів, площа [імені] Жовтневої Революції, Першотравневий парк, Голосіївський лісопарк, Гідропарк, Верхній Вал, Андріївський узвіз, Московський міст* (у Києві).

23. У найменуваннях шляхів, залізниць, каналів та інших транспортних магістралей всі слова, крім родових назв, пишуться з великої літери: *Брянське шосе, Військово-Осетинська дорога, Житомирська автострада, Південно-Західна залізниця, Північний Морський шлях, Суецький канал*.

24. Усі слова, крім родових, у найменуваннях залізничних вокзалів і станцій, роз'їздів і постів, станцій метрополітену, портів, пристаней, причалів, автовокзалів, аеропортів тощо пишуться з великої літери; якщо такі назви взято в лапки, з великої літери пишеться перше слово в лапках: *Курський вокзал, станція Київ-Московський, станція метро «Поштова площа», порт Іллічівськ, пристань Ржищів, причал Довбичка, аеровокзал Бориспіль, Бориспільський аеровокзал, аеропорт Домодедово*.

§ 24. 1. У назвах найвищих державних, партійних і громадських організацій та установ Радянського Союзу з великої літери пишуться всі слова, які входять до складу назв, крім слова *партія* і службових слів: *Політбюро ЦК Комуністичної партії Радянського Союзу, Політбюро ЦК Комуністичної партії України, Президія Верховної Ради СРСР, Центральний Комітет Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді, Верховна Рада СРСР, Рада Союзу Верховної Ради СРСР, Рада Міністрів СРСР, Всесоюзна Центральна Рада Професійних Спілок, Верховний Суд СРСР*.

2. У назвах найважливіших міжнародних організацій з великої літери пишуться всі слова, крім службових: *Всесвітня Рада Миру, Товариство Червоного Хреста, Організація Об'єднаних Націй, Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея ООН*.

У назвах міжнародних профспілкових, громадських та інших організацій з великої літери пишеться тільки перше слово: *Всесвітня федерація профспілок, Міжнародна рада жінок*.

3. У назвах організацій та установ Комуністичної партії Радянського Союзу та комуністичних партій союзних республік з великої літери пишеться перше слово і власні назви: *Комітет партійного контролю при ЦК КПРС, Центральна ревізійна комісія КПРС, Міжнародний відділ КПРС*.

4. У назвах комуністичних і робітничих партій, а також більшості інших зарубіжних політичних організацій і партій з великої літери пишуться перше слово і власні імена: *Комуністична партія Вели-*

кобританії, Французька комуністична партія, Об'єднана партія гайтянських комуністів, Польська об'єднана робітнича партія, Індійський національний конгрес. З великої літери пишеться також перше слово в назвах громадсько-політичних клубів: *Англійський клуб, Клуб кордельєрів, Клуб якобінців, Якобінський клуб.*

5. У назвах міністерств, комітетів, управлінь, а також інших державних, партійних, громадських установ і організацій, які мають одиничний характер, з великої літери пишуться перше слово та власні імена, що входять до складу цих назв: *Міністерство шляхів СРСР, Державний банк СРСР, Палата мір і вимірних приладів, Управління підготовки кадрів, Радянський комітет захисту миру, Товариство для поширення політичних і наукових знань, Цивільний повітряний флот СРСР.* На штампях, вивісках, у заголовках різних документів тощо всі слова, крім службових, пишуться з великої літери.

З малої літери пишуться: а) назви установ, уживані в множині, а також використані як загальні назви — *ради міністрів союзних республік, міністерства України, головні управління міністерств;* б) назви установ і організацій, які мають не одиничний характер — *партійне бюро інституту, райвиконком, обком Комуністичної партії України, обласне управління зв'язку.*

6. У складених офіційних назвах зарубіжних центральних державних установ, управлінь, професійних, громадських та інших організацій з великої літери пишуться перше слово та імена власні: *Великий народний хурал МНР, Верховні народні збори КНДР, Державна рада СРР, Федеральні збори (ЧССР), Народна палата Індії, Рада штатів Індії, Рада міністрів Перу, Національний комітет захисту миру, Товариство культурного зв'язку з СРСР.*

У назвах вищих державних органів зарубіжних соціалістичних країн, аналогічних відповідним назвам в СРСР, з великої літери пишуться всі слова: *Рада Міністрів ПНР.* У текстах офіційних документів та повідомлень допускається написання з великої літери імені слів назв державних організацій і установ.

7. Назви зарубіжних державних установ, які періодично скликаються й обираються, а також аналогічних дореволюційних установ нашої країни пишуться з малої літери: *парламент, конгрес, сенат, бундестаг, ландтаг, рейхстаг, меджліс, стортинг.* З великої літери пишеться: а) ця назва в текстах офіційних документів; б) перше слово в повних офіційних назвах міністерств і комітетів соціалістичних країн: *Міністерство закордонних справ УНР;* в) перше слово назв виборних установ, які мають тимчасовий або одиничний характер: *Генеральні штати, Сейм ПНР, Державна дума, III Дума (але міська дума), Тимчасовий уряд.*

8. У назвах телеграфних та інформаційних агентств, що складаються з кількох слів, усі слова, крім родових, пишуться з великої літери: *Телеграфне агентство Радянського Союзу, Кіодо Цусін, агентство Франс Пресс.*

9. У назвах видавництва з великої літери пишуться перше слово і власні найменування; якщо назва має умовний характер, воно

береться в лапки: *Видавництво політичної літератури, видавництво «Вища школа».*

10. У власних назвах академій, науково-дослідних установ, навчальних закладів тощо з великої літери пишуться перше слово і власні найменування, що входять до складеної назви: *Академія наук Української РСР, Академія медичних наук СРСР, Університет дружби народів імені Патріса Лумумби, Уральський науковий центр Академії наук СРСР, Виставка досягнень народного господарства Української РСР, Вище авіаційне училище, Радянська антарктична експедиція.*

11. У складених назвах зі словом імені перше слово пишеться з малої літери: *трикотажна фабрика імені Рози Люксембург, кінотеатр імені Ватутіна.* Коли до складеної назви входять слова *всесоюзний, державний, міжнародний, республіканський, центральний, червонопрапорний,* порядкові числівники *перший, другий* і т. д., а також географічні означення, вони пишуться з великої літери: *Всесоюзний заочний поліграфічний інститут імені Федорова, Державна наукова бібліотека імені М. Горького, Перший Московський годинниковий завод імені С. М. Кірова, Київська трикотажна фабрика імені Рози Люксембург.*

12. У назвах, що складаються з умовного найменування, яке береться в лапки, і слів — родових означень або назв спеціалізації підприємства чи установи, з великої літери пишуться перше слово умовного найменування і власні імена, що до нього входять: *завод «Ленінська кузня», фабрика «Маяк революції», комбінат «Червоний гумовик», шахта «Кочегарка», московський театр «Ромен», спортивне товариство «Трудові резерви», київський кінотеатр «Зоряний».* Якщо умовне найменування є частиною повної офіційної назви, то й перше слово її пишеться з великої літери: *Київська швейна фабрика «Жовтень».*

13. З великої літери пишеться перше слово в складних власних назвах типу: *Будинок учителя, Київський будинок учителя* (але: *будинок відпочинку, будинок інвалідів*), *Клуб працівників мистецтв, Палац спорту, Палац культури «Ювілейний».*

14. Назви частин і відділів установ, організацій, а також слова типу *президія, вчена рада, факультет, відділ* пишуться з малої літери.

15. Якщо замість повного найменування установи або організації прийнято вживати тільки частину його, яка складається з двох чи кількох слів, то перше з цих слів пишеться з великої літери: *Великий театр* (Державний ордена Леніна академічний Великий театр Союзу РСР), *Історичний музей* (Державний історичний музей).

Скорочені назви, якщо вони означають установи одиничні, пишуться з великої літери, а якщо служать назвами загальними — з малої: *Держплан СРСР, Укрпрофрада, Укоопспілка* (але: *міськрада, облбудплан*).

Скорочені назви управлінь, трестів, об'єднань, проектних та науково-дослідних інститутів тощо пишуться з великої літери:

Дніпробуд, Курортторг, Проектбудмеханізація, Головхімзбут, Союзволгогаз. Умовні найменування беруться в лапки: *трест «Харчовик», об'єднання «Дачне будівництво», фірма «Світанок», «Точелектроприлад», «Союздрук»;* пропустимі також написання: **Союздрук, Союзкіно.**

16. У назвах іноземних фірм, компаній, концернів, монополій, банків, а також в умовних найменуваннях заводів і фабрик, що беруться в лапки, з великої літери пишуться перше слово і власні імена: *«Юнайтед фрут компанії», «Дженерал моторс», монополія «Ріо-Тінто цинк», завод «Рур Бертран Дюпон».*

17. Про написання абрєвіатур див. стор. 517, § 19.

18. Відомості про нагородження орденами можуть стояти в різних місцях назв установ:

а) якщо назва починається із слів *центральный, всесоюзный, державний, перший, другий* і т. д. або з прикметника, утвореного від найменування міста чи певної місцевості, то відомості про нагородження ставляться після цих прикметників: *Державна ордена Леніна бібліотека СРСР імені В. І. Леніна; Вища ордена Леніна партійна школа при ЦК КПРС, Московський тричі ордена Леніна, орденів Жовтневої Революції і Трудового Червоного Прапора автомобільний завод імені І. О. Лихачова;*

б) якщо назва починається з іменника, який позначає вид організації, установи, підприємства, то відомості про нагородження ставляться перед назвою: *ордена Леніна та ордена Дружби народів Академія наук Української РСР.*

19. Назви санаторіїв, будинків відпочинку, піонерських таборів, готелів, ресторанів тощо пишуться з великої літери в лапках: *санаторій «Таврія», будинок відпочинку «Зелений мис», піонерський табір «Орлятко», готель «Золотий колос», ресторан «Театральний».*

§ 25. 1. У найважливіших військових назвах Радянського Союзу всі слова пишуться з великої літери: *Збройні Сили СРСР, Радянські Збройні Сили, Радянська Армія, Робітничо-Селянська Червона Армія, Військово-Морський Флот СРСР.*

2. У назвах родів військ з великої літери пишеться перше слово, коли ці назви вживаються на позначення офіційних частин Радянської Армії: *Ракетні війська, Сухопутні війська, Війська протиповітряної оборони (але ракетні війська сучасних армій).*

3. У назвах управлінь і підрозділів Міністерства оборони СРСР з великої літери пишуться перше слово і власні назви: *Генеральний штаб Збройних Сил СРСР.*

4. У назвах військових округів, гарнізонів, частин і з'єднань перше слово і власні найменування пишуться з великої літери: *Червонопрапорний Київський військовий округ, Червонопрапорний Балтійський флот, Смоленська піхотна дивізія (але лейб-гвардії Преображенський полк).*

5. У назвах армій соціалістичних країн, народно-визвольних армій з великої літери пишуться перше слово і власні найменування: *Угорська народна армія, Чехословацька народна армія, Народно-визвольна армія (але Військо Польське).*

6. У назвах фронтів і напрямків боїв з великої літери пишеться перше слово: *Ленінградський фронт, Берлінський напрям, але 1-й (перший) Український фронт.*

§ 26. 1. У назвах найвищих посад і найвищих військових і почесних звань з великої літери пишеться кожне слово: *Голова Президії Верховної Ради СРСР, Голова Ради Міністрів УРСР, Голова Верховного Суду СРСР, Голова Ради Національностей Верховної Ради СРСР, Генеральний Прокурор СРСР, Маршал Радянського Союзу, Герой Радянського Союзу, Герой Соціалістичної Праці.*

Найменування інших посад, звань, а також титулів, учених ступенів тощо пишуться з малої літери: *заступник Голови Президії Верховної Ради СРСР, міністр, президент Академії мистецтв, член-кореспондент Академії наук, професор, доктор наук, перший секретар ЦК ВЛКСМ, маршал авіації, генерал армії, гвардії полковник, головний інженер, лауреат Ленінської премії, народний артист СРСР, заслужений діяч культури УРСР.* Назви посад міністрів, послів, президентів академій тощо в офіційних документах та урочистих звертаннях пишуться з великої літери.

2. Найменування найвищих посад у комуністичних і робітничих партіях пишуться з великої літери: *Генеральний секретар ЦК КПРС, Перший секретар ЦК БКП, Генеральний секретар Національної ради Компартії Індії* (але: *заступник Голови Німецької компартії, секретар ЦК КПРС*).

Найменування найвищих посад в інших зарубіжних політичних партіях і громадських організаціях пишуться з малої літери.

3. У найменуваннях найвищих посад у зарубіжних соціалістичних країнах з великої літери пишеться перше слово: *Голова ради Міністрів ПНР.* Найменування інших посад пишуться з малої літери: *заступник Голови Ради Міністрів НРБ.*

4. Назви найвищих державних посад неосоціалістичних країн у звичайному тексті пишуться з малої літери: *прем'єр-міністр Індії, президент Франції.* В офіційному тексті (дипломатичних документах тощо) такі назви пишуться з великої літери.

5. Найменування найвищих посад у міжнародних організаціях у звичайних текстах пишуться з малої літери (*генеральний секретар ООН, генеральний секретар Всесвітньої Ради Миру*), в офіційних — з великої.

6. Найменування дипломатичних титулів у звичайному тексті пишуться з малої літери (*посол, радник посольства*), а в текстах офіційних дипломатичних документів найменування найвищих дипломатичних представників пишуться з великих літер: *Надзвичайний і Повноважний Посол Болгарії в СРСР, Посол СРСР в Греції.*

§ 27. 1. У назвах історичних епох, періодів, подій, революцій, народних повстань, рухів, селянських війн тощо з великої літери, як правило, пишеться перше (іноді — ключове) слово: *Жовтнева соціалістична революція* (і *Велика Жовтнева соціалістична революція*), *Жовтень. Лютнева революція, Велика французька революція, Паризька комуна, епоха Відродження, Ренесанс, Реформація, Третя республіка, Друга імперія, Липнева монархія, Петровська*

епоха, Ленський розстріл, Кривава неділя, Дев'яте січня, Брестський мир, Ліонське повстання, Грудневе збройне повстання 1905 року, Народний фронт, рух Опору (але французька буржуазна революція 1848 року).

Назви, що вживаються як загальні, пишуться з малої літери: *стиль ренесанс, відродження мистецтва, епоха імперіалізму й пролетарських революцій, середні віки, античний світ, хрестові походи.* З малої літери пишуться назви п'ятирічок: *десята п'ятирічка.*

2. У власних назвах війн, боїв, битв, що відображають їхні особливості й не починаються словом *війна*, з великої літери пишеться перше слово (або перші слова): *Вітчизняна війна 1812 року, Велика Вітчизняна війна, Балканські війни, Кримська війна, Семирічна війна, Бородінський бій, Сінопська битва, Льодове побоїще, Орловсько-Брянська операція, але 1-а (перша) Пунічна війна.*

З малої літери пишуться: *громадянська війна, перша світова війна, друга світова війна, гуситські війни, наполеонівські війни*, а також назви війн, що походять від найменувань народів, які брали в них участь: *російсько-японська війна, греко-перські війни, франко-прусська війна.*

3. Терміни, що означають віки, культури, геологічні періоди тощо, пишуться з малої літери: *кам'яний вік, трипільська культура, юрський період, мезозойська ера.*

4. У назвах з'їздів, конференцій, сесій, пленумів, засідань, президентів, конгресів тощо з великої літери пишуться тільки слова типу *всесоюзний, всеросійський, всеукраїнський, всесвітній, міжнародний, перший, другий* і т. д., прикметники, утворені від найменувань географічних об'єктів, де відбувалися ці зібрання, і власні імена: *XXV з'їзд КПРС (або Двадцять п'ятий з'їзд КПРС), XVII з'їзд ВЛКСМ, V Всеросійський з'їзд Рад (або П'ятий всеросійський з'їзд Рад), I Всеукраїнський з'їзд Рад (або Перший всеукраїнський з'їзд Рад), III сесія Верховної Ради УРСР, Всесвітній конгрес прихильників миру, пленум Київського обкому партії (але: жовтневий Пленум ЦК КПРС, Пленум ЦК Компартії України), Таммерфорська конференція РСДРП.*

5. У назвах знаменних дат, революційних свят, великих масових заходів тощо з великої літери пишеться перше слово: *Перше травня (або 1-е Травня), Всесоюзний день винахідника і раціоналізатора, Новий рік, Міжнародний рік книги (але Свято Перемоги).*

Назви постійних масових заходів (місячників, декад, тижнів, днів) пишуться з малої літери: *місячник безпеки руху, декада української літератури та мистецтва в Москві, тиждень літератури народів СРСР, дні радянської книги в Парижі, день відчинених дверей.*

§ 28. 1. У назвах радянських орденів усі слова, крім слів *орден* і *ступінь*, пишуться з великої літери: *орден Жовтневої Революції, орден Трудового Червоного Прапора, орден Слави 1-го ступеня, орден «Знак Пошани», орден Кутузова 1-го ступеня (але: орден Вітчизняної війни 1-го ступеня, орден Дружби народів, орден «Мати-героїня», орден «Материнська слава» 2-го ступеня).*

2. У назвах медалей, взятих у лапки, з великої літери пишуться перше слово і власні імена: *медаль «За трудову доблесть», медаль «За визволення Праги»*.

У взятих в лапки назвах золотих медалей, що їх вручають Героям Радянського Союзу та Героям Соціалістичної Праці, з великої літери пишуться всі слова, крім службових: *медаль «Золота Зірка», медаль «Серп і Молот»*.

3. У назвах нагрудних знаків і значків, узятих в лапки, з великої літери пишуться перше слово і власні назви: *нагрудний знак «Заслужений раціоналізатор Української РСР», нагрудний значок «Відмінник друку», «Переможець соцзмагання 1987», «Відмінник бойової і політичної підготовки»*. У назвах без лапок з великої літери теж пишуться перше слово і власні назви: *Ювілейний почесний знак ЦК КПРС, Президії Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС на честь 50-річчя утворення СРСР*.

4. У назвах нагород (прапорів, грамот і т. ін.), що їх вручають переможцям соціалістичного змагання, особам, яких відзначають за багаторічну сумлінну працю тощо, слова *почесний, червоний* пишуться з великої літери незалежно від їх місця в назві: *Почесна грамота, перехідний Червоний прапор*.

5. У назвах премій з великою літери пишеться або перше слово, або прикметник, утворений від імені тієї особи, на честь якої названо премію, а також перше слово в частині назви, взятій у лапки: *Ленінська премія, Державна премія СРСР, Нобелівська премія, міжнародна Ленінська премія «За зміцнення миру між народами»*.

У назві, якою відзначаються вироби вищої якості, з великої літери пишеться перше слово: *Знак якості (але державний Знак якості)*.

§ 29. 1. Назви документів, якщо їм не передує родове слово, що стоїть поза назвою (*статут, інструкція* тощо), прийнято не брати в лапки й починати з великої літери: *Звітна доповідь ЦК КПРС ХХVII з'їздові КПРС, Програма КПРС, Статут КПРС, Декларація прав людини і громадянина, Декрет про мир, Версальський мирний договір, Положення про середні спеціальні навчальні заклади, Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, Указ про боротьбу з пияцтвом та алкоголізмом*.

Якщо взятій у лапки назві передує родове слово, то воно пишеться з малої літери, а перше слово назви — з великої: *програма «Інтеркомос», постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи по дальшому вдосконаленню вищої освіти в країні»*.

2. У назвах творів літератури й мистецтва, наукових праць тощо з великої літери пишуться перше слово і власні імена, що входять до їх складу: *роман «Прапорonosці», комедія «В степах України», «Слово о полку Ігоревім», телефільм «Народжена революцією», опера «Запорожець за Дунаєм», балет «Мідний вершник», пісня «Реве та стогне Дніпр широкий», Вибрані твори О. С. Пушкіна, картина «Сікстинська мадонна», «Страшний суд» Мікеланджело (але: автопортрет Тараса Шевченка, статуя М. Ю. Лермонтова), журнал «Наука і суспільство», газети «Радянська Україна», «Руде*

право», «Нью-Йорк таймс», симфонія «Юпітер», соната «Апасіоната».

Назви музичних творів, коли вони є сполученням родового слова (симфонія, соната і т. ін.) з номером або музичним терміном, пишуться з великої літери без лапок: *Сьома симфонія Д. Шостаковича, Перший концерт для фортепіано з оркестром П. І. Чайковського, Сюїта № 3, Квартет фа мажор. Слова марш, елегія, серенада* тощо, вживані як назви творів, пишуться з великої літери.

Якщо твір чи періодичне видання має дві назви, об'єднані в одну за допомогою єднальних або розділових сполучників, то перше слово кожної з назв пишеться з великої літери: «*Глитай, або ж Павук*», «*Дейлі телеграф енд Морнінг пост*».

§ 30. 1. Умовні індивідуальні найменування кораблів, поїздів, літаків, автомобілів тощо, а також назви, що являють собою позначення машин, беруться в лапки й починаються з великої літери: *крейсер «Пам'ять Азова», атомохід «Арктика», бронепоїзд «Смерть ворогові», експрес «Крим», автобус «Турист», комбайн «Комунар», трактор «Беларусь», штучний супутник Землі «Космос-1001», орбітальна наукова станція «Салют-4», автомобілі «Волга», «Москвич», «Мерседес», «Шкода», «Тойота». З малої літери пишуться образні назви машин типу «емка» (і *емка*), «катюша» (і *катюша*), а також широкоживані назви відомих машин зарубіжних країн: «віліс» (і *віліс*), «студебекер» (і *студебекер*), «юнкерс» (і *юнкерс*) тощо.*

Серійні позначення машин у вигляді ініціальних абrevіатур (часто сполучених з номерами) пишуться за таким зразком: *АНТ-25, ГАЗ-53, МАЗ-500*.

2. Назви виробів, продуктів, що стали фірмовим або сортовим позначенням, моделей, пов'язаних з найменуванням заводу чи фірми, що їх виготовляє, пишуться з великої літери в лапках: *цукерки «Лісова пісня», печиво «Столичне», мотор «Буран», телевізор «Славутич-218»*.

ЛІТЕРАТУРНЕ СЛОВОВЖИВАННЯ

А

А. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале а, довге а.*

АБІ-АБІ, присл. розм. Дуже мало. *А має аби-аби з голоду не пропасти* (Головка).

АБІДЕ — АБІ ДЕ

Абіде, присл. Хоч де, в будь-якому місці. *Та я абиде захрону* (Сл. Грінч.).

Абі де, спол. і присл. Вона не любила Грицька і пішла за його, аби де прихилитися з дитиною (Грінч.).

АБІКОЛИ — АБІ КОЛІ

Абіколи, присл. Хоч коли, в будь-який час. *На дощ викидають помело і кочерги і викидають не тільки весною, а і абиколи* (Сл. Грінч.).

Абі колі, спол. і присл.

АБІКУДИ — АБІ КУДІ

Абікуди, присл. Хоч куди, в будь-яке місце. *Не так спроста погодиться абикуди їхати* (Ле); *Корній.. дивиться абикуди, нічого не бачить* (Л. Укр.).

Абі куді, спол. і присл.

АБІ-ТО — АБІ ТО

Абі-то, присл. розм. Як-небудь, так собі. *На Марину Карповну він не дуже задивлявся і слухав річ про неї теж аби-то*

(Мирний); *Він усе робить аби-то* (Сл. Грінч.).

Абі то, спол. і займ. *Одбери мені життя чим хочеш, аби то була почесна зброя* (Л. Укр.).

АБІХТО — АБІ ХТО

Абіхто, абікого, займ. *Будь-хто, кожний.*— *Слова, фрази!*..— *шепотить Хо.*— *Се аби-хто зможе!* (Коцюб.); *Кому не звісно, що губернатор так аби з ким не поцілується* (Мирний).

Абі хто, спол. і займ. *Окрім був чоловік добрячий: аби кого побачив у біді, зараз вирятує* (Вовчок); *Біля дівчат походжає найстарша робітниця, вона настановлена, щоб глядіти, аби хто чого не зіпсував чи не вкрав, аби робота йшла скванно та справно* (Л. Укр.).

АБІЧИЙ — АБІ ЧИЙ

Абічий, абічийого, займ. *Байдуже чий, належний будь-кому. Отак чини, як я чиню, Люби дочку абицію — Хоч попову, хоч дякову, Хоч хорошу мужикову* (Шевч.); — *Чій мені чоботи взути? — Бери абичий.*

Абі чий, спол. і займ.

АБІЩО — АБІ ЩО

Абіщо, абічого, займ. *Байдуже що, що-небудь; дрібниця,*

ніщо. *Набери Христі хоч абищо на кофтину* (Головка); *Валентин Модестович звик до думки, що Мавєський абичого йому не порадить* (Шовк.); *Це він вигадував на те, щоб Сучок його мав не за абищо* (Грінч.).

Абі що, спол. і займ. *Аби що запримітив Грицько за Василем — зараз і вибива йому очі, на глузд піднімає* (Мирний); *Мовчання гнітило, і вона так, аби що сказати: — Кінчили повітку Химці?* (Головка); *Мимо Катюша теж не можна було пройти, аби чого не сталося* (Хотк.).

АБІЯК — АБІ ЯК

Абіяк, присл. Як-небудь, сяк-так, погано; недбало, неуважно. *Потрави подаються нашвидко, абияк* (Л. Укр.); *Абияк упорала дітей* (Головка); *Грубо, абияк підбілені голі стіни* (Вас.).

Абі як, спол. і присл. *Буду йому слугою, аби як віддячити за допомогу.*

АБІЯКИЙ — АБІ ЯКИЙ

Абіякий, абіякого, займ. Будь-який, звичайний, перший-ліпший; недоброякісний, поганий. *Ви не думайте, що я абиякий чоловік, я чоловік значний на селі* (Вас.); *Одежка на ньому абияка* (Кв.-Осн.); *Конспіратор із нього був абиякий* (Рильський).

Абі який, спол. і займ. *Та й пішлося так, що аби яке свято, то або Чайчиха в нас, або наша мати у Чайчихи* (Вовчок).

АБОНЕМЕНТ — АБОНЕНТ

Абонемент, -а. Право користування чимось протягом певного терміну (переважно про місце в театрі, на стадіоні, про користування телефоном тощо), а також документ, який посвідчує це право. *Вони мали абоне-*

мент до міської бібліотеки (Хотк.); *Коли приїхав народний театр до столиці, Дорко брав абонемент і щодня приходив на вистави театральні* (Мак.).

Абонент, -а. Особа чи організація, що користується абонементом. *Додзвонитися у Верхнє нелегко, на одній лінії кілька абонентів* (Логв.).

АБОРИГЕН, -а. На відміну від слів **тубілець**, **автохтон**, вживаних у значенні «корінний житель якоїсь країни або місцевості», стосується також рослинного й тваринного світу.

АБОЩО — АБО ЩО

Абощо, частка. Вживається при переліку предметів, явищ і т. ін. замість останнього з них, який не визначається; чи що. — *А тепер пусти мене на своє місце, а сам сядь на лаву, абощо* (Мирний); — *Давайте, хлопці, заспіваємо, абощо* (Вас.).

Або що, спол. і займ. — *Ти чув, що сталося? — спитав він по хвилі, входячи з Бенедом до хати. — Ні, або що такого?* (Фр.); *А однак мені застається або се, або... або що? погибель?* (Л. Укр.); — *Дядьку Марку, ви курите? — перебив його думки Хведір. — Ні, або що?* (Стельмах).

АБРАЗІВНИЙ — АБРАЗІЙНИЙ

Абразівний. Який стосується абразивів — алмазу, корунду, карборунду тощо; виготовлений з них. Вж. із сл.: *диск, інструмент, шкурка, комбінат, промисловість, об'єднання, матеріал, виробу.*

Абразійний. Пов'язаний з абразією — процесом руйнування узбережжя морським прибоєм. Вж. із сл.: *елемент, процес, печера, платформи.*

АБСОЛЮТНИЙ — АБСОЛЮТИСТСЬКИЙ

Абсолютний. Безвідносний, узятий поза зв'язком; цілковитий, повний. Вж. із сл.: *критерій, нуль, приріст, розмір, вага, вартість, величина, висота, категорія, маса, рента, температура, обчислення, право, спокій, чемпіон, більшість, вологість, істина, монархія, темрява, тиша, ясність, безправ'я.*

Абсолютистський. Характерний для абсолютизму, властивий йому. Вж. із сл.: *режим, держава, монархія.*

АБСОРБЕНТ — АБСОРБЕР

Абсорбент, -у. Речовина, здатна абсорбувати.

Абсорбер, -а. Пристрій, в якому здійснюють абсорбцію.

Пор. *абсорбувати.*

АБСОРБУВАТИ — АДСОРБУВАТИ

Абсорбувати, -ує, *недок. і док.* Вбирати гази або рідини, а також світло і звук всім об'ємом рідини чи твердого тіла.

Адсорбувати, *недок. і док.* Вбирати гази або рідини поверхневим шаром твердого тіла.

АБСУРД — АБСУРДНІСТЬ

Абсурд, -у. Безглуздя, нісенітниця: *доведений до абсурду, дійти до абсурду.*

Абсурдність, -ності, *ор. -ністю.* Властивість, якість за значенням абсурдного: *абсурдність висновків, абсурдність твердження.*

АВАНЗАЛ, -у. Передній зал; приймальня.

АВАНСЦЕНА. Передня частина сцени — від завіси до рампи. *Село. Посередині кону хата Степана Рєви, котра виходить причілком до авансцени (Кроп.); Галля, що мала грати куму,*

вийшла на авансцену перед публікою (Вас.).

АВАНТЮРИСТИЧНИЙ — АВАНТЮРИСТСЬКИЙ — АВАНТЮРНИЙ

Авантюристичний. Який ґрунтується на авантюризмі; властивий аванюристам. Вж. із сл.: *задум [агресорів], заклик, курс, план [імперіалістів], погляд, верхівка, вимога, дія, політика [неоколоніалізму], спроба, суть, тактика.*

Авантюристський. Переважно властивий аванюристам, рідше — який ґрунтується на авантюризмі: *авантюристський план, авантюристська верхівка.*

Авантюрний. Пов'язаний з авантюрою; *заст.* — пригодницький: *авантюрний замір, авантюрний захід, авантюрні дії, авантюрний роман, авантюрна новела.*

АВА́РИ — АВА́РЦІ

Ава́ри, -ів, *мн. (одн. ава́р, -а).* Тюркські племена, які вторглися в VI ст. в придунайській області.

Ава́рці, -ів, *мн. (одн. аварець, -рця).* Народ, що живе переважно в Дагестанській АРСР, а також в Азербайджанській РСР.

АВЖЕ́Ж — А ВЖЕ Ж

Авже́ж, *частка розм.* Вживається для ствердження якоїсь думки (переважно у відповідях), а також для вираження заперечення чогось, незгоди з чим-небудь. — *Це так — два роки робили та все дурно!.. — Авжеж дурно! (Мирний); — Ти знав мого брата? — спитав Тарас. — Авжеж! (Довж.); — Ну то бери Ганну. — Авжеж! Оце взяв би той кадівб, що булака з'їси, поки кругом обійдеш (Н.-Лев.).*

А вже ж. словосп. *А вже ж ця слава По всім світі стала, Що дівчина козаченька Серденьком назвала. А вже ж тая слава По всім городочку, Що дівчина козакові Вишила сорочку (пісня); А вже ж тії закаблуки Набралися лиха й муки (Шевч.).*

АВІА... Перша частина складних слів, що відповідає слову **авіаційний** і поняттю «повітряний»; пишеться разом: **авіатор**, **авіафауна** (але **авіа- і ракетобудування**).

АВІЗО¹, *невідм., с.* Повідомлення про переказ грошей, надісланий товар тощо.

АВІЗО², *невідм., ч. і с.* Розвідувальне судно військового флоту.

АВТО, *невідм., с. розм.* Автомобіль. *Авто повільно посувалося людними вулицями (Трубл.).*

АВТО...¹ Перша частина складних слів, що відповідає словам **автомобільний**, **автомобіль**; пишеться разом: **автобудування**, **автоінспекція**.

АВТО...² Перша частина складних слів, що відповідає слову **автоматичний** і поняттю «самохідний»; пишеться разом: **автозварювання**, **автодрезина**.

АВТО...³ Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «свій», «власний», «само»; пишеться разом: **автогіпноз**, **автогравюра**.

АВТОБІОГРАФІЯ — БІОГРАФІЯ

Автобіографія, -ї, *ор. -єю*. Опис свого життя. *Коли Ярославу після обрання його довели скласти для райкому автобіографію, вона уклалася на половині аркушика з учнівського зошита (Волошин).*

Біографія. Опис чийогось життя й діяльності. *Я біографія героя в степах башкирських написав (Сос.); Вона не могла розповісти свою біографію, надто багато неприємних деталей було в ній (Дмит.).*

АВТОПОРТРЕТ — ПОРТРЕТ

Автопортрет, -а. Портрет художника, скульптора, виконаний ним самим. *Тепер він увесь час і сили віддавав автопортретам: писав себе і в мундирі, і в сортуку, і в білому, і в чорному кашкеті. Один з таких автопортретів надіслав Лизогубові, другий — в подарунок Репніній (Тулуб).*

Портрет, -а. Мальоване, скульптурне чи фотографічне зображення людини або групи людей. *Кімната темна і маленька, убогі стіни, мов на сміх, і над столом портрет Шевченка в вінку із квітів польових (Сос.).*

АВТОРИЗОВАНИЙ — АВТОРСЬКИЙ

Авторизований. Схвалений автором: *авторизований переклад*, *авторизоване видання*, *авторизована копія*.

Авторський. Прикм. від **автор**; належний авторові. Вж. із сл.: *колектив*, *концерт*, *монолог*, *примірник*, *текст*, *думка*, *настанова*, *виправлення*, *право*, *зміни*.

АВТОРИТАРНИЙ, *книжн.* Який утверджується силою влади, владний; який прагне зміцнити свій авторитет: *авторитарний засіб*, *авторитарний стиль*, *авторитарний уряд*.

АГІТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **агітаційний**; пишеться разом: **агітмасовий**, **агітпоїзд**.

АГЛО... Перша частина складних слів, що відповідає

поняттю «нагромаджений»; пишеться разом: *аглофабрика*.

АГРО... Перша частина складних слів, що відповідає слову *агрономічний*; пишеться разом: *агробіологія, агроботаничний, агрокультура*.

АДАПТУВАТИ — АДОПТУВАТИ

Адаптувати, -ую, -уєш, *недок. і док.* Пристосовувати; полегшувати: *адаптувати органи чуття, адаптувати текст для вивчення*. Пох.: *адаптація, адаптований, адаптометр, адаптуватися*.

Адоптувати, *недок. і док.* Усиновляти: *адоптувати хлопчика*. Пох.: *адоптація, адоптивний, адоптований, адоптуватися*.

АДЕНІН — АДЕНІТ

Аденін, -у. Пуринова основа, яка міститься в усіх живих організмах у складі нуклеїнових кислот та ін.

Аденіт, -у. Запалення лімфатичних вузлів.

АДРЕСА — АДРЕС

Адреса. Позначення місця проживання когось, місцезнаходження чогось. У словосп.: *на мою (його, вашу) адресу, помилитися адресою, мешкати (прожити) за (під) якою адресою*.

Адрес, -а. Письмове, переважно ювілейне вітання особи, установи: *вітальний адрес, адрес від робітників, адрес з нагоди шістдесятиріччя*.

АДРЕСАТ — АДРЕСАНТ

Адресат, -а. Одержувач листа, телеграми тощо. *Поштарка запакувала картину, і він написав адресу та прізвище адресата* (Мушк.).

Адресант, -а. Відправник листа, телеграми тощо. *Здиво-*

ваний, він починає читати адресу. Якась нісенітниця: прізвище адресата — Франко, прізвище адресанта — так само Франко (Кол.).

АДРЕСУВАТИ — АДРЕСУВАТИСЯ

Адресувати, -ую, -уєш, *недок. і док.* 1. (кому, до кого, на що). Посилати (лист, телеграму тощо). *Друзям на ближні і дальні кордони Я адресую листи* (Дор.); *Як писав жінці останнього разу, то наказував, щоб адресувала на завод* (Мур.).

2. *перен.* (до кого, кому). Спрямувати, направляти кудись або комусь. *Вірш адресую до тебе* (Ю. Янов.).

Адресуватися, *недок. і док. розм.* 1. (до кого). Звертатися до когось, чогось. *Тітка Домаха вже адресувалася до якогось ширшого кола, ніж молодіжно-комсомольська ланка* (Волошин).

2. *перен.* (кому). Призначитися для когось, чогось. *Всі слова його адресувалися головному інженерові* (Шовк.).

АДСОРБЕНТ — АДСОРБЕР

Адсорбент, -у. Речовина, здатна адсорбувати.

Адсорбер, -а. Пристрій, в якому здійснюють адсорбцію.

Пор. абсорбувати.

АЕРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «авіаційний», «повітряний»; пишеться разом: *аеро-висотний, аеровізуальний*.

АЕРОБІОЗ — АЕРОБІОС

Аеробіоз, -у. Життя при наявності вільного кисню, властиве більшості організмів.

Аеробіос, -у. Сукупність наземних організмів, тіло яких оточене повітрям.

АЖІОТАЖ — АЖИТАЦІЯ

Ажіотаж, -у, ор. -ем. Спекулятивна гарячка на капіталістичних біржах і ринках; штучно викликане збудження, хвилювання. [Бережний:] *Запишіть. В питанні про вченого секретаря не припускати склоки й непогрібного ажіотажу* (Мик.).

Ажитация, -ї, ор. -єю, заст. Збуджений стан, хвилювання. *В ажитации він замахав руками й порозкидав папери* (Смолич).

АЗБО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **азбестовий**; пишеться разом: *азбометалевий, азбошифер*.

АЗБУКА — АБЕТКА — АЛФАВІТ

Азбука. 1. Сукупність лігер якогось письма, розташованих у прийнятому порядку; переносно — основні, найпростіші засади якоїсь науки, справи: *азбука Морзе, нотна азбука, семафорна азбука, слов'янська азбука, азбука класової боротьби, азбука марксизму, азбука математики, оволодівати азбукою, вчити (вивчати) азбуку*.

2. Книжка для початкового навчання; буквар. *Та й зачали пана дяка в штири кий прати: — А до школи, пане дяче, азбуки читати!* (Чуб.).

Абетка. Те саме, що **азбука**: *за абеткою, російська абетка, слов'янська абетка. Наташа подарувала їм ту абетку, за якою вона колись вчилася читати й писати* (Тулуб).

Алфавіт, -у. Те саме, що **азбука** 1: *за алфавітом, латинський алфавіт, фонетичний алфавіт*.

АЗБУЧНИЙ — АБЕТКОВИЙ — АЛФАВІТНИЙ. У словосп.: *азбучна (абеткова) іс-*

тина, азбучне (абеткове) поняття, абетковий (алфавітний) порядок, в алфавітному порядку, алфавітна система, алфавітне письмо, алфавітний покажчик, алфавітний список, укладений за алфавітним принципом. Пор. азбука.

АКАДЕМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **академічний**; пишеться разом: *академістечко*.

АКВА... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «водний»; пишеться разом: *акваплан, акватехніка*.

АКОРДОВИЙ — АКОРДНИЙ

Акордовий. Який стосується гармонійного поєднання музичних звуків: *акордовий склад, акордовий супровід, акордова музика*.

Акордний. 1. Який виконується, виготовляється за угодою: *акордний наряд, акордна оплата праці, акордна робота, акордна розцінка*.

2. *рідко*. Те саме, що **акордовий**.

АКСЕЛЕРАТ, -а. Дитина, підліток, які виділяються прискореним фізичним, фізіологічним і психічним розвитком.

АКТ. 1. р. -у. Окремий вияв якоїсь діяльності; дія, подія, вчинок; закінчена частина (дія) театральної вистави. *Зав'ялов не вперше грав у виставі, яка йшла сьогодні, але ніколи ще він не проводив заключного акту з такою силою, як у цей вечір* (Дмит.).

2. р. -а. Писаний указ, грамота, постанова державного, суспільного значення; офіційний документ, запис про якийсь факт. *Здоровань-лісничий заставив скидати стояки на те*

саме місце, звідки вони були взяті, склав акта і поїхав геть (Тют.).

АКТИВА́ЦІЯ — АКТИВІ́ЗАЦІЯ

Активáція, -ї, *ор.* -єю. Збудження чогось, посилення діяльності організму: *активація вугілля, ферментивна активація, рівень активації, активація молекул.*

Активіза́ція. Спонування когось, чогось до діяльності, активніших дій; більший вияв чогось: *активізація громадського життя, активізація навчального процесу, активізація світла, творча активізація.*

АКТИВІЗУВА́ТИ — АКТИВУВА́ТИ

Активізува́ти, -юу, -уєш, *недок. і док.* Робити діяльнішим, активнішим когось, щось: *активізувати дослідження, активізувати зусилля, активізувати діяльність організму (серця), активізувати життєдіяльні ферменти.* *Пох.: активізація, активізований, активізуватися.*

Активува́ти, *недок. і док.* Збільшувати нагромадження енергії в організмі або речовині, посилювати діяльний стан: *активувати молекули, активувати ріст організму, активувати фізіологічні функції людини.* *Пох.: активатор, активáція, активований.*

АКТИНО... Перша частина складних слів, що означає відношення до променистої енергії, випромінювання; пишеться разом: *актинобациллез, актинометрія.*

АКУМУЛЯ́ЦІЯ — КУМУЛЯ́ЦІЯ

Акумуля́ція, -ї, *ор.* -єю. Збирання, нагромадження, зосередження чогось: *аккумуляція алю-*

вію, акумуляція енергії [вітру], акумуляція речовини.

Кумуля́ція. Нагромадження в організмі людини і тварини різних речовин (ліків, отрут тощо) внаслідок тривалого вживання їх; зосередження застрахованих об'єктів на обмеженій території — в одному будинку, порту, складі тощо; концентрація енергії спрямованого вибуху: *кумуляція дії снотворних, кумуляція сонячного проміння.*

АКЦІО́НЕРНИЙ — АКЦІО́НЕРСЬКИЙ

Акціо́нерний. Який стосується акцій, заснований на акціях: *акціонерний банк, акціонерна компанія, акціонерне товариство, акціонерна власність.*

Акціо́нерський. Який належить акціонерові, властивий акціонерам: *акціонерські внески.*

АЛГО́Л, -у. Назва кількох алгоритмічних мов і створених на їхній основі мов програмування для числових обчислювальних машин.

АЛЕКСА́НДРІЯ — ОЛЕКСА́НДРІЯ

Александрія, -ї, *ор.* -єю. Місто в АРЕ, США. *Пох. александрійський.*

Олександрія. Місто в УРСР. *Пох. олександрійський.*

АЛІТЕРА́ЦІЯ — АЛЬТЕРА́ЦІЯ

Алітера́ція, -ї, *ор.* -єю. Поетичний прийом, який полягає в доборі слів з повторюваними однаковими приголосними звуками.

Альтера́ція. У музиці — підвищення або зниження тону на півтон або тон.

АЛКОГОЛІ́ЗМ — АЛКОГОЛІ́З

Алкоголізм, -у. Захворювання, що спричиняється систематичним уживанням алкогольних напоїв.

Алкоголіз, -у. Обмінний розклад речовин при взаємодії із спиртом.

АЛМАЗ — БРИЛЬЯНТ, ДІАМАНТ

Алмаз. 1. р. -у. Мінерал, що блиском і твердістю перевищує всі інші мінерали: *кристали алмазу, вуглець існує в природі у вигляді алмазу та графіту*.

2. р. -а. Окремий коштовний камінь; осколок цього каменя, що вживається для різання скла чи інших технічних потреб.

Брильянт, -а, **діамант**, -а. Відшліфований і гранований алмаз. *Переливалась веселка, блищало дорогоцінне каміння, грали брильянти* (Коцюб.); [Францишка *(бере персня й милується з блиску діаманта)*:] *Яка чудова гра!* (Кочерга).

АЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «інший», «сторонній», «чужорідний»; пишеться разом: *аломорфоз, алопластика*.

АЛЮЗІЯ, -ї, ор. -єю. Художньо-стилістичний прийом — натяк на загальновідомий історичний, літературний чи побутовий факт в розрахунку на обізнаність і кмітливість читача, який має витлумачити цей натяк, наприклад: *піррова перемога* — перемога, здобута ціною величезних жертв, що її знецінюють.

АЛЮМО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **алюмінієвий**; пишеться разом: *алюмокалієвий, алюмосилікат*.

АЛЬФА-... Перша частина складних слів, що означає стан речовини або зв'язок з альфа-частинками; пишеться через дефіс: *альфа-залізо, альфа-розпад* (але: *альфаметр, альфатрон*).

АМІЛАЗА — АМІЛОЗА

Амілаза. Фермент, що міститься в організмі тварин і рослин.

Амілоза. Легкорозчинна у воді складова частина крохмалю.

АМІНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **аміни**; пишеться разом: *амінокислота, амінофенол*.

АМОНІТ — АМОНІЙ

Амоніт¹, -а, мн. -и, -ів. Викопний молюск.

Амоніт², -у. Вибухова суміш.

Амоній, -ю, ор. -ем. Позитивний іон, що в сполуках відіграє роль одновалентного металу.

АМФІБОЛ — АМФІБОЛІТ

Амфібол, -у. Пороdotвірний мінерал класу силікатів, що являє собою кременекисневу сполуку (магнію, заліза, кальцію, іноді алюмінію та лугів).

Амфіболіт, -у. Гірська порода, що складається переважно з амфіболів, плагіоклазів та мінералів-домішок.

АНА... Префікс, що означає рух угору, підсилення, зміну, повторну або зворотну дію: *анаграма, анаплазія*.

АНАЛОГІЧНИЙ — АНАЛОГІЙНИЙ

Аналогічний (*кому, чому, з ким-чим*). Який становить аналогію до чогось, подібний, схожий: *аналогічний випадок, аналогічні висновки, аналогічне дослідження, аналогічні слова, аналогічні факти*.

Аналогійний. Який ґрунтується на аналогії, утворений за аналогією: *аналогійний метод*.

АНАЛОГІЯ, -ї, ор. -єю. Подібність, схожість у чомусь між предметами, явищами, поняттями і т. ін.: *аналогія чому (до чого), як аналогія чому (до чого), аналогія між ким-чим, за аналогією з ким-чим (кому-чому)*.

АНАРХІЧНИЙ — АНАРХІСТСЬКИЙ

Анархічний. Властивий анархізму й анархії; схильний до анархії: *анархічний ухил, анархічне вчення, анархічний вчинок*.

Анархістський. Належний анархістові, анархістам, властивий їм: *анархістський ґурток, анархістська організація, анархістський настрій, анархістський погляд*.

АНГІДРІД — АНГІДРИТ

Ангідрид, -у. Хімічна сполука, що містить кисень і утворює з водою кислоту.

Ангідрит, -у. Мінерал, безводний сірчаноокислий кальцій білого, сіруватого або блакитного кольору.

АНГІО... Перша частина складних слів, що вказує на відношення до судинної системи; пишеться разом: *ангіокардіографія, ангіоневроз*.

АНГЛІКАНСЬКИЙ. Який стосується англіканства — протестантської релігії в Англії: *англіканська церква, англіканський священник*.

АНГЛО... (АНГЛО...) — АНГЛІЙСЬКО...

Англо... (англо...). Перша частина складних слів, що означає «який стосується Англії, англійців». Коли ця частина сурядна з другою частиною

складного слова, вона пишеться через дефіс: *англо-радянський, англо-бурський, англо-французький словник*. Якщо перша частина є означенням до другої частини слова, вона пишеться разом: *англоканадець, англотовний, англосаксонський*.

Англійсько... Те саме, що *англо...*, але коло вживання вужче; пишеться через дефіс: *англійсько-шотландське узбережжя*.

АНДЕЗІН — АНДЕЗІТ

Андезін, -у. Мінерал класу силікатів білого або сіруватого кольору із скляним блиском; використовують для виготовлення кислототривких керамічних виробів.

Андезит, -у. Гірська порода темно-сірого, бурого або майже чорного кольору, яка складається переважно з плагіоклазу з домішкою амфіболу, авгіту тощо.

...АНДРІЯ. Кінцева частина складних слів, що вказує на відношення до чоловіка або чоловічої статі: *поліандрія, протерандрія*.

АНДРО... Перша частина складних слів, що вказує на відношення до чоловіка або чоловічої статі; пишеться разом: *андроген, андрокефалізм*.

АНЕМО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «вітер»; пишеться разом: *анемоклінограф, анемометр*.

АНІ — А НІ

Ані, спол., частка. Варіант *ні*, вживаний для підсилення. *Ані півня, ні собаки. Тільки із-за гаю Деся далеко сіроманці Вовки завивають* (Шевч.); *Ані явилась, Ані приснилась Ти, зоре* (Крим.); *І виходить... вона ані*

риба, ані рак, ані хрущ — а так собі організм (Коб.); Ніде ані однісінького вогника (Хотк.). Пор. ні.

Ані, спол. і частка. *Уродися — вдайся, а ні, то скапарайся (Номис); «Зима ось-ось потисне,— подумала вона,— а ні я, ні Остап не маємо чим загорнутися, треба заробляти» (Коцюб.).*

Анізимерія — Анізометрія

Анізимерія, -ї, ор. -єю. Неоднаковість властивостей або кількості повторюваних частин організму, клітини.

Анізометрія. Неоднаковий зір обох очей.

АНОТАЦІЯ, -ї, ор. -єю (на що, чого, рідше про що). Коротка бібліографічна довідка, характеристика змісту книги, статті тощо: *анотація на твір, анотація про (на) видані твори (виданих творів), анотація про (на) опубліковані книжки.*

АНТИ... — ПРОТИ...

Анти..., префікс. Означає протилежність, протидію, заміну тощо; надає словам книжного відтінку, а деяким суспільно-політичним словам — відтінку несхвалебня, зневажливості; пишеться разом: *антиалкогольний, антибіотики, антивоєнний, антиінфекційний, антиісторичний, антиколоніальний, антинаудовий, антисептичний, антихудожній* (з власними назвами — через дефіс: *Анти-Дюрінг*).

Проти..., префікс. Те саме, що **анти...;** вживається переважно для означення засобу боротьби з якимись захворюваннями, захисту від якоїсь небезпеки, загрози; стилістично нейтральний; пишеться разом: *протиангренозний, протизаконний, про-*

тимінний, протиотрута, проти-природний, протиударний, протишкочивий.

Іноді (найчастіше в суспільно-політичній літературі) ці префікси вживаються паралельно: *антибактеріальний — протибактеріальний, антигромадський — протигромадський, антидержавний — протидержавний, антиерозійний — протиерозійний, антинародний — протинародний, антитіла — протитіла, антиурядовий — протиурядовий.*

АНТИПІРЕН — АНТИПІРІН

Антипірен, -у, мн. -и, -ів. Речовина, суміш, що надає деревині, тканинам та іншим органічним матеріалам вогнестійкості.

Антипірін, -у. Протигарячковий та безпечний засіб.

...АНТРОП. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «викопна людина»; *пітекантроп, синантроп.*

АНТРОПО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «людина», «людство»; пишеться разом: *антропоморфний, антропоструктурний.*

АНФАС, присл. Обличчям до того, хто дивиться: *сфотографуватися анфас* (не «в анфас»).

АПО... Перша частина складних слів, що означає віддалення, відокремлення, завершення, заперечення, припинення, перетворення; пишеться разом: *апоселений, апофермент.*

АПОГЕЙ — ПЕРИГЕЙ

Апогей, -ю, ор. -єм. Найвіддаленіша від центра Землі точка орбіти (Місяця, штучного супутника тощо); переносно — найвищий ступінь розвитку, розквіт. *Апогею загальне збудження досягло по обідній перер-*

ві, коли повернулась обрана дівчатами комісія (Шовк.).

Перигей, -ю. Найближча до центра Землі точка орбіти (Місяця, штучного супутника тощо).

АПРОБУВАТИ, -ую, -уєш, *недок. і док. книжн.* Офіційно схвалювати, стверджувати, затверджувати після перевірки; визначати якості посівів: *апробувати роботу, апробувати саджанці*. Пох.: *апробація, апробований, апробування*.

АПТЄЧНИЙ — АПТЄКАРСЬКИЙ

Аптєчний. Призначений для аптеки, який належить, властивий їй: *аптечний запах, аптечний посуд, аптечний склад, аптечна шафа, аптечні товари*.

Аптекарський. 1. Який стосується аптекаря, належний, властивий йому: *аптекарський помічник*.

2. Те саме, що **аптечний**: *аптекарський посуд, аптекарська шафа, аптекарське підприємство*.

АРАБ — АРАП

Араб, -а, *мн.* -и, -ів. Представник великої групи народів, які населяють арабські країни Південно-Західної Азії та Північної Африки. *Ладан горить на жертовнику, смоли горять запахи, Що з полудневих країн нам посилає араб (Зеров)*.

Арап, -а, *мн.* -и, -ів, *заст.* Чорношкіра людина; негр.— *От чорні люди так дійсно є. Я сам на свої очі бачив в Одесі: арапами звуться (Н.-Лев.)*.

АРБІТР — РЕФЕРІ

Арбітр, -а. 1. Посередник, третейський суддя тощо.

2. Суддя в спортивних змаганнях.

Рефері, *невідм., ч.* Суддя в спортивних змаганнях — переважно в боксі.

АРГУМЕНТУВАННЯ — АРГУМЕНТАЦІЯ

Аргументування. Наведення аргументів, доказів, обґрунтування чогось: *уміле аргументування висунутих положень*.

Аргументація, -ї, *ор.* -єю. Те саме, що **аргументування**, а також сукупність аргументів: *незаперечна аргументація, полемічна аргументація в творах*.

АРК... Компонент назв обернених тригонометричних функцій; пишеться разом: *арккосинус, арккотангенс*.

АРКАН — ОРКАН

Аркан, -а. 1. Довгий мотузок із зашморгом, яким ловлять тварин тощо. *Василь на аркані вів жеребця до Псла (Мирний); Влучно кинутий аркан раптом сплутав йому руки, і хлопець звалився на землю, хрюпучи, як дикий кінь (Тулуб)*.

2. Вид танцю. *Тут, біля Дніпра, гуцули танцювали свій славетний аркан, вихровий танець карпатських богатирів (Жур.)*.

Оркан, -у. Тропічний циклон, ураган, що утворюється в Південній півкулі. *То не осіння люта туча просунеться, то не вітри невтомонні полонинські завиють, це скажений оркан пролетить над його головою (Круш.)*.

АРКУШ — ЛИСТ

Аркуш, -а. Шматок, пласт якогось тонкого й плоского матеріалу певної форми й розміру — переважно паперу, картону, рідше фанери, заліза тощо. Вживається як одиниця вимірювання обсягу книги, що дорівнює шістнадцяти сторінкам друкованого тексту. **Авторський аркуш**. Одиниця виміру обсягу твору, яка

дорівнює 40 000 друкованих знаків. **Друківаний ́аркуш**. Одиниця виміру обсягу (площі) видання, дорівнює половині паперового аркуша при стандартних форматах. **Обліково-видавничий ́аркуш**. Одиниця виміру друкованого видання, яка дорівнює 40 000 знаків, включаючи обсяг власне твору, а також усього іншого текстового й графічного матеріалу.

Лист. 1. *р.* -á. Тонкий шматок якогось матеріалу (з словами *паперу, паперовий* майже не простежується). Вж. із сл.: *жертяний, залізний, поліетиленовий, сталевий, стальний, фанерний, холоднокатаний, шиферний*.

2. *р.* -á. Писане повідомлення, звертання тощо.

3. *р.* -á. Орган живлення рослини, листок.

4. *р.* -у, *збірн.* Листя (на рослині). *Він.. дивився у вікно й не бачив ні вікна, ні синього весняного неба, ні садка, ні зеленого свіжого листу на деревах* (Н. -Лев.); *В нетрях дичини було, Як трави та листу* (Павл.).

АРСЕНІД — АРСЕНІТ — АРСЕНАТ

Арсенід, -у, *мн.* -и, -ів. Сполука миш'яку з металом.

Арсеніт, -у, *мн.* -и, -ів. Сіль арсенітної (миш'яквистої) кислоти.

Арсенат, -у, *мн.* -и, -ів. Сіль арсенатної (миш'якової) кислоти.

АРТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову артилерійський; пишеться разом: *артдивізіон, артпідготовка*.

АРТІСТ — АКТОР

Артист, -а. 1. Виконавець творів мистецтва (актор, співець, музикант тощо): *артист естради,*

оперний артист, цирковий артист, заслужений артист республіки, народний артист СРСР.

2. *перен. розм.* Особа, яка досягла в чомусь високої майстерності. *Товариству, звичайно, розвага, клас шаленіє: ну й дає цей Кульбака, от артист!* (Гончар).

Актор, -а. 1. Професіональний виконавець ролей у театральних виставах: *актор театру юного глядача*.

2. *перен. розм.* Переважно про людину, котра показує себе не такою, якою вона є насправді.

АРТР..., АРТРО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «суглоб»; пишуться разом: *артралгія, артропластика*.

АРТРАЛГІЯ — АРТРОЛОГІЯ
Артралгія, -ї, *ор.* -єю. Біль у суглобі.

Артрологія. Розділ анатомії, який вивчає будову суглобів.

АРХЕ... — АРХЕО... — АРХІ...

Архе... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «початок»; пишеться разом: *археогоніати*.

Архео... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «стародавній»; пишеться разом: *археографічний, археоптерикс*.

Архі... Префікс, що означає зверхність, старшинство або найвищий ступінь чогось: *архімільйонер, архіреакційний*.

АСИМІЛЯЦІЙНИЙ — АСИМІЛЯТІВНИЙ — АСИМІЛЯТОРНИЙ — АСИМІЛЯТОРСЬКИЙ

Асиміляційний. 1. У біології — здатний засвоювати органічні речовини, пов'язанні з цим: *асиміляційний апарат, асиміляцій-*

ний процес, асиміляційна тканина.

2. *лінгв.* Який призводить до уподібнення одних звуків іншим: *асиміляційний вплив наступних голосних.*

Асимілятивний. Те саме, що **асиміляційний** 2: *асимілятивні звукові зміни.*

Асиміляторний. Те саме, що **асиміляційний** 1: *асиміляторний процес, асиміляторна властивість клітини.*

Асиміляторський. Пов'язаний з асимілятором — насильницьким нав'язуванням пригноблених національностям мови й культури панівної нації: *асиміляторська політика.*

АСОРТИМЕНТ — СОРТАМЕНТ — СОРТИМЕНТ

Асортимент, -у. Набір товарів або виробів різних видів і сортів; склад, співвідношення різних видів виробів у продукції підприємства, галузі виробництва або в певній групі товарів. Вж. із сл.: *будівельних матеріалів, взуття, [мінеральних] добрив, овочів, одягу, олійних культур, продуктів [харчування], страв, тканин, товарів [народного споживання]; розширення асортименту виробів.*

Сортамент, -у. У металургійній промисловості — склад продуктів за марками, розмірами й профілями: *сортамент прокату, труби нафтового сортаменту.*

Сортимент, -у. 1. Те саме, що **сортамент**, але у виробництві лісоматеріалів: *будівельні сортименти деревини.*

2. Сукупність сортів і видів однорідних з господарського погляду рослин, вирощуваних у певному районі: *сортимент однорічних бобових культур, сортимент яблуні.*

АСТЕРОЇДИ — СТЕРОЇДИ

Астероїди, -ів, мн. 1. Малі планети сонячної системи.

2. Морські зірки, клас безхребетних тварин типу голкошкірих.

Стероїди, -ів, мн. Група органічних речовин рослинного й тваринного походження, які часто використовуються як ліки.

АСТРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «зоряний»; пишеться разом: *астрометричний, астронавігація.*

АТОЖ — А ТО Ж — ОТОЖ

Атож, частка розм. Вживається для вираження згоди з чим-небудь або підтвердження чогось. — *Чи йти мені до палацу, чи не йти? — спитала Тодозя неначе випадком у тітки Маври. — Атож! Авжеж їди!* (Н.- Лев.); — *Так. Ви були комсомольцем? — Атож. Я і є комсомолец* (Довж.); *Огей.. оглядав все навколо, наче новоприбулий турист. Атож, він почував справді себе людиною, яка за кілька літ розлуки бачила Харків уперше* (Досв.).

А то ж, словосп. *Кожному, хто веселився, треба колись посумувати! А то ж як!* (Вовчок); — *Ви ж, кумо, знаєте, які мої достатки; а то ж багатир, цілий ґрунт має, єдинак у матері!* (Л. Укр.); [Оксана:] *Цебто я така красуля?* [Горнов:] *А то ж і ні?* (Кроп.).

Отож, частка, спол. розм. 1. Вживається для вираження зв'язку з попереднім і зосередження уваги на тому, про що йтиметься далі, при підведенні підсумків до сказаного (в значенні «так от»), з дієсловами наказового способу при спонуванні, заохоченні до чогось, при висловленні поради, перестороги

тощо, в приєднувальних конструкціях у значенні «отже». *Бач, в Синопі, султане, Клуби диму в'ються? Отож твої моряни З Нахименком б'ються!* (Г.- Арг.); *Тихенько вийняв сірник з коробки. (Отож нею необережно він і скрипнув був.)* (Головка); — *Отож таке кляте: доки чогось не викоїть, і спати не ляже* (Гончар); — *Коні у вис добрі, — отож зразу і поганяйте до Вінниці, прямо в губком* (Стельмах).

2. *рідко*. Те саме, що *атож*. [Прочанин:] *Здавався ж він на гроші не жадібним, все тільки й говорив про царство боже...* [Юда:] *Отож! отож! Се й був той ятірець, куди він людські душі, наче рибу, ловив* (Л. Укр.).

АУЛ — АІЛ

Аул, -у. Селище (колись кочове, зараз осідле) в казахів, туркменів, каракалпаків; гірське селище на Північному Кавказі.

Аїл, -у. Колись селище кочового й напівкочового типу в киргизів і алтайців; у монгольських народів кочова родинна група; в Киргизській РСР — сільська адміністративно-територіальна одиниця.

АФРИКА́НЦІ — АФРИКА́- НЕРИ, АФРИКА́НДЕРИ

Африканці, -ів, *мн.* (одн. африканець, -нця). Корінне населення Африки.

Африканери, -ів, *мн.* (одн. африканер, -а), *рідше африкандери*. Народність, що населяє Південну Африку, в основному нащадки голландських, а також французьких та німецьких колонізаторів; бури.

АФРО... Перша частина складних слів, що означає «який стосується Африки, африканців»; пишеться через дефіс: *афро-американський, афро-європейський*.

АЯКЖЕ — А ЯК ЖЕ

Аякже, частка розм. Те саме, що *авжеж*. — *Попойти в нас в що? — Аякже, є стара варена баранина* (Добр.); — *Гаразд, дівчино, біжи! Та будь обережною і... розумною. Будеш? — Буду, аякже* (Ле).

А як же, словосп. — *Хіба я тому винна? — плаче жінка.* — *А як же не винна? Одно за одного мусить одвічати* (Вовчок); [Касандра:] *А як же ти, Гелене, Одріжняєш брехню від правди?* (Л. Укр.).

Б

Б («бе»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике б, твердий (тверде) б*.

БАВОВНА — БАВОВНИК

Бавовна. 1. Волокно, яке покриває насіння бавовнику, вживане для виготовлення пряжі,

целюлози тощо: *бавовна-сирець, виробництво бавовни, тканина з бавовни*.

2. Те саме, що **бавовник**.

Бавовник, -у. Рослина, волокно якої іде на виготовлення пряжі, целюлози тощо: *плантації бавовнику, довговолокнистий бавовник*.

БАВОВНЯНИЙ — БАВОВНИКОВИЙ — БАВОВНИЦЬКИЙ

Бавовняний. Який стосується бавовни, виготовлений з бавовни; призначений для обробки й виробництва бавовни. Вж. із сл.: *зернятко, насіння, олія, тканина, костюм, плаття, промисловість, завод, фабрика, комбінат, база, район, виробництво.*

Бавовниковий. Який стосується бавовнику: *бавовникове поле, бавовникова олія.*

Бавовницький. Який стосується вирощування бавовнику, бавовництва. Вж. із сл.: *колгосп, район, база, ланка, справа, господарство.*

БАГАТИР — БОГАТІР

Багаті́р, -я, ор. -ем, розм. Багата людина; багатій. *Тепер він уже багатир на всю губу: своєї землі скільки!* (Грінч.). Пох. **багаті́рський.**

Багаті́р, -я. Герой російських билин, надзвичайно хоробрий, мужній і сильний воїн; переносно — дужа, працьовита, відважна людина, велична споруда, могутня тварина, рослина: *казковий богатир, народ-богатир, дуб-богатир. Сагайда з'явився в роті, як богатир десь із Київської Русі: на баскому коні, у блискучій зброї* (Гончар). Пох. **багаті́рський.**

БАГА́ТО, присл. При підметі, до складу якого входить слово **бага́то**, присудок, як правило, ставиться в формі однини. *Перед будинком стояло багато машин* (Панч); *Людей від кулі ката багато полягло* (Сос.). Форма однини ставиться також при словосполученнях **бага́то хто, бага́то що.** *Багато хто почав плакати від зворушення* (Довж.); *Багато що зійшло з кров'ю,*

згоріло в серці за ці роки (Гончар).

При підкресленні активності дії, при переліку однорідних присудків можливе вживання присудка в формі множини. *Багато рук Для неї будували храм таємний* (Л. Укр.); *Багато з вибраних на волосну службу ставали п'яницями* (Н.-Лев.); *Багато очей сумних і зляканих нетерпляче дивились на нього* (Головко).

БАГАТО... — МНОГО...

Багато... Перша частина складних слів, що відповідає значенню «у великій кількості»; пишеться разом: *багатомовний, багатопрофільний.*

Много... Перша частина складних слів, що вживається з тим самим значенням, що й **бага́то...**, але переважно для творення математичних термінів: *многогранний, многогранник, многократний, многократність.*

БАГНЕ́Т, -а, ШТИ́К, -а́. Вживаються паралельно. Сполучаються переважно з одними й тими ж словами: *брати в багнети (в штики), іти на багнети (на штики), зустріти в багнети (в штики), підняти на багнети (на штики), схрестити багнети (штики).* Але тільки як **штик.** *Поїхав у Косопілля, покололи його і через місяць ходив як штик* (Зар.); *Коли старшина запитав Хаєцького, чи він готовий, то «допіру» відповів рішуче: — Як штик!* (Гончар).

БАГО́Р — БА́ГЕР

Баго́р, -гра́. Тичка з металевим вістрям і гаком.

Ба́гер, -гера́. Екскаватор для видобування торфу.

БАГРЯ́НИТИ — БАГРОВО́ТИ, БАГРЯ́НИТИ — БАГРЯ́НИТИСЯ — БАГРЯ́НИТИСЯ

Багрянити, -ню, -ніш, *перех.* Робити щось густо-червоним, багровим. *Позирає [Іван] на сонце, що вже схляється до обрію, багрянить воду дніпровську (Шиян); Кров багрянила йому лице (Смолич).*

Багровіти, -ію, -ієш, **багрянити**, *неперех.* Ставати багровим, багровішим; виділятися багровим кольором, виднітися (про щось багрове). *Темношкіре її обличчя поволі багровіє (Кол.); Все дужче багрянють хмари (Шиян); Як розтоплений метал, воно [сонце] багровіло й тануло за горизонтом (Ле); Багряніє наш стяг мерехтливо (Сос.).*

Багрянитися. Те саме, що **багровіти**. *Вийду світанком: багряниться обрій (Шпорта).*

Багрянітися. Виділятися багровим кольором, виднітися (про щось багрове). *За Дніпром багрянються вишні (Мал.).*

БАДІЛЛЯ — ОГУДИНА тощо

Баділля, *збірн.* (*у мн. не вживається*). Стебла й листя трав'янистих, витких і коренеплідних рослин — соняшників, кукурудзи, тютюну, помідорів, будяків, бур'яну, лободи, лопухів, реп'яхів, жоржини, хмелю, винограду, картоплі, буряків, папороті тощо.

Поряд з цим словом широко вживаються слова, які конкретизують це поняття: **огудина**, **огудиння**, **гудина**, **гудиння** (стебла і листя повзучих або сланких рослин — огірків, гарбузів, кавунів, динь, рідше — картоплі, хмелю тощо); **гічка** (коренеплідів та бульбоплодів — переважно буряків, а також моркви, рідше цибулі, картоплі тощо); **ботвіна**, **ботвіння** (коренеплід-

них рослин); **бурячіння**, **буряковіння** (буряків); **картопління** (картоплі); **гарбузіння** (гарбузів); **морквіння** (моркви); **соняшничіння** (соняшників); **кукурудзіння** (кукурудзи); **квасоління** (квасолі); **горохвіння** (гороху).

БАЗАР — РІНОК — ЯРМАРОК

Базар, -у. 1. Місце роздрібного продажу продуктів харчування та інших товарів.

2. Організована торгівля спеціальними товарами в певні сезони або періоди найбільшого попиту на них: *книжковий базар, шкільний базар, новорічний базар.*

Рінок, -нку. 1. Те саме що **базар** 1.

2. Сфера товарного обміну; пропозиція і платоспроможний попит на товари світового господарства, країни тощо: *ринок збуту, світовий ринок, товарний ринок.*

Ярмарок, -рку. Торг, який влаштовується регулярно в певну пору року і в певному місці.

БАЗИС, -у. На відміну від слова **база**, вживаного в багатьох значеннях, це слово вживається переважно в значенні «сукупність виробничих відносин, що становлять економічну структуру суспільства»: *базис і надбудова, економічний базис, соціалістичний базис.*

У спеціальній літературі **базис** — точно виміряна пряма на площині, що є основою для тригонометричних обчислень під час топографічного знімання: *накреслити базис.*

БАЗУВАТИСЯ, -ується. 1. (*на чому*). Мати щось за основу, ґрунтуватися на чому-небудь. *Тісна дружба і щире товариське*

співробітництво між народами соціалістичних країн базуються на непохитних принципах пролетарського інтернаціоналізму (з газети); Технологія вирощування соняшників базується нічи на інтенсивному обробітку ґрунту (з журналу).

2. (на чому, на що, де). Мати базу. Один з її [днівзії] полків базувався на станції Ізбушевській (Ле і Левада); Чорноморський флот по-давньому базувався на Севастополь (Кучер); Госпіталь базувався в угорському курортному містечку (Гончар).

БАЙ — БЕЙ

Бай, ба́я, ор. ба́ем. У дореволюційній Середній Азії — багач, великий землевласник або скотар, лихвар. *Всі уже догадувалися, що цього року аул відкочує набагато далі, ніж завжди, тільки ніхто не наважувався розпитувати про це грізного бая (Тулуб).*

Бей, бе́я. 1. У султанській Туреччині та в давні часи у татар — титул дрібних феодальних власників або вищих чиновників. — *Слухай-но, — озвалась Сальтане до перекупки, — йди-но ти собі звідси, бо як прийде бей, то будеш ти знати, він такий, як ти, не любить (Л. Укр.); Ти повинен сказати, що тебе прислав перекопський бей, який іде на допомогу ханові (Малик).*

2. Додаток до імені в значенні «пан»: *Арслан-Бей.*

БАЙДУЖИЙ. 1. (до кого-чого, рідше на що і без додатка). Який не звертає уваги на когось, щось, не виявляє зацікавлення. *Все здається йому чужим, незвичайним, байдужим до його горя, до його долі (Коцюб.); Дівчина далекими байдужими очима*

зирнула на парубка (Стельмах).

2. (кому). Який не викликає до себе інтересу, не цікавий для когось. *І цей вечірній холодок Байдужий нам. Йдемо веселі (Шпак).*

БАЛАНСІР — БАЛАНСЕР — БАЛАНСЕР

Балансір, -а. Переважно двоплечий важіль; регулятор у годинниковому механізмі, який заміняє маятник; жердина для балансування.

Балансёр, -а. Акробат, що танцює на канаті; еквілібрист.

Балансер, -а. Опорна нитка в хвостатих земноводних.

БАЛІСТА — БАЛІСТИКА

Баліста. Старовинна металевна машина.

Балістика. Наука про рух артилерійських снарядів, ракет, авіабомб, куль тощо.

БАЛЬНЕО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **бальнеологічний**; пишеться разом: *бальнеопроцедура, бальнеотерапія.*

БАНКОВИЙ — БАНКІВСЬКИЙ

Збігаються в значенні, але почасти розходяться в сполучуваності. Обидва слова вж. із сл.: *білет, внесок, документ, капітал, книжка, операція, переказ, політика, справа, стіл.* Тільки з **банківський** вж. сл.: *актив, контроль, крах, кредит, кредитування, працівник, робота, система, службовець.*

БАРЕЛЬ — БАРИЛЬ

Барель, -і, ор. -ллю. Міра об'єму рідин і сипких тіл в Англії (163,65 л) і США (119,24 л, а для нафти — 158,76 л).

Баріль, -і. Міра об'єму рідин в Латинській Америці (76 чи 96 л).

БАРИ... — БАРО...

Бари... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «важкий»; пишеться разом: *барицентр, барицентричний*.

Баро... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «тиск»; пишеться разом: *барокамера, барометричний*.

БАРИТОНОВИЙ, БАРИТОННИЙ — БАРИТОНАЛЬНИЙ

Баритоновий, баритонний. Прикм. від **баритон**: *баритоновий (баритонний) голос, баритонна (баритонна) партія, баритонові (баритонні) тони*.

Баритональний. Близький до баритона тембром і діапазоном: *баритональний бас, баритональний тенор*.

БАТАЛЁР — БАТАЛІСТ

Баталёр, -а. Особа на судні, що відає продовольчим і речовим постачанням особового складу.

Баталіст, -а. Художник, творчість якого присвячена війсьній тематиці.

БАТИ... — БАТО...

Бати... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «глибинний»; пишеться разом: *батисфера, батиплан*.

Бато... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «глибина»; пишеться разом: *батометричний, батоспорт*.

БАТУТ, БАТУД — БАТУТА

Батут, -а, батуд, -а. Гімнастичний прилад для стрибків — горизонтальна підкидна сітка.

Бату́та. Диригентська паличка.

БАТЬКІВ — БАТЬКІВСЬКИЙ

Батьків, -ова, -ове. Належний батькові; який стосується батька: *батьків голос, батьків лист, батькові знайомі*.

Батьківський. Переважно властивий батькові, батькам, прийнятний любов'ю, ніжністю, а також належний батькові, батькам: *батьківський наказ, батьківський обов'язок, батьківська гордість, батьківська хаґа, батьківська теплота, батьківські турботи*.

БАТЬКІВЩИ́НА — ВІТЧИ́ЗНА

Батьківщина. Рідний край; місце народження когось; переносно — місце виникнення чогось; в урочистому вживанні пишеться з великої літери. — *Сьогодні великий день. Наші війська очистили Батьківщину й б'ють ворога на його території (Довж.); Сотні тисяч синів України прославили героїчними подвигами свою прекрасну Батьківщину (Панч); Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину (Сим.). У значенні «спадщина від батьків, спадковий маєток» тільки **батьківщина**.*

Вітчизна. Те саме, що **батьківщина**; в урочистому вживанні пишеться з великої літери. *В цю годину грізну всю по каплі кров за свою Вітчизну я віддати готов (Сос.); Він стоїть на танку, гордо тримаючи у руці прапор своєї Вітчизни (Гончар).* Пох. **вітчизняний**.

БАТЬКО. При підметі, вираженому зворотами **батько з сином, батько з матір'ю** тощо, присудок буває: а) у формі множини, якщо дія приписується двом рівноправним суб'єктам. *І стали батько з сином цілуватися (Довж.); Весільний батько з матір'ю частіш стали горілочкомо поштувати (Кв.-Осн.);* б) у формі однини, якщо підметом є тільки слово **батько**, а слово в оруд-

ному відмінку (з сином, з ма́-тір'ю тощо) означає особу, яка супроводить того, хто діє. *Батько з сином думав, думав, де б то взяти грошей, і надумав продати қабана* (Н.-Лев.); *Старий батько з усієї сили з молодицями танцює* (Шевч.).

БЕГЕМОТ — ГІПОПОТА́М. Вживаються паралельно, але **гіпопотам** переважно в спеціальній літературі.

БЕЗБА́РВНИЙ — БЕЗКО́ЛІРНИЙ, БЕЗКО́ЛЬОРОВИЙ

Безбарвний. 1. Який не має кольору, забарвлення, позбавлений барв. Вж. із сл.: *апатит, газ, кристал, рідина, губи, небо, туман, хмара.*

2. *перен.* Який не має яскраво виявлених рис, нічим не примітний. Вж. із сл.: *голос, день, життя, існування, місто, мова, обличчя, поезія, слово, усмішка.*

Безколірний, безко́льоровий. Який не має кольору. Вж. із сл.: *газ, нафта, рідина, скло.*

БЕЗЛІ́Ч, присл. Дуже велика кількість когось, чогось. *На нього працювало безліч людей* (Ю. Янов.); *Далеко на рейді мерехтіло безліч огнів* (Смолич); *Безліч довгих ожередів та стіжків нового, тільки що зведеного хліба запалали разом* (Н.-Лев.); *Безліч очей потайки крізь тини, з-під стріх пильно стежили за всім, що діялось за ставом на тім боці* (Головка); *Безліч коліс летять у своїй крузоверті* (Гончар). Пор. **бага́то.**

БЕНЗО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **бензіновий**; пишеться разом: *бензобак, бензоколонка.*

БЕНКЕ́Т — БАНКЕ́Т

Бенке́т, -у. Урочистий обід, сніданок або вечеря на честь ко-

го-небудь або на відзначення якоїсь події.

Банке́т¹, -а. Земляний або кам'яний вал; у множині — ящики, в яких зберігається одяг матросів.

Банке́т², -у. Те саме, що **бенке́т.**

БЕРЕЖЛІ́ВИЙ — БЕ́РЕЖНИЙ

Бережлі́вий. Ощадливий, економний: *бережливий господар, бережливий керівник, бережливе витрачання матеріальних і трудових ресурсів.*

Бе́режний. Який уміє берегти щось, дбайливо поводитися з чим-небудь, дбайливий: *бережне ставлення до соціалістичної власності.*

БЕРІ́Л — БЕРІ́ЛІЙ — БЕРІ́ЛІД

Бері́л, -у. Мінерал класу силікатів; руда берилію; коштовний камінь.

Бері́лій, -ю, *ор.* -ем. Хімічний елемент — метал світло-сірого кольору, що застосовують в атомних реакторах.

Бері́лід, -у. Сполука берилію з іншими металами, яку застосовують в авіа- й ракетобудуванні, в електротехніці тощо.

БЕРІ́ЗКА — БЕРЕ́ЗКА

Бері́зка. 1. *зменш.-пестл.* Береза.

2. Те саме, що **березка.**

Березка. Багаторічна витка рослина; повійка.

БЕ́ТА... Перша частина складних слів, що означає стан речовини або зв'язок з бета-частинками; пишеться через дефіс: *бета-випромінювання, бета-радіоактивність* (але *бета-трон*).

БИ — Б

Би, *частка.* Пишеться окремо після приголосних: *нехай би, по-*

зичив би, як би (хоч: мовби, немовби, ніби, якби).

Б, частка. Пишеться окремо після голосних: *позичила б, яка б*.

БИК — ВІЛ

Бик, -а. 1. Велика свійська рогата тварина, самець, бугай, а також самець деяких порід диких рогатих тварин. *Якось забрела череда, бик став бутіти й рити рогами кучугуру* (Гончар); [Анна:] *Завтра хочу піти на бій биків* (Л. Укр.); *Невдовзі на сході з'явилася хмара куряви, і за який півгодина я вже розгледів у ній плескуваті голови горбатих биків зебу* (Мур.).

2. Те саме, що **віл**. *На зеленій галявині розпрягли биків, пустили пастися* (Тют.).

Віл, волá. Кастрований бик, якого використовують як тяглову силу. *На румунському боці три пари волів тягло канатом проти води здорове червоне судно* (Коцюб.); *Щодня кухарі різали волі та віці на прохарчування цієї дикої, але гордовитої шляхетської орди* (Н.-Лев.).

Бі... Перша частина складних слів, що означає подвоєння; пишеться разом: *біваленти, білateralність*.

БІБ... Перша частина складних слів, що означає «бібліотечний»; пишеться разом: *бібліолектор*.

БІБЛІЮ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «книга»; пишеться разом: *бібліоманія*.

БІДНІТИ — БІДНІШАТИ

Бідніти, -ію, -ієш. Ставати бідним, біднішим. *Скит почав швидко бідніти* (Донч.).

Біднішати, -аю, -аєш. Ставати біднішим. *Дрібна шляхта бідніша-*

ла і помаленьку вмішувалась у народ (Н.-Лев.).

БІЛІТИ — БІЛІТИ — БІЛІТИСЯ — БІЛІШАТИ

Біліти, -лю, -лиш, *перех*. Робити щось білим, фарбувати, забарвлювати в білий колір тощо. *Настя стала на лежанці і почала білити грубу* (Н.-Лев.); *Нехай старість передчасно не білить морозом-свиною твою голову* (Головка); *Дівка Катерина личенько білила* (пісня).

Біліти, -ію, -ієш, *неперех*. Ставати білим, білішим; виділятися білим кольором, виднітися (про щось біле). *Зоря розсвітала, день почав білити* (Вовчок); *Хлопець то червоніє, то біліє* (Грінч.); *Зуби білили рівні та густі* (Мирний); *В садках білили хатки дивної краси* (Гончар).

Білітися. Виділятися білим кольором, виднітися (про щось біле). *Скрізь на полянці біліються тріски* (Черемш.); *Понад ставом білілися крізь туман хатки* (Мирний).

Білішати, -аю, -аєш. Ставати білішим. *Маруся.. не помічала, як потроху білішали перед нею стіни, ніч* (Грінч.);

БІЛУГА — БІЛУХА

Білуга. Риба родини осетрових.

Білуха. Ссавець родини дельфінових.

БІЛЬ — БІЛЬ

Біль¹, болю, *ор.* болем, *ч.* Відчуття фізичного страждання.

Біль², білі, *ор.* біллю, *ж.* рідко. Білі нитки; білість. *На рушники та на хустки Білять біль дівчата* (Куліш).

Біль, -я, *ор.* -ем. В США, Великобританії тощо — проект закону, що вноситься урядом або членом парламенту.

БІЛЬШІСТЬ, -шості, *ор.* -шістю. При підметові, вираженому сполученням слова **більшістю** з іменником або займенником у родовому відмінку однини чи множини, присудок ставиться у формі однини або множини. 1. Присудок у формі однини звичайно вживається: а) якщо при слові **більшість** має керованого слова. *Більшість певна була, що в тому піску є золото* (Трубл.); *Більшість, особливо молоді, вбачала в поїзді до Морниці веселу розвагу* (Вільде); б) якщо слово **більшість** має кероване слово в однині. *Переважає більшість народу підтримала цей захід*; в) при безпосереднім сусідстві підмета й присудка (хоч кероване слово і вжите в множині). *Більшість молодих інтелігентних людей сидить по великих містах* (Л. Укр.); *Більшість бійців зосередилась у залі другого поверху* (Гончар).

2. Присудок у формі множини (в так званому узгодженні за змістом) звичайно вживається: а) якщо між підметом і присудком є інші члени речення, особливо дієприкметниковий зворот або означальне підрядне речення з сполучниковими словами **який, котрий**, що при підметі. *Більшість делегатів при обговоренні питання, що стояло на порядку денному, підтримали доповідача*; б) якщо при слові **більшість** є кілька керованих слів у формі множини. *Більшість командирів та політпрацівників, що, ставши в цеп, вели атакуючих, полягли смертю героїв* (Гончар); в) якщо при підметі є однорідні присудки. *Він бачив на фронті, що більшість людей гинуть тому, що не можуть вирости місцевості для свого за-*

хисту і для наступу, не знають взаємодії родів військ, бояться ближніх боїв, авіації і танків (Тют.); г) якщо підкреслюється активність і роздільність дії, здійснюваної виконавцями. *Більшість десятикласників готувались до екзаменів групами по двоє, по троє* (Донч.).

БІО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **біологічний**; пишеться разом: *бiodатчик, біоелектростимулятор*.

...БІОЗ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «життя», «життєвий процес»: *анаеробіоз, некробіоз*.

БІОНІКА — ГІДРОБІОНІКА

Біоніка. Наука, яка вивчає побудову організмів для створення машин, приладів, механізмів тощо.

Гідробіоніка. Розділ біоніки, який вивчає особливості тварин, що живуть у воді, щоб створювати технічні пристрої для роботи у водному середовищі.

...БІОНТ. Кінцева частина складних слів, що означає «живий організм»: *батибіонт, гідробіонт*.

БІР — БОР

Бір, *бóру*. Шпильковий ліс або мішаний з переважанням сосни; будь-який ліс.

Бор¹, -у. Хімічний елемент.

Бор², -а. Свердел, що застосовується у зуболікарській справі.

БІСТР — БІСТРО

Бістр, -у. Темно-бура акварельна фарба з деревної сажі.

Бістро, *невідм.*, *с.* Невеликий ресторан, закусочна (переважно у Франції).

БЛАКИТНІТИ — БЛАКИТНІШАТИ

Блакитніти, -іє. Ставати блакитним, блакитнішим; виділяти;

ся блакитним кольором, виднітися (про щось блакитне). *Здригася [Раїса] кожен раз, коли вікна раптом блакитніли од сильної блискавки (Коцюб.); А море радісно й ніжно блакитніє крізь світанкову імлу (Тулуб).*

Блакитнішати, -ає. Ставати блакитнішим.

...БЛАСТ. Кінцева частина складних слів, що означає «зародок»: *остеобласт, фібробласт.*

БЛАСТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «відгалуження», «зародок»; пишеться разом: *бластодиск, бластоциста.*

БЛИЗЬКО, *прим.* Крім іншого, широко вживається для позначення приблизної кількості при назвах міри, часу, числа: *близько двох тисяч, близько трьох годин, йому близько сорока років (і йому під сорок років).*

БЛІДНУТИ, БЛІДНІТИ — БЛІДНІШАТИ

Бліднути, -ну, -неш, *рідше блідніти*, -ю, -іеш. Ставати блідим, блідшим; блідо виднітися, виділятися. *Уже починають бліднути зорі на небі (Трубл.); Стала я блідніти (Мирний); Її обличчя блідне навіть крізь пудру (Ю. Янов.).*

Бліднішати. Ставати блідішим. *Чим більше він [городничий] наливав супом, тим дальше все бліднішав та білішав (Мирний).*

БЛОК... Перша частина складних слів, що відповідає словам **блокувальний, блокування**; пишеться через дефіс: *блок-діаграма, блок-сигнал (але блокпост).*

БО, *частка спонук., підсил.* Вживається переважно при дієслівних формах наказового спо-

субу, при питальних займенниках, прислівниках, дієсловах тощо; пишеться через дефіс: *іди-бо, послухай-бо, дивіться-бо, чий-бо ти? (але іди ж бо).*

БОБЁР — БОБИР

Бобёр, -брá. Водяний гризун, що дає цінне хутро; хутро цього гризуна.

Бобёр, -я, *ор. -ём, діал.* Дрібна прісноводна риба з колючими плавцями.

БОБІНА — БОБІНА

Бобіна. Зернина бобу.

Бобіна. Барабан, котушка для намотування дроту, ниток, канатів, стрічок тощо.

БОЄ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **бойовий**; пишеться разом: *боепостачання, боеспроможний.*

БОЙЛЕР — БРОЙЛЕР

Бойлер, -а. Пристрій для нагрівання води в системі теплопостачання й гарячого водопостачання. *Пох.: бойлерна, бойлерний.*

Бройлер, -а. 1. Відгодоване на м'ясо курча віком 60—70 днів.

2. Приміщення для відгодовлі таких курчат. *Пох. бройлерний.*

БОЙНЯ — БІЙНЯ

Бойня, -і, *ор. -ею, р. мн. бóень.*

1. Приміщення, місце для забою худоби. *Серединою вулиці гнали на бойню табун худоби (Вільде); Купці.. за безцінь скуповували у селян худобу й великими гуртами спроваджували на бойню (Чорн.).*

2. *перен.* Те саме, що **бийня**. *Закінчується квітень. Увійдуть у береги річки, і вийде з берегів людська кров. Почнеться нечувана в світі бойня (Довж.).*

Бійня, -і, *ор. -ею, р. мн. бóень.* Масове знищення людей; бій з великою кількістю жертв. *Був ще двічі поранений — віддав*

свою данину *всесвітній бійні Андрій-столяр* (Крот.); *Йому враз стало ясно.., ким була вчинена кривава бійня над безіменним лісовим струмком* (Головч. і Мус.).

БОЛІВА́Р, -а. 1. *Грошова одиниця Венесуели.*

2. *Крислатий капелюх.*

БОЛО́ТНИЙ — БОЛО́ТЯНИЙ — БОЛОТИ́СТИЙ

Болотний. 1. *Пов'язаний з болотом, який стосується болота; який живе, росте на болоті.* Вж. із сл.: *грунт, земля, вода, туман, газ, запах, дух, твань, купиння, торфовище, іржа, дорога, стежка, дичина, гадюка, жаба, птах, пташка, фауна, горіх, мох, трава, квітка, флора.*

2. *Призначений для робіт на болоті, пересування болотом тощо: болотний плуг, болотний екскаватор, болотні чоботи.*

Болотяний. 1. *Те саме, що болотний 1.*

2. *Те саме, що болотистий.* Вж. із сл.: *край, лука, низовина, плавні, поле, річка.*

Болотистий. *Багатий на болота, заболочений; багнистий.* Вж. із сл.: *землі, лука, місцевість, низовина, поле, заплава, озеро.*

БОН — БОНА — БОННА

Бон, -а, *переважно в мн. -и, -ів.* *Плавуче загородження для захисту гаваней, портів; огорожа при лісостві.*

Бона. *Грошовий документ.*

Бонна. *Вихователька дітей у буржуазних або дворянських сім'ях; гувернантка.*

БОРО́ТИСЯ, -рюся, -решся, -рються. 1. *(з ким і без додатка).* *Схопившись один з одним, намагатися подужати, перемогти.* *При світлі я побачив, що той, кого я ударив веслом, повзе до борту, а другий бореться з Се-*

вом (Ю. Янов.); *Вони сходилися тихо, ніби йшли обніматися, а не боротися* (Тют.).

2. *(з ким-чим, проти кого-чого).* *Змагатися, битися, намагаючись перемогти, подолати, знищити.* Вж. із сл.: *з експлуатацією, з ворогами (проти ворогів), із загарбницькими війнами (проти загарбницьких воєн), з інтервентами (проти інтервентів), з конкурентами (проти конкурентів), з окупантами (проти окупантів), проти буржуазної ідеології, проти гноблення, проти кріпосництва, проти самодержавства.*

3. *(з чим, рідше проти чого).* *Намагатися подолати, знищити, викоринити щось, запобігти чомусь.* Вж. із сл.: *з алкоголізмом, з браком, з голодом, з дрімотою, із забобонами (проти забобонів), зі злом, з посухою, зі сльозами, зі смертю, зі спекою, із сумнівами, з хворобою.*

4. *(за що).* *Добиватися чогось, долаючи перешкоди.* Вж. із сл.: *за [високий] урожай, за Вітчизну, за владу, за волю, за життя, за збереження миру, за щастя.*

БОРОТЬБА́. 1. *(з ким-чим і — з відтінком підкресленої дії — проти кого-чого, між ким-чим, кого-чого).* *Активне зіткнення між протилежними соціальними групами, станами, напрямками, інтересами тощо.* Вж. із сл.: *з бандитами, з бандитизмом, з диверсантами, з експлуататорами, із загарбниками, з імперіалізмом, з класовим ворогом, з контрреволюцією (проти контрреволюції), з капіталом, з реакційними силами, з самодержавством (проти самодержавства), проти агресорів, проти інтервентів, проти капіталізму,*

проти опортунізму, проти паліїв війни; між капіталізмом і соціалізмом, між капіталістами і робітниками, між конкурентами, між суперниками, двох світів, двох станів, двох думок.

2. (з чим). Діяльність, спрямована на подолання, знищення, викоріння, підпорядкування чогось. Вж. із сл.: з алкоголізмом, з безробіттям, з бракоробством, з бур'янами, з вітрами, з епідемією, із забобонами, із залишками національної обмеженості, із зловживаннями, з імперіалістичною війською, з культурною відсталістю, з націоналізмом, з посухою, з поширенням хвороби, із сваволею, із стихією, з темнотою, з труднощами, з шкідниками сільськогосподарських культур.

3. (проти чого). Діяльність, спрямована на запобігання, відвернення чогось. Вж. із сл.: проти воєнної небезпеки, проти імперіалістичних воєн, проти панування капіталу, проти пережитків минулого, проти поширення епідемії.

4. (за що). Діяльність, спрямована на створення, досягнення чогось. Вж. із сл.: за визволення батьківщини, за виконання планів і зобов'язань, за відмову від застосування сили між державами, за владу, за волю, за демократію і соціалізм, за дострокове виконання народногосподарського плану, за життя, за здійснення важливих соціально-економічних заходів, за ідею, за існування, за комунізм, за комуністичне ставлення до праці, за мир і дружбу між народами, за піднесення трудової громадської активності, за побудову комуністичного суспільства, за поділ і переділ світу, за

припинення гонки озброєнь, за свободу і незалежність, за технічний прогрес, за щастя народів, за якість продукції.

БОРТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **бортовий**; пишеться разом: *бортмеханік, бортпроводниця.*

БРА́МА. Великі ворота, здебільшого при монументальних спорудах. *Відчинилась міська брама (Фр.); Величезна загратована брама відзначала місце в'їзду (Смолич); Запорізька Січ. Крізь відчинену браму фортеці видно намети, курені, церкву (Корн.).*

БРАТ, -а. 1. Сполучається з прізвищем: а) при слові **браті** іншомовні прізвища ставляться у формі однини: *брати Грімм* (чеські, польські й інші слов'янські прізвища мають у такій позиції форму множини: *брати Гавранеки, брати Пшеп'юрські*); б) при сполученні **брат і сестра** іншомовні прізвища звичайно ставляться у формі множини: *брат і сестра Шлегелі.*

2. При підметі, вираженому зворотом **брат із сестрою, брат з братам** тощо, присудок ставиться: а) у формі множини, якщо дія приписується двом рівноправним суб'єктам. *Чесною працею он скільки надбали! Чесно вони й поживуть його... у миру та в ладу, як брат з сестрою (Мирний); Я через тебе тільки квітки мої порозсипала! Бачиш — от братик та сестриця: це брат із сестрою побралися (Грінч.); І брат з братом обнялися (Шевч.);* б) у формі однини, якщо підметом є тільки слово **брат**, а' слово в орудному відмінку (**із сестрою, з братам** тощо) означає особу, що супро-

водить того, хто діє. *І розговориств із нею Петро, як брат із сестрою* (Куліш); *Брат з братом сварився за наділ* (Рильський); *До Лемішки заїхав, прямуючи туди, брат у перших із жінкою* (Н.-Лев.).

БРАТЕРСТВО — БРА́ТСТВО

Братерство, тільки одн. Теплі, товариські взаємини між ким-небудь, братська спорідненість, братське єднання, велика дружба. *Добра святого. Воли! воли! Братерства братнього* (Шевч.); *Де ви, правди всенародної Та братерства сіячі?* (Граб.); *Рівність, братерство і воля усім — Наші були ідеали* (Олесь); *В огні братерство ми знайшли* (Дмит.); *І це наш світ — світ людського братерства!* (Мас.).

Братство. 1. Товариство людей, об'єднаних спільною діяльністю й метою; релігійно-національна організація: *Кирило-Мефодіївське братство, масонське братство, Київське братство, Львівське братство, церковне братство*.

2. Те саме, що **братерство**. *А на дальнім пожарищі Іскра братства тліла* (Шевч.); *Ми в славних битвах братство закріпляля* (Бажан); *Цвіте братство, цвіте дружба у нашому краї* (коломийка); *Наше братство розбратати — Сил таких нема ніде!* (Рильський).

БРА́ТИ, ВЗЯ́ТИ (УЗЯ́ТИ). Сполучаються із словами **у́часть**, **до ува́ги**, **до відома**, **до се́рця**.

БРА́ТИСЯ, беру́ся, берешся.

1. (за кого-що). Хапатися руками. *Вона не злюбила Мелашиних батьків, і тільки бралася за тім'я, то згадувала Западинці* (Н.-Лев.); *Беріться за мене, понесу* (казка).

2. (за що, рідше до чого). Брати якесь знаряддя, щоб діяти ним. Вж. із сл.: *за весла, за кий, за книжку, за ложку, за лопату, за ніж, до ножа, за плуг, за рушницю, за сокиру, за шаблю, до зброї, до іграшок*.

3. (за що, до чого, а також що робити). Приступати до чогось, рідше — збиратися щось робити. Вж. із сл.: *за впорядкування, за господарство, за діло, до діла, за переклад, до перекладу, перекладати, за працю, до праці, за снідання, до сніданку, до бійки, до сіви, сіяти, до справи, бити, допомагати, їсти, йти, писати, просити, розважати, розповідати, читати*.

4. (до кого, за кого). Застосувати до кого-небудь якісь дії, докоряти комусь. *Рішуче береться до неї* (Коцюб.); *Він за мене береться* (Барв.).

5. (до кого-чого). Приставати, липнути. *Болото береться до коліс* (Сл. Грінч.).

6. (чим). Укриватися чим-небудь. Вж. із сл.: *барвами, жовтизною, зморшками, іржею, кригою, льодом, памороззю, парою, півкою, плямами, попелом, потом, пушком, росою, рум'янцем, синявою, складками, сльозою, смугами, сльвом, туманом, чорнотою. Всюди почорнілий сніг береться водою* (Мирний); *Пурпуром бралося небо* (Козач.); *Проти сонця її волосся ніби бралось жаром* (Панч).

7. (чим). Набувати певного стану, виразу тощо. Вж. із сл.: *байдужістю, благанням, болем, гнівом, жалем, задумою, зажурирою, острахом, смутком, сумом, тривогою, хвилюванням*.

8. (безос.— на що, рідше до чого) розм. Наближатися до певного віку, часу, стану. Вж.

із сл.: *на вечір, до вечора, на світанок, до ранку, на ніч, на мороз.*

9. (з ким і без додатка), *заст.* Одружуватися. *Виң хоче братися з якоюсь панною (Н.-Лев.); Не хочу я женитися, Не хочу я братися (Шевч.).*

БРА́ТІВ — БРА́ТНІЙ — БРА́ТЄРСЬКИЙ — БРА́ТСЬКИЙ

Бра́тів, -това, -тове. Належний братові: *братова хата, братова сім'я.*

Бра́тній, -я, -є. Належний братові, братам, а також те саме, що **братєрський**. Вж. із сл.: *заклик, звичай, народ (народи), союз, армія, віра, воля, допомога, згода, земля, компартія, країна, кров, література, любов, мова, могила, пісня, партія, сім'я, сльоза, співдружність, єднання, життя, стискання, сузір'я [народів], чуття, почуття, обійми, пестощі, стосунки.*

Братєрський. Переважно властивий братам, товариський, який живе в братньому єднанні, рідше — належний братові, братам. Вж. із сл.: *договір, заповіт, клич, народ, поцілунок, довіра, допомога, дружба, єдність, земля, кров, культура, любов, мова, могила, підтримка, співдружність, діло, єднання, слово, співробітництво, відносини, зв'язки, стосунки.*

Бра́тський. Властивий братові, братам, братєрський (але вживається рідше), а також прикметник до слова **братство**. Вж. із сл.: *обеліск, потиск, союз, душа, компартія, могила, організація, школа, змагання.*

БРАХІОПÓД — БРАХІОПÓДІЙ

Брахіопóд, -а. Безхребетна тварина.

Брахіопóдій, -ю, *ор.* -єм. Рослина куцоніжка.

БРЕТÓНЦІ — БРИТА́НЦІ

Бретóнци, -ів, *мн.* (одн. бретóнець, -нця). Народність, що населяє півострів Бретань.

Брита́нці, -ів, *мн.* (одн. британець, -нця), *заст.* Англіїці.

БРИДЖ — БРИ́ДЖІ — БРІ́ЖІ

Бридж, -у. Картярська гра.

Бри́джі, -ів, *мн.* Штани для верхової їзди.

Брі́жі, бриж і бри́жів, *мн.* Дрібні хвилі; складки одягу тощо.

БРІ́ФІНГ, -у. Коротка, менш офіційна прес-конференція, яку проводять представники зовнішньополітичних відомств та інших державних органів, а також міжнародних організацій в основному для інформування журналістів про якісь важливі події; після брифінгу звичайно журналістам не виділяють часу для питань і відповідей.

БРІ́ВКА — БРÓВКА

Брівка, *р. мн.* -вок. 1. *зменш.-пестл.* Брова.

2. Те саме, що **брóвка**.

Брóвка. Підвищений край кавани, схилу, край бігової доріжки тощо.

БРОНЕ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **броньовий**; пишеться разом: *бронетанковий, бронетранспортер.*

БРОШУ́РА. Книжка обсягом не більше 4—5 друкованих аркушів переважно в м'якій оправі.

БУД... Перша частина складних слів, що відповідає слову **будівельний**; пишеться разом: *буддеталі, будматеріали.*

БУДІ́НОК — БУДІ́ВЛЯ — БУДОВА — ДІМ

Буді́нок, -нку. 1. Споруда, призначена під житло. *Я зна-*

йшов будинок, де він живе (Кочуб.).

2. Науковий, культурно-освітній, побутовий, торговельний та інший заклад, а також будівля, в якій він міститься. Вж. із сл.: *відпочинку, інвалідів, побуту, політичної освіти, творчості, гральний, дитячий, заїжджий*; з великої літери пишеться із словами: *авіації, космонавтики, архітектора, кіно, культури, металургів, офіцерів, піонерів [і школярів], преси, природи, радіо, Радянської Армії, спілок, ВЦРПС, учених, учителя* тощо.

3. Те саме, що **будівля** 1: *будинок бібліотеки, будинок посольства, будинок райлікарні. Зупинились на головній вулиці біля будинку з написом «Ревком»* (Довж.).

Будівля, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -вель. 1. Архітектурна споруда; кам'яна, дерев'яна та інша споруда для господарських і інших потреб, для житла, а також зрідка в переносному значенні. *Порожньо на подвір'ї, понуро стоять будівлі, а хата навіть із забитими віконницями* (Головко) *В низині стояли громадські, колгоспні будівлі* (Коп.); *На тому березі біла струнка будівля електростанції* (Козач.); *Її увагу привернула кругла будівля з дощок з величезним написом «Цирк»* (Донч.); *Міцно будувати висотну будівлю миру, щоб мир був тривалий і надійний* (Тяч.).

2. *рідко*. Те саме, що **будівництво**. *Що його робить: чи розпочати будівлю, чи оселитися тут* (Мирний); [Ганна:] *Я за вами. Пішли на будівлю* (Корн.).

Будова. 1. Те саме, що **будівля** 1. *Тільки став доїжджати до тієї*

будови, де живуть сестри, знов линув дощ як з відра (Стор.); *Де були пустині голі, Осяяних будов шпилі* (Рильський); *На очах нові будови Набирають висоту* (Підс.).

2. Те саме, що **будування**. *Будова брига закінчувалася* (Ю. Янов.).

3. Місце, де здійснюється будівництво: *комсомольська будова, ударна будова п'ятирічки, велика будова*.— *Я вам не буду перешкоджати, коли сяду біля вас і подивлюсь море і послухаю гомін будови?* (Ю. Янов.).

4. Взаємне розташування частин чого-небудь, структура, побудова: *будова атомів, будова земної кори, організаційна будова, будова речення, будова тіла*.

Дім, до́му. 1. У сучасній мові — переважно приміщення, в якому проживають люди, а також самі люди (здебільшого родина), що там мешкають, та їхнє господарство, зрідка — переносно. *Сьогодні виїжджаю з дому* (Л. Укр.); *В домі Глушака урочисто. У невістки Юлі, народної вчительки, народився син* (Довж.), *То, сину, так завжди: до рідного дому ноги людини самі несуть* (Гончар); *Скінчилися воїнські дороги, Ми знов будуем світлий дім* (Мас.).

2. *рідко*. Те саме, що **будінок**. *Дім стояв під вітром та під іскрами й згорів дочиста* (Н.-Лев.).

БУДІВЕЛЬНИЙ — БУДІВНИЙ — БУДІВНИЧИЙ

Будівельний. Який стосується спорудження будов, будівництва, який здійснює будівництво, призначений для будівництва. Вж. із сл.: *двір, майданчик, майдан, досвід, механіка, техніка, професія, робота, завод, загін, інститут, технікум, трест, індустр-*

рія, організація, бригада, комісія, кадри, камінь, конструкція, ліс, матеріал, цегла, вапно. У складних словах вживається як прикладка: *інженерно-будівельний*.

Будівний. 1. *рідко*. Який стосується будування. Вж. із сл.: *ліс, матеріал, трест, механіка, робота, справа*.

2. *перен.* Який створює щось, творчий: *будівна робота партії*.

У скл. сл.: *автомобілебудівний, трансформаторобудівний*.

Будівничий. 1. Який стосується будівників, будівництва. Вж. із сл.: *запал, план, розмах, енергія, праця, завдання, починання, творення, руки, турботи. Почалася справжня будівнича гарячка* (Ле); *Розміреним будівничим гуркотом зараз повниться та степова корабельня* (Гончар); *Він з радістю побачив картину справжнього будівничого розмаху* (Гур.).

2. *перен.* Те саме, що **будівний** 2: *будівнича сила нашої партії. Та вмираючи вони знали: переможе народ, і почнеться на землі нашої велика будівнича робота, нове життя* (Цюпа).

БУДІВЕЛЬНИК — БУДІВНИК — БУДІВНИЧИЙ

Будівельник, -а. Людина, яка має будівельний фах, працює на будівництві: *колектив будівельників, штаб будівельників. Дві армії будівельників, що розсипались на схилах обох берегів, з безкраїми обозами грабарів з двох кінців йшли в наступ на Дніпро* (Баш); *Закінчивши зміну, молоді будівельники слухали лекції на політичні теми* (Гончар). У складних словах вживається як прикладка: *інженер-будівельник, реставратор-будівельник*.

Будівник, -а. 1. Людина, яка бере участь у створенні якоїсь споруди; будівник — поняття ширше, загальніше, ніж будівельник. *Це — Нова Каховка, місто будівників гідроелектростанції Дніпровського Низу* (Довж.); *Йдуть будівники метро* (Дмит.)

2. *перен. (чого)*. Той, хто створює щось, творець. *Я комунізму будівник* (Нагн.); *Розірвавши пута соціального і національного рабства, український народ став господарем своєї долі, будівником нового життя* (Цюпа).

У скл. сл.: *верстатобудівник, метробудівник, мостобудівник*.

Будівничий, -ого. Те саме, що **будівник**, **будівельник**, а також архітектор. *З губернії приїхав будівничий* (Мирний); *Тепер я справжній будівничий комсомольської шахти* (Собко); *Ми впізнали надію свою, Молодого життя будівничі, У труді, у бажанні, в бою* (Мал.).

БУДУВАННЯ — БУДІВНИЦТВО

Будування. 1. *тільки одн.* Спорудження якоїсь будівлі, дороги, машини тощо. *Йому здавалось, що все йде дуже помалу, що будуванню кінця не буде* (Коцюб.); *Одночасно з будуванням шхуни заготовляли харчі, одяг* (Тулуб); У скл. сл.: *авіабудування, верстатобудування*.

2. *тільки одн. рідко*. Характер, стиль будови. *Кладовище в Мадридї.. Збоку гранітна каплиця стародавнього будування* (Л. Укр.).

3. *рідко*. Готова або споруджувана будівля. *Не пройшли й п'ятнадцяти верстов, як почались будування і де-не-де стояли повкопувані стовпи, себто межі* (Стор.); *Незграбне будування*

з соснових дощок та обополів — народний театр (Вас.).

Будівництво. 1. Місце, де здійснюється будування, а також споруджувана будівля; установа або організація, яка будує щонебудь. *Іван Максимович ще ніколи не бачив, як працює дочка, і вирішив піти до неї на будівництво (Донч.).*

2. тільки одн. перен. (чого). Створення певних суспільних відносин, суспільного ладу, нових форм управління державою тощо. Вж. із сл.: *адміністративно-політичне, соціалістичного суспільства, державне, соціальнокультурне, мовне, партійне, радянське.*

3. Те саме, що **будування** 1. Вж. із сл.: *заводу, каналу, господарське, дорожнє, шляхове, житлове, зелене, капітальне, колгоспне, меліоративне, цивільне. Будівництво йшло повним ходом вдень і вночі (Собко); Сто тисяч народу ми підняли на будівництво укріплень (Кучер).*

БУКСИРУВА́ТИ — БУКСУВА́ТИ

Буксирувати, -у́ю, -у́еш, *перех.* Тягти за собою або штовхати судно, машину тощо.

Буксувати, -у́є, *неперех.* Обертатися, ковзаячись на місці (про колеса).

БУЛЬБ, -а, *р. мн.* -ів. Округле потовщення в нижній частині носа судна, яке поліпшує гідродинамічні властивості його корпусу.

БУРА́Н — БУРУ́Н

Бура́н, -у. Снігова буря.

Буру́н, -а́. Піняста хвиля.

БУРГО́МІСТР — БУРМІСТР, БУРМІСТЕР

Бургомістр, -а. Голова міської управи.

Бурмістр, -а, **бурмістер**, -тра.

1. Староста над кріпаками.

2. Те саме, що **бургомістр**.

БУРІ́ТИ — БУРІ́ШАТИ

Буріти, -іє. Ставати бурим, бурішим; виділятися бурим кольором, виднітися (про щось буре). *Так застигають в розвитку своєму ранні квіти, що їх прибило жорстоким приморозком, — за наступного тепла вони тільки жухнуть, буріють (Волошин); Погляну я у віконце, калина буріє (Чуб.).*

Бурішати, -ає. Ставати бурішим. *Торішні куряї, протряхаючи на вітрі та сонці, поволі бурішають (Гончар).*

БУТА́Н — БУТЕ́Н

Бута́н, -у. Насичений вуглеводень.

Буте́н, -у. Ненасичений вуглеводень, бутилен.

В

В («ве»). Як назва літери вживається в с. р., як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале в, нескладовий (нескладове) в.*

ВАЖЛИ́ВИЙ — ВА́ЖНИЙ

Важлівий. Який має велике, особливе значення. Вж. із сл.:

вантаж, виріб, висновок, етап, договір, документ (папір), дослід, завод, засіб, захід, крок, метал, об'єкт, процес, район, ритуал, рубіж, стимул, факт, фактор, віха, галузь, деталь, думка, заслуга, істина, комісія, лабораторія, нарада, особа, особли-

вість, подія, праця, проблема, професія, річ, робота, розмова, роль, сполука, справа, таємниця, тема, угода, умова, форма, відкриття, діло, завдання, засідання, змагання, місто, місце, питання, укріплення, збори.

Важний. 1. Сповнений гідності, поважний, гордий: *важний генерал, важний професор, важна особа.*

2. *рідко.* Те саме, що **важливий**.

ВАЛЮТА — ВОЛЮТА

Валюта. Грошова одиниця якоїсь країни, а також тип грошової системи: *золота валюта, іноземна валюта, паперова валюта.*

Волюта. Скульптурна ozdoba у вигляді спірального завитка з вічком у центрі.

ВАЛЬЦЮВАТИ — ВЕЛЬЦЮВАТИ

Вальцюва́ти, -ію, -ієш. Пропускати між вальцями для розплющення, роздрібнення тощо: *вальцювати залізо, вальцювати шкіру.*

Вельцюва́ти. Переробляти поліметалеві відходи металургійного виробництва для добування з них металів.

ВАМПІР — АМПІР

Вампір, -а. 1. За повір'ям — мрець, що нібито виходить ночами з домовини і ссе кров сонних людей; переносно — кровопивця.

2. Рід великих кажанів, що живуть у тропічних лісах.

Ампір, -у. Стиль пізнього класицизму в архітектурі й мистецтві, що виник у Франції на початку XIX ст.

ВАНДЕ́Я, -ї, ор. -єю. Департамент на заході Франції, який під час Великої французької революції кінця XVIII ст. і в пізніші

роки був центром контрреволюційних закатів роялістів і католицького духовництва. Пізніше почали вживати як загальну назву (**вандея**) для позначення вогнищ контрреволюції.

ВАНТО́З — ВАНТУ́З

Ванто́з, -а. Шостий місяць року за французьким республіканським календарем (1793—1806 рр.).

Ванту́з, -а. Пристрій для автоматичного випускання повітря з водопровідних труб.

ВАРІА́НТ — ВАРІА́НТА

Варіа́нт, -а. Видозміна, різновид будь-чого; одна з кількох редакцій твору, одна з можливих комбінацій тощо.

Варіа́нта. Організм тварини або рослини, який відхиляється за певною ознакою від основного типу; у статистиці — кожен член ряду чисел.

ВАРІ́ННЯ, ВА́РЕННЯ — ВАРЕ́ННЯ

Варі́ння, рідше ва́рення. Процес готування страви, питва і т. ін. кип'ятінням.

Варе́ння. Зварені в цукровому сиропі, меді тощо ягоди або фрукти.

ВАРІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «змінювати»; пишеться разом: варіоекран, варіоклішограф.

ВАСИ́ЛЬКІ — ВОЛО́ШКИ

Васи́лькі, -сільків, мн. (одн. васи́льок) (Oscitum). Кушова трав'яниста рослина з запашними синіми квітками, що колись використовувалась у певних народних обрядах; деякі види її вирощуються як ефіроолійні культури. *Без васи́льків і без рути Спочивайте, діти (Шевч.); Вона подала йому квіти, серед*

яких найбільше було васильків та волошок (Гончар).

Волошки, -шок, `мн. (одн. волішка). (Сентауге). Польова трав'яниста рослина із синіми квітками, що росте переважно серед озимих культур.

ВБАЧАТИ (УБАЧАТИ), -аю, -аєш. Вважати кого-, що-небудь кимсь, -чимсь. *В Радянському Союзі народи Чехословаччини вбачають свого вірного, могутнього друга, учителя, брата (Гончар). У значенні «сприймати зором, спостерігати» вживається зрідка.*

ВБІК (УБІК) — В (У) БІК

Вбік (убік), присл. В сторону від когось, чогось, в якийсь бік; *у знач. прийм. Вакуленко сахнувся вбік (Жур.); Козаков одхилив голову вбік (Гончар); Рибка майнула кудись убік (Тулуб); Дорогою від млина убік нашої хати йде якийсь високий чоловік (С. Ол.).*

В (у) бік, ім. з прийм. Голова хиталася з боку в бік (Хотк.); — *Лісовики ще й не прихотили сюди, хіба що ось один, — веде ліктем у бік, де стоїть Гончар (Стельмах).*

ВБРІД (УБРІД) — В (У) БРІД

Вбрід (убрід), присл. По дну річки, ставу, озера, по неглибокому місцю, бродом. *Перейшли вбрід напівпересохлу річку Іргиз (Тулуб); Війська і вози в кількох місцях убрід почали переходити по-весняному багатководну річку (Ле).*

В (у) брід, ім. з прийм. *Клекоче потік, хлеще піну в брід (Фр.); Не забути славного походу, Грізний моря дального прибіл. — Як ішли ми — та у брід, у воду — На останній перекопський бій! (Нех.).*

ВВЕРХ (УВЕРХ) — В (У) ВЕРХ

Вверх (увєрх), присл. Те саме, що **вгору**. *Щось лізе вверх по стовбуру (Шевч.); Лежить Семен горілиць у високій траві, виставив уверх коліно (Вас.).*

В (у) верх, ім. з прийм.

ВВЕРХУ (УВЕРХУ) — В (У) ВЕРХУ

Вверху (уверху), присл. Те саме, що **вгорі**.

В (у) верху, ім. з прийм.

ВВІ (УВІ), ВІ, прийм. Вживаються найчастіше перед словом **сон**, рідше — перед збігом приголосних. *Тої ночі і вві сні ввижались Юркові неймовірні пригоди (Козач.); І тільки Клим щось уві сні шепоче (Сос.); Я не забув! Завжди зі мною Сидиш ти, хлопче, у сідлі, В димах нескінченного бою, У рейдах — далю степовою, І над кострищем уві млі (Нагн.); Ой ударити б по струнах, Тих збудити, хто ві сні (Олесь); За кожний раз посидів [Славко] по два тижні ві Львові (Март.).* Пор. у.

ВВІК (УВІК) — В (У) ВІК

Ввік (увік), присл. Ніколи, довіку. *Постаті кращих героїв і подвиги ввік незабутні (Зеров); Ввік вірна я буду, бо раз полюбила, бо любов для мене — се життя і сила (У. Кравч.).*

В (у) вік, ім. з прийм. *І буде дух його із віку в вік сіяти (Куліш); Лиш брехуни умруть, а правда з віку в вік Стече в один акорд, де звук є робітник (Тич.).*

ВВІСЬМОХ (УВІСЬМОХ) — В (У) ВІСЬМОХ

Ввісьмох (увісьмох), присл. У складі вісьмох осіб.

В (у) вісьмох, прийм. *і числ.*

ВВІЛЮ (УВІЛЮ) — В (У) ВІЛЮ

Вволю (увболю), присл. розм. До цілковитого задоволення, доско-чучу. *Насміявшись вволю, Хри-стина попрощалась з хазяйкою й вийшла (Н.-Лев.); — Як при-йде велика вода, то змінить весь край. Уволю нап'ється дніпро-вої степ і зазеленіє (Гончар).*

В (у) волю, ім. з прийм. По-віруєм ще трохи в волю (Шевч.).

ВВ'ОСЬМЕ (УВ'ОСЬМЕ) — В (У) В'ОСЬМЕ

Ввосьме (увосьме), присл. У восьмий раз: *увосьме йому було вручено приз.*

В (у) в'осьме, прийм. і числ.

ВВ'ОСЬМЕРО (УВ'ОСЬМЕ-РО) — В (У) В'ОСЬМЕРО

Ввосьмеро (увосьмеро), присл. У вісім разів.

В (у) в'осьмеро, прийм. і числ.

ВГЛИБ (УГЛИБ) — В (У) ГЛИБ

Вглиб (углиб), присл. У гли-бину, в середину чогось. *І в зем-лю вглиб уріс столітній дуб (Турч.); Вода пішла вглиб (Гон-чар); Йон заглянув углиб і охо-лов, побачивши Гашицу (Ко-цюб.); Що ж, іди, пірнай углиб (Перв.).*

В (у) глиб, ім. з прийм. За перші дні пройшли далеко в глиб країни (Малик); *Пужай протов-пився в глиб колони (Автом.); Микола Григорович пройшов у глиб кабінету (Полт.); Дружба народів досягла повного розви-тку лише в наш, радянський час. Але коріння її сягають в глиб віків (Рильський).*

ВГЛИБІНІ (УГЛИБІНІ) — В (У) ГЛИБІНІ

Вглибині (углибині), присл. Глибоко в чомусь. *Вглибині схід-ці до квартири (Галан); Вгли-бині за деревами височів струн-кий кладовищенський собор (Гончар).*

В (у) глибині, ім. з прийм. *Попереду, в глибині ночі, має веселими крилами високий віт-ряк (Стельмах); Раптом учитель щось помітив у глибині саду (Ю. Янов.).*

ВГЛИБІНУ (УГЛИБІНУ) — В (У) ГЛИБІНУ

Вглибину (углибину), присл. Глибоко в щось. *Одне око в нього вдавлене вглибину, а дру-ге випнуте з повік (Стельмах); Життя зросло багатогранне. В нім людське ставлення гуман-не до всіх, хто дійсно йде за мир, росте і величину і вишир (Тич.).*

В (у) глибину, ім. з прийм. *Люцій іде в глибину темниці (Л. Укр.); Він зареготав і зо-всім провалився в глибину свого крісла (Смолич); У глибину лі-сів пахучу лежить білиців печаль-на путь (Сос.).*

ВГОЛОС (УГОЛОС) — В (У) ГОЛОС

Вголос (уголос), присл. Так, що можна чути, голосно. *Гафій-ка подумала вголос (Коцюб.); Вона читає вголос (Перв.); Лист дихав загадкою і говорив про те, про що не вільно вголос сказати (Д. Бедзик).*

В (у) гóлос, ім. з прийм. *Рап-том чую... гукає мене сталевар. Я вслухаюся в голос (Нагн.); Всі голоси зливаються в один голос — у голос невиразної тяжкої туги (Мирний).*

ВГОРІ (УГОРІ) — В (У) ГОРІ

Вгорі (угорі), присл. Високо в небі, у верхній частині чогось. *Неосяжне зоряне небо розкрило вгорі своє іскристе склепіння (Тулуб); — Ку-ку! — лунає десь угорі (Багмут).*

В (у) горі, ім. з прийм. [Бу-дівничий:] *Рубаймо в горі щаблі, щоб нам стояти твердо і щоб*

дистатися на гору (Л. Укр.)
Втікав [Остап] *й битим шляхом*
і навпростець; часом день у горі,
у печері лежить ховаючись
(Коцюб.).

ВГОРУ (УГОРУ) — В (У)

ГОРУ

Вгору (угору), *присл.* За напрямком догори; навиворіт; до вищого ступеня, рівня розвитку, стану тощо. *Тут справник простяг руки вгору* (Довж.); *Піднімається сонце угору* (Мирний); *Ми.. життя угору підіймали* (Стельмах).

В (у) гору, *ім. з прийм.*

ВДАЛЕЧИНІ (УДАЛЕЧИНІ) — В (У) ДАЛЕЧИНІ

Вдалечині (удалечині), *присл.* Те саме, що **вдалині**. *А там, де межі голоднотепські губилися вдалечині, тільки марево починало загравати з сонцем* (Ле); *Рвонув гудок паровоза, весело розкотився німими полями, віддався луною десь ген-ген удалечині* (Крот.).

В (у) далечині, *ім. з прийм.* *В далечині чорних доріг бачить* [Гнат] *обриси своїх достатків* (Стельмах).

ВДАЛЕЧІНЬ (УДАЛЕЧІНЬ) — В (У) ДАЛЕЧІНЬ

Вдалечінь (удалечінь), *присл.* Те саме, що **вдалину**. *Гори зводились біля самих вагонів, як хмарочоси. Іноді відступали вдалечінь* (Гончар); *Усе це згадалося Богданові, коли глянув з-поміж очерету удалечінь* (Луцій).

В (у) далечінь, *ім. з прийм.* *В далечінь холодну без жалю за літом синьоока осінь їде навманя* (Сос.).

ВДАЛИНІ (УДАЛИНІ) — В (У) ДАЛИНІ

Вдалині (удалині), *присл.* На далекій відстані; далеко в май-

бутньому. *Сивіє жито вдалині* (Сос.); *Ніч. Удалині бурхає заграва пожежі* (Довж.); *Дивлюсь я в дні прийдешні — У комунізму дні. Вони — не вдалині* (Дор.).

В (у) далині, *ім. з прийм.* *Вже в далині високій сяють зорі* (Грінч.); *Десь в далині, сліпій далині, — кволий голос: — Егей, ти живий, хлопче?* (Головч. і Мус.).

ВДАЛИНУ́ (УДАЛИНУ́) — В (У) ДАЛИНУ́

Вдалину́ (удалину́), *присл.* На далеку відстань, у далекий простір. *Настя заслоняє очі од сонця долонею, дивиться вдалину* (Вас.); *Життя ж твоє, мов нитка, довга, рівна, протягнеться кудись удалину* (Л. Укр.); *Стрічкою сріблястою шлях удалину* (Павл.).

В (у) далину́, *ім. з прийм.* *Вдивляюсь в далину років* (Братунь); *Де Буг з Дніпром зливається, Там з кручі Станіслав Все дивиться, вдивляється У далину заграє* (Нагн.).

ВДАЛЬ (УДА́ЛЬ) — В (У) ДА́ЛЬ

Вдаль (удаль), *присл.* Те саме, що **вдалину**. *Я рвався вдаль, як журавель у вирій* (Рильський); *Течуть квартали, наче ріки, А будівник удаль руша. Та залишається навіки У білім камені душа* (Нагн.).

В (у) даль, *ім. з прийм.* *Пахне хвиля Дніпрова, мов сіно, І гойдається в даль степову, Україно моя, Україно, Я для тебе на світі живу!* (Павл.); *Вдівлявся хлопець в даль, що за борами* (Нагн.).

ВДАЧА — УДА́ЧА

Вдача, -і, *ор.* -єю. Сукупність психічних особливостей людини, які виявляються в її діях, по-

ведінці, характері; нахил, звичка (також про тварин). *Варка була дуже бідна, але роботяца, тиха на вдачу, добра й смирна* (Н.-Лев.); *Андрій був веселої вдачі хлопець* (Коп.).

Удача. Позитивний, бажаний наслідок чогось; успіх. *Чи вже ж то одні удачі та радощі склали його молоду силу* (Мирний); — *Оце так рибина!* — *вирвалось у Костянтина.* — *Ще не було нам такої удачі!* (Стельмах).

ВДВАДЦЯТЕ (УДВАДЦЯТЕ) — В (У) ДВАДЦЯТЕ

Вдвадцятье (удвадцятье), присл. У двадцятий раз. *Перечитуючи їх удесятеро чи мо' й удвадцятье* (Ковінька).

В (у) двадцятье, прийм. і числ. ВДВАДЦЯТЬОХ (УДВАДЦЯТЬОХ) — В (У) ДВАДЦЯТЬОХ

Вдвадцятьох (удвадцятьох), присл. У складі двадцяти осіб.

В (у) двадцятьох, прийм. і числ.

ДВІЧІ (УДВІЧІ), присл. У два рази: *вдвічі більше, вдвічі старший за нього, побіг удвічі швидше.*

ВДВОЄ (УДВОЄ) — В (У) ДВОЄ

Вдвоє (удвоє), присл. У два рази; пополовині; *удвоє збільшився урожай, зігнувшись удвоє, перегорнув удвоє зошит.*

В (у) двоє прийм. і числ.: у двоє відер набрали води.

ВДВОХ (УДВОХ) — В (У) ДВОХ

Вдвох (удвох), присл. У складі двох осіб. *І дід і баба у неділю На призьбі вдвох ї собі сиділи* (Шевч.); *Посадили ми вдвох при дорозі. Ще малими дві парості віт* (Мал.); *Молодята про щось розмовляють удвох* (Гончар).

В (у) двох, прийм. і числ. У них у двох.. і ключі од комори (Кв.-Осн.); *Скінчу вже в двох словах* (Коцюб.); *У двох місцях у натовпі рухнулися люди* (Головко).

ВДЕВ'ЯТЕ (УДЕВ'ЯТЕ) — В (У) ДЕВ'ЯТЕ

Вдев'яте (удев'яте), присл. У дев'ятий раз. *Це вдев'яте за історію Франції вороги вторгаються в Париж* (Іваненко).

В (у) дев'яте, прийм. і числ. ВДЕВ'ЯТЕРО (УДЕВ'ЯТЕРО) — В (У) ДЕВ'ЯТЕРО

Вдев'ятеро (удев'ятеро), присл. У дев'ять разів.

В (у) дев'ятеро, прийм. і числ.

ВДЕВ'ЯТЬОХ (УДЕВ'ЯТЬОХ) — В (У) ДЕВ'ЯТЬОХ

Вдев'ятьох (удев'ятьох), присл. У складі дев'яти осіб: *прийшли вдев'ятьох.*

В (у) дев'ятьох, прийм. і числ. *В дев'ятьох випадках з десяти кінчалось на тім, що бабуся брала миску в руки й робила сама* (Хотк.).

ВДЕСЯТЕ (УДЕСЯТЕ) — В (У) ДЕСЯТЕ

Вдесяте (удесяте), присл. У десятий раз. *Я вдесяте, мабуть, оглядаю казарму* (Кол.); *Михайло й недочував, хоч удесяте гукніть* (Вовчок).

В (у) десяте, прийм. і числ. ВДЕСЯТЕРО (УДЕСЯТЕРО) — В (У) ДЕСЯТЕРО

Вдесятеро (удесятеро), присл. У десять разів. *Андрій стоїть не біля нього, а вдесятеро далі* (Ю. Янов.); *Кидається воїн вперед з удесятеро більшою снагою* (Довж.); *Люська давала поради удесятеро більше за інструктора* (Мушк.).

В (у) десятеро, прийм. і числ.

ВДЕСЯТЬОХ (УДЕСЯТЬОХ) — В (У) ДЕСЯТЬОХ

Вдесятьох (удесятьох), присл. У складі десяти осіб. *Вдесятьох ледве на берег витягли [кита] (Тют.).*

В (у) десятьох, прийм. і числ. ВДРУГЕ (УДРУГЕ) — В (У) ДРУГЕ

Вдруге (удруге), присл. У другий раз. *Уже вдруге сниться мені хата (Н.-Лев.); Калина оглянулася на них раз і вдруге (Гуц.); Івась крикнув удруге ще дужче (Мирний); Юхим удруге пальнув (Головко).*

В (у) друге, прийм. і числ. Такий, що в одно вухо влізе, а в друге вилізе (приказка); Тихович закінчив труїння — значить можна було вирушати у друге село (Коцюб).

ВЕГЕТАТИВНИЙ — ВЕГЕТАЦІЙНИЙ

Вегетативний. Пов'язаний з ростом і живленням рослин та низькоорганізованих тварин. Вж. із сл.: *відділ, вузол, гібрид. нерв, орган, ріст, тонус, гібридизація, криза, маса, нервова система, патологія, відтворення, порушення, походження, розмноження, тіло, клітини, функції.*

Вегетаційний. Пов'язаний з вегетацією — ростом і розвитком рослин. Вж. із сл.: *метод, період, полив, режим.*

ВЕЛО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **велосипедний**; пишеться разом: *велогонка, велолітак.*

ВЕНДЕТА — ВЕНДИТА

Вендета. Звичай кривавої помсти за вбитого родича, що існував на островах Корсіка й Сардинія.

Вендіта. Організація й місце зборів карбонаріїв в Італії XIX ст.

ВЕНТИЛЮВАННЯ — ВЕНТИЛЯЦІЯ

Вентилювання. Провітрювання приміщення: *активне вентилювання, вентилювання зерна, вентилювання комори.*

Вентиляція, -ї, ор. -єю. 1. Те саме, що **вентилювання**: *аварійна вентиляція, вентиляція приміщення, витяжна вентиляція, природна вентиляція, штучна вентиляція.*

2. Система приладів і пристроїв для провітрювання. — *Слухай, а там у вас є вентиляція? (Вільде); Театральні зали в китайських містах обладнані доброю вентиляцією (Козл.).*

ВЕРСТА — ВЕРСТВА. Як міра довжини, назва верстового стовпа, дуже високої людини, **верста і верствá** вживаються паралельно: *з версту (з верству) пройти, сім верст (верстов).* У значеннях «шар, пласт», «частина суспільного класу» тощо вживається переважно **верствá**; *суспільна верства, верстви суспільства.*

ВЕРСТАК, -á. Спеціальний стіл з пристроями для кріплення оброблюваних ручним способом дерев'яних або металевих предметів (не змішувати з **верста́том** — машиною, механічним устаткуванням).

ВЕРТИКАЛЬ — ВЕРТИКА́Л

Вертикаль, -ї, -ллю, р. мн. -áлей, ж. Прямовисна лінія.

Вертика́л, -а, р. мн. -ів, ч. В астрономії — велике коло, яке проходить через зеніт і будь-яку точку небесної сфери; прилад для вимірювання висоти світил.

ВЕРХІВЕЦЬ — ВЕРШНИК — КАВАЛЕРІСТ — КІНОТНИК

Верхівець, -вця́, ор. -вцém. Людина, що їде верхи на коні.

Вёршник, -а. 1. Те саме, що **верхівець**.

2. *мн.* вёршники, -ів. Один з привілейованих станів у Стародавньому Римі та Стародавній Греції, з якого формувалась кіннота.

Кавалеріст, -а. Той, хто служить у кавалерії.

Кіннотник, -а. Кінний воїн; кавалерист.

ВЕСЕЛІТИ — ВЕСЕЛІТИ — ВЕСЕЛІШАТИ

Веселіти, -лю́, -ліш, *перех.* Викликати веселощі, радісний настрій у когось. *Ти мою старість веселиш, ти мене на світі держиш!* (Кв.-Осн.); *Хай веселять тебе любов і праця* (Рильський).

Веселіти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати веселим, веселішим. *Вже вечір, вечір, Вже вечеріє. Моє серденько Вже веселіє* (пісня); *Його темне обличчя веселіє* (Стельмах).

Веселішати, -аю, -аеш. Ставати веселішим. *Поступово веселішають обличчя поранених* (Гончар); *Демид веселішає* (Стельмах).

ВЗАЄМО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **взаємний**; пишеться разом: *взаємозалежність, взаємознищення*.

ВИ — ВАШ

Ви, вас, вам, ва́ми. З великої літери **Ви** пишеться тільки в звертанні до однієї особи в листах — приватних і офіційних. *Наша пані! 23 [в'ощо] м[ісяця] є у Коломиї концерт Крушельницької. Я би хотів дуже, аби Ви поїхали на той концерт. Як з Вами брат не може їхати, то я поїду з Вами і відвезу Вас* (Стеф.); *Про що Вам напи-*

сать?.. Що юність одцвіла, і Вас нема зі мною... (Сос.).

При звертанні до багатьох осіб, у листах-анкетах і в літературі різних жанрів **ви** пишеться з малої літери. *Привіт, Калинович, привіт. І добрий ранок саду... Обом вам зичу довгих літ Народу на відраду* (Нагн.); — *Ова! Які ж бо ви, Хомо* (Коцюб.); [Лукаш:] *Якби ви, дядьку, якої байки нагадали* (Л. Укр.); — *Я вас слухаю* (Гончар).

Ваш, ва́ша, ва́ше, ва́ші. У кінці листа пишеться з великої літери. *Бувайте здорові і не забувайте Вашого М. Коцюбинського* (Коцюб.).

ВИБИРА́ТИ — ДОБИРА́ТИ — ОБИРА́ТИ — ВІДБИРА́ТИ

Вибирати, -аю, -аеш. Виділяючи за якимись ознаками, відокремлювати від інших предметів; голосуючи, виділяти когось для виконання певних обов'язків; вибірково збирати щось і т. ін.: *молодиці вибирали цілу целу, вибирати в правління колгоспу, вибирати плоскінь*.

Добирати. Вибираючи, знаходити найвідповідніше, підбирати тощо: *добирати кадри, добирати потрібну літературу*.

Обирати, 1. Виділяти, відбирати за якоюсь ознакою: *обирати дорогу, обирати заняття, обирати напрям руху, обирати службу*.

2. (*ким, на кого, в кого, за кого, до чого, в що*). Призначати, виділяти голосуванням для виконання певних обов'язків: *обирати головою* (на голову) *колгоспу, обирати правління, обирати депутатів до вищого органу влади*.

Відбирати. Крім іншого, брати, вибирати, виділяючи із за-

гальної маси за певною ознакою: *відбирати твори для збірки, відбирати типові в житті.*

ВІБОРНИЙ — ВІБОРЧИЙ — ВІБІРНИЙ

Віборний. Який визначається, обирається голосуванням на якусь посаду або для виконання певних обов'язків; якого заміщують шляхом виборів, а не призначення. Вж. із сл.: *актив, старшина, особа, посада, служба, начальство, органи, представники.*

Віборчий. Який стосується проведення виборів та різних заходів, пов'язаних з ними. Вж. із сл.: *акт, бюлетень, голос, закон, округ, агітація, дільниця, кампанія, комісія, платформа, система, справа, урна, право, збори.*

Вібірний. У біології — який має властивість діяти на певні, конкретні види: *вибірні здатність, вибірні дія препаратів.*

ВІВАЛЕНИЙ — ВІВАЛЯНИЙ

Вівалений. Дієприкм. від *вівалити* — виламати, перекинути, висунути тощо: *вівалена стіна, вівалена риба з сітки, вівалений язик.*

Віваляний. Дієприкм. від *віваляти* — валяючи, вбрати в щось, забруднити, повалити все або більшість: *віваляний у піску, віваляні вітром дерева.*

ВІВІСИТИ — ВІВІШАТИ — ВІВІШИТИ

Вівісити, -ішу, -ісиш. Помістити назовні; виставити для огляду тощо. *Стінгазету вівісили в коридорі (Донч.); Рушницю вівісили над дверима казихани (Ле).*

Вівішати, -аю, -аеш. Повісити багато чого, багатьох або все, всіх. — *Скільки є князів і панів,*

я б їх усіх вівішав (казка); [Лихвар:] Вівішай їх треба, тих адвокатів! (Л. Укр.).

Вівішити, -шу, -шиш. Позначити напрям віхами.

ВІВОРИТ — ВІВОРОТ

Віворит, -роту. Внутрішній, зворотний бік чого-небудь: *виворіт тканини.*

Віворот, -у. У медицині — ненормальне положення якогось органа, при якому він або частини його вивернуті своєю внутрішньою поверхнею назовні: *виворот повік, виворот сечового міхура.*

ВІГИН — ВІГІН

Вігін, -у. Вигнуте місце, округла лінія згину, повороту.

Вігін, -гону. Місцевість біля села або в селі, куди виганяють пастися худобу, птицю.

ВІГОДА — ВИГОДА

Вігода, р. мн. -гід. Те, що дає добрі наслідки, якийсь прибуток. *Він уже встиг.. збанути, як мало тягнуться до бога душі пастирів і як глибоко залазять вони в грішний світ, не для очищення його, а для своїх вигід (Стельмах).*

Вігода, р. мн. -гід. Зручність у чомусь, сприятливі умови; те, що створює зручності для людини. *І ворогом стала графиня-жона, турбот свого пана не тямить вона,— для неї то марні розмови, спокійно живе серед панських вигод (Л. Укр.); Так п'янку тут пахне лугове зілля, і сам ти пропах, мов лісовик. Ти зовсім одвикнеш од примх і вигод міста (Мас.).*

ВИГОЛОШУВАТИ — ОГОЛОШУВАТИ — ПРОГОЛОШУВАТИ

Виголошувати, -ую, -уеш. Прилюдно виступати (з промовою, доповіддю), вимовляти якісь

слова, фрази: *виголошувати доповідь, виголошувати тост.*

Оголошувати. Публічно заявляти про щось, робити відомим; офіційно заявляти про початок чогось тощо. Вж. із сл.: *вирок, наказ, присуд, догану, подяку, порядок денний, рішення, війну, тривогу, похід.*

Проголошувати. 1. Декларувати, обнародувати. Вж. із сл.: *братерство, єдність, закон, незалежність, рівність, свободу совісті.*

2. Те саме, що **виголошувати**. Вж. із сл.: *промову, монолог, тост, здравцю, свої думки.*

ВИЗВОЛЯТИ, ВИЗВОЛИТИ — ЗВІЛЬНЯТИ, ЗВІЛЬНИТИ

Визволяти, -яю, -яєш, **визволити**, -лю, -лиш. Живаються переважно у значеннях: «врятувати когось з неволі, полону, ув'язнення тощо; надавати свободи комусь; здобувати в бою волю для когось, відвойовувати захоплену ворогом територію тощо». — *Оста-а-пе! — співала Соломія — ми їдемо тебе-е визволяти!* (Коцюб.); *За Дніпром гармати грізно гуркотіли, йшли полки червоні Київ визволять* (Сос.).

Звільняти, звільнити, -нію, -ниш. У тих значеннях, що й **визволяти, визволити**, живаються рідше; переважно вони означають «випустити когось з-під арешту, з в'язниці». — *Ми категорично вимагаємо звільнити з-під арешту Кузнецова* (Головко); *Я пропоную вам і вимагаю.. негайно звільнити осіб, яких ви захопили на березі* (Гончар).

ВИЗНАЧАЛЬНИЙ — ВИЗНАЧНИЙ

Визначальний. Який визначає суть чогось; основний, істотний.

Вж. із сл.: *елемент, момент, принцип, фактор, особливість, подія, риса, умова, якість, стати визначальним.*

Визначний. Який відзначається своїми позитивними рисами; важливий за своїм значенням; видатний. Вж. із сл.: *артист, діяч, критик, письменник, людина, особа, роль, талант, успіх, заслуга, відкриття, дослідження, досягнення, твір, місця.*

ВИКОНАВСЬКИЙ — ВИКОНАВЧИЙ

Виконавський. Який стосується виконання музичного, літературного твору, певної ролі в театральній виставі тощо: *виконавський колектив, виконавська майстерність, виконавське мистецтво.*

Виконавчий. Який здійснює виконання рішень, постанов, практичне керівництво чимсь: *виконавчий комітет, виконавчий орган, виконавчий лист, виконавча команда.*

ВІКУП — ВІДКУП

Вікуп, -у. За гроші, плату забирання назад чогось відданого в заставу; звільнення когось за гроші, плату; кошти на це. *Виговський поїхав в Чигирин, щоб привезти викуп за Богдана* (Н.-Лев.). *Кинув жених срібного полтиника на тарілку, думав, на тому й зійдуться, але хлопець, насупившись, заправив за сестру такий викуп, що гості ахнули* (Гончар).

Відкуп, -у. 1. Право на стягання безпосередньо з населення податків на оренду чого-небудь, яке надавала держава приватній особі за певні гроші; територія, на якій діяло це право. *Закони королівські, привілеї королівські й божі — все для них [панів]. Сам бог їм, як корчма,*

крамареві, на відкуп даний (Ле).

2. Те саме, що **в́йкуп**.

ВІЛУДЖЕНИЙ — ВІЛУЖЕНИЙ

Вілуджений. Дієприкм. від **вілудити** — вкрити полудою: *добре вилуджений мідний посуд.*

Вілужений. Дієприкм. від **вілужити** — добути за допомогою певних розчинів, піддати дії лугу: *вилужений цукор з буряків, вилужений кварц із залізистих кварцитів.*

ВИМИКА́Ч, -а́, *ор.* -ём. Пристрій для вмикання і вимикання електричних кіл.

ВИМОВА — АКЦЕНТ

Вимова. Спосіб вимовляння слів, звуків; особливості звукової системи якоїсь мови, діалекту: *дитяча вимова, полтавська м'яка вимова, французька вимова, уповільнена вимова, чіткість вимови.*

Акцент, -у. 1. Своєрідний характер вимови: *грузинський акцент, французький акцент.*

2. Наголос у слові; ритмічний наголос.

3. *перен.* Особлива увага до чогось, підкреслення чогось. *Є прицільна доброта, Доброта з акцентом... Він за неї виверта Гонорар з процентом (Воскр.).*

ВІМУШЕНИЙ — ЗМУ́ШЕНИЙ — ПРИМУ́ШЕНИЙ

Вимушений. 1. Дієприкм. від **вимузити**; змушений: *вимушений був піти на заробітки, війська вимушені зайняти оборону.*

2. *прикм.* Який здійснюється чи здійснений проти бажання, потреби, під тиском обставин: *вимушена зупинка, вимушене неробство, вимушене сидіння.*

3. *прикм.* Здійснюваний через силу, роблений, нещирий; *вимушений спокій, вимушений усміх, вимушена зустріч, вимушена увага, вимушені рухи.*

Зму́шений. Дієприкм. від **зму́сити**; який мусить, повинен через певні обставини, причини робити щось: *змушені були відступити, змушені зупинитись, змушені працювати.*

Приму́шений. 1. Дієприкм. від **приму́сити** — присилувати робити саме так; змушений: *примушений був піти з роботи, примушений відмовитись від прогулянки.*

2. *прикм.* *рідко.* Те саме, що **вимушений** 2: *примушена пасивність.*

ВИНАХІДЛИВИЙ — ВИНАХІДНИЦЬКИЙ

Винахідливий. Здатний вигадати щось, знайти вихід із скрутного становища; здатний винаходити: *винахідливий воїн, винахідливий студент, винахідливий інженер.*

Винахідницький. Який стосується винахідника та його діяльності: *винахідницький талант, винахідницька ідея, винахідницька пропозиція, винахідницькі зусилля.*

ВИНЯТКОВИЙ — ВІКЛЮЧНИЙ

Винятковий. Який становить виняток із загальних правил; особливий, надзвичайний. Вж. із сл.: *випадок, закон, організатор, результат, розум, талант, урожай, успіх, вага, вимогливість, винахідливість, влада, вправність, гідність, гостинність, дипломатичність, зустріч, людина, можливість, оперативність, особистість, особливість, пам'ять, причина, роль, сила, ситуація, скупість, слабкість, точ-*

ність, увага, чесність, значення, явище, здібності, обставини, права, умови. Пох.: винятковість, винятково (дуже, надзвичайно, особливо, не так, як усі).

Виключний. Який поширюється тільки на когось, щось; єдиний. Вж. із сл.: *власність, місце, право, становище, обставини. Пох.: віключність, віключно* (лише, тільки).

ВІПИТИ, -п'ю, -п'еш. 1. (що). Якусь рідину без залишку, повністю.— *Через п'ятнадцять хвилин я чекаю вас на західній веранді. Там ми вип'ємо вечірне кофе* (Смолич); *Опівночі до царського двору зайшов собі велетень — голова поверх хат!.. Нахилився і все молоко з колодязя випив* (казка).

2. (чого). Певну кількість, частину рідини. *Давид.. відчув трохи втому й випив води* (Головко); *Опришок скривився, мовби оцту випив* (Хотк.); *Хіба я ще мало горя випила, що тепер ти мене отак на старості ображаєш...* (Волошин).

ВІСВІТЛЮВАТИ, юю, -юєш — **ОСВІТЛЮВАТИ.** У переносному значенні «робити відомим, пояснювати, роз'яснювати щось у деталях» вживається **висвітлювати** (освітлювати — зрідка). *В журналах вона часто знаходила новий матеріал, читала наукові розвідки, які по-новому висвітлювали те або інше питання в науці чи літературі* (Доңч.).

ВІСЛОВЛЮВАТИ — ВИМОВЛЯТИ — ВИГОВОРЮВАТИ

Висловлювати, -юю, -юєш. Передавати словами думки, почуття тощо; виражати тим або

іншим способом. *Комищук раптом полежено зітхнув і жвавим радісним голосом почав висловлювати думки, що хвилювали його, видно, раніше* (Сміл.); *Свої почуття робітники висловлювали словами пісні* (Скл.).

Вимовляти, -яю, -яєш. Передавати голосом звуки, слова; говорити певним чином. *Кожне слово він вимовляв повільно, не поспішаючи* (Кучер); — *Марусю, біжи додому, біжи хутенько, рибочко, — вимовляє Михайло потихесечку* (Вовчок).

Виговорювати. Переважно дорікати комусь, говорячи, домагатися одержання чогось тощо (у значенні «висловлювати» — розмовне). [Мокрина:] *Учора тільки почала їй виговорювати, а вона голову в подушку і зараз почала пацати ногами* (Кроп.).

ВІСНАЖЕННЯ — ВІСНАЖЕНІСТЬ

Віснаження. Велике ослаблення, знесилення когось, чогось; позбавлення ґрунту родючості: *виснаження мозку, виснаження ґрунту.*

Віснаженість, -ності, ор.-ністю. Стан чогось внаслідок виснаження: *виснаженість організму, виснаженість ґрунту.*

ВІСТРЕЛИТИ — ВІСТРІЛЯТИ

Вістрелити, -лю, -лиш, нак.-ель. Зробити постріл; вилетіти з чогось з тріском; викинути стебло, стрілку (про рослини).

Вістріляти, -яю, -яєш. Стріляючи, витратити; пострілами знищити всіх або багатьох: *вистріляти всі патрони, вистріляти всіх зайців.*

ВІТІКАТИ — ВИПЛИВАТИ
Вітікати, -ає. Вживається переважно в прямих значен-

нях — литися звідкись, брати початок десь (про річку, джерело тощо).

Випливати. Крім прямих значень, вживається переносно — «бути висновком, логічним наслідком чогось попереднього»: *із сказаного випливає.*

ВІТРАТА — ВІТРАТИ — ВИДАТОК

Вітрата. Використання, витрачання чого-небудь з якоюсь метою, для чогось: *витрата води, витрата електроенергії, витрата пального, норма витрати пального на кілометр шляху.*

Вітрати, -ат, *мн.* Гроші, кошти, витрачені на щось: *воєнні витрати, дрібні витрати, незаконні витрати, непередбачені витрати, судові витрати, витрати на освіту.*

Видаток, -тку. Видача коштів, матеріалів для чого-небудь, викликана чимсь; у бухгалтерії — кошти, витрачені або необхідні для витрат при здійсненні чогось: *адміністративно-господарські видатки, бюджетні видатки, видатки на устаткування, воєнні видатки.*

ВИЧІТУВАТИ — ВІДЧІТУВАТИ

У значенні «робити зауваження комусь, повчати когось» тотожні.

Вичитувати, -ую, -уєш (*кому*), *розм.* Вона йому вичитувала, вона його сповідала (Коцюб.); Юрко думав про те, що мама не спить знову і знову буде йому вичитувати (Дор.).

Відчитувати (кого), *розм.* Бабуся стояла на порозі, підперезана хусткою, відчитувала дітей (Є. Кравч.); — *Ти чого це мене відчитуєш?* (Зар.).

ВИЩЕ... Перша частина складних слів, що відповідає по-

няттю «раніше»; пишеться разом: *вищезгаданий, вищенаведений* (або: *згаданий вище, наведений вище*).

ВІБРО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **вібраційний**; пишеться разом: *вібростійкий, вібростіл.*

ВІВАРІЙ — ТЕРАРІЙ, ТЕРАРІУМ

Віварій, -ю, *ор.* -єм. Приміщення для утримування тварин з навчальною або експериментальною метою.

Терарій, -ю, **тераріум,** -у. Приміщення для утримування наземних хребетних тварин.

ВІД, ОД, прийм. Вж. у словосп.: *від (од) радості* (і з радості), *кричати від (од) болю* (і з болю), *газета від першого січня 1987 року.*

ВІДГІН — ВІДГІН

Відгін, -у. Прикм. від **відігнути**.

Відгін, -гону. Прикм. від **відігнати**.

ВІДДІЛ — ВІДДІЛЕННЯ — ВІДДІЛОК

Відділ, -у. 1. Частина чогось цілого: *відділ мозку, відділ шлунка, відділ центральної нервової системи.*

2. Частина установи або підприємства; частина приміщення, що має певне призначення. Вж. із сл.: *кадрів, музею, освіти, охорони здоров'я, [робітничого] постачання, технічного контролю, будівельний, етнографічний, земельний, інформаційний, машинний, операційний, особливий, політичний, сандарний, шифрувальний.*

3. Частина журналу або газети. Вж. із сл.: *культури, літератури, мистецтва, поезії.*

4. Частина вечора, концерту, вистави: *другий відділ програми.*

Відділення, р. мн. -ень. 1. Те саме, що **відділ** 2. Вж. із сл.: *банків, зв'язку, міліції, машинне, підготовче* (при вузі), *поліцейське, родильне, спеціалізоване, хірургічне; Сибірське відділення Академії наук СРСР*.

2. Найменший військовий підрозділ: *командир відділення*.

Відділок, -лку. Частина установи або підприємства: *виробничий відділок, відділок радгоспу, відділок сталеварного цеху*.

ВІДЕО... Перша частина складних слів, що вказує на належність поняття до зображення телевізійних, радіолокаційних та інших сигналів на екрані; пишеться разом: *відеопідсилювач, відеосигнал, відеотелефон*.

ВІДІГРАВАТИ — ГРАТИ. У значенні «мати певне значення, вагу» вживається словосполучення **відігравати роль**. — *Піонери, ви, звісно, знаєте про ту величезну роль авіації, яку вона має відіграти і вже відіграє в СРСР* (Донч.). **Грати роль** — втілювати в художнім образі на сцені, в кінофільмі тощо; удавати з себе когось. *Марко Лукич [Кропивницький] грав роль Івана Караса легко, невимушено* (з журналу); *Йй не стало більше сил грати роль, і вона засміялася* (Ю. Бедзик).

ВІДКРИВАТИ, -аю, -аеш. Двері, вікно, ворота, шафу, чемодан тощо — переважно **відчиняти, розчиняти**. Повіки своїх очей — переважно **розплющувати, відплющувати**.

ВІДМЕЖОВУВАТИ — РОЗМЕЖОВУВАТИ

Відмежовувати, -ую, -уеш. Відокремлювати межею ділянку землі від сусідніх ділянок, що-небудь від чогось; відділяти одне явище, поняття від інших.

Не ворожі, а дружні кордони відмежовують нашу землю від земель сусідських (Рильський); *Вона вискочила на терасу і з неї побігла була коридором, що відмежовував лабораторії від цілого палацу* (Смолич).

Розмежовувати. Розділяти якоюсь межею ділянку, землю, щось інше; роз'єднувати, відділяти одне від одного. *У сінях, що розмежовували контору колгоспу та сільраду, рівеньким стосом лежали дрова* (Зар.); *Адже треба їй навчитись розмежовувати добро і зло* (Рибак).

ВІДМІНЮВАННЯ — ВІДМІНЮВАНІСТЬ

Відмінювання. У граматиці — зміна за відмінками і числами іменників, прикметників, числівників та займенників.

Відмінюваність, -ності, ор.-ністю. У граматиці — властивість відмінюватися за відмінками: *відмінюваність іменників*.

ВІДНОСИНИ — СТОСУНКИ — ВЗАЄМИНИ — ВІДНОШЕННЯ

Відносини, -син. Вживається щодо людей, суспільства, колективу тощо. Виступає як складова частина багатьох суспільно-економічних термінологічних сполук із словами: *аграрні, вартісні, васальні, виробничі, внутріпартійні, внутрішньопартійні, ворожі, господарські, госпрозрахункові, громадські, дипломатичні, договірні, докапіталістичні, економічні, естетичні, земельні, зобов'язальні, ідеологічні, капіталістичні, класові, комуністичні, кредитні, майнові, матріархальні, міждержавні, міжнародні, міжнаціональні, моральні, напівфеодальні, патріархальні,*

політичні, правові, промислові, ринкові, сімейні, родинні, соціалістичні, соціально-економічні, соціально-політичні, суспільні, суспільно-виробничі, суспільно-економічні, товарні, товарно-грошові, торговельні, торгові, феодальні, феодально-кріпосницькі.

Стосунки, -ів. Переважно особисті зв'язки між людьми; між країнами, суспільними групами — рідше.

Взаємини, -мин. Взаємні стосунки між кимсь, чимсь; взаємозв'язок, взаємовплив між предметами, явищами.

Відношення, р. мн. -ень. Взаємозв'язок між предметами, явищами. У термінологічних сполуках вживається із словами: *арифметичне, білкове, вартісне, геометричне, кормове, мінове, процентне, синтаксичне.*

ВІДПРАЦЮВА́ТИ — ВІДРОБІ́ТИ

Відпрацювати, -юю, -юєш. 1. Пропрацювати певний час; закінчити, перестати працювати.— *Люди відпрацювали вісім годин і — додому* (Автом.); *Поглянь на свої руки токаря. Тридцять років вони відпрацювали в цеху* (Донч.); *Він відпрацював уже своє і на землі, і під землею* (Кол.).

2. Перебуваючи тривалий час в роботі, в ужитку, виконуючи певну функцію, стати непридатним, зноситися (про машину, мотор, пристрій тощо): *мотор відпрацював уже своє.*

3. Те саме, що **відробіти** 1.

4. Удосконалити, довести до готовності: *відпрацювати апаратуру.*

Відробіти, -роблю, -робиш.

1. Виконати певну роботу за щось одержане, позичене; пра-

цею віддати борг, штраф. [Варка:] *Ти ж казав, що вже нічого не винен йому, що відробив?* (Кроп.).

2. Те саме, що **відпрацювати** 1.— *Кинь про сили — ти відробив, Хомци, своє* (Уп.).

ВІДРІЗНІ́ТИ — РОЗРІЗНІ́ТИ

Відрізнити, -яю, -яєш (що від чого). *Я завжди вміла відрізнити публіцистику від приватних справ* (Л. Укр.).

Розрізнити (кого і кого, що і що). *Вони так схожі один на одного, що, кажуть, їх і мати тільки по очах розрізняє* (Стельмах); — *Я не хотів тебе образити. Просто треба вміти розрізнити свободу і псевдосвободу* (Гончар).

ВІДРІКА́ТИСЯ — ЗРІКА́ТИСЯ

Відрікатися, -аюся, -аєшся (від кого-чого, кого, чого). — *Тяжко-бо їй було відрікатись від свого щастя...* (Кв.-Осн.); *Я відрікаюся всього* (Фр.).

Зрікатися (кого, чого, що робити). [Крістабель:] *Як можеш ти зрікатися дітей?* (Л. Укр.); *Нарешті вона заявила, що зрікається відпустки* (Коцюба); *Де ж вона, та й правда, візьметься, коли кожен зрікатиметься за неї обставати?* (Грінч.).

ВІДСТО́ЮВАТИ — ОБСТО́ЮВАТИ

Відстоювати, -юю, -юєш. Захищати, обороняти — зі зброєю в руках, а також словами. Вж. із сл.: *вчення, думку, ідею, інтереси трудящих, мир, незалежність, план, погляд, правду, проект, свободу, союз робітничого класу з селянством, справу миру, честь.* *Так правду народу велику відстоював у бою* (Шер.).

Обстоювати. Захищати, боронити від когось переважно словами; захищати думку, погляд, ідею тощо; наполягати на чомусь. *Обстоювати існування заповідника Андрію Тобілевичу в столиці допомагав Максим Рильський (Мас.); — Адже ти обстоюєш те, чого я не заперечую (Гуц.).*

Коли йдеться про закінчену, завершену думку, як правило, в цьому значенні вживається не **обстоювати**, а **відстоювати**. — *Зуміли до кінця використати свій досвід, вчасно відстояли, підтримали дитячу чистоту й непорочність... (Гончар).*

ВІДТІНОК — ВІДТІНОК

Відтінок, -нка. Частина простору або часу; відрізок. *Коли в'їхали в ліс, через який проходили найнебезпечніший відтінок шляху кілометрів на півтора, сонце зайшло (Козач.); Кроки стихли, лише ходики на стіні відсікали і кидали додолю короткі відтинки часу (Тарн.).*

Відтінок, -нку. Різновид кольору, відмінний від основного силою тону; різновид якогось явища; додатковий вияв почуття, настрою тощо. *Барва її лиця не була й тепер рум'яною, зостався й досі легкий відтінок слонової кості в загорілім обличчі (Л. Укр.); — Наряду продовжуємо, — з відтинком жарту промовив Фрунзе (Гончар).*

ВІЗ — ХУРА — ПІДВІДА

Віз, віза. Чотириколісний транспорт для перевезення вантажів і людей кінною або воловою тягою; приблизна міра ваги, обсягу, що дорівнює поклажі одного воза. *Ще далі, біля самої води, стояли вози, повні риби, сала, меду, олії*

(Панч); Попід дібровою стоять Вози залізної тарані (Шевч.).

Хура. Великий віз або сани; віз або сани з поклажею; кількість вантажу, що може поміститися на возі чи санях тощо, *Роман позичив грошей на хату ще й обіцяв дати хуру до лису під матеріал (Коцюб.); Колись-то Лебідь, Рак та Щука Приставить хуру узялись (Гл.); — Знаєте що? Наш титар, либонь, гарний гончар; нехай він одвезе хуру своїх горшків (Н.-Лев.).*

Підвіда, р. мн. -від. Запращений кінями або волами віз, візок. *На дорозі довга валка підвід (Шиян); За базаром у затінку стоять підводи (Кучер).*

ВІЙСЬКОВИЙ — ВОЄННИЙ — ВОЇНСЬКИЙ

Військовий. Який стосується війська, військовослужбовця, призначений для потреб війни. Вж. із сл.: *аеродром, аташе, бюджет, госпіталь, дух, ешелон, завод, керівник, комісар, комісаріат, корабель, кореспондент, кредит, лад, лазарет, льотчик, моряк, мундир, начальник, об'єкт, округ, організатор, оркестр, парад, поїзд, порядок, призов, радник, рапорт, статут, сурмач, телеграф, автоінспекція, академія, база, виправка, влада, дисципліна, дорога, економіка, каса, книга, література, людина, медицина, міць, могутність, організація, перевага, підготовка, присутність, сила, служба, справа, таємниця, техніка, форма, фортеця, хитрість, хімія, частина, шинеля, шинель, виробництво, відомство, замовлення, звання, керівництво, планування, правило, співробітництво, спорядження, судно, училище, власті, заходи, кола, можливості, традиції. У знач.*

ім.: **військо́ве** — одяг і спорядження військовослужбовців; **військо́вий** — військовослужбовець.

Воєнний. Який стосується війни, пов'язаний з нею. Вж. із сл.: закон, злочин, злочинець, конфлікт, напад, переворот, період, потенціал, психоз, режим, стан, час, авантюра, боротьба, доктрина, загроза, здобич, інтервенція, історія, катастрофа, небезпека, обстановка, операція, підтримка, політика, поразка, проблема, провакація, ситуація, випробування, вторгнення, втручання, питання, становище, приготування, дії, події, зусилля, інтереси, плани, чвари.

Допустиме паралельне вживання **військо́вий** і **воєнний** з такими словами: блок, комунізм, союз, суд, трибунал, диктатура, допомога, історія, машина, наука, промисловість, стратегія, тактика, теорія, зіткнення, мистецтво, витрати, потреби, умови, цілі. У скл. сл.: **військово-історичний** і **воєнно-історичний**, **військово-політичний** і **воєнно-політичний**, **військово-польовий** і **воєнно-польовий** тощо.

Воїнський. Який стосується воїна, воїнства, властивий воїнові, воїнам. Вж. (паралельно з **військо́вий**) із сл.: героїзм, обов'язок, доблесть, дружба, повинність, присяга, слава, честь.

ВІЙЯ́ — ВІЯ́

Війя́, с. Дишель у воловому возі.

Вія́, вії, ор. вією, ж. Вживається переважно у множині: **вії** — волосинки, що вкривають краї повік.

ВІЛА́ — ВІЛЛА́

Віла́, рідко. Русалка. *Не знайшов юнак з ким побрататись,*

не знайшов між хлопців побратима, не знайшов межі дівчат посестри, а надибав вілу білу в горах (Л. Укр.).

Вілла. Розкішна дача за містом або будинок-особняк. *В двері вілли, де містилося Львівське радянське консульство, подзвонила молода людина (Галан); У вікових парках понад самою водою причаїлись білі, подзьобані кулями вілли (Гончар).*

ВІНЕ́ЦЬ — ВІНЦЯ́

Віне́ць, -нця́, ор. -нцём. Коштовний головний убір, краса із золота, корона, зрідка — вінок.

Вінця́, -нець, мн. Верхні краї посуду. *Володя пересохлими за ніч губами припадав до вінець і не поспішаючи довго пив тепле молоко (Логв.).*

ВІРА́ — ВІРУВА́ННЯ — ВІРА́

Віра́ ¹, ім. Упевненість у здійсненні чогось; довіря́; визнання існування бога, чогось надприродного. *Озидне безволля взяло молододу жінку, втрачала певність, віру в свої сили, здібності (Горд.); [Гаврило:] До унії не приставав? Віру християнську не зраджував? (Корн.).*

Віра́ ², виг. Команда при вантажних роботах, що означає «підіймай!», «вгору!». — *Віра! — подає кранівникам знак бригадир (з газети).*

Вірування, р. мн. -ань. Релігійні уявлення когось; віросповідання; *народні вірування, язичницькі вірування.* ³

Віра́, ім. ²У Київській Русі — штраф за вбивство вільної людини.

ВІРШОВАНИЙ — ВІРШОВІЙ

Віршований. Дієприкм. від **віршувати**; у знач. прикм. —

написаний віршем: *віршований діалог, віршований переклад, віршований роман, віршований твір, віршована казка, віршована мова, віршована п'єса.*

Віршовий. Який стосується вірша: *віршовий розмір, віршова структура, віршова форма.* У значенні «написаний, створений віршами» вживається рідше: *віршовий твір, віршова структура.*

ВІТАМІННИЙ, ВІТАМІНОВИЙ — ВІТАМІНОЗНИЙ

Вітамінний, рідше вітаміновий. Який має в собі вітаміни; який виробляє вітаміни: *вітамінні корми, вітамінна лабораторія, вітамінний завод.*

Вітамінозний. Багатий на вітаміни: *вітамінозні овочі, вітамінні продукти.*

ВІТРОВИЙ — ВІТРЯНИЙ — ВІТРЯНИЙ

Вітровий. Який стосується вітру; викликаний вітром; який захищає від вітру. Вж. із сл.: *порив, режим, удар, ерозія, сила, установка, крило, скло.*

Вітряний. Супроводжуваний вітром, з вітром, а також переносно. Вж. із сл.: *день, ліс, подих, ранок, струмись, шум, дорога, ніч, погода, літо, небо, поле, дівчата, юність.*

Вітряний. Який працює за допомогою вітру; який є наслідком дії вітру: *вітряний двигун, вітряний лишай, вітряна віспа.*

ВІЦЕ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «заступник»; пишеться через дефіс: *віце-адмірал, віце-президентський.*

ВКАЗІВКА. Переважно керівна настанова або порада. *Будьте ласкаві, не одмовте допомоги в тій справі своїми радами і вказівками* (Коцюб.); — *Надалі*

вказівки будеш одержувати через зв'язківця (Гончар).

ВКІНЕЦЬ (УКІНЕЦЬ) — В (У) КІНЕЦЬ

Вкінєць (укінєць), присл. рідко. Те саме, що **вкрай**. *Як на-стала тривожна година, Запалилося слово вкінєць* (Л. Укр.); *Та він же вкінєць надірве своє здоров'я!* (Хотк.).

В (у) кінєць, ім. з прийм. *Князь Домінік в кінєць усього дав загод розпочинати битву* (Н.-Лев.).

ВКІНЦІ (УКІНЦІ) — В (У) КІНЦІ

Вкінці (укінці), присл. розм. Врешті, нарешті. *Максим вкінці замовк* (Фр.); *Вигнаний батьком, Рустем навіть вкінці оселився у його* (Коцюб.).

В (у) кінці, ім. з прийм. *В кінці свого листа Богдан просив збільшити козацьке військо* (Н.-Лев.); *В кінці літа Тасю одвезено до школи* (Коцюб.); *У кінці садка пасіка* (Мирний).

ВКРАЙ (УКРАЙ) — В (У) КРАЙ

Вкрай (украї), присл. Дуже, надзвичайно, до краю; повно, вщерть. *Романенко у вкрай зіпсованому настрої поїхав додому* (Жур.); *І день встає в своїй красі, налитий сльва вкрай* (Сос.); *Овідій був украй здивований* (Рильський).

В (у) край, ім. з прийм. — *Не журись, коли недоля В край чужий тебе закине!* (Л. Укр.); *Серце її боліло, немов хто у край його вгородив гострий ніж* (Мирний).

ВКУПІ (УКУПІ) — В (У) КУПІ

Вкупі (укупі), присл. Спільно, разом, удвох. *Не лякаймося, брати мої, моря, Будем сміливо вкупі пливти* (Грб.); *Полі-*

цейський вигнав нас укупі з другими босяками (Тесл.).

В (у) кúпí, ім. з прийм. Все-світ, природа уся однакове мала обличчя і називалася Хаос: важка несформована брила, Мергвий тягар, нерухомий, помішані в купі безладній (Зерров).

ВЛАД (УЛÁД) — В (У) ЛАД

Влад (улáд), присл. До ладу, як треба; до речі; ритмічно, в такт тощо. Не зовсім влад, а проте сильно, на повні груди, гукнули хлоп'ята «ура» (Д. Бедзик); Військо йде, улад ступає (Олесь); Біля розжевреного горна з молотами в руках улад б'ють по ковадлу.. Оленчук та його благородіє (Гончар).

В (у) лад, ім. з прийм. Коли моє не в лад, то я з своїм назад (Г.-Арт.); Коло важко притупувало в лад музиці (Л. Укр.); Дід бадьоро марширував в лад пісні (Донч.); Грав весь вечір патефон В такт і в лад з гармошкою (С. Ол.).

ВЛÁДА — ВЛÁСТІ

Влáда. Право та можливість розпоряджатися кимсь, чимсь; право керувати державою, політичне панування; керівні державні органи, уряд; особи, що мають урядові повноваження тощо: Радянська влада, влада Рад, державна влада, верховна влада, політична влада, влада народу, виконавча влада, адміністративна влада, міська влада, взяти владу.

Влáсті, -ей, мн. Особи, яким надано урядові, адміністративні повноваження: військові власті, місцеві власті (хоч у цьому значенні вживається і **влáда** — місцева влада).

ВМИТЬ (УМÍТЬ) — В (У) МИТЬ

Вмить (умíть), присл. У цю ж хвилину; дуже швидко. І встане велетен з землі, розправить руки грізні і вмить розірве на собі усі дроти залізні (Л. Укр.); Самієв умить, наче підріс, виструнчився і віддав честь (Гончар).

В (у) мить, ім. з прийм. В мить вибуху Терентій Живиця відчув удар у плече (Автом.).

ВНЄСОК — ВКЛАД — УКЛÁД

Внєсок, -ску. 1. Гроші, які хтось сплачує організації, установі тощо: вступні внески, профспілкові внески, членські внески, сплачувати внески.

2. перен. Щось цінне, внесене в громадську справу, науку, літературу тощо: вагомий внесок у сучасну науку.

Вклад, -у. 1. Грошова сума, внесена на збереження до ощадбанку, або держбанку: грошовий вклад, терміновий вклад, вклад на поточний рахунок.

2. рідко. Те саме, що **внєсок** 2.

Уклад, -у. 1. Порядок, який був установлений або склався в житті, побуті, родині тощо. Молоді Радюкові товариші з надзвичайною сміливістю перетрушували весь уклад життя (Н.-Лев.); Уклад життя в семінарії був загалом досить ідилічний (Вас.).

2. Тип, форма господарства певної суспільно-економічної формації; устрій. Вж. із сл.: державно-капіталістичний, дрібнотоварний, економічний, капіталістичний, кріпосний, общинний, патріархальний, приватнокапіталістичний, рабовласницький, соціалістичний,

супільний, суспільно-економічний, феодально-родовий.

ВНИЗ (УНІЗ) — В (У) НИЗ

Вниз (уніз), присл. У напрямі до низу; до гирла річки. *Студент прилаштувався на естакаді, звисивши ноги вниз (Гончар); Вода підхопила човни й неначе кинула їх униз (Н.-Лев.).*

В (у) низ, ім. з прийм.

ВНИЗУ́ (УНИЗУ́) — В (У) НИЗУ́

Внизу́ (унизу́), присл. У нижній частині; нижче чогось. *Глибоко внизу під плесом біснувалась вода (Стельмах); Унизу на долині сонце з вітром гралося (Мирний).*

В (у) низу́, ім. з прийм.

ВНИКА́ТИ — УНИКА́ТИ

Вника́ти, -аю, -аєш (в що). Намагатися зрозуміти суть чогось, розібратися в чомусь; вдумуватися. — *Якість їх роботи визначається насамперед якістю нашої продукції. А остання у великій мірі залежить від того, як глибоко вникаєте ви в свої обов'язки (Шовк).*

Уника́ти (кого, чого і що робити). Намагатися не спілкуватися з кимсь, цуратися когось, не бажати чогось, рятуватися від чогось тощо. *Друзі уникали розмови з ним (Ткач); Я намагався уникати особистих зустрічей з нею (Гур.); [Андрій:] Ви все якось уникаєте розмовляти про те, що мене найбільш хвилює! (Мороз).*

ВНУТРІШНЬО..., ВНУТРІ...

Перші частини складних слів, що відповідають слову **внутрішній**; пишуться разом; *внутрішньополітичний, внутріполітичний, внутрішньовенний, внутрівенний.*

ВОДІЙ — ШОФЕР

Водій, -я, ор. -єм. Той, хто веде машину (автомобіль, трактор тощо), керує нею.

Шофёр, -а. Водій автомобіля.

ВОДНИЙ — ВОДЯНИЙ — ВОДЯВИЙ — ВОДЯНИСТИЙ

Водний. Який стосується води, а також використання її з певною метою. *Вж. із сл.: басейн, б'єф, голод, кодекс, обмін, простір, режим, ресурс, розчин, рубіж, спорт, технікум, транспорт, шлях, артерія, гладінь, глибина, енергія, ерозія, криниця, перепона, поверхня, потреба, проблема, процедура, система, станція, стихія, господарство, дзеркало, свято.*

Водяний. 1. Який стосується води, пов'язаний з водою. *Вж. із сл.: вантаж, знак (на папері), спорт, трамвай, ерозія, сила, стихія, фарба, очі.*

2. Який складається з води. *Вж. із сл.: вал, гребінь, потік, простір, пухир, рубіж, смерч, стовп, шлях, дорога, воронка, гладінь, гора, крапля, мозоля, пара, піна, поверхня, повінь, подушка, пустеля, рівнина, хвиля, хмара, яма, дзеркало, озеро, плесо, бризки.*

3. Який живе або росте в воді чи на її поверхні. *Вж. із сл.: бугай (птах), павук, щур, змія, курочка, тварина, гіацинт, горіх, каштан, мак, перець, кропива, кропивка, лілія, настурція, папороть, трава, зілля, квіти, півники.*

4. Який діє за допомогою води. *Вж. із сл.: годинник, двигун, млин, турбіна, колесо, зрошування, опалення, охолодження.*

Водявий. Який містить у собі багато води; безбарвний: *водявий виноград, водява картопля, водяві очі.*

Водянистий. 1. Те саме, що **в'одявий**: *водяниста крига, водянисті плями, водянисті очі, водянисті літери.*

2. *рідко.* Багатий на воду: *водяниста річка.*

ВОДНО — В ОДНО

Водно, присл. розм. В єдине ціле, до купи; однотайно, разом. *Його дихання водно зливалось із диханням гір (Коцюб.); Як двом кінцям цієї шаблі не з'єднатися водно, так і нам, товариші, більше не бачитись на цьому світі (Довж.); Нас вітають гармати і регочуться з нами водно (Олесь); Вони [робітники] рухаються водно. Вони дихають водно. Вони думають водно (Смолич).*

В одно, прийм. і числ. *В одно щастя всім не вкачаться (прислів'я); Я в одно вухо впускала, а в друге випускала (Вовчок).*

ВОДОМІР — ВОДОВИМІРЮВАЧ

Водомір, -а. 1. Прилад для вимірювання витрати води.

2. Жердина для вимірювання рівня води.

Водовимірювач, -а, ор. -ем. Прилад для вимірювання швидкості течії та витрати води.

ВОКАЛІЗ — ВОКАЛІЗМ

Вокаліз, -у. Вправа або твір для голосу, що виконується без слів.

Вокалізм, -у. Система голосних звуків певної мови.

ВОЛЯ — СВОБОДА

Воля, -і, ор. -єю. 1. Одна з функцій людської психіки, яка полягає насамперед у владі над собою, в керуванні своїми діями й свідомому регулюванні своєї поведінки; прагнення досягти своєї мети, рішучість; бажання, хотіння; право розпоряджатися на свій розсуд;

дозвіл, згода, рішення: *сила волі, поза моєю волею, його воля, якби твоя воля, батькова воля, у вашій волі.*

2. Звільнення селян від кріпацтва. *Так пройшло тринадцять літ, на чотирнадцятому їх звеселила чутка про волю (Мирний).*

Свобода. За цим словом закріпилося термінологічне значення «відсутність політичного й економічного гноблення, утиску й обмежень у суспільно-політичному житті»: *демократична свобода, свобода друку, свобода зборів, свобода особи, свобода зборів, свобода спілок, свобода творчості.* Як філософська категорія воно означає можливість вияву суб'єктом своєї волі в умовах усвідомлення законів розвитку природи й суспільства: *свобода волі, свобода і необхідність.*

Коли йдеться про суспільну або особисту незалежність, слова **воля** і **свобода** можуть взаємозамінятися (з переважанням **воля**).

ВОЛЬТА¹. 1. Напівпрозора бавовняна тканина.

2. Мاستило для електродвигунів.

ВОЛЬТА². Засіб позначення в нотах кінцевих зворотів.

ВОЛЬФРАМАТ — ВОЛЬФРАМІТ

Вольфрамат, -у. Сіль вольфрамової кислоти (зустрічається у вигляді мінералів шеєліту, вольфраміту та ін.).

Вольфраміт, -у. Мінерал класу вольфраматів і молібдатів; руда вольфраму.

ВОРОНА — ВОРОН — ГАВА — ГАЛКА

Ворона, р. мн. -р'он. Хижий птах із чорним або сірим пір'ям.

що живе на деревах поблизу населених пунктів.

Ворон, -а. Великий хижий птах із блискучим чорно-синім пір'ям, що живе якомога далі від осель, переважно в лісі.

Гáva. Те саме, що **ворона**.

Гálка. Птах родини воронових з чорним пір'ям, блискучим на спині.

ВОРСІСТИЙ — ВОРСО-ВИЙ — ВОРСЯНІЙ

Ворсістий. Укритий ворсом, ворсинками: *ворсістий джміль, ворсістий килим, ворсістий рушник, ворсіста ковдра, ворсіста тканина*.

Ворсовий. 1. З ворсом: *ворсовий килим, ворсовий рушник, ворсова тканина*.

2. Який виготовляє ворс: *ворсовий цех*.

Ворсяний. Те саме, що **ворсовий** 1: *ворсяний начіс*.

ВОСТАННЕ — В ОСТАННЕ

Востанне, присл. В останній раз. *Прийшов до тебе, щоб глянути на тебе востаннє (Н.-Лев.); Сонце вже заходило, і гори востаннє засвітилися легким ажурним золотом (Гончар)*.

В останне, ім. з прийм.— *Добре, Грицько,— пообіцяв дід, лаштуючись в останнє чумакуваннє.— Якщо можна буде, неодмінно сповіщу (Довж.)*.

Восьмеро, вісьмóх, числ. збірн.: *восьмеро дітей, восьмеро качат*. Пор. **двоє**.

ВОЯК — ВОІН — ВОЯКА

Вояк, -á. Той, хто воює з ворогом. *Від ночі вояки в спілці з огневою сторожею лили воду на сю купу сіна (Фр.); Мітинг кінчився, лунає команда, вояки швидко збігають по дошках у вагони (Гончар)*.

Воїн, -а. Те саме, що **вояк**, але урочисто. *Дорожній пил,*

мости камінні Під ноги воїну лягли (Мас.); Найкраці воїни — це вчорашні робітники (Гончар).

Вояка, -и, ч. розм. 1. Те саме, що **вояк**. *На цей час хлопчина став досвідченим воякою (Верш.); Бравий виявився він вояка (Логв.)*.

2. Іронічно — поганенький солдат; хлопець, що наслідує воїна; забіяка. — *Ех ти, вояко!.. — промовив він.— Запалу й завзяття багато, а сили й розуму мало.. Як же ти воюватимеш? (Сміл.)*.

ВПЕНЬ (УПЕНЬ) — В (У) ПЕНЬ

Впень (упень), присл. Геть усе, геть усі; цілком, зовсім. *А хто вирізав упень село коло Стариці? Самійло Ляц (Н.-Лев.); І той бик собі за день всю траву таку упень На горах спасає (Рудан.)*.

В (у) пень, ім. з прийм. *Чи совою в пень, чи совою в дуба, а все сові буба (приказка); Утулив бог душу у пень (приказка); Ковадло вузькою частиною вбивали в пень*.

ВПЕРЕД (УПЕРЕД), присл. У напрямі руху, перед собою тощо. *Вперед, вперед, старі і коні! (Сос.); Луною покотився гук вперед по вулиці (Головко)*.

ВПЕРЕМІЖ (УПЕРЕМІЖ), ВПЕРЕМІЖКУ (УПЕРЕМІЖКУ) — ВПЕРЕМІШ (УПЕРЕМІШ), ВПЕРЕМІШКУ (УПЕРЕМІШКУ)

Впереміж (упереміж), розм. **впереміжку (упереміжку)**, присл. Чергуючись одне з одним; навперемінно. *Трасу потроху обступили гімки топольки, висаджені впереміж із кленами, ясенами та шовковицею (Логв.); По двоє вїздили в широко*

розчинені ворота жовніри і козаки впереміжку (Ле); На сході розгорявся ранок, розсєво-волошкові квіти були розсипані впереміжку з блакитними (Кочура).

Впереміш (упереміш), розм. **вперемішку (уперемішку)**, присл. Перемішуючись із чимсь. *Йшли холодні дощі впереміш із снігом (Волошин); Гриміли, майже не стихаючи, впереміш з оркестром оплески (Козач.); В вікно повіяло ароматом рож, вперемішку з гіркими пахоцями волоського горіха та бузку (Н.-Лев.); Взнявшись попід руки, вперемішку дівчата й хлопці, рушають вони серединою майдану, мов степом (Гончар).*

ВПЕРШЕ (УПЕРШЕ) — В (У) ПЕРШЕ

Вперше (уперше), присл. У перший раз. *Женя була вперше в місті (Вас.); Вперше в житті Данько заплакав (Ю. Янов.); Остан уперше вирядився з людьми на заробіток (Головко); У золотому шумі віт побачив він уперше світ (Сос.).*

В (у) перше, прийм. і числ. Він заїхав у перше село.

ВПЛИВАТИ — УПЛИВАТИ

Впливати, -аю, -аєш. 1. Вливатися, втікати кудись (про річку, струмок тощо). *З-під коріння липи било джерело погожої води і.. впливало до потока (Фр.).*

2. Діяти певним чином на кого-що, робити вплив на кого. *Отрута почала впливати (Тулуб); — Заспокойся, золотко мое, чадацьке повітря так гарно впливає на твій організм (Ле); По ній можна було спостерігати, як впливають на аудиторію слова доповідача (Донч.).*

Упливати. Те саме, що **впливати** 1. *Дзеркало ріки спокійне, закам'яніле, і тільки аж під берегом видко, що вода не стоїть на місці, а неквапом і урочисто упливає вниз (Смолич); Моя доля враз з Дунаєм В синє море упливає (Рудан.).*

ВПОПЕРЕК (УПОПЕРЕК) — В (У) ПОПЕРЕК

Впоперек (упоперек), присл. По ширині чогось, у ширину; переносно — не так, як треба. *Величезна яскрава зоря перечеркнула небо впоперек (Собко); Поки Корній прокопав перший рівчачок упоперек греблі, то добре впрів (Грінч.); [Василь:] Чи ти їм що упоперек сказала? (Кроп.).*

В (у) поперек, ім. з прийм. Зразу наче і бадьоро скочив, та тільки що ноги спустив додолю, — аж мене в поперек — шпиг! (Мирний); Чомусь був певний, що міна обов'язково вгвинтиться йому в поперек, як свердел. Не в ногу, не в руку, а саме в поперек (Гончар).

ВПОРУ (УПОРУ) — В (У) ПОРУ

Впору (упору), присл. Саме тоді, коли треба, вчасно; зрідка — саме такій, як треба. *Так і пізня ярина. До п'ятнадцяти стебел може куц дати, якщо впору сіяно (Горд.); [Суховій:] А який холодний вітер подихнув, хоч би і кожуха зодягати, саме б упору було (Кроп.).*

В (у) пору, ім. з прийм. Його темні в черепаховій оправі окуляри мати незлюбила одразу, забрала, заховала, не дає користуватися навіть в пору найбільшого блиску повітря (Гончар); *Серед лук у жовтих дроках тішать міць свою бики: Радісно*

у пору шлюбну, весело живеться їм (Зеров); Збили тільки не в пору колотнечу (Л. Укр.).

ВП'ЯТЕ (УП'ЯТЕ) — В (У) П'ЯТЕ

Вп'яте (уп'яте), присл. У п'ятий раз. Балмут Онисько жениться вже вп'яте (Глазовий); — Хлисни з чашки, хоч трошки. — Хлинула і удруге, і утретє, і уп'яте... і випила усю чашку (Кв.-Осн.).

В (у) п'яте, прийм. і числ.: у п'яте десятиріччя.

ВП'ЯТЕРО (УП'ЯТЕРО) — В (У) П'ЯТЕРО

Вп'ятеро (уп'ятеро), присл. У п'ять разів. Не забувай, що вора в'ятеро більше (Ю. Янов.).

В (у) п'ятеро, прийм. і числ.

ВП'ЯТЬОХ (УП'ЯТЬОХ) — В (У) П'ЯТЬОХ

Вп'ятьох (уп'ятьох), присл. У складі п'ятьох осіб. Зч'ятьох вони рушили полуторкою вздовж Дніпра (Головка); Вп'ятьох одній корові зривали лободу (Мал.).

В (у) п'ятьох, прийм. і числ.

ВРАЖЕННЯ — УРАЖЕННЯ

Враження, р. мн. -ень. 1. Слід у свідомості; вплив; уявлення. Як життя почало ширитись, то з ним і мова людська ширилася, набиралися нові слова задля виразу нових вражень, нових потреб (Мирний); Всі кілька хвилин мовчали під враженням пісні (Донч.).

2. Те саме, що ураження.

Ураження. Поу кодження, поранення тощо. Вж. із сл.: аорти, головного мозку, ди-хальних шляхів, легень, насін-ня, нервової системи, нирок, плеври, серцево-судинної систе-ми, серця, сітківки ока, слуху, шкіри, блискавкою, хворобами, променево, фізичне.

ВРÉШТИ (УРÉШТИ) — В (У) РÉШТИ

Врешті (урешті), присл. Нарешті, а втім тощо. Силу-вався [Петро] промовити їй не міг. Аж урешті здобувся на голос і зачав хутенько лепетати (Март.); Соломія, не розуміючи циганської мови, ухи-лялась від запитань — врешті їй було не до того (Коцюб.).

В (у) решті, ім. з прийм. На весь гуртожиток тільки ви й живете удвох в одній кімнаті, а в решті кімнат — по четверо, по п'ятеро (Гуц.).

ВРІВЕНЬ (УРІВЕНЬ), ВРІВНІ (УРІВНІ), присл.

На одному рівні (в поєднанні з прийменником «з», рідше з іменником у родовому відмінку); в рівноцінному становищі, не відстаючи. Вікна були врівень з тротуаром (Донч.); Ріс ромен із тином урівень (Стельмах); Свіже, повне її лице, освічене ясним сонцем, стало врівні з блідим, замлілим лицем її сусіда (Н.-Лев.); Жито було урівні з ними (Збан.); Це ставило її врівень з усіма іншими (Перв.).

ВРÓЗБРІД (УРÓЗБРІД), присл.

Не разом, урозпис. З радісним криком вони кинулися врозбрід по долині (Фр.); Думки Антона пішли врозбрід (Волошин).

ВРОЗГІН (УРОЗГІН), присл.

Від меж до середини лану (про оранку), а також переносно. Він Пускає погляди по обрїю врозгін (Кочура).

ВРÓЗДРІБ (УРÓЗДРІБ), присл.

1. Окремо один від од-ного. — Чутки ходять, що в місті бунтують робочі, дружно за себе стоять, не те, що ми — урозд-ріб, хто в горох, а хто в соче-вицю (Цюпа).

2. Поштучно (про продаж, торгівлю): *купувати вроздріб*.

ВРО́ЗРІЗ (УРО́ЗРІЗ), присл. Розрізаючи когось, щось. *Левенці скакали врозріз між двох таборів (Панч).*

ВРО́СИП (УРО́СИП), присл. У різні боки; не разом. *Як тільки колона порівнялася з ними, жінки врозсіп кинулися поміж конвоєм (Козач.); У Божовці хати не стояли одна проти однієї, а стояли хати там урозсіп (Вовчок).*

ВРУ́НА (УРУ́НА), ВРУ́НО — РУ́НА — РУ́НО — РУ́НИ

Вру́на (рідше **уру́на**), р. врун, мн., **врúно**. 1. Молоді, густі сходи посівів, іноді — густа зелень.

2. Те саме, що **ру́но** 1. **Пох. врунійстий:** *вруниста порода овець*.

Ру́на, р. рун, мн. Те саме, що **врúна** 1.

Ру́но. 1. Густа й довга вовна овець: *золоте руно*. **Пох. руністий:** *руниста порода овець*.

2. Те саме, що **врúна** 1.

Ру́ни, р. рун, мн. 1. Літери давньогерманських алфавітів. **Пох. рунічний:** *рунічне письмо*.

2. Народні карельські та фінські епічні пісні.

ВРЯ́Д (УРЯ́Д) — В (У) РЯ́Д

Вряд (уря́д), присл. 1. Один біля одного, поряд. *У яру гребля, верби вря́д (Шевч.); На лаві вря́д лежать сім житніх хлібів (Чорн.); Плече до плеча у змаганні єдинім, Селянство, уря́д з робітництвом ставай! (Рильський).*

2. Один за одним (у часі); підряд. *Я випив три склянки води вря́д (Смолич); На станції Деряжнчя ми дістали театр на три вистави вря́д (Смолич).*

В (у) ря́д, ім. з прийм. В одну лінію. *Хитався вечірній задуманий сад, коли їх над яром поставили в ря́д і дула повітряно на них навели (Сос.); Біля ставка Моргаленко вишикував своїх людей по четверо в ря́д (Перв.).*

ВСЕВО́БУЧ, -у, ор. -ем. Загальне обов'язкове військове навчання громадян СРСР, запроваджуване в 1918 та 1941 рр.

ВСЕ́МЕРО (УСЕ́МЕРО) — В (У) СЕ́МЕРО

Все́меро (усе́меро), присл. У сім разів: *зсукати всемеро*.

В (у) се́меро, прийм. і числ.

ВСЕРЕ́ДИНИ (УСЕРЕ́ДИНИ) — В (У) СЕРЕ́ДИНИ

Всере́дині (усере́дині), присл. У межах, у внутрішній частині чогось; *у знач. прийм.* вказує на перебування когось, чогось у внутрішній частині кого-, чого-небудь. *У Юри́шка кипіло все всере́дині (Хотк.); Ра́птом десь всере́дині будинку заграв баян і почулася пісня (Гончар); Рум'янець наскрізь пропік яблуко. Навіть усере́дині було воно червонувате (Донч.).*

В (у) сере́дні, ім. з прийм. У місці, однаково віддаленому від кінців чогось; у час, однаково віддалений від початку й кінця чогось і т. ін.: *в сере́дині кола, в сере́дині площі, в сере́дині розділу, в сере́дині ХІХ століття, в сере́дині липня, в сере́дині тисяча дев'ятсот сімнадцятого року, в сере́дині тижня. Городяни.. товклися по посипаних піском стежках бульвару в сере́дині міста (Грінч.); Робітники.. замурували з усіх боків фундамент і виводили швидко стіну в сере́дині прокопу (Фр.).*

ВСЕРÉДИНУ (УСЕРÉДИНУ) — В (У) СЕРÉДИНУ

Всерéдину (усерéдину), присл. У внутрішню частину чогось; у знач. прийм. вказує на рух когось, чогось у внутрішню частину кого-, чогонебудь. *Огонь тривоги вилизав глибокі западини в щоках, — аж усмокталися вони всерéдину (Мирний); Гриць провів нас аж до якогось порожнього вагона й допоміг вилізти усерéдину (Досв.); Швейцар не пустив мене всерéдину Палацу (Сміл.).*

В (у) серéдину, ім. з прийм. У місце, однаково віддалене від кінців чогось; у час, однаково віддалений від початку й кінця чогось і т. ін. *Нараз поміж партизанами проштовхався Опанасюк у серéдину кола (Головч. і Мус.).*

ВСІМОХ (УСІМОХ) — В (У) СІМОХ

Всімóх (усімóх), присл. У складі семи осіб: *до музею ми підемо всімох.*

В (у) сімóх, прийм. і числ. *Коней у них у сімох забрано (Головко).*

ВСЛІД (УСЛІД) — В (У) СЛІД

Вслід (услід), присл. (звичайно у сполуч. з прийм. «за»). Слідом, безпосередньо за кимсь, чимсь; у знач. прийм. — в напрямі віддалення когось, чогось. — *Щоб ти собі голову зломив! — проговорили ми вслід за ним (Фр.); Той поліз по драбині й за ним Яків услід (Головко); Ти нічого мені не сказала, тільки довго дивилась услід (Сос.); Ціла буря, ціла хуртовина молодих, чистих, як кристаль, голосів зашуміла вслід заспівові (Вас.).*

В (у) слід, ім. з прийм. [Джонатан:] *Кому потрібна та кра-*

са? [Річард:] Мені і тим, що в слід мій підуть (Л. Укр.); Два автоматники слід у слід ступали за полковником (Перв.).

ВСОТЕ (УСОТЕ) — В (У) СОТЕ

Всо́те (усо́те), присл. У сотий раз. — *Ярина, Ярина! — повторював про себе, може, всоте Кривоніс (Панч); Ніби всоте життя починаю (Гірник).*

В (у) со́те, прийм. і числ. ВСТУП — УСТУП

Вступ, -у. 1. Дія — вступання. *Я не мав права на вступ до університету (Довж.); Рух ковала, що перехопив його руку, Рубін сприйняв як вступ до бійки (Сенч.).*

2. Початкова частина книжки, статті, доповіді, музичного твору тощо. *Треба було зробити вступ, і Рая, зробивши паузу, заявила. (Коп.); Кучеренко грає музичний вступ (Голован.).*

Уступ, -у. 1. Виступ або вїмка в чомусь, що нагадує східець. *З гір аж до моря уступу сягають, Люди прозвали їх «Чортові сходи» (Л. Укр.); Уступу скель бризантні рвали злісно (Гончаренко).*

2. книжн. Частина тексту, уривок, абзац. *Я хочу, щоб ти прочитав оцей уступ у газеті (Сам.); Цілі уступу «Тараса Бульби» безпосередньо навіяні козацькими думами (Рильський).*

ВСУ́МІШ (УСУ́МІШ), присл. Змішано, разом. *В цирку здійснюється крик обурення всуміш з оплесками (Л. Укр.); Всі вони йдуть усуміш, рівним, розмірним кроком (Фр.).*

ВСЬОМЕ (УСЬОМЕ) — В (У) СЬОМЕ

Всьо́ме (усьо́ме), присл. У сьомий раз.

В (у) сьоме, прийм. і числ.
ВТІМ (УТІМ) — В (У) ТІМ
Втім (утім), присл., спол.
 Тим часом; а проте, однак. *Всі четверо стояли мовчки й думали. Втім надбіг «оконом» Качковський (Л. Укр.); Коло них класна дама — монотонно, як у церкві, розповідає щось нецікаве і нудне. Втім, найнудніша вона сама (Смолич); В розривах хмар темніє земля, а втім — це давно вже не земля: синіє море, забите кригою (Перв.).*

В (у) тім, займ. з прийм.
 У тому. *В тім дворі-труні якась принада (Коцюб.); Мрію побаченням, друже, з тобою В тім заповітнім краю (Нагн.).*

ВТОРА — УТОРИ (ВТОРИ)
Втора. Другий голос у музичній партії, друга скрипка.

Утори (втори), -ів, мн. Пази на краю бочки, діжки, барила, в які вставляють дно.

ВТРЄТЕ (УТРЄТЕ) — В (У) ТРЄТЕ

Втрєте (утрєте), присл. У третій раз. *Уже втрєте вона йти хоче та втрєте й зупиняється (Грінч.); Та вже ж утрєте чую сі слова (Л. Укр.).*

В (у) трєте, прийм. і числ.
В трєте покоління перейшла ця традиція; Він зайшов аж у трєте село.

ВТРИЧІ (УТРИЧІ), присл.
 У три рази. *Він би втричі дорожче заплатив за цю землю (Стельмах); У нас на околиці, на пісках, жила баба.. Разів утричі старіша за оцю яблуню (Гончар).*

ВТРОЄ (УТРОЄ) — В (У) ТРОЄ

Втрє (утрє), присл. У три рази. *Смішний, як втрє бублик (приказка); Втрє б витер-*

піла За єдине слово (Шевч.); У воротах показався сухий, перегнутий втрє панок (Мирний); В тебе аж втрє більші коси вирости (Н.-Лев.).

В (у) трє, прийм. і числ.
ВТРЬОХ (УТРЬОХ) — В (У) ТРЬОХ

Втрєох (утрєох), присл. У складі трєох осіб. *Ідуть втрєох: півник, ведмідь і вовк (казка); Ми втрєох жили на чорнім сухарі (Мал.); Я забіжу та разом утрєох і підемо (Мирний).*

В (у) трєох, прийм. і числ.
Польські полки кинулись до річки трєома лавами в трєох місцях (Н.-Лев.); Овес у трєох кожухах, та й то холоду боїться (приказка).

ВУГЛЕ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **вугілля**; пишеться разом: *вуглевидобувний, вугленосний.*

ВЧЄТВЕРО (УЧЄТВЕРО) — В (У) ЧЄТВЕРО

Вчєтверо (учєтверо), присл.
 У чотири рази: *вчєтверо згорнутий папірець, учєтверо нижчий.*

В (у) чєтверо, прийм. і числ.
Чоловік із жінкою.. в чєтверо очей дивляться на покупця (Гуц.); Велика хата, аж у чєтверо вікон (Мирний).

ВЧЄТВЄРТЕ (УЧЄТВЄРТЕ) — В (У) ЧЄТВЄРТЕ

Вчєтвєрте (учєтвєрте), присл.
 У четвертий раз. *Старий надумав учєтвєрте женитися (Смолич).*

В (у) чєтвєрте, прийм. і числ.
ВЧОТИРЬОХ (УЧОТИРЬОХ) — В (У) ЧОТИРЬОХ

Вчотирєох (учотирєох), присл.
 У складі чотирєох осіб. *Ідьмо, друзі, вчотирєох (Ус.); Ми домовились учотирєох — готувались до втечі (Збан.).*

В (у) чотирьох, прийм. і числ. *П'ять казанів стояло юшки, А в чотирьох були га-лушки (Котл.); Вона мусила сидіти в чотирьох стінах (Мир-ний).*

ВШЕ́СТЕРО (УШЕ́СТЕ-РО) — В (У) ШЕ́СТЕРО

Вшестеро (ушестеро), присл. *У шість разів: шестеро біль-ший, згорнута шестеро газета, ушестеро плетений нагай.*

В (у) шестеро, прийм. і числ. *В шестеро очей вони промацали протилежний берег, де ген-ген на узвишші темніли окраїнні споруди Малина (Головч. і Мус.).*

ВШІСТЬО́Х (УШІСТЬО́Х) — В (У) ШІСТЬО́Х

Вшістьох (ушістьох), присл. *У складі шести осіб. Три*

валізи ми ледве несли вшістьох (Збан.).

В (у) шістьох, прийм. і числ. **ВШО́СТЕ (УШО́СТЕ) —**

В (У) ШО́СТЕ

Вшосте (ушосте), присл. *У шостий раз: вшосте команда гандболісток завоювала золоті медалі чемпіонів.*

В (у) шосте, прийм. і числ. **В'Я́З — В'Я́ЗЬ — Я́З**

В'яз, -а, ч. *Листяне дерево. В'язь*¹, -я, ор. -ем, ч. *Прісно-водна риба родини коропових.*

В'язь², -і, ор. -ззю, ж. *Спо-сіб скріплювання дерев'яних частин будівлі; зав'язь; вид старовинного декоративного письма.*

Я́з, язу. *Пліт, частокіл впо-перек річки, затоки, в які встав-ляють вершу чи ятір.*

Г

Г («ге»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале г, пом'якшений (пом'якшене) г.*

ГАЗ — ГАС

Газ, -у. *Речовина, здатна поширюватися в усьому доступ-ному для неї просторі.*

Гас, -у. *Горюча рідина, про-дукт перегонки нафти.*

ГАЙ — ДІБРОВА

Гай, гаю, ор. гаєм. *Невели-кий, переважно листяний ліс.*

Діброва. *Листяний ліс, зви-чайно з переважанням дуба.*

ГА́ЛИ — ГА́ЛЛИ

Га́ли, -ів, мн. (одн. гал, -а). *Нарости на рослині, утворені паразитами.*

Га́лли, -ів, мн. (одн. галл, -а). *Римська назва кельтського племені, яке населяло в IV—I ст. до н. е. частину сучасної Фран-ції, Бельгії та Північної Іта-лії.*

ГА́ЛИЦІ́ЗМ — ГА́ЛЛІ-ЦІ́ЗМ

Галици́зм, -у. *Західноукраїн-ський діалектизм — слово, ви-слів, граматична форма тощо (від Галичинá).*

Галліци́зм, -у. *Слово, зворот, запозичені з французької мови, або зворот, складений на зра-зок французького.*

ГА́ЛИЦЬКИЙ — ГА́ЛІ-СІ́ЙСЬКИЙ

Га́лицький. *Який стосується Галичини.*

Галісійський. Який стосується Галісії — області в Іспанії.

ГАЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «сіль»; пишеться разом: *галогенез, галофлавін.*

ГАЛЬВАНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **гальванічний**; пишеться разом: *гальванометр, гальванотерапія.*

ГАМА — ГА́ММА, ГА́ММА...

Га́ма. Ряд звуків у межах октави, який послідовно зростає або спадає; ряд гармонійно взаємозв'язаних відтінків кольору тощо.

Га́мма. Третя літера грецького алфавіту. У складних словах означає стан речовини; пишеться через дефіс: *гамма-камера, гамма-спалах* (але: *гаммаграма, гаммаграфія*).

...ГА́МІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «шлюбність»: *моногамія, полігамія.*

ГАНТЕ́ЛЬ — ГАЛТЕ́ЛЬ

Ганте́ль, -і, ор. -ллю, р. мн. -лей. Гімнастичний прилад у вигляді двох куль, з'єднаних ручкою.

Галте́ль, -і. Профільована рейка, столярний інструмент тощо.

ГАРАНТІ́ЙНИЙ — ГАРАН-ТО́ВАНІЙ

Гаранті́йний. Прикм. від **гаранті́я**; в якому є гарантія, який гарантується кимсь, чимсь. Вж. із сл.: *ремонт, лист, паспорт, талон, договір, угода, зобов'язання, кредит, мінімум, строк, термін, майстерня, марка.*

Гаранто́ваний. Дієприкм. від **гарантува́ти**; у знач. *прикм.* — сталий; підтримуваний законом. Вж. із сл.: *заробіток, збут, прибуток, доход, урожай,*

успіх, можливість, оплата, праця, робота, свобода, виробництво [зерна], постачання, право.

ГАРМОНІ́ЙНИЙ — ГАР-МОНІ́ЧНИЙ

Гармоні́йний. 1. Приемний для слуху; милозвучний: *гармоні́йний голос.*

2. Який перебуває в чіткій відповідності з чимсь, злагоджений: *гармоні́йний розвиток людини, гармоні́йні відносини, гармоні́йне поєднання особистого й громадського, гармоні́йні пропороції.*

Гармоні́чний. Заснований на принципах гармонії, співзвучний: *гармоні́чний слух, гармоні́чна структура твору, гармоні́чний стиль.*

ГАРНІ́ТУР — ГАРНІ́ТУРА

Гарні́тур, -а. Комплект, набір однохарактерних предметів певного призначення.

Гарні́тура. Повний комплект друкарських шрифтів різних накреслень і кеглів, але однакового за характером малюнка.

ГАСТРО..., ГАСТЕРО...

Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «шлунок» або «черевна частина тіла»; пишуться разом: *гастроентерит, гастероміцети.*

ГЕ́ЕНА — ГІ́ЕНА

Ге́ена, книжн. Пекло: *ге́ена вогненна.*

Гі́ена. Хижа південна тварина, що живиться переважно падаллю.

...ГЕ́Й. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «земля»: *апогей, перигей.*

ГЕКСА... Перша частина складних слів, що означає «шести...»; пишеться разом: *гексагональний, гексахлоран.*

ГЕКТО... Перша частина складних слів, що означає «сто», «в сто разів»; пишеться разом: *гектограм*, *гектолітр*.

ГЕЛІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «сонце», «сонячний»; пишеться разом: *геліографюра*, *геліоенергетика*.

ГЕМ — ГЕМА

Гем, -у. Небілкова залізо-вмісна частина гемоглобіну.

Гема. Коштовний чи напівкоштовний камінь з вирізьбленим зображенням, що використовується як печатка, амулет, прикраса тощо.

ГЕМ..., **ГЕМАТО...**, **ГЕМО...** — **ГЕМІ...**

Гем..., **гемато...**, **гемо...** Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «кров»; пишуться разом: *гемалютинія*, *гематоген*, *гемометр*.

Гемі... Префікс, що означає «напів...», «наполовину»: *геміанастезія*.

...ГЕН, **...ГЕНІЯ**, **...ГЕННИЙ**. Кінцеві частини складних слів, що відповідають поняттям «походження», «утворення»: *антропоген*, *лізогенія*, *криогенний*.

...ГЕНЕЗ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «походження», «виникнення»: *етногенез*, *органогенез*.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ — ГЕНЕРАЛЬСЬКИЙ

Генеральний. Найважливіший, головний, вирішальний, остаточний. Вж. із сл.: *директор*, *конструктор*, *секретар*, *бій*, *наступ*, *план*, *лінія партії*, *заняття*, *реконструкція*, *реорганізація*, *репетицій*, *огляд*, *проба*.

Генеральський. Який стоєється генерала, належний, властивий йому. Вж. із сл.:

син, *одяг*, *мундир*, *погони*, *форма*, *чоботи*, *автомобіль*, *вдача*, *звання*.

ГЕНОЦІД, -у. Винищення окремих груп населення за расовими, національними, релігійними мотивами.

ГЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «земля», «земна кора»; пишеться разом: *геоенергетика*, *геокосмос*.

ГЕРКУЛЕСІВСЬКИЙ — ГЕРКУЛЕСІВ — ГЕРКУЛЕСОВИЙ

Геркулесівський. Властивий геркулесові, схожий на нього; дуже сильний, міцний: *геркулесівська будова тіла*, *геркулесівська праця*.

Геркулесів, -сова, -сове. Вживається переважно в стійких словосполученнях: *геркулесові стовпи*, *геркулесові кроки* (але й *геркулесова будова тіла*, *геркулесові м'язи*).

Геркулесовий, -а, -е. Приготовлений з крупи геркулес: *геркулесова каша*.

ГЕРМАНЦІ — НІМЦІ

Германці, -ів, *мн.* (одн. германець, -нця). Загальна назва стародавніх племен, що населяли центральну, західну та південно-західну Європу. Пох.: **германський** (мови, племена), **германізм**, **германіст**, **германістика**.

Німці, -ів, *мн.* (одн. німець, -мця). Основне населення Німеччини. Пох.: **німецький** (мова), **німкєня**, **німка**.

ГЕРМО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **герметичний**; пишеться разом: *гермокабіна*, *гермоцентричний*.

ГЕРОЇЧНИЙ — ГЕРОЇСЬКИЙ

Героїчний. 1. Сповнений героїзму, доблесті; здатний до

подвигів; багатий на подвиги тощо: *героїчний вчинок, героїчний подвиг, героїчний захисник, героїчний час, героїчні зусилля.*

2. В якому розповідається про подвиги героїв: *героїчний епос, героїчний літопис, героїчна поема.*

Геройський. Те саме, що **героїчний** 1, але вживається значно рідше: *геройський дід, геройська ланкова, геройська рота, геройський вчинок, геройський тон.*

ГЕРЦ — ГЕРЦЬ

Герц, -а, *ор.* -ом. Одиниця виміру частоти коливань.

Герць, -ю, *ор.* -ем. Поєдинок, сутичка, двобій.

ГЕТЕРО... Перша частина складних слів, що означає різнорідність; пишеться разом: *гетерогенез, гетерополярний.*

ГІГІЕНА — ГІГІЄНІЧНІСТЬ

Гігієна. Вчення про умови збереження здоров'я, а також заходи, які сприяють цьому: *правила гігієни, гігієна праці.*

Гігієнічність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість гігієнічного: *гігієнічність виробу.*

ГІГРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «волога»; пишеться разом: *гігрометрія, гігротермограф.*

ГІДРАНТ — ГІДРАТ

Гідрант, -а. Водорозбірний пристрій.

Гідрат, -у. Хімічна сполука, що містить молекули води.

ГІДРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «вода», «водний простір»; пишеться разом: *гідроматика, гідрогеотермічний.*

...ГІНІЯ. Кінцева частина складних слів, що означає належність до жіночої статі: *полігінія, протерогінія.*

ГІПЕР... — ГІПО...

Гіпер... Перша частина складних слів, що означає підвищення, надмірність; пишеться разом: *гіпердактилічний, гіперсекреція.*

Гіпо... Перша частина складних слів, що означає зниження, нестачу; пишеться разом: *гіподермальний, гіпотактичний.*

ГІПЕРТОНІЯ — ГІПОТОНІЯ

Гіпертонія, -ї, *ор.* -єю. Підвищення кров'яного тиску; гіпертонічна хвороба.

Гіпотонія. Зниження кров'яного тиску.

ГІПОТЕЗА — ГІПОТЕТИЧНІСТЬ

Гіпотеза. Науково обґрунтоване положення, вірогідність якого ще не доведена дослідним шляхом; здогад, припущення: *наукова гіпотеза, заперечити гіпотезу.*

Гіпотетичність, -ності, *ор.* -ністю. Здогадність: *гіпотетичність судження, гіпотетичність твердження, гіпотетичність теорії.*

ГІПСО...¹ Перша частина складних слів, що відповідає слову **гіпс**; пишеться разом: *гіпсовапняний, гіпсовапняльний.*

ГІПСО...² Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «висота»; пишеться разом: *гіпсометрія, гіпсохромний.*

ГІРО... — ЖИРО...

Гіро... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «обертювий рух»; пишеться разом: *гіроазимут, гірогоризонт, гіроскоп.*

Іноді паралельно з **гіро...** вживається **жиро...**: *гірокомпас і жирокомпас.*

ГІРСЬКИЙ — ГІРНИЧИЙ — ГІРНИЦЬКИЙ

Гірський. Пов'язаний з горами, який знаходиться, водиться або росте в горах. Вж. із сл.: *кряж, масив, схил, хребет, шпиль, місцевість, ущелина, кришталь, порода, вітер, хвороба, край, країна, район, село, селище, пасовисько, дорога, стежка, водоспад, потік, річка, озеро, житель, плем'я, орел, птах, дуб, трава.* У скл. сл.: *гірськокліматичний, гірськолижник, гірсько-степовий, гірсько-стрілецький.*

Гірничий. Який стосується розробки надр землі — вивчення, видобутку й використання корисних копалин. Вж. із сл.: *інженер, майстер, інститут, технікум, школа, справа, спеціальність, комбайн, виробка, механіка, техніка, обладнання, устаткування, виробництво, підприємство, комбінат, промисловість, порода.* У скл. сл.: *гірничобуровий, гірничодобувний, гірничо-металургійний, гірничорудний, гірничорятувальний.*

Гірницький. Який стосується гірника, пов'язаний з ним. Вж. із сл.: *колектив, край, селище, родина, сім'я, вдача, характер.*

ГІСТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «тканина тіла»; пишеться разом: *гістопатологія, гістологія.*

ГІЧКА — ГИЧКА

Гічка. Швидкохідна шлюпка з низьким бортом.

Гичка. Стебло та листя переважно коренеплодів та бульбоплодів. Пор. **баділля.**

ГЛАДІНЬ — ГЛАДЬ

Гладінь, -і, ор. -нню. Рівна, гладка поверхня.

Гладь, -і, ор. -ддю. 1. Те саме, що **гладінь.**

2. Вид вишивки: *вишивати гладдю.*

ГЛАЗУР — ЛАЗУР

Глазур, -і, ор. -рю. Полива; густий солодкий сироп тощо.

Лазур. Фарба блакитного кольору; яскраво-синій колір; блакить.

ГЛÓТКА — ГÓРЛО — ГОР-ЛЯ́НКА

Глòтка. Частина травного каналу, що з'єднує ротову порожнину із стравоходом.

Гóрло. 1. Передня частина шиї; хрящовий канал, який є початком стравоходу й дихальних шляхів: *дихальне горло, прополоскати горло, взяти за горло, дерти горло, на все горло, наступати на горло, по горло, поперек горла.*

2. Верхня звужена частина посуду.

Горля́нка, розм. Те саме, що **гóрло** 1.

ГНІВЛІВИЙ — ГНІВНИЙ

Гнівлівий. Схильний до гніву: *гнівливий чоловік, гнівливий командир.*

Гнівний. Проїнятий гнівом: *гнівний трибун, гнівні вірші, гнівний погляд, гнівна відсіч, гнівний протест, гнівний тон.*

ГНІЗДÓ — КУБЛÓ

Гніздó. 1. Місце, влаштоване або пристосоване птахами для кладки яєць і виведення пташенят; рідше — житло тварин, плазунів, комах: *вороняче гніздо, гніздо ластівки, зміїне гніздо, гніздо гусениці.*

2. Виводок: *вовче гніздо.*

3. *перен.* Місце проживання людини, рідна домівка: *родинне гніздо, своє обжите гніздо.*

4. *перен.* Місце зосередження, притулок людей із зло-

чинними та іншими недобрими намірами: *злодійське гніздо, гніздо контрабандистів, гніздо контрреволюції*.

5. Скупчення, група якихось однорідних предметів, явищ тощо; група рослин, що ростуть укупі: *гніздо аметистів, синопімічне гніздо, гніздо опеньків, гніздо верб*.

6. Заглиблення, отвір для чогось: *кулеметне гніздо, гніздо для патронів*.

Кубло. 1. Заглиблення в землі, де живуть і розмножуються звірі, плазуни, комахи; рідше — житло птахів: *кубло хижаків, осине кубло, кубло коршуна*.

2. Те саме, що **гніздо** 2: *вовче кубло*.

3. *перен.* Те саме, що **гніздо** 3: *рідне кубло*.

4. *перен.* Те саме, що **гніздо** 4: *бандитське кубло, диверсійне кубло*.

ГОВІРКІЙ — ГОВІРКОВИЙ

Говіркий. Балакучий: *говіркий хлопець, говірка бабуся*.

Говірковий. Який стосується говірки — різновиду загальнонародної мови: *говіркова лексика, говіркові елементи, говіркові особливості*.

ГОДІНА. У запитальному вислові вживається із займенником **котрий**: *котра година?*

ГОДІВНИЦЯ — ГОДУВАЛЬНИЦЯ

Годівниця, -і, *ор.* -єю. Пристрій, куди кладуть корм для худоби, птиці.

Годувальниця. 1. Жінка, яка годує грудьми дитину.

2. Та, яка утримує або годує і доглядає когось.

ГОЛІВКА — ГОЛÓВКА

Голівка. Зменш.-пестл. від **головá**.

Голóвка. Кулясте чи довгасте суцвіття або кулястий

плід деяких рослин (капусти, маку, цибулі, часнику); закруглене потовщення болта, стержня, цвяха тощо.

ГОЛІЧЕРЕВА — ДОЛІЧЕРЕВА

Голічерева, *присл. розм.* Догори животом.

Долічерева, *присл. розм.* Униз животом.

ГОЛЛАНДКА — ГОЛÁNКА — ГОЛЕНДÉРКА

Голландка. Жінка, що належить до голландської нації.

Голánка. 1. Курка голландської породи.

2. Грубка (звичайно кахляна).

3. Матроська верхня сорочка; форменка.

Голендérка. Корова голландської породи.

ГОЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «весь», «повний»; пишеться разом: *голометаболія, голотурія*.

ГОЛОВ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **головний**; пишеться разом: *головлікар, головкінопрокат*.

ГОЛОВНИЙ — ОСНОВНИЙ

Головний. 1. Прикм. від **головá**: *головний біль, головний мозок, головний убір*.

2. Найважливіший, найсуттєвіший. Вж. із сл.: *зміст, метод, мотив, наголос, напрям, підсумок, показник, представник, приз, пункт, район, удар, урок, ідея, мета, надія, перешкода, порода, причина, проблема, риса, роль, тема, тенденція, турбота, умова, джерело, завдання, питання, сили*.

3. Який рухається попереду когось, чогось; передній. Вж. із сл.: *вагон, дозор, загін, танк, автомашина*.

4. Який перебуває в центрі чогось. Вж. із сл.: *вхід, корпус [університету], під'їзд, шлях, вулиця, дорога, пристань*.

5. Який очолює що-небудь, старший над кимсь тощо. Вж. із сл.: *агроном, актор, економіст, інженер, лікар, отаман, помічник, режисер, штаб, квартира, підприємство, речення, управління*.

Основний. Те саме, що **головний** 2. Вж. із сл.: *вклад, елемент, засіб, закон, зміст, капітал, колектив, мотив, наголос, напрям, обов'язок, осередок, показник, район вирощування, рід військ, сорт, тип, тягар, урок, факт, фонд, фундамент, відмінність, група, дисципліна, ділянка, ланка, олійна культура, маса, причина, риса, робота, споруда, суперечність, тема, умова, виробництво, завдання, значення, зусилля, знаряддя, питання, види зброї, заходи, сили*.

ГОЛУБИТИ — ГОЛУБИШАТИ

Голубіти, -іє. Ставати голубим, голубішим; виділятися голубим кольором, виднітися (про щось голубе). *На сході ледве помітно починає голубіти небо — вже скоро почнеться світанок (Собко); Кризь дерева голубіє дах якогось будинку (Вас.)*.

Голубішати, -ає. Ставати голубішим.

ГОЛЬФ — ГОЛЬФИ

Гольф¹, -у. Спортивна гра.

Гольф², -а. Светр.

Гольфи, -ів, *мн. розм.* Короткі штани на манжетах, що застібаються під коліном; шкарпетки, панчохи до колін.

ГОМЕО... Перша частина складних слів, що відповідає

поняттям «подібний», «однаковий», «той самий»; пишеться разом: *гомеопатія, гомеополярний, гомеостат*.

ГОМО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «рівність», «однорідність», «єдність»; пишеться разом: *гомoplastика, гомотрансплантація*.

...ГОН. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «кут»: *пентагон, полігон*.

ГОНИ — ГІН — ГОН

Гони¹, -ів. Переслідування, цькування звіра під час полювання.

Гони², гонів і гін. 1. Українська старовинна народна міра довжини від 60 до 120 сажнів.

2. Смуга поля, що обробляється в один захват.

Гін, гону. 1. Дія за значенням **гнати**, **гнатися**.

2. Те саме, що **гони**² 2.

3. Стан і поведінка багатьох тварин у період парування.

Гон, -а. Одиниця виміру плоского кута в метричній системі мір XVIII ст. (1/100 прямого кута).

...ГОНІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «народження», «походження»: *гетерогонія, цитогонія*.

ГОНЧАРНИЙ — ГОНЧАРСЬКИЙ

Гончарний. Який стосується гончарства: *гончарний круг, гончарний цех, гончарна глина, гончарний промисел, гончарне виробництво, гончарне ремесло, гончарні вироби*.

Гончарський. Який стосується гончаря і гончарства, належний гончареві: *гончарський круг, гончарський посуд, гончар-*

ський цех, гончарська майстерня, гончарська продукція, гончарська спілка, гончарська справа, гончарські вироби, гончарська дочка.

ГОРА́, *р. мн.* гір. Назви, які виступають у ролі граматичної прикладки до слова **гора́** і виражені відмінюваням іменником, звичайно не узгоджуються з цим словом: *на горі Арарат*. Узгодження буває в назвах ж. р.: *на горі Зміїці, з гори Магнітної* (форма прикметника).

ГОРЕЦЬ, ГОРЯ́НИН — ГІРНИ́К

Горець, -рця, *ор.* -рцем, **горя́нин**, -а. Житель гір.

Гірни́к, -а́. Робітник гірничої промисловості, гірничий інженер тощо.

ГОРЛА́СТИЙ — ГОРЛА́ТИЙ

Горла́стий, *розм.* Який має гучний голос; крикливий. *По дворах співали горласті півні (Цюпа); Горласті перекупки з базарів.. мотали без упину язиками (Ю. Янов.).*

Горла́тий, *розм.* 1. Те саме, що **горла́стий**. *Закричав горлатий півень і прогнав мій страх (Гл.); [Гострохвостий:] Оця горлата баба наробить такого крику, що й Єфросина почує (Н.-Лев.).*

2. Широкогорлий (про посуд, отвір тощо): *горлатий глечик, горлата пляшка.*

ГОРН — ГО́РНО

Горн, -а, *ч.* Мідний духовий інструмент.

Го́рно, -а, *с.* Піч для нагрівання або плавлення металів; частина доменної печі, вагранки, а також переносно.

ГОРЩО́К — ГО́РЩИК

Горщо́к, -шка́. Переважно глиняний посуд, в якому ва-

рять страву, в який садять квіти тощо.

Го́рщик, -а. Зменш. від **горщо́к**; те саме, що **горщо́к**.

ГО́РЬКІВСЬКИЙ — ГО́РЬКОВСЬКИЙ

Го́рьківський. Прикм. від прізвища **Го́рький**: *горьківський стиль*.

Го́рьковський. Прикм. від назви міста: *Го́рьковська область*.

ГО́СТРО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **го́стрий** і поняттю «надзвичайний»; пишеться разом: *гострогранний, гостроконфліктний*.

ГО́ТОВИЙ. 1. (*до чого*). Який підготовився до чогось. *Глушак встає із-за стола з виглядом людини, завжди готової до дії (Довж.); За півгодини аул був готовий до виступу (Тулуб).*

2. (*на що і робити що*). Схильний до чогось, який виявляє бажання зробити щось. *Черниш, готовий на все, рішуче обернувся і поповз назад (Гончар); І скільки на землі оцій синів є, Готових вмерти, як батьки, в бою (Дмит.).*

ГРА́К, -а́, **ГА́ЙВОРОН**, -а. Перелітний птах родини воронних з блискучим чорним пір'ям. Пор. **воро́на**.

...ГРА́МА. Кінцева частина складних слів, що означає «запис», «графічне зображення»: *криптограма, телефонограма*.

ГРА́МОТНИЙ — ПИСЬМЕ́НИЙ — ОСВІ́ЧЕНИЙ

Гра́мотний. 1. Який уміє граматично правильно писати: *грамотний учень*.

2. В якому немає граматичних і стилістичних помилок:

грамотний переклад, грамотний твір.

3. *перен.* Який володіє необхідними відомостями з певної галузі, знаннями в якійсь галузі, справі: *грамотний апаратник, грамотний керівник, грамотний хлібороб, політично грамотна людина.* Пох.: **грамотність, гра́мотно.**

Письме́нний. Який уміє читати, писати.— *Він, бачите, письменний, грамоту знає, книжку читає* (Коцюб.); *Дід був письменний, і йому батько не міг простити своєї темноти* (Довж.). Пох.: **письме́нність, письменство.**

Осві́чений. 1. Який має освіту, засвоїв різнобічні знання. *Час, видно, минув, натомість повинні освічені та талановиті люди надійти з своєю допомогою* (Мирний); *Лазаревський благав його залишити Шевченка в Оренбурзі, де були гуманні й освічені люди, хороші лікарі* (Тулуб).

2. *рідко.* Те саме, що **письме́нний.** *В нашій селі весь народ освічений, всі діти вміють читати і писати* (Фр.). Пох. **освіченість.**

ГРАНА́ДА — ГРЕНА́ДА

Грана́да¹. Місто і провінція на півдні Іспанії.

Грана́да². Місто на південному заході Нікарагуа.

Грена́да. Острів і держава в Вест-Індії.

ГРАНА́Т — ГРАНА́ТА

Грана́т¹, -а. Південне дерево або кущ з яскраво-червоним цвітом; цвіт, плід з нього.

Грана́т². 1. *р.* -а. Напівкоштовний камінь, звичайно темно-червоного кольору; самоцвіт.

2. *р.* -у. Мінерал.

Грана́та¹. Те саме, що **грана́т**¹.

Грана́та². Розривний снаряд. **ГРАНА́ТНИЙ — ГРАНА́ТОВИЙ**

Грана́тний. Прикм. від **грана́та**²: *гранатний бій, гранатні осколки.*

Грана́товий¹. Прикм. від **грана́т**¹; *яскраво-червоний; гранатове дерево, гранатовий колір.*

Грана́товий². Прикм. від **грана́т**²; зроблений з гранату (гранатів); темно-червоний: *гранатовий браслет, гранатовий колір.*

ГРАНА́Т, -у. Множина вживається при позначенні сортів: *темні і світлі граніти.*

ГРАТ — ГРАТИ

Грат, -у. Зайвий метал, що залишається на кромках виробів після штампування чи іншої обробки.

Гра́ти, грат, ім. мн. Переплетення переважно металевих прутів, штаб, що використовується для загорожі.

...**ГРАФ.** Кінцева частина складних слів, що означає особу або прилад, який пише, записує: *бібліограф, пневмограф.*

...**ГРАФІЯ.** Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «записувати», «відображати»: *каліграфія, літографія.*

ГРАФО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «письмо», «почерк», «креслення», «малювання»; пишеться разом: *графоаналітичний, графомеханічний.*

ГРІВНА — ГРІВНЯ

Гривна, -и, ор. -ою, р. мн. -вен. Металева прикраса (обруч), яку носили на шії.

Гривня, -і, ор. -єю, р. мн. -вень. У Стародавній Русі — срібний злиток вагою близько фунта,

який служив основною грошовою одиницею; *заст.* — мідна монета вартістю 3—2,5 коп.

ГРОМАДЯНСЬКИЙ. 1. Який стосується правового стану громадян у державі: *акти громадянського стану.* Вж. із сл.: *закон, кодекс, шлюб, право.*

2. Пов'язаний з громадянами, властивий свідомому громадянинуві, спрямований на користь суспільства. Вж. із сл.: *обов'язок, пафос, подвиг, рух, відвага, гідність, ідея, клятва, мужність, обрядовість, панахида, поезія, позиція, рівність, совість, звучання, права.*

3. Невійськовий, цивільний. Вж. із сл.: *клуб, мир, битва, боротьба, війна, страта.*

Пор. **суспільний.**

ГРУБІТИ — ГРУБШАТИ, ГРУБІШАТИ

Грубіти, -ію, -ієш. Ставати грубим, грубішим. *Хай знає, що.. руки її грубітимуть та тріскатимуться в роботі* (Гончар).

Грубшати, -аю, -аєш, **грубішати.** Ставати грубішим. *З часом ті згуки грубшали, хрипіли, оберталися в рик* (Коцюб.); *Виття грубішає, наростає і обривається: фрх... фрх...* (Тихий).

ГРҮДИ — ГРҮДЬ

ГрҮди, -ей, **мн.** 1. Передня частина тулуба від шиї до живота; грудна порожнина: *дихати на повні груди.*

2. Молочні залози жінки.

Грудь, -і, **мн.** -і, -ей. Молочні залози жінки, а також кожна з цих залоз.

ГРУПУВАННЯ — УГРУПОВАННЯ

Групування. Дія за значенням **групувати:** *групування електростанцій, групування класів, групування корів за продуктивністю.*

Угруповання, *р. мн.* -ань. 1. Група осіб, підприємств і т. ін., об'єднаних за якимись ознаками; *скупчення збройних сил на певній території: літературне угруповання, опозиційне угруповання, політичне угруповання, угруповання промислових підприємств, угруповання військ, військове угруповання.*

2. В біології — група рослинних або тваринних організмів, що співіснують де-небудь.

ГУМАНІЗМ — ГУМАННІСТЬ

Гуманізм, -у. 1. Прогресивний рух епохи Відродження: *англійський гуманізм, гуманізм італійського відродження, особливості гуманізму.*

2. Суспільний вияв уваги до людини: *соціальний гуманізм, ідеали гуманізму, відстоювати гуманізм.*

Гуманність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість гуманного: *гуманність радянської музики, гуманність письменника, виховання гуманності.*

ГУМАННИЙ — ГУМАНІСТИЧНИЙ — ГУМАНІТАРНИЙ

Гуманний. Людяний у своїх діях і ставленні до інших людей. Вж. із сл.: *командир, погляд, діяльність, ідеологія, ідея, література, мета, мораль, система, тенденція, рішення, ставлення, суспільство, дії, люди, принципи, умови.*

Гуманістичний. Прикм. від **гуманіст і гуманізм.** Вж. із сл.: *зміст, пафос, розвиток [людини], твір, характер [радянського суспільства], діяльність, концепція, культура, місія, сутність, звернення, спрямування, ідеали, ідеї, мотиви, норми [моральності], переконання, принципи.*

Гуманітарний. Який належить до суспільних наук, що вивчають

людину та її культуру. Вж. із сл.: *науковий заклад, факультет, освіта, дисципліни, науки.*

ГҮСЕНИЦЯ — ГҮСІНЬ

Гусениця, -і, ор. -ею. 1. Личинка метелика; збірне — рідко. *З гусениці — Метелик став Хороший* (Бор.); *Сойка поїдає в травні хрущів, гусениць, дрібних гризунів* (Гж.); *Горобці стрибали... ловлячи гусеницю, метеликів* (Мирний).

2. Широкий ланцюг, що накладається на колеса трактора, танка тощо. *Скрегочучи гусеницями, назустріч швидко йшли трактори* (Донч.); *Всюди, по всьому плацдарму, сліди від гусениць танків* (Гончар).

Гусінь, -сені, ор. -сінню. 1. збірн. Гусениці. *Хижа гусінь сад об'їла* (Фр.).

2. рідше. Те саме, що **гусениця** 1. *По дорозі довгою гусінню тягся резервний полк* (Панч); *Софія бачить на зеленій траві розтягнуту, мов гусінь, гармонь* (Шиян).

ГУСТІТИ — ГУСТІШАТИ

Густіти, -іє. Ставати густим,

густішим. *Між гіллястими липами густіє темінь* (Стельмах).

Густішати, -ає. Ставати густішим. *Ніч густішала й чорнішала* (Н.-Лев.); *Ліс густішав і густішав* (Гончар).

ГУЩА — ГУЩАВИНА — ГУЩИНА́

Гуща, -і, ор. -ею. 1. Густий відстій у рідині: *гуща в олії, чорнильна гуща.*

2. Те саме, що **гущавина** 1: *гуща чагаря, лісова гуща.*

3. Місце найбільшого скупчення когось, чогось: *гуща народу, народна гуща, селянська гуща, базарна (ярмаркова) гуща, гуща бою, гуща життя.*

Гущавина. 1. Густий ліс, густі зарості: *гущавина бору, гущавина очерету, гущавина лісу, лісова гущавина, гущавина джунглів, гущавина парку, гущавина саду.*

2. рідко. Те саме, що **гуща** 1.

Гущина́. Те саме, що **гущавина** 1: *гущина заростей, гущина лісу, лісова гущина, гущина чагарника, гущина ялиць.*

Д

Д («де»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч. р., рідше в с. р.: *велике д, кінцевий (кінцеве) д.*

ДАВНИНА́ — ДА́ВНІСТЬ

Давнина́. Давноминулі часи: *глибока давнина, глуха давнина, давня давнина, сива давнина, староруська давнина, пам'ятки давнини, свідок давнини, від давнини, прийти з давнини, звичай давнини, згадати давнину.*

Да́вність, -ності, ор. -ністю.

1. Велика часова віддаленість виникнення, здійснення чогось: *вікова давність, двадцятирічна давність, тисячорічна давність, давність східнослов'янської культури.*

2. Довгочасне існування: *за давністю років, пожовтів від давності.*

3. рідко. Те саме, що **давнина́**: *глибока давність, у сиву давність.*

ДАГЕРОТІПІЯ — ДАГЕРОТІП

Дагеротіпія, -ї, ор. -єю. Старий спосіб фотографування на металевій пластинці.

Дагеротіп. 1. р. -у. Те саме, що дагеротіпія.

2. р. -а. Знімок, зроблений дагеротіпією.

ДАЙНА — ДО́ЙНА

Да́йна. Назва різних видів литовських пісень.

До́йна. Молдавська і румунська народна пісня з вільною елегантною мелодією.

ДАКТИЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «палець»; пишеться разом: *дактилограма, дактилоскопія.*

ДАЛЕКОГЛЯ́ДНИЙ — ДАЛЕКОЗО́РИЙ

Далекоглядний. Здатний передбачати події, наслідки чогось; передбачливий. *Мачехін ще раз переконався, наскільки далекоглядна була його поведінка, коли наполягав на прилюдній аудієнції у короля (Рибак); [Мацько:] Завжди треба бути далекоглядним, Маріє Гаврилівно, може, колись він стане і моїм родичем (Собко).*

Далекозорий. Який добре бачить на великій відстані; який має ваду зору, що перешкоджає чітко бачити на близькій відстані. *Її далекозорі очі сягнули через пшеничний квадрат, на протилежному боці якого в'язала Настя (Ряб.); Він був далекозорий і близько себе бачив кепсько (Ле).*

ДА́ЛІ — ДА́ЛЬШЕ, ДА́ЛЬШ

Да́лі, присл. 1. Вищ. ст. від *дале́ко.* *А ще далі на захід вставали гори (Гончар).*

2. Після цього (того), потім; крім того. *З овечок перше вовну драли, А далі м'яса забажали*

(Гл.); Сиділи мовчки. Далі один шапку під голову, за ним другі. Поснули... (Вас).

3. Продовжуючи розпочате; більше, довше. *Говоріть — говоріть ще далі! (Вовчок); [Деві:] Ну, далі, дядьку! Що ж ти не говориш? (Л. Укр.); Так далі тривати не може (Довж.).*

Да́льше, дальш. 1. (тільки *да́льше*). Те саме, що *да́лі* 1. *Вона дальше кінця свого носа не бачила (Мирний); Дядько підійшов кроків на два дальше (Тют.).*

2. *рідко.* Те саме, що *да́лі* 2—3. [Циган:] *Що дальш буде? Розкажуй дальше (Шевч.); «Добре наше діло, побачимо, що дальш буде» (Кв.-Осн.); Від поколлі нас повчали і нині раду подають, Щоб люди злодіїв прощали, — Хай ближніх дальш собі цькують (Грб.).*

ДВА́ДЦАТЕРО, -тьо́х, числ. збірн.— *Теперечки з унуками і правнуками душ їх з двадцятро буде (Стор.). Пор. дво́є.*

ДВИГУ́Н — МОТО́Р

Обидва слова мають однакове значення — «слова установка, яка перетворює будь-який вид енергії в механічну роботу». Паралельно вж. із сл.: *автомобільний, бензиновий, дизельний, електричний, потужний, реактивний, роторний, танковий* тощо. Проте у використанні їх намітилась певна тенденція до розрізнення.

Двигу́н вживається переважно із сл.: *вітряний, вичний, двотактний, чотиритактний, двоциліндровий, чотирциліндровий, карбюраторний, колекторний, пусковий, судновий, тепловий, тяговий, внутрішнього згорання* (переносно — *двигун прогресу*).

Мотор переважно вживається для позначення двигунів у транспортних засобах: *підвісний мотор, автомобільний мотор, мотор дрезини*; часто в сполученнях з дієсловами та віддієслівними іменниками: *гуркіт мотора, заглух мотор, заглушити мотор, працює мотор, дає перебої мотор, шумить мотор, прогріти мотор, полагодити мотор*. У скл. сл.: *дизель-мотор, мотор-редуктор*.

ДВІР — ПОДВІР'Я — НАДВІР'Я

Двір, двора́ і двору́. 1. Те саме, що **подвір'я** 1: *господарський двір, прохідний двір, товарний двір, фуражний двір. Двір був просторий, чистий, оплетений (Мирний); Бурлаки повернули до великої хати — увійшли в двір (Н.-Лев.); — Тільки ти — обережненько. Може, як-небудь прохідними дворами (Головка)*.

2. Хата з усім господарством при ній. *Сусіда в їх був, удовин син, двір із двором жили (Грінч.); Сяк-так зібралися, купили двір і жили собі (Кв.-Осн.)*.

3. Маєток великого землевласника. *Дід знову забалакав: — Що ж з мене візьмеш?.. Ну, беріть знову в двір (Мирний); Якби не поденна робота в дворі та на панських ланах, то хтозна, як би Мартоха прожила з дрібними дітьми (Л. Укр.)*.

4. Завод, майстерня: *гарматний двір, друкарський двір, монетний двір*.

5. Монарх з його оточенням. *Висіла туга й печаль над двором королівським Ойнея (Фр.)*.

Подвір'я. 1. Обнесена огорожею або оточена будівлями

ділянка землі коло будинку, хати; приміщення для тварин, реманенту, матеріалів тощо у великому господарстві. *Ми пустили коні на леваду, А самі ввійшли в тісне подвір'я (Гончар); Дзвоник калатав собі на подвір'ї, скликаючи нас (Чаб.)*.

2. Те саме, що **двір** 2. *Як твоя, доню, доля, то накупить чоловік і поля, а як безділля, то продасть і подвір'я (Номис); Іскри полетіли на повітки й на клуню, зайнялося ще одне подвір'я (Ю. Янов.)*.

Надвір'я, розм. Ділянка землі коло хати. *А у будень, то він тобі Не посидить в хаті. Все нишпорить по надвір'ю (Шевч.); Як сич той, він більше по надвір'ю тинявся (Мирний)*.

ДВОБІЧНИЙ — ДВОСТОРОННИЙ, -я, -є. У більшості значень вживаються паралельно — із сл.: *зв'язок, радіозв'язок, килим, насос, процес, шов, забудова вулиці, симетрія, техніка ткання, запалення легень, покриття, свердло, ткання*. Тільки **двосторонній** уживається тоді, коли воно стосується двох сторін у значенні «особа, група осіб, організація тощо, яка протиставляється в певному відношенні іншій особі, особам, організації». Вж. із сл.: *договір, угода, домовленість, співробітництво, відносини, взаємини, зустрічі, міжнародні зв'язки, обов'язки, переговори*.

ДВОГОЛОСІЙ, ДВОГОЛОСНИЙ — ДВОГОЛОСНИЙ

Двоголосій, двоголосний. Який звучить двома голосами або співається на два голоси: *двоголосий (двоголосний) хор*.

Двоголосний. У лінгвістиці — який складається з двох голосних літер, що вимовляються як один склад.

ДВЌЄ, двох, числ. збірн. Два. Вживається: з іменниками чоловічого роду, що означають назви істот, рідше — предметів: *братів, дідів, коней, малюків, матросів, пасажирів, пастухів, перехожих, поранених, робітників, синів, солдатів, товаришів, хлопців, деньків, обідів, ротів*; з іменниками середнього роду, що є назвами істот, предметів, явищ: *звірят, курчат, телят, барил, вікон, крил, ліжок, літ, слів, яєць*; з іменниками жіночого роду, що означають істот, — зрідка: *дочок, жінок, рибок, свиней, спортсменок, школярок, щук* (з іменниками ж. р., що означають предмети, не вживається); з іменниками, що вживаються в множині й мають відтінок збірності, а також з іменниками, що означають парні предмети і мають тільки форму множини: *дівчат, дітей, людей, овець, воріт, дверей, ножиць, саней, шароварів*; з особовими займенниками в множині: *нас (вас, їх) було двоє, їх стало двоє*. В знач. ім.: *у човні сиділо двоє*. *Двоє б'ються* — третій не мішайся (прислів'я). **По двЌЄ**, в знач. присл. По дві особи, істоти, по два предмети: *марширували по двоє, по двоє почали розходитись*.

Збірні числівники надають висловлюваному зниженого стилістичного відтінку і тому широко використовуються в розмовній мові, а в науковому та діловому стилях літературної мови вживаються зрідка (отже, краще не «двоє генералів», а *два генерали*).

ДВОРУКІЙ — ДВОРУЧНИЙ

Дворукий. Який має дві руки (про людину).

Дворучний. Який має дві ручки (про пилку).

ДВОСКЛАДНИЙ — ДВОСКЛАДОВІЙ

Двоскладний. Складений з двох частин: *двоскладне речення*.

Двоскладовий. Який складається з двох складів: *двосклададова стопа*.

ДВОХ...—ДВО...

Двох... Перша частина складних слів; вживається: коли друга частина складного слова починається голосними **а, о, я, е, у**; коли другою частиною є порядкові числівники **сЌтий, тїсячний, мільйонний, мільярдний**; коли другою частиною є прикметник, а першою складний числівник з компонентом **два (три, чотири)**; коли кінцевою частиною є прикметник або іменник, а другою складний числівник **двісті (трїста, чотїриста)**: *двохадресний, двохетапний, двохсотий, двохтисячний, двохмільйонний, двадцятидвохрічний, сорокадвохгодинний, двохсотрічний, двохсотсильний, двохсоттисячний, двохсотріччя*.

Дво... Вживається тоді, коли друга частина складного слова починається з приголосного (крім слів **сЌтий, тїсячний, мільйонний, мільярдний**): *дводенний, дволїтровий, двокілометровий, двоцогловий*.

Паралельно можуть уживатися: *двохукїсний і двоукїсний, двох'ярусний і двоярусний, двохмільярдний і двомільярдний*.

ДЕ... Префікс, що означає віддалення, видїлення, скасування, припинення, усунення чогось; рух донизу, зниження: *деаерація, деблокування, дегазація, дегероїзація*.

ДЕБЕТ — ДЕБІТ

Дебет, -у. Ліва сторона бухгалтерських рахунків, куди заносяться всі одержувані цінності, а також усі борги й видатки, які числяться по даному рахунку: *дебет і кредит*.

Дебіт, -у. Кількість рідини, що надходить з джерела за одиницю часу: *дебіт артезіанського колодязя, дебіт свердловини*.

ДЕВАЛЬВАЦІЯ — ВАЛЬВАЦІЯ — ЕВАЛЬВАЦІЯ

Девальвація, -ї, *ор.* -єю. Законодавче зменшення золотого вмісту (вартості) грошової одиниці, зниження курсу паперових грошей щодо золота або іноземної валюти.

Вальвація. Визначення цінності іноземної монети в грошовій одиниці даної держави не за її номіналом, а за вагою вміщеного в ній валютного металу (срібла, золота).

Евальвація. Оцінювання, обчислювання.

ДЕВІЗ — ДЕВІЗА

Девіз, -у. Стисле формулювання провідної ідеї, програми дій; короткий вислів або слово; напис на гербі, щиті тощо.

Девіза. Вексель, чек тощо, виражений в іноземній валюті для оплати його за кордоном.

ДЕВ'ЯТЕРО, -тьох, *числ. збірн.* Вж. із сл.: *козаків, коней, котів, синів, сиріт, дочок, дітей*. Пор. *двоє*.

ДЕГЕНЕРАЦІЯ — ДЕГЕНЕРАТИВНІСТЬ

Дегенерація, -ї, *ор.* -єю. Виродження, погіршення з покоління в покоління пристосованих або господарських властивостей у рослин і тварин: *процес дегенерації*.

Дегенеративність, -ності, *ор.* -ністю. Наявність ознак дегенерації, виродження.

ДЕЗ... Префікс, що означає знищення, видалення, відсутність чи спотворення чогось: *дезинформація, дезоксидація*.

ДЕЗАКТИВАЦІЯ, -ї, *ор.* -єю. Усунення радіоактивних речовин з чогось; втрата молекулою енергії, потрібної для вступу в хімічну реакцію.

ДЕЗИНСЕКЦІЯ, -ї, *ор.* -єю. Знищення шкідливих комах спеціальними засобами.

ДЕЗИНТОКСИКАЦІЯ, -ї, *ор.* -єю. Знешкодження отруйних речовин в організмі.

ДЕКА... Перша частина складних слів, що означає «десять, у десять разів більше»; пишеться разом: *декалітр, декаметр*.

ДЕКАДА. У назві заходів, присвячених чому-небудь, пишеться з малої літери: *декада української літератури в Москві*.

ДЕКВАЛІФІКАЦІЯ — ДИСКВАЛІФІКАЦІЯ

Декваліфікація, -ї, *ор.* -єю. Втрата особою кваліфікації, спеціальних знань, досвіду: *декваліфікація педагога, повна декваліфікація*.

Дискваліфікація. Оголошення когось не гідним або не здатним займати якусь посаду, виконувати певну роботу через професійну непередготовленість, позбавлення спортсмена або команди права брати участь у змаганнях за грубе порушення правил, нетактовне поводження: *дискваліфікація судді, дискваліфікація гравця*.

ДЕКІЛЬКА — ДЕ КІЛЬКА

Декілька, -кох, *числ.* Незначна кількість; кілька. *Прийшло декілька читачів за газетою (Фр.); Декілька гав — і між ними я — стоїмо, дивлячись на корму (Ю. Янов.)*.

Де кілька, присл. і числ. З причин, знов-таки не залежних од мене, мусив виїхати звідти до Житомира, де кілька місяців вів видання газети «Волинь» і працював у редакції (Коцюб.).

ДЕКОРАТИВНИЙ — ДЕКОРАЦІЙНИЙ — ДЕКОРАТОРСЬКИЙ

Декоративний. 1. Призначений для оздоблення, прикраси. Вж. із сл.: *вигляд, елемент, естамп, ефект, живопис, орнамент, прийом, розпис, фактор, властивість, кераміка, майстерня, пластика, роль, скульптура, форма, значення, мистецтво, ремесло, різьблення, голубівництво, садівництво, ткацтво, твори, цінності, якості, виріб, килим, посуд, пояс, ваза, плитка, тарілка, тканина, барельєф, камінь, панно, скло, вогні, прикраси, виноград, каштан, куш, зелень, квітка, рослина, стіна, ставок, птах, тварина, місцевість.*

2. Те саме, що **декораційний** 1: *декоративний реквізит, декоративне оформлення сцени.*

3. *перен.* Розрахований на зовнішній ефект, показний: *декоративне життя.*

Декораційний. 1. Який стосується театральної декорації, оформлення сцени. Вж. із сл.: *живопис, стиль, цех, майстерня, техніка, оздоблення, оформлення роботи.*

2. *рідко.* Те саме, що **декоративний** 1.

Декораторський. Який стосується декоратора, належний йому: *декораторське вміння.*

ДЕЛЬТА-... Перша частина складних слів, що означає стан речовини або зв'язок з дельта-частинками; пишеться через дефіс: *дельта-залізо, дельта-проміння* (у словах *дельтаплан, дель-*

тапланеризм, дельтапланерист пишеться разом і означає «подібний до грецької літери «дельта»).

ДЕЛЬФІНАРІЙ — ДЕЛЬФІНІЙ

Дельфінарій, -ю, *ор.* -єм. Морський акваріум, в якому утримують дельфінів.

Дельфіній, -ю. Багаторічна трав'яниста рослина родини жовтецевих.

ДЕМОНСТРАТИВНИЙ — ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ

Демонстративний. 1. Який здійснюється з метою вираження протесту проти когось, чогось: *демонстративна відмова, демонстративна поведінка.*

2. Який здійснюється шляхом публічного показу, демонстрації: *демонстративний метод викладання, демонстративна переправа військ.*

Демонстраційний. Призначений для публічного показу чогось: *демонстраційний зал, демонстраційний стіл, демонстраційна шахівниця.*

ДЕНЬ, дня, *р. мн.* днів і після числівників також *день: п'ять днів (день).* У назвах свят пишеться з великої літери: *День знань.*

ДЕПРЕСІВНИЙ — ДЕПРЕСІЙНИЙ

Депресівний. Пов'язаний з хворобливим станом пригніченості, відчаю, скорботи: *депресивний стан.*

Депресійний. Який стосується застою в економіці країни: *депресійні явища в економіці, труднощі депресійного характеру.*

ДЕРЕВІННИЙ — ДЕРЕВНИЙ — ДЕРЕВ'ЯНИСТИЙ

Деревинний. Який стосується деревини як матеріалу: *деревинна целюлоза, деревинні відходи.*

Деревний. Який стосується дерева; який добувають з дерева; який живе, водиться, паразитує на (в) дереві. Вж. із сл.: *кора, порода, промисловість, рослина, рослинність, попіл, спирт, сировина, вугілля, паразити, тварини.*

Дерев'янистий. Чимсь схожий на дерево (переважно твердістю). Вж. із сл.: *плід, гілка, груша, рослина, стебло.*

ДЕРЖ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **державний**; пишеться разом: *держконтроль, держфонд.*

ДЕСЯТЕРО, -тьох, числ. збірн. Вж. із сл.: *спортсменів, хлопців, лоша́т, гусей, діток; нас було чоловік з десятеро.* Пор. **дво́е.**

ДЕФЕКТИВНИЙ — ДЕФЕКТНИЙ

Дефективний. Який має психічні або фізичні вади (про людину): *дефективні діти, дефективний хлопець.*

Дефeктний. Який має дефект, дефект, з дефектом, зіпсований, пошкоджений (про предмети); в якому перелічуються дефекти: *дефектна деталь машини, дефектний примірник книжки, дефектна відомість.*

ДЕХТО — ДЕ ХТО

Дехто, дeкого, займ. Деякі люди. *Дехто з давніх хліборобів і заспорить з Мироном (Мирний); Серед гурту сонних дехто починає ворухитись, дехто підводиться (Л. Укр.); Спереду кілька мужиків. Брудні й обірвані. Де в кого синяки (Головка).*

Де хто, присл. і займ. *Цигане мовчки дивувались, Поки поснули де хто впа́в (Шевч.); [Руфін:] Скажи мені, де хто живе (Л. Укр.); По вечері гості приносяться, де кому вигідніше (Коцюб.).*

ДЕЦИ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «десята частина»; пишеться разом: *децилітр, дециметр.*

ДЕЧИЙ — ДЕ ЧИЙ

Дeчий, -його, займ. *рідко.* Чийсь.

Де чий, присл. і займ. *Ноги самі привели до річки. Поникав понад берегом, позаглядав, де чий каюки стоять (Гончар).*

ДЕЩО — ДЕ ЩО

Дeщо. 1. р. дeчого, займ. Небагато чого, щось; що-небудь таке, чого не хочуть називати. — *Я дещо чула з її розмови (Н.-Лев.); Багато дeчого ще пле́ла куховарка (Мирний); — Вийди, Катре, з хати: Я щось маю розпитати, Дещо розказати (Шевч.).*

2. присл. *Трохи. Її дещо грубувата, горем підточена краса, її міцна доладна постать також вражають Якова (Стельмах).*

Де що, присл. і займ. *Вони їли і міркували, де що вигідніше продати (Коцюб.); Пригорблений, жовтолиций, втягнувши голову в плечі, перебігає від дерева до дерева, винюхує, де що не так (Гончар).*

ДЕЯК — ДЕ ЯК

Дeяк, присл. *рідко.* Якось. — *Ану, може, я його деяк здурю (Фр.).*

Де як, присл. і займ.

ДЕЯКИЙ — ДЕ ЯКІЙ

Дeякий, -кого, займ. Точно не визначений; невеликий тощо. — *Вже деяку уяву маю про вас (Стельмах); Бійці сиділи деякий час (Гончар).*

Де який присл. і займ. — *Навіщо бирка? Я вам із зав'язаними очима скажу, де який сорт (Гончар).*

ДЗВІН. 1. *р.* дзвона. Ударний сигнальний підвісний інструмент. *Задзвонили до церкви. Гук дзвона рознісся поlid вербами* (Н.-Лев.); *Плечі в нього були широкі, руки довгі, голос приглушеного чавунного дзвона* (Тют.).

2. *р.* дзвону. Деренчливі металеві звуки; дзвінке звучання. *Новий рік стрічаємо в поході... Цокнулись. Не було переливчастого кришталевого дзвону, але був пишний тост командира* (Логв.); *І ось цей світ рожевого цвіту і гарячого бджолоного дзвону з жахливою швидкістю замінила тяжка цілоденна товкотнеча людей, дзвін грошей, шелест розписок* (Стельмах); *Скільки пташиного дзвону!* (С. Ол.).

ДИ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «подвійний», «двічі»; пишеться разом: *дивакцини, дивініл*.

ДИВА́Н — ДУВА́Н

Дива́н¹, -а. Великі м'які меблі для сидіння й лежання.

Дива́н², -у. В деяких мусульманських країнах — список розподілу державних доходів, податково-фінансове відомство, урядова установа в судових та адміністративних справах тощо.

Дува́н, -у, *заст.* Здобич і поділ її.

ДИВІЗІ́ЙНИЙ — ДИВІЗІО́ННИЙ

Дивізі́йний. Прикм. від *дивізія*: *дивізі́йний штаб, дивізі́йна артилерія*.

Дивізіо́нний. Прикм. від *дивізіон*: *дивізіо́нна розвідка*.

ДИЗ... — **ДИС...** Префікс, що означає утруднення, порушення, розлад, поділ, втрату; надає поняттю негативного або проти-

лежного змісту. **Диз...** пишеться перед голосними (*дизасоціація, дизосмія*), **дис...** — перед приголосними **б, г, к, п, т, ф** (*дисбаланс, дисгармонія, дискваліфікація, диспропорція, деструкція, дисфагія*).

ДИМА́Р — ДИМОХІ́Д — КО́МИН

Дима́р, -я, *ор.* -ём. 1. Труба для відведення диму з печі, кочегарки тощо.

2. Прилад для обкурювання бджіл.

Димохі́д, -хóду. Димар, а також канал для виходу диму в димар.

Ко́мин, -а. 1. Нижня частина димоходу варистої печі.

2. Те саме, що **димохі́д**.

ДИ́МНИЙ — ДИМОВІ́Й — ДИМЧА́СТИЙ

Дімний. 1. Який виділяє дим, з димом; який складається з диму; сповнений диму, просякнутий димом; який пахне димом або має присмак диму: *димна піч, димне полум'я, димний вихлоп, димна головешка, димне приміщення, димна кузня, димне місто, димні руїни, димна гіркота, димна каша*.

2. Схожий на дим, кольору диму: *димна хмара, димна мла, димні сутінки, димний світанок*.

Димові́й. 1. Який стосується диму як скупчення дрібних твердих частинок та газоподібних продуктів, що виділяються при згорянні: *димовий вихор, димовий стовп, димові газы, димовий туман*.

2. Призначений для виходу диму: *димовий отвір, димова труба*.

3. Здатний утворювати густий дим; який служить для утворення смуги диму як засобу

маскування тощо: *димовий захист, димова заслона, димова завіса, димовий сигнал, димовий снаряд, димова міна, димова шашка.*

Димчастий. Подібний до диму: *димчаста хмарка, димчаста завіса, димчастий топаз (кварц), димчасті окуляри.*

ДИНАМІКА — ДИНАМІЧ-НІСТЬ

Динаміка 1. Розділ механіки, який вивчає закони руху тіл залежно від сил, що діють на них: *класична динаміка, динаміка твердого тіла, закони динаміки, лекції з динаміки.*

2. Стан руху, хід розвитку, зміни чогось: *динаміка державного бюджету, динаміка продуктивності праці, динаміка соціалістичного будівництва, динаміка сюжетного розвитку.*

3. *перен.* Рух, дія: *насиченість сюжету динамікою.*

Динамічність, -ності, *ор.* -ніст-ю. Насиченість рухом, дією, інтенсивний розвиток чогось: *динамічність гри актора, динамічність діалогу, динамічність зображення, динамічність танцю, динамічність у творах письменника.*

ДИПЛОМАТ — ДИПЛОМА́НТ — ДИПЛО́МНИК

Дипломат, -а. 1. Урядова особа, яка має повноваження для зносин з іншими державами; *переносно розм.* — людина, яка вміло й тонко діє у стосунках з іншими: *тонкий дипломат, бути дипломатом.*

2. Вид твердого портфеля.

Дипломант, -а. 1. Учень або студент, який працює над дипломним проектом, дипломною роботою.

2. *розм.* Особа, відзначена дипломом за видатні успіхи

в чомусь: *дипломант міжнародного конкурсу піаністів.*

Дипло́мник, -а. Те саме, що **дипломант** 1: *сумлінний дипломник.*

ДИПЛОМАТИ́ЧНИЙ — ДИПЛОМА́ТСЬКИЙ

Дипломатичний. Який стосується дипломатії; *переносно* — властивий дипломатові: *дипломатичний корпус, дипломатичний кур'єр, дипломатичний прийом, дипломатичні переговори, дипломатична гра.*

Дипломатський. Який стосується дипломата, належний йому: *дипломатський дар, дипломатські діти.*

ДИСКА́НТ — ДИСКО́НТ

Диска́нт, -а. Високий дитячий голос; високий звук; співак з таким голосом.

Диско́нт, -у. Купівля банками капіталістичних країн векселів до закінчення їхнього строку; процент, що його стягують банки за цю операцію.

ДИСКУ́СІЯ — ДІ́СПУТ

Диску́сія, -ї, *ор.* -єю. Обговорення якогось спірного питання на зборах або в пресі: *вільна дискусія, жвава дискусія, педагогічна дискусія, дискусія в земельній справі.*

Діспут, -у. Публічний спір на наукову, літературну та інші теми: *літературний диспут, релігійний диспут, диспут про мистецтво.*

ДИТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **дитячий**; пишеться разом: *дитмайданчик, дитсанаторій.*

ДИЯ́КОН — ДЯ́К

Дия́кон, -а. Церковний служитель, який має перший ступінь священства (нижчий, ніж священник); помічник священника. *А там ідуть аж три попи*

і четвертий дякон, та усе у чорних ризах, а дяків — так десятка з два (Кв.-Осн.).

Дяк, -а, кл. дяче. 1. Нижчий церковний служитель, який не має ступеня священства; псаломщик. *І в школу хлопця одвела До п'яного дяка в науку (Шевч.); Дяк співав жалібну церковну пісню (Н.-Лев.).*

2. У Стародавній Русі — переписувач князівської канцелярії; у Російській державі XV—XVII ст. — значний урядовець: *верховний дяк, думний дяк.*

ДІА... Префікс, що означає наскрізний рух, проникнення, розподілену дію, взаємність, посилення, завершеність; *діамагнетизм, діапозитив.*

ДІАГОНАЛЕВИЙ — ДІАГОНАЛЬНИЙ

Діагона́левий. Зроблений, пошитий з діагоналі: *діагоналевий костюм.*

Діагона́льний. Розташований, спрямований по діагоналі: *діагональний напрям.*

ДІАЛÉКТ — НАРІЧЧЯ — ГОВІР, ГОВІРКА.

Діалéкт, -у, *лінгв.* Місцевий різновид загальнонародної мови.

Наріччя, *р. мн.* -іч. Сукупність таких різновидів на більшій території.

Говір, -вору, **говірка.** Такий різновид, поширений на невеликій території.

ДІАЛÉКТНИЙ — ДІАЛЕКТОЛОГІЧНИЙ — ДІАЛЕКТИЧНИЙ

Діалéктний. Прикм. від **діалéкт** — місцевий різновид загальнонародної мови: *діалектний зворот (вислів), діалектний наголос, діалектна лексика, діалектні групи, діалектні особливості, діалектні риси.*

Діалектологічний. Прикм. від **діалектологія** — галузь мовознавства, яка вивчає діалекти: *діалектологічний атлас, діалектологічний матеріал, діалектологічний словник, діалектологічна нарада, діалектологічне дослідження.*

Діалекти́чний. Прикм. від **діалéктика** — вчення про рух і розвиток, революційний метод пізнання і перетворення світу: *діалектичний аналіз, діалектичний зв'язок, діалектичний матеріалізм, діалектичний метод пізнання, діалектична єдність, діалектична логіка, діалектична протилежність, діалектичні відношення.*

ДІЄТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **дієти́чний**; пишеться разом: *дієтлікар, дієтхарчування.*

ДІЄТИЧНИЙ — ДІЄТЕТИЧНИЙ

Дієти́чний. Який стосується певного режиму харчування — дієти: *дієтична їдальня, дієтичне харчування.*

Дієтетичний. Який стосується науки про раціональне харчування — дієтики: *дієтетичні рекомендації.*

ДІЖА, -і, *ор.* -ёу. Переважно низька дерев'яна діжка, в якій готують тісто на хліб; тісто в ній. *Молодиця вимішувала хліб в діжці (Шер.); Вона зварила обід, замисила діжу (Н.-Лев.)*

ДІЙОВІЙ — ДІЮЧИЙ

Дійові́й. Здатний активно діяти, впливати на когось, щось; ефективний, результативний: *дійовий вплив, дійовий засіб, дійова особа, дійове виховання, дійове знаряддя.* Пох.: **дієво, дієвість.**

Діючий. 1. *рідко.* Дієприкм. від діяти.

2. *прим.* Який функціонує, працює тощо: *діючий вулкан, діюча армія, діюча виставка, діюча модель, діюча сила, діюче устаткування.*

ДІЛЯНКА — ДІЛЬНИЦЯ

Ділянка. Частина поверхні, площі чогось; окрема частина земельної площі, використовувана з якоюсь метою, виділена за певною ознакою; частина тіла; переносно — сфера якоїсь діяльності: *ділянка валу, ділянка вулиці, ділянка землі, ділянка поля, ділянка фронту, насіннева ділянка, присадибна ділянка, скронева ділянка, наукова ділянка.* *Пох. ділянковий.* У скл. сл. *сортоділянка.*

Дільниця, -і, *ор.* -ею. Адміністративно-територіальна або виробнича одиниця: *виборча дільниця, лікарська дільниця, дільниця народного суду, начальник дільниці.* *Пох. дільничний.*

ДО, прийм. Вж. у словосп.: *до колін (і по коліна) у воді, до суду (і під суд) віддати, взятися до зброї (і за зброю), взятися до роботи (і за роботу), залучити до роботи, поїхати до міста (і в місто), покласти до кишені (і в кишеню), поступити до університету (і в університет), сідати до столу (і за стіл), ходити до школи (і в школу).*

ДОБРИВО — УДОБРЕННЯ

Добриво. Речовина, якою удобрюють ґрунт для підвищення урожайності: *азотисті добрива, мінеральні добрива, органічні добрива, внесення добрив.* *А як Антон не має добрива, то хоч нехай він сіє, хоч не сіє — не повернеться й насіння*

(Чорн.); І трудилися люди волю, І давали добрив полю — Вийшов добрий урожай! (Бойко).

Удобрення, *р. мн.* -ень. Внесення добрив у ґрунт, водоюму: *передпосівне удобрення, система удобрення, удобрення ґрунту, удобрення посівів.*

ДОВЕРХУ, *присл.* До верхньої межі, до верхнього краю. *Рядами стояли чани, доверху наповнені рибою (Шиян); Знизу майже доверху вікна були замуровані (Чорн.).*

ДОВЖИНА — ДОВГОТЯ

Довжинá. 1. Протяжність лінії, площини, тіла тощо між двома найвіддаленішими точками; відстань між кінцями чогось: *довжина річки, міра довжини.*

2. Тривалість: *довжина літа.*

Довготá. 1. Кут між площинною меридіана даного місця і площиною початкового меридіана.

2. *рідко.* Те саме, що *довжинá* 2.

ДОВІД — ДОКАЗ

Довід, -воду. Певне міркування, думка або факт, які наводяться для того, щоб довести щось; аргумент. *Його значно заспокоїли Соломіні доводи (Коцюб.); Тиха Кирилова мова, щира та тепла порада, розсудливі доводи не раз спиняли гіркі батькові скорботи (Мирний).*

Доказ, -у. 1. Незаперечний довід або факт, який підтверджує істинність чогось; підтвердження. — *А поєдинки ще не є доказ сміливості (Н.-Лев.); Жінка дала йому півхліба ще й грінку сиру — на доказ, що сьогодні для Панька святочний день (Март.); Садівник, щоб підперти свої слова якимсь доказом, тицьне Йосипові перед очі книж-*

ку: — Оце читав? Ні? (Д. Бедзик).

2. Предмет або обставина, які свідчать про чиюсь провину. *Прямах доказів не було, але обвинуватили її в зв'язках з партизанами, посадили в тюрму (Хижняк); Речові докази були тут же, у всіх на очах (Донч.):*

3. *рідко*. Те саме, що *двбід*. *Гоев перший зрозумів доцільність Саїдових доказів (Ле).*

ДОВІКУ — ДО ВІКУ

Довіку, присл. Усе життя, до кінця життя; вічно. *І довіку у темниці Довелось поету жити (Л. Укр.); Піщани закричали, загвалтували, що вони панові довіку не покораються (Мирний); Нашому серцю не вмерти довіку! (Рильський).*

До віку, ім. з прийм.— *Не буди до суду, до віку!.. батечки, голубчики!.. пустіть, пустіть!.. (Кв.-Осн.); — Давала вона собі обітницю до віку вічного не розлучатися з чоловіком (Барв.); [Василе:] Дай мені, господи, вигоїтися і вернутися до того дому, де зріс я, де кохали мене,— до віку мого не піду нікуди (Мирний).*

ДОВІРЯТИ — ДОРУЧАТИ

Довіряти, -яю, -яєш. 1. *неперех.* Вірити комусь, чомусь, покладатися на когось, щось. *Жінка зрозуміла, що їй не довіряють, і заплакала (Хижняк); Паперові гроші вже вийшли з ужитку. Їм не довіряли, ні старим, ні новим (Дмит.).*

2. *перех.* Виявляти довіру, доручати, передавати кому-небудь когось, щось.— *Довіряємо вам найдорожче, що в нас є: цвіт Червоної Армії (Гончар).*

3. *перех.* Ділитися з кимось своїми думками, таємницями тощо. *Багато є людей, які не вмі-*

ють тримати свою радість і своє горе в собі — вони мусять їх негайно довірити іншим (Смолич).

Доручати, -аю, -аєш, *перех.* Покладати на когось виконання чого-небудь; віддавати когось, щось у повне розпорядження когось-небудь. *Хто тобі доручав говорити? (Довж.); Ой нащо ж малу дитину Доручала ти степам? (Олесь).*

ДОВОЛІ — ДО ВОЛІ

Доволі, присл. 1. Стільки, скільки треба, багато; досить. *Усього в їх доволі: і хліба, і грошей, і скотини (Стор.); Доволі! Наспів вже час нам проснутись! (Сос.).*

2. *у сполуч. з прикм. і присл.* Про великий ступінь, міру, кількість чогось. *Зрідка, в тих місцях, знов зацвітають мірти. Взагалі доволі гарно, хоч і гірше, як літом (Коцюб.).*

До волі, ім. з прийм. *Здається, радіти б, що минув день, що ближче до стрічі з тобою, ближче до волі (Коцюб.); Гей, як і нам, зазнать землі цій, яка важка до волі путь (Сос.); Виходить, Лесь береже в пам'яті, як у князі, усі ґрунти села і до волі, і після волі (Стельмах).*

ДОГЛЯДАТИ — НАГЛЯДАТИ

Доглядати, -аю, -аєш (*кого, що, рідко за ким-чим*). Пильнувати, стежити за кимсь, чимсь для забезпечення нормального стану, порядку і т. ін., піклуватися про когось, щось: *доглядати дітей, доглядати хворого, доглядати худобу, доглядати землю, доглядати хату.*

Наглядати (*за ким-чим*). Основне значення — стежити час від часу за кимсь, чимсь для контролю, забезпечення поряд-

ку, з метою наглядати тощо. Вж. із сл.: *за господарством, за квартирою, за ліфтом, за роботою, за чистотою. Мати просила бабусю, щоб та наглядала за мною, стежила, скільки я їм, коли лягаю спати* (Сміл.); — *Ви коли хочете мати гусей, то наглядайте за ними, а то мій синок одне забув* (Шиян); — *Ти тут наглядай, щоби кури в квітниках не греблися* (Л. Укр.).

ДОГОВІР — УГОДА

Договір, договóру. Взаємне зобов'язання, письмова або усна угода про права та обов'язки між державами, установами, підприємствами та окремими особами. Вж. із сл.: *авторський, багатосторонній, двосторонній, односторонній, взаємовигідний, видавничий, військовий, гарантійний, господарський, житлового найму, коаліційний, колективний, контрактаційний, купівлі-продажу, ліцензійний, майнового найму, мирний, митний, міжнародний, орендний, політичний, про дружбу і взаємодопомогу між країнами, про ненапад, рівноправний, сепаратний, суспільний, таємний, торговельний (торговий), трудовий, усний.*

Угода. 1. Взаємна згода, домовленість про щось: *за мовчазною угодою, попередня угода, пристати на угоду.*

2. Договір, за яким встановлюються взаємні зобов'язання щодо чогось. Вж. із сл.: *багатостороння, двостороння, гарантійна, джентльменська, картельна, кредитна, ліцензійна, міждержавна, міжнародна, патентна, передвиборна, прикордонна, про перемир'я, регіональна, тарифна, торговельна (торгова), трудова* (також переносно — *угода з совістю*).

ДОГОРІ — ДО ГОРІ

Догорі, присл. У напрямку від землі вгору. *На луках зеленою щіткою пнулася догори трава* (Чорн.); — *Руки!.. Руки догори!* — *закричав комусь сполохано тонкобровий* (Мур.); *Він підвів голову догори* (Рибак).

До горі, ім. з прийм. Дим од погаслих вогнів стелиться од гори до гори синіми смугами (Коцюб.); *Ходить [Чіпка] по полю з ниви на ниву, від шляху до гори, від гори до шляху* (Мирний).

ДОДОЛУ — ДО ДОЛУ

Додолу, присл. На землю; вниз.— *Стій... не можу...— шепнув він, опускаючись додолю* (Коцюб.); *Додолю никне голова* (Грінч.).

До долу, ім. з прийм. [Семен:] *Що ж бабуся твоя, чи здраствують ще?* [Одарка (жартуючи):] *Підскакують; з печі до долу, з долу на піч* (Кроп.); «*Почуй тьгар тих пуг земних усіх, Що тих людей до долу придавили*» (Фр.).

ДОДОМУ — ДО ДОМУ

Додому, присл. У свій дім, до своєї сім'ї; у рідні місця. *Пора рушати додоми* (Коцюб.); *Вернувся Чіпка додоми* (Мирний).

До дому, ім. з прийм. *Він зумисне обійшов кругом кварталу і підійшов до дому Коралаєвої, минаючи вікна* (Н.-Лев.); *Хутко прийшла [Софія] до дому баронеси* (Л. Укр.).

ДОЗВОЛЕНИЙ — ДОЗВОЛЕННИЙ

Дозволений. 1. Дієприкм. від **дозволити**. *Тут не дозволені концерти!!* (Сам.).

2. прикм. Який можна дозволити; допустимий: *дозволена книжка*

Дозволений. Те саме, що дозволений 2: *дозволенна річ.*

ДОКТОР, -а. 1. розм. Лікар.
2. Вищий учений ступінь.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ — ДОКУМЕНТОВАНИЙ

Документальний. Який є документом; властивий документу; який ґрунтується на документах: *документальні дані, документальні свідчення, документальна точність, документальний фільм, документальна кінематографія.* Пох.: *документальність, документально.*

Документований. Дієприкм. від *документувати*; у знач. прикм.— обґрунтований документами: *добре документований нарис.* Пох.: *документованість, документовано.*

ДОКУПИ — ДО КУПИ

Докупи, присл. В одно місце, в одно ціле. *Дрібні хвилі зливались докупи (Коцюб.); Врешті валка впливла з людського моря і, збившись докупи у вузькій вуличці, посунулась далі (Досв.); Бійці зв'язували по п'ять гранат докупи (Собко).*

До купі, ім. з прийм. *Ось він дійшов до купи піску за селом і зупинився (Ю. Янов.); Швидко нагнулась [Саша] до купи білизни і руками перебирала сорочки, рушники, пошивки (Донч.).*

ДОМБРА — ДОМРА

Домбра. Казахський народний щипковий музичний інструмент.

Домра. Російський народний щипковий музичний інструмент.

ДОМІШАНИЙ — ДОМІШЕНИЙ

Домішаний. Дієприкм. від *домішати*: *до сосни в цій місцевості скрізь домішаний дуб.*

Домішений. Дієприкм. від *домісити*: *домішене тісто.*

ДОНІЗУ — ДО НІЗУ

Донізу, присл. У напрямку до землі, вниз тощо. *Руки опустилися донізу (Мирний); Людині дано лиш два шляхи. Один — угору, другий донізу (Загреб.).*

До нізу, ім. з прийм. *Надвечір дійшли ми до нізу (Н.-Лев.); Стіни всі од вишки до нізу розмальовані (Вовчок); Задріжало дерево з верху до нізу (Хотк.).*

ДОРІЧНИЙ — ДОРІЙСЬКИЙ

Дорічний. Який походить з Доріди — області Стародавньої Греції: *дорічний діалект, дорічний орден (стиль).*

Дорійський. Те саме, що *дорічний*, але в давньогрецькій музиці: *дорійський лад.*

ДОРОБОК, -бу. Щось зроблене, створене ким-небудь; переважно вживається в позитивному плані як критерій оцінки зробленого, найчастіше із словами: *літературний, творчий, поетичний, художній, науковий.*

ДОРТУАР, -у, заст. Загальна спальня у закритому навчальному закладі (в дореволюційній Росії та за кордоном).

ДОСВІДНИЙ — ДОСЛІДНИЙ — ДОСЛІДНИЦЬКИЙ

Досвідний. Який ґрунтується на досвіді, має життєвий досвід: *досвідне пізнання.*

Дослідний. Який стосується досліду, пов'язаний з науковим дослідженням; призначений для проведення дослідів. Вж. із сл.: *робота, гурток, завод, інститут, центр, ділянка, лабораторія, організація, станція, установка, господарство, підприємство, поле, рослина, тварина.*

Дослідницький. 1. Який стосується дослідника, належний йому. Вж. із сл.: *колектив, група, задум, інтерес, метод, підхід,*

план, рівень, характер, діяльність, енергія, настанова, праця.

2. Призначений для проведення дослідів: *дослідницька кімната*.

ДОСЕРЄДИНИ — ДО СЕРЕДИНИ

Досерєдини, присл. Усередину. *Його руки скорчилися досередини* (Коб.); *Коли Білинський через веранду зайшов досередини, враження змінилось. Передпокій був напрочуд просторий і ясний* (Вільде); *Він заглянув досередини* (Чорн.).

До серєдини, ім. з прийм. У місце, однаково віддалене від кінців чогось. *Блискавки бігли з різних сторін до середини неба* (Фр.); *Високий гіллястий дуб, котрий стояв коло самого багаття, був до середини облитий світлом* (Н.-Лев.); — *Присувайся ближче до середини* (Стельмах).

ДОСЛІД — ДОСВІД

Дослід, -у. Відтворення якогось явища або спостереження за новим явищем у певних (переважно штучно створених) умовах з метою вивчення; експеримент: *дослід з електрикою, дослід на тваринах, важливий науковий дослід, розвідувальний дослід, фізичні дослід, провадити (проводити) дослід*. Пох.: *дослідник, піддослідний*. У скл. сл. *науково-дослідний*.

Досвід, -у. Сукупність практично засвоєних знань, уміння, навичок, які здобуваються в житті і в практичній діяльності тощо: *досвід боїв, досвід вирощування високих врожайів, досвід господарського будівництва, досвід керівництва масами, досвід революційної боротьби, досвід у навчанні, життєвий досвід, нагромаджений досвід*,

з досвіду знати, на власнім досвіді.

ДОСХОЧУ́ — ДОНЕ́СХОЧУ, ДОНЕ́ХОЧУ

Досхочу́, присл. До повного задоволення; скільки завгодно. *Я сіла біля неї, і ми обоє досхочу насміялися* (Чаб.); [Іван:] *Пий, землю, воду досхочу!* (Левада).

Донéсхочу, донéхочу, присл. розм. Те саме, що **досхочу́**. *Гуляю на волі, купаюсь донесхочу* (Н.-Лев.); *І ну щипать лице. Нащипала [Мася] донехочу і сіла* (Свидн.).

ДОТЕП — ДОТÉПНІСТЬ

Дотеп, -у. 1. Кмітливий влучний вислів із сатиричним або гумористичним відтінком. *На влах знову по-старому залунали глумливі козацькі дотепи* (Качура); *Він був веселий, і його дотепи полешували настрої усім* (Рибак); *Він ледве здобувся на усмішку та поганенький дотеп* (Мушк.).

2. розм. Здібність оформляти думку у вигляді влучних, гострих або смішних висловів. [Анна (сміється):] *Справді, він не без дотепу, твій дон Жуан!..* (Л. Укр.).

Дотéпність, -ності, ор. -ністю. 1. Витонченість думки і здібність оформляти її у вигляді влучних, гострих або смішних висловів. *Не будши балакучим дуже, він для Орисі, щоб розважити дівчину, ставав зовсім іншою людиною; де та й дотепність та гумор бралися в нього!* (Головка); *Чим він міг вразити чи зацікавити її? Своєю красою? дотепністю?.. Але краси в нього ніякої, дотепність зла* (Кол.).

2. Виразність і точність у передаванні суті чогось. *Це була думка, геніальна своєю простотою й дотепністю* (Владко).

ДОХІД — ПРИБУТОК

Дохід, -у. Гроші або матеріальні цінності, одержувані від підприємства чи якогось роду діяльності. Вж. із сл.: *валовий, відтворений, грошовий, державний, додатковий, забезпечений, незабезпечений, комісійний, митний, натуральний, національний, номінальний, підприємницький, податковий, неподатковий, неоподаткований, річний, середній, трудовий, державного підприємства, колгоспів, населення, соціалістичного суспільства.*

Прибуток, -тку. 1. Сума, на яку дохід перевищує витрати; дохід капіталістів, джерелом якого є додаткова вартість. Вж. із сл.: *валовий, військовий, додатковий, зрослий, капіталістичний, мішаний, надлишковий, надплановий, понадплановий, одиничний, підприємницький, середній, сукупний, чистий; прибуток на капітал.*

2. Те саме, що **дохід**: *прибуток від господарювання, прибуток від реалізації продукції, прибуток державного підприємства, прибуток населення, прибуток соціалістичного суспільства, торговельний (торговий) прибуток.*

ДРАМАТИЧНИЙ — ДРАМАТУРГІЧНИЙ

Драматичний. 1. Який стосується драми як роду літератури чи окремого жанру; пов'язаний з драмою. Вж. із сл.: *актор, гурток, діалог, етюд, жанр, колектив, образ, письменник, твір, театр, тенор, вистава, колізія, п'єса, поема, роль, студія, сцена, трупа, форма, мистецтво, новаторство, оповідання, товариство, справи, характери.*

2. Сповнений драматизму, напруженості тощо. Вж. із сл.:

бій, випадок, епізод, конфлікт, момент, образ, сюжет, фінал, фініш, зав'язка, кінцівка, зустріч, інтрига, подія, поза, роль, ситуація, життя, напруження, обставини.

Драматургічний. Який стосується драматурга, драматургії, пов'язаний з ними. Вж. із сл.: *жанр, конкурс, прийом, талант, діяльність, майстерність, побудова, спадщина, творчість, форма, хроніка, мистецтво, письмо.*

ДРИЛЬ — ДРИЛ

Дриль, -я, ор. -єм. Механізм для свердління.

Дрил, -а. Вузьконоса мавпа ряду мандрилів.

ДРІБНИТИ — ДРІБНІТИ — ДРІБНІШАТИ

Дрібнити, -ню, -ніш, *перех.* Різати, рубати на дрібні шматки; зменшувати тощо. *У перших боях партизани не дрібнили своїх сил (Шер.).*

Дрібніти, -ію, -ієш, *неперех.* Ставати дрібним, дрібнішим. *Вітер розкришував хмару, вона кололася, дрібніла, мов крижина на синій воді (Стельмах).*

Дрібнішати, -аю, -аєш. Ставати дрібнішим. *Пісок дрібнішав. З-під коліс уже куріло білим пустельним порохом (Смолич).*

...ДРОМ. Кінцева частина складних слів, що означає місце для змагань, випробувань, запускання літальних апаратів: *автодром, іподром, космодром.*

ДРОМЕДАР, -а, **ДРОМАДЕР**, -а. Одногорбий верблюд.

ДРУЖНИЙ — ДРУЖНІЙ

Дружний. Зв'язаний дружбою, взаємною прихильністю, довірою, відданістю, згодою; який проходить погоджено, злагоджено, бурхливо, швидко тощо; одностайний. Вж. із сл.: *загін, клас, колектив, народ,*

бригада, ланка, сім'я, залас, сміх, спів, весна, праця, робота, стрілянина, звучання, сходи.

Дру́жній, -я, -е. Належний другові; заснований на дружбі, взаємній прихильності, довірі, доброзичливості тощо. Вж. із сл.: *контакт, зв'язки, взаємини, відносини, армія, країна, рука, усмішка, візит, жарт, погляд, прийом, тон, шарж, допомога, зустріч, критика, обстановка, порада, розмова, вітання, листування, почуття, слово, переговори.*

ДРУК — ПРÉСА

Друк, -у. 1. Процес виготовлення друкованої продукції; видавнича й друкарська справа: *вийти з друку (друком), з'явитися друком, здати до друку, підготувати до друку, свобода друку, комбінат друку, комітет у справах друку.*

2. Спосіб друкування; зовнішній вигляд надрукованого тощо: *високий друк, глибокий друк, кольоровий друк, офсетний друк, плоский друк, чіткий друк.*

Прéса. Періодичні друковані видання (газети, журнали, бюлетені), зрідка неперіодичні (книжки, листівки тощо): *місцева преса, нелегальна преса, партійна преса, радянська преса, центральна преса, виступити в пресі, з'явитися в пресі, мати*

велику пресу, роль преси, стежити за пресою, критика в пресі, Будинок преси, мова преси, орган преси.

ДУБЛÉТ — ДУПЛÉТ

Дублет. 1. р. -а. Другий екземпляр якогось предмета, один з двох однакових предметів: *дублети ключів, дублети записів, словотворчі дублети.*

2. р. -у. Одночасний постріл з обох стволів мисливської рушниці: *вистрілити дублетом.*

Дуплёт, -у. 1. У більярдній грі.

2. Те саме, що дублёт 2: *вистрілити дуплетом, залунало кілька дуплетів.*

ДУБЛІКАТ, -а. 1. Другий примірник предмета, який має таку саму юридичну силу, що й оригінал: *дублікати медалей, дублікати орденів, літературний дублікат.*

2. Те саме, що дублёт 1: *дублікат ключів.*

ДУБЛЬ, -я, ор. -ем. 1. розм. Повторення того самого двічі. *Все, все в однім змику життя, дублів нема, дублів життя не знає!* (Гончар).

2. Резерв спортивного колективу: *зіграти за дубль.*

3. Завоювання одночасно двох нагород: *зробити дубль.*

ДУПЕЛЬ, -я, ор. -ем. Невеликий болотяний птах.

Е

Е. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале е, відкрите е.*

ЕВАКО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **евакуаційний**; пишеться

разом: *евакогоспіталь, евакопункт.*

ЕВѐНИ — ЕВѐНКИ

Евѐни, -ів, мн. (одн. евѐн, -а). Народ, що живе переважно в Якутській АРСР, в Чукот-

ському й Коряцькому автономних округах.

Евѐнкки, -ів, *мн.* (одн. евѐнк, -а). Народ, що живе переважно в Евенкійському автономному окрузі та в інших місцях лісової смуги Сибіру.

ЕВОЛЮЦІОНІСТИЧНИЙ — ЕВОЛЮЦІОНІСТСЬКИЙ — ЕВОЛЮЦІЙНИЙ

Еволюціоністичний. Переважно який стосується еволюціонізму, рідше — еволюціоніста: *еволюціоністична теорія, еволюціоністичні погляди.*

Еволюціоністський. Переважно який стосується еволюціоніста, рідше — еволюціонізму: *еволюціоністський підхід до вивчення явищ природи, еволюціоністський метод.*

Еволюційний. Який стосується еволюції; безперервний, поступовий: *еволюційний розвиток, еволюційна зміна, еволюційна палеонтологія, еволюційна теорія, еволюційне вчення.*

ЕГОЇЗМ — ЕГОЇСТИЧНІСТЬ

Егоїзм, -у. Себелюбство, байдужість до людей, нехтування суспільними інтересами задля особистих. [Орест:] *Ти хочеш відібрати від мене моє життя, моє щастя, се просто егоїзм, насильство* (Л. Укр.); *Він керувався звичайним почуттям егоїзму і властолюбства* (Ю. Бездик).

Егоїстичність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість егоїстичного: *егоїстичність поведінки.* — *Куди не глянь, скрізь бачиш здириство, нечесність, грубу матеріальність, егоїстичність* (Н.-Лев.).

...ЕДР. Кінцева частина назв многогранників: *гексаедр, поліедр.*

ЕКЗАЛЬТАЦІЯ — ЕКЗАЛЬТОВАНІСТЬ

Екзальтація, -ї, *ор.* -єю, *книжн.* Надмірне захоплення чимось, збудження під впливом чогось: *хвороблива екзальтація, молитовна екзальтація, релігійна екзальтація, сентиментальна екзальтація, надмірна екзальтація.*

Екзальтованість, -ності, *ор.* -ністю, *книжн.* Властивість і стан екзальтованого: *юнацька екзальтованість, пасивна екзальтованість.*

ЕКЗО..., ЕКТО... Префікси, що означають «зовні», «поза чимсь»: *екзотермічний, ектопаразити.*

ЕКЗОГАМІЯ — ЕНДОГАМІЯ

Екзогамія, -ї, *ор.* -єю. За первіснообщинного ладу — звичай, який забороняв шлюби між членами однієї родової групи.

Ендогамія. Звичай, за яким дозволялися шлюби лише між особами однієї суспільної групи.

ЕКЗОГЕННИЙ — ЕНДОГЕННИЙ

Екзогенний, *книжн.* Який відбувається або утворюється під впливом зовнішніх сил на поверхні Землі: *екзогенні ґрунти, екзогенне походження.*

Ендогенний, *книжн.* Який виникає, діє всередині чогось, пояснюється внутрішніми причинами: *ендогенний розвиток, ендегенна інфекція, ендегенний процес.*

ЕКЗОТИКА, ЕКЗОТИЗМ — ЕКЗОТИЧНІСТЬ

Екзотика, рідше **екзотизм**, -у. Все характерне для природи, побуту, культури віддалених, мало-відомих країн: *рослинна екзотика, словесна екзотика, екзотика південних країн, екзотика в музиці.*

Екзотичність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість екзотичного: *екзотичність костюма, зовнішня екзотичність.*

ЕКЛЕКТІЗМ — ЕКЛÉКТИКА — ЕКЛЕКТІЧНІСТЬ

Еклектизм, -у, *книжн.* Безпринципне, механічне сполучення різнорідних, несумісних, іноді протилежних поглядів, теорій, ідейних напрямів, художніх стилів тощо: *еклектизм у мистецтві, політичний еклектизм.*

Еклéктика, *книжн.* Те, що містить у собі еклектизм, є еклектичним: *ідейна еклéктика.*

Еклектичність, -ності, *ор.* -ністю, *книжн.* Властивість еклектичного: *еклектичність поглядів.*

ЕКО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «дім», «середовище»; пишеться разом: *екосфера, екотип.*

ЕКОНОМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **економічний**; пишеться разом: *економгеографія, економполітика.*

ЕКОНОМІКА — ЕКОНО́МІЯ

Економіка. Сукупність суспільно-виробничих відносин; стан господарства (країни, району тощо); наукова дисципліна, що вивчає фінансово-матеріальний бік якоїсь галузі господарської діяльності: *економіка соціалізму, економіка капіталізму, економіка торгівлі, буржуазна економіка, економіка транспорту, військова економіка, цивільна економіка.*

Економія, -ї, *ор.* -єю. 1. Бережливе, ощадливе витрачання чогось, вигода від цього; наука тощо: *комплексна економія, соціалістична економія, режим економії, економія від впровадження, боротися за економію*

палива, принципи економії, політична економія (наука).

2. Поміщицьке господарство в дореволюційній Росії.

ЕКОНОМІЧНИЙ — ЕКОНО́МНИЙ

Економічний. 1. Який стосується сукупності суспільно-виробничих відносин, господарського життя тощо: *економічна боротьба, економічна криза, економічне життя, економічний журнал, економічна географія.*

2. Вигідний у господарському відношенні: *економічний проект, економічний режим, економічний холодильник, економічна технологія, економічне устаткування.*

Економний. Який ощадливо витрачає щось, сприяє економії тощо: *економне витрачання коштів, економні рухи, економний опис, бути, економним.*

ЕКРАНІЗУВАТИ — ЕКРАНУВА́ТИ

Екранізува́ти, -у́ю, -у́єш, *недок. і док.* Втілювати на екрані засобами кіномистецтва літературні твори та сценічні постановки: *екранізувати романи і повісті, екранізувати трилогію Горького.* *Пох.: екраніза́ція, екранізо́ваний.*

Екранува́ти, *недок. і док.* Захищати когось, щось екраном від зовнішнього впливу, шкідливого діяння тощо: *екранувати деталі машини, екранувати кабель.* *Пох.: екранува́ння, екрано́ваний.*

ЕКС-... — ЕКС...

Екс-... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «колишній»; пишеться через дефіс: *екс-президент, екс-чемпіон.*

Екс... Префікс, що означає відокремлення, рух догори, позбавлення, звільнення, зміну

якості, завершення: *експатріація, екстрадиція.*

ЕКСКАВАТОР — ЕСКАЛАТОР

Екскава́тор, -а. Самохідна землерийна машина.

Ескала́тор, -а. Механічні рухомі сходи.

ЕКСПАНДЕР — ЕСПАНДЕР

Експа́ндер, -а. Пристрій, інструмент для розширювання труб, свердловин тощо; пневматичний двигун, що діє за допомогою стиснутого газу.

Еспа́ндер, -а. Спортивний прилад для розвитку м'язів.

ЕКСПОНАТ — ЕКСПОНЕНТ

Експона́т, -а. Предмет, продукція, що їх показують на виставці або виставляють у музеї для огляду: *оглядати експонати, музейний експонат.*

Експоне́нт, -а. 1. Особа чи організація, експонати якої показані на виставці: *вітчизняні експоненти.*

2. У математиці — назва показника степеня.

ЕКСПРЕСІОНІСТИЧНИЙ — ЕКСПРЕСІОНІСТСЬКИЙ

Експресіоністи́чний. Переважно який стосується експресіонізму, рідше — експресіоністів: *експресіоністичний стиль.*

Експресіоністський. Переважно який стосується експресіоністів, рідше — експресіонізму: *експресіоністський гурток.*

ЕКСТРА... Префікс, що означає надмірність, винятковість, розташування поза чимсь: *екстралінгвістичний, екстраординарний.*

ЕКСТРАКТОВИЙ, ЕКСТРАКТИВНИЙ — ЕКСТРАКЦІЙНИЙ

Екстра́ктовий, **екстра́ктивний**. Призначений для виробництва

екстракту: *екстрактовий (екстрактний) цех, екстрактова галузь промисловості.*

Екстрактивний. 1. Одержаний шляхом екстрагування; який має властивості екстракту: *екстрактивні речовини, екстрактивний замітник, екстрактивні сполуки.*

2. Те саме, що **екстракційний**: *екстрактивний метод.*

Екстракційний. У хімії — який стосується екстракції: *екстракційний спосіб переробки, екстракційний метод опріснення води.*

ЕЛЕКТРО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **електричний**; пишеться разом: *електровозоремонтний, електрокомунікація (але електро- і радіоапаратура).*

ЕЛІПС — ЕЛІПСИС

Елі́пс, -а. У математиці — плоска замкнена крива, сума відстаней кожної точки якої від двох даних точок (фокусів) лишається постійною.

Елі́псис, -а, *лінгв.* Пропуск у реченні слова чи словосполучення, зрозумілого з контексту.

ЕЛЛІН — ЕЛЛІНІСТ

Е́ллін, -а (*мн.* е́лліни, -ів), *книжн.* Представник стародавніх греків.

Е́ллініст, -а, *книжн.* Фахівець із старогрецької філології.

ЕЛЮВІЙ — ІЛЮВІЙ — АЛЮВІЙ

Елюві́й, -ю, *ор.* -ем. Продукт вивірювання й вилуговування гірських порід, які лишаються на місці свого утворення. *Пох. елювіальний.*

Ілюві́й, -ю. Мінеральні й органічні речовини, вилуговані водою з верхніх шарів ґрунту й відкладені в його нижній частині. *Пох. ілювіальний.*

Алювій, -ю. Відклади, нагромаджені в долинах водними потоками (в галька, гравій, пісок, глина). Пох. **алювіальний**.

ЕМИГРАЦІЯ — ІМІГРАЦІЯ — МІГРАЦІЯ

Еміграція, -ї, *ор.* -єю. 1. Масове переселення з батьківщини в іншу країну; тривале перебування за межами батьківщини внаслідок переселення: *економічна еміграція, вимушена еміграція*.

2. *збірн.* Емігранти: *ірландська еміграція, революційна еміграція*.

Імміграція. 1. В'їзд іноземців у якусь країну на постійне або тривале проживання: *інтенсивна імміграція*.

2. *збірн.* Іммігранти: *українська імміграція в Америці*.

Міграція. 1. Переселення народів усередині країни або за її межі; переміщення капіталу тощо: *соціальна міграція, трудова міграція, міграція населення, міграція грошей*.

2. У біології — пересування тварин у зв'язку із змінами умов життя або з проходженням циклу розвитку: *міграція птахів, міграція риб*.

3. Переміщення, перерозподіл якихось елементів, клітин: *міграція хімічних елементів*.

ЕМИГРУВАТИ — ІМІГРУВАТИ — МІГРУВАТИ

Емігрувати, -ўю, -ўеш, *недок. і док.* Переселятися з своєї батьківщини в іншу країну.

Іммігрувати, *недок. і док.* Переїжджати до якоїсь країни на постійне або тривале проживання (про іноземців).

Мігрувати, *недок. і док.* Здійснювати міграцію.

Пор. **еміграція**.

ЕНДО... ЕНТО... Префікси, що означають знаходження всередині чогось: *ендокринологія, ентодерма*.

ЕНДОКАРД, ЕНДОКАРДІЙ — ЕНДОКАРДИТ

Ендокард, -а, **ендокардій**, -я, *ор.* -ем. Внутрішній шар стінки серця.

Ендокардит, -у. Запалення ендокарда. Пор. **епікард**.

ЕНЕРГО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **енергія, енергетичний**; пишеться разом: *енергоблок, енергомагістраль*.

ЕННИЙ — ЁНСЬКИЙ

Ённий. 1. Кожний, всякий, певний (про величини): *енне число*.

2. *розм.* Невизначено великий, необмежений: *енна кількість*.

Ёнський. Уживається замість назви, яка з певних причин має бути невідомою: *енське місто, енський завод, в енському напрямку*.

ЕНТЕРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «кишка»; пишеться разом: *ентерогепатит, ентероколіт*.

...ЕНХІМА. Кінцева частина складних слів, що означає живу тканину: *паренхіма, склеренхіма*.

ЕПІ... Префікс, що означає перебування над чимсь або на чомусь, рух проти чогось чи до чогось, супроводження, додавання, надмірність, наступність, послідовність, причинність: *епігенетичний, епідіаскоп*.

ЕПІКАРД, ЕПІКАРДИЙ — ЕПІКАРДИТ

Епікард, -а, **епікардій**, -я, *ор.* -ем. Зовнішній шар стінки серця.

Епікардит, -у. Запалення епікарда. Пор. **ендокард**.

ЕПІЦЕНТР, -а. 1. Місце на поверхні землі, яке знаходиться безпосередньо над або під вогнищем якихось руйнівних сил.

2. *перен. книжн.* Місце, де з найбільшою силою щось проявляється.

ЕРОТІКА — ЕРОТІЗМ — ЕРОТІЧНІСТЬ

Еротика. Почуттєвість, підвищений інтерес до проблем статі, до зображення їх; твори літератури й мистецтва, перейняті хтивістю: *нестримна еротика, читати еротіку.*

Еротізм, -у. Надмірна почуттєвість, підвищений потяг до статевого життя: *патологічний еротізм.*

Еротичність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість еротичного: *еротичність мислення, хвороблива еротичність.*

ЕСТАКАДА — ЕСТОКАДА

Естакада. Мостова споруда для підняття вгору шляхів сполучення, переходу або переїзду через дорогу, причалювання суден, а також завантаження чи вивантаження чогось.

Естокáда. Прямий перпендикулярний удар рапірою, шпагою, еспадроном у фехтуванні.

ЕСТЕТ — ЕСТЕТИК

Естет, -а. Прихильник відірваного від життя «чистого мистецтва», естетизму; прихильник, шанувальник прекрасного, витонченого.

Естетик, -а. 1. *рідко.* Те саме, що естет.

2. *розм.* Справжній цінитель мистецтва.

ЕСТЕТИКА — ЕСТЕТИЗМ, ЕСТЕТСТВО — ЕСТЕТИЧНІСТЬ

Естетика. Наука про прекрасне; система чийхось поглядів на мистецтво; краса, художність

чогось: *марксистська естетика, естетика Шевченка, естетика слова.*

Естетізм, -у, **естетство.** Надмірна пристрасть до ефектних зовнішніх форм у мистецтві на шкоду ідейному змістові твору: *буржуазний естетизм, буржуазне естетство, індивідуалістичний естетизм.*

Естетичність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість естетичного. — *Але що там не говоріть, а се картина дуже гарна. Я розумію її естетичність* (Н.-Лев.).

ЕСТЕТИЧНИЙ — ЕСТЕТИЧНИЙ — ЕСТЕТСЬКИЙ

Естетичний. Який стосується естетики; пов'язаний із створенням і сприйняттям прекрасного; проїнятий естетизмом. Вж. із сл.: *аналіз, ідеал, смак, думка, картина, мета, оцінка, роль, теорія, форма вираження, цінність, виховання, враження, задоволення, значення, погляди, потреби, принципи, видовище.*

Естетний, *розм.* Проїнятий естетством: *естетні крайнощі.*

Естетський. Який стосується естета; з претензією на естетизм: *естетська витонченість, естетська споглядальність, естетське штукарство, естетські манери.*

ЕТИКА — ЕТИКЕТ — ЕТИЧНІСТЬ

Етика. Наука про мораль; норми поведінки, сукупність моральних правил якогось класу, суспільної організації, професії тощо: *комуністична етика, лікарська етика.*

Етикет, -у. Установлені норми поведінки і правила ввічливості в якомусь товаристві: *дотримуватися етикету, придворний етикет.* Під час банкету князеві *всупереч етикету* забавулося

дати *якесь важливе доручення своєму ад'ютантові* (Вільде); *Один з офіціантів під час нашого обіду не додержав етикету: він помилково подав блюдо спершу чоловікові, а не жінці, що сиділа поруч* (Минко).

Етічність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість етичного: *етичність вчинку*.

ЕТНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «народ»; пишеться разом: *етногеографія, етнопсихологічний*.

ЕФЕКТ — АФЕКТ

Ефект, -у. Сильне враження, викликане кимсь, чимсь; наслідок якихось дій, заходів тощо; засоби, прийоми для створення такого враження: *високий економічний ефект, зовнішній ефект, лікувальний ефект, тепловий ефект*.

Афект, -у. Стан дуже сильного, але короточасного нервового збудження: *в стані афекту, під впливом афекту*.

ЕФЕКТИВНИЙ — ЕФЕКТИВНИЙ — АФЕКТИВНИЙ

Ефективний, *книжн.* Який

дає потрібні наслідки, найбільший ефект; який викликає ефект. Вж. із сл.: *метод, прилад, промисел, промова, робота, використання, добриво, співробітництво, ліки*.

Ефектний. Який справляє сильне враження, ефект; розрахований на це. Вж. із сл.: *засіб, одяг, рух, жінка, картина, поза, сцена, вбрання, виконання, враження, світло*.

Афективний. Проїнятий афектом, емоційний: *афективна лексика*.

ЕФЕКТИВНІСТЬ — ЕФЕКТИВНІСТЬ

Ефективність, -ності, *ор.* -ністю. Дієвість: *ефективність виховання, ефективність застосування добрив, ефективність заходів, ефективність препаратів*.

Ефектність. Властивість ефектного, здатність справляти сильне враження: *ефектність жеста, зовнішня ефектність, сценічна ефектність*.

ЕФІРО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **ефір**, **ефірний**; пишеться разом: *ефіроносний, ефіроолійний*.

Є

Є. Вживається в с. р.: *початкове є*.

ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ — ЄВАНГЕЛІЧНИЙ

Євангельський. Який стосується євангелія: *євангельська віра, євангельський пастор, євангельська тема, євангельське оповідання, євангельський текст*.

Євангелічний. Який опирається на євангеліє, виходить з нього: *євангелічна церква, євангелічна громада*.

ЄДИНИЙ. 1. Один, без інших; тільки один: *єдина дитина, єдиний вихід*.

2. Який становить собою внутрішню єдність, цілісний: *партія і народ єдині, єдиним фронтом, єдина енергетична система*.

ЄПІСКОПСЬКИЙ — ЄПІСКОПІАЛЬНИЙ

Єпископський. Який стосується єпископа, єпископства: *єпископський сан, єпископський будинок, єпископська кафедра*.

Єпископальний. В якому вища церковна влада належить єпископам: *єпископальна церква*.

ЄР — ЁРИК — ЄРІ

Єр, -а. Назва літери **Ь**.

ЄРИК, -а. Назва літери **Ь**.

Єрї, *невідм.* Назва літери **Ы**.

Ж

Ж («же»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике ж, довгий (довге) ж*.

ЖАЛІБНИЙ — ЖАЛОБНИЙ

Жалібний. 1. Який виражає тугу, печаль, журливий: *жалібний голос, жалібний погляд, жалібна дума, жалібна музика, жалібна пісня, жалібна розмова*.

2. Траурний: *жалібний дзвін, жалібний марш, жалібний чорний крп, жалібна короґва*.

Жалобний. Те саме, що **жалібний** 2: *жалобний кортеж, жалобний одяг, жалобний плач, жалобний похід, жалобне за-сідання, жалобні дзвони*.

ЖАЛІСНИЙ — ЖАЛІСЛИВИЙ

Жалісний. 1. В якому виражені безпорадність, біль, мука; журливий: *жалісний звук, жалісна нотка, жалісна пісня*.

2. Те саме, що **жалісливий** 1: *жалісна людина*.

Жалісливий. 1. Схильний до жалості, співчуття; який виражає жалість, співчуття: *жаліслива людина, жалісливе серце, жалісливий голос, жалісливе голосіння, жалісливе слово*.

2. Сповнений суму, співчуття: *жалісливий докір, жалісливий погляд*.

ЖАРГОН — АРГО

Жаргон, -у. 1. Мова якоїсь соціальної чи професійної групи, що відрізняється від загальнонародної наявністю в ній специфічних слів і висловів, властивих цій групі: *жаргон акторів, містечковий жаргон, учнівський жаргон, чиновницький жаргон*.

2. Те саме, що **арго**: *злодійський жаргон*.

Арго, *невідм.*, с. Умовні вислови, слова, вживані в якійсь невеликій відокремленій або професійній групі, гуртку тощо: *арго жебраків, злодійське арго, картярське арго*.

ЖЕ — Ж, *частка*. Пишеться окремо: після приголосних **же** (*стій же, в той же час, який же, як же; але аякже*), після голосних — **ж** (*але ж, в ту ж хвилину, того ж, яка ж*)

ЖИРНИЙ — ЖИРОВІЙ

Жірний. З великою кількістю жиру; товстий, гладкий — про людину, тварину або частини їхнього тіла; соковитий — про рослини; з великим умістом якихось речовин: *жирна яловичина, жирний суп, жирне волосся, жирна людина, жирне обличчя, жирна глина, жирна земля, жирне вугілля, жирна трава, жирне листя, жирні болотні квіти*.

Жировій. Який стосується жиру; пов'язаний з виробництвом і використанням жиру

тощо: *жирові відкладення, жирові продукти, жирові тканини, жировий завод, жирова промисловість.*

ЖИТЛО... — ЖИТЛОВО...

Житло... Перша частина складних слів, що відповідає слову **житловий**; пишеться разом: *житлоплоща, житлобудівництво.*

Житлово... Те саме, що **житло...**; пишеться через дефіс: *житлово-будівельний, житлово-кооперативний, житлово-побутовий.*

ЖИТЛОВІЙ — ЖИЛІЙ

Житловий. Пов'язаний з житлом, який стосується житла, жител; пристосований, призначений для життя людей. Вж. із сл.: *будиночок, вагончик, відділ, корпус, масив, побут, фонд, архітектура, будова, забудова, комісія, кооперація, криза, норма, площа, спілка, будівництво, питання, право, приміщення, управління, проблеми, справи, умови.*

Жилій, рідко. Обжитий, в якому живуть люди. *Фельдфебель повертається до жилого кутка теплушки (Ю. Янов.); Щоб потрапити до жилої частини будинку, треба було.. ввійти спершу в простору, ще не розгороджену переділками нежилу (Тихий); На жилій палубі і в кубриках, де розмістилася команда есмінця «Стремительный», гостро пахло ліками (Кучер).*

ЖІН... Перша частина складних слів, що відповідає слову **жіночий**; пишеться разом: *жінвідділ, жінделегація.*

ЖІНОЧИЙ — ЖІНОЧНИЙ

Жіночий. 1. Який стосується

жінки: *жіноча доля, жіноча сукня, жіноче питання.*

2. Такий, як у жінок, характерний жінкам: *жіночий погляд, жіноче обличчя, жіноча логіка.*

Жіночний. Те саме, що **жіночий**: *жіночна грація, жіночні рухи.*

ЖОВТИТИ — ЖОВТІТИ — ЖОВТІТИСЯ — ЖОВТІШАТИ

Жовтити, -вчў, -втїш, перех. Робити щось жовтим, фарбувати, забарвлювати в жовтий колір.

Жовтіти, -ію, -ієш, неперех. Ставати жовтим, жовтішим; виділятися жовтим кольором, виднітися (про щось жовте). *Заходило сонечко саме, золотило садочок, що жовтіть починав (Тесл.); Мати дивиться на неї, Од злості німіє; То жовтіє, то синіє (Шевч.); Сап'янци жовтіли на всю вулицю (Н.-Лев.).*

Жовтітися. Виділятися жовтим кольором, ²виднітися (про щось жовте).

Жовтішати, -аю, -аєш. Ставати жовтішим. *Жовтішали вогні свічок (Скл.).*

ЖОВТІБРЮХ — ЖОВТІБРЮХА, ЖОВТІБРЮШКА

Жовтібрюх, -а. Неотруйна змія з жовтим черевом.

Жовтібрюха, жовтібрюшка. Маленька пташечка з жовтим черевцем.

ЖУРАВЛІНИЙ — ЖУРАВЛІНИЙ

Журавліний. Який стосується журавля: *журавліний крик, журавлина зграя.*

Журавлінний. Який стосується журавлини: *журавлінний відвар.*

3

З¹ («зе»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике з, твердий (тверде) з*.

З² — ІЗ — ЗІ

З, прийм. Вж. у словосп.: з *вини, з власного бажання (і за власним бажанням), з газет, з допомогою (і за допомогою), з ініціативи (і за ініціативою), з нагоди, з наказу (і за наказом), з примусу, з радості (і від радості), з умовою, екзамен з географії, заввишки з дерева, кричати з болю (і від болю), література з аграрного питання, українець з походження (і за походженням), чемпіон з боксу*.

Із. Варіант, що вживається переважно між свистячими й шиплячими звуками (після них або перед ними), а також між групами приголосних: *із заходу, із ступу, вітав дітей із святом, звучить із вікон, кутий із щирого золота, пасуть із собаками, разом із сходом сонця, стоять із свічками, щось із півроку*.

Зі. Варіант, що вживається переважно перед групами приголосних, особливо тими, які починаються свистячими або шиплячими звуками: *зі всього світу, зі Львова, зі мною, зі зброєю в руках, зі складу, зі скрипкою, зі сміху, зі сну, зі співами, зі ступу, зі стільцем, зі сцени, зі школи*.

З..., ІЗ... — С...

З..., рідше *із...*, префікс: *збити, зробити, зуміти, із'їздити*.

С..., префікс. Пишеться перед глухими приголосними **к, п, т, ф, х**: *скопати, спитати, стягати, сфотографувати, схопити*.

ЗА, прийм. Вж. у словосп.: *взятися за зброю (і до зброї), взятися за роботу (і до роботи), за власним бажанням (і з власного бажання), за всякої погоди, за два кроки від мене, за допомогою (і з допомогою), за дорученням, за законом, за звичаєм, за зразком, за ініціативою (і з ініціативи), за комунізмом (і при комунізмі), за наказом (і з наказу), за повідомленням, за прикладом, за пропозицією, за теперішніх часів, за умови (і при умові), іти за грибами (і по гриби), іти за водою (і частіше по воду), іти за компасом (і по компасу), пливти за течією, сідати за стіл (і до столу), старший за віком, туга за батьківщиною, українець за походженням (і з походження)*.

ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ, -ую, -уеш, **ЗАБЕЗПЕЧИТИ**, -чу, -чеш. 1. (кого, що чим). Задовольняти чийсь потреби в чому-небудь. *Забезпечували сина всім потрібним (Головко); Година — дбать про шлях освіти, Люд забезпечити добром (Граб.)*.

2. (кому що). Створювати надійні умови для здійснення чогось, гарантувати кому-небудь щось. *Тільки сміливий, наймовірно сміливий удар може забезпечити успіх його атакуючим бійцям (Гончар)*.

ЗАБОБЇНИ — ПЕРЕДСУДИ — МАРНОВІРСТВО

Забобні, -ів, мн., рідше *одн.* забобн, -у. 1. Віра в існування надприродних сил, у долю, віщування, прикмети тощо: *релігійні забобони*.

2. Помилкові погляди на щось, які стали для когось звичними: *дрібновласницькі забобони, міщанські забобони*.

Передсуди, -ів, мн., рідше одн. передсуд, -у. Те саме, що **забобони** 2: *націоналістичні передсуди, расові передсуди*.

Марновірство. Віра в забобони. [Альбіна:] *Се — лихо, Мартяне, палюча, люта рана в мене в серці, те марновірство. Але що ж я вдію?* (Л. Укр.).

ЗАБОРО́НЕНИЙ — ЗАБОРО́ННИЙ

Заборонений. Дієприкм. від **забороніти**; у знач. прикм. — якого заборонили: *заборонена література*.

Заборонний. Який стосується заборони, забороняє: *заборонний дорожній знак*.

ЗАВА́ДИТИ — ПЕРЕШКО́ДИТИ. Дієслова недоконаного виду **заважа́ти** і **перешкоджа́ти** в значенні «бути на перешкоді комусь, чомусь, ставати на заваді в чомусь» вживаються паралельно. Але дієслово доконаного виду **перешко́дити** в цьому значенні вживається частіше, ніж **зава́дити**. *Сьогодні, коли ніщо не перешкодить, почну писати* (Коцюб.); — *Я думала, — ви спите, боялась вам перешкодити* (Л. Укр.); *Данило поспішав, бо могла вдарити відлига і перешкодити походові* (Хижняк).

ЗАВДА́ВАТИ — ЗАДА́ВАТИ

Завдава́ти, -даю́, -дає́ш. Переважно чинити комусь щось неприємне; викликати, спричиняти щось неприємне; сполучається, як правило, з іменниками негативного плану: *болю, втрат (втрата), жалю, клопоту, мороки, муки (мук), неприємності, нудьги, поразки, прикрості,*

скорботи, смутку, страху, суму, тортур, туги, турботи, удару, шкоди; із словами позитивного плану — зрідка: *втіхи*.

Задава́ти. Основне значення — пропонувати, давати щось для виконання, вирішення або відповіді; робити, влаштовувати щось і т. ін. Вж. із сл.: *бобу, гарту, жару, завдання, задачу, перцю, прочухана, тон, урок, хропака, чосу*.

ЗАВДА́ННЯ — ЗАДА́ЧА

Завда́ння, р. мн. -а́нь. Наперед визначений, запланований обсяг робіт, який доручення; те, що хочуть здійснити, тощо: *бойове завдання, домашнє завдання, за завданням редакції, завдання нашої літератури, завдання комуністичного будівництва*.

Зада́ча, -і, ор. -ею. Питання (переважно математичного характеру), яке розв'язується шляхом обчислень за визначеною умовою: *математична задача, логічна задача*.

ЗАВДЯ́КИ — ДЯКУЮ́ЧИ

Завдя́ки (кому, чому), прийм. Вживається переважно при вказуванні на причини, які дають бажаний наслідок. *Івась був тендітне створіння, що трималося на ногах тільки завдяки якійсь надприродній силі* (Досв.); *Монтажник Яків Стецюра потрапив на весілля тільки завдяки протекції Галини Краснощок* (Дмит.). Рідше може вживатися при вказуванні на причини взагалі (нейтральні) і навіть такі, що викликають небажані наслідки. *Завдяки тому, що око має властивість затримувати в собі певну долю секунди все те, що воно бачить, — ми мали безпереміжний рух* (Ю. Янов.); — *Коли солдат звалився з ніг лише*

завдяки своїй власній... необачності, за це його треба суворо карати (Гончар). Не вживається тільки при різкій суперечності між вихідним лексичним значенням применника (від дієслова **дякувати**) і вказуванням негативної причини: «Він не прийшов на роботу завдяки хворобі матері».

Дякуючи (кому, чому), *дієприсл.* Будучи вдячним комусь, чомусь. *Хто поживе добро чесно, В добрую годину, І згадає дякуючи, Як своя дитина?..* (Шевч.); *Аж любо глянуть: оріх в оріх, Цілісінькую б зиму, дякуючи, їсти,— Та тільки що ж? Дивись на них: Дали тоді, як нічим гризти* (Гл.).

ЗАВДЯЧУВАТИ, -ую, -уеш (кому, чому чим). Бути зобов'язаним комусь, чомусь чим-небудь, за що-небудь; мати щось завдяки комусь, чомусь. *Він перебрав багато випадків із свого життя і не знав, чим завдячував своєму щастю* (Скл.); *Йому, Оленчуківі, завдячує він тепер своїм життям* (Гончар).

ЗАВІШАНИЙ — ЗАВІШЕНИЙ

Завішаний. Дієприкм. від **завішати** — заповнити багатьма почепленими, навішаними предметами. *Мало не вся хата була обліплена картинками, завішана рушниками та квітками* (Григ.); *На човнах цілі пальмові дерева, завішані ліхтарями різноколірними, махали вітами* (Коцюб.); *Вздвож стін, завішаних килимами, стояли високі віденські стільці* (Рибак).

Завішений. Дієприкм. від **завісити** — закрити повішеним полотнищем, шматком тканини, папером тощо; підвішений, при-

кріплений до чогось. *Її лице було завішене чорною густою вуаллю* (Н.-Лев.); *Милевський.. спиняється перед завішеним мольбертом* (Л. Укр.); *Двері на балкон були завішені одинарною парчевою шторою* (Збан.).

...**ЗАВР.** Кінцева частина складних слів, що вказує на належність до викопаних плазунів: *динозавр, іхтіозавр.*

ЗАГАЛЬНИЙ — СПІЛЬНИЙ

Загальний. Який стосується всіх, усього, поширюється на всіх, усе, охоплює всіх, усе; який містить тільки найголовніше, основне, без подробиць; весь, цілий. Вж. із сл.: *вигляд, фонд, згода, сума, враження, збори.*

Спільний. Однаковий, схожий, один і той самий; властивий комусь одночасно з кимсь іншим; взаємний; який належить усім, кільком; який стосується всіх; сукупний тощо. Вж. із сл.: *політ, стіл, удар, кухня, мета, назва, робота, обробіток землі, розмова, діло, життя, засідання, вороги, дії, знайомі, мандрю.*

ЗАГОТ... Перша частина складних слів, що відповідає словам **заготівля, заготівельний**; пишеться разом: *заготзерно, заготконтора.*

ЗАГРОЖУВАТИ — ПОГРОЖУВАТИ

Загрожувати, -ую, -уеш. 1. Містити в собі, становити якусь небезпеку. *Артамонову загрожувала сліпота* (Дмит.); *Рана була неглибока і життю не загрожувала* (Гончар).

2. Те саме, що **погрожувати**. — *Ти ще загрожуєш мені?* (Стельмах).

Погрожувати. Грозити покаранням, залякувати чимсь

тощо. *Юрко обходить гарбу навкруги, погрожує батогом услід дівчині (Жур.); Тетеря благає, сварився, погрожував, але його ніхто не слухав (Тют.).*

ЗАЗНАВА́ТИ, -наю́, -нає́ш (чого). 1. Пізнавати на власному досвіді, переживати щось переважно негативне; відчувати щось. Вж. із сл.: *горя, експлуатації, заборони, зневаги, лиха, нападу, невдачі, нещастя, поразки, приниження, розчарування (але й спокою).*

2. Під дією чогось мати певні зміни в своєму складі: *зазнавати розпаду.*

ЗАКОРДОН — ЗА КОРДОН

Закордон, -у, ім. розм. Чужоземні, зарубіжні країни. — *Однієї морозної ночі спалахнув на економії великий хлів з вигодованими для закордону сорока п'ятьма кабанамі (Крот.); Десять хвилин вони говорять про інститут, про знайомих, про закордон (Собко); Не така-то, дalebі, принада Всі оті замор'я й закордони (Дмит.).*

За кордон, ім. з прийм. За межі своєї країни. *Про закордон я мріяв тільки в дитинстві. Тому відрядження за кордон, хоч і не на зовсім постійну роботу, у Варшаву, мене дуже схвилювало і налякало (Довж.); По кінці мандрювань за кордон у весняну ранкову Одесу повернувся пароплав «Краснодон» (Уп.).*

ЗАКРИВА́ТИ, -аю́, -ає́ш. Двері, вікно, ворота, шафу, чеподан тощо — переважно **зачиня́ти**. Повіки очей — переважно **запліщувати**.

ЗАМІШАНИЙ — ЗАМІШЕНИЙ

Замішаний. Дієприкм. від **заміша́ти** — зробити однорід-

ною сумішшю; втягнути в якусь справу: *замішана корові обмішка (мішанка), замішана січка за буряками, я ні в чому не замішаний.*

Замішений. Дієприкм. від **замісі́ти** (про щось сипке, ретельно розмішане з якоюсь рідиною до утворення однорідної в'язкої маси): *густо замішене тісто, замішена глина.*

ЗАМО́ЖНИЙ. Який володіє значними матеріальними цінностями, має велике майно; який характеризується достатком; багатий. Вж. із сл.: *господар, хазяїн, двір, дім, жених, колгосп, колгоспник, купець, народ, поміщик, ремісник, селянин, хлібороб, чоловік, земля, країна, людина, родина, сім'я, життя, село.*

ЗАПИТА́ННЯ — ПИТА́ННЯ

Запитання, р. мн. -а́нь. Звертання до когось, яке потребує відповіді, роз'яснення тощо: *відповідати на запитання, до запитання, звертатися із запитанням, ставити запитання.*

Питання. 1. Вживається переважно тоді, коли йдеться про якусь проблему, справу, котрі потребують розв'язання, обговорення, вивчення тощо: *болюче питання, гостре питання, жіноче питання, загострювати питання, питання життя і смерті.*

2. Те саме, що **запитання**: *піднімати питання, ставити питання.*

3. У мовознавстві: *знак питання, інтонація питання.*

ЗАПОБІГА́ТИ, -аю́, -ає́ш. 1. (чому). Заздалегідь відвертати щось неприємне, небажане, не допускати його. Вж. із сл.: *аваріям, війнам, забрудненню повітря, лихові, помилкам, руйнуванню.*

2. (перед ким і без додатка). Догоджати комусь, підлещуватися до когось, домагаючись прихильності, заступництва. *Його боялись, перед ним запобігали* (Добр.); — *Дитина, прошу вас, — запобігав Коваль, — нікому було навчити людськості...* (Качура).

ЗАПРОВАДЖУВАТИ — ВПРОВАДЖУВАТИ (УПРОВАДЖУВАТИ)

Запроваджувати, -ую, -уеш. Переважно вводити щось нове, установлювати, робити звичаєм тощо: *запроваджувати восьмигодинний робочий день, запроваджувати в господарстві машини, запроваджувати в життя.*

Впроваджувати (упроваджувати). Переважно вводити щось у дію, в практику: *впроваджувати механізоване доїння, впроваджувати у виробництво.*

ЗАРАЗНИЙ — ЗАРАЗЛИВИЙ

Заразний. Який має здатність передаватися (про хвороби).

Заразливий. 1. Те саме, що **заразний**.

2. *перен.* Який легко передається іншим, впливає на інших: *заразливий приклад, заразливий сміх.*

ЗАСЛУХАТИ — ПРОСЛУХАТИ — ВІСЛУХАТИ

Заслухати, -аю, -аєш. Щось виголошене на зборах: *заслухати промову, заслухати звіт.*

Прослухати. Щось від початку до кінця; розділ навчальної дисципліни; стан когось, чогось; якийсь час тощо: *прослухати зведення, прослухати лекцію, прослухати хворого.*

Віслухати. Все повністю, до кінця; стан внутрішніх органів — серця, легенів, бронхів: *віслухати скарги, вислухати серце.*

ЗАТЄ — ЗА ТЕ

Затє, *спол.* Уживається для протиставлення речень або членів речення; проте, однак, рідше тому. *Латин од няньки наживався, Зате ж за няньку і вступався* (Котл.); *Погода тут гарна, дні теплі, зате по ночах буває вітер* (Колюб.).

За те, *займ. з прийм.* *Вибачайте мені за те, що я вам пишу тепер коротенько* (Шевч.); [Мавка:] *А я не знаю нічого ніжного, окрім берези, за те ж її й сестрицею звиваю* (Л. Укр.).

ЗАТІМ — ЗА ТИМ

Затім, *присл. розм.* Потім, після того (цього); тому; для того; у складі складеного сполучника. *Давид зараз же, вставши з-за стола, почав збиратися. Треба йому затим ще до Тихона зайти* (Головка); *Та то я, дівчата, затим туди біжу, бо тут з гори, так легше* (Кв.-Осн.); [Конон:] *Правда, що я тобі похвалявся, але ж не затим, щоб ти перехвалювався* (Кроп.).

За тим, *займ. з прийм.* *За тим роздумом і застала Антона Герасимовича несподівана відвідувачка* (Гончар); *І вслід за тим під дужими вітрами Дуби хитнувся, і пуці загули* (Нагн.).

ЗАТОН — ЗАТОКА — ЗАВОДЬ

Затон, -у. Затоплене водою річки, озера місце, що глибоко вдається в сушу; місце стоянки й ремонту річкових суден.

Зато́ка. Частина океану, моря, озера, річки, що вдається в сушу: *Фінська затока.*

За́воть, -і, *ор.* -ддю. Невелика затока, невеликий затон; переносно — спокійне, затишне місце чи середовище з відсталим і закоснілим буттям: *тиха, по-*

просла очеретом заводь. Тепер все життя її вишло з тихої і мутної заводи на широкий простір, на бистрину (Козач.).

ЗАТО́Р — ЗАТІ́Р

Зато́р, -у. Скупчення людей, транспорту тощо, що перешкоджає рухові.

Заті́р, -то́ру. Суміш, яка використовується при виготовленні горілки, пива тощо.

ЗАХІ́ДНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **за́хідний**; у загальних назвах пишеться разом (*західноафриканський, західноєвропейський*), у власних найменуваннях переважно через дефіс (*Західно-Африканський валютний союз*).

ЗБАГА́ТИТИ — ЗБАГА́ТИТИ

Збага́тити, -ачу́, -аті́ш, *перех.*

Зробити когось, щось багатим, збільшуючи прибутки, майно тощо; зробити змістовнішим, досконалішим; збільшити вміст корисних речовин у руді, вугіллі, ґрунті і т. ін. *Бажаю Вам якнайскоріше одужати та збагатити нашу не дуже то родючу ниву своїми коштовними творами (Мирний).*

Збага́тити, -ію́, -іеш, *неперех.*

Стати багатим. *З того часу зміцніла й збагатіла Січ (Тулуб).*

ЗБІ́ДНИТИ — ЗБІ́ДНИТИ

Збі́днити, -нію́, -ні́ш, *перех.*

Зробити щось бідним, позбавити якихось рис, особливостей, зробити менш виразним тощо. *З боєм я думаю про те, як ми збіднили свої фільми, коли почали уникати в кіно напливу роздумів і спогадів (Довж.).*

Збі́днити, -ію́, -іеш, *неперех.*

Стати бідним, біднішим.— *Немає у мене нічого, збіднів я зовсім, розорився (Чаб.).*

ЗБІ́РКА — ЗБІ́РНИК — ЗІ́БРАННЯ

Збі́рка. Однотомне (рідше кількатомне) видання художніх творів одного автора та фольклорних записів: *збірка лірики, збірка дум, збірка нарисів.*

Збі́рник, -а. Посібник з математики, фізики, мови тощо; видання, в яке входять різні документальні матеріали, твори різних авторів: *збірник задач, збірник диктантів, філологічний збірник, збірник наказів і розпоряджень.*

Зі́брання, р. мн. -а́нь. 1. Переважно багатомне видання, сукупність творів якогось автора; сукупність однорідних предметів: *Повне зібрання творів В. І. Леніна, зібрання лексики.*

2. *рідко.* Спільне засідання членів організації, колективу: *театральне зібрання, земське зібрання (до революції).*

ЗБО́КУ — З БО́КУ

Збо́ку, *присл.* З бічної сторони, осторонь; *у знач. прийм.* *Збоку біля стінки недбало лежали й стояли прихилені лопати, кайла, свердла (Досв.); Збоку дивлячись — Христа не наймичка, а дочка рідна (Мирний); Рідкодуб і Карась мовчки йшли збоку созівських гарб (Кир.).*

З бо́ку, *ім. з прийм.* *Візникова спина сонно хиталась з боку на бік (Коцюб.).*

ЗБРО́ЙНИЙ — ОЗБРО́ЄНИЙ

Збро́йний. 1. Який відбувається, здійснюється із застосуванням зброї: *збройний виступ, збройний конфлікт, збройний опір, збройна боротьба, збройне повстання, збройні сили, збройні сутички.*

2. Те саме, що озброєний: збройний загін, збройний люд.

Озброєний. Дієприкм. від озброїти; у знач. прикм.— який має при собі зброю, забезпечений зброєю: добре озброєний, озброєний вогнепальною зброєю, озброєний до зубів, озброєний загін, озброєні люди.

ЗБРУ́Я, -ї, ор. -єю. Предмети для запрягання або сідлання коней та інших тварин, упряж; заст.— спорядження воїна. Запорожці напували коней, лагодили зброю і зброю (Малик); [Маруся:] Буду тобі козацькую зброю готувати (Н.-Лев.).

ЗВЕРТА́ННЯ — ЗВÉРНЕ́ННЯ

Зверта́ння, р. мн. -а́нь. 1. Дія за значенням **зверта́ти** і **зверта́тися**: звертання з шляху, звертання дитини до дорослого.

2. Вислів, думка, прохання тощо, спрямовані до когось; у мовознавстві — слово або сполучення слів, що називають особу чи предмет, до яких звертаються: *епітетне звертання, риторичне звертання, займенникове звертання.*

Зверне́ння, р. мн. -е́нь. 1. Дія за значенням **зверну́ти** і **зверну́тися**: *звернення до оперного жанру.*

2. Сповіднення, розпорядження або заклик, привітальна промова і т. ін., адресовані народові, якомусь колективові, організації тощо: *звернення до народу, звернення до партії, звернення до робітників і селян.*

ЗВÉРХУ — З ВÉРХУ, З ВЕРХА́

Звèрху, присл. У верхній частині чогось, у напрямі вниз тощо; у знач. *прим.*— *Еге, «добре». А як дід зверху костуром?* (Коцюб.); *Хай уже буде на*

цей раз її зверху (Гончар); *Рожева зоря зайнялася над землею, зверху її простяглася чорна хмара* (Мирний); *Три хлопці з кошиками йшли, Гранати в кошиках несли, А зверху кожної корзини — Лежали свіжі апельсини* (Нех.).

З вèрху, з верхá, ім. з прим. *Затремтіли окремі вогники, їхні сліпучі іскри, розбризкуючись у повітрі, перекидалися з верху на верх* (Стельмах); *Дивлюсь, вже Хаброня топить, бо дим йде з верхá* (Н.-Лев.); *Голос йшов з верхá, з даху* (Коцюб.).

ЗВИНУВА́ЧУВАТИ — ОБВИНУВА́ЧУВАТИ (кого, що в чому). Вживаються паралельно, проте в судочинстві — переважно **обвинувáчувати** (також пох.: **обвинувáчення, обвинувáльний**).

ЗВІ́ЧАЙ — ЗВІ́ЧКА

Звичай, -ю, ор. -ем. Загальноприйнятий порядок, прийняті правила громадської поведінки; давній традиційно усталений порядок святкування, відзначення пам'ятних і урочистих подій: *за старим українським звичаєм.*

Звiчка. Певний спосіб дій, життя, манера поведінки або висловлювання, схильність до чогось, що стали звичними, постійними для кого-небудь; уміння, навик, набуті тренуванням, тривалим досвідом тощо: *за звичкою, звичка до розкошів, взяти собі за звичку, проти звички, увійти в звичку.*

ЗВИЧА́ЙНИЙ — ЗВІ́ЧНИЙ

Звичайний. 1. Який нічим не виділяється серед інших: *звичайний лист, звичайний робітник, звичайна дівчина, звичайна селянська хата, звичайна шлюпка, звичайна зовнішність.*

2. Те саме, що звичний 2: *звичайна плата, звичайна справа, звичайна річ, звичайне явище, звичайні умови, у звичайному порядку, у звичайному розумінні слова.*

3. Який завжди відбувається або часто буває, повторюється тощо: *звичайний в осінню пору туман, звичайний гомін, звичайне життя.*

4. розм. Вихований, ввічливий: *звичайна дівчина.*

Звичний. 1. Який став чиєюсь звичкою, до якого хтось привчився тощо: *звична команда, звична праця (робота), звична точність, звична розкіш, звичне заняття, звичні дії.*

2. Який не має в собі нічого нового, несподіваного для когось: *звична форма, звична хвороба, звичне явище.*

3. Те саме, що звичайний 3: *звичний рух, звичним жестом, звична поза, звичні думки.*

4. Який звук, пристосувався до чогось: *звичне око, звичні пальці, звичний до порядку, звичний до роботи, звичне вухо почуло далекий грім, звичні до моря рибалки.*

ЗВІРЯТИСЯ, -яюся, -яєшся, звіритися, -рюся, -ришся. 1. (кому в чому, з чого, з чим, перед ким з чим). Повірити комусь свої думки, таємниці, розкривати почуття тощо. *Шукай розваги в творчій лірі, Та не звіряйся зразу їй! (Габ.); Про свій намір вона звірилась тільки Маринці (Донч.).*

2. (на кого). Довірити кому-небудь щось, покладатися на кого-небудь у чомусь. *Роман Маркович цілком на громаду звіряється (Горд.); — Викиньте все з голови і звіртеся на мене (Досв.).*

ЗВОЛІКАТИ, -аю, -аєш.

1. (кого-що). Стягувати, збирати в одне; скидати з кого-небудь щось і т. ін. *То вся троянська станиця Взялася мертвих зволікать (Котл.).*

2. (з чим, що і без додатка, що робити). Повільно щось робити, не поспішати з чимсь; затулювати виконання, здійснення чогось: *зволікати з відповіддю, зволікати пуск установки, зволікати сівбу.*

ЗВ'ЯЗКІВЕЦЬ — ЗВ'ЯЗКОВИЙ

Зв'язківець, -вця, ор. -вцем.

1. Працівник зв'язку; телефоніст. *Назустріч їм повзли зв'язківці, шукаючи розриву в проводах (Кучер).*

2. Те саме, що зв'язковий. *Десь перед обідом їх розбудив зв'язківець із штабу (Головч. і Мус.).*

Зв'язковий, -ого, ім. Той, хто здійснює живий зв'язок між військовими частинами, підпільними групами, партизанськими загонами тощо; посылний. *Через півгодини мене наздогнав зв'язковий восьмої роти (Верш.).*

ЗГОДНИЙ, ЗГОДЕН — ЗГІДНИЙ

Згодний, згодні, -дна, -дне. Який дає, виявляє згоду комусь, солідарний з кимсь тощо. — *Ви будете зараховані на історичний факультет. Згодні? — Улас кивнув головою і тихо сказав: — Згоден (Гют.).*

Згідний. 1. (до чого, з чим). Відповідний до чогось. *Головна річ: відповідно поставити питання і дати на нього відповідь, згідну зі звісними нам фактами (Фр.). Присл. згідно (з чим).*

2. Те саме, що згодний. — *Я не згідний був ні з чим (Ю. Янов.).*

ЗГОДОВАВАТИ, -ую, -уеш (кому що). Витрачати на годівлю худоби; віддавати комусь на їжу: *зговувати зерно худобі*.

ЗГОРІ — З ГОРІ

Згорі, присл. У напрямку вниз, з висоти тощо, а також переносно. *Світло падало на нього згори* (Ю. Янов.); *Згори звисилась головою вниз дівчина* (Хижняк); *Невже для того, щоб усунути будь-яку, бодай навіть найменшу несправедливість, обов'язково потрібна вказівка згори?* (Жур.).

З горі, ім. з прийм. От ми базикаєм, — а час, мов віл з гори, Чухра (Г.-Арт.); *Нема куди прихилиться, — Хоч з гори та в воду* (Шевч.); *Сірим змієм плазує шлях з гори в долину* (Мирний).

ЗДАТНИЙ — ЗДІБНИЙ

Здатний (на що, до чого і що робити). Який може, вміє здійснювати, виконувати, робити щось; придатний для когось, чогось: *пароплав здатний рухатися, гімнасти здатні добитися високих результатів, тварина здатна жити в цих умовах, здатний на подвиг, здатний до всякої роботи, здатний до вивчення мов*.

Здібний. Який має здібності, обдарований: *здібний математик, здібний музикант, здібний шахіст, здібний юнак, здібна дитина, здібний до вивчення мов*.

ЗДІЙСНЕНИЙ — ЗДІЙСНЕНИЙ

Здійснений. Дієприкм. від здійснити; у знач. прикм.— якого здійснили; який здійснюється, став дійсним. *Спроба відтворити образ Леніна в українському кіно вперше була здій-*

снена в фільмі «Правда» (1958) (з журналу); У щасливій порі комунізму. Не злічити нам здійснених мрій! (Мурч.).

Здійснений. Який можна здійснити або який може здійснитися. *Він почав діймати бригадира планами й пропозиціями, які зрештою виявилися здійсненними й прищеплювались на дільниці* (Ю. Янов.); *Все те, що Головацький вважав за хліборобські мрії, в устах бригадира звучало як цілком здійсненні речі* (Жур.).

ЗДОРОВИТИ — ЗДОРОВШАТИ — ЗДОРОВІТИ, ЗДОРОВІШАТИ

Здоровити, -влю, -виш, перех. Поздоровляти; вітатися. *Колгоспники здоровили нового голову* (Ле); *З нею залюбки віталися, потискували руку, здоровили з приїздом матусі і сина, передднем Нового року* (Баш).

Здоровшати, -аю, -аєш. Ставати здоровшим. *Дьяконов ніби справді здоровшає тут, за роботою* (Гончар).

Здоровіти, -ію, -ієш, здоровішати, неперех. розм. Те саме, що здоровшати. *Унизу по яру річечка бігла, невеличка, ..вода у їй, як скло, чиста, а нап'єшся було — так і чуєш, що здоровієш* (Мирний); *Дівка росла, здоровішала, красивішала* (Л. Янов.).

ЗЕЛЕНІТИ — ЗЕЛЕНІШАТИ — ЗЕЛЕНІТИСЯ — ЗЕЛЕНІТИСЯ

Зеленіти, -нію, -ніш, перех. Робити щось зеленим, фарбувати, забарвлювати в зелений колір. *Так і він-то [маляр] відтіля родом був, а в нас у селі зеленів нову дзвіницю* (Кв.-Осн.); *Блідий світанок зеленить*

просвіти між деревами, обличчя партизанів (Стельмах).

Зеленіти, -ію, -іеш, *неперех*. Ставати зеленим, зеленішим; виділятися зеленим кольором, виднітися (про щось зелене). *На осінь гори починають зеленіти, бо сонце вже не так їх випалює (Л. Укр.); Трава надворі вже потроху зеленіє (Тют.); Великий лан буряків зеленів проти сонця (Коцюб.).*

Зеленішати, -аю, -аєш. Ставати зеленішим.

Зеленітися. Те саме, що **зеленіти**. *Зеленіся, дерево, розвивайся! (Вовчок); Розпускалися магнолії, зеленілися обточені садівниками лаврові куці (Ле); Зеленіться хлібець серед поля (Грб.).*

Зеленітися. Виділятися зеленим кольором, виднітися (про щось зелене). *Де-не-дезь зеленілися блідо пасма озимини (Коб.); Над ериками й Конкою зеленяться очерети й верби (Ю. Янов.).*

ЗЕЛ'ЕНКА — ЗЕЛІНКА

Зел'енка. Аніліновий барвник, що використовується в медицині як антисептичний засіб; брильянтова зелень.

Зелінка. Зелена (мідна) фарба.

ЗЕМ... — ЗЕМЛЕ...

Зем... Перша частина складних слів, що відповідає слову **земляний**; пишеться разом: *зем-відділ, земснаряд*.

Земле... Перша частина складних слів, що відповідає слову **земля**; пишеться разом: *землевпорядкування, землерийний*.

ЗЕМ'ЄЛЬНИЙ — ЗЕМЛЯНИЙ — ЗЕМНИЙ

Зем'єльний. Який стосується землі як ґрунту, що обробляєть-

ся й використовується для вирощування рослин тощо. Вж. із сл.: *власник, власність, володіння, масив, наділ, простір, фонд, ділянка, багатства, ресурси, угіддя, банк, відділ, кредит, рента, реформа, комісія, кодекс, законодавство*.

Земляний. 1. Який стосується верхнього шару земної кори — землі; зроблений із землі: *земляний рів, земляні роботи, земляна долівка*.

2. Складова частина назв рослин, тварин, мінералів, що ростуть, живуть і т. ін. на землі: *земляна жаба, земляна груша*.

Земний. Який стосується планети Земля, верхнього шару земної кори, суші (на відміну від водяного простору); переносно — життєвий, реальний: *земна куля, земна кора, земна твердь, земний материк, земний уклін, земне почуття*.

ЗОВНІ, ІЗОВНІ — ЗОВНІ — ЗОВНІШНЬО

Зовні, ізовні, присл. Із зовнішнього боку (звідки?); з боку когось, чогось стороннього. *Раптом двері з тріском розчиняються від удару ззовні (Довж.).*

Зовні, присл. 1. Із зовнішнього боку (де?). *Він працював із складними приладами, частина яких була розміщена зовні (Владко).*

2. Як здається, на перший погляд (як?). *Зовні Висоцький тримав себе спокійно (Ткач); Зовні застава жила тихим, буденним життям (Збан.).*

Зовнішньо, присл. Те саме, що **зовні**. 2. *Зовнішньо вона нагадувала.. несміливу лань (Ю. Янов.); Зовнішньо він був задоволений (Хотк.).*

ЗІСПОДУ, присл. 1. З нижнього боку, знизу. *Старшина і писар*

ворушилися у снігу, сопли, крехтали, вивертався зісподу то один, то другий (Вас.).

2. У нижній частині чогось, унизу. *Череватий човен залатаний зісподу кількома голубими штакетинами* (Гуц.).

ЗЛЕДЕНІТИ — ОБЛЕДЕНІТИ

Зледеніти, -ію, -іеш. Покритися льодом, перетворитися на лід. Вж. із сл.: *сніг, білизна, дерево, обличчя*.

Обледеніти. Покритися льодом, обмерзнути з усіх боків, по всій поверхні. Вж. із сл.: *асфальт, дріт, журавель, камінь, колодязь, літак, дорога, земля, колода, людина, віти*.

ЗЛЕТ, -у. На відміну від слова **зліт** (зльоту), вживаного в багатьох значеннях (*зліт літака, зліт творчої активності мас, зліт думки, зліт колгоспників*), слово **злет** вживається тільки в переносному значенні «розвиток чогось по висхідній, рух уперед, поривання» і належить до поетичного стилю мови. *Можливо, у нього не буде більше такого злету мрії й повноти щастя* (Мас.); *У законів є свої прикмети. Як в схід сонця подихи світань. Як в людини боротьба і злети На дорозі світлих сподівань* (Мал.); *Але з чим порівняти оту заобрійну далеч, що має в собі таку звабу і викликає такий злет душі!* (Гончар).

ЗЛОЧІННИЙ — ЗЛОЧІННИЦЬКИЙ

Злочінний. Який є злочином, містить у собі злочин; який чинить злочин; який заслуговує на осуд, неприпустимий: *злочинна війна, злочинне вбивство, злочинна діяльність, злочинна людина, злочинне ставлення*.

Злочінницький. Який стосується злочину, злочинця: *злочінницьке вбивство, злочинницька сутність*.

ЗМІСТОВІЙ — ЗМІСТОВНИЙ

Змістовий. Пов'язаний з реальним змістом, суттю, характерними рисами чогось. Вж. із сл.: *багатство, навантаження, спрямування, точність, відмінність*.

Змістовний. Багатий змістом, з великим внутрішнім змістом. Вж. із сл.: *доповідь, лекція, виступ, праця, стаття, відповідь, концерт, життя, відпочинок*.

ЗМІЯ — ЗМІЙ — ГАДЮКА

Змія, -ї, *ор.* -єю. 1. Плазун з видовженим тілом: *гримуча змія*.

2. *перен.* Про злу, підступну людину.

Змій, -я, *ор.* -єм. 1. Дракон, біблійний образ диявола.

2. Дитяча іграшка, яку запускають у повітря.

3. Те саме, що **змія** (в прямому значенні — рідко).

Гадюка. 1. Рід отруйної змії з плескатою головою у вигляді трикутника.

2. Те саме, що **змія** 2.

ЗМОГТІ — ЗУМІТИ

Змогті¹, зможу, зможеш, *неперех.* Мати змогу, бути спроможним зробити щось; дістати можливість зробити щось за певних обставин. *А ти остала[с]я одна. Одна-однісінька надворі. І що ти зможеш? — Горі! Горі!* (Шевч.); *Яків хотів свиснути та не зміг* (Мирний); *Мов книга ти, моє кохання, але на книзі цій печать. Я до останнього дихання її не зможу прочитати* (Сос.); *Коли поставлять залізну грубку або куплять переносний камін, я зможу тут жити* (Коцюб.).

Змогти², *перех.* Перемогти когось, щось, подолати щось; оволодіти всім еством. *Ми всі дороги пройшли, Днів розірвали туман, Лиха здолали, змогли Чорного ворона стан (Ус.); Я незчулась, як впала на лаву, як і сон мене зміг (Н.-Лев.).*

Зуміти, -ію, -іеш. Виявити здатність, уміння, виявитися спроможним зробити щось (значення близьке до «змогти»). *Викувати троянду не кожен зуміє (Ю. Янов.); Перед нею майстриня, перед нею людина, яка зуміла оживити ці мертві, безплідні піски, що тільки й були начинені іржавим металом війни (Гончар); Якщо не зумію тебе захистити,— Карай мене, мати, Карай (Нагн.);— Затягати по судах він зможе. Зуміє дістати брехливих свідків, суддів перетягнути на свій бік (Стельмах).*

ЗМУ́ШУВАТИ — ПРИМУ́ШУВАТИ

Зму́шувати, -ую, -уеш. 1. Спонукаючи когось робити, виконувати що-небудь. *Вітер віє.., змушує втікачів прискорювати кроки (Полт.); Рідні пісні навіювали на нього багато споминів, змушували задуматись над своїм життям (Гончар).*

2. Те саме, що **приму́шувати** 1.

Приму́шувати. 1. Переважно вимагати в когось виконання чогось незалежно від його волі, бажання.— *Шість годин на день примушують вони мучену ревматизмом та цингею хвору людину марширувати з незагоєними ранами та синяками (Тулуб).*

2. Те саме, що **зму́шувати** 1.

ЗНА́ТИСЯ, зна́юся, зна́єшся. 1. (з *ким-чим*). Бути знайомим, дружити, приятелювати з кимсь; стикатися з кимсь, зазнавати

чого-небудь, переживати, відчувати щось: *знатися з добрими людьми, знатися з відвагом.*

2. (на *чому*). Бути обзнаним з чимсь, розумітися на чомусь, мати досвід у чому-небудь: *знатись на техніці.*

ЗНИ́ЗУ — З НИ́ЗУ

Зни́зу, *присл.* З місця, яке розташоване внизу, нижче чогось, з пониззя, зісподу; внизу тощо; переносно — з низів. *Знизу, від ріки, тягне прісною весняною свіжістю (Гончар); А тут світом і пароплав знизу прийшов (Головко); Над ставком носилися густі пари, мов хто підогрів знизу воду і вона несамовито парувала (Мирний); Я прийшов із мас, із поля, знизу (Сос.).*

З ни́зу, *ім.* з *прійм.* *Прадід примічав, звідки в цей день вітер, коли з Дніпра — риба ловитиметься, коли із степу — добре на бджоли, коли з низу — буде врожай (Ю. Янов.); Всі поверхи готелю з низу й до верху гнізчилися кулеметами та гніздами автоматників (Гончар).*

ЗОВНІШНЬО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **зовнішній**; пишеться разом: *зовнішньополітичний.*

...**ЗОЙ.** Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «життя»: *мезозой, протерозой.*

ЗОО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **зоологічний**; пишеться разом: *зообаза, зооветеринарний.*

ЗОРЯНИ́ЦЯ, -і, *ор.* -єю. 1. Ранкова зоря, світанок. *Знаю я, чого осмугнів ти, зелений гаю: б'ють тебе недосвіти, зоряниці в'ялять зимною росю (Вас.); Занадто ми в буденнім закопались, не можем обійтись без дрібниць, Як мало на вершини*

піднімались, Як мало зустрічали зоряниць! (Шер.).

2. Небесне тіло, зірка. Вже світало. Зоряниці Гасли білі (Воронько); А в криниці тій водиця, Наче вмита зоряниця (Мал.); За вокзалом горять золоті зоряниці, За вокзалом упали безкраї поля (Перв.).

ЗРАДА — ЗРАДНИЦТВО — ЗРАДЛИВІСТЬ

Зрада. Перехід на бік ворога; порушення вірності в коханні, дружбі; відмова від своїх переконань, поглядів тощо: зрада батьківщини, чорна зрада, обвинувачення в зраді.

Зрадництво. Поведінка, вчинки зрадника: зрадництво буржуазії.

Зрадливість, -вості, ор. -вістю. Властивість зрадливого. Думка про зрадливість похвали від ворога стає найблискучішою з його думок (Собко).

ЗРАНКУ — З РАНКУ

Зранку, присл. У ранковий час, вранці, з ранкового часу, з самого ранку. День зранку був ясний, сонячний, жовто-золотий (Н.-Лев.); Виїздили ми зранку на машині (Ю. Янов.).

З ранку, ім. з прийм. З ранку до півдня стоїть військо й не ворухнеться (Н.-Лев.); Він з ранку до вечора порався по господарству (Стельмах).

ЗРЕШТОЮ — З РІШТОЮ

Зрештою, присл. Після всього, нарешті; у знач. спол. — проте; у знач. вст. сл. Зрештою Андрій не витерпів (Вас.); Дарина з другої світлиці прислухається, як пересварюються брати, й сумно радіє, що зрештою поміж ними не буде щоденної ворожнечі (Стельмах); — Ну гаразд. Тобі, зрештою, видніш (Головко).

З ріштою, ім. з прийм. Врізався він з рештою своїх незамайківців усередину поляків (Довж.); З рештою членів бригади Герасим Петрович обходився так само просто, по-товариському (Гур.).

ЗРІСТ — РІСТ. У значенні «довжина тіла людини» вживається переважно зріст; ріст — рідше: високий на зріст, на весь зріст, у людський зріст.

ЗРОШУВАЛЬНИЙ — ЗРОШУВАНИЙ

Зрошувальний. Призначений для зрошування, який здійснює зрошування: зрошувальний канал, зрошувальна мережа, зрошувальна система, зрошувальні роботи.

Зрошуваний. Який зрошують: зрошувані землі, зрошувані площі, зрошувані пасовища.

ЗСЕРЕДИНИ — З СЕРЕДИНИ

Зсередини, присл. З внутрішньої частини чогось; у внутрішній частині, всередині чогось; у знач. прийм. Велетенська кипуча хвиля почала роздуватися, наче її розпирало зсередини (Ткач); Стали [жінки] разом та в два сліди й побілили і зсередини і знадвору (Ряб.); Зсередини стодоли вихопилось ратом полум'я (Коцюб.).

З середини, ім. з прийм. З місяця, однаково віддаленого від кінців чогось; з часу, однаково віддаленого від початку й кінця чогось. З середини тої громадки лунала Журливая, чула музика (Л. Укр.); Се така робота, що її можна писати і з початку, і з кінця, і з середини (Коцюб.).

ЗУМОВЛЮВАТИ — ОБУМОВЛЮВАТИ

Зумовлювати, -юю, -юєш. Бути причиною чогось, створюю-

вати умови для виникнення чогось, викликати щось, спричиняти; будучи умовою існування або формування чогось, визначати його якість, характер, специфіку. *Долю книги зумовлюють в однаковій мірі і якості книги, і якості читача — його вдача, інтереси й смаки* (Смолич).

Обумовлювати, *і.* Обмежувати якоюсь умовою, застереженням; ставити в залежність від певних умов: *обумовлювати чимсь свою участь в роботі,*

обумовлювати угоду певним терміном.

2. Те саме, що **зумовлювати**. *Швидке зростання радянської економіки обумовлює неухильне піднесення добробуту і культурного рівня трудящих* (з журналу).

ЗЦІЛЕНИЙ — ЗЦІЛЕННИЙ
Зцілений. Якого зцілили: *зцілений від ран.*

Зціленийний. Який піддається лікуванню, може бути зцілений; зцілимий.

I

І¹. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале і, початкове і.*

І² — **Й**, *спол.* Про чергування звуків і — й див. с. 487.

...ІАДА — ...ІАНА

...Іада. Вживається для творення слів, що означають масові змагання з різних видів спорту, самодіяльного мистецтва, навчальних завдань тощо: *альпініада, олімпіада, спартакиада, універсіада.*

...Іана. Вживається для творення книжних слів із значенням «зібрання, сукупність творів літератури та мистецтва, пов'язаних з життям, діяльністю і творчістю визначного громадського діяча, письменника»: *ленініана, пушкініана, шевченкіана.*

...ІАТРІЯ. Кінцева частина складних слів, що означає певну галузь медицини: *педіатрія, фтизіатрія.*

ІБЕРИ — ІБЕРІЙЦІ

Ібери, -ів, *мн.* 1. Стародавні грузинські племена, що населяли Іберію задовго до нашої ери.

2. Те саме, що **іберійці**.

Іберійці, -ів, *мн.* (одн. іберієць, -ійця). Назва корінного населення Піренейського півострова до нашої ери.

ІГРОВИЙ — ГРАЛЬНИЙ

Ігровий. Який стосується гри; призначений для гри: *ігрова перевага, ігровий майданчик.*

Гральний. Призначений для гри: *гральні карти.*

ІДІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «свій», «особливий» тощо; пишеться разом: *ідіоадаптація, ідіоплазма.*

ІДІОТИЗМ — ІДІОТСТВО — ІДІОТІЯ

Ідіотизм, -у. 1. Те саме, що **ідіотія**: *впасти в ідіотизм.*

2. *розм.* Дурість, безглуздя: *ідіотизм міщанського життя.*

Ідіотство, *розм.* Те саме, що **ідіотизм** 2.

Ідіотія, -ї, *ор.* -єю. Психічна хвороба; недоумство.

ІЗ..., **ІЗО...** Перші частини складних слів, що означають рівність, подібність за формою

або призначенням; пишуться разом: *ізалотерми, ізаномали, ізонамони, ізобутилен.*

ІЗОЛЯЦІЙНИЙ — ІЗОЛЯТОРНИЙ

Ізоляційний. Призначений для ізоляції: *ізоляційні матеріали, ізоляційна стрічка, ізоляційна трубка.*

Ізоляторний. Який стосується ізолятора, пов'язаний з виробництвом ізоляторів: *ізоляторний цех.*

ІЗОЛЯ́ЦІЯ — ІЗОЛЮВА́ННЯ — ІЗОЛЬОВА́НІСТЬ

Ізоля́ція, -ї, ор. -єю. 1. Відокремлення від навколишнього середовища: *ізоля́ція заразних хворих, ізоля́ція небезпечних злочинців.*

2. Захист провідника якоїсь енергії оболонкою, покриттям: *ізоля́ція дроту, тепла ізоля́ція.*

3. Ізолююча речовина: *поліетиленова ізоля́ція, пошкоджен-ня ізоля́ції.*

Ізолюва́ння. Те саме, що *ізоля́ція* 1—2.

Ізолюва́ність, -ності, ор. -ністю. 1. Стан ізоляції: *моральна ізолюва́ність, ізолюва́ність дротів.*

2. Відокремленість, одиничність: *ізолюва́ність від життя, ізолюва́ність факту.*

І́КЛО — БІВЕНЬ — КЛИ́К

І́кло, р. мн. -ів. 1. Зуб між різцями й передкореневими зубами в щелепах людини й ссавців: *і́кла вівчарки.*

2. Великих розмірів зуб, що виступає з рота назовні в деяких ссавців; бивень: *кабанячі і́кла, і́кла мамонта.*

Бівень, -вня, ор. -внем. Дуже розвинений різець у хоботних — слонів, мамонтів.

Клик, -а́, діал. Те саме, що *і́кло.*

І́ЛЮМІНА́ЦІЯ — ЕЛІМІНА́ЦІЯ, ЕЛІМІНУВА́ННЯ

Ілюміна́ція, -ї, ор. -єю. Яскраве різнобарвне освітлення вулиць, будинків тощо; розфарбування контурів на картах, планах.

Еліміна́ція, елімінува́ння, книжн. Виключення невідомих із системи рівнянь.

І́ЛЮСТРАТИ́ВНИЙ, І́ЛЮСТРАЦІ́ЙНИЙ — І́ЛЮСТРОВА́НИЙ

Ілюстрати́вний, рідше ілюстраці́йний. Який є ілюстрацією, призначений для ілюстрування чогось: *ілюстрати́вний матеріал, ілюстрати́вна графіка.*

Ілюстрово́ваний. 1. Дієприкм. від *ілюструва́ти*: *книжка ілюстрово́ана малюнками, розкішно ілюстроване видання.*

2. Який має ілюстрації: *ілюстровані журнали, ілюстровані казки.*

ІМ..., ІН... Префікси, що означають заперечення, відсутність чогось або проникнення в щось: *імматеріалі́зм, імморалі́зм, ін-адапта́ція, інактиваци́я.*

І́МАЖИ́ЗМ — І́МАЖИ́НІ́ЗМ

Імажі́зм, -у. Декадентська течія в англійській та американській поезії початку ХХ ст.

Імажині́зм, -у. Формалістична течія в російській поезії початку ХХ ст., яка заперечувала ідейність творчості і зводила її до створення химерних і не пов'язаних між собою словесних образів.

І́МІТУВА́ТИ — ЕМІТУВА́ТИ

Імітува́ти, -у́ю, -у́еш. Точно наслідувати когось, відтворювати щось, підробляти під щось: *імітувати звірячі голоси.*

Емітува́ти. Випускати цінні папери, банкноти або паперові гроші; видаляти електрони (іо-

ни) з поверхні твердих і рідких тіл нагріванням, опроміненням, іонізацією тощо.

ІМПЕРІАЛІСТИЧНИЙ — ІМПЕРІАЛІСТСЬКИЙ

Імперіалістичний. Характерний для імперіалізму: *імперіалістичні суперечності, імперіалістичні війни.*

Імперіалістський. Властивий імперіалістам, імперіалізму: *імперіалістські кола, імперіалістська політика.*

ІМПОРТ — ЕКСПОРТ

Імпорт, -у. Ввезення в країну товарів з-за кордону; кількість і вартість цих товарів.

Експорт, -у. Вивіз за межі країни товарів, капіталу, цінних паперів для реалізації їх на зовнішньому ринку; кількість і вартість цих товарів.

ІМПУЛЬСИВНИЙ, ІМПУЛЬСІЙНИЙ — ІМПУЛЬСНИЙ

Імпульсивний, рідше імпульсійний. Схильний діяти під впливом випадкового спонукання, імпульсу; зумовлений імпульсом: *надто імпульсивна людина, імпульсивна дія.*

Імпульсний. Пов'язаний з електричними імпульсами: *імпульсний генератор.*

ІМУНО... Перша частина складних слів, що вказує на відношення до імунітету; пишеться разом: *імуногенетика, імунодефіцит.*

ІНВЕСТУВАННЯ — ІНВЕСТИЦІЯ

Інвестування, р. мн. -ань. Вкладання капіталу в якесь підприємство: *інвестування за кордоном, інвестування капіталу.*

Інвестиція, -і, ор. -єю. 1. Те саме, що **інвестування.**

2. Вкладений капітал: *прямі інвестиції.*

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ — ІНДИВІДУАЛІСТИЧНИЙ — ІНДИВІДУАЛІСТСЬКИЙ

Індивідуальний. Властивий, належний певній особі, не колективний тощо: *індивідуальний пакет, індивідуальні риси, індивідуальне господарство.*

Індивідуалістичний. Який стосується індивідуалізму, пройнятий індивідуалізмом; властивий індивідуалістам: *індивідуалістична теорія, індивідуалістичні настрої, індивідуалістична поведінка.*

Індивідуалістський. Властивий індивідуалістові: *індивідуалістська поведінка.*

ІНДІЙЦІ — ІНДІАНЦІ — ІНДУСИ

Індійці, -ів, мн. (одн. індієць, -ійця). Загальна назва корінного населення Індії та Пакистану. **Американські індійці** — те саме, що сучасне індіанці. **Пох.: індійка, індійський.**

Індіанці, -ів, мн. (одн. індіанець, -нця). У сучасному вжитку — загальна назва корінного населення Америки (за винятком ескімосів); *заст.* — те саме, що **індійці.** **Пох.: індіанка, індіанський.**

Індуси¹, -ів, мн. (одн. індус, -а), *заст.* Індійці.

Індуси². Послідовники індуїзму.

ІНДО... (ІНДО...) — ІНДІЙСЬКО...

Індо... (індо...). Перша частина складних слів, що означає «який стосується Індії, індійців»; пишеться через дефіс: *індо-африканський, індо-китайські відносини, індо-малайський; але: індогерманський, індоєвропейські мови, індоіранські мови, індокитайський (від Індокитай).*

Індійсько-... Те саме, що **індо-...**, але коло вживання вужче; пишеться через дефіс: *індійсько-радянська дружба*.

ІНДОСА́НТ — ІНДОСА́Т

Індоса́нт, -а. Особа, яка робить передатний напис на чеках, векселях та інших цінних паперах.

Індоса́т, -а. Особа, на яку переводять чек, вексель та інші цінні папери.

ІНДУКТИ́ВНИЙ, ІНДУКЦІ́ЙНИЙ — ІНДУ́КТОРНИЙ

Індукти́вний, індукці́йний. Який ґрунтується на індукції, утворюється індукцією: *індуктивна поетика, індуктивний (індукційний) струм, індуктивні (індукційні) відношення*.

Інду́кторний. Пов'язаний з індуктором: *індукторний телефонний апарат*.

ІНЕ́РЦІЯ — ІНЕ́РТНІСТЬ

Іне́рція, -ї, *ор.* -єю. 1. Властивість тіла зберігати стан спокою або прямолінійний рівномірний рух: *закон інерції, рух по інерції, за інерцією*.

2. *перен.* Відсутність активності, бездіяльність: *розумова інерція, інерція звички*.

Іне́ртність, -ності, *ор.* -ністю. Те саме, що **іне́рція** 2: *розумова інертність*.

ІНЖЕ́НЕРНИЙ — ІНЖЕ́НЕРСЬКИЙ

Інжене́рний. Пов'язаний з діяльністю інженера; технічний: *інженерний задум, інженерні війська, інженерні кадри, інженерна справа*.

Інжене́рський. Який стосується інженера: *інженерський диплом, інженерський досвід, інженерська етика, інженерська уява*.

ІНКУБА́ЦІЙНИЙ — ІНКУБА́ТОРНИЙ

Інкуба́ційний. Який стосується інкубації: *інкубаційний період, інкубаційні яйця*.

Інкуба́торний. Пов'язаний з інкубатором: *інкубаторна станція*.

ІНОЗЕ́МНИЙ — ІНШОМО́ВНИЙ — ІНАКОМО́ВНИЙ

Інозе́мний. Який належить іншій країні, державі, чужому краю: *іноземний матрос, іноземні загарбники, інститут іноземних мов (але міністерство закордонних справ)*.

Іншомо́вний. Про певні мовні (переважно лексичні) елементи — слова, терміни, назви тощо: *словник іноземних слів, іноземні запозичення, іноземні терміни, іноземне видання*.

Іномо́вний. Який розмовляє, пише іншою мовою тощо: *іномовне населення, іномовна культура*.

Інакомо́вний, рідко. Алегоричний.

ІНСТРУКТУВА́ННЯ — ІНСТРУКТА́Ж

Інструктува́ння. Дія за значенням **інструктува́ти** — давати комусь керівні вказівки, інструкції: *проводити інструктування*.

Інструкта́ж, -у, *ор.* -ем. 1. Те саме, що **інструктува́ння**: *проводити інструктаж*.

2. Керівні вказівки, інструкції: *діставати інструктаж*.

ІНСТРУМЕНТАЛІ́СТ — ІНСТРУМЕНТА́ЛЬНИК

Інструменталі́ст, -а. Музикант, що грає на якомусь музичному інструменті; композитор, що створює інструментальну музику.

Інструментальні́к, -а. Слюсар, що виготовляє інструменти.

ИНТЕГРУВАННЯ — ИНТЕГРАЦІЯ

Интегрування. 1. Знаходження інтеграла даної функції.

2. *книжн.* Те саме, що **інтеграція**.

Інтеграція. -ї, *ор.* -єю, *книжн.* Об'єднання чогось у єдине ціле: *економічна інтеграція, інтеграція діалектів, інтеграція мов.*

ІНТЕР... Префікс, що означає перебування поміж ким-, чим-небудь, періодичність дії, скасування, знищення: *інтерлінгвістика, інтернаціоналізація.*

ІНТЕРВЕНЦІОНІСТ — ІНТЕРВЕНТ

Інтервенціоніст, -а. Прихильник інтервенції.

Інтервент, -а. Організатор, учасник інтервенції.

ІНТЕРВЕНЦІОНІСТСЬКИЙ — ІНТЕРВЕНЦІЙНИЙ — ІНТЕРВЕНТСЬКИЙ

Інтервенціоністський. Який стосується інтервенціоніста, прихильника інтервенції: *інтервенціоністські кола, інтервенціоністська пропаганда.*

Інтервенційний. Який стосується інтервенції, служить для інтервенції: *інтервенційні війська.*

Інтервентський. Який стосується інтервентів: *рештки інтервентських частин.*

ІНТЕР'ЄР — ЕКСТЕР'ЄР

Інтер'єр, 1. *р.* -у. Архітектурно й художньо оформлений внутрішній простір будівлі.

2. *р.* -у. Внутрішня будова органів і тканин тварини.

3. *р.* -а. Картина, малюнок, на яких зображено внутрішній простір приміщення.

Екстер'єр, -у. Зовнішній вигляд і будова тіла тварини.

ІНТЕРМЕДІЯ — ІНТЕРЛЮДІЯ

Інтермедія, -ї, *ор.* -єю. 1. Невелика драматична п'єса, переважно комедійного характеру, яку виконують між актами спектаклю.

2. У музиці — проміжний епізод у фузі.

Інтерлюдія. 1. Невелика музична п'єса, виконувана між частинами музичного твору.

2. Те саме, що **інтермедія** 1.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ — ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ — ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТСЬКИЙ

Інтернаціональний. 1. Міжнародний. Вж. із сл.: *бригада, екіпаж, клуб, дружба, єдність, співробітництво, зв'язки, солідарність, обов'язок, будівництво, підтримка, лексика.*

2. Який проводять у душі інтернаціоналізму: *інтернаціональне виховання трудящих, інтернаціональне вчення.*

Інтернаціоналістичний. Який стосується інтернаціоналізму: *інтернаціоналістичний світогляд.*

Інтернаціоналістський. Який стосується інтернаціоналістів: *інтернаціоналістська організація, інтернаціоналістські переконання.*

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ — ІНТЕРПОЛЯЦІЯ

Інтерпеляція. -ї, *ор.* -єю. В буржуазних країнах — особливий вид запиту депутата парламенту до уряду: *вносити інтерпеляцію, робити інтерпеляцію, відповідати на інтерпеляцію.*

Інтерполяція. 1. Текстова вставка пізнішого походження (неавторська), якої не було в оригіналі: *робити інтерполяцію.*

2. У математиці — знаходження проміжних значень функції на підставі деяких відомих її значень: *лінійна інтерполяція, застосовувати інтерполяцію.*

ІНФОРМАТИВНИЙ — ІНФОРМАЦІЙНИЙ

Інформативний. Наповнений інформацією, відомостями: *інформативний виклад, інформативний характер, інформативна функція, інформативна переважність.*

Інформаційний. Який містить, опрацьовує, видає інформацію; довідковий. Вж. із сл.: *бюлетень, матеріал, доповідь, передача, вісті, новини, агентство, бюро, відділ, служба, мінімум.*

ІНФОРМАТИВНІСТЬ — ІНФОРМОВАНІСТЬ

Інформативність, -ності, ор.-ністю. Певна кількість відомостей, знань про якісь події, чиясь діяльність тощо; поінформованість: *глобальна інформативність, обсяг інформативності.*

Інформованість. Кількісні і якісні показники, що характеризують процес засвоєння інформації; поінформованість: *інформованість населення.*

ІНФОРМУВАННЯ — ІНФОРМАЦІЯ

Інформування. Повідомлення про щось: *інформування про роботу, інформування про хід переговорів.*

Інформація, -ї, ор. -єю. 1. Те саме, що *інформування: інформація про хід переговорів, для інформації.*

2. Відомості про щось: *давати інформацію, газетна інформація, обсяг інформації.*

ІОЛ — ІОЛА

Іол, -а. Невелике судно, оснарене двома щоглами з косими вітрилами.

Іола. Норвезька промислова легка шлюпка.

ІОНІЙСЬКИЙ — ІОНІЧНИЙ. Значення збігаються: *іонійський (іонічний) ордер, іонійський (іонічний) діалект.* Іноді різняться сполучуваність: *іонійський вірш, іонійська філософія (але іонічна колона).*

ІРЖАВІТИ, РЖАВІТИ — ІРЖАВІТИ, РЖАВІТИ — ІРЖАВІШАТИ, РЖАВІШАТИ

Іржавити, -влю, -виш, ржавити, -влю, -віш, перех. Робити іржавим.

Іржавіти, -іє, ржавіти, -іє, неперех. Ставати іржавим, іржавішим; покриватися іржею.

Іржавішати, -ає, ржавішати. Ставати іржавішим.

ІСПАНО... (ІСПАНО...) — ІСПАНСЬКО...

Іспано... (іспано...). Перша частина складних слів, що означає «який стосується Іспанії, іспанців». Коли ця частина сурядна з другою частиною складного слова, вона пишеться через дефіс: *іспано-американські відносини, іспано-португальський кордон.* Якщо перша частина є означенням до другої частини слова, вона пишеться разом: *іспаномовний.*

Іспансько-... Те саме, що *іспано-...*, але вживається переважно стосовно іспанської мови; пишеться через дефіс: *іспансько-італійський словник.*

ІСТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **історичний**; пишеться разом: *істмат, Істпарт.*

ІСТЕРІЯ — ІСТЕРІКА

Істерія, -ї, ор. -єю. Нервово-психічне захворювання, що виявляється в випадках, підвищеній дратівливості, судорожному сміхові, сльозах тощо; перенос-

но — посилене прагнення до чогось, гарячкова діяльність в якомусь напрямі: *воєнна істерія*.

Істерика. Приступ істерії. *Дарину вкусив гедзь. З нею сталася істерика* (Ю. Янов.); *Коляда впав на ліжку і забився в істеріці* (Зар.).

І ТАК ДАЇ — І ТАКЕ ІНШЕ, І ПОДІБНЕ — ТОЩО — ТО ЩО

І так даї (і т. д.). Вживається наприкінці переліку для вказування на те, що перелік міг би бути продовжений. — *О, в мене тема особлива: про коханя. «Любовь — не вздохи на скамейке...» Чули? Ну і так даї* (Гончар); *Маємо замір зараз же скласти другий такий альманах, за ним третій і т. д.* (Коцюб.).

І такé інше (і т. ін.), і подібне (і под.). Вживаються наприкінці переліку для вказування на те, що далі могли б бути й інші подібні предмети, явища. *Його [жеребчика] Йонька годував окремо і не шкодував вівса, бо думалося викохати для парадних виїздів — десь у гості, на базари і таке інше* (Тют.); *В кімнаті.. скрізь розставлені і розкидані прилади до жіночих робіт: кросна, п'яльця, прядки, кужілки і т. ін.* (Л. Укр.).

Тощо. Вживається в значенні «і такé інше» та «і так далі».

Класна кімната в сільській школі: по стінах географічні карти, малюнки. На вікні глобус, арифметична скринька тощо (Вас.); *Стара почала поратися по господарству, догодовувати курей, виганяти гусей та вутят до річки, робити місиво для свині тощо* (Хотк.).

То що, частка із займ. — *А то що за нахаба?* (Н.-Лев.); *Дозвольте запитати, ви з-за Волги на Україну поїздом їхали? — То що?.. Поїздом* (Гончар); — *То що накажете мені далі робити?* (Головч. і Мус.).

ІТАЛІКИ, -ів, мн. (одн. італік, -а). Група індоевропейських племен давньої Італії, а також спільна назва всіх племен, що населяли Апеннінський півострів до I ст. н. е.

ІХТІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «риба», «риб'ячий»; пишеться разом: *іхтіофауна*.

ІЩЕ — ІЩЕ

Іще, присл. Ще. — *Ти думаєш, ми тобі гроші винні? Іще з тебе треба б узяти* (Вовчок); *Але зробилось іще сумніше* (Коцюб.).

Іше, спол. з присл. *І спеклася паска і висока, і жовта, і ще у печі зарум'янилась* (Кв.-Осн.); *Як на долоні, видно з Белебенья — спереду сани і ще одні сани* (Головко).

Ї

Ї. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале ї, йотоване ї*.

ІДА — ЇЖА

Їда. Споживання їжі: *швидка їда, готуватися до їди*.

Їжа, їжі, ор. їжею. Харчі: *калорійна їжа, готувати їжу, засвоювати їжу*.

ЇХНІЙ — ІХ

Їхній, -я, -е, займ. присв. *Належний їм. Вона нагадала йому*

всі їхні дитячі забави (Коцюб.); І поїзди летять, увігичані стрічками... Куди прослалася щаслива їхня путь? (Сос.).

Іх. Родовий відмінок від займенника 3-ї особи множини **воні**. Загінщики підкотили під браму кілька возів соломи і підпалили їх (Н.-Лев.); З товаришами легко зійшовся, розважає їх різними витівками (Гончар); Над містом дим, колони хмар,

їх рвуть вітри, мов клоччя вати (Сос.) Рідше їх вживається в значенні «їхній». І моляться, і жертвами Дерево благрють, Щоб парості розпустило У їх біднім краю (Шевч.); А матері їх ковінька! (Н.-Лев.); Темні коні пасуться. Ось їх слід у росі (Довж.). Вживання їх замість **них** у сучасній літературній мові ненормативне. Він обізвався до їх одним словом (Н.-Лев.).

Й

Й («йот»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике й*.

ЙОГА — ЙОГ

Йога. У давній Індії — вчення і метод управління психикою і психофізіологією людини з метою звільнення її від пут матеріального існування; давньоіндійська філософська

школа ідеалістичного напрямку.

Йог, -а. Послідовник індійського релігійно-філософського вчення.

ЙОТ — ЙОТА

Йот, -а. Назва літери українського алфавіту на позначення звука «й».

Йота. Літера грецького алфавіту, яка позначає звук «і»: *ні на йоту*.

К

К («ка»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале к*, *задньоязиковий (задньоязикове) к*.

КАБАЛЬЄРО, *невідм.*, ч. Лицар у середньовічній Іспанії; воїн-вершник; гідальго тощо.

КАБІНЕТНИЙ — КАБІНЕТСЬКИЙ

Кабінетний. 1. Який стосується кабінету — кімнати для занять: *кабінетні меблі*.

2. Який відбувається в кабінеті; відірваний від життя: *кабінетні заняття, кабінетна людина*.

Кабінетський. Який стосується кабінету — складу уряду в деяких країнах: *кабінетська криза*.

КАВАЛЬЄР, -у. Профільований вал з ґрунту, виїнятого з вимки й не використаного для спорудження чогось.

КАДАНС — КАДЕНЦІЯ

Каданс, -у. Гармонійний або мелодійний зворот, який завершує музичний твір або його частину.

Каденція, -ї, ор. -єю. 1. Те саме, що каданс.

2. Сольний епізод імпровізаційного характеру в інструментальному концерті.

КАЗНА-ДЕ, присл. розм. Те саме, що *хтозна-де*. *Козак дбає та заробляє, А теща збирає, казна-де діває* (пісня).

КАЗНА-ЗВІДКИ, присл. розм. Те саме, що *хтозна-звідки*. *Приїде казна-що, казна-звідки й грюкотить, як воріт не розламле* (Куліш).

КАЗНА-КОЛИ, присл. розм. Те саме, що *хтозна-коли*.

КАЗНА-КУДИ, присл. розм. Те саме, що *хтозна-куди*. *Увесь степ покарбований дорогами, не втрапиш своєї, то казна-куди ще заїдеш* (Стор.); *Залізи по темному казна-куди* (Досв.).

КАЗНА-ХТО, займ. розм. Невідомо хто; хтось. *Роботи — як казна-кому, то на три дні* (Мик.). Пор. *хтозна-хто*.

КАЗНА-ЩО, займ. розм. Невідомо що; дурниця. *Та чого ж ти плетеш казна-що? Кажі діло* (Мирний); *Дівчора була в казна-що вдягнута — в дідівські важкі шапки, мокрі валянці, але радла весні, теплу* (Довж.); *Не вигадуй казна-чого* (Тют.); *Казна на що поперевилились* (Стор.). Пор. *хтозна-що*.

КАЗНА-ЯК, присл. розм. Абияк, погано. *На вихрятьїй голові казна-як тримається картуз* (Довж.). Пор. *хтозна-як*.

КАЗНА-ЯКИЙ, займ. розм. Абиякий, поганий. *Вона здивовано поглянула на мене, ніби я наговорив їй казна-яких нісеніт-*

ниць (Гуц.); *Господар з Юзя Крапивницького був казна-який.. Двір в нього був запущений, а на полі родили бур'яни* (Чорн.). Пор. *хтозна-який*.

КАЛОРИМЕТР — КОЛОРИМЕТР

Калориметр, -а. Прилад для виміру кількості тепла в калоріях.

Колориметр, -а. Оптичний прилад для виміру інтенсивності кольору.

КАЛО́ША, ГАЛО́ША — КОЛО́ША

Кало́ша, -і, ор. -єю, гало́ша. Взуття, переважно гумове.

Коло́ша¹. У металургії — кількість руди, палива, вапняку тощо, яку засипають за один раз у доменну піч, вагранку і т. ін.

Коло́ша², діал. Холоша. *Пряменько витягнувсь, та й скочив через тин, Та як же врізався об землю, вражий син, Колошу розідравши* (Гребінка).

КАМО́РА. Таємна бандитська організація на півдні Італії, аналогічна мафії.

КАМПА́НІЛА — КАМПА́НІЛА

Кампане́ла. Музична п'еса, що відтворює звучання дзвіночків.

Кампані́ла. Дзвіниця у вигляді чотиригранної або круглої вежі, відокремленої від храму:

КАМПА́НІЯ — КОМПА́НІЯ

Кампа́нія, -ї, ор. -єю. Військовий похід, війна; суспільно-політичні або господарські заходи: *кампанія 1812 року, посівна кампанія, виборча кампанія, розпочати кампанію*.

Компа́нія. Група людей; торговельне або промислове товариство; спілка: *весела ком-*

панія, підтримувати компанію, акціонерна компанія, страхова компанія, телевізійна компанія.

КАМ'ЯНИЙ, КАМІННИЙ — КАМ'ЯНИСТИЙ, КАМЕНІСТИЙ

Кам'яний, камінний. Який стосується каменю, який утворився з каменю тощо: *кам'яна (камінна) гора, кам'яна (камінна) баба, кам'яна (камінна) сіль, кам'яна (камінна) будівля, кам'яна (камінна) епоха (доба), кам'яне (камінне) обличчя.*

Кам'янистий, каменістий. На якому або в якому багато каміння: *кам'яниста (камениста) дорога, кам'янистий (каменистий) ґрунт, кам'янистий (каменистий) схил.*

КАНДИДАТ — КАНДИДАТУРА

Кандидат, -а. Той, кого намічено для обрання, призначення або прийому кудись; учений ступінь: *кандидат у члени партії, кандидат на голову правління, кандидат у депутати, кандидат філологічних наук.*

Кандидатура. Особа, названа або висунута як кандидат; право або можливість для когось виступати як кандидат. — *Проти кандидатури Пилипа Комарця я не заперечую (Мик.); Куми, свати, брати Гурія Остаповича мали виставити його кандидатуру на голову артїлі (Волошин).*

КАНЦ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **канцелярський**; пишеться разом: *канцприладдя, канцтовари.*

КАНЦІОНА — КАНЦОНЕТА

Канціона. Ліричний вірш особливої форми в давньо-

італійській і французькій поезії; лірична пісня, що походить від італійської народної пісні.

Канцонета. Невелика канцона.

КАПЕЛЮХ — КАПЕЛЮХА — БРИЛЬ

Капелюх, -а. Жіночий або чоловічий головний убір з фетру, соломи тощо.

Капелюха, розм. Тепла зимова шапка-вушанка.

Бриль, -я, ор. -єм. Капелюх, переважно солом'яний.

КАПІТАЛЬ — КАПІТЭЛЬ

Капіталь, -я, ор. -ем. У палітурній справі — смужка матерії, яку приклеюють зверху і знизу корінця книжки для його зміцнення.

Капітэль, -і, ор. -ллю. 1. В архітектурі — верхня частина колони, пілястри або стовпа.

2. Друкарські літери, які мають обрис заголовних (великих), а розміри малих літер.

КАПСУЛА — КАПСУЛЬ — КАПСЕЛЬ

Капсула. Оболонка з певного матеріалу для зберігання, захисту внутрішнього вмісту чогось; оболонка в організмі.

Капсуль, -я, ор. -ем, ч. Металевий циліндрок або ковпачок у вибуховому пристрої; вибуховий пристрій тощо.

Капсель, -і, ор. -ллю, ж. Вогнетривка коробка, в якій випалюють глазуровані керамічні вироби.

КАПУСНИК — КАПУСНЯК

Капусник, -а. 1. Грядка, поле з капустою.

2. Гусінь капусниці.

3. *перен. розм.* Вечірка з самодіяльними номерами жартиливо-пародійного характеру.

Капусняк, -у. Страва, звана переважно з квашеної капусти.

КАРАБІНЕРНИЙ — КАРАБІНЕРСЬКИЙ

Карабінерний. Який складається з карабінерів, належить до карабінерів — відбірних стрільців в арміях до середини ХІХ ст.: *карабінерний полк*.

Карабінерський. Який належить до карабінерів — жандармів в Італії: *карабінерський мундир*.

КАРБ... , КАРБО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «сполука вуглецю»; пишуться разом: *карбамід, карбогемоглобін*.

КАРБОНАД — КАРБОНАТ — КАРБОНІТ

Карбонад, -у. Делікатесний продукт з свіжого філе свинини.

Карбонат, -у. Сіль вугільної кислоти.

Карбоніт, -у. Вибухова речовина.

КАРБЮРАЦІЙНИЙ — КАРБЮРАТОРНИЙ

Карбюраційний. Який стосується карбюрації: *карбюраційний процес*.

Карбюраторний. Який стосується карбюратора, пов'язаний з ним: *карбюраторний двигун, карбюраторне підприємство*.

КАРДІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «серце»; пишеться разом: *кардіоревматологія, кардіосигналізатор*.

...КАРДІЯ. Кінцева частина складних слів, що вказує на захворювання серця або порушення серцевої діяльності: *стенокардія, тахікардія*.

КАРЕТТА. Морська черепаха.

КАРІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «ядро клітини»; пишеться разом: *каріоплазма, каріорексис*.

КАРТОПЛЯНИЙ — КАРТОПЛЯРСЬКИЙ

Картопляний. Який стосується картоплі; приготовлений з картоплі: *картопляне лушпиння, картопляне поле, картопляний крохмаль*.

Картоплярський. Який стосується картоплярства: *картоплярський радгосп*.

КАТА... Префікс, що означає рух униз, протидію, посилення, перехідність або завершення: *катагенез, кататермометрія*.

КАТАР — ГАСТРИТ

Катар, -у. Запальне ураження слизових оболонок людини й тварини — дихальних шляхів, травного тракту, сечових органів тощо.

Гастрит, -у. Катар шлунка.

КАТАРАКТ — КАТАРАКТА

Катаракт¹, -а. Вид гідралічного або пневматичного амортизатора.

Катаракт², -у. Водоспад, в якому вода падає широким фронтом з невеликої висоти.

Катаракта. Помутніння кришталіка ока.

КАТЕГОРІЧНИЙ — КАТЕГОРІАЛЬНИЙ

Категоричний. Безумовний, рішучий, який не допускає заперечень: *категоричний наказ, категорична директива, категоричне судження*.

Категоріальний. Який стосується категорії.

КАТОК — КОТОК

Каток, -тка. Ковзанка.

Коток¹, -тка. І. Машина для вирівнювання та вкочування ґрунту, шляхового покриття тощо.

2. Пристрій для намотування дроту; катушка.

Коток², -тка. У фольклорі — маленький кіт; котик.— *Півнику-братику, відчини!..— Тоток-тоток, не велів коток!* (казка).

КВАЗІ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «ніби», «несправжній», «фальшивий»; у загальних назвах пишеться разом (*квazівчений, квazіоптика*), з власними найменуваннями через дефіс (*квazі-Пушкін*).

КЕГЛЬ, КЕГЕЛЬ — КÉГЛЯ

Кегль, кегель, -гля, *ор.* -лем. Розмір друкарської літери, що визначається числом пунктів: *кегель десять*.

Кéгля, -і, *ор.* -єю, *мн.* -глі, -гель. Дерев'яний або синтетичний стовпчик для гри в кеглі: *розставляти кеглі*.

КЕРІВНИЦТВО — КЕРУВАННЯ

Керівництво. 1. Переважно спрямування діяльності людей, під проводом яких, на чолі з якими здійснюється діяльність певного колективу; загальне відання художньо-віконавчою діяльністю інструментального ансамблю або вокального колективу тощо: *під керівництвом Комуністичної партії Радянського Союзу, колективне керівництво, керівництво державою, ідейне керівництво*.

2. *збірн.* Керівний склад якоїсь установи, організації тощо: *районне керівництво*.

Керування. 1. Спрямування руху, ходу, роботи чогось за допомогою керма та інших пристроїв; регулювання, спрямування якоїсь тривалої або

постійної дії, процесу в певних рамках, межах; керівна дія в межах системи, структури, до яких входить керований об'єкт; безпосереднє диригування оркестром, хором тощо: *керування автомобілем, керування польотом, керування промисловістю, керування ансамблем*.

2. Система або сукупність приладів, за допомогою яких керують машинами, механізмами тощо: *автоматичне керування, дистанційне керування, ручне керування*.

3. Вид граматичного зв'язку між словами в реченні.

Пор. управління.

КЕРУВАТИ — УПРАВЛЯТИ — ПРАВИТИ

Керувати, -ю, -уєш. Спрямувати рух, хід, роботу чогось за допомогою керма та інших пристроїв; спрямувати процес, впливати на розвиток, стан чогось; спрямувати діяльність, бути на чолі когось, чогось, давати вказівки, бути керівником установи, спрямувати чи зумовлювати чийсь вчинки тощо: *керувати човном, керувати боєм, керувати господарством, керувати культурою*.

Управляти, -яю, -яєш. Те саме, що **керувати** (кермом та іншими пристроями — рідше): *управляти підприємством, управляти автомобілем*.

Правити, -влю, -виш. Переважно здійснювати верховну владу над ким-, чим-небудь, рідше — спрямувати рух когось, чогось: *правити державою, правити човном*.

КИЛÉКТОР, -а. Судно з потужними вантажопідійомними пристроями.

КІРКА — КІРКА — КІРХА

Кірка. Ручне знаряддя для подрібнювання, розколювання твердих порід, льоду тощо.

Кірка. Верхній затверділий шар чогось, тонка кора.

Кірха. Лютеранська церква.

КИТАЙКА — КИТАЙКА

Китайка¹. Густа, переважно синя шовкова тканина, яку завозили з Китаю; пізніше — вовняна тканина, яку виробляли в Росії.

Китайка². Морозостійкий сорт яблуні з невеликими плодами; плоди цієї яблуні.

Китайка. Представниця народу, що становить основне населення Китаю.

КИТОБІЙ — КИТОБІЄЦЬ

Китобій, -боя, ор. -ббем. 1. Людина, яка займається китобійним промислом.

2. *рідко.* Те саме, що **китобієць** 1.

Китобієць, -бійця, ор. -бійцем. 1. Судно, призначене для китобійного промислу.

2. *рідко.* Те саме, що **китобій** 1.

КИШЛАК, -ў. Осідле сільське поселення в Узбекистані й Таджикистані; зимове поселення в кочових народів Афганістану й Іраку.

КІЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «тисяча»; пишеться разом: *кілокалорія, кілотонна.*

КІЛЬКАНАДЦЯТЬ — КІЛЬКАНАДЦЯТЕРО

Кільканадцять, -ті і -тьох. У межах від одинадцяти до дев'ятнадцяти: *кільканадцять кроків.*

Кільканадцятєро, -тьох. Те саме, що **кільканадцять**. Вживається як **двоє**.

...КІНІЗ, ...КІНІЗІЯ. Кінцеві частини складних слів, що означають рух, переміщення: *бластокінез, брадикінезія.*

КІННИЙ — КІНСЬКИЙ — КОНЯЧИЙ

Кінний. 1. Якому надають рух коні, пов'язаний з їздою на конях: *кінний плуг, кінна залізниця, кінна дорога, кінний спорт, кінна естафета.*

2. Який складається з вершників: *кінний загін, кінна армія, кінна розвідка.*

Кінський. 1. Належний коневі, пов'язаний з конем, кінми, властивий їм тощо: *кінський волос, кінське стійло, кінський завод, кінська торговлиця, кінська сила.* У ботанічних назвах: *кінський щавель, кінська м'ята, кінський біб, кінський зуб, кінський каштан.*

Конячий. Те саме, що **кінський**, а також прикметник до розмовного **коняка**: *коняча голова, конячий біг.*

КІНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **кіно**; пишеться разом: *кінопрограма, кінотехнологічний* (але *кіно- і фотоматеріали*).

КІСТЛЯВИЙ — КОСТИСТИЙ

Кістлявий. Худий, з випнутими кістками: *кістлява людина, кістляві плечі.*

Костистий. 1. Який має широкі, великі, випнуті кістки; ширококостий: *костистий у плечах, костисте обличчя.*

2. Який має багато дрібних кісток: *костиста риба.*

3. Те саме, що **кістлявий**: *костисті руки, костисті пальці.*

КНІЖКА — КНІЖКА

Кніжка. Друкована праця у вигляді зброшурованих і оправ-

лених аркушів паперу з якимсь текстом.

Кніга. Переважно велика обсягом або важлива за змістом: *Книга трудової слави, книга скарг, конторські книги.*

КНИЖКОВИЙ — КНИЖНИЙ

Книжковий. Який стосується книжки, пов'язаний з книжкою, з виробництвом і поширенням книжок тощо: *книжкова обкладинка, книжковий ринок, книжкова виставка, книжкова шафа, книжкова фабрика, книжкова графіка.*

Книжний. Характерний для літературно-писемного викладу, не властивий живій мові; узятий, запозичений з книжок: *книжна мова, книжний стиль, книжні знання.*

КО..., КОМ..., КОН... Префікси, що означають об'єднання, спільність, сумісність: *коадаптація, компатріот, констеляція.*

КОАГУЛЯНТ — КОАГУЛЯТ

Коагулянт, -у. Хімічна сполука, що спричиняє коагуляцію.

Коагулят, -у. Осад, що утворився в колоїдному розчині під час коагуляції.

КОД — КОДА

Код, -у. Система умовних знаків або сигналів для передавання відомостей.

Кода. Заклучна частина музичного твору; додатковий віршовий рядок у канонічній строфі, який завершує твір.

КОЙКА. Підвісна постіль з парусини, переважно на пароплаві.

КОКЕТКА — КОКОТКА

Кокетка. 1. Жінка, яка своєю зовнішністю, манерами намагається подобатися чоловікам.

2. Верхня, відрізна частина плаття, блузки, до якої на висоті грудей пришивається нижня частина одягу.

Кокотка. Жінка легковажної поведінки, що перебуває на утриманні своїх коханців.

КОЛЕДЖ — КОЛЕЖ

Коледж, -у, ор. -см. Вищий або середній навчальний заклад в Англії, США та деяких інших зарубіжних країнах.

Колéж, -у. Середній навчальний заклад у Франції, Бельгії і Швейцарії.

КОЛЕКЦІОНУВАННЯ — КОЛЕКЦІОНЕРСТВО

Колекціонування. Збирання колекцій: *займатися колекціонуванням.*

Колекціонерство. Збирання колекцій як зайняття; пристрасть до збирання: *антиварне колекціонерство.*

КОЛІСКА — КОЛЯСКА

Коліска. Ліжечко для спання та колисання дитини; підвісний поміст у будівельників; гойдалка, а також переносно.

Коляска. Ресорний екіпаж з відкидним верхом; невеликий візок спеціального призначення тощо.

КОЛІР — КОЛЕР

Колір, -льору. Світловий тон, забарвлення чогось; переважно у множині — виражальні засоби мови, музики, сценічного мистецтва тощо: *червоний колір, малювати щось темними кольорами.*

Колер, -у, заст. Хвороба — рід сказу в коней.

...КОЛІРНИЙ — ...КОЛЬОРОВИЙ. Кінцеві частини складних слів, що відповідають словам *колір, кольорівий*; ширше вживається **...колірний:** ба-

гатоколірний (багатокольоровий), *двоколірний* (двокольоровий).

КОЛО — КРУГ

Коло, *ім.* 1. Замкнена крива, всі точки якої однаково віддалені від центра; така крива, утворена з різних предметів, тощо.

2. Те саме, що **круг**.

Круг, -а. Частина площини, обмежена кривою лінією; ділянка, предмет, що має округлу форму.

КОЛОНІАЛЬНИЙ — КОЛОНІЗАЦІЙНИЙ

Колоніальний. Який стосується колонії — країни, що перебуває під владою іноземної держави: *колоніальна країна, колоніальна війна*.

Колонізаційний. Який стосується колонізації як заселення вільних земель: *колонізаційний рух, колонізаційне питання*.

КОЛОНІЗАТОР — КОЛОНІСТ

Колонізатор, -а. 1. Поневолювач, експлуататор трудящих мас колонії.

2. Те саме, що **колоніст**.

Колоніст, -а. Людина, яка проживає, перебуває в колонії.

КОЛОНІЗАТОРСЬКИЙ — КОЛОНІСТСЬКИЙ

Колонізаторський. Який стосується колонізатора або колонізації: *колонізаторські плани імперіалістів, колонізаторська війна, колонізаторська сваволя*.

Колоністський. Який стосується колоніста, належний йому: *колоністські поселення*.

КОЛОСНИК — КОЛОШНИК — КОЛОСНЯК

Колосник, -а. Переважно в множині — чавунні бруски, з яких складається решітка в топках.

Колошнік, -а. Верхня частина доменної печі, вагранки разом з отвором, через який засипається руда, паливо, вапняк тощо.

Колосняк, -а. Багаторічна трава з довгим кореневищем і сизим цупким листям.

КОЛЬОРОВИЙ — КОЛІРНИЙ — КОЛЬОРІСТИЙ

Кольоровий. Який має яскравий або світлий колір; забарвлений у різні кольори, різноколірний тощо: *кольоровий олівець, кольоровий халат, кольорове кіно*.

Колірний. Пов'язаний з кольором: *колірна гама, колірна композиція*.

Кольорістий. Забарвлений у різні кольори; різноколірний, барвистий: *кольористе вбрання*.

КОМАНДОР — КОМЕНДОР

Командор, -а. За середньовіччя — одне з вищих звань у чернечо-лицарських орденах; один з вищих ступенів у масонських ложах; *заст.* — керівник загону кораблів, який не мав чину адмірала; у спорті — керівник кінних, лижних, велосипедних, мотоциклетних, автомобільних та інших змагань.

Комендор, -а. Матрос, який обслуговує артилерійську установку.

КОМБІД — КОМНЕЗАМ

Комбід, -у. Комітет бідноти — класова організація сільської бідноти в РРФСР (1918—1919 рр.) і на Україні (до 1920 р.).

Комнезам, -у. Комітет незможних селян — така сама організація на Україні в 1920—1933 рр.

КОМІТАТ, -у. Найбільша одиниця адміністративно-територіального поділу в Угорщині.

КОМІТЕНТ, -а. Особа, яка доручає комісіонерові укласти угоду від імені останнього, але за рахунок комітента; особа, яка здала речі на комісію (в комісійну крамницю).

КОМПІЛЯЦІЯ — КОМПІЛЮВАННЯ

Компіляція, -ї, *ор.* -єю. 1. Писання творів на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження.

2. Твір, написаний таким способом.

Компілювання. Те саме, що компіляція 1.

КОМПЛІМЕНТ — КОМПЛЕМЕНТ

Комплімент, -у. Приємні, люб'язні слова, похвала, лестощі.

Комплемент, -у. Білкова речовина сироватки крові людини й тварини типу ферментів.

КОМПОЗИЦІЯ — КОМПОНУВАННЯ

Композиція, -ї, *ор.* -єю. 1. Будова, структура, розташування та взаємозв'язок художнього твору, картини тощо: *композиція роману, хореографічна композиція, шахова композиція*.

2. Музичний твір, твір живопису тощо.

Компонування. Складання з окремих частин чогось цілого; створення композиції картини, мелодії тощо: *компонування листів, компонування поточкових ліній, компонування творів, компонування картини*.

КОМПОСТІРУВАТИ — КОМПОСТУВАТИ

Компостірувати, -ую, -уеш. Робити позначки компостером.

Компостувати¹, -ую, -уеш. Перетворювати на компост.

Компостувати². Те саме, що компостірувати.

КОМУНІКАЦІЙНИЙ — КОМУНІКАТИВНИЙ — КОМУТАТИВНИЙ — КОМУТАТОРНИЙ

Комунікаційний. Який стосується комунікації — шляхів сполучення, транспорту; пов'язаний з комунікацією: *комунікаційні шляхи, комунікаційна мережа*.

Комунікативний. Який стосується комунікації як спілкування, інформації: *комунікативна функція мови, комунікативний зв'язок, комунікативне членування речення*.

Комутативний. Пов'язаний з переміщенням: *комутативний закон*.

Комутаторний. Який стосується комутатора: *комутаторний шнур*.

КОНДЕНСАЦІЙНИЙ — КОНДЕНСАТОРНИЙ

Конденсаційний. Який стосується конденсації: *конденсаційна система опалювання, конденсаційний насос, конденсаційна вода*.

Конденсаторний. Який стосується конденсатора, призначений для нього: *конденсаторний прилад, конденсаторний папір*.

КОНДИЦІЙНИЙ — КОНДИЦІЙОВАНИЙ

Кондиційний. Який відповідає кондиції: *кондиційний виноград, кондиційне вугілля*.

Кондиційований. Який піддавався кондиціюванню: *кондиційоване повітря*.

КОНЕ... Перша частина складних слів, що відповідає слову *конячий*; пишеться разом: *конепоголів'я, конеферма*.

КОНСЕРВАТИВНІСТЬ — КОНСЕРВАТИЗМ

Консервативність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість консерва-

тивного: *консервативність поглядів, консервативність переконань.*

Консерватизм, -у. 1. Прихильність до старого, віджилого, обстоювання його; консервативні погляди: *консерватизм у політиці, виявляти консерватизм.*

2. Те саме, що **консервативність**.

КОНСЕРВАТО́РНИЙ, КОНСЕРВАТО́РСЬКИЙ — КОНСЕРВАТО́РСЬКИЙ — КОНСЕРВАТИ́ВНИЙ

Консерваторний, консерваторський. Який стосується консерваторії: *консерваторна освіта, консерваторські студенти.*

Консерваторський. Який стосується консерваторів: *консерваторські принципи.*

Консервативний. Який обстоює старе, віджиле: *консервативні погляди.*

КОНСЕРВА́ЦІЯ — КОНСЕРВУВА́ННЯ

Консерва́ція, -ї, ор. -єю. 1. Тимчасове припинення діяльності чогось: *консервація шахти, консервація будівництва заводу.*

2. Запобігання від псування, руйнування спеціальною обробкою або створенням відповідних умов зберігання: *консервація деревини, консервація крові.*

Консервува́ння. 1. Перетворення в консерви: *консервування овочів.*

2. Те саме, що **консерва́ція** 2.
КОНСО́ЛІ — КОНСО́ЛЬ

Консо́лі, -ів, мн. Облігації довгострокових або безстрокових державних позик, випущених в Англії замість короткострокових.

Консо́ль, -і, ор. -ллю. Виступ у стіні будинку; колонкова пересувна підставка для статуеток, квітів тощо.

КОНСПІРАТИ́ВНИЙ, КОНСПІРАЦІ́ЙНИЙ — КОНСПІРАТО́РСЬКИЙ

Конспіративний, конспіраційний. Пов'язаний з конспірацією; таємний: *конспіративна квартира, конспіративне засідання, конспіраційна діяльність.*

Конспіраторський. Який стосується конспіратора, властивий конспіраторові: *конспіраторські звички.*

КОНСПІРА́ЦІЯ — КОНСПІРУВА́ННЯ

Конспіра́ція, -ї, ор. -єю. Заходи, яких уживає нелегальна організація для збереження в таємниці своєї діяльності, своїх членів; дотримання таємниці: *сувора конспірація, дотримуватися конспірації.*

Конспірува́ння. Застосування конспірації щодо когось, чогось; дотримування конспірації: *конспірування роботи організації.*

КОНСТИТУЦІ́ЙНИЙ — КОНСТИТУЦІОНА́ЛЬНИЙ

Конституційний. 1. Який стосується конституції — основного закону держави: *конституційний маніфест, конституційне право, конституційний лад, конституційна держава.*

2. Який стосується конституції — будови організму: *конституційні властивості організму.*

Конституціона́льний. Те саме, що конституційний 2.

КОНСТИТУЦІОНАЛІСТІ́ЧНИЙ — КОНСТИТУЦІОНАЛІСТСЬКИЙ

Конституціоналістичний. Який стосується конституціоналізму:

конституціоналістичний напрям у буржуазному державному праві.

Конституціоналістський. Який стосується конституціоналістів: *конституціоналістська організація*.

КОНСУЛЬТАЦІЯ — КОНСУЛЬТУВАННЯ

Консультація, -ї, *ор.* -єю. 1. Порада фахівця з якогось питання; установа, в якій допомагають порадами: *дитяча консультація, юридична консультація*.

2. Те саме, що **консультування**: *консультація для колгоспників*.

Консультування. Надання поради з якихось питань: *консультування молодих авторів*.

КОНТР..., **КОНТРА...** Префікси, що означають «протилежний чомусь», «який протидіє комусь, чомусь», «проти»; пишуться разом: *контрбаланс, контрманевр, контрамарка, контрапункт (контр... пишеться через дефіс у словах контр-адмірал, контр-адміральський)*.

КОНТРАБАНДНИЙ — КОНТРАБАНДИСТСЬКИЙ

Контрабандний. Пов'язаний з контрабандою, який є контрабандою; старанно приховуваний: *контрабандні товари*.

Контрабандистський. Який стосується контрабандистів: *контрабандистська шаланда*.

КОНТРОЛЁР — РЕВІЗОР — ІНСПЕКТОР

Контролёр, -а. Особа, що контролює чи перевіряє когось, щось.

Ревізор, -а. Особа, що перевіряє правильність і законність діяльності підприємства, установи, організації, службової особи, служби руху тощо.

Інспектор, -а. Посадова особа в державних установах, на підприємствах, у громадських організаціях, що здійснює нагляд і контроль за правильністю їхніх дій, виконанням законів, постанов, ухвал тощо.

КОНТРОЛЬ, -ю, *ор.* -ем. 1. (за чим, над чим, чого). Вживається при віддієслівних іменниках, що означають дію: *контроль за роботою підприємства, контроль за (над) правильним використанням коштів, контроль виконання плану*.

2. (над чим). Вживається при іменниках не дієслівного походження: *контроль над усіма вузлами комунікацій, контроль над фінансами, контроль над молодими спеціалістами*.

КОНФРОНТАЦІЯ, -ї, *ор.* -єю. Протиборство, протиставлення соціальних систем, класових інтересів, ідейно-політичних принципів тощо; зіткнення.

КОНЦЕНТРАЦІЯ — КОНЦЕНТРУВАННЯ

Концентрація, -ї, *ор.* -єю. 1. Зосередження, збирання, згромадження когось, чогось: *концентрація військ, концентрація виробництва, концентрація уваги*.

2. Кількість розчиненої речовини в чомусь: *розчин високої концентрації*.

Концентрування. 1. Те саме що **концентрація** 1.

2. Насичення; згущення розчину; збагачення корисних копалин: *концентрування розчину, концентрування руди*.

КОН'ЮНКТУРА — КОН'ЄКТУРА

Кон'юнктура. Сукупність умов, стан речей, збіг обста-

вин, що можуть впливати на хід і наслідок якоїсь справи або процесу: *економічна кон'юнктура, політична кон'юнктура, торговельна кон'юнктура.*

Кон'єктура. Відновлення зіпсованих місць у тексті або розшифрування тексту на основі здогадів: *здійснювати кон'єктуру.*

КОЊОХ — КОЊЯР

Ко́ньох, -а. Той, хто доглядає коней.

Ко́няр, -а́. Фахівець з конярства; той, хто займається конярством.

КООРДИНА́ЦІЯ — КООРДИНУВА́ННЯ — КООРДИНО́ВАНІСТЬ

Координа́ція, -ї, *ор.* -єю. 1. Узгодження, приведення у відповідність якихось дій, явищ тощо: *координація дій з штабами фронтів, координація планів розвитку господарства.*

2. Узгодженість рухів, дій тощо: *координація рухів.*

Координува́ння. 1. Те саме, що *координація* 1: *координування економічних досліджень.*

2. *рідко.* Те саме, що *координація* 2: *координування рухів.*

Координова́ність, -ності, *ор.* -ністю. Те саме, що *координація* 2: *координованість рухів.*

КОПТИ́ТИ — КОПТИ́ТИ

Копти́ти, -пчу́, -птіш, *перех.* Коптінням приготувати продукти харчування: *коптити ковбаси.*

Копти́ти, -пчу́, -птіш, *неперех.* Утворювати кіпоть: *лампа коптить.*

КОРА́ЛИ — КОРА́ЛІ

Кора́ли, -ів, *мн.* (*одн.* *кора́л*, -а). Морські тварини, рід поліпів; вапнисті відклади деяких видів цих тварин. *Корали* —

вередливі істоти. Для нормальної життєдіяльності колоніям необхідна вода певної солоності (з журналу).

Кора́лі, -ів, *мн.* Намисто з коралів. *Вона потягнула до себе якийсь темний разок і здивовано побачила, що то були коралі з золотим дукачем (Стельмах).*

КОРА́Н — АЛКОРА́Н

Кора́н, -у. Книга, що містить виклад догм і положень мусульманської релігії, мусульманських міфів та правових норм.

Алкоран, -у, *заст.* Те саме, що *коран*.

КОРД — КОРДА

Корд, -у. Міцні нитки, з яких виготовляють спеціальні тканини; вовняна тканина з позадвжніми ворсовими рубчиками: *корд з штучного волокна, пальто з корду.*

Корда. Довгий мотузок, застосований під час виїжджування коней по колу; струна (шворка) для керування літаючими моделями.

КОРЕ́ЙКА — КОРЕ́ЙНКА

Коре́йка. Свиняча або теляча грудинка.

Кореянка. Представниця народу, що становить корінне населення Кореї.

КОРЕЛЯ́ТИВНИЙ — КОРЕЛЯ́ЦІЙНИЙ

Кореля́твний, *книжн.* Який перебуває у взаємній залежності; співвідносний: *корелятивні зміни, корелятивні поняття.*

Кореля́ційний, *книжн.* Який стосується кореляції: *кореляційна залежність.*

КОРІ́СНИЙ — КОРІ́СЛИВИЙ

Корі́сний (*для кого-чого, кому*). Який дає добрі на-

слідки, користь; який використовується за певним призначенням тощо: *корисна робота, корисна площа, корисні копалини, корисні зауваження, коефіцієнт корисної дії.*

Корисливий. Який прагне до власної вигоди, наживи; який ґрунтується на користі: *корисливі міркування, корислива мета.*

КО́РІСТЬ — КО́РІСНІСТЬ

Ко́рість, -і, *ор.* -тю. Добрі наслідки, матеріальна вигода для когось, чогось: *велика користь, давати користь, мати користь.*

Корисність, -ності, *ор.* -ніст-ю. Якість корисного: *корисність речі, корисність спорту.*

КО́РІННИЙ — ДОКО́РІННИЙ

Корі́нний. 1. Споконвічний, постійний — про населення певної місцевості, представників якогось середовища тощо: *корінні жителі.*

2. Те саме, що докорі́нний.

Докорі́нний. Який стосується основ, коренів чогось. Вж. із сл.: *злам, переворот, поворот, зміна, ломка, перебудова, реконструкція, реорганізація, різниця, перетворення, поліпшення, удосконалення, особливості, переваги.*

КО́РО́ЗІЯ — КОРА́ЗІЯ — ЕРО́ЗІЯ

Корозія, -ї, *ор.* -єю. Руйнування металів і деяких інших твердих тіл під впливом хімічних та електрохімічних процесів, а також результат цих процесів; руйнування гірських порід під впливом повітря й води: *корозія заліза, хімічна корозія, атмосферна корозія, морська корозія, корозія ґрунту.*

Коразія. Процес руйнування гірських порід уламковим матеріалом, що його переносять вода, лід, вітер тощо.

Ерозія. Руйнування ґрунту або гірських порід водою, льодом або вітрами; руйнування металу під дією механічних факторів або електричних розрядів; порушення цілості тканини шкіри або слизових оболонок під впливом різноманітних факторів: *вітрова ерозія.*

КОРСЕ́Т — КОРСЕ́ТКА

Корсе́т, -а. 1. Широкий пояс для стягування талії.

2. Те саме, що **корсе́тка.**

Корсе́тка. Верхній жіночий одяг — пошита в талію безрукавка з кольорової тканини.

КОСМО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «всесвіт»; пишеться разом: *космоінженер, космоцентр.*

...КРА́Т. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «володар»: *плутократ, технократ.*

...КРА́ТІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «влада»: *теократія, технократія.*

КРЕ́КІНГ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «призначений для крекінгу»; пишеться через дефіс: *крекінг-процес, крекінг-установка.*

КРЕО́Л — МЕТИ́С — МУ-ЛІА́Т

Крео́л, -а. 1. Нашадок перших європейських (переважно іспанських та португальських) колонізаторів у країнах Латинської Америки.

2. Людина, що походить від змішаного шлюбу іспанців та індіанців, росіян та алеутів тощо.

Метіс, -а. 1. Тварина чи рослина, одержані внаслідок схрещування різних порід тварин чи сортів рослин.

2. Нащадок від шлюбів представників різних людських рас.

3. В Америці — нащадок від шлюбу індіанців з представниками європейської раси.

Мулát, -а. Нащадок від шлюбу білих і негрів.

КРИЗ, -у. Вживається переважно в словосп.: *гіпертонічний криз, гіпотонічний криз, судинний криз*.

КРИМІНАЛЬНИЙ — КАРНИЙ. У більшості значень ці слова вживаються паралельно: *кримінальний (карний) злочин, кримінальний (карний) розшук, кримінальна (карна) відповідальність*. Однак у сучасній юридичній практиці надається перевага слову **кримінальний**: *кримінальний кодекс, кримінальне право, кримінальне слідство, кримінальна справа*. Тільки **кримінальний** вживається, коли йдеться про художній твір: *кримінальний роман, кримінальна новела*. Слово **карний** зрідка вживається також у значенні «каральний»: *карний загін, карна експедиція, карний меч*.

КРИНІЦЯ — КОЛОДЯЗЬ

Криниця, -і, *ор.* -ею. 1. Викопана й захищена від обвалів яма для добування води.

2. *перен.* Джерело, скарбниця чогось: *криниця життєвого подвигу*.

Колодязь, -я, *ор.* -ем. 1. Те саме, що **криниця** 1: *артезіанський колодязь*.

2. Яма, що служить для якогось технічних потреб — для спуску в шахту, для проходу до місця закладання міни тощо:

соляний колодязь, оглядовий колодязь.

КРИПТО... Перша частина складних слів, що означає «таємно» або належність до якогось прихованого стану; пишеться разом: *криптографічний, криптодепресія*.

КРИСАТИЙ — КРИСЛАТИЙ

Крисатий. Який має широкі криси (про капелюх, бриль тощо).

Крислатий. 1. Який має розложисте гілля, розкішну крону (про дерево, кущ).

2. Те саме, що **крисатий**.

КРИСТАЛ — КРИШТАЛЬ

Кристал, -а. Тверде неорганічне тіло, що має форму правильного многогранника: *блискучий кристал, форма кристала*.

Кришталь, -ю, *ор.* -ем. Скло високого гатунку: *дзвінкий кришталь, вироби з кристалу* (також *гірський кришталь* — прозора різновидність кварцу).

КРИСТАЛІЧНИЙ — КРИСТАЛІВІЙ

Кристалічний. Який стосується кристалів, складається з кристалів: *кристалічна будова, кристалічна структура, кристалічний щит*.

Кристалівий. 1. Який стосується кристалу — скла високого гатунку, зроблений з кристалу: *кристалева ваза, кристалевий кубок*.

2. *перен.* Який прозорістю, грою барв, мелодійністю, чистотою звучання нагадує кришталь; високоморальний тощо: *кристалева вода, кристалева сльоза, кристалевий голос, кристалева людина*.

КРІЦЯ, -і, *ор.* -ею. Сталь; вживається переважно в мові художніх творів.

КРЮ... Перша частина складних слів, що вказує на зв'язок з льодом, низькими температурами; пишеться разом: *кріобіологія, кріотурбогенератор.*

КРІПАЦТВО — КРІПОСНІЦТВО — КРІПАЧЧИНА

Кріпацтво. 1. Система суспільних відносин у добу феодалізму, за якою поміщик мав право на особу, працю й майно підлеглих йому селян-кріпаків; кріпосне право: *часи кріпацтва, за кріпацтва.*

2. Кріпосний стан: *викупити з кріпацтва.*

3. збірн. Кріпаки. *Жили вони в селі Одраді, де близько й полупанка не було — саме кріпацтво (Мирний).*

Кріпосніцтво. Суспільний лад, основою якого було кріпацтво: *залишки кріпосництва, ідеологія кріпосництва.*

Кріпаччина. Те саме, що **кріпацтво** 1: *часи кріпаччини, після кріпаччини.*

КРІПАЦЬКИЙ — КРІПОСНИЙ — КРІПОСНИЦЬКИЙ

Кріпацький. Який стосується кріпака, кріпаків, властивий їм; який стосується кріпацтва: *кріпацька громада, кріпацькі душі, кріпацькі закони.*

Кріпосний. Який стосується кріпацтва, належний кріпосникові: *кріпосне право, кріпосний гніт.*

Кріпосницький. Який стосується кріпосництва: *кріпосницька держава, кріпосницькі порядки, кріпосницький гніт, кріпосницька реформа.*

КРОВО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **кров**; пишеться разом: *кровоносний, кровопостачання.*

КРОКЕТ — КРІКЕТ

Крокёт, -у. Гра, за правилами якої кризь розставлені на май-

данчику дротяні ворітця проганяють дерев'яними молотками дерев'яні кулі.

Крїкет, -у. Спортивна гра з дерев'яним м'ячем на прямокутному трав'яному полі.

КРОКІ, *невідм., с.* Начерк плану місцевості; ескіз композиції, архітектурної споруди тощо.

КРОКОДІЛ — АЛІГАТОР — КАЙМАН

Крокодил, -а. Великий плазун з панцирним покриттям.

Алігатор, -а. Тупорилий крокодил, який водиться в Америці та Південній Азії (в Китаї).

Кайман, -а. Крокодил, який водиться в Центральній та Південній Америці.

КРОЛЬ, -ю, *ор.* -ем. Найшвидший спосіб плавання на грудях.

КРОНЦІРКУЛЬ — КРУМЦІРКУЛЬ

Кронціркуль, -я, *ор.* -ем. 1. Циркуль для вимірювання зовнішніх або внутрішніх розмірів предметів.

2. Маленький циркуль для креслення дуг радіусом до 1 мм.

Крумціркуль, -я. Те саме, що **кронціркуль** 2.

КРУК — КРЮК

Крук, -а. Ворон. *Над пущою крутився чорною тінню крук (Коп.).*

Крюк ¹, -а. Гак. *Крюком чоловіки утрюх разом звалили-таки одну крокву (Головка); Загле дівши чабана, що маячить біля отари, Гриня не лінується зробити крюк, завертає й до нього (Гончар).*

Крюк ², -а, *діал.* Те саме, що **крук**. *Галок, крюків, ворон сила На стрісі зібралось! (Г.-Арт.).*

КРЇПНИЙ. Живається переважно в значенні «який складається з однорідних часток великого розміру» (протилежне

дрібний) — про пісок, сіль, каміння, зерно, град, плоди тощо.

КСИЛО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «дерево, деревина» (як матеріал); пишеться разом: *ксилографічний, ксилометр*.

КУЛЬТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **культурний**; пишеться разом: *культактив, культмасовий* (але *культ- і спортінвентар*).

КУЛЬТУРНИСТЬ, -ності, *ор.* -ністю. На відміну від полісемічного **культура**, вживається тільки в значенні «освіченість, рівень культурного розвитку, властивий комусь». *Я був зача-*

рований культурністю, тонкими дотепами і тою особливою простотою майора, що буває у неабияких натур (Багмут).

КУРА́НТИ — КУРА́НТ — КУРА́НТА

Кура́нти, -ів, *мн.* Старовинний годинник.

Кура́нт, -а. Камінь для розтирання фарб.

Кура́нта. Старовинний тапець.

КЮРЕ́ — КЮРІ́

Кюре́, *невідм.*, *ч.* У Франції та Бельгії — парафіяльний католицький священник.

Кюрі́, *невідм.*, *с.* Одиниця виміру радіоактивності.

Л

Л («ел»). Як назва літери вживається в *с. р.*; як назва звука вживається в *ч.*, рідше в *с. р.*: *велике л, веляризований* (*веляризоване*) *л*.

ЛАВРОВИЙ — ЛА́ВРСЬКИЙ

Лавровий. Який стосується лавра, властивий лавру: *лаврові куці, лавровий вінок, лавровий лист*.

Лаврський. Який стосується лаври (монастиря): *лаврська дзвіниця, лаврський кріпак, лаврська бібліотека*.

ЛАЗ¹, -у. Вузький отвір; стежка в заростях.

ЛАЗ², -а, *мн.* *лази*, -ів. Представник етнографічної групи грузинів, яка живе в Аджарській АРСР і в Туреччині.

ЛАЗЕР — МА́ЗЕР

Лазер, -а. Прилад для генерування (одержання) або підсилення і гострого спрямування

пучків монохроматичного світла.

Ма́зер, -а. Прилад для генерування (одержання) або підсилення радіохвиль надвисокої частоти.

ЛАКОНІЗМ — ЛАКОНІЧНИСТЬ

Лаконізм, -у. Гранична стислість і чіткість мови, зображення тощо: *лаконізм вираження, лаконізм викладу*.

Лаконічність, -ності, *ор.* -ністю. 1. Те саме, що **лаконізм**.

2. Властивість і якість лаконічного: *лаконічність композиції, лаконічність стилю*.

ЛАКТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «молоко», «молочний»; пишеться разом: *лактоглобулін, лактометр*.

ЛАКТО́ЗА. Молочний цукор.
ЛАНГУ́СТ, ЛАНГУ́СТА — МАНГУ́СТА

Лангу́ст, -а, *лангу́ста*. Великий морський десятиногий рак.

Мангуста. Невеликий тропічний хижий ссавець родини вівцевих.

ЛАНДВЕР. 1. *р.* -а. У Німеччині, Австро-Угорщині, Пруссії, Швейцарії — військовозобов'язаний другої черги.

2. *р.* -у. Військова частина з цих військовозобов'язаних.

ЛАНДРАТ. 1. *р.* -у. Орган управління в деяких кантонах Швейцарії.

2. *р.* -а: а) виборна особа в ФРН, що очолює районний орган місцевого управління; б) в Росії початку XVIII ст. член дворянської ради при губернаторі, який виконував його окремі доручення.

ЛАНДСТИНГ, -у. 1. До 1953 р. верхня палата парламенту Данії (рігсдагу).

2. Орган місцевого самоврядування в Швеції.

3. Орган самоврядування на Аландських островах у Фінляндії.

ЛАНДТАГ, -у. Виборний орган самоврядування областей і земель у Німеччині, Австрії та деяких інших країнах.

ЛАТВІЙСЬКИЙ — ЛАТІСЬКИЙ

Латвійський. Який стосується Латвії, латвійців: *латвійське мистецтво, латвійська республіка, Латвійська РСР, латвійський сир.*

Латіський. Який стосується латишів: *латиська мова, латиські стрільці.*

Пор. латвійці.

ЛАТВІЙЦІ — ЛАТИШІ

Латвійці, -ів, *мн.* (одн. латвієць, -ійця). Населення Латвійської РСР.

Латиші, -ів, *мн.* (одн. латиш, -а́). Нація, яка становить основне населення Латвійської РСР.

... **ЛАТРИЯ.** Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «служіння», «поклоніння»: *астролатрія, зоолатрія.*

ЛЕГКОПОРАНЕНИЙ — ЛЕГКО ПОРАНЕНИЙ

Легкопоранений, -ого, *ім.* Той, хто має невелике, легке поранення. *Санінструктори тягли під кручу тяжкопоранених. Легкопоранені повзли самі (Перв.); Ішли легкопоранені — закурені, тільки очі блищать (Головко).*

Легкопоранений, присл. з дієприкм. *Він був тільки легкопоранений (Ю. Янов.); Тільки ще один, крім нього, був легкопоранений (Головко).*

ЛЕГКОХВОРІЙ — ЛЕГКО ХВОРІЙ

Легкохворий, -ого, *ім.* Не дуже хвора людина.

Легко хворий, присл. з прикм.

ЛЕДЕНІТИ — ЛЕДЕНІТИ

Леденіти, -ню, -ніш, *перех.*

Пронизувати холодом, холодити, морозити. *Сухий колючий сніг.. леденив руки (Тулуб).*

Леденіти, -ію, -ієш, *неперех.*

Перетворюватися на лід, укриватися кригою, мерзнути, ціпеніти. *Леденіє крило літака (Забашта).*

ЛЕДІ — МІЛЕДІ

Леді, *невідм., ж.* Дружина лорда або баронета в Англії; шанобливе, чемне звертання до заміжньої жінки.

Міледі, *невідм., ж.* Назва заміжньої жінки в аристократичних колах Англії; шанобливе, чемне звертання до неї.

ЛЕЙ — ЛЕЯ

Лей, лєя, *ор.* леем. Грошова одиниця в Румунії.

Лєя¹, лє́ї, *ор.* леею. Те саме, що лей.

Лéя ², *мн.* лéї, лей. Нашивка з цупкої тканини чи шкіри на штанах у кавалеристів.

ЛЕЙБ-... Перша частина складних слів, яка в поєднанні з іншими словами означає «який перебуває при особі монарха, придворний»; пишеться через дефіс: *лейб-гвардія, лейб-медик*.

ЛЕН ¹, -у. Спадкове земельне володіння в епоху феодалізму; податок з ленного маєтку.

ЛЕН ², -у. Адміністративна одиниця (округ) у Швеції.

ЛЕТ, лéту. У поетичному вжитку — те саме, що **літ, летіння**. *Після кільканадцяти кілометрів скаженого лету Заболотний, не питаючись згоди, раптом звернув убік* (Гончар).

ЛИСИЦЯ — ЛИС

Лисіця, -і, *ор.* -ею. 1. Хижий ссавець родини собачих з цінним хутром і довгим пухнастим хвостом; переносно — про хитру, лукаву людину.

2. Самиця лиса.

Лис, -а. 1. Те саме, що **лисіця** 1.

2. Самець лисиці.

ЛИТОВЦІ — ЛИТВІНИ

Литовці, -ів, *мн.* (одн. литовець, -вця). Народ, що становить основне населення Литовської РСР.

Литвіни, -ів, *мн.* (одн. литвін, -а). 1. *заст.* Те саме, що **литовці**.

2. Жителі Полісся, поліщуки; білоруси.

ЛИЦЕМІРСТВО — ЛИЦЕМІРНІСТЬ

Лицемірство. Нещирість, притворство: *лицемірство буржуазії, лицемірство в політиці*.

Лицемірність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість, якість когось лицемірного (нещирого, дводушного, притворного): *лице-*

мірність його поведінки, лицемірність буржуазної «свободи слова».

ЛІВЕР ¹, -а. Прилад для набирання рідини.

ЛІВЕР ², -у. Нутрощі забитої худоби, що вживаються як страва.

ЛІД — КРІГА

Лід, льóду. 1. Замерзла вода; переносно — щось холодне: *материковий лід, сухий лід, розтопити лід*.

2. Те саме, що **кріга**.

Кріга. 1. Переважно скупчення, суцільні маси замерзлої води; рідше — окремий шматок льоду, крижина: *кригою братися, крига скресла*.

2. *перен. розм.* Про відчуженість, неприязнь, ворожість до когось, відсутність душевної теплоти тощо. *Є з ким тугу розділити, Кригу серця розтопити, Сльози обсушить* (Дн. Чайка); *Почувала Ёлька, як помітно відтає в ній крига озлобленості проти себе і проти всіх* (Гончар).

...**ЛІЗ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «розчинення речовини», «розпад речовини»: *гідроліз, плаз-моліз*.

ЛІЗО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «розчинення речовини», «розпад речовини»; пишеться разом: *лізогенія, лізолецитин*.

ЛІЙ, лóю, *ор.* лóем. Жир, переважно овечий та великої рогатої худоби.

ЛІКВІДАТОРСЬКИЙ — ЛІКВІДАЦІЙНИЙ

Ліквіда́торський. Який стосується ліквідатора: *ліквіда́торська позиція*.

Ліквіда́ційний. Який стосується ліквідації: *ліквіда́ційний борг*.

ЛІКТОР, -а. У Стародавньому Римі — особа, що супроводжувала й охороняла представників вищої адміністрації.

ЛІНГВО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **лінгвістичний**; пишеться разом: *лінгвогеографія, лінгвостилістичний*.

ЛІСІВНИК — ЛІСНИК — ЛІСНИЧИЙ

Лісівник, -а. Фахівець з лісівництва.

Лісник, -а. 1. Лісовий сторож.

2. *рідко*. Те саме, що **лісівник**.

Лісничий, -ого. Службовець лісівництва, а також завідуючий ним.

ЛІСІВНИЦТВО — ЛІСНИЦТВО

Лісівництво. Наука про вирощування лісів; вирощування лісів як галузь рослинництва.

Лісництво. Ділянка лісу як господарська одиниця, а також установа, що відає цією ділянкою; господарські будівлі цієї установи.

ЛІТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **літературний**; пишеться разом: *літконсультант, літоб'єднання*.

...**ЛІТ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «камінь», «мінерал», «геологічна епоха»: *лепідоліт, палеоліт*.

ЛІТЕРА — БУКВА. Вживаються паралельно, але сполучаються з іншими словами по-різному. Тільки **буква** вживається в сполуках: *від букви до букви, буква закону, дотримуватися букви інструкції, дух і буква заключного акту*.

ЛІТІЙ — ЛІТІЯ

Літій, -ю, *ор.* -єм. Хімічний елемент.

Літія, -ї, *ор.* -єю. Церковне богослужіння.

ЛІТНИЙ — ЛІТНИЙ — ЛЬОТНИЙ

Літний, -я, -є. Який стосується літа; немолодий: *літній день, літня будівля, літня людина*.

Літний, -а, -е. Який стосується польоту, літання: *літна погода*.

Льотний. Який стосується польоту літальних апаратів, призначений для льотчиків; який стосується професії льотчика; здатний літати (про комах, птахів тощо): *льотний склад, льотні ночі, льотне поле, льотний комбінезон, льотна майстерність, льотні бджоли*.

ЛІТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «камінь», «гірська порода», «твердий»; пишеться разом: *літокопія, літохрозографія*.

ЛІТР — ЛІТЕР

Літр, -а. Одиниця місткості рідких і сипких тіл, що дорівнює 1000 куб. см.

ЛІТЕР, -тера. Документ про право пільгового або безплатного проїзду людей, перевезення вантажів.

ЛІЦЕНЗІЯ — ЛІЦЕНЦІЯ

Ліцензія, -ї, *ор.* -єю. Дозвіл на право торговельного обміну, використання чогось тощо.

Ліценція. Зниження з тарифного мита тощо.

ЛЇБІ, *невідм., ч. і мн.* Високооплачуваний представник або агент великого банку й монополії, який діє неофіційно в кулуарах конгресу США і законодавчих органів штатів. *Пох.: лобізм, лобіст*.

ЛЇБНИЙ — ЛЮБОВІЙ

Лобний. Який стосується лоба: *лобний виступ*.

Лобовий. 1. Те саме, що **лбб-ний**: *лобова кістка*.

2. Спрямований прямо перед собою, в лоб; який міститься в передній частині чогось: *лобовий удар, лобова атака, лобовий вогонь, лобове скло, лобовий щит*.

...ЛОГ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «той, хто займається наукою», «слово»: *монолог, філолог*.

...ЛОГІЗМ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «слово», «словосполучення»: *неологізм, фразеологізм*.

...ЛОГІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «наука», «знання»: *біологія, філологія*.

ЛОГО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «слово», «мова», «мовлення»; пишеться разом: *логотметр, логопедія*.

ЛОЖА — ЛОЖЕ

Лóżа¹, -і, *ор.* -єю, *ж.* 1. Місце для кількох глядачів у театрі.

2. Таємне товариство і місце зборів масонів: *масонська ложка*.

Лóżа². Дерев'яна частина в деяких видах вогнепальної зброї.

Лóже¹, -а, *с.*, *заст.*, *поет.* Місце для снання, постіль.

Лóже². Те саме, що **лóжа**².

ЛОПÁTНИЙ — ЛОПАТÉВІЙ

Лопátний. Який стосується лопати.

Лопатéвий. Який має лопаті, з лопатями: *лопатева машина, лопатеве колесо*.

ЛОРД — МІЛÓРД

Лорд, -а. Спадковий титул вищого дворянства в Англії, а також особа, що носить цей титул; член верхньої палати англій-

ського парламенту: *титул лорда, палата лордів*.

Мілóрд, -а. Ввічливо-шанобливе звертання в англіїців до чоловіка з привілейованих класів.

ЛЌДЖЕНИЙ — ЛЌЖЕНИЙ

Лўджений. Дієприкм. від **лўдїти**; *у знач. прикм.* — укритий полудою (переважно про залізни виробі): *лўджена електролітичним способом жерсть (бляха), лўджений посуд*.

Лўжений. Дієприкм. від **лўжити** — обробляти лугом.

ЛЌКА — ЛУГ

Лўка. Місцевість, укрита трав'янистою рослинністю.

Луг, -у, *м.* (у) **лўзі**. *Лука*, але часто ще поросла кущами, а також низина, поросла лісом. *За Дніпром стелився в імлістому серпанку залитий сонцем луг* (Кучер); *Степ без краю; зелені та м'які луки понад річкою, темні луки з дїбравами* (Вовчок).

ЛЌДСЬКІЙ — ЛЌДЯНИЙ — ЛЌДНИЙ

Лўдський. Який стосується людей, належний людям, який складається з людей тощо: *лўдська мова, лўдське тіло, лўдська справедливість, лўдська істота, лўдський рід, лўдське щастя*.

Лўдяний. Який широ, доброзичливо, чуйно ставиться до інших; сповнений щирості; гуманний: *лўдяна натура, лўдяна людина, лўдяна усмішка, лўдяний закон, лўдяний девїз*.

Лўдний. Багатолўдний: *лўдні збори, лўдне містечко, лўдний шлях*.

ЛЌСТР — ЛЌСТРА — ЛЌСТРО

Лўстр, -у. Пігмент для розписування глазурованих керамічних виробів.

Лю́стра, -и. Підвісний освітлювальний прилад.

Лю́стро, -а. *діал.* Дзеркало.

Льодо́вік — **Льодо́вня**, **Льодо́вник**

Льодові́к, -а́. Скупчення великих мас льоду на земній поверхні, що має властивість сповзати: *гірський льодовик*.

Льодо́вня, -і, *ор.* -єю, *р. мн.* -вень, **льодо́вник**, -а. Погріб з льодом; ящик або шафа з льодом.

Льо́тчик, **Піло́т** — **Авіа́тор**. Значення тотожні, але **авіа́тор** у сучасній мові майже не вживається.

М

М («ем»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике м, м'який (м'яке) м.*

Мавріта́нський — **Ма́врський**

Мавріта́нський. Який стосується Мавританії і маврів: *маврїтанський стиль, маврітанський костюм*.

Ма́врський. Який стосується маврів: *маврські племена*.

Ма́гніто... Перша частина складних слів, що відповідає словам **магніт**, **магнітний**; пишеться разом: *магнітогідродинаміка, магніторозрядний*.

Ма́жор — **Міно́р**

Ма́жор, -у. Музичний лад, акорд якого складається з великої та малої терції й має бадьоре, радісне звучання; переносно — бадьорий, радісний настрій, характер тощо. *Пісня старовинна, мінорна, але вони співають її в такім радіснім мажорі (Довж.); Я не вірю, що пригож Нам лиш мажор, а сум кінчається. Бо ж люди житимуть, отож Колись там хтось і запечалиться (Бичко)*.

Міно́р, -у. Музичний лад, звуки якого утворюють малий тризвук із забарвленням суму, журби; переносно — сумний, жур-

ливий настрій: *модуляція з мінору в мажор*.

Ма́жорний — **Міно́рний**.

Ма́жорний. Який стосується мажору; переносно — бадьорий, радісний. *В засмучену кімнату, як вихор, влетіла мажорна музика (Головка); Рашель пише мені досить часто, листи милі, але, як завжди, короткі, настроїй досить мажорний (Л. Укр.)*.

Міно́рний. Який стосується мінору; переносно — сумний, журливий. *Ось перший сумний, мінорний акорд. Якийсь мороз пробіг по всій істоті Миколи (Хотк.); Хай і осінь, і дощ мочить квіти,— я майбутніми веснами юн! Струнам радості в серці дзвеніти, а мінорних не треба нам струн (Сос.)*.

Ма́ксимум, -у. Наявність цього слова, вжитого в значенні прислівника, не впливає на відмінок числівника, що стоїть за ним: *відстань, що дорівнює максимум двомстам метрів*.

Ма́ксі... — **Міні...** — **Міді...**

Ма́ксі... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «дуже довгий»; пишеться через дефіс: *максі-мода, максі-спідниця, максі-серія*.

Міні... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «дуже короткий»; пишеться через дефіс: *міні-мода, міні-пальто, міні-рояль, міні-спідниця*.

Міді... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «середній удовжину»; пишеться через дефіс: *міді-мода, міді-спідниця*.

МА́ЛО, присл. *Чого це вийшло на майдан так мало жовнірів?* (Н.-Лев.); *Хіба мало кілків валяється коло річки?* (Мирний); *Мою появу на фабриці мало хто помітив* (Ю. Янов.). Форма множини присудка неживана. Пор. ба́гато.

МА́ЛЮВА́ТИ — РИСУВА́ТИ

Малюва́ти, -ію, -ієш. Зображувати когось, щось на площині олівцем, пером, фарбами тощо: переносно — зображувати словами; викликати в уяві певні образи тощо. Пох.: *малюнок, малювання*.

Рисува́ти. -у́ю, -у́єш. 1. Креслити. Пох.: *рисунок, рисування*.

2. *рідко*. Те саме, що *малюва́ти*.

МА́ЛЬОВНІ́ЧИЙ — ЖИВОПІ́СНИЙ

Мальовні́чий. Який милує око, гарний, привабливий, барвистий тощо: *мальовнича картина, мальовнича місцевість, мальовнича поза*.

Живопі́сний. Який стосується живопису: *живописна творчість, живописний матеріал*.

...**МА́Н**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «пристрасний любитель»: *графоман, меломан*.

МА́НДАРИ́НОВИЙ, МА́НДАРИ́ННИЙ — МА́НДАРИ́НСЬКИЙ

Мандари́новий, *рідше* **манда́ринний**. Який стосується манда-

рина — плода й дерева: *мандариновий сік, мандариновий сад*.

Мандари́нський. Який стосується мандарина — чиновника в дореволюційному Китаї: *мандаринський палац*.

МА́НЕВРЕНИЙ — МА́НЕВРО́ВИЙ

Мане́врений. 1. Який здійснюється за допомогою маневру, без позиційних укріплень: *маневрена війна, маневрений бій*.

2. Який має властивість швидко міняти напрям руху; рухливий: *маневрений всюдихід, маневрений комбайн*.

3. Те саме, що **мане́вровий**.

Мане́вровий. Призначений для залізничних маневрів: *маневровий електровоз*.

МА́НУ́Л — МА́НУ́ЛЬ

Ману́л, -а. Хижий ссавець родини котячих, який водиться в Закавказзі, Середній та Центральній Азії.

Ману́ль, -ю, *ор.* -ем. Спосіб копіювання, який застосовується для виготовлення текстових офсетних друкованих форм при перевиданнях.

МА́РКАЗІ́Т — МА́РКІЗЕ́Т

Марказі́т, -у. Різновид природного сірчистого заліза.

Маркізе́т, -у. Тонка напівпрозора бавовняна або шовкова тканина із суканої пряжі.

МА́РКОВИЙ — МА́РОЧНИЙ

Ма́рковий. 1. Який стосується марки — знаку оплати різних зборів: *маркова колекція, марковий альбом*.

2. Те саме, що **ма́рочний 1**: *маркові вина*.

Ма́рочний. 1. Певної марки, сортовий: *марочний коньяк*.

2. Те саме, що **ма́рковий 1**: *марочна колекція*.

МА́РШІ, -ів, *мн.* Смуга морських узбереж, що затоплюються лише в період найвищих припливів і нагонів води.

МАСК... Перша частина складних слів, що відповідає слову **маскува́льний**; пишеться разом: *маскхалат, маскчохол.*

МАСКАРА́Д — КАРНАВА́Л

Маскара́д, -у. Свято, костюмований бал, учасники якого одягнені в казкові, етнографічні маски та костюми тощо.

Карнава́л, -у. Народне гуляння, часто просто неба, що супроводжується іграми, танцями, виступами художньої самодіяльності і т. ін.

МАТЕЛО́Т — МАТЛО́Т

Матело́т, -а. Найближчий корабель у строю.

Матло́т, -у. 1. Матросський та-нець.

2. Страва з шматків риби в соусі, приготовленому з червоного вина й різних приправ.

МАТЕ́РІАЛІСТІ́ЧНИЙ — МАТЕ́РІАЛІСТІ́ЧНИЙ

Матеріалістичний. Який ґрунтується на ідеях матеріалізму, пройнятий матеріалізмом; вузькопрактичний: *матеріалістичний світогляд, матеріалістичне розуміння історії, він надто матеріалістичний.*

Матеріалістський. Який стосується матеріаліста як людини, що вузькопрактично ставиться до дійсності: *матеріалістський підхід до вибору професії.*

МАШІ́ННО-... — МАШИ́НО...

Маші́нно... Перша частина складних слів, що відповідає слову **маші́нний**; пишеться через дефіс: *машинно-дорожній, машинно-технічний.*

Маши́но... Перша частина складних слів, що відповідає

слову **маші́на**; пишеться переважно разом: *машинознавство, машиноремонтний (але машино-година, машино-місце).*

МЕБЛЮВА́ЛЬНИК — МЕБЛЯ́Р, МЕ́БЕЛЬНИК

Меблюва́льник, -а. Той, хто займається меблюванням (квартир, кімнат тощо).

Мебля́р, -а́, **мебельник**, -а. Майстер, який виготовляє меблі; працівник меблевого виробництва.

МЕГА..., МЕГАЛО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттям «мільйон», «великий», «велетенський»; пишуться разом: *мегакалорія, мегатонна, мегаломанія.*

МЕД... — МЕ́ДИКО-... — МЕДО...

Мед... Перша частина складних слів, що відповідає слову **меді́чний**; пишеться разом: *медобслуговування, медперсонал.*

Медико-... Перша частина складних слів, що відповідає слову **меді́чний**; пишеться через дефіс: *медико-санітарний, медико-хірургічний.*

Медо... Перша частина складних слів, що відповідає слову **мед**; пишеться разом: *медозбір, медоутворення.*

МЕДИКАМЕНТО́ЗНИЙ. Який стосується медикаментів, здійснюється за допомогою їх: *медикаментозні засоби, медикаментозне лікування.*

МЕЗ..., МЕЗО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттям «середній», «помірна величина», «проміжне положення між двома явищами в часі чи просторі»; пишуться разом: *мезенхіма, мезометеорологія.*

МЕЛА́НХО́ЛІЯ — МЕЛАНХО́ЛІЙНИ́СТЬ, МЕЛАНХО́ЛІЧНИ́СТЬ

Меланхолія, -ї, *ор.* -єю. 1. Важкий, похмурий, сумний настрій: *вдатися в меланхолію, розвіяти меланхолію.*

2. Вид психічного захворювання: *страждати на меланхолію.*

Меланхолійність, -ності, *ор.* -ністю, **меланхолічність**. Властивість когось, чогось за значенням «меланхолійний»: *меланхолійність настрою.*

МЕЛІС — МЕЛІСА — МЕЛІЯСА

Меліс, -у. Сорт цукру-піску, який одержують з білої патоки.

Меліса. Рід багаторічних трав'янистих рослин родини губоцвітих.

Меліса. Темна тягуча солодка маса, що є відходом цукробурякового виробництва.

МЕЛО... Перша частина складних слів, що означає «пов'язаний із співом, музикою»; пишеться разом: *мелодраматичний, меломанія.*

МЕЛОДІЙНИЙ — МЕЛОДІЙНИЙ

Мелодійний. Милозвучний: *мелодійний голос.*

Мелодійний. Який стосується мелодії: *мелодичне багатство фольклору, мелодична основа пісень.*

МЕНЗУРКА — МЕНЗУРА

Мензурка. Посудина з позначеними на ній поділками для вимірювання невеликих об'ємів рідини.

Мензюра. 1. Міра тривалості звуку, такту в середньовічній багатоголосій музиці.

2. Різні виміри для визначення місць звукових отворів у духових, а також діаметра, довжини, натягу струн в інших музичних інструментах.

МЕНШІСТЬ, -шості, *ор.* -шістю. Присудок узгоджується так, як із словом **більшість** (див.).

...МЕР, ...МЕРІЯ. Кінцеві частини складних слів, що вказують на їхній зв'язок з поняттями «склад», «будова», «розчленування»: *мономер, полімер, метамерія.*

МЕТА... Префікс, що означає проміжне становище, рух у просторі або часі, зміну, перетворення, переміщення, звільнення від чогось: *метagalактика, метаматематика.*

МЕТАЛО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **металевий**; пишеться разом: *металокераміка, металопокриття.*

МЕТАМОРФІЗМ — МЕТАМОРФОЗ, МЕТАМОРФОЗА

Метаморфізм, -у. Процес перетворення структури й складу гірських порід під впливом фізичних та хімічних факторів.

Метаморфоз, -у, **метаморфоза**. Перетворення однієї форми на іншу, видозмінення чогось; видозмінення вегетативних органів рослин внаслідок пристосування їх до інших функцій; перетворення організму тварин у процесі його індивідуального розвитку.

МЕТЕО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **метеорологічний**; пишеться разом: *метеопрогнозування, метеоумови.*

МЕТЕОР — МЕТЕОРІТ

Метеор, -а. Спалах, яким супроводжується згоряння в атмосфері Землі невеликого розжареного тіла, що потрапляє в неї з міжпланетного простору; переносно — те, що раптово з'являється і швидко зникає.

Метеорит, -а. Космічне тіло, переважно залізне або кам'яне, що падає на Землю з міжпланетного простору.

МЕТИЗА́ЦІЯ — МЕТИСА́ЦІЯ

Метиза́ція, -ї, *ор.* -єю. Схрещування різних порід тварин або сортів рослин.

Метиса́ція. Змішування людських рас.

МЕТИЛ — МЕТИЛЁН

Метй́л, -у. Група, що складається з одного атома вуглецю й трьох атомів водню з однією вільною частиною; входить до складу багатьох органічних сполук: *хлористий метил*.

Метилён, -у. Група, що складається з одного атома вуглецю й двох атомів водню; входить до складу багатьох органічних сполук: *йодистий метилен*.

МЕТОД... Перша частина складних слів, що відповідає слову **методичний**; пишеться разом: *методкабінет, методоб'єднання*;

МЕТО́ДИКА — МЕТОДО́ЛО́ГІЯ

Методика. 1. Сукупність способів і прийомів доцільного проведення будь-якої роботи: *методика виведення високопродуктивних порід тварин, методика наукового дослідження, методика перекладу, удосконалювати методику*.

2. Вчення про методи викладання певної науки, предмета: *методика фізики, розробляти методику*.

Методоло́гія, -ї, *ор.* -єю. Вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу або про методи, що застосовуються в окремих науках: *марксистсько-ленінська методологія, методологія наукових досліджень*.

МЕТОДИ́ЧНИЙ — МЕТОДИ́СТСЬКИЙ

Методичний. Який стосується методики; дуже послідовний, систематичний: *методичний посібник, методична майстерність*,

методичний кабінет, методичний обстріл, методичні рухи.

Методістський. Який стосується методистів — прихильників однієї з протестантських церков в Англії, США, Канаді й інших країнах.

...**МЕТР**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «вимірювач»: *барометр, вольтметр*.

...**МЕТРІЯ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «вимірювання»: *дозиметрія, телеметрія*.

МЕХАНО..., **МЕХ...** Перші частини складних слів, що відповідають слову **механічний**; пишуться разом: *механоскладальний, механотерапія, мехкорпус*.

МИМОХІ́ДЬ — МИМОХІ́ТЬ

Мимохі́дь, *присл.* Проходячи мимо когось, чогось; переносно — не зосереджуючись на чомусь, між іншим.— *Хотіли мимохі́дь і ми додому зазирнути, та капітан не дозволив (Тют.): Мимохі́дь приголублений хлопець почервонів до сліз (Ільч.); «Назавтра повинно б розгодинитись», відзначив мимохі́дь Роман (Гончар)*.

Мимохі́ть, *присл.* Без певного наміру, без участі свідомості, всупереч власній волі, мимоволі. *Повітря було таке н'яне й повне щebetання, що мимохі́ть бажалось руху, крику, реготу... (Коцюб.); Хатня задуха паморочить голову, руки мимохі́ть простягаються до вікна (Дн. Чайка)*.

МІРО — МІРРА

Міро, -а, *с.* Запашне масло, яке використовують у християнських церковних обрядах.

Мірра, -и, *ж.* Тропічне дерево, а також ароматична смола, яку видобувають з деяких тропічних дерев.

МИСЛІВСТВО — ПОЛЮВАННЯ

Мислівство. Добування диких звірів і птахів з метою використання їхнього м'яса, хутра тощо; полювання як промисел: *жити з мислівства.*

Полювання. Шукання і переслідування диких звірів, птахів і риб з метою убити чи зловити їх, а також переносно: *збиратися на полювання, щасливе полювання, полювання на людей.*

МИШ'ЯКОВИЙ — МИШ'ЯКОВИСТИЙ

Миш'яковий. 1. Прикм. від **миш'як**: *миш'яковий препарат.*

2. Який містить миш'як: *миш'якова руда, миш'яковий колчедан, миш'якова кислота.*

Миш'яковистий. Те саме, що **миш'яковий** 2: *миш'яковисті сполуки, миш'яковистий ангідрид.*

МІДЕ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **мідь**; пишеться разом: *мідевісний, міделіварний.*

МІЖ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **між**; пишеться разом: *міжвиробничий, міжсезоння.*

МІКРО... — МАКРО...

Мікро... Перша частина складних слів, що означає «дуже малий, найдрібніший, пов'язаний з вивченням або вимірюванням дуже малих предметів, явищ, величин»; у назвах одиниць виміру — мільйонна частка; пишеться разом: *мікроархів, мікрровибух, мікролітак, мікромініатюрний, мікроперіод, мікροструктура.*

Макро... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «великий», «довгий»; пишеться разом: *макробіотика, макроекономіка, макроелемент,*

макроклімат, макромолекула, макросистема.

...МІКСИС. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «змішування», «злиття»: *автоміксис, апоміксис.*

МІКСО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «слиз»; пишеться разом: *міксаомеба, міксоміцети.*

МІКСТ. 1. *р.* -а. Поїзд з вагонами різного призначення: *поїзд-мікст.*

2. *р.* -а. Особа з комбінованим ураженням (отруйними речовинами й пораненням тощо).

3. *р.* -у. У спорті — виступ у змішаній парі — чоловік і жінка.

4. *р.* -у. Змішаний регістр співочого голосу.

МІЛІ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «тисячна частина»; пишеться разом: *мілівольт, міліметр.*

МІЛІТАРИСТИЧНИЙ — МІЛІТАРИСТСЬКИЙ

Мілітаристичний. Який стосується мілітаризму: *мілітаристична політика, мілітаристична пропаганда, мілітаристична держава.*

Мілітаристський. 1. Який стосується мілітаристів: *мілітаристські організації, мілітаристські угруповання.*

2. Те саме, що **мілітаристичний**.

МІЛЬ — МОЛЬ

Міль, *молі, ор.* міллю, *ж.* Комаха.

Моль, -я, *ор.* -ем, *ч.* Грамомолекула.

МІНІМУМ, -у. Наявність цього слова, вжитого в значенні прислівника, не впливає на відмінок числівника, що стоїть за ним: *довести температуру до мінімум двадцяти градусів.*

МІНУС, -а. При позначенні температури нижчої нуля —

невідмінюване. Наявність слова **мінус** не впливає на відмінок числівника, що стоїть за ним: *температура знизилась до мінус тридцяти градусів*.

МІО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «м'яз»; пишеться разом: *міоглобін, міорелаксанти*.

МІС — МІСІС

Міс, *невідм., ж.* Назва незаміжньої жінки, дівчини в англійських країнах (звичайно приєднується до прізвища або імені); вихователька, гувернантка (переважно англійка).

Місіс, *невідм., ж.* Назва незаміжньої жінки в англійських країнах (звичайно приєднується до прізвища або імені).

МІСІЛКА — МІШАЛКА

Місілка, машина, пристрій для місіння чогось: *місілка тіста*.

Мішалка. Предмет, знаряддя, пристрій, машина для розмішування чогось: *лабораторна мішалка, механічна мішалка*.

МІСІТИ — МІШАТИ

Місити, *-аю, -аєш*. Розминати якусь густу в'язку масу, змішуючи її тощо: *місити тісто, місити глину, місити діжу*.

Мішати, *-аю, -аєш*. За допомогою мішалки, ложки тощо перемішувати, збовтувати щось тощо: *мішати страву, мішати ложкою в казані*.

МІСТО. Назви, що виступають у ролі граматичної прикладки до слова **місто**, виражені відмінюваним іменником, переважно узгоджуються з ним у відмінку: *в місті Києві, з міста Львова, під містом Варшавою*. Звичайно не узгоджуються, тобто зберігають початкову форму: а) назви, які рідко зустрічаються: *поблизу грецького міста Волос*; б) складені назви:

під містом Великі Луки, у місті Кривий Ріг; в) назви міст у спеціальній літературі (географічній, військовій), в офіційних повідомленнях і документах. Назви міст на **-о** іноді не узгоджуються при наявності подібних назв чоловічого роду: *під містом Пушкіно (але під містом Пушкіном — від Пушкін)*.

МІСЬК... Перша частина складних слів, що відповідає слову **міський**; пишеться разом: *міськком, міськрада*.

МІФІЧНИЙ — МІФОЛОГІЧНИЙ

Міфічний. Пов'язаний з міфами; фантастичний, неймовірний, вигаданий, неіснуючий: *міфічний герой, міфічний сюжет, міфічна істота*.

Міфологічний. Який стосується міфології як сукупності, системи міфів: *міфологічний герой, міфологічний сюжет, міфологічна література, міфологічна теорія*.

...МІЦЕТ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «гриб»: *актиноміцет, базидіоміцет*.

...МІЦИН. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «грибковий»: *біоміцин, синтоміцин*.

МОВЛЕННЯ. 1. Спілкування людей між собою за допомогою мови, мовна діяльність, процес говоріння; манера говорити: *правильне мовлення, мовлення іноземця, розвиток мовлення, культура мовлення, мовнолігичне мовлення, виправляти мовлення*.

2. Стиль мови: *ділове мовлення, літературне мовлення, писемне мовлення, усне мовлення, сценічне мовлення, стилістика мовлення*.

МО́ЖНА — МОЖЛІВО

Мо́жна, присудк. сл. 1. Є умови, можливості для здійснення чогось.— *Ой, не можна ждати, не можна* (Н.-Лев.); — *Хочеш, покажу, що гвіздки ці можна забивати з зав'язаними очима?* (Гончар); — *Ну, тепер можна й на танці* (Гуц.).

2. Дозволяється, дозволено. [Милевський:] *Любов Олександрівно, можна подивитись на ваш малюнок?* (Л. Укр.); — *Що мати — у вас? — У мене... А що? — Та нічого. Я до матері, коли можна* (Мирний); — *А що це у тебе в жмені?.. — Гроші... — Дай сюди! — Еге, не можна, — мамка битимуть* (Коцюб.).

Можливо. 1. присудк. сл. Те саме, що **мо́жна** 1. *Встановити загальні принципи художнього перекладу можливо* (Рильський); — *Кинути на Сиваш повстанську групу. Хай — поки ще можливо — негайно переправляються на той бік* (Гончар).

2. вст. сл. Вживається для вираження припущення чогось. *Не вірилось, що осінь на Україні. А в Омську десь, можливо, й перший сніг* (Мур.); *Може, ставши льотчиком відомим, Пронесеш ти славу на крилі, А можливо, будеш аерономом Не в надхмар'ї, просто на Землі* (Дор.); — *Таки щось тямить вона. — Можливо* (Стельмах).

МОЛДА́ВСЬКИЙ — МОЛДА́НСЬКИЙ

Молда́вський. Який стосується Молдавії і молдаван: *молдавська мова, молдавські пісні, молдавський народ, молдавські степи*.

Молда́нський. Який стосується молдаван: *молдаванські пісні*.

МОЛОДНЯ́К — МОЛОДНИ́К

Молоднѐк, -а. 1. Молоді тварини; розм.— молоді люди. *Годівля худоби провадилася за графіком, молоднѐк випоювався молоком* (Тют.); *Він згодився забрати собі весь цей необстріляний молоднѐк* (Гончар).

2. Молодий ліс, сад тощо. *Мандрівники зайшли в негустий молоднѐк* (Козл.); *Віз тихо вкотився в сосновий молоднѐк* (Томч.).

Молоднѐк, -а. Те саме, що **молоднѐк** 2. *Довкола рівними темно-зеленими стінами тягся сосновий молоднѐк* (Фр.); *В нас ростуть сади-молодники* (Вирган).

МОНАРХІ́ЧНИЙ — МОНАРХІ́СТСЬКИЙ

Монархі́чний. 1. Який стосується монархії, ґрунтується на принципах монархії: *монархічна держава, монархічний лад*.

2. Те саме, що **монархі́стський**: *монархічні погляди* (переконання), *монархічна концепція*.

Монархі́стський. Який стосується монархізму й монархістів: *монархістські погляди* (переконання).

МОНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «одно», «єдино»; пишеться разом: *моновзвучання, монокультура*.

МОНОПОЛІ́СТІЧНИЙ — МОНОПОЛІ́СТСЬКИЙ

Монополі́стичний. Який стосується монополії, ґрунтується на принципах монополії: *монополістичний капіталізм, монополістичне об'єднання, монополістичний капітал*.

Монополі́стський. Який стосується монополістів, належний монополістам: *монополістська політика*.

МОНТАЖЁР, МОНТАЖИСТ — МОНТА́ЖНИК — МОНТЁР

Монтажёр, -а, **монтажист**, -а. Фахівець з монтажу фільмів, літературних або музичних творів тощо.

Монтажник, -а. Фахівець з монтажу машин, конструкцій, споруд тощо.

Монтёр, -а. 1. Кваліфікований робітник, що займається електромонтажем і лагодженням електричного обладнання.

2. Те саме, що **монтажник**.

МОРАТО́РИЙ, -ю, *ор.* -єм.

1. Відстрочка платежів, встановлена урядом на певний час у зв'язку з настанням надзвичайних обставин.

2. Відстрочка, відкладання певних дій.

МОРЕ́НА — МАРЕ́НА

Морéна. Відклад з глини, піску та уламків гірських порід, утворений пересуванням льодовиків.

Марéна¹. Трав'яниста рослина, з кореневища якої добували червону фарбу.

Марéна². Річкова риба родини коропових; вусач.

МОРОЗОВИТРИВА́ЛИЙ, МОРОЗОСТІЙКІЙ — МОРОЗОТРИВКІЙ

Морозовитривалий, морозостійкий. Який витримує температуру нижчу від нуля (про рослини): *морозовитривали сажанці, морозостійкий гібрид, морозостійкий сорт*.

Морозотривкий. Який витримує багаторазове зниження й підвищення температури без значного зниження своєї міцності: *морозотривкі матеріали*.

...**МО́РФ**, ...**МО́РФІЗМ**, ...**МО́РФІЯ**, ...**МО́РФІЙ**, ...**МО́РФО́З**. Кінцеві частини складних слів, що відповідають

поняттям «форма», «вид»: *тероморф, метаморфізм, ізоморфія, антропоморфний, катаморфоз*.

МО́РФО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «форма»; пишеться разом: *морфоскульптура, морфотектура*.

МО́РЯК — МАТРО́С

Моря́к, -а. Той, хто служить на флоті (торговельному, риболовецькому, військовому тощо); людина, досвідчена в морській справі. *Він був важкий і дебелий — цей четвертий Половець, колишній моряк торговельного флоту (Ю. Янов.); Гойдало. Моряки не помічали хитанини, бо «звикли до неї з коліски» (Тулуб); Внизу стояв моряк у білому кітелі і в кашкеті із золотим кرابом (Панч)*.

Матро́с, -а. Рядовий військового флоту, а також службовець суднової команди в цивільному флоті. *О, в них було багато дум: може, стануть матросами, пойдуть морем у чужі краї (Вовчок); — Ти — хто? — Матрос-зенітник (Ткач); Моряки ми всі, матроси, і прямуємо туди, За піщані білі коси, Де нічого, крім води (Мур)*.

МО́ТО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **мото́рний, моторизований, мотоциклéтний**; пишеться разом: *мотодельтаплан, мотоколона, мотоорієнтування*.

МО́ТТО, *невідм., с.* Дотепний вислів, епіграф.

МУ́З... Перша частина складних слів, що відповідає слову **музи́чний**; пишеться разом: *музвзвод, музкомедія*.

МУЗИКА́ЛЬНИЙ — МУЗИ́ЧНИЙ

Музикáльний. 1. Здібний до музики, який тонко сприймає.

відчуває й виконує музичні твори: *музикальна людина, музикальні пальці, музикальний слух.*

2. Приемний звучанням, мелодійний: *музикальний голос, музикальна мова.*

Музичний. 1. Який стосується музики, пов'язаний з музикою, здійснюваний засобами музики: *музичний магазин, музичний вечір, музичний гурток, музичний твір, музична комедія.*

2. Те саме, що **музикальний**: *музичний голос.*

МУЛЬТИ... Перша частина складних слів, що означає велику кількість чогось або багаторазовість якихось дій,

функцій; пишеться разом: *мультивібратор, мультимільйонер.*

МУР, -у. Висока кам'яна або цегляна стіна навколо чогось; мурована стіна будинку (іззовні); невисока загорожа з каменю або цегли, а також переносно. *Все тюремне дворище оперізував високий кам'яний мур (Добр.); Місто в'яне, і все племінь, од панелей і мурів пече... (Сос.); Перебігли вони міст, заїхали на острів, поїхали поїд самим садовим муром (Н.-Лев.); Кожен заглибився в свої думки. Ніяким «ти» не звалити одним ударом той мур, який виник між ними (Дмит.).*

Н

Н («ен»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале н, м'який (м'яке) н.*

НА, *прийм.* Вж. у словосп.: *на адресу, на весь зріст, на всю широчінь, на вигляд, на вимогу, на десяту годину, на заклик, на замовлення, на ім'я називати, на його бажання, на кінець (і під кінець) року, на мою думку, на перше липня, на пропозицію, на прохання, на селі (і у (в) селі) працювати, на село (і у (в) село) поїхати, на схід від Києва, на шматки подерти, будинок на дев'ять поверхів, вода перетворюється на пару (і в пару), драма на п'ять дій, одержувати 150 карбованців на місяць.*

НА..., *префікс.* Перехідні дієслова з **на...**, які виражають повноту, велику кількість у прояві дії, керують знахідним і родовим відмінками: *набирати*

кошик грибів, назбирати грибів. Форма родового відмінка звичайно вживається, коли вказується поширення дії на значну кількість з можливих багатьох предметів, а також коли об'єктом дії є абстрактне поняття: *накупити книжок, напустити диму, наробити дурниць.*

НАБАГА́ТО — НА БАГА́ТО

Набагато, *присл.* Значною мірою, дуже; з порівняльним ступенем прикметника і прислівника — значно, багато. [Кравченко:] *Виходить, що я хоч і запізнилася набагато, а поговорити було про що (Мороз); Всі уже догадувалися, що цього року аул відкочує набагато далі (Тулуб); Набагато простішим було все, що він чув з чужих уст (Стельмах); Я просто був молодім, не набагато старшим за них (Довж.).*

На багато, *присл. з прийм.* *Села наді Пслон задзвонили*

в усі дзвони, і їх чути стало на багато верст (Ю. Янов.); Він натикався на багато дивовижних чудових речей, яких ніколи не бачив раніше (Гончар).

НА́БІК — НА БІК

На́бік, присл. На правий чи лівий бік чогось; убік тощо. *Івась прижмутив одно око, похилив голову набік* (Март.); *Тодозя одскочила набік в ліщину* (Н.-Лев.); *Кран від'їхав по рейках далеко набік* (Собко).

На бік, ім. з прийм. *Шапочка з'їхала в неї на бік голови* (Коцюб.); *Хлопці повилазили в човен та давай стрибать з човна в воду на бік, де було води по пояс* (Н.-Лев.); *Кашель б'є його, підкидає, перевертає з боку на бік* (Мирний); *Особливе невдоволення у Феодосія викликало те, що Оленка під час суперечок завжди ставала на бік чоловіка* (Логв.).

НАВА́ГА — НАВА́ХА

Нава́га. Невелика морська риба родини тріскових.

Нава́ха. Іспанський довгий складаний ніж.

НАВА́ЛА — НАВА́Л

Нава́ла. Вторгнення ворожих військ; полчища завойовників тощо: *ворожа навала, золотоординська навала, фашистська навала*.

Нава́л, -у. Нагромадження чогось; велика купа чого-небудь: *крижані навали*.

НАВА́РИСТИЙ — НАВАР-НИЙ

Нава́ристий. З густим наваром (про страву): *наваристий борщ*.

Наварний. Прироблений, виготовлений за допомогою наплавлювання: *наварний леміш, наварний вал*.

НАВЕ́РХ — НА ВЕРХ

Наве́рх, присл. На верхню частину, на поверхню чогось, угору тощо; у знач. прийм. *Маметові очі полізли наверх* (Коцюб.); *Вода мене знов винесла наверх* (Н.-Лев.); *Розказують люди, що часом скарби і сами вилазять наверх землі* (Стор.).

На верх, ім. з прийм. *Він і на сохи дерева дав, і на крокви.. А як на верх, то хмизу свого вже дав* (Мирний); *Часом виплигувала на верх, на покрівлю, прудка коза* (Н.-Лев.).

НАВЕРХУ́ — НА ВЕРХУ́, НА ВЕ́РСІ

Наверху́, присл. У верхній частині; на поверхні чогось, розм.— вгорі тощо. *Нехай буде наверху піна, але під нею мусить в келиху грати чисте вино* (Коцюб.); *Вони тепер там, наверху, повзли метр за метром все вище і вище між розпеченим камінням* (Гончар).

На верху́, на ве́рсі, ім. з прийм. *Щовечора, було, він жеде качиних зграй, Своєю статтю темніючи важкою Аж на верху млина* (Рильський).

НА́ВИК — НА́ВИЧКА

На́вик, -у. Уміння, набуте досвідом, звичкою, вправами; практичні знання, досвід у якійсь справі: *механізаторські навики, мистецькі навики, професійні навики, трудові навики, навики керівництва, виробляти навики, здобувати навики*.

На́вичка. 1. рідко. Те саме, що **на́вик**: *навички господарювання, трудові навички, навички в роботі*.

2. Звичка: *негарні навички*.
НАВІ́КИ, НАВІ́К, НАВІ́К — НА ВІ́КІ, НА ВІ́КІ, НА ВІ́К

Наві́ки, наві́к, присл. *Назавжди; повністю, цілком тощо*:

навіки разом, навіки-віків, замовкнути навіки, навіки минуло, навкік-віки, навкік-віків.

На віки, на вікі, на вік, ім. з прийм. — Ви погубили мене на віки вічні (Кв.-Осн.); Я загоїти хочу вам рани Не на віки чи роки — на мить... (Олесь); Хай на віки прославить спів безсмертну юність вашу (Сос.); — Тепер ми любимося.. і не розлучимося на вік наш (Кв.-Осн.).

НАВІШАНИЙ — НАВІШЕНИЙ

Навішаний. Дієприкм. від **навішати:** *кругом навішані портрети.*

Навішений. Дієприкм. від **навісити:** *навішений на двері замок.*

НАВІЩО — НА ВІЩО

Навіщо, присл. З якою метою, для чого; з якої причини, чому тощо. *Бере шага, аж труситься: Тяжко його брати!.. Та й навіщо?..* (Шевч.); *Навіщо ж він оце розігнав вечорниці?* (Н.-Лев.).

На віщо, займ. з прийм. *Еге! Аж ген-ген усі зібралися круг ставка та й дивляться... А на віщо дивляться, так гай-гай!* (Кв.-Осн.); *Звісно, що дівчина не вжаєє ні на віщо, полюбивши* (Вовчок).

НАВКОЛИШНИЙ, -я, -є.

Який оточує кого-, що-небудь, розташований навколо або поблизу когось, чогось: *навколишній світ, навколишнє середовище.*

НАВКОЛІШКАХ, НАВКОЛЮШКАХ — НАВКОЛІШКИ, НАВКОЛЮШКИ

Навколішках, розм. **навколюшках,** присл. На колінах. Вж. із сл.: *стояти, повзати, плазувати, просити. Я спав, здається, навколішках* (Коб.);

Нона, впоравшись по господарству, навколішках полізла до своєї постелі (Шер.).

Навколішки, розм. **навколюшки,** присл. 1. На коліна. Вж. із сл.: *ставати, стати, опускатися, падати, кинутися, становити. Кайдаш став навколішки* (Н.-Лев.); *«Де ж той предводитель? У кого його спитати?» — думаю, та прямисінько перед усіма — бух! навколішки* (Мирний); *Микита звівся навколюшки і притулювся до верби* (Л. Янов.).

2. Те саме, що **навколішках.** Вж. із сл.: *стояти, лазити, сидіти. Не раз Мاسя навколішки стояла* (Свидн.); *Йонька сидить навколішки перед друвітню* (Тют.).

НАВОСЬМЕРО — НА ВОСЬМЕРО

Навосьмеро, присл. На вісім частин.

На восьмеро, прийм. і числ. **...НАВТ.** Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «той, хто плаває»: *гідронавт.*

...НАВТИКА. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «плавання»: *аеронавтика, космонавтика.*

НАВШПІНЬКАХ — НАВШПІНЬКИ, НАВШПІНЯЧКИ

Навшпіньках, присл. На кінчиках пальців ніг (переважно щоб не порушувати тиші). Вж. із сл.: *стояти, ходити, бігти. Василько пробрався навшипіньках до стовпа, приставив драбинку, виліз тихенько по ній* (Турч.); *Іздові ходили навшипіньках, куховар переставав гриміти сковородами* (Гончар).

Навшпіньки, розм. **навшпінячки,** присл. 1. На кінчики пальців ніг. Вж. із сл.: *стати,*

підвестися, звестися. Віктор став навшпиньки (Добр.); Старіші на лавках, а молоді позаду Стають навшпинячки (Рильський).

2. Те саме, що **навшпіньках**. Стара їмость гасила пальцями свічку і тихо, навшпиньки виходила прич (Хотк.); [Феофанський (вбігає, але, примітивши пару, навшпинячки виходить за двері й кричить):] Можна? (Крот.).

НАГОЛОВУ, присл. У вислові розгромити (розбити) нагло́ву.

НАГОРІ — НА ГОРІ

Нагорі, присл. У верхній або на верхній частині чогось; розм. — в організації, що стоїть вище в адміністративному відношенні. Черниш стояв нагорі у палаті сенаторів (Гончар); Вони пірнали небезпечно глибоко, і тільки бульбашки, що лопалися нагорі, свідчили про те, що десь там знаходиться жива істота (Тют.).

На горі, ім. з прийм. Коза на горі вища корови в полі (прислів'я); На горі раз у раз палили з гармат (Н.-Лев.).

НАГОРУ — НА ГОРУ

Нагору, присл. На верхню частину чогось. Я пройшов з адміністратором нагору до зали (Ю. Янов.); Руфа повернулася і побігла по східцях нагору (Коп.).

На гору, ім. з прийм. Я на гору круту крем'яную буду камінь важкий підіймать (Л. Укр.); Старий Прокopenко і чотири молоді бозунці стали підніматися на гору (Довж.).

НАД..., **НАДІ...** (перед двома приголосними), префікси. 1. Вживаються при творенні дієслів на означення дії, застосовуваної до предмета згори: над-

будувати, надписати, надставити.

2. Вживаються при творенні дієслів на означення дії, спрямованої на відокремлення порівняно невеликої частини від цілого: надламати, надрубати, надгесати, надірвати.

3. Вживаються при творенні дієслів на означення спрямування руху в напрямі до предмета, наближення до нього: надбігти, надїхати, надійти, надіслати.

НАДВАДЦЯТЕРО — НА ДВАДЦЯТЕРО

Надвадцятєро, присл. На двадцять частин.

На двадцятєро, прийм. і числ.

НАДВІР — НА ДВІР

Надвір, присл. За межі чогось (переважно приміщення); на подвір'я, на вулицю. Вона пішла темним довгим коридором, одчинила двері надвір і спинилась (Н.-Лев.); Оксен гримнув дверима, вискочив надвір (Тют.).

На двір, ім. з прийм. Не так слава, не так слава, Як той поговір, Що заїздив козак з Січі До вдови на двір (Шевч.); Молодий Джеря перейшов невеличкий садок і поза хатою повернув на двір (Н.-Лев.); Волоські горіхи, акації та жерделі кидали на двір і на хату довгі чорні тіні (Коцюб.).

НАДВОЄ — НА ДВОЄ

Надвоє, присл. 1. На дві частини; двозначно. Розкушуя горішок надвоє (пісня); Ріка під містком розділяється надвоє (Баш); Надвоє бабка ворожила: або вмре, або буде жива (приказка); Стеха б то надвоє думала (Кв.-Осн.).

2. рідко. Вдвоє. Стежка від озера до хати наче надвоє покоротшала (Вовчок).

На двѳе, прийм. і числ.: хата на двоє дверей.

НАДВО́РИ — НА ДВО́РИ

Надво́ри, присл. Поза приміщенням, на повітрі. *Надворі стемніло* (Мирний); *Надворі дощ шумить і плеще...* (Сос.).

На дво́рі, ім. з прийм. *Де в тих сиріт безталанних Добро тее бралось? І в коморі, і на дво́рі, На току й на ниві* (Шевч.); *Що того люду на дво́рі перед присутствієм! А що крику, завовду, сліз! Ціла громада жінок на дво́рі, та ще й на вулиці чимало* (Л. Укр.).

НАДѢВ'ЯТЕРО — НА ДѢВ'ЯТЕРО

НадѢв'ятеро, присл. На дев'ять частин.

На дѢв'ятеро, прийм. і числ.

НАДѢСЯТЕРО — НА ДѢСЯТЕРО

НадѢсятеро, присл. На десять частин. *Тебе як слухати, то треба надсятеро розірватись* (Мирний); *Якесь залізо краяло їй душу надсятеро* (Хотк.).

На дѢсятеро, прийм. і числ.

НАДЗѢМНИЙ — НАЗѢМНИЙ

НадзѢмний. Який міститься над поверхнею землі, відбувається на землі; який міститься поза землею, в небесному просторі; переносно — потойбічний, загробний. *Пейзаж став фантастичний, ніби не надземний, а підземний* (Н.-Лев.); *В надземних галереях вокзалу денна спека стояла густою задухою* (Смолич); *Летять пташки шляхом надземним* (Сос.).

НазѢмний. Який міститься на земній поверхні; який існує, живе, росте на землі; який діє, відбувається, здійснюється на земній поверхні; земний. Вж. із сл.: *рослини, тварини, війська,*

транспорт, станція метро, силовування, споруди, роботи, спосіб життя.

НАДІ, НАДО, прийм. Над. Вживаються перед займенником я в орудному відмінку (*наді мною, надо мною*), зрідка — перед словами, що починаються групою приголосних (*наді Псалом*).

НАДЛЮ́ДСЬКИЙ — НЕЛЮ́ДСЬКИЙ

Надлю́дський. Який перевищує звичайні людські якості, властивості, можливості, дуже сильний тощо: *надлюдський розум, надлюдська працездатність.*

Нелю́дський. 1. Не властивий людині, не такий, як у людей; незвичайний: *нелюдський біль, нелюдська втома, нелюдські умови, нелюдські муки.*

2. Дуже жорстокий, деспотичний: *нелюдська жорстокість, нелюдська лють, нелюдське знущання.*

НАДСИЛА́ТИ, -а́ю, -а́еш.

1. Доставляти, посылати щось поштою або через когось: *надсилати листа, надсилати гроші, надсилати відповідь.*

2. Направляти когось кудись з певною метою: *надсилати послів, надсилати війська.*

НАДХО́ДИТИ, -джу, -диш. 1.

Ідучи, їдучи, пливучи, прибувати кудись, наближатися: *надходили люди, надходив пароплав.*

2. Наставати, наближатися в часі: *надходив вечір, надходила осінь, надходили свята.*

3. Приходити на місце призначення (про щось надіслане, відправлене); поширюватися тощо: *надходили листи, надходили пропозиції, надходили чутки.*

НАДЯ́ГАТИ, -а́ю, -а́еш. На відміну від дієслова **одя́гати**

вживається переважно в прямому значенні «натягувати, насувати, накладати і т. ін. одяг чи щось інше на кого-, що-небудь».

НАЗÁВТРА — НА ЗÁВТРА

Назáвтра, присл. розм. На другий день, наступного дня. Вони косили коло топила вже третій день, назавтра мали переїздити на нове поле (Загреб.); Клубками валить пара від коней, почувається, що назавтра береться мороз (Гончар).

На зáвтра, ім. з прийм.— Так от: щоб на завтра на ранішній поїзд всі речі були владжені і рахунки оплачені (Л. Укр.); Чути тільки, як Олена шарудить хмизом, накидаючи його в піч, щоб підсох на завтра на ранок (Тют.); Їм теж хотілося б переговорити про невідкладні свої справи, домовитись про діла на завтра (Гончар).

НАЗУСТРІЧ — НА ЗУСТРІЧ

Назустріч, присл. У напрямку, протилежному до того, в якому хтось, щось рухається, наближається тощо; у знач. прийм. Ти не дивись, що буде там, Чи забуття, чи зрада: Весна іде назустріч вам, Весна в сей час вам рада (Олесь); Назустріч вогкістю війнуло (Гончаренко); Назустріч мені мчало з гори кілька санчат з дітьми (Сміл.).

На зустріч, ім. з прийм. Нас запросили на зустріч до прем'єр-міністра республіки (Козл.); На radoцax Василь вирішив особисто податися на зустріч з їхнім командиром (Головч. і Мус.).

НАЙ... — ЩОНАЙ..., ЯКНАЙ...

Най..., префікс. Уживається для творення форм найвищого ступеня порівняння прикметників і прислівників із значенням

найбільшої або найменшої міри якості; пишеться разом. Вище за найвищі гори підніс над землею непереможний прапор миру великий наш народ (Корн.); Батькові Юрко привіз найліпше — жилет і шкарпетки (Чорн.); Тодозя стояла найближче до дверей (Н.-Лев.).

Щонай..., підсил. (частка що... + най...); **якнай...**, підсил. (частка як... + най...). Вживаються з тим же значенням, але з більшою категоричністю. Онук щонаймолодший сів близенько Край діда (Л. Укр.); Кабінет був маленький, у ньому могло разом вміститися щонайбільше шість чоловік (Трубл.); — Дочка в мене одна-одиначка: все я робила задля неї якнайкраще, всьому навчала якнайліпше (Л. Янов.); Треба все зробити, щоб ця ухвала набрала якнайширшого розголосу в селі (Головко); — Ти сердисься на мене, Наталю? — якнайласкавіше питається Яків (Вас.).

НАЙМИТ — НАЙМАНЕЦЬ — НАЙМАЧ

Наймит, -а. 1. Найманий робітник, батрак. І знову Семен — наймит, орючи панську ниву, погукує на чужі воли (Коцюбо.).

2. Зневажливо — той, хто захищає чужі інтереси з корисливих мотивів. Ваші господарі — Наймити татарам, Турецьким султанам (Шевч.).

Найманець, -нця, ор. -нцем. 1. Солдат або офіцер найманої армії. За океаном вербування найманців для Преторії ведеться відкрито (з газети).

2. Те саме, що **наймит**. — Найманцем я служу в хазяїна (Добр.); — Запроданець, — сказав Колосовский, відби-

раючи зброю.— *Найманець підлий* (Гончар).

Наймáч, -á, ор. -ém. Той, хто наймає когось, щось. *З приморських степів, з Криму і навіть з далекої Кубані з'їжджалися сюди наймачі* (Гончар).

НАЙСТАРШИЙ — НАЙСТАРШИЙ

Найстáрший. 1. Найвищ. ст. від старій; який прожив найбільше років серед інших. *Він був найстарший у сім'ї* (Кочуб.); *Найстарший син його не повернувся з Балканських гір* (Стельмах).

2. Який має найбільший чин, найвищу посаду серед інших. *Дивлюсь, цар підходить До найстаршого... та в пику Його як затопить!..* (Шевч.); — *Ти тепер найстарший у громаді, — гримів Степан. — Що ти скажеш, так має бути* (Март.).

Найстаріший. Те саме, що **найстáрший** 1: *найстаріша жителька села, найстаріша людина, найстаріший дуб, найстаріший заклад, найстаріше місто*.

НАКАЧАНИЙ — НАКОЧЕНИЙ

Накачаний. Дієприкм. від **накачати** — наповнити щось рідиною, повітрям тощо: *накачані камери*.

Накочений. Дієприкм. від **накотити**; у знач. прикм.— наїжджений, утрамбований тривалою їздою (про шлях тощо): *накочені колоди, накована дорога, накочений шлях*.

НАЛÉЖАТИ, -жу, -жиш. 1. (кому, чому). Бути чиею власністю, перебувати в чиемусь розпорядженні тощо: *належати трудящим, належати казні, належати лікарні*.

2. (до кого-чого). Відноситися до якогось ряду, виду, вхо-

дити до складу чогось, бути членом чогось; відноситися до якоїсь галузі, часу, періоду тощо. [Орест:] *Я ніяк не належу до її фаворитів* (Л. Укр.); *Старшина Буряченко належав до людей стриманих* (Загреб.); *Ленінські принципи мирного співіснування дедалі більше перетворюються в норму взаємовідносин між країнами, які належать до різних соціально-економічних систем* (з журналу).

НАМІШАНИЙ — НАМІШЕНИЙ

Намішаний. Дієприкм. від **намішати** — додати, підмішати чого-небудь до чогось, в щось.

Намішений. Дієприкм. від **намісити** — місінням наготувати чогось.

НАНІЗ — НА НИЗ

Наніз, присл. У напрямку до нижньої частини чогось, униз; до гирла річки тощо. *За садком ґрунт спадав з пригорка наниз* (Н.-Лев.); *Сонце крадькома наниз — тиць, як у скриню, та й сховалось* (Вас.); *Ми сходимо наниз* (Ю. Янов.); *Пароплав ішов наниз* (Епік).

На низ, ім. з прийм.— *А ось і заборонене!* — сказала врешті товаришка, усміхаючись і показуючи на низ шафки, де лежала купка книжок (Л. Укр.); *Швидко дві цеглини котилися, гуркотячи, з гори на низ* (Мирний).

НАНИЗУ — НА НИЗУ

Нанизу, присл. розм. Внизу. *Сула вилася нанизу срібною стрічкою по зелених лугах* (Н.-Лев.); *Він чув там нанизу крик Мотрі...* (Мирний).

На низу, ім. з прийм. *На низу темним куцем стояли верби, а на гору п'явся густий терен* (Панч).

НАПА́М'ЯТЬ — НА ПА́-М'ЯТЬ

Напа́м'ять, присл. З пам'яті, не дивлячись у текст: *напам'ять знати, напам'ять вивчити*. Він знає *напам'ять* майже всі ті вірші, які вчила в гімназії його сестра (Смолич); З дороги подвигів листи Я всі *напам'ять* знаю (Мас.).

На па́м'ять, ім. з прийм. І долину, і криницю На пам'ять назвали Москалевою (Шевч.); Часом давно забуте звідкись прилізе на пам'ять (Коцюб.); — Прийми ж від робітників усього світу в подарунок на пам'ять ось цей золотий меч з написом (Довж.); Якось Хома виявив бажання, щоб Ференц змалював його на пам'ять нащадкам подільської Вулиги (Гончар).

НАПЕРЕ́Д, присл. В напрямку перед собою, вперед; за якийсь час до чогось, заздалегідь; у знач. прийм. Тихович біжить *наперед* (Коцюб.); Васько з Васютою переказали через Сьомку, що треба *наперед* зустрітись і обговорити план нападу на ворогів (Смолич); Старшина вихопився своїм жеребчиком *наперед* підвід: — Гони за мною! (Гончар).

НАПІВ... — ПІВ... — ПОЛУ...

Напів... Цей компонент складного слова означає «частково, не зовсім, не до кінця, не повністю, майже те, про що йдеться в другій половині слова»; утворені з ним слова означають «наполовину, пополам з чимсь іншим, з домішкою, з ознаками, з елементами чогось»; пишеться разом: *напівбезробітний, напіввідчинений, напівдержава, напівжирний, напівзруйнований, напівколонія, напіврідкий, напівфабрикат, напів'ява*.

Пів... З цим компонентом утворюються слова, які означають половину того, що виражено другим компонентом; складні слова з *пів...*, друга частина яких починається з приголосного, пишуться разом, а якщо з голосного чи йотованого голосного, а також з власними іменами — через дефіс: *півбиди, піввідерний, півгодинний, півдванадцятої, півдесятка, півжиття, півкуля, півлітра, півметровий, півмільйонний, півмісяця, півмісяць, півслова, півслово, півсотня, півціни, пів-яблука, пів-аркуша, пів-острова* (але *піваркуш, пів-острів* — як слова, що позначають цілісні предмети), *пів-Європи, пів-Києва*. В значенні «напів...» *пів...* виступає в сл.: *півбак, півбаркас, піввітри, піввісь, півголосний, півзахисник, півзахід, півпальто, півфінал, пів'ют*. Як окреме слово *пів* виступає в синтаксичних конструкціях типу *о пів на шосту*.

Полу... Цей компонент (зараз непродуктивний) вживається в значеннях «напів...» і «пів...» тільки в деяких утвореннях: *полубак, полуботинок, полуботок, полувал, полудень, полудрабок, полукіпок, полумисок, полупанок, полустанок*.

НАПОЛОВІ́НУ — НА ПО-ЛОВІ́НУ

Наполовіну, присл. У розмірі або обсязі, що охоплює половину когось, чогось; пополам з чимсь. Від озера до парку *прямував уже наполовину готовий вузенький канал* (Смолич); Він був *наполовину нижчий від Дениса* (Тют.); У Степана сміх *наполовину з кашлем* (Рильський).

На половіну, *ім. з прийм.* [Явдоха:] *Он поки старий дяк був, то учеників скільки у школі було, а тепер і на половину не набереться* (Мирний); *А Юхим Боринець — уже не косар, відстав аж на половину покосу* (Чорн.).

НАПРІ́КЛАД — НА ПРІ́КЛАД

Напри́клад, *вст. сл.* Вживається при переліку, уточненні, при поясненні слова в реченні тощо. *Сьогодні, наприклад, я цілий день пробув в екскурсіях, а не втомився* (Коцюб.); [Любов:] *Чи ж не риск бути другом такого непевного, химерного створіння, як, наприклад, я?* (Л. Укр.).

На при́клад, *ім. з прийм.* *Як на приклад критичного ставлення до народної творчості, хотілося б указати на слова відомої народної співачки М. Р. Голубкової: «Из песен да плачей выбирала я хорошие слова.»* (Рильський).

НАПРУ́ЖЕННЯ — НАПРУ́ГА. Переважно вживаються паралельно, але в значенні «фізичний стан електрики, яким визначають силу струму», тільки **напру́га**.

НА́ПРЯМ, -у — НА́ПРЯМОК, -мку. В усіх значеннях вживаються паралельно, але, коли йдеться про лінію фізичного руху на невеликих відстанях, частіше вживається слово **на́прямок** (*вітер змінних напрямків*), в інших значеннях переважає **на́пряма**.

НАП'Я́ТЕРО — НА П'Я́ТЕРО

Нап'я́теро, *присл.* На п'ять частин.

На п'я́теро, *прийм.* і *числ.*

НАРЕ́ШТІ — НА РЕ́ШТІ

Нарешті, *присл.* Після чогонебудь, у кінці чогось; *у знач.*

вставн. сл., виг. *Сіли нарешті, поїхали* (Хотк.); *Нарешті біла рівнина залишилася позаду* (Тулуб); *Військові частини переправлялися на плацдарм, і нарешті дійшла черга й до Чубенка* (Ю. Янов.); *Яшко довго нудився на самоті. Нарешті не втерпів — пішов* (Головко); *Нарешті! Всім стало легше. Виходили з хат, збивались в купи і поспішали* (Коцюб.); *— Десанти в човни! — Команду подали пошепки, а враження було таке, що пролунала вона громом. Нарешті!..* (Гончар).

На ре́шті, *ім. з прийм.* *Ми розглянемо лише два основних питання. На решті питання спинятися не будемо* (з газети).

НА́РІВНІ — НА РІ́ВНІ

На́рівні, *присл.* На одному рівні, на одній лінії з кимсь, чимсь; на рівних правах тощо. *Тінь Попенкова.. колишеться нарівні з тінню Петровою* (Мирний); *Петро Ярош платив податі нарівні з чиншовою шляхтою* (Стельмах); *Знав я дітей, Порфире, що в твоєму віці нарівні з дорослими снаряди носили до фронту* (Гончар).

На рівні, *ім. з прийм.* *Плавно пропливає на рівні вікон кулетна тачанка* (Гончар); *Я думаю, що вміти творити — це означає бути також мислителем своєї епохи, свого часу, бути на рівні передових ідей свого часу* (Довж.).

НАРО́ДНИК — НАРО́ДОВО́ЛЕЦЬ — НАРО́ДОВЕ́ЦЬ

Наро́дник, -а. Прихильник, послідовник народництва — дрібнобуржуазного напрямку в російському революційному русі другої половини XIX ст.

Народовóлець, -льця, ор.-льцем. Член таємної організації народників «Народна воля».

Народóвець, -вця, ор.-вцем. Представник буржуазно-ліберальної націоналістичної течії проавстрійської орієнтації в політичному житті Галичини другої половини ХІХ ст.

НАСÉМЕРО — НА СÉМЕРО

Насéмеро, присл. На сім частин.

На сéмеро, прийм. і числ.

НАСІЛУ — НА СІЛУ

Насілу, присл. З великими труднощами, ледве; нарешті. Я насилу пропхався туди (Н.-Лев.); Борис глибоко вдихував свіже повітря, немов насилу вирвався з якоїсь душно́ї ями (Фр.).

На сілу, ім. з прийм. Василю, не бери на силу (приказка); Хоч тремтиться темрява безмежна, але хто збагне її тремтіння?.. Чи то тільки заздроці неситі на життя, на рух, на силу моря? (Л. Укр.).

НАСКІЛЬКИ — НА СКІЛЬКИ

Наскільки, присл. Якою мірою, в якій мірі; як. Завтра вдосвіта, як вона вижене пасти отару, він уже поїде, поїде невідомо куди і наскільки (Гончар); Він.. кусонув хліба наскільки рота хватило (Головка); Наскільки я хотіла, щоб Оксана їхала в Запруддя, настільки я тепер не рада, що вона їде на свята в Київ (Л. Укр.); — Наскільки мені відомо, тут сидять найбільшійі поселяни? (Стельмах).

На скільки, прийм. і числ. От там-то і шинкаря з невістками своїми.. говорять, щечечуть, розказують: хто вчора був у них у шинку, на скільки випив за

гроші, на скільки хто набор узяв (Кв.-Осн.); — От яке наше діло,— почина обіжений.— Отсей мене скривдив, от на скільки мені шкоди причинив (Стор.); На скільки часу складає він оті свої конспекти? Коли їх знову відкриє? (Гончар).

НАСМІХ — НА СМІХ

Насміх, -у. Глузливий жарт, висміювання когось, чогось; насмішка. *Насміх і погорда заблизкотіли на його тонких губах* (Фр.); *Лісорубів, видно, прикро вразив насміх кондуктора над старим* (Вільде); *У словах батька почувався йому гіркий насміх* (Круш.).

На сміх, ім. з прийм. *І ви самі, і ваші витребеньки Розумному на сміх* (Гл.); [Оленка:] *Я зроду не носила рукавичок. Далася я вам на сміх!* (Н.-Лев.); *Кімната темна і маленька, убогі стіни, мов на сміх* (Сос.).

НАСПІД — НА СПІД

Наспід, присл. У напрямі до низу, до чогось, що миститься в нижній частині; під щось. *Викопали хлопці яму чумакові, Наспід положили дошки ясенові* (Шог.); *Наспід хлопець умотив інструмент, зошит із малюнками кількох своїх конструкцій та й усе* (Ю. Янов.).

На спід, ім. з прийм. *Мовчки все глибше й глибше вони копали перед собою землю і всі тупо дивилися на спід виритих ямок* (Панч).

НАСПÓДИ — НА СПÓДИ

Наспóді, присл. У нижній частині, у глибині чогось, на дні; у знач. прийм. — *Вугляний трюм я уявляю собі в пароплаві десь наспóді, аж під машинами* (Ю. Янов.); *Гострий, колючий сміх креше з них [очей] іскри,*

*а насподі сіро-жовтої гущі почи-
на вже кипіти (Коцюб.).*

*На споді, ім. з прийм. Є у неї
скриня-сундучок, на споді криш-
ки — фотографія Тимка (Тют.);
На споді кар'єру була вода
(Гур.).*

НАСТІЛЬНИЙ — НАСТИЛЬ- НИЙ — НАСТІЛЬНИЙ

Настільний. Який рухається паралельно до поверхні землі на незначній висоті (про політ куль, снарядів тощо): *настильний вогонь.*

Настильний. Який стосується настилання: *настильні роботи.*

Настільний. Призначений для столу; переносно — такий, що постійно використовується: *настильний годинник, настільна лампа, настільна книжка.*

НАСТІЙ — НАСТОЙКА

Настій, -тою, *ор.* -тоєм. 1. Витяжка з рослинних чи тваринних продуктів; стійкий запах чогось: *трав'яний настій, настій ромашки, настій лісових трав і квітів.*

2. Те саме, що *настойка* 1.

Настойка. 1. Спиртовий напій, настояний на ягодах, плодах, травах: *вишнева настойка, пляшка настойки.*

2. Те саме, що *настій* 1.

НАСТІЛЬКИ — НА СТІЛЬКИ

Настільки, *присл.* У такій мірі, до такого ступеня. *Уже настільки розвиднілось, що видно було постаті людей, що бігали вгорі (Тют.); Комірець в солдатському кожущку настільки вузьенький, що має швидше символічне значення (Багмут).*

На стільки, *прийм. і числ.* — *Що ж, панове, — одказує обідчик, — хоч воно і правда, так нема ж на стільки шкоди, скільки він з мене править (Стор.).*

НАСТОРО́ЖІ — НА СТОРО́- ЖІ

Насторóжі, *присл.* У вислові [бу́ти] *насторóжі* — бути в настороженому стані. *Одна пані (і заможна пані) хотіла сина оженити з дочкою Ганни Федорівни, аби тільки вивідати тайну. Та Ганна Федорівна усе з цими речами насторóжі (Вовчок).*

На сторóжі, *ім. з прийм.* *Батько, мати не сплять, На сторóжі стоять (Шевч.); Я повинна стоять на сторóжі, Бо мені заповідано в спадок жалобу й красу (Л. Укр.); Стоять на сторóжі священних кордонів в шоломах сталних вартові (Сос.).*

НАТР — НАТРІЙ

Натр, -у, *заст.* Гідрат окису натрію.

Натрій, -ю, *ор.* -єм. Сріблясто-білий м'який метал, що швидко окислюється на повітрі.

НАТРІ́ДЦЯТЕРО — НА ТРИ́ДЦЯТЕРО

Натри́дцятєро, *присл.* На тридцять частин.

На три́дцятєро, *прийм. і числ.*

НАТРО́Є — НА ТРО́Є

Натро́є, *присл.* На три частини. *Гоп, мої невдатники. Чому мені не вдалися, Аж натрое розпалися? (пісня); Розділили її [тараню] не надвоє, а натрое (Мирний).*

На тро́є, *прийм. і числ.* Ділили на троє важку мовчанку (Мушк.).

НАТУРАЛІСТІ́ЧНИЙ — НА- ТУРАЛІСТСЬКИЙ

Натуралістичний. Який стосується натуралізму; який фотографічно копіює дійсність: *натуралістичний напрям, натуралістична школа, натуралістична описовість.*

Натуралістський. Який стосується натуралістів: *натуралістський гурток.*

НАТХНЕНІЙ — НАТХНЕННИЙ

Натхненій. Дієприкм. від *натхнути.* *Росте колгоспний садок під захистом дужої пристрасті натхнених новим життям людей! (Ю. Янов.); Приймай же ви і мій, натхнений вами, спів (Сос.).*

Натхненний, прикм. Сповнений натхнення, пристрасний. *Вірш натхненного Джаміля вирізьбив на камені мудрий шейх (Тулуб); Натхненні, стомлені обличчя Співців свободи бачив я (Павл.); В натхненному труді вони перемогли (Гончаренко).*

НАЦ... — НАЦІОНАЛ... — НАЦІОНАЛІЗМ...

Нац... Перша частина складних слів, що відповідає слову **національний**; пишеться разом: *нацменшість.*

Націонал-... Перша частина складних слів — назв буржуазних партій і партійних угруповань, що відповідає слову **націоналістичний**; пишеться через дефіс: *націонал-ліберал, націонал-реформізм.*

НАЦІОНАЛІСТІЧНИЙ — НАЦІОНАЛІСТСЬКИЙ

Націоналістичний. 1. Який стосується націоналізму: *націоналістична політика.*

2. Який стосується націоналістів: *націоналістична група.*

Націоналістський. Те саме, що **націоналістичний** 2.

НАЧ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **начальник**; пишеться разом: *начдив, начштабу.*

НАЧЕТВЕРО — НА ЧЕТВЕРО

Начетверо, присл. На чотири частини. *Начетверо розкопана,*

розрита могила (Шевч.); Я його розірву-розшматую начетверо (Мирний).

На четверо, прийм. і числ. *Вечір ясний задивився на четверо синіх очей (Сос.).*

НАШВИДКУ — НА ШВИДКУ

Нашвидку, присл. *Квапливо, поспіхом, похапки. Я нашвидку витопила хату (Барв.); Нашвидку одягнувшись, Михайлина вийшла на подвір'я (Збан.).*

На швидку, прийм. і ім. *Уся картина (і ставок, і верби, і люде) здалеки нагадувала перший неясний ескіз, накиданий маляром на швидку руку (Н.-Лев.); Я поспішав, обідав на швидку руч (Крим.); Вона годинами сиділа й дивилась на гори, на швидку річку.*

НАШЕШТЕРО — НА ШЕШТЕРО

Нашештеро, присл. На шість частин. *Не дуже його постріляно: голівонька начетверо, а серденько нашештеро (пісня).*

На шештеро, прийм. і числ. *Простора, на шештеро вікон світлиця з могутнім поздовжнім сволоком, куди зайшли партизани, мало нагадувала людське житло (Головч. і Мус.).*

НАЩО — НА ЩО

Нащо, присл. *Навіщо. Нащо мені чорні брови, Нащо карі очі, Нащо літа молодії, Веселі, дівочи? (Шевч.); Нащо сама берешся? (Вовчок).*

На що, займ. з прийм. *На що мали, на те й приймали (приказка); Не знаєш, на що й дивиться, чи на Дніпро, чи на Київ!.. (Стор.); Ідуть, ідуть хлопці, самий цвіт, молоді парубки. Ідуть, мов стадо, неначе не знають, куди, на що (Л. Укр.).*

НАЩОСЬ — НА ЩОСЬ

Нащось, присл. Навіщось. *Люди нащось лили воду відрами в огонь, неначе гралися в якоїсь іграшки (Н.-Лев.); Микола якийсь час дивиться на дошку, потім нащось починає закреслювати цифри перед літерами (Мушк.).*

На щось, займ. з прийм. Пан неначе у тумані, боячись на щось напоротись, пройшов біля хліборобів, що вже розтікалися по двору (Стельмах); Раптом погляд начальника зупинився на коневі, припнутому до дерева. Штабник вирячився на нього, як на щось жажливе, неймовірне (Гончар).

НЕ — НІ

Не, частка запереч. 1. Вживається перед присудком, підметом, другорядним членом речення, при протиставленні, в поєднанні з повторюваним словом тощо для повного заперечення змісту висловленого, при вираженні неповного заперечення, неповноти дії та ін. *Цьому він не йняв віри (Дмит.); Дід поник головою. Мабуть, не один приїзд князів він бачив за свого життя (Хотк.); Ми нічого ще не знаєм, кого й яка чекає путь... (Сос.); — Це не сніг і не лід! Це щось інше! (Н.-Лев.); — Не моя це дитина, не моя! (Коцюб.); Якби ви вчилися так, як треба, То й мудрість би була своя. А то залізете на небо: — І ми не ми, і я не я (Шевч.).*

2. Вживається при вираженні стверджувального значення у сполученні з деякими прислівниками та займенниками, при вираженні припущення, передбачення чогось або при звертанні з відтінком нерішучо-

сті, ввічливості тощо. *Як же тебе не проклинать, Лукавая доле? (Шевч.); Знову ти?! О любя, чи не сон це?.. (Сос.); Незнайомий рвучко, не без шикую козирнув (Гончар); Ішли, і як би не збрехати, Трохи не з пару добрих гін (Котл.); Чи не написали б Ви словечка до мене у Відень? (Коцюб.).*

Ні, частка. 1. запереч. Вживається на початку речення для вираження заперечення співрозмовникові, у значенні неповного речення при заперечній відповіді. — *Ні, ні! Я не гніваюся, не гніваюся (Л. Укр.); — Усте, ти нічого не чула? — Ні... — одкашлялась. — Ні, а що? (Вас.); — Везеш? — Ні (Довж.).*

2. заперечно-підсил. Вживається для підсилення заперечення, вираженого заперечним дієсловом-присудком або словом «немає», на початку речення для підсилення його заперечної змісту тощо. *На дорозі — ні пилинки (Коцюб.); Я все стерплю, але ні слова не вирве ворог з вуст моїх (Сос.); Ні, я хочу крізь сльози сміятись, Серед лиха співати пісні (Л. Укр.).*

3. у знач. підсилювально-еднального спол. Вживається для поєднання однорідних членів речення в заперечному реченні. *Дивиться Нечипір: нема ні отця Микити, ні пана дяка, ні старих, ні молодих, ні дівчат, ні парубків... (Кв.-Осн.); Він.. дивився у вікно й не бачив ні вікна, ні синього весняного неба, ні садка, ні зеленого свіжого листу на деревах (Н.-Лев.); І знову не буде у думках моїх Ні мук, ні страждань, ні плачу... (Рильський).*

Ні використовується в сполучках типу: *ні пари з уст, ні риба*

ні м'ясо, ні в сих ні в тих тощо.

Слід розрізнити **не і ні** в сполуках: *не один* (багато) — *ні один* (жоден), *не раз* (часто) — *ні разу* (жодного разу).

Про написання часток **не і ні** з іншими словами див. с. 512—514, § 15, 16.

НЕ АБІХТО, частка із займ. Таку роботу графиня доручала не абикому (Донч.); Я сподіваюсь, що познакоплюсь не аби з ким (Н.-Лев.).

НЕ АБІЩО, частка із займ. Мірошник мав хороший млин, В хазяйстві не абищо він (Гл.); Батьківське надбання не абищо (Л. Укр.).

НЕАБИЯК — НЕ АБИЯК

Неабияк, присл. Надто, дуже; добре. Нам частить неабияк (Фр.); Ними неабияк пишалися діти (Стельмах); Коли ведмежа підросло, воно зірвалося з ланцюга й неабияк подряпало нічного вартового (Сміл.); Він ухекався неабияк (Гончар).

Не абияк, частка з присл. Воно добре, не абияк (Вовчок); А річки! Скільки їх тут! Не абияк в'юняться, а здається, закручуються вигадливими петлями (з журналу); Коли дівчата приходять на освіткі, то вони сідають не абияк — хто де попало, а на це все ведеться особливий порядок (з журналу).

НЕАБИЯКИЙ — НЕ АБИЯКИЙ

Неабиякий, прикм. Великий, значний; видатний; незвичайний. Голову клопотали неабиякі думки (Мирний); Надя побачила в роботі Ступакової неабияку майстерність (Ткач); З нього вийде неабиякий командир (Логв.); Ці факти можуть відіграти неабияку роль (Тют.).

Не абиякий, частка із займ. Осьде пряничок чудовий, Не абиякий — медовий (Гл.); Коня сторгував у іванівського попа, ще й не абиякого, а за сто карбованців (Коцюб.); Не протягли і трьох тоней, як повнісіньку повозку наклали, і риба не абияка — все виризуб, корони, карасі (Стор.).

НЕВПІЗНАНИЙ — НЕВПІЗНАНИЙ

Невпізнаний. Якого не впізнали. Ні господар хати, Ні син його невізнаний не знали, Про що б розмову їм почать (Рильський).

Невпізнаний. Який настільки змінився, що його важко або зовсім неможливо пізнати. В глибокім хвилюванні Федорченко входить у рідне село. Воно чи не воно? Він майже не впізнає його. Так, воно просто невізнанне (Довж.); Класна кімната стала невізнанною (Збан.); Злочинець, здавалося, зробив усе, щоб трупи залишилися невізнаними (Логв.).

НЕВР..., НЕВРИ..., НЕВРО..., НЕЙРО... Перші частини складних слів, що вказують на відношення цих понять до нервової системи; пишуться разом: неврастенік, неврилема, невродерміт, нейроанатомія.

НЕВРАЛГІЯ — НЕВРОЛГІЯ — НЕВРОЛОГІЯ, НЕЙРОЛОГІЯ

Невралгія, -ї, ор. -єю. Нервова хвороба.

Невролгія. Остов нервової тканини.

Неврологія, нейрологія. Сукупність наук, що вивчають питання розвитку, будови й діяльності нервової системи людини й тварини.

НЕГАРА́ЗД — НЕ ГАРА́ЗД

Негарáзд. 1. присл. Погано, не дуже добре, не так, як треба; у знач. присудк. сл. *Негарáзд Ліля робить, що мені не пише* (Л. Укр.); — *Вітер віє, хоч він і невеликий, та все ж негарáзд — і тобі і дитині* (Мирний).

2. р. -у, ім. діал. Нещастя; непорядок, нелад. *І тільки [Христя] кинула поглядом по хаті, так і збагнула одразу, що вдома якийсь негарáзд* (Головка); *Кому ж хотілося, щоб товариш Влас зауважував, не кажучи фігуральніше, носом тикав на негарáзди й неподобства* (Рудь).

Не гарáзд, частка з присл. *Ще не гарáзд і весна розгулялась, ще й вишеньки в саду в Лесі не одцвілись, а вже Петро із Лесею і в парі* (Куліш); *Так ото однії осені, ще не гарáзд листя опало, як упав сніг* (Мирний).

НЕГРИТО́СИ — НЕГРО́ЇДИ

Негрито́си, -ів, мн. (одн. негрито́с, -а). Загальна назва кількох низькорослих етнічних груп Південно-Східної Азії, що належать до негроїдної раси.

Негро́їди, -ів, мн. (одн. негро́їд, -а). Люди, що належать до негроїдної раси, яка характеризується темним кольором шкіри, кучерявим волоссям, коротким широким носом тощо.

НЕДО... Префікс складний, що вживається для творення дієслів, які означають дію або стан, виявлені не в повній мірі, нижче норми: *недочувати, недоїдати, недооцінювати, недобудувати*.

НЕДОЗВО́ЛЕНИЙ — НЕ ДОЗВОЛÉННИЙ

Недозво́лений, прикм. Який не дозволяється, не рекомен-

дується; заборонений. *Я поспіхом захопив архівну папку, прикрив її долонею, немовби займався чимось недозволенним* (Логв.).

Не дозво́лений, частка з діє-прикм. [Голос за дверима:] *Хто тут співає? одчиняй! Тут не дозволені концерти!!* (Сам.).

Недозво́лений. Якого не можна дозволити, схвалити, який заслуговує на осуд; недопустимий. *Треба, щоб це було недозволеною річчю — хитати репутації тих, чияю творчістю ми хочемо збагатити нашу духовну скарбницю* (Кундзіч).

НЕДОТО́РКАНИЙ — НЕДОТО́РКА́ННИЙ

Недотóрканий. Якого ніхто не торкався, не чіпав тощо; образливий. *Линув сум, навійний вітрами, З високих недоторканих осок* (Воронько); *Це були гамазеї, де переховувався недоторканий запас зерна* (Донч.); — *Оце, який ти став недоторканий* (Н.-Лев.).

Недоторка́нний. Який охороняється законом від посягань з боку когось; якого не можна псувати, знищувати через значимість, важливість тощо. *Історія — це свята святих народу, недоторканна для злодійських рук* (Довж.); *Посол особа недоторканна* (Рибак).

НЕЗАМО́ЖНИЙ. У значенні «який має невеликі достатки, матеріально погано забезпечений» вживається поряд з **бідний** із сл.: *селянин, чоловік, людина, дівчина, село, селянство, селяни*.

НЕЗАМО́ЖНИК, -а. Бідний селянин у період до колективізації села. *Незаможникам лісу виділили в Шишковому урочищі* (Шиян); — *Я не кур-*

кульська дочка! — спалахнула Наталка. — Мій батько незаможник (Жур.).

НЕЗБАГНІННИЙ. Якого не можна збагнути, зрозуміти, осягти; незрозумілий; сильний, великий, надзвичайний. *Оранка без худоби нам здавалася незбагненною вигадкою (Ковінька); Перед кіньми стелився кам'янистий білий шлях, а перед Миколою довгий і незбагнений шлях життя (Гж.).*

НЕЗВАЖАЮЧИ — НЕ ЗВАЖАЮЧИ

Незважаючи, прикм. Вживається з прийменником на при позначенні предметів, явищ, понять, усупереч яким відбувається дія. *Незважаючи на малесенький вітерець, парило і робилося душно (Тют.); Роман, незважаючи на те, що був поранений під дотами в руку, залишився в строю (Гончар).*

Не зважаючи, частка з діприсл. *Не зважаючи на їх, Квасючка кричала (Грінч.); Жінки, не зважаючи на крик, бігли за колоною (Кучер).*

НЕЗВИЧАЙНИЙ — НЕ ЗВИЧАЙНИЙ — НАДЗВИЧАЙНИЙ

Незвичайний, прикм. 1. Який відрізняється від інших, не такий, як усі, як у всіх; не такий, як звичайно. *Мати бачила, що з сином щось коїться незвичайне (Тют.); З хуртовини обізвалися звичайні сумовиті і незвичайні селянські голоси (Стельмах); Вечоріло, коли на бульварі Шевченка кияни уледіли незвичайну процесію, що рухалася до центру міста (Головч. і Мус.).*

2. Те саме, що надзвичайний. *Тільки тепер з незвичайною глибиною перед дівчиною постав*

увесь жах нещастя, яке трапилось із її шахтою (Донч.).

Не звичайний, частка з прикм. *Він Тетері вірив. Більше того, не раз одверто доводив — Тетеря не звичайний собі полковник у війську (Рибак); Вона жила в розкошах і достатках і була переконана, що вона дівчинка не звичайна, а красуня (Тют.).*

Надзвичайний. Дуже великий, сильний щодо ступеня вияву; дуже гарний; видатний; особливий тощо. *Перед Василем стояла надзвичайної вроди жінка (Томч.); Він увесь ніби передчуває наближення якоїсь надзвичайної події (Довж.); На землі надзвичайний спокій Валерія раптом зник... (Ільч.).*

НЕЗГІДНИЙ — НЕЗГІДНИЙ

Незгідний. 1. З яким важко дійти згоди; впертий. [Річард:] *«Незгідні», «незалежні», «рівноправні», такі були мої питимі предки (Л. Укр.).*

2. Несумісний з чимсь. *Ось.. інтелігенція, що в сліпій гордості і гордій сліпоті відкидає від себе все незгідне з її привидами та забобонами (Фр.).*

3. Позбавлений гармонійності, злагодженості. *Лиш два такі чоловіки.. хриплими, надірваними і незгідними голосами співали якусь.. думку (Фр.).*

Незгідний. Який не погоджується з кимсь, чимсь, не виявляє згоди зробити щось тощо. *Залишається лише купка незгодних (Ю. Янов.); Лише Дерзкий та кілька його прибічників стояли між возами злі, незгодні (Гончар).*

НЕЗДІЙСНЕНИЙ — НЕ ЗДІЙСНЕНИЙ — НЕЗДІЙСНІННИЙ

Нездійснений, прикм. Який не здійснився, не збувся. *І віє,*

віє сніговієм В лице нездійсненим надіям Холодних споминів зима (Воронько); *Це про тебе неслися дівочі нездійснені сни* (Забашта).

Не здійснений, частка з діе-прикм. Скільки розставань, невтішних розлук, марних, не здійснених чекань пішло з цієї хати з вогнем і димом! (Довж.).

Нездійснений. Який не може здійснитися, збутися. Прохор, захопившись, розповідав їй свої плани, наче дивну, красиву, але нездійсненну казку (Шиян); Бачурі стало враз незвимовно тяжко, ніби він оце присоромив стару людину своїми дивними і нездійсненими мріями (Добр.).

НЕЗДОЛАННИЙ. Якого не можна здолати, знищити, підкорити, перебороти тощо. Гей, лети вперед, лети, Мов крило аероплана, Наша сила нездоланна, До мети (Рильський); В одну родину бойову з часів Хмельницького Богдана з'єднала Київ і Москву сердечна дружба нездоланна (Уп.).

НЕЗДУЖАТИ — НЕ ЗДУЖАТИ

Нездужати, -аю, -аеш, недок. Бути хворим, хворіти. *Нездужає Катерина, Ледве-ледве дише...* (Шевч.); [Марфуша:] *Яке в тебе гаряче лице і руки. Може, нездужаєш?* (Кроп.).

Не здужати, недок. і док. Не бути спроможним щось зробити, не подолати, не перемогти. — *Я вже стара стала: не здужаю робити* (Н.-Лев.); *І так батожать бідного, що він Не здужає ні сісти, ані встати* (Мисик); — *Запряж своїх підпанків та й ори ними землю!* — *Не здужають! Сухі, як хорти* (Тулуб).

НЕЗЛІЧЕННИЙ. Який складається з великої кількості, становить велику кількість. *В долині стояло все татарське військо, готове до бою — незліченні ряди кінноти* (Хижняк); *Незліченні отари овець випасаються в херсонських степах* (Цюпа).

НЕЗРІВНЯННИЙ — НЕ ЗРІВНЯНИЙ

Незрівнянний, прикм. Якого не можна ні з ким, ні з чим порівняти; неперевершений; дуже великий тощо. *Майстерність його була незрівнянна* (Рибак); *Для матері він був перший і незрівнянний*. Після господи бога, звичайно (Полт.).

Не зрівняний, частка з діе-прикм. Стіни помазані, полупані.. *Долівка не зрівняна* (Мирний); *І знову наче сонце зазирає в душу молодиці, гріє, голубить, засвічує в очах її глибокі, ні з чим не зрівняні вогники* (Шиян).

НЕЗ'ЯСОВАНИЙ — НЕ З'ЯСОВАНИЙ — НЕЗ'ЯСОВНИЙ

Нез'ясований, прикм. Якого не з'ясував хтось, неясний; безпричинний. *Деся у грудях колькою стало щось нез'ясоване: чи то кудись треба піти, чи щось зробити* (Вас.); *Часу було багато для того, щоб з'ясувати все нез'ясоване* (Ю. Янов.).

Не з'ясований, частка з діе-прикм.: це питання ще остаточно не з'ясоване.

Нез'ясовний. Якого не можна з'ясувати, пояснити. *Це було дивне, зовсім незрозуміле й нез'ясовне почуття* (Збан.).

НЕЙТРИННИЙ — НЕЙТРОННИЙ

Нейтринний. Який стосується нейтрину — стабільної електрично нейтральної елементарної частинки: *нейтринна фізика*.

Нейтронний. Який стосується нейтрона — електрично нейтральної елементарної частинки: *нейтронний генератор, нейтронний селектор.*

НЕКРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «мертвий»; пишеться разом: *некробацильоз, некро-секреція.*

НЕМАЄ, НЕМА́ — НЕ МАЄ
Нема́є, нема́, присудк. сл. Щось відсутнє, чогось бракує, не вистачає; щось не існує, чогось не буває зовсім тощо. *Нема сім'ї, немає хати, Немає брата, ні сестри, Щоб незаплакані ходили, Не катувалися в тюрмі* (Шевч.).

Не ма́є, частка з дієсл. [Хворя:] *«Ніхто не має більшої любові, Як той, хто душу поклада за друзів»* (Л. Укр.); *Комедійний характер нічого спільного з розумовою неадекватністю не має* (Довж.).

НЕМА́ЛО, присл. Багато, чимало. *Немало бійців полягло від танкового вогню* (Гончар); *Після цих слів немало заробітчан полізли руками до потилиць* (Стельмах). Про узгодження присудка див. **бага́то.**

НЕМИНУ́ЧИЙ — НЕМИНУ́ЩИЙ

Немину́чий. Якого не можна уникнути, обійти, який обов'язково має наступити, відбутися тощо; певний, очевидний; обов'язковий, неодмінний. *Зачав Василько плакати. Віщував, що бійка неминуча* (Март.); *Як на неминучу смерть, виряджались селяни до волості* (Головка).

Немину́щий. Який ніколи не минає, не втрачається, не забувається; вічний, постійний. *Є одначе у минулому щось таке,*

що хочеться назвати немину-щим, вічним (Довж.); *Без наявності найширшого синтезу годі створити образ великої узагальнюючої сили і неминуючого, невичерпного змісту* (Мал.).

НЕМОВЛЯ́, -я́ти. Грудна дитина; дитина, яка ще не вмє говорити.

НЕНАДÓВГО, присл. На короткий час; рідше — недовго. *Очуняв, повеселів Йосип, та ненадовго* (Мирний); — *Я ненадовго, — сказав хлопець. — У мене коротка справа* (Хижняк); *Ненадовго зазнала дівка щастя* (Л. Янов.).

НЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «новий», «нове»; пишеться разом: *неоастрологія, неодарвінізм.*

НЕОПІСАНИЙ — НЕ ОПІСАНИЙ — НЕОПИСА́НИЙ

Неопісаний, прикм. Якого не описали; якого важко описати словами: *неописане майно, неописана красуня, неописана тривога.*

Не описаний, частка з діє-прикм.: *ще ніким не описана подія.*

Неописа́ний. Якого не можна, важко описати; надзвичайної сили, краси тощо: *неописанна тривога, неописанна врода.*

НЕОЦІНЕННИЙ. Дуже цінний, надзвичайно важливий. *Мар'ян усією душею любив своє поле, ще з дитинства, коли кожен клаптик землі здавався неоціненним багатством, а все, що росло на ньому, було ще дорожчим* (Лупій); *Я гаряче потиснув руку Марії Кіндратівни, мовчазливо дякуючи старій за неоціненне повідомлення* (Збан.).

НЕПІЗНАНИЙ — НЕ ПІЗНАНИЙ — НЕПІЗНА́НИЙ, НЕ-

ПІЗНАВАНИЙ, НЕПІЗНАВА́НИЙ

Непізнаний, *прикм.* Якого ще не пізнали, не вивчили. *Те, що ще вчора здавалося непізнаним, сьогодні, завдяки досягненням науки і техніки, дедалі більше перестає бути таємницею (з журналу).*

Не пізнаний, *частка з дієприкм.* На світі стільки цікавих і ще не пізнаних речей, що аж дух захоплює (Собко); *І пульсували чорносливі очі По колах ще не пізнаних орбіт (Б. Ол.).*

Непізна́ний, непізна́ваний, непізнава́ний. Якого не можна пізнати, недоступний для пізнання. *Нема речей непізнаних, а є лише досі ще не пізнані (Рильський).*

НЕПОДОЛАНИЙ — НЕ ПОДОЛАНИЙ — НЕПОДОЛАННИЙ

Неподоланий, *прикм.* Якого не подолали. *Він зрозумів, що людина, довго несучи в собі неподоланий біль, може звільнитись від нього раптово (Рибак); Я, неподоланий, загляну смерті в очі, Я не зійду з путі (Бажан).*

Не подоланий, *частка з дієприкм.* У мистецтвознавчій науці ще не подолана тенденція описувати явища художньої культури, так би мовити, в статті, в констатуючій манері (з журналу).

Неподоланний. Якого не можна подолати, якому не можна протистояти; непереборний, непереможний. *Стебла витикалися з землі назустріч сонцю, випростувались, множились, обіймалися й спліталися в таємничому неподоланному русі (Довж.); Багато з них, немов стебло трави, Ворожа сила в*

полі покосила, Але усіх вела вперед і гріла Сурма неподоланої Москви (Рильський).

НЕПОЯСНЕНИЙ — НЕ ПОЯСНЕНИЙ

Непояснений. Якого не можна пояснити, який не піддається поясненню; непояснимий. *Й на новому місці з'явилися протоколи про розтрощені вітрини та непоясненне дитяче бродяжництво (Гончар).*

Не пояснений, *частка з дієприкм.*

НЕПРИЙНЯТНИЙ — НЕ ПРИЙНЯТИЙ

Неприйнятний. Якого не можна прийняти, з яким не можна погодитися. *Для командира полку такий варіант був неприйнятний (Гончар).*

Не прийнятий, *частка з дієприкм.*

НЕПРОЩЕННИЙ — НЕ ПРОЩЕНИЙ

Непрощений. Якого не можна простити; якому не простили гріхів тощо. — *Тяжко спокитував він своє непростенне злочинство (Зеров); Це був би непростенний злочин перед усіма нами (Гур.).*

Не прощений, *частка з дієприкм.* [Міріам:] *Він їм простив. Він їм усім простив.. А тільки я не прощена зосталась (Л. Укр.).*

НЕРОЗВ'ЯЗАНИЙ — НЕ РОЗВ'ЯЗАНИЙ — НЕРОЗВ'ЯЗНИЙ

Нерозв'язаний, *прикм.* Якого не розв'язали: *нерозв'язаний вузол, нерозв'язана задача, нерозв'язане завдання.*

Не розв'язаний, *частка з дієприкм.:* *ще не розв'язана нами проблема.*

Нерозв'язний. Якого не можна розв'язати, вирішити, з'ясувати

тощо; який не піддається розв'язанню: *нерозв'язна дума, нерозв'язна суперечність. Єдине, що лишалось для них нерозв'язною проблемою, це — як проникнути за колючі дроти в середовище полонених* (Головч. і Мус.).

НЕРОЗРІЗНІННИЙ, НЕРОЗРІЗНИМИЙ. Якого важко або неможливо розрізнити, відрізнити від іншого: *нерозрізненні (нерозрізними) відтінки кольорів.*

НЕСІЛА — НЕ СІЛА

Несіла. Фізичне знесилля, слабкість; *у знач. присудк. сл. Руки їй знесили упали на коліна* (Стар.); — *Ні, я вже краще розкажу. Несила більше мовчати* (Цюпа).

Не сіла, частка з ім. *Що кріпка ця Уляна, що здорова вдалася, — кажуть дворові, а не знають, що не сила держить Уляну на ногах* (Мирний).

НЕСКАЗАНИЙ — НЕ СКАЗАНИЙ — НЕСКАЗА́НИЙ

Несказаний, *прикм.* Не виражений словами, невисловлений. *Якесь слово висіло в неї на губах, проте зів'яло несказане* (Тудор); *В душі далекі гони і солодко цвітуть несказані слова* (Сос.).

Не сказаний, частка з дієприкм. *Але поряд ішло й шукання нових поетичних шляхів та засобів, шукання не сказаного досі слова для означення небачених досі подій, явищ, речей* (Рильський); *Сама за довгі дні жалів Я сонце стріла. Хіба ж не сказана без слів Любов несміла?* (Мас.).

Несказаний. Якого не можна передати словами; надзвичайний. *Несказанна, невимовна*

туга давить її за душу (Мирний); *Галас знявся несказаний* (Коцюб.); *Вечір ле у їхню кімнату потоки несказанної сині* (Стельмах).

НЕСКІНЧЕНИЙ — НЕСКІНЧЕНИЙ — НЕСКІНЧЕ́НИЙ — БЕЗКОНЕ́ЧНИЙ

Нескінчений, *прикм.* Не доведений до кінця, незакінчений. *Порвалася нескінчена розмова* (Л. Укр.); *Червоним одсвітом пожеж Горить нескінчений малюнок* (Еллан).

Не скінчений, частка з дієприкм. *Посеред площі величезна будова, ще не скінчена* (Л. Укр.).

Нескінченний. Який дуже довго триває; дуже довгий; дуже великий (про кількість). *Не знаю, чи довго ми йшли, але для мене ті хвилини видалися нескінченними* (Рибак); *Олесь сонливо споглядав довколишні пейзажі, які розмірено пливли й пливли нескінченною стрічкою за вікном* (Головч. і Мус.); *Вулицями вже йшли нескінченні колони піхоти* (Кочура).

Безконечний. Те саме, що **нескінченний**, але вживається здебільшого як математичний термін.

НЕСТРІМАННИЙ — НЕСТРІМАННИЙ — НЕСТРІ́МНИЙ

Нестріманий, *прикм.* Якого не стримали, якого важко або неможливо стримати, дуже сильний; невитриманий: *нестримані ридання, нестриманий потік, нестриманий хлопець.*

Не стріманий, частка з дієприкм. *Мав він круту й похмуру вдачу, до нестями ненавидів хвальків і хитрюг, був не стріманий у словах і вчинках* (Головч. і Мус.).

Нестрімний. Нічим не стримуваний, який не знає меж у чомусь, дуже сильний; який не вмє стримуватися тощо: *нестрімний реєт, нестримний рух, нестримне бажання, нестримний хлопець, нестримний характер.*

НЕУЯВЛЕННИЙ. Якого важко або неможливо уявити. *По всій торгівці скрізь гам та крик неуявленний* (Н.-Лев.).

НЕ ХТО ІНШИЙ — НІХТÓ ІНШИЙ

Не хто інший, як... Саме цей, а не хтось інший. *Чутка про те, що.. командир «Іскри» [партизанського загону] не хто інший, як колишній голова троянівської артілі Оксен, облетіла район одним подихом* (Тют.); — *Військо бажав, щоб ви, ясновельможний князю, а не хто інший вів його в битву* (Н.-Лев.).

Ніхтó інший. Жодна інша людина. *Допомогти йому зможе тільки друг, і ніхто інший.*

НЕЧИСЛЕННИЙ — НЕЗЧИСЛЕННИЙ

Нечисленний. Який складається з невеликої кількості когось, чогось. *Тоді зашумів на лункому пероні І рушив вперед нечисленний гурток Солдатських папах, робітничих шапок* (Бажан); *Якщо нечисленний армійський підрозділ в першому ж бою чотири танки підбив, значить, фашиста можна бити!* (Головч. і Мус.).

Незчисленний. Який складається з великої кількості когось, чогось або має велику кількість; незліченний. *Петрусь узяв гуркати палицею по барканах. По-назбігалась незчисленна сила собак* (Крим.); *Понад Дніпром і серед його крученого річища тягнуться острови і острівці, незчисленні затоки і плавні* (Цюпа).

НЕЩАСЛІВИЙ — НЕЩАСНИЙ

Нещасливий. 1. Позбавлений щастя, радості тощо: *нещаслива людина, нещасливий в особистому житті.*

2. Те саме, що **нещасний** 2: *нещаслива доля, нещасливий випадок, нещасливе кохання.*

Нещасний. 1. Який зазнав багато лиха, кривди, поневір'янь тощо: *нещасні пожилці, нещасна мати.*

2. Який приносить лихо, неприємності, невдачі тощо: *нещасний день, нещасна година, нещасний випадок, нещасне кохання.*

3. Те саме, що **нещасливий** 1: *нещасна людина, нещасний вигляд.*

НЕ ЩО ІНШЕ — НІЩО ІНШЕ

Не що інше, як... Саме це, а не щось інше. *Те, що її зацікавило, було не що інше, як трое осідланих коней під ганком вілли* (Коцюб.); *Найбільше і найдорочче добро в кожного народу — це його мова, бо вона не що інше, як жива схованка людського духу* (Мирний).

Ніщо інше. Жодна інша річ, справа, жодне інше явище тощо. *Він захоплювався полюванням, ніщо інше його не цікавило.*

НИЖЧЕ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «далі, пізніше в тексті»; пишеться разом: *нижчегада-ний, нижчестоящий* (але згаданий нижче).

НИЗЬ, -зі, ор. -ззю. Спосіб вишивання, при якому візерунок прокладається чорною або червоною ниткою зі сплуду, а вишивка виконується рештою кольорів з лиця.

НИРЄЦЬ — НИРО́К

Нирець, -рця, *ор.* -рцём. 1. Той, хто ниряє, займається нирянням.

2. *розм.* Те саме, що **ниро́к**.

Ниро́к, -рká. Водоплавний птах родини качиних.

НІТЬ, -ті, *ор.* -ттю. Вживається паралельно з **нітка**, але переважно в переносному значенні. *Нерозривними нитями партія зв'язана з народом* (Собко); *Чекання безмірне і серця стискання незмінні, Прискорений клопіт, як нить невловимих думок* (Перв.); *Осінь.. напина прозори ниті на поорані лани* (Рудь).

НІБИТО — НІБИ ТО

Нібито, *спол., частка.* Ніби. *Старому байдуже, Нібито й не чує* (Шевч.); *На Тимоша Стояна, одначе, наган враження нібито й не справив* (Довж.).

Ніби то, *частка із займ. у знач. спол.* Пани кричали й галасували.. Здавалось, ніби то давні царі давньої Елади, з'їхались на Олімпійські ігрища (Н.-Лев.); *Забобонному татарині здавалося, ніби то відьма накликає на нього духів тьми* (Тулуб).

НІДЕРЛАНДИ — ГОЛЛАНДІЯ

Нідерланди, -ів. Країна Королівство Нідерландів.

Голландія, -ї, *ор.* -єю. Неофіційна назва цієї країни.

НІЗА́ЩО — НІ ЗА ЩО — НІ ЗА ЩО

Ніза́що, *присл.* Ні за яких обставин; без підстави, без причини. [Оксана:] *Не піду, нізащо не піду!* (Кроп.); *Робітники шептались по кутках, казали, що він грубий, різкий, підеш до нього, а він облає нізащо* (Хижняк).

Ні за що, *словосп.* Немає за

що: *ні за що дякувати. Старий наш пан, покійник, недобрий був! Не тим би згадувати, да луччим ні за що* (Вовчок).

Ні за щó, *словосп.* 1. Даремно, марно. *Пропаде він з нею ні за що* (Грінч.).

2. Ні за якусь рису, якість; ні за якусь річ тощо. — *За що не любила? — Якби за що, — а то ні за що!* (Вовчок); *Надвечір Настя перестала грати, ходила по хаті, по садку, ні за що не бралась, думала-гадала, ждала чогось* (Л. Укр.).

НІКО́ЛЬ, -я, *ор.* -ем. Призма з ісландського шпату, прозора для світла.

НІНА́ЩО — НІ НА ЩО

Ніна́що, *присл.* Вживається переважно у висловах **зводити** (звести), **сходити** (зійти) **ніна́що** (**на ніна́що**) і т. д. *Не то чоловік, а і худобина в такій норі швидко на нінащо зведеться* (Фр.); *Цим сміхом розбив Потурайчик Славків план нінащо* (Март.); *А хіба немає слів ледачих, що годяться лише нінащо* (Гуц.).

Ні на щó, *словосп.* 1. Ні для чого. *Невже на всі великі події, На все у вас одна відповідь є — Мовчання, сльози та дитячі мрії? Більш ні на що вам сили не стає?* (Л. Укр.); *«Він.. ганебно вибув із ладу, наколовшись на першу ж очеретину! Болотяна торішня очеретина зламала його, зробила його безпомічним і ні на що не здатним!»* (Гончар).

2. Ні на якусь річ, подію, потребу тощо. *Хлоп'я стояло похнюплено й ні на що не реагувало* (Гончар); *Кожна полонянка старається показати себе здоровою, ні на що не скаржиться* (Хижняк).

НІТРА́Т — НІТРІ́Т

Нітра́т, -у. Сіль азотної кислоти, яку застосовують як добриво та у виробництві вибухових речовин.

Нітри́т, -у. Сіль азотистої кислоти, яку застосовують у виробництві органічних барвників та в медицині.

НІТРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «азот», «азотний»; пи-

шеться разом: *нітрогліцерин, нітроквітковина*.

...**НОМ**¹. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «член»: *біном*.

...**НОМ**², ...**НОМІЯ**. Кінцеві частини складних слів, що відповідають поняттям «положення», «закон»: *метроном, агрономія*.

НО́РКА. Невелика хижа тварина родини куніцевих.

О

О¹. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале о, відкрите о*.

О — ОБ

О² (*перед приголосним*) і **об**¹ (*перед голосним*), *прийм.* Вживається при означенні часу — переважно перед числівником: *о другій годині, годині о дев'ятій, о пів на дванадцятю, об одинадцятій годині, рідше об тій порі, об обідній порі*.

Об², *прийм.* Вживається для означення об'єктних відносин тощо: *спотикатися об каміння, опертися об стіл, подряпатися об колючки, ударити лихом об землю, як риба об лід*.

ОБА́БІЧ — О́БІЧ

Оба́біч, *присл.* З обох боків, на обидва боки; по обидва боки чогось; *у знач. прийм.* *Обабіч стіною стояли молоденькі смерічки (Турч.); Обабіч залізниці зеленіють розкішні сади і баштани (Десняк)*.

Обіч, *присл.* Поруч, поряд; коло чогось (з одного боку); *у знач. прийм.* *Обіч, за кілька кроків, — кузня (Головка); Назустріч їм раз у раз виникали обіч*

дороги маршові роти поповнення (Гончар).

ОБВІ́ТРЮВАТИСЯ — ЗВІ́ТРЮВАТИСЯ

Обві́трюватися, -ююся, -юєшся. Від вітру ставати пересохлим, шерхлим, потрісканим (про шкіру): *обвітрюється обличчя*.

Зві́трюватися. Повільно руйнуватися, змінюватися під дією вітру та інших атмосферних явищ; зникати, розсіюючись, випаровуючись; *вивітрюватися: звітрюється гірська порода, звітрюється бензин*.

ОБЕР-... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «вищий», «старший» (за посадою), «головний»; пишеться через дефіс: *обер-кондуктор, обер-лейтенант*.

О́БЕРТ — ОБОРО́Т — О́БИГ

Оберт, -у (*чого і без додатка*). Повне коло руху чогось навколо власної осі; повний цикл тощо: *оберт колеса, повний оберт Землі навколо Сонця*.

Оборóт, -у. 1. Те саме, що **оберт**: *максимальні обороти мотора*.

2. Комерційна операція: *торговельний оборот*.

3. Грошові суми, одержувані від реалізації товарних мас за певний відрізок часу: *оборот державної торгівлі, грошовий оборот.*

Обіг, -у. 1. Використання, вжиток: *пустити в обіг, вилучити з обігу.*

2. Характерна для товарного виробництва форма обміну продуктів праці та інших об'єктів власності шляхом купівлі-продажу; рух товарів та інших цінностей у суспільстві: *товарний обіг, грошовий обіг.*

ОБЕРТАЛЬНИЙ — ОБЕРТОВИЙ

Обертальний. 1. Який стосується обертання: *обертальний рух.*

2. Який здійснюється обертанням чогось: *обертальне буріння.*

Обертівий. 1. Те саме, що **обертальний** 1: *обертівий рух.*

2. Який діє за принципом обертання навколо власної осі і т. ін.: *обертівий різець, обертівий машина.*

3. Який обертається або може обертатися навколо власної осі: *обертівий щит.*

ОБ'ЄМ — ОБСЯГ

Об'єм, -у. Величина чогось у довжину, висоту й ширину, вимірювана в кубічних одиницях. Вж. із сл.: *вагона, кімнати, колби, конуса, котлована, куба, мозку, печі, повітря, посудини, приміщення, рідини, серця, тіла, циліндра, великий, невеликий, значний, малий, повний, середній; визначити об'єм чого, циліндр об'ємом 300 кубічних сантиметрів, тіло в об'ємі має п'ять кубічних дециметрів, об'єм повітря збільшується при нагріванні.*

Обсяг, -у. Взагалі розмір, величина, кількість, значення, важливість, межі чогось. Вж. із сл.:

брошури, будівництва, бюджету, виробництва, заготівель, знань, інформації, капіталовкладень, книжки, поняття, послуг, програми, промислової продукції, роботи, рукопису, слова, тренувальних навантажень, величезний, невеликий, значний, середній; визначати обсяг, підраховувати обсяг, у повному обсязі, книжка обсягом 40 друкованих аркушів.

ОБИДВА, об'ох, числ. збірн., ч. і с. І той і цей, і те і це, і один і другий, і одне і друге: *по обидва боки вулиці, в обидва кінці, обидва вуха.*

ОБИДВІ, об'ох, числ. збірн., ж. І та і ця, і одна і друга: *обидві руки, обидві половинки дверей.*

ОБКАЧУВАТИ — ОБКОЧУВАТИ

Обкачувати, -ую, -уеш (у чому, в що). Качаючи, перевертаючи щось з боку на бік у чомусь сипкому, липкому тощо, покривати ним усю поверхню: *обкачувати в борошні (в борошно).*

Обкочувати. Котити щось навколо чогось; котяти щось, робити його поверхню гладкою; утрамбовувати, вкочувати: *обкочувати дорогу.*

ОБКИДАТИ — ОКИДАТИ

Обкидати, -аю, -аеш. 1. Закидати чимось з усіх боків: *обкидати болотом, обкидати словами.*

2. Густо обшивати краї чогось: *обкидати комір заплоччю.*

Окидати. Вживається переважно із сл.: *зором, поглядом (оглядати, обдивлятися), думкою (думати, обдумувати).*

ОБКРЭСЛЮВАТИ — ОКРЭСЛЮВАТИ

Обкреслювати, -уюю, -юеш. Обводити щось лініями, рисками.

Окрéслювати. 1. Те саме, що **обкрéслювати**. *А в небі швидкісний літак Окреслює пунктиром коло* (Дмит.).

2. Робити чіткішими, виразнішими обриси, контури, форму чогось. *Тонкий светр окреслював нізну талію* (Хор.).

3. Зображувати, описувати когось, щось. *Письменник чітко окреслює образ, юні персонажі його оповідання живі, їх виразно бачиш перед собою* (Донч.).

ОБЛ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **обласній**; пишеться разом: **обл-виконком**, **облпрофрада**.

ОБЛІ́ЧЧЯ — ЛИ́ЦЕ. Збігаються в значенні «передня частина голови людини» та в переносному «загальний вигляд, обриси чогось». Тільки **лице** вживається в значенні «верхній, зовнішній бік предмета» (проти-лявне **спід**): *на лице, з лица*.

ОБЛІ́ШИТИ, -шу, -шиш, *розм.* 1. Перестати чимсь займатися, щось робити; відмовлятися від попередніх намірів, бажань тощо. *Хіба ж не зогрішив він, думаючи облишити все, покинути всю справу!* (Грінч.); *Нагнибіда облишив допит* (Головко); *У кишені він намацав сірники, але палити облишив* (Чорн.).

2. *нак.* облиш, облиште. Вживається для висловлення прохання, вимоги припинити якусь дію. [Терень:] *Облиш: Не зачіпай барахла* (Мик.); — *Облиште вигадки, мені вже набридло ваші підозріння* (Ю. Янов.).

ОБМИВА́ТИ — ОМИВА́ТИ

Обмива́ти, -аю, -аєш. 1. Мити кругом, з усіх боків.

2. *розм.* Тримати когось у чистоті, регулярно миючи: *обмивати дітей*.

Омива́ти. 1. Те саме, що **обмива́ти** 1.

2. Змочувати поверхню чогось: *сльози омивають щокі*.

3. Змочуючи своїми хвилями, текти навколо чогось, оточувати своїми водами (про океани, моря, річки тощо).

ОБОЄ, обо́х *числ. збірн.* З певним родом не пов'язаний. *Обоє — молодиця й дівчинка — всміхнулися* (Вовчок); *Обоє вони, і чоловік і жінка, не були людьми лихими* (Коцюб.); *Ярема в воду, Хома на дно: обоє уперті* (приказка); *Слово, моя ти єдина зброє, Ми не повинні загинуть обоє* (Л. Укр.). Пор. **обідва, обідві**.

ОБПИРА́ТИСЯ — ОПИРА́ТИСЯ

Обпира́тися, -аюся, -аєшся (*чим на що, об що*). Прихилитися до когось, чогось, використувати що-небудь як опору: *обпиратися на палицю, обпиратися об стіну, обпиратися руками об стіл*.

Опира́тися. 1. Те саме, що **обпира́тися**.

2. *перен.* (*на кого-що*). Грунтуватися на чомусь, мати основою що-небудь (про переконання, докази, дії тощо); мати підтримку в комусь, чомусь. *Опирався я на сільського активіста Дмитра Степановича Гринька* (Є. Кравч.); *Опираючись на свою філософію, Волос не переставав потихеньку скуповувати землю довкола свого хутора* (Панч).

2. (*кому, чому і без додатка*). Чинити опір, протидіяти комусь, чомусь, боротися з ким-, чим-небудь. *Петра хапають, в'язуть, хоч він і не опирається* (Собко); *Остап опирався бистрині з усієї сили* (Коцюб.); *Залізне здоров'я*

Сагайдачного опиралося смертельній хворобі (Тулуб).

ОБРИС — АБРИС

Обрис, -у. Загальний вигляд предмета, окреслений лінією; контур, силует, риси чогось.

Абрис, -у, *книжн.* Те саме, що **обрис**, а також у геодезії, поліграфії.

ОБРО́БЛЕННЯ, ОБРО́БКА — ОБРОБІТОК — ОПРАЦЮВА́ННЯ

Оброблення, обробка. Надання чомусь потрібного вигляду, доведення до певного стану; упорядкування, удосконалення тощо: *оброблення (обробка) перекладу, обробка риби, обробка пісні.*

Обробіток, -тку. Вживається з тим же значенням, але переважно стосовно ґрунту та вирощування на ньому рослин: *обробіток землі, обробіток цукрових буряків, міжрядний обробіток, поверхневий обробіток.*

Опрацювання. Глибоке вивчення чогось, докладне ознайомлення з чимось; готування, створення чогось на підставі ретельного вивчення, добирання й систематизації матеріалів тощо: *опрацювання телеграм, опрацювання теми, опрацювання проекту, опрацювання плану.*

ОБРУ́БАНИЙ — ОБРУ́БЛЕНИЙ

Обрубаний. Дієприкм. від **обрубати**: *акуратно обрубане гілля, обрубаний кінець.*

Обрублений. Дієприкм. від **обрубити**: *обрублена дружиною сорочка.*

ОБТУРА́ТОР — ОБТЮРА́ТОР

Обтура́тор, -а. Протез, який застосовують при дефектах піднебіння.

Обтюра́тор, -а. Пристрій у заторах гармат; затвор у кінознімальних апаратах.

ОБШУ́КУВАТИ — ОШУ́КУВАТИ

Обшукувати, -ую, уеш. Робити обшук; оглядаючи все, старанно шукати когось, щось: *обшукувати кімнату, обшукувати за триманого, обшукувати ліс.*

Ошукувати, *розм.* Обдурювати, діяти нечесно: *ошукувати покупця.*

ОДИНА́РНИЙ — ОРДИНА́РНИЙ

Одинарний. Який складається з однієї частини, не подвійний: *одинарна рама, одинарна штора.*

Ординарний, *книжн.* 1. Звичайний, рядовий: *ординарна професія.*

2. *заст.* Штатний: *ординарний професор.*

ОДИНО́КИЙ — ПООДИНО́КИЙ — ОДИНО́ЧНИЙ

Одино́кий. Який міститься окремо, відбувається, протікає і т. ін. відірвано, ізольовано; який не має сім'ї, рідних, друзів, самотній (тобто вживається, коли йдеться про щось одне, а не одне з багатьох): *одинокі хатина, одинокі постать, одинокий вік, одинокі людина, одинокий серед людей.*

Поодино́кий. 1. *тільки мн.* Які розміщені або зустрічаються рідко; рідкісні; ізольовані від інших, розрізнені, окремі: *поодинокі сніжинки, поодинокі перехожі, поодинокі виступи на зборах, поодинокі постріли.*

2. Який є тільки один, один з багатьох; не типовий, випадковий: *поодинокі кулемети, поодинокі явища, поодинокі розмови.*

Одині́чний. 1. Окремо взятий, відособлений: *одинічні сортові екземпляри, одинічне виробництво, одинічне судження.*

2. Який стосується одиниці.

Оди́нчаний. Окремий; розрахований на одного: *оди́нчаний постріл, оди́нчана камера, оди́нчаний номер* (у готелі).

ОДНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **один**; пишеться разом: *одноактний, одnodітний*.

ОДНОГОЛО́СИЙ — ОДНОГОЛО́СНИЙ

Одноголо́сий. Який виконується в один голос, звучить одним голосом або виконує одну мелодію: *одноголо́сий спів, одноголо́сий інструмент*.

Одноголо́сний. 1. Те саме, що **одноголо́сий**: *одноголо́сна пісня, одноголо́сна музика*.

2. Односта́йно схвалений, прийнятий усіма присутніми (про рішення, ухвалу тощо).

ОДНОКОРЕ́НІВИЙ — СПІ́ЛЬНОКОРЕ́НІВИЙ

Однокоре́нівий, лінгв. Який має один корінь: *однокоре́нєве слово*.

Спі́льнокоре́нівий, лінгв. Який має корінь, спі́льний з коренем інших слів: *спі́льнокоре́нєві слова*.

ОДНООСІ́БНИЙ — ОДНООСО́БОВИЙ — ОДНООСІ́БНИЦЬКИЙ

Одноосі́бний. Належний одній особі, індивідуальний: *одноосі́бне господарство*.

Одноособо́вий. Який приймається або здійснюється однією особою: *одноособо́ве рішення*.

Одноосі́бницький. Який стосується одноосі́бника, належний йому: *одноосі́бницьке господарство, одноосі́бницька свідомість*.

...ОДОН́Т. Кінцева частина складних слів, яка в назвах викопних тварин вказує на те, що вони класифікуються за будо-

вою зубів: *ігуанодонт, мастодонт*.

ОЖЕЛЕ́ДЬ — ОЖЕЛЕ́ДИЦЯ

Ожеле́дь, -і, ор. -ддю. Тонкий шар льоду на поверхні землі, на деревах тощо: *вкривається ожеледдю, слабка ожеле́дь*.

Ожеле́диця, -і, ор. -єю. Те саме, що **ожеле́дь**. У синоптиків це слово вживається на позначення слизького шару криги, що утворилася внаслідок замерзання води на охолодженій поверхні землі: *братися ожеледицею, на дорогах ожеледиця*.

...О́ІД. Кінцева частина складних слів, що вказує на схожість з чимось або походження від чогось: *астерої́д, кристалої́д*.

О́КИС — О́КСИД, О́КИСЕЛ

О́кис, -у. Вид окислу з середнім ступенем окислення речовини (на відміну від **за́кису** і **пере́кису**).

О́ксид, -у, о́кисел, -слу. Сполука хімічного елемента з киснем.

О́КРУГ — О́КРУ́ГА

О́круг, -у. Адміністративно-політичний, господарський, військовий і т. ін. підрозділ державної території: *автономний о́круг, виборчий о́круг, військовий о́круг*.

О́кру́га. Навколишня місцевість, околиця. *Васи́ля Маркови́ча поважала вся о́круга* (Довж.); *Краї́чої жни́ці не було тоді́ в усій о́крузі* (Стельмах).

О́КРУЖНИЙ — О́КРУЖНИЙ — КРУЖНИЙ

О́кружний. 1. Який стосується округи: *о́кружні села*.

2. Який має форму круга: *о́кружне підда́шшя*.

О́кружний. 1. Який стосується округу: *о́кружний суд, о́кружна виборча ді́льниця*.

2. Розташований навколо чогось; який діє по колу: *окружна магістраль*.

Кружний. Об'їзний, обхідний: *кружний шлях, кружна стежка*.

ОКСИ... Перша частина складних слів, що означає присутність кисню в сполуках, сумішах тощо; пишеться разом: *оксигемоглобін, оксигенотерапія*.

ОКТА..., ОКТО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «вісім»; пишуться разом: *октаедрит, октоген*.

...ОЛ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «олія», «масло», «мастило»: *нігрол*.

ОЛЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «пов'язаний з олією або мінеральним маслом»; пишеться разом: *олеонафт*.

ОЛІГО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «малий», «нечисленний», «зменшений»; пишеться разом: *олігомери, олігосахариди*.

...ОМА. Кінцева частина складних слів — назв пухлин: *міома, фіброма*.

ОПАЛЮВАЛЬНИЙ — ОПАЛЮВАНИЙ

Опалювальний. Який стосується опалювання приміщення, призначений для опалювання: *опалювальний сезон, опалювальний прилад*.

Опалюваний. Дієприкм. від *опалювати*: *опалюване дровами приміщення*.

ОПАЛЮВАТИ, -юю, -юеш. Обігрівати приміщення печами або іншими пристроями. В інших значеннях *опалювати* вживається паралельно з *обпалювати*.

ОПОВІДАННЯ — РОЗПОВІДЬ, ОПОВІДЬ. Збігаються

в значенні «усне, словесне повідомлення про когось, щось», але **оповідання** також «невеликий обсягом прозовий художній твір»: *збірка оповідань*.

ОПОЗИЦІЯ — АПОЗИЦІЯ

Опозиція, -ї, ор. -єю. Протидія, опір комусь, чомусь; протиставлення своїх поглядів, дії, своєї політики іншим поглядам, діям, політиці тощо.

Апозіція. 1. *лінгв.* Прикладка.

2. Ріст тканин організму або клітинної оболонки, зумовлений відкладанням шарів на раніше утворену поверхню.

ОПОРТУНІСТИЧНИЙ — ОПОРТУНІСТСЬКИЙ

Опортуністичний. 1. Який стосується опортунізму, пройнятий опортунізмом: *опортуністичні теорії, опортуністична течія, опортуністична програма*.

2. Який складається з опортуністів: *опортуністичне крило партії*.

Опортуністський. Який стосується опортуністів: *опортуністська група*.

ОРГ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **організаційний**; пишеться разом: *орґбюро, орґвисновки*.

ОРНИТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «птаха»: пишеться разом: *орнітофауна*.

ОРТО... Перша частна складних слів, що відповідає поняттям «прямий», «правильний»; пишеться разом: *ортоатом, ортоєфір*.

ОРХЕСТРА. Майданчик для хору в Стародавній Греції.

ОСАВУЛ — ОСАВУЛА

Осавул, -а. 1. Виборна служба особа на Україні в XVII—XVIII ст.

2. Офіцерський чин у козацких військах дореволюційної Росії.

Осаву́ла, ч. Прикажчик у панському маєтку.

ОСВІДЧУВАТИСЯ, -уюся, -уешся. Переважно признаватися в коханні; просити у жінки згоди стати дружиною.

ОСНА́ЩЕННЯ — ОСНА́ЩЕ-НІСТЬ

Осна́щення. 1. Постачання необхідних технічних засобів: *оснащення підприємств високопродуктивним устаткуванням*.

2. Сукупність усіх необхідних технічних засобів підприємства, галузі народного господарства тощо: *технічне оснащення, оснащення металургійного заводу*.

Осна́щеність, -ності, ор. -ністю. Ступінь оснащення: *висока технічна оснащеність колгоспів, темпи оснащеності виробництва*.

ОСНОВАНИЙ — ЗАСНОВАНИЙ

Основа́ний (на чому), діє-прикм. Який ґрунтується на чомусь, в основі якого лежить те, про що йдеться: *оснований на праці, оснований на успіхах, оснований на гнобленні*.

Засно́ваний. Крім іншого, вживається в значенні «який кладе початок існуванню чогось, створює, організовує щось; створений, розпочатий». *Одразу було знать, що ця колегія була заснована для дітей панських та магнатських* (Н.-Лев.); *Засноване Данилом Галицьким місто Львів є нині великим культурним центром возз'єднаної Радянської України* (Козл.).

ОСО́БА — ОСОБИ́СТІТЬ — ОСО́БИНА, О́СОБЕНЬ

Осо́ба, р. мн. осіб. Окрема людина, індивід; людська індивідуальність, особистість; граматична категорія дієслів: *особа невіддільна від суспільства, службова*

особа, гармонійний розвиток особи.

Особі́стість, -тості, ор. -тістю, книжн. Конкретна людина з погляду її культури, особливостей характеру, поведінки тощо; індивідуальність. *З роками пересвідчуєшся, що повноцінною особистістю можна називати лише того, хто віддає належне і роботі, й людям, і життю в найширшому розумінні цього слова* (Загреб.); — *Я обстоюю те, щоб кожна людина мала найповнішу змогу розвинути свою особистість, свої здібності* (Гуц.).

Осо́бина, рідко **осо́бень**, -бня, ор. -бнем. Окремий живий організм: *поодинокі особини тюленя, сукупність особин одного виду, більш як п'ятсот особин зубра*.

ОСОБИ́СТІЙ — ОСО́БОВИЙ — ОСОБЛІ́ВИЙ

Особі́стий. Який є власністю окремої особи, безпосередньо належить їй, персональний; який безпосередньо стосується певної особи; який здійснюється не через інших осіб: *особисті речі, особиста охорона, особисте щастя, особисті уподобання, особистий характер, особистий нагляд*.

Особови́й. Який стосується особи; відкритий на окрему особу: *особова назва, особове посвідчення, особовий склад, особова справа, особовий рахунок*.

Особли́вий. Який чимось виділяється серед інших; який має спеціальне завдання, призначення: *особливе значення, нічого особливого, особливий запах, особлива увага, особливий відділ*.

ОСТЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «кістка», «кісткова тка-

нина»; пишеться разом: *остео-мієліт, остеосклероз*.

ОСТРІВ, -рова. Найменування, які виступають у ролі граматичної прикладки до слова **острів** і виражаються відмінюваним іменником, звичайно не узгоджуються у відмінку з означуваним словом: *на острові Крит, поблизу острова Шрі-Ланка, за островом Нова Земля*. Узгодження буває в широковідомих найменувань, які часто вживаються без родової назви (тобто без слова **острів**): *біля острова Цусіми, на острові Сіцилії* (таке узгодження не є обов'язковим). Невідмінювані найменування островів — чоловічого роду: *тропічний Пуерто-Ріко*.

ОСЬ — ОТАКИЙ, ОТОЙ тощо. Поряд із вказівним значенням, частка **ось** у сполученні із займенниками та займенниковими прислівниками вживається для підсилення, уточнення їхнього змісту або для зосередження уваги на дальшому повідомленні. *Ось куди б піонербір!* (Гончар); *Ось так же син мій десь до бою в вечірнім промені іде* (Сос.); [Пастух:] *Ось тут халепа. Тут вирвався якийсь бурлака-волоцюга* (Л. Укр.). Однак замість сполучень цієї частки із займенниками **такій** (*такá, такé, такі*), **той**, **цей** і прислівниками **сюді, так, там, тепér, туді, тут** у мові широко вживаються розмовні слова з таким же підсилювальним значенням: **отакій, отой, оцэй, осюді, отák, отám, отепér, отуді, отут**. *І може ж отаке трапитись* (Головко); *А чого він осюди їде, отой князь?* (Хотк.); *Тяжко мені, боже милий, Носити самому Оці думи* (Шевч.); *Отак життя минало день за днем* (Л. Укр.);

От де школа! Отам тільки й наберетесь розуму (Довж.); *Отепер можна й спочивати* (Головко); *Отоді все зле та лихе, що було за душею в одрадян, зразу вивернулось зі споду, зринуло наверх* (Мирний); *Шкварчали, пищали і синім чадом курились смачні шашлики отут, під голим небом, біля фонтанів* (Коцюб.).

ОТЖЕ — ОТ ЖЕ

Отже. 1. частка підсил. Вживається для підсилення висловленої думки, при спонуканні, заохоченні до чогось тощо, а також як вставне слово. *Перевів погляд [парубок] на крайнє життя. «Отже тут кращї хліба, ніж під селом»,— подумав сам собі* (Мирний); [Лукаш:] *Так отже слухай: якщо я тут маю тебе питати, хто до мене сміє ходити, а хто ні, то ліпше сам я знов з ліса заберуся на село* (Л. Укр.); *Право поета, отже, й право народу* (Рильський).

2. спол. Вживається в значенні «тому, через те», зрідка «але, проте». *Справа вже майже вирішена. Отже треба бути наготові* (Головко); *Рано звечора вони полягали спати, натомлені денними пригодами. Отже сон не йшов обом їм на думку* (Мирний).

ОТ ЖЕ, частка з часткою. *Настя стусонула її кулаком.— От же тобі за сел..* (Коцюб.); — *Ну, от же й ваш Іван до школи ходить* (Л. Укр.).

ОТО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «вушний», «вушна хвороба»; пишеться разом: *отосклероз, отофон*.

ОЦІНЮВАТИ — РОЗЦІНЮВАТИ

Оцінювати, -ую, -юєш. 1. Визначати вартість, ціну чогось.

2. *перен.* Складати уявлення, думку про якості, цінність, достойнства когось, чогось, давати характеристику (або позитивну характеристику) кому-, чому-небудь: *оцінювати людину, оцінювати явище, оцінювати глибину небезпеки.*

Розцінювати. 1. Те саме, що **оцінювати** 1.

2. *перен.* Характеризуючи щось, висловлювати своє ставлення до нього. *Він розцінював цей випадок як образу гідності, неповагу до нього (Скл.); — Я розцінюю вашу затримку, — сказав нарешті командувач, — як боягузтво (Ю. Янов.).*

ОЧКО — ОЧКО́ — ВІЧКО

Очко, *мн.* *о́чка, о́чок.* Переважно маленьке око.

Очко́, *мн.* *очкі́, очо́к.* 1. Одиниця рахунку в спортивних змаганнях та різних іграх; азартна картярська гра.

2. Опукле зображення літери або іншого друкарського знака.

Вічко, *мн.* *ві́чка, ві́чок.* 1. Маленьке око.

2. Невеличке віконце для спостереження; кільце плетива в сітці, в'язанні тощо; отвір для бджіл у вулику; значок на картах, доміно тощо; брунька, яку зрізують для шеплення.

П

П («пе»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике п, твердий (тверде) п.*

ПА́ВА — ПАВІ́Ч — ПАВІ́АН

Па́ва. 1. Великий південно-азіатський птах родини фазанових.

2. Самиця цього птаха.

Паві́ч, *-а, ор. -ём.* 1. Те саме що **па́ва** 1.

2. Самець пави.

Паві́ан, *-а.* Велика мавпа з пишною шерстю й видовженою мордою, що живе в Африці та Аравії.

ПАЛАНКІ́Н — ПАЛАНТІ́Н

Паланкі́н, *-а.* У деяких країнах Азії, Африки й Південної Америки криті ноші, які служать засобом пересування для багатих осіб.

Паланті́н, *-а.* Жіноча накидка у вигляді широкого, довгого шарфа.

ПАЛЇ́Ц — ПАЛЇ́ЦО — ПАЛЇ́С

Палї́ц, *-у.* 1. Велика пишна будівля, в якій перебувають (або перебували) глави урядів, царі, королі та члени їхніх родин, а також подібна будівля — житло багатих осіб.

2. Будинок, що має громадське або культурне призначення; коли це слово входить до складу власної назви, воно пишеться з великої літери: *Пала́ц з'їздів, Пала́ц культури, Пала́ц Ра́д, Пала́ц спорту, Пала́ц урочистих подій.*

Палї́цо, *невідм., с.* Міський приватний палац (звичайно в Італії).

Палї́с, *-а.* Великий тканий килим без ворсу, яким устеляють підлогу.

ПАЛЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «старовинний», «давній»; пишеться разом: *палеоастрономічний, палеопатологія.*

ПАЛИВО — ПАЛЬНЄ

Паливо. Горюча речовина (дрова, вугілля, нафта, газ тощо), яка використовується для одержання теплової енергії, тепла: *природне паливо, ракетне паливо, економія палива.* Пох. **пáливний.**

Пальнє, -ого. Паливо для двигунів внутрішнього згоряння (бензин, солярка, нафта, газ тощо): *високоякісне пальнє, запасатися пальним.*

ПАЛІТЎРКА, ПАЛІТЎРА — ПОЛІТЎРА

Палітўрка, рідше палітўра. Обкладинка, оправка книжки, зошита тощо.

Політўра. Вид лаку, що використовується для полірування виробів з дерева; глянєць, наведений поліруванням, лакуванням.

ПАМ'ЯТЛІВИЙ — ПÁМ'ЯТНИЙ

Пам'ятлівий. Який має добру пам'ять, здатний легко запам'ятовувати: *пам'ятлива людина.*

Пам'ятний. 1. Який добре зберігся в пам'яті, довго пам'ятається тощо: *пам'ятний вечір, пам'ятні вулиці, пам'ятний погляд.*

2. Який служить для запам'ятовування: *пам'ятний знак.*

ПÁМ'ЯТНИК — ПÁМ'ЯТКА

Пам'ятник, -а (*кому, чому, рідше кого, чого*). 1. Архітектурна або скульптурна споруда в пам'ять чи на честь когось, чогось: *пам'ятник Т. Г. Шевченкові, до пам'ятника князя Володимира, пам'ятник Слави.*

2. *рідко.* Те саме, що **пáм'ятка.**

Пáм'ятка (чого). Предмет матеріальної культури минулого; твір стародавньої писемності тощо: *архітектурна пам'ятка, пам'ятка архітектури, літературна пам'ятка, пам'ятка літератури.*

ПАН... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «все», «всеохоплюючий»; пишеться разом: *пан'європейський, панісламізм* (з власними назвами — через дефіс: *пан-Європа*).

ПАНКРЕАТІН — ПАНКРЕАТІТ

Панкреатін, -у. Лікувальний препарат, що виготовляється з підшлункової залози великої рогатої худоби.

Панкреатит, -у. Запалення підшлункової залози.

ПÁНЩИННИЙ — ПАНЩА́ННИЙ

Пánщинний. Який стосується панщини; який використовує панщину, ґрунтується на ній: *панщинна праця, панщинне господарство.*

Панщánний. 1. Належний поміщикаві на основі державного права (про кріпака): *панщанні селяни, панщанні люди.*

2. Те саме, що **пánщинний.**

ПАР..., ПАРА... Перші частини складних слів, що означають суміжність, переміщення, відступ, відхилення, зміну; пишуться разом: *паргелій, парамагнетизм.*

ПАРА. Основні значення цього слова пов'язані з позначенням двох однорідних предметів, що вживаються чи діють разом, становлять одне ціле чи комплект, є двома однаковими частинами чогось цілого; по-дружжю тощо: *пара коней, пара чобіт, колісна пара, пара ножниць, пара штанів, суконна*

пара, закохана пара, молода пара. Вживання слова **па́ра** в значенні «два» — розмовне. *Ишли, і як би не збрехати — Трохи не з пару добрих гін (Котл.); Покинеш любу жінку, Чумацьку снасть, волів і кілька пар плугів (Г.-Арт.).*

ПАРАФІНУВАТИ — ПАРАФУВАТИ

Парафінува́ти, -юу, -у́еш. Покривати, просочувати парафіном.

Парафува́ти, *недок. і док.* Попередньо підписувати ініціалами до офіційного підписання (міжнародний договір, угоду).

ПАРАФРА́ЗА, ПАРАФРА́З — ПЕРИФРА́ЗА — ПЕРИФРА́З

Парафра́за, **парафра́з**, -у. 1. Переказування змісту твору або чужих думок своїми словами.

2. Інструментальна музична п'єса віртуозного характеру на оперні теми або народні мелодії.

Перифра́за. 1. Стилістичний прийом, коли когось, щось називають не прямо, а описово.

2. Те саме, що **парафра́за** 1.

Перифра́з, -у. Те саме, що **перифра́за** 1.

ПАРЛАМЕНТА́РІЙ, ПАРЛАМЕНТА́Р — ПАРЛАМЕНТЕ́Р

Парламентарі́й, -я, *ор.* -ем, *рідше* **парламентар**, -я́, *ор.* -ём. Член парламенту.

Парламенте́р, -а. Особа, уповноважена однією з воюючих сторін вступити в переговори з іншою.

ПАРЛАМЕНТА́РНИЙ — ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ — ПАРЛАМЕНТЕ́РСЬКИЙ

Парламентарні́й. Який стосується парламентаризму: *парламентарна демократична республіка.*

Парламентський. 1. Який стосується парламенту: *парламентські вибори, парламентська трибуна, парламентська боротьба.*

2. Те саме, що **парламентарний**: *парламентський режим.*

Парламенте́рський. Який стосується парламентаря.

ПА́РОСТОК — ПА́РОСТЬ

Па́росток, -тка. 1. Молоде стебло рослини: *молодий паросток, пускати паростки.*

2. *перен.* Перші прояви того, що починає розвиватися; зародок: *паростки нового.*

Па́рость, -ті, *ор.* -тю. 1. Те саме, що **па́росток** 1: *парості виноградної лози.*

2. *перен.* Окреме відгалуження, частина чогось; лінія спорідненості в родоводі когось, чогось: *парості національної літератури, іранська парость стародавніх індоевропейських племен.*

ПАРТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **партійний**; пишеться разом: *парткабінет, партгоспконтроль* (але *парт-* і *профорганізації*).

ПАСТЕРИЗАЦІ́ЙНИЙ — ПАСТЕРИЗА́ТОРНИЙ

Пастериза́ційний. Прикм. від **пастериза́ція** — вид консервування: *пастериза́ційний процес.*

Пастериза́торний. Прикм. від **пастериза́тор** — апарат для пастеризації: *пастериза́торне виробництво.*

ПА́СТИР — ПА́СТОР — ПА́ТЕР

Па́стир, -я, *ор.* -ем. Керівник пастви; *заст.* — пастух.

Па́стор, -а. Протестантський священник.

Па́тер, -а. Католицький монах у сані дякона або ієрея, католицький священник.

ПАТ..., **ПАТО...** Перші частини складних слів, що відповідають поняттю «біль»; пишуться разом: *патанатомія, патогенетичний*.

... **ПА́ТІЯ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «страждання», «хвороба»: *психопатія*.

ПЕА́Н — ПЕО́Н

Пеа́н, -а. Віршова чотири-складова стопа.

Пео́н¹, -а. Те саме, що *пеа́н*.

Пео́н², -а. Переважно в країнах Латинської Америки — наймит, селянин, сільськогосподарський робітник, який перетворився в боргового раба.

ПЕД... Перша частина складних слів, що відповідає слову **педагогічний**; пишеться разом: *педінститут, педпрактика*.

ПЕДАГОГ — УЧИТЕЛЬ (ВЧИТЕЛЬ)

Педаго́г, -а. Особа, яка веде викладацьку й виховну роботу або розробляє проблеми педагогіки.

Учі́тель (вчі́тель), -я, *ор.* -ем. Особа, яка навчає, викладає якийсь навчальний предмет; людина, яка є авторитетом у якійсь галузі, передає свій досвід, знання тощо.

ПЕДА́НТИЧНИЙ — ПЕДА́НТСЬКИЙ

Педанти́чний. Який має риси педанта або ознаки педантизму; властивий педанту: *педантична людина, педантична суворість*.

Педанти́ський. Властивий педантові: *педантиська акуратність*.

... **ПЕ́ДІЯ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «розділ», «наука»: *гіпнопедія, ортопедія*.

ПЕНА́Т — ПЕНА́ТИ

Пена́т, -а (з малої літери). У міфології Стародавнього Ри-

му — бог — покровитель родини, іноді батьківщини.

Пена́ти, -ів, *мн.* Рідна домівка.

ПЕНСІОНЕ́Р — ПАНСІОНЕ́Р

Пенсіоне́р, -а. Людина, яка одержує пенсію.

Пансіоне́р, -а. Той, хто вчиться в пансіоні — навчальному закладі з гуртожитком; той, хто живе в пансіоні — невеликому готелі.

ПЕНТА... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «п'ять»; пишеться разом: *пентаметр, пентастиль*.

ПЕРВІ́ННИЙ — ПЕ́РВІСНИЙ

Перві́нний. 1. Який становить собою перший, звичайно найпростіший етап чогось; початковий: *первинна обробка льону, первинний документ, первинна продукція*.

2. Який існує, з'являється раніше чогось: *первинне коріння, первинна ознака*.

3. Який є першою, початковою ланкою якоїсь структури, організації; низовий: *первинна партійна організація*.

Пе́рвісний. 1. Який існував у найдавніші періоди історії людства: *первісна людина, первісне суспільство, первісне мистецтво*.

2. Те саме, що **перві́нний** 1—2: *первісні білки*.

ПЕРГА́МЕНТ, ПЕРГА́МЕН — ПЕРГА́МІН

Перга́мент, -у, *рідше перга́мен*, -у. Спеціально оброблена шкіра молодих тварин; стародавній рукопис; цупкий обгортковий жиро- і вологонепроникний папір.

Перга́мін, -у. 1. Тонкий міцний папір, що йде на виготовлення кальки.

2. Картон, просочений особливою речовиною, який використовують як гідроізоляційний матеріал.

ПЕРЕВ'АЛЮВАННЯ — ПЕРЕВ'АЛКА

Перев'алювання. Перекидання, перенесення з одного місця на інше.

Перев'алка, розм. 1. Те саме, що **перев'алювання**.

2. Пункт, де перевантажують, перевалюють товари, вантажі тощо.

ПЕРЕВІРКА — ПОВІРКА

Перевірка. 1. Установлення правильності чогось, відповідності чого-небудь чомусь тощо: *перевірка документів, перевірка звітності, перевірка якості, перевірка годинників*.

2. Переклик з метою встановлення наявного складу людей: *вечірня перевірка*.

Повірка. Те саме, що **перевірка** 2.

ПЕРЕВІСИТИ — ПЕРЕВІШАТИ

Перевісити, -ішу, -ісиш. Знявши щось з чого-небудь, повісити в іншому місці або інакше; повісити, перекидаючи на обидва боки тощо: *перевісити на інший гачок, перевісити торбу через плече*. Пох. **перевішений**.

Перевішати, -аю, -аеш. Повісити все або багато чого; вішаючи, позбавити життя всіх або багатьох. *Зажерливих проїдисів таких Я перевішала б усіх...* (Гл.). Пох. **перевішаний**.

ПЕРЕГІН — ПЕРЕГІН

Перегін, -у. Від **перегінати**.

Перегін, -гону. Від **переганяти**.

ПЕРЕДІ, ПЕРЕДО, прийм. Перед. Вживаються тільки з особовим займенником **я** в оруд-

ному відмінку однини: *переді (передо) мною*.

ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ, -ую, -уеш. Замовляти друковане видання з попереднім внесенням часткової чи повної його оплати. Пох.: **передплата, передплатний, передплатник, передплатчений**.

ПЕРЕДЧАСНИЙ — ЗАВЧАСНИЙ — ДОЧАСНИЙ

Передчасний. Який відбувається, настає, утворюється тощо раніше належного, визначеного часу: *передчасна втома, передчасна розлука, передчасна свинина, передчасна кончина*.

Присл. **передчасно**.

Завчасний. 1. Те саме, що **передчасний**: *завчасні зморшки, завчасна смерть*.

2. Який заготовляється, робиться наперед, заздалегідь: *завчасна підготовка до школи*.

Присл. **завчасно**.

Дочасний. 1. Те саме, що **передчасний**: *дочасна свинина, дочасна смерть*.

2. Тимчасовий: *дочасне лихо, дочасне непорозуміння*.

ПЕРЕКАЧАННИЙ — ПЕРЕКОЧЕНИЙ

Перекачаний. Дієприкм. від **перекачати**; *у знач. прикм.: перекачана рідина*.

Перекочений. Дієприкм. від **перекочити**; *у знач. прикм.: перекочений мотоцикл*.

ПЕРЕКАЧУВАТИ — ПЕРЕКОЧУВАТИ

Перекачувати¹, -ую, -уеш. Розрівнювати, розгладжувати качанням все або багато чогось, повторно або по-іншому: *перекачувати білизну*.

Перекачувати². Рідину з одного місця в інше (переважно насосом).

Перекочувати. Котячи, переміщати з місця на місце: *пере-*

кочувати бочки, перекочувати каміння.

ПЕРЕКУСАТИ — ПЕРЕКУСИТИ

Перекусати, -аю, -аеш. Покусати всіх або багатьох: *собаки перекусили людей*.

Перекусіти, -ушú, -úсиш. 1. Кусаючи, розділити на дві частини: *перекусити зубами соломину*.

2. розм. Трохи поїсти.

ПЕРЕМІШАНИЙ — ПЕРЕМІШЕНИЙ

Перемішаний. Дієприкм. від **перемішати**: *перемішана земля з перегноєм*.

Перемішений. Дієприкм. від **перемісити**: *добре перемішене тісто*.

ПЕРЕНАСІЧЕННЯ — ПЕРЕНАСІЧЕНІСТЬ

Перенасічення. Надмірне насичення чимсь: *перенасичення ґрунту вологою*.

Перенасиченість, -ності, ор.-ністю. Властивість, якість чогось перенасиченого: *перенасиченість розчину, перенасиченість інформацією*.

ПЕРЕПЕЛ — ПЕРЕПІЛКА, ПЕРЕПЕЛІЦЯ

Пéрепел, -а. Невеличка польова пташка родини фазанових.

Перепілка, **перепеліця**, -і, ор.-єю. 1. Самиця перепела.

2. Український дівочий танок, що супроводжується пісню про перепелицю.

ПЕРЕСАДЖУВАННЯ — ПЕРЕСАДКА

Тотожні майже в усіх значеннях; у значенні «перехід з одного виду транспорту на інший для дальшого пересування в дорозі» — тільки **пересадка**: *їхати без пересадки*.

ПЕРЕСОРТУВАННЯ — ПЕРЕСОРТИЦЯ

Пересортування. Дія за значенням **пересортувати** — по-

сортувати заново, ще раз, інакше: *пересортування товарів, пересортування фруктів, пересортування помідорів, пересортування вагонів*.

Пересортиця, -і, ор.-єю. Невідповідність фактично одержаного товару, продукту даним супровідного документа промислового підприємства, оптової бази тощо.

ПЕРИ..., **ПЕРІ...** Перші частини складних слів, що означають «навколо, понад, через»; пишуться разом: **пери...** — перед приголосними (*перинефрит, перицентр*), **пері...** — перед голосними (*періаденіт, періелектрон*).

ПЕРІСТИЙ — ПЕРІСТИЙ

Перістий. Такий, як перо, схожий на перо: *перистий лист, перисті хмари*.

Перістий. З плямами іншого кольору (переважно про масть тварин): *періста корова, перістий кінь, перістий гарбуз*.

ПЕРИФЕРІЙНИЙ — ПЕРИФЕРІЧНИЙ

Периферійний. Який міститься, перебуває в частині країни, міста, села тощо, віддалений від центру: *периферійний театр, периферійний кореспондент*.

Периферічний. Який стосується зовнішньої, віддаленої від центральної частини організму: *периферична нервова система*.

ПЕРЛ — ПЕРЛИ — ПЕРЛІНА

Перл, -у. Найдрібніший друккарський шрифт (5 пунктів). **Пérли**, -ів, *мн.* (*одн.* pérла). Перламутрові зерна, прикраси з них тощо.

Перліна. Одне зерно перлів, а також переносно: *рідкісна чорна перлина, перлина української класичної драматургії*.

ПЕРСОНА ГРАТА — ПЕРСОНА НОН ГРАТА

Персона гра́та, *невідм.*, *ж.* Особа, що її кандидатура як дипломатичного представника не викликає заперечень уряду країни, в якій її мають акредитувати; переносно — особа, до якої ставляться прихильно.

Персона нон гра́та, *невідм.*, *ж.* Особа, що її кандидатура як дипломатичного представника викликає заперечення уряду держави перебування; переносно — особа, яка не користується прихильністю.

ПЕРШО... Перша частина складних слів, що відповідає слову *перший*; пишеться разом: *першоелемент*, *першокласний*.

ПЕС, пса. Переважно великий собака.

ПЕСЕТА, ПЕЗЕТА — ПЕСО, ПЕЗО

Песета, пезета. Грошова одиниця в Іспанії.

Песо, пезо, *невідм.*, *с.* Грошова одиниця ряду держав Латинської Америки.

ПЕТЕРБУ́РГ — ПЕТРОГРА́Д

Петербург, Санкт-Петербург, -а. Назва міста Ленінграда до 1914 р.

Петроград, -а. Назва міста Ленінграда з 1914 по 1924 р.

ПЕТРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «камінь», «гірська порода»; пишеться разом: *петрогенезис*, *петрографія*.

П'ЕЗО... Перша частина складних слів, що означає «тисну»; пишеться разом: *п'езоелектрика*, *п'езометричний*.

ПИЛОВИЙ — ПИЛЬНИЙ

Пиловий. Пов'язаний з пилом, який складається з пилу тощо: *пилові часточки*, *пилова буря*.

Пильний. 1. Який відзначається увагою, спостережливістю тощо; уважний: *пильна людина*, *пильний погляд*.

2. Який потребує термінового, негайного виконання: *пильна робота*.

ПИСЬМНІСТЬ — ПИСЬМЕННОСТЬ — ПИСЬМЕННОЦТВО, ПИСЬМЕННОСТВО

Письмність, -ності, *ор.* -ністю. 1. Система графічних знаків, уживаних для писання в якійсь мові або групі мов: *слов'янська писемність*.

2. Сукупність давніх писемних, літературних пам'яток: *пам'ятки давньої писемності*.

Письменність. Уміння писати й читати: *суцільна письменність*, *показник письменності*.

Письменництво, письменство. Літературна діяльність, писання художніх творів: *пристрасть до письменництва (письменства)* (але *красне письменство* — художня література).

ПИСЬМОВИЙ — ПИСЬМНИЙ — ПИСАНИЙ

Письмовий. 1. Виражений графічними знаками; написаний: *письмовий дозвіл*, *письмове пояснення*, *письмове розпорядження*, *письмовий іспит*.

2. Який служить для писання: *письмовий стіл*, *письмове приладдя*.

Письмний 1. Те саме, що **письмовий** 1: *писемні пам'ятки*, *писемне джерело*.

2. Властивий пам'яткам книжності, книжний (переважно про мову): *писемний стиль*, *писемний різновид літературної мови*.

Писаний. 1. Дієприкм. від *писати*; *у знач. прикм.* — написаний тощо: *писаний рідною мовою*, *писаний олійними фарбами*.

2. Те саме, що **письмовий**
1: *писані аркуші, писані пам'ятки, писаний дозвіл.*

3. Розмальований, оздоблений: *писані ложки.*

ПІВДЕННО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **південний**; у загальних назвах пишеться разом (крім слів *південно-західний, південно-східний*): *південноамериканський, південноафриканський*, у власних найменуваннях переважно через дефіс (*Південно-Атлантична течія*).

ПІВНІЧНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **північний**; у загальних назвах пишеться разом (крім слів *північно-західний, північно-східний*): *північноамериканський, північноросійський*, у власних найменуваннях переважно через дефіс (*Північно-Сибірська низовина, але Північноатлантичний пакт*).

ПІВОСТРІВ, -рова. Найменування, які виступають у ролі граматичної прикладки до слова **півострів** і виражаються відмінюваним іменником, звичайно не узгоджуються у відмінку з означуваним словом: *на півострові Індостан, біля півострова Лабрадор*. Узгодження буває в широко відомих найменувань, які часто вживаються без родової назви (тобто без слова **півострів**): *на півострові Алясці, з півострова Камчатка* (таке узгодження не є обов'язковим). Невідмінювані найменування півостровів — чоловічого роду: *екваторіальний Сомалі*.

ПІВТОРА — ПІВТОРІ

Півтора, числ. кільк. Кількість з однієї з половиною одиниці; вживається з іменни-

ками й числівниками ч. і с. р.: *півтора метра, півтора десятка, півтора рази, півтора відра.*

Півторі. Те саме, що **півтора**; вживається з іменниками й числівниками ж. р.: *півтори доби, півтори сотні.*

ПІД, прийм. Вж. у словосп.: *під впливом, під головуванням, під захист брата, під знаком питання, під Києвом (і коло Києва, біля Києва), битва під Москвою, під кінець року (і на кінець року), під Новий рік (і проти Нового року), під прапором марксизму-ленінізму, під приводом, йому під сорок років (і йому близько сорока років), під суд (і до суду) віддати, під супровід рояля, земля під городину.*

ПІД ГОРУ. Вверх на гору, на горб (не вниз). *Багатою і під гору вода тече, а бідному і в долині треба криницю копати (приказка); Він, так само, як і я, злазить під гору з воза та йде вперед (Кос.); Стежка йшла під гору через піщаний бугор (Збан).*

ПІДДОСЛІДНИЙ — ПІДСЛІДНИЙ — ПІДСЛІДЧИЙ

Піддослідний. Який є об'єктом наукового дослідження, експерименту: *піддослідні тварини, піддослідна пшениця.*

Підслідний, прикм., у знач. ім. У юриспруденції — який перебуває під слідством: *підслідний заарештований, допитати підслідного.*

Підслідчий. Призначений для тих, хто перебуває під слідством: *підслідча камера, підслідча тюрма.*

ПІДІ, ПІДО, прийм. Під. Вживається перед займенником я в орудному відмінку (*піді мною, підо мною*), зрідка —

перед словом, що починається групою приголосних (*піді Львовом*).

ПІДЛІСОК — ПІДЛІССЯ

Підлісок, -ска. Кущі або дрібні молоді дерева в лісі.

Підлісся, *р. мн.* -ісь. 1. Ділянка, розташована біля лісу.

2. Те саме, що **підлісок**.

ПІДОЗРІЛИВИЙ — ПІДОЗРІЛИЙ

Підозріливий. Схильний до підозр, недовірливий; який виражає підозру: *підозрілива людина, підозріливий погляд*.

Підозрілий. 1. Який викликає підозру, недовіру: *підозріла людина, підозрілий суб'єкт, підозріла пляма, підозрілий шелест*.

2. *рідко*. Те саме, що **підозріливий**: *підозрілий погляд*.

ПІДРІЗАННЯ — ПІДРІЗ

Підрізання. Різання, надрізання знизу або трохи, не повністю, обрізання кінців чогось.

Підріз, -у. 1. Те саме, що **підрізання**.

2. Місце, по якому підрізано щось.

3. Залізна смуга під полозом саней.

ПІДРЯДНИК — ПІДРЯДЧИК

Підрядник, -а. Підрядковий, зроблений слово в слово переклад.

Підрядчик, -а. Особа або установа, що виконує якусь роботу за підрядом.

ПІДСІВАННЯ — ПІДСІВ

Підсівання. 1. Додаткове сіяння: *підсівання люпину*.

2. Просівання крізь решето, сито: *підсівання борошна*.

Підсів, -у. 1. Те саме, що **підсівання** 1: *підсів трав*.

2. Додатково посіяне: *трави підсіву*.

ПІДТВЕРДЖУВАТИ — ПІДТВЕРДЖЕННЯ

Підтверджувати, -ую, -уеш (*що*): *підтверджувати правильність висновків*.

Підтвердження, *р. мн.* -ень (*чого*): *підтвердження мудрості, підтвердження правильності висновків*.

ПІЗНАВАНИЙ — ПІЗНАВАНИЙ

Пізнаваний. Дієприкм. від **пізнавати**: *пізнаваний об'єкт*.

Пізнаваний, *прикм.* Доступний для пізнання, пізнання: *світ за своєю природою пізнаваний, але ще не пізнаний*.

ПІКНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «щільний»; пишеться разом: *пикнозонд, пикноспори*.

ПІКО... Перша частина складних слів — назв одиниць виміру, що означає зменшення в тисячу мільярдів раз; пишеться разом: *пикоампер, піковат*.

ПІКУЛІ — ПІКУЛЬ

Пікулі, -ів, *мн.* Дрібні овочі, мариновані в міцному оцті з прянощами.

Пікуль, -я, *ор.* -ем. Одиниця маси (приблизно 60 кг) в ряді країн Південно-Східної Азії.

ПІНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «пористий»; пишеться разом: *пінобетон, пінопласт*.

ПІРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «вогонь», «висока температура», «термічний процес»; пишеться разом: *піроелектрика, пірометалургія*.

ПІСКОВІЙ — ПІСОЧНИЙ — ПІЩАНИЙ

Пісковий. 1. Який стосується піску, складається з піску,

містить у собі багато піску: *піскові бархани, піскова пустеля, піскова земля, піскова поверхня.*

2. Який діє за допомогою пересипання піску: *пісковий годинник.*

Пісочний. 1. Який стосується піску; для якого використовують пісок; кольору піску: *пісочні ванни, пісочні осі, пісочне пальто.*

2. Крихкий, сипкий (про печиво, тісто): *пісочний торт.*

3. Те саме, що **піщаний** 3.

Піщаний. 1. Який складається з піску: *піщаний берег, піщана коса, піщаний пляж, піщана пустеля.*

2. Який містить у собі багато піску: *піщані ґрунти, піщана дорога, піщана буря.*

3. Який живе, росте на піску, в пісках: *піщана мітлиця, піщаний цмин, піщана акація.*

4. Те саме, що **пісковий** 2: *піщаний годинник.*

ПІСКОВІЙК — ПІЩАНИК — ПІСОЧНИК — ПІСОЧНИЦЯ

Пісковійк, -у. Осадова гірська порода.

Піщаник¹, -у. Те саме, що **пісковійк**.

Піщаник², -а. 1. Жовтий ховрах.

2. Птах ряду куликів, що живе на берегах морів.

Пісочник¹, -а. Риба — різновид бичка.

Пісочник², -а. Те саме, що **пісочниця**.

Пісочниця, -і, *ор.* -єю. Загороджене місце у вигляді ящика з піском, в якому граються діти.

ПІСКОРІЙКА — ПІСКО-

РІЙКА
Піскорійка, -я, *ор.* -єм. Комаха, що живе в піщаних норах.

Піскорійка. Личинка міноги, яка має властивість зариватися в пісок.

ПІСТОЛЕТ — ПІСТОЛЬ — ПІСТОЛЯ

Пістолет, -а. Ручна вогнепальна зброя з коротким стволом.

Пістоль¹, -я, *ор.* -ем, *заст.* Пістолет.

Пістоль², -я. Старовинна іспанська золота монета; золота монета, що була в обігу у Франції, Італії, Німеччині тощо.

Пістоля, -і, *ор.* -єю, *заст.* Те саме, що **пістоль**¹.

...ПІТЁК. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «викопна мавпа»: *австралопітек, дріопітек.*

ПІТНІЙ — ПОТОВІЙ

Пітній. Укритий, просякнутий потом, спітнілий; укритий краплями осілої пари, вологий тощо: *пітні ноги, пітні коні, пітна земля.*

Потовий. Який стосується поту; який виділяє піт тощо: *потове виділення, потові залози.*

ПЛАГІАТ — ПЛАГІАТОР

Плагіат, -у. Привласнення авторства на чужий твір.

Плагіатор, -а. Той, хто займається плагіатством.

...ПЛАН. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «крило», «літальний апарат»: *дельтаплан, ракетоплан.*

ПЛАНЁТ, -а. Ручне або кінне знаряддя для обробки міжрядь просапних культур; вид культиватора.

ПЛАНУВАТИ — ПЛАНЕРУ-

ВАТИ
Планувати, -ую, -уєш. Скла-дати план.

Планерувати. Поступово, плавно знижуватися на планері або літаку з вимкнутим мотором.

ПЛАНШЕТ — ПЛАНШЕТКА

Планшет, -а. 1. Дошка з папером, на який наносять план місцевості; план місцевості тощо.

2. Плоска сумка з прозорим боком для карти.

Планшетка. Те саме, що **планшет** 2.

...ПЛАСТ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «утворений з чогось»: *лейкопласт, хлоропласт.*

ПЛАЦ, -у, м. -у́. Площа для військових парадів і стройових занять: *на плацу.*

ПЛЕМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **племінний**; пишеться разом: *племрадгосп, племферма.*

ПЛЕНЕР, -у. У живопису — правдиве відтворення природного освітлення, кольору, повітряного середовища. Пох.: **плереризм, плерерист, плерерний.**

ПЛІЧКА — ПЛІЧКО

Плічка, -чок, мн. Вішалка для одягу у вигляді вигнутої палички.

Плічко, -а, р. мн. -чок. 1. Маленьке плече.

2. Окіст.

3. Стрічка або смужка тканини через плече в одязі.

ПЛОДО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **плід**; пишеться разом: *плодоовочевий, плодопромисловий.*

ПЛУТОН — ПЛУТОНІЙ

Плутон, -у. Загальна назва глибинних вивержених порід.

Плутоній, -ю, ор. -єм. Штучно одержаний радіоактивний хімічний елемент.

ПЛЮС, -а. При позначенні температури вищої від нуля — невідмінюване. Найвність слова **плюс** не впливає на відмінок числівника, що стоїть за ним: *температура піднялась до плюс двадцяти градусів.*

ПНЕВМО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «який діє за допомогою стисненого повітря», «який стосується легень»; пишеться разом: *пневмогідроагрегат, пневмозавантажування (але пневмо-вакуумний).*

ПО, прийм. Вж. у словосп.: *по березень, по закону, по заслугі, по змозі, по карбованцю за кілограм, по коліна (і до колін) у воді, по пошті (і поштою), по праву руку, по радіо передавати, по суботах, по телефону (і телефоном), іти по воду (і рідше за водою), іти по гриби (і за грибами), іти по компасу (і за компасом), кампанія по виборах, комітет по роззброєнню (і в справах роззброєння), наказ по армії, товариш по зброї, черговий по школі.*

ПО... Складні префікси, до яких входить префікс **по...**, типу **пови..., повід...** (поод...), **подо..., поза..., пона..., понад..., пооб..., попід..., попри...** надають створюванам за допомогою їх дієсловам додаткового значення множинності дії (про багато, багатьох): *повибирати, повідбивати, подоставати, позаховувати, понатрушувати, понадкушувати, пообсмалювати, попідставляти, поприносити.*

ПОБАГАТО, присл. розм. Щоразу багато, у великій кіль-

кості. *Щовечора приносить сусіда в чорній торбині — сало, м'ясо, ковбаси, печінку. І побажато приносить* (Є. Кравч.).

ПОВІК — ПО ВІК

Повік, присл. Завжди, постійно, вічно. *Ой тужу ж я, тужу. Ще й плакати буду; Тебе ж, моє серденьтко, Повік не забуду* (пісня); [Лісовик:] *Та дядько Лев закликав на життя, що дуба він повік не дасть рубати* (Л. Укр.).

По вік, ім. з прийм. *Згине срібло, згине золото, Занедбаються клейноти, Тільки правда на Україні По вік вічний не загине* (Куліш).

ПОВІСИТИ — ПОВІШАТИ

Повісити, -ішу, -ісиш. Зачепивши, надати чомусь висячого положення; скарати когось через повішення тощо. Дієприкм. **повішений**.

Повішати, -аю, -аеш. Повісити, почепити все або багато чогось; скарати всіх або багатьох. Дієприкм. **повішаний**.

ПОВОЛІ — ПО ВОЛІ

Поволі, присл. Не поспішаючи, повільно; поступово. *Починалася в домі Розмова поволі Про село, І про хліб, І про в'язочку дров* (Нагн.); *Вікно поволі гасло* (Коцюб.); *Поволі гнів спадав* (Рибак).

По волі, ім. з прийм.— *Нема в мене про вас грошей! — одкажує брат. — Давай-бо по волі, а то візьмемо силоміць, — грозять вони* (Вовчок); *Мене по волі і неволі Носило всюди* (Шевч.); *Час, моя пісне, по волі буяти* (Л. Укр.); — *Подивіться, Віро Пазлівно, на отее листячко, що по волі вітру летить не знає куди* (Хотк.).

ПО-ВÓСЬМЕ — ПО ВÓСЬМЕ

По-восьме, присл. вживається як вставне слово при переліку на позначення восьмого пункту.

ПО вÓсьме, прийм. і числ. ПОВСТАВАТИ — ПОСТАВАТИ

Повставати¹, -таб, -таєш, док. 1. Випростатися з сидячого чи лежачого положення (про всіх або багатьох): *хлопці повставали з-за столу, рибалки повставали з човнів*.

2. Перестати спати (про всіх або багатьох); *солдати повставали на світанку*.

Повставати², недок. 1. Піднімати повстання: *повставати проти гнобителів*.

2. Те саме, що **поставати**² 2. *Високі гори, квітчасті долини, швидкі річки, — все так швидко повстає і зникає, немов у тій казці* (Л. Укр.).

Поставати¹, док. 1. Стати на ноги (про всіх або багатьох): *діти поставали серед хати*.

2. Зробитися якимись (про всіх або багатьох): *всі вони поставали серйозними*.

Поставати², недок. 1. Утворюватися з чогось; зароджуватися, брати початок тощо: *гори поставали протягом багатьох геологічних періодів, на вулиці поставали нові будинки, перед нами поставали великі труднощі, поставало питання*.

2. Ставати видимим, виникати, з'являтися, вимальовуватися, а також переносно: *перед ними поставали страшні руїни, поставали в очах картини бою*.

ПОВТÓРНИЙ — ВТОРІННИЙ

Повтórний. Який буває, трапляється і т. ін. знову,

вдруге: *повторний допит, повторна оранка.*

Вторинний. Який становить другий етап у розвитку чогось або другий ступінь за складом, складністю тощо: *вторинне цвітіння, вторинне обмотування, матерія первинна, свідомість* — *вторинна.*

ПОГІДНИЙ — ПОГО́ДНИЙ

Погідний. Тихий, спокійний, погожий; переносно — безтурботний, урівноважений: *погідне море, погідне небо, погідний день, погідний настрій, погідне обличчя.* *І вона незабаром прийшла — весна сорок першого року. Навдивовижу дружна й погідна, щедра рясними дощами і буйним зеллом* (Головч. і Мус.).

Погóдний. Який стосується погоди: *погодні умови, погодні прикмети.*

ПОГОЛІВНИЙ — ПОГОЛÓВНИЙ

Поголівний. Який бере до уваги кожну окрему голову худоби; обчислюваний за кількістю голів: *поголівний облік худоби.*

Поголóвний. Який не виключає нікого, загальний: *поголовні арешти.*

...ПÓД, ...ПÓДІЙ. Кінцеві частини складних слів, що відповідають поняттям «кінцівка», «орган пересування»: *ризпод, псевдоподій.*

ПОДВІЖНИК — СПОДВІЖНИК

Подвіжник, -а. Аскет; самовідданий трудівник; людина, здатна на подвиг.

Сподвіжник, -а. Чийсь соратник у якійсь надзвичайно важливій діяльності.

ПО-ДЕВ'ЯТЕ — ПО ДЕВ'ЯТЕ

По-дев'яте, *присл.* Вживається як вставне слово при переліку на позначення дев'ятого пункту.

По дев'яте, *прим. і числ.*

ПО-ДЕСЯТЕ — ПО ДЕСЯТЕ

По-десяте, *присл.* Вживається як вставне слово при переліку на позначення десятого пункту.

По десяте, *прим. і числ.*

ПОДИВІЗІЙНИЙ — ПОДИВІЗІОННИЙ

Подивізійний. Здійснюваний окремими дивізіями, розташований, розподілений по дивізіях. *Присл. подивізійно.*

Подивізіонний. Здійснюваний окремими дивізіонами, розташований, розподілений по дивізіонах. *Присл. подивізіійно.*

ПОДОВЖЕНИЙ. Збігається в усіх значеннях зі словом **продб́жений.** У значенні «збільшений у часі проти звичайно регламентованого» усталилося переважно **подов́жений:** *група подовженого дня, подовжений кіносеанс.*

ПОДРА́ЗНЮВАТИ, -юю, -юеш. Впливати якимсь подразником на організм або окремий орган; викликати біль, свербіж у чомусь, запалення чогось; переносно — збуджувати інтерес, цікавість: *пил подразнює слизову оболонку верхніх дихальних шляхів, калійні солі подразнюють шкіру рук. Його вабилі темні тайники хворого мозку., подразнювала його цікавість і чудодійна сила гіпнозу* (Волошин). В цих значеннях слова **драту́вати, роздрату́вати, роздрáжнювати** не вживаються.

ПО-ДРУ́ГЕ — ПО ДРУ́ГЕ

По-друге, *присл.* Вживається як вставне слово при переліку

на позначення другого пункту. — *По-перше, є наказ командира — доправити їх до місця... — А по-друге? (Гончар); Цю школу я вибрав тому, що мав право «складати туди іспити», а по-друге, там були стипендії (Довж.).*

По друге, прийм. і числ.

ПОЗИЧА́ТИ — ЗАПОЗИЧА́ТИ, ЗАПОЗИ́ЧУВАТИ

Позича́ти, -аю, -а́еш. 1. (кого, що в кого). Брати щось у борг у кого-небудь. *Мене пани з Кракова позичали у мого пана, щоб я їм руду шукав (Рибак); До його приходили позичати грошей (Грінч.).*

2. *рідко*. Те саме, що **запозича́ти**. — *Вашого уміння од Вас ми позичаємо тепер — бороти ворога! (Тич.).*

3. (що, чого кому). Давати щось у борг кому-небудь. *Я йому позичав осі (Барв.).*

Запозича́ти, **запозичува́ти**, -ую, -уеш. Переймаючи щось, засвоювати, робити своїм надбанням. *Добрі приклади варто запозичати (Собко).*

ПОЗНАЙО́МИТИСЯ — ОЗНАЙО́МИТИСЯ

Познайо́митися, -млюся, -мишся. 1. (з ким). Завести, почати знайомство з кимсь. — *Познайомимось ближче. Зовуть мене Валерій Іванович, я — директор школи (Гончар).*

2. (з ким-чим). Те саме, що **ознайо́митися**.

Ознайо́митися (з ким-чим). Дістати відомості про когось, щось, набути знань у чомусь. *З світовими класиками я ознайомився ще в часи, коли був за стипендіата при двокласовій школі (Вас.); — Ви дозволите мені ознайомитися з вашими документами? (Смолич).*

ПОКА́ЗНИЙ — ПОКА́ЗОВИЙ

Показний. 1. Який привертає увагу певними позитивними якостями; помітний, привабливий: *показна людина, показна зовнішність.*

2. Розрахований на ефект, навмисно підкреслений: *показна веселість, показне героїство.*

Показовий. 1. Який указує на щось, характеризує що-небудь: *показовий приклад, показова ознака.*

2. Прилюдний: *показові змагання, показовий суд.*

3. Який є взірцем: *показовий урок, показова школа, показове господарство.*

ПОКА́ЗНИК — ПОКА́ЖЧИК

Пока́зник, -а. Свідчення, доказ, ознака чогось; переважно в множині — результати, дані про досягнення чогось тощо: *економічний показник, показник зрілості, показник культури, показники про роботу.*

Пока́жчик, -а. Знак, що вказує на напрям руху, розташування чогось; контрольно-вимірний прилад; довідкова книжка або довідковий список: *покажчик дороги, покажчик температури води, алфавітний покажчик літератури.*

ПОКО́РА — ПОКІ́РНІСТЬ, ПОКІ́РЛИВІСТЬ

Покора́ (кому, чому, перед ким-чим і без додатка). Беззаперечна готовність виконувати чужі накази, розпорядження, вимоги тощо: *покора батькові, рабська покора, тримати в покорі.*

Покі́рність, -ності, *ор.* -ністю, **покі́рливість**, -вості, *ор.* -вістю (кому, чому і без додатка). Властивість покірного: *безсловесна покірність (покірливість), покірність (покірливість) долі.*

**ПОКРА́ЩАТИ — ПОКРА́-
ЩИТИ — ПОЛІ́ПШИТИ —
ПОЛІ́ПШАТИ**

Покра́щати, -аю, -аєш, *неперех.* Стати кращим, поліпшитися.

Покра́щити, -шу, -щиш, *неперех. рідко.* Те саме, що поліпшити.

Полі́пшити, -шу, -шиш, *перех.* Зробити кращим, досконалішим за якістю, властивістю тощо.

Полі́пшати, *неперех, рідко.* Те саме, що покра́щати.

ПОЛИША́ТИ¹, -аю, -аєш, *недок. розм.* У значенні «залишати» вживається тільки тоді, коли йдеться про багатьох осіб або ряд предметів чи явищ. *Й звірі, як відомо, полишають сліди, Німій же був безслідний (Загреб.); Минали хвилини, приміщення полишали працівники апарату (Лупій).*

ПОЛИША́ТИ², -аю, -аєш, *док.* Залишити всіх або багатьох, все або багато чогось; позалишати. *Пастухи, що недалеко пасли, полишали худібку і стали підходити до веселих співаків (Кобр.).*

ПОЛІ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «численний», «багатий»; пишеться разом: *полівітаміни, поліекран.*

ПОЛІТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову *політичний*; пишеться разом: *політгодина, політграмота.*

ПОЛІЦЕ́ЙСЬКИЙ — ПОЛІЦА́ЙСЬКИЙ

Поліце́йський. 1. Який стосується поліції; *у знач. ім.*— особа, яка перебуває на службі в поліції: *поліцейський наглядач, поліцейський чиновник. Коли чую, мене тягне за руку поліцейський (Н.-Лев.).*

2. Який спирається на владу поліції; який характеризується грубим насильством і сваволею: *поліцейські заходи, поліцейські репресії.*

Поліца́йський, розм. Який стосується поліцая — поліцейського, завербованого з місцевого населення на окупованих територіях під час Великої Вітчизняної війни. *Ніхто й ненароком або сп'яна не пробовкнувся, гуртом прикрили хлопця від злого поліцейського ока (Гончар); За чверть години на Ковбине подвір'я привалило четверо есесівців у супроводі здорового кривошийого чоловіка із поліцейською пов'язкою на рукаві (Головч. і Мус.).*

ПОЛОВІ́НА. Одна з двох рівних частин чогось; якась частина або певна кількість чогось. *Доцана перегородка ділила на дві рівні половини засторонок (Стельмах); Половина саду цвіте, половина в'яне (пісня).* Однак у розмовній мові це слово може означати також одну з двох нерівних, нерівноцінних частин. *Миша більшу половину екзаменів видержав (Л. Укр.); Продав Чіпка більшу половину солом (Мирний);— Адже у нас у полку без зброї добра половина, чоловік до півтисячі (Головко).*

ПОЛОВІ́ННИЙ — ПОЛОВІ́НЧАСТИЙ, ПОЛОВІ́НЧАТИЙ

Полові́нний. Який дорівнює половині чогось, становить половину тощо: *половинна цегла, половинний зарбіток, половинна норма, половинна доза.*

Полові́нчастий, полови́нчастий. Який складається із ступок, ступковий; переносно — позбавлений цілісності, послідовнос-

ті, компромісний: *половинчасті (половинчаті) двері, половинчасті (половинчаті) заходи, половинчаста (половинчата) політика.*

ПОЛУНІЦІ, ПОЛУНІЦЯ — СУНІЦІ, СУНІЦЯ

Полуніці, -йць, *мн.* Переважно городні, культурні ягоди; **полуніця** — одна ягода, один куш, рідше — збірне. *Уже полуменіли полуніці На грядці, що торік я засадив (Рильський); Я дві червоні полуніці приніс тобі (Сос.);— Яке ж я маю право їсти тепличну полуніцю, коли в людей і чорного хліба нема!?* (Стельмах).

Суніці, -йць, *мн.* Переважно дикі, лісові ягоди; **суніця** — одна ягода, один куш, рідше — збірне.— *Піду ж я, мамо, набираю вам суніць (Кв.-Осн.); Навколо цих пеньків літо щороку кораловим намистом розсипає запашну суніцю (Стельмах).*

ПОМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **помічник**; пишеться разом: *помбух, помполіт.*

ПОМІДОР — ТОМАТ

Помідор, -а. Городня рослина родини пасльонових; плід цієї рослини: *посадити помідори, мариновані помідори, нарізати помідорів.*

Томат. 1. *р.* -а. Те саме, що **помідор**, але вживається рідше: *солоні томати.*

2. *р.* -у. Соус, паста з помідорів.

ПО-НАШОМУ — ПО НАШОМУ

По-нашому, *присл.* Як у нас, як ми бажаємо тощо. *Невтесом всі його дражили, По-нашому ж то звався Охрім (Котл.).*

По нашому, *прійм. і займ.* Її я вимріяв собі в ночах глухих безсонних... Але не можна полюбить по нашому закону (Сос.).

...**ПОНІКА**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «робота», «спорудження»: *гідропоніка.*

ПО-ПЕРШЕ — ПО ПЕРШЕ

По-перше, *присл.* Вживається як вставне слово при переліку на позначення першого пункту, а також у значенні «перш за все». *Галі, своєї старшої сестри, Вустимко, по-перше, не боїться, а по-друге,— їй нема коли шукати його (Багмут);— По-перше, хай встане (Гуц.);— Поговорим, нарешті, як мужчини. По-перше. Ти знаєш мою підпільну кличку? (Стельмах).*

По перше, *прійм. і числ.* З 20 березня по перше квітня я буду у від'їзді.

ПОПІЛЬНИЙ — ПОПЕЛЯСТИЙ

Попільний. 1. Який стосується попелу: *попільні частинки, попільний блиск.*

2. Те саме, що **попелястий**.

Попелястий. Кольору попелу, сірий: *попеляста курка, попеляста хмара, попелясте волосся.*

ПОПО..., *префікс складний.* Створюваним за його допомогою дієсловам надає додаткового значення тривалості й повторюваності дії: *попоносити, попоходити (хоч попоїсти — звичайне).*

ПОПОЛОВІНІ — ПО ПОЛОВІНІ

Пополовіні, *присл.* На дві рівні частини; з однаковою домішкою чогось іншого; *пополам.— Значить, все треба поділити пополовіні (Стельмах); Очі сухі-сухі, горіли, наліті*

сльозами пополювині з кров'ю (Мирний); *Його довга, тонка, закутана в укривала постає неначе переломилась і зігнулась пополювині* (Н.-Лев.).

По полювині, ім. з прийм.

ПО-П'ЯТЕ — ПО П'ЯТЕ

По-п'яте, присл. Вживається як вставне слово при переліку на позначення п'ятого пункту.

По п'яте, прийм. і числ.

...ПОР. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «отвір», «прохід»: *бластопор, гастропор.*

ПОРЕЙ — ПИРІЙ

Порей, -ю, ор. -ем. Дворічна овочева рослина родини лілійних, один з видів цибулі.

Пирій, -ію. Трав'яниста багаторічна рослина родини злакових; бур'ян.

ПОРІВНЯНИЙ — ПОРІВНЯНИЙ

Порівняний. Дієприкм. від *порівняти*; у знач. *прикм.* — відносний: *порівняний у правах, порівняна тугоплавкість.*

Порівняний. Якого можна порівняти з іншими; спільномірний: *порівнянні величини, порівнянні поняття, порівнянні ціни.*

ПОРУЧ — ПОРЯД

Поруч. 1. присл. Дуже близько, на невеликій відстані від когось, чогось; поблизу: *стояти поруч, поставити хату поруч, працювати поруч.*

2. (з ким-чим, коло когочого), прийм. Вживається при вказуванні на просторову близькість, суміжність когось, чогось з ким-, чим-небудь; коло: *вона сіла поруч з батьком, він став поруч нас.*

Поряд. 1. присл., прийм. Те саме, що *поруч*: *бігти поряд, жити в будинку поряд, сидів*

поряд з дівчиною, іти поряд саней.

2. (з ким-чим), прийм. Вживається при вказуванні на суміжні або одночасні дії, а також на особи або предмети, що перебувають у спільній або одночасній дії; разом, одночасно. *Народ творить. Колективно? Так, поряд з відомими на ім'я і невідомими широкому загалу, але відомими близькому оточенню народними творцями бачимо й незчисленні приклади колективної творчості* (Рильський).

ПОРФІР — ПОРФІРА

Порфір, -у. Загальна назва магматичних гірських порід.

Порфіра. 1. заст. Довга пурпурова мантия, символ влади монарха.

2. Морська їстівна водорість червоного кольору.

ПОСВІДЧЕННЯ — ПОСВІДКА — СВІДОЦТВО — СВІДЧЕННЯ

Посвідчення, р. мн. -ень. 1. Підтвердження істинності, правильності чогось, свідчення, підтвердження чогось тощо: *нотаріальне посвідчення.*

2. Офіційний документ, який потверджує якийсь факт або містить короткі відомості про когось: *особове посвідчення, посвідчення особи, посвідчення про відрядження, командировочне посвідчення.* Якщо це слово вжите без вказівки на те, що саме воно засвідчує, і контекст не дає ніяких уточнень, то йдеться про особове посвідчення, тобто про документ, в якому засвідчується особа.

Посвідка. Те саме, що *посвідчення 2: посвідка на проживання, посвідка про особу.*

Свідоцтво. Те саме, що *посвідчення 2: авторське свідоцтво*

во, медичне свідоцтво, свідоцтво про народження, свідоцтво про одруження, свідоцтво про винахід.

Свідчення. Факт, річ, обставина, які підтверджують щось; повідомлення про щось (в тому числі і свідком на суді чи допиті): *правдиве свідчення, свідчення духовного багатства, за свідченням очевидця, давати свідчення, записувати свідчення.*

ПО-СВОЁМУ — ПО СВОЁМУ

По-своёму, присл. Відповідно до власного бажання, розуміння тощо, своєю мовою; своєрідно.— *Чи ви пак вмієте по-нашому говорити, чи тільки говорите по-своёму? — спитав Тарасій (Н.-Лев.); Мотив був суворий, мужній, по-своёму оригінальний (Тулуб).*

По своёму, прийм. і займ. По своєму ліжку простягай ніжку (приказка).

ПОСЕРЕДИНИ — ПО СЕРЕДИНИ

Посередині. 1. *присл.* Усередині, в центрі або недалеко від центру чогось, між двома особами або предметами тощо. *Посередині довгий стіл, накритий до званої вечери (Л. Укр.); Моріг зелений перерізується посередині биндючкою-стежкою (Кочуб.); Прапор стояв між ними посередині, теж як солдат (Гончар).*

2. *прийм.* Посеред. *Маруся сиділа посередині кімнати (Хотк.).*

По середині, ім. з прийм. *По середині [вулиці], битий камінем, гуркотали карети, коляски, фаєтони (Мирний).*

ПОСІБНИК — ПОСЌБНИК

Посібник, -а. Підручник, прилад, карта тощо.

Посёбник, -а. Той, хто допомагає комусь (переважно в здійсненні підступних, злочинних намірів тощо); поплічник.

ПОСЌЛ — ПОСЛАННИК — ПОСЛАНЕЦЬ

Посёл, -слá. 1. Дипломатичний представник однієї держави в іншій, який очолює посольство. *Моточовен відвіз на «Ісмет» турецького посла з дружиною (Ю. Янов.).*

2. Те саме, що **посланець.** *Латину тільки що сказали, Що од Енея єсть послы (Котл.).*

Послáнник, -а. 1. Дипломатичний представник (рангом нижчий від посла).

2. *рідко.* Те саме, що **посланець.**

Посланець, -нцá, ор. -нцём. Особа, послана кимсь з певним дорученням, повідомленням, завданням тощо, гонець; чийсь представник для участі в чомусь і т. ін. *Вчора знову посланець приніс мені рожі від вас (Вільде); Такі ви [виборці] маєте права, Яких не мали люди зроду: Од вас незгасна жде Москва Найкращих посланців народу (Рильський).*

ПОСТ... Префікс, що означає наступність: *постадаптація, постімпресіонізм.*

ПОСТУПАЛЬНИЙ — ПОСТУПЛИВИЙ — ПОСТУПОВИЙ

Поступáльний. Спрямований уперед, який рухається у висхідному напрямі: *поступальний розвиток, поступальний рух.*

Поступливий. Схильний йти на поступки комусь; згідливий: *поступлива людина.*

Поступовий. Який відбувається, здійснюється без раптових змін, у певній послідовності, не зразу тощо: *поступовий пере-*

хід, поступовий розвиток, поступове зближення націй.

ПО-СЬОМЕ — ПО СЬОМЕ

По-сьоме, присл. Вживається як вставне слово при переліку на позначення сьомого пункту.

По сьоме, прийм і числ.

ПОТÓКОВИЙ — ПОТÓЧНИЙ

Потóковий. Який здійснюється безперервним потоком, конвейєрний (про метод виробництва) тощо: *потокова лінія, потоковий метод, потокове збирання буряків, потокова ділянка.*

Потóчний. 1. Який є, відбувається, має місце тепер, у цей час тощо: *поточний рік, поточний момент, поточна преса, поточні виробничі потреби.*

2. Повсякденний (про справи, роботу): *поточне планування, поточний рахунок, поточний ремонт, поточна робота, поточні господарські справи.*

ПОТÓМУ — ПО ТОМУ́

Потóму, присл. розм. Потім. *Жах стулив усім уста, і білі бороди, немов зів'ялі, упали на груди. Потому зчинився гвалт (Коцюб.); — По обіді зараз дідуньо казав йому газету читати, потому я бабуні нитки мотала (Л. Укр.).*

По томóу, займ. з прийм. Знайдуть її по тому, що вже сильно ридатиме (Вовчок); — *Ви дарма на Байду говорили таке. — Я сказав, по тому й бути, дочко (Д. Бедзик).*

ПОТРЕБУВА́ТИ, -у́ю, -у́еш (кого, чого). Відчувати нестачу чогось, необхідність у кому-, чому-небудь; вимагати певних умов для розвитку, здійснення тощо: *потребувати помічника, потребувати допомоги, потребу-*

вати ліків, потребувати спокою, потребувати втручання.

ПО-ТРЕ́ТЕ — ПО ТРЕ́ТЕ

По-трéте, присл. Вживається як вставне слово при переліку на позначення третього пункту.

По трéте, прийм. і числ.

ПО-ЧЕТВÉРТЕ — ПО ЧЕТВÉРТЕ

По-четвéрте, присл. Вживається як вставне слово при переліку на позначення четвертого пункту.

По четвéрте, прийм. і числ.

ПОЧІ́Н — ПОЧИНА́ННЯ

Почін, -у. 1. Починання, ініціатива: *за почином, з почином.*

2. Перші моменти вияву якоїсь дії; початок: *брати почин, давати почин, зробити почин, для почину, великий почин.*

Почина́ння, р. мн. -а́нь. Розпочата кимсь робота, справа, захід (переважно новаторського, пошукового характеру): *новаторські починання, нові патріотичні починання.*

ПОЧÓМУ, ПОЧІ́М — ПО ЧÓМУ, ПО ЧІ́М

Почóму, почі́м, присл. Уживаються в значеннях «скільки коштує», «звідки, від кого». *Мати розпитувала, чому там на базарі піноно, сало, олія (Шиян); — А почі́м же там поросята? — поцікавилась мати (Гуц.); — Скажи мені: чого вони сюди ходять? — запитав він, роздумливо суплячи брови. — А я почі́м знаю? (Тют.).*

По чо́му, по чі́м, займ. з прийм. — *Чи довго же ся ніч? — Недовго, ні! — А ти ж по чому знаєш? (Л. Укр.); Я дівкою не гуляла, замужем не буду, По чі́м же я свої літа споминати буду? (Чуб.).*

ПОШІ́РЮВАТИСЯ — РОЗПОВСЮ́ДУВАТИСЯ. Збі-

гаються в значеннях: «передаватися, продаватися і т. ін. багатством для придбання, ознайомлення тощо; охоплювати дедалі більший простір тощо»: *вірш поширювався (розповсюджувався) в списках. У значенні «ставати відомим, приступним для багатьох» поширюватися* вживається переважно з абстрактними іменниками (*інтерес, ініціатива, ідеї*), а *розповсюджуватися* — переважно при наявності активного суб'єкта (хтось розповсюджує щось).

ПО-ШО́СТЕ — ПО ШО́СТЕ

По-шо́сте, присл. Вживається як вставне слово при переліку на позначення шостого пункту.

По шо́сте, прийм. і числ. *Чого не доповіли про готовність батальйону? Я вам всиплю по шосте число* (Ю. Бедзик).

ПО-ЯКО́МУ — ПО ЯКО́МУ

По-яко́му, присл. Як у кого, за чим звучаем; якою мовою. *«А се по-якому? — подумав Русин.— Бути в пеклі і чорта не бачити,— ге, се вже хіба остання ганьба!»* (Фр.).

По яко́му, прийм. і займ.

ПО-ЯКО́МУСЬ — ПО ЯКО́МУСЬ

По-яко́мусь, присл. Якоюсь мовою.— *А цей новий, чорнявенький — не кавказець часом? Джеркотів сьогодні по-якомусь з Магомедовим* (Гончар).

По яко́мусь, прийм. і займ. *А по яко́мусь часі обоє лежать уже горілиць на воді заспокоєні* (Гончар).

ПОЯ́СНЕНИЙ — ПОЯ́СНѐНИЙ

Поя́снений. Дієприкм. від пояснити; роз'яснений: *не всі явища природи пояснені*.

Поя́снений. Якого можна пояснити.

ПРА́КТИК — ПРАКТИКА́НТ

Пра́ктик, -а. Той, хто набув досвіду внаслідок практичної діяльності, хто займається практичною діяльністю: *досвідчений практик, теоретик і практик перекладу, лікар-практик*.

Практика́нт, -а. Той, хто проходить практику: *сумлінний практикант, лікарський практикант, студент-практикант*.

ПРЕЦЕ́СІЯ, -ї, ор. -єю. Рух осі обертання твердого тіла по круговій конічній поверхні.

ПРИ, прийм. Вж. у словосполученнях: *при владі бути, при всьому тому, при грошах бути, при дорозі (і біля дороги), при зброї бути, при комунізмі (і за комунізмом), при свідках, при умові (і за умови), при штабі числитися*.

ПРИ... — ПРЕ...

При..., префікс. Вживається переважно для означення наближення, приєднання: *прибавляти, прибігати, приваблювати, прив'язувати, пригасати, приєднувати, приклоняти, приминати, приробляти*.

Пре..., префікс. Вживається переважно для означення найвищої якості: *пребідний, превеликий, превеселий, прегарний, предорогий, предосить, презлющий, премудрий, препишний, препоганий, прецікавий*.

ПРІ́ВИД — ПРІ́ВИД — ПРІ́ВОД

Прі́вид, -у. Видіння, що його малює уява; щось нереальне, оманливе.

Прі́від, -воду. Підстава (справжня або вигадана), причина для якихось дій, вчинків: *давати прі́від комусь для чогось, з приводу, під приводом*.

Прі́вод, -а. Пристрій, що надає руху якійсь машині, меха-

нізму: *рульовий привод, електричний привод, гідравлічний привод.*

ПРИВЛАСНЮВАТИ — ПРИСВОЮВАТИ

Привласнювати, -юю, юеш. Робити щось своєю власністю: *привласнювати землю, привласнювати чужу працю, привласнювати майно, привласнювати чийсь ідею.*

Присвоювати. 1. Надавати комусь службового або почесного звання: *присвоювати почесне звання заслуженого діяча науки, присвоювати звання лейтенанта.*

2. Те саме, що **привласнювати**.

ПРИЗВОДИТИ, -джу, -диш. Синонім до слова **приводити**; вживається переважно в негативному плані — в значеннях «доводити когось до якогось стану; спричиняти щось, бути причиною якогось стану в когось, якихось учинків тощо»: *приводити до безумства, приводити до біди, приводити до занепаду, приводити до зниження продуктивності.*

ПРИЙНЯТИЙ — ПРИЙНЯТНИЙ

Прийнятий. Дієприкм. від **прийняти**: *прийнята на з'їзді програма, прийняте рішення.*

Прийнятний, *прим.* Який відповідає певним вимогам, якого можна прийняти, з яким можна погодитися: *прийнятні умови, прийнятна форма господарства.*

ПРИМАС — ПРИМАТ

Примас, -а. Вища духовна особа в католицькій і англіканській церкві.

Примат, -у. *книжн.* Перевага, переважне значення; першість щодо чогось.

ПРИМИРЕНИЙ — ПРИМИРЕННИЙ

Примирений. Дієприкм. від **примирити**; у *знач.* *прим.* — який примирився з кимсь, погодився з чимось. *Так і розійшлися вони, незлостиві, але й не примирені* (Тют.).

Примиренний, *прим.* Якого можна примирити; умиротворений, лагідний. *І примиренному присняться І люде добрі, і любов, І все добро* (Шевч.).

ПРИМІРНИК — ЕКЗЕМПЛЯР

Примірник, -а. Одиничний предмет з ряду тогожних, однорідних (переважно про друкований чи рукописний текст): *примірник оповідання, один примірник газети «Искра».*

Екземпляр, -а. 1. *рідко.* Те саме, що **примірник**.

2. Окремий представник якогось виду, розряду тваринного або рослинного світу, якоїсь породи тощо: *рідкісний екземпляр комахи, екземпляр тополі.*

3. *перен.* Про людину — унікум (переважно негативно). *Екземпляр людини, що її викинуло море, був навдивовижу живучий* (Ю. Янов.); [Юрченко:] *Я — що! Я бракований екземпляр. Контузія своє зробила* (Дмит.).

ПРИРОДНИЧИЙ, ПРИРОДОЗНАВЧИЙ. Пов'язаний з вивченням природи: *природничі (природознавчі) науки, природничий (природознавчий) факультет.*

ПРИСЛІВ'Я — ПРИКАЗКА

Прислів'я, *р. мн.* -їв. Короткий народний вислів з повчальним змістом. *Не копай іншому ями, бо сам упадеш; Брехню світ пройде, а назад не вернешся; Лінивий двічі робить, скупий двічі платить.*

Пріказка, р. мн. -зók. Влучний (часто римований) вислів, близький до прислів'я, але без притаманного прислів'ю почального змісту. *Шукай вітра в полі; Часом з квасом, а порою з водою; Де не ступить, там золоті верби ростуть.*

ПРІСТАНЬ — ПРИЧАЛ

Прістань, -ні, ор. -нно. 1. Спеціально обладнане місце на березі водойми з плавучою або береговою спорудою для причалювання і стоянки суден: *пароплав відходив від пристані, пристань для човнів.*

2. *перен.* Місце, де можна укритися, відпочити, в якому можна знайти спокій, задоволення тощо. *Анна... може б, піти до Анни, до моєї тихої пристані, до моєї ще ніким не вкраденої радості* (Кол.).

Причál, -у. 1. Спеціально обладнана частина порту або пристані, де пришвартовуються і стоять судна: *портовий причал, причали для суден.*

2. Канат або ланцюг, яким пришвартовують судна: *відв'язати корабельні причали.*

3. *перен.* Те саме, що **прістань** 2. *Вищують сині береги Красу і щастя небувале, І серце рветься від жаги, Спокійні кинувши причали* (Рильський).

ПРИТОМУ, ПРИТІМ — ПРИТОМУ, ПРИ ТІМ

Притому, притім, спол. Вживається в приєднувальних конструкціях, реченнях, що доповнюють, уточнюють попереднє повідомлення, думку; до того ж. [Криницька:] *За моїми відомостями, вони в саду, і притому в найкращому настрої* (Мик.).

При тому, при тім, займ. з *прійм.* *Світ сонця лився через двоє вікон і заливав різ-*

ким блиском гостинну. І при тому ясному південному світі Маруся ще ніби виразніше прикмічала якусь хибу, котрою ніби сповнилась уся гостинна (Н.-Лев.).

ПРИХІЛЬНИК — ПРИБІЧНИК

Прихильник, -а. 1. Той, хто підтримує, захищає когось, щось, поділяє чийсь погляд тощо.— *Ваші гарячі прихильники, князю, оце прислали мене до вас за порадою* (Н.-Лев.); *Коли прихильники Нурли грали в кості, то юзбашеві з презирством дивились на них* (Коцюб.); *В Парижі мені довелося працювати в підготовчому комітеті по скликанню Всесвітнього конгресу прихильників миру* (Корн.).

2. Пристрасний любитель, шанувальник чогось. [Штольц:] *А от ваша лаборантка рекомендувала мені вас як прихильника авіації* (Мик.); *Прихильниками столярського гуртка та побудови шкільного парника стали навіть ті, хто раніше про це й не думав* (Збан.).

Прибічник, -а. 1. Те саме, що **прихильник** 1, але часто зневажливо. *І, хитаючи головою, спитав він одного з прибічників Ширинського бєя: — Невже ще є на Україні люди? (Тулуб); Ілля хотів розповісти, що за ним весь час стежать Остапові прибічники* (Багмут); *Лише Дерзкий та кілька його прибічників стояли між возами злі, незгодні* (Гончар).

2. *рідко.* Те саме, що **прихильник** 2. *Прибічник моди намагається, вважає для себе законом бути подібним до інших* (Рильський).

ПРИХІД — ПРИХÓД

Прихід, -ходу. Прибуття.

Приход, -у. Парафія.

ПРИЧІНА — ПРИЧІН-НІСТЬ

Причина. Явище, яке обумовлює або породжує інше явище; підстава, привід для якихось дій, вчинків: *причина хвороби, причина перемоги, поважна причина, бути причиною.*

Причинність, -ності, ор. -ністю. У філософії — необхідний зв'язок явищ матеріального світу, з яких одні (причини) зумовлюють інші (наслідки).

ПРИЧОМУ, ПРИЧІМ — ПРИ ЧОМУ, ПРИ ЧІМ

Причому, причім. 1. *присл.* Вживається при запитанні (в якому зв'язку, в якій залежності) і як сполучне слово в підрядному додатковому реченні. [Острожин:] *А я ж тут причому?* (Л. Укр.); *Причім тут я?* (Коцюб.).

2. *спол. приєднувальний.* Вживається при зауваженні чи доповненні. *Тьотя Сима виходить з своїх дверей, причому видно, як в ясно освітленій кімнаті Тоня сидить і шие* (Кочерга).

При чому, при чім, займ. з *прийм.* Валерій Іванович має розібратись, що вихователі тут ні при чому, бо нема сили на світі, яка могла б вдержати Кульбаку (Гончар); — *Се ти правду сказала. Коні тут ні при чім* (Коцюб.).

ПРІЗВИЩЕ — ПРІЗВИСЬКО

Прізвище. Спадкове родинне найменування, яке додається до імені людини: *на прізвище, під чужим прізвищем.*

Прізвисько. Назва, дана людині за якоюсь характерною рисою, властивістю.

ПРО...¹, *префікс.* Переважно служить для означення прохо-

дження дії через певний простір або повз якийсь простір чи предмет (*пролітати, проходити*), рідше виступає для творення дієслів з відтінком результативності (*продемонструвати, проілюструвати*).

ПРО...², *префікс.* Означає «для», «на боці», «в інтересах»: *провітаміни, прогестерон.*

ПРОБЛЕМА — ПРОБЛЕМАТИКА

Проблема. Складне питання, завдання, що потребує розв'язання, вивчення, дослідження: *економічна проблема, методична проблема, проблема роззброєння, складність проблеми, аналізувати проблему.*

Проблематика. Сукупність проблем; ідейно-тематичний зміст твору: *природоохоронна проблематика, актуальність проблематики, проблематика роману.*

ПРОГІН — ПРОГІН

Прогін, -у. Прогинання; увігнуте місце: *прогин спини, прогин дна.*

Прогін, -гону. Проганняння; дорога, якою гонять худобу; ділянка шляху між станціями; проміжок, проріз тощо.

ПРОДУКТОВИЙ — ПРОДУКТИВНИЙ

Продуктовий. Пов'язаний із збутом, збереженням тощо продуктів харчування: *продуктовий магазин, продуктовий склад.*

Продуктивний. Спрямований на створення матеріальних благ; пов'язаний з нагромадженням продукції тощо: *продуктивна праця, продуктивні сили, продуктивне тваринництво, продуктивні землі.*

ПРОЖЕКТ, -у. На відміну від слова **проєкт** вживається

з іронічним значенням «задум, намір, план, що не має точного обґрунтування». **Пох.**: прожектёр, прожектёрство, прожектёрствувати, прожектёрський.

ПРОЗОВИЙ — ПРОЗАІЧНИЙ

Прозовий. Написаний прозою: *прозовий твір, прозова творчість, прозова мова.*

Прозаїчний. 1. Те саме, що **прозовий**: *прозаїчний твір, прозаїчна мова.*

2. *перен.* Позбавлений поетичності; одноманітний, буденний, звичайний: *прозаїчна зовнішність, прозаїчна людина, прозаїчне життя.*

ПРОКАТУВАННЯ, ПРОКАТКА — ПРОКАТ

Прокатування, прокатка. Збігаються в значенні «обробляння металу обтискуванням валами прокатного стана».

Прокат, -у. 1. Те саме, що **прокатування**.

2. Металеві заготовки чи вироби, одержані способом прокатування.

ПРОЛІСОК — ПРОЛІСКА

Пролісок¹, -ска. Рід трав'янистих рослин родини лілійних з блакитними або синіми, рідше фіолетовими або майже білими квітками на безлистому стеблі.

Пролісок², -ску. Місце в лісі або на узліссі, вільне від дерев; галява.

Проліска. Те саме, що **пролісок**¹.

ПРОМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **промисловий**; пишеться разом: *промкооперація, промтовари.*

ПРОРІСТ — ПРОРІСТЬ

Проріст, -росту, ч. Проростання; молоді пагони, пущені пророслим насінням. *Квітень — пора проросту і буйноцвіття*

(з журналу); *Чув я проріст отав, що наліті медвянистим соком* (Мал.).

Прорість, -рості. *ор.* -рістю, ж. 1. Густі сходи злакових або взагалі молоді пагони рослин. *На полях давно вже зеленіла буйна прорість* (Качура); *Жадібно всмоктувала земля життедайне тепло, тяглася до сонця незчисленними голками прорості* (Тулуб).

2. Прошарок у салі, м'ясі, плоді, дереві. *Незабаром на ньому [на столі] з'явилася рожева, з прорістю почеревина, брунатне кільце свіжої ковбаси* (Стельмах).

ПРОТЄ — ПРО ТЕ

Протє. 1. *спол.* Однак, але. *Майор говорив не голосно, а майже шепетів, як те листя. Протє всі чули кожне його слово* (Гончар); *Хоча до нього ставляться трохи скептично, протє Доцента люблять, бо з ним можна побазікати й посміятись* (Гуц.).

2. *вст. сл.* Незважаючи на це, все ж. *Була, протє, у нього пісня Своя, улюблена, одна* (Рильський).

Про те, *займ. з прийм.* Він думає про те, чого йшов сюди (Коцюб.); *Все можуть квіти розказати: Про час, події, про людей, Про те, що думають юннати В теплі своїх оранжерей* (Нагн.).

ПРОТЕЇД — ПРОТЕЇН — ПРОТЕНОЇД

Протеїд, -у. Складний білок.

Протеїн, -у. Простий білок.

Протеноїд, -у. Білок, що входить до складу кісток, хрящів, волосся, шерсті.

ПРОТЕКЦІЙНИЙ — ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКИЙ

Протекційний. 1. Який стосується протекції: *протекційний тон.*

2. Те саме, що **протекціоністський**: *протекційна політика*.

Протекціоністський. Який стосується протекціонізму (економічної політики буржуазних країн) та протекціоністів: *протекціоністська політика, протекціоністські тарифи*.

ПРОТО... Перша частина складних слів, що означає першість, первинність чогось; пишеться разом: *протодерма, прототип*.

ПРОФ... Перша частина складних слів, що відповідає словам **професійний**, **професіональний**; пишеться разом: *профзахворювання, профзбори*.

ПРОФЕСІЙНИЙ — ПРОФЕСІОНАЛЬНИЙ

Професійний. 1. Який стосується певної професії, пов'язаний з нею; фаховий; який об'єднує людей однієї або близьких професій: *професійна підготовленість, професійна лексика, професійна хвороба, професійна організація, професійна спілка*.

2. Те саме, що **професіональний**: *професійний актор, професійна творчість*.

Професіональний. Переважно який стосується професіонала, який займається певною професією; кваліфікований: *професіональний революціонер, професіональний боксер, професіональний театр*.

ПРОЩЕНИЙ — ПРОЩЕННИЙ

Прощений. Дієприкм. від **простити**. *Прощений Каїтан уже виставляв себе жертвою нечуваного наклепу (Зар.)*.

Прощенний, **прикм.** Якого можна простити: *прощена провина*.

ПРУССАК — ПРУСАК

Пруссак, -а́. Житель або уродженець Пруссії.

Прусак, -а́. Вид таргана.

ПРЯНИК — ПРАНІК

Пряник, -а. Солодке печиво.

Пранік, -а. Дерев'яний валок для вибивання білизни під час прання; пра́ч.

ПСАЛОМ — ПСА́ЛЬМА

Псалом, -лмá. Релігійна пісня, молитва, що входить у псалтир; переносно — гімн.

Пса́льма. Покладений на музику псалом, вокальний твір переважно духовного змісту.

ПСЕВДО..., ЛЖЕ... Перші частини складних слів, що відповідають поняттям «несправжній», «неправильний»; у загальних назвах пишуться разом (*псевдокласицизм, лженаука*), з власними найменуваннями — через дефіс (*псевдо-Нерон, лже-Нерон, але Лжедмитрій*).

ПСИХ..., ПСИХО... Перші частини складних слів, що відповідають словам **псіхіка**, **псіхічний**; пишуться разом: *психастенія, психопрофілактичний*.

ПСИХІЧНИЙ — ПСИХОЛОГІЧНИЙ — ПСИХОЛОГІСТИЧНИЙ — ПСИХІАТРИЧНИЙ

Псіхічний. Який стосується псіхіки: *псіхічні процеси, псіхічний закон, псіхічна властивість, псіхічний стан, псіхічний розлад, псіхічний хворий*.

Психологічний. 1. Який стосується психології: *психологічна характеристика людини, психологічний тест, психологічна наука*.

2. Пов'язаний з псіхічною діяльністю людини: *психологічний феномен, психологічний злам, психологічні особливості, психологічний коментар*.

Психологістичний. Який стосується психологізму і пси-

хологіста: *психологістичний підхід до пояснення явищ.*

Психіатричний. Який стосується психіатрії — розділу медицини, що вивчає психічні хвороби; призначений для лікування психічних хвороб: *психіатрична практика, психіатричне відділення лікарні.*

ПТАХ — ПТИЦЯ — ПТАХА

Птах, -а. Хребетна тварина, яка має тіло, вкрите пір'ям, дзьоб і крила. Загальноживане. Часто використовується в сполученні з прикладками, що означають видів назви цих тварин, у термінологічних сполучках, що означають їх типи: *дятел-птах, птах-дереволюб, птах-підранок, птахи-носороги, птахи-моногами, водоплавні птахи, співучі птахи, свійські птахи* (як клас), *хижі птахи*. Переносно: *срібний птах* (про літак). У скл. сл.: *птахорад-госп, птахофабрика.*

Птиця, -і, ор. -ею. Те саме, що **птах**. Уживається переважно в побутовому мовленні, художній літературі, фольклорі тощо: *свійська птиця* (в узагальнено-збірному значенні), *бита птиця* (як продукт харчування), *жарптиця, вісниця-птиця, птиця-сніговиця*. Переносно: *сталева птиця* (про літак), *велика птиця* (про людину).

Птаха, розм. Те саме, що **птах**.

...ПТЁР. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «птах», «комаха», «літальний апарат»: *гелікоптер, гіменоптер.*

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ — ПУБЛІЦИСТСЬКИЙ

Публіцистичний. Який стосується публіцистики і публіцистів: *публіцистичний жанр, публіцистична творчість, публіцистичний талант, публіцистична стаття.*

Публіцистський, рідко. Який стосується публіцистів, властивий їм: *публіцистський гурток.*

ПУСТЕЛЯ, -і, ор. -ею, ПУСТІНЯ. Назви пустель, які виступають у ролі граматичної прикладки до цього слова і виражені відмінюваном іменником, як правило, не узгоджуються у відмінку з означуваном словом: *у пустелі (пустині) Каракум.* Подвійні форми (узгоджені й неузгоджені) трапляються в назв жіночого роду: *у пустелі (пустині) Сахарі — у пустелі (пустині) Сахара.*

ПУТАТИ, -аю, -аеш. Стягувати путом ноги тварині; у значенні «плутати» — розмовне.

П'ЯТЕРО, -тьох, числ. збірн. Вж. із сл.: *бійців, деньків, коней, лакеїв, студентів, теслярів, курчат, тістечок, ячок, дочок, граблів, дверей, діток, носилок; їх було п'ятеро, п'ятеро з них.* Пор. **двоє**.

Р

Р («ер»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *курсивне р, м'який (м'яке) р.*

РАД... Перша частина складних слів, що відповідає слову **радянський**; пишеться разом: *радпартшкола, радпрацівник.*

РАДІАН — РАДІАНТ

Радіан, -а. Центральний кут, що спирається на дугу, довжина якої дорівнює її радіусові.

Радіант, -а. Точка небесної сфери, з якої нібито виходять видимі траєкторії рою метеорів.

РАДІЙ — РОДІЙ

Радій, -ю, ор. -єм. Радіоактивний хімічний елемент.

Родій, -ю. Сріблястий метал, який застосовують для гальванічного покриття, а також у сплавах з платиною; каталізатор.

РАДІО...¹ Перша частина складних слів, що відповідає слову **радіо**; пишеться разом: *радіоакумулятор, радіодиспут.*

РАДІО...² Перша частина складних слів, що відповідає слову **радіоактивний**; пишеться разом: *радіоізотоп, радіолікування.*

РАЗ, -у. У сполученні зі словом **півтора** або дробовим числівником родовий відмінок **раза**: *півтора раза, 1,7 раза.*

РАЙ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **районний**; пишеться разом: *райконтора, райпромкомбінат.*

РАПТОВО — РАПТОМ

Раптово, присл. Несподівано, непередбачено; дуже швидко, миттєво. *Дощ згас раптово* (Гончар); *Люба зірвалася з місця раптово* (Собко); *Сльози потекли по Килининому обличчю раптово* (Гуц.).

Раптом, присл. Враз, відразу, зненацька; несподівано, непередбачено. *Раптом вихор налетів* (Л. Укр.); *Розв'язка наступила раптом* (Чаб.).

РАСИЗМ — ДИСКРИМІНАЦІЯ — СЕГРЕГАЦІЯ — АПАРТЕІД

Расізм, -у. Антинаукова реакційна буржуазна ідеологія, що має на меті обґрунтувати й виправдати історичну необхідність панування «вищих», «повноцінних» рас над «нижчими», «неповноцінними»: *залишки расизму, ідеологія расизму.*

Дискримінація, -ї, ор. -єю. 1. Обмеження або позбавлення прав певної категорії громадян за расовою чи національною належністю, політичними та релігійними переконаннями тощо: *расова дискримінація, національна дискримінація, політична дискримінація.*

2. Створення умов, що ставлять якусь державу (групу держав) у гірше становище порівняно з іншими.

Сегрегація. 1. Вид расової дискримінації, що полягає у відокремленні «кольорового» населення від «білого», забороні «кольоровому» населенню селитися в районах, де живе «біле» населення: *расова сегрегація, боротьба проти сегрегації.*

2. Неоднорідність хімічного складу металевих сплавів, що виникає при їх кристалізації: *сегрегація домішок сплаву.*

Апартеїд, -у. Принцип расової дискримінації і сегрегації, що в узаконеній формі провадиться урядом Південно-Африканської Республіки щодо населення неевропейського походження.

Пор. **геноцид**.

РАСІСТСЬКИЙ — РАСОВИЙ

Расистський. Який стосується расизму як антинаукової людиноневисницької теорії і практики: *расистський режим, расистська ідеологія, расистська сваволя, расистська організація.*

расистська провокація, расистський суд.

Рáсовий. Який стосується раси, пов'язаний з нею: *расова дискримінація, расова політика, расова теорія, расові відмінності.*

РАСТР — РА́СТРА

Растр, -а. Оптичний прилад, що складається з лінз, дзеркал, призми або системи ліній; світлові рядки на екрані телевізора.

Ра́стра. Прилад для графлення нотного паперу.

РАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ — РАЦІОНА́ЛЬНИЙ

Раціоналістичний. Який стосується раціоналізму як теорії пізнання: *раціоналістична ідея, раціоналістична філософія.*

Раціона́льний. 1. Те саме, що **раціоналістичний**: *раціональна філософія.*

2. Який ґрунтується на розумі, логіці; розумний, доцільний: *раціональне мислення, раціональна організація праці.*

РЕ... Префікс, що означає зворотну або повторну дію: *реадаптація, реакліматизація.*

РЕАЛІСТИЧНИЙ — РЕА́ЛЬНИЙ

Реалістичний. 1. Який стосується реалізму, побудований на принципах реалізму. Вж. із сл.: *література, мистецтво, живопис, театр, твір, образ, драма, картина, метод, риси, традиції, відображення.*

2. Те саме, що **реальний** 3: *реалістичний підхід, реалістичний погляд, реалістична політика, реалістична пропозиція.*

Реа́льний. 1. Який існує в дійсності, справжній. Вж. із сл.: *світ, дійсність, життя, існування, умови, обставини, факт, небезпека, сила, заробітна плата, доходи населення.*

2. Такий, який можна здійснити, виконати: *реальний план, реальна програма, реальне завдання, реальний термін.*

3. Який ґрунтується на врахуванні й оцінці справжніх умов дійсності: *реальний підхід, реальний погляд, реальна політика, реальне ставлення.*

РЕВ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **революційний**; пишеться разом: *реввійська рада, ревтрибунал.*

РЕВЕРС — РЕВЕРСО́Р

Ре́верс. 1. *р.* -у. Зворотний бік медалі або монети.

2. *р.* -у. Торговельне зобов'язання, гарантійний лист тощо.

3. *р.* -а. Механізм, що забезпечує можливість зворотного руху машини або її частин.

4. *р.* -у. У тенісі — удар над головою зліва.

Реверсо́р, -а. Пристосування для пуску, зміни напрямку й швидкості обертання електродвигунів.

РЕВІЗІЙНИЙ — РЕВІЗЬКИЙ

Ревізі́йний. Який стосується перевірки правильності й законності діяльності підприємства, установи, організації або службової особи: *ревізійна комісія.*

Ревізький, заст. Який стосується перепису населення, що мало платити подушну подать і відбувати рекрутську повинність: *ревізькі списки, ревізька душа, ревізькі реєстри (казки).*

РЕГІО́Н, -у. Певна територіальна одиниця (район, область, зона), що вирізняється з-поміж інших таких же одиниць специфічними рисами (географічними, геологічними, етнографічними, економічними, мовними тощо). Пох. **регіона́льний.**

РЕГІСТР — РЕЄСТР

Регістр. 1. *р.* -а. Розподільник, регулятор у машині, приладі.

2. *р.* -у. У музиці — частина звукоряду; набір язичків або труб одного тембру в музичних інструментах.

3. *р.* -у. Орган державного технічного нагляду за будівництвом і безпекою плавання суден.

4. *р.* -у. Те саме, що **реєстр**.

Реєстр, -у. Список, письмовий перелік когось, чогось; книга для записування, обліку.

РЕГРЕСАНТ — РЕГРЕСАТ

Регресант, -а. Особа, що пред'являє зворотну вимогу до особи, з вини якої здійснюється платіж.

Регресат, -а. Особа, проти якої звернено право регресанта.

РЕДАКТОРСЬКИЙ — РЕДАКЦІЙНИЙ

Редакторський. Який стосується редактора: *редакторська практика, редакторські виправлення.*

Редакційний. Який стосується редакції, редагування: *редакційний працівник, редакційна стаття, редакційна робота.*

РЕДІС — РЕДІСКА

Редіс, -у. Городня рослина родини хрестоцвітих.

Редіска, *розм.* Те саме, що **редіс**.

РЕЖИСЕРУВАТИ — РЕЖИСІРУВАТИ

Режисерувати, -ю, -уєш. Працювати режисером.

Режисірувати, -ую, -уєш. Здійснювати постановку спектаклю, кінофільму тощо.

РЕЗЕРВАЦІЯ — РЕЗЕРВАТ

Резервація, -ї, *ор.* -ею. Залишення чогось у резерві: *резервація військ.*

2. Місце примусового оселення корінних мешканців (у Північній Америці, Південній Африці та Австралії).— *Нас, червоношкірих,— хто залишився живий,— загнали на ці невеличкі клатки землі, що білі називають резерваціями* (Кулик).

Резерват, -у. 1. Заповідник: *резерват корисної фауни і флори.*

2. Те саме, що **резервація** 2.

РЕЗУЛЬТАНТ, -а. Алгебричний вираз, який застосовують, знаходячи спільні розв'язки двох або кількох рівнянь, кратні корені рівняння з одним невідомим тощо.

РЕЗУЛЬТАТ — НАСЛІДОК

Результат, -у. Остаточний, кінцевий підсумок якоїсь діяльності, заняття, розвитку тощо, показник; сума, яку одержують після певних математичних дій: *одержані результати, результат експерименту, результат спостережень.*

В усіх інших значеннях **результат** і **наслідок** вживаються паралельно.

РЕЙТАР — РЕЙТЕР

Рейтар, -а. Переважно найманій кіннотник у Західній Європі в XVI—XVII ст.

Рейтер, -а. Тягарець на коромислі терезів; металевий затискач у картотеці тощо.

РЕЙХСВЕР, -у. Збройні сили Німеччини, створені за Версальським мирним договором 1919 р.

РЕЙХСРАТ, -у. Державна рада, парламент у Баварії, Данії, Швеції, Австрії, Австро-Угорщині тощо.

РЕЙХСТАГ, -у. За середньовіччя — загальноімперський станово-представницький орган влади в «Священній Римській

імперії германської нації»; уставні збори в Австрії в період революції 1848—1849 рр.; нижня палата парламенту (1867—1918), парламент Німеччини (1919—1945).

РЕКЛАМУВА́ННЯ — РЕКЛАМА́ЦІЯ

Рекламува́ння. Популяризація чогось, повідомлення про щось засобами реклами: *рекламування літератури, рекламування нових фільмів.*

Реклама́ція, -ї, ор. -єю. Скарга, претензії, незадоволення чимось; заява про виявлені недоліки в придбаній продукції і вимога відшкодувати збитки: *замовник надіслав рекламацію.*

РЕКОМЕНДОВА́НИЙ — РЕКОМЕНДА́ЦІЙНИЙ

Рекомендова́ний. 1. Про якого дано позитивний відзив; пропонований; представлений: *рекомендований адвокат, рекомендована література, рекомендоване лікування.*

2. Відправлений поштою з додатковою оплатою: *рекомендований лист, рекомендована бандероль, рекомендована посилка.*

Рекоменда́ційний. Який містить у собі рекомендацію: *рекомендаційний лист, рекомендаційна записка, рекомендаційний список літератури, рекомендаційна характеристика.*

РЕКОРДСМЕ́Н — РЕКОРДИ́СТ

Рекордсме́н, -а. Спортсмен, який установив рекорд, досяг найвищих результатів у змаганні: *рекордсмен країни з гімнастики.*

Рекорди́ст, -а. 1. Людина, яка досягає найвищих результатів у чомусь; той, хто захоп-

люється рекордами: *шахтарі-рекордисти.*

2. Свійська тварина, яка дає рекордні показники щодо якогось корисних якостей: *кінь-рекордист.*

РЕМАНЕ́НТ, -у. Сільськогосподарський інвентар — плуги, борони, сівалки тощо.

РЕ́МЕЗ — РЕМІ́ЗКА, РЕМІ́ЗА

Ре́мез, -а. Маленька пташка ряду горобцеподібних.

Ремі́з, -у. 1. Сплата грошей виписуванням переказного векселя на одержувача.

2. У деяких картярських іграх — недобір встановленого числа взяток, а також штраф за такий недобір.

3. Попереджувальний укол, удар у фехтуванні.

Ремі́зка, ремі́за. Пристрій у ткацьких верстатах, яким розділяють нитки основи.

РЕ́СЛІНГ, -у. Різновид професіональної боротьби, в якій використовують прийомі класичної і вільної боротьби та дзюдо.

РЕСПІРАТО́РНИЙ — РЕСПІРА́ЦІЙНИЙ

Респіра́торний. Який стосується дихальних шляхів; який служить, використовується для дихання: *гостре респіраторне захворювання, респіраторна маска, респіраторна трубка, респіраторний центр.*

Респіра́ційний. Який стосується респірації — процесу газообміну в людині й тварини: *респіраційна камера.*

РЕСТАВРА́ТОРСЬКИЙ — РЕСТАВРА́ЦІЙНИЙ

Реставра́торський. Який стосується реставратора й реставрації: *реставраторські тенденції, реставраторська діяльність.*

Реставраційний. Який стосується реставрації: *реставраційна майстерня, реставраційні роботи, реставраційні засоби.*

РЕФЛЕКТІВНИЙ, РЕФЛЕКСИВНИЙ — РЕФЛЕКТОРНИЙ — РЕФЛЕКСНИЙ

Рефлективний, рідше рефлексивний. Який мимовільно, несвідомо реагує на зовнішнє подразнення; у мистецтвознавстві — пов'язаний із зміною забарвлення предмета в залежності від світла, яке на нього падає: *рефлективний (рефлексивний) рух, рефлективний (рефлексивний) біль, рефлективні (рефлексивні) відтінки.*

Рефлекторний. Який стосується рефлексу — реакції організму людини чи тварини на зовнішні подразнення (не плутати з **рефлєкторний** — який стосується рефлектора): *рефлекторний акт.*

Рефлєксний. Пов'язаний з відбиттям якоїсь енергії — світла, радіохвиль: *рефлєксний радіоприймач, рефлєксна схема, рефлєксний фотонапір.*

РЕФОРМАТОРСЬКИЙ — РЕФОРМАТСЬКИЙ — РЕФОРМАЦІЙНИЙ — РЕФОРМІСТСЬКИЙ

Реформаторський. Який стосується реформатора, реформи: *реформаторська спроба, реформаторський лібералізм, реформаторські плани.*

Реформатський. 1. Протестантський: *реформатська церква.*

2. Який стосується реформації: *реформатський рух.*

Реформаційний. Те саме, що **реформатський** 2.

Реформістський. Який стосується реформіста і реформізму — опортуністичної, во-

рожої марксизмові течії в робітничому русі: *реформістська ідеологія, реформістська організація, реформістський заклик.*

РЕФОРМАЦІЯ, -ї, ор. -єю. 1. (з *малої літери*). Соціально-політичний рух проти феодалізму й католицизму в Західній Європі в XVI ст.

2. (з *великої літери*). У словосполученні **епо́ха (доба́) Реформаци́ї**.

РЕЦЕПТНИЙ — РЕЦЕПТОРНИЙ — РЕЦЕПТУРНИЙ

Рецептний. Який стосується рецепта — офіційної вказівки лікаря про виготовлення і вживання ліків: *рецептний бланк.*

Рецепторний. Пов'язаний з рецептором — органом чуття: *рецепторні клітини, рецепторний апарат шкіри.*

Рецептурний. Який стосується рецептури — сукупності відомостей про ліки, а також про виготовлення сумішей, розчинів, страв тощо.

РИБНИЙ — РИБ'ЯЧИЙ

Рибний. Прикм. від **риба**; виготовлений з риби; пов'язаний з добуванням, обробкою, зберіганням, продажем риби. Вж. із сл.: *багатства, запаси, косяк, озеро, річка, інспектор, борошно, клей, консерви, страва, ловля, промисел, господарство, база, сховище, базар.*

Риб'ячий. Прикм. від **риба**; властивий рибам, який одержують з риби, виготовлений з риби. Вж. із сл.: *кістка, луска, хвіст, дух, мальки, очі, жир, борошно, юшка.*

РИБОЛОВЕЦЬКИЙ — РИБОЛОВНИЙ

Риболовецький. На відміну від слів **рибальський, рибацький**, має ще значення «який займається рибною ловлею як про-

мислом»: *риболовецький кол-госп, риболовецька артіль, риболовецька бригада.*

Риболовний. Призначений для ловіння риби; який стосується риболовства: *риболовне судно, риболовний сезон.*

РИГСДАґ — РИКСДАґ

Ригсдаґ, -у. Датський парламент.

Риксдаґ, -у. Шведський парламент.

РИГСДА́ЛЕР — РИКСДА́ЛЕР

Ригсдалер, -а. Датська монета.

Риксдалер, -а. Шведська монета.

РИСКОВАНИЙ — РИСКОВИЙ

Рискований. Пов'язаний з ризком; ризкований: *рискований експеримент, рискований задум, рискована справа.*

Рисковий. Який допускає ризк, іде на ризк: *рисковий договір.*

РИТМО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **ритмічний**: пишеться разом: *ритмомелодійний, ритмопластика.*

РІАЛ — РІЕЛЬ — РІЯЛ

Ріал, -а. Грошова одиниця Ірану, Йеменської Арабської Республіки.

Ріель, -я, ор. -ем. Грошова одиниця Кампучії.

Ріял, -а. Грошова одиниця Катару, Саудівської Аравії.

РІДКІЙ — РІДКІСНИЙ

Рідкий. 1. Негустий; який іде, розташований нещільно один за одним або повторюється через певні проміжки часу тощо: *рідке тісто, рідкий гребінець, рідке волосся, рідкий туман, рідкі вибухи.*

2. Те саме, що **рідкісний**: *рідкий гість, рідка квітка, рідкий випадок.*

Рідкісний. Який трапляється, буває зрідка; який дуже мало зустрічається; незвичайний: *рідкісна квітка, рідкісний випадок, рідкісна порода.*

РІЗЬБЛЕННЯ — РІЗЬБА — РІЗЬ

Різьблення. 1. Нанесення малюнка, візерунка різцем на якийсь твердий предмет.

2. Мистецтво вирізування малюнків, візерунків.

3. Візерунок, малюнок, вирізаний на якомусь твердому матеріалі.

Різьба. 1. Гвинтова канавка на циліндричній або конічній поверхні чогось.

2. Те саме, що **різьблення** 2—3.

Різь, -і, ор. -зю. 1. Гострий ріжучий біль.

2. Те саме, що **різьба** 1.

РІЧКОВИЙ — РІЧНИЙ

Річковий. Прикм. від **річка, ріка**.

Річний. Прикм. від **рік**.

РОБІТНІК — ПРАЦІВНІК

Робітник, -а. 1. Той, хто створює матеріальні цінності, працюючи на промисловому підприємстві; людина, що належить до робітничого класу; до революції — також наймит: *робітники фабрик і заводів, робітники й селяни, кваліфікований робітник, робітники сцени* (особи, які встановлюють і міняють декорації).

2. Трудівник. *Всі мали його за чесного чоловіка та доброго робітника* (Коцюб.); *Не жрець, не вождь, а робітник — Поета справжнього імення...* (Рильський).

Працівник, -а. 1. Член якогось виробничого колективу, особа, яка бере участь у певному трудовому процесі, працює за певним фахом, в якійсь галузі народного господарства, науки, культури. Вж. із сл.: *здібний, кваліфікований, керівний, літературний, науковий, партійний, торговельний, газети (газетний), заповідника, кіно, преси, сцени* (член творчого колективу театру), *суспільних наук*.

2. Трудівник. *Наш мужик — то неук темний, Працівник, але бідар (Граб.); Не голоси чайні — наш одностайний крик: Рівняйтеся пустині! Поборе працівник!* (Рильський).

РОБІТНИЧИЙ — РОБОЧИЙ

Робітничий. Прикм. від **робітник**; який складається з робітників, належний **робітникам**, робітникам тощо: *робітничий клас, робітничий клуб, робітнича честь*.

Робочий. Прикм. від **робота**: *робочий одяг, робочий час, робочий день, робочий стіл, робочий план, робоча гіпотеза*.

РОДО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **рід, родовий, рід**; пишеться разом: *родовід, родоначалний, родоплемінний, родопоміч*.

РОЗБЄЩУВАТИ — РОЗПЄЩУВАТИ

Розбєщувати, -ую, -уеш. Привчати когось до поганих, аморальних звичок; розпускати. — *Не спокушайте мене. Ви змій! Ви розбєщуете народ!* (Довж.); — *Ви проповідували крамолу! Ви розбєщували нашу молодь!* (Кол.).

Розпєщувати. Псувати когось надмірною увагою, ніжністю, пестошами. *Він [батько].. роз-*

пещував одинака по широкій своїй вдачі (Коб.).

РОЗВІД... Перша частина складних слів, що відповідає слову **розвідувальний**; пишеться разом: *розвіддані, розвідшкола*.

РОЗВІДАНИЙ — РОЗВІДУВАЛЬНИЙ

Розвіданий. Дієприкм. від **розвідати**: *добре розвідані корисні копальни, розвідані запаси природного газу, розвідані вогневі позиції ворожих батарей*.

Розвідувальний. Який стосується розвідування, пов'язаний з ним; призначений для розвідування: *розвідувальний бій, розвідувальні роботи, розвідувальна служба, розвідувальне буріння, розвідувальна свердловина, розвідувальний літак, розвідувальна рота*.

РОЗГІН — РОЗГІН

Розгін, -у. Випрямлення, розправлення чогось: *працювати без розгину*.

Розгін, -гону. Розбіг: *набрати розгону, проскочити з розгону*.

РОЗДРАТУВАННЯ, РОЗДРАТОВАННЯ — РОЗДРАТОВАНІСТЬ

Роздратування, роздратовання. Почуття гострого незадоволення, досади: *відчувати роздратування (роздратовання), стримувати роздратування (роздратовання), з роздратуванням, з роздратованням*.

Роздратованість, -ності, ор.-ністю. Стан когось роздратованого: *легка роздратованість, почуття роздратованості*.

РОЗ'ЄДНАННЯ — РОЗ'ЄДНАНІСТЬ

Роз'єднання. Відокремлення, відділення чогось з'єданого тощо. *Імперіалізм використовує расизм з метою роз'єднання на-*

родів і збереження свого панування (з журналу).

Роз'єднаність, -ності, ор. -ністо. Відсутність зв'язку, спілкування між кимсь, чимсь. *Наука не може розвиватися ізольовано, в умовах роз'єднаності вчених* (з журналу).

РОЗКРИВАТИ, -аю, -аєш. Двері, вікно, ворота, шафу, чемодан тощо — переважно **розчиняти**. Повіки очей — переважно **розпліщувати**.

РОЗМ'ЄТАНИЙ — РОЗМ'ЄТЕНИЙ

Розм'єтаний. Дієприкм. від **розметати** — розкидати; *у знач. прикм. Хмари були високі, прозорі, розметані вітром по всьому піднебесі* (Ю. Янов.); *Снаряд ударив просто в палаючу скирту, полум'я, розметане вибухом, знялося, пахнуло на весь куток* (Гончар).

Розм'єтений. Дієприкм. від **розмести**; *у знач. прикм.: розметане по повітр'ю сміття*.

РОЗМІШАНИЙ — РОЗМІШЕНИЙ

Розмішаний. Дієприкм. від **розмішати**; *у знач. прикм. Глибокий розмішаний сніг налипав на ноги* (Ле).

Розмішений. Дієприкм. від **розмісіти**; *у знач. прикм.: розмішена машинами дорога, розмішене тісто*.

РОЗОРАНИЙ — РОЗОРЕНИЙ

Розораний. Дієприкм. від **розорати**; *у знач. прикм.: розорані луки, розораний степ*.

Розорений. Дієприкм. від **розорити**; *у знач. прикм.: країна, розорена війною, розорене господарство, розорене селянство*.

РОЗПІЛЕНИЙ — РОЗПІЛЯНИЙ

Розпілений. Дієприкм. від **розпиліти**; *у знач. прикм.: роз-*

пилена рідина, розпилений ґрунт.

Розпіляний. Дієприкм. від **розпиліти** — розрізати пилкою; *у знач. прикм.: розпилений дуб, розпилений стовбур дерева*.

РОМАНІЗУВАТИ — РОМАНТИЗУВАТИ

Романізувати, -ую, -уєш, *недок. і док.* Змушувати когось засвоювати мову, культуру, звичаї тощо Стародавнього Риму; провадити романізацію.

Романтизувати, *недок. і док.* Уявляти, зображати когось, щось романтично, ідеалізовано. *Спроби романтизувати Енея наданням йому виняткових рис ведуть до наповнення поеми новими стильовими ознаками* (з журналу).

РОМАНІСТИЧНИЙ — РОМАНІСТСЬКИЙ

Романістичний. Який стосується романської філології — романістики: *романістичні дослідження*.

Романістський. Який стосується фахівця з романської філології: *романістські кола*.

РОМАНТИЗМ — РОМАНТИКА — РОМАНТИЧНІСТЬ

Романтизм, -у. 1. Напрямок літератури та мистецтві початку ХІХ ст.: *німецький романтизм, романтизм Байрона*.

2. Художній метод у літературі та мистецтві, пройнятий оптимізмом і прагненням показати в яскравих образах високе призначення людини: *активний романтизм, революційний романтизм. Романтизм в українській літературі в час, коли Шевченко писав свою першу баладу, тільки народжувався* (Кир.).

3. Умонастрій, який характеризується ідеалізацією дійсно-

сті, мрійливою споглядальністю; емоційно-піднесене ставлення до чогось. *Любила [стара] сина, але не могла не бачити, що для поривчастого й поетичного темпераменту Марусі треба би було іншого чоловіка: розумного, твердого і трошки романтичного. Романтизм згодом виявився би, і зостався б лише розум та його поезія* (Хотк.).

Романтика. 1. Те, що створює емоційно-піднесене ставлення до чогось: *романтика подорожей, романтика громадянської війни, революційна романтика.*

2. Те саме, що **романтизм** 3. *Я, підскакуючи, ходив по місту, дивувався на море й забивав голову різною романтикою* (Ю. Янов.); *Здавалося, назавжди зникла з душі дитяча романтика* (Козач.).

Романтичність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість романтичного — сповненого романтики, проїнятого романтикою, романтизмом: *піднесена романтичність, романтичність натури, романтичність повісті.*

РОМАНТИЧНИЙ — РОМАНІЧНИЙ

Романтичний. 1. Який стосується романтизму — напрямку, методів у літературі та мистецтві: *романтичний характер, романтична музика.*

2. Мрійний, емоційно-піднесений: *романтичні нахили, романтичне піднесення, романтичні фантазії.*

3. Незвичайний, таємничий, казковий тощо: *романтична подорож, романтична професія.*

4. Який має характер любовних стосунків: *романтична історія.*

Романічний. 1. Пов'язаний з художнім твором — романом:

романічний жанр, романічна постать.

2. Те саме, що **романтичний** 4.
РОСТР — РОСТРА — РОСТРИ

Ростр, -а. Таран у вигляді голови якоїсь тварини на носовій частині давньоримського військового корабля.

Ростра. В архітектурі — прикраса у вигляді носової частини стародавнього судна.

2. Трибуна в Стародавньому Римі, прикрашена носами кораблів, захоплених у ворога.

Ростри, *ростр*, *мн.* Поміст на судні, призначений для розташування баркасів, катерів, шлюпок, а також для зберігання рангоуту на парусному судні.

РУКАВИЦЯ — РУКАВИЧКА
Рукавиця, -і, *ор.* -єю. Виріб з тканини, шкіри, ниток з відділенням для одного великого пальця, який надягають на кисть руки.

Рукавичка. 1. Такий виріб з відділеннями для всіх пальців, а також у боксерів.

2. Зменшено-пестлива назва рукавиці.

Як частина рицарського обладунку — **рукавичка** і **рукавиця**.

РУСЬКИЙ. 1. Який стосується Стародавньої Русі: *руська держава, руська земля, руська мова.*

2. *розм.* Російський.

РУХОМІЙ — РУХЛІВИЙ — РУХОВІЙ

Рухомий. 1. Який перебуває в постійному русі: *рухома матерія.*

2. Який переміщується або може бути переміщений з місця на місце; який міняється: *рухомі піски, рухомий наголос, рухоме майно, рухоме обличчя.*

3. Який рухається завдяки своїй будові (про механізм, машину, пристрій тощо).

Рухливий. 1. Який перебуває в русі, здатний до руху: *рухливий потік, рухлива тінь.*

2. Повний життєвої сили, жвавий; який легко приходить в рух (про частини тіла): *рухливий хлопець, рухливі губи, рухливий розум.*

Руховий. 1. Який стосується руху, пов'язаний з ним: *рухове уміння дітей, рухові вправи.*

2. Який приводить щось у рух, керує рухом когось, чогось: *руховий нерв, рухова установка.*

РЯБІТИ — РЯБІТИ — РЯБИТИСЯ — РЯБІТИСЯ — РЯБІШАТИ

Рябити, -б'ить, *неперех.* Робити щось рябим, строкатим, хвилястим. *У численних рівчаках та ставках рябило вітром воду (Рибак).*

Рябіти, -ію, -ієш, *неперех.* Ставати рябим, строкатим, хвилястим або рябишим, строкатішим; виділятися рябизною, строкатістю з-поміж чогось, виднітися (про щось рябе, строкате). *В очах починає рябіти (Коцюб.); На хвилю улігся вітер, перестала рябіти вода (Мороз); Квітки рябіють в траві (Тесл.).*

Рябитися, *рідко.* Те саме, що **рябіти.** *На пасовиську рябитися худоба (Фр.).*

Рябітися, *рідко.* Виділятися рябизною, строкатістю з-поміж чогось, виднітися (про щось рябе, строкате). *На горі далеко за долиною.. щось рябілося (Свидн.).*

Рябішати, -аю, -аєш. Ставати рябішим, строкатішим.

РЯД, -у. При слові **ряд,** яке входить до складу підмета, час-

то трапляється узгодження за змістом, тобто присудок ставиться у формі множини. *Цілий ряд палат, будинків, мов низка білих зубів, виставилися на горі... (Мирний).* Пор. **більшість.**

РЯСНІТИ — РЯСНІШАТИ

Рясніти, -іє. Бути густо покритим чимсь; виділятися своєю ряснотою тощо. *Рясніє дощ, і падає лункіше М'яких краплин розмірене биття (Бажан); Ягоди рясніють між листом спілі, червоні (Вас.).*

Ряснішати, -ає. Ставати ряснішим.— *Не кожна яблуня з роками ряснішає цвітом (Мороз); За вікном пішов дощ. Спершу дрібненький, ледь видний у тумані, та поступово краплі більшали, ряснішали (Гуц.).*

РЯСТ — РЯСТКА — РЯСКА

Ряст, -у. Багаторічна трав'яниста лікарська рослина родини макових, що цвіте квіточками, зібраними в китиці.

Рястка. Багаторічна трав'яниста декоративна рослина родини лілійних.

Ряска. Багаторічна трав'яниста дрібна водяна рослина.

РЯТІВНИК — РЯТУВАЛЬНИК

Рятівник, -а́. Той, хто врятував або рятує когось, щось: *рятівник людства, сміливий рятівник.*

Рятувальник, -а. Той, хто професійно займається рятуванням когось, чогось: *рятувальник на воді, пост рятувальника.*

РЯТУВАЛЬНИЙ — РЯТІВНИЙ — РЯТІВНИЧИЙ

Рятувальний. Призначений, створений для рятування когось, чогось: *рятувальна служба, рятувальна станція, рятувальна експедиція, рятувальний пояс, рятувальна шлюпка.*

Рятівний. 1. Те саме, що **рятувальный**: *рятівний катер, рятівний круг, рятівний пояс.*

2. Який дає, приносить порятунку або сприяє порятунку:

рятівне укриття, рятівна суперечка.

Рятівничий. Те саме, що **рятівний**: *рятівнича команда, рятівничий берег.*

С

С («ес»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике с, довгий (довге) с.*

САДЖА́, -і, ор. -єю. Птах ряду рябкоподібних.

САДЖА́ЛКА — СА́ДЖАНКА — СА́ЖАЛКА, СА́ЖАВКА

Саджа́лка. Садильна машина.

Са́джанка. Рослина, яку вирощують садінням (цибулин, розсади тощо).

Са́жалка, са́жавка. Викопана водойма, копанка.

САДИВНИ́Й — САДИ́ЛЬНИЙ

Садивний. Призначений для садіння: *садивний матеріал, садивні бульби.*

Садильний. Яким користуються при садінні: *садильний агрегат, садильна яма.*

СА́ЛЬДО — СО́ЛЬДО

Са́льдо, невідм., с. В бухгалтерії — різниця між підсумками за дебетом і кредитом рахунків.

Со́льдо, невідм., с. Італійська мідна монета.

СА́МБА — СА́МБО

Са́мба. Бразильський швидкий парний танець.

Са́мбо ¹, невідм., с. Вид, система боротьби.

Са́мбо ², невідм., мн. Нашадки від шлюбів індіанців з неграми (в Латинській Америці) або мулаток з неграми (на острові Ямайка).

САМБУ́К — САМБУ́КА

Самбу́к ¹, -а. Бузина.

Самбу́к ², -у. Солодка страва: *яблучний самбук, апельсиновий самбук.*

Самбу́ка. Широка драбина, яку застосовували в давнину при облозі міста.

САМОЛЮ́БСТВО — СЕБЕЛЮ́БСТВО

Самолю́бство. Почуття власної гідності, пов'язане з ревним ставленням до думки про себе навколишніх, з усвідомленням важливості свого фаху, роду занять тощо: *ображене самолюбство, хворобливе самолюбство, тишити самолюбство.* — *Самолюбство їй не дозволить визнати поразку, — підкинув учитель фізики (Гончар); Вихопилося в нього через верх самолюбство і заступило людей (Чорн.).*

Себелю́бство. Турбота тільки про себе, про свої інтереси; егоїзм. *Дорошеві зробилося досадно, бо він спіймав себе на тому, що не позбавлений себелюбства (Тютт.); Василь сказав гірку правду Любчику про шкурництво, про себелюбство (Хижняк).*

САМОСКІ́Д — САМОСКІ́ДКА

Самоскі́д, -а. Транспортний засіб (автомобіль, баржа, вагон тощо), який механічно скидає вантаж.

Самоскїдка. Жнивварська машина, яка самостійно скидає зрізаний хліб.

САМОХІД — САМОХІДКА

Самохїд. 1. *р.* -хода. Машина, транспорт з власною тягою; самохїдна гармата.

2. *р.* -ходу. Автоматичний рух машини чи її частини: *звїмкнути верстат на самохїд.*

Самохїдка, розм. Самохїдна гармата.

САН... Перша частина складних слів, що відповідає слову **санітарний**; пишеться разом: *санвзвод, санвузол.*

САНАТОРНИЙ — САНАТОРСЬКИЙ

Санаторний. Який стосується санаторію: *санаторне містечко, санаторне будівництво, санаторний лікар, санаторне лікування, санаторний режим.*

Санаторський, розм. Те саме, що **санаторний**: *санаторська кухня, санаторські службовці, санаторське життя.*

САНГІНА. М'який червоний або червоно-коричневий олівець без оправи, який використовують у живопису; малюнок, виконаний таким олівцем.

САНДАЛІІ, САНДАЛІ — САНДАЛЄТИ

Сандалїї, -їй, сандалї, -їв, мн. 1. Взуття в давніх греків і римлян.

2. Легкі літні шкіряні туфлі без каблуків, що застібаються ремінцем.

Сандалєти, -єт, мн. Рід сандалїй — легкі літні туфлі.

САНТИ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «сота частина»; пишеться разом: *сантиграм, сантиметр.*

САПРО... Перша частина складних слів, що відповідає

поняттю «гнилий»; пишеться разом: *сапрогенний, сапропелїт.*

САПРОПЕЛІТ — САПРОПЕЛЬ

Сапропелїт, -у. Викопне вугілля, що утворилося внаслідок ущільнення сапропелю.

Сапропелї, -ю, ор. -ем. Мулисті відклади перегнилих залишків нижчих організмів на дні водойми.

САРАЙ — ХЛІВ

Сарай, -я, ор. -ем. Господарське приміщення для зберігання різного майна.

Хлів, -а. Будівля для свійської худоби та птиці.

САРДИНКА — САРДІНКА

Сардїнка, р. мн. -нок. Риба сардина.

Сардїнка. Мешканка Сардинії.

САФЛОР — САФРОЛ

Сафлор, -у. Південна трав'яниста рослина родини складноцвітих, з насіння якої одержують олію, а із суцвіть — фарбу; фарба із суцвіть цієї рослини.

Сафрол, -у. Жовтувата рідина, що використовується в парфюмерії.

САХАРАЗА — ЦУКРОЗА, САХАРОЗА

Сахарáза. Фермент, що викликає розщеплення цукрози.

Цукроза, сахарóза. Вуглевод, який міститься в цукроносних рослинах.

САШЕ, невідм., с. Надушена подушечка, яку кладуть між білизною для надання їй приємного запаху; сумочка для зберігання хусточок, гребінців тощо.

СВІЙСЬКИЙ. Який живе при людях; не дикий, приручений (про тварин, птахів): *свійська коза, свійський індик.*

СВІТА. Сукупність шарів гірських порід, що залягають одна

над одною і об'єднуються за якимись ознаками.

СВІТЛІТИ — СВІТЛІШАТИ

Світліти, -ію, -іеш. Ставати світлим, світлішим, розвиднятися тощо; виділятися світлим кольором, виднітися (про щось світле). *На сході починає світліти* (Чорн.); *У пасажирів світліють обличчя* (Жур.); *В каюті вже було півтемно, і тільки ще світліли віконця ілюмінаторів* (Донч.).

Світлішати, -аю, -аеш. Ставати світлішим, розвиднятися тощо. *Ніч минала, усе округи світлішало* (Вовчок); *В аудиторії почало розвиднятися, по троху світлішати* (Гуц.).

СЕЙСМО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **сейсмічний**; пишеться разом: *сейсмосона, сейсмонезпечний* (але *сейсмо-акустичний*).

СЕКСТАНТ — СЕКТА́НТ

Секстант, -а. Кутовимірний прилад. Пох. **секстантський**.

Секта́нт, -а. Послідовник, учасник секти; переносно — людина, яка замикається в своїх вузьких інтересах. Пох. **секта́нтський**.

СЕЛЕКТІВНИЙ — СЕЛЕКЦІЙНИЙ

Селективний. Здатний робити відбір; який ґрунтується на селективності: *селективні розчинники, селективна очистка мастила*.

Селекційний. Пов'язаний з селекцією; який займається селекцією; одержаний внаслідок селекції: *селекційні засоби, селекційні досліді, селекційна станція, нові селекційні сорти*.

СЕЛЮ. Назви, що виступають у ролі граматичної прикладки

до слова **селю**, виражені відмінюваням іменником, переважно узгоджуються з ним у відмінку: *в селі Соболюці, біля села Ленінського*. Звичайно не узгоджуються назви, рід і число яких розходяться з граматичним родом і числом слова **селю**: *в селі Гоголів, біля села Літки*.

СЕМЕРО, сімо́х, числ. збірн. Вж. із сл.: *звірів, коней, обідів, собак, чужинців, перекупок, дітей, людей*. *Семеро одного не ждуть* (прислів'я). Пор. **дво́е**.

СЕНЬО́Р — СИНЬО́Р — МОНСЕНЬО́Р

Сеньо́р, -а. 1. В Західній Європі часів середньовіччя — великий землевласник, феодал, який мав усю повноту влади на території, що йому належала.

2. В Іспанії та іспаномовних країнах — чоловік, пан (звичайно приєднується до прізвища або імені).

Пох.: **сеньо́раж, сеньо́ральний, сеньо́рен-конве́нт**.

Синьо́р, -а. В Італії — чоловік, пан (звичайно приєднується до прізвища або імені). Пох. **синьо́рія**.

Монсеньо́р, -а. Титул, який за середньовіччя у Франції вживали, звертаючись до герцогів, перів; нині вживається при звертанні до вищого католицького духовництва.

СЕНЬО́РА — СИНЬО́РА

Сеньо́ра. В Іспанії та іспаномовних країнах — заміжня жінка, пані.

Синьо́ра. В Італії — заміжня жінка, пані.

Пор. **сеньо́р**.

СЕНЬО́РИТА — СИНЬО́РИНА

Сеньо́рита. В Іспанії та іспаномовних країнах — молода дівчина, панна.

Синьйорі́на. В Італії — молода дівчина, панна.

Пор. **сеньйо́р, сеньйо́ра.**

СЕПАРА́ТНИЙ — СЕПАРАТИ́СТСЬКИЙ

Сепара́тний. Відокремлений, відособлений від інших: *сепаратна організація, сепаратний мир, сепаратні переговори.*

Сепаратистський. Який стосується сепаратиста, сепаратизму: *сепаратистський рух, сепаратистська група, сепаратистські плани.*

СЕПАРА́ТОРНИЙ — СЕПАРАЦІ́ЙНИЙ

Сепара́торний. Прикм. від сепаратор; призначений для виробництва сепараторів, для сепарування молока: *сепараторний цех, сепараторний пункт.*

Сепараці́йний. Який стосується сепарації, призначений для неї: *сепараці́йний цех, сепараці́йна установка, сепараці́йний спосіб виробництва.*

СЕРВІ́З — СЕРВІ́С

Серві́з, -у. Набір столового або чайного посуду: *фаянсовий серві́з, китайський серві́з.*

Серві́с, -у. Обслуговування побутових потреб населення: *міський серві́с, налагоджений серві́с.*

СЕРВО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «який автоматично регулює», «який полегшує ручне керування»; пишеться разом: *сервокомпенсатор, сервомотор.*

СЕРДЕ́ШНИЙ. Який викликає співчуття; бідолашний. *А графиня без дитини, Сердешна, осталась* (Шевч.); *Вернувся додому: жінка з дітьми вийшла назустріч і не пізнала сердешного* (Стор.); — *Це ж у нього жінка хворіє, а він, сердешний, переживає* (Гуц.).

СЕРПАНТИ́Н — СЕРПЕНТИ́Н

Серпа́нтин, -у. Звинена вузька й довга паперова стрічка.

Серпенти́н, -у. Смогастий мінерал зеленого кольору, зміювик.

СЕСТРА́. При підметі, вираженому зворотом **сестра́ з бра́том, сестра́ з сестро́ю** тощо, присудок вживається: а) у формі множини. *Хоч сестра Секлета вкупі з сестрою Мартою збирали там ягоди, але вони вже півроку не розмовляли з собою* (Коцюб.); б) у формі однини. *Сестра з братом розмовляє, слъозами доливаючи горе...* (Мирний); *Сестра з сестрою ворогує* (Мирний). Пор. **брат 2.**

СИ́ВІТИ — СИ́ВІТИСЯ — СИ́ВІШАТИ

Сіви́ти, сіви́ю, сіви́еш. Ставати сивим, сивішим; виділятися сивим кольором, видітися (про щось сиве). *І виріс я на чужині, І сивію в чужому краї* (Шевч.); *Море починає сивіти* (Донч.).

Сиві́тися. Те саме, що **сіви́ти.** *Поле сивілося, стаючи з білого попелястим* (Гончар).

Сиві́шати, -аю, -аеш. Ставати сивішим. *Він дивиться на своїх солдатів затуманеними очима, блідий, укритий білою щетиною, що кожного ранку сивішає* (Мик.).

СИГНАЛІ́ЗУВА́ТИ — СИГНА́ЛИТИ

Сигналізува́ти, -у́ю, -у́еш, недок. і док. 1. Передавати сигнальні знаки; повідомляти сигналом про щось: *сигналізувати ракетною, сигналізувати про зміну теплового режиму.*

2. перен. Повідомляти, попереджати про щось (переважно небажане). — *Треба буде сказати Галі, щоб вона сигналізу-*

вала нам про небезпеку (Мокр.).

Сигна́лити, -лю, -лиш, *недок.*
Те саме, що **сигналізува́ти** 1: *сигналізувати прапорцями, шофер сигналізує*.

СИЛЬЦЕ — СІЛЬЦЕ

Сильце́, -ця, *р. мн.* -лєць. Пристрій для ловлі птахів і дрібних тварин.

Сільце́¹. Те саме, що **сильце́**.

Сільце́². Маленьке село.

СИМВОЛІЧНИЙ — СИМВОЛІСТИЧНИЙ — СИМВОЛІСТСЬКИЙ

Символічний. 1. Який містить у собі символ, символи, є символом: *символічний зміст, символічний образ, символічна постань, символічна мова*.

2. Умовний, уявний: *символічне значення, символічне вираження, символічний читач, символічна сплата боргів*.

3. Який стосується символізму — напряду в мистецтві та літературі: *символічна п'єса, символічна поема*.

Символістичний. Те саме, що **символічний** 1: *символістичні образи*.

Символістський. Який стосується символіста, символізму: *символістська поезія*.

СИМФОНЬЄТА. Невелика симфонія.

СИНДИКАЛІСТСЬКИЙ — СИНДИКАЛЬНИЙ — СИНДИКАТНИЙ, СИНДИКАТСЬКИЙ

Синдикалістський. Який стосується синдикалізму, синдикаліста: *синдикалістський ухил*.

Синдикальний. Який стосується синдикату як професійної спілки: *синдикальний конгрес*.

Синдикатний, синдикатський. Який стосується синдикату як форми капіталістичної монополії: *синдикатні (синдикатські) об'єднання*.

СИНІТИ — СИНІТИ — СИНІТИСЯ — СИНІШАТИ

Синіти, -нію, -ніш, *перех.* Робити щось синім, фарбувати, забарвлювати в синій колір. *Пливуть човни, блищать весельця... А в лузі — мов хтось кожну мить перестеляє перестельця — червонить, синить, зеленить...* (Тич.).

Синіти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати синім, синішим; виділятися синім кольором, виднітися (про щось синє). *Його товсте, набрякле обличчя од натузи синіє* (Кол.); *Ми дивились довго, як хмаринка тане, Як хмаринка тане, як синіє синь, Як колише вітер струни павутинь* (Рильський); *Блакитна шапка синіла на руських кучерах* (Н.-Лев.); *В траві синіли фіалки* (Тулуб).

Синітися. Виділятися синім кольором, виднітися (про щось синє). *Синіється тут прозора вода* (Фр.); *Вікна ледь-ледь синіються, як подивитися з печі* (Тарн.).

Синішати, -аю, -аеш. Ставати синішим. *Холодна з дня на день синішає ріка* (Рильський).

СИНОНІМІКА — СИНОНІМІЯ — СИНОНІМІЧНІСТЬ

Синоніміка. 1. Сукупність синонімів якоїсь мови; розділ лексикології, який вивчає синоніми: *українська синоніміка, проблеми синоніміки*.

2. Те саме, що **синонімія**: *лексична синоніміка*.

Синонімія. Подібність слів за значенням при відмінності їх звучання.

Синонімічність, -ності, *ор.* -ністю. Властивість синонімічного: *синонімічність слів, синонімічність висловів*.

СИНХРО... Перша частина складних слів, що вказує на

одночасність дії; пишеться разом: *синхрофазотрон, синхротриклотрон*.

СИСТЕМАТИЧНИЙ — СИСТЕМАТИЗОВАНИЙ — СИСТЕМНИЙ

Систематичний. Побудований, упорядкований за певною системою; який спирається на певну систему; постійний. Вж. із сл.: *заняття, тренування, прогулянка, рейси, контроль, недоїдання, боротьба; набувати систематичного характеру*.

Систематизований. Приведений у систему. Вж. із сл.: *виклад, думка, збірник, матеріал, інструкція*.

Системний. Який стосується системи, входить до неї; який ґрунтується на системі. Вж. із сл.: *аналіз, виклад, зв'язок, опис, підхід, характер, цикл, одиниця, дослідження, планування*.

СІТИЙ — СІТНИЙ

Сітий. 1. Який не відчуває голоду; добре вгодований; багатий, заможний; родючий (про землю): *ситі і голодні, ситий кінь, ситі люди, сита земля*.

2. Те саме, що **сітний**: *сита страва, сите сало*.

Сітний. Який добре насичує; тривний (про їжу): *ситний корм, ситний обід*.

СІЄСТА — ФІЄСТА

Сієста. В Іспанії, Італії, країнах Латинської Америки — післяобідній відпочинок.

Фієста. Релігійне свято в Іспанії.

СІЛЬ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **сільський**; пишеться разом: *сіль-актив, сільвіконком*.

СІЛЬСЬКИЙ — СЕЛЯНСЬКИЙ

Сільський. Прикм. від **село**.

Селянський. Прикм. від **селянин**.

СІРІТИ — СІРІТИСЯ — СІРІШАТИ

Сірити, -ію, -ієш. Ставати сірим, сіришим; виділятися сірим кольором, виднітися (про щось сіре). *Небо почало сірити* (Мак.); *Під парканами ще сіріють шматки талого льоду* (Кол.).

Сіритися. Виділятися сірим кольором, виднітися (про щось сіре). *Зорані сугроби сірилися перепаленими, сухими скибами* (Фр.).

Сірішати, -аю, -аєш. Ставати сіришим. *Сірішає ковиль* (Тулуб).

СІЯННЯ — СІВБА — ПОСІВ

Сіяння. Дія за значеннями **сіяти**.

Сівба. 1. Сіяння зерна, насіння в ґрунт: *весняна сівба, сівба озимини, закінчити сівбу*.

2. Час, коли сіють: *працювати в полі всю сівбу*.

Посів, -у. 1. Те саме, що **сівба**: *1: посів урожайних культур, провадити посів, насіння для посіву*.

2. Посіяне зерно, насіння; засіяна ділянка: *обробляти посіви, підживлення посівів*.

3. Вміщення мікроорганізмів у поживне середовище для розмноження: *посів на дизентерійні палички*.

...СКАФ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «судно», «апарат для підводних досліджень»; пишеться разом: *батискаф, піроскаф*.

СКАЧУВАТИ — СКОЧУВАТИ

Скачувати, -ую, -уєш. Надавати чомусь округлої, кулястої форми, згортати в трубку, валик тощо: *скачувати тісто, скачувати сир*.

Скочувати. 1. Спускати вниз по похилій поверхні; зрушувати з місця щось: *скочувати воза*. 2. Те саме, що **скічувати**: *скочувати сніг*.

СКЕПТИЦИЗМ — СКЕПСИС

Скептицизм, -у. 1. Ідеалістична філософська концепція, яка піддає сумніву можливість пізнання об'єктивної дійсності.

2. Недовірливе ставлення до чого-небудь, сумнів у можливості або істинності чогось: *дух скептицизму*.

Скєпсис, -у. Те саме, що **скептицизм**; 2: *старечий скепсис*.

СКЛАДАЛЬНИЙ — ЗБИРАЛЬНИЙ

Складальний. Призначений для складання машин, устаткування: *складальний цех*.

Збиральний. Який стосується збирання сільськогосподарських культур, призначений для їхнього збирання: *збиральні роботи*, *збиральна кампанія*, *збиральний інвентар*.

Складаний. Якого можна складати і розкладати завдяки рухомому поєднанню частин. Вж. із сл.: *будиночок*, *метр*, *ніж*, *стіл*, *стілець*, *гумовий човен*, *драбина*, *ложка*, *крісло*, *ліжко*, *меблі*.

Складувати, -ую, -уєш. Поміщати в склад для зберігання.

СКЛЕРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «затвердіння», «ущільнення»; пишеться разом: *склерометр*, *склеропротейни*.

...СКОП, ...СКОПІЧНИЙ, ..СКОПІЯ. Кінцеві частини складних слів, що вказують на зв'язок з поняттям «спостереження»: *фоноскоп*, *стереоскопічний*, *бронхоскопія*.

СКРАЮ — З КРАЮ

Скраю, присл. На межі, на кінці чогось, на початку ряду; в знач. *прийм*. А на хуторі я знаю Хату бідну, хату скраю (Шевч.); *Стаю я скраю в перший ряд в струнких і рівних лавах* (Забіла); *Це було колгоспне подвір'я. Воно стояло скраю мальовничого села Н.* (Ю. Янов.).

З краю, ім. з *прийм*. Треба *укладатись*, *треба хапатись*, щоб *вихопитись з краю*, бо я тут не *встою* і з *військом* (Н.-Лев.); [Русалка Пальова:] *Глянь, моя сестро, ще хвиля гуляє з краю до краю* (Л. Укр.); — *Не з кінця починати будеш, а з краю* (Головка).

СКУЛЬПТУРА — СТАТУЯ

Скульптура. 1. Вид образотворчого мистецтва: *антична скульптура*, *твори скульптури*.

2. Твір цього виду мистецтва — *статуя*, *бюст*, *барельєф* тощо.

Статуя, -ї, ор. -єю. Скульптурне зображення людини або тварини (переважно на повний зріст).

СЛОВ'ЯНЦІ — СЛОВІНЦІ — СЛОВ'ЯНИ

Слов'янець, -ів, *мн.* (одн. слов'янець, -нця). Південнослов'янський народ, який становить основне населення Словенії, що входить до складу Югославії.

Словінці, -ів, *мн.* (одн. словінець, -нця). Західнослов'янська етнічна група, що живе в Польщі.

Слов'яни, -ів, *мн.* (одн. слов'янин, -янин). 1. Застаріла назва всіх слов'ян.

2. Назва деяких східнослов'янських племен (ільменські слов'яни).

СЛОВОВІР — СЛОВОТВОРЕННЯ — СЛОВОВІРЧІСТЬ

Слововір, -віру. 1. Творення нових слів у мові, а також способи їх творення: *слововір іменників, морфологічний слововір*.

2. Новоутворене слово: *нові словотвори*.

3. Галузь мовознавства, що вивчає будову слів і способи їх творення.

Словотворення. Те саме, що **слововір** 1.

Слововірчість, -чості, *ор.* -чістю. Творення нових слів: *народна словотворчість*.

СЛЮСАРНИЙ — СЛЮСАРСЬКИЙ

Слюсарний. Який стосується ручної або механізованої обробки металів, складання машин і устаткування, ремонту металовиробів: *слусарний інструмент, слусарні роботи, слусарна справа, слусарна майстерня*.

Слюсарський. Прикм. від **слусар**; належний слусареві: *слусарська робота, слусарське ремесло, слусарська кваліфікація, слусарський розряд*.

СМАКОВИЙ — СМАЧНИЙ

Смаковий. Який стосується смаку, пов'язаний з ним. Вж. із сл.: *аналізатор, букет, нерв, подразник, подразнення, продукт, рецептори, речовина, відчуття, властивості, якості*.

Смачний. Приємний на смак (також про запах їжі тощо); переносно — який свідчить про задоволення, насолоду від чогось. Вж. із сл.: *борці, виноград, мед, сік, торт, хліб, вечеря, їжа, страва, каша, олія, підлива, масло, м'ясо, сон, сміх*.

СМАЛЕЦЬ, -льцю, *ор.* -льцем. Жир, витоплений із свинячого

здору, а також з птиці: *свинячий смалець, гусячий смалець*.

СМЕРЕКА. Місцева (західноукраїнська) назва ялини звичайної.

СМЕРТІЛЬНИЙ — СМІРТНИЙ

Смертільний. 1. Який призводить до смерті (про рану, хворобу тощо); який загрожує смертю; який супроводить смерть. Вж. із сл.: *бій, вогонь, удар, укус, доза, зброя, отрута, рана, хвороба, захворювання, загроза, небезпека, муки, страждання, хрипіння, випадок*.

2. Те саме, що **сміртний** 1: *смертельне ложе*.

3. *перен.* Невимовно тяжкий, сильний. Вж. із сл.: *біль, голод, страх, холод, втома, образа, нудьга, тривога, туга (також смертельний ворог)*.

Сміртний. 1. Який не живе вічно; призначений для вмираючого або мертвого: *смертна людина, смертна постеля, смертний медальйон*.

2. Те саме, що **смертільний** 1: *смертні рани, смертна година, смертний крик, смертні муки*.

3. Який позбавляє життя: *смертний вирок, смертна кара*.

СНІГОВИЙ — СНІЖНИЙ

Сніговий. 1. Прикм. від **сніг** (переважно як відносний); який утворився зі снігу, зроблений зі снігу; який несе сніг; вкритий снігами; схожий на сніг тощо. Вж. із сл.: *межа, гора, гірка, вода, намет, стіна, баба, зима, пороша, буря, буран, колір, людина, плуг*.

2. Як складова частина ботаничних і зоологічних назв. Вж. із сл.: *кальвіль, подорожник, плісень, барс, чайка*.

Сніжний. Прикм. від **сніг** (переважно як якісний); який несе

сніг; вкритий снігами; схожий на сніг тощо. Вж. із сл.: *зима, вітер, курява, рівнина, поле, пологно*.

СОЛЕЦІ́ЗМ — СОЛІПСІ́ЗМ

Солеці́зм, -у. Граматично неправильний зворот, синтаксична помилка в художньому творі.

Соліпсі́зм, -у. Крайній суб'єктивізм.

СОЛОНІ́Й — СО́ЛЕНИЙ

Солоні́й. 1. Який містить у собі сіль, насичений сіллю, має смак солі тощо: *солонна вода, солоне озеро, солоні бризки, солоний огірок*.

2. *перен. розм.* Виразний, дотепний, але грубий, непристойний: *солоні дотепи, солоні жарти, солонна лайка*.

Солений. 1. Дієприкм. від **солити**: *круто солене сало*.

2. *прикм.* Приготовлений солінням: *солена риба, солені огірки*.

СО́НЯЧНИЙ — СО́НЦЕ́ВИЙ

Сонячний. 1. Який стосується сонця, пов'язаний із сонцем: *сонячне проміння, сонячний диск, сонячна спека, сонячна електростанція, сонячний годинник, сонячний удар*.

2. З сонцем; світлий, яскравожовтий тощо; переносно — привітний, радісний: *сонячний цвіт, сонячна усмішка*.

Сонцеві́й, *рідко*. Те саме, що **сонячний** 1: *сонцевий вогонь*.

СОСІ́СКА — САРДЕ́ЛЬКА

Сосі́ска, *р. мн.* -сок. Невелика ковбаска, яку перед уживанням відварюють.

Сарде́лька ¹, *р. мн.* -льок. Товста коротка сосиска.

Сарде́лька ². Невелика морська риба; тюлька.

СОТЕ́, *невідм., с.* Страва під соусом.

СОФІ́ЗМ — СУФІ́ЗМ

Софі́зм, -у. Навмисне хибно зроблений умовивід, який має видимість істинного; словесне плетиво, що вводить в оману.

Суфі́зм, -у. Містична течія в ісламі, яка проповідує злиття людини з богом через аскетизм і внутрішнє самовдосконалення.

...СО́ФІЯ. Кінцева частина складного слова, що відповідає поняттям «вчення», «мудрість»: *філософія*.

СОЦ... ¹ Перша частина складних слів, що відповідає слову **соціалістичний**; пишеться разом: *соцзмагання, соцзобов'язання*.

СОЦ... ² Перша частина складних слів, що відповідає слову **соціальний**; пишеться разом: *соцзабезпечення, соцстрах*.

СПАДКОВІ́СТЬ — СПА́ДЩИНА, СПА́ДОК — СПАДКУВА́ННЯ

Спадкові́сть, -вості, *ор.* -вістю. Сукупність природних властивостей організму, одержаних від батьків, попередників: *закони спадковості, добра спадковість*.

Спа́дщина, *рідше спа́док*, -дку. 1. Майно, що переходить після смерті власника до іншої особи: *одержати (дістати) в спадщину, батьківська спадщина*.

2. Явища культури, науки, побуту тощо, що залишилися від попередніх часів, від попередніх діячів: *культурна спадщина, літературна спадщина, одержати (дістати) в спадщину*.

Спадкува́ння. Одержання спадщини від когось; перехід майна померлого до спадкоємців тощо: *право спадкування*.

СПАЛЕНИЙ — СПАЛЕННИЙ

Спалений. 1. Дієприкм. від *спалити*. *Де-не-де на схилах яру жовтіли прогалини спаленої сонцем трави* (Донч.); *І знов доми, дощенту стерті, і двічі спалені в огні, наперекір п'їтми і смерті, зійшли, як трави навесні* (Уп.).

2. *прикм.* Який зазнав дії вогню, сонця тощо; згорілий. *По дорозі до землянки, викопаної неподалік спаленої хати, він уледів ще одну групу полонених* (Довж.); *Засмерділо спаленим бензином* (Гуц.).

Спаленний. Здатний горіти, згоряти; горючий.

СПЕКТРО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **спектр**, **спектральний**; пишеться разом: *спектрогеліограф*, *спектрофотометр*.

СПЕКУЛЯТИВНИЙ — СПЕКУЛЯНТСЬКИЙ

Спекулятивний. Який стосується спекуляції, ґрунтується на ній; умоглядний; схильний до спекуляції: *спекулятивні ціни*, *спекулятивні операції*, *спекулятивні розрахунки*, *спекулятивна теорія*, *спекулятивна філософія*, *спекулятивний розум*.

Спекулянтський. Який стосується спекулянта: *спекулянтські ціни*, *спекулянтські здібності*, *спекулянтська торгівля*.

СПЕЛЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «печера»; пишеться разом: *спелеотуризм*, *спелеофауна*.

СПЕЦ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **спеціальний**; пишеться разом: *спецавтоклуб*, *спецлітратура*.

СПІВ... Перша частина складних слів, що вказує на спільність (іноді й одночасність)

у чомусь (в існуванні, володінні, звучанні тощо) кого-, чогонебудь з кимсь, чимсь; пишеться разом: *співзвучний*, *співпереживання*, *співпричетність*, *співредактор*.

СПІВА́К — СПІВЕ́ЦЬ

Співа́к, -а. Той, хто вміє і любить співати; вокаліст, виконавець пісень. Вж. із сл.: *естрадний*, *оперний*, *обдарований*, *професіональний*, *самобутний*, *самодіяльний*, *талановитий*.

Співе́ць, -вця́, ор. -вце́м. 1. Народний виконавець вокальної імпровізації: *безіменний співець*, *казахський співець*, *народний співець*.

2. *перен.* (кого, чого). Поет в урочистому, піднесеному мовленні; митець, який прославляє когось, щось у літературі, музиці, живопису. Вж. із сл.: *братерства*, *весни*, *дружби народів*, *краси*, *миру*, *природи*, *свободи*, *трудового народу*.

СПІВУ́ЧИЙ — СПІВО́ЧИЙ

Співу́чий. 1. Який уміє і любить співати, багато співає (про людину); сповнений співу, а також переносно: *співуча дівчина*, *співучий край*, *співучий настрій*, *співучий ліс*.

2. Схожий на спів, мелодійно-протяжний: *співучий голос*, *співучий речитатив*, *співучі дроти*, *співуча пилка*, *співучий ранок*.

3. Те саме, що **співочий** 2: *співуча пташка*, *співучий жайворонок*.

Співочий. 1. Який стосується співу, співів; який складається із співаків, готує співаків тощо: *співоча культура*, *співоча капела*, *співочий гурток*, *співоча школа*.

2. Який уміє співати, мелодійно свистіти тощо (про птаха): *співочий дрізд*.

3. *рідко*. Те саме, що **співучий** 1: *співоча вдача, співоче літо, співочий струмок*.

СПІЛКА. 1. Тісне єднання; зв'язок: *братерська спілка, творча спілка, спілка одностайців*.

2. Об'єднання людей, пов'язаних спільними умовами життя, спільною метою, товариство; громадське об'єднання: *видавнича спілка, гончарська спілка, торговельна спілка, спілка молоді, спілка письменників, професійна спілка*.

СПІРИТИЧНИЙ — СПІРИТСЬКИЙ

Спіритичний. Який стосується спиритизму: *спіритичний сеанс*.

Спіритський. Який стосується спирита, спиритів: *спіритський гурток*.

СПЛАЧУВАТИ, -ую, -уеш. На відміну від багатозначного **платити**, вживається в значенні «вносити плату за щось, на відшкодування чогось, платити установлений збір»: *сплачувати за хату, сплачувати податок, сплачувати борги*.

СПОЖІВНИЙ — СПОЖІВЧИЙ — СПОЖИВАЦЬКИЙ

Споживний. Який стосується споживання, придатний для цього; істівний: *споживні властивості, споживні гриби, споживний фонд*.

Споживчий. Який служить для задоволення потреб споживання: *споживчі товари, споживчі властивості, споживча кооперація, споживче товариство*.

Споживацький. Властивий тому, хто прагне тільки до задоволення власних потреб: *споживацькі настрої, споживацькі інтереси, споживацьке ставлення, споживацька психологія*.

СПОЛОВІНИ — З ПОЛОВИНИ

Споловини, присл. На половинних засадах, навпіл з кимсь. *Другого ж року стали в людей споловини орати* (Барв.); *Землю вона відразу оддала споловини* (Мирний).

З половини, ім. з прийм. *З половини двадцятих по шестидесяті роки був у нас золотий вік панського панування* (Мирний); *Непокоїть мене тільки ось що: я можу бути вільний тільки з половини мая до кінця червня ст. ст.* (Коцюб.).

...**СПОРІДІЇ**. Кінцева складова частина в назвах паразитичних безхребетних тварин класу споровиків: *гемоспоридії*.

СПОРІДНЕНИЙ — ПОРІДНЕНИЙ

Споріднений. Пов'язаний спільністю походження, схожий з кимсь, чимсь за якимись ознаками тощо: *споріднені захворювання, споріднені підприємства*.

Поріднений. Який став рідним комусь або зблизився, здружився з ким-небудь: *поріднені діти, поріднені міста*.

СПОРОЖНІТИ — СПОРОЖНІТИ

Спорожнити, -ню, -ніш, *перех*. Робити щось порожнім: *спорожнити діжку, спорожнити торбу*.

Спорожнити, -іє, *неперех*. Стати порожнім: *спорожніла скриня, спорожніла кімната, спорожніла вулиця*.

СПОРТ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **спортівний**; пишеться разом: *спортінвентар, спорттовари*.

СПОРУДЖЕННЯ — СПОРУДА

Спорудження, р. мн. -ень. 1. Будівництво чогось: *спорудження*

моста, спорудження греблі, спорудження житлових будинків, спорудження метрополітену, спорудження пам'ятника, спорудження траулера.

2. рідко. Те саме, що споруда.

Споруда. Щось збудоване, будівля: споруда з бетону, кам'яна споруда, водозбірна споруда, силосна споруда.

СПОСТЕРЕЖЛИВИЙ — **СПОСТЕРЕЖНИЙ** — **СПОСТЕРЕЖНИЦЬКИЙ**

Спостережливий. Здатний добре все помічати; уважний: спостережлива людина, спостережливий птах, спостережливе око.

Спостережний. Який служить для спостереження за кимсь, чимсь: спостережна вежа, спостережний пункт, спостережний метод.

Спостережницький. Який стоується спостережника; який ґрунтується на спостереженні: спостережницький талант, спостережницьке дослідження.

СПОЧАТКУ — З ПОЧАТКУ

Спочатку, присл. Перед чимсь іншим, спершу, раніше; з самого початку, знову. *Спочатку все було спокійно* (Коцюб.); *Думалося спочатку добуватися в Калюху водою* (Гончар); [Ліда:] *Вам треба починати життя спочатку* (Корн.).

З початку, ім. з прийм. *Вже з початку зими дознав Олексій не раз турботи* (Куліш); *Се така робота, що її можна писати і з початку, і з кінця, і з середини* (Коцюб.).

СПРАВА — ДІЛО. Ці слова здебільшого використовуються паралельно, але діло належить до розмовної лексики, справа — стилістично нейтральне, яке широко вживається в літературі різних жанрів.

СПРІБА — ПРІБА

Спроба. 1. Намагання зробити щось при відсутності впевненості в досягненні успіху: *спроба заволодіти плацдармом.*

2. Дослід.

3. Те саме, що проба 1.

Проба. 1. Випробування властивостей, якостей чогось і результат такого випробування: *робити пробу, брати пробу.*

2. Частина чогось, узята для дослідження: *брати пробу, знімати пробу.*

3. Кількість благородного металу в сплаві: *найвища проба, низька проба, чиста проба.*

СПРЯМОВУВАТИ, -ую, -уеш. Крім свого прямого значення («скеровувати рух літака, автомашини тощо»), широко використовується переносно — надавати потрібного напрямку діяльності, вчинкам, розмові і т. ін.; зосереджувати зусилля, енергію, здібності тощо на чомусь: *спрямовувати творчі сили народу, спрямовувати роботу відділів і управлінь.*

СТАБІЛІТРОН — СТАБІЛОТРОН

Стабілітрон, -а. Газорозрядний або напівпровідниковий прилад для стабілізації напруги.

Стабілотрон, -а. Стабілізований за частотою надвисокочастотний генератор, який перебудується механічно.

СТАДІЙ, -я, ор. -ем. Старовинна одиниця виміру віддалі, що приблизно дорівнює 180—230 м — відстані, яку проходить людина за 2 хв.

СТАЛАГМІТ — СТАЛАКТИТ

Сталагміт, -а. Конічний мінеральний (переважно вапняковий) наріст на дні печери, галереї (конусом угору).

Сталактит, -а. Конічний мінеральний (переважно вапняковий) нарост на стелі печери, галереї (конусом униз).

СТАНІН — СТАНІТ

Станін, -у. Мінерал сталевосірого кольору; руда олова.

Станіт, -у. Сіль олов'яної кислоти.

СТАНОВІТИ, -овлю́, -овиш, -овлять. Крім свого основного, прямого значення «ставити», вживається також у значенні «являти собою якусь кількість (у підсумку, сумі, сукупності)»: *відстань до села становила десять кілометрів, заробіток його становив 200 карбованців на місяць*.

СТА́РИТИ — СТАРІТИ — СТАРІТИСЯ, СТА́РИТИСЯ — СТАРІШАТИ

Старіти, -рю, -риш, *перех*. Робити когось, щось старим, старішим. *Рання сивина в чорних пасмах його чуба не старила його* (Бойч.).

Старіти, -ію, -іеш, *неперех*. 1. Ставати старим, старішим. *Хати старіли, кривилися* (Мирний); *Полковник старів на наших очах* (Драч).

2. Ставати застарілим. *Добре підготовлені, відшліфовані танці ніколи не старіють* (з журналу); *Обчислювальна машина морально старіє за два-три роки* (з газети).

3. Змінювати свої властивості під впливом фізико-хімічних умов або від часу: *фотоматеріали з часом старіють*.

Старітисся, старітисся. Те саме, що **старіти** 1. *Одиною я Старіюся в чужій хаті* (Шевч.); *У саму глупу північ давне [Явдоха] молоденькою дівчинкою, а там і стане старитися* (Кв.-Осн.).

Старішати, -аю, -аеш. Ставати старішим. *Не одну сотню разів заводились годинники, старішали люди, час ішов* (Ю. Янов.).

СТА́РШИЙ — СТАРІШИЙ

Старший. 1. Вищ. ст. від **старій**; більший за віком, який має більше років у порівнянні з кимсь, чимсь. *Чоловік її давно помер; старшого сина в Туреччині вбито* (Вовчок); *Він лише років на шість старший від мене* (Гуц.); *Його хлоп'яче обличчя, обрамлене ранніми бакенбардами, одразу стало старшим* (Гончар).

2. Вищий званням, посадою тощо. *Семен знав тільки третього, це був старший ватаги, що перестріла його на дорозі* (Панч).

Старіший. Те саме, що **старший** 1. *Як я старіших колись, так мене привітали молодші* (Зеров); *Він був не багато старіший за юного Івася* (Досв.); *Ця боротьба робить старішим його обличчя* (Стельмах).

...**СТА́Т, ...СТА́ТИКА**. Кінцеві частини складних слів, що вказують на незмінність положення, стану: *аеростат, гідростатика*.

СТА́ТЕР — СТА́ТОР

Статер, -а. Вагова, а згодом грошова одиниця в монетних системах Стародавньої Греції.

Статор, -а. Нерухома частина електричних машин.

СТА́ТИКА — СТАТІ́ЧНІСТЬ

Статика. 1. Розділ механіки, що вивчає умови рівноваги тіл: *теорія статки*.

2. Нерухомість, незмінність, рівновага тіл: *умови статки тіл*.

Статичність, -ності, *ор.* -ністо. Властивість статичного (такого, в якому немає руху, дії, розвит-

ку): *статичність зображення, статичність пози.*

СТАТУС, -у. Правове становище: *майновий статус, політичний статус, статус дипломата, дипломатичний статус, статус незалежності держави.*

СТАЦІОНАР — СТАЦІОНЕР

Стаціо́нар, -у. Заклад постійного типу.

Стаціо́нер, -а, *заст.* Судно капіталістичної країни, яке в портах колоній та напівколоній несло поліцейську службу.

СТЕК — СТЁКА

Стек, -а. Гнучка палиця з ремінною петлею, яка застосовується під час верхової їзди.

Стёка. Паличка, якою скульптор користується при ліпленні з глини, пластиліну, воску.

СТЕРЕО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «твердий», «просторовий», «об'ємний»; пишеться разом: *стереозвучання, стереокінозал, стереохімія.*

СТИЛІСТІЧНИЙ — СТИЛЬОВІЙ — СТИЛІЗОВАНИЙ

Стилістичний. 1. Пов'язаний з прийомами й нормами використання мовних засобів: Вж. із сл.: *відтінок, діапазон, засіб, неологізм, план, потенціал, прийом, диференціація, манера, норма, система, структура мови, навантаження, функціонування, варіювання, виправлення, неправильність, особливості, риси, тенденції.*

2. Те саме, що **стильовій** 2. Вж. із сл.: *відбір, витонченість, забарвлення, збагачення, спостереження, шукання.*

3. Який стосується стилістики як науки про стилі мови: *стилістичні категорії.*

Стильовій. 1. Те саме, що **стилістичний** 1: *стильові особливості, стильові тенденції.*

2. Який стосується стилю. Вж. із сл.: *активність, виправлення, єдність, різноманітність, специфіка, строкатість, тональність, багатство, властивості, течії.*

Стилізований. Який передає ознаки якогось стилю (зразка), наслідую його тощо: *стилізований орнамент, стилізовані квіти, стилізована мова, стилізована пісня.*

СТИРÓЛ — СТИРÓЛЬ

Стирóл, -у. Рідка ароматична речовина.

Стирóль, -ю, *ор.* -ем. Пральний порошок.

СТІЙКА — СТÓЙКА. Вживається паралельно в багатьох значеннях. **Стійка** виступає також у значенні «стійбище».

СТІННИЙ — СТИНОВИЙ

Стінний. Який стосується стіни; призначений для вивішування на стіні; настінний тощо: *стінна кладка, стінний виступ, стінний годинник, стінний календар, стінна газета, стінна шафа, стінний розпис.*

Стіновий. Який придатний або використовується для спорудження стін: *стіновий камінь, стіновий матеріал, стінові панелі.*

СТОН, -а. Міра ваги в англійській системі мір, яка дорівнює 6,35 кг.

СТРАХ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **страховий**; пишеться разом: *страхделегат, страхфонд.*

СТРЕС, -у. Загальна реакція організму на дію внутрішніх або зовнішніх подразників: *емоційний стрес, інформаційний стрес, психічний стрес, фізіологічний стрес.*

СТРÉТТА — СТРÉТТО

Стрётта, -и. Тісне проведення теми кількома голосами у фузі (тема вступає в наступному голосі до того, як вона закінчилась у попередньому голосі); заключний епізод музичного твору або його частини у прискореному темпі.

Стрётто, *незм.* Прискорення музичного темпу.

СТРІЖЕНЬ — СТÉРЖЕНЬ

Стрійжень, -жня, *ор.* -жнем. 1. Осьова, середня частина чогось в рослинному або тваринному організмі: *стрижень кукурудзяного качана, стрижень пташикого пера.*

2. *перен.* Головна частина, основа чогось: *ідейний стрижень, стрижень твору, стрижень дослідження.*

3. Те саме, що **стёржень**: *залізний стрижень, стрижень поршня.*

Стёржень. Предмет, деталь подовженої, циліндричної або чотиригранної форми: *вольфрамовий стержень, стальний стержень, стержень авторучки.*

СТРІМУВАТИ — УТРИМУВАТИ

Стрімувати, -ую, уеш. Уповільнювати рух кого-, чого-небудь; протистояти натисковій когось, чогось; не давати чомусь виявлятися повною мірою тощо: *стримувати коня, стримувати натовп, стримувати ридання.*

Утримувати. 1. Держати когось, щось, не даючи впасти; уповільнювати просування когось, чогось; просити когось залишитися; не віддавати ворогові позиції тощо: *утримувати прапор, утримувати воза, утримувати дітей у хаті, утримувати плацдарм.*

2. Забезпечувати когось-небудь засобами до існування; бути власником якогось закладу, підприємства тощо: *утримувати родину, утримувати худобу, утримувати пансіонат.*

СТРУКТУРА — СТРУКТУРНИСТЬ

Структура. Будова, організація чогось: *структура ґрунту, структура сталі, структура організації, економічна структура.*

Структурність, -ності, *ор.* -ністю. Наявність певної структури в чомусь: *структурність ґрунту, структурність мінералів.*

СТРУКТУРНИЙ — СТРУКТУРАЛЬНИЙ — СТРУКТУРАЛІСТСЬКИЙ

Структурний. 1. Який стосується структури: *структурний аналіз сплавів, структурний розв'язок, структурні зміни, структурні компоненти, структурна лінгвістика.*

2. Який має певну структуру: *структурні ґрунти.*

Структуральний, *лінгв.* Який ґрунтується на принципах структуралізму: *структуральний метод дослідження, структуральна лінгвістика.*

Структуралістський. Прикм. від **структуралізм**, **структураліст**: *структуралістська теорія, структуралістський напрям у мовознавстві.*

СТУ́ПІНЬ — СТÉПІНЬ

Ступінь, -пеня, *ор.* -пенем, *ч.* 1. Порівняльна величина, що характеризує розмір, інтенсивність чогось: *ступінь нагрятості, ступені порівняння.*

2. Посада, ранг, звання, чин: *воєначальники всіх ступенів, вчений ступінь.*

Ступінь, -пеня і *розм.* -пня, *ч.* Крок.

Стєпінь, -пеня, ч. У математиці — добуток кількох однакових спільножників.

СУБ... Префікс, що означає розміщення під чимсь чи біля чогось, підпорядкованість: *субімперіалістичний, субмарина, субцентр*.

СУБ'ЕКТИВІЗМ — СУБ'ЕКТИВНІСТЬ

Суб'ективізм, -у. 1. Ідеалістичний напрям у філософії; напрям у буржуазній соціології.

2. Надто суб'ективне ставлення до когось, чогось; брак об'єктивності: *вияв суб'ективізму, суб'ективізм у зображенні дійсності*.

Суб'єктивність, -ності, ор. -ністю. 1. Властивість суб'єктивного: *суб'єктивність сприйняття*.

2. Те саме, що **суб'ективізм**: *суб'єктивність розповіді*.

СУБ'ЄКТИВНИЙ — СУБ'ЄКТНИЙ — СУБ'ЄКТИВІСТСЬКИЙ

Суб'єктивний. 1. Який стосується суб'єктивізму: *суб'єктивний ідеалізм*.

2. Який стосується суб'єкта, особи: *суб'єктивний фактор в історії, суб'єктивне відображення об'єктивної дійсності*.

3. Який відображає думки, переживання тощо тільки даного суб'єкта, особистий, індивідуальний; упереджений, не об'єктивний: *суб'єктивне відчуття, суб'єктивні смаки, суб'єктивне рішення, суб'єктивна оцінка, суб'єктивне ставлення*.

Суб'єктний. Який стосується суб'єкта як предмета судження чи підмета речення: *суб'єктні відношення в логіці й граматиці*.

Суб'єктивістський. Який спирається не на об'єктивні законо-

мірності, а на суб'єктивні фактори (бажання, прагнення, волю окремих осіб), на ідеалістичні оцінки: *суб'єктивістський підхід, суб'єктивістський погляд, суб'єктивістські смаки*.

СУДНОВІЙ — СУДОВІЙ

Судновий. Прикм. від **судно**: *суднове устаткування, судновий лікар, суднова команда*.

Судовий. Прикм. від **суд**: *судовий орган, судова колегія, судова справа, судові видатки*.

СУЛЬФАТ — СУЛЬФІД

Сульфат, -у. Сіль сірчаної кислоти: *сульфат амонію, сульфат натрію*.

Сульфід, -у. Сполука сірки з металами, а також деякими неметалами: *сульфід кальцію*.

СУМІРНИЙ — СУМІРНИЙ

Сумірний. Покірний, лагідний, смирний тощо: *сумирна людина, сумирний кінь, сумирні очі, сумирна вдача*.

Сумірний. Якого можна виміряти однаковою з чимсь мірою; спільномірний: *сумірні відрізки, сумірні структурні форми*.

СУПЕР... Префікс, що означає зверхність, найвищу якість, посилену дію: *суперарбітр, супербомбардувальник, супертурнір*.

СУСІДНИЙ — СУСІДСЬКИЙ — СУСІДІВ

Сусідний, -я, -е. Розташований поруч, поблизу когось, чогось; який мешкає поруч: *сусідне село, сусідня кімната, сусідній колгосп, сусідня країна, сусідній полк*.

Сусідський. 1. Який стосується сусіда, належить сусідові, складається з сусідів тощо: *сусідський хлопець, сусідський півень, сусідська родина, сусідський город*.

2. Те саме, що **сусідній**: *сусідське подвір'я, сусідська держава*.

Сусідів, -дова, -дове. Належний сусідові: *сусідів син, сусідів тин, сусідова хата*.

СУСПІЛЬНИЙ — ГРОМАДСЬКИЙ

Суспільний. 1. Який стосується всього суспільства як сукупності відносин, що зв'язують людей у процесі виробництва й відтворення їхнього матеріального життя. Вж. із сл.: *поділ праці, прогрес, резонанс, розвиток, фактор, характер виробництва, небезпека, праця, свідомість, звучання, науки*.

2. Який виражає відносини, становище людей у суспільстві. Вж. із сл.: *договір, клас, мораль, система, форма господарювання, буття, самоврядування*.

3. Створений, нагромаджений суспільством у процесі виробництва; який являє собою спільне надбання. Вж. із сл.: *продукт, фонди споживання, надбання*.

4. Який має, відчуває потребу жити в суспільстві: *суспільна людина*; який живе в групі (про тварин): *суспільні комахи* (бджоли, осі, мурахи, терміти).

Громадський. 1. Який стосується громади — групи людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів тощо. Вж. із сл.: *огляд, осуд, суд, відвага, гігієна, догана, оранка, поведінка, подяка, рада, самодіяльність, тема, визнання, доручення, завдання, заохочення, звучання, щастя, акти, збори, кола*.

2. Належний усій громаді, колективу, суспільству; призначений для загального користування. Вж. із сл.: *вигін, обід, обробіток землі, хліб, центр, біб-*

ліотека, будівля, будова, земля, канцелярія, каса, користь, отара, установа, худоба, господарство, лихо, майно, тваринництво, харчування, гроші, тварини.

3. Який добровільно обслуговує різні сторони життя колективу. Вж. із сл.: *діяч, доглядач, інспектор, контроль, обвинувач, чабан, комісія, опікун, організація, доручення*.

4. Який виникає, відбувається в суспільстві або стосується суспільства, пов'язаний з ним. Вж. із сл.: *порядок, інтереси, права, справи*.

Іноді допускається паралельне вживання цих слів: *суспільний* (громадський) *обов'язок, суспільний* (громадський) *прибуток, суспільний* (громадський) *рух, суспільна* (громадська) *активність, суспільна* (громадська) *власність, суспільна* (громадська) *думка, суспільне* (громадське) *багатство, суспільне* (громадське) *виховання, суспільне* (громадське) *життя, суспільне* (громадське) *становище, суспільні* (громадські) *інтереси* тощо.

СУТИЧКА — ЗІТКНЕННЯ

Сутичка. 1. Гостра суперечка, сварка. *Завадка здає собі справу з того, що своєю сутичкою з Рудим він передчасно розжиге хмари, які збираються над їхнім цехом* (Вільде); *Русевич намагається показати, що вчорашні сутички між ними на технарадї не мають для нього значення* (Шовк.).

2. Невеликий короткочасний бій. *Бій шумів, мов ураган, дим обгортав місця сутичок* (Десняк); *Кілька разів на добу спалахували короткі, блискавичні сутички з ворожими заслонами* (Гончар).

3. Політичні конфлікти, класові бої тощо. *Минали віки в запеклих сутичках за новий світ* (з газети); *Багато прекрасних людяних поривань розгубилось і позабулось в життєвих дорогах. Багато відняли нерівні сутички з життєвими перешкодами* (Довж.).

Зіткнення, *р. мн.* -ень. Дія за значенням **зіткнутися** — наткнутися одне на одного, на когось, щось, ударитися об когось, щось, несподівано зустрітися з ким-небудь тощо. *Ніколає чомусь згадав, як колись читав про зіткнення двох поїздів у тунелі* (Чаб.); *Розбиті при першому зіткненні з руськими кінними*

дружинами, угри почали відходити (Хижняк).

СУШАРКА — **СУШАРНЯ**, **СУШІЛЬНЯ**

Сушарка, *р. мн.* -рок. Пристрій, прилад (рідше — приміщення) для сушіння.

Сушарня, *р. мн.* -рень, **сушійльня**, *р. мн.* -лень. Приміщення для сушіння.

СХІДНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **східний**; у загальних назвах пишеться разом (*східноєвропейський, східносибірський*), у власних найменуваннях переважно через дефіс (*Східно-Європейська рівнина*).

Т

Т («те»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике т, твердий (тверде) т*.

ТА. 1. *спол. еднальний, приєднувальний*. Відповідаючи за значеннями сполучнику **і**, вживається для поєднання однорідних членів речення, приєднання речень тощо. *Настав вечір, тихий, теплий та погожий* (Н.-Лев.); *Мов дві криниці, сині та глибокі, в моїх очах відбилися твої* (Сос.); *Ще треті півні не співали, Ніхто ніде не гомонів, Сичі в гаю перекликались, Та ясен раз у раз скрипів* (Шевч.).

Дбаючи про милозвучність мови, не варто (без стилістичної потреби) часто повторювати його в тексті, а також уживати після або перед **т** (особливо **та**): «гармати та танки», «співи та танці», «турки та татари», «хата

та подвір'я», «молот та ковадло».

2. *спол. протиставний*. Але. *Сонце світило не ярко, та тепло* (Вовчок); *Раїса рано лягла в ліжку. Та спати не могла* (Коцюб.).

3. *частка підсил.* Вживається на початку речення для посилення висловлюваної думки, в середині речення перед присудком для підсилення його значення тощо. *Хто має право рубати їх виноградники? Та вони на шматки розірвуть першого, що підніме сокиру над кущем* (Коцюб.); — *Ой нащо ж я свою долю Та й занастила?* (Л. Укр.).

ТАБЇН¹, -а. Гурт копитних тварин — коней, оленів, верблюдів тощо, а також переносно — про людей.

ТАБЇН², -у. Отруйна речовина з нервово-паралітичною дією.

ТАВРИ — ТАВРИЧА́НИ

Таври, -ів, *мн.* Племена, які в I тисячолітті до н. е. населяли Крим.

Таврича́ни, -а́н, *мн.* (*одн.* таврича́нин, -а). Мешканці колишньої Таврійської губернії — тепер Кримського півострова й прилеглих до нього районів.

ТАВРО́, -а́, *І.* Клеймо на шкірі, рогах чи копитах тварин; мітка на тілі людини (невільника, в'язня), зрідка — на товарі; знаряддя, яким його роблять. — *Звісне діло — баришник...*

Звук на крадених конях тавра випікати і до людей лізе (Тют.); *Біля мосту ще одна партія колонників зі спотвореними тавром обличчями лагодила дорогу* (Тулуб); *Горами лежать уже біля дверей наглухо позашивані лантухи, позначені чорними таврами* (Гончар).

2. *перен. розм.* Ознака, свідчення чогось (переважно ганебного, принизливого). *Обличчя Хоми його вразило своїм ядучим виглядом. Тавро заздрості і розгубленості спотворювало його* (Рибак); *Жінка шпигуна, дитина шпигуна! Хіба може бути ще гірше тавро для її молодості і дитинства Петрика?* (Стельмах).

ТАЄМНИЙ — ТАЄМНИ́ЧИЙ — СЕКРЕ́ТНИЙ

Таємний. 1. Якого навмисне приховують від інших, відомий небагатьом або комусь одному. Вж. із сл.: *ворог, зв'язок, мотив, намір, ритуал, забава, згода, крадіжка, любов, мова, обіцянка, сповідь, чутка*.

2. Який не підлягає розголошенню. Вж. із сл.: *агент, нагляд, наказ, пакет, папір, радник, спільник, прохід, нарада, поліція, порада, робота, розмова,*

справа, угода, голосування, переслідування, письмо, переговори.

3. Не висловлений, не виявлений зовні, затаєний (про думки, почуття, переживання). Вж. із сл.: *біль, жах, дума, журба, радість, бажання, горе, задоволення, сльози, страх*.

4. Те саме, що **таємничий**. Вж. із сл.: *вечір, зміст, ліс, світ, сон, шепіт, безодня, жінка, казка, краса, ніч, темрява, тиша, тінь, море, зорі, сили, чари, шерехи, знаки*.

5. Не дозволений законом; конспіративний. Вж. із сл.: *від'їзд, гурток, організація, товариство, збори, сходка*.

Таємничий. 1. Сповнений таємниць, загадковий; якого не можна зрозуміти, осягнути. Вж. із сл.: *вигляд, острів, простір, птах, світ, четвер, шепіт, шум, глибінь, доля, історія, казка, краса, ніч, особа, постать, прірва, сила, смерть, темрява, тиша, безлюддя, море, страхіття, води, глибини океану, тіні*.

2. Який свідчить про наявність таємниці: *таємничий голос, таємничий погляд, таємничі знаки*.

Секретний. 1. Те саме, що **таємний**. 2. Вж. із сл.: *архів, відділ, документ, прохід, шифр, зброя, нарада, справа, відомості, завдання*.

2. Який має в собі потайні пристрої — секрети: *секретний замок*.

ТАЖ — ТА Ж

Таж, *частка підсил., спол.* [Мати:] *Давай серпа, як кажуть! Таж не твій* (Л. Укр.); — *Підеш, га?* — *Таж іду вже, йду* (Гуц.).

Та ж, *займ. з часткою.* *Почуття покинутості змінюється*

надіями, полонить хлопця все та ж невідчипна думка про втечу (Гончар).

ТАКІ, частка ствердж., підсил. У постпозиції пишеться з іншими словами через дефіс. — *А що, — кажу-таки, — як він тебе та покине?* (Вовчок); *Зараз-таки заходиласть Настя порядкувати в Гнатовій хаті* (Коцюб.). Але при наявності частки **ж** (**же**) — окремо. — *За свої ж таки ґрунти й левади ми будемо платити графові чинш* (Н.-Лев.). У препозиції пишеться з іншими словами окремо. *Сама в найми піду, Діток в школу оддам, А червоним черевичкам Таки дам, таки дам!* (Шевч.); *Ранішній холод не хоче ніяк дати поспати, пройма і таки хоче побудити й таки побудить* (Вовчок); *А доля таки буде* (Гончар).

ТАКСАЦІЯ, -ї, ор. -єю. Визначення такси, кількості та якості чогось; оцінка лісу тощо: *таксація товарів, таксація врожаю, лісова таксація*.

ТАКТІЧНИЙ — ТАКТОВНИЙ

Тактичний. Який стосується тактики як сукупності прийомів або способів, використовуваних для досягнення мети або здійснення певної бойової операції. Вж. із сл.: *маневр, план, схема, проракунок, удар, успіх, боротьба, перевага, варіанти, заняття, заходи, ідеї, міркування, мислення, питання, принципи, ракети*.

Тактовний. Який володіє почуттям міри, такту в чомусь. Вж. із сл.: *вихователька, людина, допомога, співчуття, використання, керівництво; бути тактовним*.

ТАЛАНТ — ТАЛАН

Талант¹. 1. р. -у. Обдаровання людини.

2. р. -а. Людина з видатними здібностями.

Талант², -а. У Стародавній Греції — вагова й грошово-вагова одиниця; в сучасній Греції — міра ваги.

Талан, -у. Чийсь життєвий шлях; доля. *Нащо мені врода, Коли нема долі, нема талану?* (Шевч.); *Виросла і Галя.. — То талан Парасці господь послав, — казали люди, — та тільки не вміє вона того талану шанувати* (Мирний).

ТАНКА. Жанр японської поезії.

ТАНОК, -нка і -нку. 1. Хоровод. *Сопілки й сурми грають, І скрипочка заводить; Ох то ж моя кохана Танок весільний водить!* (Л. Укр.); *Хлопці змагалися на перегонах та влаштували борню, а дівчата водили танки та співали веселих веснянок* (Добр.).

2. Те саме, що **танець**. *Заграв патефон і почалися танки* (Трубл.); *Коли заграли музики — все загуло в танку* (Кочура).

ТАПЕР — ТАПІР

Тапер, -а, заст. Музикант (піаніст, баяніст тощо), який грав за плату на танцювальних вечорах; піаніст, який грою на піаніно супроводив демонстрацію німого кінофільму.

Тапір, -а. Рід великих ссавців ряду непарнокопитих.

ТАР, ТАРІ — ТАРА

Тар, -а, **тарі**, невідм., ж. Струнний щипковий інструмент на Кавказі та в Середній Азії.

Тара. Товарна упаковка, вага її.

ТАФТА́ — ТАХТА́

Тафта́. Цупка блискуча бавовняна або шовкова тканина: *турецька тафта.*

Тахта́. Широкий низький диван без спинки: *м'яка тахта.*

ТАХО́МЕТР — ТАХІ́МЕТР — ТАХЕО́МЕТР

Тахо́метр, -а. Прилад, яким вимірюють кутову швидкість обертового тіла.

Тахі́метр, -а. 1. Прилад для вимірювання швидкості течії води.

2. *заст.* Те саме, що **тахо́метр.**

Тахео́метр, -а. Геодезичний інструмент, який застосовують в землемірних зйомках.

ТВАРИ́НА — ЗВІР

Тварі́на. Будь-яка істота на відміну від рослини чи людини, а також переносно — про грубу, підлу людину.

Зві́р, -а. Дика (звичайно хижа) тварина, а також переносно — про люту, жорстоку людину.

ТВЕРДИ́ТИ — ТВЕРДИ́ТИ — ТВЕРДИ́ТИ — ТВЕРДИ́ШАТИ

Тверди́ти, -джу, -диш, перех. Запевняти. *Побитий змагався з селянами, твердячи, що виплатив їм усе, а вони твердили, що не дістали нічого (Фр.).*

Тверди́ти, -джу́, -ди́ш, перех. Повторювати. — *Твердив, сину, вивчене, щоб не забути? — стріча Параска Василя у хаті (Мирний); Ніхто не пигав, чи розуміють вони те, що твердять (Тулуб).*

Тверди́ти, -ію, -ієш, неперех. Ставати твердим, твердішим: *алебастр твердіє протягом кількох хвилин.*

Тверди́шати, -аю, -аєш. Ставати твердішим. *Ґрунт під ногами загону твердішав (Бойч.); Голос Кузьміна спочатку був несмі-*

ливий, ніби винуватий, потім він все міцнів і твердішав (Збан.).

ТЕВТОН — ТЕВТОНЕЦЬ

Тевто́н, -а, одн. (мн. тевто́ни, -ів). Представник стародавнього германського племені.

Тевто́нець, -ця, ор. -нцем. Рицар Тевтонського ордену.

ТЕЖ — ТЕ Ж

Теж. 1. *присл.* Також. — *Бачиш мої мозолі? — Бачу... Теж історичні? — Теж!* (Гончар); *Наступний день теж не приніс затишшя (Малик).*

2. *частка розм.* Вживається для вираження несхвального, іронічного або негативного ставлення до когось, чогось. *Роман обвів поглядом невеличкий ґурток парубків: братів Щербин, Гайового і Дзвонаря. — Оце але! Теж помічників знайшов! — недовірливо промовив Левко (Стельмах); — Теж мені захисник! (Гончар).*

Те ж, займ. з часткою. *Все те ж. І хага убога, напіврозвалена, і тіні в кутках... (Головко); Ось хворостянка, й те ж віконце, і в хату двері без сіней (Сос.).*

...ТЕКА. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «сховище»: *фільмотека, фонотека.*

ТЕКСТОВІ́Й — ТЕКСТУ-А́ЛЬНИЙ

Текстові́й. Який стосується тексту: *текстове оточення, текстові варіанти.*

Текстуа́льний. 1. Те саме, що **текстові́й**: *текстуальна точність, текстуальні варіанти, текстуальні синоніми.*

2. Який точно відтворює певний текст, дослівний: *текстуальний переклад.*

ТЕЛЕ... Перша частина складних слів, що відповідає

слову **телевізійний**, а також означає «який діє на далеку відстань або здійснюється на відстані»; пишеться разом: *телекіно, телемайстерня, телеоб'єктив, телекоманда* (але *теле- радіопередачі*).

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ — ТЕЛЕВІЗОРНИЙ

Телевізійний. Який стосується телебачення, призначений для нього або здійснюється за його допомогою. Вж. із сл.: *журнал, клуб, коментатор, оператор, репортаж, спектакль, турнір, фестиваль, фільм, центр, апаратура, вежа, вишка, станція, передача, програма, станція, студія, щогла, ательє, зображення.*

Телевізорний. Який стосується телевізора як предмета, приладу; який виготовляє телевізори: *телевізорний екран, телевізорний столик, телевізорна упаковка, телевізорний завод.*

ТЕЛЕФОНІЗУВАТИ — ТЕЛЕФОНУВАТИ

Телефонізувати, -ю, -єш, недок. і док. Встановлювати телефонний зв'язок: *телефонізувати весь район.*

Телефонувати, недок. і док. Викликати до телефону, повідомляти по телефону.

ТЕЛЇР — ТЕЛЇРІЙ

Телїр, -у. Крихкий метал сріблясто-сірого кольору.

Телїрій, -я, ор. -ем. Прилад, який наочно зображує рух Землі навколо Сонця.

ТЕМА — ТЕМАТИКА

Тема. Коло життєвих явищ, подій тощо, що становлять зміст твору, наукового дослідження, розмови тощо: *соціальна тема, цікава тема, твір на сучасну тему.*

Тематика. Сукупність тем: *тематика наукових досліджень, тематика радянського фольклору, історична тематика, нова тематика, сучасна тематика, твір на воєнну тематику, багатство тематики.*

ТЕМНІТИ — ТЕМНІТИ — ТЕМНІШАТИ

Темніти, -нію, -ніш, перех. розм. Робити щось темним, малопомітним. *Тихий став віддзеркалював високе блакитне небо. Хмари, занурені в його спокійні води, темнили його* (Рибак).

Темніти, -ію, -ієш, неперех. Ставати темним, темнішим, сутеніти тощо; виділятися темним кольором, виднітися (про щось темне). *Сніг темнів, осідав* (Мирний); *Чим більше темніло, тим вечір, здавалось, дужчав* (Коцюб.); *Де-не-де темніють кущики комишів* (Гончар).

Темнішати, -аю, -аєш. Ставати темнішим; вечоріти, сутеніти. *Надворі темнішає й темнішає* (Крим.); *Круг мене все більше темнішала мла* (Олесь); *Володимир іронічно посміхається, потім очі його темнішають, до нього повертається гнів* (Довж.).

ТЕНЗИМЕТРІЯ — ТЕНЗОМЕТРІЯ

Тензиметрія, -ї, ор. -єю. Вимірювання тиску пари.

Тензометрія. Вимірювання деформацій у твердих тілах.

ТЕПЛІЦЯ — ОРАНЖЕРЕЯ

Теплиця, -і, ор. -єю. Засклене опалюване приміщення для вирощування ранніх або південних рослин, а також россади.

Оранжерєя, -ї, ор. -єю. Таке приміщення для вирощування або перезимівлі південних вічно-зелених рослин; на відміну від теплиці оранжерєя не завжди опалюється.

ТЕРЕЗІ́, -ів, *мн.* Важільні ваги.

...**ТÉРІЙ**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «викопна людина»: *анхітерій, палеотерій*.

ТЕРМЕНО́Л — ТЕРМІНА́Л

Термено́л, -у. Магнітно-м'який сплав на основі заліза.

Терміна́л, -а. Пристрій для введення інформації в обчислювальну систему і виведення інформації з неї.

...**ТÉРМИ**, ...**ТЕРМІ́Я**,

...**ТÉРМНИЙ**. Кінцеві частини складних слів, що вказують на зв'язок з поняттями «тепло», «жар»: *ізотерми, гіпотермія, пойкилотермний*.

ТЕРМО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «температура», «тепло»; пишеться разом: *термоводолікування, термострічка*.

ТЕРОРИСТИ́ЧНИЙ — ТЕРОРИ́СТСЬКИЙ

Терористичний. Який стосується терору, тероризму: *терористичний акт, терористична диктатура, терористичні методи боротьби*.

Терористський. Який стосується терориста; який складається з терористів: *терористська група*.

ТЕРПЛЯ́ЧИЙ — ТЕРПІ́МНИЙ

Терпля́чий. Здатний стійко переносити страждання, важкі умови тощо: *терплячий слухач, терплячий верблюд, терпляче навчання, терплячі розшуки*.

Терпі́мний, *розм.* Такий, з яким можна миритися; стерпний: *терпима плата, терпимий холод*.

ТЕРЦЕ́Т — ТЕРЦІ́НА

Терце́т, -у. Ансамбль з трьох виконавців, тріо; музичний твір для трьох.

Терці́на. Віршова форма з трирядкових строф.

ТÉСЛА — ТЕСЛО́ — ТЭСЛЯ́

Тэсла, -и, *жс.* Одиниця магнітної індукції.

Тесло́, -а́, *с.* Вид сокири.

Тэсля, -і, *ор.* -ею, *ч.* Тесляр, столяр.

ТЕСТ, -у. Метод одержання характеристики певних явищ за допомогою перевірки відповідей на питання чи способу виконання коротких завдань: *логічні тести, педагогічні тести, застосування тестів*.

ТАТА́НІЧНИЙ — ТИТА́НІЧНИЙ

Тетані́чний. Прикм. від *тетанія* — захворювання, що виникає внаслідок порушення функції щитовидної залози і полягає у приступах корчів.

Титані́чний. Величезний, надзвичайний: *титанічна боротьба, титанічна сила, титанічна діяльність*.

ТЕТРА... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «чотири»; пишеться разом: *тетраметр, тетрациклін*.

ТЕХ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **техні́чний**; пишеться разом: *техмінімум, техногляд*.

ТЕХНО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **техноло́гічний**; пишеться разом: *технокліматологія, техносфера*.

ТИК — ТІК

Тик¹, -у. Нервово захворювання.

Тик², -у. Цупка бавовняна або льняна тканина.

Тик³, -а. Дерево родини вербових.

Тік, току. Місце для молотьби, очищення й просушування зерна.

ТИЛОВІЙ — ТІЛЬНИЙ

Тиловій. 1. Який відбувається, перебуває, проходить далеко від лінії фронту — в тилу: *тилове місто, тиллові підрозділи, тилова служба, тиловий госпіталь.*

2. *рідше.* Те саме, що **тільний**: *тилова частина кімнати.*

Тільний. Задній, зворотний, протилежний передньому, лицьовому: *тильна стіна, тільний бік долоні.*

ТИМ ЧАСОМ — ТИМЧАСОМ

Тим часом, *присл.* Указує на одночасність дії з іншою, про яку йшлося раніше, повідомлялося або повідомляється. *А тим часом із-за гаю Козак виїжджає (Шевч.); Тим часом до криниці вибігли ще дві дівчини (Н.-Лев.); — Будеш старатись, будеш сумлінним — ніхто тебе в нас не покривдить, — обіцяла тим часом Ганна Остапівна (Гончар).*

Тимчасом, *спол. (переважно у сполученні з як — тимчасом як).*— *Чималий майдан.. захряс барвистими купами козаків, що жваво сперечались, тимчасом як один із довбишів не переставав відчайдушно гупати в тулумбаси (Добр.).*

...ТІП, ...ТІПІЯ. Кінцеві частини складних слів, що вказують на зв'язок з поняттями «відбиток», «друк»: *монотип, стереотип, фототипія.*

ТИПОГРАФ, -а. Темно-бурий жук родини короїдів.

ТИРАНА. Андалузський танець.

ТИРІОЛЬКА — ТІРІОЛЬКА

Тіріолька. 1. Сорт яблук.

2. Вид капелюха.

Тіріолька. Мешканка Тіролю.

ТИСК — ТІСНЕННЯ. У значенні «сила, що діє на одиницю площі перпендикулярно до поверхні тіла» вживається переважно **тиск**; **тіснення** — рідше.

ТЮ... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «сірка»; пишеться разом: *тіо-спирт, тіосульфати.*

ТО. Коли то вживається як частка для підсилення якогось слова, зосередження на ньому уваги, воно пишеться з цим словом через дефіс. *Скільки-то разів вже він шторхав й спробував стіни муровані й стелю низьку (Вовчок); [Нартал:] Ти повернув мене у християнство. Тоді-то й почалася повна влада, безмежне панування надо мною (Л. Укр.).* Але коли між словом і часткою **то** стоїть частка, що пишеться окремо, то й **то** пишеться окремо. *На весіллі музика гучна. То ж то шпарко та весело грає! (Л. Укр.).*

ТОВСТІТИ — ТОВСТІТИ — ТОВСТІШАТИ — ТОВЩАТИ

Товстіти, -вщю, -встіш, *перех. розм.* Робити когось товстішим на вигляд (про незграбно пошитий одяг).

Товстіти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати товстим, товстішим [Надія:] *Ні, ні, тільки не борщуй! І так уже товстіти почала...* (Мороз).

Товстішати, -аю, -аеш. Ставати товстішим. *Після першого огірка щодня бігаєш на грядку, нишпорюєш, вишукуєш, а вони немов із землі лізуть, і чим далі, тим більше товстішають (Гуц.).*

Товщати. Те саме, що **товстіти.** *Солоха чим дужче товщала, тим більше якось сліпла (Мирний); Перекат зростав, товщав, розбухав (Чаб.).*

ТОЖ — ТО Ж

Тож. 1. *спол.* Близький за значенням до «отже», «тому», «через те». *Тож як мудрості доходиш,— хочеться і жити, і жити!* (Тич.); — *В нього ж на все своя мірка, свій погляд, своє розуміння добра і зла, честі й безчестя... Тож нічого давного, що нам, дорослим, так важко з ним* (Гончар).

2. *присл. діал.* Також. *Народ за вікном тож крикнув: — Василь! Василь!* (Кв.-Осн.); — *До французької мови й до музики добре я бралась; до танців тож* (Вовчок).

То ж, *займ. з часткою.* *Дев'ятий вал... Чи то ж була вода, що марне так розбилася об кручу?* (Л. Укр.); *Народна пісня — то ж вона Усій землі окраса* (Рильський); *Чужого не руш! То ж людське...* (Гончар).

ТОЛ — ТОЛЬ

Тол, -у, ч. Вибухова речовина. Пох. **толовий.**

Толь, -і, ор. -лю, ж. Покривельний матеріал. Пох. **толевий.**

...ТОМІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «розтин»: *нефротомія, трахеотомія.*

ТОМУ, *присл.* *п'ять років тому, тиждень тому, з годину тому* (не «тому назад»).

ТОНІЗУВАТИ — ТОНУВАТИ

Тонізувати, -ю, -уєш, *недок. і док.* 1. Поліпшувати функціональний стан органів, тканин і т. ін. живого організму.

2. Робити тонічним, наближати до тонічного (вірш).

Тонувати, *недок. і док.* 1. Відтворювати повне звучання музичного або мовного тексту (при співанні, читанні тощо).

2. Покривати фарбою, надаючи потрібного тону; робити

декоративне забарвлення з метою імітації.

...ТОНІЯ. Кінцева частина складних слів, що означає напругу, тиск: *гіпотонія, ізотонія.*

ТОННО-... Перша частина складних слів, що відповідає слову **тонна**; пишеться через дефіс: *тонно-кілометр, тонно-сила.*

...ТÓП. Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «місце»: *біотоп, ізотоп.*

ТОПОНІМІКА — ТОПОНІМІЯ

Топоніміка. Розділ мовознавства, що вивчає топонімію.

Топонімія, -ї, ор. -єю. Сукупність географічних назв певної території.

ТОРГ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **торговельний**; пишеться разом: *торгвідділ, торгфлот.*

ТОРГОВЕЛЬНИК — ТОРГОВЕЦЬ

Торговельник, -а. Працівник торгівлі.

Торговець, -вця, ор. -вцем. Той, хто займається приватною торгівлею, крамар, а також переносно.

ТОРФО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **торф, торфівий**; пишеться разом: *торфовидобування, торфородовище.*

ТОТАЛІТАРНИЙ — ТОТАЛЬНИЙ

Тоталітарний, *книжн.* Який характеризується насильством, цілковитим придушенням демократичних свобод і прав особи: *тоталітарний режим, тоталітарний порядок.*

Тотальний, *книжн.* Загальний, всеосяжний: *тотальна війна,*

тотальна мобілізація, тотальне опромінення.

ТРА́ВЕРС — ТРА́ВЕРЗ — ТРА́ВЕРСА, ТРА́ВЕРЗА

Траверс¹, -у. 1. Поперечне укриття (насип) в окопах, траншеях для захисту від вогню з флангів або тилу.

2. Дамба від берега до глибокого місця річки.

3. У спорті — бічний рух коня головою до стінки манежу.

4. Те саме, що **траверса**.

Траверс², -у. Перехід альпіністів по гребеню гірського хребта, що об'єднує кілька вершин.

Траверз, -у. 1. Напрямок, перпендикулярний до курсу судна, літака.

2. Поперечна перегородка, стінка на судні.

3. Те саме, що **траверса**.

Траверса, траверза. Поперечна балка для кріплення чогось, а також поперечна перегородка, стінка, плита спеціального призначення.

ТРАВМАТИ́ЧНИЙ — ТРАВМАТОЛОГІ́ЧНИЙ

Травматичний. Спричинений травмою: *травматичний шок, травматичний невроз*.

Травматологічний. Який стосується травматології: *травматологічний інститут, травматологічне відділення*.

ТРАВ'Я́НИЙ — ТРАВ'Я́ННІ-СТІЙ

Трав'яний. Який стосується трави, властивий траві, пов'язаний з травою; виготовлений з трави; порослий травою тощо. Вж. із сл.: *рослинність, килим, стебло, насіння, дух, нахощі, борошно, маса, сік, настій, січка, сівалка, коник, жаба, хоккей*.

Трав'яністий. 1. Порослий травою, з густою травою, по-

дібний до трави: *трав'янистий берег, трав'яниста галявина, трав'янисте русло, трав'яниста рослина*.

2. Те саме, що **трав'яний**: *трав'яниста рослинність, трав'янисте стебло, трав'янистий запах*.

ТРАГІ́ЧНИ́СТЬ — ТРАГІ́ЗМ

Трагічність, -ності, *ор.* -ністю. Трагічний, надто важкий стан когось, чогось; безвихідність: *трагічність становища*.

Трагізм, -у. 1. Те саме, що **трагічність**.

2. Трагічний елемент у драматичному чи музичному творі: *трагізм образу*.

ТРА́ЛЬЩИК, ТРА́ЛЬНИК — ТРА́УЛЕР — ТРА́ЙЛЕР

Тральщик, -а, *рідше тральник*, -а. Оснащене тралами риболовецьке судно; особа, яка керує виловом риби на ньому; військове судно для виловлювання мін і мінер на ньому.

Траулер, -а. Риболовне судно, оснащене тралами для механізованої ловлі риби.

Трайлер, -а. Тягач з візком-платформою для перевезення великих вантажів. *Стугонять велетенські радіофіковані фургони, потужні трайлери, що вдень і вночі перевозять вантажі на далекі відстані* (Гончар).

ТРАНС... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «крізь», «через», «за», «по той бік»; пишеться разом: *трансконтинентальний, транс-сибірський*.

ТРАНСКРІ́ПЦІЯ — ТРАНС-ЛІТЕРА́ЦІЯ

Транскріпція, -ї, *ор.* -єю. 1. Передача за допомогою графічних знаків звуків якоїсь мови.

2. Те саме, що **транслітерація**.

3. Перекладання музичного твору для іншого інструмента або голосу, ніж він написаний.

Транслітерація. Передача тексту, написаного одним алфавітом, літерами іншого алфавіту.

ТРАНСПОРТЁР — ТРАНС-ПОРТІР

Транспортёр, -а. Пристрій для безперервного переміщення вантажів на невелику відстань, конвейер; вид залізничної платформи тощо.

Транспортір, -а. Креслярський прилад.

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ — ТРАНСФОРМАТОРНИЙ

Трансформаційний. Який стоується трансформації: *трансформаційна апаратура.*

Трансформаторний. Який стоується трансформатора: *трансформаторна обмотка, трансформаторна підстанція, трансформаторний завод.*

ТРАСА́НТ — ТРАСА́Т

Траса́нт, -а. Особа, яка переводить свій платіж на іншу особу (видає тратту).

Траса́т, -а. Особа, яка має сплатити за переказним векселем.

ТРА́ТТА. Переказний вексель — переважно в міжнародних розрахунках.

ТРЕПА́Н — ТРЕПА́НГ

Трепа́н, -а. Хірургічний інструмент.

Трепа́нг, -а. Вид морських безхребетних тварин — голотурій.

ТРИВА́ЛИЙ. Який довго тривав або триває: *тривала боротьба, тривалий час.*

ТРИВА́ТИ, -ає. Відбуватися протягом певного відрізка часу; існувати, бути. *Ще тиждень тривала тиша в Бориславі (Фр.); Про сон не могло*

бути й мови. Бій тривав (Гончар); Так далі тривати не може (Довж.).

ТРИ́ДЦАТЕРО, -тьох, числ. збірн. Вж. із сл.: *козаків, школярів, селян.* Пор. **двоє.**

ТРИ́ЕР — ТРИ́ЕРА

Трієр, -а. Машина для очищування та сортування насіння.

Трієра. Судно з трьома рядами весел у давніх греків.

ТРИ́ОД — ТРИ́ОДЬ

Тріод, -а, ч. Трьохелектродна електронна лампа; трьохелектродний напівпровідниковий прилад (транзистор).

Тріодь, -і, ор. -ддю, ж. Книга церковних пісень і молитов — трипісенних канонів.

ТРИУМФА́ЛЬНИЙ — ТРИУМ-ФА́ТОРСЬКИЙ

Тріумфа́льний. Який стоується тріумфу; переможний, урочистий. Вж. із сл.: *марш, похід, хід, в'їзд, вхід, успіх, шлях, арка, ворота, брама, клич.*

Тріумфа́торський. Який стоується тріумфатора — переможця: *тріумфаторський погляд, тріумфаторська радість.*

ТРО́Є, трьох, числ. збірн.

Вж. із сл.: *ведмедів, дядьків, коней, купців, мисливців, партизанів, слуг, хлопців, вікон, літ, полотен, голів, дівчат, дітей, людей, саней; на дорогу вийшло троє, всі троє побігли, нас було троє, відер з троє.* Пор. **двоє.**

ТРО́ЙКА. Вживається тільки в значенні «троє коней, запряжених в один екіпаж» (у цьому ж значенні вживається і **трійка**).

ТРОМБІ́Н — ТРОМБО́Н

Тромбі́н, -у. Фермент, який зумовлює зсідання крові.

Тромбо́н, -а. Мідний духовий музичний інструмент, що характеризується різким звуком.

...ТРОФІЯ, ...ТРОФНІЙ. Кінцеві частини складних слів, що вказують на зв'язок з поняттям «їжа», «живлення»: *гіпертрофія, гетеротрофний*.

ТРУБОУКЛАДАЛЬНИК — ТРУБОУКЛАДАЧ

Трубоукладальник, -а. Робітник, який укладає труби в траншеї.

Трубоукладач, -а, *ор.* -ém. Пересувний підйомний кран для укладання труб у траншеї.

ТРУД... — ТРУДО...

Труд... Перша частина складних слів, що відповідає слову **трудо́вий**; пишеться разом: *трудоармія, труддисципліна, трудколонія*.

Трудо... Перша частина складних слів, що відповідає слову **трудо́вий** тільки в значенні «пов'язаний з працею»; пишеться разом: *трудовитрати, трудоулаштування, трудоодиниця*.

ТРУПА. Колектив артистів театру або цирку: *балетна трупа, гастрольна трупа, мандрівна трупа, трупа театру*.

ТРЬОХ... — ТРИ... Вживається як **двох... — дво...** (див.).

Трьох...: *трьохадресний, трьохелектродний, трьох'ярусний (і триярусний), трьохсотий, трьохтисячний (і тритисячний), п'ятдесятитрьохкілометровий, трьохсотлітній*.

Три...: *тризначний, тричленний*.

ТУПІТИ — ТУПІТИ — ТУПІШАТИ

Тупіти, -плю, -пиш, -плять, *перех.* Робити тупим. *Шаблюку свою Козак Мамай гострив щодня. Гострив щодня, бо й тупив щодня (Ільч).*

Тупіти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати тупим, тупішим.

Тупішати, -аю, -аеш. Ставати тупішим.

ТУР... Перша частина складних слів, що відповідає слову **туристський**; пишеться разом: *турбаза, турпохід*.

ТУРБО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **турбінний**; пишеться разом: *турбогвинтовий, турбокомпресор*.

ТУРИСТІЧНИЙ — ТУРИСТСЬКИЙ

Туристичний. Який стосується туризму: *туристичний довідник, туристичний журнал, туристичне бюро, туристичний похід*.

Туристський. Який стосується туриста, туристів: *туристський намет, туристський пароплав, туристський поїзд, туристський похід (похід туристів), туристський сезон, туристський табір, туристська база, туристська група, туристська подорож, туристська путівка*.

ТУФО... Перша частина складних слів, що відповідає словам **туф, ту́фовий**; пишеться разом: *туфобетон, туфолава, туфоподібний*.

ТЮЛЬКА — КАМСА́, ХАМСА́

Тюлька. Дрібна морська промислова риба родини оселедцевих.

Камса́, хамса́. Дрібна морська промислова риба родини анчусових ряду оселедцеподібних.

ТЯЖКОПОРАНЕНИЙ, ВАЖКОПОРАНЕНИЙ — ТЯЖКО (ВАЖКО) ПОРАНЕНИЙ

Тяжкопоранений, -ого, **важкопоранений**, *ім.* Той, хто має тяжке поранення. *Наказ був від самого Щорса, щоб тяжкопоранених перекидали далі в тил (Скл.); Над полем висів тягучий стогін залишених тяжкопоранених (Кочура); Костецький дивився, як зносять у човен важкопоранених (Перв.).*

Тяжко (важко) поранений, *присл. з дієприкм.* Не один з них

кинув на важкому шляху вбитих і тяжко поранених товаришів і братів (Довж.); *Сергій показав, що гість був дуже тяжко поранений на війні (Тют.); Упав важко поранений Пахомов (Довж.).*

ТЯЖКОХВОРІЙ, ВАЖКОХВОРІЙ — ТЯЖКО (ВАЖКО) ХВОРІЙ

Тяжкохворій, -ого, важкохворій, ім. Дуже важко хвора людина. *Євген Вікторович закінчив свій щоденний обхід тяжкохворих (Ле); Переді мною лежав тяжкохворий (Донч.); Безбородько вибрався до лікарні нібито екстрено відвідати одного важкохворого (Вільде).*

Тяжко (важко) хворій, присл. з прикм. — Він тяжко хворий (Стельмах); [Юрій:] Я чув —

цей чоловік тяжко хворий (Сміл.).

ТЬМЯНІТИ — ТЬМЯНІШАТИ

Тьмяніти, -іє. Ставати тьмяним, тьмянішим; виднітися невиразно, нечітко; бути позбавленим блиску, яскравості. *Зорі тьмяніли від спалаху ракет, блиску гарматних залпів і пожеж (Тарн.); Сонце зайшло. Рудий край тьмяніє, охолоджується (Бабляк); Віддалік ледь помітно тьмяніли гори (Ткач); В руках моїх стертим глянцем тьмяні фотокартка (Кол.).*

Тьмянішати, -ає. Ставати тьмянішим. *Раптом день став тьмянішати (Тулуб); На Ніниному обличчі поступово згасала жвавість, воно немов замерзало, тьмянішало (Гуц.):*

У

У¹. Як назва літери, так і назва звука вживається в с. р.: *мале у, довге у.*

У² — В, прийм. Вж. у словосп.: *у (в) десять разів більше, у (в) селі (і на селі) працювати, в (у) село (і на село) поїхати, у службових справах, вода перетворюється в пару (і на пару), зошит в одну лінійку, покласти в кишеню (і до кишені), поїхати в місто (і до міста), поступити в університет (і до університету), ходити в школу (і до школи). Про чергування у і в див. с. 487.*

УВАГА — УВАЖНІСТЬ

Увага. Зосередження думки або зору, слуху на якомусь об'єкті; прихильне, доброзичливе ставлення до когось, чогось

тощо: *брати до уваги, відвертати увагу, загострювати увагу, мати на увазі, оточити увагою, знаки уваги до когось.*

Уважність, -ності, ор. -ністю. Вияв уваги; уважне ставлення до когось, чогось: *робота потребує уважності, уважність до людей.*

УГОРЦІ — МАДЯРИ

Угорці, -ів, мн. (одн. угорець, -рця). Народ, що становить основне населення Угорщини.

Мадяри, -ів, мн. (одн. мадяр, -а). Самоназва угорців.

УДІЙ — НАДІЙ

Удій, удою, ор. удоєм. Кількість молока, надоеного за один раз або за певний відрізок часу: *разовий удій, добовий удій, річний удій.*

Надій, надію. Кількість надоденого молока: *надій молока на корову, високі надії молока, приріст надіїв*.

УЗГОДЖЕННЯ — УЗГОДЖЕНІСТЬ

Узгодження. Надання кому-небудь відповідності до чогось, єдності з чимсь; встановлення відповідності, єдності між чимсь: *узгодження дій, узгодження позицій*.

Узгодженість, -ності, *ор.* -ністю. Властивість узгодженого: *узгодженість думок, узгодженість рухів, узгодженість дій*.

УКЛАДАТИ — ВКЛАДАТИ

Укладати, -аю, -аеш. Офіційно домовлятися про щось, визначаючи умови, складати (угоду, союз тощо); складати, упорядковувати (словники, збірники і т. ін.); накреслювати, намічати (плани тощо).

В усіх інших значеннях **укладати** вживається паралельно з **вкладати**.

УКЛІН — УКЛОН

Уклін, -лону. Поклін.

Уклон, -у. 1. Підйом або спуск на залізничній колії.

2. Похила підземна виробка.

3. Перелом профілю земної поверхні в напрямку вниз.

УКРАЇНІКА — УКРАЇНІСТИКА

Україніка. Сукупність чогось, що стосується історії, економіки, культури і т. ін. України (крім наук): *відділ україніки в бібліотеці, книги з україніки, збирати україніку*.

Україністика. Сукупність наук, які вивчають мову, літературу та культуру українського народу: *чеська україністика, питання україністики, центри україністики, працювати в галузі україністики*.

УЛЬТРА... Префікс, що означає «над», «крайній», «за межами»: *ультраколонізатор, ультрамодний, ультрацентрифуга*.

УПОВНОВАЖЕННЯ — ПОВНОВАЖЕННЯ

Уповноваження, *р. мн.* -ень. Надання кому-небудь права, дозволу діяти, говорити від чийогось імені. *Охоче посилаю Вам уповноваження про право перекладати мої оповідання* (Кочуб.).

Повноваження. Право, надане кому-небудь для здійснення чогось. *Олександр Васильович передає всі свої повноваження старшому помічникові* (Логв.); *Свої повноваження депутати виконують на громадських засадах* (з журналу).

УПРАВА — ВПРАВА

Управа. 1. Установа, яка займалася громадськими, становими та адміністративними справами: *волосна управа, лікарська управа, рудна управа*.

2. *розм.* Сила, здатна зупинити когось в його незаконних діях, сваволі тощо: *знайти на нього управу, немає управи на кого*.

Вправа. Розвиток певних якостей, навичок систематичною роботою; спеціальне завдання для набуття або закріплення певних навичок, знань.

УПРАВЛІННЯ — ПРАВЛІННЯ

Управління, *р. мн.* -інь. 1. Те саме, що **керівництво** 1: *управління колгоспним виробництвом*.

2. *рідко*. Те саме, що **керування** 1: *управління електровозом*.

3. Адміністративна установа або відділ якоїсь установи, організації, що відає певною галуззю господарської, наукової, військової і т. ін. діяльності: *житлове*

управління, управління метеослужби.

Правління. 1. Час, період, протягом якого певна особа здійснює верховну владу над кимсь, чимсь; форма керівництва: князівське правління, самодержавне правління.

2. Виборний орган, апарат, що керує установою, організацією, підприємством тощо: *правління колгоспу.*

Пор. **керівництво.**

УРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «сеча», «сечовина», «сечові органи»; пишеться разом: *уробактерії, урометр.*

УСЛАВЛЮВАТИ — ОСЛÁВЛЮВАТИ

Уславлювати, -юю, -юеш. Возвеличувати когось, щось: *уславлювати Вітчизну, уславлювати людину.*

Ославлювати. Переважно поширювати погану славу (плітки, осуд тощо): *ославлювати жінку.*

УСМІХАТИСЯ (ВСМІХАТИСЯ) — ПОСМІХАТИСЯ

Усміхатися (всмiхатися), -аюся, -аєшся. Усмішкою виявляти певні почуття (переважно радість, задоволення тощо), а також переносно. *Видно, люблять сю дівчину усі — так ласкаво до неї усміхаються (Хотк.); Він усміхається скупю, краєм рота (Гончар); Вона бачить, що я зайшов у двір, і ще здалеку всміхається (Гуц.).*

Посміхатися. 1. Посмішкою виявляти своє почуття або ставлення до когось, чогось (переважно з відтінком іронії, глузування тощо). *Анка лише загадково посміхалась і не відповідала (Трубл.); Яків колюче посміхається (Стельмах); Лукію це, видно, шкребе за душу, а тому*

радіохуліганові, здається, й за вухом не свербить, уже він посміхається, когось висміює в гурті хлопців (Гончар).

2. Те саме, що **усміхатися**. *Посміхалась вона тільки очима, і посмішка була лагідна (Смолич); Регулювальники майже ніколи не посміхалися, вони були надто заклопотані (Загреб.).*

ЎСМІШКА — ЎСМІХ — ПОСМІШКА — ПОСМІХ

Ўсмішка. 1. Особливий порух м'язами обличчя (губ, очей), який показує схильність до сміху або виражає привіт, задоволення тощо. *Хмельницький сховав у вусах усмішку (Рибак); Наче подих той весняний, усмішка її (Тер.).*

2. Гумористичний художній твір.

Ўсміх, -у. Те саме, що **ўсмішка**. 1. *Айгюль ще зберігала усмішку на своїх устах, але усміх тепер був гіркий, зболений (Загреб.); Мою душу пройняло тепло, наче той усміх призначався мені (Гуц.).*

Посмішка. 1. Особливий вираз обличчя (губ, очей), що виражає глузування, іронічне ставлення до когось, чогось тощо. — *Здоров, — придивляється Тимофій до жорстокої посмішки, яка нічого доброго не обіцяє людям (Стельмах); Піймавши підозрілу посмішку на обличчі котрогось із хлопців, він уже сікається (Гончар).*

2. Те саме, що **ўсмішка**. 1. *На його обличчі грала лагідна посмішка (Досв.); Весела посмішка ніколи не збігала з гарненького.. обличчя дівчини (Шовк.); Варвара Павлівна заясніла посмішкою (Собко).*

Посміх, -у. 1. Те саме, що **посмішка**. *В очах Шмалія майнув*

посміх, а голос подобрішав (Стельмах); Вона скривила уста в подобизні посміху. — Адреси не знала (Загреб.).

2. Глузливий жарт. [Фіґурія:] *Невже тобі, суворій, грізній, личить Робити посміхи над бідними людьми?! (Л. Укр.); Наталія Миколаївна не знала, як їй прийняти ті Довбнині речі: чи за посміх над її злиднями, чи над її не порядком (Мирний).*

3. Той, з кого глузують, посміховисько. *З посміху люди бувають (прислів'я); Цілу ніч прождав я... Сором і безслав'я! Хлопця одурила, Посміхом зробила! (Олесь).*

ЎСТАВКА — ВСТАВКА (УСТАВКА)

Уставка. Вишита вставлена смужка на плечах жіночої сорочки. *Малинові оксамитові обшивки та уставки простягались аж до пліч (Н.-Лев.); Дуже до лиця їй був гуцульський одяг: і сорочка вишивана з уставками, і китпар писаний, сухозлоттю золочений (Гж.).*

Вставка (устávка). Будь-що вставлене: *орнаментальна вставка, вставка (уставка) в рукопису.*

УСТАНОВА — ЗАКЛАД

Установа. Організація, що відає якоюсь галуззю народного господарства, торгівлі, науки, культури і працює в цій галузі — урядова, політична, торговельна, наукова, дослідна, проектна тощо (Рада Міністрів, облвно, міськком, універмаг, академія, інститут, конструкторське бюро).

Заклад, -у. Організація, яка провадить переважно навчально-виховну, культурно-освітню, оздоровчу роботу тощо (школа, інтернат, університет, інститут,

дитячий садок, дитячий будинок, лікарня, санаторій і т. ін.).

УСУВАТИ, УСОВУВАТИ — ВСУВАТИ, ВСОВУВАТИ

Усувати, -аю, -аеш, усовувати, -ую, -уеш. Доводити щось до зникнення, ліквідувати; позбавлятися когось: *усувати (усовувати) недоліки, усувати (усовувати) перешкоди, усувати (усовувати) вартових.*

В усіх інших значеннях **усувати, усовувати** вживаються паралельно із **всувати, всовувати**.
УТИСКУВАТИ, УТИСКАТИ — ВТИСКУВАТИ, ВТИСКАТИ

Утискувати, -ую, -уеш, утискати, -аю, -аеш. Насильно, несправедливо обмежувати чиїсь права та дії, піддавати тиску.

В усіх інших значеннях **утискувати, утискати** вживаються паралельно із **втискувати, втискати**.

УЧЕНЬ — ШКОЛЯР

Учень, учня, ор. учнем. 1. Той, хто вчиться в загальноосвітній або спеціалізованій школі, хто навчається певному фаху, ремеслу: *учні старших класів, вчителі та учні, учень морської школи.*

2. Послідовник чиїхось поглядів, учення. *Ми — учні Леніна, єдині в боротьбі, що виклик кинули і злидням, і журбі (Сос.).*

Школяр, -а, ор. -єм. 1. Учень загальноосвітньої школи: *школярі сходились до школи; піонери і школярі.*

2. *перен. розм.* Доросла людина, яка поведінкою, вчинками нагадує дитину.

УЯВА — УЯВЛЕННЯ

Уява. Здатність уявляти — змальовувати, створювати, відтворювати щось у думках, свідомості; фантазування. Вж. із сл.:

багата, буйна, дитяча, дитини, збуджена, мимовільна, поетична, творча, художня, убога, хвора, людини, письменника; плід уяви, сила уяви, залишитися в уяві, спливати в уяві.

Уявлення. Знання, розуміння чогось. Вж. із сл. *викривле́не*,

загальне, застаріле, наше, неточне, повне, помилкове, правильне, релігійне, слабе, чітке, про мистецтво, про письменника, про розвиток суспільства; давати уявлення, зберігати уявлення, скласти уявлення, спростувати уявлення.

Ф

Ф («еф»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике ф, м'який (м'яке) ф.*

...**ФА́Г.** Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «який поїдає», «який поглинає»: *бактеріофаг, ентомофаг.*

...**ФА́ГІЯ.** Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «ковтання»: *аерофагія, антропофагія.*

ФАКТ — ФАКТОР

Факт, -у. Дійсна, невігадана подія, явище, приклад; те, що служить підтвердженням якогось положення, висновку: *неспростовний факт, очевидний факт, історичний факт, аналізувати факти.*

Фактор, -а. Умова, рушійна сила, причина будь-якого процесу, явища; чинник: *важливий фактор, моральний фактор, фактор стабілізації.*

ФАЛЬСТАРТ, -у. Передчасно взятий старт кимсь із учасників змагання.

ФАНАТИ́ЗМ — ФАНАТИ́Ч-НІСТЬ

Фанатизм, -у. Сліпа відданість своїй вірі й нетерпимість до інших вірувань; надзвичайна від-

даність якимсь ідеям, поглядам: *релігійний фанатизм.*

Фанатичність, -ності, ор. -ністю. Властивість фанатичного: *фанатичність переконань.*

ФАНТАЗУВА́ННЯ — ФАНТАЗЕ́РСТВО

Фантазува́ння, р. мн. -а́нь. Дія за значенням *фантазува́ти.* Він любив Федорове фантазування, знав, що мрійність, то, можливо, єдине багатство й радість його друга (Збан.).

Фантазе́рство. Захопленість фантазіями, схильність до фантазування: *небезпечне фантазерство.*

ФАНТА́СТИКА — ФАНТАС-ТИ́ЧНІСТЬ

Фанта́стика. 1. Поняття, образи, створені уявою, що не відповідають дійсності; жанр літератури, пов'язаний з цими явищами: *наукова фантастика.*

2. Щось вигадане, нереальне, пов'язане з фантазією.

Фантасти́чність, -ності, ор. -ністю. Властивість фантастичного; наявність фантастики в чомусь: *фантастичність фабули, колорит фантастичності.*

ФАРБО... Перша частина складних слів, що відповідає слову *фа́рба*; пишеться разом:

фарбомаскування, фарборозпилювач.

ФАРМАЦІЯ, ФАРМАЦЕВТИКА — ФАРМАКОЛОГІЯ

Фармація, -ї, *ор.* -єю, **фармацевтика**. Наука, що вивчає питання добування, обробки, виготовлення, стандартизації, зберігання та відпускання лікарських засобів: *експериментальна фармація (фармацевтика).*

Фармакологія. Наука, що вивчає дію ліків на організм і встановлює методи й принципи їх застосування.

ФАСОННИЙ — ФАСОНИСТИЙ

Фасонний. Зроблений за фасоном (зразком); пов'язаний з виготовленням виробів за певним зразком; який має складну конфігурацію (про тканину): *фасонні різці, фасонні роботи, фасонна тафта.*

Фасонистий, *розм.* 1. Гарного, модного фасону: *фасонистий одяг.*

2. Якому притаманні показний шик, форс, франтуватість: *фасонистий хлопець.*

ФАТАЛЬНИЙ — ФАТАЛІСТИЧНИЙ

Фатальний. 1. Неминучий, невідворотний; який виражає приреченість, покірність долі, нещастю тощо: *фатальна зумовленість, фатальна неминучість, фатальні очі.*

2. Який зумовлює характер (переважно негативний, небажаний) наступних дій тощо: *фатальний вплив, фатальна зустріч.*

3. Згубний: *фатальне кохання, фатальний збіг обставин, фатальний кінець.*

Фаталістичний. Який стосується фаталізму, ґрунтується на фаталізмі: *фаталістична покір-*

ність долі, фаталістична концепція.

ФАУНА — ФЛОРА

Фауна. Сукупність тварин, що населяють (або населяли колись) певну територію; тваринний світ.

Флора. Сукупність видів рослин, що ростуть (або росли колись) на певній території; рослинний світ.

ФЕДЕРАТИВНИЙ — ФЕДЕРАЛЬНИЙ — ФЕДЕРАЛІСТСЬКИЙ

Федеративний. 1. Який являє собою федерацію (державне об'єднання): *федеративний лад, федеративна держава, Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка, Федеративна Республіка Німеччини.*

2. Який стосується федерації (спілько товариств, організацій тощо): *федеративні профспілки, на федеративних засадах.*

Федеральний. 1. Загальнодержавний (стосовно деяких держав): *федеральний канцлер (в ФРН, Австрії), Федеральне бюро розслідувань (в США).*

2. *рідше.* Те саме, що **федеративний** 1.

Федералістський. Який стосується федералістської, федералістської поглядів, *федералістські спрямування.*

ФЕРО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «залізо», «залістий»; пишеться разом: *ферромагнетизм, феромарганець.*

ФІЗ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **фізичний**; пишеться разом: *фізкабінет, фізпідготовка.*

ФІЗІО... Перша частина складних слів, що вказує на належність до природи; пишеться разом: *фізіотерапія.*

ФІЗИОНОМІКА. Мистецтво визначати за зовнішнім виглядом і мімікою обличчя внутрішні властивості, психічний стан людини; вчення про зв'язок психічного стану людини з рухами, мімікою обличчя.

...ФІКАЦІЯ. Кінцева частина складних слів, що означає здійснювання, втілювання: *газифікація, радіофікація*.

...ФІЛ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «любитель», «прихильник»: *бібліофіл, слов'янофіл*.

...ФІЛІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «схильність», «нахил», «любов до чогось»: *анемофілія*.

ФІННИ — ФІНЛЯНДЦІ

Фінни, -ів, *мн.* (*одн.* фінн, -а). Народ, що становить основне населення Фінляндії. Пох. *фінський*.

Фінляндці, -ів, *мн.* (*одн.* фінляндець, -дя). Мешканець Фінляндії. Пох. *фінляндський*.

...ФІТ. Кінцева частина складних слів, що вказує на належність до рослин: *ксерофіт, спорофіт*.

ФІТО... Перша частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «рослина»; пишеться разом: *фітопланктон, фітотерапія*.

ФЛАНЕЛЕВИЙ — ФЛАНЕЛЬНИЙ

Фланелевий. Який стосується фланелі, зроблений з фланелі: *фланелеве виробництво, фланелевий халат*.

Фланельний. Призначений для фланелі, для виготовлення її: *фланельний склад, фланельний цех*.

ФЛОТ — ФЛОТІЛІЯ

Флот, -у. 1. Сукупність суден однакового призначення або

певного типу, належності, району плавання тощо: *криголамний флот, торговельний (торговий) флот, підводний флот, радянський флот, Балтійський флот*.

2. Сукупність літальних апаратів певного призначення: *повітряний флот, військовий флот, цивільний флот*.

Флотилія, -ї, *ор.* -єю. З'єднання промислових, спортивних, експедиційних або військових суден; переносно — багато човнів, суден: *військова флотилія, китобійна флотилія, Дніпровська флотилія, флотилія підводних човнів, флотилія шлюпок, флотилія яхт*.

...ФОБ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «нетерпимий», «супротивник»: *слов'янофоб, термофоб*.

...ФОБІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттям «нетерпимість», «боязнь»: *гідрофобія*.

ФОЛЬКЛОРНИЙ — ФОЛЬКЛОРИСТИЧНИЙ

Фольклорний. Який стосується фольклору: *фольклорний матеріал, фольклорний твір, фольклорні багатства, фольклорна експедиція*.

Фольклористичний. Який стосується фольклористики — науки про фольклор: *фольклористичний гурток, фольклористичне видання, фольклористична діяльність, фольклористична експедиція*.

...ФОН. Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «звук»: *диктофон, таксофон*.

...ФОНІЯ. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «звучання»: *поліфонія, стереофонія*.

ФОНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «звук»; пишеться разом: *фонометр, фонометрія*.

ФОРМАЛІЗМ — ФОРМАЛІСТИКА — ФОРМАЛІСТИЧНІСТЬ

Формалізм, -у. 1. Дотримання зовнішньої форми в чомусь на шкоду суті справи; формальне ставлення до чогось: *боротьба з формалізмом, наслідки формалізму, прояви формалізму*.

2. Ідеалістичний напрям у мистецтві й науці, що надає значення формі у відриві від змісту, теорії у відриві від практики: *формалізм буржуазної історіографії*.

Формалістика, розм. 1. Формальне ставлення до справи: *дріб'язкова формалістика*.

2. Дотримання зовнішніх формальностей.

Формалістичність, -ності, ор.-ністю. Властивість формалістичного: *формалістичність напрямів (течій)*.

ФОРМАЛІСТИЧНИЙ — ФОРМАЛЬНИЙ — ФОРМАЛІСТСЬКИЙ

Формалістичний. Який стосується формалізму: *формалістичне навчання, формалістичне ставлення до справи, формалістичний напрям, формалістична теорія*.

Формальний. Який стосується форми, зумовлений формою тощо; пройнятий ідеями формалізму і т. ін.: *формальна логіка, формальна освіта, формальне ставлення до роботи, формальна підстава, формальний рапорт, формальний прийом*.

Формалістський. Властивий формалістові, формалізму; *формалістський підхід*.

ФОРМА́НТ — ФОРМА́НТА
Форма́нт, -а. Частина слова, яка служить для словотворення й словозміни; афікс.

Форма́нта. 1. Призвук, який надає звучанню певного тембру.
2. Те саме, що **форма́нт**.

ФОРТЕПІАНО, ФОРТЕП'ЯНО — РОЯЛЬ — ПІА́НІНО

Фортепіано, фортеп'яно, невідм., с. Струнний ударно-клавішний музичний інструмент.

Рояль, -я, ор. -ем. Різновид фортепіано — інструмент з горизонтально розташованими струнами й корпусом крилоподібної форми.

Піаніно, невідм., с. Різновид фортепіано, що має форму високого ящика з вертикально розташованими струнами.

ФОТО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **фотографічний** і поняттям «той, що діє за допомогою світла», «заснований на дії світла»; пишеться разом: *фотовиставка, фотодокумент, фотоіонізація, фотокерування*.

ФРАНКО-... (ФРАНКО-...) — ФРАНЦУ́ЗЬКО-...

Франко-... (франко-...)¹. Перша частина складних слів, що означає «який стосується Франції, французів». Коли ця частина сурядна з другою частиною складного слова, вона пишеться через дефіс: *франко-прусська війна, франко-американські відносини*. Якщо перша частина є означенням до другої частини слова, вона пишеться разом: *франкомовний*.

Франко-...² Перша частина складних слів, що вказує на торговельну угоду, за якою в ціну товару включають витрати на його вантаження, транспортування, а іноді й страхування; пишеться через дефіс: *франко-*

вагон, франко-склад, франко-станція.

Французько-... Те саме, що **франко-...**¹, але переважно вживається стосовно французької мови; пишеться через дефіс: *французько-російський словник.*

ФУНГІЦИД — ФУНГІЦИДІН

Фунгіцид, -у. Хімічна отруйна речовина, що застосовується для боротьби з грибковими, бактеріальними, вірусними і т. ін. хворобами рослин.

Фунгіцидін, -у. Лікарський препарат ністатин.

ФУТУРИСТСЬКИЙ — ФУТУРИСТІЧНИЙ

Футуристський. Який стосується футуриста, футуризму: *футуристський журнал, футуристський плакат.*

Футуристічний. Пройнятий ідеями футуризму, який користується художніми методами футуризму: *футуристичний напрям у мистецтві, футуристична поезія.*

Х

Х («ха»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале х, пом'якшений (пом'якшене) х.*

ХАДЖ — ХАДЖІ

Хадж, -у. Паломництво до Мекки й Медини.

Хаджі, *невідм., ч.* Почесний титул мусульманина, який здійснив хадж.

ХАРАКТЕРНИЙ — ХАРАКТЕРНИЙ — ХАРАКТЕРИСТИЧНИЙ

Характёрний. Властивий певній особі, предмету, явищу, прикметам багатом; типовий, своєрідний, специфічний тощо: *характерний рух, характерне явище, характерна вимова, характерна хода.*

Характёрний, *розм.* Який має твердий, вольовий характер; упертий, примхливий, сердитий: *характерна людина.*

Характеристічний. Який впливає з характеру когось, чогось, характеризує когось,

щось, характерний: *характеристична прикмета, характеристична мова, характеристичний факт, характеристична ознака.*

ХАРТИСТ — ЧАРТИСТ

Хартіст, -а. В Португалії — прихильник виданої в 1826 р. цензової конституційної хартії.

Чартіст, -а. В Англії — учасник чартістського руху, прихильник чартізму.

ХАРЧІ, ХАРЧ — КОРМ

Харчі, -ів, *мл., рідше харч*, -у, *ч. і -і, ж.* 1. Те, що споживають (їдять і п'ють) люди; їстівні припаси, їжа.

2. *розм.* Те саме, що **корм**.

Корм, -у. Їжа тварин.

ХВИЛЕЛОМ — ХВИЛЕРІЗ

Хвилелом, -у. Дамба, що захищає морську гавань, берег тощо від хвиль.

Хвилеріз, -а. 1. Загострена носова частина судна.

2. Те саме, що **хвилелом**.

ХЕМІ..., ХЕМО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттям «хімія», «хіміч-

ний процес»; пишуться разом: *хемілюмінесцентний, хемосинтез*. Пор. **ХІМІКО...**

ХИЖИЙ — ХИЖАЦЬКИЙ

Хіжій. 1. Який їсть інших тварин (про звірів, тварин); характерний для таких звірів; переносно — подібний до хижачка лютістю, жорстокістю (про людину та її риси): *хижий шуліка, хижа щука, хиже око, хижий розбійник, хиже нутро, хижа радість*.

2. Який прагне наживи, жорстоко визискуючи когось, який виражає жадібність тощо: *хижа людина, хижа натура, хижі очі*.

Хижацький. 1. Який стосується хижачка, належний, властивий хижачкові: *хижацькі зуби, хижацький інстинкт, хижацьке нутро*.

2. Який ґрунтується на гнобленні, експлуатації когось: *хижацькі плани, хижацька експлуатація*.

3. Який заради користі провадиться таким способом, що призводить до збіднення або знищення природних багатств: *хижацький промисел*.

ХІМ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **хімічний**; пишеться разом: *хімлабораторія, хімволокно*.

ХІМІКО... — ХІМІО...

Хіміко... Перша частина складних слів, що відповідає слову **хімічний**; пишеться через дефіс: *хіміко-бактеріологічний, хіміко-металургійний*.

Хіміо... Перша частина складних слів, що означає «який стосується хімії або хімічних процесів»; пишеться разом: *хіміосинтез, хіміотерапевтичний, хіміотоксичний*.

Пор. **хемі...**

ХІТІН — ХІТОН — ХІТОНІ
Хітін, -у. Природний азотовмісний полісахарид, який утворює зовнішній твердий покрив членистоногих, комах, оболонки грибів, деяких водоростей і бактерій.

Хітон, -а. Лляний чи вовняний одяг вільного крою у давніх греків; балетний одяг без рукавів.

Хітони, -ів. *мн.* Ряд панцирних молюсків.

ХЛОРИД — ХЛОРИТ — ХЛОРИН — ХЛОРАТ

Хлорид, -у. Сіль хлористоводневої (соляної) кислоти.

Хлорит, -у. Пороdotвірний мінерал класу силікатів.

Хлорін, -у. Різновид синтетичного волокна з полівінілхлориду.

Хлорат, -у. Сіль хлорнуватої кислоти (отруйна).

ХМАРО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **хма́ра**; пишеться разом: *хмароподібний, хмарочос*.

ХМЕЛЕ... Перша частина складних слів, що відповідає слову **хміль**; пишеться разом: *хмелезбиральний, хмелесушарня*.

ХОЛОДІТИ — ХОЛОДІТИ, ХОЛОДНІТИ — ХОЛОДНІШАТИ

Холодіти, -джу́, -діш, *перех. і неперех.* Робити щось холодним, холоднішим. *Осіnnий вітерець холодив обличчя* (Кочура); — *Дай-но, сину, фуфайку, бо щось холодить* (Зар.).

Холодіти, -ію, -іеш, **холодніти**, *неперех.* Ставати холодним, холоднішим. *Кров, що вливала руки, сякла, холоділа* (Вовчок); *Осіnnий час. Поволі холодіє* (Дор.); *Хмариться і холодіє. Будиде дощ* (Ірчан).

Холоднішати, -аю, -аеш. Ставати холоднішим. *Все меншали дні, холоднішали ночі* (Гончар).

ХОЛОДНО... — ХОЛОДО...

Холодно... Перша частина складних слів, що відповідає слову **холодний**; пишеться разом: *холоднокровний, холодноламкий*.

Холодо... Перша частина складних слів, що відповідає слову **холод**; пишеться разом: *холодоагент, холодокомбінат*.

ХОЛОДОК, -дкү. Поряд із зменшено-пестливим значенням від **холод** (*ранковий холодок*), це слово вживається також із значеннями: 1. Затінене місце, тінь (але тільки від сонця і тільки в гарячу пору), захисток від сонця. *Стара Маруся Качуриха сиділа на призьбі на причілку в холодку* (Н.-Лев.).

2. Трав'яниста рослина родини лілійних, що має дрібне лускоподібне листя: *заячий холодок*.

...ХОРД. Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттями «струна», «дріт», «звук»: *трихорд*.

ХОРЕЙ — ХОРЕЯ

Хорей¹, -я, *ор.* -єм. Віршовий розмір.

Хорей², -я. Довга палиця, якою керують запряженими оленями або собаками.

Хорєя, -ї, *ор.* -єю. Захворювання нервової системи людини.

ХРАП — ХРАПА

Храп¹, -а. Нижня й середня частина перенісся тварини (переважно коня).

Храп², -у, *розм.* Хропіння, хрипіння.

Храп³, -а. Пристрій для піднімання вантажів; упор для зупинки або регулювання рухомих частин механізму.

Храпа, *розм.* Те саме, що **храп**¹.

ХРИЗО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттям «золотий колір», «золотий відтінок»; пишеться разом: *хризоберил, хризопраз*.

...ХРОМ, ...ХРОМІЯ. Кінцеві частини складних слів, що відповідають поняттям «колір», «фарба», «забарвленість»: *гепатохром, поліхромія*.

ХРОМАТО..., ХРОМО... Перші частини складних слів, що відповідають поняттям «колір», «забарвлення»; пишуться разом: *хроматометрія, хромолітографія*.

ХРОНІСТ — ХРОНІКЕР — ХРОНІКАР

Хроніст, -а. Той, хто записує події в часовій послідовності; літописець.

Хронікер, -а. Співробітник відділу хроніки в газеті, журналі, на радіомовленні тощо.

Хронікар, -я, *ор.* -єм, *заст.* Те саме, що **хроніст**.

ХРОНО... Перша частина складних слів, що відповідає поняттю «час»; пишеться разом: *хронобіологія, хронометр*.

ХТОЗНА, *присудк. сл.* Невідомо, ніхто не знає. *Коли позичав — знаю, а коли віддам — хтозна!* (приказка); *А втім, хтозна. Може, він ще з Харкова не повернувся* (Головка); *Хтозна, чи добра душа зустріне втікачок* (Хижняк).

ХТОЗНА-ВІДКІЛЯ (*з підсил. часткою хтозна й відкіля*), *присл.* Невідомо, з якого місця; здалека. *І сонце — хтозна-відкіля взялось* (Рильський).

ХТОЗНА-ВІДКОЛИ (*з підсил. часткою хтозна й відко́ли*), *присл.* Невідомо, з якого часу; здавна. *Стара, набридла пісня. Чуємо ми її вже хтозна й відко́ли* (Головка).

ХТОЗНА-ДЕ (з підсил. часткою *хтозна й де*), присл. Невідомо, в якому місці; далеко. Знявся вихор і поніс вгору пилюку, сухе листя і — *хтозна-де* взятий — шмат пачки з сигарет (Бабляк); *Дух його шугає хтозна й де* (Гончар).

ХТОЗНА-ЗВІДКИ (з підсил. часткою *хтозна й звідки*), присл. Невідомо, з якого місця; здалека. Як от, *хтозна-звідки*, хмари узялись (Коцюб.); *Прибився парубок хтозна й звідки* (Ю. Янов.).

ХТОЗНА-КОЛИ (з підсил. часткою *хтозна й коли*), присл. Невідомо, в який час; давно. *Артем з Христею розлучився ще хтозна й коли* (Головко).

ХТОЗНА-КОЛИШНІЙ, -я, -е (з підсил. часткою *хтозна й колишній*), займ. Дуже давній.

ХТОЗНА-КОТРИЙ, -котрого (з підсил. часткою *хтозна й котрий*), займ. Невідомо котрий.

ХТОЗНА-КУДИ (з підсил. часткою *хтозна й куди*), присл. Невідомо, в яке місце; далеко. *Знаю, що мрія та могла б мене тоді хтозна-куди завести* (Тич.); *Він ішов хтозна-куди* (Тют.); — *Мушу тікати! — Куди? — Хтозна й куди* (Гончар).

ХТОЗНА-ПОКИ (з підсил. часткою *хтозна й поки*), присл. Невідомо, до якого часу; довго. *Останню листівку.. беріг хтозна й поки, напам'ять вивчив* (Головко).

ХТОЗНА-СКІЛЬКИ (з підсил. часткою *хтозна й скільки*), присл. Дуже багато. *Це весна, що на землі бувала Хтозна-скільки років і століть* (Рильський); *Снігу випало хтозна-скільки* (Донч.); *Але: Хтозна, скільки б це так говорив Ковалів, якби його не перебив Бачура* (Чаб.).

ХТОЗНА-ХТО, -кого (з підсил. часткою *хтозна й хто*), займ. Невідомо хто. *А ми з Тимком не такі. Хтозна в кого й повдавалися* (Тют.). *Але: Мовляв, хтозна, хто вбив, чорт його, мовляв, бери* (Головко).

ХТОЗНА-ЧИЙ, -чийого (з підсил. часткою *хтозна й чий*), займ. Невідомо чий.

ХТОЗНА-ЧОМУ (з підсил. часткою *хтозна й чому*), присл. Невідомо чому. *Хтозна-чому, але на нього завжди заспокійливо діяв і голос, і усмішка, і навіть погляд цього душевного, лагідного чоловіка* (Головч. і Мус.).

ХТОЗНА-ЩО, -чого (з підсил. часткою *хтозна й що*), займ. Невідомо що. *Мати хлипа, а хтозна-чого* (Коцюб.); *Могла ж тобі в листі набрехати хтозна й того!* (Головко); *Уночі хтозна від чого хлипали двері* (Тют.). *Але: Хтозна, що на мене чекає* (Гуц.); *Інакше становище стане нестерпним і хтозна, чим все це закінчиться* (Кочура).

ХТОЗНА-ЯК (з підсил. часткою *хтозна й як*), присл. Невідомо як; дуже, страшенно. *Боявся собаки, котрий хтозна-як поведеться, почувши голос* (Гуц.); *Гірко йому, важко хтозна-як* (Собко). *Але: Хтозна, як воно вийшло* (Головко).

ХТОЗНА-ЯКИЙ, -якого (з підсил. часткою *хтозна й який*), займ. Невідомо який; величезний, страшенний. *Хтозна-яким чином йому завжди було відомо все* (Донч.); *Одне б'ються та й б'ються, та лізуть на смерть, на хтозна-яке каліцтво* (Довж.); *Цей дріт приносить телеграми Хтозна з якої далини* (Рильський).

...**ХТОН**. Кінцева частина складних слів, що означає

«місцевий», «корінний»: *автохтон*.

ХУДОЖНИЦЬКИЙ. Який стосується художника: *художницька практика, художницьке спостереження, художницька спостережливість*.

ХУТІРСЬКИЙ — ХУТІРНИЙ — ХУТОРЯНСЬКИЙ

Хутірський. Який стосується хутора, пов'язаний з ним; який мешкає на хуторі: *хутірський базар, хутірські сади, хутірські інтереси, хутірська громада*.

Хутірний. 1. Те саме, що хутірський.

2. Те саме, що хуторянський 1: *хутірна філософія*.

Хуторянський. 1. Проінятий духом хуторянства — дрібно-власницьких інтересів і вузького світогляду: *хуторянська замкненість, хуторянська обмеженість, хуторянські ідеали*.

2. Який стосується хуторянина, належний, властивий йому: *хуторянські хатки, хуторянська сім'я, хуторянська вдача*.

Ц

Ц («це»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале ц, кінцевий (кінцеве) ц*.

ЦАРСЬКИЙ — ЦАРСТВЕНИЙ

Царський. Прикм. від цар; належний цареві тощо; переносно — розкішний, величний, багатий: *царський дім, царське самодержавство, царські розкоші*.

Царствений, книжн. Сповнений гідності; величний: *царствена гідність, царствений лев, царствений вигляд, царствена хода*.

ЦВІСТІ — КВІТНУТИ — КВІТУВАТИ

Цвісті, цвітү, цвітеш. 1. Розкриватися, розпускатися (про квіти), а також вживається в багатьох переносних значеннях.

2. Змінювати забарвлення внаслідок розвитку мікроорганічних водоростей (про водойми); укриватися пліснявою, цвіллю.

Квітнути, -ну, -неш. Те саме, що **цвісті** 1, але вживається в неспеціальній літературі.

Квітувати, -ує. Цвісти, але переважно про злаки (*квітують жита*), а також у переносних значеннях.

ЦЕГЕЛЬНИЙ — ЦЕГЛЯНИЙ — ЦЕГЛЯСТИЙ, ЦЕГЛІСТИЙ

Цегельний. Який виробляє цеглу, призначений для її виробництва: *цегельний завод, цегельне виробництво, цегельна піч, цегельна глина*.

Цегляний. 1. Виготовлений, зроблений з цегли: *цегляна будівля, цегляний димар, цегляна стіна, цегляна кладка*.

2. Те саме, що **цеглястий**: *цегляний колір*.

Цеглястий, рідше цеглістий. Який нагадує колір цегли; жовто-червоний: *цеглястий колір, цегляста фарба, цеглястий відтінок*.

ЦЕЗАР — КЕСАР — ЦІСАР

Цезар, -я, ор. -ем. Титул римських і візантійських імператорів; *заст.* — володар, монарх.

Кéсар, -я. Грецька назва цезаря.

Цісар, -я. 1. Те саме, що **цéзар**.

2. Імператор Австро-Угорщини.

ЦЕЛЮЛÓЗА — ЦЕЛЮЛÁ-ЗА

Целюлóза. Високомолекулярний вуглевод, клітковина рослин.

Целюлáза. Фермент, що гідролізує целюлозу (міститься в грибах, деяких бактеріях тощо).

...**ЦЕН**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «новий»: *міоцен, пліоцен*.

...**ЦЕНО́З**. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «сукупність»: *біогеоценоз, фітоценоз*.

ЦЕНТР. 1. *р.* -а. У математиці, фізиці — точка перетину уявних ліній, напрямів тощо. Вж. із сл.: *кулі, футбольного поля, землетрусу, притягання, ваги*.

2. *р.* -а. Деталь токарного верстата.

3. *р.* -у. В усіх інших значеннях — середина чогось, важливий пункт, осередок, керівний орган, щось найголовніше, основне тощо; місце зосередження чогось; середина кімнати, міста, села, країни; промисловий, науковий, культурний, районний, обласний, республіканський і т. ін.: *обчислювальний центр, центр болю, центр виховної роботи*.

ЦЕРЕМО́НІЯ — ЦЕРЕМО́НІАЛ

Церемо́нія, -ї, *ор.* -єю. 1. Установлений урочистий обряд, порядок здійснення чогось: *церемонія заручин, церемонія прийому посла, церемонія вручення перехідного Червоного прапора*.

2. Умовності в поведженні, властиві церемонній людині, поведінка її: *прошу без церемоній, що за церемоні́й*.

Церемо́ніал, -у. Розпорядок, установлений для якогось обряду, церемонії: *церемоніал привітання, випускний церемоніал, церемоніал вручення нагород, шлюбний церемоніал*.

ЦЕРЕМО́ННИЙ — ЦЕРЕМО́НІА́ЛЬНИЙ

Церемо́нний. 1. Надзвичайно ретельний у дотриманні етикету, правил поведінки тощо; манірний: *церемонна людина, церемонний тон*.

2. Який відповідає вимогам етикету, дотриманню звичаїв, правил тощо: *церемонний поклін, церемонний танець*.

Церемо́ніальний. 1. Який стосується церемоніалу: *церемоніальний порядок*.

2. Який здійснюється за певним церемоніалом; урочистий: *церемоніальний марш, церемоніальна вечеря, церемоніальний поклін, церемоніальний крок*.

...**ЦЕФА́Л**, ...**ЦЕФА́ЛІЯ**. Кінцеві частини складних слів, що вказують на зв'язок з поняттям «голова»: *мікроцефал, мікроцефалія*.

ЦИВІ́ЛЬНИЙ. 1. Який стосується правових відносин. Вж. із сл.: *кодекс, позов, закон давство, право, правовідносини*.

2. Невійськовий. Вж. із сл.: *інженер, одяг, повітряний флот, авіація, влада, власті, людина, оборона, професія, фах, служба, справа, будівництво, життя, населення, пасажир*.

3. Нецерковний, світський: *цивільний обряд, цивільний шлюб, цивільне життя*.

...**ЦІД**. Кінцева частина складних слів, що відповідає

поняттю «знищувач»: *бактерицид, інсектицид.*

ЦИКЛО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **циклічний**; пишеться разом: *циклогексан, циклодром.*

ЦИКЛОН — АНТИЦИКЛОН

Циклón. 1. *р.* -у. Вихровий бурхливий рух атмосфери, який супроводжується великою хмарністю й опадами.

2. *р.* -а. Апарат для очищення повітря, газу.

Антициклón. -у. Ділянка стійкого підвищеного атмосферного тиску, розташована поміж циклонами.

ЦИКЛУВАТИ — ЦИКЛЮВАТИ

Циклува́ти, -ю́ю, -ю́еш. Працювати циклічним методом; розподіляти роботу за циклами. Пох.: **циклований, циклування.**

Циклюва́ти, -ю́ю, -ю́еш. Обробляти дерев'яну поверхню чогось циклею. Пох.: **цикльований, циклювання.**

ЦИРКОН — ЦИРКО́НІЙ

Цирко́н, -у. Мінерал, силікат цирконію; використовується в ювелірній справі й техніці.

Цирко́ній, -ю, *ор.* -єм. Хімічний елемент, метал; використовується в техніці.

ЦИСТІ́Н — ЦИСТІ́Т

Цисті́н, -у. Амінокислота, що входить до складу білків тваринного й рослинного походження.

Цисті́т, -у. Запалення слизової оболонки сечового міхура в людини.

...ЦІ́Т. Кінцева частина складних слів, що відповідає поняттю «клітина»: *лейкоцит.*

ЦИТО... Перша частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «клітина»; пишеться разом: *цитогеронтологія, цитодіагностика.*

...ЦИТО́З. Кінцева частина складних слів, що вказує на зв'язок з поняттям «клітина»: *лейкоцитоз.*

ЦІ́ЛІСНИЙ — ЦІ́ЛЬНИЙ

Цілі́сний. Який має внутрішню єдність, сприймається як єдине ціле: *цілісна система, цілісний світогляд, цілісне розуміння, цілісний характер.*

Ці́льний. 1. Суцільний: *цільний дуб, цільний масив.*

2. Те саме, що **цілі́сний**: *цільний світогляд, цільна композиція, цільна натура, цільний характер.*

ЦУ́КОРНИЦЯ — ЦУКЕ́РНИЦЯ

Цу́корниця, -і, *ор.* -єю. Посуд для цукру.

Цуке́рниця. Посуд для цукерок.

Ч

Ч («че»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *мале ч, початковий (початкове) ч.*

ЧАВУНО... Перша частина складних слів, що відповідає

слову **чаву́н**; пишеться разом: *чавуновоз, чавуноливарня.*

ЧАДІ́ТИ, ЧАДІ́ТИ — ЧА́ДІТИ

Чади́ти, чади́ти, -джу́, -ді́ш. Виділяти чад, напускати чаду. *На комині блищала лампа без*

скла й більше чадила, ніж світила (Н.-Лев.); Мотор.. чадив перегаром бензину й масла (Загреб.); На столі чадів каганчик (Хижняк); Євген мовчав, чадів махоркою... (Земляк).

Ча́діти, -ію, -ієш. Отруюватися чадом. Саму б її засадити, рижу відьму, в оце смердюче, перегріте пекло, де чадієш від сірки (Гончар).

ЧАСТІНА. При цьому слові, якщо воно входить до складу підмета, присудок має форму однини. З нею йде частина підпaskів (Л. Укр.); Частина солдатів стоїть в обороні (Нех.); Частина слів вислизає з пам'яті (Стельмах). Не буде помилкою, коли (за змістом) присудок матиме форму множини. Пор. **більшість**.

ЧАСТОТА́ — ЧАСТО́Т-НІСТЬ

Частота́. 1. Властивість і стан частого: частота поливів, частота землетрусів.

2. Число рухів, коливань, повторень за одиницю часу: частота коливань маятника, частота пульсу, струм високої частоти.

Частотні́сть, -ності, ор. -ністю. Показник частоти: частотні́сть вживання слів.

ЧЕРВО́НИТИ — ЧЕРВО́НІТИ — ЧЕРВО́НІТИСЯ — ЧЕРВО́НІШАТИ

Черво́нити, -ню́, -ніш, *перех*. Робити щось червоним, фарбувати, забарвлювати в червоний колір. Кров темними плямами виступає на штанях, червонить йому чорні великі руки (Стельмах); Сонце сніги червонило (Довж.); Обличчя червонить огонь (Шер.).

Черво́ніти, -ію, -ієш, *неперех*. Ставати червоним, червонішим; виділятися червоним кольором,

виднітися (про щось червоне); ставати рум'яним (про людину). Ніхто не вкручував гнота, і він червонів все дужче (Шиян); Лице червоніє, наливається кров'ю (Мирний); Подивилась на дитину: Умিতে сльозою, Червоніє, як квіточка Вранці під росою (Шевч.); На тонкій шії чорнів шнурок з дукачем та червоніло дрібне добре намисто (Н.-Лев.).

Черво́нітися. Виділятися червоним кольором, виднітися (про щось червоне); зрідка — ставати рум'яним (про людину). У склянці червонівся чай (Мак.); О, Василь червонівся, блимав очима від ніяковості і згоджувався на все (Хотк.).

Черво́нішати, -аю, -аєш. Ставати червонішим. У них червонішали знову щокі, блиском бралися очі (Вишня).

ЧЕРВО́НЯСТО-..., ЧЕРВО́НУВА́ТО-... Перші частини складних слів, що відповідають словам черво́нястий, черво́нува́тий; пишуться через дефіс: черво́нува́то-коричневий, черво́нясто-коричневий.

ЧЕРЕПА́ХОВИЙ — ЧЕРЕПА́ШАЧИЙ

Черепáховий. Приготовлений з м'яса черепахи або зроблений з її панцира: черепаховий суп, черепахові окуляри, черепаховий гребінь.

Черепáшачий. Належний, властивий черепасі; переносно — дуже повільний: черепашачий панцир, черепашачі яйця, черепашача швидкість.

ЧЕРНÉЧИЙ — ЧЕРНІ́ЧИЙ

Чернéчий. Прикм. від чернець. **Черні́чий**. Прикм. від черніця.

ЧЕРНІ́ЦЯ — ЧОРНІ́ЦЯ
Черні́ця, -і, ор. -ею. Монахиня.

Чорніця. Чагарник родини брусничних з чорними їстівними ягодами.

ЧЕТВЕРО, чотирьох, *числ. збірн.* Вж. із сл.: *братів, велетнів, вершників, командирів, коней, півників, робітників, синів, вікон, гнізд, коліс, яєчок, дітей, очей, саней, штанів; на тачанці сиділо четверо, нас було четверо.* Пор. *двоє.*

ЧЕТВЕРТЬ, -ті, *ор.* -тю. 1. Старовинна міра довжини — четверта частина аршина.

2. Старовинна міра об'єму сипких тіл (близько 210 л).

3. Четверта частина чогось, чверть, четвертина.

ЧИМАЛО — ЧИ МАЛО

Чимало, *присл.* Досить багато. *Чимало літ перевернулось, Води чимало утекло* (Шевч.); *Загинуло чимало підпільних товаришів* (Ю. Янов.); *Чимало гостей уже й порозходилося* (Гуц.); *Чимало очей німо потягнулися до Леся Якубенка* (Стельмах); *Чимало білих кам'яних фасадів були коричневі й чорні від кіптяви й диму* (Смолич). Пор. *багато.*

Чи мало, *частка з присл.* *Чи мало ж по світу тих молодих і чорнявих! Як же його між ними впізнати?* (Вовчок); [Кембль:] *Чого він саме з неї подобищу зліпив? Чи мало тут у нас дівчат?* (Л. Укр.).

ЧИСЕЛЬНИЙ — ЧИСЛЕННИЙ

Чисельний. 1. Який стосується числа; числовий: *чисельний аналіз.*

2. Кількісний: *чисельна перевага, чисельне зростання населення.*

Численний (не «багаточисленний»). 1. Який складається з великої кількості когось, чо-

гось: *численний загін, численний клас, численна аудиторія, численна група, численна організація, численне товариство.*

2. Наявний у великій кількості. Вж. із сл.: *війська, гості, делегації, досліді, жертви, зразки, кадри, мешканці, озера, підприємства, ухвали.*

ЧИТАЧ — ЧИТЕЦЬ

Чита́ч, -а, *ор.* -ём. Той, хто читає, зайнятий читанням якихось творів; відвідувач бібліотеки тощо.

Чите́ць, -тця, *ор.* -тцём. Той, хто читає комусь уголос: *читець-декламатор.*

ЧОЛО. 1. У прямому значенні — те саме, що **лоб**, однак у мові спеціальної літератури неживане. Тільки з словом **чоло** вживаються фразеолозми: *бити чолом, віддати чолом, схилити чоло, в поті чола, чолом вам* тощо.

2. Фасад споруди.

ЧОРНІТИ — ЧОРНІТИ — ЧОРНІТИСЯ — ЧОРНІШАТИ

Чорніти, -ню, -ніш, *перех.* Робити щось чорним, фарбувати, забарвлювати в чорний колір; переносно — ганьбити. *Пожежі застилають обрій димами, чорнять половину неба* (Стельмах); *Благали куми, кланялись в ноги йому [попові], не чорнити так дівчину — не вблагали* (Крот.).

Чорніти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати чорним, чорнішим; виділятися чорним кольором, виднітися (про щось чорне). *Весна іде, сніги чорніють* (Стар.); *Шлях дедалі все чорнів, брався водою* (Мирний); *В таку добу під горою, Біля того гаю, Що чорніє над водою, Щось біле блукає* (Шевч.).

Чорнітися. Виділятися чорним кольором, виднітися (про щось

чорне). При вході внизу чорнілася вже друга купа монголів (Фр.); Ціла метка невеличких халабуд.. чорнілася своїми входами (Мирний).

Чорнішати, -аю, -аеш. Ставати чорнішим. Ніч густішала й чорнішала (Н.-Лев.).

ЧОТИРЬОХ... — ЧОТИРИ...

Вживається так, як **двох...** — **дво...** (див.).

Чотирьох...: *чотирьохмільйонний, чотирьохтисячний* (і *чоти-*

ритисячний), *сімдесятичотирьохгодинний, чотирьохсотрічний*.

Чотири...: *чотирилітній, чотиримісячний, чотириструнний, чотирицифровий*.

ЧУМ, -у. Переносне житло деяких народів Північно-Східної Європи (саамі, ненці) та Сибіру (евенки, мансі та ін.), що являє собою конічний остов з жердя, вкритий шкурами тварин, берестю або корою.

Ш

Ш («ша»). Як назва літери вживається в с. р.; як назва звука вживається в ч., рідше в с. р.: *велике ш, довгий (довге) ш*.

ШАСІ — ШАСЕ́

Шасі, *невідм.*, с. Рама чи основа машини, механізму, пристрою: *самохідне шасі*.

Шасе́, *невідм.*, с. Один з елементів класичного балету, а також фігура деяких бальних танців.

ШАХ — ШАХИНША́Х

Шах, -а, *ім*. У східних країнах — титул монарха, особа, що має цей титул.

Шахинша́х, -а. Титул іранського монарха і особа, що мала цей титул.

ШАХТО... Перша частина складних слів, що відповідає слову *ша́хта*; пишеться разом: *шахтовласник, шахтоуправління*.

ШВІДКІСНИЙ. Який рухається, здійснюється, виконується з великою швидкістю, в прискореному темпі. Вж. із сл.: *верстат, трамвай, судно, будівництво, зварювання, об-*

робка, різання металу, спуск, сталеваріння, стрільба, метод.

ШВИДКО — СКОРО, присл.

Вживаються паралельно, однак останнім часом у мовній практиці **швидко** здебільшого виступає як прислівник, що виражає інтенсивність руху (*швидко побіг*), а **скоро** як прислівник з часовим значенням (через деякий час, незабаром, невдовзі). — *Вже скоро, скоро загримить грім, товариші* (Гончар).

ШЕРСТЬ — ВОВНА

Шерсть, -і, *ор*. -тю. Волосяний покрив тварини; волокно, пряжа, тканина з такого покриву. **Пох. шерстяний**.

Вовна. Волосяний покрив переважно овець, кіз, верблюдів, а також волокно й пряжа, рідше тканина з такого покриву. **Пох. вовняний**.

ШЕШТЕРО, шістьо́х, *числ. збірн.* Вж. із сл.: *гравців, делегатів, козаків, коней, кухликів, синів, уланів, котенят, курчат, ялочок, дітей*. Пор. **дво́е**.

ШЕСТИ... Перша частина складних слів, що означає «який

має шість одиниць»; пишеться разом: *шестигодинний, шестикрилий*.

ШИРИНА́ — ШИРОТА́

Ширинá. Протяжність чогось у поперечнику: *ширина річки, ширина дороги*.

Широтá. 1. Властивість широкого: *широта інтересів, широта кругозору*.

2. Відстань від екватора по меридіану, виражена в градусах: *рослини різних широт*.

ШКІДЛИВИЙ — ШКОДЛИВИЙ

Шкідли́вий. 1. Який завдає шкоди, збитків комусь, чомусь: *шкідливий звір, шкідливі комахи*.

2. Який завдає або може завдати шкоди здоров'ю; небезпечний: *шкідливий гриб, шкідливі звички, шкідлива ідея*.

Шкодлі́вий, *розм.* Те саме, що **шкідли́вий** 1: *шкодли́вий кіт, шкодли́вий норів*.

ШКІР... Перша частина складних слів, що відповідає слову **шкіря́ний**; пишеться разом: *шкіргалантерея, шкірзавод*.

ШКІРА — ШКУРА

Шкіра. 1. Зовнішній покрив тіла людини й тварин.

2. Матеріал зі шкіри тварини.

3. *розм.* Кора.

Шку́ра. 1. Зовнішній покрив тіла тварини: *вовк в овечій шкурі*.

2. Матеріал зі шкіри деяких тварин, переважно позбавлений шерсті.

3. *розм.* Шкі́рний покрив тіла людини.

ШКІРНИЙ — ШКІРЯНИЙ

Шкі́рний. Який стосується шкіри (шкуру) — зовнішнього покриву людини і тварин;

пов'язаний з хворобами шкіри. Вж. із сл.: *покрив, чутливість, подразнення, сало, судини, утвори, захворювання, диспансер*.

Шкіря́ний. Зроблений із шкіри, оздоблений шкірою; призначений для виготовлення шкіри. Вж. із сл.: *вироби, взуття, пальто, пояс, рукавиця, футляр, м'яч, крісло, промисловість, завод, об'єднання, сировина*.

ШЛАКО... Перша частина складних слів, що відповідає слову **шлак**; пишеться разом: *шлакоблоковий, шлакозалізобетонний*.

ШЛІФ — ШЛІХ

Шліф, -а. Тонка пластинка мінералу або гірської породи, відшліфована для мікроскопічного дослідження.

Шліх, -у. Зернятка важких мінералів, одержані після промивання гірської породи.

ШЛЮП — ШЛЮПКА

Шлюп, -а. 1. Трищогловий корабель з прямими вітрилами.

2. Морське однощоглове судно з двома вітрилами.

3. Тихохідний сторожовий корабель.

Шлю́пка. Невелике безпалубне судно, яке використовується переважно на морі.

ШЛЯХЕТНИЙ — ШЛЯХЕТСЬКИЙ

Шляхе́тний. 1. Який стосується шляхти — дрібного дворянства колишньої феодальної Польщі: *шляхетний рід, шляхетне військо, шляхетна панна*.

2. Який відзначається високими моральними якостями, благородний; вишуканий: *шляхетна людина, шляхетне поводження, шляхетне виховання, шляхетний колір*.

Шляхе́тський. Який стосується шляхетства, шляхти: *шляхет-*

ська земля, шляхетське панування, шляхетський гонор.

ШОВІНІСТІЧНИЙ — ШОВІНІСТСЬКИЙ

Шовіністичний. 1. Який стосується шовінізму: *шовіністична пропаганда, шовіністичні гасла.*

2. Який стосується шовіністів: *шовіністична диктатура, шовіністичні твердження, шовіністична позиція.*

Шовіністський. Те саме, що **шовіністичний** 2: *шовіністська позиція, шовіністські виступи.*

ШОУ, невідм., с. Вистава розважально-естрадного жанру за участю «зірок» естради, цирку, джаз-оркестру тощо.

ШПА́ЛЬТА. 1. Стовпчик друкованого тексту в газеті, журналі тощо: *на сторінці дві шпальти.*

2. Сторінка газети, журналу тощо: *на газетних шпальтах, на шпальтах журналів.*

ШПОН, ШПОНА — ШПОНКА — ШПОНЬКА

Шпон, -у, шпона. 1. Металева пластинка, що використовується для збільшення проміжного

матеріалу між рядками в наборі.

2. Одношарова неклеєна фанера.

Шпónка. 1. Кріпильна деталь.

2. Те саме, що **шпон**.

Шпóнька, діал. 1. Запонка.

2. Шпилька для приколювання чогось.

ШТАБ-... Перша частина складних слів, що стосуються штабу, а також складних назв військових чинів і посад; пишеться через дефіс: *штаб-квартира, штаб-лікар, штаб-офіцер (але штабс-капітан).*

ШУМІТИ — ШУМУВА́ТИ

Шуміти¹, -млю́, -міш. Видавати глухі звуки, шум.

Шуміти². Те саме, що **шумувáти**.

Шумувáти, -ує. Покриватися піною, пінитися, вирувати; переносно — бурхливо виявлятися, протікати.

ШУМОВІЙ. Пов'язаний з творенням, відтворенням шуму. Вж. із сл.: *інструмент, оркестр, прилад, музика, ефект, номер, оформлення.*

Щ

Щ («ща»). Вживається в с. р.: *мале щ.*

ЩОБ — ЩО Б

Щоб, спол., частка. З фляги він пригубив Води краплину, *щоб зрсить язик* (Бажан); Білі яблуні, яблуні маю, як я хочу, *щоб ви розцвіли...* (Сос.); — *А таки втечу, втечу — от щоб я вчорашнього дня не побачив,— жартома клянеться він* (Гончар).

Що б, займ. з часткою. *Згинь! Пропади!.. Як буде, так буде...*

Що б люди сказали? Люди! Вони осудять (Коцюб.); *Передай Калініну: зайняти Лису гору, що б там не було...* (Гончар).

ЩОДА́ЛІ — ЩО ДА́ЛІ

Щода́лі, присл. Дедалі; чимдалі. *Щода́лі все більше людей прибувало* (Л. Укр.); *Щода́лі від центру дрібнішають бу-*

динки і нижчають церкви (Панч); *Степ щодали ставав чарівнішим* (Панч); *Але щодали — все повільніше ходив його пензель по полотну* (Головко).

Що далі, спол. і присл. *Гарна країна! А ще ж. то кажуть, що далі вона ще краща!* (Л. Укр.); *Лише виткнулась із-за саду ковалева халупка, така радість пройняла парубка — одразу відчув, що далі вже не піде* (Головко).

ЩОДÉНЬ — ЩО ДЕНЬ

Щодéнь, присл. розм. Щодня. *Народна мудрість процвіта щодень* (Вирган); *Наступ набирив щодень навальнішого темпу* (Гончар).

Що день, частка з ім. *Що день то неборак, знай, молиться все богу, Щоб швидше дівчину побачити небогу* (Г.-Арт.); *Споконвіку Прометей Там орел карає, Що день божий довбе ребра Й серце роздирає* (Шевч.).

ЩОДО — ЩО ДО

Щодо, прийм. Стосовно до когось, чогось; з приводу чогонебудь. *Щодо моєї роботи, то краще не питай. Я нічого не роблю* (Коцюб.); — *Ви як, Борисе Савовичу, щодо Кульбаки?* (Гончар).

Що до, займ. і прийм. *Що до чого, а борщ до хліба* (приказка); — *А мені що до того* (Н.-Лев.).

Ю

Ю. Вживається в с. р.: *мале ю.*
ЮНІОР, -а. Спортсмен віком 18—20 років, учасник змагань у своїй віковій групі. *Пох. юніорка, юніорський.*

ЮРТА. Переносне (переважно конусоподібне або сферичне)

житло з жердя, вкрите шкурами, повстю тощо, в деяких кочових і напівосілих народів Центральної і Середньої Азії та Південного Сибіру; зараз — літнє житло на відгінних пасовиськах.

Я

Я. Вживається в с. р.: *мале я.*
ЯГНІЦЯ — ЯРКА
Ягніця, -і, *ор.* -єю. Переважно молода (до року) вівця.

Ярка. Молода (однорічна) вівця; вівця, яка ще не ягнилася.

ЯКБЇ — ЯК БИ

Якби, спол. умовний, з'ясувальний, частка. Коли, коли б. *Славне село, якби ви бачили*

(Вовчок); Якби сила та відвага, Поборов би долю! (Гл.); *Якби був скульптором — виліпив би високий отой лоб! Якби був живописцем — намалював би оті калинові щоки* (Гончар); — *Іще якби хліба спекти і білизну попарти* (Тют.).

Як би, присл. з часткою. *Вона тільки про те й думала та жури-*

лася, як би та як би розжитися та розбагатіти (Вовчок); Ніхто не скаже нам так, як би ти хотів, Що доля завтра зробить з нами! (Г.-Арт.); Говорить-балакайте, мовляв, що хочете, а в мене одна думка: як би через отой ващ мур перескочити (Гончар).

ЯКІСНИЙ. Прикм. від **якість**: якісний аналіз, якісні зміни, якісні прикметники, якісні показники. У значенні «високоякісний», «доброякісний» вважається розмовним.

ЯКОСЬ — ЯКО́СЬ — ЯКОСЬ

Якось, присл. Якимсь чином, не ясно як саме. Незвична до думок голова її якось недобре працювала (Коцюб.); Газик їхній якось аж весело гайнув від двору (Гончар).

Якось, присл. часу. Одного разу. Поїхав якось Семен до глинища (Хотк.); Якось узимку мене гукнула мати (Багмут).

Як ось, частка з часткою. Ходили там чи не ходили, Як ось вернулись і назад (Котл.); Петро мчавсь на нього з шаблею. Уже близько. Як ось кінь — тиць! Зупинивсь над проваллям (Куліш).

ЯКРАЗ, присл., частка. У цей час, саме і т. ін. Палант Евандрович наскоком Якраз Гібсона і насів (Котл.); Вранці-рано, в пиліпівку, Якраз у неділю, Побігла я за водою (Шевч.); Пором був якраз на цьому березі (Смолич); — Через три тижні — якраз рік (Гончар).

ЯКЩО — ЯК ЩО

Якщо́, спол. умовний. Коли. Ой піду я в гай зелений, Посажу я руту; Якщо зійде моя рута — Остануся тута (Шевч.); Якщо вони добре працюватимуть, то щось зароблять (Тют.).

Як що, присл. із займ. «Полетимо Ночувати в Чуту. Як що буде робитися, Відтіль буде чути» (Шевч.); [Хуса:] А Марція вже звісно доглядиться, як що не до ладу в уборах буде (Л. Укр.); Треба самовільно брати її, землю. Вийти громадою — коси, ори, наша земля з діда-прадіда. А в борозні — вила, сокира, як що до чого (Головка); Вони в житті не сердилися й разу. І діти гарні, й любий чоловік. Але як що вважали за образу, — вони мовчали страшно і навів (Костенко).

ЯЛ — ЯЛИК

Ял, -а. Широка веслово-вітільна шлюпка з двома, трьома або чотирма парами весел.

Ялик, -а. Невелика шлюпка з однією або двома парами весел.

ЯЛІНА — ЯЛІЦЯ

Яліна, -и. (Picea). Високе хвойне вічнозелене дерево родини соснових (російське **ель**).

Яліця, -і, ор. -єю. (Abies). Високе вічнозелене дерево родини соснових з густою пірамідальною кроною, м'якою плескатою хвоєю і великими шишками (російське **пихта**).

ЯПОНО... — ЯПОНСЬКО...

Японо... Перша частина складних слів, що означає «який стосується Японії, японців»; пишеться через дефіс: **японокитайські відносини, японорадянський договір**.

Японсько... Те саме, що **японо...**, але переважно вживається стосовно японської мови; пишеться через дефіс: **японськокитайський словник**.

ЯРАНГА. Переносне кругле житло кочових чукців, коряків, частини евенків та юкагірів, яке складається з вер-

тикальної стінки, що має в основі коло, і конічної покрівлі з жердя, накритого оленячими шкурами.

ЯСКРАВІТИ — ЯСКРАВІШАТИ

Яскравіти, -ію, -іеш. Виділятися яскравими барвами, кольорами, сяяти яскравим блиском. *В руках у Сашка була блискуча труба, на якій яскравів червоний бант* (Чаб.); *Яскравіє на Грині нова палахкучо-пурпурова сорочка* (Гончар).

Яскравішати, -аю, -аеш. Ставати яскравішим. *Грім пробігає над головами юнаків, блискавки яскравішають* (Бабляк).

ЯСНИТИ — ЯСНІТИ — ЯСНІТИСЯ — ЯСНІТИСЯ — ЯСНІШАТИ

Ясніти, -ню, -ніш, *перех.* Робити щось ясним. *Опада останнє листя і яснить алею* (Рильський).

Ясніти, -ію, -іеш, *неперех.* Ставати ясним, яснішим, розвиднятися тощо; виділятися світлим, яскравим кольором, виднітися (про щось світле, яскраве). *Обличчя його помалу ясніє* (Вас.); *Ніч відходила, даючи місце дневі. Досить сказати, що ясноло все більше й більше* (Ю. Янов.); *Далеко на узліссі ясноло два білих намети* (Рибак).

Яснітися. Те саме, що **ясніти**. *Як місяць ясниться* (Вовчок).

Яснітися. Виділятися світлим, яскравим кольором, виднітися (про щось світле, яскраве).

То ж мокрий прибережний пісок, що лежить смугою вдововж синької річеньки,— і ясніється, і блищить (Крим.); *Розходилися вони вже коли небо на сході яснолося до них* (Гончар).

Яснішати, -аю, -аеш. Ставати яснішим, світлішим. *А небо все яснішало* (Н.-Лев.); *Легідні очі оживали, яснішали* (Коп.); *На серці у Бачури яснішало* (Чаб.).

ЯЧМІННИЙ — ЯЧНИЙ

Ячмінний. 1. Який стосується ячменю як рослини: *ячмінний колос, ячмінний корінь, ячмінне поле*.

2. *рідко*. Те саме, що **ячний**.

Ячний. Одержаний із зерен ячменю, виготовлений з продуктів їхньої обробки: *ячні крупи, ячне борошно, ячний хліб*.

ЯЩИК — СКРІНЬКА — ШУХЛЯДА

Ящик, -а. Посудина з дощок, фанери тощо для зберігання або транспортування чогось.

Скрінька. 1. Висячий ящик: *поштова скринька, скринька для скарг і пропозицій*.

2. Маленька скриня; шка-тулка.

Шухляда. Висувний ящик шафи, комода, стола, буфета тощо.

ЯЩІР — ЯЩУР

Ящір, ящера. 1. Ссавець з подовженим тілом, укритий зроговілими пластинками.

2. *заст.* Вимерлий плазун.

Ящур, -у. Гостра інфекційна хвороба парнокопитих тварин і людини.

СЛОВОПОКАЖЧИК ¹

А

а

абетка див. **азбука**

абетковий див. **азбучний**

аби-аби

абиде — аби де

абиколи — аби коли

абикуди — аби куди

аби-то — аби то

абихто — аби хто

абичий — аби чий

абищо — аби що

абияк — аби як

абиякий — аби який

абонемент — абонент

абориген

абощо — або що

абразивний — абразійний

абрис див. **обрис**

абсолютний — абсолютистський

абсорбент — абсорбер

абсорбувати — адсорбувати

абсурд — абсурдність

аванзал

авансцена

авантюристичний — авантю-

ристський — авантюрний

авари — аварці

авжеж — а вже ж

авіа...

авіатор див. **льотчик**

авізо

авто

авто...

автобіографія — біографія

автопортрет — портрет

авторизований — авторський

авторитарний

авторський див. **авторизований**

агіт...

агло...

агро...

адаптувати — адоптувати

аденін — аденін

адоптувати див. **адаптувати**

адреса — адрес

адресат — адресант

адресувати — адресуватися

адсорбент — адсорбер

адсорбувати див. **абсорбувати**

аеро...

аеробіоз — аеробіос

ажіотаж — ажитація

азбо...

азбука — абетка — алфавіт

азбучний — абетковий — алфа-

вітний

аїл див. **аул**

академ...

аква...

акордовий — акордний

акселерат

¹ У покажчику вміщено всі заголовні слова другої частини довідника.

акт
активація — активізація
активізувати — активувати
актино...
актор див. **артист**
акумуляція — кумуляція
акцент див. **вимова**
акціонерний — акціонерський
алгол
Александрія — Олександрія
алігатор див. **крокодил**
алітерація — альтерація
алкоголізм — алкоголіз
алкоран див. **коран**
алмаз — брильянт, діамант
ало...
алфавіт див. **азбука**
алфавітний див. **азбучний**
алювій див. **єлювій**
алюзія
алюмо-...
альтерація див. **алітерація**
альфа...
амілаза — амілоза
аміно...
амоніт — амоній
ампір див. **вампір**
амфібол — амфіболіт
ана...
аналогічний — аналогічний
аналогія
анархічний — анархістський
ангідрид — ангідрит
ангіо...
англійсько-... див. **англо-...**
англіканський
англо-... (англо...) — англійсько-...
андезит — андезит
...андрія
андро...
анемо...
ані — а ні
анізомерія — анізомерія
анотація
анти... — проти...
антипірен — антипірін
антициклон див. **циклон**
...антроп

антропо...
анфас
апартеїд див. **расизм**
апо...
апогей — перигей
аппозиція див. **опозиція**
апробувати
аптечний — аптекарський
араб — арап
арбітр — рефері
арго див. **жаргон**
аргументування — аргументація
арк...
аркан — оркан
аркуш — лист
арсенід — арсеніт — арсенат
арт...
артист — актор
артр..., артро...
артралгія — артрологія
артро... див. **артр...**
артрологія див. **артралгія**
архе... — архео... — архі...
асиміляційний — асимілятивний — асиміляторний — асиміляторський
асортимент — сортамент — сортимент
астероїди — стероїди
астро...
атож — а то ж — отож
аул — аїл
афект див. **ефект**
афективний див. **ефективний**
африканці — африканери, африкандери
афро-...
аякже — а як же

Б

б¹
б² див. **би**.
бавовна — бавовник
бавовняний — бавовниковий — бавовницький
багатир — богатир

багато
багато... — много...
багер див. багор
багнет, штик
багор — багер
багрянити — багровіти, багря-
ніти — багрянитися — багря-
нітися
бадилля — огудина *тощо*
базар — ринок — ярмарок
базис
базуватися
бай — бей
байдужий
балансир — балансёр — балан-
сер
баліста — балістика
бальнео...
банкет див. бенкет
банковий — банківський
барель — бариль
бари... — баро...
бариль див. барель
баритоновий, баритонний —
баритональний
баро... див. бари...
баталер — баталіст
бати... — бато...
батут, батуд — батута
батьків — батьківський
батьківщина — вітчизна
батько
бегемот — гіпопотам
безбарвний — безколірний, без-
кольоровий
безконечний див. нескінченний
безліч
бей див. бай
бензо...
бенкет — банкет
бережливий — бережний
березка див. берізка
берил — берилій — берилід
берізка — березка
бета-...
би — б
бивечь див. ікло
бик — від
бі...

біб...
біблію...
бідніти — біднішати
бійня див. бойня
білити — біліти — білітися — бі-
лішати
білль див. біль
білуга — білуха
біль — білль
більшість
біо...
біографія див. автобіографія
...біоз
біоніка — гідробіоніка
...біонт
бір — бор
бістр — бістро
блакитніти — блакитнішати
...бласт
бласто...
близько
бліднути, блідніти — блідні-
шати
блок-...
бо
бобер — бобир
бобина — бобіна
бобир див. бобер
бобіна див. бобина
богатир див. багатир
бое...
бойлер — бройлер
бойня — бійня
болівар
болотний — болотяний — бо-
лотистий
бон — бона — бонна
бор див. бір
боротися
боротьба
борт...
брама
брат
братерство — братство
братерський див. братів
брати, взяти (узяти)
братися
братів — братній — братерсь-
кий — братський

братство див. **братерство**
 братський див. **братів**
 брахіопод — брахіоподії
 бретонці — британці
 бридж — бриджі — брижі
 бриль див. **капелюх**
 брильянт див. **алмаз**
 британці див. **бретонці**
 брифінг
 брівка — бровка
 бройлер див. **бойлер**
 броне...
 брошура
 буд...
 будинок — будівля — будова — дім
 будівельний — будівний — будівничий
 будівельник — будівник — будівничий
 будівля див. **будинок**
 будівний див. **будівельний**
 будівник див. **будівельник**
 будівництво див. **будування**
 будівничий див. **будівельний, будівельник**
 будова див. **будинок**
 будування — будівництво
 буква див. **літера**
 буксирувати — буксувати
 бульб
 буран — бурун
 бургомістр — бурмістр, бурмістер
 буріти — бурішати
 бурмістр, бурмістер див. **бургомістр**
 бурун див. **буран**
 бутан — бутен

В

в¹
в² див. **у**
 важкопоранений — важко поранений див. **тяжкопоранений**
 важкохворий — важко хворий див. **тяжкохворий**

важливий — важний
валюта — валюта
 вальвація див. **девальвація**
вальцювати — вельцювати
вампір — ампір
Вандея
вантоз — вантуз
 варення — варення див. **варіння**
варіант — варіанта
варіння, варення — варення
варіо...
васильки — волошки
 ваш див. **ви**
вбачати (убачати)
вбік (убік) — в (у) бік
вбід (убід) — в (у) бід
вверх (увверх) — в (у) верх
вверху (увверху) — в (у) верху
вві (уві), ві
ввік (увік) — в (у) вік
ввісьмох (увісьмох) — в (у) вісьмох
вволю (увволю) — в (у) волю
ввосьме (увосьме) — в (у) восьме
ввосьмеро (увосьмеро) — в (у) восьмеро
вглиб (углиб) — в (у) глиб
вглибині (углибині) — в (у) глибині
вглибину (углибину) — в (у) глибину
вголос (уголос) — в (у) голос
вгорі (угорі) — в (у) горі
вгору (угору) — в (у) гору
вдалечині (удалечині) — в (у) далечині
вдалечінь (удалечінь) — в (у) далечінь
вдалині (удалині) — в (у) далині
вдалину (удалину) — в (у) даліну
вдаль (удаль) — в (у) даль
вдача — удача
вдвадцять (удвадцять) — в (у) двадцять
вдвадцятьох (удвадцятьох) — в (у) двадцятьох

двдвічі (удвдвічі)
двдвоє (уддвоє) — в (у) двоє
двдвох (уддвох) — в (у) двоє
двдв'яте (удев'яте) — в (у) дев'яте
двдв'ятеро (удев'ятеро) — в (у) дев'ятеро
двдв'ятьох (удев'ятьох) — в (у) дев'ятьох
двдесяте (уддесяте) — в (у) десяте
двдесятеро (уддесятеро) — в (у) десятеро
двдесятьох (уддесятьох) — в (у) десятьох
двдруге (уддруге) — в (у) друге
двгегаіівний — вегетаційний
двело...
 вельцювати див. **вальцювати**
двдета — вендіта
двентилювання — вентиляція
двверста — верства
двверстак
 верства див. **верста**
дввертикаль — вертикаль
двверхівець — вершник — кавалерист — кіннотник
дввеселити — веселити — веселішати
дввзаємини див. **відносини**
дввзаємо...
 взяти див. **брати**
двви — ваш
дввбирати — добирати — обирати — відбирати
дввборний — виборчий — вибірний
двввалений — вивалений
двввісити — вивішати — вивішити
дввворіт — виворот
дввгін — вигін
 виворювати див. **висловлювати**
дввігода — вигода
дввголошувати — оголошувати — проголошувати
 видаток див. **витрата**
дввзволяти, **дввзволити** — звільняти, звільнити

дввзначальний — визначний
 виключний див. **винятковий**
дввконавський — виконавчий
дввкуп — відкуп
дввилужений — вилужений
дввимикач
дввмова — акцент
 вимовляти див. **висловлювати**
дввмушений — змушений — примушений
дввинахідливий — винахідницький
дввинятковий — виключний
дввипити
 впливати див. **витікати**
 вира див. **віра**
дввсвітлювати — освітлювати
дввисловлювати — вимовляти — виворювати
 вислухати див. **заслухати**
дввснаження — виснаженість
дввстрелити — вистріляти
дввтікати — впливати
дввтрата — витрати — видаток
дввчитувати — відчитувати
дввще...
 ві див. **ві**
дввбро...
дввварій — терарій, тераріум
дввід, од
 відбирати див. **вбирати**
дввідгін — відгін
дввідділ — відділення — відділок
дввідео...
дввідіграти — грати
дввідкривати
 відкуп див. **вкуп**
дввідмежовувати — розмежовувати
дввідмінування — відмінюваність
дввідносини — стосунки — взаємини — відношення
дввдпрацювати — відробити
дввдрізати — розрізати
дввдрікатися — зрікатися
 відробити див. **вдпрацювати**
дввідстоювати — обстоювати
дввідтинок — відтінок

відчитувати див. **вичитувати**
віз — хура — підвода
військовий — воєнний — воїн-ський
війя — вія
віл див. **бик**
віла — вілла
вінець — вінця
віра — вірування — вира
віршований — віршовий
вітамінний, **вітаміновий** — вітамінозний
вітровий — вітряний — вітряний
вітчизна див. **батьківщина**
віще-...
вічко див. **очко**
вія див. **війя**
вказівка
вкінець (укінець) — в (у) кінець
вкінці (укінці) — в (у) кінці
вклад див. **внесок**
вкладати див. **укладати**
вкрай (украй) — в (у) край
вкупі (укупі) — в (у) купі
влад (улад) — в (у) лад
влада — власті
вмить (умить) — в (у) мить
внесок — вклад — уклад
вниз (униз) — в (у) низ
внизу (унизу) — в (у) низу
вникати — уникати
внутрішньо..., **внутрі...**
вовна див. **шерсть**
водій — шофер
водний — водяний — водявий — водянистий
водно — в одно
водомір — водовимірювач
водяний — водявий — водянистий див. **водний**
воєнний див. **військовий**
воїн див. **вояк**
воїнський див. **військовий**
вокаліз — вокалізм
волошки див. **васильки**
волюта див. **валюта**
воля — свобода
вольта

вольфрамат — вольфраміт
ворона — ворон — гава — галка
ворсистий — ворсовий — ворсяний
востаннє — в останнє
восьмеро
вояк — воїн — вояка
впень (упень) — в (у) пень
вперед (уперед)
впереміж (упереміж), **впереміжку** (упереміжку) — **впереміш** (упереміш), **вперемішку** (уперемішку)
вперше (уперше) — в (у) перше
впливати — упливати
впоперек (упоперек) — в (у) поперек
впору (упору) — в (у) пору
вправа див. **управа**
впроваджувати див. **запроваджувати**
вп'яте (уп'яте) — в (у) п'яте
вп'ятеро (уп'ятеро) — в (у) п'ятеро
вп'ятьох (уп'ятьох) — в (у) п'ятьох
враження — ураження
врешті (урешті) — в (у) решті
врівень (урівень), **врівні** (урівні)
врозбрід (урозбрід)
врозгін (урозгін)
вроздріб (уроздріб)
врозріз (урозріз)
врозсип (урозсип)
вруна (уруна), **вруно** — руна — руно — руни
вряд (уряд) — в (у) ряд
всеобуч
всемеро (усемеро) — в (у) семеро
всередині (усередині) — в (у) середині
всередину (усередину) — в (у) середину
всімох (усімох) — в (у) сімох
вслід (услід) — в (у) слід
всміхатися див. **усміхатися**

всовувати див. **усувати**
всоте (усоте) — в (у) **соте**
 вставка див. **уставка**
вступ — **уступ**
 всувати див. **усувати**
всуміш (усуміш)
всьоме (усьоме) — в (у) **сьоме**
 втискувати, втискати див. **утис-**
кувати
втім (утім) — в (у) **тім**
втора — **утори** (втори)
 вторинний див. **повторний**
втретє (утретє) — в (у) **третє**
втричі (утричі)
втрое (утрое) — в (у) **трое**
втрьох (утрьох) — в (у) **трьох**
вугле...
вчетверо (учетверо) — в (у)
 четверо
вчетверте (учетверте) — в (у)
 четверте
 вчитель див. **педагог**
вчотирьох (учотирьох) — в (у)
 чотирьох
вшестеро (ушестеро) — в (у)
 шестеро
вшістьох (ушістьох) — в (у)
 шістьох
вшосте (ушосте) — в (у) **шосте**
в'яз — в'язь — **яз**

Г

г
 гава див. **ворона**
 гадюка див. **змія**
газ — **гас**
гай — **діброва**
 гайворон див. **грак**
гали — **галли**
галяцизм — **галліцизм**
галицький — **галісійський**
 галка див. **ворона**
 галли див. **гали**
 галліцизм див. **галицизм**
гало...
 галоша див. **калоша**

галтель див. **гантель**
гальвано...
гама — **гамма**, **гамма-...**
...гамія
гамма, **гамма-...** див. **гама**
гантель — **галтель**
гарантійний — **гарантований**
гармонійний — **гармонічний**
гарнітур — **гарнітура**
гас див. **газ**
гастеро... див. **гастро...**
гастрит див. **катар**
гастро..., **гастеро...**
геєна — **гієна**
...гей
гекса...
гекто...
геліо...
гем — **гема**
гем..., **гемато...**, **гемо...** — **гемі...**
...ген, **...генія**, **...генний**
...генез
генеральний — **генеральський**
...генія, **...генний** див. **...ген**
геноцид
гео...
геркулесівський — **геркулесів** —
 геркулесовий
германці — **німці**
гермо...
героїчний — **геройський**
герц — **герць**
гетеро...
гичка див. **гічка**
гігієна — **гігієнічність**
гігро...
гідрант — **гідрат**
гідро...
 гідробіоніка див. **біоніка**
гієна див. **геєна**
гін див. **гони**
...гінія
гіпер... — **гіпо...**
гіпертонія — **гіпотонія**
гіпо... див. **гіпер...**
гіпотам див. **бегемот**
гіпотеза — **гіпотетичність**
гіпотонія див. **гіпертонія**
гіпсо...

гірник див. **горець**
гіро... — жиро...
гірський — гірничий — гірниць-
 кий
гісто...
гічка — гичка
гладінь — гладь
глазур — лазур
глотка — горло — горлянка
гнівливий — гнівний
гніздо — кубло
говір, говірка див. **діалект**
говіркий — говірковий
година
годівниця — годувальниця
голанка — голендерка див. **гол-**
ландка
голівка — головка
голічерева — долічерева
 Голландія див. **Нідерланди**
голландка — голанка — голен-
 дерка
голо...
голов...
 головка див. **голівка**
головний — основний
голубіти — голубішати
гольф — гольфи
гомео...
гомо...
...гон
гони — гін — гон
...гонія
гончарний — гончарський
гора
горець, горянин — гірник
горластий — горлатий
горло — горлянка див. **глотка**
горн — горно
горщик — горщик
горянин див. **горець**
горьківський — горьковський
гостро...
готовий
грак, гайворон
гральний див. **ігровий**
...грама
грамотний — письменний — ос-
 вічений

Граната — Гренада
гранат — граната
гранатний — гранатовий
граніт
грат — грати
грати див. **відігравати**
...граф
...графія
графо...
 Гренада див. **Граната**
гривна — гривня
громадський див. **суспільний**
громадянський
грубіти — грубшати, грубішати
груди — грудь
групування — угруповання
гуманізм — гуманність
гуманний — гуманістичний —
 гуманітарний
гуманність див. **гуманізм**
гусениця — гусінь
густіти — густішати
гуща — гушавина — гущина

Д

д
давнина — давність
дагеротипія — дагеротип
дайна — дойна
дактило...
далекоглядний — далекозорий
далі — дальше, дальш
двадцятєро
двигун — мотор
двір — подвір'я — надвір'я
дво... див. **двох...**
двобічний — двосторонній
двоголосий, двоголосний — дво-
 голосний
двое
дворукий — дворучний
двоскладний — двоскладовий
двосторонній див. **двобічний**
двох... — дво...
де...
дебет — дебіт
девальвація — вальвація —
 евальвація

девіз — девіза
 дев'ятеро
 дегенерація — дегенератив-
 ність
 дез...
 дезактивація
 дезинсекція
 дезинтоксикація
 дека...
 декада
 декваліфікація — дискваліфіка-
 ція
 декілька — де кілька
 декоративний — декорацій-
 ний — декораторський
 дельта...
 дельфінарій — дельфіній
 демонстративний — демонстра-
 ційний
 день
 депресивний — депресійний
 деревинний — деревний —
 дерев'янистий
 держ...
 десятеро
 дефективний — дефектний
 дехто — де хто
 деци...
 дечий — де чий
 дешо — де що
 деяк — де як
 деякий — де який
 дзвін
 ди...
 диван — дуван
 дивізійний — дивізіонний
 диз... — дис...
 димар — димохід — комин
 димний — димовий — димчас-
 тий
 димохід див. димар
 димчастий див. димний
 динаміка — динамічність
 дипломат — дипломант — дип-
 ломник
 дипломатичний — дипломат-
 ський
 дипломник див. дипломат
 лис... див. диз...

дискант — дисконт
 дискваліфікація див. деквалі-
 фікація
 дисконт див. дискант
 дискримінація див. расизм
 дискусія — диспут
 дит...
 дякон — дяк
 діа...
 діагоналевий — діагональний
 діалект — наріччя — говір,
 говірка
 діалектний — діалектологіч-
 ний — діалектичний
 діамант див. алмаз
 діброва див. гай
 дієт...
 дієтичний — дієтетичний
 діжа
 дійовий — діючий
 діло див. справа
 ділянка — дільниця
 дім див. будинок
 діючий див. дійовий
 до
 добирати див. вибирати
 добриво — удобрення
 довгота див. довжина
 доверху
 довжина — довгота
 довід — доказ
 довіку — до віку
 довіряти — доручати
 доволі — до волі
 доглядати — наглядати
 договір — угода
 догори — до гори
 додолу — до долу
 додому — до дому
 дозволений — дозволенний
 дойна див. дайна
 доказ див. довід
 докорінний див. корінний
 доктор
 документальний — документова-
 ний
 докупи — до купи
 долічерева див. голічерева
 домбра — домра

домішаний — домішений
 домра див. **домбра**
 донесхочу, донехочу див. **до-
 схочу**
 донизу — до низу
 доричний — дорійський
 доробок
 дортуар
 доручати див. **довіряти**
 досвід див. **дослід**
 досвідний — дослідний — до-
 слідницький
 досередини — до середини
 дослід — досвід
 дослідний — дослідницький див.
досвідний
 досхочу — донесхочу, донехочу
 дотеп — дотепність
 доход — прибуток
 дочасний див. **передчасний**
 драматичний — драматургічний
 дріль — дрил
 дрібнити — дрібніти — дрібні-
 шати
 ...дром
 дромедар, дромадер
 дружний — дружній
 друк — преса
 дублет — дуплет
 дублікат
 дубль
 дуван див. **диван**
 дупель
 дуплет див. **дублет**
 дяк див. **диякон**
 дякуючи див. **завдяки**

Е

е
 евако...
 евальвація див. **девальвація**
 евени — евенки
 еволюціоністичний — еволю-
 ціоністський — еволюцій-
 ний
 егоїзм — егоїстичність

...едр
 екзальтація — екзальтованість
 екземпляр див. **примірник**
екзо..., екто...
екзогамія — ендогамія
екзогенний — ендегенний
екзотика, екзотизм — екзо-
 тичність
еклектизм — еклектика — ек-
 лектичність
еко...
економ...
економіка — економія
економічний — економний
 економія див. **економіка**
 економічний див. **економічний**
екранізувати — екранувати
екс... — екс...
екскаватор — ескалатор
експандер — еспандер
експонат — експонент
 експорт див. **імпорт**
експресіоністичний — експресі-
 оністський
 екстер'єр див. **інтер'єр**
екстра...
екстрактовий, екстрактний —
 екстрактивний — екстракцій-
 ний
 екто... див. **екзо...**
електро...
 елімінація, елімінування див.
ілюмінація
еліпс — еліпсис
еллін — еллініст
елювій — ілювій — алювій
еміграція — імміграція — мі-
 грація
емігрувати — іммігрувати — мі-
 рувати
 емітувати див. **імітувати**
ендо..., енто...
 ендогамія див. **екзогамія**
 ендегенний див. **екзогенний**
ендокард, ендокардій — ендо-
 кардит
енерго...
енний — енський
ентеро...

енто... див. **ендо...**
...енхіма
епі...
епікард, епікардій — епікардит
епіцентр
 ерозія див. **корозія**
еротика — еротизм — еротич-
 ність
 ескалатор див. **екскаватор**
 еспандер див. **експандер**
естакада — естокада
естет — естетик
естетика — естетизм, естетство —
 естетичність
естетичний — естетний — естет-
 ський
 естетичність див. **естетика**
 естетний див. **естетичний**
 естетство див. **естетика**
 естетський див. **естетичний**
 естокада див. **естакада**
етика — етикет — етичність
етно...
ефект — афект
ефективний — ефектний —
 афективний
ефективність — ефектність
 ефектний див. **ефективний**
 ефектність див. **ефективність**
ефіро...

Є

є
євангельський — євангелічний
єдиний
єпископський — єпископальний
єр — ерик — ери

Ж

ж¹
ж² див. **же**
жалібний — жалобний
жалісний — жалісливий
 жалобний див. **жалібний**
жаргон — арго
же — ж

живописний див. **мальовничий**
 жилий див. **житловий**
жирний — жировий
 жиρο... див. **гіро...**
 жировий див. **жирний**
житло... — житлово-...
житловий — жилий
 житлово-... див. **житло...**
жін...
жіночий — жіночний
жовтити — жовтіти — жовтіти-
 ся — жовтішати
жовтобрюх — жовтобрюха, жов-
 тобрюшка
журавлиний — журавлинний

З

з¹
з² — із — зі
з..., із... — с...
за
забезпечувати, забезпечити
забобони — передсуди — марно-
 вірство
заборонений — заборонний
завадити — перешкодити
завдавати — задавати
завдання — задача
завдяки — дякуючи
завдячувати
завішаний — завішений
 заводь див. **затон**
...завр
 завчасний див. **передчасний**
загальний — спільний
загот...
загрожувати — погрожувати
 задавати див. **завдавати**
 задача див. **завдання**
зазнавати
 заклад див. **установа**
закордон — за кордон
закривати
замішаний — замішений
заможний
запитання — питання
запобігати

запозичати, запозичувати див. **позичати**
зaproваджувати — впроваджувати (упроваджувати)
заразний — заразливий
заслухати — прослухати — вислухати
 заснований див. **оснований**
зате — за те
затим — за тим
затір див. **затор**
затон — затока — заводь
затор — затір
західно...
збагатити — збагатіти
 збиральний див. **складальний**
збіднити — збідніти
збірка — збірник — зібрання
збоку — з боку
збройний — озброєний
збруя
звертання — звернення
зверху — зверху, з верха
звинувачувати — обвинувачувати
звичай — звичка
звичайний — звичний
 звичка див. **звичай**
 звичний див. **звичайний**
 звільняти, звільнити див. **ви-зволяти**
звір див. **тварина**
звірятися, звіритися
 звітруватися див. **обвітруватися**
зволікати
зв'язківець — зв'язковий
згодний, згоден — згідний
згодувати
згори — з гори
здатний — здібний
здійснений — здійсненний
здоровити — здоровшати — здоровіти, здоровішати
зеленити — зеленіти — зеленішати — зеленитися — зеленітися
зеленка — зелінка
зем... — земле...

земельний — земляний — земний
 земле... див. **зем...**
земляний — земний див. **земельний**
ззовні, іззовні — зовні — зовнішньо
 зі див. **з²**
 зібрання див. **збірка**
зісподу
 зіткнення див. **сутичка**
 з краю див. **скраю**
зледеніти — обледеніти
злет
злочинний — злочинницький
 змій див. **змія**
змістовий — змістовний
змія — змій — гадюка
змогти — зуміти
 змушений див. **вимушений**
змушувати — примушувати
знатися
знизу — з низу
 зовні — зовнішньо див. **ззовні**
зовнішньо...
...зої
зоо...
зоряниця
 з половини див. **споловини**
 з початку див. **спочатку**
зрада — зрадництво — зрадливість
зранку — з ранку
зрештою — з рештою
 зрікатися див. **відрікатися**
зріст — ріст
зрошувальний — зрошуваний
зсередини — з середини
 зуміти див. **змогти**
зумовлювати — обумовлювати
зцілений — зцілений

I

i¹
i² — й
 ...іада — ...іана
 ...іатрія
ібери — іберійці

ігровий — гральний
ідіо...
ідіотизм — ідіотство — ідіотія
 із див. з²
із...¹, ізо...
 із...² див. з...
 іззовні див. **ззовні**
 ізо... див. **із...**¹
 ізолювання див. **ізоляція**
ізоляційний — ізоляторний
ізоляція — ізолювання — ізо-
 льованість
ікло — бивень — клик
 ілювій див. **елювій**
ілюмінація — елімінація, елімі-
 нування
ілюстративний, ілюстраційний —
 ілюстрований
ім..., **ін...**
імажизм — імажинізм
імітувати — емітувати
 імміграція див. **еміграція**
 іммігрувати див. **емігрувати**
імперіалістичний — імперіаліст-
 ський
імпорт — експорт
імпульсивний, імпульсійний —
 імпульсний
імуно...
 ін... див. **ім...**
 інакомовний див. **іноземний**
інвестування — інвестиція
індивідуальний — індивідуалістичний
 — індивідуалістський
індійці — індіанці — індуси
індо-... (індо...) — індійсько-...
індосант — індосат
індуктивний, індукційний —
 індукторний
 індуси див. **індійці**
інерція — інертність
інженерний — інженерський
інкубаційний — інкубаторний
іноземний — іншомовний — іно-
 мовний — інакомовний
 інспектор див. **контролер**
інструктування — інструктаж
інструменталіст — інструмен-
 тальник

інтегрування — інтеграція
інтер...
 інтервент див. **інтервенціоніст**
 інтервенційний — інтервент-
 ський див. **інтервенціоніст-**
ський
інтервенціоніст — інтервент
інтервенціоністський — інтер-
 венційний — інтервентський
інтер'єр — екстер'єр
інтермедія — інтерлюдія
інтернаціональний — інтернаці-
 оналістичний — інтернаціона-
 лістський
інтерпеляція — інтерполяція
інформативний — інформацій-
 ний
інформативність — інформова-
 ність
 інформаційний див. **інформа-**
тивний
 інформація див. **інформування**
 інформованість див. **інформа-**
тивність
інформування — інформація
 іншомовний див. **іноземний**
іол — іола
іонійський — іонічний
 і подібне див. **і так далі**
іржавити, ржавити — іржавіти,
 ржавіти — іржавішати, ржа-
 вшати
іспано-... (іспано...) — іспан-
 сько-...
іст...
істерія — істерика
і так далі — і таке інше, і подіб-
 не — тощо — то що
італіки
іхтіо...
іще — і ще

І

ї
їда — їжа
їхній — їх

Й

й¹й² див. і²

йога — йог

йот — йота

К

к

кабальєро

кабінетний — кабінетський

кавалерист див. **верхівець**

кавальєр

каданс — каденція

казна-де

казна-звідки

казна-коли

казна-куди

казна-хто

казна-що

казна-як

казна-який

кайма́н див. **крокодил**

калориметр — колориметр

калоша, галоша — колоша
камінний — каменистий див.**кам'яний**

камора

кампанела — кампаніла

кампанія — компанія

камса див. **тюлька**кам'яний, камінний — кам'яни-
стий, каменистий

кандидат — кандидатура

канц...

канцона — канцонета

капелюх — капелюха — бриль

капіталь — капітель

капсула — капсуль — капсель

капусник — капусняк

карабінерний — карабінерський

карб..., карбо...

карбонад — карбонат — карбо-
ніткарбюраційний — карбюратор-
ний

кардіо...

...кардія

каретта

каріо...

карнавал див. **маскарад**карний див. **кримінальний**картопляний — картоплярський
ката...

катар — гастрит

катаракт — катаракта

категоричний — категоріальний

каток — коток

квазі...

квітнути — квітувати див. **цвіс-
ти**

кегель, кегель — кегля

керівництво — керування

керувати — управляти — пра-
витикесар див. **цезар**

килектор

кірка — кірка — кірха

китайка — китайка

китобій — китобоець

кишлак

кіло...

кільканадцять — кільканадця-
теро

...кінез, ...кінезія

кінний — кінський — конячий

кіннотник див. **верхівець**

кіно...

кінський див. **кінний**кірка — кірка див. **кірка**

кістлявий — костистий

клик див. **ікло**

книжка — книга

книжковий — книжний

ко..., ком..., кон...

коагулянт — коагулят

код — кода

койка

кокетка — кокотка

коледж — колеж

колекціонування — колекціонер-
ствоколер див. **колір**

колиска — коляска

колір — колер

колірний див. **кольоровий**

...колірний — .. кольоровий
коло — круг
 колодязь див. **криниця**
колоніальний — колонізаційний
колонізатор — колоніст
колонізаторський — колоністський
 колонізаційний див. **колоніальний**
 колоніст див. **колонізатор**
 колоністський див. **колонізаторський**
 колориметр див. **калориметр**
колосник — колошник — колосняк
 колоша див. **калоша**
 колошник див. **колосник**
 коляска див. **колиска**
кольоровий — колірний — кольористий
 ...кольоровий див. **...колірний**
 ком... див. **ко...**
командор — комендор
комбід — комнезам
 комендор див. **командор**
 комин див. **димар**
комітат
комітент
 комнезам див. **комбід**
 компанія див. **кампанія**
компіляція — компілювання
комплімент — комплемент
композиція — komponування
компостирувати — компостувати
комунікаційний — комунікативний — комутиативний — комутиаторний
 кон... див. **ко...**
конденсаційний — конденсаторний
кондиційний — кондиційований
коне...
 кон'єктура див. **кон'юнктура**
 консервативний див. **консерваторний**
консервативність — консерватизм
консерваторний, консерваторський

ський — консерваторський — консервативний
консервація — консервування
консолі — консоль
конспіративний, конспіраційний — конспіраторський
конспірація — конспірування
конституційний — конституціональний
конституціоналістичний — конституціоналістський
 конституціональний див. **конституційний**
консультація — консультування
контр..., контра...
контрабандний — контрабандистський
контролер — ревізор — інспектор
контроль
конфронтація
концентрація — концентрування
кон'юнктура — кон'єктура
конюх — коняр
 конячий див. **кінний**
координація — координування — координованість
коптити — коптіти
 коразія див. **корозія**
корали — коралі
коран — алкоран
корд — корда
корейка — кореянка
корелятивний — кореляційний
 кореянка див. **корейка**
корисний — корисливий
користь — корисність
корінний — докорінний
 корм див. **харчі**
корозія — коразія — ерозія
корсет — корсетка
космо...
 костистий див. **кістлявий**
 коток див. **каток**
...крат
...кратія
крекінг-...

креол — метис — мулат
крига див. **лід**
криз
 крикет див. **крокет**
кримінальний — карний
криниця — колодязь
крипто...
крисатий — крислатий
кристал — кришталь
кристалічний — кришталевий
криця
 кришталевий див. **кристалічний**
 кришталь див. **кристал**
крію...
кріпацтво — кріпосництво —
 кріпаччина
кріпацький — кріпосний —
 кріпосницький
 кріпаччина див. **кріпацтво**
 кріпосний див. **кріпацький**
 кріпосництво див. **кріпацтво**
 кріпосницький див. **кріпацький**
крово...
крокет — крикет
крокі
крокодил — алігатор — кайман
кроль
кронциркуль — крумциркуль
 круг див. **коло**
 кружний див. **окружний**
крук — **крюк**
 крумциркуль див. **кронциркуль**
крупний
 крюк див. **крук**
ксило...
 кубло див. **гніздо**
культ...
культурність
 кумуляція див. **акумуляція**
куранти — курант — куранта
кюре — кюрі

Л

л
лавровий — лаврський
лаз
лазер — мазер

лазур див. **глазур**
лаконізм — лаконічність
лакто...
лактоза
лангуст, лангуста — мангуста
ландвер
ландрат
ландстинг
ландтаг
латвійський — латиський
латвійці — латиші
 латиський див. **латвійський**
 латиші див. **латвійці**
...латрія
легкопоранений — легко пора-
 нений
легкохворий — легко хворий
леденити — леденіти
леді — міледі
лей — лея
лейб-...
лен
лет
 лея див. **лей**
 лже... див. **псевдо...**
лисиця — лис
 лист див. **аркуш**
литовці — литвини
 лице див. **обличчя**
лицемірство — лицемірність
лівер
лід — крига
...ліз
лізо...
лій
ліквідаторський — ліквідацій-
 ний
ліктор
лінгво...
лісівник — лісник — лісничий
лісівництво — лісництво
 лісник див. **лісівник**
 лісництво див. **лісівництво**
 лісничий див. **лісівник**
літ...
...літ
 літер див. **літр**
літера — буква
літій — літія

літній — літний — льотний
 літо...
 літр — літер
 ліцензія — ліценція
 лобі
 лобкий — любовий
 ...лог
 ...логізм
 ...логія
 лого...
 ложа — ложе
 лопатний — лопатевий
 лорд — мілорд
 луг див. **лука**
 луджений — лужений
 лука — луг
 людський — людяний — люд-
 ний
 люстр — люстра — люстро
 льодовик — льодовня, льодов-
 ник
 льотний див. **літній**
 льотчик, пілот — авіатор

М

м
 мавританський — маврський
 магніто...
 мадяри див. **угорці**
 мажор — мінор
 мажорний — мінорний
 мазер див. **лазер**
 макро... див. **мікро...**
 максимум
 максі-... — міні-... — міді-...
 мало
 малювати — рисувати
 мальовничий $\frac{1}{4}$ живописний
 ...ман
 мангуста див. **лангуст**
 мандариновий, мандаринний —
 мандаринський
 маневрений — маневровий
 манул — мануль
 марена див. **морена**
 марказит — маркізет
 марковий — марочний

марновірство див. **забобони**
 марочний див. **марковий**
 марші
 маск...
 маскарад — карнавал
 мателот — матлот
 матеріалістичний — матері-
 алістський
 матлот див. **мателот**
 матрос див. **моряк**
 машинно-... — машино...
 мебльовальник — мебляр, ме-
 бельник
 мега..., мегало...
 мед... — медико-... — медо...
 медикаментозний
 медико-... — медо... див. **мед...**
 мез..., мезо...
 меланхолія — меланхолійність,
 меланхолічність
 меліс — меліса — меляса
 мело...
 мелодійний — мелодичний
 меляса див. **меліс**
 мензурка — мензура
 меншість
 ...мер, ...мерія
 мета...
 метало...
 метаморфізм — метаморфоз, ме-
 таморфоза
 метео...
 метеор — метеорит
 метизація — метисація
 метил — метилен
 метис див. **креол**
 метисація див. **метизація**
 метод...
 методика — методологія
 методичний — методистський
 методологія див. **методика**
 ...метр
 ...метрія
 механо..., мех...
 мимохідь — мимохіть
 миро — мирра
 мисливство — полювання
 миш'яковий — миш'яковистий
 міграція див. **еміграція**

мігрувати див. **емігрувати**
міде...
міді... див. **максі...**
між...
мікро... — макро...
...міксіс
міксо...
мікст
міледі див. **леді**
мілі...
мілітаристичний — мілітарист-
 ський
мілорд див. **лорд**
міль — моль
міні... див. **максі...**
мінімум
мінор див. **мажор**
мінорний див. **мажорний**
мінус
міо...
міс — місіс
місилка — мішалка
місити — мішати
місіс див. **міс**
місто
міськ...
міфічний — міфологічний
...міцет
...міцин
мішалка див. **місилка**
мішати див. **місити**
много... див. **багато...**
мовлення
можна — можливо
молдавський — молдаванський
молодняк — молодник
моль див. **міль**
монархічний — монархістський
моно...
монополістичний — монополіст-
 ський
монсенйор див. **сеньйор**
монтажер, монтажист — мон-
 тажник — монтер
мораторій
морена — марена
морозовитривалий, морозостій-
 кий — морозотривкий
...морф, ...морфізм, ...морфія,
 ...морфний, ...морфоз

морфо...
 ...морфоз див. ...**морф**
моряк — матрос
мото...
мотор див. **двигун**
мotto
муз...
музикальний — музичний
мулат див. **креол**
мульти...
мур

Н

н
на
на...
набагато — на багато
набік — на бік
навага — наваха
навала — навал
наваристий — наварний
наваха див. **навага**
на версі див. **наверху**
наверх — на верх
наверху — на верху, на версі
навик — навичка
навіки, навік — на віки, на вік
навішаний — навішений
навіщо — на віщо
навколишній
навколишках, навколюшках —
 навколішки, навколюшки
навошьмеро — на восьмеро
...навт
...навтика
навшпінках — навшпиньки,
 навшпинячки
наглядати див. **доглядати**
наголову
нагорі — на горі
нагору — на гору
над..., наді...
надвадцятро — на двадцятро
надвір — на двір
надвір'я див. **двір**
надвоє — на двоє
надворі — на дворі
надев'ятро — на дев'ятро

надесятеро — на десятеро
 надзвичайний див. **незвичайний**
надземний — наземний
наді, **надо**
 наді... див. **над...**
 надій див. **удій**
надлюдський — нелюдський
 надо див. **наді**
надсилати
надходити
надягати
назавтра — на завтра
 наземний див. **надземний**
назустріч — на зустріч
най...— щонай..., якнай...
наймит — найманець — наймач
найстарший — найстаріший
накачаний — накочений
належати
намішаний — намішений
наниз — на низ
нанизу — на низу
напам'ять — на пам'ять
наперед
напів... — пів... — полу...
наполовину — на половину
наприклад — на приклад
напруження — напруга
напря́м — напрямок
нап'ятеро — на п'ятеро
нарешті — на решті
нарівні — на рівні
 наріччя див. **діалект**
народник — народоволець — на-
 родовець
насемеро — на семеро
насилу — на силу
наскільки — на скільки
 наслідок див. **результат**
насміх — на сміх
наспід — на спід
насподі — на споді
настільний — настільний — на-
 стільний
настій — настойка
настільки — на стільки
 настільний див. **настільний**
 настойка див. **настій**
насторожі — на сторожі
натр — натрій

натридцятро — на тридцятро
 натрій див. **натр**
натроє — на троє
натуралістичний — натураліст-
 ський
натхнений — нахтненний
нац... — націонал-...
націоналістичний — націона-
 лістський
нач...
начетверо — на четверо
нашвидку — на швидко
нашестеро — на шестеро
нашо — на що
нашось — на щось
не — ні
не абихто
не абищо
неабияк — не абияк
неабиякий — не абиякий
невпізнаний — невідомий
невр..., **неври...**, **невро...**, **нейро...**
невралгія — невралгія — не-
 врологія, нейрологія
неври..., **невро...** див. **невр...**
 невралгія — неврологія див. **не-
 вралгія**
негарзд — не гаразд
негритоси — негроїди
недо...
недозволений — не дозволе-
 ний — недозволенний
недоторканий — недоторканий
незаможний
незаможник
незбагнений
незважаючи — не зважаючи
незвичайний — не звичайний —
 надзвичайний
незгідний — незгодний
нездійснений — не здійсне-
 ний — нездійснений
нездоланий
нездужати — не здужати
незлічений
незрівняний — не зрівняний
 незчислений див. **нечислений**
нез'ясований — не з'ясова-
 ний — нез'ясований

нейро... див. **невр...**
 нейрологія див. **невралгія**
нейтринний — нейтронний
некро...
 нелюдський див. **надлюдський**
немає, нема — не має
немало
неминучий — неминущий
немовля
ненадовго
нео...
неописаний — не описаний —
 неописаний
неоцінений
непізаний — не пізаний —
 непізнаний, непізнаваний,
 непізнаваний
неподоланий — не подоланий —
 неподоланий
непояснений — не пояснений
неприйнятний — не прийнятий
непрощений — не прощений
нерозв'язаний — не розв'язаний —
 нерозв'язаний
нерозрізнений, нерозрізнимий
несила — не сила
несказаний — не сказаний —
 неказаний
нескінчений — не скінчений —
 нескінчений — безконечний
нестриманий — не стриманий —
 нестримний
неуявлений
не хто інший — ніхто інший
нечислений — незчислений
нешасливий — нещасний
не що інше — ніщо інше
нижче...
низь
нириць — нирок
нить
ні див. **не**
нібито — ніби то
Нідерланди — Голландія
нізашо — ні за що — ні за що
ніколь
німці див. **германці**
нінашо — ні на що
нітрат — нітрит

нітро...
 ніхто інший див. **не хто інший**
 ніщо інше див. **не що інше**
...ном, ...номія
норка

О

о¹
о² — об
обабіч — обіч
обвинувачувати див. **звинувачувати**
обвітрюватися — звітруватися
обер-...
оберт — оборот — обіг
обертальний — обертівий
об'єм — обсяг
обидва
обидві
 обирати див. **вибирати**
 обіг див. **оберт**
 обіч див. **обабіч**
обкачувати — обкочувати
обкидати — окидати
 обкочувати див. **обкачувати**
обкреслювати — окреслювати
обл...
 обледеніти див. **зледеніти**
обличчя — лице
облишити
обмивати — омивати
обоє
 оборот див. **оберт**
обпиратися — опиратися
обрис — абрис
оброблення, обробка — обробі-
 ток — опрацювання
обрубаний — обрублений
 обстоювати див. **відстоювати**
 обсяг див. **об'єм**
обтюратор — обтюратор
 обумовлювати див. **зумовлювати**
обшукувати — ошукувати
 оголошувати див. **виголошувати**
 огудина див. **бадилля**
 од див. **від**
ординарний — ординарний
одинокий — поодинокий — оди-
 ничний — одиночний

одно...

одноголосий — одноголосний
однокореневий — спільнокорене-
 вий

одноособний — одноособовий —
 одноособницький

...одонт

ожеледь — ожеледицяозброєний див. **збройний**ознайомитися див. **познайоми-**
тися

...оїд

окидати див. **обкидати****окис** — оксид, окиселокреслювати див. **обкреслювати****округ** — округа**окружний** — окружний — круж-
 ний**окси...**оксид див. **окис****окта...**, **окто...**

...ол

Олександрія див. **Александрія****олео...****оліго...**

...ома

омивати див. **обмивати****опалювальний** — опалюваний**опалювати**опиратися див. **обпиратися****оповідання** — розповідь, оповідь**опозиція** — аппозиція**опортуністичний** — опортуніст-
 ськийопрацювання див. **оброблення**оранжерея див. **теплиця****орг...**ординарний див. **одинарний**оркан див. **аркан****орніто...****орто...****орхестра****осавул** — осавула**освідчуватися**освітлювати див. **висвітлювати**освічений див. **грамотний**ославлювати див. **уславлювати****оснащення** — оснащеність**оснований** — заснованийосновний див. **головний****особа** — особистість — особина,
 особень**особистий** — особовий — особли-
 вийособистість див. **особа**особовий — особливий див. **осо-**
бистий**остео...****острів****ось** — отакий, отой *тощо***отже** — от же**ото...**отож див. **атож**отой див. **ось****оцінювати** — розцінювати**обчко** — очко — вічкоошукувати див. **обшукувати**

П

п

пава — павич — павіан**паланкін** — палантин**палац** — палаццо — палас**палео...****паливо** — пальне**палітурка**, **палітура** — політурапальне див. **паливо**пам'ятка див. **пам'ятник****пам'ятливий** — пам'ятний**пам'ятник** — пам'ятка**пан...****панкреатин** — панкреатит**пансіонер** див. **пенсіонер****панщинний** — панщанний**пар...**, **пара...****пара****парафінувати** — парафувати**парафраза**, **парафраз** — пери-
 фраза — перифразпарафувати див. **парафінувати****парламентарій**, **парламентар** —
 парламентар**парламентарний** — парламент-
 ський — парламентарський**парламентар** див. — **парламента-**
рій

парламентський — парламентар-ський див. **парламентарний**
паросток — парость
парт...
пастеризаційний — пастериза-торний
пастир — пастор — патер
пат..., **пато...**
 патер див. **пастир**
...патія
 пато... див. **пат...**
пеан — пеон
пед...
педагог — учитель (вчитель)
педантичний — педантський
...педія
 пезета — пезо див. **песета**
пенат — пенати
пенсіонер — пансіонер
пента...
 пеон див. **пеан**
первинний — первісний
пергамент, пергамен — перга-мін
перевалювання — перевалка
перевірка — повірка
перевісити — перевішати
перегин — перегін
переді, **передо**
передплачувати
 передсуди див. **забобони**
передчасний — завчасний — до-часний
перекачаний — перекочений
перекачувати — перекочувати
 перекочений див. **перекачаний**
 перекочувати див. **перекачувати**
перекусати — перекусити
перемішаний — перемішений
перенасичення — перенасиче-ність
перепел — перепілка, перепе-лиця
пересаджування — пересадка
пересортування — пересортиця
 перешкодити див. **завадити**
пери..., **пері...**
 перигей див. **апогей**
перистий — перістий

периферійний — периферичний
 перифраза — перифраз див. **па-рафраза**
 пері... див. **пери...**
 перістий див. **перистий**
перл — перли — перлина
персона **грата** — персона **нон**
 грата
першо...
пес
песета, пезета — песо, пезо
Петербург — Петроград
петро...
 Петроград див. **Петербург**
п'езо...
пиловий — пильний
 пірий див. **порей**
 писемний — писаний див. **пи-сьмовий**
писемність — письменність — письменництво, письменство
 письменний див. **грамотний**
 письменність — письменництво, письменство див. **писемність**
письмовий — писемний — писа-ний
 питання див. **запитання**
 піаніно див. **фортепіано**
 пів... див. **напів...**
південно...
північно...
півострів
півтора — півтори
під
 підвода див. **віз**
під гору
піддослідний — підслідний — підслідчий
піді, **підо**
підлісок — підлісся
 підо див. **піді**
підозріливий — підозрілий
підрізання — підріз
підрядник — підрядчик
підсівання — підсів
 підслідний — підслідчий див.
піддослідний
підтверджувати — підтверджен-ня

пізнаваний — пізнаванний
 пікно...
 піко...
 пікулі — пікуль
 пілот див. **льотчик**
 піно...
 піро...
 пісковий — пісочний — піщаний
 пісковик — піщаник — пісочник — пісочниця
 піскорий — піскорийка
 пісочний див. **пісковий**
 пістолет — пістоль — пістоля
 ...пітек
 пітний — потовий
 піщаний див. **пісковий**
 піщаник див. **пісковик**
 плагіат — плагіатор
 ...план
 планерувати див. **планувати**
 планет
 планувати — планерувати
 планшет — планшетка
 ...пласт
 плац
 плем...
 пленер
 плічка — плічко
 плодо...
 плутон — плутоній
 плюс
 пневмо...
 по
 по...
 побагато
 повік — по вік
 повірка див. **перевірка**
 повісити — повішати
 повноваження див. **уповноваження**
 поволі — по волі
 по-восьме — по восьме
 повставати — поставати
 повторний — вторинний
 погідний — погодний
 поголовний — поголовний
 погрожувати див. **загрожувати**
 ...под, ...подій
 подвижник — сподвижник

подвір'я див. **двір**
 по-дев'яте — по дев'яте
 по-десяте — по десяте
 подивізійний — подивізіонний
 ...подій див. ...под
 подовжений
 подразнювати
 по-друге — по друге
 позичати — запозичати, запозичувати
 познайомитися — ознайомитися
 покажчик див. **показник**
 показний — показовий
 показник — покажчик
 показовий див. **показний**
 покора — покірність, покірливість
 покращати — покращити — поліпшити — поліпшати
 полишати
 полі...
 поліпшити — поліпшати див. **покращати**
 політ...
 політура див. **палітурка**
 поліцейський — поліцайський
 половина
 половинний — половинчастий, половинчатий
 полу... див. **напів...**
 полуниці, полуниця — суниці, суниця
 полювання див. **мисливство**
 пом...
 помідор — томат
 по-нашому — по нашому
 ...поніка
 поодинокий див. **одинокий**
 попелястий див. **попільний**
 по-перше — по перше
 попільний — попелястий
 попо...
 пополовині — по половині
 по-п'яте — по п'яте
 ...пор
 порей — пирій
 порівняний — порівнянний
 поріднений див. **споріднений**
 портрет див. **автопортрет**
 поруч — поряд

порфір — порфіра
 поряд див. **поруч**
посвідчення — посвідка — свідо-
 цтво — свідчення
по-своєму — по своєму
посередині — по середині
 посів див. **сіяння**
посібник — пособник
 посланник — посланець див.
посол
 посміх див. **усмішка**
 посміхатися див. **усміхатися**
 посмішка див. **усмішка**
 пособник див. **посібник**
посол — посланник — посла-
 нець
пост...
 поставати див. **повставати**
поступальний — поступливий —
 поступовий
по-сьоме — по сьоме
 потовий див. **пітний**
потоковий — поточний
потому — по тому
 поточний див. **потоковий**
потребувати
по-третє — по третє
по-четверте — по четверте
почин — починання
почому, **почім** — по чому, по чім
поширюватися — розповсюджу-
 ватися
по-шосте — по шосте
по-якому — по якому
по-якомусь — по якомусь
пояснений — пояснений
 правити див. **керувати**
 правління див. **управління**
практик — практикант
праник див. **пряник**
 працівник див. **робітник**
 пре... див. **при...**
 преса див. **друк**
прецесія
при
при... — пре...
 прибічник див. **прихильник**
 прибуток див. **доход**
привид — привід — привод

привласнювати — присвоювати
 привод див. **привид**
приводити
прийнятий — прийнятний
 приказка див. **прислів'я**
примас — примат
примирений — примиренний
примірник — екземпляр
 примушений див. **вимушений**
 примушувати див. **змушувати**
природничий, **природознавчий**
 присвоювати див. **привласню-
 вати**
прислів'я — приказка
пристань — причал
притому, **притім** — при тому,
 при тім
прихильник — прибічник
прихід — приход
 причал див. **пристань**
причина — причинність
причому, **причім** — при чому,
 при чім
прізвище — прізвисько
про...
 проба див. **спроба**
проблема — проблематика
прогин — прогін
 проголосувати див. **виголошу-
 вати**
продуктовий — продуктивний
прожект
прозовий — прозаїчний
прокатування, **прокатка** — про-
 кат
пролісок — проліска
пром...
проріст — прорість
 прослухати див. **заслухати**
проте — про те
протеїд — протеїн — протеноїд
протекційний — протекціоніст-
 ський
 протеноїд див. **протеїд**
 проти... див. **анти...**
прото...
проф...
професійний — професіональ-
 ний

прощений — прощений
пруссак — прусак
пряник — праник
псалом — псальма
псевдо..., лже...
псих..., пснхо...
психічний — психологічний — психологістичний — психіатричний
 психо... див. **псих...**
 психологічний — психологістичний див. **психічний**
птах — птиця — птаха
...птер
 птиця див. **птах**
публіцистичний — публіцистський
пустеля, пустиня
путати
п'ятеро

Р

р
рад...
радіан — радіант
радій — родій
радіо...
раз
рай...
раптово — раптом
расизм — дискримінація — сегрегація — апартеїд
расистський — расовий
растр — растра
раціоналістичний — раціональний
ре...
реалістичний — реальний
рев...
реверс — реверсор
ревізійний — ревізський
ревізор див. **контролер**
ревізський див. **ревізійний**
регіон
регістр — реєстр
регресант — регресат
редакторський — редакційний

редис — редиска
реєстр див. **регістр**
режисерувати — режисувати
резервація — резерват
результант
результат — наслідок
рейтар — рейтер
рейхсвер
рейхсрат
рейхстаг
рекламування — рекламація
рекомендований — рекомендаційний
рекордсмен — рекордист
реманент
ремез — реміз — ремізка, реміза
реслінг
респіраторний — респіраційний
реставраторський — реставраційний
рефері див. **арбітр**
рефлексивний, рефлексивний — рефлєкторний — рефлексний
реформаторський — реформатський — реформаційний — реформістський
реформація
реформістський див. **реформаторський**
рецептний — рецепторний — рецептурний
ржавити — ржавіти — ржавішати див. **іржавити**
рибний — риб'ячий
риболовецький — риболовний
риб'ячий див. **рибний**
ригсдаг — риксдаг
ригсдалер — риксдалер
риксдаг див. **ригсдаг**
риксдалер див. **ригсдалер**
ринок див. **базар**
рискований — ризиковий
рисувати див. **малювати**
ритмо...
ріал — ріель — ріял
рідкий — рідкісний
ріель див. **ріал**
різьблення — різьба — різь

ріст див. зріст
річковий — річний
 ріял див. **ріал**
робітник — працівник
робітничий — робочий
 родій див. **радій**
родо...
розбещувати — розпещувати
розвід...
розвіданий — розвідувальний
розгин — розгін
роздратування, роздратован-
 ня — роздратованість
роз'єднання — роз'єднаність
розкривати
 розмежовувати див. **відмежову-**
вати
розметаний — розметений
розмішаний — розмішений
розораний — розорений
 розпещувати див. **розбещувати**
розпилений — розпиляний
 розповідь див. **оповідання**
 розповсюджуватися див. **поши-**
рюватися
 розрізняти див. **відрізняти**
 розцінювати див. **оцінювати**
романізувати — романтизувати
романістичний — романістський
 романічний див. **романтичний**
романтизм — романтика — ро-
 мантичність
 романтизувати див. **романізу-**
вати
 романтика див. **романтизм**
романтичний — романічний
 романтичність див. **романтизм**
ростр — ростра — ростри
 рояль див. **фортепіано**
рукавиця — рукавичка
 руна — руно — руни див. **вруна**
руський
рухомий — рухливий — руховий
рябити — рябіти — рябитися —
 рябітися — рябішати
ряд
 ряска див. **ряст**
рясніти — ряснішати
ряст — рястка — ряска

рятівний див. **рятувальний**
рятівник — рятувальник
рятувальний — рятівний — ря-
 тівничий
 рятувальник див. **рятівник**

С

с
 с... див. з...
саджа
саджалка — саджанка — са-
 жалка, сажавка
садивний — садильний
 сажалка, сажавка див. **са-**
джалка
сальдо — сольдо
самба — самбо
самбук — самбука
самолюбство — себелюбство
самоскид — самоскидка
самохід — самохідка
сан...
санаторний — санаторський
сангіна
сандалії, сандалі — сандалети
санти...
сапро...
сапропеліт — сапропель
сарай — хлів
 сарделька див. **сосиска**
сардинка — сардинка
сафлор — сафрол
сахараза — цукроза, сахароза
саше
 свідоцтво — свідчення див. **по-**
свідчення
свійський
світа
світліти — світлішати
 свобода див. **воля**
 себелюбство див. **самолюбство**
 сегрегація див. **расизм**
сейсмо...
 секретний див. **таємний**
секстант — сектант
селективний — селекційний
село

селянський див. **сільський**
семеро
сеньйор — синьйор — монсеньйор
сеньйора — синьйора
сеньйорита — синьйорина
сепаратний — сепаратистський
сепараторний — сепараційний
сервіз — сервіс
серво...
сердешний
серпантин — серпентин
сестра
сивіти — сивітися — сивішати
сигналізувати — сигналити
сильце — сільце
символічний — символістичний — символістський
симфонета
синдикалістський — синдикальний — синдикатний, синдикатський
синити — синіти — синітися — синішати
синоніміка — синонімія — синонімічність
синхро...
синьйор див. **сеньйор**
синьйора див. **сеньйора**
синьйорина див. **сеньйорита**
систематичний — систематизований — системний
ситий — ситний
сіянна див. **сіяння**
сієста — фієста
сіль...
сільський — селянський
сільце див. **сильце**
сіріти — сірітися — сірішати
сіяння — сімба — посів
...скаф
скачувати — скочувати
скептицизм — скепис
складальний — збиральний
складаний
складувати
склеро...
...скоп, **...скопичний,** **...скопія**
скоро див. **швидко**

скочувати див. **скачувати**
скраю — з краю
скринька див. **ящик**
скульптура — статуя
словенці — словінці — словени
словотвір — словотворення — словотворчість
слюсарний — слюсарський
смаковий — смачний
смалець
смачний див. **смаковий**
смерека
смертельний — смертний
сніговий — сніжний
солений див. **солоний**
солецизм — соліпсизм
солоний — солений
сольдо див. **сальдо**
сонячний — сонцевий
сортамент — сортимент див. **асортимент**
сосиска — сарделька
соте
софізм — суфізм
...софія
соц...
спадковість — спадщина, спадок — спадкування
спалений — спаленний
спектро...
спекулятивний — спекулянтський
спелео...
спец...
спів...
співак — співець
співучий — співочий
спілка
спільний див. **загальний**
спільнокореневий див. **однокореневий**
спіритичний — спіритський
сплачувати
сподвижник див. **подвижник**
споживний — споживчий — споживацький
споловини — з половини
...споридії
споріднений — поріднений

спорожнити — спорожнити
 спорт...
 спорудження — споруда
 спостережливий — спостереж-
 ний — спостережницький
 спочатку — з початку
 справа — діло
 спроба — проба
 спрямовувати
 стабільтрон — стабілотрон
 стадій
 сталагміт — сталактит
 станін — станіт
 становити
 старити — старіти — старітися,
 старитися — старішати
 старший — старіший
 ...стат, ...статика
 статор — статор
 статика — статичність
 ...статика див. ...стат
 статичність див. статика
 статор див. статер
 статус
 статуя див. скульптура
 стаціонар — стаціонер
 стек — стека
 степінь див. ступінь
 стерео...
 стержень див. стрижень
 стероїди див. астероїди
 стилістичний — стильовий —
 стилізований
 стирол — стироль
 стійка — стойка
 стінний — стіновий
 стойка див. стійка
 стон
 стосунки див. відносини
 страх...
 стрес
 стретта — стретто
 стрижень — стержень
 стримувати — утримувати
 структура — структурність
 структурний — структураль-
 ний — структуралістський
 структурність див. структура
 ступінь — ступінь — степінь

суб...
 суб'єктивізм — суб'єктивність
 суб'єктивний — суб'єктний —
 суб'єктивістський
 суб'єктивність див. суб'єктивізм
 суб'єктний див. суб'єктивний
 судовий — судовий
 сульфат — сульфід
 сумирний — сумірний
 суніці, суніця див. полуниці
 супер...
 сусідній — сусідський — сусідів
 суспільний — громадський
 сутичка — зіткнення
 суфізм див. софізм
 сушарка — сушарня, сушильня
 східно...

Т

т
 та
 табу
 таври — тавричани
 тавро
 таємний — таємничий — секрет-
 ний
 таж — та ж
 таки
 таксація
 тактичний — тактовний
 талант — талан
 танка
 танок
 тапер — тапір
 тар, тарі — тара
 тафта — тахта
 тахометр — тахіметр — тахео-
 метр
 тахта див. тафта
 тварина — звір
 твёрдити — твердіти — тверді-
 ти — твердішати
 тевтон — тевтонець
 теж — те ж
 ...тека
 текстовий — текстуальний
 теле...

телевізійний — телевізорний
телефонізувати — телефонувати
телур — телурій
тема — тематика
темнити — темніти — темнішати
тензиметрія — тензoметрія
теплиця — оранжерея
терарій, тераріум див. **віварій**
терези
...терії
терменол — термінал
...терми, ...термія, ...термний
 термінал див. **терменол**
...термія, ...термний див. **... терми**
термо...
терористичний — терористський
терплячий — терпимий
терцет — терцина
тесла — тесло — тесля
тест
тетанічний — титанічний
тетра...
тех...
техно...
тик — тік
тиловий — тильний
тим часом — тимчасом
...тип, ...типія
типограф
тирана
тиролька — тіролька
тиск — тиснення
 титанічний див. **тетанічний**
тік див. **тик**
тію...
 тіролька див. **тиролька**
то
товстити — товстіти — товсті-
 шати — товщати
тож — то ж
тол — толь
 томат див. **помідор**
...томія
тому
тонізувати — тонувати
...тонія
тонно-...
 тонувати див. **тонізувати**
...топ

топоніміка — топонімія
торг...
торговельник — торговець
торфо...
тоталітарний — тотальний
 тощо — то що див. **і так далі**
траверс — траверз — траверса,
 траверза
травматичний — травматологіч-
 ний
трав'яний — трав'янистий
трагічність — трагізм
тральщик, тральник — трау-
 лер — трайлер
транс...
транскрипція — транслітерація
транспортер — транспортир
трансформаційний — трансфор-
 маторний
трасант — трасат
тратта
 траулер див. **тральщик**
трепан — трепанг
 три... див. **трюх...**
тривалий
тривати
тридцятеро
трієр — трієра
тріод — тріодь
тріумфальний — тріумфатор-
 ський
трое
тройка
тромбін — тромбон
...трофія, ...трофний
трубоукладальник — трубоукла-
 дач
труд... — трудо...
трупа
трюх... — три...
тупити — тупіти — тупішати
тур...
турбо...
туристичний — туристський
туфо...
тюлька — камса, хамса
тяжкопоранений, важкопоране-
ний — тяжко (важко) поране-
 ний

тяжкохворий, важкохворий —
тяжко (важко) хворий
тъмяніти — тъмянішати

У

у¹
у² — в
убачати див. **вбачати**
убік — у бік див. **вбік**
убрід — у брід див. **вбрід**
увага — уважність
уверх — у верх див. **вверх**
уверху — у верху див. **вверху**
уві див. **вві**
увік — у вік див. **ввік**
увісьмох — у вісьмох див. **ввісь-
мох**
уволю — у волю див. **вволю**
увосьме — у восьме див. **ввосьме**
увосьмеро — у восьмеро див.
ввосьмеро
углиб — у глиб див. **вглиб**
углибині — у глибині див. **вгли-
бині**
углибину — у глибину див. **вгли-
бину**
угода див. **договір**
уголос — у голос див. **вголос**
угорі — у горі див. **вгорі**
угору — у гору див. **вгору**
угорці — мадари
угруповання див. **групування**
удалечині — у далечині див. **вда-
лечині**
удалечінь — у далечінь див. **вда-
лечінь**
удалині — у далині див. **вда-
лині**
удалину — у далину див. **вда-
лину**
удаль — у даль див. **вдаль**
удача див. **вдача**
удвадцятье — у двадцятье див.
вдвадцятье
удвадцятьох — у двадцятьох
див. **вдвадцятьох**
удвічі див. **вдвічі**

удвоє — у двоє див. **вдвоє**
удвох — у двоєх див. **вдвох**
удев'яте — у дев'яте див. **вде-
в'яте**
удев'ятеро — у дев'ятеро див.
вдев'ятеро
удев'ятьох — у дев'ятьох див.
вдев'ятьох
удесяте — у десяте див. **вдесяте**
удесятеро — у десятеро див.
вдесятеро
удесятьох — у десятьох див.
вдесятьох
удій — надій
удобрення див. **добриво**
удруге — у друге див. **вдруге**
узгодження — узгодженість
узяти див. **брати**
укінець — у кінець див. **вкі-
нець**
укінці — у кінці див. **вкінці**
уклад див. **внесок**
укладати — вкладати
уклін — уклон
україніка — україністика
украї — у край див. **вкрай**
укупі — у купі див. **вкупі**
улад — у лад див. **влад**
ультра...
умить — у мить див. **вмить**
униз — у низ див. **вниз**
унизу — у низу див. **внизу**
уникати див. **вникати**
упень — у пень див. **впень**
уперед див. **вперед**
упереміж, упереміжку — упере-
міш, уперемішку див. **впереміж**
уперше — у перше див. **вперше**
упливати див. **впливати**
уповноваження — повноважен-
ня
упоперек — у поперек див. **впо-
перек**
упору — у пору див. **впору**
управа — вправа
управління — правління
управляти див. **керувати**
упроваджувати див. **запрова-
джувати**

уп'яте — у п'яте див. **вп'яте**
 уп'ятеро — у п'ятеро див. **вп'я-
 теро**
 уп'ятьох — у п'ятьох див. **вп'я-
 тьох**
 ураження див. **враження**
 урешті — у решті див. **врешті**
 урівень, урівні див. **врівень**
уро...
 урозбрід див. **врозбрід**
 урозгін див. **врозгін**
 уроздріб див. **вроздріб**
 урозріз див. **врозріз**
 урозсип див. **врозсип**
 уруна див. **вруна**
 уряд — у ряд див. **вряд**
 усемеро — у семеро див. **всемеро**
 усередині — у середині див. **все-
 редині**
 усередину — у середину див. **в-
 середину**
 усімох — у сімох див. **всімох**
уславлювати — ославлювати
 услід — у слід див. **вслід**
 усміх див. **усмішка**
усміхатися (всміхатися) — по-
 сміхатися
усмішка — усміх — посмішка —
 посміх
 усовувати див. **усувати**
 усоте — у соте див. **всоте**
ўставка — вставка (ўстаўка)
ўстанова — заклад
 уступ див. **вступ**
усувати, усовувати — всувати,
 всовувати
 усуміш див. **всуміш**
 усьоме — у сьоме див. **всьоме**
утискувати, утискати — втиску-
 вати, втискати
 утім — у тім див. **втім**
 утори див. **втора**
 утретє — у третє див. **втретє**
 утримувати див. **втримувати**
 утричі див. **втричі**
 утроє — у трое див. **втрое**
 утрьох — у трьох див. **втрьох**
учень — школяр

учетверо — у четверо див. **вчет-
 веро**
 учетверте — у четверте див. **в-
 четверте**
 учитель див. **педагог**
 учотирьох — у чотирьох див. **в-
 чотирьох**
 ушестеро — у шестеро див. **вше-
 стеро**
 ушістьох — у шістьох див. **вші-
 стьох**
 ушосте — у шосте див. **вшосте**
уява — уявлення

Ф

ф
...фаг
...фагія
факт — фактор
фальстарт
фанатизм — фанатичність
фантазування — фантазерство
фантастика — фантастичність
фарбо...
фармація, фармацевтика —
 фармакологія
фасонний — фасонистий
фатальний — фаталістичний
фауна — флора
федеративний — федеральний —
 федералістський
феро...
 фієста див. **сієста**
фіз...
фізіо...
фізіономіка
...фікація
...філ
...філія
фінні — фінляндці
...фіг
фіто...
фланелевий — фланельний
 флора див. **фауна**
флот — флотилія

...фоб
 ...фобія
 фольклорний — фольклористичний
 ...фон
 ...фонія
 фоно...
 формалізм — формалістика — формалістичність
 формалістичний — формальний — формалістський
 формалістичність див. **формалізм**
 формальний — формалістський див. **формалістичний**
 формант — форманта
 фортепіано, фортеп'яно — рояль — піаніно
 фото...
 франко-... (франко...) — французько-...
 фунгіцид — фунгіцидин
 футуристський — футуристичний

Х

х
 хадж — хаджі
 хамса див. **тюлька**
 характёрний — характёрний — характёристичний
 хартист — чартист
 харчі, харч — корм
 хвилелом — хвилеріз
 хемі... , хемо...
 хижий — хижацький
 хім...
 хіміко-... — хімію...
 хітин — хітон — хітони
 хлів див. **сарай**
 хлорид — хлорит — хлорин — хлорат
 хмаро...
 хмеле...
 холодити — холодіти, холодніти — холоднішати

холодно... — холодо...
 холодок
 ...хорд
 хорей — хорей
 храп — храпа
 хризо...
 ...хром, ...хромія
 хромато..., хромо...
 ...хромія див. **...хром**
 хромо... див. **хромато...**
 хроніст — хронікер — хронікар
 хроно...
 хтозна
 хтозна-відкіля
 хтозна-відколи
 хтозна-де
 хтозна-звідки
 хтозна-коли
 хтозна-колишній
 хтозна-котрий
 хтозна-куди
 хтозна-поки
 хтозна-скільки
 хтозна-хто
 хтозна-чий
 хтозна-чому
 хтозна-що
 хтозна-як
 хтозна-який
 ...хтон
 художницький
 хура див. **віз**
 хутірський — хутірний — хуторянський

Ц

ц
 царський — царствений
 цвісти — квітнути — квітувати
 цегельний — цегляний — цеглястий, цеглистий
 цезар — кесар — цісар
 целюлоза — целюлаза
 ...цен
 ...ценоз
 центр

церемонія — церемоніал
 церемонний — церемоніальний
 ...цефал, ...цефалія
 цивільний
 ...цид
 цикло...
 циклон — антициклон
 циклувати — циклювати
 циркон — цирконій
 цистин — цистит
 ...цит
 цито...
 ...цитоз
 цілісний — цільний
 цісар див. **цезар**
 цукорниця — цукерниця
 цукроза див. **сахараза**

Ч

ч
 чавуно...
 чадити, чадіти — чадіти
 чартист див. **хартист**
 частина
 частота — частотність
 червонити — червоніти — чер-
 вонітися — червонішати
 червонясто-..., червонувато-...
 черепаховий — черепашачий
 чернечий — черничий
 черниця — чорниця
 черничий див. **чернечий**
 четверо
 четверть
 чимало — чи мало
 чисельний — численний
 читач — читець
 чоло
 чорнити — чорніти — чорніти-
 ся — чорнішати
 чорниця див. **черниця**
 чорніти — чорнітися — чорні-
 шати див. **чорнити**
 чотирьох... — чотири...
 чум

Ш

ш
 шасі — шасе
 шах — шахиншах
 шахто...
 швидкісний
 швидко — скоро
 шерсть — вовна
 шестеро
 шести...
 ширина — широта
 шкідливий — шкодливий
 шкір...
 шкіра — шкура
 шкірний — шкіряний
 шкодливий див. **шкідливий**
 школяр див. **учень**
 шкура див. **шкіра**
 шлако...
 шліф — шліх
 шлюп — шлюпка
 шляхетний — шляхетський
 шовіністичний — шовіністський
 шоу
 шофер див. **водій**
 шпальта
 шпон, шпона — шпонка — шпо-
 нька
 штаб-...
 штик див. **багнет**
 шуміти — шумувати
 шумовий
 шухляда див. **ящик**

Щ

щ
 щоб — що б
 щодалі — що далі
 щодень — що день
 щодо — що до
 щонай... див. **най...**

Ю

ю
юніор
юрта

Я

я
ягниця — ярка
яз див. в'яз
якби — як би
якісний

якнай... див. най...
я́кось — я́кось — як осьь
якраз
якщо — як що
ял — ялик
ялина — ялиця
японо-... — японсько-...
яранга
ярка див. ягниця
ярмарок див. базар
яскравіти — яскравішати
яснити — ясніти — яснитися —
яснітися — яснішати
ячмінний — ячний
ящик — скринька — шухляда
ящір — яшур

ВЛАСНІ ІМЕНА ЛЮДЕЙ ¹

Чоловічі імена

- Абакўм, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Авакўм
Абра́м *див. Авра́м*
Авакўм *див. Абакўм*
Аве́ркій *див. Ове́ркій*
Авер'я́н *див. Овер'я́н*
Авксенти́й *див. Овксенти́й*
Авра́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), Овра́м і Авра́м
Авто́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ада́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Адриа́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), Андриа́н і Андриа́н
Альбе́рт, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Альфре́д, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Амвро́сій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*), Амбро́сій і Амбро́сь, -ся, -сем (-сьович, -а, -ем; -сївна, -и, *д.-м. -і*)
Ана́ій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і Ана́нь, -ня, -нем (-ньо-вч, -а, -ем; -нївна, -и, *д.-м. -і*)
Анаста́с, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Анаста́сій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Анато́лій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і Анато́ль, -ля, -лем (-льович, -а, -ем; -лївна, -и, *д.-м. -і*)
Андриа́н *див. Адриа́н*
Андрі́й, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Андріа́н *див. Адриа́н*
Андро́ник, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Андро́н
Ани́кій *див. Оники́й*
Анти́п, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Анти́н, -то́на (-то́нович, -а, -ем; -то́нївна, -и, *д.-м. -і*), Анто́н і *рідше* Анто́ній, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Аполліна́рій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Аполло́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Аполло́ній, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Арка́дій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Арно́льд, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Арсє́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Арсе́ній, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Арте́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і Арте́міій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Артемо́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Арту́р, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Архі́п, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Атана́с, Атана́сій, Афанáсій *див. Пана́с*
Бартоло́мій *див. Варфоло́мій*
Бене́дикт *див. Венедиќт*
Богда́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)

¹ До списку власних імен людей внесено в основному найпоширеніші офіційні українські імена, а також ті, написання яких пов'язане з певними труднощами. При чоловічих іменах у дужках народяться утворювані від них імена по батькові та їхні закінчення в родовому, та деяких інших непрямих відмінках.

- Борис**, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Болеслав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Борислав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Броніслав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Вавіло, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Вавіл**
Вадим, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Вакула, -и (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Валентин, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Валеріан *див.* **Валер'ян**
Валерій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Валер'ян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Валеріан**
Вальдемар, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Варфоломій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і *рідше* **Бартоломій**
Василь, -ля, -лєм (-льович, -а, -ем; -лівна, -и, *д.-м. -і*)
Вацлав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Венедикт, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Бенедикт**
Веніамін, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Веремій *див.* **Ярєма**
Вікент, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Вікентій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Віктор, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Вілен, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Віталій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Владилєн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Владислав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Володислав**
Владлєн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Влас, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Улас**
Володимир, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Володислав *див.* **Владислав**
Всєволод, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Всєслав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Вячеслав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Гавріло, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Гарасім, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Герасім**
Геннадій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Гєнріх, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Георгій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Герасім *див.* **Гарасім**
Гліб, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Гнат, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Ігнатій** і **Ігнатій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Гордій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Григорій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Грігій**, -гора (-горович, -а, -ем; -горівна, -и, *д.-м. -і*)
Гурій, -я, -єм (-йович і -рович, -а, -ем; -ївна і -рівна, -и, *д.-м. -і*)
Давід, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Даніло, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Дарій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Демєнтій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Демід, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Дем'ян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Денис, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Дмитро, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Дорофій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Дорош**, -а, -єм (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Едмунд, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Едуард, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Еміль, -ля, -лем (-льович, -а, -ем; -лівна, -и, *д.-м. -і*)
Еммануїл, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ернст, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Ернєст**
Євгєн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і *рідше* **Євгєній**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Євграф, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Євдокім, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Євмєн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Євсєвій *див.* **Овсїй**

Євстафій, Євстахі́й *див.* Оста́п
 Євста́гній, -я, -єм (-йович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Єго́р, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Єлїсе́й, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Єремі́я *див.* Яре́ма
 Єрмола́й, -я, -єм (-йович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Єфі́м *див.* Юхі́м
 Єфре́м *див.* Охрі́м

Заха́р, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і) і Заха́рій, -я, -єм (-йович,
 -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Зи́гмунд, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Зи́новій, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Зо́сим, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Іва́н, -а, (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)

Ігна́т, Ігна́тій *див.* Гна́т
 Іго́р, -я, -єм (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Ізо́т, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Іла́ріон, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і) і Ла́ріон
 Ілля́, Іллі́, Іллє́ю (Іллі́ч, -а́, -є́м; Іллі́вна,
 -н, *д.-м.* -і) і Ілльо́к, -а́ (-ович, -а,
 -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Інокен́тій, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Іо́в, Іо́ва (Іо́вич, -а, -єм; Іо́вівна, -н,
д.-м. -і) і Йо́в
 Іпа́т, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 і Іпа́тій, -я, -єм (-йович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Іполі́т, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Іса́й, -я, -єм; (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і) і Іса́к, -а (-ович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і)

Йов *див.* Іо́в
 Йо́сип, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і), Оси́п і *рідше* Йо́сиф

Казимі́р, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Кале́ник, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Калі́страт, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Ка́рл, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Ка́рло, -а́ (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Каса́н, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)

Кири́ло, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Кі́м, -а, (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Кіндра́т, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Кла́вдій, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Кли́м, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Климе́нт, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і) і Климе́нтій, -я, -єм (-йович,
 -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Коно́н, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Корні́й, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Коста́нтин, -а (-ович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і) і Ко́сть, -тя, -тем (-тьович,
 -а, -єм; -тівна, -н, *д.-м.* -і)
 Кузьма́, -й (-міч і -мович, -а, -єм; Ку́зь-
 мівна, -н, *д.-м.* -і)
 Купрі́ян, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)

Лавр *див.* Лавро́
 Лавре́нтій, -я, -єм (-йович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і) і Лаврі́н, -а (-ович,
 -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 Лавро́, -а́ (-ович, -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)
 і Лавр, -а (-ович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Ла́зар, -я, -єм (-ович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Ла́ріон *див.* Іла́ріон
 Лев, Льва́ і Ле́ва (Льво́вич і Ле́вович,
 -а, -єм; Льві́вна і Ле́вівна, -н, *д.-м.* -і)
 і Левко́, -а́ (Левко́вич, -а, -єм; Лев-
 ківна, -н, *д.-м.* -і)
 Левко́ *див.* Лев, Леон́тій
 Леон, -а, (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Леоні́д, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Леон́тій, -я, -єм (-йович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і) і Левко́, -а́ (Левко́вич,
 -а, -єм; Левкі́вна, -н, *д.-м.* -і)
 Леопольд, -а (-ович, -а, -єм; -ївна,
 -н, *д.-м.* -і)
 Ло́гвин, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Лука́, -й, *д.-м.* -ці (Луки́ч, -а́, -є́м;
 Лукі́вна, -н, *д.-м.* -і)
 Лук'я́н, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Любі́м, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)
 Любоми́р, -а (-ович, -а, -єм; -ївна, -н,
д.-м. -і)

Маври́кій, -я, -єм (-йович, -а, -єм;
 -ївна, -н, *д.-м.* -і) і Мавр, -а (-ович,
 -а, -єм; -ївна, -н, *д.-м.* -і)

Макар, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Максім, -а (-ович, -а, -ем (-івна, -и, *д.-м. -і*)
Максиміліан, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Мануїл, -а (-їлович, -а, -ем; -їлівна, -и, *д.-м. -і*) і **Мануїло**, -а (-їлович, -а, -ем; -їлівна, -и, *д.-м. -і*)
Маріан *див.* **Мар'ян**
Маркел, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Маркіян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Марко, -а і *рідше* **Марко**, -а (**Марк**-ович, -а, -ем; **Марківна**, -и, *д.-м. -і*)
Мартин, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Мар'ян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Маріан**
Матвій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Мефодій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Методій**
Микита, -и (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Микола, -и (-лаївич і *рідше* -лович, -а, -ем; -лаївна і *рідше* -лівна, -и, *д.-м. -і*) і *рідше* **Миколай**, -я, -єм
Міна, -и (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Мирон, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Мирослав, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Митрофан, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Михайло, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Михей, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Мусій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Мойсей**
Назар, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Назарій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Наум, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Нестір, -тора (-торович, -а, -ем; -торівна, -и, *д.-м. -і*)
Нікандр, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Никифор, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Ничипір**, -пора (-порович, -а, -ем; -порівна, -и, *д.-м. -і*)
Нікін, -кона (-конович, -а, -ем; -конівна, -и, *д.-м. -і*) і **Нікон**
Никодім, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Никон *див.* **Нікін**
Нил, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ничипір *див.* **Никифор**

Оверкій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Аверкій**
Овер'ян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Авер'ян**
Овксентій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*), **Авксентій**, **Оксентій**, **Овксент**, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Оксент**
Оврам *див.* **Аврам**
Овсій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Євсвій**
Оксент, **Оксентій** *див.* **Овксентій**
Олég, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Олéкса *див.* **Олексій**
Олександр, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Олексій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Олéкса**, -и (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Омелян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Онйкій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Анйкій**
Онисим, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Онóпрій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*), **Онóпрій** і **Онóфрій**
Опанас *див.* **Панас**
Орест, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Óсип *див.* **Йóсип**
Остап, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), **Євстахий**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Євстафій**
Охрім, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Єфрém**
Павло, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Палладій, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Памфіл, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Панфіл**
Панас, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), **Опанас** і *рідше* **Атанас**, **Атанасій** (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*) і **Афанасій**
Панкрат, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) і **Панкратій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Пантелеймон, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), **Пантелеом** і **Пантелій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Панфіл *див.* **Памфіл**
Парамон, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Парфén, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), **Парфéсій**, -я, -єм (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*), **Пархóн-тій**, **Пархóм**, -а і **Пархім**, -хóма (-хóмович, -а, -ем; -хóмівна, -и, *д.-м. -і*)

Пахóm, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Петрó, -а́ (-óвич, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Пили́п, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Пі́мін, -мона (-монович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Пі́мон
Плато́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
По́лікарп, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Порфі́р, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Порфі́рій, -я, -ем (-йович, -а, -ем, -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Пота́п, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Пров, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Про́кіп, Про́копа (Про́копович, -а, -ем; Про́копівна, -и, *д.-м. -і*) *і* Про́копій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Прота́с, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Прота́сій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Про́хор, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)

Раймо́нд, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Рейнго́льд, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Роберт, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Родіо́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ролáнд, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Ролáн
Ромáн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ростисла́в, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Рудо́льф, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Руслан, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)

Са́ва, -н (Са́вич *і* Са́вович, -а, -ем; Са́вівна, -и, *д.-м. -і*)
Савáтій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Саве́лій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Самі́йло, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Самсо́н, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Сви́рид, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), Сви́ридoн *і* Спи́ридoн
Святосла́в, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)

Севасті́ян, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), Севасті́ян *і* рідше Себасті́ян
Севері́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Север'я́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Севері́ян
Сезо́н *див.* Созо́н
Семéн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Серафі́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Сергі́й, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Сигізмунд, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Сідір, -дора (-дорович, -а, -ем; -дорівна, -и, *д.-м. -і*)
Сі́ла, -и (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Силáнтій, -я, -ем (-йович, -а, -ем, -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Ся́львэ́стр, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Сі́мон, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)
Сисо́й, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Созо́нт, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*), Созо́н *і* Сезо́н
Софрóн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Сопрóн
Спи́ридо́н *див.* Сви́рид
Станісла́в, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Стáсій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Степа́н, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* рідше Стефа́н

Тадéй, Таді́й *див.* Фадéй
Тара́с, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Теодóр, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Тодóр
Теокті́ст *див.* Феокті́ст
Теофа́н *див.* Феофа́н
Теофі́л *див.* Феофі́л
Терéнтій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Тимофі́й, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, *д.-м. -і*)
Тиму́р, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Тит, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Ті́хін, -хона (-хонович, -а, -ем; -хонівна, -и, *д.-м. -і*) *і* Тіхoн
Тодóр *див.* Теодóр
Трифoн, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*)
Трохі́м, -а (-ович, -а, -ем, -івна, -и, *д.-м. -і*)

Ула́с *див.* Влас

Усті́м, -а (-ович, -а, -ем; -івна, -и, *д.-м. -і*) *і* Усті́н

Фадей, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і), Тадей і рідше Тадій
 Федір, -дора (-дорович, -а, -ем; -дорівна, -и, д.-м. -і)
 Федот, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Фелікс, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Феоктіст, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і Теоктіст
 Феодан, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і Теофан
 Феоділ, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і Теофіл
 Филімон, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Філарет, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Фока, -и, д.-м. -ці (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Фомá див. Хомá
 Фрідріх, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Фрол, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Харитон, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і Харитін, -то́на
 Хомá, -й (Хомич і Хомович, -а, -ем; Хомівна, -и, д.-м. -і) і рідше Фомá

Християн, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)
 Христофор, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Чеслав, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Юзеф, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Юліан, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Юлій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Юрій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Юхим, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і рідше Єфим

Яким, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Яків, Якова (Якович і Яковлевич, -а, -ем; Яківна і Яковлівна, -и, д.-м. -і)

Ярема, -и (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і), Веремій, -я, -ем (-йович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і) і рідше Єремія, -ї, -єю

Ярослав, -а (-ович, -а, -ем; -ївна, -и, д.-м. -і)

Жіночі імена

Аврора	Всеслава	Зоя, Зої, Зоєю
Агафія, -ї, -єю і Гафія	Вячеслава	Іванна і рідше Іваніна
Аглаїда	Гаїна	Ізабелла
Аглая, -ї, -єю	Галіна	Ізольда
Агнеса	Ганна і рідше Анна	Інга, -и, д.-м. -зі
Аделаїда	Гафія див. Агафія	Інеса
Азаяля, -ї, -єю	Гелена	Інна
Аїда	Георгіна	Іраїда
Аксенія див. Оксана	Гертруда	Іріна і Яріна
Алевтіна	Глафіра	Ісидора
Аліна	Гликерія, -ї, -єю	Ія, Ії, Ією
Аліса	Горпіна	Йосипа і Осіпа
Алла	Густава	Казиміра
Альбертіна	Даниїла	Калерія, -ї, -єю
Альвіна і Альбіна	Дарія, -ї, -єю. Дар'я і	Каліна
Анастасія, -ї, -єю і Нас- тасія	Даріна, -и	Каміла
Анатолія, -ї, -єю	Джемма	Капітолїна
Ангеліна	Діана	Каріна
Анеліна, -и і Анелія, -ї, -єю	Докія див. Євдокія	Кароліна
Анжела і Анжеліка	Домініка	Катерина
Анна див. Ганна	Домна, -и і Домнікія, -ї, -єю	Квітослава
Антонїда	Евеліна	Киліна
Антоніна	Едіта і Едіт, -и	Кіра
Анфіса	Елеонора і Леонора	Клавдія, -ї, -єю
Аркадія, -ї, -єю	Еліна	Клара
Беатріса	Елла	Клариса
Бєлла	Ельвіна	Клементина
Бєрта	Ельвіра	Констанція, -ї, -єю
Болеслава	Ельза	Ксенія див. Оксана
Борислава	Емілія, -ї, -єю	Ліда
Броніслава	Емма	Лариса
Валентина	Єва	Леніана
Валерія, -ї, -єю	Євгенія, -ї, -єю і рідше	Леонарда
Ванда	Євгена, -и	Леонїда
Варвара	Євдокія, -ї, -єю і Докія	Леонїла
Василіна	Євдмпія, -ї, -єю	Леонія, -ї, -єю
Васса	Євсєвія, -ї, -єю	Леонора див. Елеонора
Вєкла див. Тєкля	Євста́хія, -ї, -єю і Євста́- фія	Леопітія, -ї, -єю
Венєра	Єлизавєта	Лє́са, -ї, -єю
Вероніка	Єфїмія, -ї, -єю	Лє́я див. Лія
Вікторіна	Єфросїнія, -ї, -єю і Фро- сіна, -и	Ліана
Вікторія, -ї, -єю	Жанна	Лїдія, -ї, -єю
Вілена	Жозефіна	Лїліана і Лїліяна
Віленіна	Земфіра	Лїлія, -ї, -єю
Віліна	Зїнаїда	Лїліяна див. Лїліана
Вілора	Зїновія, -ї, -єю	Лїна
Віола	Злата	Лїя, Лїї, Лїєю і рідше Лє́я
Віолєтта	Златослава	Лорїна
Віра	Зорєслава	Луїза
Вїта	Зорїна	Лукє́рія, -ї, -єю і Лукє́- ра, -и
Вїталїна	Зоря, -ї, -єю	Лукія, -ї, -єю
Вїталїя, -ї, -єю	Зоряна	Лук'яна
Влада	Зоряна	Любава
Владилєна		Любов, -ї, -в'ю
Владислава		Любомїла
Владлєна		Любомїра
Власта		

Людвіга, -и, *д.-м.* -зі
Людмила

Мавра
Магдаліна *і* Магдалена
Маїна
Маїя, -її, -їєю
Мальва
Мальвіна
Маргарита
Мар'яна
Маріамна
Маріанна *див.* Мар'яна
Марієтта
Маріоніла
Марія, -ї, -єю
Марта
Марфа
Мар'яна *і* Маріанна
Матильда
Меланія, -ї, -єю *і* Мелана, -и
Мечислава
Милана
Милиця, -ї, -єю
Милослава
Минодора *див.* Нимидора
Мирослава
Михайліна
Мілена
Модеста
Мокріна
Мотріна
Мстислава

Надія, -ї, -єю
Наїна
Настасія *див.* Анастасія
Наталія, -ї, -єю *і* Наталія, -ї, -єю
Неллі, *невідм.*
Неля, -ї, -єю
Неоніла
Нимидора *і* Минодора
Ніна
Нінель, -ї, -ллю
Нонна

Оксана *і* рідше Аксенія,
-ї, -єю, Оксенія, Ксенія

Октябріна
Олександр
Олена
Олімпіада
Олімпія, -ї, -єю
Оляна *див.* Уляна
Ольга, -и, *д.-м.* -зі
Онїсія, -ї, -єю
Оріна, -и *і* Оріся, -ї, -єю
Осипа *див.* Йосипа

Павла
Павлина
Пальміра
Парасковія, -ї, -єю, Параскева, -и *і* Параска, -и
Пелагія, -ї, -єю *і* Пелаг'єя
Петріна *і* Петрана
Полина

Радислава
Раїна
Раїса
Раймонда
Регіна
Римма
Рогніда
Роза
Розалія, -ї, -єю
Роксана
Роксолана *і* Роксол'яна
Романія, -ї, -єю *і* Романа, -и
Ростислава
Ружена
Руслана

Савіна *і* Сабіна
Салом'єя *див.* Соломія
Світлана
Світозара
Святослава
Севастіана
Север'яна
Секлєта
Серафима
Сільвія, -ї, -єю *і* Сільва, -и
Соломія, -ї, -єю *і* Салом'єя
Софія, -ї, -єю
Станіслава

Стелла
Стеланія, -ї, -єю *і* Стефанія
Сусанна

Таїсія, -ї, -єю *і* Таїса, -и
Тамара
Таміла *і* Томіла
Текля, -ї, -єю *і* Векла, -и
Теодозія, Теодоз'я *див.* Феодосія

Теодора
Тереза, -и *і* Терезія, -ї, -єю
Тет'яна
Тодора *див.* Федора
Томіла *див.* Таміла

Уліта
Уляна *і* Оляна
Устіна *і* Юстіна

Фаїна
Федора *і* рідше Тодора
Феодосія, -ї, -єю *і* рідше Теодозія, Теодоз'я, -ї, -єю
Флора, -и *і* Флорія, -ї, -єю
Флорентіна
Фросина *див.* Єфросинія

Харита
Харитіна
Христіна

Чеслава

Юзєфа
Юлія, -ї, -єю *і* Юліна, -и
Юнія, -ї, -єю
Юстіна *див.* Устіна
Юхимія, -ї, -єю, Юх'яма, -и *і* Юхим'яна

Ядвіга
Яна
Яніна
Яріна *див.* Іріна
Ярослава

ОСНОВНА ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

- Алексеев Д. И., Гозман И. Г., Сахаров Г. В.* Словарь сокращений русского языка.— М.: Рус. яз., 1983.— 487 с.
- Букчина Б. З., Калакуцкая Л. П.* Сложные слова.— М.: Наука, 1974.— 152 с.
- Бурячок А. А.* та ін. Довідник з українського правопису/*Бурячок А. А., Паламарчук Л. С., Русанівський В. М., Тоцька Н. І.*— 3-є вид., випр. й доп.— К.: Рад. шк., 1984.— 280 с.
- Воробйова С. А., Молодід Т. К.* Російсько-український словник соціально-економічної термінології / За ред. І. К. Білодіда.— 2-е вид., перероб. і доп.— К.: Гол. ред. УРЕ, 1976.— 412 с.
- Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А.* Словник паронімів української мови.— К.: Рад. шк., 1986.— 222 с.
- Коваль А. П.* Слово про слово.— К.: Рад. шк., 1986.— 384 с.
- Краткий словарь трудностей русского языка для работников печати.*— Изд-во МГУ, 1968.— 264 с.
- Культура слова.*— № 1, 1967.— К.: Наук. думка, 1967—1986.— № 1—31.
- Орфографічний словник української мови.*— 2-е стереотип. вид.— К.: Наук. думка, 1977.— 856 с.
- Пилинський М. М.* Мовна норма і стиль.— К.: Наук. думка, 1976.— 287 с.
- Погрібний М. І.* Орфоепічний словник.— К.: Рад. шк., 1984.— 630 с.
- Розенталь Д. Э., Теленкова М. А.* Словарь трудностей русского языка.— 2-е изд., испр.— М.: Рус. яз., 1981.— 695 с.
- Російсько-український словник:* В 3 т.— 2-е вид., випр.— К.: Гол. ред. УРЕ, 1980.— Т. 1—3.
- Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П.* Власні імена людей. Словник-довідник.— К.: Наук. думка, 1986.— 312 с.
- Словарь русского литературного словоупотребления.*— К.: Наук. думка, 1987.— 304 с.
- Словарь русского языка:* В 4 т.— 2-е изд., испр. и доп.— М.: Рус. яз., 1981—1984.— Т. 1—4.
- Словник іншомовних слів / За ред. акад. АН УРСР О. С. Мельничука.*— 2-е вид., випр. і доп.— К.: Гол. ред. УРЕ, 1985.— 968 с.
- Словник української мови:* В 11 т.— К.: Наук. думка, 1970—1980.— Т. 1—11.
- Сучасна українська літературна мова / За заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда.*— К.: Наук. думка, 1969, 1972, 1973.
- Трудности русского языка:* Слов.-справ. журналиста / Под ред. Л. И. Рахмановой.— М.: Изд-во МГУ, 1981.— 414 с.

- Трудности* словоупотребления и варианты норм русского литературного языка: Слов.-справ. / Ред. К. С. Горбачевич.— Л.: Наука, 1974.— 520 с.
- Трудные* случаи употребления однокоренных слов русского языка: Слов.-справ. / Сост. Ю. А. Бельчиков и М. С. Панюшева.— 2-е изд., стереотип.— М.: Сов. энцикл., 1969.— 160 с.
- Українська Радянська Енциклопедія*: В 12 т.— 2-е вид.— К.: Гол. ред. УРЕ, 1977—1985.— Т. 1—12.
- Український* правопис.— 2-е вид., випр. й доп.— К.: Вид-во АН УРСР, 1960.— 272 с.
- Український* радянський енциклопедичний словник: В 3 т.— 2-е вид.— К.: Гол. ред. УРЕ, 1986—1987.— Т. 1—3.
- Учебный* словарь сочетаемости слов русского языка / Под ред. П. Н. Денисова, В. В. Морковкина.— М.: Рус. яз., 1978.— 688 с.
- Чак Є. Д.* Складні випадки вживання слів.— К.: Рад. шк., 1984.— 185 с.

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА

3

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

11

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

14

Частина перша
ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК

15

ПРАВОПИСНИЙ КОМЕНТАР

485

Чергування, спрощення та подвоєння
звуків

485

Правопис відмінкових та особових
закінчень

491

Правопис слів
іншомовного походження

501

Правопис складних слів

507

Скорочення

516

Уживання великої літери

518

Частина друга
ЛІТЕРАТУРНЕ СЛОВОВЖИВАННЯ

531

Словопоказчик

787

ВЛАСНІ ІМЕНА ЛЮДЕЙ

821

ОСНОВНА ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

829

СПРАВОЧНОЕ ИЗДАНИЕ

Академия наук Украинской ССР
Институт языковедения им А. А. Потебни

ГОЛОВАЩУК Сергей Иванович

СЛОВАРЬ-СПРАВОЧНИК
ПО ПРАВОПИСАНИЮ И СЛОВОУПОТРЕБЛЕНИЮ

Под редакцией В. М. Русановского

Киев, издательство «Наукова думка»

На украинском языке

Обкладинка художника *О. Л. Омелянюка*
Художній редактор *Р. І. Калиш*
Технічний редактор *Т. С. Березька*

Коректори *Л. В. Малюта, О. С. Уляко, Н. О. Луцька,*
Л. П. Рябцева, В. М. Божок

ИБ № 9320

Здано до фотонабору 19 01 88. Підп. до друку 07.12.88. Формат 84×108/32. Папір друк. № 2.
Літ. гарп. Вис. друк з ФПФ. Ум. друк. арк. 43,68. Ум. фарбо-відб. 43,68. Обл.-вид.
арк. 54,37. Тираж 38 500 пр. Зам. 8-586. Ціна 2 крб. 10 к.

Видавництво «Наукова думка». 252601 Київ 4, вул. Репіна, 3.

Харківська книжкова фабрика ім. М. В. Фрунзе,
310057 Харків 57, вул. Донець-Захаржевського, 6/8.

Головащук С. І.

- Г61 Словник-довідник з правопису та слововживання / АН УРСР. Ін-т мовознавства; За ред. В. М. Русанівського.— К.: Наук. думка, 1989.— 832 с.
ISBN 5-12-000154-8 (в опр.): 2 крб. 10 к., 38 500 пр.

Головащук С. І. Словарь-справочник по правописанию и словоупотреблению

У правописній частині словника-довідника наведено понад 40 тис. слів і словосполучень сучасної української літературної мови, які становлять певні труднощі для відмінювання й правопису. В окремому реєстрі словника вміщено кілька тисяч слів, при використанні яких виникають певні труднощі.

Для широкого кола читачів, працівників видавництв і редакцій, радіо і телебачення, співробітників установ і організацій, викладачів і студентів вузів, учителів шкіл та ін.